

Forgotten Books

— www.forgottenbooks.com —

Copyright © 2016 FB &c Ltd.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, distributed, or transmitted in any form or by any means, including photocopying, recording, or other electronic or mechanical methods, without the prior written permission of the publisher, except in the case of brief quotations embodied in critical reviews and certain other noncommercial uses permitted by copyright law.

Digitized by Google

Digitized by Google

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

U S N I T Y

AMERICAN LIBRARY

AMERICAN LIBRARY

AMERICAN LIBRARY

AMERICAN LIBRARY

AMERICAN LIBRARY

AMERICAN LIBRARY

EMINENTISSIMO, ET REVERENDISSIMO DD.

HIERONYMO GRIMALDO

S. R. E. CARDINALI,

Aquarumsextiarum Archiepiscopo, Mæcenati meo.

*Spektatum satis & donatum jam rude, queris
Mæcnas iterum antiquo me includere ludo.*

ARTIS superque Tuæ Eminentiaë auspiciis in arenam prodiisse, atque inter Athletas decertasse visus fueram duorum editione Operum, Notitia Conciliorum, Notitiaque & praxi Canonici Juris; quibus peractis receptui canere, deincepsque quieta missione perfrui nihil jam meo jure videbar; cum mihi nihil tale cogitanti nova tua jussio accessit præsens istud Opus concinnandi, & denuo in arena ex qua discesseram periclitandi, novumque cudendi volumen, quo uberior & plenior scientiæ Ecclesiasticæ peritia suppeditaretur. Atque ita post exhibita quasi ludicra & velitationes, tota demum & decretoria decernerem acie. Universæ sane Ecclesiæ perspecta est illa tua vere Pastoralis sollicitudo, major omni præconio, Clericos informandi tum sanctitate morum, tum rerum Ecclesiasticarum peritia. Idipsum omnibus prædicant Tua illa sanctissima instituta, & leges religiosissimæ, quibus ad perfectionis culmen niteris subjectos Tibi Clericos provehere. Id palam enunciat amplissimum illud Aquense Seminarium tuis sumptibus a fundamentis erectum, magnificeque dotatum, ex quo velut ex Academia sacrae Scientiæ & virtutum omnium officina, quotidie prodire cernimus instructissimos Clericos, consummatosque ac indefessos Operarios, qui vineam Domini, quæ Ecclesia est, excolunt; ex eaque vitiorum stirpes evellunt, summaque sedulitate ad virtutum Christianarum fructus copiosos ac proventus uberes adducunt. Ad hæc vero emolumenta existimasti nonnihil præsidii conferre posse injunctum mihi abs Te munus colligendi ex Conciliis, quotquot essent, præcipuæ utilitatis Canones, eosque invicem conferendi, eorumque sensum ubi opus esset explicandi: hisque adjungendi ad singula sæcula brevem & expeditam Ecclesiasticæ historiæ narrationem, recensione Scriptorum illustrium, quos Deus in progressu temporum Ecclesiæ suæ providit, intextam.

Deus quidem providens ne Sacerdotium vilesceret, plerosque corporeos & naturales defectus in veteri Lege observari voluit, quibus qui affecti essent, a sacri Sacerdotii dignitate prorsus excluderentur, quales in Levitici libro permultos legimus. In Lege pariter Evangelica permulti hujusmodi defectus, sub nomine *Irregularitatum*, homines a mystico Sacerdotio aliisque Sacris Ordinibus arcent. Sed multo major apud Deum, ejusque Ecclesiam ratio semper habita fuit vitiorum animi, ne his laborantes ad sacra Ministeria prorsus admitterentur. Cumque duæ sint animæ facultates, quæ vivam Creatoris Dei referunt imaginem, nosque

RECAP
5453
2312

285191

nosque Angelis propemodum adæquantur, intellectus, & voluntas: vitium intellectus, ipsa est ignorantia; voluntatem autem vitiat malitia. Quo utroque defectu præ ceteris omnibus hominibus Sacerdotes vacuos esse jubet rerum omnium Opifex, tam in veteri quam in nova Lege. Si enim divina consulas Evangelia, Deus illos constituit esse *lucem Mundi*, per divinarum rerum Scientiam; & *Sal terra* per morum integritatem ac innocentiam. Si vero vetus indagemus Testamentum, Dominus idipsum voluit esse significatum in veste qua *Exodi* 28. præscripsit summum adornari priscae Legis Pontificem. Sanxit enim ut ad pectus ornamentum illud gestaret quod *Rationalis* nomine designat, duodecim gemmis præfulgens, inter quas intermicaret mysticum illud *Urim & Thummim*. *Urim* quidem, quod doctrinam Latine; *Thummim* vero, quod veram consummatamque perfectionem, morumque integritatem exprimit. Ad istam autem Sacerdos pertingere nequaquam potest, nisi divinæ simul & Ecclesiasticæ legis scientia illustratus, ut eam ipse moribus & actibus suis præstet, atque in opus deducat, prætereaque in ceteros homines sacrae doctrinae radios diffundendo, ejus observationem pro viribus suis conetur persuadere, ut per sanctos Sacerdotes populus quoque sanctificetur. Quod vero radians splendoribus ornatus ille ad pectus Aaronici Pontificis erat collocandus, id indicatur sacri Hierarchæ præcipuum in hoc versari officium; ut omni cordis affectu & pectoris studio divinæ Legi invigilet, ejusque illibata observatione seipsum in primis, deinde fidelem populum, cujus tribuum nomina eodem in Rationali gemmis insculpta gestabat, ut vitæ perfectionem, morumque sanctitatem strenue promoveret. Hoc idem propositum pectori tuo, Eminentissime Antistes, firmiter insidet; quippe qui totus incumbis in hoc ipsum, ut perfectus existas, & Clericis populoque præeas ad sanctitatem vitæ; atque ut Clerus sacrorum Canonum pleniore doctrina imbuatur, ac perficiatur.

Id certe antiquiora Concilia commendant, & præcipiunt. In quibus Aurelianense III. anni 538. *can. ult.* sic dicens: *Canones suos nec ignorare quemquam, nec dissimulare permittitur.* Quartum pariter Aurelianense ita sci-
scit can. 6. Parochiani Clerici a Pontificibus suis necessaria sibi statuta Canonum legenda percipiant, ne se ipsi, vel populi, quæ pro salute eorum decreta sunt, excusent postmodum ignorasse. Pari providentia Cælestinus Papa, ejus nominis Primus, ad Episcopos Calabriae & Apuliae ita sancit: *Nulli Sacerdotum suos liceat Canones ignorare, nec quidquam facere quod Patrum possit regulis obviare.* His omnibus suo præivit exemplo sanctissimus Ecclesiae Doctor & Pontifex Augustinus, cujus tempore nondum sacri Canones in tantam, qualem nunc videmus, molem excreverant: de quo discipulus ejus Possidius in illius *vita cap. 8.* sic perhibet: *Sategit ut Conciliis Episcoporum constitueretur, ab Ordinatoribus debere Ordinatis, vel Ordinandis, omnium statuta Sacerdotum in notitiam deferri.* Et utique cum id legatur ita constitutum a Concilio tertio Carthaginensi *can. 3.* cui interfuit & subscripsit Augustinus, non est dubitandum, ipsum auctorem suasoremque fuisse Concilio istud decernendi, quod decretum his concipitur verbis: *Item placuit ut ordinandis Episcopis, vel Clericis, prius ab Ordinatoribus suis decreta Conciliorum auribus eorum inculcentur, ne se aliquid contra statuta Concilii fecisse asserant.* Scilicet ignorantiam propriam excusando, ac prætexendo.

Constituit humani generis Salvator Ecclesiam suam in terris, quam duobus præsiidiis circummuniavit, muro, & antemurali: quod futurum in lege Gratiae prænunciaverat Isaias Prophetes ita dicens: *Urbs fortitudinis nostrae Sion, Salvator ponetur in ea murus, & antemurale.* Quis ille Salvator? non alius a Christo Jesu, qui est Ecclesiae conditor & rector. Quisnam erectus ad Ecclesiae tutelam & defensionem murus? ipsa Dei Lex, per quam, ut attestatur Rex Propheta, *Dominus, in circuitu populi sui.* Et per Zachariam: *Ego ero ei, ait Dominus, murus ignis in circuitu.*

Zachar. 2. Quodnam antemurale? Leges & constitutiones Ecclesiasticæ. Quemadmodum vero ad urbis propugnationem, murus pomoerium urbis circumcingens, ne quis ad eam aditus pateat hostibus, sic etiam ad moenium defensionem extruitur antemurale legum Ecclesiasticarum, quibus præscribitur ratio & modus obtemperandi Sanctionibus divinis: quo amoto propugnaculo divinæ Leges de transgressione admodum periclitantur, & facile corruunt instar moenium urbis Jericho tempore Josue Principis: atque ita Civitas Dei indefensa tartarearum potestatum incurfu expugnaretur, & solo æquaretur. Verumtamen, ut idem alibi prædicat Isaias, *super muros Jerusalem Deus constituit custodes in defensionem muri ejus, simul & antemuralis.* Hi sunt Dei zelo succensi Prælati, ac protomystæ, eodem quo Tua Eminentia spiritu exciti & animati. At vero ex opposito adversus segnes & inertes Pastores & Præfectos apud Ezechielem c. 13. graviter indignatur Deus & exprobrat: *Non ascendistis ex adverso, neque opposuistis murum pro domo Israel, ut staretis in pralio in die Domini.* Quanti autem sint operæ pretii ac momenti Ecclesiæ canones, documento sunt ipsi Ecclesiæ hostes hæretici hodierni, qui postquam ejus *πρωτόκλιον* & antemurale, Decreta nimirum Ecclesiæ quasi hominum inventa conati sunt dissipare, non ibi quieverunt, neque his finibus suas coercuerunt impietates; sed ulterius prosilientes, murum ipsum immediate a Christo Deo ut Legislatore excitatum adorti, & cuniculis suffoderunt, & aperta aggressionem ubicunque prævalent averterunt, ac demoliti sunt. Cujusnam enim quæso juris sunt tum Fidei assertiones, tum Sacramenta Ecclesiæ, tum sacra Hierarchia? non utique humani, sed prorsus divini, non inquam Ecclesiasticæ, sed plane divinæ institutionis, nec primario ab Ecclesia, sed a Christo Deo & Legislatore dimanarunt: quare adversus ipsum Dominum, & adversus Christum ejus præcipiti furore insurrexerunt, bellumque impium indixerunt, dum sacra Fidei veritates, quæ non nisi a revelante Deo profectæ sunt, impugnare audent, & expugnare nituntur. Nonne septem Sacramenta divinæ sunt institutionis? at illi sibi unicum retinere Baptismum, ceteris sublatis; nec enim profana illorum cœna dici potest Christi Sacramentum. Nonne hierarchicum Ordinem & Pastorum subordinationem Christus Jesus per se constituit, quando primum Hierarcham ordinavit Petrum? illi vero Petri primatum, Petroque subditorum Pastorum auctoritatem subalternam a se prorsus abdicarunt, jugumque suis cervicibus a Christo impositum quasi furentes & indomiti tauri excusserunt. Nonne articulos seu decreta Fidei Deus ipse suæ revelavit Ecclesiæ? At illi quam sacrilegis assertionibus, quam impiis dogmatibus, eandem Fidem perverterunt, qui homini derogant liberæ voluntatis arbitrium, & omnia flagitia in Deum refundunt auctorem: qui opera Caritatis nihil ad æternam salutem, sed solam fidem conferre affirmant; fidem inquam, non eam qua doctrinæ Christi acquiescimus, sed vesaniam quamdam ab ipsis introductam sub nomine *Fidei* persuasionem, qua quis firmiter credit se immutabili decreto Dei ad cælestem felicitatem esse prædestinatum, de qua periclitari aut excidere nullo flagitio suo possit. Et cum Jesus Christus ad Patrem proxime rediturus suis præcipiat Discipulis, ut omnes doceant gentes divina omnia servare mandata; illi e contra, ne qua illorum servandorum nos cura sollicitet, prædicant mandata divina esse observatu impossibilia, etiam præsentem divini Spiritus adjutorio. En itaque quam sit perspicuum, ex neglectu Canonum Ecclesiæ nasci pro certo mandatorum Dei omnem despicientiam, & quantamlibet impiam transgressionem.

Non igitur satis laudari pro dignitate potest Tuum illud quo flagras studium, ut Clerici debitam navent operam in addiscendis sacris Ecclesiæ Canonibus, iisque accurate servandis. Hoc tamen unum consultius fuisse videri posset, si melius quam in me sit ingenium alibi delegisses.

Quale-

Quaecumque vero in me sit, felicem me existimo, dum Eminentiae Tuæ obsequiis, pro meis quamvis tenuibus viribus, inserviam. Deum ipsum hac in re imitaris, qui etiam in exiguis rebus offerentium affectum gratum habet, nec ad consecrationem Tabernaculi quod præceperat, viliora munera offerentium, pilos caprarum, & arietum pelles, aliaque id genus dedignatus est, tametsi ditiores alii aurum & gemmas in opus conferrent. Deo namque, animisque sublimibus peculiare est, ut voluntatis affectum magis quam munera, & studium cordis magis quam censum pensitent. Cujusmodi studio & inviolabili officio æternum persistam.

Eminentiae Tuæ

Additissimus & obsequentiss. servus
J. Caballarius Presbyt. Orat. D. Jesu.

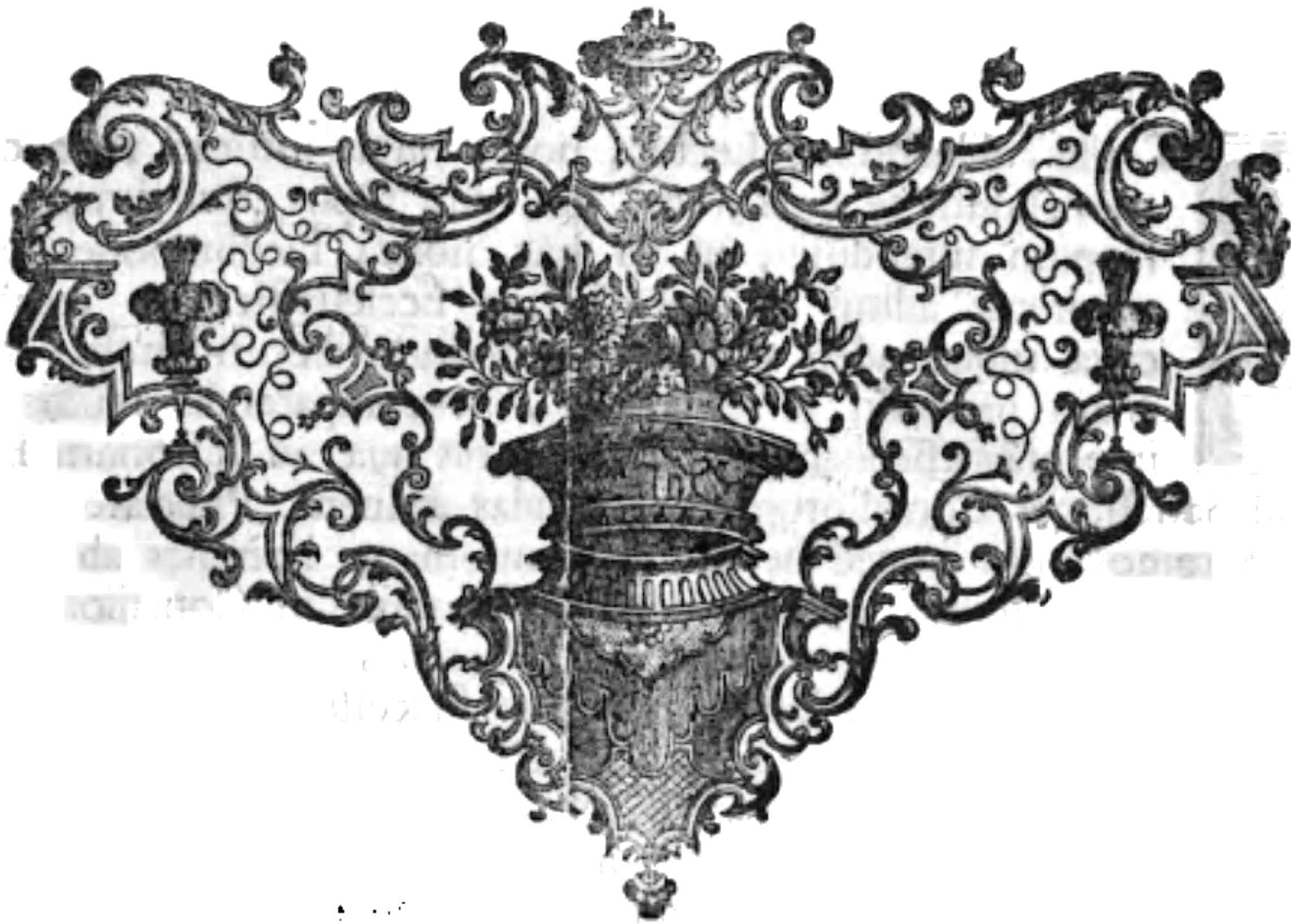
BENE-

B E N E V O L O L E C T O R I .

Ubi, dilectissime Lector, nostri hujus instituti ratio constet, præmonendum te duxi, eos, qui mihi Opus istud injunxere, in hunc scopum intendisse, ut in hac nostra lucubratione facilius cunctis aperiretur aditum ad necessariam Ecclesiasticarum rerum notitiam, citra usque adeo prolixam temporum diuturnitatem, & graviores, quam permulti ferre possint, in comparandis multis voluminibus impensas assequendam; tum in his quæ ad historiam Ecclesiæ, tum in illis quæ ad Sanctiones Conciliorum perdiscendas attinent. Præclare illi quidem; sic enim innumera remouentur impedimenta, quæ innumeros homines ab his perdiscendis arcent ac deterrent. In primis enim innumera leguntur in Conciliorum collectionibus, quæ jam ad immensam excrevere molem Decreta, quæ plusquam centies (citra omnem excessum aut hyperbolem loquor) fuerunt successu temporum in diversis passim Conciliis repetita. Consultius autem visum est, si sexies, aut ad summum septies vel octies, eadem in hujus Operis decursu per collationem mutuam repeterentur ex celebrioribus ac melioris notæ Synodis, ut in temporum successionibus constans adverti possit Ecclesiæ Sanctæ ordo ac disciplina, aut si quid aliquando variatum sit, ratio cur ita factum fuerit innotescat. Consultum præterea fuit permultorum studiosorum hominum inopiæ ac egestati, quibus & bonitate ingenii, & laudabili perdiscendi affectu subnixis, opes minime suppetunt ad comparanda sibi numerosa & amplissima Historiarum & Conciliorum volumina. Nec vero his duntaxat eorumque inopiæ consultum fuit, sed provisum præterea fuit temporum impensis, in illis præsertim qui alii nec exigui momenti occupationibus & officiis distinentur, & ita brevitate sibi concessi temporis arctantur, ut longioribus assiduisque lectionibus, sine officiorum suorum tum publicorum tum privatorum detrimento, vacare non liceat. Immensi porro solatii res est, si quis peritiam Ecclesiasticam, ex innumeris haustam erutamque voluminibus, atque in unum redactam, nancisci possit unius anni lectione, nihil ceteris & necessariis occupationibus demendo, vel præjudicando. Hisce hæctenus commemoratis commodis altera non levis accedit utilitas, scilicet commodissimum memoriæ subsidium. Qui enim ex tot voluminum evolutione, emensoque multorum annorum studio, hanc sibi peritiam comparare velit, nisi aliquo subinde moderato adjuvetur & subleuetur compendio labilis ejus memoria, illud inevitabile continget, ut ea rerum quas recondidit multitudine obruta, multa in dies per oblivionem dilabantur & evanescant, dum longissimo & tardioso studio ex numerosis & immensis libris, quos nemo perlegere queat nisi multorum annorum decursu, innumeras res coacervare in animum contendit: sicque in medio studiorum decursu priusquam ad prolixiorum lectionum finem pertingat, quæ jampridem studiose perlegerat oblivione deleantur, aut invicem confundantur: & cum ad terminum longissimi studii pertigerit, haud peritior evadat quam fuerat initio suscepti laboris, nisi compendiosioris alicujus voluminis præsidio,

quæ brevi dilapsura erant, firmiter infigantur, aut ea quæ dudum memoria exciderant reparentur, atque in reminiscenciam revocentur. Non parum itaque conducet nostra hæc lucubratiō iis, quibus ampliores Bibliothecæ minime suppetunt. Nec tamen studiosis hominibus, quibus suppetunt instructiones multisque libris refertæ Bibliothecæ, noster hic labor sine fructu erit: immo vero haud parum fortasse proficiet; illis namque pro clavi aut manu ductione ad facilius assequenda, altiusque labili memoriæ infigenda deserviet, quæ prolixius & copiosius illi alii multiplices, quorum copiam habent, libri complectuntur.

I N D E X

HISTORICARUM SYNOPSEON SÆCULORUM.

Quorumlibet, simul & Dissertationum, Diatribarum, Conciliorumque tam OEcumenicorum, Nationalium, & Provincialium, quam Synodorum Diecefanorum, prout quæque in hac NOTITIA ECCLESIASTICA ad sæculorum ordinem digesta habentur.

ECCLESIAE PRIMI SÆCULI

Historica Synopsis. pag. 1

D iatriba propemptica de Canonibus Apostolorum.	4
pag.	
Canones Sanctorum Apostolorum, per Clementem a Petro Apostolo Romæ ordinatum Episcopum, in unum congesti.	5
De Conciliis Ecclesie: de differentia, & convocazione eorumdem: de personis, &c.	7
Concilia Apostolorum.	10
De Conciliis variis circa diei Paschalis observationem habitis.	11

ECCLESIAE TERTII SÆCULI

Historica Synopsis. 41

C oncilia diversis locis ad reprobandum hæreticorum baptismum habita.	45
Concilia Antiochena contra Paulum Samosatenum hæresiarcham habita.	47
Concilium Eliberitanum seu Illiberitanum.	48
Concilium Sinuessanum.	54
Concilium Cirtense, ejusque ex Augustino fragmentum, ann. Chr. 303.	55
Conciliabula duo quædam Carthagenensia Donatistarum, annorum 306. & 308.	56

ECCLESIAE SECUNDI SÆCULI

Historica Synopsis. 12

D issertatio I. De manuum impositione.	14
Dissertatio II. De Diaconissis.	15
Dissertatio III. De sacra Virginibus.	16
Dissertatio IV. De ritibus olim baptismi adhiberi solitis.	17
Dissertatio V. De veteribus in sacrosancta Eucharistia solitis adhiberi ritibus.	18
Dissertatio VI. De Agapis.	20
Dissertatio VII. De litteris formatis seu canonicis.	20
ibid.	
Dissertatio VIII. De publicis præcorum Christianorum penitentibus.	22
Dissertatio IX. De Ordinum Ecclesiasticorum numero apud veteres tum Orientis, tum Occidentis Ecclesias; & de Orario quid rei esset.	24
Dissertatio X. De veterum Ecclesiarum situ, partibus, & structura.	25
Dissertatio XI. De Eulogiis.	28
Dissertatio XII. De fermento: & quidnam rei inter præcorum Ecclesie Romane ritus fuerit.	ibid.
Dissertatio XIII. De discrimine inter Episcopos & Presbyteros jam inde ab ipsis Ecclesie exordis.	30
Dissertatio XIV. De Provinciis Ecclesiasticis.	31
Dissertatio XV. De Diptychis Ecclesiasticis.	33
Dissertatio XVI. De Communionibus, laica & peregrina.	34
Dissertatio XVII. Quisnam fuerit habitus olim proprius Episcopis ad Ordinum susceptionem.	35
Dissertatio XVIII. Quisnam fuerit præcorum Episcoporum senatus ac Presbyterium.	36
Dissertatio XIX. De Symbolo Athanasiano.	37
Dissertatio XX. De veterum juniorum Ecclesie origine & ritibus.	ibid.
Dissertatio XXI. De præcorum eligendi eos, qui ad sacros Ordines initiandi erant, ritu.	39

ECCLESIAE QUARTI SÆCULI

Historica Synopsis. 57

C oncilium Ancitanum ann. Chr. 314.	63
Concilium Neocæsareense ann. Chr. 314.	69
Concilium Arelatense ann. Chr. 314.	ibid.
Synodi Nicenæ Primæ oecumenicæ historia.	67
De Ordine & consensu Patrum tum in Nicenæ Synodo, tum in aliis sequentibus oecumenicis.	69
Vicariorum Romani Pontificis differentia.	70
De loco Nicenæ Synodi, aliarumque nonnullarum insequentium.	72
Symbolum Niceni Concilii.	ibid.
Elucidatio ad Nicenos Canones Primum & Secundum.	ibid.
Elucidatio ad Canonem Nicenum III.	72
Elucidatio ad Canonem Nicenum IV.	74
Elucidatio ad Canonem Nicenum V.	75
Elucidatio ad Canonem Nicenum VI.	ibid.
Elucidationes ad Nicenos Canones VII. VIII. IX. X. & XI.	76
Elucidationes ad Nicenos Canones XII. XIII. XIV. XV. & XVI.	77
Elucidationes ad reliquos Nicenos Canones.	78
De Divinarum Personarum a Niceno Symbolo asserta Consubstantialitate.	80
Diatriba de Numero Canonum Nicenorum.	81
Dissertatio de Epactis & Eneadecateridibus ad rationem diei Paschalis ineundam.	83
Concilium Romanum sub Sylvestro examinatur, simulque Constantini baptismus.	84
Gesta ab Arianis superstite magno Constantino, & de Cæsariensi, Tyberio & Hierosolymitano Conciliabulis.	85
Gesta ab Arianis post obitum Constantini.	87
Concilium Gangrense tempore Sylvestri Pontificis habitum, incertum quoto Christi anno.	89
Synodus Antiochena ann. 341.	90
Synodus OEcumenica Sardicensis ann. a Christo 347.	94
Conciliabulum Sardicense, seu potius Philippense Arianorum, anni ejusdem cum legitimo precedente.	98
Concilium Carthagenense I. sub Julio Romane Ecclesie Pontifice, ann. 348.	ibid.
Concilia Mediolanensia; Primum ex parte Catholicorum; Secundum hæreticum Arianorum.	99

Concilia duo Sirmiensia ; Catholicum unum , Ariano- rum alterum . Ancyana Pseudosynodus.	101
Concilium Ariminense ann. 359.	102
Synodus Seleuciensis ann. 359. & Constantinopolitana ann. 360.	103
Synodus Laodicensis anni incerti sub Damaso Pontifi- ce.	104
Synodus Alexandrina sub Liberio Papa , ann. Christi 362.	110
Synodus OEcumenica secunda ann. 381. Constanti- nopoly celebrata ; simulque Romana & Aquilejen- sis.	111
Symbolum Fidei ejusdem Concilii Constantinopolita- ni a sancta Ecclesia in Missis decantari solitum.	114
Concilium Cæsaraugustanum ann. 381.	115
Concilium Carthaginense III. ann. 397.	ibid.
Concilium Carthaginense IV. ann. Christi 398.	117
Dissertatio & Appendix ad canones ordinationum præ- cedentis Concilii Carthagenensis.	119
Concilium Carthaginense V. ann. Christi 398.	124

ECCLESIAE QUINTI SÆCULI

Historica Synopsis. 125

Appendix ejusdem Auctoris ad suam hujus quinti sæ- culi historiam.	132
Concilium Toletanum Primum ann. 400.	133
Concilium Taurinense ann. 402.	134
Concilium Milevitanum ann. 416.	136
Decem celebres de Gratia liberoque arbitrio sententia, incertum a quorum summo Romanæ Ecclesiæ Epi- scopo ; Cælestino, an Honorisda, an Leone Magno coll. sit.	138
Concilium Carthaginense VI. idemque Africanum ple- narium ann. 418.	139
Diatriba, an Prosper, & Hilarius auctores Epistolarum ad S. Aug. fuerint Episcopi?	141
Synodus Ephesina œcumenica, ann. 431.	142
Diatriba de excisione potestatis, quæ olim Antiocheno Episcopo competierat in Ecclesiis Cypri.	143
Concilium Regense ann. a Christo 438.	144
Concilium Arausicanum Primum ann. Christianæ epo- chæ 441.	145
Concilium Valsense seu potius Vasionense, ann. 442. 147.	147
Concilium OEcumenicum Chalcedonense, Leone I. sum- mo Pontifice, ann. 451.	148
Concilium Arelatense II. ann. circiter 452.	155
Concilium Andegavense ann. 453.	156
Concilium Arelatense III. ann. a Christo 455.	ibid.
Dissertatio de Prædestinatis, deque Semipelagianis Fauti libris, & de commemoratis ab eodem Arcla- tensi & Lugdunensi Conciliis.	ibid.
Concilia Romana duo sub Felice III. Pontifice, ann. Christi 483. & 484.	159
Concilium Agathense ann. Chr. 506.	ibid.

ECCLESIAE SEXTI SÆCULI

Historica Synopsis. 165

Concilium Aurelianense I. ann. 511.	170
Concilium Epanonense I. ann. a Chr. 517.	172
Concilium Arausicanum II. ann. Chr. 529.	174
Dissertatio de Semipelagianæ hæresis condemnationibus, quæ Synodum Arausicanam præcesserunt.	177
Hæresis Pelagianæ atque Semipelagianæ historica & Theo- logica delineatio.	178
In quibus a Pelagianis differant Semipelagiani.	181
Multiplices Gratiæ distinctiones : & primum quid sit gratia præveniens & subsequens.	182
Synodus Constantinopolitana sub Patriarcha Menna, ann. 536.	184
Dissertatio brevis de Urbanis seu popularibus Synodis.	185.

Concilium Aurelianense III. ann. Chr. 538.	ibid.
Concilium Aurelianense V. ann. Chr. 549.	ibid.
Observatio ad Concilii hujus Aurelianensis subscriptio- nes.	186
Concilium Universale V. seu Constantinopolitanum se- cundum, ann. Domini 553. habitum.	ibid.
Concilium Parisiense III. ann. Christi 553.	190
Concilium Bracarense II. ann. 563.	ibid.
Concilium Turonicum ann. 570.	ibid.
Concilium Bracarense III. ann. 572.	193
Concilium Antiodorensis ann. Chr. circiter ut sentit Simundus, 578.	ibid.
Concilium Matisconense I. ann. 581.	192
Concilium Matisconense II. ann. Chr. 585.	193
Concilium Toletanum III. ann. a Christo 589.	ibid.
Concilium Narbonense ann. Christi 589.	194

ECCLESIAE SEPTIMI SÆCULI

Historica Synopsis. 195

Concilium Parisiense V. ann. Christi 615.	198
Concilium Hispalense II. ann. 619.	ibid.
Concilium Toletanum IV. ann. Chr. 633.	199
Concilium Cabilonense ann. 650.	203
Concilium Emeritense ann. 666. a Christi Epocha ; Era vero 704.	205
Concilium Toletanum Nonum ann. a Christo 675. ibid.	205
Concilium Bracarense IV. a Christianæ Epochæ anno 675.	206
Synodus OEcumenica sexta, Constantinopolitana ter- tia adversus hæresim Monothelitarum, ann. Christi 680.	207
Conciliabulum Quinisextum Constantinopoli in Trullo habitum ann. Chr. 692.	210

ECCLESIAE OCTAVI SÆCULI

Historica Synopsis. 213

Synodus OEcumenica VII. Nicæna II. anno Domi- ni 787.	216
Diatriba de Imaginibus & earum cultu.	221
Concilium Forojulienense ann. 791.	223
Concilium Francofordiense ann. 794.	224

ECCLESIAE NONI SÆCULI

Historica Synopsis. 227

Electa Regum Franciæ, præsertim vero Caroli Ma- gni & Ludovici Pii Capitularia.	231
Concilium Arelatense VI. Christi ann. 813.	235
Concilium Moguntinum ann. 813.	237
Concilium Remense II. ann. 813.	238
Concilium Turonense III. ann. 813.	ibid.
Concilium Cabilonense II. ann. 813.	240
Concilium Aquisgranense ann. Chr. 816.	241
Concilium Meldense ann. 813.	ibid.
Concilia in causa Gotescalchi Monachi diversis locis celebrata.	243
Concilia diversa circa Ebbonem Remensem, & fa- ctas ab ipso post sui depositionem Ordinationes.	244
Synodi in causa Rothadi Suesionensis Episcopi habi- tæ. Aliæque in causa Hincmari Laudunensis Episco- pi.	245
Concilium VVormatiense ann. 868.	246
Concilia diversa in causis nuptiarum illegitarum a Francis Regibus initarum, tum Carolinæ, tum Ca- petianæ stirpis.	ibid.
Synodus OEcumenica VIII. seu Constantinopolitana IV. ann. 869.	248

Concilium Mantalense ann. 879.	248
Concilium Triburiense ann. 895.	251
Concilium Namnatense Epochæ incertæ.	254

ECCLESIAE DECIMI SÆCULI

<i>Historica Synopsis.</i>	255

ECCLESIAE UNDECIMI SÆCULI

<i>Historica Synopsis.</i>	260

C oncilium Aenavense in Anglia circa Christ. ann. 1010.	264
Concilium Aurelianense ann. 1017.	265
Concilium Salegustadiense ann. 1022.	ibid.
Concilium Bituricense ann. 1031.	266
Concilium Lemovicense ann. 1031.	267
Concilia multiplicia in causâ Berengarii hæresiarchæ habitæ.	269
Concilium Romanum ann. 1059.	270
Concilium Londoniense ann. 1075.	ibid.
Concilium Melfitanum ann. 1089.	272
Concilium Blacentinum ann. a Christo 1095.	273
Concilium Claromontanum ann. Epochæ Christianæ 1095.	ibid.

ECCLESIAE DUODECIMI SÆCULI

<i>Historica Synopsis.</i>	275

C oncilium Londoniense ann. 1111.	280
Concilium Lateranense I. generale sub Calisto II. Pontifice, ann. 1123. habitum.	ibid.
Concilium Londoniense seu Westmonasteriense ann. 1125.	283
Concilium Lateranense II. generale sub Innocentio summo Pontifice.	283
Concilia quædam Aquensia secundæ Provinciæ Narbonensis tum ann. 1112. tum etiam ann. 1306. 1384.	
Concilium Senonense adversus hæreses Petri Abelardi, ann. 1140.	286
Concilium Remense ann. 1148.	ibid.
Concilium Turonense ann. 1161.	289
Concilium Generale Lateranense III. sub Alexandro Papa III. ann. 1179.	290

ECCLESIAE DECIMITERTII SÆCULI

<i>Historica Synopsis.</i>	294

C oncilium Lateranense IV. generale sub Innocentio Papa III. ann. 1215.	299
Dissertatio super Canone Lateranensi LXIV. de præstationibus simoniâ in monasteriorum ingressu.	309.
Acta quædam alia hujusce Concilii.	311
Concilium Tolosanum ann. 1228.	312
Concilium Narbonense ann. 1235.	313
Concilium Turonense ann. 1236.	ibid.
Concilium Generale Lugdunense I. sub Innocentio IV. Pontifice ann. 1245.	ibid.
Selecta Capita ex statutis S. Ludov. Francorum Regis apud Parisios ann. 1254.	318
Pragmatica Sanctio Sancti Ludovici Francorum Regis.	319
Concilium Londinense ann. 1268.	ibid.
Concilium Lugdunense secundum Generale a Gregorio Papa X. celebratum ann. Epochæ Christianæ 1274.	322
<i>Cabassuti, Notitia Ecclesiastica.</i>	

Dissertationes duæ pro appendice ad Secundum generale Concilium Lugdunense.	327
I. De Processione Spiritus Sancti.	ibid.
II. De electione Summorum Pontificum & de Cardinalibus.	328
Concilium Budense ann. 1279. congregatum.	329
Concilium Avenionense ann. 1270.	330
Concilium Regiense ann. 1285.	332.

ECCLESIAE DECIMIQUARTI SÆCULI

<i>Historica Synopsis.</i>	332

C oncilium Colonienſe ann. 1300.	336
Concilium Generale Viennense ann. 1311.	338
Concilium Avenionense ann. 1326.	340
Concilium Vaurenſe trium Provinciarum Narbonensis, Tolosanæ, & Auscensis ann. a Christo 1368. 342.	
Concilia Londonensia adversus hæresim Joannis Wicleffi celebrata.	344

ECCLESIAE DECIMIQUINTI SÆCULI

<i>Historica Synopsis.</i>	345

C oncilium Generale Constantiense anno inchoatum 1414.	355
Concilium Papiense ac Senense ann. 1423.	359
Concilium Parisiense ann. 1429.	360
Concilium Generale Basileense inchoatum ann. 1431. 362.	
Diatriba Ecclesiastica de communione Eucharistiæ sub una vel duabus speciebus.	365
Concilium Generale Florentinum inchoatum Ferrariæ ann. 1438.	367
Diatriba de additione ad Symbolum.	370
Concilium Rothornagenſe ann. 1445.	372
Concilium Senonense ann. 1485.	373

ECCLESIAE DECIMISEXTI SÆCULI

<i>Historica Synopsis.</i>	375

C oncilium Generale Lateranense quintum sub Julio II. & Leone X. Pontificibus inchoatum ann. 1512.	383
Concilium Parisiense ann. 1528.	385
Concilium Colonienſe II. ann. 1549.	387
Concilium Moguntinum ann. 1549.	391
Concilium Treverense ann. 1549.	393
Concilium Tridentinum generale ac œcumenicum, exorsum ann. Chr. 1545.	395
Dissertatio Theologica de gratia Sacramentorum.	399.
Diatriba Ecclesiastica circa Tridentinum decretum de vulgata Bibliorum edizione.	417
Diatriba altera, quibusnam ex fontibus detinentur in Ecclesiam potestas Ordinis & potestas jurisdictionis.	421
Concilium Remense Provinciale celebratum ann. 1564.	ibid.
Concilium Cameraçense ann. 1565.	422
Concilium Primum Mediolanense sub Sancto Carolo Borromeo Cardinali & Archiepiscopo, ann. 1565. 423.	
Concilium Mediolanense III. ann. 1573.	425
Concilium Mediolanense V. ann. 1579.	ibid.
Concilium Mediolanense VI. ann. 1582.	ibid.
Concilium Toletanum ann. 1565. Pio IV. Pontifice.	426
Concilium Mechliniense ann. 1570.	427
Concilium Rothornagenſe ann. Domini 1581.	429

Concilium Astorum Revense ann. 1583.	431	Concilium Mechlinense ann. 1607.	445
Concilium Burdigalense ann. 1583.	433	Concilium Narbonense ann. 1609.	ibid.
Concilium Turonense ann. 1583.	435	Concilium Burdigalense ann. 1624.	ibid.
Concilium Bituricense ann. 1584.	436	Concilium Constantinopolitanum ann. 1642. adversus	
Concilium Provinciale Aquense ann. 1585.	438	impia Calvinii dogmata.	447
Concilium Tolosanum ann. 1590.	441	Diatriba Ultima hujusce Operis meta. Quoniam	
Concilium Avenionense ann. 1594.	443	sensu Ecclesia Catholica dicatur simul & Ro-	
Concilium Aquilejense ann. 1596.	443	mana,	448

ROMANORUM PONTIFICUM INDEX CHRONOLOGICUS.

Pontifex	inca- pit ann.	Pontificatum tenuit
1 S. Petrus	43	annos 24. mens. 5. d. 10.
2 S. Linus	67	annos 11. mens. 2. d. 23.
3 S. Cletus	78	annos 12. mens. 7. d. 2.
4 S. Clemens I.	91	annos 9. mens. 6. d. 6.
5 S. Anacletus	101	annos 9. mens. 3. d. 19.
6 S. Evaristus	110	annos 9. mens. 3.
7 S. Alexander I.	119	annos 10. mens. 5. d. 20.
8 S. Sixtus I.	130	annos 9. mens. 10. d. 8.
9 S. Telesphorus	140	annos 11. mens. 8. d. 29.
10 S. Hyginus	152	annos 3. d. 28.
11 S. Pius I.	156	annos 9. mens. 5. d. 27.
12 S. Anicetus	165	annos 7. mens. 8. d. 24.
13 S. Soter	173	annos 3. mens. 11. d. 21.
14 S. Eleutherus	177	annos 15. d. 23.
15 S. Victor I.	192	annos 9. mens. 1. d. 28.
16 S. Zephyrinus	201	annos 18. d. 18.
17 S. Callistus I.	219	annos 5. mens. 1. d. 12.
18 S. Urbanus I.	224	annos 6. mens. 7. d. 4.
19 S. Pontianus	231	annos 4. d. 6.
20 S. Anterus	235	mensem 1.
21 S. Fabianus	236	annos 15. dies 5.
22 S. Cornelius	251	annos 2. mens. 4. d. 17.

Primus antipapa Novatianus hereticus.

23 S. Lucius I.	253	annos 1. mens. 4.
24 S. Stephanus I.	255	annos 2. m. 3. d. 22.
25 S. Sixtus II.	257	mens. 11. d. 13.
26 S. Dionysius	258	annos 12. mens. 3. d. 14.
27 S. Felix I.	270	annos 4. mens. 4. d. 29.
28 S. Euthychianus	275	annos 8. mens. 6. d. 4.
29 S. Cajus	283	annos 12. mens. 4. d. 5.
30 S. Marcellinus	296	annos 7. mens. 11. d. 26.
31 S. Marcellus I.	304	annos 4. mens. 1. d. 25.
32 S. Eusebius	309	annos 2. mens. 8. d. 21.
33 S. Melchisedes	311	annos 2. mens. 2. d. 7.
34 S. Sylvester I.	314	annos 21. mens. 11.
35 S. Marcus	336	mens. 8. d. 22.
36 S. Julius	336	annos 15. mens. 5. d. 17.
37 S. Liberius	352	annos 15. mens. 4. d. 2.
S. Felix II. a quibusdam dictus.	366	annos 1. mens. 3. d. 3.
38 S. Damasus I.	367	annos 17. mens. 2. d. 27.

Secundus antipapa Ursicinus, qui & Ursinus.

39 S. Siricius	385	annos 13. mens. 1. d. 14.
40 S. Anastasius I.	398	annos 4. mens. 1. d. 13.
41 S. Innocentius I.	402	annos 15. m. 2. d. 10.
42 S. Zosimus	417	annos 1. mens. 4. d. 7.
43 S. Bonifacius I.	418	annos 4. mens. 9. d. 28.

Tertius antipapa Eulalius Archidiaconus.

44 S. Celestinus I.	423	annos 8. mens. 3. d. 3.
45 S. Sixtus III.	432	annos 7. mens. 11.
46 S. Leo I. M.	440	annos 20. mens. 11.
47 S. Hilarius	461	annos 5. mens. 9. d. 29.
48 S. Simplicius	467	annos 15. mens. 5. d. 10.
49 S. Felix II. al. III.	483	annos 8. mens. 11. d. 22.
50 S. Gelasius I.	492	annos 4. mens. 8. d. 19.
51 S. Anastasius II.	496	annos 1. mens. 11. d. 23.
52 S. Symmachus	498	annos 15. mens. 7. d. 27.

Quartus antipapa Laurentius Archidiaconus.

53 S. Hormisdas	514	annos 9. d. 10.
54 S. Joannes L.	523	annos 2. mens. 9. d. 14.
55 S. Felix III. al. IV.	527	annos 3. mens. 2. d. 14.
56 S. Bonifacius II.	530	annos 2. dies 2.

Cabassusii, Notitia Ecclesiastica.

Pontifex	inca- pit ann.	Pontificatum tenuit
<i>Quintus antipapa Dioscorus, adversus Bonifacium.</i>		
57 Joannes II. Mercurius	532	annos 2. mens. 8.
58 S. Agapetus I.	535	mens. 10. & d. 14. aut 18.
59 S. Silverius	536	annos 4.
60 Vigilius	540	an. 5. m. 6. al. dant d. 18.
61 S. Pelagius I.	555	annos 3. mens. 10. d. 18.
62 S. Joannes III. Castellinus	559	annos 12. m. 11. d. 16.
63 S. Benedictus I. Bonosus	573	annos 4. mens. 2. d. 19.
64 Pelagius II.	577	annos 12. mens. 2. d. 27.
65 S. Gregorius I. M.	590	annos 13. mens. 6. d. 10.
66 Sabinianus	604	mens. 3. d. 19.
67 Bonifacius III.	606	mens. 8. d. 23.
68 Bonifacius IV.	607	annos 6. mens. 8. d. 20.
69 Deusdedit	614	annos 2. mens. 11. d. 26.
70 Bonifacius V.	617	annos 7. mens. 10. d. 1.
71 Honorius I.	626	annos 12. mens. 4. d. 27.
72 Severinus	639	mens. 2. d. 4.
73 Joannes V.	639	annos 1. mens. 9. d. 6.
74 Theodorus	641	annos 7. mens. 5. d. 20.
75 S. Martinus I.	649	annos 5. mens. 4. d. 10.
76 Eugenius I.	655	m. 5. aut 6. addunt d. 23.
77 Vitalianus	655	annos 13. mens. 4. d. 27.
78 Adeodatus	669	annos 7. mens. 2. d. 17.
79 Donus	676	annos 1. mens. 5. d. 10.
80 S. Agatho	678	annos 3. mens. 6. d. 25.
81 S. Leo II.	683	mens. 10. d. 14.
82 S. Benedictus II.	684	mens. 8. d. 17.
83 Joannes V.	685	annos 1. d. 11.
84 Cono	686	menses 11 d. 23.

Schisma electis Petro & Theodoro.

85 S. Sergius I.	687	annos 13. mens. 8. d. 14.

Schisma electis Theodoro & Paschale.

86 Joannes VI.	701	annos 3. mens. 2. d. 12.
87 Joannes VII.	705	annos 2. mens. 7. d. 17.
88 Sisinnius	708	dies 20.
89 Constantinus	708	annos 6. mens. 1. d. 2.
90 Gregorius II.	714	annos 16. mens. 8. d. 20.
91 Gregorius III.	731	annos 10. mens. 9. d. 12.
92 S. Zacharias	741	annos 10. mens. 3. d. 10.
93 Stephanus II.	752	dies 4.
94 Stephanus III.	752	annos 5. d. 20.
95 Paulus I.	757	annos 10. mens. 1.

Schisma ob Theophylactum Archiepiscopum.

96 Stephanus III.	786	annos 3. mens. 5. d. 28.

Constantinus antipapa frater Totonis Nepefina Ducis.

97 Adrianus I.	772	annos 23. m. 10. d. 17.
98 Leo III.	795	annos 20. mens. 5. d. 17.
99 Stephanus IV.	816	annos 1. mens. 7. d. 3.
100 Paschalis I.	817	annos 7. mens. 3. d. 16.
101 Eugenius II.	824	annos 3. mens. 2. d. 23.

Zinismus schismati occasionem dedit.

102 Valentinus	827	dies 20.
103 Gregorius IV.	827	annos 15. mens. 4.
104 Sergius II.	844	annos 3. mens. 1. d. 2.

xvi INDEX CHRONOLOGICUS:

Pontifex	inca- pit ann.	Pontificatum tenuit
<i>Joannes Diaconus turbas concitavit adversus Sergium.</i>		
105 Leo IV.	847	annos 8. mens. 3. d. 5.
<i>Hic insulse inseritur a quibusdam Joanna Papissa.</i>		
106 Benedictus III.	855	annos 2. m. 6. d. 10.
107 S. Nicolaus I. M.	858	annos 9. mens. 6. d. 20.
108 Hadrianus II.	867	annos 4. mens. 10. d. 17.
109 Joannes VIII.	872	annos 10. diem 1.
110 Marinus I. seu Martinus II.	882	annos 1. d. 20.
111 Hadrianus III.	884	annos 1. mens. 3. d. 19.
112 Stephanus V.	885	annos 6. & d. aliquot.
113 Formosus	890	annos 6. mens. 6.

Sergius & Bonifacius VI. turbas cient.

114 Stephanus VI.	896	annos 3. aut 4.
<i>Romanus Gallestinus per vim intrusus.</i>		
115 Theodorus II.	901	dies 20.
116 Joannes IX.	901	annos 3. d. 15.
117 Benedictus VI.	905	per aliquot menses.
118 Leo V.	906	dies 20.
119 Christophorus	906	menses septem.
120 Sergius III.	907	annos 3. mens. 4.
121 Anastasius III.	910	annos 2. d. 20.
122 Lando	912	aliquot mens.
123 Joannes X.	913	annos 15.
124 Leo VI.	928	mens. 6. d. 15.
125 Stephanus VII.	929	annos 1. d. 15.
126 Joannes XI.	931	annos 4. mens. 10.
127 Leo VII.	936	annos 3. mens. 6.
128 Stephanus VIII.	939	annos 3. mens. 4. d. 3.
129 Marinus II. seu Martinus III.	943	annos 3. mens. 4. d. 13.
130 Agapetus II.	946	annos 9. mens. 8. d. 19.
131 Joannes XII.	955	annos 9. aut 10.

963. *Leo VIII. antipapa ab Orbone subrogatus.*

132 Benedictus V.	964	annos cito. un.
133 Joannes XIII.	965	annos 6. mens. 11. d. 5.
134 Donus II.	972	mens. 3.
135 Benedictus VI.	972	annos 1. m. 3. d. aliquot.

964. *Bonifacius VII. sive Franco antipapa ann. 1. m. 1.*

136 Benedictus VII.	975	annos novem.
137 Joannes XIV.	984	annos 1. & aliquot m.
138 Joannes XV.	985	annos 10. m. 4. d. 12.
139 Gregorius V.	996	annos 2. m. 8. d. 6.

Joannes XVI. antipapa, factione Crescentii.

140 Silvester II.	999	annos 4. mens. 2. aut 3.
141 Joannes XVII.	1002	menses 5.
142 Joannes XVIII.	1003	annos 5. mens. 7. d. 28.
143 Sergius IV.	1009	annos 2. mens. 8. d. 13.
144 Benedictus VIII.	1012	annos fere 12.

1013. *Gregorius antipapa ab Imp. ejicitur.*

145 Joannes XIX.	1024	annos 9. mens. 8.
146 Benedictus IX.	1034	annos 10.

1043. *Silvester III. & Joannes XX. Archipresbyt. Romana Ecclesia, antipapa.*

147 Gregorius VI.	1044	annos 2. mens. 8.
148 Clemens II.	1046	menses 9.
149 Damasus II.	1048	dies 23.
150 S. Leo IX.	1049	annos 5. mens. 3. d. 7.
151 Victor II.	1054	annos 2. mens. 6.
152 Stephanus IX.	1057	octo fenne mens.
153 Nicolaus II.	1059	annos 2. mens. 6.

Pontifex	inca- pit ann.	Pontificatum tenuit
<i>Joannes Mincius, dictus Benedictus X. antipapa.</i>		
154 Alexander II. Anselmus.	1061	annos 11. mens. 6. d. 22.

Cadalonus antipapa, dictus Honorius II.

155 S. Gregor. VII.	1073	annos 12. mens. 1. d. 3.

1080. *Clemens III. Guibertus Ravennas antipapa.*

156 Victor III.	1086	menses fere 10.
157 Urban. II. Odo	1087	annos 11. mens. 4. d. 18.
158 Paschalis II.	1099	annos 18. mens. 5. d. 4.

Mortuo Guiberto tres Antipapa brevi tempore.

159 Gelasius II.	1118	annos 1. d. 4.

Mauricius Burdinus Archiepisc. Bracarenfis, antipapa.

160 Callistus II.	1119	annos 5. mens. 10. d. 13.
161 Honorius II.	1124	annos 5. mens. 1. d. 17.

Callistus III. Theobaldus cedit Honorio.

162 Innocentius II.	1130	annos 13. mens. 7. d. 10.

1130. *Petrus Leonis Anacletus II. antipapa.
Gregorius, dictus Victor III. antipapa.*

163 Caelestinus II.	1143	mens. 5. d. 13.
164 Lucius II.	1144	mens. 11. d. 14.
165 Eugenius III.	1145	annos 8. mens. 4. d. 13.
166 Anastasius IV.	1153	annos 1. mens. 4. d. 24.
167 Hadrianus IV.	1154	annos 4. mens. 8. d. 29.
168 Alexander III.	1159	annos 21. m. 11. d. 21.

*Octavianus, dictus Victor IV. antipapa.
Guido Cremonensis, dictus Paschalis III. antipapa.
Joannes Abbas, dictus Callistus III. antipapa.*

169 Lucius III.	1181	annos 4. mens. 2. d. 18.
170 Urbanus III.	1185	annos 1. m. 10. d. 25.
171 Gregorius VIII.	1187	duos fere menses.
172 Clemens III.	1188	annos 3. mens. 2. d. 10.
173 Caelestinus III.	1191	annos 6. mens. 8. d. 28.
174 Innocentius III.	1199	annos 18. mens. 6. d. 9.
175 Honorius III.	1216	mens. 10. d. 8.
176 Gregorius IX.	1227	annos 14. mens. 5. d. 3.
177 Caelestinus IV.	1241	dies 18.
178 Innocentius IV.	1243	annos 11. mens. 5. d. 14.
179 Alexander IV.	1254	annos 6. mens. 5. d. 5.
180 Urbanus IV.	1261	annos 3. mens. 1. d. 4.
181 Clemens IV.	1265	annos 3. mens. 8. d. 25.

Vacavit sedes annos 2. mens. 9. d. 2.

182 Gregorius X.	1271	annos 4. mens. 4. d. 10.
183 Innocentius V.	1276	mens. 5. d. 5.
184 Hadrianus V.	1276	dies 29.
185 Joannes XXI.	1276	mens. 8. d. 4.
186 Nicolaus III.	1277	annos 4. mens. 9. d. 2.
187 Martinus IV.	1281	annos 4. mens. 1. d. 7.
188 Honorius IV.	1285	annos 2. diem 1.
189 Nicolaus IV.	1287	annos 4. mens. 1. d. 14.

Vacat sedes annos 2. m. 1. d. 2.

190 S. Caelestinus V.	1294	abdicat post 5. m. d. 8.
191 S. Bonifacius VIII.	1294	annos 8. mens. 9. d. 18.
192 Benedictus XI.	1303	mens. 8. d. 17.
193 Clemens V.	1305	annos 8. mens. 10. d. 16.

Vacat sedes annos 2. mens. 3. d. 17.

194 Joannes XXII.	1316	annos 18. mens. 3. d. 28.
195 Benedictus XII.	1334	annos 7. mens. 4. d. 6.
196 Clemens VI.	1342	annos 10. mens. 6. d. 29.
197 Innocentius VI.	1352	annos 9. mens. 8. d. 20.
198 Urbanus V.	1362	annos 8. mens. 1. d. 23.

199 Grego-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

ROMANORUM PONTIFICUM INDEX ALPHABETICUS.

<i>Ordo succes- sionis.</i>	<i>Nomen Ponti- ficis.</i>	<i>An. Conf.</i>	<i>Tempus Ponti- ficatus.</i>
A			
LXXVII.	Adeodatus	671	an. 7. m. 2. d. 17.
LVIII.	Agapetus I.	531	an. 10. m. 14. d. 18.
CXXX.	Agapetus II.	946	an. 9. m. 9. d. 19.
LXXX.	Agatho	987	an. 3. m. d. 6. 25.
VII.	Alexander I.	119	an. 10. m. 5. d. 20.
CLIV.	Alexander II.	1061	an. 11. d. 22.
CLXVIII.	Alexander III.	1159	an. 21. m. 11. d. 21.
CLXXIX.	Alexander IV.	1254	an. 6. m. 5. d. 4.
CCIV.	Alexander V.	1409	m. 10. d. 8.
CCXIV.	Alexander VI.	1492	an. 11. d. 8.
CCXXXVII.	Alexander VII.	1655	an. 12. m. 1. d. 15.
CCXLI.	Alexander VIII.	1689	an. 1. m. 3. d. 25.
V.	Anacletus.	101	an. 9. m. 3. d. 10.
	<i>Anacletus II. seu Petrus Leonis, antipapa,</i>	1130.	
XL.	Anastasius I.	398	an. 2. m. 1. d. 13.
LI.	Anastasius II.	496	an. 1. m. 11. d. 23.
CXXI.	Anastasius III.	910	an. 2. m. 2.
CLXVI.	Anastasius IV.	1153	an. 1. m. 4. d. 24.
XII.	Anicetus	165	an. 7. m. 8. d. 24.
XX.	Anterus	235	m. 1.

B			
LXIII.	Benedictus I.	573	an. 4. m. 1. d. 15.
LXXXII.	Benedictus II.	684	mens. 8. d. 17.
CVI.	Benedictus III.	855	an. 2. m. 6. d. 10.
CXVII.	Benedictus IV.	905	per aliquot mens.
CXXXII.	Benedictus V.	964	an. 1. circ.
CXXXV.	Benedictus VI.	972	an. 1. m. 3. d. aliquot
CXXXVI.	Benedictus VII.	975	an. 9.
CXLIV.	Benedictus VIII.	1013	an. fere 12.
CXLVI.	Benedictus IX.	1034	an. 10. m. aliquot.
	<i>Benedictus X. seu Joannes Miptius, antipapa,</i>	1059.	
CXCII.	Benedictus XI.	1303	mens. 8. d. 17.
CXCV.	Benedictus XII.	1334	an. 7. m. 4. d. 6.
	<i>Benedictus XIII. antip. Petrus de Luna dictus,</i>	1394.	
CCXLV.	Benedictus XIII.	1724	an. 5. m. 8. d. 23.
CCXLVII.	Benedictus XIV.	7740	an. 17. m. 8. d. 16.
XLIII.	Bonifacius I.	418	an. 4. m. 9. d. 28.
LVI.	Bonifacius II.	530	an. 2. d. 2.
LXVII.	Bonifacius III.	606	mens. 8. d. 23.
LXVIII.	Bonifacius IV.	607	an. 6. m. 8. d. 13.
LXX.	Bonifacius V.	617	an. 7. m. 10. d. 1.
	<i>Bonifacius VI. 974.</i>		
	<i>Bonifacius VII. Franco, antipapa, 974.</i>		
CXCI.	Bonifacius VIII.	1294	an. 8. m. 9. d. 18.
CCI.	Bonifacius IX.	1389	an. 14. m. 11.

C			
XLIV.	Caelestinus I.	427	an. 8. m. 5. d. 3.
CLXIII.	Caelestinus II.	114	m. 5. d. 13.
CLXXIII.	Caelestinus III.	1191	an. 6. m. 8. d. 28.
CLXXVII.	Caelestinus IV.	1241	dies 18.
CXC.	Caelestinus V.	1294	mens. 5. d. 8.
XXIX.	Cajus	283	an. 12. m. 4. d. 5.
XVII.	Callistus I.	219	an. 5. m. 1. d. 12.
CLX.	Callistus II.	1119	an. 5. m. 10. d. 13.
CXIX.	Callistus III.	1455	an. 3. m. 5. d. 29.
	<i>Callistus sive Theobaldus,</i>	1124.	
	<i>Callistus III. seu Joannes Abbas Stranensis, antip. 1162.</i>		
CCXIX.	Christophorus	906	m. 7.
IV.	Clemens I.	91	an. 6. m. 6. d. 6.
CXLVIII.	Clemens II.	1046	m. 9.
CLXXII.	Clemens III.	1188	an. 3. m. 2. d. 10.
CLXXXI.	Clemens IV.	1265	an. 3. m. 9. d. 2.
CXCIII.	Clemens V.	1305	an. 8. m. 10. d. 16.

<i>Ordo succes- sionis.</i>	<i>Nomen Ponti- ficis.</i>	<i>An. Conf.</i>	<i>Tempus Ponti- ficatus.</i>
CXCVI.	Clemens VI.	1342	an. 10. m. 6. d. 29.
CCXIX.	Clemens VII.	1503	an. 10. m. 10. d. 7.
CCXXXI.	Clemens VIII.	1562	an. 13. m. 1. d. 3.
CCXXXVIII.	Clemens IX.	1667	an. 2. m. 5. d. 19.
CCXXXIX.	Clemens X.	1670	an. 6. m. 2. d. 22.
CCXLIII.	Clemens XI.	1700	an. 20. m. 3. d. 24.
CCXLVI.	Clemens XII.	1730	an. 9. m. 6. d. 25.
CCXLVIII.	Clemens XIII.	1758	an. 10. m. 7.
CCXLIX.	Clemens XIV.	1769	hodie Pontif. tenet
	<i>Clemens III. antip. seu Guibertus Ravenna Archiep. 1080.</i>		
	<i>Clemens VII. Robertus Gebennensis Episc. antipapa, 1378.</i>		
	<i>Clemens VIII. Aegydius, antipapa Panischole 1424.</i>		
III.	Cletus	78	an. 12. m. 7. d. 2.
LXXXIV.	Cono	686	mens. 11. d. 23.
LXXXIX.	Constantius	708	an. 6. m. 1. d. 2.
	<i>Constantinus antipapa, 768.</i>		
XXII.	Cornelius	251	an. 2. m. 4. d. 17.

D			
XXXVII.	Damasus I.	367	an. 17. m. 2. d. 27.
CXLIX.	Damasus II.	1048	dies 23.
LXIX.	Deusdedit	613	an. 2. m. 11. d. 26.
XXVI.	Dionysius	258	an. 12. m. 3. d. 14.
	<i>Dioscorus antipapa quintus,</i>	530.	
LXXIX.	Donnus I.	676	an. 1. m. 5. d. 10.
CXXXIV.	Donnus II.	972	m. 3.

E			
XIV.	Eleuterus	177	an. 15. d. 23.
VI.	Evaristus	110	an. 9. m. 3.
LXXVI.	Eugenius I.	655	a. 5. aut 6. ad d. 23.
CI.	Eugenius II.	824	an. 3. m. 2. d. 13.
CLXV.	Eugenius III.	1145	an. 8. m. 4. d. 13.
CCVII.	Eugenius IV.	1431	an. 15. m. 11. d. 20.
	<i>Eulalius antipapa tertius,</i>	418.	
XXXII.	Eusebius	309	an. 2. m. 8. d. 21.
XXVIII.	Eutychianus	175	an. 8. m. 6. d. 4.

F			
XXI.	Fabianus	236	an. 15. d. 5.
XXVIII.	Felix I.	270	an. 4. m. 4. d. 29.
	<i>Felix. cum Liberio, 356.</i>		
XLIX.	Felix II.	483	an. 8. m. 11. d. 23.
LV.	Felix III.	526	an. 3. m. 3. d. 14.
	<i>Felix IV. Amedeus, Dux Sabaudia, antipapa, 1439.</i>		
CXIII.	Formosus	890	an. 6. m. 6.

G			
L.	Gelasius I.	492	an. 4. m. 8. d. 19.
CLXIX.	Gelasius II.	1118	an. 2. d. 4.
LXV.	Gregorius I.	590	an. 13. m. 6. d. 10.
XC.	Gregorius II.	714	an. 16. m. 8. d. 20.
XCI.	Gregorius III.	731	an. 10. m. 9. d. 12.
CIII.	Gregorius IV.	827	an. 15. m. 4.
CXXXIX.	Gregorius V.	996	an. 2. m. 8. d. 6.
CXLVII.	Gregorius VI.	1044	an. 2. m. 8.
CLV.	Gregorius VII.	1073	an. 12. m. 1. d. 3.
CLXXI.	Gregorius VIII.	1187	duos fere mens.
CLXXXVI.	Gregorius IX.	1227	an. 14. m. 5. d. 3.
CLXXXII.	Gregorius X.	1271	an. 4. m. 4. d. 10.
CXCIX.	Gregorius XI.	1371	an. 7. m. 2. d. 24.
CCIII.	Gregorius XII.	1406	an. 2. m. 6. d. 14.
CCXXXVI.	Gregorius XIII.	1572	an. 12. m. 10. d. 29.
CCXXXIX.	Gregorius XIV.	1590	mens. 10. d. 10.
CCXXXIV.	Gregorius XV.	1621	an. 2. m. 5.
	<i>Gregorius antipapa, 1013.</i>		

Ordo succes-
sionis. | Nomen Ponti-
ficis. | An.
Conf. | Tempus Ponti-
ficatus.

H

XC VII.	Hadrianus I.	772	an. 23. m. 10. d. 12.
CVIII.	Hadrianus II.	867	an. 4. m. 10. d. 17.
CXL.	Hadrianus III.	884	an. 1. m. 3. d. 19.
CLXVII.	Hadrianus IV.	1154	an. 4. m. 8. d. 19.
CLXXXIV.	Hadrianus V.	1276	dies 19.
CCXVIII.	Hadrianus VI.	1522	an. 1. m. 8. d. 6.
XLVII.	Hilarius	461	an. 5. m. 9. d. 19.
LXXI.	Honorius I.	626	an. 12. m. 4. d. 27.
CLXI.	Honorius II.	1124	an. 5. m. 1. d. 17.
CLXXV.	Honorius III.	1216	an. 10. m. 8.
CLXXXVIII.	Honorius IV.	1285	an. 2. & d. 1.
<i>Honorius II, seu Cadalous antipapa, 1062.</i>			
LIII.	Hormisdas	614	an. 9. d. 10.
X.	Hyginus	152	an. 3. d. 28.

I

XLI.	Innocentius I.	402	an. 15. m. 2. d. 10.
CLXII.	Innocentius II.	1130	an. 13. m. 7. d. 10.
CLXXIV.	Innocentius III.	1119	an. 18. m. 6. d. 9.
CLXXXVIII.	Innocentius IV.	1243	an. 11. m. 5. d. 14.
CLXXXIII.	Innocentius V.	1276	mensis 5. d. 5.
CXC VII.	Innocentius VI.	1352	an. 9. m. 8. d. 20.
CCII.	Innocent. VII.	1404	an. 2. d. 22.
CCXIII.	Innocent. VIII.	1484	an. 7. m. 10. d. 27.
CCXXX.	Innocentius IX.	1591	mensis duos.
CCXXXVI.	Innocentius X.	1644	an. 10. m. 3. d. 22.
CCXL.	Innocentius XI.	1676	an. 12. m. 10. d. 22.
CCXLII.	Innocent. XII.	1691	an. 9. m. 2. d. 11.
CCXLIV.	Innocent. XIII.	1721	an. 2. m. 9. d. 27.
LIV.	Joannes I.	523	an. 2. m. 9. d. 14.
LVII.	Joannes II.	552	an. 2. m. 8.
LXII.	Joannes III.	559	an. 12. m. 11. d. 16.
LXXIII.	Joannes IV.	540	an. 1. m. 9. d. 6.
LXXXIII.	Joannes V.	685	an. 1. dies 11.
LXXXVI.	Joannes VI.	701	an. 3. m. 2. d. 12.
LXXXVII.	Joannes VII.	705	an. 2. m. 7. d. 17.
CIX.	Joannes VIII.	872	an. 10. d. 1.
CXVI.	Joannes IX.	901	an. 3. d. 15.
CXXIII.	Joannes X.	913	an. 15.
CXXVI.	Joannes XI.	931	an. 4. m. 10.
CXXXI.	Joannes XII.	955	an. 9. aut 10.
CXXXIII.	Joannes XIII.	965	an. 6. m. 11. d. 5.
CXXXVII.	Joannes XIV.	984	an. 1. & aliquot m.
CXXXVIII.	Joannes XV.	985	an. 10. m. 4. d. 12.

Joannes XVI. antipapa.

CXLI.	Joannes XVII.	1003	mensis 5.
CXLII.	Joannes XVIII.	1003	an. 5. m. 7. d. 28.
CXLV.	Joannes XIX.	1024	an. 9. m. 8.
<i>Joannes XV. antipapa 1013. idemque omissus.</i>			
CLXXXV.	Joannes XXI.	1276	mensis 8. d. 8.
CXCIV.	Joannes XXII.	1316	an. 18. m. 3. d. 28.
CCV.	Joannes XXIII.	1410	an. 2. d. 15.

Joannes diaconus antipapa 844.

XXXVI.	Julius I.	336	an. 15. m. 5. d. 17.
CCXVI.	Julius II.	1503	an. 9. m. 3. d. 21.
CCXXI.	Julius III.	1550	an. 5. m. 1. d. 16.

L

CXXII.	Lando	912	aliquot mensis.
<i>Laurentius antipapa quartus, 498.</i>			
XLVI.	Leo I.	440	an. 20. m. 11.
LXXXI.	Leo II.	683	mens. 10. d. 14.
XC VIII.	Leo III.	795	an. 20. m. 6. d. 17.
CV.	Leo IV.	847	an. 8. m. 3. d. 5.
CXVIII.	Leo V.	906	dies 40.
CXXIV.	Leo VI.	928	mens. 6. d. 15.
CXXVII.	Leo VII.	938	an. 3. m. 6.
<i>Leo VIII. ab Othone intrusus, 962.</i>			
CL.	Leo IX.	1049	an. 5. m. 2. d. 7.
CCXVII.	Leo X.	1513	an. 8. d. 20.
CCXXXII.	Leo XI.	1605	dies 27.
XXXVII.	Librius	352	an. 15. m. 4. d. 2.
II.	Linus	67	an. 11. m. 1. d. 23.
XXIII.	Lucius I.	253	an. 1. m. 4.

Ordo succes-
sionis. | Nomen Ponti-
ficis. | An.
Conf. | Tempus Ponti-
ficatus.

CLXIV.	Lucius II.	1144	mens. 11. d. 14.
CLXIX.	Lucius III.	1181	an. 4. m. 2. d. 18.

M

XXX.	Marcellinus	296	an. 7. m. 11. d. 26.
XXXI.	Marcellus I.	304	an. 4. m. 1. d. 25.
CCXXII.	Marcellus II.	1555	dies 21.
XXXV.	Marcus	336	an. 8. d. 22.
CX.	Marinus I.	882	an. 1. d. 20.
CXXIX.	Marinus II.	942	an. 3. m. 4. d. 13.
LXXV.	Martinus I.	649	an. 5. m. 4. d. 10.
CLXXXVII.	Martin. dict. IV.	1281	an. 4. m. 1. d. 7.
CCVI.	Martin. dict. V.	1417	an. 13. m. 3. d. 12.
<i>Mauricius Burdinus Braccar. Archiep. antipapa, 1118.</i>			
XXXIII.	Melchiodorus	311	an. 2. m. 2. d. 7.

N

CVII.	Nicolaus I.	858	an. 9. m. 6. d. 20.
CLIII.	Nicolaus II.	1059	an. 2. m. 2.
CLXXXVI.	Nicolaus III.	1377	an. 2. m. 9. d. 2.
CLXXX.	Nicolaus IV.	1287	an. 4. m. 1. d. 14.
CCVIII.	Nicolaus V.	1447	an. 8. d. 19.

Novatianus antipapa primus, 251.

P

C.	Paschalis I.	817	an. 7. m. 3. d. 16.
CLVII.	Paschalis II.	1099	an. 18. m. 5. d. 4.

Paschalis antipapa, 687.

Paschalis III. seu Guido Cremensis antipapa, 1160.

XC V.	Paulus I.	757	an. 10. m. 11.
CCXI.	Paulus II.	1464	an. 6. m. 10. d. 26.
CCXX.	Paulus III.	1534	an. 15. d. 19.
CCXXII.	Paulus IV.	1555	an. 5. m. 2. d. 24.
CCXXXIII.	Paulus V.	1605	an. 15. m. 8. d. 12.
LXI.	Pelagius I.	555	an. 3. m. 10. d. 18.
LXIV.	Pelagius II.	577	an. 12. d. 27.
I.	S. Petrus	43	an. 24. m. 5. d. 10.

Petrus antipapa, 686.

XI.	Pius I.	156	an. 9. m. 5. d. 27.
CCX.	Pius II.	1458	an. 5. m. 11. d. 27.
CCXV.	Pius III.	1503	dies 26.
CCXXIV.	Pius IV.	1559	an. 5. m. 11. d. 15.
CCXXV.	Pius V.	1566	an. 6. m. 3. d. 24.
XIX.	Pontianus	231	an. 4. d. 6.

R

Romanus Galestinus antipapa, 897.

S

LXVI.	Sabinianus	604	mens. 5. d. 19.
LXXXV.	Sergius I.	687	an. 13. m. 8. d. 14.
CIV.	Sergius II.	844	an. 4. m. 1. d. 2.
CXX.	Sergius III.	907	an. 13. m. 4.
CXLIII.	Sergius IV.	1009	an. 2. m. 8. d. 13.

Sergius antipapa, 890.

LXXII.	Severinus	640	an. 2. d. 4.
LIX.	Silverius	536	an. 4.
XXIV.	Silvester I.	314	an. 21. m. 11.
CXL.	Silvester II.	999	an. 4. m. 2. aut 3.

Silvester III. antipapa, 1043.

XLVIII.	Simplicius	467	an. 15. m. 5. d. 10.
XXXIX.	Siricius	385	an. 13. m. 1. d. 14.
LXXVIII.	Sisinnius	708	dies 20.
VIII.	Sixtus I.	130	an. 9. m. 1. d. 8.
XXV.	Sixtus II.	257	an. 11. d. 13.
XLV.	Sixtus III.	432	an. 7. m. 11.
CCXII.	Sixtus IV.	1471	an. 13. d. 5.
CCXXVII.	Sixtus V.	1585	an. 5. m. 4. d. 3.
XIII.	Soter	173	an. 3. m. 11. d. 21.
XXIV.	Stephanus I.	255	an. 2. m. 3. d. 22.
XCIII.	Steph. omit. fol.	752	dies 4.
XCIV.	Stephanus II.	752	an. 5. d. 20.

ROMANOR. PONTIFIC. INDEX ALFABET.

Ordo succes- sionis.	Nomen Ponti- ficis.	An. Conf.	Tempus Ponti- ficatus.
XCVI.	Stephanus III.	768	an. 2. m. 5. d. 12.
XCIX.	Stephanus IV.	816	an. 1. m. 7. d. 3.
CXII.	Stephanus V.	885	an. 6. & d. aliquot.
CXIV.	Stephanus VI.	897	an. 3. aut 4.
CXXV.	Stephanus VII.	929	an. 2. m. 1. d. 15.
CXXVII.	Stephanus VIII.	939	an. 3. m. 4. d. 5.
CLII.	Stephanus IX.	1057	octo fere menses.
LII.	Symmachus	498	an. 15. m. 7. d. 27.

T

IX.	Telephorus	140	an. 11. m. 8. d. 29.
LXXIV.	Theodorus I.	642	an. 7. m. 5. d. 20.
CXV.	Theodorus II.	901	dies 20.

Theodorus antipapa, 686. & 687.
Theophylactus antipapa. 757.

V

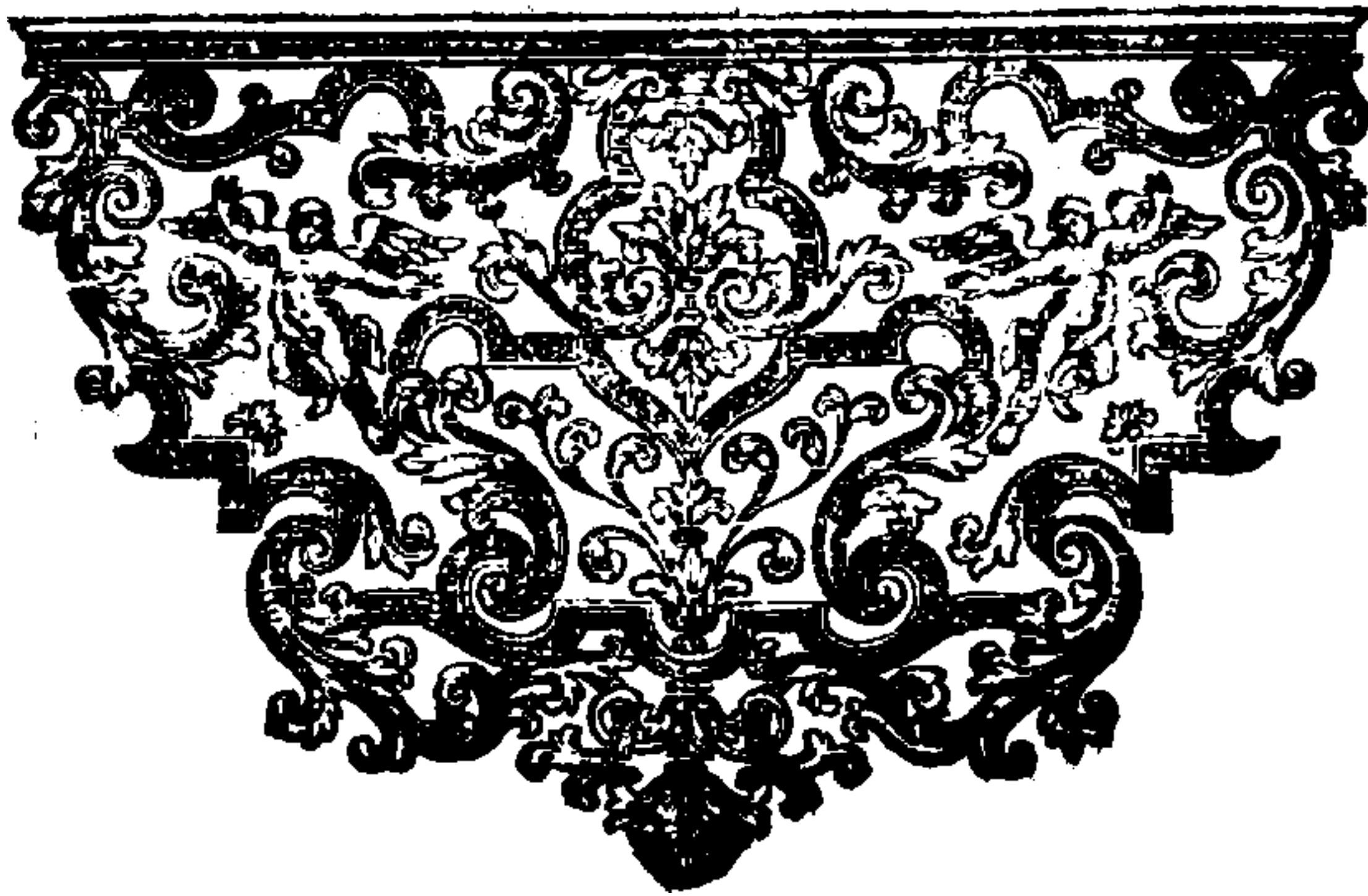
CII.	Valentinus	827	dies 40.
XV.	Victor I.	192	an. 9. m. 1. d. 28.

Ordo succes- sionis.	Nomen Ponti- ficis.	An. Conf.	Tempus Ponti- ficatus.
CLI.	Victor II.	1054	an. 2. m. 6.
CLVI.	Victor III.	1086	menses fere 10
	<i>Victor III. seu Gregorius antipapa, 1140.</i>		
	<i>Victor IV. Octavianus antipapa, 1159.</i>		
LX.	Vigilius	540	an. 15. m. 6.
LXXVIII.	Vitalianus	656	an. 13. m. 4. d. 27.
XVIII.	Urbanus I.	224	an. 6. m. 7. d. 4.
CLVII.	Urbanus II.	108	an. 11. m. 4. d. 18.
CLXX.	Urbanus III.	118	an. 1. m. 10. d. 25.
CLXXX.	Urbanus IV.	1261	an. 3. m. 1. d. 4.
CXCVIII.	Urbanus V.	1362	an. 8. m. 1. d. 23.
CC.	Urbanus VI.	1378	an. 11. m. 6. d. 6.
CCXXVIII.	Urbanus VII.	1590	dis 13.
CCXXXV.	Urbanus VIII.	1623	an. 20. m. 11. d. 22.

Ursicinus sive Ursinus antipapa, 367.

Z

XCI.	Zacharias	741	an. 10. m. 3. d. 10.
XVI.	Zephyrinus	201	an. 18. d. 18.
	<i>Zinismus antipapa, 824.</i>		
XLII.	Zosimus	417	an. 1. m. 4. d. 7.

IMPERATORES ROMANI.

<i>Nomen.</i>	<i>ejus a^o Initium Imper.</i>	<i>q^o. natus est Christus. Tempus Imperii.</i>
1 Augustus		
2 Tiberius	14	annos 22. mens. 6.
3 C. Caligula	37	annos 3. mens. 10. d. 8.
4 Claudius	41	annos 13. m. 8. d. 20.
5 Nero	54	annos 13. m. 7. d. 28.
6 Galba	68	mens. . . d. 7.
7 Otho	69	mens. 3. d. 5.
8 Vitellius	69	mens. 8. d. 5.
9 Vespasianus	69	an. 10. minus dieb. 6.
10 Titus	79	annos 2. mens. 2. d. 20.
11 Domitianus	81	annos 15. d. 6.
12 Nerva	96	annos m. 4. d. 11.
13 Trajanus	98	an. 19. m. 6. d. 15.
14 Hadrianus	117	annos 20. mens. 11.
15 Antoninus Pius	138	annos 22. mens. 6.
16 Marcus Aurelius Antoninus	161	annos 19. d. 10.
17 Lucius Verus	161	annos 9.
18 Commodus	180	an. 12. mens. 9. d. 14.
19 Helvius Pertinax	193	mens. 2. d. 26.
20 Didius Julianus	193	mens. 2. d. 5.
21 Severus	193	annos 17. m. 8. d. 3.
22 Caracalla	211	annos 6. m. 2. d. 5.
23 Macrinus cum Diadumeno filio	217	mens. 2.
24 Alagabalus seu Helioabalus	218	annos 3. m. 9. d. 4.
25 Alexander Severus	222	annos 13. d. 19.
26 Maximinus	235	an. 2. & aliquot m.
27 Maximus Pupienus, & Balbinus	238	mens. 9. aut 10.
28 Gordianus	238	annos 5. aut 6.
29 Philippus cum filio	244	annos 5. & mens.
30 Decius	249	annos circ. 3.
31 Gallus Treb. cum Volufiano	251	annos 2. mens. 4.
32 Valerianus cum Gallieno	254	annos circ. 3.
33 Gallienus solus	260	annos circ. 8.

Circa ea tempora exorti sunt triginta propemodum tyranni.

34 Claudius II.	268	annos ferme 2.
35 Aurelianus	270	an. quinque aut sex.
36 Tacitus	275	mens. sex d. 15.
37 Florianus	276	mens. 2. aut 3.
38 Probus	276	annos 6. m. 4.
39 Carus cum filiis Carino & Numeriano.	282	annos 2.
40 Diocletianus	284	annos prope 20.
41 Maximianus ejus collega	284	annos. 18.
42 Constantius Chlorus	304	annos 2. m. 3. d. 25.
43 Galerius Maximianus ejus collega.	304	annos 7.
44 Constantinus M.	306	annos 30. m. 9. d. 27.
45 Constantius cum fratribus Constantino & Constante, tum solus.	337	annos 25. m. 1. d. 13.
46 Julianus apostata	361	annos 1. mens. 7. d. 27.
47 Jovianus	363	annos 2. d. 22.
48 Valentinianus Senior	364	annos 11. m. 8. d. 22.
49 Gratianus	375	annos 7. m. 9. d. 12.
50 Valentinianus Junior	383	annos 8. m. 8. d. 21.
51 Theodosius M.	392	annos 2. mens. 6.
52 Honorius	395	annos 28. mens. 7.
53 Valentinianus III.	425	annos circiter 30.

<i>Nomen.</i>	<i>Initium Imper.</i>	<i>Tempus Imperii.</i>
54 Petronius Maximus	455	dies 77.
55 Eparchius Avitus	455	annos 1. mens. 6.
56 Julius Majorianus	457	annos 4. m. 4. d. 2.
57 Libius Severus	461	annos 3. m. 8. d. 27.

465 Interregnum duorum circiter annorum.

58 Flavius Anthemius	467	annos 4. mens. 11.
59 Anicius Olybrius	472	men. 6. aut 7.
60 Flavius Glycerius	473	annos 1. mens. 3.
61 Julius Nepos	474	annos 1. mens. 3.
62 Augustulus	475	mens. 10.

REGES OSTROGOTHORUM IN ITALIA.

1 Odoacer	476	annos 16. m. 6. d. 13.
2 Theodoricus	493	annos 33. mens. 6.
3 Athalaricus	526	annos 7. mens. 8.
4 Theodatus	534	annos 3. mens. 9.
5 Vitiges	537	annos 4.
6 Gildobaldus, <i>alias</i> Theobaldus	540	annos 1.
7 Eraricus	542	menses 5.
8 Totila	542	annos 10.
9 Teia	542	annos 1.

REGES LONGOBARDORUM IN ITALIA.

1 Alboinus	571	annos 3. mens. 6.
2 Clephis	474	annos 1. mens. 6.

Interregnum annorum 10.

3 Autharis	581	annos 11.
4 Agillufus	592	annos 25.
5 Adelvaldus	616	annos 10.
6 Arioldus	626	annos 12.
7 Rotharis	638	annos 15. mens. 4.
8 Rodoaldus	653	annos 5. mens. 7.
9 Aripertus	657	annos 5 m. . .
10 Grimaldus	663	annos 9.
11 Garibaldus	672	mens. 3.
12 Pertaritus	673	annos 17.
13 Cunibertus	689	annos 12.
14 Luithbertus	701	mens. 8.
15 Reginbertus	701	mens. 3.
16 Aripertus	702	annos 11.
17 Asprandus	712	mens. 3.
18 Luitprandus	713	ann. 31. mens. 7.
19 Hildebrandus	744	mens. 5.
20 Rachis	744	annos 5. mens. 6.
21 Aistulfus	750	annos 7.
22 Desiderius	756	annos 18.

IMPERIUM OCCIDENTIS RESTITUTUM.

1 Carolus M.	800	annos 13. m. 7.
2 Ludovicus Pius	814	annos 26. m. 4. d. 3.
3 Lotharius	840	annos 15.
4 Ludovicus II.	855	annos 20.
5 Carolus II.	875	annos 1. mens. 9. d. 14.
6 Ludovicus Balbus	878	annos 4.
7 Carolus III. Grafus	881	annos fere 7.
8 Arnulphus	887	annos fere 12.
9 Ludovicus III. ultimus ex stirpe Caroli M.	896	annos 12.
10 Conradus	912	annos 7.
11 Henricus I.	919	annos 17.
12 Otho I.	936	annos 36. m. 1. d. 6.
13 Otho II.		

<i>Nomen.</i>	<i>Initium Imper.</i>	<i>Tempus Imperii.</i>	<i>Nomen.</i>	<i>Initium Imper.</i>	<i>Tempus Imperii.</i>
13 Otho II.	973	annos 10. mens. 7. d. 2.	27 Justinianus	705	annos ferme 6.
14 Otho III.	983	annos 17. m. 1. d. 2.	28 Philippicus Bardanes	711	annos 1. & mens. 6.
15 S. Henricus II.	1001	annos 23. m. 5. d. 16.	29 Artemius, five Anastasius II.	713	annos 2.
16 Conradus II.	1024	annos 14. mens. d. 2.	30 Theodosius Adramytenus	715	annos 1. mens. 2.
17 Henricus III.	1039	annos 17. mens. 4.	31 Leo Conon Ifaurus	717	annos 24. & fere 3. m.
18 Henricus IV.	1056	annos 49. m. 10.	32 Constantinus Copronymus	741	annos 24. mens. 3.
19 Henricus V.	1106	annos 18. m. 9. d. 15.	33 Leo IV. Chazarus	775	annos fere 5.
20 Lotharius II.	1125	annos 13. d. 18.	34 Constantinus cum matre Irene	780	annos 16.
21 Conradus III.	1139	annos 12. m. 10. d. 15.	35 Irene sola	797	annos 5. m. 2. d. 16.
22 Fredericus L. Enobarbus	1152	annos 73. mens. 5. d. 7.	36 Nicephorus Logotheta	802	annos 8. m. 8. d. 27.
23 Henric. VI. Asper	1190	annos 31. m. d. 12.	37 Michael Rangabe	811	annos circ. 2.
24 Philippus	1198	annos 10. m. 3.	38 Leo V. Armenus	813	annos 7. m. 5. d. 14.
25 Otho IV.	1208	annos 10.	39 Michael II. Balbus Phryx	820	annos 8. m. 9. d. aliq.
26 Fridericus II.	1218	annos 33.	40 Theophilus	829	annos 12. mens. 3. d. 20.
<i>Imperium vacat.</i>			41 Michael III.	842	annos 25; mens. 8.
27 Rodulp. I. Habspurgensis	1223	annos 18.	42 Basilius Macedo	867	annos 18. mens. 5.
28 Adolf. Nassavius	1292	annos 6. m. 6.	43 Leo V. Sapiens	886	annos 25. m. 3. d. 12.
29 Albertus L. Austriacus	1298	annos 9. mens. 9.	44 Alexander	911	mens. 11. d. 27.
30 Henric. Lutemburgensis	1308	annos 14. m. circ. 10.	45 Constantinus Porphyrogenitus	912	annos 48. m. 5.
31 Fridericus III.	1314	annos 15.	46 Romanus	959	annos 3. mens. 4.
32 Ludov. Bavarus	1314	annos 32. mens. 11.	47 Nicephorus Phocas	965	annos 6. m. 5. d. 26.
33 Carolus IV. Bohemus	1346	annos 31. m. 7.	48 Joannes Tzimisces	969	annos 5. m. 11. d. 10.
34 Venceslaus	1378	annos 21. m. fere 6.	49 Basilius II. eum Fratre Constantino Porphyrogenico juniore	975	annos 50.
35 Rupertus Bavar.	1400	annos 9. mens. 8.	50 Constantinus idem solus	975	mens. 3.
36 Sigismundus	1411	annos 26.	51 Romanus Argyropulus	1028	annos 5. mens. 6.
37 Albertus II. Austriacus	1438	annos 1. mens. 7.	52 Michael IV. Paphlago	1034	annos 7. m. 2. aut 9.
38 Fredericus IV.	1440	annos 53. m. 4.	53 Michael V. Calaphates	1041	mens. 4. d. 5.
39 Maximilianus I.	1493	annos 25. mens. 5.	54 Constantinus Monomachus	1042	annos 12. m. 5. d. 20.
40 Carolus V.	1519	annos 38. m. 2. d. 10.	55 Theodora soror Zoes	1054	annos mens. 8. d. 20.
41 Ferdinandus I.	1558	annos fere 6.	56 Michael VI. Stratioticus	1056	annos 1. d. 10.
42 Maximilianus II.	1564	annos 11. m. 2. d. 17.	57 Isaac Comnenus	1057	annos 2. mens. 3.
43 Rodolphus II.	1576	annos 35. mens. 3.	58 Constantinus Ducas	1059	annos 7. mens. 6.
44 Mathias	1612	annos 6. mens. 9.	59 Romanus Diogenes	1068	annos 3. m. 8. d. 12.
45 Ferdinandus II.	1619	annos 18. mens. 4.	60 Michael VII. Ducas Parapinacius	1071	annos m. 6.
46 Ferdinandus III.	1637	annos 31. m. 5. d. 10.	61 Nicephorus Botaniates	1078	annos 2. m. 11. d. 20.
47 Leopoldus L.	1656	annos 48. m. 9. d. 18.	62 Alexius Comnenus	1081	annos 37. m. 4. d. 15.
48 Josephus I.	1705	annos 5. m. 12. d. 12.	63 Joannes Comnenus	1118	annos 24. m. 7. d. 13.
49 Carolus VI.	1711	annos 29. d. 8.	64 Manuel Comnenus	1143	annos 37. m. 5. d. 22.
50 Carolus VII.	1742	annos 3. d. 23.	65 Alexius Comnenus Junior	1180	annos 3. d. aliquot.
51 Franciscus	1745	annos 10.	66 Andronicus Comnenus	1183	annos 1. m. 11. d. 10.
52 Josephus II.	1765	hodie imperans.	67 Isaac Angelus	1185	annos 9. m. 7. d. 29.

IMPERATORES ORIENTIS.

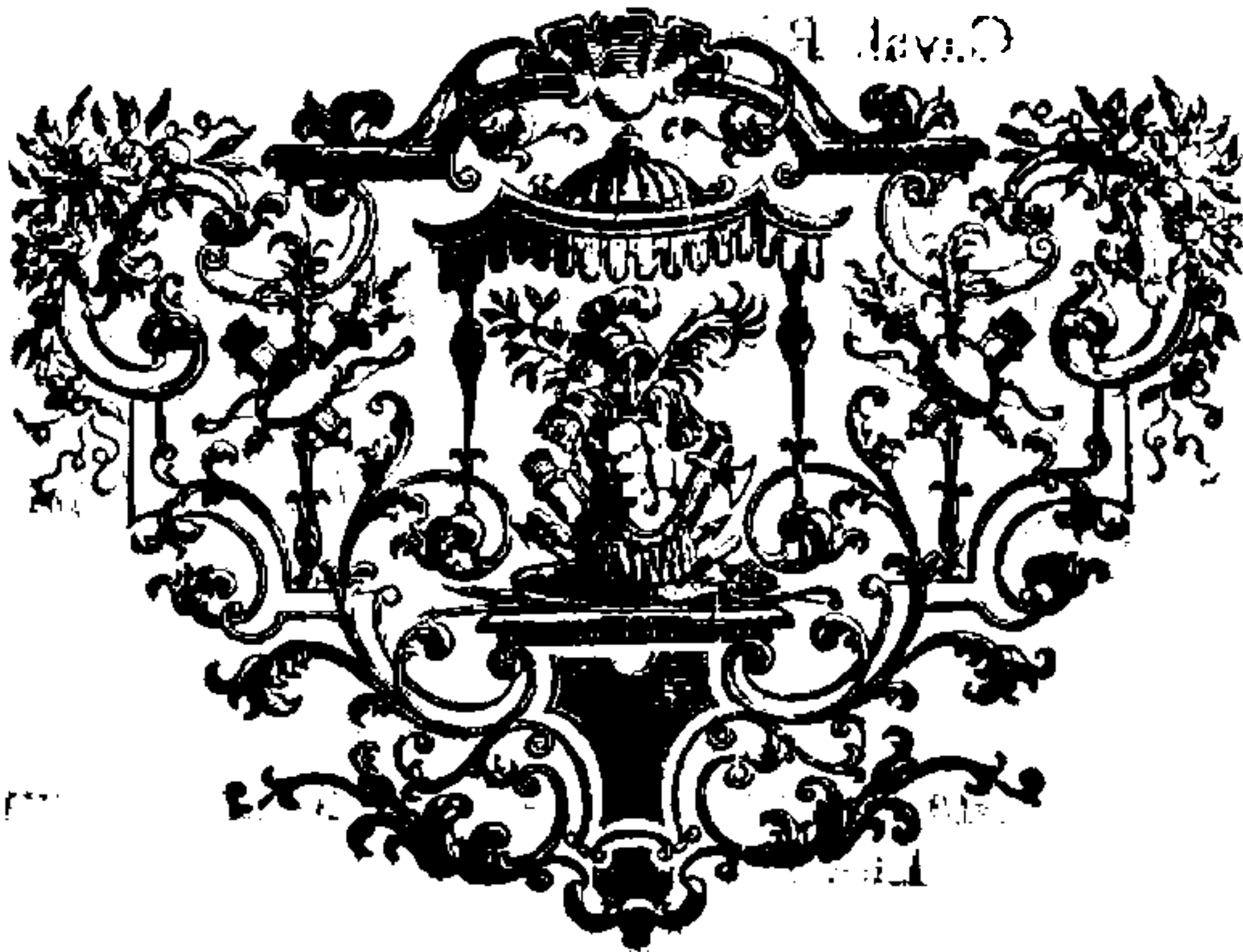
1 Constantinus M.	306	an. 30. m. 9. d. 17.	56 Michael VI. Stratioticus	1056	annos 1. d. 10.
2 Constantius	337	annos 25. m. d. 13.	57 Isaac Comnenus	1057	annos 2. mens. 3.
3 Julianus Apostata	361	annos 1. mens. 9. d. 27.	58 Constantinus Ducas	1059	annos 7. mens. 6.
4 Jovinianus	363	annos 7. d. 22.	59 Romanus Diogenes	1068	annos 3. m. 8. d. 12.
5 Valens	364	annos 14. m. d. 9.	60 Michael VII. Ducas Parapinacius	1071	annos m. 6.
6 Theodosius	379	annos fere 16.	61 Nicephorus Botaniates	1078	annos 2. m. 11. d. 20.
7 Arcadius	395	annos 13.	62 Alexius Comnenus	1081	annos 37. m. 4. d. 15.
8 Theodol. Junior	408	an. 41. mens. 3. d. 28.	63 Joannes Comnenus	1118	annos 24. m. 7. d. 13.
9 Marcianus	450	annos 6. & ferme 6. m.	64 Manuel Comnenus	1143	annos 37. m. 5. d. 22.
10 Leo Macelles cum Leone Zenonis filio	457	annos 17. mens. 9.	65 Alexius Comnenus Junior	1180	annos 3. d. aliquot.
11 Zeno Ifaurus	474	annos 17. mens. 6.	66 Andronicus Comnenus	1183	annos 1. m. 11. d. 10.
12 Anastasius L.	491	annos 27. mens. 3.	67 Isaac Angelus	1185	annos 9. m. 7. d. 29.
13 Justinus L.	518	annos 8. mens. d. 23.	68 Alexius Angelus	1195	annos 8. m. 3. d. 10.
14 Justinianus L.	527	annos 39. m. 7. d. 23.	69 Isaac Angelus Junior	1203	mens. 5. d. aliquot.
15 Justinus II.	566	annos 11. & ferme 11. m.	70 Alexius Ducas Mursiphilus	1204	mens. 2. d. 16.
16 Tiberius Constantinus.	578	annos 3. & 10. circ. m.	71 Theodorus Lascaris Nicæ	1204	annos 18.
17 Mauricius	582	annos 20. m. 3. d. 13.	72 Joannes Ducas Batarres	1222	annos 33.
18 Phocas	602	annos 7. m. 10. d. 18.	73 Theodorus Junior Lascaris	1225	annos circ. 4.
19 Heraclius	610	annos 30. m. 5. d. 7.			
20 Constantinus	641	dies 10.			
21 Heraclionas	641	annos fere 6.			
22 Constans	641	annos 26. m. 8. d. 15.			
23 Constantinus Pogonatus	668	annos 16.			
24 Justinianus II. Rhinotmetus	685	annos 10.			
25 Leontius Patritius	695	annos fere 3.			
26 Tiberius Apfimar	698	annos prope 7.			

IMPERATORES ORIENTIS. xxiii

<i>Nomen.</i>	<i>Initium Imper.</i>	<i>Tempus Imperii.</i>	<i>Nomen.</i>	<i>Initium Imper.</i>	<i>Tempus Imperii.</i>
74 Joannes Lafcaris	1258	exiguo tempore.	83 Constantinus Palzologus Dracoles	1448	annos 4. m. fere 10.
75 Michael Palzologus	1259	annos 24. m. 2. d. 20.	<i>Mahomete II.</i>	1453	
76 Andronicus Palzologus	1283	annos 45. m. 6.	<i>Turcarum Principe capta Constantinopolis.</i>		
77 Andronicus junior solus	1327	annos ferme 15.			
78 Joannes Cantacuzenus	1341	annos 24.			
79 Joannes Palzologus	1365	annos 27.			
80 Manuel Palzologus	1384	annos 36.			
81 Joannes Palzologus II.	1419	annos 23. m. 3i			

FRANCI ORIENTIS IMPERATORES.

1 Balduinus	1204	annos 2.
2 Henricus	1206	annos 10. m. 9. d. 22.
3 Petrus de Cortiniaco	1217	exiguo tempore.
4 Robertus	1224	annos 10.
5 Balduinus	1239	annos 22.
6 Philippus	1273	per aliquot annos.

NOI RIFORMATORI

Dello Studio di Padova

A Vendo veduto per la Fede di Revisione ed Approvazione del P. F. Filippo Rosa Lanzi, Inquisitor Generale del Santo Ufficio di Venezia, nel Libro intitolato *R. P. Joannis Cabassutii, Notitia Ecclesiastica Historiarum Conciliarum, & Canonum &c.* Stamp. non v'esser cosa alcuna contro la Santa Fede Cattolica, e parimente per Attestato del Segretario Nostro niente contro Principi, e buoni costumi; concediamo Licenza agli Eredi Baglioni Stampatori di Venezia, che possa essere stampato, osservando gli ordini in materia di Stampe, e presentando le solite Copie alle Pubbliche Librerie di Venezia, e di Padova.

Dat. li 12. Giugno 1771.

(Sebastian Zustinian Rif.

(Andrea Tron Caval. Rif.

(Sebastian Foscarini Caval. Rif.

Registrato in Libro a Carte 68. al Num. 466.

Davidde Marchesini Segretario.

Registrato al Magistrato Eccell. contro la Bestemmia li 22.
Luglio 1771. in Libro a Carte 27.

Andrea Grattarol Segretario.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

tus laceravit. De homine hoc infelici alius posthac nobis sermo erit.

5. Philippus Diaconus, post navatam egregie operam in conversione Samariæ, occurrit Angeli admonitu Eunuchus præpotenti Candacis Æthiopum Reginae, dum curru vectus in Æthiopiam revertit, post adoratum in Templo Jerosolymitano Deum, Comiter ab Eunuchus accitus Philippus in currum ascendit, eidemque Isaia de Christo prophetiam legenti, Christum tanta divini Spiritus vi enunciavit, ut persuasus Eunuchus baptismum petierit, & de curru exiliens in aqua obvia de manu Philippi receperit. Quo peracto Angelus Philippum e conspectu Eunuchi abreptum in Azotum transtulit.

6. Ex alia parte Saulus, Christianæ religionis hostis infensissimus, mirabili prorsus eventu ad Christi Ecclesiam, quam atrociter persequatur, traducitur. Hic Tarso Ciliciæ Metropoli, ac nobili municipio, cui Octavius Augustus jura & privilegia Romanæ Civitatis indulserat, oriundus, religione ab infantia Judæus, a Gamaliele Phariseorum sapientissimo, qui postmodum religionem amplexus est Christi, sacris litteris secundum Judaicum ritum institutus, Saulus inquam ille, qui Stephanum ad mortem persequutus, carnificum vestimenta, ut expeditiores in eo lapidando essent, asservaverat: deinde amplissima instructus a Pontificibus potestate, militum turmis stipatus Damascum contendebat, fideles quoscunque comprehensus, vinculosque Jerosolymam traducturus, supplicio afficiendos; supendo prorsus eventu ad portas Damasci Christi sibi apparentis terrifico aspectu & voce percussus, statimque excæcatus, terræque allisus, & prostratus, totum se de repente ipsius cultui addixit, & post dies paucos lucem animi simulque oculorum recepit in Baptismo, de manu Ananiæ servi Dei suscepto. Contigit mirifica ista conversio anno a Christi morte, & martyris Stephani tertio.

7. Interea Petrus Apostolus Lydda, quæ postea Diospolis vocata est, Evangelium prædicans, Aneam ab annis octo paralyticum sanum reddidit & incolumem. Inde Joppen digressus, mortuam Tebitham, quæ Dorcas pariter vocabatur, religiosissimam feminam ad vitam revocavit. Hinc divino admonitu Cæsaream petiit, ut Cornelium centurionem virum gentilem Christiana fide imbueret, baptizaretque; quo factò primus gentium primitias Christo Domino dedicavit, qui lapis angularis a Prophetis prædicatus, Judæos pariter & gentiles quasi geminos parietes ad suæ fabricam Ecclesiæ copulavit. Petrus itaque in Cornelii personam primus gentilibus aditum in Ecclesiam referavit. Ceterum & apud Phœnices, & Cyprios, & Cyrenenses, & Antiochenos eisdem temporibus propagata est Christiana religio. Barnabas, adjuncto socio Paulo, Antiochiam civitatem amplissimam, Orientis Metropolim, accedens, quamplurimos ibi cives ad Christi Ecclesiam adjunxit. Indeque post annum digressi Paulus & Barnabas Jerosolymam simul profecti sunt. Antiochenam Ecclesiam Petrus sexennio tenuit, sic tamen ut inde sæpius in Pontum, Galatiam, Cappadociam, Asiam & Bithyniam excurreret; exactoque sexennio Romam tandem concessit, ut quæ terreni sedes erat Imperii, suprema quoque sedes constitueretur Christianæ religionis, ac Ecclesiasticæ potestatis. Eo vero Petrus Apostolus accessit, Claudio Cæsare rerum potente. Sub hisce temporibus Matthæus Apostolus primus in Judæa sanctum Evangelium Hebraico sermone conscripsit anno a Christi natali quadragesimo primo, & post ejusdem mortem vivificam octavo.

8. Quo pariter anno Herodes Agrippa Aristobuli, quem pater Herodes Idumæus occiderat, filius, atque ita Herodis Idumæi nepos, Philippi atque Lyfaniæ Tetrarchiis a Cajo Caligula Imperatore donatus, cum Regis appellatione, fuit. Eaque de causa Agrippæ soror Herodias, quæ Philippo viro suo relicto incestas cum Herode Antipa nuptias inierat, & qua impellente idem Herodes Antipas Joannem Baptistam incestum istum palam redarguentem decollaverat; illa ipsa Herodias ambitionis stimulis, ex nova fratris dignitate concitata, Herodi marito suasit, ut regium pariter decus & insignia ab eodem Cajo Cæsare exambiret. Sed mulieris ambitioni Agrippa intercedens, qui gratia penes Cajum longe prævalebat, id tandem periecit, ut Antipas Lugdunum relegeretur, & pro regno postulato fortiretur exilium, ad quod Herodias incesta uxor illum comitari voluit, attestans se in adversis perinde, ac in prosperis sociam fore individuam. Antipæ spoliati & exulis Tetrarchiam Galilæam in amulum ejus Agrippam Cæsar transtulit. Quin etiam Claudius, paulo post Cajo succedens, regnum Agrippæ adauxit accessione Judææ, & Samariæ, atque ita ditionem integram, qua ejus potitus fuerat avus Herodes Idumæus, tandem Agrippa obtinuit. Iste porro Agrippa Christianæ religionis infensus hostis Jacobum Apostolum, Joannis

Apostoli fratrem natu majorem, decollavit; nec multo post, ut majorem Judæorum gratiam demereretur, Petrum Apostolorum Principem pariter occidendum in vincula conjecit: ex quibus tamen insigni miraculo per Angelum eductus fuit. At Regem Agrippam divina ultio brevi excepit. Cum enim ad Cæsareensem populum Regio cultu insignis concionaretur, populusque eidem dicenti tamquam Deo acclamaret, ipseque per arrogantiam Rex superbiret, protinus ab Angelo in ipso tribunali percussus est, & consternatus, unde tabescente & vermibus scatente corpore, brevi absumptus est. Illo mortuo tamen filium superstitem reliquisset, Judæa Provinciae Syriæ adjuncta & contributa fuit, Claudio adhuc imperante.

9. Anno Christi quadragesimo quarto, & Claudii Imperatoris secundo, dum nascentem Ecclesiam Agrippa Rex in Judæa persequatur, Sancti Apostoli collato prius inter se fidei Apostolicæ symbolo, ut esset veluti militaris tessera eorum, qui Christianæ fidei intra Ecclesiæ castra nomen dederant, de universo terrarum orbe sub jugum Christi redigendo consilium inivere. Galilæi nimirum Piscatores foris contemptibiles, omni humano præsidio destituti, despiciati, egentes, contumeliis, vinculis & verberibus quacunque incessuri erant excipiendi; calumniis & cruciatibus a face popolorum, a mundi Sapientibus, ab idolorum Sacerdotibus, a Magistratibus, a sæculi primoribus, ab insidiatoribus, & proditoribus fratribus tradendi, diffamandi, cruciandi, lacerandi & trucidandi, qui tamen inter tot angustias, & vexationes eo successu munus susceptum obivere, ut Christi cultum & religionem ad extremas terrarum regiones, ac remotissimas gentes propagarint: & vere testificetur Paulus, ad Romanos scribens, Christianam fidem annunciam per universum mundum, completumque esse divinum vaticinium istud: *In omnem terram exiit sonus eorum & in fines orbis terra verba eorum.* Ipse autem Petrus postquam Judæos Evangelii luce perfudit, multasque in Asia fundavit Ecclesias, & Marcum Evangelistam in Alexandriam transmisit, opulentissimam post Romam civitatem orbis, relictoque Antiochiæ sui successore Evodio, Romam demum accessit arcem & sedem Imperii, primusque in ea Christum prædicavit; Claudii Cæsaris imperii anno circiter tertio, ut fidem facit Eusebius in Chronico: & lib. 2. Hist. Eccles. cap. 24. Eamque primariam totius orbis Ecclesiam annis excoluit viginti quinque, ut ibidem prodit; quorum primordium in annum incidit a Christi natalibus quadragesimum tertium. Paulus vero, juxta Hieronymi calculum lib. de script. Eccles. Romam victus adductus est, Neronis imperantis anno secundo, a Christo autem nato quinquagesimo secundo.

10. Ipsemet Paulus in suis, quas Lucas commemorat, excursionibus, quamplurimas fundans Ecclesias, curam præterea gessit colligendæ stipis, cujus largitione, adventante illa dira sterilitate & fame, ab Agabo Propheta prænuntiata, fratribus in Judæa consistentibus subveniret. Paulus Corinthi, quæ Achajæ Metropolis erat, anno & sex mensibus versatur, ibique innumeros ex Judæis & gentibus aggregat ad fidem. Hinc Ephesum profectus tutius Asiæ primariam civitatem, ac emporium famosissimum, copiosam animarum segetem triennio in horreum Domini intulit: ait enim, accitis illa ex urbe Miletum discipulis, Ephesiis Actor. 20. vers. 31. *Vigilate, memoria retinentes, quoniam per triennium nocte & die non cessavi cum lacrymis monens unumquemque vestrum.* Coactus ergo demum Epheso abscedere, per motam ab argentariis Dianæ cultoribus tumultuosam seditionem, Macedoniam repetit & Græciam atque Achajam, quas in prima dudum profectioe sua religione Christiana imbuerat. Post hæc Mileto solvens in Syriam navigat, atque inde Jerosolymam proficiscitur elemosynas erogaturus, quas toto suo itinere passim corrogaverat.

11. Amantissime Paulus Jerosolymis exceptus a Jacobo fuit, qui frater Domini dicebatur, solusque Apostolorum in ea urbe, cujus gerebat Episcopatum, consisterat. Ibi Paulus a Senioribus admonetur impendentis a Judæis periculi, quibus erat eo nomine invisus, quod legis Mosaicæ prædicaret abolitionem, quam ut de se existimationem dissiparet, consilium illorum sequitur, ut cum aliis quinque Judæis Nazæorum voto devinctis, se palam in templo secundum Mosaicæ legis præscripta sanctificaret. Perperam aliqui hac in re quartum & postremum Apostolorum Concilium prætendunt, quo fuerit definitum, licere conversis ad Christi fidem Judæis, per dispensationem in aliquod tempus, legales adhuc servare caeremonias; cum tamen, ut rectius hoc in loco docet Baronius, nullum hic intervenerit synodale decretum, sed privata dumtaxat admonitio, cui postquam morem gessit Paulus, concitatur in eum Judæorum tumultus, a quibus comprehensus est, & pessimi habitus,

Sed ex horum manibus occurrens cum militum manu Tribunus Paulum abripit, & duabus catenis ligatum (quod paulo ante Jerosolymis eventurum Casarez consistens Agabus coram ipso prädixerat) in castra perduxit. Atque inde valida militum manu stipatum, ne quid adversus eum Judæi attentarent, Casaream traduxit ad Judææ præsidem Felicem, apud quem, ejusque successorum Festum, accusantibus Judæis causam dicit Paulus. Sed cum Festus Judæis gratificari volens, proposuisset Paulo, ut ejus causa Jerosolymis disceptaretur, Paulus perspectam habens accusatorum simul & judicis nequitiam, ad Casarem appellavit.

12. Quocirca navi Romam devehitur anno Christi epochæ quinquagesimo sexto, & Neroniani Imperii secundo, ibique vincens catena, & militis unius custodiæ commissus, mansit in hospitio cunctis ad se adventantibus Christum prædicans: tandemque postquam coram Nerone peroravit, dimissus est liber. Animo proposuerat Apostolus in Hispaniam ab Jerosolymitano reditu proficisci, Romamque in transitu ad breve tempus revisere. Sed aliter disposuit Dei providentia: Romam enim non libera, sed coacta professione petiit, ibique in catena & sub custodia moram fecit. Utrum vero recuperata libertate professionem Hispanicam, de qua ad Romanos scribit, sit prosequutus, nihil certi habemus. Hoc unum constat, Apostolum suæ potestati dimissum Romanam Ecclesiam una cum collega Petro excoluisse, ac demum eadem in urbe, eademque die sanctissimam vitam glorioso martyrio consummasse: Petrum crucifixione, Paulum capitis amputatione, anno Christi sexagesimo septimo, Neronis decimo tertio. Judæi vero Jacobum Apostolum, dictum Domini fratrem, primum Jerosolymorum Episcopum ante sex annos de Templi fastigio præcipitaverant.

13. Apostoli Pauli primas excursiones quæ communem Apostolorum dispersionem præcessere, ne reliquæ historiarum filum interrumpeteretur, huc distulimus. Ille igitur post suam apud Damascum conversionem, Christum ardenti studio eadem in civitate prædicare cœpit, fremtentibus in eum Judæis; quorum insidias ut devitaret, de muro Damasci per funem in sporta demissus, comitante Barnaba, Jerosolymam primum, deinde Casaream, mox Tarsum profectus, inde in Arabiam se contulit, ut ipse de se ad Galatas scribit: exactoque triennio, Jerosolymam regressus est visendi Petri gratia, apud quem dies quindecim exegit; nec alium tunc Apostolum vidit nisi Petrum & Jacobum Domini fratrem. Hinc in Ciliciam abiit, civibusque suis Tarsensibus Christum prædicavit. Tarsus excedens una cum socio Barnaba commigravit Antiochiam, ubi Christiana Religio magnis in dies augebatur incrementis. Ea in urbe uberrimam conversionum ad fidem ambo messem collegerunt, donec divino revelante Spiritu missi sunt a Senioribus & Prophetis in ea civitate commorantibus, ad disseminandum aliis in regionibus divinum Evangelium. Itaque ambo simul cum Marco, cognominato Joanne digressi, Seleuciam ingressi sunt, verbum Dei annuntiantes. Inde in Cyprum, quæ Barnabæ patria erat, navigarunt. Qua in insula Proconsulem Sergium Paulum Apostolus Paulus ad fidem perduxit, postquam in illius conspectu Elymas magus qui Paulo ante evangelizanti præfracte resistebat, repente divina ultione fuit exorcatus. Inde Antiochiam Pisidiam accedunt, unde Judæis turbantibus excedere coacti, Lyconium petunt, cujus primariam civitatem Iconium, Lystramque cum finitimis oppidis Christiana pietate inbuunt. Lystræ porro Paulus claudum ab matris utero ita incolumem artubus reddidit ut Gentiles miraculo stupefacti, præeunte Jovis Sacerdote, credentes Barnabam Jovem, Paulumque Mercurium, adductis tauris, voluerint ambobus, nisi prohibuissent, sacrificare. Verum (quæ est populorum inconstantia) Lystrenses in eisdem paulo post commoti, ambos jactis lapidibus, ita ut Paulum se interemisse crediderint, insectati, procul ablegaverunt. At illi vix elapsi prætergrediuntur Pamphyliam, atque Antiochiam, unde prius discesserant, revertuntur.

14. Antiochenam vero civitatem diversas in partes conscissam, magna utrimque animorum contentione, reperiunt. Contendebant conversi ad fidem Judæi necessitatem perpetuam servandæ Mosaicæ legis, scilicet circumcisionem, delectum ciborum, purificationes, ceteraque instituta legalia, etiam in Evangelica lege perdurare: neque Paulo & Barnabæ acquiescebant ab gentium conversione revertentibus, collataque divinitus dona conversis a se gentibus enarrantibus. At vero pars Antiochenorum altera, quæ ex idololatria nuper prodierat, circumcisionem, aliaque legis judaicæ onera constanter recusabat admittere, seque huic jugo rebatur subducendam. Ad controversiam dirimendam Paulus & Barnabas persuadent consulendos esse, qui tunc Jerosolymæ versabantur, selectos ab ipso Christo Jesu Apostolos, quibus pollicitus fuerat Gabassus, *Nostria Ecclesiastica.*

omnem a Spiritu divino revelatum iri veritatem. Eim ob rem Jerosolymam profecti ambo, concertationis hujus seriem omnem referunt. Versabatur Jerosolymæ Petrus, Roma excedere jussione Claudii Casaris compulsum, qui Judæos quoscumque ex urbe suo edicto depulerat. Quæ etiam de causa refert Lucas Actor. 18. Aquilam Ponticum ex urbe Roma Corinthum secessisse: anno autem Claudii nono, qui est Christi quinquagesimus primus, promulgatum est hoc edictum, & Concilium istud Apostolicum Jerosolymis celebratum. Illum quoque Pauli Jerosolymam adventum eundem esse Hieronymus, Epiphanius, alique unanimes affirmant; de quo scribit ad Galat. Paulus: *Deinde post annos quatuordecim iterum ascendi Jerosolimam cum Barnaba, assumpto & Tito.* Qui utique quatuordecim anni computandi sunt, non a suo triennii quod Paulus ibidem memorat, sed a vocatione ipsius, & conversione apud Damascum. Id enim evidens ratio convincit, ex illis quæ ab eodem Paulo post direptum istud Concilium, gesta fuisse nullus ambigit: subducto enim illo triennio, sejunctisque ab eo quatuordecim annis, necesse est istud Concilium referre in annum Claudii imperantis duodecimum. Cum vero constet Claudium annos regnasse tredecim & menses octo, Paulumque victum Romam adductum tertio ineunte Neronis anno, soli supererunt anni duo, quibus Paulus omnia gesserit, quæ a c. 18. Actuum gesta a Paulo recensentur, ad usque captivitatem ejusdem, & vincula, in quibus Romam est deductus. At intra breve hoc intervallum dubia ratione includi valent annus cum dimidio Coriothi ab Apostolo transactus, & triennium Ephesi ab eodem consummatum, & alia pleraque ab eodem gesta.

15. Habitum igitur est Concilium istud anno a Pauli conversione decimo quinto, a Christo nato quinquagesimo primo, atque Imperii Claudii nono. Huic sacre Synodo, ultra Paulum & Barnabam, interfuerunt Apostoli Petrus, & Joannes, & Jacobus. Primus suam sententiam de fidelibus a præceptionibus Mosaicæ legis eximendis Petrus dixit: cui suffragatus est Jacobus, tametsi Judæorum qui hanc moverant litem primus existeret Episcopus. Denique communi decreto, Spiritu sancto aspirante, conclusum est, Christi fideles immunes esse a rituum legalium oneribus, sola retenta prohibitione vescendi sanguine, & animalibus suffocatis. Eaque de re litteras transmisit ad omnes Antiochiæ, Syriæ, Ciliciæque Ecclesias, remissis in eas partes Paulo & Barnaba, Juda & Sila. Ita perfuncti legatione Paulus & Barnabas in diversis proficiscuntur. Paulus, adjuncto sibi Sila, Syriam, Ciliciam, & Licaoniam revisit: qua in professione Timotheum Lystræ gentili patre & Judæa matre natum, ut omnem offendiculi occasionem amoveret, circumcidit; sociumque sibi fidissimum ascivit.

16. Qui ulterius ambo provecti Evangelium in Galatia & Phrygia prædicaverunt, & subinde prohibiti a Spiritu sancto in Asia & Bithynia evangelizare, ab eodemque excitati ad prædicandum in Macedonia; Philippos accesserunt Macedoniæ oppidum. Quo loco virgis cæsi, & in arctam custodiam detrusi sunt Paulus & Silas: qui cum in vinculis media nocte laudibus divinis intenderent, concussis repentino terræ motu carceris fundamentis, simulque solutis eorum vinculis, & ostiis patefactis, conversus miraculo commentariensis, cui credita erat carceris eorumque custodia, simul cum omni familia sua baptizatus est: Postridie vero accedentes Magistratus Paulum & Silam ex carcere atque urbe liberos dimiserunt.

17. Inde profecti simul ambo alia Macedonum oppida evangelizando peragrarunt. Amphipolim, Apolloniam, in quibus ingens ad Christianam religionem accessio facta est. Hinc Beream se conferunt, ibique permanentibus Sila & Thimotheo, Paulus Athenas concessit primariam Græciæ civitatem, in qua disputationes primum cum Judæis, deinde cum gentilibus Philosophis complures habuit. Deductusque in Areopagum, & ibi concionatus, Dionysium Areopagitam cum aliis viris, & mulierem illustrem Damarin Ecclesiæ Christi adjunxit. Ea civitate digressus Apostolus; postquam multas pervasit regiones, postremo Jerosolymam regressus, vinculis alligatus, Romam deductus est, cui cetera ibidem contigere quæ superius commemoravi.

18. Eodem isto seculo Claudius Casar, anno Imperii sui tertio, universam Britanniam insulam intra sexdecim dies mira felicitate perdomuit, subicitque Romano imperio.

19. Claudii privignus Imperique successor Domitius Nero, ad omne flagitium effusus, cum decrevisset Romanam sumptuosissimis ædificiis, aliisque publicis decorare ornamentis, Urbem totius orbis amplissimam nocturnis horis incendit, dispositis passim sceleratis viris qui ignem admoverent, & accurrentes ad extinguendum vi prohiberent. Ipse interea tuto loco de turris Mæcenatis vertice ex erumpentium flumarum prospectu, & miserandis hominum vociferationibus immanem capiens voluptatem, Trojanæ urbis veterem conflagrationem ad citharam decantabat.

Post deformatam incendio Romam, volens à se tanti sceleris amovere suspicionem, in Christianos innocentes atrocissimi criminis derivavit accusationem, dirissimisque suppliciis affecit. Plurimos eorum ferarum exuviis contextos canibus ferocibus tradidit laniandos, alios a leonibus in publicis spectaculis exposuit devorandos, alios innumeros adipe & pice illitos palis, & axibus alligatos, suppositis famentis & virgultis, per urbis trivium & compita in usum nocturni luminis ardere fecit. Dicit pro rei indignitate non potest, quae fuerit innocentium Christianorum consternatio, quantaque nascentis Ecclesiae calamitas & desolatio.

20. Præterea Simon ille præstigiator, olim Samariae ab Apostolo Petro acerbe reprehensus, Romam iisdem temporibus migraverat. Hic Neronis in omne scelus projectum animum maleficis artibus, sibi conciliavit: sed Magum a Tartariis daemonibus sublimem aerem subvectum admirabilis ille Petrus orationis suae vi, dissipatis prestigiis, in ima præcipitem egit: illeque cruribus effractis, totoque corpore elisus, lacer, & faucibus miserrime interiit. Qua ex causa exandescens Nero Petrum & Paulum ultimo supplicio addixit, illum crucis, istum capitis abscissionis utpote Romanum civem, anno exeunte Imperii sui decimo tertio, Christi quoque sexagesimo septimo, postquam Petrus Romanam Ecclesiam annos solidos rexit quinque & viginti. Denique crudelissimus Nero, ineunte regni sui anno decimo quinto, rebellantibus contra eum universis, a Senatu damnatus, in agrum fugitivus mortem sibi adacto in ventrem pugione conscivit. Ejus capessivit imperium Sergius Galba. Sed istum imperio simul vitæque privavit Sylvius Otho. Othonem vicissim Vitellius expulit, Vitellium denique Flavius Vespasianus, dum bellum adversus Judæos profequitur, ad quos perdomandos ab ipso Nerone missus fuerat.

21. Judæorum gens, ante sex annos quam fuerit Petrus cruci affixus, Jacobum Apostolum, Minorem dictum, & Domini Jesu fratrem, id est consobrinum, ex Cleopha sive Alphæo, & ex Maria sorore Mariæ Virginis Deiparæ natum, de templi pinnaculo præcipitaverant. Hujus Episcopatus Jerosolymitano Simeon successit, qui martyrio quoque crucis, imperante Trajano, in cælum abiit. Marcus Evangelista iisdem temporibus Ecclesiae præfuit Alexandriae, cujus fuerat a Petro primus constitutus Episcopus, in cujus deinde sedem susceptus est Anianus. Antiochenam pariter Ecclesiam administrabat secundus ab Apostolo Petro Evodius, quem postmodum excepit Ignatius. At vero Romanae clavum Ecclesiae primus a Petro rexit Linus, deinde Cletus, qui aliis Anacletus dicitur, & hoc defuncto, Clemens olim Petri discipulus, sanctitate omnes & martyrio insignes.

22. Quæstio satis ambigua est de Lino, de Cleto & de Clemente, uter eorum post Petri martyrium totius Ecclesiae regimen suscepit. Scribunt aliqui electum sibi a vivente Petro successorem Clementem, a quo tamen recusatum fuerit regiminis onus. Ideo Linus per communem electionem, susceptum ad supremum regimen fuisse, cujus defuncto Cletum subrogatum. Cleto deinde Clementem, & post Clementis excessum, fuisse Anacletum Ecclesiae gubernaculo adnotum. Græci veteres, Ignatius, Irenæus, Eusebius; & ex Latinis Optatus, & Augustinus epist. 164. Cletum non agnoscunt, sed Anacletum, quem perhibent Clementis successorem. His alii quidem recentiores Petrum, postquam mortuo Claudio, & regnante Nerone, Romam ex Judæa revertit, cum se ad emendandas pro Evangelii propagatione diversas Provincias accingeret, constituisse ferunt chorepiscopum Linum, qui se absente Romanam Ecclesiam regebat: Linum vero transactis undecim regiminis annis obiisse, anno Neronis duodecimo; & defuncto Lino Petrum jam Romam regressum designasse ante suum martyrium Clementem, sibi successorem. Sed postquam in cælum Petrus abiit, orta inter fideles dissensione, metuentes ne designatio ista successivis foret perniciosi deinceps exempli, Clementem ipsum Cleti electionem promovisse, post cujus interitum communibus demum suffragiis electum fuisse Clementem, cui Trajani Principis jussu in Chersonesum relegato, & in mare demerso fuisse tandem canonicè sublectum scribunt successorem Anacletum.

23. Sacrilegam Judæorum impietatem ultus est Deus per Romanos Principes Vespasianum, & ejus filium Titum. Hujus invisæ gentis calamitati nulla pars historiarum monumentis describitur, Deo scilicet vindictam sceleris in Christum ab impia gente committi reposcente, per horrendas Romanorum Præfectorum, & Præsidium immanitates, quales prodiit oculatus testis Flavius Josephus, & per odia crudellissima finitimarum nationum, immo etiam remotarum, inter quas dispersi erant innumeri Judæi. Miserrima natio, assiduis contumeliis, rapinis, percussionibus, & caedibus in desperationem adducta, in apertam demum prorupit rebellionem. Nec id satis, sed eadem ipsa gens in factiones divisa adversus seipsam furenti mutuis diripiionibus, incendiis, & caedibus hostiliter sequebatur & debacchabatur. His accesserunt horrendæ pestilentiae, famines

que eo usque rabida, ut matres propriis infantibus a se trucidatis vescerentur. Caput gentis Jerosolymam circumducto undequaque muro, ne quis elabi posset, Romanus exercitus Tito duce obsedit; quod futurum Christus Dominus super hac civitate plorans prænuñtiaverat. Itaque innumeri Judæi, qui eo ex remotissimis etiam quas incolabant regionibus confluerant ad solemnia paschalia, septuagesimo Christi anno quasi feræ intra caesces adactæ, conclusi sunt, eorumque (quod alibi prorsus est inauditum) undecies centena millia una illa obsidione periere. Templum gentis, magnificentiae ac splendoris toto terrarum orbe incomparabilis, injecto a milite igne conflavit. Urbs denique illa eversa, & solo æquata.

24. Post extinctum Vespasianum, ejusque successorem filium Titum, cui optima indoles, & virtutis præsertim beneficentiae & clementiae studium hanc laudem asceverat, ut humani generis deliciae diceretur, hujus frater Domitianus, immense superbie, & insatiabilis crudelitatis monstrum, habenas suscepit Imperii. Hic secundam a Neroniana persecutionem adversus Ecclesiam excitavit, anno regni sui decimo, Christi quoque nonagesimo tertio, Cletum Pontificem neci dedit; Joannem Apostolum, Epheso Romanam ab Asia Proconsule missum, in ferventis olei dolium mitti jussit: sed protegente Deo eductum inde incolumem in Pathmon insulam ex Sporadibus unam, fecit deportari, in qua vir sanctus divinam scripsit Apocalypsim, mansitque ibi, donec rescissis a Senatu sub Nerva Principe Domitiani actis, Ephesum postliminio repetiit: qua in civitate anno Christi nonagesimo nono, & Nervæ primo, Evangelium composuit, ad asserendam contra hæreticos Ebionem, & Cerinthum, Christi divinitatem. Inter secundæ hujus persecutionis martyres, recensentur Antipas, cujus est honorifica in Apocalypsi mentio, Anacletus Pontifex, Flavius Clemens, qui erat Domitiani Patruelis, cujus etiam liberos destinavit Imperii successores, Domitianus. Flavia item Domitilla Flavii Clementis ex sorore neptis, jubente Domitiano, in insulam Pontiam relegata martyrium tandem sub Trajano consummavit. Hæretici Ecclesiam hoc primo saeculo oppugnaverunt Simon Magus, ejusque discipuli Basilides, Saturnianus & Menander. Itemque Cerinthus & Ebion Christum merum hominem asserentes, Nicolaitarum spurcissima secta, Gnosticorum, id est peritorum nomen jactantes sibi vendicantium, sæculum istud teterrima luce afflavit. Fuit enim malignantium demonum consilium Christianos in infamiam, & odium omnium hominum pertrahendi, per hæreticorum, qui se Christianos mentiebantur, sedulissima, execrandaque instituta, sceleratissimos mores, prælugias tartareas, carnis detestandas spurcicias, & portentosa dogmatum deliria: qualia de propudiosis illorum temporum hæreticis referuntur ab Irenæo, Tertulliano, Epiphano, Philastro, & aliis.

D E

CANONIBUS APOSTOLORUM

Propemptica Diatriba.

1. Mirari subit si quum habita fuere illa de rebaptizandis his, quos abluerant hæretici, Concilia, fuerit aliqua Canonum Apostolorum attributorum notitia, qui fieri potuerit, ut non ab Agrippino, neque a Carthaginiensi, cui ille præfuit, Concilio, nec postea a Divo Cypriano, & octoginta sex aliis Episcopis, quibus ille præfedit, & quorum singula vota supersunt, facta ulla sit mentio trium Canonum Apostolorum, scilicet 45. 46. & 68. qui perspicue decernunt inane esse baptismum ab hæreticis collatum: cum tamen suppeditassent isti Canones præcipuam sententiam ipsorum præsidium ac munimen: maxime cum Stephani Romani Papæ rescriptum, ex adverso urgeret ipsam Africanis adversantem Apostolorum traditionem. Ipsi quidem Africani Præsules recurrunt interdum ad Apostolicam auctoritatem; sed eam dumtaxat quæ a solis Apostolorum sacris libris hauritur, quale est illud Pauli editum sæpissime ab ipsis repetitum: *Unus Deus, una fides, unum baptisma*. His adjuget Augustinum, qui neque in septem libris adversus Donatistas, in quibus fusissime istam texuit disputationem, ullius meminit Apostolorum Canonis; neque Optatus Milevitanus toto suo prolixo adversus Donatistam Parmenionem opere, cum etiam Donatistis solemne esset quoscumque extra suam sectam baptizatos denuo baptizare. Immo vero Augustinus sic in oppositum docet lib. 5. de Baptismo cap. 20. *Apostoli nihil exinde præceperunt, sed consuetudo illa, quæ opponebatur Cypriano, ab eorum traditione exordium sumpsisse credenda est; sicut multa, quæ universa tenet Ecclesia; & ob hoc ab Apostolis recte præcepta creduntur, quamquam scripta non reperiantur*. Igitur Canones illi tres Apostolis adscripti,

Historica Synopsus.

adscripti, scilicet sunt; eorumque traditio, si Agrippino, si Sancto Cypriano, si Stephano Papæ, si ab eis collectis Synodis, si Augustino fidem habemus.

2. Nec minus antiquioribus Græcis quam Latinis isti Canones inveniuntur planeque ignoti sunt. Alioquin enim Firmilianus Cæsares Cappadocum Græcus Episcopus, & Græcæ Synodi adversus hæreticorum Baptismum congregatus Præses, cujus per Firmilianum, scriptis ad Cyprianum litteris, Patres quæcumque possunt lux cum Cypriano communis sententiæ argumenta congerunt, hosce Apostolicos Canones minime sive, si notos habuisset. Quod idem de Dionysio Alexandrino, suisque in idem propositum cum Cypriano, & Firmiliano consentientibus, dici quoque potest; haud enim notant sibi Canones Apostolorum semel iterumque suffragari.

3. Nihil vero confert ad istos vulgares astruendos Canones, Apostolorum nomine inscriptos, quod videantur aliqui ex illis etiam ab antiquis Græcis allegari, tum in Nicæna Synodo prima, tum in canonica illa Basilii ad Amphilochem epistola, tum in alia Constantini ad Eusebium Cæsares Palæstinae Antistitem, quæ legitur lib. 3. vitæ Constantini Augusti circa finem, & si quæ ejusmodi alia proferuntur loca: non enim respiciunt ad hanc, de qua movetur quæstio, Canonum collectionem; sed sollemnis erat consuetudo, quæ adhuc perdurat, & ab Augustino asseritur, quæcumque moribus in universa Ecclesia vigent, nec tamen in divinis Scripturis exprimuntur, referendi, ut æquum est, ad acceptas ab Apostolis traditiones, ac Apostolicas regulas disciplinæ. Exemplo sit vel ipsum Nicænum aliquas referens Apostolorum Sanctiones, quæ tamen in illa de qua disceptamus, lectione minime continentur. Ejusmodi est Nicænus Canon sextus, instaurans electionum ritum juxta vetustiorum (ut ait) Canonem. Præterea Canon Nicænus: Ne quis in exitu vitæ divino privetur Viatico: allegans ad hoc antiquiorem Canonem. Insuper Nicænus Canon 38. astruit ex antiquiore Canone: illicitum esse, si Diaconus ausit Presbytero factam Eucharistiam ad communionem porrigere. Itemque veteri Canone cautum esse: Ne Diaconi inter Presbyteros considerent. Præterea Nicænis Canonibus 9. & 10. declaratur fuisse præcis Canonibus provisum, ne ordinentur illi qui non fuerint antea examinati, aut qui fuerint gravium criminum convicti, aut aliquando de fide Catholica lapsi. De quibus tamen omnibus nihil in totis Canonibus Apostolis attributis legitur; cum tamen nullus ambigat, ceteros usque ad finem Canones Apostolicos dictos, numerum perficientes octogessimum quartum, supposititios, & pseudepigraphos esse; quin etiam ex iisdem non paucos ab Hæreticis & Schismaticis obtrusos.

4. Sed neque constans persuasio est de prioribus quinquaginta, fuisse ab Apostolis concianatos. Summus enim Pontifex Gelasius in Romano septuaginta Episcoporum Concilio anni quadriagesimi nonagesimi quarti, una cum multis Hæreticorum libris reprobatis, & apocryphum declarat librum Canonum Apostolorum, atque inter ipsos quinquaginta habentur Canones baptismum ab Hæreticis collatum indiscriminatim reprobantes. Post annos tamen ab illo Romano Concilio duos & triginta, Dionysius Abbas dictus Exiguus, primus inseruit Latine a se conversos eosdem Canones quinquaginta, etiam si non fuissent in antiquioribus sacrorum Canonum collectionibus ullatenus admitti. Ceterum idem ipse Dionysius in sua Præfatione sic protestatur, quasi diffidens etiam probationum illorum quinquaginta Canonum auctoritati: *In principio (inquit) Canones quinquaginta, qui dicuntur Apostolorum, de Græco transludimus; quibus quia plurimi consensum non præbuerunt facilem, hoc ipsum nolimus vestram ignorare sanctitatem, quamvis quadam postea constituta Pontificum ex ipsis Canonibus assumpta esse videantur.*

5. Licet vero Isidori compilatio, quæ Dionysianam subsequuta est, Canonum Apostolis ascriptorum numerum auxerit ad quatuor & octoginta, Humbertus tamen Cardinalis Episcopus Sylvæ-Candidæ, qui Legatione apud Græcos pro Leone Papa Nono, magna eruditionis laude fungebatur, respondens ad librum Nicænae Græci schismatici, asseverat apocryphos esse Apostolorum Canones, exceptis quinquaginta, quamvis horum quoque vacillet auctoritas, utrum ab ipsis Apostolis immediate promanarint, an vero ab aliis (quod est verosimilius) ex observatione veterum Ecclesiæ consuetudinum, posterioribus sæculis proculsi fuerint. Sanctus Isidorus Hispalensis, qui anno Christi sexcentesimo trigésimo sexto obiit, gravior auctor altero Isidoro dicto Mercatore, hæc refert ex Bibliotheca Ecclesiæ Toletanæ: *Canones qui dicuntur Apostolorum, seu quia eosdem nec sedes Apostolica recepit, nec Sancti Patres illis assensum præbuerunt, pro eo quod ab Hæreticis sub nomine Apostolorum compositi dignoscuntur, quamvis in eis utilia inveniantur; tamen ab auctoritate Canonica, atque Apostolica, eorum gesta constat esse remota, atque inter apocrypha deputata.* Refertur apud Cabassutii, *Notitia Ecclesiastica.*

Gratianum distinct. 16. canon. 7. Vide patet. & S. Rom. Ecclesia, dist. 15.

6. Franci sub prima Regum suorum progenie suam habere Canonum Ecclesiasticorum collectionem, cujus meminit Papa Hormisdas, Clodovæo, qui primus Galliarum Regum Christianam professus est religionem, coævus, in cap. si quis Diaconus, dist. 50. In ea Gallicana collectione nulli erant Canones Apostolis attributi, sed Chilpericus Rex, dum Prætextatum persequitur Episcopum Rothomagensis, istam collectionem augeri voluit Canonibus Apostolorum, ut Episcopi istius, cui erat intentus, condemnationem magis urgeret, conquerens illum esse reum transgressi, violatque Canonis Apostolorum vigésimi quarti, ideoque ex ejusdem Canonis præscripto esse Episcopatu amovendum. Sic enim testificatur Gregorius Turonensis lib. 5. Hist. Franc. cap. 18. *Ipse vero (Rex Chilpericus) ad metarum discessit transmittens librum Canonum, in quo erat quaternio novus annexus, habens canones quasi Apostolicos, continentibus hæc: Episcopus in homicidio, adulterio, aut perjurio deprehensus a Sacerdotio divellatur.* Serius tandem sæculo sexto decurrente, quo primum Romæ prodit Dionysiana collectio quinquaginta Canonibus adaucta, illis auctoritas accessit nova, non utique quasi fabricatis communi Apostolorum decreto aut consensu, sed ex sequenti Romanæ sedis confirmatione: adeo ut eodem sexto sæculo Joannes Papa secundus Epistol. VI. ad Cæsarium Arclatensem, inter Canones, secundum quos causam criminalem Contumeliosi Reientis Episcopi judicari jubet, Apostolorum Canonum 25. attexerit.

7. Inter priores illos 50. Canones, iis qui ordine quintus legitur, statuens segregationis, & depositionis pœnas in Episcopum, Presbyterum, aut Diaconum, qui religionis prætextu suam dimiserit uxorem, verosimiliter fuit olim ab Hæreticis, vel Schismaticis consecutus. Atque adeo schismatica Synodus Quinisexta, prætextu violationis ejusdem & quorundam Canonum aliorum ex illis Apostolicis, damnare præsumpsit Romanam, cum ceteris Latinis, Ecclesiam. Ceterum Sanctus Papa Gregorius Magnus lib. 7. epistol. 29. rite distinguit cohabitationem domesticam a consortio tori, hoc astruens, licitam quidem esse sacris Clericis domesticam uxorem, quas ante ordinationem duxerant, sollicitudinem & curam; sed prohibitum omnino conjugii usum. Et sane Concilium Arclatense secundum tempore S. Leonis Papæ Primi celebratum, quamvis canon. 3. prohibeat quemquam uxoratum ad Sacerdotium assumi, nisi præmissa ab utrisque conjugibus cœlibatus fide, permittit tamen can. 4. ut Presbyteri & Diaconi conversam solum uxorem habeant. Id tamen non vacat periculo, & peccati fomitem, & occasionem suppeditat incontinentiæ, cujus luctuosa exempla proferuntur a Siricio Papæ epistol. ad Himerium Tarraconensem Episcopum cap. VIII. & a S. Basilio epistol. 198. ad Paregorium.

8. Igitur meliori cautione provisum fuit, ne uxor vel uxoratus ad religionem, vel factum ordinem assumatur, nisi consorte conjugis religionem patiter aut ordinem facrum profitente. Sic enim posterioribus temporibus sancitum est ab Alexandro III. cap. ad Apostolicam, de conversi conjug. Denique mirum est, ad stabiliendam Canonum istorum Apostolicam auctoritatem, proferti a nonnullis Synodum Constantinopolitanam sub Nestorio, quæ sanxit in causa Agapii & Bagadii, non licere Episcopum deponi a duobus vel tribus aliis, sed necessarium esse Synodi Provincialis iudicium juxta Apostolicos Canones. Controverti enim non debet ita fuisse olim ab Apostolis constitutum, sed tamen extra vulgares illos octoginta quatuor Canones illis inscriptos, & affixos, in quibus ea Sanctio nullatenus legitur, sed potius aliquid videtur adversari; Canone enim 74. decernitur duos sufficere testes ad Episcopi depositionem, nihilque prorsus struit de Synodo Provinciali.

CANONES SANCTORUM Apostolorum, per Clementem a Petro Apostolo Romæ ordinatum Episcopum, in unum congesti.

I. Episcopus a duobus aut tribus Episcopis ordinator.

II. Presbyter a uno Episcopo ordinator: item Diaconus, & reliqui Clerici.

III. Si quis Episcopus, aut Presbyter, præter ordinationem Domini, quam de sacrificio instituit, alia quæpiam, puta aut mel, aut lac, aut pro vino siceram, aut confecta quedam, aut aves, aut aliqua animalia, aut legumina supra altare obtulerit, ut qui contra ordinationem Domini faciat, deponitur: excepto novo frumceto, & uva opportuno tempore. Præterea licitum non esto aliud quippiam admovere ad altare, quam oleum in candelabrum, & incensum, oblationis tempore.

IV. Omnium aliorum pomorum primitiæ Episcopo & Presbyteris domum mittuntur, non super altare. Manifestum est autem, quod Episcopus, & Presbyteri inter Diaconos & reliquos clericos eas dividunt.

V. Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus uxorem suam prætextu religionis non abjicit: si abjicit, segregator a communione: si perseverat, deponitor.

VI. Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus seculares curas non suscipito: alioquin deponitor.

VII. Si quis Episcopus, aut Presbyter aut Diaconus, sanctum diem Paschæ, tante vernum æquinoctium cum Judæis celebraverit, deponitor.

VIII. Si quis Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus, aut quicumque ex sacerdotali consortio, oblatione facta, non communicaverit, causam dicito. Ex si bona ratione subnixæ sit; veniam promeretur. Sin minus dixerit, a communione excluditor, tamquam qui populo auctor offensivus fuerit, mota contra eum suspitione qui obtulit.

IX. Quicumque fideles Ecclesiam ingrediuntur, & scripturas audiunt, neque apud preces & sanctam communionem permanent: eos tamquam qui ordinis in Ecclesia perturbationem inducant, a communione arceri oportet.

X. Si quis cum excommunicato, licet in domo preces conjunxerit, iste communione privator.

XI. Si quis cum deposito Clerico, ut cum Clerico, preces conjunxerit, deponitor & ipse.

XII. Si quis Clericus, aut laicus a communione segregatus, seu nondum in communionem receptus, ad aliam profectus civitatem, sine commendatitiis litteris receptus fuerit, a communione excluditor tam qui recepit, quam qui receptus est. Si excommunicatus fuerit, in longius illi tempus excommunicatio protenditor.

XIII. Episcopo, qui parochiam suam dereliquerit, alteri insilire nefas est, licet a pluribus ad hoc compellatur, nisi rationalis aliqua causa sublit, que hoc ipsum facere vi adigat, nempe quod plus lucri & utilitatis his, qui illuc constituti sint, verbo pietatis conferre possit: neque hoc tamen a seipso, sed multorum Episcoporum judicio, & exhortatione maxima.

XIV. Si quis Presbyter, aut Diaconus, aut quicumque tandem de Clericorum consortio, relicta Parochia sua, in aliam concesserit, & omnino transmigratione facta, præter voluntatem sui Episcopi in alia Parochia moram traxerit: hunc jubemus, ne porro in ministerio publico sit Ecclesiæ, maxime si accersente ipsum Episcopo ejus redire contemnat, perverso illic ordine perseverans: ut laicus tamen ibi locorum in communionem admittitor.

XV. Quod si Episcopus ad quem accesserint, pro nihilo reputata vacationis a ministerio Ecclesiastico pœna, que contra eos definita est, ipsos ut Clericos susceperit, a communione excluditor, ut perversi ordinis magister.

XVI. Qui post Baptismum duabus implicitus fuit nuptiis, aut concubinam habuit, is Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus, aut denique in consortio Sacerdotali esse non potest.

XVII. Qui viduam duxit, aut divortio separatam a viro, aut meretricem, aut ancillam, aut aliquam que publicis mancipata sit spectaculis, Episcopus, Presbyter, aut Diaconus, aut denique ex consortio Sacerdotali esse non potest.

XVIII. Qui duas sorores duxit, aut consobrinam, Clericus esse non potest.

XIX. Clericus qui fideiussiones dat, deponitor.

XX. Si quis humana violentia eunuchus factus est, aut in persecutione amputata ei sunt virilia, aut ita natus fuit, & dignus est, efficitur Episcopus.

XXI. Qui sibi ipsi virilia amputavit, Clericus non efficitur; sui enim ipsius homicida est, & inimicus creationi Dei.

XXII. Si quis, cum Clericus esset, virilia sibi ipsi amputaverit, deponitor: homicida etenim sui ipsius est.

XXIII. Laicus, qui seipsum mutilavit per tres annos a communione ejicitur: puta quia ipse vitæ suæ posuit insidias.

XXIV. Episcopus, aut presbyter, aut Diaconus in fornicatione, aut perjurio, aut furto deprehensus, deponitor: non tamen a comunione excluditor. Dicit enim Scriptura: Bis de eodem delicto vindictam non exiges. Eidem conditioni consimiliter & reliqui Clerici subduntur.

XXV. Ex his, qui cœlibes in Clerum pervenerunt, jubemus, ut lectores tantum & cantatores (si velint) nuptias contrahant.

XXVI. Episcopum, aut Presbyterum, aut Diaconum, qui vel fideles delinquentes, vel infideles injuriam inferentes percutit, & terrorem ipsis per hujusmodi vult incurrere, deponi præcipimus. Nusquam enim Dominus hoc nos docuit. Immo vero contra, cum ipse percuteretur, non repercutiebat: cum lacesseretur conviciis, non reddebat convicium: cum pateretur, non comminabatur.

XXVII. Si quis Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus

ob certa crimina iuste depositus, attingere ministerium, quod aliquando tractaverat, præsumperit; omnino hic ab Ecclesiâ abscinditor.

XXVIII. Si quis Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus pecuniæ interventu, hanc dignitatem nactus fuerit, deponitor tam ipse, quam qui eum ordinavit, & omnino a communione abscinditor, quemadmodum Simon Magus a me Petro.

XXIX. Si quis Episcopus secularium magistratum familiaritate usus per ipsos Ecclesiam nactus fuerit, deponitor, segregator quoque a communione, quicumque cum ipso communionem habent.

XXX. Si quis Presbyter proprium aspernatus Episcopum seorsum conventicula egerit, & altare cœxerit, cum de nullo crimine Episcopum in pietate ac justitia condemnarit, deponitor, quasi qui principatum ambiat: tyrannus enim est. Consimiliter & reliqui Clerici, qui suum illi calculum apponunt. Laici vero a communione segregantur. Atque hæc post unam, & item alteram, ac tertiam Episcopi exhortationem fiunt.

XXXI. Si quis Presbyter, aut Diaconus per Episcopum a communione exclusus sit, hunc nequam ab alio fas est suscipi, quam ab eo qui ipsum a communione exclusit; nisi forte fortuna Episcopus, qui ipsum a communione segregavit, defunctus sit.

XXXII. Nemo peregrinorum Episcoporum, aut Presbyterorum, aut Diaconorum sine commendatitiis suscipitor litteris: & si eas obtulerit, attentius in disquisitionem vocantur. Et quidem si prædicatores pietatis fuerint, suscipiuntur: sin minus, ubi necessaria ipsis suppositaverint, ad communionem & ulteriorem ipsos consuetudinem non admittitote; multa enim per obreptionem fiunt.

XXXIII. Cujusque gentis Episcopos oportet scire, quanam inter ipsos primas sit, habereque ipsum quodammodo pro capite, neque sine illius voluntate quidquam agere insolitum: illa autem sola quemque pro se tractare, que ad Parochiam ejus, & loca ipsi subdita attinent. Sed neque in illa extra omnium voluntatem aliquid facito. Ita enim concordia erit, & Deus glorificabitur per Dominum in sancto Spiritu.

XXXIV. Episcopus extra terminos suos in civitatibus & regionibus sibi non subjectis ordinationes facere non presumito. Si vero præter voluntatem eorum, qui civitates illas aut regiones detinent, id fecisse convictus fuerit, deponitor tam ipse, quam etiam hi quos ordinavit.

XXXV. Si quis ordinatus Episcopus ministerium & curam populi sibi commissam non susceperit, hic a communione sejunctus esto tandiu, donec susceperit, obedientiam accommodans. Similiter autem Presbyter & Diaconus. Si vero non præ voluntate sua, sed præ invidia populi non susceperit, maneto ipse quidem Episcopus: Clerus vero ejus civitatis a communione segregator; eo quod tam inobedientem populum non corripuerit.

XXXVI. Bis in anno Episcoporum celebrator Synodus: ac pietatis inter se dogmata in disquisitionem vocantur, neque non in Ecclesiis incidentes contradictiones dirimuntur: senel quidem quarta feria Pentecostes (a) secundo duodecima Hyperbæretæi (b).

XXXVII. Omnium rerum Ecclesiasticarum curam Episcopus gerito, & eas dispensato, quasi inspectante Deo. Non licitum autem ei esto quidpiam ex iis sibi tamquam proprium assumere: aut cognatis suis elargiri, que Deo dedicata sunt. Quod si pauperes illi sint, ut pauperibus subministrato: non tamen horum prætextu res Ecclesiæ venundato.

XXXVIII. Presbyteri, & Diaconi absque voluntate Episcopi nihil peragunt: ipsius enim fidei populus Domini commissus est, & pro animabus ab ipso repetetur ratio.

XXXIX. Manifeste sunt private res Episcopi, si modo & privatas habet: manifeste item sunt dominicæ, ut privatas quidem res Episcopus cum moritur, quibus vult, & quomodo vult, relinquendi facultatem habeat: neque occasione Ecclesiasticarum rerum interciant res Episcopi, qui nonnunquam uxorem & liberos, aut cognatos, aut servos habet. Justum enim est apud Deum pariter & homines, simul ne Ecclesia per ignorationem rerum Episcopi damni aliquid sustineat, simul ne Episcopus aut cognati ejus prætextu Ecclesiæ oblectantur: aut etiam qui illum generis proximitate contingunt, incidant in negotia, ejusque mors implicetur difamationibus.

XL. Præcipimus, ut Episcopus res Ecclesiæ in potestate habeat. Nam si pretiosæ hominum animæ fidei ejus committendæ sunt: multo utique magis oportuerit & de pecuniis mandatam dare, ut illius arbitrato dispensentur, neque non cum timore Dei summaque sollicitudine per Presbyteros ac Diaconos erogentur in pauperes. Percipiat autem & ipse (si modo indiget) quantum ad necessarios suos & hospitio exceptorum fratrum usus opus

habet,

(a) Al. hebdomada. (b) Hyperbæretæus apud Asiam populus & Judæarum Oliber Græce dicitur.

habet, ne quo modo ipse posteriore loco habeatur, quam ceteri. Ordinavit enim lex Dei, ut qui altari inserviunt, de altari nutriantur; quando nec milites unquam suis annonis hostibus arma inferant.

XLII. Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus, qui vel alicui, vel ebrietatibus indulget, vel desinito, vel deponitur.

XLIII. Subdiaconus, aut Cantor, aut Lector, qui consimilia facit, vel desinito, vel a communione sejungitur. Similiter & laici.

XLIV. Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus qui usuras a mutuum accipientibus exigit, vel desinito, vel deponitur.

XLV. Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus qui cum hæreticis preces conjunxerit, duntaxat a communione suspenditur. Si vero etiam ipsos tanquam Clericos aliquid agere permiserit, deponitur.

XLVI. Episcopum, aut Presbyterum, qui hæreticorum baptisma, aut sacrificium susceperit, deponi præcipimus. Quæ etenim conventio inter Christum & Belial, aut quæ particula fidelis cum infidelis.

XLVII. Episcopus, aut Presbyter, si eum, qui verum baptisma habeat, iterum baptizaverit, aut pollutum ab impiis non baptizaverit, deponitur, ut qui crucem & mortem Domini derideat, neque discernat veros Sacerdotes a Sacerdotibus impostoribus.

XLVIII. Si quis laicus, cum suam a se uxorem abjicit, alteram duxerit, aut ab alio dimissam, a communione segregatur.

XLIX. Si quis Episcopus, aut Presbyter, secundum ordinationem Domini non baptizaverit in Patrem & Filium & Spiritum sanctum, sed in tres principio carentes, aut tres filios, aut tres paracletos, deponitur.

L. Si quis Episcopus aut Presbyter, in una initiatione non tres immersiones, sed unam duntaxat, quæ in mortem Domini detur, peregerit, deponitur. Non enim dixit Dominus, In mortem meam baptizate: sed, profecti docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti.

LI. Si quis Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus, aut quivis omnino de Sacerdotali consortio, nuptiis, & carnibus, & vino abstinuerit; non propterea quo mens ad cultum pietatis reddatur exercitior, sed propter abominationem; obliis, quod omnia pulchra valde, & quod masculinum & feminam Deus creavit hominem, sed diffamationibus lacessens, creationem Dei vocat ad calumniam, aut corrigitur, aut deponitur, & ex Ecclesia rejicitur. Consimiliter laicus.

LII. Si quis Episcopus, aut Presbyter eum, qui a peccato revertitur, non recipit, sed rejicit, deponitur, eo quod Christum offendat, qui dixit, ob unum peccatorem qui respiciat, gaudium oboriri in celo.

LIII. Si quis Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus, carnibus & vino festivis diebus non utatur, idque per abominationem; non propter exercitationem ad cultum pietatis, deponitur, tanquam qui cauterio notatam habet conscientiam, & multis auctor sit offendiculi.

LIV. Si quis Clericus in caupona cibum capere deprehensus fuerit, a communione excluditur: excepto tamen eo, qui necessatio in itinere in commune divertit hospitium.

LXV. Si quis Clericus Episcopum contumelia affecerit, deponitur: Principi enim populi tui non maledices.

LXVI. Si quis Clericus contumelia affecerit Presbyterum, aut Diaconum, a communione segregatur.

LXVII. Si quis Clericus mancum, aut mutuum, surdumve, aut cæcum, aut eum cui vitiosus incessus est, subsannaverit, a communione privatur. Consimiliter & laicus.

LXVIII. Episcopus, aut Presbyter, qui negligentius circa Clerum vel populum agit, neque in pietate eos erudit, a communione segregatur. Si vero in ea socordia perseveraverit, deponitur.

LXIX. Si quis Episcopus, aut Presbyter, Clerico ex inopia laboranti necessaria non suppeditaverit, a communione rejicitur: si perseverat, deponitur, ut qui fratrem suum necaverit.

LXX. Si quis falso inscriptos impiorum libros tanquam sacros in Ecclesia ad populi & Cleri corruptionem publicaverit, deponitur.

LXXI. Si accusatio contra fidelem instituat, de fornicatione, aut adulterio, aut quacunque alia actione prohibita, & convictus fuerit, in Clerum non perducitur.

LXXII. Si quis Clericus per metum humanum, vel Judæi, vel Græci, vel hæretici, negaverit, si quidem nomen Christi, ab Ecclesia rejicitur, si vero nomen Clerici, deponitur: poenitentia tamen ductus, ut laicus recipitur.

LXXIII. Si quis Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus, aut omnino quicumque ex Sacerdotali consortio comederit carnes in sanguine animæ ejus, aut a bestiis abreptum, aut suffocatum, deponitur: hoc enim lex prohibuit. Sin vero laicus fuerit, a communione excluditur.

Cabassus, Notitia Ecclesiastica.

LXXIV. Si quis Clericus, aut laicus, Synagogam Judæorum, aut hæreticorum conventiculum ingressus fuerit, ut preces cum illis jungat, deponitur, & a communione secluditur.

LXXV. Si quis Clericus in concertatione aliquem pulsaverit, & uno ictu ac pullatione interemerit, deponitur propter temeritatem suam: sin vero laicus sit, arceatur a communione.

LXXVI. Si quis Clericus Dominicum diem, aut Sabbatum, uno solo dempto, jejunare deprehendatur, deponitur: sin laicus, a communione ejicitur.

LXXVII. Si quis virginem sibi non desponsatam admota vi detinet, a communione suspenditur. Non licitum autem esse ei aliam ducere: sed eam detineto, quam sollicitavit, quamvis pauperula sit.

LXXVIII. Si quis Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus, secundum ab aliquo ordinationem susceperit, deponitur tam ipse, quam qui ipsum ordinavit: nisi forte constet ordinationem eum habere ab hæreticis. Qui a talibus baptizati, aut ordinati sunt, hi neque fideles, neque Clerici esse possunt.

LXXIX. Si quis Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus, aut Lector, aut Cantor sacram Quadragesimam Paschæ, aut quartam feriam, aut Parasceven non jejunaverit, deponitur: præterquam si imbecillitate impediatur corporis: sin laicus sit, a communione privatur.

LXXX. Si quis Episcopus aut Presbyter, aut Diaconus, aut omnino quicumque ex Clericorum consortio cum Judæis jejunaverit, aut communem festum diem cum ipsis egerit, aut lautitia festi, nempe azyma, aut aliud hujus generis ab eis susceperit, deponitur: si laicus a communione segregatur.

LXXXI. Si quis Christianus oleum ad sacra Gentilium, aut in Synagogam Judæorum in festis eorum detulerit, aut lucernas incenderit, a communione excluditur.

LXXXII. Si quis Clericus, aut laicus ceram aut oleum ex sancta subripiat Ecclesia, a communione sejungitur.

LXXXIII. Vas aureum & argenteum sanctificatum, aut velamen, linteumve, nemo amplius in suos usus assumit, iniquum enim est. Ceterum si quis deprehensus fuerit, excommunicatione multatur.

LXXXIV. Episcopum de aliquo per fide dignos accusatum homines, ab Episcopis vocari necessarium est. Et si quidem comparuerit, & confessus convictus fuerit, censura irrogatur Ecclesiastica. Si vero vocatus non obtemperaverit, secunda quoque vice vocatur, missis duobus ad ipsum Episcopis. Quod si per contumaciam ne sic quidem comparuerit, Synodus suam contra ipsum pronunciato sententiam, ne quid tergiversando detrahendoque judicium, lucrifacere videatur.

LXXXV. In dictionem testimonii contra Episcopum hæreticus non admittitur: sed neque fidelis, si solus sit. In ore enim duorum aut trium testium consistet omnne dictum.

LXXXVI. Item non oportet Episcopum fratri, aut filio, aut alteri cognato, humano gratificari affectu. Neque enim Ecclesiam Dei conferre debet in hæredes. Enimvero si quis id fecerit, irrita permanet ordinatio: ipse autem excommunicatione percussor.

LXXXVII. Si quis oculo defectus, aut obtuso crure existat, & dignus sit, Episcopus efficitur: non enim mutilatio corporis ipsum polluit, sed inquinatio animæ.

LXXXVIII. Qui vero mutus, surdusve, & cæcus est, Episcopus non efficitur: non quia obtuso corpore est, sed ne Ecclesiastica impediatur munia.

LXXXIX. Si quis demonem habeat, Clericus non efficitur: sed neque cum fidelibus preces fundito. Mundatus vero, recipitur: & si dignus fuerit, efficitur.

LXXXX. Qui ex vita gentili advenit, & baptizatus est, aut ex conversatione prava, eum Justum non est protinus promoveri in Episcopum. Injurium enim est, eum, qui non prius specimen & documentum de se præbuerit, aliorum Doctorem existere: nisi alicubi dono divinæ gratiæ hoc fiat.

LXXXXI. Dicimus, quod non oporteat Episcopum, aut Presbyterum publicis se administrationibus immittere: sed vacare, & commodum se exhibere usibus Ecclesiasticis. Animum igitur inducito hoc non facere, aut deponitur. Nemo enim potest duobus dominis servire, juxta præceptum Dominicum.

LXXXXII. Servi si in Clerum promoveantur citra dominorum voluntatem, hoc ipsum operatur redhibitionem: Si quando vero servus quoque gradus ordinatione dignus videatur, (qualis & noster Onesimus apparuit) & domini consenserint, manumque emiserint, & dono sua ablegaverint, efficitur.

LXXXXIII. Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus qui militiæ vacaverit, & simul utrumque retinere voluerit tam Officium Romanum, quam functionem Sacerdotalem, deponitur. Quæ enim Cæsaris sunt, Cæsari: & quæ Dei, Deo.

LXXXIII. Quisquis Imperatorem, aut Magistratum contumelia affecterit: supplicium luito, & quidem si Clericus sit, deponitur; si laicus, a communione removetur.

LXXXIV. Sunt omnibus vobis, Clericis simul & laicis venerandi ac sacri libri, veteris quidem testamenti, Moyſus quinque, Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium: Jesu filii Nave unus, Judicium unus, Ruth unus, Regnorum quatuor, Derelictorum ex libro dierum duo: Ester unus, de Machabæorum gestis tres, Job unus, Psalterium unus, Salomonis tres, Proverbia, Ecclesiastes, Canticum canticorum, Prophetarum duodecim; unus Esaiz, Jeremiæ unus, Daniel unus. Inquiretor autem a vobis extrinsecus, ut adolescentes vestri addiscant item Sapientiam eruditi Syrach. Nostra vero, hoc est novi testamenti, Evangelia quatuor, Matthæi, Marci, Lucæ, Joannis: Pauli epistolæ quatuordecim: Petri epistolæ duæ: Joannis tres: Jacobi una: Judæ una: Clementis epistolæ duæ, & præceptiones, quæ vobis Episcopis per me Clementem in libris octo nuncupatæ sunt, quas omnibus publicare non oportet ob quædam arcana, quæ in se continent; Et actiones nostras Apostolorum.

D E

CONCILIIS ECCLESIAE:

De differentia, & convocazione eorundem, de personis, &c.

OBSERVATIONES.

1. PHilo, olim a Sancto Ecclesiæ Doctore Epiphano consecratus Carpathiorum Episcopus, exponens ista Cantici Salomonis verba, *Capilli tui sicut greges caprarum*, scribit, Ecclesiæ sponsæ Christi capillitium esse sancta Concilia. Quemadmodum enim testante Apostolo, 1. Cor. 11. mulieri ad ipsius ornatum capillos Deus concessit, ita etiam ex Sacris Conciliis decorem & dignitatem acquiri Ecclesiæ mirificam & præcipuam. Per hæc enim divinum numen Christianos populos edocet omnem fidei veritatem, sacrasque regulas præscribit, quarum ductu fulcitur sacra disciplina Christianorum, mores virtutibus illustrantur, universa Ecclesiæ, ut sponsam Christi decet, sanctitatis ornamentis decoratur. Hæc attendentes Concilii Constantiensis sapientissimi Patres hæc asseruerunt sess. 39. *Conciliorum generalium celebratio ægri Domini præcipua cura est, quæ vepres, tribulos, & spinas haresicon, errorum & schismatum extirpat; excessus corrigit, deformata reformas, & vineam Domini ad frugem uberrimam fertilitatis adducit. Illorum vero defectus ac neglectus præmissa mala disseminans, atque fovens.*

2. Conciliorum celebrandorum jus & potestas, qua potitur Ecclesiæ, ex ipso divino jure atque Apostolicis traditionibus derivatur. Id præcipue docet Apostolorum Concilium decreto suo Spiritus sancti auctoritatem asciscens his verbis *Visionem est Spiritui sancto & nobis*, Act. 15. Ipseque Dominus Deus sic effatur, Matth. 18. *Ubi fuerint duo vel tres in nomine meo congregati, ibi in medio eorum sum*. Hoc enim Christi oraculum Cælestinus Papa in epist. ad Concil. Ephesium; & Concilium Chalcedonense in sua ad Leonem Papam epist. Synodica: insuper & sexta Synodus act. 17. sacris Ecclesiæ Synodis accommodant.

3. Quatuor dinumerantur Conciliorum differentia, 1. Generalium seu œcumenicorum. 2. Nationalium. 3. Provincialium. 4. Diœcesanorum. Generalia illa sunt ad quæ conveniendi jus habent omnes & singuli universæ Ecclesiæ Episcopi, quibus præsidet, vel per se, vel per Legatos a se missos, Summus Pontifex. Nationalia illa sunt ad quæ convocantur unius alicujus regni vel nationis Præsules, quibus aliquis Patriarcha vel Primas præsidet, aut nonnunquam ipse Papa, missive Pontificii Legati. Qui enim potest Concilia generalia ob collatam sibi a Christo auctoritatem indicere per universam Ecclesiam, eadem ratione minora potest Concilia in aliqua Ecclesiæ regione convocare, qualia pleraque habemus Gallicana: quibus nunc Summus Pontifex, nunc Pontificii Legati, prout ipsi Papæ visum fuerat, præfuderunt. Provincialia demum Concilia unius Provinciæ finibus coercentur. Atque illa veteres Canones bis unoquoque anno cogi a Metropolitanis statuere. Tres istæ Conciliorum species, Generalium, Nationalium, Provincialium, commemorantur ab Augustino hæc dicente lib. 2. de Baptismo contra Donatistas capit. 3. *Concilia Provincialium, vel etiam majora, qualia sunt Regionum, a plenariis Conciliis emendantur. Quin etiam ipsa Nationalia interdum a Patribus nomine Generalium & universalium*

designantur. Atque ut alios sileam, ipse Augustinus eodem lib. 2. de Baptismo cap. 9. vocat primum Arelatenſe, in quo soli convenere Occidentis Episcopi, plenarium, universale, & universæ Ecclesiæ Concilium.

4. Nec tantum minoribus Conciliis majora sic prævalent, ut ea emendare valeant, sicut paullo ante dictum est, sed etiam a posterioribus Synodis priores tamen non minores revocantur, aut emendantur. Præstat ipsum audire Augustinum eodem lib. 2. de Baptismo cap. 3. dicentem: *Ipsa Concilia, quæ per singulas Diœceses vel provincias fiunt, plenariorum Conciliorum auctoritati, quæ fiunt ex universo orbe Christiano sine ullis ambiguitatibus cedere: ipsaque pleniora sepe priora posterioribus emendari, quomodo aliquo experimento verum aperitur quod clausum erat, & cognoscitur quod latebat*. Hujusmodi quatuordecim occurunt exempla in ista, quam prosequimur, Notitia Conciliorum.

5. Discrimen inter generalia, & his minora Concilia, non consistit in majore vel minore Prælatorum qui intersunt numero: Contigit enim aliquando numerosiorem esse cœtum Concilii nationalis, quam fuerit Concilii Generalis. Secunda œcumenica sub Damaso Papa Synodus Constantinopoli habita, non plures quam centum quinquaginta numeravit Antistites, cum tamen nationalis Carthaginensis, cui Sanctus interfuit Augustinus, ducentis & septemdecim Episcopis consisteret, teste Prospero in Chronico. Sola itaque convocatio ex legitima auctoritate promanans, pluresque provincias complectens, totum facit in hac re discrimen. Si ergo Summus Pontifex, cujus utique est in universam Ecclesiam potestas, universos ad Concilium Catholicos Episcopos acciverit, id erit œcumenicum, ac Generale. Sed si Summus idem Pontifex, aut Patriarcha, vel Exarchus, aut Primas, unius tantummodo regionis Antistites advocaverit, quantocumque numero convenerint, illud erit Nationale.

6. Judices in Conciliis necessarii, atque ex jure divino ordinarii, non alii sunt quam Episcopi. His enim regimen Ecclesiæ suæ credidit ejus sponsus Christus Jesus; his eisdem Spiritus sanctus ex officio proprio ipsorum præcipit, Act. 29. *Attendite vobis & universo gregi, in quo vos Spiritus sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit sanguine suo*. Jure autem Ecclesiastici privilegii S. R. E. Cardinales, tametsi non Episcopi, judices in Conciliis existunt. Propagatum fuit hoc idem ab Ecclesiæ privilegium ad Abbates consecratos, & Ordinum regularium Generales, adeo ut ex divina consuetudine jus illud eis accesserit: Universa enim Latinorum generalia Concilia huic juri præluserunt. Quin etiam in Nicæno secundo, quod Græcorum fuit, universali Concilio Act. 4. legimus subscriptos, una cum Episcopis, Archimandritas & *hyquirus*, id est, Abbates ac regulares Præsules. In libro quoque Pontificali statuitur, ut qui ab Episcopis benedicuntur Abbates, sese jurejurando astringant accedendi ad Concilium, quotiescumque a Papa vocabuntur.

7. Presbyteri aliquando sapientia & eruditione præcellentes admissi sunt ad suffragia in Conciliis consultiva, aut etiam ut præsentibus hæresiarchas disputando convincerent, ac expugnarent. Ea de causa Origenem ad Concilium Arabicum introduxerunt Episcopi, qui tanta rationum vi nascentem quamdam hæresim prostravit, ut illius auctores, & sectatores, in eo ipso Præsulum cœtu, ad Catholicam fidem revocarit, ut testatur Eusebius lib. 6. Hist. Eccles. c. 37. Qui idem lib. 7. cap. 28. refert admissum in Synodum Antiochenam fuisse Malchionem presbyterum, ad refutandum & impugnandum Paulum Samosatenum hæresiarcham, propter quem Synodus indicta fuerat, idque Malchionem strenue & feliciter præstitisse. Rufinus, & Socrates perhibent, Alexandrum Alexandriæ Antistitem secum ad Nicænum Concilium Athanasium Diaconum adduxisse: hunc vero acerrime adversus hæresiarcham Arium, ejusque fautores Episcopos instituisse. Quod idem in Constantiensis Concilio factum legimus, adversus Joannem Hus & Hieronymum Pragensem pariter Hæresiarchas: præstitutumque similiter fuisset in Tridentino, si Lutherani & Sacramentarii indulto sibi uti voluissent comiteatu.

8. Præter istam quam attingi causam, tres alias observata, propter quas sæpenumero visum fuit Episcopis, ut Clerici secundi ordinis intra Synodos introducerentur, scientia & prudentia insignes; quibus etiam decisivum suffragium impertiebantur. Præter hos itaque solebant alii introritti Episcoporum absentium procuratores, qui votum ferebant decisivum quale habuissent Episcopi a quibus mittebantur, & quorum vices gerebant. Denique vocati solent alii ad ventilandas & examinandas in privatis Congregationibus propositiones, quarum postea definitivum judicium, non ipsis quidem, sed Episcopis in Concilio reservatur.

9. Sacerdotes hoc sine ad Concilium vocati, ut concurrerent.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

decretorum Conciliarium observant, & postulant emendari: Scrutatores qui singulorum scrutinia excipiunt, in inscripta referunt, & ad mensuram Consultorum deferunt numeranda.

19. Instituentæ pariter sunt ab initio selectorum Doctorum congregationes, in quibus seorsim a cœtu Concilii, accurate disceptentur per rationes & suffragia, non decisiva aut definitiva, sed tantum consultiva, propositiones & quæstiones postmodum in ipso Concilio judicandæ, ac definiendæ. Ad hujusmodi disceptationes prævias pertinere videtur illa S. Ambrosii ad Evangelium Lucæ expositio: *Duc rete in altum*, id est in profundum disputationum, ne quid scilicet, nisi bene antea exploratum, decernatur.

20. In postremis demum Concilii sessionibus illic editi Canones releguntur, subscribunt Concilii Patres, Apostolicum rogant ut decreta confirmet: quemadmodum factum legimus a Synodi Chalcedonenfis Patribus, apud Pontificem Leonem Magnum, his verbis: *Ὁς θεῶν κληρονομασίᾳ προήλασε ἀπὸ τοῦ ἰσχυροῦ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου ἐπισημασθε, οἱ οὐρανὸν κληρονομήσατε, καὶ τὸν πνευματικὸν βασιλεῦσιν τῶν ἐπουρανίων. Ὡς οὖν ἐκείνῳ κυβερνᾶν ὅλην τὴν οὐρανίαν ἐκείνῳ ἐπισημασθε, οἱ οὐρανὸν κληρονομήσατε. Ὡς οὖν ἐκείνῳ κυβερνᾶν ὅλην τὴν οὐρανίαν ἐκείνῳ ἐπισημασθε, οἱ οὐρανὸν κληρονομήσατε.* Ut nunc divino gubernari omnem vobis gestorum vim insinuavimus, ad nostra sinceritatis comprobationem, atque ad eorum que a nobis gesta sunt confirmationem, & consensum.

Apostolorum Concilia.

1. **T**Ria legimus in Actis Apostolorum coacta ab ipsis, atque habita Concilia. Primum quidem, quo in locum perfridi Judæ, Matthias a cœtu Discipulorum subleçtus est; qui convenere numero circiter centum viginti, Act. 1. Petrus ut sacri Collegii præfectus ac Præses, & conventum indixit, & faciendam proposuit electionem. Subjungitque sacer historiographus: *Et statuerunt duos, Joseph, qui vocabatur Barsabas, qui cognominatus est Justus, & Matthiam*. Nimium demisse & abjecte, meo quidem judicio, de hac Matthiæ promotione sentit venerabilis Beda. Scribens namque in primum istud caput, existimat debuisse Discipulos per electionem procedere, quæ tutior, atque rationi, & Canonibus insequentibus conformior via est: atque in hoc facto non fuisse a culpa immunes, quatenus, omiſsa electione, rem tanti momenti sortibus commiserunt: sed tamen in hoc excusandos, quia nondum in eos fuerat Spiritus Sanctus illapsus.

2. Verumtamen in oppositum contendunt ceteri Ecclesiæ Doctores, Origenes, Chrysostomus, Augustinus, aliique; & cum his maxima insequentium Theologorum pars, processum fuisse a Discipulis per electiva suffragia, & hac ratione constituisse duos præ reliquis Apostolico fastigio esse digniores: sed cum adhuc ambiguum esset uter amborum Deo esset acceptior, ad orationem recurrisse, atque ad sortes per Spiritum Dei dirigendas, de quibus nunc nobis agendum conformiter ad Ecclesiæ Doctorum mentem.

3. Præterit in primis ipsius Joannis Chrysostomi os aureum audire, qui locum istum exponens, ter asseverat electionem a multitudine factam. *Quamobrem* (inquit) *exordiens Petrus dicebat: Viri fratres, oportet ELIGERE ex vobis unum. Multitudini permittis judicium, simul eos qui ELIGEBANTUR reddens reverendas, & seipsum liberans ab invidia, similitateque, qua poterat a ceteris oboriri. Nam hoc semper ingenia signis mala. Quod igitur sic oportuit fieri docuit, adducto Propheta testimonio: ex quibus autem oporteat fieri ELECTIONEM ipse interpretatur, dicens: Ex Congregatis nobis per omnino tempus.*

4. Libet jam Origenis, qui Chrysostomum ætate longæ præcessit, subjungere testimonium homil. 33. in Jo. Ius, *Invenio* (ait) *quod aliquando, cum deesses numero Apostolorum unus Apostolus, ut esset necessarium in loca Jude alium subrogari, convenientes Apostoli, qui æque multa sapientiores quam ii, qui nunc Episcopos vel Presbyteros vel Diaconos ordinant, ELEGERUNT duos & statuerunt in medio. Nos tamen de his sibi metipsis judicium permiserunt, ut illum facerent quem ipsi volebant: sed orantes, inquit, miserunt sortem ex illis duobus quas statuerunt in conspectu Dei, id est Joseph, qui vocabatur Barsabas, qui cognominatus est Justus, & Matthiam. Et cecidit, inquit, fors super Matthiam, & annumeratus est cum undecim Discipulis. Præcedente namque oratione, non jam casu, sed providentia fors divinum judicium deferbat, Ita Origenes.*

5. Tertius in medium testis adducatur Augustinus, hæc dicens in Psalm. 30. concio. 2. *Sortis non aliquid mali est, sed res est in datione humana divinam indicans voluntatem. Nam & sortes miserunt Apostoli, quando Judas tradito Domino perit, & sicut de illo scriptum est, abiit in locum suum, cepit quærere quis in locum ejus ordinaretur, ELECTI sunt duo judicio humano, &*

ELECTUS est de duobus nunc judicio divino. Sic Augustinus.

6. Posteriora deinceps sæcula confertissimam testium veritatis nubem suppeditant, quam proferre supervacaneum sit. Non tamen pigebit, aliis quamplurimis prætermisſis, Nicolaum Liranum adducere sic dicentem: *Et statuerunt duos. Non distinxerunt ab aliis per sortem, sed per ELECTIONEM, tamquam magis notabiles ex scientia, & factorum Christi experientia. Et post pauca: Et orantes dixerunt: Tu domine. Licet enim istos ELEGISSENT ut notabiliores aliis sicut dictum est; tamen ignorabant quis eorum esset dignior ad Apostolatam: propter quod imploraverant super hoc divinum judicium, per temperationem sortium, secundum quod dicitur Proverb. 16. Sortes in sinum mittuntur, & a Domino temperantur. Sic Liranus.*

7. Novissimis sæculis hæc illius loci de electione intelligentia magis invaluit, ex Græcarum litterarum peritia, qua carebant ætatis mediæ Theologi, tamen constantes hujusce veritatis assertores. Itaque, ubi translatio vulgata dicit, *& annumeratus est cum undecim Apostolis*, ipse Sancti Lucæ contextus, quem certum est Græce scripsisse, sic effert: *καὶ ἐπισημασθε μετὰ τῶν ἑδέκα ἀποστόλων.* Quæ verba Joannes Gagnæus Theologus Parisiensis probatissimus, juxta Græci verbi indubitatum proprietatem vertit: *Et calculis omnium cooptatus est cum undecim Apostolis.* Franciscus quoque Vatablus, Regius Parisiis sacrarum Litterarum Professor, sic exponit, *suffragiis additus est ad numerum undecim.* Xanthus insuper Pagninus, & Arias Montanus, ita vertunt, *sicut suffragiis electus est cum undecim.* Cornelius quoque a Lapide sic exponendum dicit, juxta Græcum S. Lucæ archetypum: *communibus calculis cooptatus est.* His diserte suffragantur Alfonso Salméron, & Lorinus.

8. Illa tamen facta per Discipulos electio nihil obest, quominus Matthias profiteri possit cum Paulo ad Galatas scribente, esse se Apostolum, *Non ab hominibus, neque per hominem, sed per Jesum Christum: cum perspicuum plane sit non ante crepisse, aut extitisse hujus Apostolatam, nisi ex quo divinitus directæ fors in ipsum cecidit. Quis vero neget has ipsas sortes circa ambos discipulos fuisse ab hominibus datas; cum id liquido testetur Lucas? Et dederunt* (non alii sane quam Discipuli, qui homines erant) *sortes eis.* Et tamen sortes istæ, ab hominibus collatæ, nihil huic divinæ vocationi obſtunt, sed famulantur, & inserviunt. Deus enim eas ad hunc finem sua peculiari providentia direxit, attestante Salomone: *Sortes in sinum mittuntur, & a Domino temperantur.*

9. Ille nimirum est constans divinæ Providentiæ ordo & dispositio, ut creatas & naturales causas inflectat ad sibi propositos, quantumvis supernaturales sublimetque fines. Exercitium piscandi prorsus humanum & despicabile contribuit vocationi ad apicem Apostolicæ dignitatis, in personis Petri, Andreæ, Joannis, & Jacobi. Christus enim, in litore maris Galilææ obambulans, eos a piscatione piscium traduxit ad piscationem hominum. Egressus Samaritanæ mulieris ad hauriendam aquam, in ordine divinæ Providentiæ, occasio extitit, & causa per accidens ad cælestem ejusdem conversionem. Simile quoque per eandem providentiam contigit Zachæo publicano ex ejus in sycomonum ascensu, qua Christus erat transiturus. Ipsa quoque peccata Deus ideo permittit, ut electorum æternæ saluti contribuant, ut passim docet Augustinus. Sic enim Deus peccata Judæorum adversus Christum suum in redemptionem flexit generis humani, & tyrannorum infidelium crudelitas aditum Martyribus patefecit in cælum. De Christo sane sic Petrus anæmat Apostolus, Act. 2. *Hunc definito consilio, & prescientia Dei, traditum per manus iniquorum, affligentes intermisſis.* Quod perinde est ac si dicat: Deum per consilium altissimæ suæ providentiæ, malitia, quam pervertit, usum fuisse ad hunc finem, ut inde humani generis salus emergeret. Hæc est plano aurea Sancti Augustini tract. in Joann. 21. sententia: *Sicut enim* (ait) *male utuntur iniqui bonis operibus Dei, sic contra Deus bene utitur malis operibus iniquorum.* Fratres quoque suos, a quibus fuerat per invidiam venditus, Joseph sic alloquitur: *Vos cogitastis de me malum, Deus autem vertit illud in bonum.* Si ergo peccata hominum dirigit Deus ad gratiæ supernaturales effectus, cur non multo magis eosdem eliciet effectus ex sanctorum etiam hominum recte factis, & laude dignis actibus?

10. Verumtamen, ne extra sacrarum Synodorum in quibus versamur metas nostra excurrat oratio, ipsi sane Patres in Concilium convenientes ad definiendas fidei quæstiones ac ambiguitates, & homines sunt, & humanis rationibus & disputationibus quasi velitantes, futuræ circa fidem definitioni præcludunt; ut ex veterum

& recentium Synodorum actis compertum est. Ipsa tamen fides, quæ per hæc disputationes investigatur, non syllogismis, non humanarum mentium argumentationibus, sed piorum superveniente conatibus divina illustratione, & superna revelatione fundatur, innitur, & constat. Divus sane Augustinus de Theologiae disciplina loquens, quæ humanis rationibus res fidei explorat & confirmat, sic ait lib. 4. de Trinit. cap. 1. *Huic scientia tribuitur id, quo fides saluberrima gignitur, nutritur, defenditur, & roboratur.* Meminimus etiam, superiori capite, allegorice expositionis, quam tradit D. Ambrosius ad Christi verba Lucæ 5. *Laxate vestra in captivam: & ad hæc altera Petro dicta: Duce in altum,* de institutis disputationibus ad stabilendam fidem.

11. Recursum porro ad sortem non est cur in Discipulis venerabilis Beda coarguat; Certum est enim non modo fuisse Hebræis usitatissimum, sed ab ipso Deo præscriptum & approbatum. Inter duos hircos, quorum unus erat Deo immolandus, alter in desertum ablegandus, fors præcipiebatur jacienda Levit. 16. Aaron forte aliis prælatus ad capeffendum summum Sacerdotium, Deo id fieri jubente Num. 17. Cujus etiam jussu Samuel Saulem per sortes Regem populi constituit, 1. Reg. cap. 10. Terra promissionis forte inter Israelitas divisa fuit, Num. 25. Sacerdotalia munia forte obtingebant, 1. Paralip. 24. Ideoque scribit Lucas Zachariæ patri Joannis sortem contigisse adolendi incensum, Deo in Sanctuario. Denique ait Augustinus, in Psal. 30. conc. 2. *Sors non aliquid novi est, sed in dubitatione humana res est divinam indicans voluntatem.* Idque allegatur apud Gratianum 26. qu. 1. cap. 1.

12. Szpenumero sortium remedia jura civilia præcipiunt. Etenim coheredes inter se sortiuntur apud quem ex ipsis remanentur hæreditariæ cautiones, l. si quæ sunt cautiones, ff. familiz erciscun. Et sortitione hæreditas dividitur, l. 2. Cod. quando & quib. quar. pars debet. Atque in judiciis familiz erciscundæ, communi dividendo, & finium regundorum, quibus, confines possessores, vel hæredes, vel focii de partitione decernant, si queratur litis ordinandæ gratia uter actor sit, uter reus, res per sortes dirimitur, l. sed cum ambo, ff. de judiciis. Et si plures legatarii circa rerum optionem dissentiant, sortibus hoc adjudicatur; ut ad quem fors veniat, sententia illius in optione rei legatæ præcellat, §. optionis, Instit. de legatis. Atque ideo verificatur dictum istud Prover. 18. *Contradictiones comprimit fors, & inter potentes adjudicat.* Denique sortium aliz consuevitæ sunt, quæ solæ reprobantur; aliz divivæ, aliz electivæ, harumque legitimus est usus, saltem quando ambiguitas aliter expediri commode non potest.

13. Secundum Apostolorum ceterorumque discipulorum Concilium refertur Act. 6. ubi coacto per Apostolos discipulorum grege, communibus suffragiis electi primum fuerunt septem Diaconi. Ecclesiæ hierarchia ut docet S. Dionysius cælestem imitatur. Sicut ergo septem Angeli coram Deo adstant, Tobiz 12. & Apocal. 7. similiter in Ecclesia ante sacrum Altare, & circa Hierarchiam divina celebrantem Diaconi septem adstant: quem olim numerum non licebat excedere, ut constat ex Neocæsariensi Concilio can. 15. qui allegatur c. Diaconi septem, dist. 93. & ex epistola Cornelii Papæ ad Fabium Antiocheum, quam refert Eusebius §. recensens Clerum Romæ consistentem; scilicet Diaconos septem, Subdiaconos totidem, &c. In Romano pariter sub Silvestro Pontifice primo, numerantur Diaconi in urbe Cardinales septem.

14. Etiam si Diaconi successerint Apostolis in mensarum ministerium, non tamen in hæc mensarum ac alimoniarum præfectura stat præcipuum illorum munus. Constituti quippe sunt in Altaris ministerium, quod est longe sublimioris dignitatis. Id autem liquet, quia etiam Apostolis cævus Ignatius epist. ad Trallianos, & qui sub Ignatii nomine circumfertur auctor epistolæ ad Eronem Diaconum, tradunt officium Diaconorum in eo versari, ut Episcopis & Sacerdotibus sacrificantibus & divina Sacramenta ministrantibus subministrant. Quinetiam eo quoque Diaconorum officium promovebatur, ut vivificum Christi sanguinem communicantibus præberent, ut testatur S. Justinus martyr Apolog. 2. & S. Cyprianus sermo de lapsis, & de sanctissimæ Diacono & martyre Laurentio Sanctus commemorat Ambrosius lib. 1. Offic. Quinetiam Christiano populo sacrosanctum Christi corpus sub specie panis exhibebant, præterquam Sacerdotibus, ut statuitur Nicænz primæ Synodi can. 14. Perspicue etiam tradit martyr Justinus in extrema Apologia 3. solitos Diaconos vivificam Eucharistiam ad absentes deferre.

15. Tertium Apostolorum Concilium fufus describitur Act. 15. Convenete in unum Apostoli & Seniores

decernentes, fideles immunes esse a jugo circumcisionis & Mosaicarum ceremoniarum; tantum ut abstinerent ab immolatis simulacrorum, & a sanguine, & a suffocatis animalibus, & fornicatione. Concilium istud Jerosolymis habitum fuit, anno Christi ut supputat Baronius quinquagesimo primo. Huic Paulus & Barnabas interfuerunt ex Antiochena civitate profecti, anno ab ipsius Pauli conversione decimo-quarto, cum scribat Gal. 2. *Deinde post annos quatuordecim iterum ascendi Jerosolymam cum Barnaba, assumpto & Tito.*

16. Gravis hic suboritur difficultas. Cum enim hoc ipso Concilio vetentur fidelibus carnes idolis immolatas, quæ Græce idolothyta dicuntur, Paulus tamen paulo post scribens ad Corinthios, negat eos idolothytis vescientes peccare, nisi vel scandalum infirmis parerent, vel per errorem peccare se existimarent, 1. Cor. 8. Huic nodo convenientem cuneum Baronius adhibet, admonens præceptum de idolothytis, sanguine, & suffocatis, non fuisse ab Apostolis impositum fidelibus universis, sed tantum incolis Judææ, Syriæ, atque Ciliæ, apud quos orta erat ista quæ Concilio causam dedit, controversia: & quia Provinciæ illæ, conversis ad Christum Judæis, præceptionibus Mosaicis assuetis, eorumque amulatoribus abundant. Et quidem Synodica, quam Lucas refert, epistola sic inscribitur: *Apostoli & Seniores fratres, his qui sunt Antiochia, Syria, & Cilia fratribus ex gentibus salutem.* His ergo propter conversorum Judæorum multitudinem, cum quibus conversi ad Christi Ecclesiam gentiles cohabitabant, ad eorum declinandam offensionem, neve inter utrosque fraterna pax & caritas interturbaretur, hæc interdicta sunt quæ ceteris fidelibus libera fuere relicta.

17. Nihilominus præceptum istud a sanguine abstinendi in universam Ecclesiam dimanavit, usque omnium ubique fere receptum est; adeo ut multis postea sæculis tam in Occidente quam in Oriente invaluerit. Quæ de re consulto quæ inferius congressi ad Synodi Gangrensis can. 2. Chrysostomus hom. 3. in Act. Apost. observat in his conciliis prudentiam & summam in Petro animi moderationem, qui cum esset Summus Pontifex, Christique per universum orbem Vicarius, & divini Spiritus luce plenius illustratus, nihil tamen per seipsum aut jure propriæ auctoritatis, quamvis Sacrosanctus, atque sibi præ cunctis aliis divinitus collocatæ potestatis, decernere voluit: tamen (ait Chrysostomus) id per se agere vel solus potuisset, sed Ecclesiæ suffragia per illas Synodorum convocationes requisivit. Libentius quippe obtemperabatur quæ communi consensu stabilita fuerant: *ἵνα ὁ Πίτρος μὴτὰ τοὺς ἄλλους κἀὐτὸς ὡς ἄλλοις, ἰδίῳ ἀυτοῦ κἀὶν ἀρχοντικῶν. Intuere Petrum nihil nisi de communi consilio agentem, nihil vero per imperium, nihil ex propria auctoritate.*

De variis circa diei Paschalis observationem passim habitis Conciliis.

1. **Q**UAMVIS diversa sit ratio decretorum fidei a decretis exterioris disciplinæ; adeo ut res fidei constantes ubique terrarum sint ac immutabiles; cum tamen diversi possint, pro locorum varietate ac usu, ritus existere circa Ecclesiasticam disciplinam, nulla Ecclesiarum scissione, ac nullo animarum damno inde subnascente; ut ex Ambrosii testimonio docet Augustinus, epist. ad Januarium 118. nec esse absolutæ necessitatis, in aliis orbis Christiani partibus & plagis, conformationem ad aliquos Romanæ Ecclesiæ ritus, apud quam jejunia sabbatorum præcipiebantur, cum tamen toto Oriente, etiam per Quadragesimam prohiberentur: ut constat ex Ignatii epist. ad Philippenses, & ex antiquis sub nomine Apostolorum Canonibus can. 66. ipseque Ambrosius asserat se, quando Romæ versabatur, sabbato solitum jejuna-re, sed non quando in suo Mediolanensi Episcopatu do-gebat; idemque aliis consultat faciendum. Ubi tamen justa & gravis causa urgeret in oppositum, possent suis in locis Episcopi, totoque terrarum orbe Summi Pontifices, aliqua circa sacram disciplinam sub penis & censuris jubere vel prohibere. Quis enim negaverit Apostolicum istud monitum, Hebr. 13. *Obedite præpositis vestris, & subjacete eis: ipsi enim pervigilant quasi rationem pro animabus vestris reddituri:* latius se extendere, quam circa ea quæ vel fidem Catholicam, vel Sacramentorum substantiam comprehendunt?

2. Controversia porro de die Paschalis celebrationis primo Ecclesiæ seculo proflua innoxia fuit, neque ullum in Ecclesia schisma, neque simultates animorum nisi leves, in quibus animarum salutis cardo non vertebatur, producebat. Idcirco perfecta viguit caritas inter Anicetum Romanum Pontificem & admirandum illum Polycarpum Smyrnæ Antistitem, quamvis iste Asiaticum, ille vero Romanum & universalem circa diem Paschæ ritum consecraretur. Verum ex quo immoderata partium studia

studia in id excessus prolapsa sunt, ut alteri alteros damnarent, ipsique Asiatici cum Judæis convenirent, ut simul Christianos reliquos quasi divinæ legis violatores a sua communione excluderent; & Polycrates Ephesus Episcopus, atque eidem consentientes Episcopi, palam per litteras Synodicas protestarentur, sibi & aliis quibuscumque nefas esse alia quam Lunæ Martii decima-quarta die Pascha celebrare, & jejunia solvere propter divinum & indispensabile ad hoc adigens præceptum, eique conformem quam a Joanne Apostolo acceperant traditionem: illudque oggerent, Deo potius obediendum quam hominibus, quæ pervicacia manifestum schisma parturiebat: Tum demum Romanus Papa Victor, quamvis dissuadente præ studio pacis Irenæo Lugdunensi, (qui tamen Romanum ritum cum universa Gallia servabat) Asiaticos omnes, quicumque alio quam Dominicæ resurrectionis die Pascha deinceps celebrarent, fulmine perculit excommunicationis. Ceterum obstinati Asiatici minime obtemperarunt, duravitque confessionis malum, donec per auctoritatem Nicæni Concilii & potentiam Magni Constantini penitus obsolevit, & coalescentibus divisis antea partibus, unitas demum Ecclesiarum redintegrata est.

7. In causa ista multa sub Victore Papa celebrata Concilia, refert Eusebius lib. Hist. Eccl. 5. Romanum, Paphlagonicum, Ponticum, Corinthiacum, Lugdunense, aliisque Gallicana, invicem omnia cum Romana observatione convenientia, hisque unum adversans Ephesinum, præside Polycrate, cum quo Blastus quidam semijudeus factione jungebatur. Pars utraque in sui de-

ensionem traditionem Apostolicam prætendebat. Quatodecimani ritum suum ad Joannem Apostolum, qui septem Asiæ Ecclesias fundaverat, referebant; ut ex scripto Polycratis perspicuum sit apud Eusebium. Sed pars opposita, eodem referente Eusebio, ita sibi a reliquis Apostolis traditum, præsertim Petro & Paulo asseverabat, ne Pascha die alio quam Dominico, quo mundi Salvator resurrexat, celebraretur. Ignatius vir Apostolicus, qui tertius ab Apostolo Petro Antiochenam rexit Ecclesiam, sic scribit ad Philippenses: *Si quis cum Judæis Pascha celebrat, aut symbola eorum recipit, particeps est eorum qui Christum occiderunt, & Apostolos eius.* Proterius item Alexandrinus Episcopus, in sua ad Papam Leonem epistola, quam refert Beda, de ratione temporum cap. 42. testatur: Petrum Apostolum Romanos ita docuisse, in venerationem Dominicæ Resurrectionis, & Marcum hanc eandem Petri disciplinam Alexandriæ promulgavisse. Octavus præterea inter Apostolicos canon sic edicit, *Si quis Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus sanctam Pascha diem ante vernale æquinoctium cum Judæis celebraverit, abiciatur.* Quod attinet ad oppositam Joannis Apostoli traditionem, ea non solum quibusdam Ecclesiis circumscribebatur, sed etiam dispensatoria erat ad breve duntaxat tempus, quemadmodum in Judæa observatio legalium: ut sic ad fidem pellicerentur suaviter Judæi, & sensim perfectioribus institutis assuescerent. Contigere ista, quæ commemoravi, de Paschali solemnitate dissidia, circa annum a Christo nato ducentimum.

ECCLESIÆ SECUNDI SÆCULI HISTORICA SYNOPSIS.

IAMSI Coccei Nervæ imperium pacem optatissimam attulerit, quippe qui præcessoris Domitiani Acta crudelissima rescindendo, Christianos a tetris carceribus, ab ergastulis, ab exiliis, a diris suppliciis eripuit; idem tamen, Ulpium Trajanum per ejus adoptionem ad Imperii successionem designando, tertiæ auctorem persecutionis suscitavit. Ille quidem non statim ab Imperii sui exordio fideles insectatus est novis edictis, sed permisit tamen edita olim adversus Christianos Domitiani edicta, quæ humanitate Nervæ vel rescissa, vel scripta fuerant, denuo excitari & reviviscere. Quo factum est, ut Clemens Pontifex, Trajani anno tertio, post biennii exilium apud Tauricam Chersonesum, in mare demersus martyrium consummarit.

2. At vero propriis edictis Trajanus deservire cepit anno Imperii sui quinto. Etenim Cajus Plinius secundus, quo anno Bithyniam accepit Proconsulari Imperio regendam; Consulibus Romanis Sura & Serviano, qui fuit Imperii Trajani quintus, ad hunc ipsum Imperatorem epistolam scribit (quæ est ejus libri decimi nonagesima septima) illius consilium exquirens, quid sibi agendum foret in judiciis innumerorum Christianorum qui deferabantur rei violatæ legis, qua Trajanus ipse conventus omnes, & sodalitia ipsis sub capitalibus pœnis interdixerat: Cul idem testatur in eorum cœtibus, post accuratas inquisitiones, nihil comperisse criminis, præter inflexam animorum obstinationem, cum se sacramento obstringerent abstinendi ab omnibus flagitiis, solentque ante lucem convenire ut Christo, quasi Deo, carmen dicerent, cibumque promiscuum, sed tamen innoxium, caperent. Respondit Plinio Trajanus, non esse conquirendos Christianos, sed tamen, si ab aliis deferantur & arguantur, esse pœnis lege latæ afficiendos. Hujus iniquitatem responsi arguit in Apologético Tertull. *O sententiam (inquit) necessitate confusam! negat inquirendos esse ut innocentes; mandat puniri ut nocentes! parcit & scvit, dissimulat & animadvertit: quid te ipsum censura circumvenis? si damnas, cur non inquiris? si non inquiris, cur non absolvit?*

3. Quia tamen delatores implacabiles & insensum nunquam deerant, non cessabant magistratum inquisitiones; & per dira supplicia propagabatur innocentium persecutio. Atque ista sub Trajano procella occubuerunt martyres insignes Onesimus Pauli Apostoli discipulus Ephesi Episcopus, Simon Cleophræ filius ex Davidica progenie, qui cum esset Hierosolymorum Episcopus, ætatisque adeo provectæ ut annos vixisset centum & viginti, admirabili constantia senex! & iterum flagellis laceratus, deinde cruci affixus gloriosissimam mortem obiit. Ignatius quoque, qui tertius fuit post Petrum & Evo-

dium Antiochenorum Episcopus, ex Syria Romam deductus in amphitheatro Titi a leonibus peremptus est, ut Eusebius & reliqui veteres produnt, terum patiente Trajano. Fallitur ergo Maximus martyr, dum scribens in Dionysii libri cap. 5. de divinis nominibus, Ignatium tradit ante Domitianum mortem oppetivisse. Anacletum quoque persecutio eadem sustulit Romanum Episcopum, quem Evaristus excepit.

4. Cum vero Trajanus Antiochiæ versaretur, cujus sanctissimum Antistitem Ignatium occiderat; horrendo teræ motu amplissima illa civitas est everfa, anno Christi centesimo decimoquinto, quo fuere Consules Messala & Peto: quorum hic in illo teræ motu ruina est oppressus; Trajanus vero per fenestram eductus vix ruine ereptus est. Cladem istam altera est calamitas subsequuta, subactæ ab Imperatore Provinciæ passim rebellaverunt. Judæi Cyrenenses & Palestini, fanatico spiritu abrepti, ex improposito insurgentes, vix credibilem Romanorum simul & Græcorum multitudinem interimunt: nec exade contenti carnibus eorum vescuntur, pellibus amictuntur, & cruentis intestinis pro ciugulis utuntur. Quos vivos ceperunt, partim medios a puhe ad verticem ferris dissecant, alios bestiis lacerandos obiciunt, aliosque inter sese digladiari cogunt, constituto sibi Andrea duce, sub quo ducenta & amplius hominum millia omni crudelitatum genere trucidarunt. Pars alia Judæorum, duce Artemione, per insulam Cyprum effusa, tanta rabie grassata est, ut ducenta & quadraginta hominum millia ferro & igni absumpsit. In tantæ immanitatis ultionem constitutum est, ne quisquam Judæus Cyprum attingat, & si vel tempestatis vi, vel per errorem illic deferri contingat, nocte puniatur. Alia insuper furentium Judæorum multitudo Ægyptum Luca ductore depopulata est. Verumtamen perduelles vicissim Trajanus asperissima ultione compefcuit, per duces Martium Turbonem & Lucium Quietum, quorum iste, postquam Judæos in Cypro debellavit, in Mesopotamiam missus Judæos in ea conjurantes internecione delevit: cujus expeditionis præmium a Trajano obtinuit Judææ præfecturam. Tunc Judæi quidem accitis viribus tantisper quiescere compulsi sunt, sed haud multo post in novum futorem sub imperio Hadriani proruperunt.

5. Alius Adrianus Trajano succedens, ceptam ab eo adversus Christianos persecutionem prosequitur, Duos itaque Romane Pontifices Ecclesie, Evaristum & Alexandrum, interimuit; Brixianos etiam Faustinum & Jovitam morte afficit, aliosque perillustres, quorum in martyrologiis mentio legitur.

6. Interea Judæi clam defectionem machinabantur, & arma munitionesque parabant. Postquam vero Hadrianus, infenso in Judæos animo, Hierosolymam occasione præcedentis sub Trajano belli everfam inflauravit, exi-

que *Ælii Capitolinae* nomine novo insignivit, Jovis præterea intra eam templum excitavit; hisque peractis, cum exercitu inde abcessit. Tum demum rebellionem pristinam Judæi instaurare duce Barcoeba, quod Hebræum nomen *stella* significat *stella*. Iste quidem veterator se olim designatum assererat illa libri Numerorum prophetia, *Orietur stella ex Jacob*. Vixerat Christianis infensissimus, quos, ut Justinus & Eusebius testatum reliquerunt, diris perurgebat cruciatibus ad ejurandam Christi fidem. Bellum istud in Judæa plures annos utramque partem distinuit, sub Rufo Judææ præfide Romanorum duce, ut necesse fuerit ex ultima Britannia Julium Severum egregium belli ducem accersere, a quo innumeris cladibus afflicti Judæi, perdomiti tandem sunt, sub finem vitæ ac imperii Hadriani. Judæis ad extremum redactis exitum, sub capitali supplicio vitum est, non modo *Æliam*, quæ olim Jerosolyma fuit, ingredi, sed etiam procul ex edito aliquo spectare loco, aut in ejus per circuitum territorio pedem figere: unico excepto quotannis die, quo illis permittebatur in agrum convenire, urbemque contemplari æternum suæ calamitatis exiliique monumentum. In ipsorum etiam opprobrium, ignominiamque, supra portam, quæ Bethlehem respicit, collocatus est porcus in marmore inculptus. Ab eodem Hadriano profanata pariter sunt sacra Christianorum loca, erecto in loco Resurrectionis simulacro Jovis, in rupe salutiferæ Crucis statua Veneris, & apud Bethlehem instituto meretricio Adonidis cultu. Quæ sacrilegæ profanationes, ut testificantur Hieronymus & Paulinus, ad usque Constantini Principis imperium perdurarunt.

7. Prole carens Hadrianus adoptaverat, successoremque sibi designaverat Cejonium Commodum, sed eo post paucos menses extincto Arrium Antoninum, qui Pius postea dicitur, hac lege adoptavit, ut ille sibi duos quoque liberos adoptaret Annum Verum, Cejonii Commodi (quem Hadrianus *Ælium Verum* dici voluerat) filium, & Marcum Aurelium Antoninum. His peractis diutina contemptus tabe periit, cum hoc dixisset: *Multitudo medicorum Imperatorem secavit*.

8. Hujus morte Imperium suscepit Antoninus cognomine Pius, anno Christi centesimo trigesimo octavo, rexitque in summa pace, Patris potius quam Principis affectu, sola nixus auctoritate quam subditorum amor ei conciliabat. Hic, post felicissime exactos Imperii sui annos quatuor & viginti, successerunt secundum tabulas adoptionis Marcus Antoninus Pii gener, hujus quippe filiam Valeriam Faustianam matrimonio acceperat; & Lucius Verus, cui filiam Lucillam Marcus Aurelius nuptu collocarat. Tunc primum duo simul Augusti regnare, donec Lucius Verus devictis Parthis mortuus est.

9. Parthico bello Marcomanicum successit. Cunctæ enim Barbaræ gentes, ab Illyricis finibus ad Germanicum usque Oceanum, adversus Romanos conspiraverant, Marcus Aurelius, post Marcomanos acie victos, a Quadis & reliqua hostium incredibili multitudine loco iniquo cum toto Romano exercitu circumcluditur, ipsique Romani consilii inopes fame, siti, & morbis conticiebantur: Barbari vero se absque cade aut certamine Romanos cum Imperatore captivos brevi habituros confidebant. In hisce angustis, Prætorianorum militum præfectus admonet Marcum de legione Melitinarum, quæ tota Christianis militibus constabat, ut juberet ei Deum suum invocare (frustra enim Romani ab inanibus diis suis opem auxiliumque votis & sacrificiis postulaverant.) Vix preces suas Christiani sinerant, cum cælum nubibus undequaque obduci visum, mugire tonitrua, & copiosum imbrem effundi, quem Romani clypeis & galeis excipiunt, sitimque suam & equorum simul explevere. Quæ vero supra hostes cadebant aquæ, illos quasi ignis ac fervens oleum exurebant, iidemque crebris & superne excullis fulminibus interimebantur. Quibus adacti cladibus Barbari ad conclusos Romanos confugiebant veniam postulantes; hos supplices Imperator excepit perbenigne. Hinc Christiana legioni *κραινα*, seu fulminatricis inditum nomen. Quo Imperator commotus eventu, edicto prohibuit Christianos, ob solam quam profiteri solent religionem in jus vocari propositis etiam gravibus contra eorum accusatores pœnis, ut refert Tertullianus in Apologetico, & in libro ad Scapulam Africæ Proconsulem.

10. Nihilominus, diabolo instigante, haud multo post acerbior recruduit adversus Christianos persecutio, ex inventatis falsis horrendorum criminum delationibus, & invidiosis calumniis incestuosorum inter parentes & liberos diversæ sexus congressuum, Thyestæorum conviviorum, in quibus infantium trucidatorum carnes pro escis erant, & sanguis potabatur humanus, aliorumque pariter atrocitatis confictorum scelerum. Hinc dirissimæ habitæ a crudelibus & infensis magistratibus quæstiones; hinc

exquisitissimi cruciatus, & diabolicæ innocentium carnificinæ; quales referuntur in celebri epistola illa, quam & Lugdunensis & Viennensis Ecclesiæ ad Ecclesiæ Phrygiæ conscribere; quæ ad longum inserta est ab Eusebio lib. 5. hist. Eccl. c. 1. Isto Gallicanæ Ecclesiæ persecutionis turbine abrepti sunt gloriosissimi martyres Photinus Lugdunensis Ecclesiæ Præsul, Verius Epagathus Diaconus, Babilis & Blandina, Attalus & Alexander. Aliis vero locis, tres Romani Pontifices, Pius, Anicetus, & Soter; præterea Polycarpus Smyrnenis Episcopus, Justinus Philosophus, & alii plerique martyrio mortem oppetierunt.

11. Toto Commodi regno, qui Patri Marco successit, pax optatissima universæ Ecclesiæ affulsit, ex anno Christi quo mortuus est Vindibonæ seu Viennæ Marcus Aurelius, centesimo octogesimo, usque ad annum ducentimum secundum, qui fuit decimus Imperii Septimii Severi, qui eo anno novum Ecclesiæ bellum indixit, cum præcedentes annos in asserendo sibi Imperio adversus competitores suos Pescennium Nigrum, & Albinum consumpsisset.

12. Hæreses complures sæculo isto quasi viperei foetus matris Ecclesiæ vistera lacerarunt. Has excitavit & propagavit Basilidiani, Saturniani, Carpocratiani, qui & Gnostici, Nicolaitarum sectæ foedissima propago: quorum propudiosis libidinibus profligatisque flagitiis Christiani insontes ac incontaminatæ vitæ infamabantur, accusabantur, atrocibusque suppliciis torquebantur ab idololatriis. Aquila Ponticus, a Sinope quæ est ad Pontum Euxinum oriundus, post transactos in idolorum cultu, & Mathematicis disciplinis melioris ætatis annos, sacris Christianis nomen dedit, & baptismo lustratus est. Verum quia genethliacorum indagacionibus, & divinationibus ex horoscopiorum observationibus plus nimio addictus erat, postquam multoties admonitus non desistebat, communione tandem excisus fidelium, in Judæam migrans superstitionem circumcidi voluit, atque in odium christianæ religionis hebraicam linguam diligenter addidit, procutitque novam sacrorum voluminum translationem Græcam, qua eam quæ a septuaginta Interpretibus edita Græcæ sermone fuerat, & qua universa utebatur Ecclesia, perverteret, ac si posset aboleret: veteresque de Christo ejusque Ecclesiæ prophetias vel expungeret, vel in alienos sensus detorqueret, ut perhibet Epiphanius, qui hunc sub Hadriano Cæsare vixisse tradit.

13. Altera ex Ponto afflata pestis Marcion hæresiarum, Sinope pariter natus ex patre qui soluto matrimonio fieri meruit Episcopus. Ab hoc Marcion sancte educatus in vitia deflexit, consecratam enim Dei obsequio virginem vitavit. Qua ex causa excommunicatus a proprio patre Romam confugit, sperans se communioni a Romano Pontifice redditum iri. Veruntamen ob nequitiam suam spe illa frustratus, hæresis suæ virus ibidem effudit, multosque pervertit: ex quibus tamen plurimos divinus Polycarpus, qui tunc Romam cum Aniceto Papa de rebus Ecclesiæ collaturus advenerat, reduxit ad catholicam fidem. Polycarpo Marcion aliquando Romæ occurrens procaciter dixit, *cognosce nos nos*; Cui ille, *Cognosce te primogenitum diaboli*. Docbat Marcion, ex doctrina Cerdonis, duos esse Deos inter sese adversantes, bonum unum, alterum malum, a quibus universa sint condita. Deum malum veteris, bonum autem novæ legis auctorem prædicabat; malum quoque Deum asserbat universalium rerum visibillum opificem, bonum vero spiritualium rerum auctorem; carniæ usum omnem, omniaque conjugia execrabatur, utpote inventa Dei perverſi. Sed Jesum Christum bonum esse Deum asserbat, cujus tamen negabat incarnationem, passionem, & mortem. Carnis quoque resurrectionem repudiabat, hisce alia multa deliria adjugebat, quæ omnia quinque libris refellit Tertullianus.

14. Eodem sæculo, regnante Marco-Aurelio, se missum a Deo paracletum Montanus jactabat, comites secum adducens insanas duas mulieres Priscam & Maximillam fatidicas, sibi prophetiæ dona usurpantes. Hic hæretarcha conatus est, sua occultando tantisper dogmata perverſa, effugare orthodoxy fidei confessionem exhibendo, Romanæ sedis communionem interciperi; adeo ut Pontifex ipse Zephyrinus, ab eo delusus, sectariis istis formatas litteras & pacem per Phrygiam & Asiam indulserit. Sed postquam Praxeas illorum apud Romanum Episcopum fraudes detexit, & dogmatum perversitatem referavit, tunc demum iste litteras suas subreptitè concessas revocavit. Sane nihil mirum accedit, si quando per dolos & mendacia Ecclesiæ Dei circa res facti illudatur: qua in re Tertulliano adversus Praxeam scribenti & conquerenti assentimur. Simili deceptione Eustachius Sebastenus hæreticus a Liberio Papa litteras communicatorias posterioribus temporibus retulit, qui fraude comperta eandem Ecclesiæ communionem dejecit, ut

commemorat Socrates lib. 4. cap. 11. Cælestius similiter hæresiarcha damnatus ab Innocentio Papa Zosimum ejusdem successorem circumvenerat, adeo ut litteras reprehensionis ad Concilii Carthaginensis Patres scripserit, quasi præcipiti iudicio virum bene de fide sententiam condemnassent. Idem tamen Zosimus, postquam Africani Episcopi larvam Cælestio detraxerunt, hunc ipsum convictum iterato anathemate percutit, prudens tamen litteras communicatorias, quantumvis deceptus, eidem denegarat; utpote quem præcessor Innocentius palam damnaverat. De Tertulliano, mirum est quod postquam Cataphrygas cum Montano inter hæreticos in suo de præscriptionibus libro connumerasset, idem postmodum sic ab eisdem dementatus fuerit, ut eorum partes adversus Catholicam Ecclesiam præfracte tueretur. Sed hominem proprii ingenii fiducia superbientem, & ad omnia quæ severitatem sapiebant immodice propensum, miserabiliter delusit magnifica illa Paracleti & prophetiarum larva, simulque jactantia hominum, qui nihil aliud personantes quam perpetua jejunia, austeritatem vitæ, continentiam a nuptiis, martyrii appetentiam, orthodoxis omnibus, tamquam carnalibus, & animalis vitæ professoribus, insultabant.

15. Iisdem fere temporibus Tatianus natione Syrus ex Philosopho Platónico Justinii Philosophi Christiani & martyris discipulus, a quo christiana fide imbutus fuit, & qui pro sincera fide dimicavit, dum vixit præceptor & catechistes Justinus, post ejusdem felicem obitum erroribus Valentini se implicuit. Marcionis quoque & Saturnini amplexus est continentiam, carnibus vesci sacrilegum putans, nuptias execrationi habens, vini usum tam pertinaciter econdemans, ut ipsum & a communi victu, & a sacris mysteriis excluderet. Ex hoc auctore hæresis Enekratitarum, id est, Continentium, ortum duxit: quam futuram prædixerat Apostolus 1. Tim. 4. Tales fuere Marchionistæ, Eustathiani, Montanistæ, & quotquot aliquorum ciborum, & vini, & matrimoniorum damnatores erant, quasi rerum damnabilium; quas vel malus Deus, ut volebant Marcionistæ & Manichæi, vel eædæmon produxerat; vel hominum, ut accusabant Cataphryges, incontinentia invexerat. Iste Tatianus dum recte adhuc de fide sentiebat, volumen edidit adversus gentes: postquam autem descivit a recta fide, unum ex quatuor Evangelii librum compilavit inscriptum *Aut̄ τὸν ἄριστον*, in quo tamen studiose refecit quæcumque de genealogia & carne Christi ab Evangelistis scripta fuerant, vir scilicet Marcionista.

16. Sæculi hujus scriptores ecclesiastici, quorum aliqui, sæculo etiam anteriore manuum scriptioni admovebant, fuere Clemens Papa, cujus extant Recognitionum Apostolicarum libri octo, cum aliquot epistolis. Sed inter bonas fruges his comprehensas inimicus homo zizaniam supereminavit. Etenim multa his supposititia hæretici olim inseruerunt. Ignatii litteræ pristinam illam sanctitatem & apostolicum fervorem undique respirant. Idem esto iudicium de Polycarpi ad Philippenfes epistola. Papæ Joannis Evangelistæ discipuli ab antiquis commendatæ historiæ ecclesiasticæ interciderunt. Sanctorum Christi martyrum libri eruditione atque pietate referti sunt. Idemque censendum de attributis Dionysio Areopagite libris. Melito Sardensis Episcopus, Apollinaris Hieropolitanus, & Dionysius Corinthius Episcopi, scriptis insignibus Ecclesiam illustrarunt. Præclaras pro Christianis apologias procuderunt ante omnes Quadratus Atheniensium Episcopus, & Aristides pariter Atheniensis ad Hadrianum Imperatorem, qui tum temporis hyemem Athenis transigebat. Deinde Justinus unam ad Senatam Romanam, & alteram ad Antoninum Pium Imperatorem. Melito Sardensis, & Athenagoras, singuli suam apologiam Marco Aurelio Principi pro Christianis obtulerunt. Theophilus Antiochenus Episcopus, sub Marco Aurelio & Commodus, ingruentes tunc hæreses pluribus voluminibus oppugnavit. Superfunt hujus in Bibliotheca Patrum tres ad Autolycom libri, & in quatuor Evangelia Commentarii, quorum Hieronymus in Catalogo meminit. Pantæni etiam libri celebres fuerunt. Hic Alexandrinæ Scholæ magna commendatione, & discipulorum concursu præfuit: quorum unus extitit Clemens Alexandrinus. Jussu Pantæni a Juliano Alexandria Episcopo, ut scribit Eusebius, aut a Demetrio Juliani successore, ut tradit Hieronymus, ad Indos, regnante Commodus, profectus est, ad prædicandum huic genti Evangelium. Quo itinere aliquandiu functus, Alexandriam reversus Scholam iterum moderatus est ad usque vitæ finem. Sub eodem Commodi Imperio, Apollonius Romanus Senator, a proprio servo delatus quod Christianus esset, jussusque religionis suæ rationem reddere, luculentem edidit pro Christianæ fidei defensione apologiam, quam coram Senatu recitavit. Cujus tamen decieto absisso capite in cælum evolavit.

17. Sæculum istud cum sit Conciliis vacuum, nos cir-

ca perquisitionem veterum Ecclesiæ rituum; & disciplinæ quæ præcis illis Christianissimis temporibus floruit, exercebit. Quod utique institutum eo pertingit, ut hujus operis lectio permultum ad universam rerum ecclesiasticarum notitiam conducat; prætereaque, hujusmodi notitiæ defectu innumera Patrum & Conciliorum veterum loca percipi ac intelligi non possunt; neque ordo neque progressus, ac vicissitudo ecclesiasticæ disciplinæ. His adde cognitionem hujusmodi multum habere jucunditatis & gratiæ.

D I S S E R T A T I O I

De Manuum Impositione.

1. **C**onfert plurimum ista Dissertatio ad antiquorum Canonum, & veterum Ecclesiæ Doctorum intelligentiam. Sciendum in primis quid manuum impositio significet. Eam vero notitiam nobis egregie tradit S. Dionysius Hierat. Eccles. cap. 3. scribit enim, per hanc significari eum, cui manus imponuntur, constitui sub divinæ manus protectione; præterea virtutis, divinæque gratiæ in subjectum caput effusionem: tertio diabolicæ fraudis & malignitatis depulsionem: quarto denique sub Deo subjectionem, ut nihil extra ductum ejus & auspiciam a nobis agatur; quasi Deo nos sibi mano sua vindicante, *ὡς δὲ τῶν ἱεραρχικῶν χειρῶν ἐπίδωκεν, ἐμὴ μὲν ἐπαύσην τὴν τελοταρχικὴν ἐκείνην, ἵνα ἴη ὡς παύσει ἱερὰν ἐπιποταπατρίαν. αὐταῖς μὲν ἔστιν ἡ δύναμις ἱερατικῆν διαφύλακταις ἐναρτίας αὐτῶν δυνάμεισιν ἀπορροφίσεως. διδάσκον δὲ αὐτῶν ἡ πᾶσαι ταύτῃ τὰς ἱερατικὰς ἐργασίας ὡς ἑὸν δὲ πρῶτον τῶν τελοταρχικῶν. ἡ τῶν οὐκίων ἐργασίῶν αὐτῶν ἔχουσαι ἐν πᾶσι καθήκοντα.* Pontificiæ autem manus impositio simul quidem manifestat sacramentalem protectionem, qua tanquam sancti pueri paterna protectione foventur: qua quidem Sacerdotalem det eis habitum & virtutem: contrarias autem potestates ab eis depellat: docet etiam sacras functiones obire eos qui consecrati sunt, ut sub Deo agentes, omniumque aliorum suorum ducem habentes. Manuum impositio dicitur *χειρῶν ἐπίδωκεν*, Act. cap. 6. v. 6. & c. 8: v. 17. 18. 19. & 1. Tim. 4. v. 14. & 3. Tim. c. 1. v. 6. Concilium Nicænum primum can. 8. & 19. Ordinationem & consecrationem verbis *χειροτονίας* & *χειροποιίας* exprimit: necnon reliqua deinceps Græca Concilia & SS. PP. tametsi vox *χειροτονίας* quævis etiam multitudinis suffragia & electiones significet, nec tantum Sacerdotes, sed etiam Diaconi, manuum impositione consecrantur: ut refertur de primis septem Ecclesiæ Diaconis, Act. 6. v. 6.

2. Ad diversis effectus manuum impositione utebatur Ecclesia. Præclare glossa in capit. manus impositio, 1. quæst. 1. quinque recenset species manuum impositionis, consecratoriam, confirmatoriam, ordinatoriam, reconciliatoriam, morborum curatoriam. Marcus Remensis de variis capitib. Eccl. cap. 18. his differentias accuratius pertractat, his verbis: *Non uno modo semper impositio manus intelligitur, sed pro diversitate illorum sub diversa significatione reperitur. Aliquando etiam pro confirmatione Neophytorum accipitur, ut in decretis Apostolicarum virorum, Clementis, Urbani, Melchiadis expressum sæpenter reperitur. Nunc pro ordinatione Sacerdotum, sive Diaconorum, juxta illud Apostoli ad Timotheum: Neminis cito manus imposueris: quod & Canones apertissime præscribunt. Est & reconciliatoria manus impositio, per quam penitentes hæretici, sive schismatici, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ reconciliantur; de qua similiter Canones multa dicunt, & de qua B. Augustinus lib. 3. de Baptismo contra Donatistas testatur quod nihil sit nisi oratio super hominem, quæ iterari possit. Est etiam manus impositio super infirmos, juxta illud Evangelii: Super agros manus imponent, & bene habebunt. Item super catechumenes & cum simpliciter aliquem benedicimus, manus ei antiquo more imponimus. Sic enim Jacob Patriarcha, cum filios Joseph benediceret, manus eis imposuit. Et Dominus in Evangelio oblatus sibi parvos per impositionem manus benedixisse legitur. His adde manuum impositionem super Diaconis, de qua in Dissertatione proxime sequenti.*

3. Manuum impositio ad Confirmationis sacramentum solius est Episcopi officium. Hujus præcessit exemplum in Apostolis Petro & Joanne Samaritam missis, ut urbis hujus habitatoribus paullo ante a Philippo Diacono baptizatis confirmationis signaculum conferrent, quo cum advenissent, *imponerant manus super illos, & accipiebant Spiritum sanctum.* Scite vero hæc docet S. Cypr. epist. 73. ad Jubajanum: *Quod decrat, id a Petro & Joanne factum est, ut oratione pro eis habita, & manu imposita invocaretur, & infunderetur super eos Spiritus sanctus. Quod nunc quoque apud nos geritur, ut qui in Ecclesia bapti-*

baptizantur, propositis Ecclesia offerantur, per nostram orationem, ac manus impositionem Spiritum sanctum consequantur, & fœuaculo dominico consummentur. Cornelius etiam Papa in epist. ad Fabium Antiochenum, quam refert Eusebius lib. 6. Hist. Eccl. cap. 35. ita de Novatiano schismatico scribit: *In lecto, in quo decumbebat, aqua circumfusus Baptismum accepit, si modo talem hominem baptismum accepisse dicendum sit: verum morbo tandem elapsus, neque cetera, quibus post baptismum secundum Ecclesie Canonem imbui oportuerat, acquisiuit; neque Domini sigillo ab Episcopo obfirmatus fuit: quo quidem nunquam potuit, quomodo queso Spiritum sanctum adeptus est?*

4. Ad idem quoque Sacramentum, quod SS. PP. signi ac sigilli nomine designant, Innocentius Papa III. cap. unico, de sacra Unct. in sacris in quibus unctio adhibetur, duplicem considerandam unctiōnem docet, externam nimirum atque sensibilem, alteram vero internam & invisibilem, cujus auctor agnoscendus sit sacer Spiritus Dei, Prima illa unctiōne in tribus linimur Sacramentis, Confirmatione, Ordinatione; & ultima infirmorum Unctiōne, illaque ad substantiam pertinet trium Sacramentorum. Ea vero secunda, quæ interior est unctio, ad gratiam pertinet Sacramenti, & ad omnia etiam extra Sacramentum superna charismata. Ejus generis est unctio, qua delibuta est sacrosancta Christi Domini humanitas, prædicente Isaiā: *Spiritus Domini super me, propter quod unxit me*, Rege etiam canente Psalmista, *Unxit te Deus, Deus tuus oleo latitiae præ consortibus tuis*: Et Petro Apostolo in Actib. Apostolorum euniciante, *Unxit eum Spiritu sancto & virtute*. De Christianis interna unctiōne delibutis Paulus 2. Cor. 1. *Qui autem confirmat nos vobiscum in Christo, & qui unxit nos Deus, & signavit nos, & dedit pignus Spiritus in cordibus nostris*. Quomodum etiam 1. Joann. 2. *Et vos unctiōnem quam accepistis ab eo, maneat in vobis: Et non necesse habetis ut aliquis doceat vos. Sed sicut unctio ejus docet vos de omnibus, & verum est*. Atque idem Innocentius, sermonem suum prosequens, ingeniose divini Spiritus unctiōni columbam Spiritus sancti symbolum accommodat, quæ in arcam Noe revolavit virentis olivæ ramum deferens, qua ex arbore oleum exprimitur. Est demum alterum unctiōnis externæ genus ceremoniale, & tantum Sacramento accidens; qualis est in scapulis & pectore atque vertice baptizati unctio olei, quæ ex Apostolica etiam institutione ortum habet.

5. Fieri quoque solebat impositio manuum Episcopi simul & Cleri, in reconciliatione publice penitentium; quem ritum Cyprianus commemorat epist. 10. *Nam cum in minoribus peccatis (scilicet comparatione habita cum peccatis fidei Christianæ desertorum, de quibus ibidem Cyprianus, tametsi ea de quibus loquitur quasi de minoribus, gravia in seipsis essent, quippe quæ publica penitentia eluenda essent) agant peccatores penitentiam iusto tempore, & secundum disciplina ordinem ad exomologesim veniant, & per manus impositionem Episcopi & Cleri sui communicationis accipiant. Nunc crudo tempore, persecutione adhuc perseverante, nondum restituta Ecclesie ipsius pace, ad communionem admittuntur, & offertur eorum nomen, & nondum penitentia acta, & nondum manu eis ab Episcopo & Clero imposita, &c.* Nec tantum in reconciliatione penitentium, sed etiam inter preces, quas diebus juniorum fundebant Sacerdotes supra penitentes, manus quoque eisdem imponebant: ut habetur Concilii quarti Carthaginensis, can. 80. Energumenis etiam exorcistæ quotidie manus imponebant, ibid. can. 90. Manus impositio ad Confirmationis sacramentum olim requisita, nunc quoque usu viget. Nam Episcopus manum fronti imponit, simulque inungit & oblitit, ut testatur Amalarius Fortunatus Episcopus Trevirensis, lib. 1. de Offic. Eccl. cap. 27. sub finem, his verbis: *Ut ab Episcopis solis inungatur per manus impositionem, ab Apostolis acceptam est*. Denique solemne antiquitus fuit viduas ordinari Diaconissas adhibita manus impositione, ut sequenti proxima dissertatione demonstrabitur.

DISSERTATIO II

De Diaconissis.

1. Diaconissarum in Ecclesia primitiva jam inde ab Apostolorum ætate multiplex erat officium, ut ex Clemente Papa Romano sancti Petri discipulo, ex Ignatio, atque ex Epiphano, aliisque veteribus colligitur. Ignatius quidem epist. 13. ad Antiochenos, curam illis attribuit januarum sanctorum vestibulorum, scilicet ejus partis Ecclesie ad quam solæ femine admittebantur: his enim Diaconissæ præstiebantur, *domusque sua*.

omnium virginum quædam tunc in Christi Diaconissæ. Saluta in Christo Diaconissas sanctorum vestibulorum custodes. Quomodum etiam januis locorum, ad quæ soli viri conveniebant præstiebantur janitores, quos pariter ibidem Ignatius salutatur.

2. Sanctus martyr Clemens Papa lib. 3. Constitutionum cap. 15. & 16. hæc pariter Diaconissis assignat officia, ut scilicet pia Sacerdotum & Diaconorum mandata apud feminas exequantur; sive distribuendarum elemosynarum, sive mutuarum reconciliationum, sive sanctorum admonitionum aut jussionum Ecclesiasticarum, sive catecheson ejusdem sexus gratia. Sic enim præcebeatur, ne Clericorum cum feminis conversationes fomitem suggererent vel peccatis, vel suspicionibus pravis. Adjungit ibidem munus Diaconissarum versari circa catechizandas catechumenas, & prospiciendum ne qua hora vestibus exuebantur ad baptismum, vel baptizate in vertice a Sacerdote perungebantur, quidquam præter decorum aspectui, vel contactui Sacerdotis concurreret: ipsaque Diaconissæ reliquas unctiōnes in multis Ecclesiis suis manibus prosequerentur. Eadem similiter scribit Epiphanius hæresi 79. quæ est Collyridianorum. Concilium pariter Carthaginense sub Anastasio Papa quartum, can. 12. præscribit Diaconissis ministerium instruendi feminas baptismi fonte abluendas.

3. Videndum nunc de viduis Diaconissis, quali ætate eligebantur, quoniam habitu vestiebantur, & utrum impositione manus tales constituerentur. Quod in primis ad earum spectat ætatem, providet Apostolus 1. Tim. 5. *ut eligatur vidua non minus sexaginta annorum, neque bigama*. Tertullianus lib. de velan. virgin. hæc loquitur de Diaconissis: *ad quam sedem præter annos sexaginta non eliguntur*. His astipulatur S. Hieronymus in Isai. cap. 3. *Nec Ecclesiasticis vidua sustentatur alimentis, nisi quæ sexaginta annorum est, & maturitatem habet pariter morum & ætatis*. Extat pariter constitutio Theodosii senioris Augusti, cujus meminit Sozomenus lib. 7. c. 16. quæque legitur in Codice Theodosiano de Episc. & Cler. l. 27. *Ut nulla nisi emensis sexaginta annis, cui veritatem domi proles sit, secundum Apostoli præceptum ad Diaconissarum consortium promovatur*.

4. Virginibus quidem, & sacris Monialibus, quia incluz, neque totidem ac Diaconissæ muneribus exterio-ribus addictæ erant, sufficiebat ad velamen suscipiendum annorum 40. ætas. Auctor quidem vitæ S. Leonis Papæ primi, quæ est in Pontificali, sic de hoc attestatur: *Hic quoque constituit, ut Monache non acciperent velaminis capitis benedictionem nisi probata fuerint in virginitate sexaginta (aut ut Codices regii referunt, sexaginta novem) annis*. Verumtamen nihil tale proflus in tanti Pontificis, quæ plurima extant, decretis reperiri potest. Quinimo Synodus œcumenica Chalcedonensis, quæ S. Leone Papa auctore celebrata fuit, cuique idem per legatos ex suo latere missos præsedit, quam & sua roboravit confirmatione, præfixit solum Diaconissis ordinandis annum quadragesimum ætatis, can. 15. Quin etiam eodem S. Pontifice Leone suadente, Majorianus Augustus edixit Novella 8. ne qua virgo a suis parentibus oblata sacrum velamen accipiat ante 40. ætatis annum. Eaque limitatur constitutio in illis quæ a parentibus offeruntur, ad consulendum puellarum libertati, ne qua vis aut coactio a progenitoribus fieret. Quamvis autem in illis Ecclesie primordiis, providerit Apostolus, Diaconissas non admitti ante annos ætatis sexaginta, processu temporum illa præscriptio annorum seculum laxata fuit, & ad annos ætatis quadraginta restricta est: ut perspicuum sit per memoratum Chalcedonensem canonem, & insuper conformem Agathensis Concilii can. 19. qui tamen non de Diaconissis, sed de sanctimonialibus velandis sic decernit: *Sanctimoniales, quamlibet vitæ earum & mores probati sunt, ante annum ætatis suæ quadragesimum non velantur*. Qui canon falso a Gratiano attribuitur Concilio Carthaginensi tertio; can. Sanctimonialiales, 20. q. 1. Concilium in Trullo Quinisextum can. 14. & Vormatiense can. 73. Diaconissas expresse vetant ordinari, sicut & Chalcedonensis canon. 15. antequam attigerit quadragesimum ætatis annum.

5. Diaconissarum habitum fuisse a seculari distinctum probat Concilii quarti Carthaginensis can. 104. his verbis: *Vidua, quæ se devoverunt Domino, & veste laicali abjecta sub testimonio Episcopi & Ecclesie in religioso habitu apparuerint*. Et qui præcedit can. 103. easdem dicit stipendiis Ecclesiarum sustentari. Concilium pariter Toletanum quartum can. 55. hæc de distinctis ab habitu seculari vestibus enunciat: *Quæ forma servabatur etiam in viduis; virginibusque sacris, ac penitentibus feminis quæ sanctimoniali habitum induerunt, & postea aut vestem mutaverunt, aut ad nuptias transferunt*. Viduas tamen, quales erant Diaconissæ, velari omnino prohibet Gelasius Papa, epist. 9. ad Lucanos & Siculos, can. 13.

can. 13. De virginum porro & viduarum, quæ stipendiis Ecclesiarumalebantur, incumbente Episcopis solitudine multa refert Chrysoft. lib. 3. de Sacerdotio, sub cuius postea Episcopatu Ecclesiam eximia sanctimonia decorarunt Diaconissæ Constantinopolitanæ Ecclesiæ, Olympias, Pentadia, Salvina, quæ de primariis totius Imperii profapsiis ortæ, & maritis dignitate toto orbe præcipuis orbatæ, distributis in egenos amplissimis opibus, sese paupertati, humilitati, & Ecclesiæ obsequiis addixerunt. Neque vero hic omittendum alterum, præter superius relata, Diaconissarum officium ex Hieron. epist. ad Nepotianum, scilicet ægrotorum cura & ministerium: *Multas (inquit) annis nutrit Ecclesia, & quæ officium præbeant, & beneficium recipiant ministrando, ut infirmitas tua fructum quoque habeat elemosina.*

6. Superest ut de harum ordinationibus differamus. Etiam si doctissimus Baronius ad annum Christi 34. n. 288. innixus, ut ipse autumat, Nicænæ Synodi can. 19. scribat, nullam olim fuisse in Diaconissis consecrandis adhibitam manuum impositionem, alii tamen antiqui Canonnes manuum impositione solitas illas ordinari confirmant. Nicænus vero canon nihil istis obstitit: loquitur enim speciatim de Paulianistarum baptismo, quem de-clarat inanem ac irritum, & ut qui ex ista hæresi convertuntur, novo abluantur baptismo; ac deinde, si ita visum fuerit, ordines eis de novo conferantur, quales in sua hæresi indebite exercuerant. Prohibet tamen conversas ex eadem hæresi Diaconissas ad idem officium assumi, manusque ipsis imponi. Certe si ejusmodi tota Ecclesia vigeret disciplina, ne Diaconissæ manus impositionem subirent, supervacaneum esset id speciatim in Diaconissis; quæ Paulianistarum hæresim professæ aliquando fuissent, prohibere. Causa itaque hoc prohibendi ad præteritam hæresim referenda est: Patres enim Nicæni præcipuos convenerant ad hæresim Arianam reprimendam in hoc cum Pauliniana convenientem; quia utraque Christo divinitatem abrogabat. Quia vero præcipuum Diaconissarum officium in catechizandis feminis ad baptismum aspirantibus versabatur, grave periculum erat catechumenarum institutionem feminæ committere, quæ in hæresi ultra sexaginta annos (quod est præsupponendum in conversis Diaconissis): consueverit; & mutabile sexus ingenium causa plerumque est, ut earum fides vacillet post oppositam tot annorum professionem.

7. Juvabit quoque altera distinctio, si ad Canonem Nicænum respondeas, excludi quidem Diaconissas a Sacramentali manus impositione, qualis proculdubio censenda est quæ in Diaconorum consecratione adhibebatur, non vero a mere ceremoniali quam præfata Concilia in Diaconissis discrete requirunt, præcipue Chalcedonense: cujus canonis verbo Dionysiana, Græco exemplari perfecte conformis ait, *Si autem postquam manuum impositione suscepta, &c.* Græcum exemplar sic habet *si δὲ ἀποστρεφῆναι τὴν χριστιανίαν, &c.* Si voce *χριστιανία* uteretur, quæ nunc suffragium, nunc electionem significat, res esset ambigua; sed vox quam adhibet *χριστιανία* nihil aliud quam manus impositionem exprimit.

8. Deservescente tandem pietatis ac religionis studio, & gliscentibus Diaconissarum vitiis, deficiente pariter consuetudine baptismum in provectiorem ætatem differendi, paulatim exolescere cepit Diaconissarum ministerium. Siquidem sub ipso Leone I. habitum Arausicanum primum Concilium can. 26. de illis abolendis cogitans ita decernit: *Diaconas omnimodis non ordinanda. Si quæ jam sunt, benedictioni quæ populo impenditur, capita submittant.* Quibus verbis eas quæ supersunt in itatum redigit vulgarem ac secularem. Deinde sub Hormisda Pontifice Concilium Epaonense sic decernit, can. 21. *Viduarum consecrationem, quas Diaconas vocitant, ab omni regione nostra penitus abrogamus, sola penitentia benedictione si converti ambiunt imponenda.* Demum Aurelianensis secunda Synodus, sub Joanne Papa secundo, ita ordinavit, cap. 18. *Placuit etiam ut nulli postmodum femina Diaconalis benedictio pro conditionis hujus fragilitate credatur.*

DISSERTATIO III.

De sacris Virginibus.

1. **O**lim in Ecclesia duo erant Sanctimonialium genera, quæ se perpetuæ continentie voto atringebant, scilicet Diaconissarum, quæ viduæ erant, de quibus superiori dissertatione abunde tractatum est; atque sacrarum Virginum. Tertull. libr. de velandis virginib. Virgines utpote verecundiores, solitudini aptiores, & externarum rerum sollicitudini minus idoneas, a Diaconatu exclusas, testis est locuples: *Ad quam sedem*

(inquit) præter annos sexaginta non tantum univiræ à id est, *nupta aliquando eligantur, sed matres, & quidem educatrices liberorum: scilicet ut experimentis omnium affectuum instruere facile norint ceteras, & consilio & solatio juvare.* Inuno addit, quod ad monstrum esset, si virgo in hujusmodi statu constituatur. Quod vero superius de Diaconissis observavimus, fuisse illas habitu ea veste a laicis distinctas, hæc idem sacris virginibus pariter commune erat, ut addiscimus ex Concilio Carthag. 4. can. 11. ita statuentis: *Sanctimonialis virgo, cum ad consecrationem suo Episcopo offertur, in talibus vestibus applicetur, quibus semper usura est professioni & sanctimoniali aptis.* Virginum sacrarum habitus erant pulla vestimenta, tunica, pallium, & cingulum, & capitis velamen: dicente Hieron. epist. 12. *Solent quedam cum futuram virginem sponderint, pulla tunica eam induere, & parvo operire pallio.* Idemque epist. 8. ad Demetriadem: *Vili tunica induitur, viliori tegitur pallio.* Idem etiam ad Marcellam epist. 13. *Pulla tunica minus cum humi jacuerit sordidatur.* Et de cingulo ibid. *Cingulum laneum: & tota simplicitate purissimum, quod possit magis astringere vestimenta quam scindere.* Apud Concilium Nicænum actio. 4. Asterius ita refert de sancta Euphemia virgine, & martyre Chalcedonenû: *Astabat virgo pulla veste & pallio Philosophiam professa.*

2. De sacro virginum velo sic Tertullian. de virginib. velandis capi. 15. *Vera, & tota, & pura virginitas nihil magis timeat quam semetipsam: etiam feminarum oculos pati non vult, alios ipsa oculos habet, confugit ad velamen capitis quasi ad galeam, quasi ad clypeum, qui bonum suum protegat adversus illius tentationem, adversus iacula scandalorum, adversus suspiciones & susurras.* Hieronymus ad Demetriadem: *Scio ad imprecationem Pontificis flammam virginalem sanctum operire caput.* Quo etiam loco docemur, benedictione solemni solitum sanctificationi per Episcopum, & sacre virginis capiti velamen imponi. Ambrosius lib. 3. de virginib. cap. 1. scribit de Marcellina sorore sua, fuisse *Roma ad Sanctum Petrum, ipso Salvatoris natali die, a Liberio Papa consecratam virginem, cum propositum virginittatis ipsa vestis mutatione signasset.* Crinium in virginittatis, aut viduitatis professione tonsionem, solemnis fuisse in quibusdam Ecclesiis consuetudinis, in Syria præsertim, & Ægypto, testis est Hieronymus epist. 48. Quæ tamen non ubique viguit consuetudo, cum scribat Ambrosius ad Virginem lapsam, cap. 8. solitior alibi tonderi capillos in ignominiam, & delicti penam, si lapsa virgo in penitentiam redacta esset.

3. Jam superest ut de virginum ordinationibus differamus. Adhibenda distinctio est quam lætis evidenter Leo Magnus insinuat, epist. ad Rusticum Narbonensem Episcopum, inquit. 15. inter propositum virginittatis cum habitu conjunctum, seu veste qua virginittatem professæ amiciebantur, & ipsam consecrationem quæ nullo alio quam ab Episcopo fiebat ritu solemni. Ex testimonio enim ipsius Leonis mox adducendo, constat moris fuisse, ut virginittatem professæ non statim a velitu, sed interposito longioris temporis intervallo consecrarentur. Et sane probabile est a nubili statim ætate; scilicet duodecim expletis annis, potuisse post spontaneam perpetuæ virginittatis professionem religioso habitu indui, dilata in aliud tempus solemni consecratione. Sic enim rescribit Episcopo Narbonensi Leo Magnus. *Puella quæ non exacta parentum imperio, sed spontaneo judicio virginittatis propositum atque habitum susceperunt, si postea nuptias eligant, pravariantur, etiamsi consecratio non accesserit; cuius utique non fraudarentur munere si in proposito permanerent.*

4. Virginum Deo palam dedicatarum duo alia distinguantur genera: quædam enim in parentum ædibus cum ipsis versabantur, ejusmodi fuerunt Sanctæ Marcellæ, Eustochium, Principia, Demetrias: alie in Monasteriorum septis religiosam vitam a personis secularibus sejunctæ degabant. Quæ primi generis erant, in communem Ecclesiam cum laicis ad sacra vel audienda, vel percipienda conveniebant, ad destinatam sexui semineo Templi medietatem, quæ viris inaccessa erat: sed tamen sanctimonialis ejus partis locum penitentiorem occupabant, Sanctuario viciniorem, laicas feminas a tergo habentes; etiam interposito septo sejunctas: ut ex Ambrosii epistola ad virginem lapsam colligitur, cap. 6. Alie quæ in Monasterium secesserant, strictiori disciplina & clausura circumsepiebantur, neque ad earum sacellum ullos laicis aut religiosis etiam personis exteris patebat aditus: cum esset sacellum ac oratorium in Parthenonis seu Monasterii penetralibus intus: Sed probatissimæ vitæ Sacerdos mittebatur, qui Missam intus celebraret, & Sacramenta ministraret Monialibus, hac conditione seu præscripta lege, ut sacro expleto ministerio quam primum segrederetur. Concilium Epaonense sub Hormisda Pontifice habitum hæc præscribit cautiones can. 38.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

7. Ritus baptizandi antiquissimus & communis erat per trinum immersionem, quam indicat Apostolus Rom. 6. *Consepulsi enim sumus cum Christo per baptismum in mortem, ut quomodo Christus resurrexit a mortuis per gloriam Patris, ita & nos in novitate vite ambulemus. Si enim complantati facti sumus similitudinis mortis ejus, simul & resurrectionis erimus.* Eadem fere repetit, & commemorat, Colof. 3. Quamvis ergo immersio plus haberet incommodi, & pudoris, quia tamen plus habebat mysterii ob Dominicæ mortis, sepulturæ, & resurrectionis conformitatem, ac similitudinem majorem, erat in ordinario Ecclesiæ primitivæ usu; neque adhibebatur infusionis ritus nisi erga periculose ægrotantes. Nunc vero major habetur incommodorum corporis, atque pudoris ratio, simulque amovendarum tentationis illecebrarum, adeo ut ritus immersionis jam ubique propemodum exoleverit.

8. Hincmarus Rhemensis Metropolitæ in sua ad Presbyteros epistola de Baptismo, meminit salis quod in os baptizandi solet ingeri, ut catechumeni putrida & fluxa peccata sale, quod est sapientiæ symbolum ac hieroglyphicum, munere divino mundentur. Catechumenis etiam auditoribus necdum competentibus pro sacramento gustandum præbere consueverat Ecclesia in communionis indicium. Id attestatur Concilium Carthaginense III. can. 1. v. ita statuens: *Placuit ut etiam per solemnissimos Paschales dies Sacramentum Catechumenis non detur nisi solium sal: quia si fideles per illos dies Sacramentum non mutant, nec Catechumenis oportet murari.* Ibi eulogiæ sacramenti nomine honestantur, qui catechumenis tribuebantur in signum pacis ac benevolentiæ & communionis per fidem. Quo spectat istud Augustini testimonium lib. de peccatorum meritis & remiss. cap. 6. *Id quod accipiunt catechumeni, quamvis non sit corpus Christi: sanctum est tamen, & sanctius quam cibi quibus alimur, quia est Sacramentum, cum sit sacra rei signum aliquod.*

9. Altera baptismi ceremonia ipsa est linitio, qua aures & nates saliva perfunduntur a ministro baptismi, ut quemadmodum cæcus, in Evangelio Marci cap. 7. luto e terra cum saliva Christi commisto lumen recepit, sic intelligamus eam sacre hujus ablutionis vim esse ut mentem ad divina perspicienda illustret. De hoc ritu hæc perhibet S. Ambrosius lib. 1. de Sacrament. cap. 1. *Quid egimus Sabbatho? nempe aperitionem qua mysteria celebrata sunt aperitionis, quando tibi aures Sacerdos tetigit & nates, Quod significat in Evangelio Dominus noster Jesus Christus quum ei oblatas esset surdus & mutus, & tetigit aures & os ejus: aures quia surdus erat & os quia mutus: & ait Ephephæ quod hebraicum verbum est, & dicitur adaperire, quia mutus erat, os tetigit. Quare nates ut bonum odorem accipias pietatis æternæ, ut dicas, Christi bonus odor sumus: Quemadmodum dicit sanctus Apostolus 2. Cor. 1. & sit in te fidei & devotionis plena fragrantia.*

10. Solemni Baptismo duo alla ut plurimum Sacramenta jungebantur Eucharistia & Confirmatio: ut liquet ex Tertulliano, Cypriano, Cyrillo Jerosolymitano, Ambrosio, & Chrysostomi ad Innocentium Papam epistolis, facinus enarrantibus quod acciderat intra baptisterium, quando eruptione militum Christi sanguis præparatus ad neophytorum communionem effusus est, exutæque ad baptismum feminæ gravis contumeliæ discrimen subierunt. Albinus Flaccus, sive Alcuinus, qui sub finem octavi sæculi floruit, lib. de divinis Officiis, c. de Sabbato sancti Paschæ hæc scribit: *Ipsis etiam infantibus tria uno die conferri Sacramenta, atque post trinum immersionem ubi præsens est Episcopus, chrismari ad Confirmationem, & mox sacra Eucharistia vesci.* Hoc tamen districte admonet, ne lactentur infantes antequam communicaverint.

11. Testes sunt Tertullianus de Corona militis c. 3. & Hieronymus in Dialogo adversus Luciferianos, moris fuisse, ut rocos baptizatis exhiberetur lactis & mellis degustatio. Quo ritu mystice significabatur hac spirituali ad celestem vitam nativitate, quasi modo genitos infantes debere nos ad innocentiam & morum simplicitatem reformare, ut ibidem Hieronymus exponit. Quo eadem res indicatur per vestem candidam, qua inducebantur qui de aquis baptismi emerferant.

12. Consuetudo Mediolani, aliisque quibusdam in locis, non tamen Romæ, invaluerat, ut Episcopus linteis succinctus, baptizandorum pedes ablueret, antequam ad fontem deducerentur. Id testatur Ambrosius lib. 3. de Sacramentis, cap. 1. & lib. de his qui mysteriis initiantur, cap. 48. Eiusdem meminit patiter Augustinus epist. 118. ad Januarium in fin. Quem morem abrogat in Hispaniis Concilium Illiberitanum can. 48. dicens: *Nec pedes eorum qui baptizantur lavandi sunt a sacerdotibus aut Clericis.*

13. Quod de Christi Salvatoris baptismo enunciaverat

S. Precursor Joannes Baptista Matth. 3. *Ille vos baptizabit Spiritu sancto & igne, crasso intellectu & pingui materia concipientes quidam hæretici dicti Seleuciani quos memorat S. August. lib. de hæresib. ad Quod vult deum hæres. 59. nullam in suo baptismo adhibebant aquam, sed tantummodo ignem, qui metaphorice sanctum exprimit Spiritum: quia quæ corporaliter ignis operari solet, eadem exequitur in animo divinus Spiritus: illustrat namque mentem, peccata pravosque habitus absumit, sacrumque inspirat caritatis ardorem. Ideoque sæpius sub specie ignis legitur apparuisse.*

DISSERTATIO V.

De vestribus in sacrosancta Eucharistia solitis adhiberi ritibus.

1. **E**orum quam plurimi obsolverunt, vel a recentioribus Ecclesiæ Canonibus in melius commutati sunt. In primis perspicuum est divinam Eucharistiam primis quinq; integris sæculis in manus etiam laicorum dari solitam fuisse: quibus liberam erat eandem in proprios lares deferre, & privatim asservare: D. Cyprianus, tract. de lapsis, multa colligit exempla eorum qui Sacramentum istud indignis manibus acceptum, nec minore indignitate penes se custoditum, censerunt sibi exitiale, divinamque suæ temeritatis ultionem sunt experti. At vero miraculosa beneficia iis collata, qui ad hoc Sacramentum privatim asservatum pia devotione recurrebant, ut de aliis sileam, de sorore sua Gorgonia Gregorius Nazianzenus, & de Satyro fratre suo Ambrosius, singulis quisque orationibus in ipsorum funere habitis retulerunt. Gorgoniam a gravi, qua premebatur, ægritudine, effulsit coram Sacramento precibus, quod illa in privato conservabat oratorio, liberatam. Satyrum vero in naufragio a fluctibus in quos ille se conjecerat ereptum, atque in locum tutum mirifice translatum, eo quod sacratissimam Eucharistiam oratio involutam, sibi ad collum alligati curasset. Similem nunciat eventum suo tempore accidisse Gregorius Papa Magnus, lib. 3. Dialogorum cap. 36. de Maximiano, ejusque Sodalibus, qui in naufragio constituti, secretam quam supra se gerebant Eucharistiam ore devotissime sumpserunt, ejusque virtute ad licus deliti sunt. Denique Basilii in sua ad Cæsariam Patriciam epistola sic scribit. Aliquem vero manu propria sumere Eucharistiam ubi non est Sacerdos minime grave esse, supervacuum est ostendere; propterea quod res ipsa longa consuetudine probetur. Omnes enim qui sunt in desertis Monachi, ubi non est Sacerdos, illic habentes communionem ex seipsis illam sumunt. Alexandriæ autem, & in Ægypto, pausquisque ex laicis qui illic degunt, maxima ex parte communionem habent domi. Postquam vero compertum in Hispania fuit Priscillianistas hæreticos per unum sacrilegium sacratissima Eucharistia in magicis præstigiis abuti; Concilium Toletanum primum anno 405. & Cæsaraugustanum can. 3. jussit acceptam Eucharistiam in ipsa Ecclesia per communionem absumi. At extra Hispaniam, quo se hæresis hæc non extendere, pristina etiam consuetudo & libertas perduravit.

2. Synodus Quinisexta, ineunte octavo sæculo habitata, nimirum anno 707. non permittit communicantes Eucharistiam aliquo vasculo, quantumvis pretioso, sed manibus in crucis figuram conformatis excipere. Hoc idem suadet Cyrillus Hierosolymitan. Catech. Mystag. 5. Eundem veterem, communemque ritum commemorat Chrysostom. lib. 3. de Sacerdotio: *ἡ μὲν τὸ βάπτισμα ἡνὸς καὶ τὸ εὐχάριστος τῶν ἐκείνων χροὶ κατέχεται. Qui cum Patre sursum sedes omnium manibus continetur.* Alicubi tamen feminæ divinum Sacramentum linteamine excipiebant, ut docet Augustinum serm. 252. Maximus martyr, & Monothelitarum debellator admonet communicaturos viros, ut prius manus abluant, quibus sunt Sacramentum exceptori: at vero feminas ut mundissima linteamina deferant, supra quæ a Sacerdote corpus Christi deponatur inter earum manus. Denique Antiochenense Concilium anni 578. statuit can. 36. *Non licet mulieri Eucharistiam nuda manu accipere.* Deinde can. 42. *Ut unaquaque mulier quando communiceat, Dominicale suam habeat. Quod si quæ non habuerit, usque in aliam diem Dominicam non communiceat.* Illud ipsum est quod admonet Augustinus dicto serm. 252. de temp. *Omnes mulieres nuda exhibeant linteamina ubi corpus Christi excipiant.*

3. Infantibus etiam lactantibus ab ipsis Ecclesiæ incubulis ministrabatur Eucharistia, eorumque infundebatur ori Christi sanguis de sacro Calice. Cujusmodi refert Cyprianus exemplum insigne, tract. de lapsis; de puel-

puellula recens nata quam parentes Christiani persecutionem fugientes nutricis curae commiserant: illis absentibus, gentiles puellulam idolis initiarunt, rei quam gerebatur insciam, rationisque prorsus impotem, quam necdum valentem quidquam cibi deglutire, vino potarunt idolis oblato: paullo post, sedata tantisper procella persecutionis, parentes puellam ad se reverſi recipiunt, atque ad sacram Synaxim offerunt, quae cum nondum obfirmatis gingivis solius alimenti liquidi capax esset, offertur ei a Diacono Dominicus de calice sanguis, illa vero toto corpusculo violenter commota, omni nixu reluctatur: sed tandem majore vi gerularum cedere coacta, liquorem ingestum invita transmittit in stomachum, sed mox evomuit. Communionis Eucharisticae infantium meminit Augustinus epist. 107. ad Vitalem sic dicens: *Scimus parvulas secundum ea qua per corpus gesserunt recepturas vel bonum vel malum. Unde & ipsi, sicut dixi, si in illa parva aetate moriuntur, utique secundum ea qua per corpus gesserunt, id est, tempore quo in corpore fuerunt, quando per corda & ora gestantium crediderunt vel non crediderunt, quando baptizati vel non baptizati sunt, quando carnem Christi manducaverunt vel non manducaverunt, quando & sanguinem biberunt vel non biberunt, secundum haec ergo qua per corpus gesserunt judicabuntur.* Haecenus Augustinus.

4. Nicenae Synodi prioris Canon Arabicus 10. ita sancit, *Nati benedictionem accipiant secundum Ecclesiae legem, & constitutionem, nimirum, post quadragesimum a nativitate diem, nec ultra hoc tempus differendum est: sed baptizentur & Christiani efficiantur sine ulla cunctatione, ut sacram suscipiant Eucharistiam, & edant panem, & vinum bibant, qua sunt caro & sanguis Domini, & Dei nostri Jesu Christi.* His accedat sancti Paulini testimonium, qui epist. 12. ad Severum, versus commemorat a se conditos, quos in basilicae Nolanae baptisterio capitalibus scribi voluit litteris.

*Inde parva sacra ducis de fonte Sacerdos
Infantes niveos corpore, corde, habitu:
Circumdansque rudes festis altaribus agnos,
Cruda saluiferis imbuat ora cibis.*

5. Idipsum fuisse in Gallia usu receptum tempore ipso Hugonis Victorini, Rosveidus in hunc Paulini locum annotat producens ipsius Hugonis verba ista, lib. 1. de caeremoniis Ecclesiasticis cap. 20. *Pueris recens natis idem Sacramentum in specie sanguinis est ministrandum, digito Sacerdotis; quia tales naturaliter sugere possunt.* Citat Hugo ibidem verba quaedam ex Augustino lib. 1. contra duas epist. Pelag. cap. 22. Verum illo Augustini loco nihil haec de re legitur. Sufficiat ergo locus Augustini paullo ante adductus ex ejusdem ad Vitalem epist. 107. Abraham Echellen. Maronita, rituum Orientalium peritissimus, in suis ad Nicenos Canones Arabicos observationibus, fidem facit, hunc in multis Orientis regionibus vigere morem infantibus communicandi, ut intinctum sacro sanguine digitum Sacerdos, infanti exugendum praebet. Sed tractationem istam claudat Tridentini Concilii decretum sess. 21. cap. 4. *Denique eadem sacrosancta Synodus docet parvulos usu rationis carentes nulla obligari necessitate ad Sacramentalem Eucharistiae communionem: siquidem per Baptismi lavacrum regenerati, & Christo incorporati adeptam jam filiorum Dei gratiam in illa aetate amittere non possunt. Neque ideo tamen damnanda est antiquitas, si cum morem in quibusdam locis servavit aliquando: Ut enim sanctissimi illi Patres sui facti probabilem causam, pro illius temporis ratione habuerunt, ita certo eos nulla salutis necessitate id fecisse sine controversia credendum est.* Porro ex utroque jam commemorato veteri ritu porrigendi Eucharistiam laicis ipsis, domum si luberet deferendam, sub sola panis specie; iterumque tenellos infantibus communicandi sub sola specie vini, hoc dilucide constat, posse fidelem populum sub unica specie communicare.

6. Fuisse insuper receptissimam Constantinopolitanae Ecclesiae consuetudinem istam legimus apud Evagrium, lib. 4. hist. Eccl. cap. 26. pueros ex scholis accersendi, ad comedendas Eucharistiae particulas, quae de populi communionem supererant, ne situ corrumpentur. Qua occasione miraculum narrat insigne nati ex parentibus Judaeis pueri, qui cum scholae sodalibus accitus de Sacramento simul comederat. Quod ubi pater rescivit tanto exarsit furore, ut innocentem ac simplicem puerum in fornacem accensam conjecerit. Mater sceleris paterni inscia puerum aliquot dies stibiliter conquirit, qui tamen auditis ejulatibus maternis e fornace respondit. Ad stupefactae matris diligentiam recluso fornacis ostio, puer instar trium Hebraeorum puerorum veterum in Babilonicam fornacem conjectorum visus est in mediis ignibus incolumis & illaesus: indeque educus narravit se a patre in ignem trusum, a divina eximiaque quadam miracula, *Notitia Ecclesiastica.*

trona exceptum, ejusque pallio circumfusum non sensit flammaram ardorem. Quin etiam ne fame molestaretur, subministratum ab eadem fuisse cibum & potum. Puer liberatus una cum conversa matre ingenti populi concursu, & celebritate, initiatus est baptismo. Pater autem oblinatissimus damnante Justiniano Augusto obmissum in filium scelus affixus est cruci.

7. Ab ipsis Romanae Cathedrae primordiis, ad significandam omnium orbis Ecclesiarum confessionem & communionem cum Romana indivulsam, consuetudo viguit, ut Romanus Episcopus sacram per internuncios mitteret ad ceteros Episcopos Eucharistiam, qui cum Romana Ecclesia & Apostolica Cathedra communionem & observantiam religiose colebant. Id constat certissimo Irenaei Lugdunensis testimonio, quod de ejusdem ad Victorium Romae Pontificem epistola refert Eusebius lib. 5. hist. Eccl. cap. 24. Cum enim statuisset Victor nonnullas Asiae Ecclesias a communione fidelium rescindere hac de causa, quia in celebratione festi paschalis ab aliis omnibus dissidebant: Irenaeus pacis juxta nomen suum studiosissimus, ut Victorium ab isto conatu dimoveret, exemplum adducit praecessorum Pontificum, quibus solemnis erat consuetudo mittendi ad Asianos, sicut & ad alios Episcopos, sacram Eucharistiam, ad Catholicam communionem ac societatis pignus, & mutuum dilectionis indicium.

8. Mos item in Romana Ecclesia olim invaluit, ut in communionem Eucharistica vinum, in quod pars aliqua sacratissimi Sanguinis ex mystico calice infusa fuerat, populo subministraretur, loco Sanguinis: sic enim loquitur Ordo Romanus ex Alcuini libris, in quibus allegatur proculdubio antiquior ipomet Alcuino, sub finem tituli de officio Missae: *Sed ipse Pontifex confirmatur (hoc est communicat) ab Archidiacono, in calice sancto, de quo parum refundis Archidiaconus in majorem calicem, seu scyphum quem tenet Acolythus, ut eodem sacro vase confirmetur (id est communicet) populus: quia vinum etiam non consecratum, sed sanguine Domini commixtum sanctificatur per omnem modum.* Ita liber Ordinis Romani.

9. In eadem Romana Ecclesia, consuetudine receptum fuit, ut Episcopus a Romano Papa consecratus communicaret super altari, quo die consecratur, de parte sacrae hostiae quam ei Papa consecrator porrexerat. De reliquis autem ejusdem hostiae partibus per insequentes quadraginta dies communicabat novus Episcopus, dieque quadagesimo perficiebatur totius hostiae consummatio, ut Alcuinus tradit de divinis Officiis, tit. Qualiter Episcopus ordinetur in Romana Ecclesia. Similiter Ecclesia Senonensis usa diu fuit, cum septem sibi suffraganeis Ecclesiis Cathedralibus, ut fidem facit Fulbertus Carnotensis Episcopus epist. 2. ad Finardum: *Nostri enim Episcopi Provinciales in hujusmodi ritum omnes consentiant.* Ordinatus itaque in Sacerdotium de manu ordinantis hostiam sacram sumebat; cujus partem quotidie ad altare consumere tenebatur, donec integra hostia quadagesimo die demum consumeretur. Atque hujus particularis ritus mysticas rationes Auctor ibidem prosequitur.

10. Inoleverat variis in locis consuetudo, ut etiam mortuis fidelibus Eucharistia daretur. Sed hoc districto prohibet Concilium Carthagenense tertium, circa tempore, Sicily congregatum, can. 6. Praeterea quoque Hippo-nense can. 5. Item Antiochense anni 578. can. 12. Praeterea quoque Synodus in Trullo Quinifixa can. 83. Refert tamen S. Gregorius Papa lib. 2. Dialogor. cap. 34. Sanctum Abbatem Benedictum viris quibusdam in manus tradidisse corpus Domini, ut collocarent super cadaveris pectus, quod bis terrae sepultum, terra ipsa bis egerat: sed tertio sepultum cum Eucharistia ad pectus terra sinu suo continuit. Ex Dionysii Alexandrini ad Fabium Antiochenum epistola refert Eusebius lib. 6. hist. Eccl. cap. 44. felicem e vita exitum senis Serapionis Aegyptii, qui per infirmitatem persecutione sevientis Ido-lis sacrificaverat, & mox facti sui poenitens reconciliationem, quam multis gemitibus ab Ecclesia postulabat, ob delicti gravitatem non potuerat obtinere. Hic in gravem delapsus aegritudinem triduo jacuit sensibus & voce destitutus. Quarto die paulisper relevatus, accersito nepote rogat, ut Sacerdotem a quo reconciliatur, adducat. Quia vero Dionysius Episcopus mandaverat, ut quicumque poenitentes in vitam discrimen adducti sine mora reconciliarentur, Sacerdos, cum ipse quoque morbo decumberet, puero exiguum Eucharistiae partem dedit, mandavitque ut aegrotum Serapionem conveniens, madefactam in os infunderet illius: Serapion voce & sensu paulisper recuperatis dixit: *Venisti fili & quamvis presbyter non potueris advenire, id praesta quod tibi in mandatis dedit, & dimitte me in pace discedere.* Puer madefactum Sacramentum in os senis ingestit, quod ut ille in stomachum dimisit, spiritum Deo reddidit.

Hic observat, urgente necessitate, cum neque Sacerdos, neque Diaconus presens esset, adhibitum pueri ministerium ad impetrandam Eucharisticam communionem, contra Canonum sacrorum præscripta.

11. Mos quoque multis in locis invaluerat, ut facta Eucharistia sanguine Christi madefacta & intincta communicantibus porrigeretur, Id vero fieri deinceps vetuit Julius Papa, in epist. ad Episcopos Aegypti, quæ refertur cap. cum omne, de consecrat. distinct. 2. & Concilium Bracarense quartum anni 675, can. 1. Qui tamen ritus allubi etiam propagatus ad usque undecimi sæculi finem, Hildebertus enim qui tunc florebat, Cenomanensis primum Episcopus, deinde Turonensis Archiepiscopus epist. 64. admonet de consuetudine ex ejus Monasterio eliminanda, qua communiq. Monachis præbebatur in intincta hostia.

12. Sanctus Lucianus Presbyter, cum Nicomediæ sub immani persecutione Diocletiani detineretur in carcere supinus jacens & humi colligatus; eum vero Christiani circumdarent tristes, quia eis non licebat Sacro interesse, vel communicare solemniter qui tunc occurrebat Epiphaniæ die, ipse vim præ animi devotione profundens lacrymarum, petiit sacra symbola suo nudo pectore superimponi divino amore flagranti, quo perinde ac altari usus, rem divinam fecit, seque & circumstantes fideles post peractam consecrationem, suscipere solemnes preces, communionem divinam refecit, & aliquanto post expiravit. Martyris hujus breviter meminit Eusebius lib. hist. Eccles. 8. cap. 13, & lib. 9. cap. 6. sed fusius ejus historiam prosequitur Simeon Metaphrastes. Extat Chrysostomi de sancto martyre Luciano panegyricus sermo, quem ait fame necatum a gentilibus, cum non alios cibos quam idolis oblatos aut immolatos ad tentationem illi apponerent manducandos. Hanc orationem constat ex ipsius textu fuisse postmodum festi Epiphaniæ pronuntiata, quæ dici circumstantia Metaphrastes narrationem firmat. His factum adjungendum Theodoriti Cyri in Palaestina Episcopi, qui sola motus voluntate pius indulgenti desiderio anachoritæ Maris, qui sponte inclusus pedem de sua cellula jam inde a multis annis non extulerat, divina mysteria intra eam cellam celebravit, usus altari non alio quam manibus sibi astantium Diaconorum expansis, ut idem de se refert Theodorus in religiosa quam edidit Historia.

13. Exemplum simile pari dignum admiratione quod refert S. Gregorius Nazianzenus in orat. funebri parentis sibi cognominis Gregorii, pariter Antistitis Nazianzeni, duobus præcedentibus adjungendum duxi. Senior ille Nazianzenus Gregorius gravissima decumbebatur agitudine citra omnem spem recuperandæ salutis, universis enim viribus exhaustis eo redactus erat ut vix extremos traheret anhelitus. Supervenerat nox illa sacratissima quæ Christi resurrectionem præcedit, quam populus una cum Clero sacris cantibus & hymnis in cathedrali basilica peragebat. Agrotans vero Episcopus unam ex assidentibus lecto famulis, tenui utcumque voce poterat, accivit, vestemque exposcit. Ille adjuvantibus conservis languidum senem induit, brachiisque vacillantem sustentat: qui egressus lecto inter sustentantium brachia absque ullo altari, intra idem conclave facta mysteria consecit, & quam consecerat Eucharistiam ore sumpsit: prolataque quasi ad populum benedictione in lectum elatus est, placideque somnum cepit, somno transacto cibo exiguo refectus est, febre solutus postquam exarsit. Id admirabile factum sanctus ejus filius hisce verbis exprimit: *ὅτι τὰς χειρῶν αὐτοῦ ἔθηκεν ἐν χροματίᾳ, οὐρανοῦ δὲ ἔφωτο τὴν ψαῖν τὴν πορτοῖα, ἰσχυρὰ μὲν ἔλαυνε καὶ ἰσχυρὰ ἔδραμε, διαποῖα δὲ ἐν ἑαυτῷ ἔλαυνε, καὶ λίαν ταλασπᾶται. ἢ τὴν ἑσπέρου αὐτοῦ ἑσπέρου, καὶ τὴν ἑσπέρου, αὐτοῦ ἑσπέρου, αὐτοῦ ἑσπέρου, αὐτοῦ ἑσπέρου. Fractis ac debilitatis manibus ad orationem compositis, alacri animo cum populo vel ante populum mysteria peragit, paucis quidem & quibus poterat verbis, mente autem, ut mihi videtur, per quam integra. Rem miram! sine sacrario in sacrario, sine altari sacrificans, Sacerdos. Id ita gestum divini Spiritus morienti attribuit ejus filius Gregorius dicens: *ὅτι ταῦτα ποιεῖ αὐτὸν πρὸς τὴν ἀγίαν πνεύματος. Atque ita in eo operabatur Spiritus sanctus. Idque satis arguit miraculum detrepente recuperatæ antea desperatæ salutis momento inexpectato instauratæ,**

DISSERTATIO VI.

De Agapis.

1. **A**B Apostolis usque temporibus Agaparum ducuntur initia. Harum quippe aperte Paulus meminit, & qui in eas irreperant abusus Corinthiis in prima ad ipsos epistola exprobrat. Cum enim hac intentione institutæ essent, ut intra Ecclesiam, post participatam Eucharistiam, qui convenerant fideles, pauperes simul & divites, quasi fratres iisdem appositis cibis promiscue vescerentur, quas soli divites propriis impensis in commune conferebant, ut docet Chrysostomus in 1. Cor. 11. secus tamen res peragebantur, Qui enim sumptum præbebant, intemperanter vescerentur, pauperibus exclusis, quibus conferendi facultas non suppetebat, Idcirco exprobat Apostolus, *Convenientibus vobis in unum jam non est Dominicam cenam manducare: unusquisque enim suam cenam præsumit ad manducandum, & alius quidem esurit, alius autem obrutus est. Nunquid domos non habetis ad manducandum & bibendum: aut Ecclesiam Dei contemnitis, & confunditis eos qui non habent.*

2. De Agapis quales essent, aut ut in illis Christiani se gererent, Romanum Senatum his verbis instruit Tertullianus Apologet. cap. 36. *Cena nostra de nomine rationem sui ostendit. Vocatur enim ἀγάπη id quod est penes Græcos Dilectio. Quantiscunque sumptibus consistet, lucrum est pietatis nomine facere sumptum: si quidem inopes quoque refrigerio isto juvamus. Et prucis interjectis: Nihil vilitatis, nihil immodestia admittit, non prius discumbitur quam oratio ad Deum præruferatur. Editur quantum esurientes capiunt, bibitur quantum pudicis est utile: ita sacrorantur, ut qui meminissent etiam per noxam adorandum Deum sibi esse: ita fabulantur ut qui sciunt, Dominum audire. Oratio convivium dirimit. De his iisdem conviviis in Christianorum convivibus inter preces ad Deum fieri solitas meminit Plinius ad Trajanum epistola, eademque esse testatur Inozia.*

3. Synodus Gangrensis can. 11. occasione sumpta ab hæreticis Eustathianis, qui solemnes fidelium conventus avertebantur, eos omnes a fidelium communionem refecit, qui agapas ita despiciantur, ut neque ad eas accedant, & accedentes condemnent. Ex adverso autem, quia graves in agapis nonnunquam gliscebant defectus, de quibus audivimus Paulum conquerentem, immo etiam horrendæ dissolutiones in conventibus Nicolitarum, contra quos acriter invebitur Judæ, Apostolus in epist. vers. 12. eosque dicit in convivii suis maculas, Græce in agapis *ἢ τὰς ἀγάπας ὑποκρίναι.*

Idem Synodus Laodicensis can. 28. edixit: *Non oportet in Dominicis locis seu Ecclesiis agapam facere, intus manducare, vel accubitus sternere.* Concilium præterea Carthaginense tertium can. 30. vetat Episcopis & Clericis, universæque plebi intra Ecclesiam convivari. Hoc idem fieri Mediolani prohibuerat Ambrosius: refert quippe Augustinus de sua matre Monica, lib. 6. Confessionum cap. 2. ipsam dum Mediolani versaretur, & ad memoriam Sanctorum, sicut in Africa solebat, canistrum cibis refectum detulisset, fuisse ab Ostiario prohibitam, quia talia fieri præsul Ambrosius interdixerat; hanc vero docilem & morigeram, neque de consuetudine Ecclesiarum Africanarum ultra sollicitam, reportasse domum quæ inde asportaverat. Anglis tamen recentis convertis, ideoque suaviter alliciendis, ne austeritate detererentur, Sanctus Papa Gregorius permisit, ut in tabernaculis ex virentibus arborum ramis juxta Ecclesiam stratis, celebritates Martyrum religiosis conviviis celebrarent, lib. 9. epist. 71. hanc adjungens concessionis rationem: *Ut dum eis aliqua exterioris gaudia reservantur, ad interiora gaudia consentire facilius valeant.*

DISSERTATIO VII.

De litteris formatis seu Canonis.

1. **Q**UÆ litteræ Græcæ Canonica, Latine formata dicebantur, usitatissimæ fuerunt ab ipsis Christianis primordiis ab Apostolorum sæculo. Verum quia his frequenter tum hæretici, tum etiam ex gentilibus impostores abutebantur, visum est Patribus in Nicæna prima Synodo congregatis novam illis formam præscribere, ut fidem facit Atticus Constantinopolis Episcopus hoc ordine, ut in primis prima opponerentur sanctissimæ Trinitatis personarum elementa, pro voce *πάτερ* littera *Ϟ*, pro voce *υἱός* lit. *ϙ*, & pro *ἀγιος πνεῦμα* lit. *ϛ*. Apostoli quoque Petri lit. *Ϟ*, ejusdemum qui formatam epistolam scribit prima nominis littera, cui scribitur secun-

secunda, & pro quo scribitur tertia, & civitatis de qua scribitur quarta littera. Deinde indictionis quæcumque tunc occurrit, numerus litteralis assumatur. Obiter ex illo Attici testimonio liquet indictionum usum jam viguisse Nicæni Conc. tempore. Indictionum plerique suspicantur auctorem Constantinum Magnum. Errare insuper constat Cedrenum aliosque, illarum affirmantes auctorem Theodosium seniore. Indictiones singulæ quindecim annorum seriem complectebantur. Earum triplex notatur discrimen: aliz namque Constantinopolitanæ dicebantur, de quibus ita loquitur Ambrosius in epist. ad Episcopos Æmiliz: *Indictio Septembri mense incipit hoc est ipsi calendis Septembris*. Aliz Cæsareæ vocabantur, quatum sumitur initium ab octavo Calendas Octobris. Tertiz demum Romanæ, quia in Pontificiis diplomatibus adhiberi solent, earumdemque notatur exordium a Calendis Januarii. Ad finem formatarum adhibebatur Græca vox, seu potius Hebraica, sed litteris Græcis expressa, *ἐπί*. Hanc de formatis litteris observationem juxta Nicænum decretum transmisit Atticus Constantinopolis Episcopus, quasi additamentum ad viginti Nicæni Synodi canones, quos ab ipso expecterat Aurelius Carthagenensis Episcopus, quo tempore habebatur Concilium, cui præsidebat, Carthagenense sextum: ut annotat Baronius tomo 3. ad annum 325. & reperitur in antiqua Cresconiana editione, sub Attici titulo; & alibi excusum legitur post finem Synodi Chalcedonensis, ut monet Baronius dicto anno num. 162. & Bellarminus lib. 1. de Summo Pontifice cap. 24.

2. Formatæ porro litteræ in varias distribuuntur species; quarum aliz *communicatoria* Græcæ *κοινωνιαί γραφαί* dicuntur, istæque ab Episcopis concedebantur subditis suis peregre euntibus, ut quocumque tendebant in communionem fidelium admitterentur, hospitioque exciperentur. Huc respiciunt quæ ad Cajum scribit S. Joannes Apostolus epist. 3. *Carissime, fideliter facis quidquid operaris in fratres, & hoc in peregrinos, qui testimonium reddiderunt caritati tuæ in conspectu Ecclesie: quos benefaciens deduces digne Deo. Pro nomine enim ejus profecti sunt, nihil accipientes a Gentibus. Nos ergo suscipere debemus hujusmodi, ut cooperatores simus veritatis. Scripsistim forsitan Ecclesia, sed is, qui amat primatum gerere in eis, Diotrophes, non recipit nos: neque ipse suscipit fratres, & eos qui suscipiunt prohibet, & de Ecclesia ejicit*. Hujusmodi litterarum, sub nomine *concessionis hospitalitatis*, meminit Tertullianus, de præscriptionibus advers. hæres. cap. 20.

3. Sub imperio Vespasiani veterator insignis professione Philosophus nomine Peregrinus, & ob versatiles in omnem modum fraudes cognominatus Proteus, se aliquando Christianum finxit; eoque dolo non modo frequentium peregrinationum certissimum viaticum retulit; sed etiã innumera fabricans mendacia, multas divitias ex liberalibus Christianorum officiis; quorum tandem communionem (detectis imposturis) ejectus, se ad pristinam gentilitatem reduxit. Hujus veteratoris historiam flagitiis præstigiisque refertam Lucianus pertexuit.

4. Nihil vero quod ad rem attinet intercedebat discrimini inter litteras pacificas & communicatorias, id est, ut Græci appellant, inter *ἐπισημαί* & *κοινωνιαί* sub diversis nominibus una eademque res exprimebatur: nec his alio intendebatur, quam ut aliquis viæ se committens hospitio susciperetur, & in communionem cum ceteris fidelibus admitteretur Christianæ societatis. At vero *Commendatitia*, non vulgaris notæ & proletariis laicis, sed solis honorificis personis indulgebantur, ut lautius & liberalius exciperentur ab Ecclesiis; ut colligere est can. 11. Chalcedonensis Synodi, hoc sanciente, ut pauperibus peregre ituris solæ darentur ad Ecclesias litteræ pacificæ, sed non *κοινωνιαί* id est commendatitiz, quippe quæ in favorem reservandæ sint *νῆς τῶν ἐπισημαί*. Quia vero Græca vox *ἐπισημαί* nunc suspicionem, nunc autem honorificam æstimationem denotat; eam vocem hoc loco interpretati sunt de sinistra suspitione posteriores Græculi, Zonaras, Balsamon, & Matthæus Blastares. Gentianus quoque Hervetus ibi exponit, *Commendatitias* solis personis, quæ suspectæ sunt, concedi oportere. Sed jam quæro, cur solis pauperibus, & simul suspitione improba laborantibus, non alias quam pacificas præberi litteras, cum tamen clarioris notæ peregrini minus habeant suspitionis, & paupertas viliores personas, præsertim vagas & errabundas, multo facilius ac frequentius ad mendacia & imposturas adigere soleat: Quapropter cum sit major de pauperibus & obscuris personis quam de claris & sublimioribus hominibus suspicio, illis utique multo magis denegandæ sunt commendatitiz quam istis, a quibus remotior est fraudulentæ suspicio. Sed longe prudentior mens Concilii fuit, indignum existimantis, discrimini Ecclesiarum & Antistitum objicere homines abjectos, & suspitioni obnoxios per commendatitias, quibus majus inest

Cassianii, Notitia Ecclesiastica.

privilegium; easque illis recusare quos sua claritas & honorabilis existimatio longius ab omni suspitione removet. Felicius igitur veræ intelligentiæ scopum veteres translationes attigerunt; Dionysii quidem sic verentis: *Commendatitias litteras honoratioribus tantummodo personis præstari*. Et deinde Isidori sic interpretantis *Commendatitias epistolas eas tantum accipere convenit, qui in opere sunt clariores*. Et sane apud veteres Græcos voces *ἐπισημαί* & *κοινωνιαί* id commune habent ut nunc opinionem ac existimationem generatim, nunc vero gloriosam famam & claritudinem significant. Ideoque Chalcedonensis can. 13. interdicit Clericis Ecclesiastica ministeria in aliam commigrantibus civitatem, nisi commendatitias instructi sint litteris. *Μὴδὲ ἐπισημαί* & *πρεβυτέρων* & *διακόνων* ἀπὸ *ἐκείνης* *ἐπισημαί*. Quis vero inter obscuros homines collocet Episcopos, Presbyteros, & Diaconos; cum sint in Ecclesia digniores & honoratiores præ aliis sive Clericis sive laicis; Sardicensis præterea can. 9. providet, ut ad graviora negotia in majori civitate, aut in comitatu Principis gerenda, mittant Episcopi Diaconum ad loci Antistitem cum commendatitias litteris; Carthagenense præter sub Siricio Pontifice Concilium tertium can. 28. non permittit Episcopis transmarinas profectioes inconsulto Metropolitano, a quo Formatam sumere necesse habent. Prima commendatitiarum epistolarum mentio fit 2. Cor. 3. *Namquid egemus sicut quidam commendatitias epistolis ad vos?* Græcè *ἐπισημαί ἐπιστολάων*.

5. Quemadmodum, ut dixi, ad exercendos alibi jam susceptos Ordines, necessariæ sunt Clericis commendatitiz litteræ, ita & ad novos alibi suscipiendos necessariæ sunt Clerico ex parte proprii Episcopi dimissoriæ litteræ *ἀπολυτικαί γραφαί* ut admonet Theodorus Balsamon, ad Apostolorum canonem 15. districte namque prohibetur Episcopis alieni Clerici ordinatio, nisi ex consensu proprii illius Episcopi, Nicæno canone 16. aliisque innumeris canonibus præcis atque recentibus.

6. Formatarum insuper nomine designantur litteræ Paschales, indicentes quota ejus anni Dominica celebrandum sit proximum Paschæ. Fuit antiquissima consuetudo, ut Romanus Episcopus quotannis ad universas Ecclesias scriptis encyclicis seu circularibus litteris, diem Paschalem indicaret, ut legitur Arelatensis Concilii primi can. 1. Quia vero Ægyptii ætynomiz peritia præcelsabant, ea cura per Nicænam Synodum demandata fuit Alexandrino Episcopo, ut in primis diem Paschalem futurum Romano indicaret Episcopo sedulo exploratum, a quo postmodum ceteris universi orbis Ecclesiis indiceretur & promulgaretur: ut S. Leo Papa scribit ep. 64. ad Marcianum Augustum, Prælatos deinde & Metropolitanos suarum Provinciarum Episcopos, & hi subditis sibi Ecclesiis per litteras formatas significabant; ut statuit Concilium Carthagenense can. 7. *Usque ad Paschæ formatarum subscriptionem omnibus injunctum*. Promulgabatur autem futurus ille dies per diaconum inter Missarum solemniam ipso Epiphaniæ die; ut constat ex Concilii quarti Aurelianensis can. 1. & Bracarensis secundi can. 9. qui est insertus de consecrat. dist. 3. cap. placuit. Quo jubetur adveniente Natali Domini die, in Ecclesia post decantatum Evangelium, adstante populo, diem seu lunam Paschæ adventantis intimari. Commemorat Gregorius Turonensis, lib. de gloria Martyrum cap. 24. & 25. in oppido Lusitaniz, cui nomen Osem, esse piscinam marmoream ad Baptismi usum extractam a Catholicis, atque in eam ipsa quinta majoris Hebdomadæ feria solitum esse cum Clero, & frequenti populo Pontificem, explorandi gratia procedere, nullaque reperta inibi aqua protinus egredi, & valvas obseratas sigillo munire, sed adveniente post biduum Sabbato solitum reverti Pontificem, comitantibus Clericis & populo, inspectis & effractis sigillis ostia referari, & dictu mirum l. piscinam reperiri aquis exundantem; atque idem miraculum singulis annis renovari. Addit idem auctor Hispaniarum Regem Theodogisilum Arianum moleste ferentem quod par apud suos nullum fieret miraculum, credidisse fraudem subesse Catholicorum; idemque proprio annulo una cum Orthodoxorum Antistite fores Baptisterii obliquasse, effossa prius in profundum terra per basilicæ circuitum & dispositis toto triduo excubantibus militibus. Sed quum fons ubertim aquis refertus Sabbato insequenti visus esset, confirmata est divini miraculi fides, cum gravi hæreticorum confusione. Auctor pariter est in suo Chronico Sigibertus anno Christi 573. coortam fuisse inter Gallos & Hispanos concertationem, quoniam ejusdem anni die celebranda foret Paschæ festivitas. Sed tandem recte a Gallis celebratam divino ostento monstratum fuisse. Cum enim Hispani per errorem calculi prævenissent diem, fuisse ipsorum fontes quo die celebrarent vacuos & aridos, sed altera hebdomada, qua Galli Pascha celebrarunt, eosdem ipsos Hispanos fontes aquarum copia exuberant. Cassianus item, col-

lat. 10. cap. 1. perhibet moris esse, ut sancto Epiphania die inter sacra mysteria populus admoneatur, quoniam die Paschale festum sit celebrandum.

7. Formatis pariter accensendæ sunt encyclicæ, sive circulares epistolæ, quæ vel ab Episcopo Romano, vel a Primæte, vel ab inferiore Prælato, vel e Synodo transmittuntur ad plures Ecclesias, vel personas distribuendæ, sive in causa fidei, sive in rebus disciplinæ, sive ad indicendas preces aut jejunia, vel ad fideles de aliis rebus admonendos.

8. Inter formatas recensentur quoque commonitoria seu memoriales litteræ, quæ Legatis, vel Nunciis vel Apocriphariis ac responsalibus Ecclesiasticis expediuntur, præscribentes ut se gerere debeant in ministerio sibi inuncto. Harum fit mentio in can. 98. Concilii Africani, & apud Cyrillum epist. 1. ad Successum, apud Augustinum ep. 120. & 158. & Sidonium Apollinarem lib. 8. carm. ad Lampridium, aliosque veteres.

9. Locum præterea inter Formatas habent Tractoria quibus providebatur, ut Prælati ad Synodum commeanibus vecturæ, & viatica suppeditarentur. Harum meminit Carthaginense Concilium quintum, can. 10. Non hic sermo est de tractoriis Imperatorum, etiam in convocandis Episcoporum Synodis, quales innumera leguntur in veterum Conciliorum & historiarum Ecclesiæ monumentis. De tractoriis multa ex sacris & ex profanis Scriptoribus testimonia congerunt duo Gallici Jurisconsulti consummatissimæ eruditionis, Barnabas Brissonius de verborum significatione, v. Tractoria; & Jac. Cujacius ad lib. 12. Codicis, tit. 51. qui de Tractoriis.

10. Inter commoda innumera & emolumenta, quæ in universam Ecclesiam per formatas diffunduntur, primum dignitatis habebat olim locum admirabilis illa fidelium toto terrarum orbe in unitate fidei in officii caritatis, & sanctitate disciplinæ communio. Religiosissimam istam societatem æmulati sunt Schismatici, & Hæretici, sed nunquam assequi potuerunt. Hoc unitatis Ecclesiæ argumento tamquam inevitabili telo Tertullianus, Cyprianus, Augustinus, hæreticorum sectas impugnarunt, & profligarunt. Optatus lib. 2. contra Parmenianum, recensita Episcoporum Romæ a Petro ad Damasum usque serie, addit, cum quo (scilicet Damaso) nobis totus orbis commercio formatarum in una communionis societate concordat. Augustinus etiam, ut Fortunium Episcopum Donatistam affirmare ausum, suam suorumque gregalium societatem ubique terrarum protendi, dum vult sibi Catholicis, hoc est universalis denominationem vindicare, falli manifeste convincat, sic scribit epist. 163. ad Eleusium: *Querebam (ait) ab eo, utrum communicatorias epistolas, quas Formatas dicimus, posset quo vellet dare? & affirmabam quod manifestum erat omnibus hoc modo facillime illam terminari questionem posse.* Refert Gregorius Nazianzenus in vectiva 1. in Julianum, scelestissimum istum apostatam invidia concitatum, transferre in Gentilissimum proposuisse multos laudabiles quibus Ecclesia florebat ritus, ac præsertim litteras hospitalitatis.

DISSERTATIO VIII.

De publicis priscorum Christianorum pœnitentiis.

1. **P**lerique magnæ eruditionis Scriptores materiam istam pertractarunt, inter quos eminet Joannes Morinus Congregationis Oratorii Domini JESU insignis decus, & ornamentum: Sciendum in primis de diversis publicæ pœnitentiæ speciebus, Nicenæ primæ Synodi canones 11. & 22. tres illius distinguere species aut classes; Auditorum, Substratorum, & citra oblationem communicantium. Auditores juxta fores Ecclesiæ, ab earum tamen limine exclusi; in summo luctu, & squallore, sacco & ciliciis amicti versabantur: Idemque post statutum tempus in substratorum stationem transibant. Substrati porro intra Ecclesiæ partem, quæ a forium liminibus primum occurrebat, & Narthex vocabatur, admitti solebant, ibique Missæ partem illam, quæ catechumenorum dicebatur, nec non homiliam ac sermonem qui in Ecclesia de suggesto post decantatum Evangelium pronuntiabatur, una cum catechumenis audiebant; sed ante offertorium, ne mysteriis ineffabilibus interessent, una cum catechumenis & energumenis, ut Dionysius in sua Ecclesiastica Hierarchia docet, voce Diaconi a liminibus templi omnino excludebantur: solusque in templo persistebat ad finem usque Collectæ ac Missæ tertius pœnitentium ordo, qui solius divinæ Eucharistiæ communionis exors erat. Nicenæ quidem Patres nihil de pœnitentibus omnino ab Ecclesiæ aditu prohibitis meminerunt, qui Lugentes dicebantur, sed tacite supponunt,

juxta illud Apostoli 1. Cor. 5. *Quid enim mihi de his, quæ foris sunt, judicare?* Præterea cum iidem Patres can. 11. protestentur, se humanius & præter meritum eorum, qui sub nupera Licinii tyrannide lapsi fuerant, discernere; credendum est, ne canonica severitas lapsos deterreret, eorumque conversioni obsisteret, remissam illis fuisse asperioris stationis lugentium observationem, ideoque ab initio ipso remissos fuisse reos hujusmodi ad secundam, quæ est Audientium stationem.

2. At vero S. Gregorius Neocæsariensis & Basilius Magnus, in suis pœnitentium Canonibus, alique veteres Patres publice pœnitentium quatuor distinguunt ordines in *πρόκλαυσιν* factum, *ἀυροσιν* audientem, *ἐπίπροσιν* prostrationem & *σίσταν* consistentiam, quibus tandem succedebat *μεθεξῆς* participatio Eucharistiæ. Exempli gratia, Basilius in suis ad Amphilochoium canonibus, præscribit mactis annos publicæ pœnitentiæ quindecim, quatuor nimirum in fletu, quinque in auditione, quatuor in prostratione, reliquos duos in consistentia. Gregorius autem Neocæsariensis can. 11. flentes ait arceri ab Ecclesiæ foribus; audientes intra fores admitti, versarique in parte navis, quæ Narthex vocabatur. Sub audientium autem appellatione comprehendit prostratos, istosque omnes, cum catechumenis, ante offertorium docet expelli foras. Ultimumque pœnitentium ordinem, qui Consistentium dicitur, una cum fidei populo ad finem usque sacrificii intus persistere, privari tamen Eucharistica communione. Judæis autem, & gentilibus atque hæreticis, quo facilius ad veram fidem pellicerentur, permittebatur ut promiscue catechumenorum officio Ecclesiastico interessent, & concionem Evangelicam audirent: ut liquet ex Carthaginensis Concilii IV. can. 84. Solis quippe primæ classis pœnitentibus, id est lugentibus interdicebatur Ecclesiæ aditus, ut in humum abjecti sub dio, aut saltem in vestibulo preces & lacrymas funderent.

3. Pœnitentium habitus erant pullæ vestes cinere conspersæ, sacci, cilicia, squallor capitis inculti. Diutinis præterea in pane & aqua jejuniis, orationum frequentia, crebris vigiliis, chameuniis, omniumque deliciarum abdicatione, aliisque *σκληραγωγίαις* seu asperitatibus perpetim exercebantur; nuptias, convivias, balneas, & hominum congressus averfabantur, neque ipsis arma deferre aut militare licebat. Hæc docent Arelatense Concilium secundum can. 21. Leo Magnus epist. 92. cap. 11. & 12. Tertullianus lib. de Pœnitentiâ, Pacianus parænesi ad pœnitentiam, Hieronymus epist. ad Oceanum de obitu Fabiolæ; Ambrosius ep. ad virginem Lipsam, & lib. 2. de Pœnitentiâ cap. 10. Concilium Toletan. III. cap. 12. Concilium Agathense can. 15.

4. Quæri potest utrum ad pœnitentiam publicam adjuncta esset publica criminis confessio; Rem elucidabit una distinctio: si enim publica illa pœnitentia inuncta erat ob publicum delictum, aut publice notum, nihil repugnat ejus publicam præscribi confessionem delicti, qualis extitit Fabiolæ unius ex primariis Romæ matronis, in ædæ Lateranensi, quippe quæ publice alteri viro, vivente adhuc marito, nupserat per errorem juris, dum credit id sibi licitum propter mariti adulteria. Hanc Fabiolæ pœnitentiam Hieronym. in epist. illa ad Oceanum graphice describit.

5. Ceterum ubi delictorum occultorum publica suscipiebatur pœnitentia, ex arbitrio pœnitentis simul & ex Episcopi prudentia id totum dependebat, an sufficeret generalis illa delictorum confessio, quæ nullum in specie propalaret peccatum, an vero expediret aliquid particulare fateri. Et quidem pluribus priscorum testimoniis probari potest sæpius contigisse, ut ad publicam pœnitentiam nulla particularis confessio adjungeretur. Primus huc accedat testis Ambrosius lib. 1. de pœnit. c. 16. dicens: *Si quis occulta crimina habens, propter Christum tamen pœnitentiam egerit studiose, quomodo isthic recipiet, si ei communicatio non refunditur?* Hic certe occulti criminis occulta duntaxat ac generalis confessio cum publica pœnitentia copulatur. At vero toto illo de pœnitentia operè, sanctus Doctor non de alia, quam de publica pœnitentia tractationem instituit. Statim enim ibidem subjungit: *Volo veniam reus speret, petat eam lacrymis, petat gemitibus, petat totius populi flatibus.* Idemque lib. 2. de pœnit. c. 10. hortatur ad publicam pœnitentiam, quos ab illa suscipienda pudor quidam deterrebat. Istoque ibidem nititur argumento, nihil esse causæ cur eos pudeat Deo publice supplicare, & humiliari, cum non puduerit occulte apud Sacerdotem confiteri admissum delictum, quod tamen ante privatam illam confessionem Sacerdos ignorabat. *An pudeat (inquit) Deo supplicare quem non lates, cum te non pudeat peccata tua homini quem lates confiteri?* Quæ Ambrosii ratio proflus inepta depellendo pudori esset, si publica exomologesis, seu confessio, indivulsa semper a publica pœnitentia fuisset: cum nemo ignoret graviozem multo pudorem ex publica ad universum populum criminis antea ignoti con-

confessione nasci, quam ex privata secretaque ad unius Sacerdotis aurem. Hoc igitur Ambrosii loco pudor ex publica exurgens pœnitentia sine speciali peccatorum manifestatione confertur cum pudore manifestati privatim penes unum Sacerdotem per secretam confessionem.

6. Similiter Concilium Toletanum quartum can. 14. decernit per publicam illam pœnitentiam, cui non fuerit comes publica delicti confessio, neminem a sacris Ordinibus excludi. Quod idem deinde iteravit Concilium Toletanum decimum tertium can. 10. Ceteroqui enim certum apud omnes est, publicam pœnitentiam qua particulare crimen populo astanti exprimebatur perpetuam peperisse ad sacros Ordines irregularitatem, ut constat ex Origene lib. 2. contra Celsum, ex Hieronymo Dialog. advers. Luciferianos; ex Siricio Pontifice epist. 1. ex Innocentio Papa epist. ad Agapitum; & ex Conciliorum auctoritate, Nicœni primi can. 10. Toletani primi can. 2. Carthaginensis quarti, can. 68. Arelatensis quarti can. 9. Epaonenſis can. 3. & aliis.

7. Præterea Leo Magnus ep. 238. alias 80. ad universos Episcopos Campaniæ, Samnii & Piceni, loquens de pœnitentiis publicis, perspicue docet, sufficere in his secretam penes unum Sacerdotem confessionem; nec necesse esse reatum palam manifestari. Illis tamen tam frequentibus testimoniis unus obistere videtur can. 32. Concilii Carthaginensis tertii, diserte prohibens omnino permitti ullam publicam pœnitentiam, nisi ob publicum & vulgariſſimum crimen quod universa Ecclesia noverit. Et sane canone isto convincitur diversum aliquando a reliquis fuisse Africanarum Ecclesiarum usum.

8. Siricius Papa ep. 1. cap. 14. duas circa publicam pœnitentiam regulas præscribit; eam scilicet quam jam protulimus, non esse recipiendam in Clerum eum qui publica fuerit aliquando pœnitentia (adde & exomologesi publica) perfunctus. Alteram, eum qui ordini Clericali fuerit adscriptus non esse ad publicam pœnitentiam, neque ad manuum impositionem ablegandum; sic dicens: *Illud quoque nos par fuit providere, ut sicut pœnitentiam agere cuiquam non conceditur Clericorum; ita & post pœnitentiam & reconciliationem nulli unquam laico liceat honorem Clericatus adipisci. Quod quomodo sine omnium peccatorum contagione mundari, nulla tamen gerendorum Sacramentorum instrumenta suscipere debent, qui dudum fuerint vasa vitiorum.* Disciplinæ hujus, qua laicus in crimen lapsus suscipiebatur in pœnitentiam, & communione privabatur Sacramentorum, Clericus autem deponabatur a Clericali gradu & honore, sed pœnitentiæ minime addicebatur, neque prorsus a communione segregabatur, testis est Iocuples Basilii epist. ad Amphilochem, can. 3. duas ibi rationes allegans; quarum prima est: quia Deus non vindicat bis in idipsum. Nahon 1. atque ideo non sit ad pœnam depositionis Clerici altera pœna cumulanda. Quæ ratio quoque profertur circa depositionem majorum Clericorum, scilicet Episcopi, Presbyteri, & Diaconi, in can. 24. Apostolorum. Altera Basilii ratio hæc est; quia laicus reus completo pœnitentiæ canonico tempore, in pristinum communionis statum restituitur, Diaconus autem ab iniuncta semel depositione non refurgit. Idemque juris est in Presbyteris, & Episcopis. Sed loco publicæ intra Ecclesiam pœnitentiæ in Monasterium adigebantur aliquando. Ita constituit Joannes Papa secundus, epist. ad Cæsarium Arelatensem Episcopum, mandans ut Regiensis Episcopus, nomine Contumeliosus, ob sua crimina deponatur, totaque reliqua vita Monasterio conclusus veniam a Deo requirat. Concilium insuper Agatenſe can. 50. statuit: *Si Episcopus, Presbyter, aut Diaconus, capitale crimen commiserit, aut chartam falsaverit, aut testimonium falsum dixerit, ab officii honore depositus in Monasterium detradatur: & ibi quandiu vixerit laicam tantummodo communionem accipiat.* Similia sancivit Concilium Epaonenſe can. 22. *Si Presbyter, aut Diaconus crimen capitale commiserit, ab officii honore depositus in Monasterium detradatur, ibi tantummodo quandiu vixerit communionem sumenda.*

9. Primum quidem Arausicanum Concilium can. 4. præfatæ disciplinæ videtur contradicere, dum statuit: *Pœnitentiam desiderantibus Clericis non negandam.* Sed huiusmodi pœnitentiam specie omnino diversam a vulgari cenſeo: itaut nullam irregularitatis notam poscenti Clerico inureret, non inhabilem functionibus Ecclesiasticis redderet, neque publicam ullius delicti confessionem involveret: solumque ad majorem plebis edificationem, & Clerici poscentis majorem perfectionem conducere: quemadmodum superius ex luculentis Ambrosii, Leonis, & Conciliorum Toletanorum testimoniis demonstravimus. Hæc est Albaspinzi Aurelianensis Episcopi, in antiquitatibus Ecclesiasticis admodum versati, conjectura in illum canonem Arausicanum. Hieronymus, scribens ad Sabinianum Diaconum lapsum, evidenter innuit Ecclesiæ consuetudinem lapsos majores Clericos ad solitu-

Cabassutii, Notitia Ecclesiastica.

dinem vel monasteria ablegandi, sic dicens: *Flortatus sum ut ageres pœnitentiam, & in cilicio & cinere voluntareris, ut solitudinem peteres, ut viveres in Monasterio, & Dei misericordiam jugibus lacrymis implorares.* Augustinus vero testatur lapsos huiusmodi Clericos, & idcirco a ministerio exclusos, manus tamen inter laicos non imponi, lib. 1. de Baptismo contra Donatistas c. 1. Manus imponere lapsis Presbyteris & Diaconis vetat quoque can. 17. Carthaginensis Concilii quinti, cui idem Augustinus interfuit. Hoc tamen scite observat Joannes Morinus lib. 4. de Pœnit. cap. 12. tribus primis Ecclesiæ sæculis ipsos Episcopos, Presbyteros, & Diaconos fuisse plerumque ad publicam pœnitentiam, lugubrem habitum, & manus inter laicos impositionem adactos; idque convincit variis antiquorum patrum, Tertulliani, Cypriani, aliorumque locis: adeo ut disciplina præmonstrata, quæ lapsos Clericos a laicis pœnitentibus secernebat, non invaluerit, nisi quarto incunte sæculo. Clerici propter delicta nonnunquam ad communionem laicam redigebantur, ut frequenter canonibus statim legimus; & ita exidebant privilegio Clericalis communionis, per quam admissi fuissent ad communionem Eucharisticam in ipsum Sanctuarium seorsum a laicis, quibus extra Sanctuarium sacra communio impertiebatur, juxta can. 13. Concilii Bracarenſis primi, sic edicentem: *Item placuit ut intra Sanctuarium altaris ingredi ad communicandum non liceat laicis viris, vel mulieribus nisi tantum Clericis, sicut & antiquis Canonibus statutum est.* Atque ita per pœnitentiam Clerici rei seorsum ab aliis Clericis extra Sanctuarium promiscue cum laicis divinæ participabant Eucharistiæ. Sic S. Papa Gregor. lib. 4. ep. 5. mandat, ut Saturninus Presbyter juste depositus, *Si pœnuerit, inter laicos accipiat communionem:* Et in Synodo octava, act. 4. adversus quosdam Episcopos olim ob Photinianam hæresim depositos, afferentes se olim a Nicolao Papa in communionem Romæ admissos, hæc respondet Maximus Romanæ Diaconus Ecclesiæ, eademque in Synodo Legatus Pontificius, *Quando isti Romam adventarunt, ego in Ecclesia S. Marie, qua dicitur Præsepis, ministrabam. Illic eos suscepit Sanctissimus Papa Nicolaus, per satisfactionem libelli & juramenti, nec tamen contulit eis communionem in loco Episcoporum: Si vero contradixerint, ostendant quod eos suscepit in communionem ut Episcopos.*

10. Duplex a Sacerdotibus administrabatur pœnitentibus publicis manuum impositio: una quidem quæ ad singulas collectas iterabatur, ante ipsorum ab Ecclesia dimissionem, fieri ante offertorium solitam, fundebantque Sacerdotes pro illis ad Deum preces cum manus impositione, quæ dicitur deprecatoria. Altera erat Sacramentalis, & absolutoria vocabatur, & reconciliatio seu communitio pacis: hæc manus impositio semel tantum indigebatur pœnitentibus, & tunc pœnitentiæ publicæ legibus solvebantur, nisi anticipanda esset ob vitæ discrimen superveniens, nondum expleto tempore ad pœnitentiam præstituta, hæc tamen lege, ut si convalescere reus, interruptam pœnitentiam prosequeretur ad tempus, vel Canone, vel Episcopi arbitrio præfinitum. Nunquam vero reconciliabantur pœnitentes, quia simul sacra eis Dominici corporis indulgeretur communio, testificante Ambrosio lib. 2. de Pœnitentia cap. 3. *Quotiescumque peccata donantur, corporis ejus Sacramentum sumimus, ut per sanguinem ejus fiat peccatorum remissio.*

11. Quæ vero crimina expianda publica pœnitentiæ erant, ad tria potissimum reducebantur: infidelitatem, luxuriam, & homicidium; ut docet Tertull. de Pudicitia c. 14. & 12. Pacianus in patrenſi: *Reliqua (inquit) peccata meliorum operum compensatione curavit Spiritus sanctus. Hæc vero tria crimina ut basilisci afflatus, ut veneni calix, & lethalis arundo metuenda sunt. Quid facies contemptor Dei? quid sanguinarius ager? quod remedium capies fornicator? nunquid aut placere Domino desertor ipsius poteris? aut consecrare sanguinem suum qui sudis alienum? aut redintegrare Dei templum qui illud fornicando in se violaverit? ista sunt capitalia fratres, ista mortalia.* Greg. Nazianz. in sua ad Lechojum Episcopum epistola, pœnitentiæ publicæ his tribus criminibus indicere rationem petit a tribus animæ humanæ primariis facultatibus, ratione, concupiscentia, & ira; quatenus rationem omnis in Deum impietas pervertit, iram homicidia attingunt, ut cupiditatem seu libidinem mœchia, qua omnia speciebus diversa, quæ per carnis concupiscentiam exercentur, flagitia continentur. Ad infidelitatem ibidem refert omnes magorum præstigiis, incantationes, & dæmoniacas invocationes, Concil. Arelatense primum can. 14. & Agatenſe can. 32. subjiciunt publicæ pœnitentiæ criminis falsi, sive in chartis & scripturis, sive in falsis & calumniolis accusationibus & testificationibus. Publicarum pœnitentiarum præxis in Ecclesia duodecim integris sæculis viguit. Et quamvis pœnitentibus annorum gestatio, & militia interdita decem omnino

seculis fuissent, ut supra docuimus: quibus tamen ultimis sæculis penitentia canonice in expeditiones adversum infideles ac sacram militiam commutata sunt.

DISSERTATIO IX.

De Ordinum Ecclesiasticorum numero apud veteres tum Orientis tum Occidentis Ecclesias; & de Orario quid rei esset.

1. **N**on est præsentis mei propositi illa discutere quæ inter Theologos oppositis partibus & sententiis disputantur, utrum minores ordines sint Sacramenta, necne; utrum ex divina immediate, an ex Ecclesiastica institutione ortum ducant, Apud omnes orthodoxos in confesso est, Episcopatum, Sacerdotium, Diaconatum, esse Sacramenta, non genere, sed specie ab invicem distincta, divinitusque instituta. De Subdiaconatu aliisque inferioribus adhuc sub iudice lis est. Tonсурam vero negant propemodum omnes esse Sacramentum; nihil esse afferentes quam præparationem, seu dispositionem ad Ordines suscipiendos. Septenarium ordinum Ecclesiasticorum numerum penes Latinas Ecclesias jam inde a primis sæculis invaluisse plane compertum est: Presbyterorum scilicet, sub quibus Episcopi comprehenduntur, Diaconorum, Subdiaconorum, Acolythorum, Exorcistarum, Lectorum, & Ostiariorum: hos enim cunctos recenset Clemens Papa discipulus Petri epist. 2. ad Jacobum fratrem Domini; & Cornelius Pontifex in epist. ad Fabium Antiochenum, apud Eusebium lib. 6. hist. Eccl. cap. 42. Item Cajus Pontifex, in epist. ad Felicem; cujus etiam meminit Damasus Papa. Concilium etiam sub Silvestro can. 3. Item Laodicenum can. 24. & Carthaginense 4. can. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. cui subscribit Augustinus Hipponensis, atque (ut mediorum temporum testificationes sileam) novissime Concilium Trident. sess. 23. cap. 2.

2. Hypodiaconatum non fuisse olim sacris ordinibus accensum liquido constat ex cap. nullus in Episcopum, dist. 60. & diserte docet Innocentius III. c. a multis, de ætate & qual. ord. Sed cum posterior Ecclesiæ constitutio sacris adnumeravit Ordinibus, ea nunc eidem competit dignitas per Ecclesiæ institutionem, etsi non jure divino. Numerum septenarium istum astruunt pariter leges civiles, qualis est Valentiniani, Valentis, & Gratiani, qua tribuitur personalium onerum immunitas diserte Presbyteris, Diaconis, Subdiaconis, Exorcistis, Lectoribus, Ostiariis, & Acolythis, l. Presbyteros 6. C. de Episc. & Cler.

3. An vero iidem omnes Ordines penes Orientis Ecclesias similiter recepti usitatie fuerint, non perinde perspectum est, ut in Occidentalibus. Acolythorum apud Græcos, etsi vox ipsa Græca sit, vel nulla mentio, val saltem ambigua, utrum de speciali ordine Ecclesiastico intelligenda, an generalius de quocumque affecla seu comite, id enim Græca vox significat. Martyr quidem Ignatius in epist. ad Antiochenos, recenset ordines Presbyterorum, Diaconorum, Hypodiaconorum, Lectorum, Janitorum, Exorcistarum, iisdem adjungit Cantores, & laborantes, non tamen Acolythis, ut neque Synodus Antiochena, cujus can. 10. a chorepiscopo ordinari posse asserit Lectores, & Exorcistas, & Hypodiaconos, de Acolythis nihil enunciat; a solis vero Episcopis Presbyteros & Diaconos initiari, Quos vero martyr Ignatius vocat *κοπιήτας laborantes*, id nomen non ordinis, sed officii erat; quemadmodum & *ψάλται*, id est Cantores, quos eadem epistola commemorat. Docet enim Epiphanius in compendio, istorum versari officium in fidelium defunctorum cadaveribus sepeliendis, quales pollinctores profana vocabat antiquitas, & quales antiquus auctor libri de septem gradibus Ecclesiæ, ad Rusticum Narbonensem, inserti inter opera Hieronymi, vocat fossarios; Synodus Laodicensis can. 24. recenset singulatim Presbyteros, Diaconos, *ὑπηρέτας*, id est Ministros (hi sunt Subdiaconi) Lectores, Cantores, Exorcistas, & Ostiarios. Justinianus Imperator, Novella 3. cap. 1. & 2. testatur fuisse in Constantinopolitana Ecclesia Presbyteros, Diaconos, Hypodiaconos, Lectores, Cantores, & Ostiarios. Sed neque Cantorum, quos Ignatius, Concilium Carthaginense quartum, & Justinianus Augustus commemorant, ullus erat specialis ordo, sed merum officium; cum constet ex Carthaginensi canone, id munus non ab Episcopo, sed a simplici Sacerdote conferri solitum. Synodus quoque Laodicensis can. 22. meminit ordinis Lectorum, simulque officii Cantorum, & can. 7. *ὑπηρέτων* quos ait portarum habere præfecturam. Hosce *ὑπηρέτας*, seu subministros nonnulli existimant non alios esse, quam Hypodiaconos, quibus cura januarum navis Ecclesiæ in-

cumbat. Cum vero nonnulli negant esse nunc Græcorum ullos ordines, quam Lectorum: si hoc ita sit, nuperum est; cum ex superius adductis priscorum Græcorum testimoniis, per omnem Græciam viguisse minores Hypodiaconorum, Lectorum, Exorcistarum & Ostiariorum, seu janitorum ordines, liquido constat.

4. Quod vero, apud præfatos canones Laodicenos 22. & 23. solis permittitur Sacerdotibus, & Diaconis orarii gestatio & usus: Hyperetis autem, & Lectoribus prohibetur: sciendum est, Orarii nomine diversa significari; in primis vero sacri ornamenti genus, quod vulgo *stolam* dicunt, & prælongæ laciniæ formam habet. Vocabulum istud, in hoc ipso significato, Græci Latineque suæ singuli linguæ attribuunt. Balsamon enim Græcus canonum scholiastes, scribens in hunc ipsum Laodicenum can. 22. deducit ejus etymon a verbo *εἶπαι* quod est *videre* ac observare: quia Diaconus assistens Presbytero celebranti Clericis in pulpito existentibus orarii sui elevatione indicat, & admonet, quoties novus ab ipsis cantus sit exordendus. Est tamen vox illa originis Latine ab orando; quod orarii usus est in publicis orationum ministeriis. In Græca Chrysostomi Liturgia *ὁρῶντες* & *ἐπιτραχήλιον* pro eodem gestamine usurpantur: est enim *τράχηλος collum* & *ἐπιτραχήλιον collare*; seu colli amictus: quia orarium collo circumaptatur. Concilium secundum Bracatense, anno Christi 563. sub Joanne tertio Papa collectum, præcipit can. 9. ut Diaconi superposito scapulae orario utantur: quam rem multo pridem Silvester Pontifex constituerat in Romano Concilio cap. 6. Deinde Concilio Toletano quarto Can. 4. constitutum ita legimus, *Orarium oportet Levitam gestare in sinistro humero propter quod orat sive predicat. Dexteram autem partem oportet habere liberam, ut expeditius ad ministerium Sacerdotale disceruat.* Beda in collectionibus, cap. de septem ordinibus, hæc scribit: *Bene etiam orationibus convenit orarium, conveniens officio vestimentum.*

5. Alteram Ecclesiasticam Orarii significationem alii comminiscuntur de longa & talari veste; & sane propria & vulgatis est significatio, non orarii quidem, sed stolæ tam sacræ, quam profanæ. Vocabulum enim stolæ, Græcis, Latinisque longe ante Christum usurpatum, non potest ad significationem Ecclesiasticam restringi. Dicitur quoque id genus vestimenti *ὀρθῶς* eo quod ad pedes usque dimittatur, Apoc. 1. *similem filio hominis vestitum podere.* Porro illam orarii pro talari veste significationem veteri dixi esse commentitiam: errori causam dedit perverse intellectus can. 28. Concilii Moguntini: *Presbyteri sine intermissione utantur orariis propter differentiam Sacerdotii dignitatis.* Ibi enim orarium quidam exponunt de talari veste. Sed nunquid talare vestimentum commune pariter erat Diaconis: & tamen canon Moguntinus vult orarii perpetuam gestationem esse differentiam & privilegium Sacerdotalis dignitatis. Quo supposito, si diaconi hujusmodi orarium extra publicum officium gestassent, attentassent usurpare insignia dignitatis alienæ: & tamen clerici minores, nedum Diaconi longis vestibus amicti tenebantur; cum tamen ipsis orarium gestare non liceret extra Ecclesiam & divina officia. Quod tamen jubeat Synodus Moguntinensis a Presbyteris perpetuo deferri, tum ob dignitatis venerationem, tum etiam ut ubique expediti essent ad sacras preces, & Sacramenta etiam in repentinis & inopinatis eventibus ministranda: quam etiam ob causam Synodus Arausiana prima can. 1. iussit Sacerdotibus, aliisque Baptismi ministris, ut indefinenter sacrum Christum secum deferrent. Explodatur isti orarii, pro longa promissaque ad pedes tunica, significatio.

6. Orarium denique, etiam apud profanos Auctores, commune linteum, vultui detegendo destinatum, significat, quod alias sudarium, aut sudariolum vocatur. Fuit etiam consuetudo vetus tam Græcis, quam Latinis, tum in theatris, tum in Ecclesiis, ut in signum applausus & favorabilis acclamationis populus oraria, id est linteos & sudaria sursum jactaret. Refert Flavius Vopiscus in Aureliano, hunc primum oraria populo Romano in theatris & comitiis distribui fecisse, quibus utebantur ad favoris significationem. Narrat Eusebius hist. Eccl. lib. 7. c. 30. de Paulo Samosateno Antiochiæ Episcopo & hæresiarca vanissimo, voluisse, ut sibi in Ecclesia concionanti populus, linteae elevando & jactando, applauderet, perinde ac in theatris: *ὡς ἐν θεάτρῳ καταβῆναι τοῖς ἰδῶναι* Ab auditoribus vero non favorem neque plausum expectare solum, sed theatrali more oraria sibi moveri affectabat. Potius Diaconus S. Cypriani Episcopi & martyris discipulus, in historia martyrii ejus refert, a fidelibus linteamina & oraria in loco præparata & deposita fuisse, ut Martyris fluentem cruorem exciperent. Ambrosius, in oratione quam habuit in obitu fratris Satyri, perhibet de ipso, quod cum adhuc castrocomenus esset, & navis qua vehebatur immani

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

taria continebat. Quorsum vero tot Altaria, si semel duntaxat intra unam Ecclesiam licebat offerre Sacrificium, ut nonnulli putaverunt.

6. Altera Ecclesiæ pars erat, ut dictum est, Ambon; chorus nimirum muro circumseptus, ad quem gradibus aliquot ascendebatur ex paullulum subjecta navi. Situs erat ambonis intermedius navi & Sanctuario. Ex ambone minores Clerici psallebant, ut liquet ex præcitate canone Laodicensi 13. Itemque Carthaginensis quarti Concilii can. 10. & ex Romano sub Sancto Gregorio anni 595. Ibidem Diaconus solemniter in Missa sanctum concinebat Evangelium, proclamabantur Episcoporum edicta & jussiones, denunciabantur excommunicati, recitabantur ex diptychis fidelium tum viventium tum defunctorum nomina, legebantur a Clericis lectionibus sacri libri, atque ad populum sermones habebantur. Superfunt Romæ integri duo vetustissimi ambores, quos præfens, dum essent in comitatu Eminentissimi Cardinalis Hieronymi Grimaldi Aquifertensis Archiepiscopi, exacte observavi. Horum unus est in Ecclesia Sancti Clementis Papæ & Martyris ad Amphitheatrum; alter in Ecclesia Sanctorum Martyrum Nerei & Achillei. Prior ille ambon duo continet pulpita, singula utriusque lateri coherentia, cum tamen unicum sit Sanctorum Nerei & Achillei pulpitum muro navis coherentis.

7. Quatuor ut plurimum erant in ambonibus portæ, ex quibus geminæ ad Navim spectantes vocabantur *ἀραιαί* speciose, aliæ patiter geminæ ad Sanctuarium præbentes ingressum, dicebantur *ἀραιαί πύλαι porta sanctæ*. Istarum cura & custodia Subdiaconis incumberebat, quibus prohibent Synodi Laodicensis can. 21. & 22. ab his januis discedere, atque eisdem vetant in Sanctuarium & Diaconium se ingerere.

8. In Ecclesiis Græcorum locus erat amboni & Sanctuario intermedius, qui nunc *αμβών*, nunc *αμβόνη*, *αμβώνη* legitur appellatus: eratque ambone seu choro paucis aliquot gradibus elevatus: atque eousque ad Eucharistiam participandam procedebant laici, & cum eis Clerici, qui ob aliquam culpam fuerant ad laicam redacti communionem. Quæ de re tractatum supra fuit in *Dissertatione V. de veteribus olim in sacra Eucharistia adhibitis ritibus*. Solea itaque interjacebat inter ambonem & Sanctuarii cancellos. In hisce objectis Sanctuario cancellis erant apud Græcos dicte factæ portæ. Mihi quidem adhuc incompertum est, utrum tempore Chalcedonensis Synodi, Senatus, qui ante cancellos considerat, esset intus, an extra cancellos; an in Sanctuario, an in solea. Certe vel Principum ambitione, vel Cleri fœcordia factum fuerat, ut Principes primum, deinde Optimates aulæ, multa sibi indebita in Ecclesiis Græcorum præriperent; ut addiscimus ex congressu Theodosii senioris cum Ambrosio Mediolanensi Episcopo, coram quo suam ille excusat in Sanctuario præsentiam, eo quod nescivisset usum ceterarum a Constantinopolitana Ecclesiarum, in qua Patriarcha Nectarius ipsum in Sanctuario voluerat residere. Perspecta etiam est Nicolai Romæ Pontificis expositio apud Michaelem Orientis Imperatorem, qui etiam inter sacra officia Constantinopolitanum Patriarcham ad suos pedes abjicere non verebatur. Refert historicus Nicetas solum Imperatoris intra Constantinopolis Ecclesiam longe eminentius fuisse Patriarchali sede. Illa sane Chalcedonensis œcumenicæ Synodi expressio, actione 1. Residentibus magnificentissimis & gloriosissimis Judicibus, & Amplissimo Senatu in medio ante cancellos sanctissimi Altaris: *ἐν τῷ μέσῳ πρὸ τῶν κατακλιμαίων κίλλων τῶν ἀγίων τῶν βυτμασπίων*, videtur ambigua, num intra, vel extra sacros cancellos sederent illi Magistratus. Sed tamen mirum est, si Sanctuarium Ecclesiæ Chalcedonensis tantæ fuisset amplitudinis, ut ambitu suo tam multos Antistes, tamque numerosam Optimatum & Senatorum multitudinem complecti posset.

9. Quartæ demum Ecclesiæ partis diversa erant nomina Sanctuarium, Secretarium, Tribunal, Sancta Sanctorum Latinis, Græcis vero *ἱερῶν*, *ἱερὸν ἔθνος*, *τὰ ἅγια τῶν ἁγίων*, *ἀγιασθῶν* eratque pars Ecclesiæ sacratissima penitissimæque. Hujus in medio situm erat sub tabernaculo Altare primum, ad quod Sacerdos factum celebrans stabat facie ad populum versa; quo etiam situ pleraque adhuc Romæ visuntur altaria, præcipua nimirum quinque Basilicarum præcellentium, quæ Patriarchales nuncupantur, Lateranensis, Petri in Vaticano, Pauli in via Ostiensi, Sanctæ Mariæ Majoris in Esquilis, & Laurentii in agro Verano, prætereaque Cæcilie trans Tiberim, Sabinæ, Alexii, Pancratii, Eustachii, Nerei atque Achillei. Tabernaculum vero altari superpositum, fornix erat lapidea, aut ex metallo quatuor columnis sustentata, qualis etiam nunc visitur in altaribus jam memoratis. Eidem etiam nomen *Ciborii* promiscue a Græcis & Latinis tribuitur, ut passim legitur in libro Pontificum Anastasii. Germanus insuper

Constantinopolis Episcopus *αὐτῶν* istud describit; constantans superne ampla testudine, & quatuor inferne columnis altare ambientibus. Quin etiam huic voci Græcam tribuit etymologiam a *κίβη* seu *κίβητος* id est *arca*, & *ἀπὸ* quod est *videre*, quasi sit Arca visionis, seu manifestationis Domini Salvatoris. Latini vero deducunt a *cibo* id nomen, hoc est ab Eucharistico pane, quo ad perennem vitam alimur. Simile in præcedenti dissertatione vidimus de Otario, cujus etymon Græci, Latini singuli ad propriam linguam referunt. Nec desunt qui vocem *mysterium*, alii ad Græcam, alii ad Hebraicam originem referant; hi ad radicem *מסתר* *Satar*, alii ad Græcum *μυσ* quæ utraque vox significat abscondere, claudere: & *μυστήριον* *Mysterium*, *absconditum*, *res abscondita*. Unde facile deducitur *Mysterium*.

10. Sanctuarium porro ipsum, interjectis cancellis, a reliqua Ecclesia fuisse divisum, non modo tradit Chalcedonense Concilium, sed etiam meminit Gregorius Nazianzenus *περὶ τῶν cancelli*, orat. 150. ex quo verbum Dei populo prædicabat. Eusebius etiam Cæsariensis lib. 10. hist. Eccl. cap. 4. loquens de structura Basilicæ Tyri, a Paulino ejusdem civitatis Episcopo dedicatæ, hæc dicit: *Locus erat Sanctuarii in speciem quadratam columnis sublimibus, undique circumseptus, quarum media intervalla interstitiis ex ligno instar retis aut transfennæ cancellatis in mediocrem & equabilem longitudinem circumclusus*. Additque, altare in Sanctuarii mediotullio situm fuisse. Ibidemque adjungit a fronte hujus templi positum fuisse fontem uberes aquas profundentem, ad quem manus abluere quicumque locum sacrum ingressuri erant. Paulinus etiam Nolanus Episcopus aliorum meminit fontium ad introitum Ecclesiarum constitutorum, epist. 12. ad Severum, & epist. 31. ad Alecium; quibus arguitur, consuetudinem religiosam, quam Judæi servabant, manus abluendi ante sacras preces, quam refert Aristæus, lib. de septuaginta Interpretibus, ad primos quoque Christianos pervasisse, ideoque solitos fontes pro foribus Ecclesiarum collocare.

11. Præterea ita disponebatur Ecclesiarum situs, ut ad Orientem spectarent. Clemens Papa & martyr de Ecclesiæ structura loquens lib. 2. Constitutionum c. 6. *Primum quidem (inquit) sit longa & ad Orientem conversa*. Hoc idem significat Tertullianus adversus Valentinum c. 2. Idemque asserit Paulinus in relata ad Severum epist. 12. hoc idem attestatur loco citato Eusebius, de structura memoratæ Tyri Ecclesiæ. Qui præterea lib. 3. vitæ Constantini c. 36. describens fundatum a Magno Constantino in loco Dominicæ Resurrectionis templum, tres illius partes ad Ortum perspexisse perhibet. Templi quoque Salomonis anteriorem partem Solis ortum prospexisse testantur oculati testes Aristæus, & Josephus, atque ex horum testificatione Ribera, in opere suo de templo Judaico, & Baronius ad annum Christi 57. n. 103. Quin etiam quatuor plurimis veterum auctorum testificationibus convincitur, religiosum apud Romanos fuisse, ante prædicatam Christi fidem, ut quatenus fieri posset dum talis numinibus cultum adhibebant aut sacrificabant, id agerent converso ad Ortum aspectu. Hunc ritum Numam Regem Romanis Deos invocantibus præscripsisse tradit Plutarchus in ipsius vita. Eodem referuntur hi Virgillii versus lib. 8. *Æneid.*

Surgit & arborei spectans Orientis Solis

Lumina, rite cavus undam de flumine palmis

Sustulit, ac tales effundit ad arbora voces:

Ejusdem ritus idem pariter meminit *Æneid.* lib. 13.

Ille ad surgentem convertit lumina Solem

Dant fruges manibus salsas,

Quo loco Servius ait: *Disciplinam caeremoniarum sequutus est ut Orientem spectare diceret eum, qui esset precaturus*. His adde Ovidium lib. 4. *Fastor.*

His Dea placanda est, hæc tu conversus ad Ortum
Dic quater.

Sed & Vitruvius de templorum architectura lib. 4. cap. 5. hæc prodit: *Ædes autem sacra doctum immortalium ad regiones quas spectare debent sic erunt constituenda; nisi si nulla ratio impediverit, liberaque fuerit potestas, adis signum quod erit in cella collocatum, spectet ad vespertinam celi regionem: ut qui adierint ad aram immolantes, aut sacra facientes spectent ad partem celi Orientis, & simulacrum quod erit in ede. Et ita voca suscipientes concurrant eodem & Orientem celi*. Quo etiam argumento Tertull. in Apologet. dicit: *Sed & plerisque vestrum affectione aliquando celestia adorandi, ad Solis Ortum labia vibratis*. Huc pertinet dictum istud Latini Pacati in Panegyric. *Ut divinis rebus operantes in eam celi plagam ora convertimus a qua Lucis exordium est*. Denique Clemens Alexand. lib. 7. *Stromatum*, solemnem plane fuisse hanc ad orientem conversionem in actibus ad religionem spectantibus indicat.

12. In Sanctuario, præter intermedium Altare, geminæ hinc inde mensæ collocatæ erant, quales etiam

nunc conspiciuntur marmorea in Sanctuario commemorata sanctorum Martyrum Nerei & Achillei Ecclesiar. In ea, quae ad levam erat, reponerentur vasa sacra cum suis velis simulque panis consecrationi, sacraeque communioni destinatus, partim etiam eulogiis post sacram synaxim distribuendis assignatus. Mensam istam Graeci *επίθιον* id est *propositionem* & *δισκοβίαν* vocant; cujus accellum etiam ipsis Subdiaconis, necnon sacrorum vasorum contactum interdicit Laodicensis Synodus can. 21. In altera ad dexteram erecta mensa reponerentur sacra Episcopi vel Sacerdotis sacrificaturi vestimenta.

13. Per interiorem Sanctuarii circuitum dispositae erant exedrae pro Sacerdotibus, atque his editior Cathedra Episcopalis in medio ac intimo Sanctuarii hemicyclo e regione altaris; adeo ut sedens Episcopus & altare & populum recta prospiceret. Huiusmodi visitur solium, in illo sanctorum Nerei & Achillei sanctuario, ex quo sanctus Papa Gregorius (ut ipse de se perhibet) sermonem olim die horum martyrum natalitio ad populum habuit. Propter quae venerandae antiquitatis vestigia, sedulo admonuit, insculptis marmoris litteris, nunquam satis laudatus ejusdem Ecclesiae titularis Cardinalis Caesar Baronius, ne quis posthac ejus speciem immutaret, aut lapidem moveret. Cujus etiam curam & ministerium Sacerdotibus Oratorii Sanctae Mariae dictae in Vallicella fecit attribui. Ita vero Pontificia sedes, tribus est elevata gradibus supra contiguas utrobique dispositas ex marmore Cathedras. De Cathedra Episcopi sic Augustinus scribit in Psalm. 126. *Quomodo visitur altior locus sit ad custodiendam vineam, sic & Episcopis altior locus factus est; & de isto loco periculosa reddidit ratio.* Liturgia enim Chrysostomi sedem vocat Episcopalem *τὴν ἀπὸ καθέρας* quae *supra est Cathedram*, Clemens Papa & Martyr lib. 2. Constitutionum Apostolicarum, c. 61. similiter docet in medio Sanctuarii sedere Episcopum, id est in medio penitioris parietis qui Sanctuarium a tergo ambit. Additque sacrum Clerum ad ejus utrumque latus assidere.

14. Verum tamen ex ista Cathedra, quae divinis Officiis inserviebat, sermocinari non solebant ad populum Episcopi; neque ex ambone, nisi minores Sacerdotes. Sed quando Antistes erat ad plebem concionaturus, apprabatur ei mobilis cathedra supra celsiorem Altaris gradum e regione ambonis atque navis. Equae vigeat consuetudo tum in Orientalibus tum in Occidentis Ecclesiis. Gregorius enim Nazianzenus, oratione 190. ait se concionante cancellos vim pulsos ac ponte emotos a confluentis populi frequentia, *καὶ ἀναβῆναι ἀπὸ τοῦ ἀμβωνοῦ* *πρὸς τὸν ἄνω θρόνον*. Cancellorum autem objecta superius dictum est Sanctuarium fuisse a reliquo templo divisum. Et de Chrysostomo Socrates prodit peculiato hoc ei fuisse, ut extra Sanctuarium, quo melius a populo audiri posset, in ambonem prodiret ad concionandum, instar inferiorum Sacerdotum, quibus licitum non erat e Sanctuario sermocinari. Huc spectat patet Prudentii Basilicam Hippolyti martyris describentis. distichum de Sanctuario sic loquens:

Fronte sub adversa gradibus sublime tribunal

Tollitur, Antistes predicat inde Deum

Et Sidonius Appollinaris in carmine eucharistico ad Faustum Arelatensem Episcopum ita concinit:

Sen te conspicuis gradibus venerabilis ara

Concionaturum plebs circum sedula sistit,

Exposita legis bibas auribus ut medicinam.

Supra memoratus Clemens meminit duorum, ut appellat, Pastophoriorum in Ecclesiis extruendorum, lib. 6. Constit. Apost. cap. 61. Eadem significat Paulinus nomine *Secretariorum*, quae dicit esse ad absidem ep. 12. ad Severum. Cum vero Absis peculiariter diceretur fornicis, seu arcus ipsum Sanctuarium superne coronans; facile colligitur gemina illa Pastophoria seu secretaria fuisse in fronte Sanctuarii hinc inde collocata, quorum unum inserviebat (ut multis visum est) recondendae sacratissimae Eucharistiae; aut (ut alii multi opinantur) erat ipsa quae nunc vocatur Sacristia, & antiquitus Secretarium, quod idem nomen nonnunquam Sanctuario quoque tribuebatur, ut diversis paullo post testimoniis comprobabitur. Graece etiam Sacristia *οὐδωμῆσιον* vocabatur, & Sacristiae praefectus, seu *ἔδευτος οὐδωμῆσιος*, Latine *Sacrista*, Custos, *ἔδευτος*. Alterum vero Secretarium seu Pastophorium sacris Ecclesiasticis libris recondendis usui erat. Testificatur Paulinus se quod ad levam erat Secretarium hoc disticho inscripsisse:

Si quem sancta tenet medicandi in lege voluntas,

Hic poteris residens sacris intendere libris.

Idemque, de altero Secretario ad dextram sito a se descripti Templi, scribit a se superpositum fuisse distichum istud:

Hic locus est, veneranda penus quo conditur; & quo
Promissur alma sacri pompa ministerii.

15. Sacrae reconditorum Eucharistiae solebat antiquis ut plurimum esse armarium ac repositorium ad Sanctuarii latus, ut colligitur ex supra allegatis Clementis & Paulini locis. At vero secundum Turonense Concilium can. 3. prohibet in imaginario ordine componi Dominicum corpus, sed jubet in Altari reponi sub titulo Crucis. Poterat quidem esse locus affabre dispositus in illa Crucis mediana parte, qua duo ligna, rectum & transversum, committebantur; aut certe titulus Crucis pro ipsamet Cruce ibi usurpatur, ut velit Concilium, Eucharistiam in medio Altari recondi intra locum situm sub pede Crucis. Alibi praeterea solebat divinum Sacramentum reponi & asservari intra suspensam supra sanctum Altare columbam, vel pixidem, vel arculam auream vel argenteam, ut colligitur ex suppliance libello quem oecumenicae quinta Synodo Clerici & Monachi Antiocheni obtulerunt, actione 1. Severum Pseudopatriarcham haeticum accusantes subreptam furto columbarum ex auro fabricatarum, quae fuerant ad sacras aras appensae, itemque aliarum argentearum quae fuerant in Baptisteriis collocatae, ad communicandos (ut conjicio) recens, pro vigente tunc consuetudine, baptizatos. Legimus insuper in Basilii Graece conscripta vita, Amphilochio attributa, columbis argenteis inclusam de more fuisse in templis Eucharistiam, quem ritum suspendendi vasculo augustissimum Sacramentum, quod funiculo serico elevari aut demitti olim ad populi communionem solet, vidimus ad usque nostram aetatem perdurasse in Metropolitana Aquarum sextiarum Basilica. Sed jam prorsus inolevit, introductis commodioribus tabernaculis primario Altari superpositis. Extat Venantii Fortunati carmen de Turri, quam Felix Bituricensis Episcopus ex auro fabricari curaverat, ad condendum intus vivificum Sacramentum. Is vero Felix huic Turonensi secundae Synodo legitur subscriptus. Asservata praeterea in templis Eucharistiae exemplum habet Optatus Milevitanus lib. 2. contra Parmenianum, in illo Donatistarum scelere, qui facta in Ecclesiam orthodoxam irruptione, depromptum inde sacratissimi Corporis Sacramentum canibus devorandum projecerunt: sed conversi canes ad sacrilegos, non Eucharistiam, sed illos impios dentibus & efferata rabie lacerarunt. Taceo epistolam ad Jacobum fratrem Domini, quae meminit asservationis sacrorum fragmentorum hujus Sacramenti intra Sacarium, quae Clementi Papae attribuitur; quae quidem pseudepigrapha & supposititia est, opus tamen antiquum, & demonstrans prisca temporis usum.

16. *Secretarii* vocabulum diversa significat. Primum apud Jurisperitos usurpatur pro secreto judicis auditorio, in quo seorsim tum partes, tum testes audiebantur. Apud Ecclesiasticos vero Scriptores diversa connotat: nunc ipsum Conclave in quo vasa sacra & alia ad sacrificium spectantia, omnisque ad templi cultum & ornatum pertinens supellex asservatur: nunc illam etiam Sanctuarii partem, in qua vela, vasaque, & indumenta sacra ad sacrificium decenter apparabantur, tum in Diaconio, tum in mensa prothesis, ut superius descripsi; nunc demum pro toto ipso Sanctuario usurpatur. Sic enim tertium Carthagine habitum Concilium inscribitur, *In Secretario Basilica Restituta*. Et quartum Carthaginense similiter; *In Secretario*. Sextumque ibidem, *In Secretario Basilica Fausti*. Septimum pariter in eadem civitate, *In Secretario Basilica Restituta*. Et Milevitanum, *In Secretario Basilica*. Atque Africanum plenarium, *In Secretario Basilica*. Constantianum, *In Secretario*. Arelatense secundum can. 15. disterte *Secretarii* nomine Sanctuarium exprimit. Liberatus Diaconus in Breviario cap. 13. vocat *Secretarium*, Ecclesiae S. Euphemiae locum, in quo Synodus inita est Chalcedonensis. Denique Gregorius Magnus lib. 2. ep. 54. Sanctuarium similiter *Secretarii* appellatione designat.

17. Graeca etiam vox *βήμα* duplex Ecclesiasticum significatum complectitur, seclusis aliis & prophanis significationibus. Nam praeterquam quod Sanctuarium per se significat, usurpatum pariter pro *Ambone* legitur, vocisque origo ac etymon utriusque rei convenit *επιβῆναι* *βῆμα* *ἀπὸ ἀσπένδου*, Gregorius Nazianzenus, invectiva 1. in Julianum, postquam retulit istum militiae Christianae infamem desertorem, olim in Ecclesia Clericum Lectorem fuisse, subjungit *καὶ τὸ μέγα βήματος ἡζουμένου τύπος ἀπὸ ἀμῶν ἀσπένδου ἰσχυροῦ*. Siquidem ex ambone legebatur: solis vero sacris Clericis quales minime censebantur Lectores, Sanctuarium ingredi licebat, ut perspicue decernunt Laodicensis Synodi canones 21. & 22.

18. Denique Baptisteria non intra, sed extra Ecclesiam constructa erant: quale hodie visitur Constantinianum juxta Basilicam Lateranensem, quam utramque fabricam Constantinus a fundamentis creverat. In primariis item Etruriae civitatibus Florentia & Pisis; Metropolitanarum Basilicarum Baptisteria sejuncta ab eis cernuntur,

nuntur, veterisque hujus consuetudinis certam fidem facit Cyrillus, Catech. Myst. 1. Paulinus etiam in scrip-
tus præfata ep. 12. Baptisterium refert a se inter duas
Basilicas extractum,

DISSERTATIO XI.

De Eulogiis.

1. **E**ulogiæ erant ex panibus excisæ particule, preci-
bus solemnibus benedictæ, in signum Catholicæ
in fide & caritate communionis, inter fideles distri-
bueudæ. Harum referunt multiplices species antiquo-
rum monumenta: quædam enim erant panis azyini,
quædam panis fermentati: aliæ item publicæ, aliæ pri-
vatæ censebantur. Prima Eulogiarum institutio solas
azymas, nec ullatenus fermentatas admittebat. Hac ni-
mirum ratione, quia dispertiebantur fidelibus illis, qui
sacrosanctæ Eucharistiæ non fuerant participes: earum
enim materia ex panibus erat ad mysticam consecratio-
nem destinatis, quæ primis sæculis ubique in Oriente
& Occidente non aliter quam in azymis fiebat. Panes
itaque azyini, antequam ad sacrum Altare deferrentur,
apponebantur in Diaconica mensa, ibique solemnibus
orationibus benedicebantur; quibus peractis cultro,
quem Græci *ἀγίαν λήξαν* sacram Lanceam vocant, in
multas dissecabantur partes, quarum aliquæ ad conse-
crationem & mysticam Altaris communionem tam Sa-
cerdotis quam populi secornebantur; reliquæ vero citta
mysticam consecrationem, pro fidelibus, qui Eucharistiæ
non participarant, nec tamen Catholicæ & Ecclesiasti-
cæ communionis exortes erant, seponebantur; & in
symbolum quoque communis fraternæque unionis distri-
buebantur manducandæ. Post debellatos magni Constan-
tini armis tyrannos Ecclesiæ Christi persecutores, ruinis
jam deficientis Paganismi Ecclesia mirifice aucta propa-
gataque fuit, qua occasione Melchiodorus ejus temporis
Romanus Pontifex constituit, ut non tantum ex azy-
mis, ut olim fieri solebat, sed etiam ex fermentatis pa-
nibus conficerentur. Idque Pontificali auctor vitæ il-
lius insinuat: *Hic fecit ut oblationes consecrata per Ec-
clesias ex consecrato Episcopo dirigerentur, quod decla-
ratur fermentum.* Inde liquet ab Episcopo solitam im-
pertiri benedictionem istam, qui hæc deinde Eulogias
ad titulum Presbyteros, id est Parochos dirigebat,
istiquæ subditis sibi fidelibus largiebantur, qui ritus bre-
vi omnes Occidentis provincias pervasit: non constat
tamen fuisse ad orientem propagatum.

2. Altera fermenti mentio in Siricii vita sic legitur:
*Hic constituit ut nullus Presbyter Missas celebraret per
omnem hebdomadam, nisi consecratum Episcopi loci desi-
gnati susciperet declaratum, quod nominatur fermentum.*
Vox ibi consecratum, perinde est ac vox benedictum.
Tertia ejus mentio ab Innocentio Papa primo, in epist.
ad Decentium Episcopum Eugubinum, cap. 5. *De fer-
mento vero quod die Dominico per titulos mittitur, su-
persuade nos consulere voluisti cum omnes Ecclesie nostræ
intra civitatem sint constitute: quorum Presbyteri, quia
die ipso propter plebem sibi creditam nobiscum convenire
non possunt, idcirco fermentum a nobis confectum per
Acolythos accipiunt, ut se a nostra communionem maxime
illa die non judicent separatas: quod per Parochias (sci-
licet rurales atque ab urbe longe remotas) fieri debere
non puto, quia non longe portanda sunt sacramenta (id
est res benedictæ ac precibus sanctificatæ, licet non
censeantur de numero sacramentorum strictius usurpa-
torum septenario) nec nos per cæmeteria diversa consti-
tutis Presbyteris destinamus, ut & Presbyteri eorum con-
ficiendorum jus habeant atque licentiam.* Vult hoc loco
Innocentius eandem per cunctos Episcopatus circa Eu-
logias fermentatas servari consuetudinem, quæ Romæ
usitabatur. Quarta demum fermenti mentio est in per-
antiquo Romano libro, quem citat Baronius his ver-
bis: *Quinta Dominica in Quadragesima Sabbato datur
fermentum in consistorio Lateranensi.*

3. In Oriente celebrata Synodus Laodicensis can. 19.
ita sciscit: *Ne sancta instar Eulogiarum in festo Pasche
in alias Parochias transmittantur:* Cujus decreti ratio
est, quia cum Paschalibus festis omnes fideles Eucha-
ristiam sumant, superflua fuisset minor communionis fide-
lijum (quæ per Eulogias fit) significatio, quæ diebus
aliis non communicantibus Eucharistiam fidelibus im-
partiebantur. Est præterea Laodicensis can. 32. prohibens
ab hæreticis Eulogias sumere. Cujus ratio constat: quia
cum dentur Eulogiæ in signum communionis ac unio-
nis fidelium, is qui ab hæreticis acciperet, protestaretur
ipso facto cum eorundem secta communionem ac so-
cietatem. Eadem insuper Synodus can. 49. sancit non
esse in Quadragesima panem offerendum aliis a Sabbato

& Dominica diebus. Illi qui panem hunc ibi de Eu-
charistia intelligunt, rationem istam decreti proferunt,
una cum Græco commentatore Theodoro Balsamone,
quia non celebrantur apud Græcos Sacræ Liturgiæ, ne-
que participatur Eucharistiæ Sacramentum diebus jeju-
niorum, & quia Sabbatis & Dominicis totius anni,
etiam intra Quadragesimam occurrentibus, ab Apосто-
lorum usque ætate prohibita sunt apud Ecclesias Orien-
tis jejunia. Alii vero canonem de Eulogiis exponentes
rationem adducunt istam: quia præscripta quadragesima-
libus diebus jejunia committione Eulogiarum infringere-
rentur, quæ quidem infractio non est pertimescenda
Sabbatis & Dominicis, quibus apud Orientales jejunia
vetantur.

4. Catechumenis aliquando datæ fuerunt festis Paschæ
diebus Eulogiæ, quia vice erant ac supplemento Eucha-
ristiæ quam iisdem sumere nefas erat; quatenus ante
Baptismum res est nefaria & sacrilega participatio al-
terius cujuscumque proprie dicti Sacramenti. Sed Eu-
logias catechumenis tandem conferri prohibuit Conci-
lium Carthaginense tertium can. 5. eo quod nondum in
Ecclesiam sint admissi, permisitque eis duntaxat salis
prægustationem, quam nihilominus idem Sacramentum
vocat, largiore nimirum significato. Quo eodem usur-
pat August. dum sic de catechumenis loquitur lib. 2. de
peccatorum meritis, cap. 26. *Et quod accipiunt, quamvis
non sit corpus Christi, Sanctum est tamen & sanctius
quam tibi quibus alimur, quoniam Sacramentum est.* Id-
que sacramenti nomen de Eulogiis usurpat paullo ante
prolatus Innocentii Pontificis locus. Theophilus simili-
ter Alexandrinus, can. 8. decernit oblatores ad Altare
minime participes esse debere catechumenos: sed solum
Clericos, & plebem mysteriis initiatam.

5. Priusquam fuisset institutum fermentum, editus est
de Eulogiis a Pio Papa primo canon iste, *ut de oblatio-
nibus quæ offeruntur a populo, & de consecrationibus quæ
superfunt, nec non de panibus quos deferunt fideles ad
Ecclesiam, vel certe de suis Presbyter convenienter par-
tes incisas habeat in vase nitido & convenienti, ut post
Missarum solemniam, qui communicare non fuerunt para-
ti, Eulogias, hoc est panem benedictum omni die Domi-
nico & diebus festis exinde accipiant, quæ cum benedi-
ctione prius facias.* Iste ritus etiam nunc a Græcis Cle-
ricis observatur Romæ post celebratam ab ipsis Litur-
giam Græco ritu intra sacram S. Athanasii Basilicam.
Denique sæculo nono Leo Papa quartus, idem qui ad-
versus Saracenos in Italia grassantes Vaticanam Eccle-
siam, & suburbium munitionibus cinxit, eique parti
nomen Leoninæ urbis indidit, ita sancivit epistola en-
cyclica ad omnes ubique Sacerdotes: *Eulogias post Mis-
sas in diebus festis plebi distribuere.* Antiquissimus ille
oblationum populi ritus, ex quibus sacra subinde con-
ficienda erat Eucharistia, cum distribuendis Eulogiis,
confirmatur ista Cypriani Carthaginensis querela, de
opere & elemosynis: *Locuples & dives es & Domini-
cum celebrare te credis, qui carbonem omnino non respi-
cis, qui in Dominicum sine sacrificio venis, qui & par-
tem de sacrificio quod pauper obtulit sumis.* Similem re-
novat querimoniam August. serm. 252. de temp. *Obla-
tiones, quæ in Altari consecrantur, offerte; erubescere
debet homo idoneus si de aliena oblatione communicat.*
Eandemque materiam sermone sequenti fufe quoque
prosequitur idem Augustinus.

6. Ne vero privatas Eulogias silentio involvamus,
quas scilicet privatim amici inter sese ultro citroque
mittere consueverant, Paulinus, epist. 1. in fine, vini
Campani eulogiam mittit ad Severum. Idemque aliam
ad Augustinum & alteram ad Alypium, ut legimus
epist. 31. apud Augustinum & epist. 25. Idemque ad Ro-
ntanium & Licentium alias mittit eulogias ex pane. Au-
gustinus vicissim eulogias ad Paulinum mittit epist. 34.
Atque ista satis, ut ad alia progrediamur.

DISSERTATIO XII.

De fermento: & quidam rei inter præfata Ecclesie Romana ritus fuerit.

1. **A**D hauriendam hujus difficultatis elucidationem,
in memoriâ revocanda sunt tria loca ex vita
Melchiodori, & Siricii, Romanorum Pontificum, arces-
sita; nec non ex Innocentii I. Pap. etiam Romani epi-
stola ad Decentium Eugubinum Episcopum. Et quidem
qui prior est locus manifeste arguit distribuendi fermen-
ti institutionem sua habuisse primordia a Melchiade Pa-
pa; cum tamen institutio distribuendæ Eucharistiæ, quam
nonnulli cum fermento confundi voluerunt, sit divinæ
ab uno Christo originis: eamque Petrus Apostolus pri-
mus Romanis tradiderit.

2. Porro secundus, qui est Siricii Papæ, locus, tantum abest ut propter fermenti a Papa, vel quolibet Episcopo, benedicti seu consecrati distributionem, cunctis inferioris gradus Sacerdotibus prohibeatur sacrosanctæ Missæ celebratio, ut adversarii contendunt, quin potius eos omnes ad sacrificandum adeo decernit obligari, ut non aliter fermentum ab ipsis distribui permittat, nisi postquam Deo sacrificaverint.

3. Tertius denique textus, qui est Innocentii, admodum perplexus & obscurus, perspicue tamen hoc docet, fermentum non esse sacratissimam Eucharistiam, quatenus officium transportandi fermenti, non Sacerdotibus, non Diaconis, immo ne ipsis quidem Subdiaconis, contra debitam vivificæ Eucharistiæ venerationem, & laudabilem veteris Ecclesiæ consuetudinem; sed solis infimis clericulis Acolythis assignat.

4. Sed si quis insulat tribus his locis, fermento nomen attribui *Consecrati*, vel *Sacramenti*: Expedita responsio præsto est, qua hujusce teli, si qua sit, acies retunditur. Certum quippe est his quoque vocabulis exprimi solitas quascunque eulogias fuisse. Cui veritati stipulatur Concilium Carthaginensis tertii canon 5. dicens: *Placuit ut per solemnissimos dies Sacramentum catechumenis non detur nisi solitum sal.* Augustinus pariter lib. 2. de peccat. merit. cap. 26. ait: *Et quod accipiunt catechumeni, quamvis non sit corpus Christi, sanctum est tamen, & sanctius quam cibi, quibus alimur, quoniam Sacramentum est.*

5. Qui vero recentem hanc opinionem invexerunt, alios simul nequaquam negligendos errores induxerunt; In primis, fermentum nihil aliud aut minus fuisse quam adorandum Corpus Christi. Secundo, erroneam fuisse Ecclesiæ Romanæ persuasionem, aut nunc esse, quod sibi traditum ab Apostolis Petro & Paulo jam inde ab initio ut in fermento consecraret, non vero oppositum ab eadem Romana Ecclesia simul doceri & districtè juberi, quæ Petri & Pauli inviolabile præceptum, ut non aliter in Romana Ecclesia nisi in azymis sacrificetur. Tertio etiam stabilita Ecclesiæ pace in amplissima, & populosissima totius orbis terrarum civitate innumera sparsæ essent sacræ basilicæ, edictis Romanorum Pontificum sollicitè cautum fuisse, ne plusquam in una Romana urbis Ecclesia, neve plus una per totam civitatem Missa, testis etiam solemnioribus, & Dominicis diebus, quisquam Sacerdos celebrare præsumeret: atque sine ullo Sacerdotum, vel populi crimine ferale interdictum Romanam universam occuparet, adeo ut fieri non posset, ut quantumcumque sese miserandus populus conprimeret, ex quinque millibus vix duo tresve homines ad se insinuandum in confertissimas turbas robustissimi, sacro possent interesse, Dominicis etiam & Paschalibus diebus. Idemque strictissime ritus præscriberetur & servaretur quacunque proceduntur occidentiarum Provinciarum Ecclesiæ, ipsique Sacerdotes propemodum omnes tota fere vita nullum Deo sacrificium litare possent: Qui quartus est error, si non modo Romanus Princeps Pastorum necessariis pascuis proprias sibi viciniores prohibuisset oves perpetui fame perimendas, sed aliis quoque minorum Ecclesiarum Pastoribus iussisset, ut omnia peces se pascua, fontesque salubrium aquarum, commissis suæ curæ ovibus & agnis intercluderent: non enim aliter mandatum Innocentii ad Decentium Episcopum intelligi volunt.

6. Quintus demum ista opinantium accedit error, idemque insignis: nullum fuisse per octingentos annos penes Latinis sive Europæ, sive Africæ Ecclesias, Eulogiarum usum. Unde nam quæso tam præceptum asseverandi fiducia & Censentque Augustinum & Paulinum fuisse vel origine, vel Episcopatu Græcos, aut non nisi post octingentos a Christo annos prodixisse. Constat vero ex mutuis amborum litteris Eulogias inter se se transmississe. Pius etiam Romanus Pontifex & Martyr decretum edidit de oblationibus populorum in hæc verba: *Ut de oblationibus qua offeruntur a populo, & de consecrationibus qua supersunt, vel de panibus quos deserunt Fideles ad Ecclesiam, vel certe de suis Presbyter convenienter partes incisas habeat in vase mundo & convenienti, ut post Adiffarum solemnia qui communicare non fuerint parati, Eulogias omni die dominica & in diebus festis exinde accipiant, qua cum benedictione prius faciat.* Melchisedes etiam, referente in ipsius vita Damaso, simile decretum edidit. Præterea Carthaginense Concilium tertium anni 397. can. 5. edixit de Catechumenorum Eulogiis, certe Catechumenis ad Eucharistiam nullus erat accessus.

7. Ulterius porro assertionis de unico nec iterabili in universa civitate Romana sacrificio, & similiter in omnibus & singulis Episcopatibus, atque ita cunctis Sacerdotibus ubique interdicta in perpetuum Missa, evanescent falsitas per eam rationem, qua Sancti Patres discrimen assignant inter Sacerdotes veteris & novæ Legis,

quorum illi ab uxoribus se continebant solo tempore, quo secundum vices suas incumbere illis sacrificandi ministerium; cum sit locus judicandum de Sacerdotibus Ecclesiæ Christi: quia non per certas vices, sed quotidie sacrificium & quidem sanctius & divinius offerunt. Hanc discriminis causam Siricius Pontifex in epist. ad Himerium Tarraconensem Episcopum, cap. 7. postquam adduxit, sic ait: *Nostri autem Sacerdotes Deo QUOTIDIE sacrificant, ut in his qua QUOTIDIE offerimus sacrificiis Deo nostro placeamus.* Et qui de fermento mandavit ille ipse Innocentius Papa I. scribens ad Victorium Rotomagensis Episcopum, cap. 7. hoc idem urget argumentum dicens: *Tenere Ecclesia omnino debet, ut Sacerdotes & Levite cum suis uxoribus non coeant, quia mysterii QUOTIDIANI necessitatibus occupantur.* Et mox: *Nam si præcis temporibus de templo Dei Sacerdotibus anno vicis sue non discedebant, sicut de Zacharia legimus; quanto magis Sacerdotes Ecclesiæ, vel Levite, pudicitiam ex die ordinationis sue servare debent, quibus vel sacerdotium, vel ministerium sine successione est, nec PRÆTERIT DIES, qua vel a Sacrificiis divinis, vel a Baptismatis officio vacent: Nam si B. Paulus ad Corinthios scribit: Abstineat vos ad tempus ne vacetis orationi; & hoc utique Laicis præcipit: multo magis Sacerdotes, quibus & orandi, & SACRIFICANDI JUGE OFFICIUM EST, semper debebunt ab hujusmodi consortio abstinere.* Ipsemet Papa Innocentius idem iterat argumentum in epist. ad Exuperium Tolosantem Episcopum cap. 1. His addendum Concilium Tolosanum primum anno 400. can. 5. dicens: *Presbyter, vel Diaconus, vel Subdiaconus, vel quilibet Ecclesiæ deputatus Clericus, si intra civitatem fuerit, vel loco in quo Ecclesia est, aut castello, aut vico, aut villa, & ad Ecclesiam ad SACRIFICIUM QUOTIDIANUM non accesserit, Clericus non habeatur.*

8. Quinetiam Leo Papa Magnus ad Dioscorum scribens Alexandrinum epist. 11. aliis R. his illum verbis commonet: *Ut autem in omnibus observantia nostra concordet, illud quoque volumus custodiri, ut cum solemnior quoque festivitas conventum populi numerosioris indixerit, & ea Fidelium multitudo convenerit, quam recipere simul una basilica non possit, Sacrificii oblatio simul indubitanter iteretur, ne his tantum admissis ad hanc devotionem qui primi advenerint, videantur hi qui postmodum confluerint non recepti. Necessè est autem ut quedam pars populi sua devotione privetur, si minus tantum Missa, more servato, Sacrificium offerre non possit, nisi qui prima diei parte convenerint. Studiose ergo dilectionem tuam & familiariter admonemus, ut quod nostra consuetudini ex forma (Nota hæc) paterne traditionis insedit, tua quoque cura non negligat, ut per omnia nobis fide & actionibus congruamus.* Sane Leo magnus indignum non judicasset; quod pars populi Alexandrini festivitatum diebus Missa frustraretur, neque Dioscorum Episcopum hortaretur, ut in hoc ritum Ecclesiæ Romanæ sequeretur, si res ipsa deteriore loco Romæ foret, majorque fidelium Romanorum pars ab audiendo sacro excluderetur, eo futili prætextu, ne qualicumque die intra Romanam, cujus mœnia quinquaginta miliaribus, teste Flavio Vopisco, protendebantur, plusquam una Missa celebraretur.

9. Quorsum igitur Magnus ille Constantinus tam multas sacras basilicas excitavit, incredibili splendore atque magnificentia locupletissimis latifundiis & censibus ditaverat, donariis pretiosissimis decoraverat, si una fortassis excepta, ceteræ omnes solitarie, divinoque cultu futuræ erant destitutæ? Veruntamen non usque adeo sordide irreligiosæque actum fuit: adhuc enim visuntur & supersunt etiam in minimis & antiquioribus Romæ Ecclesiis, quales sunt sancti Clementis ad amphitheatrum, sanctorumque Martyrum Nerei, & Domitillæ ambones, sanctuaria, Altaria, sacræ portæ, Diaconicæ mensæ, certissima monumenta Missarum in eisdem omni apparatu olim celebratarum. Quis vero ambigit, vel ignorat in plerisque minoribus Ecclesiis inter Missarum solemnias fuisse multas a sancto Gregorio Romano Pontifice homilias pronunciatas, intra inquam Missarum solemnias, ut ille testatur expresse in sua ad illas præfatione, quales sunt (ut celebriores taceam) Ecclesiæ Sanctæ Felicitatis, S. Stephani, S. Andrea, SS. Marcellini & Petri (& ista quidem notatur habita in die Dominica) S. etiam Sylvestri, S. Agnetis, B. Felicis, B. Laurentii, S. Pancratii, SS. Nerei & Achillei, SS. Processi & Martiniani, S. Clementis, SS. Joannis & Pauli (quæ etiam habita prænotatur Dominica die) S. etiam Mamæ, SS. Philippi & Jacobi, Dominica quoque die iterum S. Clementis in die Dominico, & in Ecclesia iterum S. Laurentii die pariter Dominico. Quis vero existimet quando in archis & angustiis illis locis sanctis ille Pontifex diebus etiam Dominicis sacrum peragebat, nullam fuisse aliam in tanta urbe Missam?

DISSERTATIO XIII.

De discrimine inter Episcopos, & Presbyteros jam inde ab ipsis Ecclesiæ exordiis.

1. Infausto quodam ordine conscripti a quodam Batauo Calviniano libri adversus Episcoporum dignitatem, & quod mirum est, insulti, inepti, perpetuisque ipsius auctoris adversus semetipsum contradictionibus referti, nonnullos etiam Catholicæ professionis adeo iudificantur, ut etiam editis in lucem libris non dubitent hunc asserere errorem, in Catholicæ professionis viris intolerabilem: nihil fuisse discriminis inter Episcopos & Presbyteros primis Ecclesiæ sæculis, quod attinet officium dignitatemque, sed quaecumque nunc temporis investum sit, id omne novitatem redolere; ab initio autem non sic fuisse. Prætermitto hic vetustissimorum Scriptorum monumenta, quæ omni perspicuitate convincunt istam inter utrosque differentiam, adeo ut omnes Episcopi præcipuum quid haberent, neque cum inferioribus Sacerdotibus commune, ita ut non omnes Sacerdotes essent, aut dicerentur Episcopi; atque istos illis præfuisse non solum ratione ordinationis, quæ tamen suprema est in Ecclesiæ regimine dignitas; sed etiam in confirmandi potestate, qua confertur Spiritus Deus, in aliis manuum impositionibus, in consecrationibus Ecclesiarum, Altarium, sacrorum Vasorum, & Virginum, in potestate jurisdictionis Ecclesiasticæ interioris atque exterioris, in auctoritate publice decernendi, in inflictione censurarum aliarumque pœnarum Ecclesiæ, in dispensationibus, mandatis, iussionibus, in Officiis & Beneficiis conferendis, aut amovendis, in promulgandis legibus aut decretis, in Synodis convocandis, in facto consiciendo chrismate, aliisque innumeris functionibus, quas regimen requirit humeris Episcopalis incumbentis Ecclesiæ. Ordinatio pariter Episcopalis longe diversa fuit a communi Sacerdotali, adeo ut per hanc consecrationem Spiritus sanctus talem illis impertiatur potestatem, & regendi Ecclesiam auctoritatem, qualem ex vi propriæ consecrationis ceteri Sacerdotes minime nanciscuntur, aut nancisci potuerunt ab initio, nec deinceps poterunt ad usque mundi finem. Idque non humana licentia, sed fide prorsus ad salutem æternam necessaria tenendum.

2. Epiphanius hæresi 76. Aerium hæresiarcham ab Ecclesia eo nomine damnatum perhibet, quia omne tollebat Episcopi & simplicis Sacerdotis discrimen, eosque in omnibus volebat haberi pares. At Epiphanius longe dispares esse probat ratione ordinationis, quæ solis ab Episcopis fieri potest. Verba ejus omnino digna sunt quæ mentibus fidelium infigantur: *ὁ μὲν γὰρ ἐπιτοκίαν τῆς πατρῆος ἐστὶ γυναικὶν, πατὴρας γὰρ γυνῆ τῆ ἐκκλησίας. ὁ δὲ πατὴρας μὴ δυναμένῃ γυναικὶ. Δια τῆς τῆς αὐτῆς παλιγγενείας, τέκνα γὰρ τῆ ἐκκλησίας, ὁ μὲν τῆς πατρῆος ἢ διδασκαλίας. ἢ τῆς αὐτῆς τῆ ἡν καθεὶν προσβύτιον πατὴρα μὴ ἔχοντα χειροθεσίαν τῆ χειροτονοῦν. Episcoporum ordo est ad gignendos Patres, nam Ecclesia patres, id est Sacerdotes, progignit. At Sacerdotum ordo cum nequeat Patres progignere, generat tamen per lavacrum regenerationis filios Ecclesiæ non, inquam, Patres vel Magistros. Quomodo enim posset Patres progignere potestate carens manuum impositionis?*

3. Quantos vero ætatis possumus Apostolicæ, atque adeo ab ipsis Apostolis consecratos Episcopos proferte? Jacobum Jerosolymis Domini fratrem, qui quæ huic successit Simeonem; itemquæ Marcum Alexandria, & qui ei successit Anianum; Evodium Antiochiæ, & hoc defuncto Ignatium, Smyrnæ pariter Polycarpum Joannis Apostoli discipulum. Tres præterea ab Apostolo Paulo consecratos Episcopos, Timotheum Ephesi, Titum Crete, Epaphroditum Philippensium.

4. De Episcopatu Jacobi Apostoli fratris Domini cognomento Justi refert Hegesippus apud Hieronymum, de Scriptorib. Eccles. cap. 4. *Hegesippus vicinus Apostolicorum temporum in quinto Commentariorum libro de Jacobo narrans, ait, suscepit Ecclesiam Jerosolyma frater Domini cognomento Justus.* Clemens Alexandrinus lib. 6. hypotyposon, & ex eo Eusebius lib. 2. histor. Eccles. cap. 1. eundem asserunt a Petro & Joanne & Jacobo majore Jerosolymorum constitutum Episcopum. His adde si lubet Anacletum Pontificem Apostolis supparem, relatum in decreto, can. ult. dist. 66. & Clementem Papam Petri discipulum lib. 8. constit. Apost. cap. 35. referentem, quod Jacobus tam a Christo primum, quam ab Apostolis creatus est Jerosolymitanæ Ecclesiæ Antistes. Quibus accedunt conformia posteriorum testimonia Eusebii & Hieronymi in Chronico, Epiphanius hæresi 29. num. 3. & hæresi 78. n. 13. & 14. Cyrilli Hierosolymitani catech. 4. & 14. Chrysostomi serm. 38. in 1. Corint. & serm. 5. in Acta.

5. De Episcopatu Marci Evangelistæ hæc faciunt Eusebius lib. 2. hist. Eccles. cap. 24. Hieronymus in Catalog. script. Eccles. cap. 18. dicens Alexandrinam Ecclesiam fuisse a Marco Evangelista fundatam eique successisse Anianum octavo Neronis anno. Idemque epist. 126. Epiphanius quoque hæresi 51. Marcum asserit fuisse a Petro missum in Ægyptum, postquam Evangelium conscripserat. Eusebius similiter & Hieronymus testificantur Petro in Antiochenam sedem successisse Evodium, & deinde Ignatium. Timotheum ab Apostolo Paulo constitutum Ephesinæ Præsulem Ecclesiæ, idem Apostolus scribit, 2. Timoth. 1. *Admoneo te ut resuscites gratiam Dei, quæ in te est, per impositionem manuum mearum.* Deque ejusdem supra Sacerdotes judiciaria potestate 1. Tim. 5. *Adversus Presbyterum accusationem noli recipere, nisi sub duobus aut tribus testibus.* Titum similiter Paulus perhibet a se consecratum Cretensium Præsulem, Tit. 1. *Hujus rei gratia reliqui te Crete, ut ea quæ desunt corrigas, & constituas per civitates Presbyteros sicut ego disposui tibi.* Epaphroditum denique fuisse ad Episcopalem Philippensium Ecclesiæ sedem promotum, idem docet Apostolus Philipp. 2. quo loco eundem vocat Philippensium Apostolum.

6. Irenæus lib. 3. cap. 3. perhibet Apostolos in singulis Ecclesiis a se fundatis constituisse qui eas regerent Episcopos. Additque Romanam Ecclesiam institutionis suæ a Petro, qui primus ejus fuit Episcopus, habuisse primordia, ejusdemque successorum Pontificum seriem texit ad suam usque ætatem. Ipsum deinde Polycarpum commemorat ab Apostolis præfectum Smyrnæ Antistitem ac Hierarcham, quem nos (inquit) vidimus in priori nostra ætate. Idemque alios exprimit Episcopos, quorum successorum seriem extare affirmat in propriarum Ecclesiarum Archivis. Eidem patrociniatur causæ Tertullianus qui secundo exeunte tertioque ineunte sæculo scribebat, hoc argumento, hisque verbis, quoscumque hæreticos fortiter expugnans, tractatu de præscript. c. 32. *Edant ergo origines Ecclesiarum suarum, evolvant ordinem Episcoporum suorum, ita per successiones ab initio decurrentem, ut primus ille Episcopus aliquem ex Apostolis vel Apostolicis viris, qui tamen cum Apostolis perseveraverint, habuerit auctorem & antecessorem. Hoc enim modo Ecclesiæ Apostolica census suos deserunt, sicut Smyrnæ Ecclesiæ habens Polycarpum ab Joanne collocatum refert, sicut Romanorum Clementem a Petro ordinatum edis. Proinde usque, & cetera exhibent, quos ab Apostolis in Episcopatum constitutos Apostolici semini traditus habeant. Confugant sate aliquid hæretici. Hactenus Tertullianus.*

7. Ut vero cunctos obices & remoras amoveamus; ultro annuimus, simplices quandoque ac secundi Ordinis Sacerdotes Episcoporum nomine in sacris Scripturis designari, quæ meta denominatio est, cui ipsius discrimen minime tollens. Eadem namque voces & nomina nunc ampliorum nunc strictiorum significationem fortuantur; & pessime argumentaretur quisquis ex eo quod passim apud Sanctos Patres Cyprianum, Hieronymum, Augustinum, Paulinum, aliosque, vocentur quilibet nomine Papæ, vellet concludere, habere singulos æqualem cum supremo Pontifice gradum, paremque in universa Ecclesiæ potestatem. Indifferentem illam Episcopi & Sacerdotis denominationem observant Hieronymus, Chrysostomus, Theodoritus, freti tum verbis istis Apostoli ad Philippenses, *Omnibus sanctis qui sunt Philippis cum Episcopis & Diaconibus.* Nulla ibi Presbyterorum mentio, quia sub Episcoporum nomine comprehenduntur: alioqui enim esse in una urbe plures Episcopi non possunt, sumendo id nomen in stricta magisque propria notione, quæ ad solos coarctatur Pontifices. His accedunt verba quoque Pauli Act. 20. *Attendite vobis & universo gregi, in quo Spiritus sanctus posuit vos Episcopos regere Ecclesiam Dei.* Quo loco Apollolus Presbyteros Ephesinæ Ecclesiæ adhortatur, quos Miletum acciverat; cum tamen ex sacris Ecclesiæ institutionibus non possit nisi unus Episcopus uni Ecclesiæ præfici. Tertius locus est in cap. 6. epistolæ ad Titum, cui maxime innititur Hieronymus in ejus loci commentario: *Hujus rei gratia, reliqui te Crete, ut ea quæ desunt corrigas, & constituas per civitates Presbyteros, sicut ego disposui tibi, si quis sine crimine est, &c.* Cyprius moniti hanc rationem subjungit, *Operet enim Episcopum sine crimine esse, sicut dispensatorem Dei.* Apostolus igitur singulis Presbyteris, quos Titus ordinaverat, nomen quoque tribuit Episcopi.

8. Enimvero prorsus est improbabilis opinio Theodotii comment. ad 1. Tim. cap. 3. Eos nimirum qui sunt superioris ordinis Sacerdotes, & nunc vocati solent Episcopi, fuisse olim nominatos Apostolos. At vero posterioris ordinis Sacerdotes communi appellatione Episcoporum fuisse designatos. Esto vocaverit senectus Epaphroditum Apostolum, Philip. 2. At pluries etiam uno contingit perfectos, sui que officii admodum studiosos

diolos Clericos cujuscunque Ordinis, quorum opera plures ad morum sanctitatem, aut fidei professionem, ex depravata vita, vel ex infidelitate, aut heresi conversi fuerint, Apostolos audire ac denominari. Sic S. Dominicus apud Volcas & Tectosages, S. Vincentius Ferrerius, S. Antonius Ulyssiponenſis, apud Japones S. Franciscus Xaverius, qui nunquam fuere Episcopi, denominati sunt Apostoli. At vero illi, qui cum Episcopali dignitate fulgerent, dicti quoque fuere Apostoli, illam nuncupationem honorificam sunt consequuti, non propter characterem sacri Ordinis, sed solum propter conversas a se nationes; sic enim Sancti Episcopi Remigius Francorum, & Leander Visigothorum, Bonifacius Germanorum Apostoli audiunt, ob populos quos evangelizando in ovilia Christi traduxerunt. Eoque sensu Epaphroditum nuncupat Paulus Apostolum, qui Apostolicis laboribus, & sacro zelo quo ardebat in excolendis sibi commissis populis.

9. Hieronymus tamen haud leve hac in re negotium fecerit, tum in epist. ad Evagrium 85. tum in commentariis epistolae ad Titum cap. 1. adeo ut Michael Medina ipsum in invidiam traxerit dogmatis Arianæ; sed perperam, nec citra temeritatem. In primis Sanctus Doctor contendit nomen Episcopi fuisse ab ipsis Apostolis attributum quibuslibet Ecclesiae Presbyteris; quod nos ultro concedimus. Additque in illa ad Evagrium epistola: *Quod autem unus electus est, qui ceteris proponeretur, ut schismatis remedium factum est, nec unusquisque ad se trahens Christi Ecclesiam rumpere.* Atque hoc idem sic repetit scribens in epistolam ad Titum: *Postea vero cum in partes & contraria studia divisus esset populus, ut dicerent quemadmodum Corinthi: Ego sum Pauli, ego vero Apollo, ego autem Cepha, ut demum plantaria ista dissensionum divellerentur, ad unum singulari Episcopi nuncupatione omnium sollicitudinem esse delatam.* Et subinde: *Sicut ergo presbyteri ex Ecclesia consuetudine sciunt se et qui propositus fuerit esse subiectos, ita Episcopi noverint se magis consuetudine, quam dispositionis Dominice veritate Presbyteris esse majores, & in commune debere Ecclesiam regere, imitatores Moyses, qui cum haberet in potestate solus praesse populo Israel, septuaginta elegit cum quibus populum judicaret.* Idemque praefata ad Evagrium epistola: *Quid enim facit, excepta ordinatione Episcopus, quod Presbyter non faciat.*

10. Agnoscens ergo Hieronymus Episcopos interioribus Presbyteris praecellere ordinandi potestate, qua isti omnino carent; idemque pares Moyſi faciens Episcopos, & equiparans Presbyteros septuaginta illis iudicibus, quos Moyses in sui consortium & solatium assumpsit, satis indicat se non exiguum potestatis & dignitatis discrimen agnoscere inter Episcopum & Presbyterum: dum vero contendit idem in Ecclesiae exordio, pares cum Episcopo fuisse Presbyteros, in multiplices eosque veros sensus involvit. In primis pares erant nuncupatione, secundum quam nunc disparates existunt. Secundo pares in regimine, quamvis origo & fons regiminis in solo esset Episcopo. Ea quippe moderatio primo vereque aetate saeculo in Episcopis erat, ut in commune bonum omnia cum Sacerdotum casto gererent, neque his inconsultis Praesules quidquam aggrederentur. Quae disciplina licet in multis exoleverit, multa supersunt tamen, in quibus necesse habent Episcopi consilium Capituli adhibere. Praclareque decernit Alexander Papa III. de his quae sunt a Praelat. sine consen. capit. c. novit. *Novit tua discretionis prudentia qualiter tu & fratres tui unum corpus sitis, ita quod tu caput, illi membra esse probantur. Unde non decet te, omissis membris, in Ecclesia tua negotiis aliorum consiliis nisi, cum id non sit dubium, & honestati tuae, & Sanctorum Patrum institutionibus contraire.*

11. Equiparari nonnihil potest pristinum illud a Hieronymo commemoratum regimen Ecclesiarum cum illo Praetorum Atheniensium, quos ἀρχοντες vocabant, Collegio. Postquam enim, mortuo ultimo illorum Rege Codro, Respublica Atheniensium in Democratiam vertit, ab electorum a se Praetorum Senatu semper fuit administrata. Isti quidem singuli Archontes vocabantur, singulis etiam incumbere Reipublicae sollicitudo: Sed tamen horum unus similiter Archon dignitate reliquis praeminebat, solus collegas convocabat, convocatis praesidebat, ejusque solius nomine anni & facti signabantur. Sufficit vero ad eluendam labem, quam ausus est Medina Hieronymo, ipsique Epiphanius inspergere, quod uterque in solo Episcopo agnovit Ordinationis potestatem, quae tamen non unica est prerogativa: veteres quippe canones, quos ambo Patres optime norant, alia Episcopis privilegia tribuunt, a nobis paullo ante recensita, ad quae Sacerdotibus interioribus aspirare ac praesumere non licebat. Ipseque Epiphanius Arium inter haereticos accenset hoc nomine, quia temerario ausu Presbyteros Episcopis equiparabat.

12. Egregium circa Episcopalem ordinandi potestatem alius Sacerdotibus incommunicabilem proferre luber exemplum ex historia Ecclesiastica, & veteris Concilii orthodoxi testimonio, Athanasius in suo Apologetico refert se Arianorum accusatione reum peractum eo nomine, quod Ischyram Presbyterum sacris ad Altare mysteriis operantem Macarius ab ipso mandatus Athanasio male multasset, atque mysticum calicem (quo utebatur Ischyra) confregisset. Tum Synodus Alexandrina, ad quam Episcopi Aegypti, Lybiae, Thebaidis, & Pentapolis convenere, post discussam accusationis hujus causam, scripsit Synodicam ad Julium Romae Pontificem, ceterosque omnes orbis Christiani Antislites, quam integram suo inseruit Apologetico idem Athanasius; ea vero testificatur neque ibi Ischyram rem sacram fecisse, neque mysticum calicem habuisse, ac ne Presbyterum quidem fuisse, sed tantum laicum; qui a Collutho manuum susceperat impositionem, qui non Episcopus, sed tantum Presbyter erat.

13. Ut vero ad Hieronymum regrediar, ejus sententia de differentia inter Episcopum & Presbyterum introducta, non a Domino, sed ab Ecclesia, elucidatur per veterem atque indiscriminatam Episcopi & Presbyteri nuncupationem: Scripturis etiam sacris, quas paullo ante produximus, est ab Hieronymo comprobata, & quam postmodum Ecclesia discriminavit, ad solos Ecclesiae Praesules & Hierarchas hanc restringens denominationem. Neque solus clarescit per commune Presbyterorum consilium, quorum operam & ministerium in consortium laboris & sollicitudinis assumere sacri solebant Pontifices. Sed tertio quoque adstruitur & elucidatur inde, quia Apostolorum aetate erant Episcopales seu Cathedralis Ecclesiae, earum quippe maxima pars a Sacerdotibus minoribus regebatur nullo praesente Pontifice, quemadmodum fieri cernimus in Parochialibus Ecclesiis. Etenim in Actis Apost. legimus, ipsam Samariam inclytam civitatem Hierosolymitanam emulam, & in ipso Judaeae confinio sitam, non habuisse peculiarem illum Episcopum: cum necesse fuerit ad eam mitti Petrum & Joannem Apostolos, ut ibi munus obirent Episcopale impositionis manuum ad Sacramentum Confirmationis.

14. Prae eminentiam denique Episcoporum in omnem clerum & populum, & obtemperandi necessitatem ac officium, quo illis Presbyteri obstricti sunt, insigniter commendat insignis Apostolorum discipulus & tertius a Petro in Antiochena Ecclesia Episcopus Ignatius Martyr sanctissimus, ad Philadelphenses scribens. Sicut demum fidei fundamentum inconcussum, jam inde ab Apostolis, ipsoque Christo stabilitum, & novissimo generali Conc. Trid. adversum nuperas haereseſ assertum, sess. 23. can. 6. *Si quis dixerit, in Ecclesia Catholica non esse Hierarchiam divina Ordinatione institutam, qua constat Episcopis, Presbyteris, & Ministris, anathema sit.* Deinde can. 7. *Si quis dixerit Episcopos non esse Presbyteris superiores, anathema sit.*

DISSERTATIO XIV.

De Provinciis Ecclesiasticis.

1. **P**lurimum conducit ad historiae Ecclesiasticae, Conciliorumque notitiam, Provinciarum Ecclesiasticarum peritia, quam hic pertractare aggredior. Quia vero distributiones praecipuarum Ecclesiarum saepe olim comperiuntur ad normam & partitionem veteris Imperii Romani, adeo ut omnium Ecclesiarum antiquissima patiter & sanctissima Hierosolymitana, nihil antiquius quam simplex parocchia fuerit Episcopalis, Caesarea Palaestinae Metropoli subiecta & suffraganea, non alia de causa, quam quia Caesarea secundum civilem potestatem habebatur totius Palaestinae Metropolis, tamen antequam ab Herode Idumaeo in honorem Caesaris amplificaretur, non aliud quam Turris Stratonis nomen haberet. Sic enim quia Byzantium nobilissima Urbs ab irato & infenso adversus eam Septimio Severo fuerat sub praefectura ignobilis oppidi Periothi, seu Heracleae Thraciae constituta, idcirco Byzantinus Episcopus, qui postremo evadit Constantinopolitanus Patriarcha, per multis annis extitit ab initio unus ex suffraganeis Heracleensis Metropolitae. Quia propterea inter Imperii Romani civitates primariae post Imperii caput Romam, primo fulgebat dignitatis gradu Alexandria Aegypti, & secundo Antiochia Syriae ad Orientem; ideo vivente Apostolo Petro Romana Ecclesia primum, Alexandrina secundum, Antiochena tertium sortita est nobilitatis gradum: diserteque asserit Anacletus Pontifex Apostolorum renouasse in Ecclesia jam dudum factam a Romanis Imperii divisionem, c. Provinciis, diss. 99.

2. Itaque operae pretium duxi, brevem, sed tamen exactam

exactam Præfecturarum Imperii Romani notionem tenere, ut innotescat inde quam prioribus sæculis fuerit partitio & ordo præfecturarum quoque Ecclesiasticarum. Summa olim Præfecti prætorio potestas, quæ arma simul & jura complectebatur, fuerat jam inde a regno Tiberii Cæsaris penes unum. Sed ex quo insidias Perennis Præfecti prætorio Commodus Imperator evasit, cepit ea potestas (ne foret nimia, ipsosque Præfectos ad Imperii ambitionem sollicitaret) inter duos æmulus dividi, teste Herodiano lib. 1. Postmodum Constantinus Magnus eam potestatem dignitatemque inter quatuor Præfectos partitus est, singulisque proprias attribuit distinctas regiones. Quarum primus Orientem regebat, ei denique subdebantur Provinciæ Egypti, Lybiæ, Pentapoleos, Syrtis, Asia, Cappadocia, Cilicia, Syria, Armenia, Thracia, Mysia inferior, Cyprus cum reliquis Orientis plagis. Sequebatur Præfectus Illyrici, cui parebat Illyricum, Dacia, Triballi, Pannonia, Mysia superior, Macedonia, Thessalia, Græcia, Peloponnesus, Creta, & insulæ circumfusæ; Tertius accedebat Italiæ Præfectus, qui præerat Italiæ, Siciliæ, Africæ, & circumjacentibus insulis. Quarto loco erat Galliarum Præfectus, cui obtemperabat Gallia, Hispania, Britannia, & insulæ adjacentes, ut scribit Zosimus l. 2.

Quatuor istæ singulæ Præfecturæ in plures dispartiebantur Dioceses, quæ a Præfectorum Vicariis regebantur; unde Vicariæ quoque dicebantur, plures etiam regiones ac provincias complectentes, ut videre est libro notitiæ utriusque Imperii, quem eruditus commentariis Pancirolus illustravit.

3. Sexto deinde in duas partes Imperio sex dinumeratæ sunt Orientalis seu Constantinopolitani Imperii Dioceses. Prima Orientis ejus Metropolis Antiochia, & ejus Vicarius speciali designatione audiebat Comes Orientis: Secunda Egypti: Tertia Asiæ: Quarta Ponticæ: Quinta Traciæ: Sexta Illyrici partis Orientalis, quarum meminere leges 1. & 2. C. de militari veste lib. 12, & l. 1. C. ut nemo ad suum patrocinium suscipiat rusticanos vel Vicar. eor. & l. ult. C. de divers. offic. lib. 12. Orientis Diocesis caput ac Metropolis fuit Antiochia, ut liquet ex historico Zosimo lib. 1. Hieronymo ad Pammachium, Chrysostomo homil. 1. ad populum Antioch. De hujus Vicarii officio extat tit. C. de offic. Comit. Orien. Diocesis Egypti Metropolis fuit Alexandria, ut ex Theodorito constat lib. 1. hist. Eccl. c. 1. Egypti Vicarius appellatione insigniebatur Præfecti Augustalis, de cujus officio, tit. habetur in Cod. de offic. præf. Augustalis, & in ff. pariter. Diocesis Asiæ Metropolis erat Ephesus, Chrysostomo teste in epist. ad Ephes. necnon subscriptione Theodori Ephesini Episcopi act. 18. Synodi sextæ. Porro Diocesis Ponticæ Metropolis extitit Cæsarea Cappadociæ, ut fides facit Greg. Nazianz. orat. de laudibus Basilii, & subscriptio Philalethis Episcopi Cæsareæ Cappadociæ in sexta Synodo. Thraciæ Metropolis a tempore Constantini fuit Constantinopolis, quam idem sede Imperii decoravit. Tres vero istæ Dioceses Thracia, Pontica, & Asiatica, fraude Græcorum in Concilio Constantinopolitano primum, deinde Chalcedonensi distractæ fuerunt; Thracia quidem a Romana sede, Asiatica & Pontica ab Antiochena Diocesi.

4. Diocesis autem Macedoniæ, Daciæ, atque Illyrici partis ejus, quæ ad Orientis pertinebat Imperium, caput fuit Thessalonica, ut refert Theodoritus lib. 5. hist. Eccl. cap. 17. Ad postremum tamen Justinianus, cum sedem Præfecti prætorio Illyrici, tum etiam Vicariam Apostolicam, seu jura Primatis (assente Papa Vigilio) ex urbe Thessalonica transtulit Acridum Dardaniæ oppidum, Justiniani natalem patriam, quam de suo nomine Justinianam primam dicit voluit, Novella 27. Deinde Nicolaus Papa primus epist. 2. hortatus est Michaeli Augustum, ut antiqua jura instaurari curaret, quibus fruebatur olim Thessalonicensis Episcopus, tamquam Romani Pontificis Vicarius per omnem Epirum, Illyricum, Macedoniam, Achajam, Thessalam, Daciam Ripensiam, Daciamque Mediterraneam, & Mysiam, Dardaniam atque Prævalim; hæc enim omnes Provincias hæc olim Vicaria sacra complectebatur.

5. Sex pariter constitutæ sunt Occidentis Dioceses, ac Vicariæ civiles. Una Italiæ; altera Illyrici; partis ejus quæ ad Occidentis pertinebat Imperium, tertius Africæ, quarta Galliæ, quinta Hispaniæ, sexta Britannicæ. Vicariæ Italiæ Metropolis fuit Mediolanum, ut ex epistola colligitur Athanasii in Solitar. vit. agen. ubi loquitur de Dionysio Mediolanensi Episcopo. Galliæ autem Augusta Trevirorum, ut ex eadem colligitur, ubi sermonem habet de Paulino Trevirorum Antistite. Idem confirmat Theodoritus lib. 3. hist. Eccl. c. 15. Salvianus etiam lib. 2. de providentia Dei, Treverim dicens summam Galliarum urbem. Britannicæ Vicariæ erat Eboracum Romanorum colonia, quam Spartianus in Seve-

ro, Urbem absolute per antonomasiam vocat, & in qua Constantius Chlorus Magni Constantini pater Regiam constituit, diemque obiit extremum, ut produnt Eusebius lib. 1. vitæ Constantini, Eutropius, Aurelius Victor & Orosius.

Diocesis Africæ indubitatum est Metropolim tam civilem quam Ecclesiasticam fuisse Carthaginem, cujus etiam Episcopus Primatu totius Africæ potiebatur ut passim videtur in Cypriani epistolis in Conciliis Africanis, quæ omnia ab Episcopo Carthaginensi indicabantur, quibus etiam præsidebat, cuique etiam subdicebantur provinciæ Numidiæ, atque utriusque Mauritanicæ Cæsariensis & Tingitanæ; quæ a suis quidem regebantur particularibus Primatibus; sed sub generali regimine atque auctoritate Carthaginensis Episcopi.

6. Carthago urbs totius Africæ celeberrima, cujus per Didonem Tyriam fundatio, Romæ conditum annis centum præcessit, in eum potestatis opulentique gradum conscendit, ut Romæ urbis æmula cum ea diuturnis annis per atrocissima bella de Imperio contendere, & post partum Romanis Victoribus terrarum orbis Imperium, soli Romæ cedens cum Alexandria Egypti de secunda palma contendere, cum incertum esset utra ex duabus vel amplitudine, vel opibus, vel populi frequentia prævaleret, ut Herodianus perhibet hist. l. 7. Perduravitque illa contentio usque dum Saraceni Carthaginem funditus everterunt. Quamdiu vero Carthago stetit sub Romanorum imperio, Metropolis fuit Africæ partis illius, quæ a freto Gaditano per omnes Lybicas Mediterraneæ maris oras ad usque Cyrenem porrigitur inter ipsum mare & Atlantem montem interclusa. Neque tantum Metropolis Civilis dignitatem obtinuit, sed etiam Ecclesiasticæ, postquam illis plagis Christi Evangelium illuxit.

7. Ex multis constat vetustiorum Scriptorum testimoniis illam præfuisse tribus præimplis provinciis Africanis, nimirum Proconsulari, cujus in primaria civitate Carthagine Romanus Proconsul sedem fixerat, ibique juridicos solebat habere conventus. Deinde Numidiæ, Mauritanicæque, usque ad Magni Constantini tempus. Hic vero subjectam Imperio Romano Africam in sex provincias civiles partitus est: Carthaginensem seu Proconsularem, Numidiam, Byzacenam, Tripolitanam, duasque Mauritanias, scilicet Sirifensem & Cæsariensem quæ Tingitana quoque dicebatur.

8. Pristinorum sub Carthagine Provinciarum ternarius constat numerus ex ipso Carthaginensi Concilio de baptizandis conversis hereticis, cui Cyprianus præsedie: *Cum in unum (inquit) Carthagini convenissent Calendis Septembris Episcopi plurimi ex Provincia Africana, Numidia, Mauritania, cum Presbyteris & Diaconibus.* Idemque Cyprianus epist. 49. ad Cornelium Papam: *Quoniam latius fusa est provincia nostra, habet etiam Numidiam & Mauritanias duas sibi coherentes, id est Tingitanam & Cæsariensem:* quas olim Galba Imperator in unam copulaverat provinciam, ut ex his liquet Taciti verbis lib. 3. hist. *Lucejus Albinus a Nerone Mauritania Cæsariensi prepositus addita per Galbam Tingitana provincia administratione, haud spernendis viribus agebat.* Appianus Alexandrinus in proœmio librorum de civilibus bellis, tres recenset nec plures Africæ provincias, Mauritaniam seu Maurusios: deinde Libicorum nationem, quæ Carthaginem complectitur: postremo Numidum regionem, seu ut Romani vocabant, Numidiam. Scribit autem Appianus sub Hadriano Cæsare. Pomponius etiam Mela quatuor quidem Africæ partes dinumerat, Mauritaniam, Numidiam, Africam minorem, & Cyrenaicam. Ceterum quarta ista Ægypto contributa fuit.

9. Magnus demum Constantinus sex Africanas recenset provincias in sua tractoria quam Ablavio scripsit epistola pro primo Arelateni Concilio, quod Nicænum præcessit: sic enim illum compellat: *Ut mox hæc meas litteras acceperis Cæcilianum supradictum (Carthaginis Episcopum) cum aliquibus ex eis quos ipse delegerit, sed & de Byzacena, Tripolitana, Numidianum, & Mauritaniarum provinciis, singuli quique aliquantos ex suis perducere debeant, quos ipse putaverit eligendos: sed etiam aliquos qui contra Cæcilianum eisdem dissentiant, data evellione publica, &c.* His adjuget Sexti Rufi locum illum ipsius Breviarii ad Valentianum Imperatorem: *Per omnem Africam sex provincie factæ, ipsa ubi Carthago est provincia Proconsularis, Numidia, Byzacium, Tripolis, & dua Mauritanie, hoc est Sirifensis, & Cæsariensis.* Tamen autem a Constantino distributæ fuissent sex memoratæ provinciæ Civiles, non tamen plures Ecclesiasticæ quam quinque numerabantur, ut fides facit Ferrandus Diaconus Carthaginensis in sua Canonum breviatione, tit. 87. quia Mauritania Sirifensis non statim suum pacta est Primatem, sed posteriore in Concilio Carthaginensi obtinuit. Unde in Concilio quoque Carthaginensi tercio anni 419. sit sigillatim

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

epistola in actis Synodi œcumenicæ quintæ. Eandemque renovat potestatem sanctus Papa Gregorius in gratiam Virgilii Arelatensis lib. 4. epist. 81. & 82. vires suas ei committens per omnes Ecclesias quas regnum Childberti complectitur, Romanus quoque Pontifex Zacharias in sua ad Bonifacium Moguntinum Præsulem epistola, hunc ipsum per omnem Germaniam Primatem constituit, Similem indulget potestatem Hormisda Papa Remigio Remensium Antistiti per suam epist. 1. quæcumque protenditur Clodovei regnum, Idemque Hormisda eandem Salustio Episcopo Hispalensi confert auctoritatem in provinciâ Beticæ atque Lusitanæ Ecclesias universas,

DISSERTATIO XV.

De diptychis Ecclesiasticis.

PRO omnibus quidem Christi fidelibus solet Ecclesia inter sacra ministeria preces ad Deum fundere communes: sed præterea speciales Deo preces offerebat pro certis quibusdam hominibus, tum viventibus, tum vita sanctis, quorum nomina ex scripto per Diaconos pronuntiabantur inter sacra mystica, pro Imperatoribus & Regibus, pro Summo Pontifice, pro Episcopo loci, pro Patriarchis, pro ceteris quibusdam Episcopis sibi invicem hoc genere officii gratificantibus: denique pro fidelibus illis qui munera & oblationes ad rem sacram divinamque cultum contulerant. Ex altera autem charta, quæ defunctorum nomina referebat, nominabantur pariter ad populum ex ambone ad aliquod tempus homines, vel Principatu temporali, vel dignitate Episcopali pridem spectabiles. Insignium autem benefactorum, quales erant fundatores illius Ecclesiæ, perpetua fiebat memoria & recordatio. Hujusce ritus simulque gratitudinis innumera legimus veterum monumenta: nonnunquam etiam graves erant inter Ecclesias concertationes, aliis quorundam insignium dignitate virorum memoriam colentibus, aliis ex adverso damnantibus, ut contigit in Joanne Chrystostomo, cujus memoriam Romana venerabatur Ecclesia; sed in oppositum Alexandria, dum vixit insensissimus Chrystostomi persecutor Theophilus, excrebatur, una cum factione Theophili freta imperatoris Arcadii animositate, qui sanctissimum virum, urgente Theophilo, injustissimis exiliis damnaverat, ut referunt Socrates, Sozomenus & Palladius. Nec minus nota sunt dissidia Orientalium Ecclesiarum cum Romana; dum hæc Acacii memoriam tamquam hæretici (ut vere fuerat,) exocurat; illæ vero ab eodem olim seductæ recolunt: quam referunt historiam Chronicon Marcellini, Theophanes, & Theodorus Lector. Eaque ex causa Euphemius Constantinopolis Episcopus Apostolicæ sedis communionem tamquam schismaticus excidit, ceteroqui orthodoxus, ob pertinaciam qua nomen Acacii de tabulis Ecclesiasticis eradere recusarat, ut prodit Theophanes, & Nicephorus historicus.

2. Dionysius lib. 3. de Eccl. hier. hæc de diptychis refert: & cum se mutuo omnes salutaverint, mystica sacrarum tabularum lectio *ἡ ἁγία* recitatio fit. Eodem spectat illa Cypriani expositulatio epist. 10. de faciliiori quorundam lapsorum reconciliatione: *Ad communionem admittuntur, & offertur eorum nomen, nondum penitentia facta.* Hieronymus in comment. super Ezechiel. 18. egregie dicit: *Publice Diaconus in Ecclesia offerentium nomina recitat, tantum offert ille, tantum ille pollicitus, placentque sibi ad plausum populi torquente conscientia, damusque materiam miseris ut gaudeant ad ea qua tribuunt, & non luceant ad ea qua rapuerunt.* Innocentius Papa in illa notissima ad Decentium Eugubinum Episcopum epistola dicit: *Præsertim ergo oblationes sunt commendanda, ac tum eorum nomina, quorum sunt oblationes, edicenda: ut inter sacra mysteria nominentur, non inter alia qua antea præmittimus, ut ipsis in mysteriis viam futuris precibus aperiamus.* Recitandorum nominum praxis videtur in ipsis Liturgiis Jacobi Apostoli, Basilii, & Joannis Chrystostomi. In harum duabus ultimis hæc habentur: *ὁ δὲ διάκονος ἀναγινώσκων τὸν ἀγιασμένον τράπεζαν, ἢ τὰ διπτυχὰ τῶν τοῦ ἁγίου κακοκλήμωντων, ἐν βέλτατοις, μεμνημένων. Diaconus sacram mensam incensat per circuitum, & diptycha sanctorum viventium, quorum nomina qui dormierunt, quorum vult commemorat.* His adjungo Concilii Emeritenis can. 19. *Proinde salubri deliberatione consensimus, ut pro singulis quibusque Ecclesiis, in quibus Presbyter iussus fuerit per sui Episcopi ordinationem præesse, pro singulis diebus Dominicis sacrificium Deo proferret offerre; & eorum nomina a quibus Ecclesia constat esse constructa, vel qui aliquid his sanctis Ecclesiis videntur, aut visi sunt contulisse, si vivos in corpore sunt, ante altare recitentur tempore Missæ: Quod si ab*

hæc luce discesserint, nomina eorum cum defunctis fidelibus recitentur suo in ordine. Magnus Gregorius Papa lib. 2. epist. 37. ad Constantium Mediolani Episcopum refert, nullam ipsi necessitatem incumbere Joannem Ravennæ Episcopum nominandi, cum neque Joannes Constantium ad altare nominare soleat.

3. Acacius Constantinopolis Episcopus hæresi Eutichianæ clam addictus, Zenoni Augusto edictum (quod vocabatur henoticum) suggererat, quod universum orbem impense perturbavit, abrogato Synodi Chalcedonensis contra Eutychianam hæresim decreto: idemque Petrum Moggum Alexandrinum Episcopum, ipsosque Felicis Papæ tertii Legatos in suas partes attraxit & corrupit. Quamobrem Papa Felix Acacium turbarum auctorem communionem fidelium amovit, qui vicem rependens. Felicis Pontificis nomen ex Ecclesiasticis diptychis erasit, anno 484. Mortuo demum Acacio, Gelasius Felicia in Romana sede successor omni studio connixus est, ut perfidi Acacii nomen ex Græcarum Ecclesiarum diptychis obliteraretur, quem pariter conatibus prosequuti sunt insequentibus Romani Pontifices, Anastasius, & Symachus, inani tamen opera. Sed rem demum obtinuit Hormisda Pontifex, Juliano fretus religiosissimo Imperatore, sub quo ablatum diuturnum schisma, & pax inter Orientis & Occidentis Ecclesias felicissime restituta, damnata duorum præcedentium hæreticorum Imperatorum Zenonis & Anastasii memoria, deletisque sacris ex tabulis eorum simul, & Acacii, ceterorumque sequacium insauis nominibus, post sex & triginta perniciosi schismatis annos ab excommunicatione Acacii.

4. Fidem quoque facit Theodorus lib. 3. hist. Eccl. cap. 34. circa gravissimum dissidium occasione Joannis Chrystostomi, factione Eudonis Augustæ, & Theophili Alexandrini, qui dicto ad Quercum conciliabulo præsidens Chrystostomum injustissime damnavit, & Episcopatum eiecerat. Sed Innocentius Papa innocenti Episcopi suscepta discussaque causa, ipsum conciliabuli decretum abrogavit, atque in exilio defuncti memoriam honorifice restitui curavit; nec aliter pax inter Occidentis & Orientis Ecclesias studii divisas iniri potuit, nisi restituta ad sacras tabulas Joannis Chrystostomi nomine.

DISSERTATIO XVI.

De Communionibus, laicis, & peregrinis.

1. **U**TRAMQUE plerique confundunt, nil esse discriminis inter laicam & peregrinam communionem existimantes. At longe diversæ sunt, nec aliud quid inter se commune habent, quam ut sint ambæ penales, quotiescumque ad alterutram illarum clerici reducuntur. Jam est utraque seorsum explicanda.

2. Laica communicatio Clericis factis, seu majoribus ordinibus initiatis in penam decernebatur, ut intra Sanctuarium Eucharistiam sumerent. Statutum quippe fuit Laodicensi canone 19. *μὴν ἰερωσύνης ἔσθ' ἄλλως οὐκ ἐν ἁγιασμένῳ ἀνάγειν ἢ λαϊκοῦ κληρικῶν. Satis licet* (non quidem Sacerdotibus, ut minus perite aliqui transtulerunt, sed ut accuratius veritatis Dionysius exiguus,) *sacro ministerio dedicatis, id est Presbyteris & Diaconis, ingredi Sanctuarium, ibique communicare.* Ceterum in alicujus delicti penam sacri Clerici quandoque privilegio isto excluderent, nec nisi cum promiscua turba licebat eis communicatio divina refici. Hinc a Synodo Sardic. Eutychianus, & Musæus, qui ordinationes indebitas exercuerant, clericali etiam communionem excluduntur, nec ipsis laica indulgetur communicatio, nisi postquam illam convenienti humilitate petierint, Sardic. can. 19. Præterea Agath. can. 32. ita sancitur: *Si Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus, capitale crimen commiserit, aut chartam falsaverit, aut testimonium falsum dixerit, ab officii honore depositus in monasterium detradatur; & ibi, quamdiu vixerit, laicam tantum communionem accipiat.* Quem canonem inserit Gratianus dist. 30. c. Si quis Episcopus. Præterea canon Apostolorum 14. vagos clericos ad laicam demittit communionem. Cyprian. epist. 2. ad Antonianum ita scribit de Trophino Sacerdote in persecutione lapsa: *Sic tamen admissus est Trophimus ut tamquam laicus communicet.* Basiliius item ad Amphilochem can. 3. ad laicam communionem redigit Diaconum, qui sit fornicatus: *Quoniam, inquit, antiquus est canon ut qui a gradu existierint, hoc solo punitionis modo plebantur.* Quibus verbis significat; illam sacris initiati Clerici penam, dummodo permittatur ei laica communicatio, esse quidem genus quoddam depositionis a jure Ecclesiasticæ communionis, sed nullatenus excommunicationis: atque illatæ depositionis vindictæ non licere per Canones adjungere alteram excommunicationis penam. Quod idem repetit Basiliius ad Amphilochem

lochium can. 32. & comprobatur canone Apollolorum 24. sic decernente: *Episcopus, vel Presbyter, vel Diaconus, fornicationis, vel perjurii, vel furti convictus deponatur, & non segregetur: dicit enim scriptura, de eodem delicto bis ultionem non exiges.* Quo Græco canone dicitur: *Καθαρῶν δὲ μὴ ἀποκρίσθω.* Supponit ergo duplicem accessuram vindictam ac poenam, si ad depositionem adderetur absoluta communionis privatio. Non raro tamen sacris etiam Clericis Ecclesia excommunicationem absolutam infligit, quæ una depositionem aut suspensionem involvit, in unius clerici persona. Sic enim memorata Synodus Sardicensis can. 1. Episcopos, qui priore Episcopatu dimisso in alterum involaverint, laica etiam excludit communionem. Ithacius quoque eo quod Phrisicillianum tamen flagitiosissimum hæresiarcham apud Maximum tyrannum, ad quem hæresiarcha indebite appellaverat, capitali supplicio addici fecisset, ab Episcopo Theognosto cum Ithacianis fidelium communionem sejunctus est. Quæ damnatio tantum invaluit apud Deum, ut sanctum Episcopum Martinum qui Treveris ad horam, gravi urgente necessitate, cum aliquibus Ithacianis communicaverat, per Angelum Deus ipse coarguerit, & eidem solitam miraculorum edendorum virtutem diminuerit.

3. Quia vero clericis Ecclesiastica communionem motis & ad laicam & promiscuam redactis, solitæ (ut eas Cyprianus vocat) sportulæ non præstabantur; sed ut plurimum, vel ex patrimonialibus, vel aliorum liberalitate, vel ex proprio labore ac industria victum sibi querere compellebantur: Et exclusis simul a decimis & oblationibus, & prædiorum Ecclesiæ fructibus, si nihil aliud suppetebat, ex commiseratione Ecclesia victum illis providebat. Ad mensam igitur illos admitti curabat, quæ ad quotidianum victum fidelibus peregrinis apparari solebat, quos proprius Episcopus per litteras formatas Ecclesiis, ad quas, aut per quas peregre ibant, commendabat: his enim Ecclesiæ alimoniam tum ex particularium contributione, tum ex propriis opibus reservabant. Istiusmodi humanitatis exempla suppeditat in primis Concilium Chalcedonense providens post act. 10. ut Dominus Antiochenus sede exautoratus ejusdem Ecclesiæ facultatibus alatur. Simili etiam modo sustentationi Bassiani & Stephani providet act. 13. postquam Episcopali dignitate ambos ob delicta summovit. Simili exemplo Synesius Episcopus suffraganei cujusdam Episcopi quæ sui officii erant exequi negligentis ideo juste a Theophilo Patriarcha sede pulsâ curam suscepit. Sic enim ep. 68. scribit Theophilo Alexandrino Patriarchæ: *In Ecclesiam quidam illum admittere nolui, nec sacram cum illo mensam communem habui: domi vero perinde ac innocentem honoravi.* Denique Agathensis Concilii canone 2. decernitur: *Contumacibus clericis, qui prioris gradus elati superbia communionem fortassis contempserint, aut Ecclesiam frequentare, vel officium suum implere neglexerint, peregrina communio tribuatur, ita ut cum eos poenitentia correxerit, rescripti in matricula gradum suum dignitatemque recipiant.*

4. Ad exemplum & similitudinem hujus poenalis peregrinæ communionis, qua in Clericos animadvertebatur, altera vocabatur minus proprie peregrina communio, qua Episcopi alique inter Sacerdotes primarii, seu præfecturam habentes, non deponebantur prorsus a Clero, sed solum a digniori & sublimiori pristino gradu, ut tamen in gradu inferiorum clericorum consistenterent; ad quod ut Episcopi ad inferiorum Sacerdotum ordinem redigerentur, ut & isti ad Diaconorum, atque isti ad minorum clericorum stationem & classem. Sic enim depositis Episcopis subtrahabatur illa reddituum Ecclesiæ quarta pars, quam Episcopis sacri canones reservabant, ut deinceps minora cum Sacerdotibus stipendia partirentur. Sacerdotes quoque illi qui præfunt, & quos Apostolus iudicat duplici honore, hoc est stipendio vitæ providendos, ab hoc excidentes honore minus & exilius stipendium inter Diaconos nanciscebantur. Isti demum sed minus propria locutione dicebantur peregrina communionem sustentari, licet quotidianum victum cum inferioribus clericis ex quotidianis Ecclesiæ distributionibus perciperent.

5. Hujusmodi poenalis, sed aliquanto humanioris ac mitioris disciplinæ legimus exempla luculenta. Primum in Nicæna Synodo canone 8. quo Novatianos dudum Episcopos ad Ecclesiasticam unitatem redeuntes, si eorum loco aliquis jam fuerat Orthodoxus Episcopus constitutus, edicit potiri Sacerdotis, aut Corepiscopi gradu, ministerioque. Concilium similiter Toletanum primum can. 4. sic decernit: *Subdiaconus defuncta uxore, si aliam duxerit, ab officio in quo ordinatus fuerat removeatur, & habeatur inter ostiarios & lectores.*

6. His accedit Concilium Regiense, habitum in secunda Narbonensi provincia, quod diserte communionis meminit peregrinæ. Armentarius per ambitionem se in Episcopum fecerat ordinari Ecclesiæ Ebrodunensis Cabassutii, Notitia Ecclesiasticæ.

a duobus tantum Episcopis, invito etiam Metropolitano, qualem se prætendebat id temporis Arelatenis Præsul, cujus cura & sollicitudine Synodus ista convocata est anno 439. hujus can. 3. sic statuitur: *Licet ei (Armentario) in unam suarum parochiarum concedere, in qua Chorepiscopi munere, aut peregrina communionem foveatur, nec quidquam ipsi de Episcopalis officiis usquam usurpare liceat, præterquam in Ecclesia, quam cuiusquam misericordia fuerit indeptus, in qua ei solum neophytos confirmare, & ante Presbyteros offerre conceditur.* Quæ sane verba observatu digna sunt: Sic enim Synodus Armentarium deponit, exautoratque Episcopali gradu, ut non modo ei salva supersint Sacerdotalia jura, sed etiam Pontificalia quædam possit exercere, nimirum Confirmationis signaculum conferre, ceterosque præcedere Sacerdotes, eidemque providetur ut communionem peregrina foveatur, ad victum nimirum quotidianum. Et quamvis contra Canonum præscripta non fuerit a tribus Episcopis consecratus, invito etiam Metropolita, character tamen in ipso Episcopalis agnoscitur ad neophytos confirmandos. Denique in œcumenica Synodo VIII. act. 4. adversus quosdam Episcopos olim ob Photinianam hæresim depositos, asserentes se Romæ a Nicolao Pontifice in communionem restitutos, hæc respondet Martinus Romanæ Diaconus Ecclesiæ, & in Synodo Legatus Apostolicus; *Quando isti Romam adventarunt, ministrabam ego in Ecclesia S. Mariae Virginis, qua dicitur Præsepe. Illic eos suscepit sanctissimus Papa Nicolaus, per satisfactionem libelli & juramenti, nec tamen contulit eis communionem in loco Episcoporum. Si vero contradixerint, ostendant quod eos suscepit in communionem ut Episcopos.* Sanctus item Papa Gregorius Magnus lib. 4. ep. 5. mandat, ut Saturninus Sacerdos juste depositus, si digne poenituerit, inter laicos accipiat communionem.

DISSERTATIO XVII.

Quisnam fuerit habitus olim proprius Episcopos ad Ordinum susceptionem.

1. Compertum est Nicæni Concilii primi can. 16. & Arelatenis primi can. 21. & Antiocheni can. 22. & Sardicensis can. 15. & Carthaginensis primi sub Julio Papa can. 5. aliisque plerisque, proprium cujusque clerici Episcopum, ad quem pro suscipienda ordinatione recurrendum erat, aut saltem pro dimissoriis ad hunc finem litteris, illum ipsum fuisse, a quo clericus erat constitutus, certæque eidem Ecclesiæ addictus, cui ministraret; a qua transilire sacri præfati canones districto vetabant. Istum diffuse atque eruditè pertractat quæstionem Franciscus Hallier professor primum Sorbonicus, deinde dignus Cahullientium Episcopus, tractatu de sacris electionibus sect. 5. cap. 3.

2. Scio equidem habitam quoque fuisse originis rationem, ipse namque præallegatus Carthaginensis can. 5. hoc etiam præscribit: *Nec licere laicum usurpare sibi de plebe aliena, ut eum ordinet sine conscientia Episcopi ejus, de ejus plebe est.* Quod idem & a Sardicensi Concilio decretum fuisse ibi asserit Gratus Carthaginensis Episcopus. Et Julianus Papa, sub cujus Pontificatu duo ista Concilia celebrata fuerunt, sic decernit in sua inscripta ad Orientales pro Athanasio epistola: *Nullus Episcopus alterius parochiam præsumat recivere, aut ordinare, aut iudicare, absque ejus voluntate; quia sius irrita erit ejus ordinatio, ita & iudicatio.*

3. Ceterum pro origine reputabatur ipsum domicilium, ut si quis in alia, quam in qua natus erat, parochia inhabitaret, hoc ipso subiceretur Episcopo loci, in quo domicilium fixerat, ut posset ab ipso in clericum assumi, Ecclesiæque certæ ascribi, neque posset deinceps ab altero ordinari absque dimissoriis. Neque vero prædicti canones obsistunt. Censetur enim quis de plebe & de parochia cujus erat incolæ. Id autem innumeris suadet testimoniis. In primis Arauscani primi Concilii can. 8. qui tamen requirit etiam Jure merito alterius Episcopi testimonium, in cujus olim parochia aliquis diaconus habitaverat in Clerum ordinandus: *Si quis (ait) alibi consistentem clericum ordinandum intulerit; primo definit ut eum ipso habitet. Nec enim sine consultatione ejus Episcopi cum quo habitavit, ordinare præsumat; quia non sine causa diu ab alio non ordinatus remansit.*

4. In Carthaginensis Concilii tertii can. 44. & Africanicani can. 28. Epigonius Episcopus conqueritur quemdam a se baptizatum, educatum, & demum ordinatum Lectorem, fuisse sibi a Juliano Episcopo subreptum, dicente civem esse suæ parochiæ, ideoque ab eodem sine ullis Epigonii dimissoriis factum Diaconum. Judicat vero Concilium fuisse hoc a Juliano indebite attentatum, rationem adducens: quia dudum fuerat is clericus ab

Epigonio ordinatus; & Mapaliensis Ecclesiæ ministerio adscriptus, in qua biennio Lectoris officium exercuerat, Ceteræ rationes Epigonii ad maiorem ingratitude expressionem ex abundantia proferuntur, quod is clericus, de quo agebatur, fuerat ab Epigonio baptizatus, quod educatus, quod in gravi sustentatus inopia, quod denique idem Epigonius eundem Juliano commendasset.

5. Paulinus epist. 45. quæ etiam inter Augustini epistolæ inserta legitur ordine 35. refert se Burdigalæ ab Episcopo Delphino baptizatum; deinde Bareinone ad ferventem Barcinonensium civium postulationem clericum ordinatum ab Episcopo Lampio, sacratumque fuisse: sed tamen decrevisse a nullo alio quam ab Ambrosio Mediolanensi Sacerdotium suscipere. Ex quo duo eruuntur observatu digna; Primum quidem, exiguam & fere nullam originis & baptismi rationem in ordinationibus habitam, quandoquidem Paulinus in provincia procul ab urbe nativitate, baptismique sui distita & remota, in Clerum fuit, sacrumque Ordinem adscriptus. Ad id enim sufficiebat perfecta viri virtus toto orbe notissimi, ad amovendum periculum ordinandi eum, qui fortassis insigni aliquo vitio, aut apud suos populares infamia laboraret, aut ob alium defectum canone ab Ordinibus arceretur. Ceteroqui enim remittendus ad originis, vel diuturnioris domicilii Episcopum fuisset, cui perspectiores esse possent hujus ad Ordinem explorandæ qualitates. Observandum secundo, ex eodem Paulini testimonio, potuisse aliquem jam in Clerum assumptum, & ordine aliquo initiatum recipere ab aliquo alio Antistite Sacerdotium absque prioris Episcopi dimissoriis: si tamen non sponte, sed quasi per vim & coactionem ordinem anteriorem susceperat, cum hac protestatione, nolle se addici certæ ac peculiaris Ecclesiæ intra illum Episcopatum obsequio. Id enim Paulinus a se factum perhibet, epist. 6. ad Severum, sic dicens: *Nam in Barcinonensis Ecclesiæ conditione consecrari adductus sum, ut ipsi Ecclesiæ non alligarer, in Sacerdotium autem, non in locum Ecclesiæ dedicatus.* Ubi autem istæ deerant conditiones, ab eo solo qui primum Clero addixerat, vel ordinarat, suscipiendum erat Sacerdotium, quantumvis alibi quis natus fuisset.

6. Præterea multa suppetunt alia hujusmodi apud veteres ritus exempla, præter istud Paulini. Origenes enim ortu Ægyptius ab Alexandro Jerosolymorum Episcopo fuit Presbyter consecratus, ad solas Demetrii Præfulis Alexandrini litteras de vita & moribus testimoniales, sine dimissoriis. Nec vero tanti meriti Præful qui Deo revelante fuerat ad Jerosolymitanæ Ecclesiæ solium promotus, quique vitæ sanctitate, & librorum quos scripsit eruditione, toti Ecclesiæ tamquam cæleste sydus illuxit, atque illibatam vitam glorioso tandem martyrio conclusit, rem indebitam attentasset, aut libro in Demetrium Alexandrinum edito defendisset, cujus refert elogium Hieronymus in catalogo script. Eccles. in Alexandro.

7. Præfatus autem Paulinus & Severus Sulpicius, scriptores ambo vitæ sancti Martini Turonensis Episcopi, narrant Martinum Sabariæ in Pannoniâ natum, in Cypri urbe Salamine fuisse, quamvis invitum & repugnantem, exorcistam primum ordinatum: deinde ad majores Ordines evectum; & deinceps Hilario Pictaviensium Pontifici dum vixit adductum.

8. Epiphanius juxta Eleutheropolim Phœnicæ oppidum natus, Clero, tametsi repugnans & invitum, in Cypri urbe Salamine initiatus fuit; mox Diaconus, deinde Sacerdos; postremo Episcopus ejusdem urbis creatus: ut ejus vitæ scriptor Græcus testificatur.

9. Similiter Hieronymus, Stridone oppido in Dalmatia oriundus, ab Antiochiæ Episcopo Paulino Presbyter est ordinatus, ut ex ipsius epistolis 57. 58. & 61. compertum est. Hieronymi quoque frater Paulinianus æque Stridonensis Sacerdotio ab Epiphano Salaminae, quæ Constantiæ quoque dicitur, Episcopo fuit inauguratus, ut ex Hieronymi epist. 61. liquet.

10. Augustinus, cui patria Tagaste in Africa, ab Ambrosio Mediolani baptismum, a Valerio autem Hipponensi Episcopo clericalem tonsuram, cunctosque ordines, atque adeo Sacerdotium suscepit, ut refert in ejus vita Possidius.

11. Pinianus nobilis & illustris Romanus, cum Hipponem Augustini visendi gratia concessisset, urgente atque ad clericalem militiam exposcente eum populo, se jurejurando obstrinxit, nulla alia in Ecclesia clericatu initiatum iri quam in Hipponensi, ut perhibet Augustinus epist. 235.

12. Evagrius etiam Ægyptium Gregorius Nazianzenus Constantinopoli Diaconum ordinavit, teste Socrate lib. 5. cap. 18.

13. Quin etiam Augustinus & Severus mutuo disceptantes pro Timotheo clerico, epist. Augustini 240. & 241, nihil de ipsius patria disputant, sed solum a quonam

fuerit ordinatus, ut eum sibi solus vindicare possit, quæ clericum fecerat, Conqueritur ibidem Augustinus Timotheum, postquam pluries in Ecclesia suæ parochiæ de pulpito legerat, fuisse tamen a Severo, se inconsulto, Subdiaconum ordinatum: sed eum ad suam Ecclesiam asseverat pertinere, a Severo indebite usurpatum, & ordinatum: quem rogat ne hunc aperiri sicut aditum ad ordinem infringendum Ecclesiasticæ disciplinæ: sed Timotheum ad se dimittat, ne iste ulterius perjurio suo Deum offendant, postquam Ecclesiæ, in qua primum ordinatus est, juravit se nullatenus ex ea discessurum. Ex hoc Augustini loco perspicua sit veteris Ecclesiæ consuetudo, qua is qui Clero ascribatur juramento spondebat stabilitatem in Ecclesia, cui per ordinationem primum alligabatur: qua tamen sponsione se devincire Barcinonensi Ecclesiæ Paulinus recusavit, & ipse Hieronymus Antiochiæ, quia in sua ordinatione nullius se ministerio addictum iri protestatus est, ut de se ipsemet scribit epist. 61.

14. Collapsa demum aut saltem labefacta Ecclesiæ disciplina, ex quo laudabilis desit consuetudo, traditione Apostolica, sacrisque veterum Conciliorum Sanctionibus stabilita, ut quilibet clericus in ordinatione sua certæ & particularis Ecclesiæ obsequio deputetur, a qua discedere posthac non sit ei liberum, ut statuitur generalis Concilii Arelatenus primi can. 22. & œcumenicarum synodorum Nicænæ primæ can. 15. & Chalcedonensis can. 6. facta demum clericis pro libito ab una ad alteram Ecclesiam commigrandi licentia & potestate, tum primum invaluit proprii Episcopi notio & acceptio diversa. Tria namque distincta sunt Episcoporum discrimina, ad quos unicuique liberum esset recurrere, ad quosvis ordines suscipiendos: hi vero sunt Episcopi vel originis, vel domicilii, vel beneficii: cujus distinctionis primus ex iis qui supersunt meminit canon Bonifacii Papæ VIII. c. nullus, de temp. ordin. in 6.

DISSERTATIO XVIII.

Quisnam fuerit præcorum Episcoporum Senatus ac Presbyterium.

1. Prætoribus Ecclesiæ sæculis viguit Sacerdotum, ac Diaconorum, quibus tum Cathedralis Ecclesiæ nobiliora ministeria & officia, tum inferiorum parochiarum cura & Sacramentorum administratio incumberebat, collegium; quod quoties convocabatur, solebat Presbyterii nomine designari. Hujus meminit Paulus dicens, 1. Timoth. 4. *Cum impositione manuum presbyterii*, & Act. Apost. qui Antiochiæ Ecclesiæ ministrabant, & Spiritu Sancto commovente, manus Paulo & Barnabæ imposuerunt, & ad prædicandum gentibus miserunt; hi componebant Ecclesiæ Antiochiæ presbyterium: Quemadmodum etiam Jerosolymitanæ seniores illi, qui una cum Apostolis decretum suum de immunitate a legalibus observationibus ad Ecclesias Antiochiæ, Syriæ, & Ciliciæ transmiserunt per communes ac Synodicas litteras. Tertullianus Apologet. cap. 39. de conventibus Christianorum sic loquitur: *President probati quique seniores.* A senioribus enim qui Græce *πρεσβύτεροι* dicuntur, denominatur Presbyterium.

2. Insuper apud Cyprianum extat epist. 3. Cleri Romani ad Clerum Carthaginensem, quo tempore per Fabiani Romani Pontificis recens martyrium suprema sedes vacabat; Cyprianus vero per fugam, eadem fervente persecutione, latebat; unde colligitur, Presbyterium non modo a consiliis præfati Episcopo fuisse, sed ad ipsum quoque, vacua Episcopali sede, præfecturam & sollicitudinem Ecclesiarum pertinuisse: quemadmodum Capitulum viduatæ Cathedralis Ecclesiæ nunc quoque curam gerit, idque his verbis ibidem satis exprimit Romanus Clerus: *Et cum incumbat nobis qui videmus præpositi esse vice Pastoris & custodire gregem.* Idenique alias ad Cyprianum Romana ex urbe litteras miserunt, quibus iste rescribit epistolam suam quartam. Cumque diuturnior esset Romanæ sedis vacatio, Cyprianus iterum Romanum Presbyterium interpellat epist. 23. & 29. cui a Romano Clero respondetur epist. 30. & 31. Presbyterii pariter idem meminit Cyprianus epist. 35. 46. & 49. Qui Fabianum martyrem exceperat Cornelius Papa, in eadem epist. 46. ad Cyprianum de Clero Romano in Concilium a se convocato, sic ait: *Omnis igitur actus ad me perlato, placuit contrahi Presbyterium.* Adfuerunt etiam Episcopi quinque, qui & hodie presentes fuerunt, ut firmato concilio, quid circa personam eorum observari deberet, consensu omnium statueretur. Siricius item Papa, epist. 2. *Facto igitur (ait) Presbyterio, constitit doctrina nostra, id est legi Christianæ, esse contraria. Unde omnium nostrorum tam Presbyterorum & Diaconorum, quam totius etiam Cleri una lata fuit sententia,*

3. Quod hic dicitur Presbyterium, Hieronymus ad Rusticum Cleri Romani *Senatus* vocat, quia sine hujusmodi consilio Romanus Episcopus nihil arduum aggredi solet. Senatus iste componitur etiam nunc ex Episcopis Romanæ provincie suffraganeis, & Presbyteris atque Diaconis titulorum seu Basilicarum Romanæ civitatis, qui jam vocantur Cardinales, quos etiam purpureo amictu decoravit Innocentius quartus in Concilio Lugdunensi generali anno 1250. Similiter Presbyteria seu Senatus ceterorum passim Episcoporum non fuerant a primævo canonici choro addicti, qui olim Cantorum nomine censebantur, ut neque nunc Romæ Canonici præcipuarum Basilicarum Lateranæ aut Vaticanæ; sed honoratioris Ecclesiæ Cathedralis officiales Presbyteri, cum Parochis urbis. De hujusmodi Presbyteris sic decernit Gregorius Magnus lib. 11. epist. 49. ad Joannem Episcopum Panormitanum: *Tabellarium una cum consensu Seniorum & Cleri meminere ordinandum, qui annis singulis, ad amputandam fraudis suspicionem, solemniter debeat rationes suas exponere. Et subinde: Si quid de quocumque clerico ad aures tuas pervenit quod te juste possit offendere, facile non credas, nec te ad vindictam res accendas incognita: sed presentibus Senioribus Ecclesiæ tuæ diligenter est veritas perscrutanda; & tunc, si qualitas rei poposcerit, canonica districtio culpam feriat delinquentis.*

4. Seniores illi conferri possunt ad Episcopum, quem admodum olim, teste Hieronymo, iudices illi septuaginta ad Moysen. Ait enim in comment. ad epist. ad Titum: *Episcopi meminere in commune cum Presbyteris Ecclesiæ regere, imitantes Moysen, qui cum haberet in potestate solus præesse populo Israel, septuaginta elegit cum quibus populum iudicaret.* Alexander Papa III. in c. novit de his que fiunt a prælat. sine cons. Capit. hoc statuit. *Novit tua discretionis prudentia, qualiter tu & fratres tui unum corpus sis, ita quod tu caput & illi membra esse probantur. Unde non docet te, omisis membris, aliorum consilio in Ecclesiæ tuæ negotiis uti, cum id non sit dubium & honestati tuæ, & sanctorum Patrum institutionibus contraire.*

5. Temporum tamen successu Senatus Episcopalis jam non Parochis & Ecclesiarum Auctoribus constat, sed Canonicorum cœtu, qui sibi ex omnibus Ecclesiæ functionibus, non Sacrificia, non Sacramentorum, non Doctrinæ, non Catecheson, non verbi Dei ministerium; sed munus sanctum quidem; his tamen longe inferius, Ecclesiasticum cantum asciverunt, qui cantus solis olim infimis Clericis reservabatur, adeo ut cantores a solo Presbytero, nullo Episcopi interventu, constituerentur: cum tamen Ordines etiam minores nemo conferre possit præter Episcopum, ut liquet ex Concilii quarti Carthaginensis canone 10. Concilium etiam Romanum præsidente Magno Gregorio Papa; cujus ipse meminit lib. 4. epist. 44. & refertur dist. 92. cap. in sancta Romana: *vetat Presbyteris & Diaconis in Ecclesiæ cantare, eo quod essent sanctioribus & sublimioribus Officiis addicti.* Huc etiam spectat inferius videndus Laodicæ Synodi can. 15.

DISSERTATIO XIX.

De Symbolo Athanasiano.

1. **D**uas legimus Græcas hujus Symboli editiones, unam quidem Latine (quam originalem & prototypam omnes agnoscunt eruditi) - plene conformem, circa processionem Spiritus sancti a Patre Filioque alteram, quæ Filii vocem inde, Græco errore, obliterat, aliaque passim interpolat. Ex antiquis qui hujus meminere symboli seu professionis fidei, Hincmarus Rhemensis (qui anno Christi 848. floruit) ita statuit: *Sermonem Athanasii de fide, cujus initium est: Qui cumque vult salvus esse, memoria quisque commendet, & sensum illius intelligat.* Sed Hincmaro paullo antiquior Ahyton Episcopus Basileensis tempore Ludovici Pii in suo Capitulari cap. 4. sic decernit: *Quarto ut fides Sancti Athanasii a sacerdotibus discatur, & ex corde die Dominico ad horam primam recitetur.* Quintum etiam circumfertur priscus Augustodunensis canon, quem verisimile est fuisse in Augustodunensi Concilio editum, cujus epocham refert Simondus ad annum Chr. 670. ita fanciens, *Si quis Presbyter, vel Diaconus, vel Clericus symbolum, quod inspirante sancto Spiritu Apostoli tradiderunt, & fidem Sancti Athanasii Præsulis irreprehensibiliter non recensuerit, ab Episcopo condemnatur.* Quod vero testimonium Augustino tribuitur, in Psal. 120. cui fidem adhibet Cardinalis Bellarminus, ascriptum, & falso suppositum ab aliis eruditissimis communiter censetur. Baronius illud testimonium levi Cabassarii, *Notitia Ecclesiastica.*

ter perstringit; non tamen confirmare audeat; quævis id symbolum indubie Athanasio adscribat. Locum vero illum Augustino attributum Lovanientes ideo expunxerunt, quia non reperitur in ullis antiquis Manuscriptis, ut observat quoque doctissimus & perspicacissimus Jacobus Simondus Societatis JESU.

2. Athanasium porro non esse illius professionis fidei auctorem multa suadent. Sanctus hic Doctor perpetuus & præcipuus fuit vocis *consubstantialis* assertor, quæ veluti tessera discernebantur a Catholicis Ariani, nec illam omisit suo tempore usque adeo necessariam in symbolo fidei a se edito. Præterea idem se prorsus alienum demonstrat a condenda nova fidei formula, nec aliam Ariani, quam Nicænæ Synodi (in qua consubstantialitas definitur) permittit; cum tamen in omnes se formas verterent, multasque in dies formulas fidei procuderent; ut Nicenam in odium consubstantialitatis abolerent, ut ipse Athanasius Ariani identidem exprobrat, & vitio vertit, præsertim in suis quatuor adversus eisdem sermonibus, & in epistola ad Antiochenos.

3. Hoc idem præterea convincitur, quia hujus professionis verbis: *Unus omnino non confusione substantiæ, sed unitate personæ*, directe refelluntur duæ hæreses, quæ nondum tempore Athanasii innovaverant: scilicet hæresis Nestorii, & altera Eutyctis, quæ in Christo divinitatem cum humanitate confundebat, emeritque sub Leonis magni Pontificatu: damnataque fuit primum a Flaviano Constantinopolis Episcopo, deinde a Leone Papa œcumenica Synodo Chalcedonensi. Palmare utique est istud argumentum. Quis vero credat tantam fuisse Romanæ Ecclesiæ offusam caliginem, quæ in suo (quem in proprium usum consecerat) Codice, quæcunque agnosceret fidei professiones, sollicitè compilaverat, & hanc Athanasianam neglexerat, aut ignoraverat? Idemque de doctissimo & sapientissimo Leone Magno quis sibi persuadeat, dum sollicitè conquirentia veterum Patrum Ecclesiæ Doctorum ad refellendam Eutyctianam hæresim accurate congerit testimonia, illud unum (quod præcipuum & evidentius, majorisque præ reliquis debuisset esse auctoritatis) Symbolum Athanasii prætermisere, si tunc temporis Ecclesiæ innovasset; præsertim cum in suis admonitoriis ad œcumenicam Synodum libris, neque ipse, neque œcumenica Synodus, alia Athanasii loca minus evidentia, minorisque quam fidei Symbola auctoritatis, adversus Hæreticum dogma siluerit. Eo vero magis memorie inherere, atque altius menti Summi Romæ Pontificis, ejusque consiliariorum insigi debuisset, si verum extitisset (quod perhibet Annalium conditor) Athanasium, quando Romæ suam adversus Eusebianos causam coram Pontifice Julio tuebatur hunc fidei libellum Latine scripsisse, & in præsentia Julii, ipsique assidentium Sacerdotum selectiorum recitasse, ipsis omnibus professionem hujusmodi approbantibus. Quod idem de Cælestino Romæ Præsule; necnon de Cyrillo, qui Athanasii in Alexandria Cathedra successor Episcopus, & Cælestini in Ephesina Synodo prædens Legatus, in congerie Patrum, quorum testificationibus oppugnanda erat Nestoriana hæresis, hanc solam eamque primariam nullatenus omisissent, si eam perspectam habuissent. Enim vero unitatem personæ in Christo, ut fidei veritatem, Symbolum istud profitetur, cum tamen Nestorius duas Personas divinam humanamque in Christo distinctas adleveraret. Geminum istud argumentum tanti est, ut in injuriam tantorum Pontificum & generalium Conciliorum, a quibus profigate sunt hæreses Nestoriana & Eutyctiana, redundet Symboli hujus tanquam Athanasii assertio.

DISSERTATIO XX.

De veterum jejuniarum Ecclesiæ origine & ritibus.

1. **O**peræ pretium haud exiguum fuerit originis, & legum jejunii Ecclesiastici tractationem instituire, cujus prisca severitas temporum insequentium decursu admodum remissa laxataque est. Quod vero ad Quadragesimam spectat, ejus origo altius quam ad Telephorum Romanum Episcopum referenda est, qui sub Antonino Pio Cæsare Martyr occubuit. Enim vero multis ante hunc annis sanctus Martyr Ignatius sic scribit ad Philippenses: *Quadragesimale jejunium nos spernatis, continet enim exemplum conversationis Domini.* Immo jam inde a primordiis Ecclesiæ Apostolos instituisse comperta res est, attestante Hieronymo epist. ad Marcellam: *Nos unam Quadragesimam secundum traditionem Apostolorum toto anno tempore nobis congruo jejunamus.* Deinde subtextit. de Montanistis hæreticis: *Illi tres in anno Quadragesimas faciunt, quasi tres*

passi sint saluatores, non quod ut per totum annum, excepta Pentecoste, jejulare non liceat; sed quia aliud sit necessitate motus offerre, aliud voluntate. Ex quo liquet, statum questionis olim inter Orthodoxos & Montanitas in hoc extitisse, quod isti præter Antepascalem Quadragesimam ab Apostolis institutam, binas alias quasi ex divino præcepto singulis annis observarent; quia scilicet Montanus, quem Paracletum credebant, ita iusserat.

2. Sanctus præterea Pontifex Leo serm. 42. qui est 6. de Quadragesima, *Ut Apostolica (inquit) institutio quadragesimæ dierum jejuniis impleatur*, Idemque serm. qui est secundus de jejuniis Pentecostes, & serm. 92. qui est nonus de jejuniis decimi mensis, quatuor temporum jejunia decimi mensis Apostolicæ institutioni adscribit. In profectis magnarum solemnitaturn indixerat sacra traditio jejunia simul cum vigiliis, ut fidem faciunt Clemens lib. 5. constit. Apostol. cap. 19. Tertul. lib. ad uxorem: Euseb. lib. 7. hist. Eccl. cap. 7. & plerique alii veteres. At posterioribus sæculis ob gravia offendicula, quæ occasione nocturnorum in Oratoriis conventuum nascebantur, cessatum deinum fuit a vigiliis, & retenta sunt sola jejunia.

3. Jejuniorum diebus non a carnibus solum, sed a vino quoque oleoque abstinentum erat, id plerisque veterum testimoniis comprobatur. Laodicensis Synodi can. 50. decernit servandam totam Quadragesimam in Xerophagia, *Ἄν τῶν τριεσπυρίων τῶν Ἑσπυρίων, Ὅριον τὴν ὅλην τὴν τετρακονταήμερον ἵερῶν ἡμερῶν, Ὅριον τὴν ὅλην τὴν τετρακονταήμερον ἵερῶν ἡμερῶν, Ὅριον τὴν ὅλην τὴν τετρακονταήμερον ἵερῶν ἡμερῶν, Ὅριον τὴν ὅλην τὴν τετρακονταήμερον ἵερῶν ἡμερῶν*, Oportet totam Quadragesimam jejulare aridis vescentes, Quid sit Xerophagia, seu aridorum victus exponit Tertull. lib. adversus Psychicos dicens: *Xerophagiam observamus sicantes cibum ab omni carne, ab omni jurulentia, & vividioribus quibuscumque pomis, ne quid viscositatis, vel edamus, vel potemus*. Testantur insuper S. Basiliius serm. 1. de jejuniis, Theophilus Alexandrinus epist. Paschali 3. alique veteres scriptores, Christianos jejunantes abstinentes a vino, & usu carniurn, Carnis prohibite nomine pisces comprehendebantur; nomine quoque jurulentis, oleum, ceteraque condimenta, præter sal: omno quippe mactabile, ut ait Trullana Synodus, arcebat a jejunis can. 56. *Νομίαν ἰσχυρῶν δὲ, ἢ ἀνὴρ ἰσχυρῶν ἰσχυρῶν δὲ τῶν κρεῶν, ἢ τῶν ἰσχυρῶν ἰσχυρῶν δὲ τῶν κρεῶν, ἢ τῶν ἰσχυρῶν ἰσχυρῶν δὲ τῶν κρεῶν*. Jejunium perficere oportet, & abstinere quemadmodum ab omni mactabili, sic & ab ovo & caseo. Quæ quidem observantia, ab antiquo deducta, in hanc usque ætatem ad schismaticas Orientis Ecclesias defluxit. Græcos enim tota Quadragesima piscibus minime vesci, testis est Balsamon ad Apostolor. can. 69. immo etiam quartis & sextis feriis per totum decurrentem annum; adeo ut nec ægrotis ipsis dispensetur circa piscium esum, in ipso mortis confinio, ut idem refert Balsamon. Et scribunt diversi qui utramque Armeniam peragrarunt, Armenos, qui fere omnes Eutychetis dogmata confitentur, nec piscibus jejuniorum diebus vesci, nec vinum bibere, nec oleum adhibere ad olera: Præterea S. Basiliius hom. 1. de jejuniis: *Carnes (ait) non edis, vino abstinis, vesperam expectas ut cibum capias*. Theophilus pariter Alexandrinus Episcopus, in epist. Paschali ad diversas Ecclesias Egypti ita scribit: *Qui legum præcepta custodiunt, ignorant vinum in jejuniis & carniurn usum repudiant*, Idemque Theophilus, in interrogationibus & responsionibus canonicis, sic eddit: *Decimo queritur, an qui ex infirmitate contabuerit, possit vesci oleo & vino tempore Quadragesimæ, & respondemus posse*. His astipulantur Cyrillus Jerosol. catech. 4. Illuminatorum, scribens, *Jejunamus & a vino carnibusque nos abstinemus, non ea quasi piacida abhorrentes, sed mercedem expectantes, ut dum sensibus gratia respiciamus, spirituali celestique mensa fruamur*. His sanctus accedit Hieronymus in hæc verba Dan. 4. *Panem desiderabilem non comedi; hoc enim docemur exemplo tempore jejuniis a cibus delicatioribus abstinere, nec vinum bibere, nec carnem comedere*. Sunt & alia propemodum innumerabilia prisorum Patrum ad isthæc confirmanda testimonia.

4. Quadragesimale jejunium, continuis duodecim sæculis, non nisi vespere, ac tribus post horam nonam horis solvi licitum fuit. Reliqua vero per annum jejunia non nisi post Nonæ officium solvi consuetum erat, id est post emensas tres a meridie horas cum triente. Sane legenti homil. 1. Basilii de jejuniis, ubi dicit: *Vesperam expectas ut cibum sumas*, perspicue constat sermonem esse quadragesimalem. Et Hieronymus epist. 22. ad Eustoch. hæc ait: *Jejunium totius anni æquale est, excepta Quadragesima, in qua sola conceditur districtius vivere. A Pascha autem in Pentecostem cœna mutantur in prandia*. Quibus significat in medio Paschæ & Pentecostes interstitio cessare omne jejunium. Hoc tamen intererat discrimen inter cœnobitas Egypti (de quibus ibidem loquitur Hieronymus) & reliquos de populo Christianos, quia isti a jejuniis immunibus diebus

duplicem adhibere solebant refectioem prandii & cœnæ quacumque luberet hora; sed Egyptii tum Cœnobitæ tum Anachoretæ unico prandio reficiebantur, solutis jejunii diebus, nisi post Nonam; quia si nonam cibo prævenissent, minus ipsis terribilis fuisset unica refectio in cœnam dilata, eoque pertingunt hæc Hieronymi verba: *Cœna mutantur in prandia, quo & traditioni Ecclesiasticæ satisfiat, & ventrem cibo non onerent duplicato*. Et utique secundum communem loquendi usum, dies prandii apud veteres sanctos Patres diebus jejuniorum quadragesimalium opponi solent, ut passim loquitur Augustinus epist. ad Casulanum, in qua loquitur de jejuniis extra Quadragesimam occurrentibus, quibus post Nonam refectio promiscue fiebat, Quod idem hæc Paulini verbis vitam Ambrosii contextentis confirmatur: *Ipse autem venerabilis Episcopus erat multa abstinentia & vigiliarum, & laborum, quotidiano jejuniis macerans corpus, cui prandendi nunquam consuetudo fuit nisi die Dominico & Sabbato*. Quinetiam sic ait ipsemet Ambrosius sermone 32. *Illud etiam, fratres, ad perfectionem jejunii faciendum est; ut qui abstinemus & minime prandemus hoc tempore, prandia nostra pauperibus erogemus*, Atque idem serm. 39. *Homines, quorum animus semper in prandio est, prandendi sibi causas inquirunt, dum se a jejuniis excusant*.

5. Porro de jejuniis Sabbatorum, & quantum Orientales Ecclesie hac in re ab Occidentalibus discrepabant, satis superque diserui hoc in opere ad can. 50. Synodi Laodicensis, ubi notas inferius consule.

6. Ad postremum Sæculo XIII. invaluit consuetudo refrigerante devotione, ut quadragesimali quoque jejuniis statim a Nona corporibus cibis indulgeretur, ut ex S. Thoma colligitur 2. 2. quæst. 14. tit. 7. novissimisque demum sæculis, nullo suffragante canone, superaddita est sub collationis nomine refectio vespertina, quam etiam ad aliquam moderationem vix ulla repagula coercere queunt, usque adeo natura humana in deteriora proclivis est; similis aquæ in caldaria olim fervide bullienti, quæ nisi contigere fomenta ignis subjiciantur, suum sensim resumit pristinum & naturale frigus; sic animæ nostræ, si non in malum proclivitate fervor caritatis & continuus labor obnitatur, in deteriora paulatim dilabuntur: quod altera similitudine vetus Poeta egregie exprimit.

Adverso veluti qui fumine lembum
Remigiis subigit, si brachia forte remittat,
Tunc illum in præceps prano rapit ævens annus.

Certe perspicuum est Sæculo duodecimo non nisi post vespertinam horam licuisse jejunium quadragesimale solvere refectiunculis quas vocant & commestitionibus longe remotis. Ut enim vetustiora tempora, ipsamque Benedictinam regulam omittam ex usu totius Ecclesie sic statuentem cap. 41. *Ab initio Quadragesimæ usque ad Pascha ad vesperam reficiant*. Vespertinum autem officium veteri ritu computabatur, & persolvebatur tribus a Nonæ horis, Nonaque ipsa tribus aliis a meridie horis: persolutoque vespertinum officio discedebatur ex choro ad cœnam. Theodulfus Aurelianensium Præsul in suo Capitulari cap. 9. subditum sibi populum sic admonet: *Solent plures, qui se jejunare in quadragesima putant, mox ut signum audierint ad horam nonam comedere; qui nullatenus jejunare credendi sunt, si ante manducaverint quam vespertinum celebretur officium*. Canon iste falso ab Ivone, & a Gratiano dist. 7. de consecr. cap. solent, Concilio Cabilonensi adscribitur: a Burcardo autem, Sylverio Pape. Sanctus denique Bernardus, quem constat sæculo floruisse duodecimo, ut prædicat serm. 5. de Quadragesima: *Haltemus usque ad nonam jejunemus soli; nunc usque ad vespertinum jejunabunt nobiscum simul universi Reges & Principes, Clerus & populus, nobiles & ignobiles, simul in unum dives & pauper*. Et Micrologus de rebus Ecclesiasticis cap. 49. hoc dicit: *In hoc quadragesimali jejuniis a ceteris differt jejuniorum diebus, quod in aliis post nonam, & in hoc post vesperam refici debemus*. Atque idipsum est quod Hieronymus epist. 22. ad Eustochium ait: *Jejunium totius anni æquale est excepta Quadragesima, in qua sola conceditur districtius vivere*. Basiliius pariter loquens de quadragesimali districtione serm. 1. de jejuniis, *Vesperam (inquit) expectas ut cibum sumas*.

DISSERTATIO XXI.

De prisco eligendi eos qui ad sacros Ordines initiandi erant ritu.

1. **E**cclēsia Dei, quam Spiritus divinus regit ac munat, prædicatur in sacris voluminibus *terribilis ut castrorum acies ordinata*: pulcherrimus enim in ea effulgens ordo ipsi mirifico decori est & ornamento, & insuper munimentum atque præsidium, ejus speciem admirabiliter auget simulque invicta fortitudine roborat, terroremque in ipsius hostes latissime diffundit. Secus autem accidit in hæreticorum castris, in quibus *anarchya* difformis prævalet, ut illis accommodari hoc rite possit quod de tartareis locis in libro Job enunciat: *In quibus nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat*. His namque rebellium consortiis & sodalitiis spiritus confusionis cacodæmon dominatur. Hierarchia porro Ecclesiasticæ, quæ cælestes in cælis ordines imitari studet, præcipua munia his tribus ordinibus continentur, ut scilicet docet sublimis ille Dionysius dictus Areopagita, scilicet Episcopis, Sacerdotibus & Diaconis: quorum promotio & consecratio solis competit Episcopis, Exclēsiæ ducibus & Principibus Apostolorumque successoribus, juxta regii Prophætæ vaticinium: *Pro patribus suis nati sunt sibi filii, constituit eos Principes super omnem terram*.

2. Hoc vero sciendum, tres esse distinctas res, electionem, postulationem, & consecrationem. Ista quidem tertia qua potestas confertur ac dignitas Ecclesiastica ejusque indelebilis character, ab Episcopis duntaxat, nullatenus autem a reliquo Clero vel a populo suffragante conferri potest. Ad electionem autem, vel ad postulationem, quarum prima jus aliquod ad rem initiat, secunda vero solis nititur precibus, aliquando solus Clerus, nonnunquam etiam laicorum fidelium vota, pro diversorum locorum temporumque vici situdine admittebantur. Verumtamen qua plebis concursus frequentes pariebat dissensiones, ejus suffragia jampridem requiri desierunt, totaque demum res ad optatum, qui sunt in Clero, arbitrium delata est.

3. Perspicuum est etiam ab Ecclesiæ nascentis primordiis Episcoporum creationem fieri consuevisse accedentibus populorum suffragiis, ut contigit in ipsius Matthiæ ad Apostolatam electione Act. 1. & subinde septem Diaconorum, Act. 6. Quam rem inferius & fufius probabimus in nostris ad can. 4. Nicæni Concilii observationibus, quas lector perquiret, ne frequentius idem a nobis repeti contingat. Rationem requisiti olim totius civitatis consensus istam refert S. Pontifex Leo primus epist. 12. alias 84. ad Anastasium Thessalonicensem c. 5. *Ne civitas Episcopum non optatum aut contemnat, aut oderit, & fiat minus religiosa quam convenit, cui non licuerit habere quem voluerit*. Quæ tamen consuetudo progressu temporum exolevit. Enim vero Synodus œcumenica Nicæna secunda can. 3. excludit plane laicorum plebisque suffragia ab Episcoporum electionibus. S. Joannes Chrysostomus lib. 3. de sacerdotio jam ante graviter exposulaverat, quod suo tempore a suffragiis populorum dependeret Episcoporum electio. Ideoque non esse admirandum, ait, *si flagitiosi præficiantur Ecclesiis, dignissimi autem in obscuro jaceant & delitescant: cum electionis iudicium ab illis petatur, quorum animi solis temporalibus lucris, & voluptatum illecebris additi sunt, nec nisi terrena sapiunt*. Divus Augustinus confusus reformidans tumultus, qui se defuncto de suæ successione sedis exorturi in populo essent, id malum sapienter adhuc vivens prævenit. Quippe congregato in primaria Basilica populo nominavit & impense commendavit eum, quem sibi cooptarat successorum Eradium Sacerdotem, plebisque consensum rogavit & obtinuit, protinusque in acta publica referri curavit. Cujus rei ipse fidem facit epist. 110. in qua præterea exemplum profert Severi Milevitensium Antistitis, qui paulo ante sibi adhuc vivens successorem designaverat, in quem congregatus intra Cathedrale templum populus libens consenserat. Atque hanc facti sui rationem adjungit: *Scio (inquit) post obitus Episcoporum, per ambitiosos aut contentiosos solere Ecclesias perturbari: & quod sæpe expertus sum & dolui, debeo quantum ad me attinet, ne contingat, huic prospicere civitati*. Præclare Cicero in oratione pro Lucio Flacco, Græciæ olim opibus, Imperio, & gloria florentis posteriores calamitates huic uni malo ascribit, *libertati immoderata, ac licentia concionum; Cum in theatro imperiti homines rerum omnium rudes ignarique confederant, tum bella inutilia suscipiebant, tum optime meritos civitate ejiciebant*. Exemplum turbarum, quæ inter medios concionum popularium fluctus in Episcoporum electione ingruerant, suppeditat memorabile Cabassuli, *Notitia Ecclesiastica*.

Amianus Marcellinus post Liberii Pontificis Romani obitum, divisit inter Damasum & Ursinum Romani populi studeis, uno die intra Sicini basilicam centum triginta septem homines fuisse interemptos. Rufinus etiam eandem attingens historiam lib. 2. cap. 10. *Tanta (inquit) seditio, immo vera sancta bella coorta sunt, alterutrum defendentibus populis, ut replerentur humano sanguine orationum loca*.

4. Ceterum etiam pluribus sæculis ad Episcoporum electionem requisita fuerint populorum suffragia; ceterorum tamen Clericorum electionem plebis Laodicena Synodus interdixit, can. 12. Ipseque Gregorius Papa nonus quoscunque laicos a quibuscunque Ecclesiasticis electionibus longe summovet, cap. Sacrosancta, & cap. Messana de electio. Intermediis tamen sæculis, tametsi non electiones quidem populi circa inferiores ab Episcopatu ordines prævalere; testimonia tamen circa ordinandorum conditiones & vitam Episcopi ordinatorum perquisierunt: id etiam præferentibus sacris Ecclesiæ regulis, ne quis indignus per ignorantiam promoveatur. Providet enim Concilium Carthaginense tertium can. 22. *Ut nullus ordinetur Clericus nisi probatus vel Episcoporum examine, vel populi testimonio*. Et quarti Carthaginensis Conc. can. pariter 22. *Ut Episcopus sine consilio Clericorum suorum Clericos non ordinet, ita ut civium convenientiam & testimonium quærat*. Et quidem de Episcopo loquens Apostolus 1. Thimoth. 3. ait: *Oportet illum & testimonium habere bonum ab his qui foris sunt*.

5. Contingebat aliquando, ut insignis alicujus meriti personæ solutz a populo expeterentur apud Episcopos ordinandæ, ut scilicet ordinis vinculo attractæ ibidem deinceps residerent, & ita populus earum exemplis, aut doctrina, aut elemosynis juvaretur, & valde proficeret. Quomodo de seipso Paulinus Nolana civitatis Antistes epistola 45. quæ etiam inter Augustinianas recensetur ordine 53. refert, cum forte Barcinone degeret, fuisse ad ferventem Barcinonensium civium postulationem, cum nihil tale cogitasset, ordinatum ab Episcopo Lampio, noluisse tamen ulli Ecclesiæ civitatis ejus addici, cum destinasset Sacerdotium ab Ambrosio suscipere, ab eoque Mediolanensis Ecclesiæ obsequiis alligari. Præterea Pinianus nobilissimus & perillustis Romanus cum Hipponem Augustini visendi gratia profectus esset, urgente atque ad Clericalem militiam exposcente ipsum populo, Clericali militiæ ab Augustino fuit initiatus & adscriptus, ut ipsemet perhibet Augustinus epist. 225.

6. Inapte autem Novatores hæretici demonstrare præsumunt divinæ institutionis esse, ut Presbyteri per suffragia plebis ordinentur, eo quod act. 14. v. 22. ubi de Paulo & Barnaba hoc enunciat: *Cum constituissem illis per singulas civitates Presbyteros*. Græcumque exemplar dicat *χορηγοῦντες*, quam vocem sic vertunt: *Cum per popularia suffragia ordinassent*. Ceterum distinguenda sunt diversa hujus Græcæ vocis significata. Primum est, per suffragia multitudinis discernere; est enim *χορηγία* manuum extensio aut elevatio, quo signo populus suam indicabat aliquid sciendi seu discernendi voluntatem. Quæ est apud veteres Græcos admodum frequens significatio qui adventum præcessere Christi: eodemque sensu ait Cicero de Græcico cujusdam populi decreto in oratione pro Flacco, *porrexerunt manum, superbissima natum est*. Secundo significat absolute & indefinite quodvis decretum etiam privatum & singulare. Quod eodem sensu legimus Act. 10. *Dedit cum manifestum fieri non omni populo, sed testibus præordinatis a Deo*. Græcè *πρότερον τῆς ὄλης χορηγοῦντες εὐὲ ὄν*. Quis vero dixerit Deum æterno suo consilio per suffragia plebis eligere aut discernere? Atque hoc ipso sensu illa intelligenda est facta per Apostolos eo loco Presbyterorum ordinatio, absque aliorum suffragiis aut concursu. Potest etiam vox illa apprimè juxta tertium significatum concipi, scilicet sacræ ordinationis quæ fit per Episcopi manuum impositionem, qui sensus est in usu Ecclesiæ apud Græcos sanctos Patres frequentissimus. Atque utrolibet duorum istorum significato, nullatenus vero primo concipi debet vis vocabuli hujus in loco ab Heterodoxis allegato. Secunda namque licet actu non interveniat manus ulla, est tamen derivatio a priore vocis hujus usu. Tertia autem manuum extensio nem ac impositionem reipsa discreteque exprimit.

7. Quæ vero electio ex perveris ducta principiis impietate & ambitione iisdem pariter sustulit & propagata, in funestas atque diuturnas clades profuluit, ea ipsa est qua Ariani Principes primum occupato per vim Italiani dominatu Ecclesiam oppresserunt, sibi electionem Romanorum Pontificum ceterorumque Antistitum arrogantes. Deinde Orientis Imperatores, & ab his constituti supra Italiam Præfecti sub nomine Exarcharum, qui apud Ravennam sedem fixerant, postquam Italiam

de Gothicis a se devictis receperunt. Postmodum Reguli qui debilitata Caroli Magni progenie tyrannicis invasionibus eandem provinciam urbemque Romam, unaque Apostolicam Cathedram ditissima servitute oppreſſerunt, improvide faventibus ipsis ab initio Romanis Pontificibus. Denique plerique Germanorum Reges ac Imperatores, qui sibi indebitam auctoritatem asseruerunt, solo suo nutu Romanos eligendi Pontifices, eoque Apostolica sede exturbandi, qui se inconsultis in eam conscendissent.

8. Pernicies ista initium sumpsit ab Odoacre Principe Barbaro Arianae impietatis sectario, postquam armorum vi sub dominationis suae jugum Italiam subegit, seque illius regi constituit. In quarto enim Romano sub Symmacho Papa Concilio Praefecti sui voce edixit, ne post obitum Romani Papae ullus ei sublegeretur successor, absque Regis consensu. Quam legem sacra Synodus repudiavit. Qui vero Odoacrum Italiae Regno vitaeque spoliavit, ejusque in se transtulit sceptrum Theodoricus Arianae quoque sequax impietatis, eandem instauravit legem, ut ex epistola colligitur Athalarici Regis ad Romae Senatum scripta super Felicis tertii electione quam refert Cassiodorus lib. 8. epist. 15. Successit Imperator Justinianus exactis per Belisarium tota Italia Ostrogothis, jusque illud, quod haereticorum qui praecesserant Regum tyrannis invexerat, confirmavit, sibi non dubitavit asserere, atque ad successores Imperii transmittere, qui paucis exceptis haereses Nestorii, Eutychis, Monothelitarum, Iconoclastarum consecrati sunt. Quae causa deinde fuit immanium adversus sacrosanctos Pontifices eisque subjectas Ecclesias persecutionum. Quin etiam ingenti pretio compellebantur Imperatoris aut etiam Exarchae Ravennatis consensum ad Pontificiam promotionem promereri: adeo ut ad sacrarum dignitatum culmen non aliter quam per simoniacae flagitia conscenderetur: quod sacrilegium inausum inauditumque fuerat erga Romanos Episcopos, ipsis etiam idololatriae Romanorum Imperatoribus. Inde pariter nascebantur exitialia schismata, dum scelerati Clerici summum ambientes Pontificium, grandi pecunia & indignissimis pollicitationibus nunc Imperatorum, nunc conjugum Augustarum, nunc Comitum Palatinorum gratiam aucupabantur.

9. Evidentibus argumentis commonstrat Eminentissimus Cardinalis Baronius ad annum 774 ex quo armis Regum Franciae Pipini & Caroli Magni extincto Longobardorum in Italia dominatu, Provinciarumque victoribus cesserant Francis, major pars incredibili penes magnificentia Romani Pontificis ditioni attributa est ab ipsis; Imperiumque Occidentale a Leone III. Pontifice Francis collatum est, liberam permanisse an-

nis ducentis Romanorum Pontificum electiones, nec ulli aliter Francorum Regum & Imperatorum arbitrio vel confirmationi. Sed ex quo ad Germanos Principes devolutum est Romanum Imperium, deficiente aut saltem ab avita virtute degenerare Caroli Magni progenie; tum demum Romanae Ecclesiae vetus illa servitus, tot annorum decursu interrupta recruduit; quo tempore Otho primus e Saxonum gente, hac lege Romanos attrinxit, quam idem per schisma intrusum a se Leonem ejus nominis octavum, vivente adhuc sed in ordinem redacto Joanne XII. legitimo Papa, sancivit: ut non nisi precedente Othonis consensu sui-que filii, & deinceps successorum Imperii, quisquam eligeretur aut consecraretur Romanus Pontifex. Cujus etiam edicti meminit Luitprandus rei gestae vivens ac videns testis, historiae suae lib. 6. cap. 6. Privilegium istud (si tale vocari possit) observari voluerunt Imperatores Germani, nemine resistere aut oblectari auso Romae Antistite ad usque Gregorii VII. dicti Hildebrandi Pontificatum, qui postquam vexillum Pontificiae libertatis ex arce Romana in sublime erexit ipse, & qui post ipsum in Pontificiae dignitatis apicem conscenderunt, feralibus & atrocissimis bellis ab Imperatoribus Germanis conflictati sunt, quibus Italia & Germania horrendum in morem conflagravit sub Othonibus, Fredericis, & Bavaris principibus, qui insensissimis bellis saepiusque repetitis universam Italiam funestant: per quos etiam diversi Pseudopontifices, legitimis ejectis, Romanam in sedem obruti sunt: donec ipsis assentientibus Imperatoribus servitutis indebitae jugum a cervicibus Ecclesiae sponsae Regis Regum amotum est.

10. Denique ut huic de ordinandorum electione dissertationi finis imponatur; sciendum, minime prorsus intelligendum de ordinatione Episcopali veterem illum Ecclesiae Alexandrinae ritum, cujus est apud Hieronymum mentio in epistola ad Evagrium: *Alexandria (inquit) a Marco Evangelista usque Heraclam & Dionysium Episcopos, Presbyteri semper unum ex se electum in excelsiori gradu collocatum Episcopum nominabant: quomodo si exercitus Imperatorem faciat, aut Diaconi de se eligant quem industriam noverint, & Archidiaconum vocent.* Ritus ille nullatenus Episcopum consecravit, sed electionem sequebatur, atque ut vulgus vocat, installatio, atque in possessionem immissio, ad firmendam electionem factam, aut fortasse fiebat post unctionem consecrationis mysticae, quemadmodum ex praescripto Pontificalis, consecratores Antistites consecratum a se novum Hierarcham sacrae dignitatis insignibus decoratum in sede collocant Episcopali.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

que hæretico collati. Is liber prorsus interdidit, cujus tamen idem meminit lib. de Baptismo cap. 14. quo suam illam pariter asseverat opinionem. Hæc vero ita Africanorum mentes pervasit, ut Agrippinus Ecclesiæ Carthaginensis Præsul, totiusque Africæ Primas coacto Africæ, Numidiæque Concilio Episcoporum, omniumque rogata sententia, Canonem ediderit de iterando hæreticorum Baptismo, ut refert Cyprianus epist. 71. ad Quintum. Sed & ipse Cyprianus Agrippini successor hoc ipsum dogma, tribus aliis Carthagine convocatis Conciliis, firmavit. Interea Stephanus Romanus Episcopus geminum Cypriani Concilium reprobavit, prohibuitque ne quis ausit ab opposita huic decreto Apostolica traditione discedere. Cyprianus, ea contradictione indignatus, tertium octoginta septem ex Numidia, Africa, & Mauritania Episcoporum colligit, quo præcedentium decretum firmatur & instauratur. Iisdem temporibus Firmilianus Cæsareæ Cappadocum Metropolitæ, cujus extat ea de re, inter Cyprianicas ad ipsum Cyprianum, epist. 61. commotionis plena, Synodum altera Iconii in Phrygia multorum Episcoporum habuit, quæ omnem pariter hæreticorum baptismum reprobavit. Idemque decrevit Dionysius Alexandriæ Antistes, ut, fidem facit Eusebius lib. 7. hist. Eccl. cap. 6.

9. Interfecto Alexandri Maximinus invasit Imperium, simulque in Christianos irmanem persecutionem exorsus est, duosque occidit Romanos Pontifices Pontianum, & Anterum, cui datus successor Fabianus. Breve tamen fuit tyranni hujus imperium, utpote violentum, morte optimi Principis usurparum & ultra omnem modum cruentum & intolerabile. Cum enim Aquilejam Carnorum Metropolim, & Italiæ validissimum ex parte Aquilonis propugnaculum obsidione premeret, furoreque percitus ob civium constantem resistantiam in proprios ipse milites crudeliter sevirer, isti laboribus supra quam ferre poterant assidue fatigati tyrannique violentiam pertæsi, ipsum cum cognomine filio, quem socium fecerat Imperii, trucidarunt.

10. Accepto nuncio de interfectione Alexandri amatissimi Principis, deque invaso per interfectorem Imperio, Gordiani pater & filius, promoventibus Africæ legionibus, purpuram ceteraque Imperii insignia Carthagine sumperunt. Verumtamen ambo, post exactum annum, purpura simul & vita spoliati sunt a Maximini duce Cappelliano. At Romanus Senatus ut Maximinum truculentissimum tyrannum amoliretur, Clodium Baldinum, & Maximum Pupienum una cum puero Gordiano, cui populus Impense favebat, promovit in Imperium, misitque in omnes Provincias Legatos, qui eas in Senatus potestate firmarent. At Balbinus & Pupienus cum per mutuam æmulationem haud satis inter se convenirent, nisi in hoc uno, ut Gordianum amoverent, militum simul populique odium in se concitarunt, a quibus occisi sunt. Gordianus itaque optimæ indolis adolescens solus imperare cepit, ductaque in uxorem viri sapientissimi Mithrei filia, consiliis fœderi regebatur, cujus ductu & hortatu Persas adortus, eos ultra Tigrim repulit. Verumtamen res prospere decurrentes evertit Philippi Arabis ambitio, a quo primum occisus est Mithreus, deinde Gordianus, concitatis in ipsum auro, pollicitationibusque corruptis militibus. Cujus in locum parricida ipse successit, sociato in regnum cognomine Filio. Cum Persis ab invasore pax fœdissima inita est, quibus restitutz sunt Carræ, Nisibis, aliaque limitanea oppida, & arces quas Gordianus & Mithreus paullo ante expugnaverant. Sub Philipporum regno millesimus ab Urbe condita occurrit annus, quo sæculares ludii magnifice sunt celebrati. In horum aliquo spectaculo observatum est, Philippum patrem in cachinnos effusorem a filio per faciei aversionem fuisse admonitum, & tacite increpatum, qua occasione filio inditum cognomen est Agelasti.

11. Scribit Eusebius lib. 6. hist. Eccl. cap. 27. Philippum Christianum fuisse, atque ob patrata flagitia inter pœnitentes redactum, & a Romano Episcopo (is erat Fabianus) ingressu Ecclesiæ prohibitum, morem gessisse. Sexto demum potestatis anno ambo Philippi, pater Veronæ, filius Romæ, a militibus necati sunt Decium promoventibus.

12. Decius ex Pannonia ortus filium ejusdem secum nominis ascivit in Imperium, idque statim auspiciatus est, persecutione Ecclesiæ indicta, cujus initio Fabianus Papa Martyrium subiit, tantaque animadversione protinus in Christianos sevitum est, ut Romana sedes annum anoplus vacaverit. Dionysius Alexandriæ tunc temporis Ecclesiæ Præsul, admiranda commemorat de Martyribus Alexandriæ, totiusque Ægypti, quos Deciana persecutio in cælum transmisit in epist. prælonga, quam refert Eusebius lib. 6. hist. Eccl. cap. 33. & 34. Celebratur etiam Babylæ Antiocheni Episcopi nobile martyrium. Sanctæ præterea virginis Reparatz Cæsareæ

in Palæstina; & Catanz in Sicilia, virginis nobilissimæ triumphus Agathæ, Smyrnæque in Asia Pionii Presbyteri, qui in cruce clavis confixus, subiecto igne gloriosus in cælum evolavit. In Gallia ut enarrat Gregorius Turonensis lib. 1. hist. cap. 30. imperante Decio, eodemque & Grato consulibus, Dionysius Episcopus Parisiensis cum sociis Rustico & Eleutherio, mortem pro Christo subiit.

13. Divina tandem ultio crudelem Ecclesiæ hostem secundo illius Imperii anno sustulit. Conferto enim cum Gothis prælio, amissoque filio Imperii consorte, qui fortiter in acie pugnans occubuit, Decius pater inclinantem aciem suorum redintegrare conatus in voraginem incidit, qua haustus cum equo nunquam deinceps est visus. Vicus profligatusque a Barbaris Romanus exercitus Gallum Hostilium creavit Imperatorem, qui Volusianum filium in consortium assumpsit Imperii.

14. Primum quod in Ecclesia Dei schisma legitur contigisse, suscitavit adversus Cyprianum Carthaginis Episcopum, & Africanarum Ecclesiarum Primatem, Sacerdos Felicissimus, colligatis aliis sibi Sacerdotibus quinque. Infelix ille primum electioni Cypriani omnibus viribus frustra obstiterat, ut ex Cypriani epist. 40. liquet. Electus tandem Cyprianus cum ex officio studioque sacre disciplinæ lapsus in persecutione communionem differret, donec congruam pœnitentiam secundum Canones complessent, nec sibi oblatos a Confessoribus intempestive libellos pro lapsis reciperet, vir sacrilegus invidia & ambitione tumens, tum lapsos, tum Confessores a Cypriano divellere studuit. Eo demum progressus est, ut quoscumque suis partibus addixerat Ecclesiam seorsim & altare sacrilegum erigens, in montibus colligeret, duos Episcopos Caldonium in Herculaneum, duosque cum his Sacerdotes Rogatianum & Numidicum Vicarios suos ad hanc rem constituit, mandans inter alia ut pauperum curam gererent, eorumque debita expungerent, ut his beneficiis devincti, schismate abjurato in Ecclesiæ communionem reducerentur. Sed istud fraternæ caritatis officium, adlectis sibi creditoribus, & adhibitis gentilibus magistratibus, aliisque artibus Felicissimus impedivit. Tum demum Cyprianus Felicissimum & quosdam alios ejus asseclas præsentem anathemate nominatim perculit, ceterisque horum patriaribus similem comminatus est pœnam, nisi ab illis discederent. Discessio ista Felicissimi veluti germen aliquod fuit, ex quo Novatianorum pariter & Donatistarum schismata pullularunt. Novatus quippe pseudoepiscopus Felicissimum Diaconatu initiaverat, atque ita scelere ambo conjuncti erant, ut Felicissimum Cyprianus epist. 49. Novati Satellitem vocet. Eoque res processit, ut Fortunatus adversus Cyprianum fuerit a schismaticis sublectus Carthaginis Episcopus, isteque cum desertorum collegio Felicissimum Romam sine mora delegaverit, ut schismatis causam apud supremam Sedem tueretur, & calumnias adversus Cyprianum contexeret. Verumtamen Cornelius Papa schismaticos ne quidem auditione dignatus est, remisitque ut erant, excommunicatos. Hæc Cyprianus, epist. 55. Sæculo exinde insequenti simile suscitavit schisma Donatus adversus Cæcilianum Carthaginis Episcopum, suosque sequaces, ad imitationem Felicissimi, in montes seorsim ad sacrilegos conventus adducebat, eaque de causa Montensium nomen Donatistis adhesit. Porro Felicissimi ac Fortunati pseudoepiscopi factio ad Cornelium potius quam ad Novatianum pseudopontificem Romanorum recurrere prælegit, quia contrarium prorsus erat utriusque schismatis institutum. Novatiani enim lapsos ne quidem post expletam pœnitentiam recipiendos contendebant; Felicissimi autem factio lapsos quoscumque præpropere in Ecclesiam admitti volebat, haud expleta, immo necdum inchoata pœnitentia.

15. Post Fabiani martyrium, & plusquam anni inter regnum subrogatus est Cornelius Papa, contra quem Novatianus primum in Ecclesia Romana schisma fabricavit, a paucissimis sectariis electus, cui se Novatus Africanus Episcopus adjunxit. Inter eos qui Novatiani schisma strenue oppugnaverunt, eminent S. Cyprianus Carthaginensis, & S. Dionysius Alexandrinus Episcopus, cujus epistolæ ad ipsum Novatianum, & ad Fabium Antiochenum Episcopum vacillantem, quem Novatianus ipse in suas pene partes pellexerat, aliaque ad alios schismatis Novatiani simul & hæresis impugnatores litteras refert ad longum Eusebius. Erat Romanæ Presbyter Ecclesiæ Novatianus, sed contra canonum instituta ordinatus, quibus adulti, qui in lecto per morbum decumbentes baptizati fuerant (ut in Novatiano contigerat) ab ordinibus Ecclesiasticis arcebantur. Fuerat præterea energumenus, & per exorcistas probestari demonis ereptus, quales ab Ecclesiæ ordinibus patiter excludebantur. Tanta vero efferebatur ambitione ut malis & irau-

fraudulentis artibus primam universæ Ecclesiæ sedem adversus legitime promotum Cornelium ambiverit; novas hæreses excitaverit; se suosque Catharos, id est, *pueros* vocitavit, & quoscunque in Ecclesiis Orthodoxis baptizatos ad se deficientes rebaptizari voluerit, omnem alium præterquam suæ sectæ Baptismum ut sacrilegum, impurum, & inanem reprobandum atque abijciens.

16. Gallus & Volusianus exacto Imperii biennio a propriis militibus intercepti sunt, postquam ambo a præcessore Decio excitatam persecutionem prosequuti Cornelio Pipæ ob Christi fidem necem intulere. Cornelio suffraganeus Lucius sub Valeriano ejusque filio Galienoq; martyr occubuit. Lucio datus successor Stephanus, quem deinde, & qui Stephano successit Sixtum Romæ Episcopum, eorundem Valeriani & Galieni persecutio abstulit.

17. Sedente Romæ Stephano, Agrippini quondam Carthagini Episcopi, & Concilii sub ipso habiti decretum majoribus sumptibus instauratum est. Sub annum quippe Christi 246. Carthagine a Cypriano convocato altero Concilio Baptismus Hæreticorum irritus est declaratus, ideoque in Ecclesia iterandus. Quod idem aliis celebratis alibi Conciliis sancivere Cæsares in Cappadocia Firmilianus, & apud Alexandriam Egypti Dionysius primariæ eruditionis & sanctitatis Episcopi, famaque rerum præclare in Ecclesia gestarum celeberrimi. His se Romæ Stephanus Pontifex constanter opposuit: vetulæque traditionem hætenus in Ecclesia receptam immutari; ejus tamen prohibitioni adhuc testituisse constat prænominato Antistes, Furente Valeriani persecutione sublatus fuit primus Stephanus, Cyprianus vero in exilium pulsus anno Chr. 257. & post annum exilii decollatus. Sixtus Papa, ejusdem nominis primus, morte damnatus anno Chr. 259. Quatuor post Laurentius Diaconus illustre martyrium subiit, moxque Hippolytus.

18. Sed Valerianus, qui etiam priusquam Iniret Imperium, constitutus censor ab Imperatore Decio atrocem in Christianos carnificinam exercuerat, penas demum crudelitatis suæ debitas exolvit. Enim vero Saporis Persarum Regis dolo interceptus, & feræ instar in cavea circumductus, ejus ad humum incurvati cervicem pedibus Sapores conculebat, quoties equum ascensus erat. Ad postremum cum Galienus filius patrem ex tam injuriosa captivitate redimere negligeret, Saporis jussu Valerianus excoriatus fuit, & instar porci sale conditus miserime interiit. Ipse vero Galienus Paterno edoctus exemplo mihiorem se Christianis exhibuit.

19. Cypriani omnibus perfectissima virtus, & sapientia usque adeo celebrem ipsi famam pepererant, ut Gallicanæ etiam & Hispanicæ Ecclesiæ ipsius in gravissimis negotiis consilium & auctoritatem expeterent. Marcianus Arelatenus Præsul Novatianorum non modo fovebat causam, sed & omni studio & conatu promovebat in Gallia; Faustinus Lugdunensium Antistes admonuit (ut par erat) hujus in Ecclesia Gallicana stragis Stephanum Romanum Episcopum: & præterea litteras ad Cyprianum semel & iterum direxit, ut qua pollebat auctoritate & existimatione, rem istam apud Stephanum scriptis promoveret. His incitatus ille, litteras quæ extant ad Stephanum scripsit hortatorias, ut grassantem in ovili Dominico lupum expellat, litterasque admonitorias ad Episcopos Gallicæ dirigat, ut schismatico & hæretico caveant, eumque adversentur: alias quoque ad plebem Arelate consistentem, quibus abstituto abdicatoque Marciano alius in ejus locum eligatur Episcopus.

20. In Hispaniis Basilides Legionensis & Martialis Asturicensis Episcopi proditæ religionis sub persecutione, aliorumque flagitiorum convicti rei, & idcirco Episcopatu moti, cum vellent Episcopatus recuperare quibus exciderant, sibi que canonica electione subrogatos Sabinum atque Felicem dispellere, turbas in Hispaniis graves excitarunt. Ex his Basilides, qui crimen confessus & poenitentia ductus se ab Episcopatu sponte abdicavit, atque in poenitentium classem demiserat, mox in deteriora versus, & livore adversus subrogatum contabescens Sabinum, Romam profectus dolis & mendaciis Stephanum aggreditur, qui nimium credulus, & occultatæ sibi veritatis ignarus, nec audita parte se passus est exorari. De Martiali vero utrum Apostolicam sedem adierit incompertum est. At Hispaniæ Antistes a quibus fuerant ambo depositi, & alii eorum loco sublecti, volentes pro suo officio peridos amovisse, & causam istam apud Stephanum prosequi, suffragium Cypriani, quo præmunirentur, exquisierunt, ipsosque subrogatos Episcopos Sabinum & Felicem Carthaginem dimiserunt, Romam inde profecturos. Ab his sollicitatus Cyprianus Concilium inivit Episcoporum, in quo lectæ sunt Præsulum Hispanorum litteræ, auditique horum Legati, at-

que prolata probationum acta, omnibusque rite perfectis, reprobata est Basilidis & Martialis postulatio, approbataque Sabinii & Felicis causa. Tunc Cyprianus collegarum omnium nomine scripsit epistolam 68. ad Clerum & plebes in Hispania consistentes, in qua hæc habetur expressio: *Nec rescindere ordinationem jure perfectam potest, quod Basilides post crimina sua detecta, & conscientiam etiam propria confessione nudatam, Romam pergens Stephanum collegam nostrum longe positum, & rei gestæ ac tacite veritatis ignarum fefellit, ut examines reponi se injuste in Episcopatum, de quo fuerat iuste depositus. Hoc eo pertinet, ut Basilidis non tam abolita sint, quam cumulatæ delicta, ne ad superiora peccata ejus etiam fallacia & circumventionis crimen accesserit. Neque enim tam culpandus est ille cui negligenter obrepsum est, quam hic execrandus, qui fraudulenter obrepit.* Quoniam vero exitu terminata sit illa disceptatio incertum est.

21. Sub Imperio Valeriani Sabellius acceptam a Magistro Noeto hæresim latius propagavit, quæ Trinitatem Personarumque distinctionem rejiciebat, unamque in Deo Personam quemadmodum & essentiam assererat, tria vero omnia nihil aliud quam diversos erga creaturas respectus ac effectus connotare. Huic se pesti fortiter opposuit Dionysius Alexandrinus; sed istud officium quod laudi esse debuerat, calumniæ adversus ipsum occasio fuit. Ex hoc enim quod divinarum Personarum discrimina fortiter propugnabat, nonnulli ejus Diocesi subditi Pentapolitani, illum hæresim apud cognominem Romanum Pontificem Dionysium postularunt; perinde ac naturæ substantiæque diversitatem inter Personas æternas docentem & prædicantem; easque consubstantiales ejusdemque esse naturæ insipientem, quæ fuit Arii hæresis sæculo sequenti, Jussionem a suprema sede Dionysius Alexandrinus accepit, ut suam hæc in re mentem dilucide scripto explicaret: quod ubi cumulate perfecit, rejecta est adversariorum accusatio, ipseque a litæ dimissus. Idemque stylum acuit ad refellendum Millennariorum seu Chilistarum errorem, occasione librorum Nepotis Egyptii Episcopi, passim per omnem Egyptum se effundentem. Denique scribendi finem fecit in refutanda Pauli Samosatani Episcopi Antiocheni hæresi, Christo Divinitatem abrogante, quo labore perfunctus regnante Galieno ad præmia cælestia evolavit.

22. Paulus iste divinitatem Christi ausus est impugnare: contra ejus hæresim duæ Synodi Antiochenæ diversis temporibus conveniunt. Harum primæ interfuerunt Firmilianus Cæsares Cappadocum, & Gregorius dictus Thaumaturgus Neocæsares in Ponto, ejusque frater Athenodorus pariter in Ponto Episcopi: sed subdola simulatione vater hæresiarum Patres eludit, qualemque illi optabant fidei professionem sed fictam ementitanque edidit. Quare ab horum discessu, deposita larva, perniciosum dogma aperte instauravit. Post felicem Gregorii Neocæsariensis obitum, eadem recrudescens pestis posteriori Concilio Antiocheno causam dedit, quo Paulus damnatus & Episcopatu dejectus est. Quia vero pervicax hæreticus sedem pristina qua vi qua dolo retinere contendebat, ab Episcopia interpellatus, qui tunc regnabat Aurelianus Augustus, edixit adjudicandam Antiochenam ei, cui Italiæ Episcopi & Romanus Episcopus tribuendam esse decernerent: quo factum est, ut Dionysii Papæ, ceterorumque Italiæ Præsulum decreto Paulus coactus fuerit sede excedere, anno Christi 270.

23. Nunquam terrarum orbis universus tot calamitatibus est involutus, quot passus Imperante Galieno. Exitiosissima pestis, qualis nulla unquam existerat jam inde ab Imperio Galli & Volusiani ad usque Aureliani regnum per universas Orientis & Occidentis provincias hominum stragem incredibilem fecit. Terræmotus, & portentosi terrarum hiatus innumeras urbes vel everterunt, vel absorberunt. Atrocissimis persecutionibus, exceptis ultimis Galieni annis, in Christianos ubique sævitum est. Innumerae diversis ex partibus Barbarorum gentes ferro, flammisque, atque omni inhumanitate universas Provincias undique interstarunt. His adijunge triginta tyrannos, qui regnante Galieno ex ipsis Imperii Romani visceribus prodierunt, & singuli assumpta purpura Provincias teterrimis bellis, immanibus tributis, & direptionibus oppresserunt, Imperiumque dilacerarunt.

24. Claudius dux exercitus in Dacia, peritus Galieni socordiam, invadit Imperium, ejusque dolo Galienus apud Mediolanum occiditur. Christianorum carnificinam a Galieno intermissam resuscitavit. simul ac Romam ingressus est, exorsus a nobilissima Virgine Cyrilla, quam jugulari fecit. Prætorianos etiam milites, quotquot Romæ Christiani comperiri potuerunt, cum eorum uxoribus & liberis trucidati jussit. Illustres de barbaris, Imperii provincias incurstantibus, victorias re-

portavit. Ipseque demum peste contractus, orbem indefinenter devastante, occubuit. Tuncque Aurelianus tertius Imperatorem proclamavit, a quo prorogata est in Christianos indefinens, atque in dies sevens persecutio. Sub hoc martyrium passi Felix Papa Dionysii successor; Synphorianus, Restituta Virgo, Synesius lector, Athenodorus Gregorii Thaumaturgi germanus, Mamas apud Cæsaream Cappadocum scriptis Basilii celebratus. Ipse demum Aurelianus, qui tam multos innocentes necaverat, necatus est Mnestei insidiis, antevertentis mortem, quam ipsimet fuerat interminatus Aurelianus. Romanam civitatem sic Aurelianus ampliavit, ut murorum ambitus (si Vopisco habenda sit fides) ad quinquaginta milliaria perductus sit. Aureliano successor datus est Tacitus, qui ad Tacitum præstantem historicum suam referebat progeniem; Quo sebræ consumpto, Probus Imperium sumpsit. Ille paucis annis res maximas bello gessit; Germanos universa ex Galia, quam occupaverant, exegit; Sarmatas ex Illyrico, Gothos ex Thracia debellatos repulit; Blemios subegit, tyrannos profligavit; Parthos & Persas ad pacem secum componendam adexit. Ecclesia Christi sub hoc Principe, non minus, quam nomine Probo, continuam pacem habuit.

25. Anno Christi 270. Probo imperium tenente Manes, qui & Manichæus, novæ hæresis virus effudit, latroque in animarum perniciem propagavit. Duo eorum principia, exque ab æterno existentia docuit. Unum horum bonum totius naturæ spiritualis, & animarum rationalium conditorem, novæque sub Christo legis auctorem; alterum vero huic adversum & malum, corporum substantiarum opificem, Mosaicarum præceptionum legislatorem, animarum corpora informantium creatorem. Duas in singulis hominibus inesse animas prædicabat, bonam unam a principio bono exortam, intellectualem ac rationalem; alteram malam a malo principio profectam, quæ corporeæ substantiæ forma sit, eique vitam impertiat, quæque universa peccata operatur. Christum vero negabat catorem assumpsisse, cum sit caro de se mala, omnisque mali fomes. Eam etiam ob causam Martyrum reliquias execrabatur. Se quoque paracletum jactabat esse, Montani delirium & arrogantiam æmulatus. Cum demum veterator iste Regi Persarum pollicitus esset se filium ejus periculose ægotantem hospitem solis suis precibus redditurum, amandatis procul medicis filius Regis inter Manetis manus expiravit. At Manes, jussu Regis quem deluserat, toto corpore excoctus meritis imposturæ suæ penas luit.

26. Extincto Probo successus est Manlius Aurelius Carus, qui liberos suos Numerianum & Carinum Cæsares fecit. Carus Natbone oriundus, devictis bello Persis, receptaque Mesopotamia, & ad Ctesiphontem usque progressus fulminis ictu perimitur. Numerianus vero debilitatis ex morte patris nimio fluxu oculis, dum lectica vehitur, insidiis Apri perfidi soceri sui, hoc parricidio viam sibi ad regnum munire volentis, occiditur. Tum vero Diocletiano Dalmatæ Romanus exercitus Imperium deserit: quo ille accepto perfidum Aprum suapte manu obtruncat. Id contigit Septembri mense, anno Christi 284. decurrente.

27. Nulli sub Imperio Carî leguntur Martyres: at multi sub Numeriano, quales Romæ Pontifex Euclychanus, Chrysanthus & Daria conjuges, & in provinciis plerique alii. Unde conspiciendum videtur, Numerianum, cum Cæsarem ageret, hanc persecutionis procellam proprio Marte, inconsulto aut dissimulante patre, suscitasse. Carinus patri fratricide superstes, perversitate morum, odia omnium in se coarctavit, atque in sequente anno, cum arma contra Diocletianum moveret, a suis apud Murgium oppidum Mœsiae proditus, Diocletiani traditus est militibus, qui statim illum peremerunt. Ipse vero Diocletianus regni sui primordio rusticos in Gallis tumultuantes, quos Bacaudas vocabant, profligavit, misso contra illos Herculio Maximiano quem Cæsaris dignitate decorarat. Anno deinde 286. eundem Maximianum creavit Augustum, succrescentibusque diversis ex partibus causis bellorum, Cæsares novos fecit Constantium Chlorum, (cujus postmodum filius Constantinus divina providentia ad Imperii apicem promovebatur) & Galerium Maximianum, qui eo quod armentorum aliquando pastor fuisset, Armentarii cognomen habuit. Statimque hi ad diversa bella accin-
si profectique sunt. Carausius Dux in Britannicis, quas occupaverat, insulis, potens armis hærebat; Achilles Ægyptum invaserat atque utroque Imperii sumpsit insignia: Narses Persarum Rex limites Orientis infestabat. Quinguentiani seu Pentapolitani Africem incurstantes populabantur. Ambos Cæsares affinitate sibi duo Augusti devinxere, antequam bellicas expeditiones inter se partirentur. Diocletianus filiam suam Valeria-

no Armentario, Maximianus Herculius privignam suam Theodoram Constantio nuptum dedit, repudiatis quæ antea duxerant uxoribus: atque ita Helena Constantini mater extra Constantii ædes amandata est. His peractis nuptiis principes ad diversas profecti sunt expeditiones, quæ multis exhaustis laboribus felicem demum sortitæ sunt exitum. Carausius enim a socio æmuloque suo Aleto per insidias extinctus est, atque ita recepta Britannia, Quinguentianos Herculius perdomuit. Armentarius Galerius a Persis victus & fugatus acceptum dedecus sequenti anno reparavit, fuso Persarum exercitu captivisque adductis Narsis conjugibus & liberis. Diocletianus oblecta expugnataque Alexandria, profligatisque hostilibus copiis Ægyptum recuperavit.

28. Atrocius bellum & injustius isti Principes adversus Christianos innocentes & inermes excitarunt. Enim vero etiam antequam feralia promulgarentur edicta, Sebastianum Diocletianus prætoris cohortis ducem; ob Christi fidem ultimo supplicio affecerat. Maximianus Herculius in illa contra Bacaudas expeditione, Theodorum cum duce Mauritio legionem, quæ tota ex Christianis militibus constabat, totius reliqui exercitus armis pullatenus resistentem deleverat, eo quod a profanis gentiliis sacrificiis se subduxisset tantisper ad Aganum oppidum. Sunt tamen qui altera a posteriore Gallicana expeditione hoc martyrium legionis contigisse velint. Nihil certe intricatius horum temporum chronologiis, tum ob Scriptorum dissensiones, tum ob difficultatem reducendi Christianæ ævæ epochæ ad annos Romanorum consulares; aut etiam discernendorum annorum inchoatorum seu incuniarum a desinentibus; tum ob diversarum conjecturarum incurstantes difficultates. Quas ob causas doctiores qui nostris temporibus florere chronologi, postquam ab istis se ambagibus expedire conati sunt, longe tamen ab invicem dissentiant. Diocletiani Maximianique contra Christianos edicta biennio priusquam imperio cederent, publicata sunt. Quo ab initio ad usque Maximini exitum Orientis tyranni, quem subsequuta est Ecclesiæ pax, quacunque protendebatur Romanum Imperium, Paulus Orosius annos decem recenset persecutionis; quæ quidem tam dira & Christianorum quos absumpsit multitudine; & horrenda suppliciorum immanitate fuit, ut nihil atrocius, aut crudelius excogitari queat. Eusebius Cæsariensis hanc persecutionem duobus, octavo & nono, historiæ Ecclesiasticæ libris descripsit. Versabantur Nicomediæ duo simul Imperatores, quando persecutionis edictum promulgarunt. Quo eodem die publice propositum vir Christianus, ex nobilioribus Nicomediæ civibus, divino fidei ardore incensus edictum ex publico deductum loco palam discepit, idcirco inter immanissimos cruciatus constantissime passos generosum spiritum exhalavit. Antimus Nicomediæ Episcopus, Petrus, Dorotheus, Gorgonius, alique innumeri morte gloriosa martyrium consummarunt. In sola Ægypto centum quadraginta quatuor Christianorum millia caesa numerantur. In Galliis hac persecutione sublati sunt, sub Rictiovato præside, Episcopi Victorinus Pictavorum, Firminusque Ambianorum; Remis Macra virgo. In Hispaniis, sub Præside Daciano, Vincentius Cæsaraugustæ, Eulalia virgo Emeritæ, ut etiam in Sicilia post Agatham virginem Lucia virgo Syracusis, & Procopius & Pamphilus apud Cæsaream Palestinæ illustre martyrium subiere.

29. Ambo tandem Augusti Diocletianus Nicomediæ, & hujus suassione Maximianus Mediolani eodem die Imperium dimiserunt. Id anno Diocletiani vigesimo & Christi trecentesimo quarto contigit eodemque simul die renunciati sunt Augusti Constantius Chlorus, & Maximianus Galerius Armentarius. Hic vero duos Cæsares fecit, Severum, & Maximinum suum ex sorore nepotem, quem Orienti, priorem vero Italiæ præfecit. Constantius reliquis ædicatis provinciis solum sibi Galliam, & Hispaniam cum Britannia retinuit.

30. Extra fines Imperii magna hoc sæculo facta est in Oriente rerum conversio. Persæ cum antea sub Parthorum regno fuissent, contra illorum regem Artabanum rebellarunt, duce Artaxerxe, qui tribus præliis Parthos superavit, ipsumque Artabanum occidit, atque subjectis sibi Parthis vetus Persarum regnum, ab Alexandro Macedone excisum, instauravit, a quo deinceps graves Romani clades perpassi sunt.

31. Doctores insignes Ecclesiam hac ætate illustrarunt. Pantenus in primis Christianas scholas rexit, quas longo ante ipsum tempore fuisse Alexandriæ institutas tradit Eusebius. Hic ad prædicandum Indis sacrum Evangelium sive à Juliano (ut scribit Eusebius) Alexandriæ Episcopo, sive a Juliani successore Demetrio; ut testatum reliquit Hieronymus, Evangelium Matthæi quod antea fuerat receptum in illis regionibus reperit; huic enim genti Bartholomæus Apostolus fidem
Chri-

Christi prædicaverat, & Matthæi Evangelium Hebraice scriptum reliquerat, quod fuerat a Christianorum ibi commorantium reliquiis religiose asservatum. Reliquit post se Pantæus plerisque suæ pietatis atque eruditionis successores, inter quos eminet præcipuus ejus discipulus Clemens Alexandrinus, præceptoris sui magnificus laudator, divinarum humanarumque disciplinarum (ut ejus scripta produnt) peritissimus. Ex eadem schola prodit Origenes Clementis discipulus, stupendi ingenii, quem eruditissimis gentiliū Plotinus Amelius, & ipse Christianis insensibilissimus Porphyrius in admiratione habuerunt, & tellati sunt Origenem arcem eruditionis tenuisse. Apollonius Senator, qui Commodō imperium tenente scriptam a se pro Christianis apologiam in Senatu recitavit, cujus decreto caput illi amputatum est. Gregorius Thaumaturgus, Julius Africanus, Heraclas Alexandrinus Episcopus. Ammonius Philosophiam Alexandriæ magna celebritate professus, cujus auditor (teste Porphyrio) Plotinus fuit. In Africa Tertullianus, qui postquam scriptis omnem laudem excedentibus orthodoxam fidem invictissime defendit, miserando tandem lapsu in Cataphrygum hæresim deflexit. Romæ Minutius felix. Carthagine Cæcilius Cyprianus, doctrinæ simul, eloquentiæ, sanctitatisque specimen egregium. Alexandriæ Dionysius Episcopus, de quo superius est actum. Pamphilus Cæsareæ Palæstinæ Presbyter, & Lucianus Antiochiæ Presbyter, ambo doctissimi, qui sub Maximino martyrium passi. Arnobius, ex gentili artis rhetoriæ professore, factus Christianus, & hujus discipulus Lactantius Firmianus, Crispi Cæsaris magni Constantini filii tutor, quo nemo inter Ecclesiasticos Scriptores Latine politior.

CONCILIA DIVERSIS LOCIS

Ad reprobandum hæreticorum Baptismum habita.

1. **T**ertio decurrente sæculo, seges plurimarum in Ecclesia concertationum fuit tantopere agitata quæstio de validitate collati ab hæreticis baptismi. Mota primum hæc disputatio fuit a Præsulibus Africanis sub Agrippino Carthagini Episcopo, qui hac de re Concilium Africanorum convocavit, quo decretum fuit, quoscunque ab hæreticis baptizatos nullatenus esse in Ecclesiam admittendos, nisi denuo in Ecclesia baptismum accipiant, ut memoriæ prodit Cyprianus, ep. 71. ad Quintum: *Quod quidem (inquit) Agrippinus cum ceteris coepiscopis suis, qui illo tempore in Provincia Africa & Numidia Ecclesiam Dei gubernabant, statuit, & libere Concilii communis examine firmavit, quorum sententiam nos etiam sequuti sumus.* Idemque repetit epist. 73. ad Jubajanum. Quo vero ista sub Agrippino Synodus pleniorē sortiretur auctoritatem, altera quoque Africanorum Patrum Synodus ab eodem indicta est Cypriano, convenientibus uno & septuaginta Episcopis, qui præcedens decretum, nemine contradicente, firmarunt. Post hæc scripsit hac de re Cyprianus synodicam ad Stephanum Romanæ Ecclesiæ Episcopum epistolam, sub cujus finem providens ne ex ista concertatione ullum schisma nasceretur, ut ipse contellatur, addit, nihil isto decreto præjudicati aliorum libertati, ut liceat eis oppositum sentire, si ita eis videatur, sine ulla Ecclesiasticæ unitatis labe. His acceptis litteris, Stephanus Africani Concilii sanctionem reprobavit, vetuitque ne quis auderet a contraria traditione Apostolica recedere. Cui tamen Stephani rescripto Cyprianus minime acquievit, sed resertam querimoniarum de Stephano epist. 74. ad Pompejum scripsit, qua Stephanum tum superbiam, tum imprudentiam insinuat. In quo sane moderationis limites haud dubie transiit. Quin etiam alteram sine mora convocavit Africanorum Episcoporum Synodum octoginta & septem, ex provinciis Aitiæ, & Mauritanie & Numidiæ: in cujus initio præfatur, non esse dirimendam ab his qui dissentiunt communionem & pacem. Deinde tacito Stephani nomine, ipsum paulo acrius perstringit his verbis: *Neque enim se quisquam nostrum Episcopum Episcoporum constituit, aut tyrannico terrore ad obsequium necessitatem collegas suas adigit.* Quo ex loco, atque ex Tertulliani libro adversus Psychicos, cap. 1. ubi Romanum Pontificem pariter Episcopum Episcoporum nuncupat, conjicitur hunc fuisse præcis illis sæculis unum de titulis communiter illi attributis. Isto demum Concilio præcedentium sanctio fuit renovata. Ceterum ab ista culpa mox resipuisse Africanos Patres prodit Hieronymus, in Dialogo adversus Luciferianos, sic dicens: *Denique illi ipsi Episcopi, qui rebaptizandos esse hæreticos cum ipso (Cypriano) statuerant,*

novum emisere decretum. Quid facimus? Ita nobis majores nostri, & illis sui prædicere majores.

2. Augustinus lib. 2. de Baptismo contra Donatistas, cap. 4. dubitat num Cyprianus suam tandem de Baptismo hæreticorum mutaverit sententiam, dicens: *Et fortasse factum est, sed nescimus: neque enim omnia qua illo tempore inter Episcopos gesta sunt, memoriæ litterisque mandari potuerunt, aut omnia qua mandata sunt novimus.* Atque idem epist. 48. sic de Cypriano loquitur: *Correxisset autem istam sententiam non invenimus: non incongruenter tamen de tali viro existimandum est quod correxerit; & fortasse suppressum sit ab eis, qui hoc errore nimirum delectati sunt, & tanto velut patrocinio carere noluerunt.* Exemplo certe S. Cypriani, S. Augustinus passim Donatistas expugnat; quatenus ille, ceterique Patres Africani, licet diversa sentientes, unitatis atque unitatis Ecclesiasticæ conservandæ semper fuere solliciti; Donatistæ ex adverso fuere adeo in suo sensu pertinaces, ut a Petri sede, atque ab universa Ecclesia Catholica diverterint, neque ullum in sectam suam asciverint, nisi ejurato Baptismo, quem prius in Ecclesia Catholica susceperat.

3. Iisdem fere temporibus, Stephano Summo Pontifice, duæ in Orientis partibus Synodi hoc idem, de rebaptizandis hæreticis quibuscunque, decreverant, Iconii & Synadis anno circiter 356. quarum meminere S. Dionysius Alexandrinus, epist. ad Philemonem Romanum Presbyterum, & Eusebius lib. 7. histor. Ecclesiast. cap. 7. Firmilianus quoque Cæsareæ Cappadocum Episcopus Metropolitæ, cum multis Cappadociæ & Ponti Episcopis, huic errori tenaciter adhæsit: ut liquet ex ejusdem ad Cyprianum epistola, quæ est inter Cyprianicas, 61. in qua graviter exposulat se a Stephano fuisse de communionem Ecclesiæ dejectum. Et potuit utique fieri, ut ipsum solum ad incutiendum aliis terrorem a coetue fidelium sejunxerit, nihil tale ausus in Dionysium Alexandriæ, Ægyptique Patriarcham, vel in Cyprianum Carthagini & Africæ Primatem, veritus imminens periculum, si communionis exortes fierent tam multæ Ecclesiæ, tantæque exilimationis Prælati. Fortassis etiam Firmilianus, iracundiæ abreptus æstu Stephani comminationis, perinde ac si re ipsa completa esset, quasi modum, excedentis severitatem exaggerat. Ipse tamen Cyprianus quamquam asperius de Stephano, tum alibi, tum præsertim in sua ad Antonianum epistola quiritetur, & Augustinus qui tam sæpe tamque prolixè de his passim disputat, neque Eusebius ullatenus de excommunicatione sermonem habent. Immo vero illæsam fraternam dilectionem, & pacem in his concertationibus servasse refert Augustinus lib. 5. de Baptismo, cap. 25. aliisque locis. Eusebius autem lib. 7. cap. 5. ex epistola Dionysii Alexandrini refert, Stephanum scribentem ad Ecclesias Ciliciæ, Cappadociæ, Galatiæ, aliasque bis finitimas de Heleno & Firmiliano, tantum comminatum fuisse communionem se abrupturum, nisi desisterent hæreticos conversos rebaptizare. Ipse quidem Dionysius aliquandiu versatus eodem in errore fuit, de quo ita refert Hieronymus in catalogo scrip. Eccles. *Dionysius in Cypriani & Africa Synodi dogma consensit: Veruntamen neque ipse, neque Firmilianus in errore diu perstiterunt, ut facile conjicitur ex Dionysii allegatis ab Eusebio litteris: idque etiam convincitur Basilii testimonio, qui in sua ad Amphilochem epistola aperte de Dionysio conqueritur, quod baptismum Pepusianorum hæreticorum, Montani heresiarchæ sectariorum, approbaret; etiamsi in his, quam in ceteris hæreticis, gravior Baptismi eorum reprobandi causa foret, eo quod Pepusiani alium Paracletum prædicarent, quam quem Ecclesia Catholica in Baptismo invocat, eum scilicet, quem falsa deceptione illi credebant fuisse in Montano incarnatum. Ceterum Dionysii ab errore pristino resipiscens mens erat, quemadmodum Stephani Papæ, baptismum non mutare virtutem & efficaciam ab interiore ministri dispositione, vel cogitatione, sed ab externis & sensibilibus signis, & verbis a Christo institutis. Atque ita quantumcunque Pepusianus hæreticus, aut Montanista, de Divinis personis deliret ac hallucinetur, dummodo tres Personas enunciet, quomodo enunciari Christus instituit, ratus validusque stat baptismus. Id ipsum vero postmodum disertis verbis ita definiit anno 314. Concilium Arelatense primum can. 8. his verbis: *De Afris quod propria lege sua vivunt ut rebaptizent, placuit ut si ad Ecclesiam aliquis de heresi venerit interrogent eum symbolum; & si perviderint eum in Patre, & Filio, & Spiritu sancto esse baptizatum, manus ei tantum imponatur, ut accipiat Spiritum sanctum. Quod si interrogatus non responderit hanc Trinitatem, baptizetur.* Agebatur tunc temporis de Donatistis per Africam dispersis, qui quoscunque sive ab Ecclesia Catholica, sive in diversa secta baptizatos ad se deficientes solebant rebaptizare.*

Post annos ab Arelatenſi Concilio undecim devolutos, Nicænum Concilium canon. 19. cum de ſolis Paulianiftis ad orthodoxam fidem converſis, decernat eſſe iterum baptizandos, ſatis inſinuat eos qui apud reliquas ſectas baptiſmum ſuſceperint, nullatenus eſſe rebaptizandos, Ideoque Hieronymus adverſus Luciferianos diſerte ſcribit: *Synodus quoque Nicæna omnes hæreticos ſuſcepit, exceptis Pauli Samofateni diſcipulis.*

His ita conſtitutis mirari ſubit, poſt Stephani Pontificis decretum, poſt Dionyſii & Firmiliani palinodiam ac reſipiſcentiam, poſt definitiones Conciliorum primum Arelatenſis, deinde Nicæni, aliquos ex ſanctiſſimis Epiſcopis & primariis ſanctæ Eccleſiæ Doctoribus conſtanter aſſeruiſſe, Baptizandos denuo eſſe hæreticos ad Eccleſiam revertentes, ſi fuerant ab hæreticis Baptizati. Baſilius Magnus, qui eandem Cæſareæ Cappadocum rex Eccleſiam, quam rexerat pridem Firmilianus, in prima illa epiſtola ad Amphiloſium, quam omnes propemodum Orientis Eccleſiæ, ut normam Eccleſiaſticæ diſciplinæ complectere ſunt, videtur antiquiori illi Firmiliani ſenſui reprobatum adherere. Siquidem can. 1. diſcrimen haberi vult inter Hæreticos, & Schiſmaticos, qui illaſa fide ſeipſos ab Eccleſiæ unitate ſejungere, quales ibidem proponit Catharos, id eſt Novatianos: atque eorundem de ſchiſmate reſilientes docet ſine novo Baptiſmo admittendos, ſi olim fuerant intra Eccleſiam ſacro fonte abluti: ſed eorundem tamen, ſi in ſchiſmate baptizati fuerint, cenſet eſſe in Eccleſia ad quam redeunt iterum baptizandos, quia baptiſmum priorem ab illis extra Eccleſiam ſuſceptum pro nullo habet. Id tamen expreſſo proteſtatur, ſe non ita proprio ſenſui adblandiri, ut ſi qua vigeat in quibuſdam Eccleſiis contraria diſciplina vel conſuetudo, eam convellere velit. Quæ ſane fuit olim Cypriani & conſentientium Cypriano Præſulum Africanorum proteſtatio. At vero quocumque ab hæreticis baptizatos, qui deinde ab hæretica pravitate abſcedunt, erroremque priſtinum abjurant, declarat Baſilius eſſe novo baptiſmo initiandos, cunctos quidem communiter, ſed eos maxime qui circa divinæ Trinitatis perſonas erraverunt, quales dicit eſſe Pepuſianos, hoc eſt Montaniſtas. Ejuſmodi namque cenſet tres Perſonas perperam pronunſiaſſe, cum reiſa non in Spiritu Sancto, qui verus eſt Deus, ſed in Montano, quem depravata mente paracletum credebant, abluti eſſent. Atque ibidem miratur Dionyſium Pepuſianos Eccleſiæ reconciliatos conſueviſſe ſine novo baptiſmo recipere. Qui locus Baſilii certam fidem facit, Dionyſium placitis tandem Stephani Papæ acquieviſſe.

6. Neque vero de Baſilio tantum, ſed de Athanaſio quoque cauſa ſub eſt admirandi, qui cum Nicæno Concilio interfuiſſet, parum veriſimile eſt ejuſ ignorare decretum, ut excluſo duntaxat Paulianiftarum Baptiſmo, ceteri ad Eccleſiam redeuntes citra novum baptiſmum reciperentur, Cathari ſcilicet, Arianique, quorum occasione celebrabatur hæc Nicæna Synodus: Catharos autem, id eſt Novatianos, incitari nemo poteſt fuiſſe non ſolum Schiſmaticos, ſed pariter Hæreticos, utpote negantes ullam eſſe in Eccleſia poteſtatem lapſos quantumvis pœnitentes reconciliandi. Sed ipſum audiamus Athanaſium, in medio tectæ contra Arianos orationis, ita loquentem: *Ariani in periculum veniunt ne amittant integritatem myſterii: loquor autem de baptiſmate. Si enim in nomine Patris & Filii datur perfectio plenaque initiatio, Patrem autem verum illi non pronunſiant, eo quod negent aliquid ex ipſius ſubſtantia exiſtere, negant quoque verum Filium, aliumque ex non entibus ſibi comminſcentes in baptiſmate proſerunt. Qui queſo igitur non fuerit vanum ac inuile baptiſma, quod ab illis datur, cum illud non niſi ſpecies ſit ac ſimulacrum inane, ipſique ea re nihil ſolida opis afferant ad pietatem? Non enim in Patre & Filio baptiſma tribuunt Ariani, ſed in creatore & creatura, in factore & factura. Sicut igitur creatura diverſum quiddam eſt a Filio, ita diverſum quiddam a vero baptiſmate eſt, quod ab illis exiſtimatur dari, tametsi nomen Patris & Filii, quia illa in Scripturis vident, ſimulant ſe nominare; ſed qui nomen exprimit & rectam fidem habet. Ideoque Salvator noſter non quovis modo baptizandum præcepit, ſed primum dicit: docete, ac deinde, baptizate in nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti, ut ex doctrina recta fides oriretur, & cum fide integra baptiſmatis initiatio perficeretur. Certo etiam alia hæreſes, eaque etiam numero non exigua, nomine tenuis ritum iſtum pronunſiant, ſed non recte ſentientes ut dictum eſt, neque ſuam fidem retinentes, inuilem retinent aquam quam imperſunt; nimirum & religione deſtitutam: adeo ut qui ab illis aſperguntur, ſordescant potius prava religione, quam redimantur. Ita quoque & ethnicæ, quamvis Deum in ore habeant, impieccatis crimini ſubſciantur; eo quod verum Deum non agnoſcant Patrem Domini noſtri Jeſu*

Chriſti. Itidem quoque Manichæi, Phryges, ac diſcipuli Samofatenſis nomina ipſa pronunſiantes, nihilominus ſunt hæretici. Itaque deinceps & reliqui qui cum Ario ſentiant, etiamſi recitent ſcripta, proloquanturque ipſa nomina, fruſtrantur, illudantque illis qui ab ipſis baptiſma ſuſcipiunt; homines nimirum improbiores, quam illi hæretici, quos in dies magis magiſque ſuperant, hæreſesque propemodum omnes iſtas oris ſui effranſitate reddunt. Hactenus Athanaſius, cujus teſtimonium, quamvis prolixius, inferendum duxi, ut mens ejuſ plenius cognoscatur; qua non ſolum Arianorum baptiſmum reprobat, licet inſtituta a Chriſto vera proferrent: ſed hoc etiam addit, multas eſſe hæreticorum ſectas alias, quarum baptiſmus ſit proſus inanis, etiamſi ore tres Trinitatis perſonas expriment, in quibus recenſet Paulianiftas, ieu Samofatenos, quorum duntaxat baptiſmum reſpicit Synodus Nicæna, ſed aliorum hæreticorum admittit; adeo ut parum videatur Athanaſius cum eo canone convenire.

7. Iſtud autem argumentum, quod tantopere adverſus Arianorum baptiſmum urget Sanctus Eccleſiæ Doctor, minus habet virium ad infirmendam baptiſmi illorum veritatem, dum ad aquæ elementum adjungatur ſenſibilis illa verborum a Chriſto inſtitutorum prolatio. Enimvero Innocentius Papa primus, epiſtol. 22. cap. 5. cauſam investigans, cur Nicæna Synodus Paulianiftarum baptiſmum reprobat, cum tamen Novatianorum approbat, iſtam ſapienter adducit: *Quia Paulianifta in nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti minime baptizabant, & Novatiani iſdem tremendis venerandiſque nominibus baptizant. Et ante Innocentium Siricius Pontifex in epiſt. ad Himerium Tarraconenſem hæc ſcribit: Cum fieri & Apoſtolus veter, & Canones contradicant, & poſt caſſatum Ariminenſe Concilium, miſſa ad Provincias a veneranda memoria prædeceſſore meo Liberia generalia decreta prohibeant, quæ nos cum Novatianis, aliſque hæreticis, ſicut eſt in Synodo conſtitutum, per invocationem ſolam ſeptiformis ſpiritus, Epiſcopalis manus impoſitione Catholicorum conventui ſociamus: quod etiam totus Oriens Occidentique cuſtodit. Nota verba iſta, Novatianis, aliſque hæreticis. Obſerva etiam iſta, totus Oriens Occidentique cuſtodit. Hæc enim indicant hæreticos toto Oriente & Occidente nullatenus rebaptizatos.*

8. His aliud accedat Auguſtini teſtimonium lib. 3. de baptiſmo contra Donatiſt. cap. 5. eruditionis plenum: *Quamobrem (inquit) ſi Evangelicis verbis in nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti, Marcion baptiſmum conſecrabat, integrum erat ſacramentum, quamvis ejuſ fides ſub eiſdem verbis, aliud opinantis quam Catholica veritas docet, non eſſet integra, ſed fabuloſis falſitatibus inquinata. Nam ſub eiſdem verbis, id eſt in nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti, non ſolum Marcion, aut Valentinus, aut Arius, aut Eunomius, ſed & ſi carnales parvuli Eccleſiæ, de quibus dicebat Apoſtolus, Non potui loqui vobis quaſi ſpiritualibus; ſed quaſi carnalibus; ſi poſſent ſinguli diligenter interrogari, tot diverſitates opinionum fortaiſſis, quot homines numerarentur. Idemque lib. 6. c. 25. Ceterum (ait) quis neſciat non eſſe baptiſmum Chriſti, ſi verba Evangelica, quibus ſymbolum conſtat, illic deſuerint; Sed facilius inveniuntur hæretici, qui omnino non baptizant, quam qui non illis verbis baptizent. Ita Auguſtinus. Et quidem ex tam multis hæreticis, qui tam nefaria & portentosa uſque ad Concilium Nicænum effutierant, ſolorum Pauli miſtram baptiſmus rejectus fuit: Ipſorum veto Arianorum baptiſmum quidquid oppoſitum dicere videatur Athanaſius, ab Eccleſiæ Catholica prodari & admitti, teſtes ſunt Auguſtinus, Siricius, aliique omni exceptione majores. Et Gallicani patres in ſecundo Arelatenſi Concilio ita definiunt can. 17. *Bonofianos autem ex eodem errore venientes, quos ſicut Arianos in Trinitate baptizare manifeſtum eſt, ſi interrogari fidem noſtram ex toto corde confeſſi fuerint, chriſmate & manus impoſitione in Eccleſia recipi ſufficiat.**

9. Nec vero primus fuit Carthagenſis Agrippinus, qui hæreticorum baptiſmum labelactare ſtuderit; jam illi prævenerat Tertullianus ipſe quoque Aſer, viamque illam aperuerat, qui libro de Baptiſmo cap. 15. ſumit argumentum ex illo Apoſtolico eſſato, *Unus Deus, una fides, unum baptiſma,* & hæc ſubjungit: *Non debeo in illis (hæreticis) agnoſcere quod mihi eſt præceptum, quia non idem nobis Deus, & illis, nec unus Chriſtus idem nobiſcum, ideoque nec baptiſmus unus, quia non idem: quem cum riſe non habent, ſine dubio non habent. Nec capis numerari quod non habeatur, ita nec poſſunt accipere qui non habent.*

10. Valeatne Baptiſmus a non baptizato quovis homine etiam Judæo, vel pagano collatus, ſi hæc intendere exequi quod facit Eccleſia, debitum diu fuit, neque hæc quaſtionem diſſolvere auſus eſt Auguſtinus.

sic loquens contra Parmenianum lib. 2. cap. 13. *Et hoc quidem alia questio est utrum & ab his qui nunquam fuerunt Christiani possit baptismus dari: nec aliquid temere inde affirmandum est sine auctoritate tanti Concilii, quantum sania rei sufficit. De his vero qui ab Ecclesia univitate separati sunt, nulla jam questio est quin & habeant & dare possint.* Ceterum questionem temporibus insequentibus enucleavit elucidavitque Nicolaus Papa primus, in responsionibus ad Consulta Bulgarorum cap. 205. valere scilicet baptismum, serio ab infideli non baptizato collatum. Id refertur cap. a quodam Judæo dist. 4. Quod idem, ante Nicolai decretum declaraverat Concilium Compendiense artic. 9. anno Christi 757.

CONCILIA ANTIOCHENA

Contra Paulum Samosatenum Hæresiarcham.

1. Præclare Joannes Apostolus prædicat, Christum in hoc apparuisse, ut dissolvat opera diaboli; & iste vicissim sua studia & machinas in hoc præsertim molitur, ut per emissarios suos & præcursores hæresarchas Christum Jesum deprimat, ejusque divinitatem impugnet. Quocirca jam inde ab Apostolorum ætate Ebionem & Corinthum suscitavit, Christo divinitatem abrogantes. Sæculo deinde secundo nefariorum istorum pene intermortuam hæresim ab inferis reduxit per Theodorum Byzantium coriariam, quem Victor Papa damnavit. Sed eam tertio excurrente sæculo Artemon primum & hunc insequentibus Paulus Samosatenus Antiochiæ Episcopus, quanto potuerit studio, propagarunt. Neque vero in his conquievit exitialis adversarius: Sæculo enim quarto, ut Arianos sileam, Christum negantes Patri æqualem esse, coessentialem & coeternum, prodiit nova pestis Photinus Sirmii Episcopus, qui exitiale Samosateni dogma instauravit.

2. Observat Baronius a vero aberrare Epiphanium, scribentem hæresi 73. Paulum istum fuisse sub Imperio Aureliani & Probi Episcopum, cum tamen in primo Concilio Antiochæno, dum ille civitatis illius erat Episcopus, interfuerit inter ejus condemnatores Gregorius Neocæsareæ Antistes; & Dionysius Alexandrinus ad idem Concilium epistolam scripserit regnante Galieno, sub quo celebratum id Concilium fuit, & aperte constet ex Eusebii historia Gregorium & Dionysium, impetrante ipso Galieno ex vita excessisse, pluribus annis antequam Aurelianus, aut Probus Imperium iniret. Perduravit tamen hæresiarcha in suo illo Episcopatu per contumaciam ad usque Aurelianum, cujus Imperiali auctoritate, rogantibus Catholicis Episcopis, indebita sibi sede extrusus est.

3. Paulus primum Sabellio hæresiarchæ consentit, ambo enim in divinitate non nisi unam agnoverunt prædicaveruntque personam, cujus tria sunt nomina non proprietates personales, sed solum diversas ejusdem perfectiones, aut operationes significantia. Hac vero in re dissidebant, quatenus Sabellius fatebatur Deum humanam sibi copulasse naturam; At Samosatenus novo dogmate perfidiam augebat, negans Christum quidquam divinitatis habuisse, quippe quem merum hominem prædicabat, filii tamen Dei nomen quoque sortitum fuisse per insensum virtutum magnarumque rerum a se gestarum merita.

4. Istius extinguendæ pestis studio complures Episcopi Antiochiam ex condito ad communem Synodum convenerunt, rem urgente, ut ex Athanasii libro de Synodis colligitur, Dionysio Romano Episcopo. Insignitorum ex his quoque Antistitem nomina prodit in historia Eusebius, scilicet Gregorium Thaumaturgum cognominatum, & Athenodorum illius fratrem, Helenumque qui Tarsu regerat Ecclesiam; Nicoman, qui Ecclesiæ præerat Iconii, Hymenarum Jerosolymæ, & Theotechnum Cæsareæ in Palestina, & Firmilianum Cæsareæ in Cappadocia, & Maximum-Bostrensis Ecclesiæ Episcopum. Dionysius Alexandriæ Antistes, eo quoque vocatus, senectutem & corporis ægritudines causatus est ne accederet, sed sensum suum orthodoxe pietati consentaneum per epistolam expressit. Concilii Patres fidei luculentam professionem edidit, de tribus distinctis Sanctissimæ Trinitatis personis, deque Verbi æterni incarnatione, selectis Scripturarum testimoniis roboratam, cui se Paulus acquiescere voce scriptoque professus est, vaser & subdolis Hæresiarcha. Hac vero effecta, fraudulentaque palinodia pristinam sedem, unde dejectus fuerat, Patrum miseratione ac indulgentia recuperavit. Hujus indulgentiæ causam probabilem refert Baronius ad Zenobiæ favorem & gratiam, qua erga Paulum afficiebatur: ipsa enim his temporibus cum viro suo Odenato Palmyrenorum Regem, Imperium

Orientis, quod suis armis adversus Persas strenue tuebatur, regebat concessione Gallici, qui sibi provincias Occidentis reservarat. Zenobia porro, ut tradit Athanasius, Judaicam profitebatur religionem, nec tamen a Sacris Christianis abhorrerebat, sequæ Samosateni Pauli protectricem gerebat: ut tradunt Athanasius, in ep. ad Solitarios, & Philastrius lib. de Hæresibus cap. 69. qui eandem ait Pauli fuisse discipulam, a quo, nimis abjecte de Christo sentiente, edocta fuit Judaizare.

5. Paulus qui subdola tergiversatione studia Patrum eluserat in priore Concilio, eodem dirempto, postquam singuli ad propria remearunt, larvam deposuit simulationis, pristinamque aperte resumpsit hæresim. Quamobrem vicinarum provinciarum Episcopi alterum Antiochiæ inire Concilium, vita jam functis Gregorio Neocæsariensi, Dionysio Alexandrino, Firmiliano Cæsariensi. Hac in posteriore Synodo Malchion Presbyter Ecclesiæ Antiochæ Paulum coarguit, ejusque referatis veteratoris artibus, errores publica disputatione refutavit. Convictus igitur, nec tamen conversus Samosatenus, damnationis a Synodo & depositionis sententia percellitur, cumque obtemperare ac cedere recusaret, Patres ad necessitatem adegit, Autelianum, qui tunc Imperium regebat, interpellandi; a quo demum causa ista Episcopis Italix Romæque Antistiti Dionysio commissa fuit, qui re penitus discussa explorataque, Paulum juste depositum pronunciare. Deturbato itaque Paulo, Dominus ejus in sedem susceptus est, anno Christi 272.

6. Quia Samosatensis paralogismo utens divinitatem Christo abrogabat, dicendo sequi ex adversariorum sententia Christum hominem esse Deo consubstantialem, atque ita vel non constare anima & corpore, vel Deum ipsum esse homini concorporeum; unde graves sequantur absurditates, cum divina æternaque natura incompatibiles. Hoc sensu Antiochæna Synodo verum est asserere Christum esse Deo *ipsum*, & consubstantialem, ut refert Athanasius lib. de Synodis. At vero qui sequuti sunt Ariani, ut Nicænum Symbolum labefacerent, quo consubstantialis Patri Christus prædicatur, decretum Antiochænae Synodi opponebant. Respondet autem Athanasius Patres Antiochenos a Nicænis minime discrepare in re ipsa fidei; quippe qui Filium, ratione divinæ personæ, crederent unanimes esse Patri consubstantialem, ob unitatem atque ut ita dicam identitatem divinæ naturæ ac substantiæ; sed præcise spectatam secundum assumptam humanitatem, non dici consubstantialem: quatenus enim Deus est, incorporeus est. Idem quandoque inter sanctæ Ecclesiæ Patres accidit in voce Hypostatis, quam Sardicense Concilium prohibuit usurpari circa divinarum Personarum distinctionem, & quædem recte spectata ejus vocis apud Patres Sardicenses intellectione de essentia ipsa; non enim tres sunt in Trinitate essentiæ, sed unica tribus communis. Dux vero Alexandriæ Synodi, una sub Orto, & altera sub Athanasio præside, vocis ejusdem diversum significarum usurpabant circa Personarum divinarum proprietates ac distinctiones mutuas, ejusque usum approbarunt, ne defectu vocabulorum divinæ veritates confunderentur, aut explicari non possent, quæ gravium dissensionum poterat esse fons & origo. Itaque cum vocabulorum significata ex usu, aut mente loquentium dependeant, Sardicenses Patres Hypostasim pro essentia substantiaque usurpabant, quo eorum sensu non nisi unica est divinæ Trinitatis Hypostasis. Alexandrini vero Patres eam vocem ad personarum proprietates referebant, eoque sensu verissime asseriebant tres in divina æternaque Trinitate Hypostases ac substantias, ut a Latinis usurpantur. Notatu dignum est, Dionysium Alexandrinum, qui prius eruditissimis scriptis nascentem Pauli hæresim oppugnavit, cum rogatus accedere ad secundam hanc Synodum Antiochenam, ut ei pro dignitate sedis suæ præsideret, eique eximia eruditione præluceret, ægritudine detentus ab ea se professione excusaret, hæc scripsisse ad ipsum Hæresiarcham: *τὸ λόγῳ τῷ πατρὶς διὰ τὰ πάρα τριούτου ὁ πατὴρ, ὃ ἰμάντως τῶ πατρὶ ἀρραβῶν ἰσὶ τῶν ὁρίων πατρίων.* Verbum Patris per quod Pater omnia condidit, quodque homoousion & consubstantiale Patri vocant Sancti Patres. Atque ita longe ante Nicænam Synodum non tantum Dionysius, cujus per se gravis est auctoritas, sed etiam eodem attestante, Sancti Patres *Homoousion Patri* dixerunt.

CONCILIUM ELIBERINUM

Sive Illiberitanum.

1. **G**raviter inter eruditos de hujus Concilii loco, tempore, atque auctoritate concertatio fuit: Fernandez Mendoza hæc difficultates tanta doctrinæ luce discussit elucidavitque, ut in suum sensum reliquorum eruditorum consensum traxerit. Concilii locus, ut idem luculenter demonstrat, non alius est quam Illiberis, septimo lapide ab urbe Granatensi distans, cujus nunc tantummodo rudera & parietinæ supersunt in colle, qui nunc vulgo *Mons Elbire* dicitur in Bætica provincia. Plinius lib. 3. cap. 3. Illiberim recenset inter celeberrima, quæ inter Bæti amnem & Occaum interjacent, oppida. Locus est olim Episcopali sede insignis. Meminit Romanum Martyrol. idibus Maji, & Hieronymus in Catalogo Scrip. Eccl. Gregorii Bætiel, quem fuisse ajunt Illiberis Episcopum. De altera vero Illibethi sub Pyrenæis jugis in Narbonensi provincia sita, quam probat Fernandez non aliam esse, quam quæ nunc *Collibre* seu *Collioure* dicitur, improbabile est fuisse hujus Concilii locum; tum quia in isto Concilio proprius loci subscribit Episcopus Flavius Episcopus Illiberitanus, tum quia qui subscripsere Episcopi sunt ex Hispania penitenti, nulli vero ex subalpinis versus Galliam locis. Quis vero credat celeberrimum totius Hispaniæ Concilium totum constans ex Hispanicis Præsulibus, fuisse convocatum ad extremos regionis fines, intra oppidum, quod nunquam fuit Episcopale: His aliisque rationibus asserunt eruditissimi scriptores Baronius & Fernandez Mendoza, eversa demum Episcopali Illiberi populum & Clerum cum Episcopali prærogativa Granatam transmigrasse duabus distantem leucis.

2. De tempore Concilii hujus magna est controversia. Sileo illorum opinionem, qui post Constantini Magni conversionem habitum existimant, utpote minus probabilem: dux solum supersunt probabiliores explorandæ, eorum scilicet qui cum Baronio referunt ad tempora Constantii Chlori, & Maximiani Herculii. Licet enim sub Chloro Constantini patre longe mitissimus, & erga Christianos bene affecto, qui Galliis, Hispaniis, & Britannia imperabat, nulla persecutio Christianos regionum istarum diveraverit: illis tamen ex immani persecutione respirantibus providendum erat in futurum, quando non solum per ceteras omnes Imperii partes atrox sæviebat persecutio; sed etiam Constantii Chlori liberi, & Maxentius Herculio natus falsos colabant Deos, & periculum permiscebatur ne Herculus, qui invitus Imperium deposuerat, vellet illud resumere. Unde nihil mirum foret, si illis etiam temporibus Christiani Hispanias incolentes inter innumeros sibi que infensos idolorum cultores de religione providere satagebant, sive in præsentia, sive ad futurorum temporum præcautionem. Enimvero inter subscriptos Episcopos Osius Cordubensis Episcopus, & Valerius Cæsaraugustanus, haud multo ante in persecutione capti, atque in exilium relegati, sub Daciano Hispaniarum crudelissimo Præsule fuerant, a quo Diaconus Vincentius fuit crudelissimis tormentis cum multis aliis ad necem excruciat. Sed postquam Constantius Chlorus Occidentem regendum cum Cæsaris nomine recepit, excitatam procellam sedavit, & quotquot in custodia & exiliis detinebantur Christiani, postliminii beneficium cum libertate receperunt. Ita censet Baronius.

3. Mendoza tamen opinio est, Concilium istud, ante excitatam a Diocletiano & Maximiano Imp. Ecclesiæ persecutionem, celebratum fuisse, cujus rationes sunt istæ: non quidem plene convincentes, sed tamen admodum verisimiles. Scribit Augustinus lib. 3. contra Cresconium fuisse inchoatam persecutionem, Diocletiano octavum & Maximiano septimum Consulibus, quando (ut tradit Eusebius lib. 6. hist. Eccl. cap. 2.) testum imminchæ Dominicæ Passionis, qui Consulatus in annum incidit tercentesium tertium juxta universaliter receptam supputationem. Nec vero potuit, nisi aliquot interjectis mensibus, ob locorum distantiam, executioni mandari impium edictum, quod fuerat Nicomediensi in civitate, in qua simul tunc versabantur duo Imperatores, publicatum. Insiliit vero Mendoza fuisse Osium, qui subscripsit huic Synodo, jam exilio damnatum ob Christi fidem, ut liquet ex epistola ad Constantium Augustum apud Athanasium, in epistola ad solitariam vitam agentes, in qua sic scribit Athanasius ex ipsius Osio: *Ego confessionem unius explevi, cum moveretur persecutio ab avo meo Maximiano. Quod si in quoque persecutionem moveret, etiam nunc ad quidvis potius subsistendum paratus sum.* At contenti non potuit mitior infligi pœna, quam exilii aut deportationis. Addit Nice-

phorus fuisse illum quoque stigmatibus inustum, eamque ob causam a Constantino exosculatum amantissime ac impense dilectum. De Valerio quoque Episcopo, qui huic Synodo interfuit & subscripsit, addit Mendoza, fuisse exilio relegatum, atque in eodem exilio interiisse probat traditione, & Breviariis Hispanicarum Ecclesiarum, annalibusque Aragoniæ & Valentiniæ. Præterea Innocentius Papa primus, in epist. ad Exuperium Tolosanum Episcopum, hinc profert causam severioris antiquæ disciplinæ, temporibus posterioribus mitigatæ, ut posthæc communio lapsis penitentibus indulgeretur, quæ fuerat olim absolute denegata: quis nimirum prioris districtioris tempore, persecutionibus crebris affligebantur Ecclesiæ, ideoque durior disciplina opus erat, quæ fideles contineret ne succumberent. Qua cessante causa, redditaque Ecclesiis pace, mitius agendum fuit; quia desierat succumbendi adeo violenter urgens periculum. Durioris autem illius disciplinæ frænum ac retinaculum non nisi ad canones Illiberitanos referti potest: ut ipse refert Baronius. Fatendum igitur fuisse initum istud Concilium, quod lapsis quantumvis penitentibus, communionem indulgeri etiam in exitu vitæ prohibet, non nisi persecutionis urgentis, aut certe instantis tempore fuisse convocatum. Similis apparet in epistolis passim Cypriani Ecclesiastica districtio sub Decio atque Valeriani tunc temporis persecutione. Videti potest Cypriani ad Cornelium epist. 8. itemque Concilium Ancyranum can. 6. Denique ipsi canones Illiberini, in quibus decernitur de Flaminiis ethnicorum, de coronis Sacerdotum, de Christianis sive libellaticis, sive thurificatis, sive sacrificatis; de litteris Confessorum non admittendis, quas in gratiam lapsorum ut reconciliarentur in Ecclesia, de carceribus, de insulis exiliique deque ergastulis scribebant ad Episcopos sancti Confessores veniam pro illis rogantes: Idem de domesticis laribus, & de his quos occidi contingeret dum templa Gentilium aut altaria evertunt; aut simulacra effringunt, aliaque ejusmodi per multa Synodi decreta abunde convincunt fuisse proculam nondum Ecclesiæ placida tranquillitate, qua Christiani sub Constantio Chloro fruebantur; sed potius sub Diocletiani infestatione vel atrociter sæviante, vel metum saltem & trepidationem ingerente.

4. De auctoritate autem istorum Canonum, quam aliqui elevare student diverso prætextu, quia nimirum apud præcos Canonum collectores nulla sit Illiberitani Concilii mentio, Ferrandum Diaconum, Dionysium Abbatem cognomento Exiguum, Isidorum, Cresconium. Respondetur alios plerosque antiquos & graves meminisse, Burcardum Vormatiensem Episcopum, Iudnem Carnotensem, Joannem Gallensem, Anselmum, Gratianum, a quibus in suis Canonum collationibus sit frequens Illiberitanorum Canonum mentio. Agobardus quoque Lugdunensis Episcopus, qui sub Carolo Magno & Ludovico Pio claruit, in suo de Imaginibus tractatu, nititur auctoritate Illiberitani canonis 36. Sed habemus præterea firmiorem (ut ita loquar) propheticum sermonem, sacrosancta pleraque Concilia, & Sanctorum Romæ Pontificum decreta, his collectoribus antiquiora. In primis œcumenicum Sardicense Concilium, per quod Ecclesia de Ariano triumphavit, anno 347. & cui legatus Apostolicus præfedit Osius idem qui cum Patribus Illiberitanis confederat & subscripsit. Itaque in Sardicensi can. 11. sic habetur: *Osius dixit: Recordemini Patres nostros in tempore præterito decrevisse, ut si quis laicus in aliqua urbe tribus diebus Dominicis in tribus hebdomadibus non conveniat, is communionem moveatur. Si hoc ergo de laicis statutum est, non oportet Episcopum, si non habet graviores necessitates, vel negotium difficilium, ab Ecclesia sua diutius abesse, & sibi commissam populum contristare. Omnes Episcopi dixerunt hanc quoque sententiam esse convenientissimam.* Certe nullibi statutum fuisse consilat de laicis nisi in Concilio Illiberitani can. 21. hisce verbis: *Si quis in civitate postius tres dominicas ad Ecclesiam non accesserit, tanto tempore abstineat ut correptus esse videatur.*

5. Habemus præterea celeberrimum Concilium Arelatense primum, quod jure merito ab Augustino vocatur plenarium & universale, anni 314. sub Sylvestro Pontifice, antiquius Nicæno & Sardicensi. At huic Arelatensi multorum canonum materiam suppeditavit istud, quod saltem annis duodecim præcesserat; Illiberitanus enim can. 4. de Agitatoribus: & can. 4. de Theatricis; & can. 6. de his qui in infirmitate credere volunt: & can. 7. de his qui Magistratus gentium gerunt: & can. 9. de litteris Confessorum: & can. 11. de matrimoniis Infidelium: & can. 23. de apostatis, qui omnes similiter renovati leguntur in Arelatensi primo. Item Vormatiense Concilium sub Hadriano Papa secundo habitum anno 688. can. 39. iisdem ipsi verbis repetit canonem Illiberitanum 3. Præterea Concilium Moguntinum sub

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

fuisse occasio, ad magistratum veni, vel alio eunte mandavi, Christianum me esse, sacrificare mihi non licere, ad aras diaboli me venire non posse, dare me hoc premium ne quod non licet faciam. Certe huc usque nullum apparet scelus, dum enim nihil contra fidem Christianam dicitur, aut fiat, licitum est oblata pecunia se ab injusta vexatione redimere. Et quidem S. Petrus Episcopus Alexandrinus, qui grassante in Oriente Maximini persecutione, suam sanctissime rexit Ecclesiam, & sapientissimos canones edidit, quibus mederi posset gravissimis vulneribus quæ eadem infixerat persecutio: quique sub eadem gloriosi martyrii adeptus est coronam, præclare docet invictis rationibus & exemplis, licere persecutionem pecunia & muneribus redimere, can. 2. sic dicens: *His enim qui pecuniam dederunt, ut ab omni improbitatis molestia omni ex parte remoti essent, crimen intendi non potest. Damnum enim & jacturam pecuniarum sustinuerunt, ne ipsi animæ detrimento afficerentur, vel ipsam etiam perderent; quod alii propter lucrum non fecerunt, cum Dominus dicat: Quid prodest homini si universum mundum lucretur, animæ vero suæ detrimentum patiatur? vel quam commutationem dabit homo pro anima sua? & rursus: non potestis Deo servire simul & mammonæ. In his enim apparuerunt Deo servire, exosus, abdicatis, conculcatisque pecuniis: & id compleverunt quod scriptum est: Pretium redemptionis animæ hominis propria divitiæ. Nam in Actis Apostolorum legimus, eos qui pro Paulo & Sila Thessalonice tradebantur, datis multis pecuniis fuisse dimissos. Postquam enim ipsos propter nomen Christi multum onerassent, & multitudinem magistratusque perturbassent, ab Jasone, inquit, & reliquis satisfactione accepta eos dimiserunt: fratres autem protinus Paulum & Silam miserunt Beryeam. Hæc tenus Petrus Alexandrinus. Sane libellos impetrare nefas fuisset, si in his declaratum esset eos qui impetrassent fidem Christi abjurasse, vel Gentilium religionem fuisse professos, vel secreto coram Magistratu idolothus adhibuisse. Tametsi enim ea falsa esset declaratio, scelus tamen admitteretur in hujusmodi libelli petitione aut prolatione, dicente & condemnante Domino: *Qui me abnegaverit coram hominibus, abnegabo eum coram Patre meo.* Est autem verisimile tale aliquid expressum fuisse in libellis, quos obtinuerant libellatici, quos Cyprianus & Clerus Romanus inter Cypriani epistolæ dant, & ad penitentiam adigunt: alioqui enim non impune magistratibus fuisset illa eorum facilitas, edictorum Imperialium elusoria.*

10. Alterum erat libellorum genus, idque proculdubio nefarium, quo pravi segnesque Christiani, ut se bonorum proscriptioni, aut corporeis suppliciis eriperent, scriptis schedulis apud iudices protestabantur se Christianam religionem ejurare, aut Gentilium profiteri, quantumvis non mente, sed fide ac dissimulanter agerent. Istiusmodi libellorum Plinius Secundus meminit lib. 10. epist. 97. ad Trajanum Augustum: *Propositus est (inquit) libellus sine auctore multorum nomina continens, qui negarent esse Christianos, aut fuisse, quum præsentem me Deos appellarent & imagini tue quam propter hoc jusseram cum simulacris numinum afferri, thure & vino supplicarent, prætereaque maledicerent Christo.*

11. Canon VI. *Si quis vero maleficio interficiat alterum, eo quod sine idololatria scelus perficere non potuit, nec in sine impertiendam esse illi communionem.*

Hoc maxime augetur maleficiorum flagitium, quod malignorum dæmonum invocatione seu tacita seu expressa, quorum opera suas ad præstigijs utuntur, perficiatur. His astipulatur Tertullianus dum lib. de idololatria sic loquitur: *Anima advertimus etiam inter artes, professiones quasdam obnoxias idololatria. De astronomis ne loquendum quidem est. Non allego quod idola honoret, quorum nomina calo inscripsit, quibus omnem Dei potestatem addixit: quod propterea non putant homines Deum requirendum, præsumentes numina immutabili stellarum arbitrio agi. Unum propono esse illos Angelos Dei desertores, feminarum amatores, proditores etiam hujus curiositatis: proptereaque damnatos a Deo, cui etiam ignorantes testimonium reddunt. Expelluntur mathematici sicut angeli eorum. Urbs & Italia interdicitur mathematicis, sicut calum angelis eorum, eadem pœna exilii & discipulis & magistris. His suffragatur Augustinus, lib. 8. de Civit. Dei cap. 10. *Omnia (inquit) miracula magorum doctrinis sunt & operibus dæmonum.* Idemque lib. 2. de doctrina Christiana cap. 23. *Omnes hujusmodi artes vel nugatorie sunt, vel noxie superstitionis, ex quadam pestifera societate hominum, & dæmonum, quasi pacto infidelis & dolose amicitia constituta. Magicæ artes ac præstigiæ puniuntur iusta legum severitate, sub tit. Cod. de malef. & mathemat. Multoq; ante lege 12. tabularum sancitum erat: *Qui fruges excantassit, qui malum carmen in-***

cantassit, pœnas dato: neve alienam segetem pellecorie incantando, ne incantato, ne agrum defruganto. Cujus legis meminere Seneca lib. 3. natur. quæst. cap. 7. Plinius lib. 28. natur. hist. cap. 2. Apulejus in Apologia. Tiborium Cæsarem severas contra Magos sancivisse leges testantur Dio lib. 57. Plinius lib. 39. cap. 1. & Tacitus lib. Annal. 2. memorat edita de Mathematicis, & Magis, Italia pollendis Senatufconsultata.

12. Canon XXV. *Omnes qui aculeis litteras confessorias, sublato nomine Confessoris, eo quod sub hoc nomine gloria passim concutiantur simplices, communicatoria danda sunt ei littera.*

Quo tempore scribebant adversus Ecclesiam gentilium persecutiones, tantus deferebatur homos illis, qui ob fidei confessionem cruciatus sustinuerant, & adhuc vinculis & exilio mactabantur, ideoque indiscriminatim Confessorum ac Martyrum nominibus designabantur, ut litteris suis pacem iis qui lapsi fuissent indulgerent, etsi penitentia canonice nondum tempora explevissent. Hujus tamen occasione privilegii duo non exigua nascebantur mala. Primum quia sine ullo gravitatis delictorum discrimine, neque perspectis rogantium lapsorum animi dispositionibus, aut utrum congruam necne exhibuisset Ecclesie satisfactionem, & convenientia penitentia indicia, Martyres conveniebantur, qui lapsorum precibus intenti per nimiam facilitatem supplicibus annuebant: sicque fiebat ut delictis non satis purgatis penitentia cessarent, vitia non emendarentur, feryor animarum tepesceret, Ecclesieque disciplina soluta labefecet. Alterum præterea non minus exitiosum nascebatur damnum, quia plerique lapsi tantam de his litteris fiduciam concipiebant, atque ex fiducia tantam audaciam, ut Episcoporum auctoritatem despectui haberent, & injuriam fieri sibi prætenderent, si Episcopus indiscretam Confessoris concessionem vellet ad convenientem modum temperare ac reducere. Inde orta famosa illa rebellio est Fortunati & Felicissimi ducum factionis contra Cyprianum, hoc prætextu excitata, quod litteras, quas a Confessoribus lapsi reportabant, non statim exequeretur, sed nonnihil differendo concessionem moderaretur, donec cœpta penitentia meliorem ad frugem maturuisset. Cujus factionis & perduellionis ipse meminit Cyprianus epist. 55. ad Cornelium Papam, ad quem factio si Romam navigantes suas deferebant querelas. Et tamen quicumque istas querimonias intendebant, ignorare non debebant, litteras, quas a Confessoribus obtinebant, non esse prorsus illius jurisdictionis vel auctoritatis, sed solum deprecatorias. Quam rem insinuat iste Illiberitanus Canon, dicens, sub hac nominis Confessoris aut Martyris gloria simplices concuti, sive decipi: nec enim ex se quidquam operari, sed exigi præterea ut ab Episcopo posteriores communicatoria littera obtineantur. Canonem istum post paucos annos instauravit Concilium Arelatense primum, can. 9. his verbis: *De his qui Confessorum litteras afferunt, placuit ut sublatis illis litteris alias accipiant communicatorias.* Hæc porro a solis Episcopis impetrabantur. Frequenter legimus in Cyprianicis epistolis de Confessorum litteris exhortationes, eo quod nullo delectu remissionem darent, quæ regulæ Ecclesie infringebantur. Ipseque Romanus Clerus Cypriano rescribens, huic incommodo remedium & modum suadet adhiberi.

13. Can. XXVI. *Errorum placuit corrigi, ut omni Sabbato die jejunii superpositionem celebretur:*

Decernitur hic Sabbatorum per annum jejunium in Hispanicis Ecclesiis: cur autem vocetur hoc loco jejunium superpositionis, ratio est, quia succedebat & superaddebatur feriarum sextarum jejuniis, in memoriam Dominicæ Passionis institutis: quale per omnes totius orbis Ecclesias religiose servabatur. De jejuniis autem Sabbatorum non erat ubique tanta consensus. Enimvero toto Oriente Sabbatis nullatenus jejunabatur, nisi a solis hæreticis, qui Simonis & Manichæorum deliria sectabantur: idque in odium servabatur Dei Judæorum, quem sectarii malum esse Deum hallucinabantur, malorumque omnium fontem, & auctorem, mundi corporei & visibilis, quem illi abhorrebant, conditorem, qui cum septimo die ab operibus suis requievisset, ideoque diem illum suo cultui addidisset, hæc de causa in illius creatoris execrationem, diem illum jejuniis transgebant. Ex adverso autem orthodoxorum Orientalium Ecclesie in execrationem delirantium hujusmodi hæreticorum, jejunia illorum Sabbatina sic averfabantur, ut nefas esse ducerent Sabbatis etiam quadragesimalibus jejunare. Quamobrem Canon qui inter Apostolicos numeratur 67. jejuniari prohibet Sabbatis, solo excepto Paschæ pervigilio: pœnam jejunantibus clericis imponens depositionis, laicis

laicis vero excommunicationis. At vero Canon Apostol. 69. seclusis Sabbatis, jejunium per Quadragesimam indicit, per annum vero feriis quarta & sexta. Ignatius quoque Martyr Apostolorum illustris discipulus, epist. ad Philippenses, postquam districto commendavit Quadragesimæ, nec non toto anni decursu quartæ, & sextæ feriarum jejunium, adjungit; eos qui Sabbatis jejunant, uno duntaxat excepto, esse Christicidas. Petrus Alexandrinus Episcopus & Martyr, can. 15. jejunium quartæ ferie idcirco præceptum dicit, quia die illo consilium in initum fuit capiendi & occidendi Jesum: Sextæ porro jejunium, quia die illo cruci affixus fuit. In Occidentalibus autem Ecclesiis, quod attinet ad Sabbata, diversæ consuetudines passim pro lege erant. Romæ Sabbatis jejunabatur, sed non Mediolani; in Africa Sabbatis alicubi jejunabatur, alicubi minime, prout consuetudo prævaluerat, ut refert Augustinus epist. 86. ad Casulanum. Atque ex canone isto Illiberitano liquet, in multis Hispaniarum plagis indicta fuisse Sabbatorum jejunia. Plura de veterum jejniis superius require, inter dissertationes quas ad sæculum secundum congeffi. Locus Ambrosii lib. de Elia & jejunio cap. 10. *Quadragesima totis, præter sabbatum & Dominicum, diebus jejunatur*: intelligendus, quantum Sabbata spectat, de solo ritu Mediolanensis Ecclesiæ, quam regebat Ambrosius; quem cum Augustinus hac de re Mediolani consulisset, istud ab eo responsum habuit, relatum in Augustiniana illa ad Casulanum epist. 86. *Quid possum hic dicere amplius quam quod ipse facio? Quando hic sum non jejunio Sabbato, quando Roma sum jejunio Sabbato: & ad quamcunque Ecclesiam deveneritis; ejus morem servate, si pati scandalum non vultis, aut facere.*

14. Can. XXVIII. *Episcopum placuit ab eo qui non communicat munus accipere non debere.*

Munera impiorum Deo displicent, nec ab his recipere dignatur, nisi post sinceram conversionem. Ideoque scriptum est: *Respexit Dominus ad Abel, & ad munera ejus: ad Cain autem & ad munera ejus non respexit.* Et in Deuteronomio lege promulgatum voluit: *Non offeres mercedem prostibuli, nec precium canis in domo Domini Dei tui.* His astipulatur Salomon Prov. 21. *Hostia impiorum abominabilis, quia offeruntur ex scelere.* Suffragatur etiam filius Sirach, Ecclesiastici 34. *Qui offerit sacrificium ex substantia pauperum, quasi qui victimat filium in conspectu patris sui.* Attendant illis animarum directors, circa eos qui pro honore, rapinis, infirmorum oppressionibus, retentis mercenariorum mercedibus ac stipendiis, & mercium emptarum pretiis fraudibusque, & violentiis, cumulate satisfactum a se putant novorum sacellorum erectione, aut magnifico alicujus templi ornatu, appositis etiam ad jactandam ostentationem suis stemmatibus & insignibus armis: nec restituere miseris quibus injusta intulere damna conantur. Scribit Athanasius epist. ad solitar. Eusebium Constantii Imperatoris Legatum missum ad Liberium Romanum Pontificem pretiosa donaria templo Apostoli Petri consecraste: id vero iniquo ferentem animo Liberium, custodem templi graviter inceptasse, quod ea recepisset ipsa donaria, eademque protinus de templo ejecisse. Testis est Tertullianus lib. de præscriptionibus, Ecclesiam Marcioni, postquam manifestata ejus hæresis fuit, multa remisisse festertia, quæ ante notam ejus hæresim sponte contulerat. Miram rem perhibet Nazianzenus, inventiva 1. in Julianum, in Gallo & Juliano, qui cum ædem sacram Martyribus erigere cogitassent, partem illam quam Gallus sumplerat extruendam feliciter processisse, at partem fratris ejus Juliani, qui postea impius fidei desertor evasit, quantumcunque illo certatim urgente, nullatenus promoveri potuisse, cum terra nec sacculis ad fundamenta cederet, & superextructa rejiceret: Deo non aliter erga ambos fratres istos affecto quam fuerat olim erga fratres Cainum & Abelem. Scriptum enim est Ecclesiastici 34. *Dona iniquorum non probat Altissimus, nec respicit in oblationes iniquorum, nec in multitudinem sacrificiorum eorum propitiabitur peccatis.* Præpotentissimus Comes Bonifacius, qui fuerat Augustino Hipponensi Episcopo arctissimo amicitie vinculo conjunctus, cum quemdam qui ad Ecclesiam confugerat per vim abstraxisset, abscissus ab eodem Episcopo Augustino a fidelium communione fuit, & quæ Ecclesiæ offerebat magnifica dona recipi prohibita: ut ex ipsius Augustini ad eum epist. 187. constat, quæ refertur a Gratiano, 17. qu. 4. c. minor: Clemens Papa lib. 3. constit. Apostolicarum c. 8. & lib. 4. c. 6. 7. 8. 9. tanta asseveratione dicit esse excommunicatorum Deique inimicorum dona & oblationes a Clero respuestas, ut præstet perire atque emori, quam per hoc ab impiis protectum subsidium penuriam inopam sublevare. Sanctus quoque Athanasius, epistol. ad Patrophilum, collaudat Eusebii Cabassarii, *Historia Ecclesiastica.*

Vercellensis Episcopi admirabilem constantiam, qui famo in carcere interire maluit, quam cibis veteri ab Arianis suppeditatis. Huic demum canoni Illiberitano posteriora Concilia conformantur, ut Carthaginense quartum, can. 93. & 94. *Oblationes dissidentium fratrum, neque in Sacrario, neque in Gazophylacio recipiantur. Eorumque qui pauperes opprimunt dona a Sacerdotibus refusanda.* Concilium Lateranum generale sub Alexandro Papa tertio can. 23. usurariorum manifestorum intra Ecclesiam recipi vetat oblationes.

15. Can. XXIX. *Energumenum qui ab erratico spirit. exagitur, hujus nomen neque ad altare cum oblatione recitandum, neque permittendum ut sua manu ad altare ministret.*

Energumeni Græca vox energiam, id est, operationem maligni spiritus exprimit, in illo quem corporaliter possidet, Connotat autem vim cacodæmonis activam tum exterius adhibitam per motus visibiles, tum etiam interioris per motionem facultatum imaginativæ ac phantasticæ, quarum organa tenebrio spiritus tum movet, tum ligata tenet ad libitum. Quod idem dicendum de utroque appetitu sensibili quoad notiones sive concupiscentiæ sive iracundiæ, disponit enim non solum de cunctis corporis a se possessi partibus, sed spiritibus quoque & humoribus: non utique semper ad suum omnem libitum, sed quantum Deus ejus malignitati permiserit. Canon itaq; duabus rebus privat energumenos; primum enim, non permittit eorum nomen ad Altare cum oblationibus recitari; Secundo, nec ullum ab his ministerium intra Ecclesiam exerceri. De iisdem statuitur Apostolorum canon. 78. *Si quis demonium habet, clericus non efficitur: sed nec cum fidelibus preces fundit. Mundatus vero recipitur, & si fuerit dignus, efficitur*; scilicet clericus. An vero sit ad Eucharistiæ communionem admitendus, diversis placitis Ecclesiæ disciplina vacillavit. Dionysius in Hierarchia Ecclesiastica, cap. de communionem, docet; energumenos, & Catechumenos, & primos penitentium ordines arceri a divinis, & foras ejici ante mysticam oblationem: atque ita nec offerre, nec communicare. Soli namque offerebant qui communionis sacra futuri erant participes. Concilium Carthaginense quartum hoc unum energumenis tribuit ministerium, ut sacratum ædium pavimenta verrant, can. 91.

16. At vero Timotheus Alexandrinus in responsis canonicis, responso 3. statuit, fidelem energumentum, si non blasphemet, debere sanctorum mysteriorum fieri participem: non singulis quidem diebus, sed statis temporibus. Concilium insuper Arausicanum primum can. 14. sacram eis permittit altaris communionem, dummodo se Clericis morigeros exhibeant: rationem hanc adjungens, quia virtute Sacramenti opus ipsis est qua nutriantur contra demonum aggressionem. Apud Callianum collat. 8. cap. 29. & 30. Germanus interrogat sintne sacra communione gratificandi energumeni? *Quos (inquit) non solum despici ab hominibus vel homeri, sed etiam a communione Dominica in nostris provinciis videmus perperas abstinere.* Cui respondet Serenus Abbas: *Communione sacrosanctam a senioribus nostris nunquam vidimus eis interdictam. Quinimodo si possibile esset, eis etiam quotidie impersari eam debere censebant. Nec enim secundum Evangelii sententiam, quam hinc sensui copulatis, Nolite sanctum dare canibus, ad demonis escam sacrosancta communio, & non patius ad tutelam corporis animaque pervenire credenda est, qua ab homine percepta, cum qui in membris ejus insidet spiritum, seu in ipsis latitare conatur, velut exrens fugat incendio. Hoc namque modo curationem & Abbatem Andronicum nuper aspeximus.* Hucusque Callianus. Egregium sane opus quod inter Prosperi opera circumfertur, de prædicationibus, lib. 4. cap. 6. refert de puella nomine Araba; cum in balneo Veneris simulacrum impudice respexisset, eique seipsam consimilasset, fuisse statim a diabolo correptam: qui meatu gutturis ejus occupans, effecit ne septuaginta diebus cibum aut potum ullum trajiceret, quamvis illa toto illo tempore nec famem, nec sitim senserit, totoque corpore vegeta & robusta perseveret. Deductam deinde ad altare in quo reliquæ sicut erant sancti martyris Stephani, eodem præfente qui hanc tradit historiam, particulam exiguam corporis Domini tinctam a Sacerdote percepisse, quam semihora mandens trajicere non valuit, subjecta ejus ori manu Sacerdotis, ne Sanctum projiceret; sed suadente Diacono Calicem salutarem fuisse a Sacerdote gutturi puellæ applicatum, statimque recedente diabolo, illam Sacramentum Domini corporis transglutivisse; fuisseque deinceps a potestate nequissimi spiritus liberam. Quotiescumque similia eveniunt, diiudicandum est, non modo quantum sit animi dispositio in energumeno, sed etiam quantum Deus laxaverit potestatem in energumentum, quatenus potest experimento

& ipsius patientis relatione dignosci. Quamdiu autem prudentia dicat periculum imminere vel scandali, vel irreverentiæ divini Sacramenti, adhærendum est tum temporis antiqui, tum præsentis Ecclesiæ ductui, prohibentis communionem Eucharisticam etiam in extremis, quamdiu pertimescitur aut vomitus, aut excreatus divini Sacramenti, & olim sejungentis energumenos a reliquo fidelium coetu & assistentia mysticæ oblationis. Adeo ut Ancyranæ Synodi can. 17. eos, qui se nefandis contra naturam libidinibus contaminaverant, ad majorem confusionem, relegarit *eis τὸς χυμωζομένους*, quod de energumenis a Dæmonibus vehementius agitati exponunt eruditiores, juxta veteres Dionysii Abbatis & Isidori interpretationes. Denique de antiquo ritu recitandi intra Ecclesiam nomina offerentium, consulto dissertationem de diptychis Ecclesiasticis, quæ superius cum reliquis inserta est in secundo Ecclesiæ sæculo.

17. Can. XXXIV. *Cereos per diem placuit in cæmeteriis non incendi. Inquietandi enim non sunt Sanctorum spiritus. Qui hæc non observaverint, arceantur ab Ecclesiæ communionem.*

Observa non prohiberi cereos intra Ecclesias incendi, in quibus neque tempore Concilii Illiberitani, neque subsequutis temporibus corpora fidelium sepeliri permittébantur: sed solis in cæmeteriis. Quia Canon iste non ceremonias divini cultus, sed necromantica impietatis, aut divinationis dæmoniacæ præstigiis interdicit, quibus utebantur multi qui ex schola Simonis Magi, discipulorumque ipsius, Basilidis, Menandri, Saturnini viperæorum geniminum prodierunt: unde etiam emerit intra Hispaniam diabolica Priscillianistarum propago, incantamentis & divinationibus addicta. Ejusmodi sacrilegii infidebat curiosa mortuorum evocatio per tenebriones dæmones, quorum invocatione suadebant mortuos evocari, atque ab his quasi ab oraculis abditissima secreta & ventura facta posse addisci. Sacræ Regum Historiæ referunt infelicissimum Regem Saul, pridie mortis suæ atque funesti illius cum Philistæis confictus, (quod dæobus filiis interceptis, delætoque internecione Israëliticò exercitu, ipse quoque miseram vitam suam miseriore interitu conclusit) cum se a Deo destitutum sentiret, extremaque omnia sibi suisque imminere, per Pythonissam, quæ erat in Endor, cum paululum a castris suis nocte intempesta se subduxisset, animam prophetæ Samuelis petiisse evocari: ut ejus responsis quid sibi sortis impenderet addiscere posset. De Appione scribit Plinius lib. histor. natur. 30. cap. 2. Manes Homerum ab inferis evocasse, ut quæ esset ejus patria, & alia inania, & absque ulla fruge curiosa perdisceret, nec tamen profiteri ausum quid sibi ille respondisset. De Apollonio Thianæo scribit Philostratus, cum venisset ad Achillis sepulcrum, ejus evocasse Manes, ut sibi Herois illius imaginem qualis in vivis fuisset demonstrarent. Narrat Tertullianus lib. de anima cap. 57. ex Heraclydis, Nymphodori, & Herodoti historiis, Nasamonas solitos oracula captare pernoctando ad parentum suorum sepulcra. Idemque ex Nicandro affirmat Celtas apud victorum fortium busta eorumdem spiritus de occultis rebus consilere. Ibidemque asserit imagines mortuorum istis inquisitoribus occurrentes, nullatenus esse defunctorum animas, sed inania spectra quæ ipsi cacodæmones oculis consultorum illudentes affingunt. Hisque idem addit Tertullianus, non ipsam Samuelis animam oculis Saul objectum fuisse, sed ejus ementitam effigiem. Neque reipsa fuisse in serpentes conversas magorum Pharaonis virgas, sed ita visum fascinatæ arte dæmoniacæ circumstantium oculis. Sancti denique, quos Canon iste dicit non esse inquietandos, ipsimet intelligi fideles debent, quos scripturæ sacræ Sanctorum nomine significare plerumque solent, & frequentissime Paulus Apostolus in suis epistolis. Visum porro est Illiberitanis Patribus verbum *inquietandi* hic usurpare; quia Samuelis effigies similibus præstigiis evocata, eodem usâ est verbo: *Quare inquietasti me ut suscitarem?* Sanctis enim ab hac mortali vita subductis, *amodo dicis spiritus ut requiescant a laboribus suis*: corpora quidem horum in sepulcris, & animæ in ipso Dei sinu.

18. Jam vero luminarium & lampadum usum antiquissimum in Ecclesia fuisse, veterum Patrum testimoniis constat. Gregorius Nazianzenus orat. 40. in sanctum Baptisma, Cyrillus Hierosolymitanus in Procatechesi, & in Catechesi Mystag. 1. Augustinus in Psal. 15. Venantius Fortunatus lib. 4. carminum, docent, catechumenos ad baptismum accedentes, cereos accensos deferre solitos: fuisse pariter consuetudinem Christianorum in funeribus, & exequiis fidelium faces accensas ac cereos adhibendi, ad æternæ lucis significationem quæ piorum ex hac vita demigrantium animis effulget in cælis, priscorum Patrum relationibus compertum est. Pontius Dia-

conus, qui sancti Martyris Cypriani sepulture interfuit, refert sacrum ejus corpus a fidelibus cereos deferentibus, magna elatum fuisse triumphi celebritate. Scribit Hieronymus in epitaphio Paulæ, ad ejus funus ingentem fuisse Clericorum, & Monachorum ardentis cereos in manibus habentium, concursum: Gregorius pariter Nyssenus in vita Maccinæ sororis commemorat frequentiam Clericorum, & populi, ad ejus funus accensos cereos gestantium, τὸν δὲ τὸ πρὸ λαμπάδας ἔχοντες πύρρον. Theodor. lib. 1. Hist. Eccl. cap. 36. fidem facit, in translatione Reliquiarum S. Joannis Chrysostomi plurima accensa luminaria prælata fuisse. Vigilantius hæreticus exprobrat acud Hieronymum his verbis consuetudinem Ecclesiæ Catholicæ: *Videmus moles cereorum sole fulgente accendi.* Idemque Hieronymus epist. ad Riparium: *Ergo accensi ante tumulos Martyrum cerei idololatria insignia sunt?* Adde quæ Vigilantio idem sanctus Doctor objectat de communi Ecclesiæ ritu cereos accendendi tum ad Martyrum memorias, tum ad solemnem Evangelii ad Altare lectionem: *Et absque Martyrum reliquiis, per totas Orientis Ecclesias; quando legendum est Evangelium, accendantur luminaria jam sole rutilante: non utique ad frigidandas tenebras; sed ad signum lætitiæ demonstrandum.* Paulinus sancto Felici cultum fidelium veneratione adhibitum graphicè describit his verbis:

*Aurea hunc niveis ornantur limina velis,
Clara coronantur densis altaria lychnis,
Limina ceratis adolentur odora papyris:
Nocte disque micant: sic nox splendore diei
Fulget, & ipsa dies caelesti illustris honore
Plus micat, innumeris lucens gemmata lucernis.*

Concilium Bracarense secundum, anni Christi 563. can. 7. tertiam rerum Ecclesiæ portionem assignat luminariis ipsius Ecclesiæ: Idemque de tertia illa proventuum parte statuitur Concilii Bracarensis tertii can. 2. Deinde can. 5. edicit, ne ulla fiat ab Episcopis Basilicæ aut cujusvis Oratorii consecratio vel dedicatio, nisi recepta donationis chartula, quæ sufficiat ad luminarium provisionem, & Clericorum qui ministraturi sunt, sustentationem. Utrumque Concilium habitum est Joanne tertio Pontifice. Sed his antiquius Concilium Castthaginense quartum canon. 6. decernit: *Acolythus cum ordinatur, ab Episcopo doceatur qualiter in officio subagere debeat; sed ab Archidiacono necesse est ceroserarium cum cereo, ut sciat se ad accendenda Ecclesiæ lumina mansipari.*

19. Canon XXXV. *Placuit prohiberi ne femina in cæmeteriis pervigilent, eo quod sæpe sub obtentu orationis scelera latentem committant.*

Pernulta sunt sanctissime instituta, quorum tamen abolitio necessaria fuit ad auferendos pravorum hominum prætextus, occasionem inde captantium delinquentium. Agapas fieri per omnes Ecclesias Apostoli sancti approbaverant, quas tamen temporum progressu, quia in his Christiani se inordinate gerebant, plerique sancti Episcopi abrogandas, atque ab Ecclesiis eliminandas censuerunt: & reipsa sacris sanctionibus eliminarunt; ut supra in nostra de Agapis dissertatione demonstravimus. Idem contigit in nocturnis Christianorum conventibus, & pervigiliis ad communem orationem destinatis. De his testatur Plinius ep. ad Trajanum: *Quod soliti essent stato die ante lucem convenire; cum quoque Christo quasi Deo dicere.* Tertullianus lib. ad uxorem cap. 4. captivitatem describens mulieris fideles, quæ viro nupserit infideli, sic ait: *Quis (infidelis maritus) nocturnis convocacionibus, si ita oportuerit a latere suo abscedere conjugem suam libenter feret?* Basilis Magnus epist. 63. ad Clericos Ecclesiæ Neocæsariensis mentionem injicit populi consurgentis nocturnis horis, & Ecclesiæ suam ad orandum & psallendum convenientis: & ejusmodi Antelucanum Conventum non solum in Asia, sed etiam in Ægypto, in utraque Lybia, in Palæstina, in Phœnicia, in Syria, in Arabia, & in provinciis quas Euphrates alluit frequentari testatur. Lubet ejusdem ad suos Cæsarienses sermonis initium referre, quod argumentum sit indefessi in optimo pastore laboris, & admirabilis in subdito grege devotionis. Sic ergo Basilis suum in Psal. 114. sermonem auspicatur: *Jam inde ab usque media nocte, quom hoc dicatum Martyribus templum subievisis, ipsorum Martyrum Deum hymnidicis laudibus placentem vobis reddentes ac propitium, interitum tamen non desistitis ad hanc usque meridiei horam nostram opteriri ad vos adventum. Quare vobis parata merces est, quod honorem erga Martyres atque cultum divinum somno præstideritis & requies. Quod si nobis item opus fuerit verbis, ut causam asseramus mora istius nocturna excusationem, nostram*

nostraque absentia diuturnioris, hanc unam fuisse dicimus; quod pro dispensatione nobis concedita Ecclesiam alteram huic nihilo disparem sedulo curavimus, non mediocri a vobis disjunctam spatio. In hoc obeundo munero partem impendimus hujusce diei. Sidonius Apollinaris lib. 5. epist. 17. scribit, se Lugduni anniversariae sancti Justi festivitati cum innumera utriusque sexus multitudine interfuisse, vigiliisque communes cum antelucanis processionibus celebrasse in illius Sancti venerationem. Concilium Matisconense secundum anni Christi 585. can. 1. praecipiens cunctis fidelium Dominicae diei celebrationem haec addit: *Noctem quoque ipsam, qua nos insperata luci inaccessibili reddidit, spiritualibus exigamus extubis, nec dormiamus in ea quemadmodum dormiant qui nomine tenus Christiani esse noscuntur, sed eremus & vigilemus operibus sacris.*

20. Saeculo demum decimotertio nocturnae in Ecclesiis vigiliae non modo obsoleverunt, sed etiam prohibitae sunt. Concilium namque Copriniaense, a Petro Burdigalensi Archiepiscopo cum Suffraganeis celebratum anno 1260. statuit can. 1. *Cum ex vigiliis, qua in Ecclesiis fiunt, frequenter multa turpia insequantur, & frequentissime vulnera inferantur, propter quae eadem Ecclesiae reconciliatione, qua per solos Episcopos habet fieri, indigere noscuntur, statuimus & praecipimus firmiter, ne de cetero in praedictis Ecclesiis, vel camerariis vigiliae fiunt.* Concilium insuper ad Pontem Audomari a Guilielmo Rothomagensium Archiepiscopo cum Suffraganeis habitum anno 1279. ita sancit can. 10. *Firmiter inhibemus, ne vigiliae & choreae in camerariis & locis sacris fiunt; praecipientes quod transgressores puniantur.* Concilium Antisiodorensis jam inde a sexto saeculo anno Christi 578. can. 3. vetat: *Compensas in domibus propriis, & vigiliis in festivitatibus Sanctorum facere.* Hoc tamen addens: *Sed quicumque votum habuerit in Ecclesia vigiles.* Qui canon satis obscurus & perplexus est: Deinde canon. 5. ibid. sancitur: *Omnino & inter supradictas condiciones, pervigilias, quas in honore domini Martini observant, omnimodis prohibet.* Haec prohibitiones non absolute videntur, sed ut loquitur canon, *inter supradictas condiciones.* Quenam vero illae fuerint non satis liquet. Qui huic particulari praesedit Synodo Annacharius, Episcopus Antisiodorensis Ecclesiae, legitur subscriptus in Concilio Matisconensi secundo, quod post octo annos ab hoc Antisiodorensi habitum est, cujus can. 1. de celebrandis dierum Dominicorum privigiis paulo ante retulimus.

21. Referunt Dionysius Halicarnassensis lib. 2. Romanarum antiquitatum, & Cicero lib. 2. de legibus, nocturna sacra propter dissolutionem, quibus obnoxia erant, lege Romuli fuisse suppressa & interdicta: quae tamen cum postmodum fuissent licentiosius introducta sequutum fuisse Posthumio Albino & Martio Philippo Cons. Senatusconsultum, quo sacrae hujusmodi excubiae districte vetabantur. Verumtamen Romani invasor Imperii Maxentius, easdem nefarias illas in honorem falorum numinum vigiliis Romae restituit. Sed Maxentio e vivis sublato, Constantinus nefaria eadem nocturnaque sacra suo edicto eliminavit: quod est in Theodosiano Codice L. 5. tit. de Paganis, & Sacrificiis, & Templis eorum.

22. Canon XXXVI. *Placuit picturas esse in Ecclesia non debere, ne quod colitur, & adoratur, in parietibus depingatur.*

Quamvis receptissima sit apud omnes fideles traditio, Deum depingi posse humana figura, non quidem ad ejus representandam substantiam aut naturam; id enim ad Audeanorum, seu Anthropomorphitarum haeresim pertineret, Deo humana membra & corporeas delineationes affingentium; sed ad humanam memoriam subdium, representando sensibus non qualis ipse est, sed in quibus formis, & qua specie sese hominum oculis, ut sacrae Paginae referunt, dignatus est exhibere, & cum illis colloqui. Primis tamen saeculis Ecclesia non judicavit hac uti Dei corporea representatione, ne idololorum cultores Christianis regerent, ipsos quoque in eundem errorem impingere, quem in aliis vituperabant, simulacra humanaeque effigies pro numine adorandi, & statuas colendi atque picturas: tametsi longe dispar hac in re quoque foret nostra, & illorum conditio; illi quippe falsa in simulacris numina, nos vero unicum verumque Deum, imaginum adminiculo adjuvi, veneramur. Spectandum est autem hujus Concilii tempus, quum Ecclesia regnantibus Diocletiano & Maximiano sub impiorum tyrannidem gemebat. Istam Christianorum illis saeculis viventium discretionem, moderationemque; probra illa, & convicia testantur ab ethnicis objecta apud Minutium Felicem in Octavio: *Cur enim occidit, & abscondere quidquid illi colunt magnopere nituntur, cum honesta semper publico gaudeant, scelera secreta suis? cur nullas aras habent, templa nulla? nulla nota simulacra? Cabassusii, Notitia Ecclesiastica.*

numquam palam loqui? nunquam libero congregari? nisi illud quod colunt & interpretantur aut puniendum esse aut pudendum.

23. Verum ubi Ecclesia sub Christianis Imperatoribus liberum caput altius extulit, depressoque idololatria lux majoris libertatis & fiduciae sacrae Religionis affulset, tum coeperunt fideles Imagines in templis erigere, eisque venerationem ad earundem exemplaria resilientem ac redundantem impartiri. Nonnulli tamen imaginum usum approbantes, tum ad Ecclesiarum decorem & ornatum, tum ad memoriae fidelium adminiculum, & devotionis incitamentum, tum etiam ad rudium, & illitteratorum instructionem, non perinde approbarunt cultum aliquem ipsis Imaginibus adhiberi. Res quippe his initiis nondum satis discussae erant; neque in religioso cultu, ac veneratione omnibus innotuerat distinctio, quae est inter latrariam & duliam; neque inter has satis perspectum fuerat intercedens discrimen inter duliam absolutam, & relativam; quorum prior ipsis Sanctis hominibus, aut Angelis immediate exhibetur; posterior autem rebus ad eos pertinentibus aut representantibus, quales sunt libri, vestes, imagines; sicut neque inter latrariam relativam, & per accidens, quae venerandae cruci Redemptoris, & latrariam absolutam, & propriam, ac per se, quae Christi personae, aut humanitati deferenda est, non tamen ejus salutiferae cruci, aut praesepi, aut fasciis, aut imaginibus ejusdem applicatur. Eo vero solum Minucius Felix in Octavio gentilibus respondens objicientibus crucis adorationem, sic ait: *Nos crucem neque adoramus.* (nimirum cultu absoluto, sed tantummodo relativo) *neque optamus.* Eadem intelligentia concipi debent Augustini verba, quasi per vituperationem prolata, tract. de moribus Ecclesiasticis, cap. 34. *Novi multos esse sepulcrorum & imaginum adoratores;* hoc unum intendens, sepulcra, vel imagines secundum propriam materiam lapideam, metallicam, aut colores, absolute, ac per se nullam mereri adorationem. At distinctius idem loquitur Augustinus lib. 3. de Trinit. cap. 10. ubi distinguitur inter res ipsas sacras secundum se, ac earum signa, quae sacra vocat eo respectu, quia res de se absolute sacras representant ac significant, quales sunt Angeli Dei, aut Prophetae, vice Dei quem significant apparentes, aut loquentes; aut figurae vel imagines sensibiles, per quas hominibus, qui non nisi per sensus quidquam intelligunt, se manifestant. Haec vero signa ibidem vocat sacra, & pronunciat esse veneranda: *Sed quia* (inquit) *haec hominibus nota sunt, quia per homines fiunt, honorem tamquam religiosa possunt habere, stuporem tamquam mira non possunt.* Ibidemque inter signa, quae religiosum merentur honorem, aeneum serpentem recenset, prout est Christi figura. Distinctius quoque idem S. Doctor lib. 3. de doctrina Christiana cap. 9. ait, Judaeos fuisse servos sub signis legalibus constitutos, quia honorabant quidem utilia signa eorumque non noverant significationem, eos vero qui & venerantur utilia signa, & eorum intelligunt significata, ut sunt in Ecclesia fideles, dicit non tam honorare signum, quam rem ipsam significatam, quam Judaei colentes ignorabant; ideoque praeter veteribus Judaeis liberos esse. Ego quoque probabile judico, Gallorum illorum errorem, qui temporibus Caroli Magni, Ludovici Pii, Caroli Calvi, sacras quidem Imagines intra Ecclesias admittebant; & approbant; sed easdem adorari, aut quacunque religiosa veneratione coli negabant esse licitum, solum excepta salutifera Cruce, non tunc exordia habuisse: sed; altiori traditione ad eos dimanasse, jam inde a prima Franciae Regum progenie. Sereno namque Massiliensium Episcopo, Imagines ab Ecclesia sua removere, si populus earum venerationi assuevisset, tantam non fuisse passus indignitatem: cum ipse populus Constantinopolitanus, jam pridem cultui sacrarum Imaginum addictus & assuetus, quando aeneam Salvatoris imaginem Leo Isauricus Iconomachus Imperator de templo deturbari iussit, tantam adversus ipsum, & praesentem, & armis, militibusque succinctum, novisse legatur seditionem, populo eidem qui infirmior erat, exitialem. Serenum porro his verbis arguit, & admonet Gregorius Magnus lib. 7. epist. 109. *Ad nos pervenit, quod fraternitas vestra adoratores quosdam imaginum respiciens, easdem Ecclesiae imagines confregit, atque projecit; & zelum quidem vos, ne quid manufactum adorari possit, laudavimus habuisse, sed frangere easdem imagines debuisset non judicavimus. Idcirco enim pictura in Ecclesiis adhibetur, ut illi qui litteras nesciunt, saltem in parietibus videndo legant quae legere in codicibus non valent. Tua ergo fraternitas & illas servare, & ab eorum adoratione populum prohibere debuit, quatenus & litterarum nescii haberent unde scientiam historia colligerent, & populus in adoratione picturae minime peccaret.* Idem Sanctus Papa, ejusdem libri ep. 53. ad Secundinum, haec scribit: *Scio quidem quod imaginem Salvatoris nostri non petis, ut quasi Deum colas, sed ob*

recognitionem Filii Dei in ejus amore incaldefcas, cuius se imaginem videre consideras. Et nos quidem non quasi ante divinitatem, ante illam prosternimur; sed per eam adoramus quæ per imaginem aut natum, aut passum, sed in throno sedentem recordamur; Et dum nobis ipse pibetur, quasi scriptura, ad memoriam Filium Dei reducit; animum nostrum aut de resurrectione lesificat, aut de passione demulcet. Ideoque direximus tibi sextarias duas, imaginem Salvatoris, & sanctæ Dei genitricis Mariæ, Beatorumque Apostolorum Petri & Pauli continentes; per supradictum filium nostrum.

24. Alii non inconcinne rationem istam Canonis proferunt, ne in parietibus depictæ imagines ludibrio gentiliū exponerentur. Signa enim, & stuzæ, & tabule mobiles, facile poterant a Christianis alio transferri & occultari, dum persecutio imminabat, atque ludibriis ethnicorum eripi; non vero parietibus adhzrentes pibentur. Insuper facile contingebat, ut vel scedarentur vel de crustatis parietibus indecore mutilarentur. Simili de causa in Codice Justiniano lib. 1. tit. 8. lex promulgatur Theodosii & Valentiniani Imp. prohibens lumini Salvatoris signum in silice insculpi, aut depingi, ne videlicet conspuatur, aut conculcetur ab iis, qui sacrum in locum conveniunt. Quod idem sancivit Qpinisexta Synodus, can. 73. cum hæc ratione: *ἵνα ἂν μὴ τῶ τῶν ἁδίστων κατατάσῃ τὸ τῶν υἱῶν ἰμῶν τριτάτων ἰεῦ ἁγίῶν, ne incedentium proclatione, quod nobis victorie trophæum est, injuria afficiatur.*

25. Can. LX. Si quis idola frugerit, & ibidem fuerit occisus, quia in Evangeliiis non est scriptum, nec invenitur ab Apostolis unquam factum, placuit eum in numerum non recipi Martyrum.

Ratio est quia hujusmodi aggressio non modo nihil patiebatur utilitatis, sed insuper gravium damnorum causa erat; quatenus nonnulli temere ac inconsulto ad hujusmodi actus proficientes, nihil aliud promovebant, quam majus & obstinatus Christianæ religionis odium; & gentiliū Principes ac Magistratus ad atrociorē adversus Christianos persecutionem. Exemplo sit Audas Episcopus, qui, ut prodit Theodoritus lib. 5. hist. Eccl. cap. 38. dum Ecclesia in Perfide pace tranquilla potiebatur, horrendæ sub Rege Isdigerde persecutioni causam dedit, eo quod nulla adigente necessitate Templum ultro incendisset gentiliū. Refert quoque Augustinus in breviculo, Mensurium Carthagini Episcopum, scviente Diocletiana persecutione, decretum edidisse, ne Martyrum honore afficerentur illi, qui nec citati, nec interrogati, Magistratibus occurrebant, declarantes se sacros asservare libros, nunquam a se tradendos.

26. Can. LXV. Si cuius Clerici uxor fuerit mechata, & sciat eam maritus suus mechari, & eam non statim profecerit, ne in sine accipiat communionem: ne ab his qui exemplum bona conversationis esse debent, videantur magisteria scelerum procedere.

Invicem astipulantur jura Civilia & Ecclesiastica in hoc, ne liceat marito uxorem quam scit adulteram retinere: nec impune ferat si retinuerit. Id perspicue decernunt l. 2. §. 2. & l. constante, & l. mariti lenocinium, ff. ad leg. Jul. de adulter. & l. 2. & sine metu, Cod. eod. tit. prodit etiam Ulpianus l. 2. unde, ff. eod. Claudium Gorgonium, virum clarissimum, lenocinii crimine sine accusatore damnatum a Severo, quod in adulterio deprehensam uxorem retinuerit. Prolixius esset Canones aliaque Ecclesiastica quæ pene innumera sunt jura referte: sed ex multis ista selecta sufficient. Concilium Narnetense can. 12. Si cuius uxor (inquit) adulterium perpetraverit, & hoc a viro deprehensum fuerit & publicatum, dimittat uxorem si ipse voluerit propter fornicationem. Alia vero septem annis publice pœnitentat. Vir vero ejus illa vivente nullatenus aliam recipiat. Quod si voluerit adulteram sibi reconciliari, licentiam habeat; ita tamen ut pariter cum illa pœnitentiam agat: & exacta pœnitentia post septem annos ad communionem uterque accedat. Similis forma & in muliere servabitur, si eam vir ejus adulterabit. Concilium Tarraconenſe primum can. 9. ita sciscit: Si quis Lectorum adultera mulieri voluerit misceri, vel adhzrere consortio, aut relinquat adulteram, aut a Clero habeatur extraneus, Similis sententia ostiariorum schulam manebit. Item in Decretalibus, de adulter. capit. 3. Si vir sciverit uxorem deliquisse & non egerit pœnitentiam mulier, sed permanet in fornicatione sua, & vivit cum illa vir, reus erit, & ejus peccati participans. Quod si mulier dimissa egerit pœnitentiam, & voluerit ad virum reverti, debet recipere peccatricem quæ pœnitentiam egit, sed non sepe. Porro Hieronymi & Chryostomi, aliorumque Patrum testimonia refert Gratianus sub causa 32. quæst. 1.

27. Canon LXXI. Stupratoribus puerorum, nec in sine dandam esse communionem.

Notabilis est Constantini Magi lex, cum vit. Cod. ad leg. Jul. de adulter. Cum vir nubis in feminam viris porrecturam, quid cupiatur, ubi sexus perdidit locum & ubi scelus est id quod non perficit scire; ubi Venus mutatur in alteram formam; ubi amor quaritur, nec videtur; Jubemus insurgere leges, armari jura gladio ultore, ut exquisitis pœnis subdantur infames qui sunt, vel futuri sunt rei. His accedat Valentiniani, Theodosii, & Archadii sexta, cum l. seq. in Cod. Theodosiano, tit. 7. lib. 9. Omnes quibus flagitii usus est viri corpus mulieriter constitutum, alieni sexus damnare patientia, hujusmodi scelus spectante populo, flammis vindicibus expiantur. Sodomæ & finitimarum urbium incensas hoc flagitio contaminatos, ulticibus e Cælo flammis conflagrasse sacri libri produnt.

28. Canon LXXV. Si quis autem Episcopum; vel Presbyterum, vel Diaconum falsis criminibus oppetiverit, & probare non potuerit, nec in sine dandam ei esse communionem.

CONCILIUM SINUESSANUM

Anni 303.

1. **H**abitu fuisse contendit Baronius anno Christi 303. Imperiique Diocletiani vigesimo; ejus quæ super sunt acta vetustatis veneranda sunt, sed plerisque mendis scatentia. Pontificale Damaso attributum de Marcellino Papa hæc perhibet: Quo tempore fuit persecutio magna, itant intra triginta dies decem & septem millia promiscui sexus hominum per diversas provincias martyrio coronarentur. De qua re & ipse Marcellinus ad sacrificium ductus est, ut thurificaret, quod & fecit. Et post paucos dies pœnitentia ductus ab eodem Diocletiano pro fide Christi cum Claudio, & Cyrino, & Antonino capite truncatus est, & martyrio coronatus. Augustinus de veritate lapsus Marcellini Pontificis ambigue loquitur, veritus ne sit Donatistarum commentum. Ait enim tract. de unico Baptismo contra Petilianum, cap. 16. Lapsus Marcellini Donatista quidem Catholicis objecerunt, sed crimen commissum esse hætenus non probaverunt. Causæ Donati contra Cæcilianum, in qua ambo de Carthaginensi Episcopatu, quem uterque sibi assererat, contendebant, commissum fuerat judicium per Constantini Augusti decretum Melchiadi Romano Pontifici, aliisque quibusdam Episcopis, a quibus adjudicatus est Cæciliano Carthaginensi Episcopatu. At Donatus istud judicium quo succubuit, ut infirmaret, asseveravit incompetentem judicem esse Melchiadem, quem accusabat unum ex Marcellini Sacerdotibus extitisse, eundemque idolis una cum Marcellino thurificasse: cum tamen crimen istud Melchiadis thurificantis minime probare valuisset. Verumtamen istud Melchiadis judicium, Concilio Arelatensi paulo post convocato, confirmatum est. Augustinus quidem objectum sibi eo capite Marcellini & Melchiadis crimen non aliter negat, quam quatenus illud sibi erat ignotum, atque sibi a Petiliano & aliis Donati sectariis objectum, nullatenus probatum, & quia quisquis alteri crimen intentat, nec tamen probat, pro calumniatore habendus est. Quid jam opus est (inquit) ut Episcoporum Romane Ecclesie, quos incredibilibus calumniis infestatus est, objecta ab eo crimina diluamus; Marcellinus & Presbyteri ejus Melchiades, Marcellus, & Silvester, traditionis Codicum divinatorum & thurificationis ab eo crimine arguantur, sed nunquid ideo etiam convincuntur, aut cavilli aliqua documentorum firmitate monstrantur; Ipse sceleratos & sacrilegos fuisse dicit, ego innocentes fuisse respondeo. Quid laborem probare defensionem meam, cum ille nec tenuiter probare conatus sit suam? Certo ex meris negativis nihil concluditur, neque ex eo quod Marcellini culpam Augustinus ignoravit, inferre quis potest esse fabulosam, non magis quam inferat quisquam nullum fuisse Sardicense Concilium, ex eo quod idem Augustinus illud minime agnoverit. Lubens equidem cum Augustino admiserim Melchiadis thurificationem fuisse commentitiam, quia soli Donatistæ in eum pessime affecti erant; a quo iuste condemnati fuerant, ipsorumque admodum intererat ejus reicindi judicium: sed adversus Marcellinum nullum conceperant odium, ut ei calumniam conferrent: sed tamen ejus lapsus ideo commemorati sunt, ut inde occasionem captarent adversus Melchiadem sibi invisum, & calumniarentur fuisse ejusdem lapsus reum & socium; hæc sumpta inde conjectura, quia erat tempore illo Marcellini individuus Sacerdos, quæ utique con-

conjectura absque aliis argumentis prorsus erat insufficiens. De Marcellini autem delicto multa urgent argumenta: Et ut Emmanuelis Schellstratis Belge verba adducam, Christianus Lupus lapsum Marcellini meritis Isidori Mercatoris immerito adscripsit; Donatistæ enim tribus aut quatuor sæculis hunc Isidorum præcedentes, jam lapsum Marcellini ut indubitatum habebant: & ideo illum ut lapsum Principem proponebant, ne ejus Clericorum lapsus ab ipsis confectus detegeretur. Deinde Pontificale Damasi, qui sæculo quarto floruit, ex meritis Isidori confectum esse non potuit. Et ponamus hoc Pontificale non esse Damasi, sed alterius: certe Anastasius Bibliothecarius sæculo nono vitum Marcellini ex aliis antiquioribus monumentis operi suo inferuit.

2. Stant quoque Sinuessani Concilii acta, quibus veneranda ipsa antiquitas majestate sua ab invitis etiam venerationem asciscit, ut loquitur Binius in notis ad hoc Sinuessanum Concilium. Luitprandus Ticinensis, sæculo nono, hujus prolapsionis Marcellini, Nicolaus pariter Papa primus, in epist. ad Michaelem Imperatorem meminere. Cui etiam fidem astruunt Romanum Martyrologium & Breviarium. Demum locuples hujus rei testimonium præfert Marcellini Papæ vita, ex antiquissimo codice, Juliani Imperatoris tempore, ut fertur exarato, quem eruditi Patres Henschenius & Papebrochius nuperrime publici juris fecerunt. Cardinalis Baroni- us cui primum suspecta hæc historia visa fuerat, re demum accuratius adamussim examinata in appendice ad Tomum 10. suam priorem sententiam retractavit.

3. Postquam Marcellini factum innotuit Romano Clero, (ad quem, ut ex Cypriani epistolis addiscimus, deficiente Romano Episcopo, pertinebat universæ Ecclesiæ sollicitudo) formido animi gravissima incessit, ne deplorandus pontificis casus, qualis nunquam obtigerat, Ecclesiæ quoque ruinam secum traheret, & diversis in diversas sententias abeuntibus, schismata inveherentur: judicatum fuit necesse prorsus esse Concilium, quam fieri posset amplissimum, diversis ex partibus & provinciis convocari in secretissimum aliquem locum, ea fide & prudentia, ut conventus iste persecutores Ecclesiæ lateret. Missis itaque in diversas nunciis, & litteris, locus assignatus conventui fuit crypta Sinuessæ: Non enim coactum fuisse a Marcellino Concilium inde liquet, quia culpam suam coram Patribus qui convenerant primum negavit, neque ante confiteri est ausus, quam multorum testium productione, & præsentia ineluctabili convictus fuerit. Tunc demum, profusus lacrymis in humum abjectus, casum suum confessus est, neque dignum se esse qui in ordine Sacerdotali versaretur, seque Christianamque rempublicam Patrum Concilio commisit. Certe ipsa Christi Ecclesiæ fabrica, postquam tanta qua fulciebatur columna convulsa fuerat, in ruinæ discrimen adducta erat. Responsum fuit a Patribus: *Oro tuo condemnaberis, quia prima Sedes non judicatur a quoquam.* Digressus inde Marcellinus Diocletiano occurrit, penitentiam lapsus sui voce & lacrymis significans, fidemque a se proditam constanter profitens, Imperatoris jussu gladio peremptus suo sanguine culpam priorem diluit & abstergit. Hujus lapsus non fuit error animi contra fidei veritatem, sed prava fictio contra debitam fidei professionem, & ex pusillanimitate consensus in externos idololatriæ actus, qualis olim fuerat Petri, ex animi segnitie, in Passione Christi negatio.

4. Erat Sinuessæ Campaniæ oppidum, quod Plinius lib. 3. cap. 5. dicit extremum novi Latii, non procul a Liri fluvio, prius Synope dictum, de qua Livius Historicus lib. 3. cap. 5. *In saltu Vestino Falernum contingente agrum, Synope dicitur Græcæ Urbis fuisse.* Eiusdemque meminit Strabo lib. 5. Idem nunc oppidum Sessa dicitur, titulum habens Ducatus in Neapolitano Regno.

5. Quod vero Concilio isto dictum est, primam Sedem a nemine judicari, ea ratione nititur; qui summus Pontifex, cum sit totius Ecclesiæ Princeps, neminem habet in terris superiorem, sed omnes Ecclesiæ filii ejus jurisdictioni, in omnibus ad æternam salutem pertinentibus, subijciuntur. Illud effatum eodem ex Concilio repetit Nicolaus primus Pontifex epist. ad Michaelem Imperatorem. His consonat Romanum Concilium sub Silvestro ducentorum octoginta Episcoporum, can. ult. hoc definiens: *Neque ab Augusto, neque a Regibus, neque ab omni Clero, neque a populo judicabitur prima Sedes.* Hujus decreti meminit pariter loco citato idem Nicolaus. Atque in Synodo Romana sub Sixto tertio legimus dictum, *Non licet in Pontificem sententiam dicere.* Cum Dioscorus Episcopus Alexandrinus, in Synodo Ephesina secunda, Leonem primum judicare & damnare ausus fuisset, ita id factum exhorruit Ecclesia Catholica, ut subsequens œcumenica Synodus Chalcedonensis Dioscorum damnarit, & exautoraverit; dicens *Nihil tale a quoquam fuisse attentatum.* Electo ad supremam Sedem Cabassutii, *Notitia Ecclesiastica.*

per legitima suffragia Symmacho, Schismatici Laurentium pseudopapam, ann. 498. opposuerunt. Quamobrem convocatum est Romanum Concilium, in quo Ennodii Ticinensis opera laudata est, egregie perorantis contra Schismaticos pro causa Symmachi, & conclusum: *Quod aliorum hominum causas Deus voluit per homines terminari, sed Romana sedis Præsulem suo reservavit soli arbitria.* Œcumenica Synodus octava, actione VII. sub Hadriano secundo, approbat decretum istud Concilii sub eodem Zacharia Romæ celebrati: *Romanum Pontificem de omnium Ecclesiarum Præsulibus judicasse legimus, de eo vero quemquam judicasse non legimus.* Quod sane de legitimo judicio intelligendum est: facta enim illegitime, auctoritate carent, nullaque eorum habenda ratio est.

6. Acta ista Sinuessana qualia nunc habemus, non sunt judicialia, sed historice ab aliquo scriptore contexta, cum meminerint libræ Occidæ quæ numerum duorum & septuaginta electorum testium designat, ad differentiam Orientalis libræ, quæ octoginta quatuor numerum explebat. Mos enim veteribus frequens erat numeros designandi nominibus ponderum, ut quum solidam hereditatem nomine Libræ, & hereditatis partes nominibus Unciarum exprimebant. Constat vero ex L. 1. tit. de ponderatorib. lib. 12. tit. 7. Cod. Theodof. appellationis ac discriminis, Constantin. Magnum auctorem fuisse utriusque libræ. Præterea judiciaria Concilii acta nunquam tempus istud notassent, *Diocletianus cum esset in bello Persarum.* Istud enim falsum & suppositivum est: constat enim Diocletianum hoc ipso anno, qui erat Imperii sui vigesimus, Imperium deposuisse; & quod hunc auget errorem, ante biennium de Persis suis, prostratisque, Romæ triumphasse. Aut igitur sic corrigendum, *Diocletianus cum esset reversus e bello Persarum,* aut ingenue fatendum (quod multis aliis Conciliis accidit) appendicem non veram aut germanam, sed ab aliquo assutam fuisse.

CONCILIUM CIRTENSE

Ejusque ex Augustino fragmentum anno Christi 303.

1. Eodem anno eodemque Romano Pontifice Marcellino convenit Synodus Cirtæ in Numidia, Secundo Tigisitano Episcopo, tunc Numidarum Antistitem Primæ, auctore. Episcopi qui obtemperantes Imperatorum Diocletiani & Maximiani Herculi edicto, divinos Codices, aliasve res sacras ethnicis Magistratibus traderant, aut idolis thura incenderant, eo sine convenere; ut in locum defuncti Cirtensis Episcopi alium sufficentem eligerent. Celebrata Synodus hæc est in ædibus privatis Urbani Carisi, quia Basilicæ nondum erant Christianis restitutz. De sacrorum Codicum traditione interrogante Secundo Tigisitano, reliqui presentes Traditionis crimem confessi sunt, suumque Primatem interrogantem ejusdem delicti redarguerunt. Qua de re ipse litteris ad Mensurium Carthaginensem Episcopum totius Africæ Primatem purgare se & excusare frustra conatus est. Porro Episcopum Cirtensem (quæ fere præcipua conveniendi causa fuit) ordinarunt Paulum quemdam, qui hoc eodem anno a Magistratibus postulatus, Scripturas sacras, & Ecclesiæ suppellectilem tradiderat. Stupendum omnino est: tantam & usque adeo effusam temporis illius Episcoporum, & Cleri segnitiam fuisse, divinique cultus & disciplinæ sacræ neglectum. Sylvanus quoque hujus Subdiaconus, ejusdem perfidie reus fuit, neque in illo cœtu quisquam repertus est ab illo scelere immunis. Quin etiam unus ex illis Episcopis, nomine Purpurius, adeo perditæ fuit, tantæque in suis flagitiis profitendis impudentiæ, qualem mox videbimus, ut vix alia pars apud nequiores Paganos possit inveniri.

2. Ex istis traditoribus impij Donatistæ prodierunt, quorum causa Ecclesiæ Africanæ tot cladibus conflictatæ sunt. Hujus mentio Synodi legitur apud Optatum; lib. 1. contra Parmenianum, & apud Augustinum lib. 3. contra Cresconium cap. 26. & 27. his verbis: *De vestris autem majoribus extat Secundi Tigisitani Concilium, cum paucissimis quibusdam factum apud Cirtam, post persecutionem Codicum tradendorum, ut illic in locum defuncti ordinaretur Episcopus. Ibi quæ gesta sunt accipe. Nam quæ necessaria sunt, ipsa scribere curavi.* Deinde prosequitur ut infra.

3. Diocletiano octies & Maximiano septies Consulibus, quarto nonas Martii, Cirtæ cum Secundus Episcopus Tigisitanus primæ Cathedræ confedisset, in domo Urbani Donati; idem dixit: Probemus nos primo, & sic poterimus hic ordinare Episcopum. Secundus Donato Mafculitano dixit: dicitur te tradidisse. Donatus respondit:

Scis quantum me quaesivit Florus ut thurificarem, & non me tradidit Deus in manus ejus, frater: sed quia Deus mihi dimisit. Ergo & tu serua me Deo. Secundus dixit: Quid ergo facturi sumus de martyribus? quia non tradiderunt, ideo & coronati sint. Donatus dixit: Mitte me ad Deum ibi reddam rationem. Secundus dixit: Accede una parte, Secundus Marino ab Aquis Tribilitanis dixit: Dicitur & te tradidisse. Marinus respondit: Dedi Pollo chartulas, nam codices mei seruari sunt. Secundus dixit: Transi una parte. Secundus Donato Calamensi dixit: Dicitur te tradidisse. Donatus respondit: Dedi codices medicinales. Secundus dixit, Transi una parte: & alio loco. Secundus Victori a Ruslicade dixit: Dicitur te tradidisse quatuor Evangelia. Victor respondit: Valentinianus curator fuit, ipse me coegit ut mitterem illa in ignem, sciebam illa delicta fuisse. Hoc dictum indulge mihi, & indulgebit mihi Deus. Secundus dixit, Transi ex una parte: & alio loco. Secundus Purpurio de Limata dixit: Dicitur te necasse filios sororis tuæ, duos Milei. Purpurius respondit. Putas me terri a te sicut alteri, tu quid egisti, quo tentus es a curatore & ordine ut scripturas dares? quomodo te liberaffi ab ipsis, nisi quia dedisti aut iussisti dare quodcumque; nam non te dimittebant passim. Nam ego occidi, & occido eos qui contra me faciunt: ideo noli me provocare ut plus dicam, scis me de nemine tractare. Secundus minor patruo suo Secundo dixit: Audis quæ dicat in te, paratus est recedere, & schisma facere, non tantum ipse, sed & omnes quos arguit: quos scio quia dimittere te habent, & dare in te sententiam, & remanebit solus hæreticus. Ideo quid ad te pertinet? quid quis egit, Deo habet reddere rationem. Secundus Felici a Rotaria Centurioni & Victori a Garbe dixit: Quid vobis videtur? Responderunt: Habent Deum cui reddant rationem. Secundus dixit: Vos scitis & Deus, sedete, & respondeant omnes, Deo gratias. Hos tu traditores (pergit Augustinus) qui cum aliis apud Carthaginem in Cæcilianum & socios ejus dixerunt sententias, inter quos & Sylvanus Cirtensis fuit, de cujus traditione gesta mox inferam, præclara videlicet ratione defendis, &c.

3. Præfules non prius Circa discessere, quam id pergerint propter quod eo convenerant. Creaverunt quippe & ordinarunt Paulum Cirtæ Antistitem, qui eodem ipso anno a Magistratibus interpellatur, una cum Diagono Sylvano Codices sacros, cimelia & supellectilem Ecclesiasticam tradidit. Sed eodem Paulo paucis post annis vita functo in ejus subrogatus est locum Sylvanus ejusdem sacrilegæ traditionis socius & reus, ut ex Proconsularibus actis demonstrat Augustinus, lib. 3. contra Cresconium cap. 27, & 28, & epist. 165. ad Genesium.

DUO QUÆDAM CARTHAGINENSIA

Donatistarum Conciliabula annorum
306. & 308.

1. Primum horum Marcelli Pontificatus tempore anno Christi 306. Carthagine celebratum est ab Episcopis Donatistis circiter septuaginta, adversus Cæcilianum Carthaginis Episcopum, qui Mensurio legitimis suffragiis ad illius Ecclesiæ regimen susceptus fuerat. At Schismaticorum Donatistarum factio, ut ibi soli Ecclesiam illam totius Africa primariam assereret, Cæcilianum calumniose accusabat traditionis divinorum Librorum, & prohibitionis ne vicus fidelibus carcere detentis, furente Diocletiani persecutione, erogaretur. Causabantur insuper Donatistæ invalide fuisse consecratum Episcopum a Felice Aptungitano Antistite, quem incubabant sacros Codices gentilibus tradidisse. Iniquam factionem perurgebat Lucilla mulier Hispana, opibus

præpotens, Cæciliano infensa & vindictæ appetens, justaque reprehensionis sibi olim ab illo factæ impatiens, memor se ab eo reprehensam, dum esset Carthaginensis Ecclesiæ Diaconus, hac de causa; quia mortui cujusdam os, quem Martyrem credebat, non solum super se deferre consueverat, sed etiam palam in Ecclesia osculari, quo momento erat sacram Eucharistiam acceptura; etiamsi non fuisset ab Ecclesia in Sanctorum album adscriptus. His accedebat illorum infestissimum odium, a quibus receptam depositamque a Mensurio Carthaginensi Episcopo sacram supellectilem, ne in ethnicorum manus deveniret, Cæcilianus reposcebat, illi vero sacrilege sibi usurpabant. Illud ergo malignantium Concilium Cæcilianum pronunciat sacrorum Librorum traditorem, communionis fidelium exortem, Episcopalis sedis invasorem, illoque deturbato, Majorinum illius factiosæ Lucillæ domesticum in Carthaginensem sedem obtrudit, ordinatum a Donato factionis sacrilegæ Principe, dictoque a Casis nigris, Episcopo, a quo primum denominati Donatistæ. Quanquam ut sunt instabilia sectariorum ingenia, & in novitates proclivia, postquam alter quidam Donatus invasor factus est Carthaginensis Ecclesiæ, ab isto recentiore dici maluerunt Donatistæ. Hoc in conciliabulo famosus ille nepotum suorum interemptor superius in Cirtensi conciliabulo memoratus, suam his verbis adversus Cæcilianum sententiam expressit: *Exeat huc quasi impositus manus illi in Episcopatu, & quassetur illi caput de penitentia: ut prodit Milevitanus Optatus lib. 1.*

2. Secundum a Donatistis initum Carthaginense Concilium, temporibus quoque Pontificatus Marcelli Romanæ regentis Ecclesiam, congregatum fertur anno Christi 308. in quo post acres dierum septuaginta quinque disputationes, pertinax Donatistarum furor dilucidum admisit intervallum, ducentis enim & septuaginta ipsorum Episcopis placuit, ut qui fuerant eorum factionis traditores etiamsi novi baptismi susceptione reconciliari recusarent, ad communionem reciperentur. Atque ita hujus vigore decreti, ut testatur Augustinus epist. 78. ad Vincentium, Donatus una cum omnibus suæ factionis sectariis Deuterio Macrinensis Ecclesiæ pseudoepiscopo, universisque per Mauritanias ejusdem schismatis Episcopis, deinceps usque ad Macarianam persecutionem, per annos quadraginta communicarunt. Cum vero illa per Macarium suscitata persecutio assignetur a Baronio, Emanuele Scheletrate, aliisque doctissimis viris, anno Christi 348. si ex numero isto demas annos quadraginta, consequens sit ut referendum sit istud Conciliabulum ad annum Christi 308. quo sanctus Papa Marcellus, qui paullo post in persecutione Maxentii martyr Christi occubuit, Ecclesiæ Romanæ clavum regebat. Isto quidem decreto numerus Donatistarum multum accrevit; Secundus enim Tigiltanus Episcopus, (de quo jam a nobis in Cirtensi Conciliabulo facta est mentio) Numidarum Primas, cum esset ipse de numero eorum qui sacra volumina ethnicis Magistratibus tradiderant comburenda, omnesque illius asseclæ, tum Numidæ, tum Mauri, tum ceterarum plagarum Africæ, quos ex actibus Proconsularibus constabat fuisse damnabilis traditionis reos, Donatistarum partes augebant & promovebant. Sed inde tamen facta est eorum causa longe deterior; sibi enim adimebant discessionis a Cæciliano pretextum; in falso traditionis, quod illi ejusque ordinatori Felici Aptungitano Episcopo impingebant, crimine fundatum; solaque remanebat evidens omnique major exceptione schismatis quod invexerat causa, odium implacabile Cæciliani, & pertinax ambitio. Proinde illos tandem hujusce decreti admodum puduit, quod speraverant pacem inter sese mutuam stabilire, dissidiaque quibus invicem dissidebant acriterque disceptabant, componere; immutatique animorum sententiis, quatenus fieri poterat suppresserunt, ut procacius gloriari possent se solos mundos, alios autem immundos & contaminatos esse, atque hanc discessionis suæ causam pretextere.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

vissima. Duorum hoc tempore turbinum procellis illa cepit concuti, schismatibus scilicet Donatistarum & Meletianorum. Originem Donatistarum paullo ante perhibuimus in nostris ad eorum Concilia observationibus. In istis maxime verificatum fuit quod de hæreticis scribit ad Titum Apostolus: *Subversos esse, & delinquere, cum sint proprio iudicio condemnati*. Constat enim ex tribus ipsorum Conciliis, Cirtensi cum duobus Carthagenensibus, eos ipsos qui hanc pestem suscitaverunt fuisse in persecutione traditores factorum voluminum; qui tamen ut odiosum, sibi que invisum, Episcopatu deturbarent Cæcilianum, fingebant in eo & ejus consecratore Felice Aptungitano, hoc idem traditionis crimen, cum tamen vera & unica hujus reprobationis causa esset ipsorum ambitio, & odium, & invidia; quia Cæcilianus ab iis sacra vasa repetebat, quæ præcessor Mensurius pones præcipuos hujus factionis auctores deposuerat, qui eadem sibi per sacrilegium retinebant. Hi suæ sectæ tigniferum Majorinum ordinarunt Carthagenensem Episcopum, adversus legitime promotum Cæcilianum. Isti ergo postquam atrociter per omnem fere Africam tumultuati sunt, Constantinum interpellant, qui Melchiadi Romano Pontifici, tribusque Gallicanis Episcopis, Martiano Agrippinensi, Rheticio Augustodunensi, & Mariano Arelatensi; aliisque quibusdam Episcopis, causæ iudicium commisit. Romæ igitur auditis partium accusationibus, & defensionibus, Donatistæ subroventur ut calumniatores, Cæcilianique electio confirmatur. Huic iudicio refragantur Donatistæ, ipsumque Romanum Pontificem novis calumniis dilacerant: cui falso imponunt, nec probare ullatenus valent crimen thurificationis ad idola. Hinc ingentes turbas tota Africa cient. Ælianus Africæ Proconsul Donatistas compescere & quietos esse jubet: Illi ab ejus iussionibus ad Constantinum provocant; cujus mandato Arelate in amplissimo Concilio ex omnibus propemodum Europæ provinciis convocato, causa eadem revisitur, eaque hinc inde disceptata, secundum Cæcilianum dicta sententia fuit. At pertinacissime obstinati Donatistæ ad Imperatorem denuo provocant, a quo primum Romam citati novæ damnationis sententiam acceperunt, addita exilii pœna, quam postmodum Constantinus nimia facilitate remisit.

9. Alterum Meletianorum schisma Meletium auctorem habuit, Lycopolis in Ægypto Episcopum, qui ob diversa crimina fuit a Petro Alexandrino Episcopo sede motus, postquam convictus fuit idolis sacrificasse sub Maximini persecutione. Percussus hac justa condemnatione Meletius a Petri communione se subduxit, suumque pro viribus schisma propagavit. Cui se Arius adjunxit, qui Petro delatum prensaverat Episcopatum, ambitione præceps invidiaque tabescens, & futurus orbis terræ teterima pestis. Ipse vero Petrus doctrina, caritate, vigilantia, omnique pietate insignis, postquam Ecclesiæ Ægypti difficillimis persecutionum temporibus sanctissime cecit, pro fide Christiana capite cæsus est. Ista vero Maximini persecutio innumeros Martyres transmisit in cælum; inter quos recensentur Cæsares Palæstinæ Pamphilus, eruditione cum vitæ sanctitate conjuncta mirifice illustris; & Procopius Nicomedie, Lucianus Antiochenus, Græca sacrorum librorum editione ac emendatione ad Hebraicos fontes collata celeberrimus. In Phrygia urbs, quæ tota Christiana erat, idolis sacrificare renuens, circumfuso Maximini exercitu, cum civibus omnibus incensa est. Sileo Catharinæ Virginis nobile martyrium: Potamiense quoque ancillæ viri ethnici certamen, quale ex ore sancti Abbatis Antonii acceptum Palladius in historia Lausiana cap. 1. describit. Hæc ad stuprum a suo hero ac domino experta, sed in virginitatis proposito constantissima, ab eodem delata & tradita est in manus præfecti, qui edicta Principis summa crudelitate solebat excqui. Hic frustra virginis tentato verbis proposito, ahenum parari mandat pice oleoque refertum, ignemque supponi. At illa imperterrita onix rogavit, ne se totam simul immergi, sed paulatim in bullientem liquorem demitti mandaret; ut diuturniorem cruciatum amore Christi perferret. Id vero a crudelissimo iudice obtinuit, suspensaque sensum demissa est per unius horæ spatium. Defecitque vita ejus quando pix ardens ejus collo circumfusa est. Eadem in civitate, eademque grassante persecutione, gladio simul perempti sunt, præter admirabilem Petrum, alii quatuor Episcopi, Phileas, Hefychius, Pachomius, & Theodorus: cumque his uno die sexcenti sexaginta alii Martyres mortem subierunt.

10. Martyrum quoque sub Licinio persequente innumerabilis exitit multitudo. In quibus insignes sunt quadraginta Martyres, nocte hyberna in lacum frigidissimum immergi, & frigore in Armenia necati: in qua etiam Blasius Sebaste Antistes variis & diris cruciatibus affectus, & demum gladio decollatus est. Præterea apud Adrianopolim in Thracia Anthon Diaconus, cum qua-

draginta Virginibus nuptialibus; quantum curam & sollicitudinem gerebat, ignem & gladium diris tormentis mortem gloriosam oppetiverunt.

11. Sed ut Arium infelicem, cujus paullo ante strictim mentio facta, resumamus. Ille cum esset presbyter Alexandrinus, atque ut ait Theodorus, sacrarum Litterarum interpretationi præpositus; cum Episcopatum Alexandrinæ Ecclesiæ ambivisset, sibi que prælatum doleret Alexandrum, subjectionis impatiens, illum deprimere, sanctamque illius doctrinam subvertere pro viribus & ingenio nitabatur. Eo perverso conatu novam de Christo invexit hæresim, ejus impugnantem divinitatem, & substantiæ cum æterno Patre unitatem, ejusque negantem æternitatem. Hujus hæresis virus omni studio & industria quaquaversum effudit, & propagavit: cujus patronos sibi ascivit Episcopos non paucos, præsertim vero duos Eusebios admodum celebres, Cæsariensem in Palæstina, & Nicomediensem in Bithynia. Huic se pesti omni, ut par erat, diligentia opponit meritisissimus Alexandrinæ Ecclesiæ Præsul Alexander; a quo Arius communione fidelium ejicitur. Sed impius ille permultos in dies nanciscitur dogmatis sui propugnatores, adeo ut incendium illud brevi provincias Orientis pervaserit. Mirum sane est, Constantinum, tot adeoque animosis dissidiis, tot accusationibus mutuis inter Episcopos, tot nequitias & calumniis in dies ab Antistitibus & Sacerdotibus suscitatis, tum ex parte Ariorum, tum ex parte Donatistarum, in religione Christiana quam susceperat, non nutasse, non vacillasse, non scandalum passum fuisse. Omne vero studium adhibuit religiosissimus Princeps ad conciliandam in Ecclesia concordiam, nec tamen valuit incendium istud extinguere, ob perditam nequitiam, hypocrisim & dolos aulicorum Episcoporum, a quibus obsidebatur, & perpetuo circumveniebatur. In his tamen unus inventus est incertæ fidei Cordubensis Episcopus, cujus in Diocletianæ persecutione confessio carceribus & plagis probata fuerat: hujus integritatem & prudentiam perspectam habens Constantinus, illum in Orientem misit, qua decuit potestate cum Ecclesiastica, tum civili præmunitum, etiam Concilia ubicumque visum esset convocandi, atque in his præsidendi: sed in Ægypto præcipue illiusque Metropoli Alexandria, ex qua præfens, cui medendum erat, damnum emerferat. Hac igitur in civitate copiosam Synodum congregavit, quam Athanasius Apolog. 2. vocat generalem; quia ex multis Orientis Episcopis, præsertim ex Ægypti Diocesi constituta fuit. Poterat istud malum si non extingui, at aliqua ex parte coerceri, si duo Eusebii sese in gratiam primum Constantini, deinde filii ejus Constantii, penitus non insinuassent.

12. Visum est tandem Constantino summum & ultimum huic morbo petendum esse remedium ex œcumenica Synodo, cujus decreta, ex omnium Ecclesiarum consensione dimanantia, nulla temeritas rejicere aut convellere ausit. Hæc igitur indicta celebrataque Nicææ in Bithynia Synodus fuit: cui Constantinus ipse, non ut iudex, sed ut pacis promotor & conciliator; interfuit; cujus præsentia & majestas omnem quæ suboriri posset insolentiam, & proterviam, intra officii limites cohiberet. Huic præsedere Apostolici Legati a Sylvestro electi, Osius Episcopus, Vitusque & Vincentius presbyteri. Arius ibi damnatus est, assertusque Filius Dei consubstantialis & coæternus Patri: dirempta etiam de Paschalis festi die vetus controversia, & sanctitum nec ante decimam quartam mensis Martii lunam, nec nisi Dominico die celebrandum id festum esse. Arii fautores Episcopi exautorationis suæ exilique metu, subdole consensum ad Nicæam fidem simularunt, ut alio posthac tempore audentius impugnant. Celebratum istud Concilium trecentorum, & septemdecim Episcoporum fuit anno Christi 325. Imperii Constantini anno 20. Paulino & Juliano Consulibus.

13. Religiosus Imperator sollicitus de Christianis non tantum sibi subditis, sed etiam de illis qui alieno parebant Imperio, audiens Saporem Persarum Regem Christianos qui erant in Perside, vexate, humanissimis litteris ad eum scriptis mitigare illum studuit: Christiana vero religio latius in Indiam & Iberiam propagata est. Frumentius Tyrius in Indiam Christi fidem intulit: Indeque reversus Athanasium convenit Alexandriæ versantem, cui exponit quanto Evangelicæ legis studio populus iste serveret, si Doctores idonei eo mitterentur. Frumentium vero ad Indos remisit Athanasius eorum linguæ peritum, ipsique assuetum & familiarem, quem consecravit gentis Episcopum. Iisdem temporibus Christiana quædam captiva, sanctitate & miraculosis morborum curationibus in ea regione celebris, Iberis populis hujus regionis accolis suavit religionem Christi capeffere. Habitant vero Iberi inter duo maria Euxinum atque Hircanum seu Caspium. Mulier hæc Christianorum institutorum perita Regem Reginamque illius plagæ,

sola invocatione Christi, a periculosis morbis, quibus medici nullum potuerant adhibere remedium, curaverat. Tantam vero apud eos gratiam inuit, ut templum Christo edificare persuaserit, legationem etiam ad Magnum Constantinum mittere, rogantes ut Episcopos & Sacerdotes mitteret, quorum ductu baptismum & Christianam religionem susciperent. Constantinus Legatos benignissime exceptos & magnificis muneribus donatos cum delecto a se Episcopo & Clericis ad Regem dimisit.

14. Ariani vero Episcopi nullatenus desistunt dolis & calumniis orthodoxos Episcopos infectari: sed illorum acrius exarsit furor adversus precipua fidei columna, scilicet Athanasium Alexandrinum, qui Alexandro successerat, Paulum Constantinopolitanum, Eustadium Antiochenum, primum sanctissimos & dignissimos Antistites, & Hilarium Pictavorum, Eusebium Vercellensem, aliosque vite sanctimoniam doctrinaeque splendore spectabiles. Athanasius quem solummodo adhuc Diaconum Alexander Alexandrinus Praesul in Concilio Niceno introduxerat, tanta animi vi Arium disputando repressit, ut ingentem a Catholicis gloriam, & ab haereticis invidiam, & odium implacabile sibi deinceps accersiverit: Idemque post quinque a Concilio menses, erepto ex hac vita divino Alexandro, in ejus sedem promotus, adduci nunquam potuit ut Arium seneret Alexandria consistere. Quamobrem ab Arianis, per nequissimas calumnias in Tyrio conciliabulo, cui Eusebius Caesariensis praesidebat, damnatus est anno 335. & a Constantino Trevisos relegatus, ibidem biennio & quatuor mensibus degit in exilio.

15. Sub his temporibus e vivis excedit Constantinus anno Christi 337. exactis in Imperio uno & triginta annis, deposito suo testamento in manus Presbyteri cujusdam Ariani sibi enixe commendati a sorore Constantia pariter Ariana, Licinii tyranni vidua. Mortuus autem est Constantinus in suburbana Nicomediae villa, aetatis anno circiter sexagesimotertio. Corpus ejus Constantinopolim delatum multo exequiarum apparatu sepultum in vestibulo fuit, quod erat ante Apostolorum Basilicam, Presbyter ejus testamenti depositarius occultum illud habuit, prout morituro Constantino jurejurando pollicitus fuerat, donec adventanti Constantio qui inter superstites Constantini filios natus secundus erat, illud remisisset. Sic vero partitum inter liberos reliquit Imperium. Constantino majore natus pars omnis illa cessit quae est ultra Alpes, Gallia, Hispania, Britannia, & quidquid erat terrarum ultra Rhenum fluvium. Constantio natus secundo quidquid regionum protendebatur a freto Propontidis ad usque Orientis fines cum Aegypto. Constanti minimo natus, Roma cum Italia, simulque Sicilia, Africae Provinciae, atque Illyricum obtigere.

16. Constantinus Magni Constantini filius natus major, erga Athanasium & partem Catholicam optime affectus, post patris obitum Athanasium ex Gallia & Trevisis Alexandriam postliminio reverti fecit, non auso Constantio in oppositum obniti. Inter haec Constantinus in fratrem Constantem bellum movit, factaque in illius terras irruptione, interfectus est ad Aquilejam anno 340. Tum vero in ejus sine liberis defuncti provincias Constantis invasit. Eusebiani, odio in Athanasium restitutum recrudescente, novas adversus illum turbas excitant, novam, tamen metuentes Constantis potentiam, cujus ditio Romam & Italiam complectebatur, Julium Romanum Episcopum demereri student, & quia causa ista cognitionem supremae Sedis requirebat; ejusdem quoque judicium se expectere simulant, certi moras nequere, & prout vel in se primum, vel a sua causa alienum ejus animum deprehenderent, vel expetitum vadimonium subire, vel deserere, prout e re nata temporumque successu sibi noverint expedite. Julius interea causae judicium ad suam cognitionem evocatum profertur, & partes ambas ad suum citat tribunal. Athanasius, ceterique Episcopi Tyrio conciliabulo damnati, & sedibus pulsati, citationi obtemperare minime distulerunt: Eusebiani econtra dilationibus & iudicatoriis pretextibus, ut solent male fidei litigatores, causam remorantur. Athanasius, cum aliis exulibus Episcopis, Romae annum integrum tresque insuper menses litis judicium praestolatur. Julius, post iterata erga Eusebianos judicialium citationum edicta, his nullatenus comparentibus, judicium exequitur peremptorium, & causa quam accuratissime discussa, secundum exules Episcopos sententiam dicit; eosque in pristinas unde fuerant ejecti sedes restituit, anno 341. Quo eodem anno Eusebiani, sumpto pretextu dedicationis Basilicae Antiochensium, quam Magnus Constantinus multis expensis construxerat, Antiochiam magno numero conveniunt, & ibi novo incito conciliabulo, Athanasium, qui ex decreto Julii Alexandriam civibus letitia exultantibus rever-

terat, denuo condemnant, & repetita sede iterum extrudunt; & ne spes aliqua postliminii seu restitutionis superesset, in ejus sedem provehunt Gregorium Cappadocem militibus Constantii copiis succinctum, a quibus quasi in urbe per vim expugnata, horrenda civium Alexandrinorum caedes perpetrata est, cum luctuosis domuum invasionibus, opum direptionibus, & sacrilegis virginum raptationibus. Athanasius ad eadem conquisitus, clam dilapsus Romam iterum proficiscitur, quo etiam Paulus Constantinopolitanus Episcopus, aliique Antistites ab Arianis pulsati, ut in sacrum asylum se recipere, Asclepas Gazae, Marcellus Ancyrae, aliique.

17. Verum quia Eusebiani suarum auctoritate Synodorum nitentur, quae tamen prorsus fraudulentae suspectaque erant, utpote ab Arii sectariis habitae adversus eos qui Nicenam fidem ab illis impugnatam profitebantur, insidit Constantis, annuente per metum Constantio, ut universale Concilium Sardicae indiceretur, quae civitas est confinis Illyrico & Thraciae in ipsa ditione Constantii, ut Eusebianis omnis tergiversandi pretextus submoveretur; ad quam tamen liberior & facilius cunctis Episcopis Orientis & Occidentis, ubi Constantis dominabatur, esset accessus. Celebrata igitur est, non Sardibus in Lydia, sed Sardicae in Mysia, Synodus generalis anno 347. Ab hac Ariani, cum essent numero longe orthodoxis impares, se subdole subduxerunt, & Philippis in vicinia conventiculum fecerunt, cui nomen quoque Concilii Sardicensis indidit, in quo *Consubstantialis* usurpari vocabulum prohibere. Attamen verba Sardicensis Synodus, revisis exacte Ariatorum conventiculorum actis, illisque penitus rescissis, sententiam pro Athanasio aliisque injuste damnatis dixit; Gregorium Alexandriae invasorem Ecclesiae damnavit, Ursacium etiam a Singiduno, Valentem a Mursa, Narcisium ab Hierapoli, Stephanum ab Antiochia, Acacium a Caesarea, Menophantum ab Epheso, Georgium a Laodicea, aliosque gradu suo exegit: quamvis Socrates & Sozomenus scripserint, huic interfuisse Concilio Paulum Constantinopolis Praesulem; sed fides potius adhibenda Theodorito scribenti, Paulum, cum esset Sardicam profecturus, fuisse ab orthodoxis Constantinopolitanis prohibitum, scientibus paratas adversum eum ab Arianis in itinere insidias.

18. Ceterum haud multo post, Ariani Paulum apud Constantium tum seditionis, tum aliorum criminum falso criminati, hoc obtinuerunt ab iniquo & haeretico Principe, indicta causa & inaudita parte, ut Cucufum minoris Armeniae oppidulum relegeretur; quae fuit quarta & ultima sanctissimi Episcopi relegatio. Scribit enim Athanasius ad solitar. vic. agen. primum ejus exilium fuisse in regionem Ponti: Secundo fuisse catenis vinculum in Singram Mesopotamiae deportatum: Tertio Emesam amandatum, ut tot agitationibus & incommodis rerumque omnium penuria conficeretur: Quarto Cucufum sub aere frigidissimo, inter deserta montis Tauri, rerum omnium indigum, & omni penuria laborantem locum; quo ut pervenit in tectum carcerem conjectum fuisse, & omni cibo & potu defecitum, die sexto aperto carcere, inventum adhuc spirantem, jussu Philippi praefecti fuisse laqueo strangulatum.

19. Parum valuisse apud Constantium haereticum Sardicensis oecumenicae Synodi decretum pro Athanasio, nisi Catholicus Princeps Constantis ejus usisset executionem, interminatus si tam justa postulatio rejiceretur, se aperto bello id executurum. Itaque Constantis pro Athanasio scribit, ut ad pristinam sedem reducat; sed illa non fuit diuturna tranquillitas: Magnentius enim tyrannus, sumpta Imperiali apud Augustodunum purpura, Constantem per Gaisonem ducem apud oppidum Helenam Pyrenaeo proximum interfecit, anno 350. Tanto ergo protectore defecit Athanasius fugere iterum, omniaque latibula quaerere cogitur, Constantio vires omnes intendente in illius exitum, novaque in dies Conciliabula cogente in diversis terrarum partibus, ad ejus condemnationem: Quotquot vero sceleratis decretis renitebantur; carceribus, exiliis, & verberibus pledebantur. Hinc prodire pseudosynodi, Sirmiensis, Seleuciensis, Mediolanensis, Ariminensis, in quibus erepta Catholicis omni libertate, impietas Ariana prevaluit. Mortuo demum Constantio, cui Julianus successit, pristinam Ecclesiam Athanasius tantisper recuperavit; sed rursus Juliano persequente, solum vertere cogitur: Mortuoque apostata Juliano Alexandriam repetit, sub piissimo Principe Joviano, cujus rogatu divinus Athanasius regulam fidei conscriptam ad ipsum transmisit. Denique sub Imperio Valentis Ariani, qui eundem jam coeperat exagitare, intra Alexandriam diem clausit extremum, innumerorum pro fide laborum & arumnarum intercedens in caelo percepturus ab agnotheta Jesu Christo, cujus divinitatem invicta constantia in terris propugnauerat.

20. Eustathius Antiochenus, alterum fidei orthodoxæ propugnaculum, vir insignis eruditionis, qui eloquenti oratione Nicænam Synodum aperuerat, & nomine universi Concilii Constantino Magno gratias egerat, rabiem Arianorum pariter in se fuit expertus, Visum est Eusebianis hunc acrem fidei defensorem e medio tollere. Eusebius Ecclesiæ Constantinopolitanæ, post deturbatum ex illa eximium Paulum, inuasor, vir aulicus & Constantii gratia fretus, specie sacra Palæstinæ loca invisendi, una cum Theognide Nicææ Episcopo Arianz factioni addictissimo; fraudulenter obtentis a Constantio quales voluerat honorificis litteris, & copioso itineris comœtu, viz se dedit cum superbo & ambitioso comœtu, fuitque quacumque proficisceretur juxta Imperiale mandatum honoribus amplissimis exceptus. Hunc Antiochia pertransientem Eustathius amicissimo & honorifice excepit, inde Jerosolymam festuosus Prælatuſ contendit, quo in itinere sceleratum consilium disperdendi Eustathii, Theognidi Nicæno, Eusebio Cæsariensi, Patrophilo Scythopolitano, Aetio Lydæ, Theodoro Laodiceæ, aliisque qui se comitabantur Antistitibus Arianis, aperuit: qui omnes Eusebium Constantinopolis Episcopum redeuntem Antiochiam specie honoris deduxerunt. Ibi meretriculæ pretio conductæ persuaserunt, ut linguæ suæ operam voluntati Episcoporum accommodaret. Apud illos ergo ad fraudulentam Synodum Antiochiæ congregatos, petulans scœmina in medium introducta exoptulat, se infantem quem ulnis gestabat Eustathii congressu concepisse, qui tamen pollicitam & concubitus mercedem, & infantis educationis pretium, tametsi sapissime rogatus, exolvere recusabat. Eustathius tam infami calumnia impetitus postulavit, ut si quem ejus rei conscium testem haberet, proferret accusatrix. Illa negante ullum se habere testem, eo quod illam conventionem Eustathius suæ famæ consulens, clam & semotis arbitris secum iniisset, juramentum iniquissimi Judices infami prostibulo detulerunt adversus Antistitem tertiz inter primarias Ecclesiæ, virtutum omnium splendore venerabilem, quantumvis divina clament oracula, non nisi duorum aut trium, omni exceptione majorum, asseveratione fidem esse ullis accusationibus adhibendam, & Paulus ad Timotheum Episcopum scribat: accusationem adversus Presbyterum ne recipiat, nisi sub duobus aut tribus testibus. Attamen flagitiosi Episcopi, spretis divinis humanisque legibus, accusationem adversus talem tantumque virum unius scorti asseveratione ratam esse volvere, atque ita Eustathium meritis eximium & senem omni commendatione majorem Episcopatu abdicarunt. Non desuere tamen Episcopi perveris machinationis inscii, qui hanc nequitiam indigne tulerunt, & refragati sunt: sed doli hujus opifices Constantio sollicitè persuaserunt, & veram esse accusationem, & Eustathium abunde convictum, ejusque exilium impetrarunt; qui Trajanopolim deportatus diem ibi clausit extremum, anno 340. At vero meretrix, gravi postea ægritudine correpta, nec tantum vitæ suæ metuens, sed magis conscientia urgente de animæ propriæ salute sollicita, totam illam Episcoporum machinationem propalavit; seque mercede ab Eusebio conductam alte confessæ est: nec tamen omnino falsum quo se astrinxerat jurandum fuisse, quandoquidem verus infantis pater Eustathii nomine, fuerat quidam faber ætatius. Divus Hieronymus eleganter in Apologia 3. contra Rufinum, machinationes Eusebianorum adversus Athanasium & Eustathium his exprimit verbis: *Eustathius Antiochenus Episcopus filius dum nescit invenit. Sic Athanasius Alexandriæ urbis Pontifex tertiam Arsenii amputavit manum; duas enim qui mortuus prius fingebatur vivens postea habere monstratus est.* Hanc in Athanasium imposturam alter Eusebius, nimirum Cæsariensis, in altero scilicet apud Tyrum conciliabulo machinatus erat.

21. Quid memorem Oſii, quid Liberii Pontificis persecuciones; quid utriusque lapsus deplorandos? quam est odiosa Constantii inhumanitas! Oſium insignem meritum, quem tantopere pater Constantius veneratus fuit, ejusque opera & sanctissimis consiliis, plenisque sapientia in atavis & præcipui momenti rebus fuerat usus; illum, inquam, tempore Diocletianæ persecutionis, acceptis plagis & viciibus pro fidei professione spectabilem; illum qui Legatus Apostolicus duobus œcumenicis Conciliis Nicæno & Sardiceni præfederat, pluribusque aliis nationalibus Synodis; illum qui tot illustres Legationes sub Magno Constantino magna laude obiverat; illum jam ætate nonagenarium, corpore animoque jam per ætatem longævam infirmatum, fuisse a Constantino carceribus maceratum, verberibus indignissimo casum, quibus tandem afflictum senem ad nefariam confessionem in Arriano Sirmienti Concilio adigit, anno 311. Quo in eodem Concilio Liberius Romanus Pontifex, post hianii pro Catholica fide tolera-

tionem exilium, affectu immodico recuperandæ pristinæ Sedis, ad quam æmulus ejus Felix fuerat a Constantio intrusus, Athanasii condemnationi subscripsit. Eadem Constantii iniurias sanctissimos Pontifices Hilarium Pictaviensem, Eusebium Vercellensem, Dionysium Mediolanensem, aliosque multavit exiliis. Eiusdem præterea Constantii tyrannide, simulque pseudoepiscoporum Ursicii & Valentis pravæ artibus, Arimini celebratum Concilium fuit anno 359. quod faustis initiis auspiciatum, infausito tandem exitu diremptum est in Occidente. Quo eodem anno in Oriente ab Arianis celebratum pariter fuit Seleuciense, in quo solus Hilarius pro fide orthodoxa, propter quam exulabat, strenue dimicavit.

22. Ut vero a rebus Ecclesiasticis ad res Imperii digrediamur. Occiso Constante, ut jam dixeram, a Gaisone Magnentii tyranni duce, atroci prælio dimicatum est apud Mursum Pannoniæ urbem, inter duos exercitus oppositos Constantii & Magnentii, quo victa primo impetu fuit Constantii acies: sed eadem resumptis animis exultantes Magnentii copias immani strage affecit, atque in fugam compulit, anno 351. Magnentius vero post suorum cædem desperatis rebus suis Galliam confugit, sed a cunctis derelictum se videns, Lugduni propria manu sibi mortem conscivit. Decentius quoque, cui frater Magnentius Cæsaris nomen dignitatemque contulerat, seorsum apud Senonas interemit.

23. Constantius, obtenta de Magnentio victoria, patrem suum Gallum Cæsarem creavit, cui Orientis regimen commisit. Sed dum summa potestate per vim & libidinem Gallus abutitur, jussu Constantii in Illyrico perimitur. Julianus minor Galli frater vix neci ereptus est precibus Eusebiæ uxoris Constantii, & Athenas ad litterarum studia dimissus, in quibus Gregorium Nazianzenum condiscipulum habuit. Hinc ex studiis rediens Cæsaris dignitate a Constantio honestus est, & Gallis præfectus celebres de Germanis, Francis, & Alemanni Galliarum fines incurstantibus, victorias reportavit.

24. Interea Persæ limitaneas Imperii Provincias in Oriente annis infestabant. Nisibim Imperii propugnaculum, ante paucos annos arcta obsidione cinxerant: sed urbis obsiditæ Episcopus Jacobus eidem, fuis ad Deum precibus, opem tulit: obtinuit enim a Deo culicum aguen, Persas eorumque jumenta usque adeo molestant, ut compulsi fuerint obsidione soluta recedere. Sed postquam sanctum Antistitem Deus in cælum evocavit, Persæ majore sumpta fiducia obsidionem iterarunt, dum Julianus transmissis Rheno propagatisque Imperii finibus, suisque victoriis insolens, purpura & aliis insignibus imperii assumptis, in Constantium rebellat. Constantius anxius & animi incertus, quemnam ex tam diffusis hostibus adoriatur, febri superveniente moritur. Tum Julianus, nemine jam prohibente, proclamatur Imperator Lutetiæ Parisiorum anno 361. Exinde Constantii amicos, qua exilio, qua opum expoliatione damnat: novaque impletate suam auspiciatur Imperium. Christianam enim religionem palam ejurat, idolorum fana reserat, solos Paganos gratia & favore prosequitur, Christianos dignitatibus & officiis arctet, & quibuscumque dolis & oculis artibus fugillat, atque infectatur, eisque omnibus litterarum studiis interdicit, ut debiliores & despectiores efficiat. Quin etiam in perfidiaz societatem Judæos adjungit, quos ad instaurandum Jerosolymitanum Templum excitavit: sed impios conatus Deus miraculo prohibuit, erumpentibus de inchoatis fundamentis ignibus, simulque apparentibus in Judæorum amictu crucibus, quas nulla potuit lotio abluere. Nec his contentus, libris etiam editis Christianam religionem procaciter impugnavit.

25. Excurrente anno Christi 362. Liberio Summo Pontifice, dum Julianus a cædemonibus circumventus, ad Persicum bellum, quod sibi faustum fore ominabatur, se accingit, Antiochiæ ad Orontem annem sine consilio aliquandiu quamplurimis sacrificiis Apollini Daphazo litans. Hærebat huic civitati antonissimum suburbium nomine Daphne, lauris, aliisque virentibus arboribus constitum, fontibusque irriguum, quod profana antiquitas Apollini dedicarat; in quo diabolus oracula fundebat: quæ tamen obmutuerant, ex quo Christiani eum in locum sacras reliquias intulerant Babylæ Antiocheni Episcopi & Martyris, qui sub Deciana persecutione gloriosam mortem oppetierat. Tametsi vero (ut sanctus observat Chrysostomus) innumera hominum & jumentorum jacerent ossa & cadavera, sola Babylæ sanctitas potuerat dæmonem obstruere ac mutum reddere. Jussu ergo impius desertor Julianus inde sacra Martyris pignora asportari: cui parvè Christiani adhibitis sacris cantibus, cereisque & funalibus accensis, solemnique pompa in urbis Ecclesiam reportarunt. Sed novo ostento Deus & Martyris sui ejectionem, & Juliani ultus

ulius est impietatem. Hoc eniſu indignante frementeque tyranno, eademque in urbe verſante, poſt amotum venerandi Martyris loculum inſequenti nocte Daphnæi Apollinis fanum conflagravit, eoſque igni totum falſi numinis ſimulacrum in cineres verſum fuit. Julianus exardescens diram exercuit quaſtionem in ipſum profani templi Sacerdotem, & ædituos, ac ſervulos, ut incendiſi calumniam in Chriſtianos rejicerent: Sacerdos vero tormentis dilaniatus, nihil aliud quam quod verum erat; prodere, ignem cælitus immiſſum culmini templi primum incubuiſſe nocte intempeſta, indeque ad ædis inferiora pervaiſiſſe; illæſaque reliqua fabrica ſolum teſtum, & inferius collocatum idolum ignibus abſumptum. Hæc non tantum a Chriſtianiſe ſæculi ſcriptoribus, Gregorio Nazianſeno, Socrate, Ruſino, Sozomeno, Theodorito, Chryſoſtomo, qui tunc Antiochiæ juvenili ætate verſabatur, ſuitque rei geſtæ oculatus teſtis; ſed etiam a profanis ethnicisque ſcriptoribus, Libanio, Ammiano Marcellino, ipſoque Juliano Auguſto, in ſuo quem Miſopogonem inſcripſit libro referuntur.

26. Ipſe vero nefarius apoſtata, & impius transfuga, dum exercitum apparat, caſis, quod vel dictu horrendum eſt, humanis victimis: & diſſectis ad magicam tartareamque haruſpicinam foeminarum prægnantium & capillis ſuſpenſarum uteris, in Perſas movit; trajectoque Euphratæ, naves omnes, quæ comæntui copiis ſupeditando, novisque delectibus ad Romanum exercitum tranſvehendis neceſſariæ omnino erant, ſtolido conſilio combuſſit, quaſi ſuis animum additus fugæ deſperatione: quo factum eſt, ut traductus per hoſtium ſterilia & arida deſerta Romanorum exercitus, fame, ſiti, laſtitudine, rerumque omnium penuria in ultimum ſit diſcrimen & deſperationem reductus; jamque occuſantibus Perſis, per quos interneſione deletus ac caſus fuiſſet, auctor omnis mali Julianus telo incerto tranſfixus eſt, moriensque exceptum cava manu cruorem in cælum jecit, cum hæc blaſphema voce: *Viciſſi Galilææ*.

27. Cladi ſuperſtites milites Joviniano Imperium deſerunt, qui atteſtatus eſt initio ſe Chriſtianum eſſe, nec delatum ſibi ſuſcepturum Imperium niſi data ab offerentibus fide, ſe quoque velle Chriſtianos eſſe; quibus in idem conſentientibus, acceptisque hoſtium benignitate victualibus, & ad remeandam navibus, pacem cum illis ferit, ſi non decoram, attamen neceſſariam. Imminutæ exhaustæque Romanorum copię ad propria revertuntur. Jovinianum omnibus virtutum ornamentis ex cultum Principem Deus terris tantum oſtendit, nec ultra viſe ſivit. Ex enim anno ipſo quo reſatus eſt Imperator, edita ut religioſum Principem decebat lege, Eccleſiis frumenti largitionem, olim a Magno Conſtantino aſſignatam, poſteaſque a Juliano ſuppreſſam, reſtitui edixit. Dumque Conſtantinopolim proſciſcitur morte in ſinibus Bithyniæ & Galatiæ præventus terrenum regnum cæleſti commutavit. Cauſſam morti ejus dedere præter in ejus conclavi hyberni frigoris temperandi cauſſa ſuccenſæ (id enim contigit Ebruuario meſe, ut ſcribunt Socrates & Eutropius) quarum vapore ſpirituum mentibus occlulis nocte inventus eſt ſuffocatus.

28. Exincto Joviniano Valentinianus militaribus ſuſfragiis anno 363. ſuſſectus eſt. Hic ſubinde Valentem fratrem accivit, cum quo Imperium ita partitiſe eſt, ut ſibi Occidens remaneret, Orientem vero Valens regeret. Commune in primis edictum ambo pro Catholica ſeu Nicæna fide promulgarunt. Valentinianus exactis in Imperio duodecim annis, dum adverſus Quados expeditionem parat, qui excuſſionibus in Galliam graſſati fuerant, Legatis eorum veniam rogantibus, ira vehementius exardescens, ſubita correptus apoplexia paulo poſt extingitur, binos ſuperſtites relinquens filios, Gratianum quem vivens fecerat Auguſtum, & Valentinianum juniorem, quem ſexto poſt die factio militaris ad idem luſtigium dignitatis everxit. Gratianum Valentinianus ex priore matrimonio ſuſceperat, Valentinianum ex ſecundis cum Juſtina nuptiis.

29. Valens in Oriente, peremptis Procopio & Marcellino tyrannis, a quibus fuerat affectatum Imperium, bellum continuum cum Gothis geſſit impari ſucceſſu. Tertio namque anno ex quo imperium eſt exorſus, hortatu Arianiæ conjugis, in eandem quam prius damnarat hæreſim traductus eſt: ſuſceptoque adverſus Gothos bello, qui trajecto Iſtro terras Imperii populabantur, baptiſmum expetiit ab Eudoxio Conſtantinopolis pseudoepiſcopo Ariano, qui ab eo nefarium juſjurandum exegit ſe in Ariano dogmate perſiſturum, & eos qui contrarium ſentirent pro viribus inſectaturum. Idque reipſa præſtitit. Quæ cauſſa fuit Gregorio Nazianſeno & Baſilio ex pacifica ſolitudine diſcedendi, ut apertius Eccleſiæ laboranti ſuppeditas ferrent. Monachis autem præcipue inſenſum ſe Valens exhibuit, miſiſque in eorum deſerta & cellulas ſatellites ſuos, qui ſuſtibus om-

nique violentia abductis cogebant impio edicto Nicænam fidem ejurſe, & abjectis monaſticis veſtibus in militiam conſcribi. Orthodoxos Epicoſos crudeliter eſt inſectatus, Meletium Antiochenum, Eusebium Samoſatenſem, & Baſilio Magni fratrem Gregorium Nyſſæum prociſa a propriis Eccleſiis relegavit. Idem in ipſum Baſilium molitus, ſed divinis miraculis prohibitus fuiſt: ſimulque in Athanaſium, ſed Alexandrinorum ſeditionem metuens a cœptis deſiſcit. Catholici ab Arianiſe oppreſſi, octoginta venerabilium Sacerdotum & Diaconorum ſupplicem legationem ad Valentem miſerunt, at ille Cyclope immanior a ſe diſmiſſos & navi impositos in medio mari, per Modestum præfectum, incendio ſumul & ſuſtibus abſumpſit.

30. Poſtquam Athanaſius lecto decumbens in cælum abiit, Lucium Ariam Valens ei ſubrogavit, miſſo ſimul exercitu, qui Catholicorum caſibus diſiſque ſuppliciis, virginum ſacrarum raptationibus, direptionibus ædium, omnique ſacrilegarum impietatum genere, plures dies graſſatus eſt. Iſta contigere anno 371. quo Athanaſius obiit, poſtquam Alexandriæ præſuit Eccleſiæ annis 46, inter perpetes ab Arianiſe anguſtias & inſectationes.

31. Mauvia Saracenorum Regina, cui bellum Valens induerat, ſuſis Valentiſe copiis, inſignem de Romanis victoriam reportavit: neque pacem iniri ullatenus paſſa eſt niſi hæc conditione, ut genti ſuæ Moyleſ ſanctiſſimus anachoreta præſiceretur Epicoſus; qui Alexandriam adductus ut conſecraretur, a Lucio nullatenus ſuſtinuit ſacrilegas ſibi manus imponi; eoſque res evaſe, ut conquiſiti Orthodoxi Epicoſi Moyleſem Epicoſali ordinatione conſecrarint.

32. Gothos in belli ſocietatem Valens accivit; ſed Hunnorum incuſſione ſedibus ſuis pulſi ſupplicem legationem ad Valentem deſtinaverunt, rogantes ut ſibi fodes quas incolerent ad Iſtri ripas concederet, quas ſuis armis adverſus finitimos barbaros tutarentur; pollicentes ſe fore Imperii poteſtati ſubditos clientes. Quæ fide data receptaque, ſuaſit Valenti Conſtantinopolis Præſul Arianiſe Eudoxius, non aliter ſordus ſtabile fore niſi gens illa eandem cum Imperatore religionem, eademque ſacra ſuſciperet. Quocirca uſi ſunt opera Ulphilæ Gothorum Epicoſi a ſe corrupti, qui eos pridem Orthodoxos ad Arianiſe impietatem, utpote rudes & barbaros, haud ægrè traduxit, conſentientibus miſſis a Valente Legatis. Antea vero Gothos illibatam tenuiſſe Catholicam fidem, diſerte affirmant Auguſtinus lib. 18. de Civit. Dei cap. 31. & Theodoritus lib. 4. hiſt. Eccleſ. cap. ult. Hallucinetur ergo Sozomenus, dum ſcribit lib. 6. cap. 37. Ulphilam primum Gothos ab idolorum cultu ad Chriſtianam profeſſionem converſiſſe.

33. Sic igitur Gothi, inito cum Valente fœdere, illud idem brevi inſeſerunt. Per eodem enim quos ſibi ſidiſſimos & additiſſimos fore Valens conſidebat, divina ultio parabat eidem exitum, a quo tantopere fuerat adverſus Eccleſiam ſervitum. Enimvero quo eodem tempore Deus illuſtrem victoriam Gratiano religioſiſſimo Romanorum apud Occalum Imperatori, de Alemanniæ rebellantibus indulſit, alteri Romanorum Orientalium perfido Imperatori, graviffimam intulit cladem ac perniciem a perduelli Gothorum gente, qui a ſedibus ſibi præſcriptis exilientes, quum in ditionem Valentiſe prædabundi erupiſſent, hunc compulſere ut obviam cum exercitu adverſus eos graſſantes occurreret: ſed magna ſtrage cæſi a Gothis Romani in fugam vertuntur ad Hadrianopolim Thraciæ; ipſeſque Valens ſagitta conſixus, quum præ vulneris dolore ulterius fugere non poſſet, ſe in tugurium abdidit, in quo vivus una cum tugurio, a ſuperveniente hoſte injecto igne, miſer conflagravit.

34. Cladem adeo funeſtam Valens eviſſet, ſi mens non levis fuiſſet, ſed eam ſibi accerſivit, tum ſuis que præceſſerant criminibus, tum præſenti temeritate. Gratianus enim Auguſtus ejus ex fratre nepos celeriter de bellatis felici ad Rhenum congreſſo Alemanniſe, cum victricibus copiis magnis itineribus ad Valentem contendebat, ut conjunctis viribus Gothi proſtigarentur: ſed emulatione gloriæ invidiæque, ut ſoli ſibi victorie, quam præſumebat, laus aſcriberetur, iſtam celeritate prævenit Valens copiarum junctionem, ut ſolus cum Barbaris conſigeret. Feliciffime autem Gratianus Alemanniſe bellum conſecrat; primaque acie quadraginta Barbarorum millia caſa interfectaque fuerant, eorumque caſtra direpta. Sola ſupererant Alemannorum quinque millia, que ſtragem fuga evaſerant, ſed victore ſuperveniente Gratiani exercitu, abjectis armis ſui deſitionem fecere, ut Ammianus Marcellinus commemorat.

35. Mortuo ſine liberis Valente, hujus ſucceſſo ad Gratianum devoluta eſt, atque ita duo imperia in unum coaluere; ſed novis ſupervenientibus bellis iterum di-

visa sunt, Gothi enim victoria recenti insolescentes, Thraciam populabantur, oppida occupantes, & quocumque excurrerant, terrorem vastitatemque late circumferebant. In Occidente vero tyrannus Maximus in Britannia a corruptis aut legionibus Imperator proclamatus, Galliam quoque occupavit, novique sedem Imperii Treviris fixit. Gratianus Theodosium Hispanum in communionem assumpsit Imperii, anno 379. Maximus tyrannus per Andragathium ducem Gratianum Lugduni interceptum interimis anno 383, simulque Italiam improvisus invadit, diffugiente cum matre Justina Ariana sectæ addicta fratre Gratiani Valentiniano. Sed accurrens Theodosius anno 388. Maximum apud Aquilejam acie superatum occidit, cujus filius nomine Victor ab Arbogaste Comite pariter occisus est. Andragathius vero rebus suis desperatis se in mare præcipitem dedit. Theodosius Valentinianum profugum in imperium restituit, abductumque ab heresi Ariana, cum Ambrosio, quem urgente & infligante matre vexaverat, reconciliavit.

36. Novus etiam adversus Valentinianum tyrannus insurrexit Eugenius, Arbogasti comitis potentia fretus; ab hoc Valentinianus interceptus Viennæ in Gallia perimitur anno 382. Theodosius Eugeni copias acie vicit, caprumque tyrannum ultimo supplicio addidit. Arbogastus Interceptor Valentiniani mortem sibi conscivit. Theodosius, pacato illustribus victoriis Imperio, Mediolani diem oblit extremum anno 395. Princeps armis, justitia, religioneque inclytus. Hic ademptas Arianas Ecclesias Catholicis addidit: idemque adversus quascumque hæreses sanctionem edidit, solamque obtinere iussit catholicam fidem, quam Romæ Damasus Pontifex tenebat. Sub ejus Imperio celebrata est œcumenica Synodus, quæ damnato Macedonii dogmate, Spiritus sancti divinitatem unam eandemque cum Patre Filioque asseruit, anno 381. sub Damaso Summo Pontifice. Concilium istud quidem laudem meruit in decernenda fidelitate: simulque vituperium quia prævalente in illo Timothei Alexandrini factione, immensum virum meritum Gregoriorum Episcopatu regis Urbis dejecit: & quia defuncto in ea Synodo Meletio Antiocheno, cum fuisset antea Synodi Alexandrinæ, cui magnus præfederat Athanasius, decreto sapientissime constitutum, ut qui ex duobus dignissimis Antiochenæ Ecclesiæ Pontificibus Meletio & Paulino prior moreretur, non alium haberet successorum quam alterum e duobus relicto superstitem, idque Damasus Romanus Hierarcha, ut finiretur schisma, perurgeret, Gregoriusque Nazianzenus, quem mox ista Synodus deposuit, Patres ad hoc impense hortantur; æmulatione tamen Damasi & Latinorum concitata Græca Synodus, maluit continuari schisma, quam Paulinum Meletio subrogari. Itaque ut Synodica Orientalium ad Damasum ceterosque Antistites Romæ congregatos epistola fidem facit, Synodus Constantinopolitana defuncto Meletio Antiocheno Præsule Flavianum eligi ac suffici ejus in sedem voluit, ut Paulinus excluderetur. Synodicas hæc litteras Theodoritus refert lib. 5. c. 9.

37. Theodosii Augusti, quæ sola dignoscitur, labes fuit, in iracundiam propensio: ejusmodi tamen ut non nisi rebus dignissimis commoveretur, seque cito placari sineret. Antiocheni per seditionem statuas Flacillæ Augustæ, omnium virtutum meritis ornatissimæ, dejectæ, publiceque tota civitate raptaverant, qua offensus indignitate conjux Theodosius acerbam de urbe vindictam sumere parabat, civesque in ingentem redacti consternationem extrema omnia formidabant. Tum vero Flavianus Episcopus, suscepta pro dejecto, factique poenitente populo legatione, Theodosium Constantinopoli intra regias ades convenit, dejectus ipse vinque lacrymarum profundens, & lamentabili oratione veniam exorans a Principe pro universa, cujus erat pastor, civitate, impetravit. Minus tamen felicem sortita fuit exitum Thessalonicensium sedicio, interfecto a furente plebe Illyrici Præsule. Pro admisso facinore Ambrosius Episcopus veniam a Theodosio petierat & obtinuerat: qui tamen promissis non stetit. Aulici namque assentatores identidem admonerant, nimia Principis indulgentia populus effratior reddi, magisque insolescere; futurumque ut per impunitatem vita Magistratum & Præsulem in perpetuo discrimine versetur; & ad hoc adjiciebant, si pridem fuisset, prout decuerat, animadvertum in scelus Antiochenæ plebis, nunquam Thessalonicenses auctores fuisse simili facinus patrare, quod si & isti impune ferant, deinceps populos eundem auctores passimque in rebellionem erupturos. Quibus persuasus Theodosius Præsule militum stetit in mandatis, ut in populum ad Circum prætextu spectaculorum invitatum, armatos furentesque milites ad promiscuam populi cædem immitteret. Neque hic strages illa stetit, sed indecurrentes miles per vicus plateasque se effundens, atque

etiam intra privatas publicasque ædes irrumpens, sine ullo delectu quoscumque obvios trucidavit, nocios innocentesque indiscriminatim, cives simul & advenas. Hac strage septem hominum millia trium horarum spatium cæsa sunt. At vero Ambrosius, accepta infelicis populi clade, adventanti ad Ecclesiam Theodosio occurrit, & ingressu Ecclesiæ prohibuit, sejunctisque a fidelium communionem, donec publica poenitentia scelus expiasset. Morem gessit Imperator, transactisque in lacrymosa poenitentia octo mensibus, vix tandem obtinuit, cum dies advenisset Dominici Natalis, ut sibi liceret Ecclesiam ingredi: intra quam admissus non stans neque genibus flexis, sed pronus & in humum abjectus veniam a Deo viam lacrymarum effundens precabatur, quibus sacrum pavementum perfundebat.

38. Sæculo isto foeditissima secta intra Hispaniam exorta est, cujus auctor Priscillianus fuit, permittis una veterum Gnosticorum propudiosis impudiciis & Manichæorum deliriis. Hæc primum damnata fuit a concilio Cæsaraugustano in Hispania, deinde a Burdegalensi in Gallia, a cujus decreto, quamquam ipse Priscillianus jam tunc ordinatus Episcopus Abulentis ad tyrannum Maximum, Treviris tunc in Gallia degentem, provocasset, hujus tandem judicio capitis damnatus est.

39. Istud sæculum feracem edidit celeberrimorum Scriptorum proventum, non minus vitæ sanctimonia quam eximia doctrina spectabilium, quorum lucubrationes insequentibus quoque sæculis Ecclesiam mirifice illustrant, atque deinceps illustraturæ sunt. His præcipue accensendi Athanasius Alexandrinus Præsul, Eustathius Antiochenus, Hilarius Pictaviensis. Esimiam quoque laudem meruisset Eusebius Cæsariensis in Palæstina, si præstantis eruditionis laudem, quæ in omnibus ejus libris præfulget, Ariana perfidia non maculasset. Istiti successores Basilii Cæsariensis in Cappadocia, ejusque socius individuus Gregorius Nazianzenus, Basilique Magni frater Gregorius Nyssenus, dignissimi Antistites, præcipue magnitudinis, & splendoris stellæ in cælo Ecclesiæ intermicantes, sive eloquentiæ majestatem, sive doctrinæ profunditatem, sive morum sanctitatem spectes. Scripsit quoque eruditas hoc sæculo Catecheses Cyrillus Hierosolymitanus Antistes. His est connumerandus Ambrosius Mediolanensium Antistes, qui sub hujus sæculi finem admirandis virtutum exemplis & doctrina præfulsit.

CONCILIIUM ANCYRANUM

Anni Christi 314.

1. **C**onstituta est Synodus Ancyrana, simul atque morte Maximini dira in Oriente adversus Christianos extincta est persecutio, qua serviente, sacri Ecclesiarum Præsules, qui vel læthras querere cogebantur, vel deprehensi a Magistratibus in carceres trudebantur, & cruciatibus atque ultimo supplicio addicebantur, non poterant Ancyram, Metropolim Galatiæ, in qua constitutum erat supremum Officialium ethnicorum tribunal, convenire, aut ibi versari, aut indidem recedere indemnes. Incidit ista Synodus in primum Sylvestri Romani Episcopatus annum, qui fuit a Christo 314. Urgebat enim lapsorum innumerorum causa, celeremque exigebat per Synodum definitionem. His adde Basilium Anasæ in Ponto Episcopum, qui non tantum huic Ancyrano, verum etiam posteriori Neocæsariensi Concilio interfuit, & subscripsit, fuisse martyrio coronatum, anno 316. sub Licinii persecutione, ut ex Eusebio liquet. Præcessit vero Synodus ista mensibus aliquot Arelatensem, eodem habitam anno, sed post Calendas Augusti, ut fidem facit Constantini tractoria ad Alasum Africæ Vicarium epistola, quæ Arelatensi Concilio præfixa est. Nec enim tam cito poterant ex insula Britannia, ex Italia, & Africa, remotis ab Arelate provinciis Episcopi, ex circumvicinia, in urbem Ancyram in medio terræ Asiæ minoris sitam accedere.

2. Canone I. decernitur, Presbyteros, qui falsis nominibus immolaverunt, sed postmodum altero certamine fideique apud infideles professione, non specio tenus aut per collusionem, sed sincere atque ex animo culpam admissam repararunt, excludi quidem a mystica altaris oblatione, aliisque Sacerdotalibus officiis, neque ipsis licere prædicare ad populum verbum Dei, posse tamen pristinae sedis honorem retinere. Similiter tradit Cyprianus I. de lapsis: *Tanto candore conspicuos ministros suos Ecclesia esse decernit, ut licet secundo certamine elatum priore victoria hostem superassent, ac proinde de se negationis suæ labem emaculassent, non tamen idoneos amplius existimaverit qui sacris functionibus ministrarent.* Petrus Alexandrinus in suis de poenitentia Canonibus,

nonibus, can. 8. eos qui primo certamine succubere, sed in confessione deinde fidei in custodiam coniecti se constantes in tormentis exhibuerunt, ad Sacramenta corporis & sanguinis jubet admitti.

3. Canone II. statuitur ad Diaconos, qui postquam idolis sacrificarunt, novum iniere fidei certamen; *cessare debere omni sacro ministerio, ἀπαγορεύειν δὲ πᾶσι τῶν ἱερῶν λειτουργίας*: quæ verba parum accurate vertit Gennadius Hervetus, *ab omni Sacerdotali ministerio cessare*: Neque enim cessare aliquis dici potest ab actu quem nunquam exercuit, nec potuit exercere. Sed quemadmodum cap. 1. lapsum presbyterum negat exercere munia Sacerdotalia posse, pari ratione canon iste 3. prohibet Diacono aliquando lapsa sacra exercere Diaconatus ministeria. Quæ vero sequuntur verba *τί τὸ ἄριστον ἢ τὸ ὑψίστην ἀναγίγναι*, non erant sic a Dionysio & Isidoro transferenda: *Ἐ panem aut calicem offerendi*: Sunt enim hæc res in sacris longe distincte ἀναγίγναι circumferre aut præferre, quod erat pars officii Diaconorum; & προσφέρειν, id est offerre. Primis enim Ecclesie sæculis Diaconis licebat sacrum Christi corpus & vivificum sanguinem circumferre, populoque communicare. At vero offerendi potestas, quod idem est ac sacrificium, seu mystica oblatio, nunquam penes Diaconos, sed solum penes Sacerdotes fuit. Huc pertinet canon 18. magni Nicæni Concilii, Diaconis vetans communionem corporis Domini Sacerdotibus impartiri. Quæ particularis prohibitio satis arguit fas esse Diaconis sacra communionem ceteros, qui non sunt presbyteri, reficere. Rationem sui decreti Canon ipse hanc perhibet, quæ pariter confirmat id quod paullo ante asserui de Græcæ vocis προσφέρειν Ecclesiastico significato, pro mystica oblatione ac sacrificio, ἵνα ἢ κἀνὸς, ἵνα ἢ οὐκ ἴδωμεν κἀνὸς, τὸς μὲν ἑξῆς ἵνα τὰς προσφίτων, τὸς προσφίτων δὲ ἵνα τὸ οὐκ ἴδωμεν τὸ κἀνὸς. Neque canon neque consuetudo tradit, ut qui offerendi potestate carens (scilicet Diaconi) eis qui offerunt (puta Sacerdotibus) Christi corpus tradant. Et absolute ait S. Clemens Papa & Martyr lib. 8. constit. Apost. cap. 18. *Διάκονος ἢ προσφίτων, Diaconus non offert.* Et cap. 46. *ἵνα γὰρ τὸ διακονία προσφίτων δοῖται διακόνῳ.* Non enim Diaconus fas est offerre sacrificium.

4. Quod vero in hoc secundo canone declaratur, non licere Diacono aliquando lapsa κερύττω, notandum quoque est, hanc vocem isto loco esse aliter intelligendam, quam vulgo usurpata solet. Istud enim vocabulum indifferens est ex se ad significandum verbi prædicationem, quæ fit ab oratoribus, & proclamationem seu denunciationem quæ fit a præconibus, qui etiam Græcæ κερύττω dicuntur. Immo vero hæc secunda significatio propria est ac germana, prior autem alia, metaphorica minusque propria est. At vero præcedens ac primus canon qui Sacerdoti semel lapsa prædicationem interdicit verbi Dei, solo utitur vocabulo ἑμμελεῖν. Proclamabant vero ad populum sæpenumero Diaconi, inter divina Officia denunciantes aliquid, aut jubentes; quales erant admonitiones de nominatim excommunicatis, aut de impedimentis futuri matrimonii, si quis sciret, enunciandis. Solebant insuper, antequam divina mysteria inchoarentur, poenitentes, & catechumenos alta voce admonere ut Ecclesia egrederentur. Item ut se fideles inclinarent, & ad benedictionem præpararent, aut ut communicaturi se ad sacram Eucharistiam præpararent, hæc alte pronuntiando, *Sancta Sanctis*; ut refert in suis Catechesibus Cyrillus Hierosolymitanus. Solebant præterea nomina fidelium ex diptychis alta voce legere. Itemque dimittere populum persoluto Sacro: aliasque facere in Ecclesia proclamationes, quæ commemorantur a Clemente lib. 8. Constit. Apost. cap. 5. & seqq. usque ad 16. Ibidemque Diaconorum præconia seu proclamationes vocat ἀποκρινόμενος ipseque illas pronuncians Diaconus dicitur ibi κερύττω in fine cap. 3. itemque προσφίτων cap. 6.

5. Can. X. *Quicumque Diaconi ordinati in ipsa ordinatione protestati sunt, & dixerunt, oportere se uxores ducere cum non possint sic manere, ii si uxorem postea duxerint, sunt in ministerio, eo quod hoc illis sit ab Episcopo concessum. Si qui autem hoc silentio præterita, & in ordinatione ut ita manerent suscepti sunt, postea autem in matrimonium venerint, ii a Diaconatu cessent.*

Istud quidem fuit Anciranorum Patrum iudicium. Sed tamen non est tanti momenti unius alicujus Diaconi ordinatio, ut ejus gratia, nullaque urgente necessitate, liceat uni aut alteri Episcopo sacras ab Apostolis traditas, totaque Ecclesie Catholica receptas leges tam leviter infringere: ex quo universam demum Clericalem disciplinam corrumpere necesse sit. Et quidem summum ac præcipuum Episcopi munus in eo stat, ut quam diligentissime legum Ecclesiasticarum observationi studeat, & invigilet, juxta Ezechielem cap. 3. & 33. *Fili*

hominis speculatorem dedi te domui Israel. Quod ipsi sonat, & exprimit ipsum Episcopi nomen. Unde graviter delinqueret qui sic affectum, & protestantem Clericum Diaconatu consecrat, nec non ipse Clericus huic consentiens ordinationi. Quisquis enim libertatis & rationis compos sacrum ordinem suscipit, ex ipso se communibus illius ordinis obligationibus & legibus astringit. Quanto vero nexu sacer ordo continentie inviolabili astringat, tractationem reservo ad Nicæna primam Synodi can. 3. Profsus autem contrarium huic Ancyrano Canoni decernit Concilium Aurelianense tertium, sub Vigilio Summo Pontifice can. 7. sanciens ut qui invitatus aut reclamans fuerit ordinatus, si postea matrimonium iniire velit, a ministerio penitus abiciatur, & liceat tamen illi communicare. Sed qui eum ordinavit Episcopus a Missis abstinere, & integri anni poenitentiam adimpleat.

6. Canon XIII. in contextu Græco qualem nunc habemus corruptus & mutilus est; sed utraque latina versione, tum Dionysii, tum Isidori sic suppletur.

Chorepiscopis non licere Presbyteros, aut Diaconos ordinare. Sed nec Presbyteris civitatis, sine præcepto vel litteris Episcopi, in unaquaque Parochia aliquid imperare: nec sine auctoritate litterarum ejus, in unaquaque Parochia aliquid agere.

Huc spectat Antiocheni post Nicænum Concilii canon 10. solam Chorepiscopis permittens Exorcistarum & Lectorum, & Subdiaconorum ordinationem, prohibens vero Sacerdotum & Diaconorum: *Etiam si (inquit) Episcoporum ordinationem Chorepiscopi acceperint.* Iste porro Antiochenus canon 10. duo circa Chorepiscopos edocet. Primum, illos non in civitatibus, sed in vicis & minoribus oppidis constitui, *ἢ τὸ τὰς χερσὶν ἢ τὰς πόλεις ἀναμύνηται χερσὶν κἀνὸς.* Secundo, posse contingere ut Episcopali quoque caractere præfulgeant ipsi Chorepiscopi. Quæ observatio egregie conciliat Canonem Antiochenum cum epistola decretali Papæ Damasci (si tamen conficta & supposititia, quod multi censent eruditi, non sit) quæ negat Chorepiscopos ullam habere ordinandi potestatem, eo quod nihil amplius sint quam Presbyteri, nec ullatenus Episcopi. Loquitur namque Damasus de potestate Chorepiscopi præcise qua talis est; non tamen inficiatur fieri posse, ut Episcopus aliquis curam ac sollicitudinem subeat Chorepiscopi, vel ut Chorepiscopus in Episcopum consecratur. Sic enim reperimus in quibusdam præcis Conciliis, Episcopos a propriis sedibus dimotos permitti, ut alicubi Chorepiscoporum fungantur officio: cujus exemplum suppeditat Nicæna Synodi can. 8. Simile quoque videmus in titularibus Episcopis, qui assignati Ecclesie in remotis infidelium partibus constitutis, habent quidem ordinem Episcopalem, sed omni jurisdictionis exercitio carent; præter eam quæ ipsis ab aliis Episcopis pro suo libito in propriis finibus ac Diocæsis indulgetur. Præclate vero Damasus in illa de Chorepiscopis epistola, confert Episcopos, qui studio quietis & otii suum Chorepiscopis officium committebant, cum nefariis illis meretricibus, quæ ut liberius sæcæ libidini indulgeant, sobolis suæ curam penes conductas pretio nutrices abiciunt. Quod idem, pro nefas! aptari potest inertibus Prælatibus, quibus, ut cum Seneca loquar epist. 1. tota fere vita elabatur, aut aliud agendo, aut nihil agendo, aut male agendo. Illa tamen constitutio non obstitit quin post Damasum permulti extiterint Chorepiscopi, quorum mentio in Conciliorum insequentium subscriptionibus passim occurrit.

7. Canon XV. *Si qua de rebus Ecclesie, quibus Episcopus non est, Presbyteri vendiderint, placuit rescisso contractu ad jus Ecclesiasticum revocari. In iudicio autem Episcopi erit si constitutum pretium debeas recipi necne: propter quod sæpe contingit distractarum rerum redditus amplio rem summam quam pro dato pretio reddidisse.*

Secundum hunc Anciranum Canonem, alienatio Ecclesiasticæ rei a Clero facta sine Episcopo rata non est. Et vicissim Concilii quarti Carthaginensis can. 32. Alienatio Ecclesiasticæ rei ab Episcopo facta sine Cleri consensu irrita declaratur. Ut igitur hujusmodi alienatio subsistat, concurrere necesse est utriusque consensum, Episcopi & Cleri. Vide inferius suo loco Carthaginensem illum Canonem, & quæ ibi annotavi de solemnitatibus ad eam alienationem requisitis.

8. Canon XVI. alibi XVII. inscribitur, *ἢ τὸ τὰς ἀλογισίας ἢ ἀλογισίας.* Qui irracionales scelus commiserit vel commisit. Verosimilior expositio est eorum, qui de nefando hominis cum bruto congressu interpretantur, cujus reos & cum his leprosos (qua voce ἀπρόσωπτος ἢ ἀπρόσωπος verosimiliter est indicari ac perstringi

stringi sodomitas, aliaque nefanda libidinis monstra:) ideo ad longiorem & asperiores adigit pœnitentiam. Eos igitur qui hunc reatum ante annos ætatis viginti commiserunt, ad prostratos spatium quindecim annorum amandat: quibus exactis inter supplicantes communicantes ad finem usque sacræ liturgiæ, sed non participes diviniæ Eucharistiæ, jubentur quinquennio consistere. Quicumque autem conjugio ligati, & ultra viginti annos proveci istud crimen admiserint, eorum prostratio ad annos viginti continua prorogatur: posteaque quinquennio supplicant sine Eucharistiæ perceptione. Eos denique qui uxorati sunt, & annum ætatis quinquagesimum transgressi peccaverunt, privat communione præterquam in exitu vitæ. Quicumque autem cum brutis congressi sunt, amandat Synodus ad *χειμαζόμενος hyemantes eis τὸ χειμαζόμενος inter hyemantes*, seu tempestate jactatos: qua voce aliqui eos significari volunt qui sub dio & aere aperto pœnitentiam agunt. Huc pertinere videtur illud Tertulliani tract. de pudicitia: *Reliquas autem libidinum furias impias, & in corpora & in sexus ultra jus nature, non modo limine, verum omni Ecclesie testis submovemus: quia non sunt delicta, sed monstra*. Alii plerique antiqui non alios intelligunt *χειμαζόμενος* quam *Demoniacos*. Dionysii versio sic ait: *Inter eos orare qui spiritu periclitantur immundo*. At vero energumenis locus erat intra Ecclesiæ limina. Isidoriana quoque translatio sic effert: *Placuit inter eos orare qui tempestate jactantur, qui a nobis energumeni appellantur*. Martinus etiam Bracarenis, origine Græcus etiam Bracaræ in Hispania Episcopus, in sua Canonum collectione, quam scripsit anno 570. istos *χειμαζόμενος* vertit *demoniosos*. Si autem de coitu contra naturam sit intelligendus cum quibusdam iste locus, eodem spectat Synodi Illiberitanæ canon 71. *Stupratoribus puerorum nec in fine dandum esse communionem*.

9. Baronius ad annum 314. num. 89. docet duas appendices Latinas perperam adscribi Ancyranæ Concilio, nusquam enim Græce leguntur, neque reperiuntur in antiquioribus editionibus Dionysii Exigui, aut Isidori, aut Cresconiana; referuntur autem in collectionibus Burcardi, Ivonis, & Gratiani sub causa 26. quæst. 5. can. Episcopi.

Canone isto, qualiscunque & undecunque sit, impingitur personis a Satana delusis, & ut vocat, sceleratis, crimen infidelitatis ac hæresis, eo quod credant Dianam & Herodiadem non detineri inferni carceribus, sed noctibus in terris magno apparatu exultare, ac veteris animalibus equitando, multarum terrarum spatia peragrare grandi comitatu. Canon iste non tantum mulierculis illis attribuit deceptionem ex parte demonum, quæ posset fieri citra ipsarum seminarum hæresim vel perfidiam, res theologicas nescientium per exilitatem ingenii penetrare; sed eam elusionem quæ cum hæresi & perfidia conjungitur, & divinitatem ac numen penes Dianam & Herodiadem inesse credit, aliosque in eandem infidelitatis voraginem pertabit.

10. Canon iste de strigibus seu sortariis ac maleficis, quales frequenter deteguntur intelligi minime potest: sed de aliis quibusdam sectariis, de quibus an aliquando extiterint, ignoratur, quæque sectæ vel nunquam vel rarissime occurrunt. Vulgares autem fage de Diana vel Herodiade ne somniarunt quidem aut se affectas utriusque esse per noctes equitando, sed videntes & vigilantes unguine quodam sese illinire, appositoque inter femora bacillo statim a demone in aera levati, alioque deferri, ubi cum aliis sibi notis scelerum sociis ex condito consuunt, hircum adorant, epulantur, tripudiant, inter se de patrandis flagitiis nefandis deliberant, & turpiter ac promiscue congregiuntur. Quibus peractis nefariis, ab iis cacodæmonibus qui detulerunt, rursus in pristina loca revehuntur, quæque abeuntes vestimenta deposuerant, in reditu reperiunt, & si lubet resumunt. Loca, personas, & singula gesta recognoscunt & urgentibus Inquisitoribus, aut Magistratibus non raro consentunt, rerum circumstantias certo designant, constanter testificantur, mutuoque accusant & convincunt. Nonnunquam etiam displosis in prætereuntem nubem, ex qua voces audiebantur, militatibus sclopetis, vulneribus acceptis, nudi venefici in terram allisi sunt: simile pariter contigit onus deponente demone, atque recedente, quo momento, Marianæ salutationis signum matutinum pulsabatur, ut ex plurimis officialium processibus ac inquisitionibus compertum fuit.

11. Posse vero ex naturali facultate, quæ utique tam in bonis quam in perveris angelis integra perdurat, demones corpoream aliquam substantiam alio ex permisso Dei transferre, ac loco movere, nemo Catholicus dubitat. Sacræ hoc ipsum testantur pagine de Habacuc Propheta Angelo assumente, qui ex Judæa illum in Chaldæam in lacum Iconum transportavit; in quem

demissus propheta Daniel fuerat *ab ipsis devorandus*. Legimus in Evangelio Christum a diabolo in templi pinnaculum, & deinde in præcelsum montem delatum. Constat ex historiis Ecclesiasticis, & ex testimonio Clementis Papæ & Martyris, Simonem Magum fuisse per dæmonem spectante Roma elatum in sublime, sed orante Petro in ima mox decidentem cruribus effractis jacuisse, postmodumque mortem obiisse. Hanc Spirituum in corpora potestatem agnoscunt unanimes præci Patres, & recentiores Theologi: Clemens lib. 6. Constitut. Apost. cap. 9. Origenes homil. 31. in Lucam, Arnobius lib. 2. contr. gent. Egesippus lib. 3. excidii Jerosol. Cyrillus Jerosol. catech. 6. Augustinus lib. 18. de civit. Dei cap. 18. Epiphanius contra hæret. hæret. 30. Maximus Taurinensis serm. de natal. Apost. Gregorius Papa lib. 1. dialog. cap. 4. & hom. 26. in Evang. S. Thomas 1. part. q. 5. art. 2.

12. Cumque experimento frequenti liqueat sagas seu lamias a dæmonibus in condita loca transportari, proferuntur tamen aliæ quædam experientie de iisdem non translatis alio, sed profundo in eodem loco somno confopitis, in quo se unxerant. Respondent Spineus & Martinus Delrio divina & inscrutabili permissione id relinqui dæmonis ipsius arbitrio, ut vel transvehat vigilantes, vel jampridem obsequio suo addictos sortilegos confopiat, quæque libuerit somnia jacentibus immittat, prout rebus suis magis conducere judicat. Si jacentes sopore demergat, iudicibus & inquisitoribus persuadere intendens falsa & inania esse quæ de sagarum transvectionibus circumferuntur, atque ita justitiæ impediatur progressum & executionem, horrendaque crimina impunitate foveantur & crescant, hoc ipsum magno lucro deputat: id enim obtinet ut quantumcunque urgeant criminum nefariorum rationes & præsumptiones, usque adeo nonnullos magistratus præoccupatos hujusmodi canonicæ fictitiæ auctoritatis detineat, ut nullas probationes aut accusationes audire velint: qua etiam in re, atheis & impiis patrocinantur, omnem abrogantibus fidem de Deo, de spiritu separatorum existentia, de animarum ratione præditarum immortalitate, eaque prodeliis haberi, remordente etiam propria ratione & conscientia, fatigentibus. Similis quoque fallacia & pertinacia probas etiam mentes incessit, quæ tametsi certis nonnunquam argumentis constat quempiam esse energumenum, dum sic disponente Deo abditissima revelat, longeque remota certissime prodit, ignotis loquitur linguis, eaque effatur & operatur quæ nature vires excedunt, se tamen fraudibus dæmonum turpiter illudi sinunt, dum isti de exorcismis fatigentur aut cruciantur, locove cedere compellantur, atroces agitationes effingunt ad falsos explorandum adhibitos exorcismos, falsarum reliquiarum oppositiones, & vulgaris nec lustralis aquæ aspersiones.

13. Neque vero sibi quisquam in animum inducat, demoniaca vi fieri posse, ut anima relicto corpore jacente oberret ac circumvagetur, posteaque ad proprium corpus remeet, aut evenire posse ut stante in corpore anima commigret phantasia in loca dissita, nil habet enim substantiæ ipsa phantasia, sed est accidens & facultas animæ sensitivæ inherens, & ab ipsa inseparabilis, nullum enim potest accidens ab uno subjecto in alterum demigrare. Ipsa vero anima nonnisi per mortem a proprio corpore recedit. Neque potest nisi per divinam virtutem corpus a quo recessit resumere, a privatione quippe ad habitum nullus datur regressus, ut scite docet Aristoteles. Hallucinatur ergo Plinius lib. 7. cap. 52. hæc referens, Hermetimi Clazomenii animam relicto corpore errare solitam, vagamque e longinquo multa enuntiare, quæ nisi a præsentem nosci non possent, corpore interim semianimi, donec cremato eo inimici qui Cantharida vocabantur, remeanti anime velut vaginam ademerint.

14. Porro Canoni isti suppositio non magis ab Augustino quam ab Ancyranæ Synodo ascribenda est auctoritas. Recensetur quidem inter Augustini opera in appendice tomi tertii tractatus & de spiritu & anima, cujus cap. 28. iisdem verbis referuntur quæ canone isto comprehenduntur: verumtamen docti omnes consentiunt pseudoepigraphum tractatum ipsum, eique falso affixum, cum sit, ut produnt quos allegat auctores, Augustini ætate multo recentior. De magia dæmonica quædam alia requiritur *possunt* a me observata superius ad Canones 34. & 35. Concilii Illiberitani.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

qui per gratiam male iudicassent : ideoque suspectum id esse iudicium, & causam retractandam apud alios minime suspectos. Hoc loco castigatus pro rei veritate loquitur Augustinus, negans ullam fuisse ab Ecclesiæ iudicio interjectam appellationem, quantumvis obloquatur Optatus, qui quamlibet adversus quodcumque iudicium reclamacionem appellationis nomine significari credidit. Aliud quippe est appellare ab inferiori & subalterno tribunali ad tribunal superius; aliud vero iudicii revisionem postulare ac recognitionem, tamquam a male informatis, seu de rei veritate minus instructis, aut suspectis, iudicibus editi.

4. Idemque Augustinus lib. 3. contra litteras Petiliani cap. 92. Si autem (inquit) quod verum esse potenti- bus suis maioribus vestris iudicium Episcopale dederat Constantinus, & apud Romanam & apud Arelatensem, quorum primum apud eum accusatis & ab altero apud eum appellatis. Negat Augustinus appellatum a Summi Pontificis iudicio: conceditque appellatum ab Episcoporum Concilio minime œcumenico. His adde nullum esse in factis temere litigantium (quales erant schismatici Donatistæ) fundamentum. Etiam si vero Constantinus per- vicacibus acquieverit in hac re, ideo se ita gessit ut omnem eis præcipere occasionem & prætextum con- querendi ac tergiversandi: utque iteratis condemnationibus iusto succumbentes, vel tandem a sua perversitate resisterent, vel eisdem ipsorum malicia, palam cunctis innotescens, omnibus magis faceret odiosos. Ipse- mot Constantinus eorum admittens vesaniam proterviam exclamavit: *O rabida furoris audacia! sicut in causis gentilium fieri solet, appellationem interposuerunt.* Et idem rursus: *Memini iudicium postulare, qui ipso iudicio Christi expello.* Dico enim ut se veritas habet, Sacerdotum iudicium ita debet haberi ac si ipso Domi- nus residens iudicet. Hæc refert Optatus, ipsiusque Con- stantini epistola nihil aliud fuisse, quam iudicii Episco- porum confirmatio. Verum nulla Decreti Imperatorii ra- tione habita schismatici turbas miscere non desisterunt. Deinde sub Constantio Ariano pacem cum Arianis, in- dicto communi adversus Orthodoxos bello, sanxerunt. Juliani deinde Apostatæ præsidium sibi postulavere, qui restituta ubique terrarum idololatria, nihil magis habe- bat in votis quam ut Christiani nominis profanos se invicem mutuis odiis conficerent.

5. Quæ in Donatistarum causa, mandante Constan- tino Augusto, & approbante Papa Sylvestro, apud Are- latem Synodus anno 314. convenit, multis nominibus celebritatem habet: quippe in qua Constantinus per se interfuit, & innumeri propemodum Episcopi ex univer- sa Gallia, Britannia, & Hibernia: Italia, Sicilia, & Africa eo confluerunt. Interfuere pariter Summi Pon- tificis Legati Claudianus & Vitus Presbyteri, Eugenius & Cyriacus Diaconi, Alerit Aulo Viennensis in Chro- nico, sexcentos in istud Concilium Patres accessisse. Meminere passim hujus Synodi Optatus Milevitanus Epi- scopus & Augustinus; qui ambo egregios libros adver- sus scripta Parmeniani exararunt. Parmenianus iste sub- lato a vivis Donato Carthagini Pseudoepiscopo, a Do- natistis fuit subrogatus; qui mox ut Cathedram illam nactus est, libros edidit in suæ sectæ patrocinium, men- daciis confectos; Quorum tamen partem Ticonius, eametsi Donatista, cuius est frequens apud Augustinum mentio, contrariis scriptis impugnavit. Concilium Are- latense Augustinus lib. 3. de Baptismo cap. 9. & epist. 162. vocat plenarium & universale, atque universæ Eccle- siæ Concilium, Non fuit quidem generale Concilium seu œcumenicum, nec proprie loquendo Nationale ex una quapiam natione, qualia permulta videntur in Con- cilio collectionibus, Italica, Germanica, Gallica- na, Hispanica, Carthagenensis seu Africana; istud vero ex plurimis nationibus Occidentis collectum est, quæ Pa- triarchalem Romanæ Pontificis constituunt dignitatem ab illa distinctam; quam eidem Christus contulit in universalem totæ orbe diffusam Ecclesiam. De Antisti- tum numero qui Synodo interfuerunt, non esse Adoni Viennensi habendam fidem viri docti consentiunt, sex- centos confedisse Episcopos perhibenti, sed potius adhe- rendum Augustino de ducentis attestanti lib. 1. contra epist. Parmeniani, cap. 5. *Usque adeo dementes sunt ho- mines (inquit) ut ducentos iudices, apud quas vultu sunt, vultu litigatoribus credant esse postponentes.* Præterea admodum verosimile est; Marinum Arelatensem his præ- sedisse comitiis, eique Sylvestrum Romanum suas com- mississe vias: quandoquidem primus in epistola Synoda- li nominatur, tum quia secundum Arelatense Conci- lium can. 18. ita decernit: *Ad Arelatensis Episcopi ar- bitrium Synodus congreganda: ad quam urbem ex omni- bus mundi partibus præcipue Gallianis, sub sancti Ma- rini tempore legitime celebratum fuisse Concilium atque conventum. Si quis communis infirmitatis causa desue- rit, perferam vice sua dirigat.*

6. Canon I. *Primo loco de observatione Pasche Do- minici, ut uno die & uno tempore per orbem omnino a nobis, celebraretur, & juxta consuetudinem litteras ad om- nes tu dirigas.*

Alloquitur Sylvestrum Papam. Inscriptio enim Con- cillii sic habet: *Domino Sanctissimo Fratri Sylvestro Ma- rinus, vel cæteris Episcoporum qui adunati sunt in oppido Arelatensi; His concinit Carthagenensis quinti Conci- lii canon 7. Ut dies Pasche formatarum subscriptione omnibus intimetur.* Neminem latet gravis illa Ecclesia- rum jam inde a primo sæculo dissensio circa diem ce- lebrationis paschalis. Haud paucæ enim Orientis Eccle- siæ Pascha eodem quo Judæi die celebrabant ex Mosai- ca lege decimaquarta lunæ mensis Martii, Hebraico mensi Nisan respondentem. Cujus tuendi ritus gratia S. Polycarpus Ecclesiæ Smyrnenium Episcopus Romam advenit Pontifice Aniceto. Romana vero Ecclesia, cui major pars orbis se conformabat, paschale festum non nisi Dominico die, qui proximo decimaquartam Mar- ti lunam sequitur, celebrabat. Quem usum constituit deinde Romanus Pontifex Victor per omnes Ecclesias servari, adjecta excommunicationis adversus controve- nientes poena. Cui demum decreto complures Asiæ Eccle- siæ obtemperantes, deserunt Judaico ritu, quem olim sectatæ fuerant, uti. Multæ tamen quæ in Meso- potamia, Syria, & Cilicia erant Ecclesiæ a pristina cum Judæis consuetudine non recesserunt: sed postea Nicæ- ni Concilii decretis paruerunt. Quoniam vero Egyptii Astronomiz peritia præcellerant, curam pronuntiandi quotannis Dominicæ Paschalis diem, Nicæna Synodus Alexandrino Præsuli demandavit: ut diem illum accu- rate ab Astronomis exploratum Romano Pontifici indi- caret, cujus erat officium eundem postea diem, missis per omnes Ecclesias formatis litteris, indicare: ut tra- dit S. Leo Papa Magnus in epist. 64. ad Marcianum Au- gustum. In cunctis deinde Ecclesiis solemne erat per Diaconum inter Missarum solennia futurum Paschæ diem ipso Epiphaniæ die ad populum proclamari: ut docetur Concilii Aurelianensis quarti can. 1. & Bracarensis se- cundi can. 9. qui legitur insertus de consecrat. dist. 3. cap. placuit. Plura superius require ad seculum II. Dis- sert. 7. De litteris formatis.

7. Can. II. *De his qui in quibusdam locis ordinati fue- rint ministri, in ipsis locis perseverent. Eodem spectat hujusce Concilii can. 21. De Presbyteris aut Diaconibus, qui solent dimittere loca sua, in quibus ordinati sunt, & ad alia loca se transferunt, placuit ut eis locis mini- strent quibus præfixi sunt. Quod si reliquis locis suis ad alium se locum transferre voluerint, deponantur.*

Ambobus hisce Canonibus tria præscribuntur Eccle- siasticæ disciplinæ capita. Primum, ut quicumque ordi- ne quovis Ecclesiastico initiatur, certæ pariter Eccle- siæ alligentur, cui per susceptorum Ordinum ministerium deserviant. Secundum, ut eis non sit liberum ab Ecclesiæ ministerio cui ab ipsa ordinatione addicti sunt discedere, aut alio suum pro libito transferre ministerium. Tertium, ut poenam suspensionis ab executione Ordinum incurrant, qui a præfixa sibi statione disce- dere, aut alibi Ordines susceptos exercere citra veniam proprii Antistitis præsumserint. His stipulatur Nicæ- nus can. 15. quo cavetur ne Episcopi, Presbyteri, & Diaconi ab Ecclesiis, ad quas fuerunt ordinati, in alia- rum Ecclesiarum ministerium transeant. Et citatur in c. non oportet Episcopum, 7. q. 1. Suffragatur pariter can. 6. Chalcedonensis concilii prohibens quemquam ab- solute ordinari, sed in ipsa sui ordinatione jubens des- tinari certæ cui famuletur Ecclesiæ: & profertur a Gra- tiano, c. neminem absolute, dist. 7. Eodem collimant Canones Apostolorum 15. & 16. quibus etiam poena ex- communicationis infligitur Episcopo aliquem Clericum detinente invito, ad quem Clericus pertinet, Episcopo. Regulam istam aliqua ex parte instaurare communis est Tridentinum Concilium, sess. 23. cap. 16. *Nemo (inquit) ordinetur quin certæ Ecclesiæ ascribatur. Nec admittan- tur alieni Clerici ad divina Officia celebranda, sine com- mendatitio proprio ordinarii Episcopi.*

8. Canon V. *De theatricis, & ipsos placuit quandam agunt, a communione separari.*

Eadem infligitur poena superiori can. 4. agitatoribus Circentibus. Concilium Illiberitanum c. 62. ita decer- nit: *Si auriga aut pantomimi credere voluerint, placuit ut prius suis artibus renunciant, & tunc demum susci- piantur: ita ut ulterius ad eas non revertantur. Quod si facere contra interdictum tentaverint, projiciantur ab Ecclesia. Idemque Concilium can. 67. Prohibendum ne quæ fidelis, aut catechumena, aut comicos aut viros scenicos*

sermone habeat: quæcumque hoc fecerit a communione arceatur. Videndus Tertullianus lib. de Spectaculis, & Salvianus lib. 5. de Providentia Dei. Istiusmodi personæ in jure sunt infames, l. 2. ff. de his qui not. infam. Trajanum Plinius in panegyrico laudibus effert hoc ipso, quod pantomimos omnes Roma exegerat. Innocentius III. e. cum decorem, de vita & hon. Cler. ludos theatrales in Ecclesiis, aut per Clericos exhiberi vetat.

9. Canon VII. *De Praefidis qui fideles ad praesidium profiliunt, placuit, ut cum promoti fuerint, litteras accipiant Ecclesiasticas communicatorias: ita tamen ut in quibuscumque locis gesserint, ab Episcopo ejusdem loci cura de illis agatur, & cum coeperint contra disciplinam agere, non demum a communione excludantur. Similiter et de his qui rempublicam agere volunt.*

Optime provisum: ne missi ad Provincias Magistratus, immunitatem a jurisdictione Episcopi ejus loci, ad quem a Principe mittuntur, prætenderent; utpote ad solum loci ex quo profecti sunt Episcopum pertinentes; animamque habentes discedendi post magistratus sibi delegati gestionem, eoque prætenu concessa sibi abuterentur potestate, seque licentiosius gererent. Hoc vero decretum Constantinus, qui Concilio interfuit, sua presentia confirmavit. Ambrosius certe non in advenam officialem, sed quod plus est in advenam Imperatorem Theodosium seniore, tunc forte Mediolani degentem, Episcopalem exercuit potestatem, quando ipsum introitu Ecclesie prohibuit, & ad publicam adegit poenitentiam. His adjugete constans esse juris axioma, ibi causam esse ventilandam, ubi delictum est admissum, l. 1. C. ubi de crim. agi oport. l. ult. ff. de accusatione. & l. ubi semper. 3. q. 6. & c. ult. de foro compet. & c. 1. de raptorib. Prærequirit autem hic Arelatensis canon, ut delegatus Praefes, antequam ad delegatam sibi praefecturam migret, litteras ab Episcopo loci, unde abcessurus est, formatas recipiat, secundum regulam Ecclesiasticam praescribitis illis seculis apud fideles vigentem.

10. Canon VIII. *De Afris quod propria lege sua utuntur, ut rebaptizent: placuit ut si ad Ecclesiam aliquis de heresi venerit, interrogent symbolum: & si perviderint eum in Patre & Filio & Spiritu sancto esse baptizatum, manus tantum ei imponatur ut accipiat Spiritum sanctum. Quod si interrogatus non responderit hanc Trinitatem, baptizetur.*

Hoc anno & consulatu nondum Ariana heresis innotuerat, cum qua mox Donatistæ societatem junxerunt. Certe anno primo Sylvestri Pontificis hoc Arelatense Concilium celebratum constat, Valusiano & Anniano Consulibus. Arius vero Sylvestri ejusdem anno tertio cepit Alexandriae heresim suam spargere. Eodemque anno Alexandrinus Antistes Alexander, ut nascentem heresim comprimeret, in Synodo centum fere Episcoporum Arium damnavit. Itaque corrigendus Gratianus, qui hunc allegans Canonem octavum pro Afris, supponit Arianos, de consecr. dist. 4. cap. de Arianis. Tunc enim necdum Ariana heresis emergerat; sed eoque furente odio adversus Catholicam partem perciti erant Donatistæ, ut quoscunque seductos ad suas partes traxerant, nulla ratione habita baptismi; quem apud Orthodoxos susceperant, sed illum potius execrantes, denuo baptizarent: majori temeritate dogma vetus instaurantes, quod sub Episcopis Carthagenensibus Agrippino, & Cypriano, duobus Conciliis Africanis stabilitum, Stephanus Pontifex in Romano Concilio auctoritate Apostolicæ traditionis proscripserat.

11. Canon IX. *De his qui Confessorum litteras afferunt; placuit, ut sublatis eis litteris accipiant communicatorias.*

Istarum communicatoriarum concessio muneris erat episcopalis. Canone isto aboletur libellorum usus a Martyribus & Confessoribus proficiscentium, quorum intuitu & precibus, canonicæ poenitentiae tempora minuire solebant Episcopi, atque lapsi ante praefinitum tempus reconciliabantur. Eiusmodi libellorum ullam haberi rationem vetuerat Illiberitanus canon 25. Illorum pariter meminere, nec sine querimoniis, quod per illos sacræ disciplinae vigor enervaretur, Tertullianus lib. ad Martyres, & Cyprianus epist. 10. 11. 12. 14. 15. Illa poenitentiae canonicæ ad Martyrum preces concedi olim solita mitigatio, Indulgentiis hodiernis præludebat: ut ad Cyprianum Scholiastes Pamelius adnotat.

12. Canon XI. *De puellis fidelibus que gentilibus junguntur, placuit ut aliquanto tempore a communione separentur.*

Cultus disparitas prioribus Ecclesie seculis non fuit habita pro impedimento matrimonium dicimente, mul-

Cobassus, Notitia Ecclesiastica.

tum enim obstitisset Christianæ fidei propagationi, magnumque confusionem & dissidia in familias invexisset. Quapropter hanc dispositionem Christus Ecclesie suæ regimini & prudentiæ reliquit. A primordiis igitur Ecclesie prævaluit hæc Apostolica sanctio 1. Cor. 7. *Si quis frater uxorem habet infidelam, & hac consentit habitare cum illo, non dimittat eam. Et si qua mulier fidelis habet virum infidelum, & hic consentit habitare cum illa, non dimittat virum. Sanctificatus est enim vir infidelus per mulierem fideliem: & sanctificata est mulier infidelis per virum fideliem: alioqui filii vestri immundi essent, nunc autem sancti sunt. Quod si infidelis discedit, discedat: non enim servituti subiectus est frater aut soror hujusmodi; in pace autem vocavit nos Deus.* Postquam vero Christiana religio sub Constantino caput extulit, visum est Patribus hujus Synodi; non quidem hujusmodi prohibere matrimonia; sed aliquam illis poenam quasi remotam injicere, qua sensim posterioribus seculis via muniretur ad hanc prohibitionem quæ deinceps hujusmodi connubia redderet irrita.

13. Canon XIII. *De his qui sacras Scripturas tradidisse dicuntur, vel vasa dominica, vel nomina fratrum suorum: placuit nobis ut quicumque eorum ex actis publicis fuerit detectus, non verbis nudis, ab ordine Clerici amoveatur. Nam si iidem aliquos ordinasse fuerint deprehensi, & de his quos ordinaverint ratio subsistat, non illis obste ordinatio. Et quoniam multi sunt qui contra Ecclesiasticam regulam pugnare videntur, & per testes redemptos putant se ad accusationem admitti debere, omnino non admittantur: nisi ut supra diximus actis publicis docuerint.*

Tria provide Patres Canone isto decernunt, ut Donatistarum malignitati prætextus subducant Ecclesie perturbandæ. Primum, ut sufficienter convicti traditores, quales permulti erant inter Donatistas, ab ordine Clerici & ministris Ecclesie arceantur. Deinde quia illorum perditæ nequitia veris convictionibus destituta, falsos testes pretio conducebat, ejusmodi corruptioni obviam itur, dum adiguntur ad probandum per acta dumtaxat publica traditionis, ceteraque ab illis objecta delicta. Perfacilis autem erat hujusmodi probatio si crimina vera essent, quæ accusabat. Etenim lapsus illi omnes a Magistratibus ethnicis fuerant in acta publica redacti, idololatriæ, thurificationes, fratrum delationes, sanctorum Librorum aut Ecclesiasticæ suppellectilis traditiones. Ad illa quippe acta, reddita demum sub Christiano Imperatore Ecclesie pace, facilis erat unicuique recursus. Tertio ac postremo si quis objecti criminis innocens, manuum impositionem ab Episcopo suscepisset, qui fortasse lapsus fuisset, ne hujus delicto prægravaretur: sed ejusmodi rata-esset ordinatio. Et utique ordinatoris delicto non impeditur, neque tollitur indelebilis characteris potestas. Talis vero erat causæ Ceciliani status, ab Episcopo Felice consecrati, quem adversarii causa-bantur traditionis reum.

14. Canon XIV. *De his qui falso accusant fratres; placuit eos usque ad exitum non communicare.*

Cecilianum falso accusabant Donatistæ subtractarum elemosynarum, quas pia fidelium cura victui Confessorum, qui in vinculis erant, destinaverat. Et insuper eundem traditionis postulabant seviriente persecutione, quorum nihil tamen juridice probare valuerant: nisi forte per corruptos & suspectos testes, nullatenus per acta aut instrumenta publica. Potest iste canon sic intelligi, ut ad finem vitæ differatur, tandemque concedatur communicatio, sed in pari delicto severior est Illiberitani Conc. can. 75. *Si quis Episcopum, Presbyterum, vel Diaconum falsis criminibus appetierit, & probare non potuerit, nec in fine dandum ei esse communionem.*

NICÆNÆ PRIMÆ OECUMENICÆ

Synodi historia.

1. **N**unc agendum de prima oecumenica Synodo Nicæna, cui causam dedit heresis Ariana, Arius Presbyter Alexandrinus sacrarum Litterarum interpretationi præpositus, ambitione tumens; quum sublato e vivis Achilla Episcopo Alexandrino, fere non posset sibi hunc Episcopatum quem ambiverat, non fuisse delatum, sibi que prælatum Alexandrum, virum hac sublimi sedē dignissimum, virtutum meritis & sanctarum Litterarum peritia præminentem, invidiæ stimulis agitat, adoritur quocumque modo sanæ Apostolicæque illius doctrinæ obstitere. Prædicante igitur Alexandro,

Dei Filium ejusdem esse cum progenitore nature, potestatem atque eternitatem parem; ipse ex adverso Filium asseverabat esse diversæ a Patre inferiorisque nature, atque a Patre in tempore ex nihilo creatum. Alexander illum, privatis primum admonitionibus & benignis officiis, conatus ad veritatis cognitionem reducere, obstinatius tamen insistentem, falsæque doctrine virus ad animarum perniciem latius spargentem; fidelium communionem submovit. Arius ad Eusebium Cæsareæ Palæstinæ Episcopum confugit, quem suæ socium & fauorem hæresis nactus est, cum aliis eadem lince infectis Episcopis, Paulino Tyri, Patrophilo Scythopolis, Athanasio Anazarbi, Theodoro Laodiceæ, Gregorio Beryti, Aetio Lydæ, quæ aliter dicta Diopolis. Nec multo post, scriptis ad Eusebium Nicomediensem Episcopum litteris, ipsum in suas partes allexit, virum aulicis artibus instructissimum, cujus permagna erat apud Constantinum Augustum gratia & auctoritas. Plures etiam clericos, Deoque sacras virgines, atque ex plebe plurimos, universamque Meletianorum schismaticorum factionem sui dogmatis contagione pervertit. Fuitque brevi completum in Ario Apostolicum hoc oraculum: *Mali autem homines & seductores proficiant in pejus, errantes, & in errorem mittentes.*

2. Serpente Latius malo, Arianisque insolentius indices tumultuantibus, Alexander Alexandrius Antistes innumeras ad Episcopos litteras conscripsit, atque in his laudatissimam quæ superest ad sibi cognominem Alexandrum Constantinopolis Episcopum. Sylvester Romanæ universæque Ecclesiæ Pontifex hujus ingravescentis perniciæ admonitus, Osiu sapientissimum, & religiosissimum Cordubæ in Hispania Bætica Episcopum, cum amplissima potestate delegavit ad Constantinum tunc Nicomediæ, ubi Episcopatum gerebat Eusebius, degentem, nec non ad Ecclesias Orientis & Egypti ad extinguendum quatenus fieri posset istud incendium. Ipse autem Constantinus nullas Osi legationis litteras expedit, nullum ei mandatum, nullum commonitorium quod resciri possit scripto tradidit, nulla illum potestate divali prænavigit, sed tantummodo litteras illi ad Alexandrum & Arium privatim scriptas, quales confabulat Eusebius Nicomedienfis, tradidit perferendas. Quin etiam in his duabus epistolis ne quidem Osi nomen exprimitur, neque ulla sit ejusdem mentio, nisi tanquam nunciæ, perinde ac si simplex tabellarii munus obiret. Cum igitur nullam per litteras delegationem Osi Constantinus imposuerit, nullus est dubitandi locus aliunde legationis munere ac potestate instructum roboratumque fuisse. Undenam vero nisi a Summo qui tunc erat Pontifex Sylvestro? Et quam ratione potuisset alienus, neque majorum sedium Episcopus in remotissimas provincias, atque adeo in secundam dignitate toto terrarum orbe Ecclesiam Alexandrinam se ingerere, ibique Synodum Episcoporum usque adeo celebrem cogere, ut eam Athanasius Apolog. 2. vocet generalem? Non alia sane ratione quam quia præfente Apostolicæ sedis Legato, Episcopi provinciarum quæcunque parebant Alexandrino Patriarchæ, in id Concilium convenerunt.

3. In hisce Constantini ad Alexandrum & Arium litteris, malus Eusebii Nicomedienfis animus se perspicue prodit, quem Imperator singulari amore prosequatur, & cujus consilium in rebus religionis exquirebat. In primis, prima & præcipua culpa in Alexandrum refunditur, deinde tam acris disceptationis causam levis esse momenti asserit, nec proflus ad res fidei aut animarum salutem pertinere. Eusebius autem Cæsariensis pariter Arianis addictissimus, hæc Constantini litteras ideo suæ de vita Constantini historiz inseruit, ut omnem turbam causam in Alexandrum unquam rejiceret, Ariique dogma ab omni censura vindicaret.

4. Digressus a Constantino Osius Alexandriam concessit, ibique dissidentes animos ad pacem & concordiam traducere pro viribus laboravit, & studuit, Concilium eadem in urbe indixit, ab Athanasio Apolog. 2. & Socrate lib. 3. c. 5. memoratum: qui referunt discussam in illo fuisse Arianorum & Meletianorum causam, damnatum etiam impii Sabellii dogma, divinarum Trinitatis sanctissimæ personarum distinctiones inscientis. Addit Athanasius fuisse ibi quoque Colluthum condemnatum Presbyterum Alexandrinum, eo quod cum Presbyter tantummodo esset Ecclesiæ Alexandrinæ; plerosque Clericos ordinare præsumpsisset: ideoque & illum, & quotquot manus impositionem ab illo acceperant, fuisse ab Osi in ordinem redactos. Addit Socrates in eadem Alexandrina Synodo fuisse constitutum, ne voces deficerent per quas fidei veritas exprimeretur, ut in Sanctissima Trinitate unica prædicaretur *is*, tres vero ad distinguendas personarum proprietates, dicerentur *is*.

5. Cum vero Ariani despecta Concilii Alexandrini auctoritate se insolentius efferrent, perversumque dogma

propagarent, visum est controversiam esse circumferendam & insigniori Synodo dirimendam: hanc itaque Constantinus, assentiente Sylvestro Papa, Nicææ in Bithynia Asiæ Provincia indixit. Ipseque Imperator religionis specimina egregia dedit, missis in omnes partes cursibus & litteris, quibus Episcopos ad Synodum ut convenirent incitavit: eorumque pro Dei cultu, fidei integritate, totiusque Ecclesiæ pace atque dignitate, quam maxime potuit zelum studiumque succendit. Vecturas itinerum, omnesque vias impenfas, tum ipsis quam illos comitantibus & familiaribus large providit. Nicæam itaque ex diversis orbis partibus plagis trecenti decem & octo Episcopi convenere. Paulino & Juliano Consulibus, anno Chr. 325. auspiciatum est in Nicæa Metropoli Bithyniæ, ut tradit Concilium Chalcedonense act. 2. tenuitque usque in diem VIII. Kalendas Septembris a die inchoationis, qui fuit XIII. Kalendas Julii, ut consentiunt Synodus Chalcedonensis, & vetustissima Cresconiana collectio. Ex quibus corrigendi, tum qui Synodum in alium Consulatam seclerant, tum qui plures ei annos attribuant.

6. Synodo præfuerunt Osius Cordubensis Episcopus, qui primus ei subscripsit, quemque Dalmatius, sive Galasius Cyzicenus Episcopus refert in hujus Concilii Historia, Sylvestri Romani Episcopi sedisse Legatum, & cum hoc duo alii Apostolici Legati Victor & Vincentius Romanæ Ecclesiæ Presbyteri. Hi tres supra ipsos omnes præcipuarum Ecclesiarum Antistites ac Patriarchas confederunt, & subscriperunt. Interfuerunt Alexander Alexandria Egypti Episcopus, Eustathius Antiochiæ, & Macarius Jerosolymæ Episcopi; Alexander Constantinopolis, alique Præfules, quorum præcellens sanctitas Ecclesiæ factis consignatur & colitur: Paphnutius Thebarum Egypti; Potamon Heracleæ Egyptiorum, Spiridion Trimphantis Cypri; (his duobus Potamoni & Spiridioni olim propter Christianæ fidei professionem, in persecutione Maximini, alter oculus fuerat effusus, & poples succisus) Paulus etiam Cæsareæ Euphratensis, qui sub Licinio candentium laminarum cruciatum sustinuerat; Jacobus Nisibis in Mesopotamia, qui mortuos (ut narrat Theodorus) ad vitam revocaverat, quique Nisibim obsidentes Persarum copias semel & iterum, suis ad Deum precibus, immisso culicum agmine fugavit: Arosianus etiam in Armenia superiori Episcopus, Gregorii Armenii discipulus, & in Episcopatu successor. Utrum vero Nicolaus celeberrimus Myne Antistes in Lycia, Concilio interfuerit, non est adeo exploratum. Interfuisse affirmant ejus acta, quæ Methodius conscripsit. Cæcilianus pariter Carthaginensis Episcopus rastopete ab impiis Donatistis exagitatus inter Nicænos Antistites confedit, ut testantur Athanasius orat. 1. contra Arianos; Galasius Cyzicenus, & Concilium Carthaginense sextum.

7. Verumtamen quod scriptum est in libro Job hoc pariter accidit: *Cum venissent Filii Dei ad asseverandum coram Domino, adfuit inter eos etiam Satan.* Interfuerunt namque cum sanctissimis illis Præfibus Ariani Episcopi, uterque Eusebius Cæsariensis & Nicomedienfis, Paulinus Tyri, Theognis dictus, alii Thegonius Nicææ, Menophantes Ephesi, Patrophilus Scythopolis, Narcissus Herodiadæ, Theonas Marmaricæ, Theodorus Laodiceæ, Athanasius Anazarbi, Gregorius Berythi, Aetius Lydæ, Maris Chalcedonis, Secundus Ptolemaidis, Paulus Laradenis. Hi primum calumniosis accusationibus, & famosis oblati libellis, orthodoxos Antistites infecti sunt apud Imperatorem: qui tamen porrectos sibi libellos legere noluit, sed omnes involucri conclusos & sigillatos palam concrenavit; professus Episcopos a solo Deo judicandos, se autem Episcoporum judicio in illis quæ ad Ecclesiam & proprios mores spectant subesse. Occultanda præterea esse Sacerdotum delicta, ne inde aliqui ansam arriperent scandali aut despicientiæ facri ministerii, ut scribunt Rufinus lib. 1. c. 2. Sozomen. lib. 1. c. 17. Theodorus lib. 1. cap. 11. Gregorius Papa lib. 4. epist. 75. ad Mauricium Augustum, & Carolus Magnus in Capitularibus lib. 6. cap. 301.

8. Constitutum in primis fuit pro inconcusso fundamento, a Nicænis Patribus nihil contra fidem ab antiquo traditam, & hætenus in Ecclesia receptam, innovandum esse: ut ibid. scribit Sozomen. Lecta deinde sunt Arii scripta, & damnabilis Eusebii Nicomedienfis epistola. Ipsimet presentes interrogati, & auditi: quos alioquinque pernicaces Arianos Athanasius, etiamnum juvenis & Diaconus, quem Alexander secum eo fine adduxerat strenue disputando refellit. Quæ ex causa odium Arianorum implacabile in se concitavit. Laudem etiam in his disputationibus adeptus est insignem Marcellus Ancyra Episcopus: Vide Athanasium orat. contra Arianos; Greg. Nazianz. orat. in laudem Athanasii; Socratem lib. 1. c. 8. qui adversarios, cum quibus Athanasius est in Concilio congressus, nominat, Arium hæresarcham, Euse-

DE ORDINE ET CONSENSU

Patrum tum in Nicæna Synodo, tum in aliis
insequentibus œcumenicis.

Eusebium Nicomediensem, Theognium Nicænum, & Marium Chalcedonensem. Horum dogmata execrati Nicæni Patres, unanimes definierunt, Filium esse Patri coessentialem, & consubstantialem, atque coeternum, ante omnia tempora genitum. Damnauerunt istud Ariatorum effatum: *Fuisse aliquando tempus quando Filius non erat, & quando qui ejus vocatur Pater, erat quidem ab æterno Deus, sed nondum Pater.* At in oppositum sancta & œcumenica Synodus, edito fidei symbolo, professæ est, Filium esse genitum ante omnia sæcula, Deum verum de Deo vero, Patrique *ὁμοῖον ἃ ὁυαίνῳ, consubstantialem & coeternum.*

9. Constantinus dum in Concilio disputabatur attente auscultabat, rumores subnascentes conspiebat, suum modeste sensum insinuabat, singulos amice alloquebatur, ut refert Eusebius Cæsariensis lib. 3. vitæ Constantini, cap. 13. Denique formulæ fidei subscripserunt tum Orthodoxi, tum etiam Ariani, formidantes simul gratiæ Principis sediumque Episcopaliū amissionem. Eusebius Nicomediæ, & Theognis Nicææ, spiritu ducti superbix, ne convicti post tantum a se exhibitum ardorem atque inconstantes judicarentur, cedere & subscribere per aliquod tempus detrectarunt. Itaque suis ob pertinacem hæresim dejecti sunt sedibus: in quibus eorum loco suffecti sunt Nicomediæ Amphion, & Nicææ Chrestus. Quo eodem tempore Constantinus duas scripsit epistolas; unam quidem ad Nicomedienses, alteram ad Theodotum, in quibus sceleratos mores Eusebii Nicomediensis & Theognis graphice describit: ut mirari fatis nemo queat Imperatoris facilitatem, qui paullo post se totum ejusdem Eusebii consiliis addixit, ejusque perspicuis & palam manifestis calumniis se credulum exhibuit, ad persequendos sanctissimos Episcopos sanctæ œcumenicæque Synodi columina, præcipue vero magnum Athanasium, cujus fuerat in ipsa Synodo virtutem admiratus. Cum ex aduerso projectam Eusebii nequitiam, perfidiam, & veteratorias artes tam sæpe fuisset expertus. Et qui quantumvis Episcopus, Licinii non modo ethnici idolorumque cultoris, verum etiam immanis Ecclesiæ persecutoris, & injustissimum bellum, violata juris jurandi a se præstiti fide contra Christianissimum principem, sanctæque Ecclesiæ instauratorem, moventis partes omni studio & adulatione foverat, existimans id magis ex re fortunisque suis esse, omni abdicato religionis sensu & probitatis respectu. Nihil sane ad religionis studium in Constantino addi vel desiderari posse videbatur. Statim enim dirempto solutoque Concilio innumeras litteras, quarum adhuc multæ supersunt ad complures Ecclesias & provinciarum Præsides, pro stabilienda Nicæna fide, & abrogando Ariano transmissit. Sed res feliciter coeptas, Eusebii Nicomediensis, in supremam Constantini gratiam denuo recepti, fraudulenta consilia mox, ut videbimus, pessum dederunt, ac in deteriora verterunt. Eusebius & Theognis ut pristinas sedes resumerent, inviti decreto Nicæno subscripserunt, atque interveniente pro eis Constantino ad Concilii Patres, suas recuperarunt Ecclesias; ut commemorat Socrates lib. 1. cap. 5. & 10. qui tamen ambo Nicænam fidem pro viribus posthac impugnarunt, illiusque assertores enixe persequi nunquam destiterunt. Ipse Arius malorum omnium fons, postquam Synodali decreto fidelium communione avulsus fuit, & a Constantino pulsus exilio, ab eodem mox ob simulatam resipiscendum & palinodiam, postliminio reductus est; hac tamen lege, ne Alexandriam ingredi auderet, cujus rei fidem facit Hieronymus Dialog. advers. Luciferianos. Cumque ceteri Ariani ficto animo subscripserunt, soli duo Episcopi nunquam adduci potuerunt ut subscriberent, Theonas Marmaricæ in Libya, & Secundus Ptolemaidis in Pentapoli, atque ideo suis Ecclesiis ejecti, ut ipsa declarat Synodica Nicænorum Patrum ad Alexandrinam Ecclesiam epistola. Meletius vero Ægypti schismatis auctor, quem quia idolis sub Maximini tyrannide sacrificaverat, sanctissimus Petrus Alexandrinus Patriarcha Lycopolitano Episcopatu detruserat, quique schismatis de suo nomine dicti occasione, innumeras turbas adversus Petrum & hujus successores Achillam & Alexandrum concitavit, iterum exautoratus in Nicæna Synodo fuit; nec tamen conquievit, nec ejus schisma, quod Ariani sollicitè fovebant, extinctum est. Obiter vero istud advertendum, historiam de Meletio, qualem refert Epiphanius hæc. 68. nullam apud doctos fidem reperire, utpote falsis ab eodem relationibus acceptam, & directe adversantem his, quæ de eodem scribit oculatus & præsens testis Athanasius, qui Meletium omniaque illius facinora exacte narrat, apol. 2. & Socrates lib. 1. c. 3.

1. IN primis sciendum, delegatos ab Episcopis absentibus eodem olim ordine sedisse, quo ipsi delegantes Episcopi præsentibus confedissent. Idcirco in multorum Conciliorum actis & subscriptionum serie, plerumque Presbyteri & Diaconi altius compluribus Episcopis subscribunt.

2. Ex eisdem subscriptionibus & actis pariter liquet, Legatos Apostolicæ sedis, quippe qui vices Summi Pontificis gerunt, sedisse & subscripsisse supra quoscunque Patriarchas, fuisseque Conciliorum Præsides. Inductione hoc patet in Nicæna quam pertractamus Synodo, in qua Legati præfuderunt Sylvestri Papæ, Osius, Victor & Vincentius Presbyteri. Hos sequebantur Alexander Alexandriæ, Eustachius Antiochiæ, Macarius Jerosolymorum Episcopi.

3. Paucis a Nicæna annis præfuerant Synodo Sardinensi nomine Sylvestri, Osius Episcopus, Vincentius Capuanus, Calepodius Neapolitanus: deinde sequitur Athanasius Alexandriæ.

4. In Constantinopolitana prima nulli Apostolici Legati interfuere: quia tunc temporis Damasus Papa aliam Romæ Præsulum Occidentis Synodum celebrabat. Orientales autem fuisse animis consentientes cum Occidentalibus & Damaso, probant mutæ litteræ Damasi ad Concilium Constantinopolitanum, & hujus vicissim ad Damasum apud Theodoritum lib. 5. c. 9. & 18.

5. Ephesinæ Synodo præfuit Cyrillus Alexandrinus Episcopus ut Legatus Cælestini Romani Hierarchæ. Quem tamen Cyrillum proprio nomine præsidere non sustinuerunt, extra propriæ Patriarchiæ fines, in alia Diocesi, quam sibi Constantinopolitanus Episcopus jam vendicabat, ut secundus ab Episcopo Romano Patriarcha. In hujus ergo Synodi actis passim legitur: *Cyrillo Alexandr. presidente & locum tenente sanctissimi & religiosissimi Archiepiscopi Romane Ecclesiæ Cælestini.* Mox subignant Juvenalis Jerosolymæ Episcopus, Memnon Ephesi, Flavianus Vicarius & Locumtenens Rufi Episcopi Thessalonice, Theodotus Ancyra in Galatia, Firminus Cæsareæ in Capadocia prima Episcopus.

6. In Chalcedonensi act. 3. Paschasius & Lucentius Episcopi & Bonifacius Presbyter, Legati sanctissimi Deoque amantissimi Archiepiscopi veteris Romæ. Dein Anastolius sanctissimus Archiepiscopus novæ Romæ, Dioscorus Archiepiscopus Alexandriæ, Maximus Antiochiæ, Juvenalis Jerosolymæ, Quintillus Heracleæ Macedoniæ locum tenens Anastasii Episcopi Thessalonice, Thallius Cæsareæ Cappadociæ, Stephanus Ephesi, Lucianus Byzæ, locum tenens Cyriaci Episcopi Heracleæ Thraciæ, Eusebius Ancyra Galatiæ Episcopus. Hæc ita singillatim recenseo ut dignoscantur præcipue Orientis Metropoles.

7. In quinta Synodo, quæ est secunda Constantinopolitana, præfuit Eutychius Patriarcha Constantinopolis novæ Romæ, approbante Vigilio Romæ veteris Pontifice: ad quem sic scribit Eutychius: *Petimus Presidente vestra beatitudine de tribus Capitulis queri & conferri.* Quam epistolam continent istius Synodi acta. Et Zonaras in Justiniano scribit, Synodi Principem fuisse Vigilium Romæ veteris Episcopum. Qui etiam, ut Photius scribit lib. de septem Synodis, istius acta & decreta Concilii confirmavit. Porro in ejus actis & subscriptionibus hæc notatur Episcoporum series: Confidentibus in Secretario Venerabilibus Eutychio SS. Patriarcha Regiæ Constantinopolis novæ Romæ, Apollinario SS. Archiepiscopo Alexandriæ, Domino SS. Patriarcha Theopoleos, id est Antiochiæ, Stephano Episcopo Raphiæ, & Georgio Episcopo Tiberiadis, & Damiano Episcopo Sozuzæ vicem agentibus Eustachii sanctissimi Episcopi Jerosolymitani, Benigno Episcopo Heracleæ Thraciæ, vices agente Helix Thessalonicensis Episcopi, Theodoro Episcopo Cæsareæ primæ Cappadociæ, Andrea Episcopo Ephesi, &c.

8. In sexta Synodo, Constantinopolitana tertia, act. 1. sub Constantino Augusto (cui nomen erat Pogonato;) in Secretario sacri Palatii quod cognominatur Trullus, conveniente sancta & universali Synodo, id est Theodoro & Georgio venerabilibus Presbyteris, & Joanne venerabili Diacono vicem agentibus sanctiss. & beatiss. Archiepiscopi Romæ veteris Agathonis, & Joanne sanctiss. Archiepiscopo magnæ Constantin. Romæ novæ, & Petro Presbytero & Monacho Locumtenente sedis Alexandriæ (Græce *ποποτηρητῷ Ἀλεξανδρείας*) Macario Archiepiscopo Theopolis, & Georgio Presbytero, Monacho & Apocrifario Theodori venerabilis Vicarii *ποποτηρητῷ* sedis Jerosolymorum, & Theodoro Episcopo Ephesi, &c.

9. In septima Synodo, quæ est Nicæna secunda, *act. 1.* Præsentibus Petro Archiepiscopo Romano Ecclesie SS. Petri & Pauli, & altero Petro Presbytero & Monacho Abbate S. Sabæ Romæ Vicariis Sanctiss. Archiepisc. veteris Romæ Adriani, Sequitur Tarasius Archiepiscopus Constantinopolit. novæ Romæ, Joannes & Thomas Presbyteri Monachi, & Vicarii sedium Orientalium Patriarchalium Alexandriæ, Theopolis, Jerosolyma, Agapetus Cæsareæ Cappadociæ Episcopus, Joannes Episcopus.

10. Octava Synodus, quæ est quarta Constantinopolitana, præmittit *act. 1.* Donatum & Stephanum Episcopos, & Macarinum Diaconum, Legatos Adriani Papæ II. subditque Ignatium Archiepiscop. Constantinopolit. novæ Romæ. Deinde Vicarios *versus* sedium Patriarchalium Orientis,

11. Obiter in prædictis observa, nomen Archiepiscopi pluribus sæculis non fuisse attributum Metropolitanis unius provincie, ut nunc est usui; sed illis duntaxat quibus multi subjecti erant Metropolitanis, scilicet Patriarchis, & Primatibus, seu Exarchis. Decrecente demum apud Græcos religione cum potestate, eorumdem tamen (quod mirum sit) crescente superbia, coeptum est novum in Oriente genus Archiepiscoporum nomine tenus, qui licet nullis præessent Episcopis, ex solo Imperatoris rescripto, eoque venali, hoc inane nomen adipiscerentur; medique erant inter Metropolitanos & Episcopos inferiores. Hinc effectum, ut in Leonis Imperatoris *structura* subjecta Constantinopolitano Patriarchæ, recenseantur Metropoles una & octoginta. Deinde Archiepiscopatus prædicti generis novem & triginta; & legatur aliquoties apud Neotericos Græcos: Ex Archiepiscopatu Metropolis civitas facta est.

12. Observe pariter in Occidentalibus Conciliis, salvo jure Legatorum Apostolicorum, qui nomine contradicente supra quoscunque præfuderunt, aliter factum de procuratoribus quorumcumque Episcoporum: qui utique procuratores inferiori sedebant loco, quam quem ipse qui mandaverat tenuisset, quoties sebat ut missus Procurator aut Vicarius dignitate Episcopali non præfulgeret. Quinimmo separatis ab ordine Episcopali sedibus & subscriptionibus distinguebantur. E diverso, in Orientalium Synodis, missi ab Episcopis absentibus procuratores eodem solebant sedere loco, quem mittens ipse tenuisset.

13. Eusebius Cæsariensis qui Nicæna in Synodo consedit, lib. 3. vitæ Constantini, cum, qui primam sedem occupabat a dextro latere, orationem habuisse refert gratiarum actionis ad Constantinum. Theodoretus autem lib. 1. cap. 7. scribit, eum, qui nomine Concilii orationem gratiarum actionis pronuntiavit, fuisse Eustathium Antiochenum; cujus nomen per invidiam suppressit Cæsariensis, orthodoxis infensus. Ceterum cum Antiochenus esset ordine ac dignitate inferior Alexandrino, in illa prima sessione ad dextrum latus, infert Cardinalis Bellarminus, lib. 1. de Conciliis cap. 13. fuisse in Nicæno Concilio tres sedium ordines, ac exedras. Primum in capite aulae, ibique sedisse Constantinum medium inter Osium & Alexandrum Alexandriæ Episcopum. Secundamque exedram fuisse a dextra parte, in qua primus sedit Eustathius. In tertia denique exedra ad sinistram primo consedit ordine Macarium Jerosolymorum Episcopum.

14. Certe Osium, Vitum seu Victorem, & Vincetium simul præfuisse, perspicuum ac exploratum est; tum ex testificatione Athanasii, epist. ad Solitar. ubi etiam refert Osium fuisse Synodi Principem, & Nicænae fidei symbolum composuisse: tum etiam ex ipsius Synodi subscriptionibus, tum ex Gelasio Cyziceno, qui acta hujusce Concilii edidit, juxta vetus Dalmatii Episcopi Cyziceni exemplar, tum etiam ex Photii lib. de septem Synodis, qui etiam in sua Bibliotheca mentionem interjicit illius Gelasii operis. Scribit ergo Gelasius lib. 2. cap. 7. adducto etiam ex vita Constantini testimonio Eusebii hoc idem asserentis, Osium præfuisse Legatum Sylvestri Romæ veteris Episcopi, tametsi locus iste Eusebii, qualem nunc legimus, nihil meminerit de Osii Apostolica Legatione. Verum longe major habenda fides Græcis exemplaribus, quæ ante mille & ducentos annos extabant, temporibus Dalmatii & Gelasii, quam illis quæ posterioribus sæculis schismatici Græci, Romanæ Ecclesie perpetui hostes & æmuli, nobis suppeditarunt: corruptis scilicet, aut suppressis ipsorum malignitate locis ad eminentiam Ecclesie Romanæ pertinentibus. Verum enimvero ipse Osium Hispanus Episcopus presentibus Patriarchis, in aliena eaque Orientali regione præsidere neque præsumisset, neque permissus fuisset, nisi eodem titulo cobonestatus Apostolici Legati, qua sola dignitate, nemine contradicente, Victor & Vincetius tantum Presbyteri, Patriarchas eadem in Synodo antecesserunt.

15. Cardinalis Baronius aliter Nicænorum Patrum consessum disponit, cujus potior in hac parte mihi videtur sententia, utpote insequentium Conciliorum ordini & usui conformior. Censet ergo Constantinum seorsum sedisse humili ac demisso sedili aureo, ut in ipsius vitæ lib. 3. cap. 10. scribit Eusebius: addens non ante sedisse, quam rogatum a Patribus, neque fuisse solito satellitio stipatum, sed primariis aliquibus aulae regie Proceribus. Baronius porro duos tantum fuisse consessus autumat Concilii Patrum: dextrorsum unum, sinistrorsum alterum. Atque in isto Legatos Romani Pontificis consedisse primum, sub his vero assedisse Alexandrinum Patriarcham. At vero in dextero consessu sedisse primo loco Patriarcham Antiochenum, & sub eo Macarium Jerosolymitanum, aliosque deinceps hinc inde Episcopos. Cum enim exploratum esse debeat, insequentibus œcumenicis Synodos se ad Nicænae hujus exemplum conformasse; legitur *act. 1.* Chalcedonenis Concilii Senatum in medio ante cancellos Secretarii consedisse. A sinistris vero Legatos sanctissimi veteris Romæ Episcopi Leonis, post hos deinde Anatolium Constantinopolit. novæ Romæ Archiepiscopum, & Maximum Antiochiæ. A dextro autem latere Dioscorum Alexandriæ, & Juvenalem Jerosolymitanum Episcopum. Itaque prima exedrae dexterae sedes reservabatur secundo Patriarchæ qualis erat Antiochenus in Synodo Nicæna & in Chalcedonenſi Alexandrinus: quia jam tunc Constantinopolitanus Episcopus cœperat primæ sedis post Romanum Episcopum honorem sibi vindicare.

16. Ad hæc in sexta Synodo actione 1. refertur sedisse seorsum Constantinum, dictum Pogonatum, Augustum, cum Patriicis & Consulibus. A læva autem parte Legatos Apostolicæ sedis, deinde Vicarium ac Apocrisarium Episcopi Jerosolymæ, aliosque deinceps Præfules. A dextera vero parte Constantinopolis Episcopum, deinde Theopolis, quæ est Antiochia, tertioque loco Vicarium Episcopi Alexandrini. Cur autem Episcopus Jerosolymitanus inferior Alexandrino & Antiocheno, immediate tamen Legatis Apostolicis assederit, ideo factum quia cum multi essent Apostolici Legati, quos non erat æquum ab invicem disjungi, Jerosolymitanus ex consequenti multos ante se habebat seditores: Antiochenus ex alia parte unicum supra se patiebatur seditorem Constantinopolitanum, ideoque Antiochenus Episcopus honoratorem præ Jerosolymitano sessionem occupare hac in Synodo censebatur, hac ratione; quia ex suo latere ab uno duntaxat precedebatur. Solidis vero rationibus Baronius probat ad annum 335. n. 52. & ad ann. 212. n. 6. in sacris & Ecclesiasticis rebus præcelluisse olim sinistræ dexterae, tum in Oriente tum in Occidente. Quæ res si comperta Petro Damiano Cardinali fuisset, dum in tractatu de picturis Apostolorum Petri & Pauli disceptabat, quorum Petrus ad sinistram, Paulus vero ad dexteram pingi aut sculpi solet, nequaquam se fatigasset in conquirendis Pauli supra Petrum prærogativis.

VICARIORUM ROMANI

Pontificis differentia.

1. Romani Pontificis Vicariorum multiplex discrimen fuit. Quidam enim dicebantur legati a latere, quidam Cognitores, seu Commissarii, dicti a Concilio Sardicensi can. 3. & 5. *Exyriquoque Cognitores*, habentes mandatum seu commissionem a Papa, ut causas in Provinciis aut Diocesisbus exortas inquirerent, vel judicarent, vel reviserent: maxime in judiciis appellationum ad supremam Sedem. Alii dicebantur Apocrisarii seu responsales, quorum hodie locum & munus implent Nuncii Apostolici. Mittebantur ad Imperatores ut res Ecclesie apud eos procurarent, aut jura Romanæ Ecclesie tuerentur. Frequens eorum mentio in Epistolis Gregorii Papæ. Quinetiam alii quoque Episcopi suos, ubicunque opus erat, Apocrisarios habebant. Anatolius enim, quem Dioscorus Alexandrinus promovit ad Constantinopolitanæ Ecclesie sedem Patriarchalem, fuerat pridem ejusdem Dioscori in regia civitate Apocrisarius. Et Georgius Presbyter subscriptus in sexta Synodo legitur, cum titulo Apocrisarii sedis Jerosolymorum. Neque vero ad solum Principem, sed ad diversos etiam Episcopos, præsertim ad Patriarchas & Exarchas Ecclesiasticos & ad Metropolitanos, ut fidem facit Justinianus Novella 6. cap. 2. circa fin. & cap. 3. Idemque Novella 123. cap. 25. Quo etiam loco decernit non posse illos validam inire conventionem ultra Episcopi vel Ecclesie delegantis mandatum. Scribit Sanctus Gregorius Papa lib. 14. Moralium, cap. 29. se Apocrisarii munere functum olim Constantinopoli apud Tiberium Augustum, jubentem

jubente Pelagio prædecessore. Post Legatos a Latere, post Cognitores, post Apocriarios, quartum & nobilissimum Vicariorum Apostolicorum genus constituebant Primates.

2. Primatibus tamquam Vicariis supremæ Sedis conferebatur a Summo Pontifice potestas & jurisdictio supra plures Metropolitanos, & his subjectos Episcopos. Ita S. Leo Papa epist. 84. Anastasium Thessalonicæ Episcopum Vicarium suum creat in multis Europæ provinciis ad Orientem vergentibus, quas sigillatim recenset Nicolaus primus epist. 2. ad Michaelē Imperatorem. Addit S. Papa ibid. prædecessores Anastasii fuisse similiter prædecessorum Romanorum Episcoporum Vicarios. Huc referunt nonnulli causam canonis 30. Concilii Sardicenis, prohibentis extraneis Clericis diutinam Thessalonicæ moram: & hanc addunt rationem, quia propter primatis Thessalonicensis residentiam eo consueverat complures ex vicinis provinciis Clerici, qui litibus nonnunquam superfluis & temerariis impliciti, vel supervacanea negotiorum apud auditorium Primatis gestione, vel capti civitatis splendore ac amonitate diutius a propriis Ecclesiis aberant.

3. In veteribus Conciliis, antequam, Justiniano Augusto postulante, Vigilius Papa Vicariam Thessalonicæ ablatam transfuisset Agridum Bulgaricæ urbem, quæ Justiniano patria natalis fuit, quamque ille de se Justinianam primam dici voluit, subscribit Thessalonicensis Episcopus inter primos, post Patriarchas, Episcopos, ut superiori capite commostratum fuit. Videnda ad hoc Justiniani Novella 131. cap. 3. Cælestinus insuper Pontifex, in causa hæresis Nestorianæ, Cyrillum Alexandriæ Episcopum sibi creat Vicarium, ad hoc ut Constantinopolis Ecclesiam regat, quam infelix Nestorius quasi lupus devastabat. Superfunt hæc de re Cælestini Papæ litteræ ad Cyrillum, & Cyrilli ad Clerum & plebem Constantinopolis tom. 4. operum Cyrilli.

4. Deinde Hormisdas epistol. ad Salustium Hispalis Episcopum constituit ipsum Apostolicam per omnem Beticam & Lusitaniam Vicarium suum. Idemque Romigio Rhemeni Episcopo eandem confert potestatem per universam Clodovæi ditionem, quem vocat ibi Ludovicum Francorum Regem. Litteras sileo Pontificum Zosimi, Symmachi, Vigilii, Gregorii Magni, quibus promovent Arelatenses ad quos scribunt Episcopos, ad Vicariatum Apostolicum super plures Galliarum provincias. Complures alias Primarias prætermittō, quas diversis temporibus Romani Pontifices, tum in Galliis, tum in Hispaniis, tum in Germania, tum in Anglia constituere.

5. Canonici juris professores Legatorum Pontificiorum tres species distinguunt cum glossa cap. 1. & cap. excommunicatis, de officio Legat. in 6. ut sint alii dicti a Latere, alii Legati nati, alii missi sive Nuncii Apostolici. Natos vocant canonice Primates, quales sunt, aut olim fuere, certarum civitatum Episcopi, quibus eorumve successoribus id contulit potestatis Summus Pontifex in plurium Provinciarum Episcopos, qualia suppeditant exempla Rhemenfes, Arelatenses, Hispalenses, Thessalonicenses, alique paullo ante commemorati Episcopi, amplitudine jurisdictionis in plures finitimas Provincias ab Episcopo Romano decorati & cohonestati. De missis Legatis sufficiens quoque a nobis facta mentio, sub nomine Apocriariorum. Legatorum autem a Latere, nunc est primaria splendidiorque dignitas, quoniam his temporibus non solet illa committi nisi Cardinalibus, qui nunc soli dicuntur nati consilarii Romani Pontificis, cum soli ejus Senatū & sacratissimum Consilium ex officio constituent, ideoque nunc soli ex ejus latere censeantur ad illustriora ministeria delegari; sive ut Conciliis præsent, eaque indicendi potestatem habeant; sive ut res maximi momenti cum supremis Principibus & populis tractent & definiant. Verbum illud, a Latere, legitur in Sardiceni Concilio, can. 7. sed non cum usque adeo illustri significatione, qualem comprehendit Eminentissimorum Cardinalium Legatio. Sanctus quoque Papa Leo hac eadem expressione utitur epist. 14. ad Faustum, dicens: *Cum enim propter causam fidei, quam Eutyches perturbare tentavit, de latere meo misterem, qui defensionem veritatis assisterent.*

DE LOCO SYNODI NICÆNÆ

aliorumque nonnullarum insequentium.

1. Veterum Orientis Conciliorum quædam conveniunt in ædibus Imperialibus: atque in primis istud Nicænum in Aula Palatii Constantinii, ut fidem facit Eusebius lib. 3. vitæ Constantinii, cap. 12. Sexta pariter Synodus, sub Constantinii Pogonati Imperio, Cabassii, *Nesisia Ecclesiastica.*

in ea Regiæ parte quæ Trullus dicebatur. Quo eodem loco Synodus Quinisexta coacta legitur, sub Justiniano secundo. In Occidente quoque Constantini Magni sollicitudine, Causa Cæciliani Carthaginensis & Donatistarum, in Concilio Romano, præside Melchiade Pontifice, dijudicata fuit intra Imperiales ædes, quæ tunc Faustæ conjugis Constantinii dicebantur, constructas in monte Cælio a Plautio quodam Laterano, quem Nero ut in ejus opes invaderet, supposito perduellionis crimine, gladio necari jussit. Cujus est etiam apud Hieronymum mentio epist. 30. ad Oceanum: *Tota (inquit) urbe inspektante Romana ante diem Pascha in Basilica, qua quondam Laterani, qui Cæsariano truncatus est gladio, staret Fabiola in ordine penitentium.* In his enim ædibus splendidissimum postea templum Constantinus Christo Salvatori ædificavit, in quo illustrissima inter matronas Romanas Fabiola publica penitentia perfuncta est, & intra quod multi Romani Pontifices diversa memoranda Concilia, dicta communè nomine *Laterana*, deinceps celebrarunt.

2. Ceteræ per Orientem Synodi intra sacras Basilicas coactæ fuerunt. Constantinopolitana quidem, quæ numeratur inter œcumenicas secunda, convenit intra Oratorium Sanctorum martyrum Pantaleonis & Marini: qui sacer locus ex tunc *epinon* id est *Concordia* nominatus est, propterea quod centum & quinquaginta Episcopi in eandem fidei sententiam adversus Macedoniæ hæresim unanimes convenerunt; ut testatum reliquit Joannes Damascenus in tertio de sacris Imaginibus tractatu, Ephesina quidem intra Dei genitricis Virginis Mariæ templum, ut ejus acta testantur, celebrata est, Chalcedonensis intra Ecclesiam sanctæ Virginis & Martyris Euphemie in ipso Sanctuario. Nicæna altera in templo ante ambonem. Octava Synodus in æde S. Sophiæ intra catechumenorum stationem, ut earum acta probant. Hæc quoque duæ postremo scripto asserunt, sacros Evangeliorum codices fuisse in medio & honoratiore Patrum confectu collocatos. In octava Synodo additæ sunt vivificæ Crucis reliquiæ, *αποτίθηται τῶν τιμίων ξύλων, ἃ τῶν ἀγίων ἀγγελίων: προpositis venerabilibus lignis, & sacro-sanctis Evangeliiis.*

SYMBOLUM NICÆNI

Concilii.

Stud referunt Athanasius tract. de fide ad Jovianum Augustum, Rufinus, Socrates, Theodoretus prout hic subjicio: *Credimus in unum Deum Patrem omnipotentem, omnium visibilium & invisibilium factorem. Et in unum Dominum Jesum Christum Filium Dei, ex Patre natum unigenitum, id est, ex substantia Patris, Deum ex Deo, lumen ex lumine, Deum verum ex Deo vero. Natum, non factum. Consubstantialem Patri. Per quem omnia facta sunt in celo & in terra. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit, & incarnatus est, & homo factus. Passus est & resurrexit tertia die. Et ascendit in celos. Et iterum venturus est judicare vivos & mortuos. Et in Spiritum sanctum. Eos autem qui dicunt: Erat aliquando quando non erat, & antequam nasceretur non erat: & quia ex iis quæ non sunt factus est: aut ex alia substantia vel essentia dicunt esse, vel creatum; vel mutabilem; vel convertibilem filium Dei, anathematizat Catholica & Apostolica Ecclesia.*

AD NICÆNOS CANONES

primum & secundum.

1. Can. I. *Si quis a medicis propter languorem defectus est, aut a barbaris abscissus, hic in Clero permaneat. Si quis autem seipsum sanus abscidit, hunc etiam in Clero constitutum abstinere convenit. Et deinceps nullum debere saluum promoveri. Sicut autem hoc clares, quia de his qui hanc rem affectant, audentque semetipso abscindere dictum sit: Sic eos, quos aut Barbari, aut domini castraverunt, si inveniuntur alius digni, tales ad Clerum suscipit regula.*

2. Refertur quoque in Decreto, c. si quis a medicis, dist. 55. isti canonem occasionem fortassis Leonitius Presbyter dedit, qui, ut scribunt Athanasius Apolog. de fuga sua, in fin. Socrates lib. 2. cap. 21. Theodoretus lib. 2. cap. 24. postulatus inhonestæ aut suspectæ cum Eustolia juvenula consuetudinis, jussusque ab Antiocheno Præsule Eustathio ut desisteret cum ea conversari: cum iste obsequi detrectaret, sibi vitia ad amovendam mali

spali suspitionem refecit. Perinde ac si homini liceret se quomodolibet nullaque urgente morbi vi mutilare. Et quasi vero amputata illa parte, simul excideretur quidquid fœda libido potest vel cogitare, vel sensu, vel affectu, vel opere exequi. Leontium igitur duplici causa & jure, tum illicitæ refectiois, tum prohibitz consuetudinis, deposuit Eustathius. At Leontius per novum scelus se Arianis adjunxit, quorum factione ipsam etiam sedem Antiochenam invalit. Refert quoque Eusebius lib. 6. hist. Eccl. Origenem, cum feminas aliquot Theologicis disciplinis & factis litteris erudiret, velletque aut malum ipsum aut mali suspitionem antevertere, sese adhibitis quibusdam medicamentis fecisse eunuchum, verba ista Evangelii aliter quam par erat intelligendo: *Sunt eunuchi qui seipsos castraverunt propter regnum Cælorum*. Quapropter Demetrius Alexandrie Antistes sacram ordinationem petenti recusavit. At Origenes in Palestinam commigrans, cum consuets Episcopi sui Demetrii testimonialibus litteris, sacros Ordines ipsamque Sacerdotium sumpsit ab Episcopis Casariensi & Jerosolymitano: unde graves exortæ Demetrii cum illis Episcopis querelæ, Quam pariter historiam narrat Epiphanius hæres. 58. & Hieronymus de script. Eccl. in Alexandro. Itaque genus istud irregularitatis etiam longè ante Nicenam Synodum sumpsit exordium, Prætereaque stabilitur Apostolorum canonibus 21. & 22. Spontaneam hujusmodi mutilationem veterant pariter Romanorum leges civiles, Edicto Hadriani Cæsaris, cujus est mentio in l. 4. §. 2. ad leg. Cornel. de scar. & venef. pena capitalis intentatur & medico qui sine justa necessitate castraverit, & ei qui se castrandum obtulerit, Morte similiter multari jubent lex Constantini, & lex Leonis hujusce criminis reos, l. 1. & l. 2. C. de eunuchis. Huc spectat Justiniani Novella 142. de iis qui eunuchos faciunt.

3. Can. II. *Quoniam plura aut per necessitatem, aut alias urgentibus hominibus adversus Ecclesiasticam factam sunt regulam; ne homines ex gemidi vita nuper accedentes ad fidem, & instructi brevi tempore, mox ad lavacrum spirituale perducerent, simulque ut baptizati sunt ad Episcopatum, vel ad Presbyterium promoverent; optime placuit nihil talis de reliquo fieri. Nam & tempore opus est ei qui catechizatur, & post baptismum probatione quamplurima. Manifesta enim est Apostolica scriptura qua dicit: Non neophytum, ne in superbiam elatus in judicium incidat, & in laqueum diaboli. Si vero processu temporis aliquod delictum anima circa personam reperitur hujusmodi, & a duobus aut tribus testibus arguatur, a Clero talis absteat. Si quis autem præter hoc fecerit: quasi contra magnum Concilium se efferens, ipse de clericatus honore periclitabitur.*

4. Hoc idem statuit Laodicensis Canon. 3. Concilium præterea Sardicense can. 10. Græco, Latino autem 13. cavet, ne quis ad superioris ordinis gradum promoveatur; nisi antea prioris ordinis ministerium congruo tempore in Ecclesia exercuerit: ut possint ejus fides, probitas, moderatio, & constantia sufficienter dignosci. Providit etiam Laodicensis Canon. 3. ne recens illuminati ad Sacerdotium promoveantur. Alexander Severus Augustus, referente Ammiano Marcellino, neminem ad Magistratus & præfecturas promovebat, nisi post factam disquisitionem, Judicioque populi approbatum: atque in eo se profitebatur Christianorum disciplinam imitari, qui neminem, nisi accurate prius exploratum, ad Ecclesiastica ministeria solebantmittere. Rem miram narrat Joannes Moschus in Prato spiritali cap. 149. Cum fuisset Abbas Ammos provectus ad Patriarchatum Jerosolymitanum, atque ad eum venerationis causa omnes ex eremo Abbates convenissent, se quoque cum suo Abbate affuisse. Ammos vero ut pro se, ad tam formidabile onus adhibitum, preces Deo funderent enixe Patres rogavit: potissimum vero metuere se onus ordinationi annexum, ex quo scriptum invenit beatissimum Leonem, qui tanta virtutum laude Romanam rexit Ecclesiam, postquam totis quadraginta diebus ad sepulcrum Apostoli Petri vigiliis & orationibus instans, suorum delictorum veniam imploravisset, apparentem in sine Petrum ei dixisse: *Oravi pro te, dimissaque tibi reliqua omnia in quibus peccasti confirmo: adhuc tamen apud Christum iudicem hoc unum de præteritis requiretur, si quid in manus impositione deliqueris*. Nec sine gravi causa Timotheum admonet Apostolus Paulus 1. Timoth. 5. *Manus cito nemini imposueris*.

5. Dubitatur quidnam rei sit illud delictum anima, seu potius animale, *Luxuriosus quæritur* in hoc Nicæno can. 2. a Clero excludens eum qui duobus vel tribus testibus convictus fuerit illius reus: Istud exponit Theodorus Balsamon de quacunque culpa, qua Dei gratia excusatur in delinquente. Alii peccatum quodcumque

intelligunt, cujus expiationi leges Ecclesie publicam injungebant penitentiam. Eaque peccata ab antiquis vocantur per antonomasiam *mortalia*, seu capitalia, quamvis non desint alia minora quidem, & tamen mortalia quibus non infligebatur penitentia nisi privata. Eoque sensu intelligendum est quod scribit Hidorus lib. 2. de divinis officiis: *Consuetudinem Ecclesie hæc esse, ut sordidati peccato mortali ad Ordines non promoveantur; & si quis post ordinationem mortale peccatum commiserit, prohibeatur a sacri Ordinis exercitio*. Præterea Concilium Valentinum in Gallia sub Damaso Papa can. 4. inhihet ab Episcopatu, Sacerdotio & Diaconatu eos, qui se mortali crimine latentur irretitos. Concilium patiter Agithense can. 32. decernit, Clericum qui se capitali crimine astrinxerit deponi, & in monasterium detrudi. Concilium denique Toletanum quartum c. 5. sancit, eos qui publicam agentes penitentiam, mortale delictum publice confessi sunt, non posse clericos ordinari. Et passim sacri canones vetant, publica penitentia defunctos ordinari; ut inferius monstrabimus opportuno loco. Secunda hæc sententia non levi nititur probabilitate: Prior vero nullatenus est verosimilis, secundum quam vel unicus actus odii, invidiæ, aut libidinosis consensus ab Ordinibus in æternum excluderet, atque ordinatus illorum prohiberetur exercitio; unde uberrima nasceretur scrupulorum & anxietatum animi seges, ob ambiguitatem sive judicii sive memoriæ, circa hujusmodi culpas. Innumeris præterea viris egregie meritis & Ecclesie valde utilibus aditus ad Ecclesie ministeria intercluderetur; vixque unus & alter reperiri posset ad Clerum idoneus; atque mellis abundans deperiret operariorum paucitate.

6. Tertia denique, omniumque probabilissima explicatio est, de completa per actum externum luxuria post baptismi susceptionem. Est enim conformis canonibus 9. & 10. Concilii Neocæsariensis de quibus superius actum: & canoni Eliberitano 50. sic statuenti: *Subdiaconos eos ordinari non debere, qui in adolescentia fuerant masculati, eo quod postmodum per subreptionem ad altiore gradum promoveantur. Si autem aliqui fuerint in præterito ordinati amoveantur*. Notandum vero eundem Osium, qui Nicæno præfuit Concilio, prius in Illiberitano consedit.

AD TERTIUM NICÆNUM

Canonem.

1. Can. III. *Interdixit per omnia magna Nicæna Synodus, non Episcopo, non Presbytero, non Diacono, non alicui omnino qui in Clero est, licere subintroductam habere mulierem, nisi forte aut matrem, aut sororem, aut amitam, vel eas tantum personas que omnem suspitionem effugiant.*

E Adem sancta postmodo fuit Concilii Carthaginensis tertii can. 17. de solis enim permittit matribus, aviis, materteris, amitis, sororibus, & filiabus fratrum aut sororum, & illis, quæ ex familie necessitate domestica etiam antequam Clericus iniciaretur, jam in iisdem ædibus habitabant aut famulabantur; vel si filii ejus qui ordinatus est uxores acceperint: aut servis domesticis non habentibus in domo quas uxores accipiant, aliunde ducere necessitas fuerit. Illi porro servi, de quibus loquitur Carthaginensis canon, erant familie in perpetuum addicti & libertatis exortes, diversique a famulis hodiernis, qui sui juris sunt. His tamen minime contentus Augustinus, legem sibi severiorem præscriperat: non enim consensit intra suas ædes conversari cum germana sorore, quæ vidua erat religiosissima; neque cum patruo & fratris sui filiabus virginibus hac ratione: quia tametsi de sorore & neptibus secum commorantibus nulla suspicio nasceretur, poterat tamen nasci de feminis illis famulantibus, aut de externis ad eas accedentibus ac invisentibus. Hæc refert in ipsius vita Possidius. Canon iste Nicænus legitur & in Decreto, c. interdixit per omnia 1. dist. 2. Omnia fere prisca Concilia legem continentie sacris Clericis præfigunt, usque matrimonii ante initi abstinere jubent. Indubitatum est Nicæna Synodo antiquiores fuisse in Oriente Ancyranam, & in Occidente Illiberitanam. Ancyrana dispensat ab ista continentie lege solos Diaconos, qui antequam ordinarentur fuerant expresse protestati, nec posse nec velle ab uxore abstinere: Sed ut eo loco admonui posterior Ecclesie dispositio illam exceptionem abrogavit. Illiberitanus autem canon 33. hæc scilicet: *Placuit in totum prohiberi Episcopis, Presbyteris, Diaconibus & Subdiaconibus positis in ministerio, abstinere se a conjugibus, & non generare filios: quicumque*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Valentia; ut & Notitia Imperii recensentur. Valentinianus senior Ursinum, auctorem schismatis adversus Damasum, in Gallias primum relegaverat; sed post aliquot annos mitigatus libertatem eidem indulgit quovunque vellet loco consistendi, solis exceptis urbicariis Provinciis, ad quas omnis ei prohibebatur accessus, ne Urbis vicinitate abuteretur ad novas Romae turbas & seditiones concitandas; ut ex Valentiniani duobus rescriptis constat, ad Ampelium urbis Praefectum, & ad Maximinum Romae Vicarium: quae suis Annalibus eruditissimus Baronius inseruit ad ann. 372. Certe, si ut Rufinum interpretantur aliqui, suburbicariae Ecclesiae omnem significabant Occidentis ditionem, Valentinianus hoc gemino rescripto severius cum Ursino egisset, quem hac ratione tota Europa exulare iussisset. Quid autem Rufino in mentem venit, dum solus hoc eodem canone sic loquitur: *Et ut apud Alexandriam & in urbe Roma vetusta consuetudo servetur, ut vel ille Aegypti, vel hic suburbicariarum Ecclesiarum sollicitudinem gerat*; quiniam potest affigi sensus duplicatae illi disjunctivae voci *vel*; quoniam vero constructio his demonstrativis, *vel ille, vel hic*, nihil enim praecessit ad quod referantur? Cur solus siluit Libyam & Pentapolim? cur solus meminit suburbicariarum Ecclesiarum, & quidnam per eas vult significari? Quorsum igitur in his perquirendis, quae sunt velut aegri somnia, viri eruditissimi longas pertextunt disputationes; par me quidem licet, si per haec *ωρα* investigare student antiqui Romanorum Imperii, quam Rufinus ipse ignorabat, notitiam; sed haec nihil ad Rufinum. Sed si Rufini mentem frustra perquireret fatigant, audiant potius testimonium Summi Pontificis Anastasii primi episcopi. 3. *Rufinum scito ita haberi a nostris partibus alienum, ut quid agat, aut ubi sit, nescire cupiamus. Ipse denique videri ubi possit absolvi*; Audiant pariter Hieronymum apolog. 1. in Rufinum: *Ego scripta tua relegens, quamquam interdum non intelligam quid loquaris, & Heraclitum me legere puto; tamen non doleo, nec me poenitet tarditatis: ad enim in legendo patior quod tu pateris in scribendo*. Ibidemque Graecae simul & Latinae linguae imperitiam obicit. Argumento sit, ne extra canones Nicenos digrediamur, quod idem ignorans quidnam rei sit Chorepiscopus, canon. 8. *Episcopi locum vacantem* insulse interpretatur. Porro illius Niceni canonis verba haec: *ἐν τῇ πόλει τῆς Ῥώμης ἐπιτοκίῳ τῆς ἐκκλησίας ἑστί.* Quandoquidem & Episcopo Romae hoc est consuetum; sic intelligenda sunt, ut idcirco praefata illa in Aegyptum, Libyam, & Pentapolim potestas Alexandrino Episcopo competat; quia illud ei jus tribuere solet Romanus Episcopus.

2. Similiter & in Antiochia, & in aliis Provinciis sua privilegia Ecclesiae servantur. Antiochenus Episcopus celebratur Orientis Patriarcha ab Hellesponto ad annum Tigrim & ultra. Tempore namque Niceni Concilii Provinciae Asiae & Pontica cum suis Metropolitibus, Asiae quidem Epheso, Ponticae autem Caesarea Cappadocum Antiocheno Episcopo subdebantur, a quo postea Graecorum fraude post Chalcedonensem Synodum disjunctae fuerunt, ad novam constituendam Constantinopolis Patriarchatum. In partitione quoque civili Antiochiae civitas erat Metropolis & sedes Praefecti Orientis, sicque eam vocat Zosimus historicus lib. 2. & Chrysostomus civis ipse Antiochenus homil. 3. ad pop. Antioch. & Hieronymus advers. error. Joann. Jerosol. Atque haec est apud veteres prima Orientis acceptio. Secunda vero acceptio cum commemoratis regionibus Thraciam pariter cum Mysia (quae postmodum Bulgaria dicta) praetereaque Aegyptum, Libyam, & Pentapolim complectebatur. Atque iure est illa Imperii pars quae Constantino ex Magni Constantini testamento primum obtigit. Deindeque Arcadio Theodosii senioris filio juxta factam a Patre partitionem: atque Orientis dicebatur Imperium. Hanc tamen Imperii Orientalis partitionem non adaequabat suis finibus distributio Praefectorum Praefecti Orientis praetorio, qualem constituerat Constantinus: aliquot enim Orientalis Imperii Provinciae ad alterius Praefecti jurisdictionem pertinebant, quas refert Zosimus lib. 2. siquidem Macedonia, Thessalia, Graecia, Creta, & circumjacentes insulae; Lemnos, Samothracia, Epirus, Illyricum, etiam Orientali obtemperarent Imperio, nihilominus ad alium quam Orientis Praefectum pertinebant. Is erat Praefectus Illyrici: Reliqui duo Praefecti qui quaternorum a Constantino constitutorum numerum complebant, ad Occidentis Imperium attinebant, erantque Praefectus Italiae, & Praefectus Galliae. Singulis Praefectis diversa suberant Vicariae, quas qui regebant Vicarii appellabantur, a quibus ad ipsos Praefectos provocabatur. Subditae Vicariis regiones vocabantur communi nomine Dioeceses,

quarum etiam singulae plures provincias complectebantur. Cujusmodi sub Orientis Praefecto erant Asiae, Pontica, & Dioecesis Orientis, quae provincias multiplices Syriae, Phoeniciamque, atque Mesopotamiam suo ambitu concluderebat, cujus Vicarius peculiari nomine Comes Orientis dicebatur. Quae Orientis quidem significatio, praeter duabus aliis paulo ante commemoratis Imperii & Praefecturae Orientalis, multo erat arctior & contractior: quippe quae unius duntaxat erat Vicariae sub Orientis Praefecto, qui quinque Vicariis praeficiebatur, ac Dioecibus; scilicet Aegypti, Asiae, Ponticae, Thraciae, & specialis Orientis: ut docet liber Notitiae Imperii, quem eruditissimis commentariis illustravit Pancirolo, & colligitur ex l. 2. & 3. C. de militari veste, lib. 12. & ex l. 1. C. ut nemo ad suum patrocinium suscipiat. Aegypti Dioecesis Vicarius peculiari nomine Praefectus Augustalis vocabatur.

3. Similiter Praefecto praetorio urbis Romae subdebantur Dioecesis Illyrici Occidentalis; item Africae praetereaque Italiae, quae in duas distributa partes geminas quoque Vicarias comprehendebat; unam quidem quae septem provincias complectebatur; Veneriam simul cum Istria, Aemiliam, Liguriam, Flaminiam simul cum Piceno, dicto annonario, Alpes Cottias, Rhetiam primam, & Rhetiam secundam. Qui praesidebat septem his provinciis Vicarius dicebatur non Urbis, sed Italiae Vicarius, qui Mediolani sedem fixam habebat. Reliqua Italiae pars decem superius nominatis provinciis constabat, quas etiam Notitia Imperii dinumerat, quae suburbicariae dicebantur, Campania, Tuscia simul cum Umbria, Picenum suburbicarium dictum, ad discrimen Piceni annonarii, Sicilia, Apulia simul cum Calabria, Bruttii simul cum Lucania, Samnium, Sardinia, Corsica, Valeria. Qui has sub Praefecto praetorio provincias administrabat, non Italiae, sed urbis Romae Vicarius salutabatur. Imperatores Gratianus, Valentinianus, & Theodosius, scriptis ad Probum Praefectum praetorio Italiae litteris, mandantes ut edictum suum de irritandis privilegiis per obreptionem impetratis, in provinciis illi subjectis observet, Italiam ab Urbicariis sejungunt, & quatuor illi subjectas Vicarias sic exprimunt: *Sinceritas tua idipsum per omnes Italiam, cum etiam per Urbicarias, Africanasque regiones, ac per omne Illyricum, praedicta hujus oraculi auctoritate firmabit*. Illyrici praefectura in duas Dioeceses secabatur, Macedoniae & Daciae, quibus duo praeficiebantur Vicarii. Praefecto praetorio Galliarum tres obtemperabant Vicarii, unus in ipsa Gallia, alter in Hispania, tertius in Britannia. Hoc ante nos accurate delibavit Joannes Morinus, Oratorii Domini JESU Sacerdos consummatissimae eruditionis.

4. Hoc eodem Niceno canone norma praescribitur Ecclesiastica, ut in electionibus & deliberationibus pars ea prevaleat, quae plurimum suffragiis nititur: eique recentiores canones conformantur. Licet enim nonnulli canones praeserant majorem & sanioerem suffragatorum partem: sanior illa pars non intelligitur comparative ad singulorum merita: quae sane exploratio somes esset mutuarum contumeliarum, & odiorum incitamentum; sed ad canonica impedimenta: ut si major pars inclementum ex illis sumeret, quos canones a suffragiis excludunt, aut si hunc vellet promovere, cui manifesta canones refragantur. Idque admonet ac docet acceptissima glossa in c. ea noscitur, in verb. majoris & sanioris, de his quae sunt a prel. sine consen. capis. praetereaque sancitur c. indemnitate, §. ut autem, de elect. in 6. *Discernimus, non ut zeli ad zelum, nec meriti ad meritum; sed tantum numeri ad numerum fiat collatio*.

AD NICENOS CANONES VII. VIII. IX. X. & XI.

Can. VII. *Quoniam obtinuit consuetudo & antiqua traditio, ut qui est in Aelia Episcopus, honoretur, habeat honoris consequentiam Metropoli propria dignitate servata,*

1. **A**elia vocatur Jerosolymorum civitas, quae illam ob perduellionis crimen a se primum everfam mox instauravit, & instauratam de suo nomine Aeliam dici voluit Aelius Hadrianus Augustus. Eriam si vero civitas illa fuerit Domini Salvatoris praedicatione, miraculis, morte, resurrectione decorata; praetereaque Spiritus sancti in discipulos illam commenda: in eaque primum Apostoli filium Christi praedicarint, primamque ibidem fundarint Ecclesiam, praeterea que

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

amantare omnem consilium & speciem penitentia. Quicumque enim & metu, & lacrymis, & tolerantia, & bonis operibus conversionem & opem & habitum ostendunt; hi impleto auditionis tempore, quod prescriptum est, merito orationum communionem habebunt, adeo quod liceat etiam Episcopo humanius aliquid de iis statuere. Quicumque autem non adeo graviter sulerunt, nec multum sua referre existimaverunt, satisque esse putarunt in Ecclesias ingredi, tempus ad conversionem omnino impleant.

Tantum abest ut Ecclesia post extinctam idololatriam tyrannorumque infidelium dominationem, fidelibus neque in classe penitentium, neque in sacro Clero, neque in monastico habitu constitutis militiam prohiberet: quin potius ante paucos annos Arelatense Concilium primum can. 3. excommunicatione milites percellit, qui arma, sive in pace, (ut referunt vulgata exemplaria) sive in bello (ut quedam habent vetera manuscripta) arma projicient, utpote desertores, & militaris sacramenti sceleratissimi. Iste vero Nicænus canon editus est in eos, qui ut se inchoatæ penitentia molestis eripent, militarem professionem, quam penitentia causa abdicarant, resumpserunt, aut etiam (quod deterius est) pretio & largitionibus militaria Officia & Præfecturas emerunt: Nicenam istam sanctionem instauraverunt Sirichus epist. ad Tarracensem Episcopum, & Innocentius epist. ad Episcopum Rothomagensis, & Leo Magnus epist. ad Rusticum, can. 10. & 12. Antiqua fuit Manichæorum hæresis qui bellum, quaecumque foret, indiscriminatim damnabant, quasi Divino jure prohibitum: ideoque Abrahamum, Moysem, Josue, Davidemque averfabantur quasi reos impietatis: ut refert Augustinus lib. 22. contra Faustum Manichæum c. 74. & seqq.

1. Can. XIII. *De his qui ad vitam exitum veniunt, etiam nunc lex antiqua servabitur: ita ut si quis egredietur e corpore, ultimo & maximo necessario viatico minime privetur. Quod si desperatus & consecutus Communionem, oblationisque particeps factus iterum convalescit, sit inter eos qui communionem orationis tantummodo consequantur. Generaliter autem omni cuilibet in exitu posito & poscenti sibi Eucharistia gratiam tribuat, Episcopus postquam probaverit, ex oblatione dare debet.*

Obstata hoc in Canone Sacramenti Corporis & Sanguinis Domini quatuor denominationes. Vocatur enim primo *viaticum* & *anaphoræ* *ignitior*, ultimum maximoque necessarium *Viaticum*. Denique *anaphora*, *Communio*. Postmodum *Eucharistia*, *Eucharistia*. Postremo secundum vetustissimas quasdam editiones Græcas, quæ hunc ita terminant Canonem, *paradiditæ tûs episcopos* quibus Dionysius Abbas Inbrensia ita vertit, *ex oblatione dare debet*, vocatur istud Sacramentum *anaphora*, *oblatio*. Versio quoque hujus Canonis cum aliis Nicænis ab Attico Constantinopolis Episcopo ad Patres Carthaginenses Latine transmissa sic effert in ipso fine: *Episcopus probabiliter oblationem ei contradat*. Nemini etiam peccatori penitenti denegandam in extremis vite communionem sacri Viatici tradit Innocentius I. epist. 3. ad Exuperium Tolosanum Episcopum, cap. 2. & Concilium primum Valentinum anni 374. can. 3. allegato isto Nicæno Canone decernit, quemcumque peccatorem necdum expleto penitentia tempore, si mortis urget discrimen reconcillari: sic tamen ut si postmodo convalescat, penitentia canonice tempora persequatur. Similiter Synesius ad Theophilum Alexandrinum scribit, se presbyteris suis mandasse Lamponiani a communionem dejecti absolutionem ac reconciliationem, si de vita in ægritudine periclitetur, ea tamen lege, ut si convalescere contingat, quod superest temporis ad penitentiam præstituti emetatur ac expleat.

2. Can. XIV. *De Catechumenis qui lapsi sunt, sancto & magno Concilio placuit, ut tribus annis sint inter auditores tantummodo: post hoc autem cum catechumenis erent.*

3. Can. XV. *Propter multum tumultum, & seditiones quæ sunt, omnino visum est, ut consuetudo, quæ præter Canonem in nonnullis partibus invenitur, tollatur: ut a civitate in civitatem nec Episcopus, nec Presbyter, nec Diaconus transeat. Si quis autem post sancta & magna Synodi definitionem tale quippiam aggressus fuerit, vel se rei ejusmodi dederit, quod factum fuerit omnino infirmabitur, & Ecclesia restitueretur, cui Episcopus vel Presbyter vel Diaconus ordinatus fuerit.*

Eadem decernunt Canones Apostolis attributi 14. & 15. Conciliumque Sardicense can. 1. & 2. eo procedit,

ut ad laicam communionem Episcopos, qui a minoris civitatis Episcopatu ad ampliores & opulentiores sedem commigraverint, ablegat. Id autem vitio vertit ambitionis aut avaræ cupiditatis, cum nemo reperitur, qui ab ampliore Episcopatu ad pauperiorem vel defectiorem transire visus sit. Hieronymus epist. 83. ad Oceanum docet, hanc Apostoli ad Timotheum, & ad Titum præceptionem, ut sit Episcopus *unius uxoris vir*, hunc quoque sensum complecti: ut uxor intelligatur Ecclesia: cui Episcopus semel præficitur; ut quemadmodum semel ducta uxor relinqui non potest, ut altera ducatur: neque Episcopus ab Ecclesia, cui semel fuit desponsatus, discedere tas sibi esse ducat, ut alteram, quæcumque illa sit, sibi adipiscatur. *Et hoc (inquit) in Nicæna Synodo a Patribus esse decretum, ne de alia ad aliam Ecclesiam transferatur Episcopus, ne virginis pericula societate contempta; divinis adultera querat amplexus.* Laudem sibi aucupatur Eusebius Cæsariensis lib. 3. vite Constantini, cap. ult. dum tres refert epistolas laudum suarum testes, a Constantino conscriptas, hac occasione, quod oblatum sibi Antiochenum seculasset Episcopatum; hac ratione; quia Cæsariensi Ecclesie spiritalis conjugii nexu insolubili esset alligatus. At contrarium prorsus exemplum iisdem temporibus præbebat alter Eusebius, qui relicta Berytensi, cujus erat Episcopus, Ecclesie, in Nicomedienem involavit: quam etiam post aliquot annos deseruit, ut thronum conscenderet Ecclesie Constantinopolitane. Prædictas quoque sedium Episcopatum translationes vetat quintus Chalcedonensis Synodi canon. Leo etiam Pontifex epist. 12. alias 84. ad Anastasium Thessalonicensem cap. 8. jubet Antistitem sic translatum utraque depelli Ecclesia, & quam reliquit, & quam adipisci voluit. Tertium præterea Carthaginense Concilium can. 8. commemorat in Capuensi plenaria Synodo (cujus nunc temporis acta & canones intercederant) tria hæc omnino fuisse prohibita, rebaptizationes, reordinationes, & Episcoporum translationes. Canon insuper proxime subsequens ad idem pertinet argumentum.

4. Can. XVI. *Quicumque temere & inconsiderate, non Dei timorem præ oculis habentes, nec Ecclesiasticum Canonem tenentes, Presbyteri, vel Diaconi, vel quicumque omnino in Canone recensentur, ab Ecclesia secesserint, in aliena Ecclesia nullo modo recipi debent: sed omnino cogendi sunt in suas ipsorum parochias redire, vel si perseverarint, eas omnino a communionem separatos esse oportet. Sin autem etiam ausus fuerit quispiam eum, qui ad alium pertinet, subripere, & in Ecclesia ordinare, non consentiente proprio Episcopo, a quo recessit, qui in Canone censetur, irrita sit ordinatio.*

Nulla sanctio extat tam sæpè Canonibus tum antiquis, tum novis repetita, ac ista, ne quis alienum Clericum inscio vel invito proprio Antistite suscipiat, vel ordinet. Vide superius Apostolorum canones 14. & 15. & Antiocheni sub Julio Papa Concilii can. 3. & Chalcedonensis can. 20. quo etiam communionem fidelium simul exortes fiunt, & Clericus commigrans, & Episcopus suscipiens. Eodem spectat Sardicensis can. 15. alias 19. Concilium Taurinense anni 397. can. 7. hæc omnia colligit: *Nec illud prætermittendum, quod Synodi sententia definitum fuit, ne Clericum alterius secundum statuta canonum nemo suscipiat, neque sua Ecclesia, licet in alio gradu, audeat ordinare, neque abjectum in communionem recipiat.* Huc pertinet Concilii Carthaginensis quarti can. 17. Atque ut alios innumeros canones prætermittam, novissimum generale Concilium Tridentin. sess. 14. cap. 2. & sess. 23. cap. 8.

AD RELIQUOS CANONES NICENOS

Elucidationes.

1. Can. XVII. *Quoniam multi qui in Canone recensentur, plura habendi studium, & turpe lucrum persequentes, divina Scriptura oblii sunt, quæ dicit, argentum suum non dedit ad usuram: & feneratorum censuras exigunt: æquum censet sancta & magna Synodus, ut si quis inventus fuerit post statutum usuras ex murro sumere, vel eam rem aliter persequi, vel sequis alteras exigere, vel aliquid aliud excogitare turpis lucri gratia, e Clero deponatur, & sit alienus a Canone.*

Quia Romane leges usuras exigi & permittebant, & creditoribus adjudicabant, priores Ecclesie Canones ut offensionem civilis potestatis evitarent, dum usuras prohibent, Clericorum tantummodo mentionem habent:

habent: sic tamen ut Divinam legem obtundentes, cuius est generalis usurarum interdictio, laicis pariter insinuaretur, non posse citra delictum usuras ab ipsis exerceri. Cujusmodi sunt Apostolorum can. 44. Arelatenfis primi Concilii can. 12. Laodiceus can. 5. Cartheginensis tertii can. 16. sic statuens: *Nullus Clericorum amplius recipiat quam cuiusdam accommodaverit; si pecuniam, pecuniam accipiat: speciem eandem, quantum dederit, accipiat: si quidquam aliud, quantum dederit, accipiat.* Concilium Illiberitanum his antiquius can. 30. providit, ut non modo Clericis, sed etiam laicis interdican- tur usurae. Et Clemens, unica, §. sane, de usur. asserit hæreticum esse, quicumque dixerit, usuras exigere non esse peccatum. Meminit specialiter Nicænus canon iste usurae centesimæ; sic dicitur, quia centesimo quoque mense sortem exæquabat; singulas libras ad singulos menses computando, eaque centesimæ sortis adæquatio mense quarto anni subsequenti noni complebatur. Meminit pariter usurae *quasiar*, id est *sesqui altera*, per quam fœnerator debitorem sibi obstringebat ad reddendam mutuam sortem, & præterea sortis ejusdem dimidium, ut pro uno mutuo accepto nummo, nummum & nummi dimidium redderet: & pro duobus nummis tres exolveret, pro decem mutuatis quindecim retribueret; continet enim proportionem arithmeticam certi numeri cum incremento, & additione dimidii ejusdem numeri. Utriusque fœnoris condemnationem continet præterea, qui in Nicæna Synodo confedit, Constantini Augusti lex sub tit. ult. lib. 2. Cod. Theodos. Est enim inconcussa Christi lex Luc. 6. *Mutuum dare nihil inde sperantes.* Dilucide porro usuram definit Concilium Arelatense can. 8. *Usura est ubi amplius requiritur quam datur: verbi gratia, si dederis solidos decem, & amplius quaesieris.* Hoc ipsum delictum simul reprobat, & quid sit, explicat Dei sermo, sic dicens Ezechielis 18. V. 8. *Si ad usuram non commodaverit, & amplius non acceperit.* Quæ verba exponens Hieronymus ad eum locum, sic ait: *Putant quidam usuram tantum esse in pecunia: quod providens Scriptura Divina, omni rei aufert superabundantiam, ut plus non recipias quam dedisti. Solent in agris frumenti, & milii, vini & olei, ceterarumque specierum usura exigi, sive ut appellat sermo Divinus, superabundantia: verbi gratia ut hyemis tempore demus decem modios, & in aestate recipiamus quindecim, hoc est amplius partem mediam.* Augustinus similiter in Psalm. 36. conc. 3. præclare sic admonet: *Si fœneraveris homini, id est, mutuum pecuniam tuam dederis, a quo aliquid plus, quam dedisti, expelles accipere, non pecuniam solum, sed aliquid plus quam dedisti, sive illud triticum, sive vinum, sive oleum, sive quodlibet aliud, si plus quam dedisti, expelles accipere, fœnerator es, & in hoc improbandus.* Notum est illud Psalm. 14. *Qui pecuniam suam non dedit ad usuram, & munera super innocentem non accepit.* Est aliud fœnoris genus, antiquis dictum antichreus, per quod creditor fundi alteriusve rei frugifera sibi pignori data traditus sine ulla compensatione, aut rei mutuatae diminutione, sibi in lucram vindicat: Quod utique lucrum adeo ipsis infidelibus visum est improbum, ut scribat Ulpianus, creditorem, qui pignore utitur, furti crimine obligari, L. si pignore, ff. de furtis. Nec omittendum Leonis Magni Papæ testimonium adversus quoscumque fœneratores, Clericos simul & laicos, epist. 1. alias 3. ad Episcopos Campaniæ & Piceni: *Nec hoc quoque (inquit) prætereundum duximus, quosdam lucri turpis cupiditate captos usurariam exercere pecuniam, & fœnore velle discere. Quod nos, non dicam in eos qui sunt in Clericali officio constituti, sed & in laicos cadere, qui Christianos se dici cupiunt, condolemus. Quod vendicari acrius in iis, qui fuerint confutati decernimus, ut omnis peccandi opportunitas adimatur.*

3. Can. XVIII. *Pervenit ad sanctam Synodum, quod in nonnullis locis & civitatibus Diaconi dant Presbyteris Eucharistiam, quod nec Canon, nec consuetudo tradidit, ut qui offerendi potestatem non habent, his qui offerunt, dent Corpus Christi. Jam vero illud etiam cognitum est, quod jam quidem ex Diaconia etiam ante Episcopos, Eucharistiam attingunt. Hæc ergo omnia auferantur: & Diaconi intra suas mensuras permaneant, scientes quod sunt quidam Episcopi ministri, Presbyteris autem minores. Accipiant vero suo ordine Eucharistiam, post Presbyteros eis præbente Episcopo, vel Presbytero. Sed nec in medio quidem Presbyterorum liceat Diaconis sedere. Id sit enim præter ordinem & Canonem. Sed si quis non vult obedire post hæc constitutiones, a Diaconatu desistat.*

Similiter Laodiceus canon 3. cavet, ne Diaconus coram Presbytero sedeat, nisi jubente ipso Presbytero. Est vero observata digna ratio, quam ipse profert Decreti sui Nicænus Canon, qua Calvinistarum hæresis

sacrificium incrementum adorti, profigetur: *ὅτι ὁ κενὸς ἄρτος ἢ οὐκ ἰσχυρὸς τὸς ἰσχυρὸς μὴ ἔχοντας προσέλαβεν, οὐκ ἔσθωκεν διδύμας τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Neque lex, neque consuetudo tradit, ut qui offerendi potestatem non habent, his qui offerunt, dent Corpus Christi.* Usus obtinet apud Ecclesiasticos scriptores, ut προσέλαβεν, & munus offerre Deo & sacrificare significet. Qua etiam significatione catechismus a Calvino editus, quem Calvinista omnes adeo pro fidei regula haberi volunt, ut nemo apud eos in ministerium admittatur, nisi juratus se quæcumque complectitur, propugnaturum & concionaturum. Qui catechismus sic ait, in Dominica 52. *Non est instituta Dominica Cæna ad offerendum Deo Patri Corpus JESU Christi.*

3. Verum expressior in actis Concilii hujus apud Gallium Cyzicenum habetur declaratio, quam multis commentitiis glossæ eludere & obscurare nititur Calvinus lib. 4. Institutionum, cap. 14. sect. 36. sed inepta ejus glossæ ipsa destruantur ac evertuntur perspicuis hujus Nicæni testimonii verbis, ita conceptis: *Iterum etiam hæc in mensa divina, ne humiliter intenti simus ad propositum panem & calicem: sed extollentes mentem fide, intelligamus situm in sacra illa mensa illum DEI Agnum tollentem peccata mundi incremte a Sacerdotibus immolatum: & preciosum ipsius Corpus & Sanguinem vero nos sumentes credere hæc esse nostra resurrectionis symbola; propter hæc enim neque multum accipimus, sed parum, ut sciamus non ad satietatem, sed ad sanctificationem sumi.* Hætenus Nicæna verba, quibus definitur expresse situm esse in illa ipsa mensa immaculatum, quæ a Sacerdote offertur Agnum. At e contra Dominica Calvinianorum 53. diserte negatur, in illa mensa Corpus contineri Christi, neque extra celum existere, tantoque interstitio a propositis in mensa signis distare, quantum intervalli celum inter & terram intercedit. Sacrificium Eucharisticum suo vaticinio firmat Propheta Malachias, dum cap. 1. Deum hæc loquentem induxit: *Non est mihi voluntas in vobis, dicit Dominus exercituum, & munus non suscipiam de manu vestra. Ab ortu enim Solis usque ad occasum, magnum est nomen meum in gentibus: & in omni loco sacrificatur & offertur nomini meo oblatio munda: quia magnum est nomen meum in gentibus, dicit Dominus exercituum.* Quam Malachiae prædictionem, satis alioqui per se manifestam, Sancti veteres Ecclesie Doctores de sacrificio Corporis Domini unanimes interpretantur. Ex quibus (ut ceteros omittam) Iulianus martyr in Dialogo cum Triphone Judæo, sic ait: *De nostris gentium quæ in omni loco offeruntur sacrificia, hoc est pane Eucharistico & potulo similiter Eucharistia, jam tunc loquens Malachias prædixit, nos quidem glorificare nomen ejus, vos autem profanare.*

4. Illa porro Nicænorum Patrum locutio, *incrementum immolatum*, Græce ἀδύνατος θυσιάζων, affinis ac synonyma est cum hac altera expressione, ἀσπαστὸν θυσιάζων, *intimenti sacrificii*, quæ frequens est antiquis Patribus Græcis, Clementi Papæ & martyri lib. 6. Constitutionum, cap. 2. Eusebio lib. 1. demonstr. Evang. cap. 10. Gregorio Nazianzeno invec. 1. & 2. advers. Julian. Anastasio Sinaitæ epist. ad Phrudegardam, Cyrillo Alexandrino in Concilio Alexandrino. Itemque ad anathemat. 11. Synodi Quinisextæ can. 53. & Synodi Nicænae secundæ act. 6. Atque hoc discrimine mystica differt oblatio in omni loco offerenda, quam Malachias pronuntiavit, ab illa cruenta, quæ senel Jerosolymis in cruce confecta, immolataque fuit.

5. Ex canone isto 18. addisce, ad potestatem quoque Diaconorum olim pertinuisse, non modo vivificum Calicem aliis quibuscumque propinare, qui Sacerdotes non essent, saltem ubi non aderat Sacerdos; verum etiam sacrosanctum ac mysticum Panem porrigere. Atque ejus rei pariter meminit Iulianus Apol. 2. in fine, solemnè Diaconis fuisse sacratissimam Eucharistiam ad absentes deferre. Sacri vero Calicis ministerium fuisse Diaconis concessum, docent Cyprianus tract. de lapsis: & colloquium Sixti Papæ cum Laurentio apud Ambrosium.

6. Can. XIX. *De Paulianistis qui deinde ad Ecclesiam confugerunt, statutum est, ut ii omnino rebaptizantur. Si qui vero tempore præterito in Clericorum numero erant, si quidem a culpa & reprehensione alieni visis sint, rebaptizati ordinentur a Catholica Ecclesia Episcopo. Si vero examinatio eos non esse aptos deprehenderit, deponi eos oportet. Similiter autem de Diaconis, & de omnibus omnino, qui inter Clericos annumerantur, eadem forma servabitur. Diaconissarum autem meminimus, quæ in habitum quidem censentur; quoniam nec ullam habent manuum impositionem, ut omnino inter laicos connumerentur ipsæ.*

Quæ fuerit Paulianistarum hæresis, & unde orta, & cur

cur rebaptizandi ipsi essent ad Ecclesiam redeuntes, docet Augustinus lib. de hæresibus, ad Quodvult-deum, hæresi 44. Pauliani, a Paulo Samosateno dicti, Christum non semper fuisse dicunt: sed ejus initium, ex quo de Maria natus est, asseverant. Nec enim aliquid amplius quam hominem putant. Ista hæresis aliquando cujusdam Artemonis fuit. Sed cum defecisset, instaurata est a Paulo: & postea sic a Photino confirmata, ut Photiniani quam Pauliniani crebrius nuncupentur. Istos sane Paulinianos baptizandos esse in Ecclesia Catholica Nicæno Concilio constitutum est. Unde credendum est, eos regulam baptismatis non tenere, quam secum multi hæretici, cum de Catholica fide discederent, abstulerunt, eamque custodierunt.

7. Superius vidimus damnatas a Stephano Pontifice Synodos Africanas, a quibus hæreticorum baptismus ut inanis reprobatus fuerat. Debet igitur in Paulianis inesse specialis causa, cur eorum baptismum Nicæni Patres rejecerint, ut admonet Augustinus. Atque hæc ipsa fuisse videtur: quia cum Paulo Samosateno Divinitatem Christo abrogantes, & insuper cum Sabellianis omnem adimentes Personarum Divinarum proprietatem ac distinctionem, unicamque stantes in Deo Personam perinde atque essentiam, talia ex consequenti verba adhibebant, ab omni personarum expressione aliena, sine qua baptismus non subsistit. Disertis etiam verbis ait Innocentius I. Papa epist. 22. cap. 5. *Paulianiste in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti minima baptizabant.* Quæ causa est, cur asserat Hieronymus contra Luciferianos, Concilium Nicænum admisisse omnium hæreticorum baptismum, solo Paulianistarum excepto. Præterea Arelatense secundum Concilium sic decernit can. 16. *Photinianos sive Paulianistas secundum Patrum statuta baptizari oportet.*

8. Can. XX. *Quoniam sunt quidam, qui in die Dominico genuflectunt, & ipsis diebus Pentecostes: ut omnia similiter in omni Parochia servantur, visum est sanctæ Synodo, ut stantes Deo orationes offundant.*

Hanc viguisse praxim longe ante Synodum Nicænam, ut fideles diebus per annum Dominicis, & continujs quinquaginta Paschallibus diebus, ad usque festum Pentecostes, stantes orarent; testis est locuples Tertullianus de Corona militis, c. 3. & Justinus Martyr, sive quisquis est auctor Græcus questionum ad Orthodoxos. Publici tamen penitentes, illis etiam solemnibus diebus, genibus flexis orabant. De his enim sancivit Concilium Carthaginense quartum can. 28. Porro Nicænus iste canon 20. citatur cap. quoniam sunt, de consecr. dist. 3.

DE DIVINARUM PERSONARUM

A Nicæno Symbolo asserta consubstantialitate.

1. **A**dmittitur simul & observata dignum est, quod scribit Divinus Athanasius, lib. de Synod. Arimin. & Seleucien. venerandos illos Patres, a quibus in Antiochena Synodo Pauli Samosateni hæresis profligata est; usum prohibuisse vocis *ipson* Filii, seu consubstantialis atque coessentialis respectu Patris, a quo progignitur, cum tamen sancta magnaque Synodus Nicæna hanc eandem vocem tanti æstimaverit, ut eam voluerit esse fidei tesseram in Ecclesia, qua impietas Ariana discernitur & secernitur a vera & orthodoxa, quam fideles omnes sequi tenentur, doctrina & traditione. Non tamen discrepat mens Synodi Nicæne ab ea, quæ fuit veteris illius Antiochenæ: cum enim soleant improborum animi rebus etiam optimis abuti ad suam aliorumque perniciem, Pauli Samosateni sequaces, qui Christum merum duntaxat hominem prædicabant, in orthodoxos invehebantur hoc argumento, quod gravis insingeretur Divinæ substantiæ injuria, si Christo nihil nisi humanum habenti, & a Divinitate remotissimo, increata illa & divina adjudicaretur substantia. Præterea idem hæresiarcha discrimen omnium personarum a Divinitate removebat, quam unica persona constare asseverabat cum altero hæresiarcha Sabellio, qui Valeriano Imperium regente suum sparserat virus, ut prodit Epiphanius hæres. 65. quo eodem veneno imbutus est Samosatænus, ideoque Verbum æternam Patri esse *ipson*, & consubstantiale hoc sensu prædicabat, quatenus unam eandemque atque indistinctam Personam cum Patre assererat: sed eo sensu Ecclesia tunc temporis vocem hominibus proscripsit, quia verissime docebat, Patrem & Filium reipsa distinctas esse personas. Veruntamen quia

Divinarum Personarum, ac suppositorum distinctio nullatenus obstitit unitati seu identitati naturæ ac essentiæ, ut ita ditam, Divinæ, Ecclesia apud Nicænam congregata ad refellendam Ariam hæresim delirantem, verbum esse longe inferioris a Patre dignitatis, ab eodem in tempore creatum, vocem *ipson* restituit & instauravit, adversus Arim divinitatem & æternitatem Verbi evertentem: quo id vocabulum pro tessera esset ac militari signo, quo insurgens hæresis ab Ecclesiæ castris eliminaretur & arceretur. Quapropter Athanasius voculæ istius vim his magnificat verbis, lib. de Synodis: *ταύτην μοίρη τῆν λέξιν ὡς διαίτησαν αὐτῶν τὴν ἀρίστην διδασκίαν, ἐν οἷς πατέρων ὡς περὶ ἐπιτοίχισμα κατὰ τὸν αἰῶνα ἐπινοίας αὐτῶν τὰν τῶν ἑραβῶν. Solam hanc dictionem, ut qua ipsorum convincit hæresim, adversarii reformidant, quem quidem Patres pro munimento & arce contra omnia illorum impia commenta scriptam objecerunt.*

2. Nicæni quidem Patres, etiam si neque de Divinitate, neque de æternitate, neque de consubstantialitate Sancti Spiritus ambigerent; de solo tamen Filio apertum tulere iudicium; sua nimirum Decreta restringentes ad labefactandam hæresim ab Ario excitatam, qui nihil de sancto Spiritu expresserat, sed de solo Filio dogmatizabat; ne illa, de quibus nulla erat mota questio, decernentes, novas excitarent controversias: præsertim cum tam multi pullularent hominum perverforum animi, qui erant Synodum vituperaturi, ut novorum dissidiorum fontem & causam. Veruntamen Synodus Alexandrina, cui ipse præsedit Athanasius anno 362. a Juliano Cæsare in pristinam sedem revocatus, Liberio existente Romano Pontifice, difficultates omnes expedivit, definiendi tres esse reipsa distinctas hypostases in una eademque Divinitate: & insuper Apollinaris hæresim profligavit, animam rationalem Christo abrogantis, ut vicem ejus Verbi persona suppleret in solo humano corpore. De qua Synodo Socrates lib. 3. cap. 4. & 5. fidem facit, Spiritus sancti Divinitatem fuisse stabilitam, eumque in consubstantiali fuisse Trinitate comprehensum, Filium quoque hominem integre assumpsisse; nec solum corpus induisse, sed simul animam rationalem; atque ita hæresim Apollinaris evertisse. Prodiit deinde Macedonius, aperte negans Spiritus Sancti Divinitatem, eumque in ordinem redigens creaturarum. Contra hunc hæresiarcham Theodosius senior Synodum coegit Constantinopoli centum quinquaginta Episcoporum, Pontifice Damaso. Ariana porro hæresis in duas dissecta erat factiones, rigidiorum Arianorum, qui Anomæi dicti voluerunt, ea de causa, quia dissimilem Patri Filium prædicabant, id enim sonat vox *ἀνόμοιος*, horum Princeps erat Eunomius. Altera factio non ita rigida, sed mitior, quamvis negaret Filium esse *ipson* Patri, addita tamen huic voci litterula *s*; fatebatur eundem esse paternæ substantiæ similem ac *ipson*. Horum signifer erat Basilus Ancyranus.

3. Veruntamen magnum opus, magnusque videtur esse labor in enodanda divina unitate & simplicitate; non dico cum tribus Personis, quæ, ut orthodoxa Theologia docet, non se ipsa, sed ratione tantum a divina essentia distinguuntur; ne tamen ipsa nequaquam a divina essentia differunt. Quam rem aptissima grani comparatione, Græcus simul & Catholicus auctor dilucide explicat in orthodoxi cum Anomæo Dialogo, in quo interrogat Anomæus: *Aliud ne est *ἰσμία*, id est substantia; & aliud *ὑπόστασις*? Respondet orthodoxus: Aliud & aliud dixi, non ut res alia & alia: sed quod aliud significat *ὑπόστασις*, aliud *substantia*. Quemadmodum granum frumenti dicitur, & est semen, & fructus, non ut res sit alia. Verum aliud significat semen, & aliud fructus: quoniam semen future agriculture est semen: fructus autem præterita agriculture est fructus. Apud hunc auctorem significatione differre nihil aliud est quam *λόγος*, seu ratione differre. Ratione itaque distinguuntur proprietates Personarum a substantia, sed nullatenus re discriminantur; tanetsi diversa de utroque prædicantur, quod subinde Maximus eodem in loco demonstrat. Dialogi isti Athanasio communiter ascribuntur, & habentur in editionis operum ipsius tom. 2. Veruntamen a recentioribus Græcis sub nomine Maximi martyris citantur & circumferuntur. Hanc eandem doctrinam profert inter Latinos S. Thomas 1. p. q. 27. art. 2.*

4. Ceterum pars questionis altera quæ restat enodanda, profundioribus difficultatibus videtur esse implexa; & involuta, non enim initur comparatio Personarum ad divinam substantiam, sed earundem Personarum inter se mutuo; quas certum est, non jam per intellectum, sed actu & reipsa abinvicem distinguui; & tamen omnes una sunt eademque res, quæ est ipsa Trinitas. Quinam ergo simplex erit Deus, qui ex tribus constat rebus invicem distinctis? Communis Sanctorum Patrum responso est. Gregorii Nazianzeni in libello de Divi-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Decretum præcedens Nicæni Concilii: *Quam autem post appellationem interpositam hoc necessario expostuletur, Canonum Nicææ habitorum decreta testantur, quæ a totius mundi sunt Sacerdotibus constituta.* Zosimus, Innocentius, & Cælestinus, Summi Pontifices petunt ab Africanis Carthagine sextum Concilium celebrantibus, ut observetur ab eisdem canon Nicænis circa appellationes ad Romanam sedem interjectas ab Episcoporum iudiciis, nihil tamen horum habetur in vulgatis illis viginti canonibus.

3. Gelasius Cyzicenus lib. 2. cap. 30. statutum a Nicænis Patribus editum refert, novem continens capita. 1. De Christianorum vita sane & religiose instituenda. 2. Laudabilem esse propriarum manuum laborem, & aspernandos esse, qui eum aspernantur. 3. De ordine & hierarchia Ecclesiastica, & quanta Clerici sanctitate præfulgere debeant. 4. Non debere laicos in suggestum ascendere. 5. De gratia quæ per baptismum comparatur. 6. De mensa Eucharistica, in qua Christus adest, & vere ac re ipsa immolatur incruente. 7. Resurrectionem Christi pignus esse resurrectionis, quam expectamus in perennem vitam. 8. Unicam esse Ecclesiam & fidem, extra quam nulla salus. 9. De providentia Dei, quæ per gratiam Sanctos disponit ad æternæ gloriæ consecutionem: his præmissis novem Nicænz Synodi Institutionibus Gelasius vulgares viginti canones singillatim recenset.

5. Ambrosius præterea, in epist. ad Vercellensem Ecclesiam, hæc ait: *Patres in Concilio Nicæno tractatus addiderunt, neque Clericum quemquam esse debere, qui secunda conjugia sortitus est.* Innocentius quoque Papa I, epist. 23. ad Synodum Tolosanam, quam restituit Jacobus Sirmondus, refert ex regulis Nicænis de ordinationibus: *Ne quispiam qui post baptismum militaverit, ad Ordinem debeat Clericatus admitti: neque qui causas post baptismum acceptum egerint, &c.* Hieronymus etiam, præfat. in librum Judith fidem facit, librum Judith a Nicæna Synodo fuisse inter Canonicas Scripturas connumeratum. Neminem præterea latet illud Nicæni Concilii decretum, de non celebrando Paschali festo nisi die Dominica occurrente primum post decimam quartam mensis Martii lunam, id enim testatum reliquit Concilium Antiochenum can. 1. ipseque, qui Nicæno interfuit, Constantinus Augustus in sua epistola, quam refert integram in ejus vitæ lib. 3. Eusebius Cæsariensis, & qui eodem in Concilio quasi sydus effulsit Athanasius, libro de Conciliis Arimin. & Seleuc. Denique hoc idem Epiphanius hæres. 69. At nihil prædictorum reperitur sive in Canonibus, sive in actis Synodi Nicænz.

6. Hic ad te in epistola Julii Papæ recenseri Decretum Nicænum istud: *Non debere præter sententiam Romani Episcopi Concilia celebrari.* Et istud alterum de appellationibus ad Romani Episcopi tribunal admittendis; *Istud insuper tertium, ne camprovinciales quidquam statuunt adversus ullum Provincia Episcopum inconsulto Romano Episcopo.* Insuper Egypti Episcoporum epistola ad Felicem Papam II. sic enunciat: *Scimus in magna Nicæna Synodo trecentorum & octo Episcoporum, ab omnibus concorditer esse roboratum, non debere absque Romani Episcopi sententia Concilia celebrari nec Episcopus damnari; licet hæc & complura alia necessaria Synodi capitula fuerint ab hæreticis, quotidie nos infestantibus, exusta, nobisque præcepta.* Hujus tamen epistolæ fides nutat, eamque Baronius alique viri pariter eruditi arguunt falsitatis, & suppositiciam dicunt.

7. In collectionibus Conciliorum inseri solet post Chalcedonensem Synodum Attici Episcopi relatio, modum ac rationem perhibens conscribendarum litterarum, quæ Canonice formatæque nominantur, per Græcarum litterarum usum: quarum alix numerales, alix propriorum nominum initiales sint, juxta Nicænz præscriptum: de quibus tamen nullum legitur inter Nicænos canones aut acta Decretum. Illud vero quod retulimus de Julii Romani Episcopi epistola circa Nicænum Decretum, de appellationibus ad Apostolicam sedem, confirmatur testimonio quoque Theodoriti lib. 2. hist. Eccles. cap. 4. referentis: Athanasium Arianorum iudiciis calumniosis oppressum recurrisse ad Pontificis Julii præsidium, ipsosque Arianos missis ad Julium epistolis provocationis illius apud Julium causam nonnihil prosequutos. Athanasius vero sequutus (ut Theodoritus loquitur) Canonem Ecclesiæ, τῶ τῶς ἁλλοῦς ἐπιμαρτυροῦν, Romam advenit, ipseque Julius adversariis diem ad causam dicendam dixit; sed quænam illa Ecclesiæ lex? Non videtur Sardicensis, sed Nicæna sanctio: cum hæc appellatio Sardicensem Synodum præcesserit, ut liquet ex Theodoriti sequenti cap. 5.

8. Canones quidem Arabici falso adscribuntur a quibusdam Nicænz Synodo, & Franciscus Turrianus primus, deinde Abraham Echellensis nonnullos eorum ad-

notant, qui pro supplemento videri possint nonnullarum sanctionum, quas graves, & vetusti quidam auctores Nicænz Synodo attribuunt. Attamen si alicui harum parti pro supplemento esse, aut videri queant; restat adhuc tamen in hoc pars, quam nullatenus attingunt canones illi Arabici. Quin etiam canones Arabici nonnullis ex vicinis illis indubitatis canonibus adversantur. Exemplo sit canon Arabicus 36. quo subjicitur Episcopus Æthiopicus Alexandrino, cui tamen Nicæni Patres jurisdictionem omnem intra Egypti, Lybie & Pentapolis fines limitant. Qui sequitur canon Arabicus 37. electionem Archiepiscopi Salaminz, quæ Cypri insulæ Metropolis, Antiocheno Patriarchæ adjudicat. Quod tamen jus tempore Nicænz Synodi nequaquam Antiocheno Episcopo competebat, idque probatur eo quod in Synodo Ephesina œcumenica mota quæstio fuit inter Antiochenum Episcopum & Constantiensem Cypri Metropolitanam. Contendebat Antiochenus sibi jus ordinationum in Constantiensem competere. At Constantiensis & reliqui Cyprii Episcopi petitionem Antiocheni asseverabant contrariam esse constitutioni Patrum in Nicæna congregatorum, a quibus sancitum fuit can. 6. *Ut privilegia suis serventur Ecclesiis.* At vero Ephesinum Concilium ex mente Nicæni Concilii petitionem submovit Antiocheni: atque in hæc verba prorupit: *Memor sit sancta Synodus Canonis sanctorum Patrum in Nicæna congregatorum, qui conservat unicuique Ecclesie præscam dignitatem.* Quod utique nullatenus judicaret Synodus Ephesina, si tunc canon ille Arabicus 37. inter Nicænos extitisset, qui diserte adjudicat Antiocheno illam ordinationem ac electionem Cyprii Metropolitanæ.

9. Deinde quæro, quonam glutino coherere cum germanis Nicænz canonibus queat iste Arabicus numero 38. in editione Echellensis, qui numeratur 33. in editione Turriani: *Transferatur Patriarchatus Ephesi ad urbem Regiam, ut honor sit regno & Sacramentis simul, & honoretur Episcopus ejus nempe Ephesi, nec parvipendatur propter translationem Patriarchatus ejus, honoreturque nomine Primatis, scilicet Catholici. Neque etiam subjiciatur Episcopus Jerosolymorum aliis Episcopis; sed honoretur, & in veneratione habeatur, quia præest sanctæ Civitati, esseque in potestate ejus Crux Christi, & locus illius resurrectionis. Honoretur quoque Dominus sedis Sciencie, &c.* Novitatem sapit frequent illa Patriarchatus & Patriarcharum denominatio, quæ non nisi post Synodum Chalcedonensem in usu fuit. Tantum autem abest, ut ab Nicæna Synodo fuerit decorata Constantinopolis Ecclesia dignitate Patriarchali, idque (si superis placeat) per translationem Patriarchatus Ephesinz Ecclesiæ, quæ ne per somnium quidem illi potita est unquam gradu. Quis autem ferat attribui Nicæno Concilio omnem a quocunque Episcopo Jerosolymitanæ Ecclesiæ immunitatem subjectionis, cum disertis verbis germanus canon Nicænus salvum & integrum esse jubeat jus Metropolitanæ (qui Cæsariensis est Episcopus) erga Eliæ seu Jerosolymorum Ecclesiam? De Constantinopolitano vero Patriarchatu id minime tentatum est, nisi post multos a tempore Nicæni Concilii annos, & quando id attentatum fuit, neminem latet, quanto studio obstiterit Pontifex Leo, vere Magnus, commonstrans conatum illum Nicænis decretis & sanctionibus adversari. Seleucientis porro Primatis dignitas non emerit nisi post aliquot a Nicæno Concilio sæcula.

10. In actis Concilii Nicæni, quæ Gelasius Cyzicenus in lutem emisit, non omnia comprehenduntur, aut elucescunt, quæ plerique Patres de Nicænis constitutionibus perhibent. Dalmatius quidem Cyzicenz Ecclesiæ Metropolitanus, quanto potuerat studio, acta ista collegerat, quæ cum aliquando in manus Gelasii incidissent, ab eo lecta explorataque fuerunt; ut ipsemet in operis hujus præliminio refert: sed post aliquod tempus cum jam volumen Dalmatii præsens non haberet, quæcunque potuit memoriter retinere, ne præsertim deperiret, scriptis exaravit. Verum cum ex ipsius memoria permulta illo codice comprehensa, quem idem Mare magnum ac vastum denouinat, excidissent, evitare non potuit multarum rerum, quarum non amplius recordabatur, omissionem. Testis est Athanasius epist. de Synodis Atim. & Seleuc. Acta Nicæni Concilii fuisse accurate descripta. Denique scribit Ildorus Mercator in suæ collectionis præfatione: *Nobis quidam e conscriptione fratrum nostrorum Orientalium testati sunt, se vidisse Concilium Nicænum, potiusquam quatuor Evangeliorum magnitudinem continens, habens in se sessiones Episcoporum & productiones, judiciorum querimoniarum, atque definitiones & constitutiones, necnon & subscriptiones eorum.*

11. Ex his quæ in hanc Diatribam congesta legisti, ut mihi quidem videtur, extra omnem dubitationis aleam resultant assertiones, quarum prima est: Non plures euitos a

ris a Nicæna Synodo fuisse Canones quam viginti per-
vulgatos, quos Cæcilianus Carthaginensis Episcopus
(quem constat inter Nicænos Patres consedisse) in Afri-
cam reversus attulerat, quosque Atticus Constantinopo-
litanus, & Cyrillus Alexandrinus ad rogantes Africanos
Patres transmiserant, quos item Rufinus in sua Eccle-
siastica historia complectitur, quos pariter recenset Ge-
lasius Cyzicenus, de quibus etiam disertè scribit Theod-
lib. 2. hist. Eccl. cap. 30. Ediderunt autem Ecclesiasticos
canones viginti in Nicæna Synodo. Quos denique col-
legit & compilavit Abbas Dionysius Exiguus, & post
eum Isidorus. Usque adeo graves, multiplices, & in
unum conformes testes, quis negare audeat esse omni ex-
ceptione majores? Secunda sit assertio: præter illos vi-
ginti canones, tradita fuisse ab eadem Synodo pleraque
Decreta, non tamen ex communi Patrum conspiratio-
ne, in scripturam redacta; quæ tamen nonnulli priva-
tis studiis quasi universæ Ecclesiæ valde conducibilia
solicite collegerunt, & in libros reduxerunt. Huc re-
ferri debent collectiones Dalmatii Cyziceni, quarum
meminit Gelasius, ipse quoque Cyzicenus, qui tamen
non potuit omnium, quæ Dalmatius recensuerat, olim-
que in ejus manuscripto perlegerat, ejus jam non ha-
bebat copiam, reminisci. Tertia demum assertio sit, ple-
rasque ab antiquis Patribus relatas Nicænae Synodi con-
stitutiones, neque apud Gelasium, neque in collectio-
ne canonum Arabicorum reperiri, sed sensim prævaluisse
opinionem fortasse minime veram ex decretis Nicænis
fuisse profectas. Quinimmo quod ad Arabicos canones
attinet, in his nonnulla etiam comprehendi Nicænis
sanctionibus directe opposita: cujusmodi sunt alii Pa-
triarchatus ab illis quos solos agnoscit Nicænum Con-
cilium, quibus initia dedere ut plurimum posteriores
Ecclesiarum concessiones & schismata, hæresesque Ne-
storii, Eutychetis, ac Monothelitarum: ut necesse sit
falli Abrahamum Echellensem Orthodoxum, eruditum-
que Maronitam, dum Arabicorum canonum collectio-
nem fuisse refert Jacobum Nisibensem Episcopum sancti-
tate & miraculorum operatione celeberrimum, qui Ni-
cæna huic Synodo interfuerat.

DE EPACTIS

ET ENNEADECAETERIDIBUS.

ad rationem diei Paschalis ineundam,
Dissertatio.

1. **U**T anni spatium conversione Solis, sic mensis in-
tervallum Lunæ circuitu describitur: sicut enim
Sol unius anni decursu totum Zodiacum ac duodecim
signa peragrat, ita Luna mensibus duodecies iteratis
universum quoque Zodiacum emittitur. Mensis porro
lunaris diebus constat viginti novem horisque duode-
cim cum superadditis aliquot minutis. Lunares isti men-
ses duodecies iterati annum Lunarem componunt, qui
diebus constat trecentis quinquaginta quatuor. Sol ve-
ro eundem consiciendo Zodiaci circuitum, annum com-
plet solarem, qui est dierum trecentorum sexaginta
quinque & horarum fere sex, demptis aliquot minutis:
quorum defectus cum non fuisset computatus in Solaris
anni decursu, excreverat tandem a Nicæni Concilii pri-
mi tempore, usque ad annum correcti Calendarii, sub
Gregorio XIII. Pontifice, qui exstitit anno 1582. ad de-
cem dies, quos ipse Gregorius demiussit. Eoque pacto
Solstitium æstivum, & Solstitium brumale, quæ jam
tunc male collocabantur in fine Junii & Decembris,
reduxit ad eorumdem mensium diem 21. Equinoctiorum
autem verni quidem ad diem Martii 21. Autumnalis ve-
ro ad diem pariter 21. Septembris. Quia vero sex horæ
quater ductæ diem constituunt naturalem, ideoque sin-
gulis quadrienniis dies exurgit bissextilis, seu intercala-
ris, qui additur post Februarii diem 24. & tunc ille
mensis sit dierum 29. cum toto triennio præcedenti dies
28. non excefferit. Eoque occursum, die quidem Februa-
rii 24. dicitur sexto Calendas Martii, atque die inse-
quenti, qui est 25. dicitur bis sexto calendas Martii:
unde deductum nomen diei & anni bissextilis; Littera-
que Dominicalis, quæ assumpta fuerat mensè Januario,
mutatur in litteram præcedentem.

2. Porro ut certus assignetur annus, quo Sol & Lu-
na suum simul in Zodiaco cursum inchoant, habenda
ratio notitiaque est tum Epactæ, tum Cycli decemno-
vennialis, qui dicitur vulgo numerus aureus. Epacta
nihil aliud est quam numerus dierum, quibus annus So-
laris annum Lunarem excedit, ea ratione quam paullo
ante memoravi, undecim dierum, cum superadditis ho-
ris & minutis supra Lunarem annum. Cyclus porro
decemnovennialis, quem Græci Enneadecaeteridibus vo-
cabant, est computatio decem & novem annorum excur-
rentium ab eo anno, quo Sol & Luna simul eodemque
die cursum Zodiaci auspicati sunt sub signo Arietis: sin-
gulis quippe recurrentibus annorum novemdecim spa-
tiis, duo hæc sydera unum eundemque simul annum
inchoant; at ceteris intermediis octodecim annis, Luna
cum brevior sit, ejus annus Soli præcurrit. Itaque finito
illo primo cycli decemnovennialis anno, quo duo hæc
astra suum simul inchoavere cursum, dies supersunt un-
decim quibus Solaris annus Lunarem excedit.

3. Anno insequenti alii dies undecim superaddendi,
qui cum totidem præcedentis anni diebus duos & vigin-
ti simul dies efficiunt.

Tertio deinde anno dies alios undecim adjungendo,
constituentur dies triginta tres, ex quibus deducendo
triginta dies, quibus constat circiter mensis Lunaris, sit
additamentum mensis Lunaris intercalaris.

Quarto postmodum anno computantur ad undecim
dies epactæ Lunaris tres illi, qui supersuere dies supra
intercalarem seu embolismalem mensem, & ita exurgunt
dies quatuordecim, quibus adjungendo dies undecim,
anno qui sequitur quinto, resultabunt dies vigintiquin-
que. Sextoque anno dies pariter undecim addendo sicut
dies triginta sex: unde constabit alia embolismales seu
intercalaris luna, præterea dies sex, quibus adjungens
septimo sequenti anno alios undecim, sicutque simul
epactæ dies septemdecim.

4. Pari serie atque ordine anno octavo, epacta erit
dierum viginti octo; annoque nono addendo ad dies
viginti octo alios undecim, resultabit mensis intercala-
ris, & superstabunt novem epactæ dies: ad istos vero
novem epactæ dies, decimo qui sequitur anno, si jun-
gas alios undecim, epacta erit dierum viginti, & his
viginti alios adjungens undecim, resultabit anno unde-
cimo mensis embolismales & unus insuper epactæ dies.
Atque hac serie sequentes annos prosequendo invenies
semper anno decimonono Lunarem embolismalem diem
vigintinovem. Solus enim Lunaris mensis, quo circun-
scribitur cyclus decemnovennialis, diebus vigintinovem
definitur, nec alia superest dierum epacta. Itaque anno
qui sequitur vigesimo, Sol & Luna simul ad idem re-
vertentur punctum, ab eoque novum annum auspica-
buntur.

5. Judæis solemne erat celebrare Pascha Lunæ deci-
maquarta die mensis Nisan, quo etiam mense annum
suum inchoabant, qui nostro partim Martio partim Apri-
li respondet. Utebantur vero anno Lunari, qui ut vi-
demus, nostro Solaris non adæquatur. Itaque illi ple-
rumque suum Pascha celebrabant ante verum æquino-
ctium, & non raro bis intra eundem Solarem annum:
nulla enim erat penes eos epactarum subductio: neque
alium norant nisi quatuor annorum cyclum, quo trans-
acto Lunarem mensem intercalabant; sed aliorum, qui
supererant, dierum, nulla erat apud eos ratio. Hodier-
ni tamen Judæi Lunari quoque utuntur anno, simul-
que cyclo decemnovenniali, cujus primus auctor apud
Græcos Meton Astrologus proditur. Antiquiorum au-
tem seculorum Athenienses, & reliqui fere Græci, an-
nis Lunaribus utebantur: quos tamen ad Solares ut-
cunque accommodabant mediis quibusdam intercalatio-
nibus, & octo annorum cyclis, quos octaeteridas vo-
cabant. Arabes porro & Turcæ Lunarem mensem ob-
servant, sed nullo Solarium annorum respectu, ideoque
sine ullo embolismo aut intercalatione. Quo fit ut sin-
guli eorum menses progressu annorum per omnes anni
solaris tempestates excurrant, idemque apud eos mensis
nunc in hyberno Solstitio, nunc in æstivæ occurrit:
mensisque ab ipsis vocatus *Romadum*, qui est totus
Mahometanorum Junio dicatus, & id quod immédia-
te sequitur triduum dictum *Bairam*, quo suum Pascha
celebrant, nunc hyeme, nunc vere, nunc æstate, nunc
autumno contingat, pro Solarium annorum diversita-
te, ut scriptis prodiderunt muki, qui diu mores & ri-
tus in ipsorum locis observaverunt. Epocham vero di-
numerationis suorum temporum sumunt Turcæ aliique
Mahometani ab Hegira, seu fuga Mahometis, quæ in-
cidit in annum Christi 622. mense Julio. Denique tes-
tis est omni exceptione major Ambrosius, epist. ad Epi-
scopos Æmilie, Nicænos Patres usum enneadecaeteridis
approbasse ad explorandum Paschalis festi diem. Ejus
enim verba hæc sunt: *Unde majores nostri in tractatu
Concilii Nicæni eum diem enneadecaeteride, si quis dili-
genter intendet, statuendum putaverunt.* Eandemque
postea rem Dionysius Exiguus de Nicæna Synodo testi-
ficatus est.

CONCILIUM ROMANUM

sub Silvestro examinatur, simulque Constantini baptismus.

1. **P**ost Romanum Concilium Melchiade Pontifice in Laterano celebratum, quo novemdecim Episcopi simul convenerunt in causa Cæciliani Carthaginensis, eique adversantium Donatistarum; duo alia memorantur Romana sub Silvestro, quorum unum dicitur secundum, & perhibetur Nicænam Synodum præcessisse: alterum recensetur numero Tertium, & perhibetur Nicæna Synodo posterius, Primum quidem illud sub Melchiade extra omnem dubii æleam constituitur, ejusque mentio legitur apud Eusebium, Optatum, Augustinum: duo vero insequentia sub Silvestro multas præferunt inanitatis & suppositionis adulterinæ notas, nec altiore quam Isidori Mercatoris auctoritate nituntur, qui circa Christi annum 619. suas propalabat merces. Ab hoc enim ceteri desumpserunt, quotquot hujusmodi mercimonia exposuerunt, scilicet Hadrianus Papa primus anno 785. edito tractatu ad Ingilramum Mediomatricis Ecclesiæ præfulem; Luitprandus Ticinensis, qui Silvestri vitam per sæculi noni medium procutit; Nicolaus Papa primus epist. 8. ad Michaelem, Concilium Moguntinum anni 888. can. 12. & quotquot vestigiis Mercatoris insisterent collectores canonum, Burcardus Episcopus Vormatiensis, Ivo Carnotensis, Gratianus. At Dionysius Abbas, qui Romæ Codicem canonum Justiniano imperante concinnavit, Concilia ista Romana, quamvis Græcis per multis aliisque Orientalibus numerosiora, quorum Canones accurate collegit, præsertim contigit, utpote suo tempore, ipsaque etiam in civitate Romana, in qua scribebat, plane incognita. Hincmarus Rhemensis Canonem III. ubi statuitur, majorem a minori accusari non posse, arguit falsitatis, & evidenter adversari sacris veteribus Canonibus, ipsique juri commonstrat, epistol. 7. Labbæus notat ad vigesimum, qui ultimus est hujus Concilii, canonem, esse adulterinum. Marca etiam Parisiensis Metropolitana, Christianus Lupus, & Emmanuel Schelestrates, confictum esse istud Concilium asseverant: in eodem fit mentio Diaconorum & Sacerdotum Cardinalium, illi sæculo & succedentibus longe sæculis plane inaudita, Baptismi quoque Constantino Augusto a Silvestro Pontifice collati, & mirificæ curationis a lepra, cui mendacis nefarium ex infantium sanguine balneum Medici præscriperant.

2. Quo autem lectori quæ in utramque partem de hoc Baptismo veteres Scriptores prodidere, velut in transcurso proponamus, refertur historia baptismi Romæ a Constantino suscepti, ejusque curationis ac emundationis a lepra in posteriore Synodo Nicæna, necnon in vetustis Silvestri Papæ actis, quæ olim approbavit Gelasius Papa in Concilio septuaginta Episcoporum Romanorum, ut habetur in cap. Romana Ecclesia, dist. 15. his alludit Gregorius Turonensis, narrans Clodovæum Francorum Regem ad sacrum Lavaerum properasse quasi alterum Constantinum, ut mundaretur a lepra. Venantius Fortunatus eadem Silvestri acta commemorat in vita S. Marcelli. Ex Græcis etiam scriptoribus Theophanes, & Simeon Metaphrastes, in vita S. Silvestri, Constantinum pertibent ab ipso baptizatum. Quam in sententiam magis propendet Baronius, contradicentibus ei Cardinalibus Cusano, Aenea Sylvio, qui postea Pius Papa II. & Perronio.

3. Baptizatum autem Nicomedie sub finem vitæ Constantinum fuisse, gravissima suadent testimonia: hoc enim diserte affirmat Eusebius lib. 4. vitæ Constantini cap. 62. addens collatum fuisse baptismum ab Eusebio Nicomedensi: Etiam si vero scriptor iste sit Arianus, cum tamen de re omnium quæ suo tempore contigerant notissima, universoque terrarum Orbi comperta testimonium publicum conscribat, si jam antea fuisset Romæ a Silvestro cum insigni solemnitate, tantique miraculi accessione baptizatus Imperator, non modo fuisset præfractæ impudentiæ, sed projectæ omnino dementiæ, contrariam & publicam testificationem scriptis mandare, apud homines qui sub Constantino vixerant. Sic licet Eusebius suspectus & male parti addictus auctor: nullatenus tamen suspectum esse potest in re usque adeo publica suæque ætatis testimonium. Eidem subscribit Ambrosius in Orat. ad Theodosii obitum, cujus hæc sunt ipsa verba: *Cui (Constantino) licet baptismi gratia in ultimis constituto omnia peccata dimiserit, tamen quod prius Imperatorum credidit, & post se hereditatem fidei Principibus dereliquit, magni meriti locum reperit.* His tertius testis Hieronymus aperte concinit, dicens in Chronico: *Constantinus extremo vite tempore*

ab Eusebio Nicomedensi baptizatus in Arianum schisma declinat, a quo usque in presens tempus Ecclesiarum rapine, & totius Orbis est sequuta discordia. Verba porro ista: In Arianum schisma declinat, secundum exteriorem speciem dumtaxat & apparentes effectus intelligenda sunt: consentit enim Baronius Constantinum Eusebio Arianum, aliisque factionis Eusebianæ fraudulentis & calumniosis Episcopis nimis addictum & credulum, ingentibus cladibus Ecclesiam afflixisse. Id testantur Conciliabula Tyrium, Jerosolymitanum, & Constantinopolitanum ab eodem indicta; exilioque damnati Athanasius Alexandrinus, Eustathius Antiochenus, Paulus Constantinopolitanus, aliique Præsules orthodoxæ religionis columina: atque ex opposito mandatum recipiendi Arium facem totius incendii intra urbem Alexandriam, neglecto sanctæ Nicænae Synodi decreto, quod Arium etiam post simulatam palinodiam sictamque penitentiam Alexandria accessu prohibuerat. Quem eundem Constantinus, Trevirensi exilio relegato jam procul a propria Ecclesia magno Athanasio, voluit Arium hæresiarum triumphali pompa, & satellitio imperiali stipatum, ab Eusebio Nicomedensi intra Constantinopolitanam Basilicam communicatum deduci, gementibus & collacrymantibus una cum suo sanctissimo Episcopo Alexandro universo Clero, populoque Orthodoxo. Urget etiam pro Constantini baptismo apud Nicomediam testificatio Catholicorum Antistitum, qui confederant regnante Constantino in Concilio Ariminensi, in epistola ipsorum ad Constantiam scripta, quam referunt Athanasius lib. de Synodo Arimin. & Socrates & Sozomenus & Theodoritus, & in fragmentis Hilarius. Præterea diserte scribunt Socrates lib. 1. cap. 39. Theodoritus lib. 1. cap. 12. Sozomenus, Romanæque urbis Præfectus Cassiodorus, lib. hist. tripar. Constantinum morti appropinquantem fuisse apud Nicomediam ab Eusebio Nicomedensi, qui gratia immodice apud eum prævaluerat, baptizatum: cum pridem constituisset ad fluentia Jordanis baptismi initiari. Testificatur hoc idem Gelasius Cyzicenus lib. 3. qui apud nos intercidit, sed ejus hoc testimonium adducit Photius in Bibliotheca. His conformia scribit chronicon Alexandrinum. Sed ut resumamus epistolam Ariminensium Patrum, ea refert Constantinum accepto baptismo ex hac vita in æterna præmia commigrasse.

4. Ceterum Baronius solo unius typographi errore frofus, eodem loco pro Constantino vult Constantem legi, contra quam habent reliquæ omnes editiones & exemplaria universa. Provide namque observat & admonet Joannes Morinus, Oratorii JESU Sacerdos undequaque doctissimus, in sua Constantiana historia, in omnibus quæ extiterunt Athanasii editionibus, Græcis & Latinis, eo loco nomen Constantini, non vero Constantis reperiri, præterquam in sola columna Latina solius editionis Commelini: in Latina inquam translatione: siquidem in columna quæ Græcum refert contextum ejusdem Commelini editionis, expresse habetur *Κωνσταντίνος*. Ceterum editiones Parisienses ceteraque omnes a Commeliniana expresse habent apud Athanasium loco præfato nomen Constantini, in Græco autem contextu ipse etiam editor Commelinus, quemadmodum cunctæ aliz editiones, exprimit nomen *Κωνσταντίνος*. Sed ipsa insuper omnia tum Hilarii, tum Socratis, tum Sozomeni, tum Theodoriti, tum Cassiodori, quæ eandem Ariminensium Patrum epistolam referunt, nihil habent tam Latine, quam Græce, nisi Constantinum. Quænam itaque æquitas ferre queat, ut unius typographi oscitantia, & mendacis, quod fuerat corrigendum, subruat evertatque omnia undecumque conformia inter se illibataque exemplaria?

5. Canon Silvestrini Concilii primi, numero tertius, habenas laxat omnibus Clericis ad universa flagitia, non utique qua juste religioseque prohibet litem criminis coram laicis iudicibus adversus Clericos intentari; sed qua absolute removet omnes sive accusatores, sive testes, qui possent Clericum quemlibet sceleris etiam apud Ecclesiasticum iudicem convincere. Excluduntur enim quicumque laici ab accusatione & testimonio in causa criminis cujuscunque Clerici. Sicut & quorumlibet Clericorum adversus quoscunque altioris gradus Clericos. Nec id sufficit; sed ut possit Præsul convinci iudicio, requiruntur 72. testimonia non suspecta, non laicorum, non Clericorum inferiorum, sed Episcoporum. Similiter adversus Sacerdotem testimonia non minus 44. Sacerdotum; & similiter Diaconus non habebitur convictus nisi per testes 36. eosque ad minimum Diaconus. Quisquis vellet scelera omnia impune tota Ecclesia grassari, possitne commodiorem ad hunc perniciosum finem excogitare constitutionem?

6. Epilogus hujus Concilii affirmat, non solum Arium, sed & Photinum in eo damnatos. Id tamen veritati repugnat, nondum enim Photini hæresis innotuerat, quæ

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

mularet, & quasi palinodiam diceret, demumque præsidium ejus suppliciter imploraret. Ratus Constantinus præclaræ affulgere componendorum omnium diffidiorum, stabilisque incundæ pacis occasionem, solumque Athanasium cum sua factione per damnabile pertinaxque odium his optatissimis successibus obsistere, litteras comminatorias ad Athanasium misit, nisi Arium in suam reciperet Ecclesiam, At ille intelligens quam exitiosa pestis futurus esset Arius apud suos, & quantam stragem lupus ille insidiator, ovina pelle indutus, esset editurus, si eum contingeret admitti, tantam simul prudentiam & constantiam adhibuit, ut Imperator ab eo proposito desisteret, Videndus ipse Athanasius in Apolog. 2. & Rufinus, & Theodorus, & Sozomenus, qui ea patiter referunt quæ proxime sequuntur.

4. Eusebius Nicomedienſis omnis doli & scelerum fabricator, adversus Athanasium novas incessanter accusationes apud Constantinum struit: inter quas insignes fuere, de occiso per eum Arsenio Episcopo, atque ad flagitium cumulum de amputata ejus manu ad usum nefandæ ac dæmoniacæ artis magicæ, Altera de fracto per ausum sacrilegum calice, de facto altari everso, aliisque impietatibus ab eo patris in odium Ischyre Sacerdotis, quo tempore divinum sacrificium offerebat, Sed utraque accusatio hic prosequenda.

5. Arsenius ipso Athanasio teste Apol. 2. Episcopus erat Hypseles in prima Thebaide, ipseque de Meletii schismate, Hic pretio corruptus fuerat, ut dum intentaretur in Athanasium homicidii in persona Arsenii perpetrati, & diabolicarum præstigiarum crimen, ipse ad fovendam intentatam querelam in loco sibi assignato delitesceret. Hinc factum ut Arsenio nullibi locorum comparente, Eusebiani duplicis hujus criminis eumentiti Athanasium coram Imperatore postulaverint: eidemque amputatam, saleque conditam hominis manum, quam Arsenii esse dicebant, ostentaverint, deposcentes a Constantino, tam immane scelus obstupescente, condignum pro rei atrocitate supplicium. His reſcitis Athanasius clam misit investigatum per loca diversa, si forte reperiri posset Arsenius, aut aliqua de ipso fama percipi. Missus ad hanc perquisitionem Diaconus locum addidit latebrarum Arsenii: cujus custodes comperto Diaconi adventu Arsenium navigio celeriter impositum, per amnem Nilum in partes alias devehit curant. Tum hujus custodiæ præfectus Primus scriptis quam citissime litteris Joannem admonet istius conscium calumniæ, promotoremque ut ab ista desistat accusatione. Jam enim viventis Arsenii latebras innotuisse per confessionem a Diacono exceptam quatuor ejus loci, quos nominat, Monachorum: seque Primum una cum Elia fuisse ad Augustalem Præfectum opera Diaconi perductum, coram quo rei evidentia coacti, dolum omnem & calumniam adversus Athanasium constatam juridice confessi sint. Paphnutius quoque Monachus his Primi litteris subscripsit, remque ita esse confirmavit. Nec longe post Tyri deprehensus ab aliis Arsenius fuit, quorum etiam fuit apud acta publica testificatio excepta. Ipse quidem Arsenius cum Primo ejus custode deprehensus, præfracte se eum esse negavit, sed mox adductus in conspectum Pauli Episcopi Tyri, qui ipsum de facie jam pridem noverat, se Arsenium esse confessus est, omnemque imposturarum molitionem aperuit. Neque id satis, sed ipsemet Arsenius & Joannes calumniarum adversus Athanasium structarum conscium, scriptis ad Athanasium litteris, ejurato per eas Meletiano schismate flagitiosæque factione, veniam ab eo postularunt, & sub ipso inviolabilem deinceps communionem. Quæ omnia singillatim refert Athanasius Apolog. 2. & epistola Synodica Concilii Alexandrini. Sed non multo post iterata perfidia Joannes ille a promissis descivit, seque denuo Meletianis & Eusebians omnis flagitii ministrum adjunxit. Arsenium vero probabile est in officio perstitisse, cum ejus legatur ad Concilium Sardicense subscriptio, Quis non judicasset his probationibus tam multiplicibus, tam perspicuis, omnique exceptione majoribus, istoque tam inopinato rerum successu indelebilem confessionem æternumque silentium adversariis Athanasii indictum iri? Eisque Constantinum tanquam notoriis & nequissimis impostoribus fidem omnem deinceps abrogaturum? Illi tamen veriti non sunt easdem veteratorias accusationes identidem renovare, aliasque novas fabricare, ut virum sanctissimum & innocentissimum ultimo exitio disperderent.

6. Altera de Ischyra in Athanasium ab Eusebians machinata est impostura. Erat Ischyra vir laicus, vici cuiusdam exilis in Mareotide incola, quæ regio est Egypti, sic denominata a Mareotide lacu quo alluitur. Vis iste affectavit, tametsi merus laicus, Sacerdotio consecrari a Collutho flagitioso & ambitioso Sacerdote, qui se fingens Episcopum ausus fuerat ordinationes inane & imaginarias conficere, insciis aut etiam invitis

propriis eorum, quibus sacrilegas manus imponebat; Episcopis. Veruntamen in Concilio Alexandrino ann. 324. quod fuerat ab Osio convocatum, Colluthus declaratus fuit nihil aliud esse quam Sacerdos; & irritæ dictæ sunt quascunque attentaverat ordinationes: ipseque Ischyra ibidem nominatum in vulgus laicorum reductus fuit: quippe qui non aliunde initiatus fuerat quam a Collutho tantum Presbytero. Sed pervicax Ischyra nihilo secius in obscuro viculo suo se pro Sacerdote gerebat. Qua de re admonitus est Athanasius a vicini oppidi Presbytero, cujus curæ viculus ille subiciebatur, in quo Ischyra se pro Sacerdote gerebat. Eum ergo qui admonuerat Sacerdotem una cum Macario Alexandrinæ Ecclesiæ Presbytero misit citatum Ischyram, ut se coram sisset accusationi falsi usurpati Sacerdotii responsurus. Missi ambo Sacerdotes Ischyram per ægritudinem decumbentem comperiunt: nec aliud prorsus agunt, quam quod verbis significant Ischyra parentibus, ut ipsum ex parte Athanasii admoneant, ne posthac Sacerdotalibus officiis se ingerat. Qui porro Ischyra illic communicabant, vix hominum septem numerum, eorumque agrestium & rusticorum complebant: nec vero eidem Ischyrae proprii parentes post Concilii ab Osio celebrati decretum ullatenus adhaerant. Nulla vero Ecclesia nullumque sacellum in eo pago structum erat; sed Ischyra inane & sacrilegam exercebat ministerium in profano, privatoque conclavi, ad infantem & orphanum quemdam pertinente, cujus nomen erat Iſion. Convalescen, deinum Ischyra, atque a propriis parentibus, qui Athanasio communicabant, monitus ut a ministerio desisteret: ille incorrigibilis persistens, id unum providit, ut se hostibus Athanasii adjungeret, quo, illorum fretus potestate, illius legitime potestati sibi que debitis poenis præterperet. Igitur se Meletianis adjunxit schismaticis, quorum interventu Eusebians sibi patrocinium asseruit. Horum factione litem accusationis in Athanasium intendit, quam Nicomedienſis apud Constantinum prosecutus, instaurari postmodum curavit in Tyria pseudosynodo, sacri calicis ab Athanasio effracti, eversique altaris atque in humum projecti divini Sacramenti, sacri voluminis discepti, destructæ usque ad fundamentum Ecclesiæ. Hæc enim omnia mentiebantur: fuisse in pago illo Ecclesiam, & in ea sacrificasse Presbyterum Ischyram; quo vero tempore ipsum ægritudo in lecto detinebat, adventasse Athanasium, qui tamen procul inde tunc aberat, ingentique scandalo illa omnia sacrilegia perpetrasse, per summam nequitiam ab ipsis, qui iudices futuri erant, conficta, ut Athanasium innocentem opprimerent.

7. Ad ista itaque, aliaque calumniosa crimina dijudicanda, hortante Nicomedienſi Constantinus conventum Episcoporum Cæsareæ Palæstinæ indicit; eorum scilicet quos Nicomedienſis designaverat; quibus præsidem constituit alterum Eusebium Cæsareensem Episcopum. Missus fuit, quem Eusebians optarunt, Dionysius Comes, militari manu succinctus ad compescendas simultates, & silentium, ubi opus esset, indicendum. Citatur ad causam dicendam Athanasius, qui primum odientium se judicium declinavit, nec tantum ut suspectorum, sed etiam ut incompetentium. Nec enim illorum suberat jurisdictioni, utpote altioris præ illis omnibus sedis Ecclesiæque Pontifex, Quam rem contumaciæ superbiæque attribuentes adversarii, Constantinum in eum gravius exasperant, a quo litteræ increpatorie in ipsum scriptæ mandant, ne Synodi cognitionem declinet; quam Cæsarea Tyrum eodem tempore transferri jubet. Postquam Eusebians relicta Cæsarea Tyrum commigravere, eodem adventavit Athanasius secum adducens quadraginta septem Egyptiæ Diocesis Episcopos, quos inter eminebant Potamon & Paphnutius, confessionis gloria illustres. Eusebians vero Antislites sexaginta conveniant, ut scribit Socrates lib. 1. cap. 20. quibus omnibus Eusebius Cæsareensis præsidebat. Jubent Eusebians Athanasium stare reum, ad Synodi interrogata responsurum. Tum vero Potamon Heracleæ in Ægypto Episcopus, ut refert Euphrasianus hæref. 68. conversus ad Cæsareensem, hæc illi lacrymans exprobravit: Tu Eusebi sedens stare in conspectu tuo Athanasium jubes? Quis tantam non perhorrescat indignitatem? Anne meministi, furentem gentilium persecutione, te mecum in carcerem fuisse detrusum? Illic orbatu oculo sui, ut in hac facie vides, quia malui quidvis perpeti, quam fidem Christo promissam prodere: tu vero dimissus es integer & illæsus, quia gentilis Magistratus acquiescens voluntati, libertatem tuam, & indemnitate prodicione redemisti Christianæ religionis.

8. Protestatus primum Athanasius de iudicium incompetentia fuit, sed ipsius a Synodo declinatione rejecta, producti sunt accusatores ex Meletiana factione, manum exhibentes, quam mentiebantur occiso per Athanasium

naſium Arſenio exciſam, & ad magicas præſtigias refer-
vatam. Præcipuus accuſator erat idem ipſe Joannes,
qui veniam a ſe fabricatæ nequitie calumnieque ab ipſo
Athanafio petierat & obtinuerat. Sed eum Eufebiani
poſt ſceleris a ſe designati confessionem, ſuas denuo in
partes pellexerant. Ipſe vero Arſenius Deo ſic provi-
dente ad Athanaſium nocte præcedente clam diverſerat:
eumque diſpoſuit Athanaſius, ut a longe ſequens &
quantum fieri poſſet, demiſſo opertoque vultu ſe ad fo-
res loci, in quo Synodus habebatur, proriperet. Inter-
rogatus itaque de hoc ſcelere Athanaſius, rogavit ho-
minem ſuæ juſtificationi pernecceſſarium ad fores aſtan-
tem introduci. Introducitur Arſenius ambobus brachiis
ſub pallio, quo erat amictus, occultatis, ſtetitque a
tergo Athanaſii: qui rogavit Episcopos num quis eorum
Arſenium probe noverit? Reſpondentibus ſe noviſſe,
palam producit qui latuerat Arſenium. Amota igitur
utraque ex lateribus pallii lacinia, en inquit dexteram
Arſenii manum, en pariter ejus ſiniſtram. Aut igitur
hunc inſiſſite tres habuiſſe manus, aut rationem ab il-
lis exigit, qui exciſam alterius hominis proculdubio
ab eis interempti manum in hoc judicium produxerunt,
undenam illam habuerint, nec tantum crimen indiſcuſ-
ſum relinquatur. Introducta eſt etiam femina procaciſſi-
mæ impudentiæ, ut Athanaſium ſupri ſibi ab eodem
per vim illati poſtularer. Interrogatur Athanaſius quid
habeat reſponſi ad illam mulieris criminationem? Ille
conſulto tantisper ſilet, ſed non Timotheus, Athanaſii
Presbyter, qui ultro ſe proripiens; Egone (inquit) o
mulier tuas ſum ingreſſus ædes? Egone tibi vim intuli?
Cui illa intento in eorum brachio: Tu ipſe es ſcele-
riſſime, qui per caritatem hoſpiti in meas ædes ex-
ceptus, virginitatem, quam Deo ſacraveram, abſtulisti;
& invitam omnibusque viribus reſiſtentem violasti. Præ-
cipit Concilium feminam dimitti, obſtante Athanaſio
nequaquam dimittendam, ſed inquirendum in præſen-
tem, & cognoscendum, quiſnam has fraudes & crimi-
na confixerit. Horum fidem facit Theodoritus libr. I.
cap. 30.

9. Athanaſius ex illo malignantium conventu auxi-
liante Dionyſio Comite digreſſus, ad Imperatorem, qui
tunc Conſtantinopoli verſabatur, confugit, vixque in
ejus colloquium admiſſus, fraudes adverſantium ſibi,
& quidquid in illo conventu geſtum erat, enunciat:
ejusque opem ac præſidium adverſus calumniantes reiſa
convictos implorat. Qui vero Tyri confederant Eufe-
biani, ex ſuo cœtu Episcopos in Mareotidem delegant
Theognin, Theodorum, Marim, Macedonium, Urfaci-
um, & Valentem de fracto calice inquituros. Hi
reſectis quaſi ſuſpectis probis omnibus qui rem ipſam
viderant, & pro veritate teſtimonium dicere parati
erant, ſolos a ſe corruptos, & pollicitationibus, aut
minis aut pretio emendicatos & ſubornatos in teſtimo-
nium admilere. Cumque Tyrum remeſſent, Concilia-
bulum iſtud Athanaſium ut ſlagitiorum convictum, tum
per fugam ſuique ſubtractionem a judicio, quam per
juridicam inquisitionem, teſtesque juratos, damnat, ſuo-
que depellit Episcopatu; prohibet quoque Alexandria
acceſſu, ne per illum ſeditiones & tumultus ea in urbe
concitentur. Litteras etiam rerum a ſe geſtarum plenas
falſitatum ad Conſtantinum perſcribunt, & ad diverſas
Eccleſias, quibus omnem prohibent cum Athanaſio com-
munionem.

10. Peracta Tyri peſtilente Synodo Eufebiani manda-
to Conſtantini Jeruſolymam conveniunt ad Baſilicæ de-
dicationem, quam magnificis ſumptibus extruxerat. Dum-
que illi Jeruſolymam conſiſtunt, in qua civitate, damna-
to ad crucem JESU Chriſto, Barabbas fuerat abſolutus,
poſt damnatum a ſe Athanaſium, iidem Pſeudoepiſcopi
Arium, novam confessionem, in qua omnis ſupprime-
batur conſubſtantialis Filii mentio, profitentem, publi-
ca gratulatione amplectuntur, & in communionem re-
cipiunt, eundemque Synodalibus litteris Imperatori com-
mendant, obnixè rogantes ut illum ſinat Alexandriam
regredi. Sub his Athanaſius, innumeris ſuperatis per
aulicos obſtaclis, qui ipſum Principis acceſſu arcebant,
Imperatorem quamvis invitum convenit, eique adverſa-
riorum perſpicuam nequitiam manifeſtaſque fraudes pro-
palavit. His compertis Conſtantinus Antifites, qui Ty-
ri confederant, indidemque Jeruſolymam conceſſerant,
Conſtantinopolim ad ſe accerſivit, judicii contra Atha-
naſium ſui rationem reddituros. Ceteris Episcopis ob
ſceleris conſcientiam detrectantibus, morasque neſcen-
tibus, ſex tantummodo regiam in urbem adventarunt,
ſuæ in aula poteſtati ſuarumque fraudum conſiſi præſti-
giis: uterque ſcilicet Eufebius Nicomediensis & Cæſa-
ſcensis, Theognis, Patrophilus, Urfacius, & Valens,
qui judicii Synodalis ut examen declinarent, veteribus
omnibus calumniis, novas alias in Athanaſium commen-
ti ſunt, per quas denuo Conſtantinum in Athanaſium
conſcitant, hunc comminatum fuiſſe aſſeverantes probi-
cabant, *Notitia Eccleſiaſtica.*

biturum ſe annonæ ex Ægypto tranſvectionem ad re-
giam civitatem, atque teſtes partim a ſeipſis, partim a
Dionyſio corruptos produxerunt quinque Ægyptios Episco-
pos, ex illorum numero, qui Athanaſium comitati in
Tyri Pſeudofynodo defenderant. Conſtantinus hac de re
Athanafio graviter ſuccenſens, Trevis illum exulare
jubet. Non tamen permisit Eufebianis, quod enixe po-
ſtulabant, alium ejus loco ſufficere Antifitem. Hoc ta-
men obtinere, ut Alexandriam, unde Athanaſius eji-
ciebatur, regrederetur execrabilis Arius. Verum ſtatim
atque in illa civitate verſari cœpit hæreſiarcha, omnia
tumultu & violentiis replevit, ideoque Alexandria eum
Conſtantinus revocavit.

11. Treviros proſectus Athanaſius a Maximino civi-
tatis illius Episcopo atque ab ejus plebe & Clero, tam-
quam Dei Angelus, atque uti vere erat, invictiſſimus
fidei confessor & aſſertor, exceptus eſt. Interim Eufe-
biani tantopere apud Conſtantinum prævaluerunt, ut
ipſe Arium reſiſcentiam ſimulantem benigniſſimis lit-
teris ad ſe acciverit, in ipſa regia civitate fidelium
communionem potiturum, & mox accedentem hæreſiar-
cham ſingulari gratia lætitiæque complexus ſit. Tunc
Alexander digniſſimus Conſtantinopolitanæ Præſul Ec-
cleſiæ, poſtquam fruſtra Imperatorem admonuit, roga-
vit & obteſtatus eſt, jejunii, lacrymis & orationibus
intentus, noctem integram Deo ſupplicans in Eccleſia
excubavit. Poſtridie Arius cum ampliſſimo nobilium
aulicorum & Imperialium ſatellitum comitatu, agmen
ducente Nicomediensi Eufebio, ad templum ſpecie
triumphi progreditur: ſed medio in itinere, urgente
alvi neceſſitate, cogitur de via in publicum ſeceſſum
divertere, in quo divina exceptus ultione medius in-
ſtar proditoris Judæ crepuit, diſruptisque viſcerum corn-
pagibus, ſœdiſſimam animam cum inteſtinis effudit.
Ipſeque Conſtantinus divinam in nefarium hominem vin-
dictam agnoſcens, revocare Athanaſium Trevis exulan-
tem animo propoſuit, nec tamen re præſtitit, acceden-
te ſubinde morbo: & ad calida balnea remedii cauſa
proſectus, morte occubuit in Nicomediæ suburba-
no, anno Imperii, ſecundum Eufebii ſupputationem,
trigeſimo primo, ſuæ vero ætatis circiter ſexageſimo
tertio, qui erat Chriſti trecentelimus trigeſimus ſep-
timus.

G E S T A A B A R I A N I S .

poſt obitum Conſtantini.

1. Conſtantino ex vivis ablato, qui prior natus ſu-
perſtes erat Conſtantinus junior dictus, Nicomæ
fidei cultor ex Galliis, in quibus regnabat, Athanaſium
cum honorificis litteris Alexandriam remiſit; non auſq;
Conſtantio, qui erat natu ſecundus, cui parebat Ægy-
ptus, quamquam iſte Arianam aperte proſtebatur im-
pietatem, obſiſtere metu fraterni belli, inſtantibus
etiam ditionis ſuæ ſines Perſarum armis. Quicumque
etiam alii Orthodoxi Episcopi a Tyri Conciliabulo pro-
priis abdicati fuerant Eccleſiis, reſtituti ſunt communi
Catholicorum Principum opera, Conſtantini junioris &
Conſtantis, qui erat trium fratrum natu minimus: Ea-
que occasione Arianæ ſeditiones & tumultus paſſim in
dicionibus Conſtantii excitantur, priſtinas calumnias ter-
ties reſutatas reovarunt, novasque commenti, ſunt de
homicidiis in Athanaſii reditu ab ejus gregalibus perpo-
tratis, de frumento ab eo ſubſepto, quod Conſtantinus
pater viduis Ægypti & Libyæ in earum alimoniam di-
ſtribui conſtituerat, & de infracto Synodi Tyri decre-
to, quo fuerat Athanaſius Episcopatu abdicatus, quem
tamen temerario aſu reſumpſerat. Quia vero Arianæ
odio Athanaſii ad tres fratres Auguſtos, ad Julium quo-
que Romæ Pontificem, ſimulque ad omnes propemo-
dum Eccleſias litteras mittebant hiſce calumniis refer-
tas, neceſſarium judicarunt intemeratæ fidei Episcopi
Alexandriæ Synodum convenire, in qua illæ omnes ac-
cuſationes juſto examine diſcaterentur. Quod ubi fide-
liſſime & accuratiſſime præſtitum fuit, prolixam, que
ſuper eſt, Synodicam epiſtolam ad univerſas Eccleſias di-
rexerunt: in qua calumnias in cauſa Iſchyæ & Arſe-
nii, aliasque ſuperadditas accuſationes invictiſſimis pro-
ſigant argumentis, earumque infamiam omnem in ac-
cuſantium capita reſuadunt ad ſummam Eufebianorum
ignominiam. Incidit Alexandria hæc Synodus in an-
num Chriſti 339.

2. Eufebiani tamen, ut ſe de communionem primæ ſe-
dis jactare poſſent, ſimulque metuentes ne ſibi ipſis
contraria foret, niſi eam officio ſimul & ſuis ordinaris
fraudibus prævenirent, tres ad Julium Romæ Eccle-
ſiæ Episcopum miſere Legatos, Macarium Presbyterum,
F 4 Marty.

Martyrum, & Hefychium Diaconos, quorum potissima petitio fuit, ut Tyri decreta damnatio Athanasii rata haberetur: atque ita prætextu careret Athanasius non ab aliis quam ab incompetentibus sequæ inferioribus Episcopis fuisse damnatum, geminique Imperatores qui Tyrium decretum aspernabantur, minus adversarentur, dum iudicium expectaretur primæ atque Apostolicæ sedis. Misit quoque suos Athanasius ad Julium Legatos, qui Eusebianos refellerent, simulque suæ defensionis epistolam, quam eandem verisimile est fuisse, quam Synodus Alexandrina euderat, & quam ipse idem integram inseruit in suæ secundæ apologiæ exordio: qui & idem in eadem secunda sui apologia refert Julii Papæ ad Eusebianos litteras, in quibus testatur, auditis utriusque partis Legatorum assertionibus, superiores longe apparuisse Athanasii Legatos, ab illisque plane convictos Eusebianorum Legatos, ideoque proximi & imminentis, quod metuebant, iudicii declinandi causa, Concilium generale indici postulasse. His addit Carponam, qui erat Eusebianis addictus, fuisse jamdudum hæreticus Arianae convictum, similiter & Pistum a Nicæna Synodo & ab Episcopo Alexandro iudicatum Ariantum, & ordine repulsum, quem ei male Secundus pariter Arianus contulerat. Legati Eusebianorum prorsus confusi, neque pudorem, quo suffusi erant, prorsus valentes sustinere, statim atque ipsorum petitioni Julius Concilium generale indulgit, Roma furtim nocte intempesta digressi Orientem repetierunt: relicta tamen Romæ per summam imprudentiam Tyrii Conciliabuli & Mareoticæ Legationis actis. Quæ quidem inadvertentia visa est Eusebianis intolerabilis, qui optassent acta tam deformia, tam sibi ipsis contraria, tamque perspicuam proidentia injustitiam, perpetua oblivione obliterari ac deleri. Eorundem vero actorum exemplar calumnias adversariorum secundum incontestabiles juris formas manifeste convincens, Julius ad Athanasium (qui hoc ipsum in sua Apologia 2. contestatur) transmissit.

3. Ariani, qui declinandæ condemnationis a Julio future causa tum sibi essent tot flagitiorum conscii, deferri causam ad generale Concilium ab ipso Julio indendum petiverant, citati demum ut huic Concilio se sisterent, venite tamen detrectarunt; quamvis alii Episcopi, qui querelas etiam adversus Arianos habebant, Romam convenissent ex Oriente: ex quibus Athanasius animum integrum & sex menses Romæ præstolatus est adversariorum adventum. At illi tergiversantes se Persici belli fugi prætextu excusare, suæ deplorate causæ diffusi. Iudicium quippe Julii & liberi incurruptique Concilii admodum formidabant, in quo (ut loquitur Athanasius epist. ad solitar. vit. agen.) *nec Comes aula corruptus, parsique deteriori addictus adsuturus esset, nec satellites pro foribus excubarent, neque ex Cesaris præscriptis omnia fierent; quibus rationibus, & non aliis, Sanctus opprefferunt Episcopos, qui nec audiebantur, neque impune loqui permittentur.* Hactenus Athanasius. Sed cum die condito Eusebiani Romæ interesse deberent, Antiochiæ confederunt: ibique illegitimum inire Concilium, cui Constantius Imperator Arianus interfuit; in quo quicquid ipsis collibitum fuit constituerunt, indictaque causa Athanasium cum aliis sibi invisis Episcopis iterum propriis Ecclesiis deturbarunt, anno Christi 341. In locum Athanasii Eusebius ille jam Constantinopolis Episcopus, qui paullo ante Nicomediensem rexerat Ecclesiam, primas in Antiochena ista Synodo tenens, curaverat subrogari Eusebium Emisenum inter Arianos celebrem. Sed isto recusante ob indefessum studium, quo Alexandrini erga Athanasium afficiebantur, sublektus illius loco est Gregorius Cappadox, homo truculentior feris, eo consilio ut armis & omni violentiæ genere in populum Athanasii studiosissimum grassaretur. Quod ille insigniter præstitit. Armatorum quippe copiis succinctus, ea omnia patrari iussit aut permisit, quæcumque ab insolentibus victoribus expugnati cives pati possunt. Immanissimam quæ tunc accidit Ecclesiæ Alexandrinæ cladem, graphice describit Athanasius in sua ad Orthodoxos epistola. Quo tempore Gregorius Alexandrinam invasit Ecclesiam, Athanasius a Julio Romanoque Concilio in communionem receptus ac restitutus Alexandriam navigio reverterat: sed subito invasoris Gregorii turbine involutus, & ad necem conquistus, vix hostiles manus evasit: atque in fuga annos fere sex exegit: donec a Sardicenis Concilii decreto Gregorius Cappadox de gradu ejectus, & Athanasius in pristinam provektus est sedem anno Christi 347. hoc interea temporum intervallo triennium Romæ commoratus est: quo etiam confugere, ut ad commune asylum, plerique alii Episcopi sedibus suis ab Arianis expulsi. Quod reliquum temporis effluxit, Athanasius Mediolani exegit, a Constante orthodoxo Imperatore accitus; quia ea in urbe sedem sui fixerat Imperii.

4. Paulum quoque Ariana rabies infectata est, dignissimum Constantinopolis Episcopum, Alexandri olim a nobis commemorati successorem. Constantius instigante Nicomedienfi Eusebio moleste tulit Regiæ civitatis Ecclesiam ab Episcopo Catholice professionis gubernari. Postquam igitur ab Eusebianis Episcopis, qui ad se convenerant, illum Episcopatu dimoveri curavit, Nicomediensem Eusebium Constantinopolis Episcopum renunciavit anno Christi 346. eodemque Paulum in Pontum deportari iussit. Post biennium autem mortuo tot facinorum auctore ac suatore Eusebio, Paulus in pristinam sedem regreditur: novis se persecutionibus oppignorans, ne probrum apud Deum incurreret vacantis jam Ecclesiæ suæ derelictæ. Arianis itaque adversus illum tumultuantibus, Constantius Antiochia digressus Constantinopolim redit, Paulumque asperiore plectit exilio, ferroque vincitum deportari jubet in Singaram Mesopotamiæ vicum, ut refert Athanasius epist. ad solitar. Inde eum Emesam relegari mandat. Denique ut exilium sibi religionis causa hominem crudelius mactaret, ad Cucufam oppidum sub frigidissimo celo, & in asperissimo sterili-que solo, in desertis montis Caucasi ad fines Armeniæ situm, quarto exilio deportari fecit: quo loco in tetro & squalenti carcere inclusus, fame, frigore, omniumque rerum inopia semimortuus, recluso carcere parumque adhuc respirans laqueo ab Arianis strangulatus est, ut ibidem refert Athanasius.

5. Eadem Ariatorum sub Constantio persecutio Eustathium perculit Antiochiæ Præfulem, Nicæna fidei defensorem, qui Nicænam Synodum egregia oratione aperuerat, librisque editis, quos Hieronymus recenset, Ecclesiam illustrat. Hujus persecutionem jam ab Eusebio tunc Constantinopolis Episcopo satis superque profectus sum in historica hujus Sæculi Synopsi. Tantum hoc addo, non parum hallucinari veteres aliquot scriptores, qui Eustathii damnationem ad tempora referunt Constantini. Ceterum Theodoritus lib. 1. cap. 20. Eustathii defectionem factam ab Eusebio refert, postquam Episcopatum adeptus est Constantinopolitanum Eusebius, deturbato inde Paulo. Neminem autem latet, exitum Pauli non nisi post excessum Constantini contigisse: nihilque dilucidius est hoc Athanasii testimonio epist. ad solitar. vit. agen. *Fuit quidem Eustathius Antiochiæ Episcopus vir confessione clarus, religionis pius, quem magno studio pro veritate stantem, & Ariana hæresim odio prosequentem adversantemque, homines Ariana opinionis, ita apud Constantium accusarunt sicut calumnia; quasi in marem Principis commeliosus fuisset; nec mora in exilium ejicitur, & tum eo ingens turba Presbyterorum & Diaconorum.* His accedit Hieronymus sic loquens de eodem in Catalog. *Eustathius sub Constantio Principe pulsus est in exilium.*

6. Sub Constantio pariter obigit ille Stephani Antiocheni Episcopi flagitiosa machinatio, qua duos incontaminatæ vitæ Episcopos Synodi Sardicenis Legatos, Vincentium & Ephratam publica infamia innoto molitus fuerat per meretricem Antiochenam. Cum enim Legati ad Antiochiæ quoddam hospitium divertissent; atque in eorum inferiorum & dormientium conclave noctu introducta aliunde fuisset, perversa illa machinatio insidias contrario successu eluse; Episcopi enim inopinato ingressu territi exclamarunt; meretrix ejusque introductor fugam repente capessiverunt. Forte Antiochiæ tunc debebant Constantius Augustus, ad quem suum miserat Legatum Salianum Comitem & Magistrum militum Constans, alter Augustus. Comes iste suscepta duorum Episcoporum querela, & causa explorata, Stephanum iudicio postulavit. Et quia suspecti erant Arianae partis Episcopi, innumerarum calumniarum toties adversus Orthodoxos Antistites convicti, enixe a Constantio petiit & obtinuit, ut hoc iudicium Magistratibus imperialibus totum committeretur; juridica inquisitione facta Stephanus convictus est hujus imposturæ auctor. Ipseque Salius non ante litem hanc prosequi desistit, quam Constantio ad hoc persuaso amovendum de secta publicum scandalum, ejusque culpam in solius rei caput refundendam, acciti fuerint vicini ex locis Episcopi, a quibus fuit Stephanus suo abdicatus Episcopatu; cujus loco Leontium pariter Ariantum susceperunt. Hæc ab Athanasio referuntur epist. ad solitar. & fusius a Theodorito lib. 2. cap. 7.

7. Regnantibus Catholicis Principibus Constantio juniore, & Constante, Occidentales Imperii Romani Ecclesiæ ab Ariatorum infestatione tunc tranquilla pace fruebantur, & quasi halcyonios dies feliciter peragebant: dum Orientis Ecclesiæ sub Constantii tyrannide gemebant, easque Ariana impietas angebat, vastabat, ac depopulabatur. Sed postquam arcano DEI iudicio Principes illi Orthodoxæ fidei columina ex hac vita discesserunt, in eorumque ditionem successit hæreticus Con-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

torum prohibitionem instaurat. Quæ cum fuerit ab Apostolis exorta, non ut Divini, sed ut humani ac Ecclesiastici Juris, ut se Judæis alioqui scandalum passuris, & a conversione ad Christi fidem absterrendis fideles accommodarent, potuit sensum legis hujus obligatio antiquari, ex quo ipsius causa finisque desiverunt. Præterea ut superius observavi ad tertium Apostolorum Concilium, & ex Actis liquet Apostolorum cap. 5. & ex 1. Cor. 8. præceptionem istam de sanguine, suffocatis animantibus, & idolothytis, non fuisse universis Christianis impostam, sed solis indicam Syris & Ciliicijs, apud quos plures quam alibi Judæi, utpote Jerosolymæ viciniore verfabantur.

III. Canon, in eos qui servos a ministeriis debitis, aut a propriis dominis abducebant ac avocabant; cum ex opposito Apostoli jubeant servos esse dominis suis subditos & obsequentes, Tit. 6. & 1. Petri 2.

IV. Canon, in contententes non esse capaces communicandi Sacerdotum sacrificiis eos, casus, qui conjugati aliquando fuissent.

V. In quoscunque abstrahentes, ab Ecclesijs & publicis synaxibus.

VI. In facientes privatos & laicos conventus, ad eas exercitationes, quæ non nisi in Ecclesijs peragi debent.

VII. In usurpantes sibi aut privatis conventibus fructus & oblationes Ecclesijs debitas.

VIII. In quoscunque sibi propria sponte vindicantes destinatas pauperibus distributiones.

IX. In illos qui virginitatem aut continentiam eo animo profitentur, ut nuptias reproberent.

X. In virgines & continentes, etiam studio & pietate in Deum, si conjugatis insultent.

XI. In quoslibet despectui habentes Agapas.

XII. In vestium novas formas invehentes, eosque damnantes qui communibus utuntur.

XIII. In feminas prætextu religionis vitiles habitus assumentes.

XIV. In uxores, quæ obtentu religionis a maritis abscedunt.

XV. In eos qui proprios liberos a se abjiciunt, nec pietate informant propter odium matrimonii.

XVI. Ex adverso in liberos, qui pari prætextu a parentibus abscedunt, nec eis subijci aut obtemperare volunt.

XVII. In feminas, quæ prætextu Divini cultus erines attendant, quos ipsis datos, in subjectionis indicium adnotet Apostolus 1. Cor. 11. Nihil hic agitur de vera, sed de Eustathiana religione, quæ res secundum se indifferentes, aut etiam bonas, intentione, ut supra exploravimus, perversa, depravabat; quemadmodum si quis salubres dapes inmixtione veneni redderet lethiferas. Eustathiani matrimoniorum honorem, quæ ubicumque poterant, vel contrahi prohibebant, vel contracta dissolvebant, sexuumque quos diversos Deus ad matrimonii finem considerat, omnem differentiam, non nisi ad supra & adulteria, intervertere ac depravare nitebantur. Quocirca feminas virilibus indumentis vestiri, & perinde ut viros tonderi decernebant. Hisque perveris institutis id consequebantur, ut pro matrimoniorum, quæ Deus instituit, legitimis conjunctionibus, omnia promiscuis concubitibus & libidinibus fœdarentur, omnisque pudor sexuumque discrimen procul eliminarentur, ut in hujus Synodi proloquio commoneat Gangrenses Patres. Nihil igitur Canon hic obstitit virginum Deo sacratarum detractioni, olim in Ægyptu & Syriæ monasteriis fieri solitæ, ut prodit Hieronymus epist. 48. ad Sabinianum Diaconum; jam vero in omnes fere parthenones pervasit illa capillorum refectio.

XVIII. In jejunantes Dominicis diebus.

XIX. In dissolventes jejunia, quæ præcipit Ecclesia, cæteris quibusdam temporibus a fidelibus servari solita, excepta corporis necessitate *χρησις οὐκ ἐπιτελεῖται ἀπὸ γυναικῶν*. Adeo pervicax & effrænis erat hæreticorum istorum insolentia, ut indicios ab Ecclesia jejuniorum dies execrarentur, diebus vero a jejuniis prohibitis (ut sunt Domini dies) jejunari juberent.

XX. Anathema illis infligit, qui fidelium concursum ad Martyrum memorias vituperant; & sacra quæ in iis locis fiunt, averfantur: quam irreligiositatem nostrates hæretici instaurant.

SYNODUS ANTIOCHENA

Anni 341.

1. Quo tempore Romæ apud Julium causa tractabatur Athanasii, aliorumque Episcoporum a suis Ecclesijs extorrium, Ariani, ut judicium Romani Episcopi eluderent, & specioso prætextu indictum sibi a Julio vadimonium declinarent, ab Imperatore Constantio Arianz impietatis fautore jussionem impetrarunt conveniendi Antiochiam, ad encænia Basilicæ, quam a Patre Constantino magnificis impensis inchoatam ipse demum perfecerat. Id factum est secundum Consulares fastos, ut attestantur Athanasius lib. de Synodis, & Sozocrates lib. 2. cap. 5. Marcellino & Prohino Consulibus, qui annus in annum Christi 341. occurrit. Ibi præter celebrem illam dedicationem mandati a Constantio Episcopi (qui ipse præsens his omnibus interfuit) Synodum hanc habuere partim Orthodoxi, partim Ariani simul permixti, numero juxta Athanasium 90. aut ut scribit Hilarius 97. aut secundum Sozomenum 99. Intra hunc numerum 37. erant Ariani Episcopi, quibus Constantinus Augustus, qui Synodo isti semper adfuit, omnia deferebat, a quibus solis damnatus est Athanasius, ut prodit Julius Pontifex in sua ad Arianos epistola sic loquens: *Qui igitur sunt, qui contra canones agunt? Nos qui cum tantis rerum documentis vitam recipimus? An qui solum ad triginta sex suffragia eorum, qui Antiochia fuerunt, æternum hominem Episcopum salvaverunt, eumque militari manu Alexandriam deduxerunt?* De Gregorio Cappadoce loquitur quem Ariani hæc in Synodo, contra electionum regulas invitatis Clericis populoque Alexandriæ, in locum Athanasii per vim armatam intruserunt. Ibidem quoque Ariani instabiles, quatuor fidei formulas conscribere, sententiis quidem Catholicas, hoc uno excepto, quod *Consubstantialis* vocem devitarant. Catholici vero non aliud fidei symbolum quam Apostolicum & Nicænum profitebantur. Simul tamen omnes Orthodoxi & Ariani Canones 25. qui circumferuntur, communi consensu ediderunt. Quos omnes sacrosancta Ecclesia comprobavit, solis contradicentibus quibusdam, quamvis pijs & eruditiss, ultimarum sæculorum Doctõribus, qui quartum, duodecimum, & decimumquintum canonem ut sætum Arianz perfidiz averfantur: quorum tamen sententiam egregie refellit Emanuel Schelstrates in sua Antiquitate illustrata, part. 2. dissert. 2. cap. 5. his, quæ sequuntur, argumentis.

2. In primis quia hæc Synodus Antiochena passim Nicænz honorifice meminit, & multis ejus canonibus astruendis suam quoque auctoritatem inupertit, vocatque *Sanctum & Magnum Concilium apud Nicæam congregatum*, can. 1. quo Paschalis celebritatis tempus secundum Nicænum præscriptum indicitur. Canon Nicænus 16. de non suscipiendis alterius Ecclesiæ Clericis renovatur can. 3. Antiocheno. Canon Nicænus 4. de Metropolitanis in Provincia auctoritate, per Antiochenos can. 9. & 10. Nicænus can. 8. de Chorepiscopis per Antiochenum 10. Nicænus 5. de Conciliis bis in anno celebrandis per Antiochenum 20. *Secundo*, quia Chalcedonensis Synodus Antiochenz auctoritatem conciliavit, ejusque canones servari præcepit. Enimvero act. 4. Aetius Archidiaconus ex Codice legit can. 5. Antiochenum de Clericis & Monachis adversus Episcopum schismaticos conventus facientibus reprimendis. Quo lecto, refertur in Actis: *Omnes reverendissimi Episcopi clamaverunt: Hæc est justa regula Patrum.* Postmodum Aetius idem mandante Concilio legit ex Codice inscripto, *Sanctus & ipse canonum, Divinorum & sacrorum Canonum*, canonem octogesimum tertium, qui est quartus Antiochenus, iisdem verbis. Et act. 11. Leontius Magnesiæ Episcopus ex eodem Codice canonem legit nonagesimum sextum, qui est Antiochenus 17. & subinde can. 95. quæ est Antiochenus 16. Quæ utique indicant, canones Antiochenos fuisse ab universa Ecclesia in auctoritatem receptos, primum per Græcam Divinorum & sacrorum Canonum collectionem, deinde per generale Chalcedonense Concilium. Et apud Latinos Dionysius Exiguus Antiochenos canones Latinitate donavit, ut his & reliquis suæ collectionis canonibus Ecclesia pro regulis uteretur. *Tertio*, quia proxime sequentibus sæculis, Ecclesia canones istos 25. venerata fuit, eorumque sequuta est auctoritatem & præscripta. Etenim post Chalcedonensem Synodum, cujus vel sola auctoritas sufficeret, usi sunt canone 4. Antiocheno Episcopi Pisdiz, ut fidem facit Schelestrates. Gelasius Romanus Pontifex in Concilio 70. Episcoporum indicem texens librorum apocryphorum, nihil meminit canonum Antiochenorum. Immo vero perantiquus Romanæ Ecclesiæ Codex,

des, unde illa regulas disciplinae Ecclesiasticae haurire solebat, cuius mentio frequens occurrit in veterum Romanorum Pontificum epistolis; cuius etiam meminit in sua collectionis praefatione Dionysius Exiguus, ejus confusionem causam esse dicens suae novae collectionis: Ille, inquam, vetustus Codex, simulque Dionysiana collectio omnes canones Antiochenos complectuntur; quemadmodum & Isidoriana collectio. Martinus quoque Bracarenensis in suo Capitulari Graecorum canonum, quod anno 572. concinnavit: similiter etiam Cresconius Africanus Episcopus in suo canonum breviario, Antiochenos canones inseruerunt. Praeterea Pontifex Adrianus I. Codicem canonum Romae utitatorum Carolo Magno obtulit, ad usum Gallicanatum, anno 783. in quo Antiocheni canones 25. continentur. Ipseque Carolus in suo Aquilgranensi Capitulari, ad Cleri reformationem eisdem canones Antiochenos anno 789. promulgavit observandos. His adjuget Leonem Papam IV. in Concilio Romano 67. Episcoporum sic loquentium in depositione ibi facta Anastasii Presbyteri: *Quid aliud arbitrari aut proferre valeamus: nisi ut Sancti Patres, qui in Antiocheno Concilio residentes tertio capitulo promulgaverunt, & inviolabiliter statuerunt?* Idemque Pontifex rescribens ab Episcopos Britanniae, inter Canones, per quos regendae sunt Ecclesiae, recenset Antiochenos, cap. de libellis, dist. 20. Omitto quoscunque alios approbatores Canonum compilatores, Martinum, Burchardum, Anselmum, Ivonem Carnotensem, Gratianum, qui suis passim collectionibus canones Antiochenos inseruerunt. Adeo ut Antonius Augustinus lib. 1. de emendatione Gratiani, Dialog. 11. affirmet his verbis: *Receptos esse constas canones Antiochenos, & in corpore Canonum positos ante Concilium Chalcedonense, ut in ejus Concilii actione 12. Graecis, & 11. Latinis apparet, & ex aliis multorum testimonio constat, praesertim Paschalis III. in Concilio Romano: Id Concilium non aliud esse reor a Lateranensi secundo sub eodem Pontifice Paschali II. cui ipse praesedit; in quo cum aliis Canonibus allegatur Antiocheno Concilii can. 24.*

3. Quod vero Julius Papa in causa Athanasii, & Innocentius I. in lite Chrysostomi damnant ut injustum canonem Antiochenum, quo utrumque Sanctum depositum & extorrem adversariorum implacabilis furor conabatur opprimere; hoc de nullo ex viginti quinque Canonibus, qui supersunt, intelligi debere contendit vir doctissimus Schelstrates; quandoquidem omnes ab Ecclesia in auctoritatem recepti sunt, jam ab usque Synodo Chalcedonensi, & Codices Canonum, quibus olim Romana utebatur Ecclesia, sive eum dicas, quem edidit in lucem Justellus, sive quem publicavit Quesnellus noster, utrumque sane venerandae antiquitatis, quemadmodum etiam antiquissimae collectiones Dionysii Abbatis, & Isidori Mercatoris; omnes illos Canones ut Ecclesiae probatos & regiminis Ecclesiastici regulas proferunt. Et qui maxime omnium suspectus videri posset quartus canon Antiochenus, lectus & approbatus fuit actione quarta in Concilio Chalcedonensi, & plane justus, sacroque regimini conformis est; quemadmodum duodecimus, qui tamen vellicari cepit tantum hoc ultimo saeculo, ut observat Schelstrates, a Scriptoribus quidem ingenii, meriti, & peritiae profundissimae, Baronio, Perronioque Cardinalibus, Antonio Augustino, & Marca Episcopis, aliisque clarissimis viris. Quisnam vero tandem est ille canon Antiochenus, a Julio, & Innocentio Summis Pontificibus rejectus? Ille utique, quem seorsim a Catholicis Episcopis Ariani, paullo post diremptam Synodum, consentiente Constantio Principe procuderunt: quo tempore Gregorium Alexandriae Antislitem sacrilega manuum impositione crearunt. Canon autem tunc ab eis conflatus refertur a Palladio quidem Helenopolitano Episcopo, Chrysostomi discipulo, cuius vitam conscripsit: *Si quis Episcopus, aut Presbyter, sive juste, sive injuste depositus, ex seipso absque Synodo in Ecclesiam redierit, hic jam excusationis non habeat locum, sed omnino expellatur.* Refertur pariter eodem sensu a Gregorio Patriarcha Alexandrino in ejusdem vita: *Sive Episcopus, sive Presbyter, juste aut injuste depositus, si privata auctoritate citra decretum Synodi invaserit Ecclesiam, eadem deinceps volumus locum obtinere sui expurgandi, sed expellatur & demum in exilium relegatur.* Res quidem esset deterrimi exempli, gravemque introducere confusionem & anarchiam, si quis a legitimo judicio exautoratus posset privata auctoritate se stabilire. Post Christi condemnationem nullum fuit suspectius, nullum flagitiosius, nullum calumniosius judicium, quam quo fuit oppressus Athanasius in Tyrio Conciliabulo, ab Episcopis tum ob immane odium suspectis, tum incompetentibus, nec ullam in eum potestatem legitimam aut jurisdictionem habentibus, qua solus in ipsum utpote secundae sedis Patriarcham, polleere poterat Romanus Episcopus totius Ecclesiae caput: & ta-

men Athanasius, ut ait Synodica Alexandriae Aegyptiorumque Antistitem epistola ad ann. Christi 339. *Ab religiosissimum imperatorem ascenderit deprecans iniquitatem hominis, & adversariorum calumnias, ut legitimum Episcoporum Synodus indiceretur.* Praetereaque ad Summum Pontificem Julium recursum habuit. Eademque propemodum in Chrysostomo contingere, cuius causam Romanus Pontifex Innocentius in suum suscipit patrocinium.

4. Can. I. Nicenum instauratur decretum de Paschali solemnitate celebranda die Dominico: quam rem uberius tractavi in prima Arelatensi: & fusius in ipsa Nicena Synodo. Vide etiam Apostolis adscriptum canonem VIII.

Can. II. Ita sancit: *Omnes qui in Ecclesiam ingrediuntur, & sacras Scripturas audiunt, orationi autem cum populo non communicant, vel sanctam Eucharistiae participationem propter aliquam insolentiam avertantur, eos ab Ecclesia ejici oportet, donec postquam confessi fuerint, fructusque poenitentiae ostenderit, & imploraverint, veniam assequi possint. Non licere autem communicare cum excommunicatis, neque in domibus convenientes orare pro iis, qui in Ecclesia non communicant. Neque in alia recipi, qui in alia non communicant. Si quidem autem ex Episcopis, vel Presbyteris, vel Diaconis, vel quomvis ex Canone excommunicatis communicare apparuerit, eum quoque esse excommunicatum, ut qui canonem Ecclesiae confundat. Vide huc spectantem Nicenum canonem V.*

Quod spectat priorem hujusce Canonis partem, de suscipienda ab omnibus, qui sacro interfunt, nec Canone prohibentur, Eucharistia, id conforme quidem est Apostolorum canonem 8. eos excommunicanti, qui convenientes in Ecclesiam minime communicant: itemque canonem 10. Apostolis pariter attributo. Quos omnes canones quisquis exactius expendit, non aliud concludet, quam fuisse praecipuum iis dumtaxat Eucharistiae communionem, qui altari subministrant Clericis: itaque a fidelium societate disjungi, *ὡς ἀπορροήματα τῆς μετάληψης τῆς εὐχαριστίας κατὰ ἐπιταγήν*, ut hic loquitur Antiochenus canon; hoc est, *avertentes participationem Eucharistiae per aliquam perversitatem*: quales sunt haeretici, aut schismatici, aut peccatores obstinati. Pontifex Anacletus (si qua sit habenda fides epistolis illis, quas pridem Dionysio Abbati Romano, ceterisque veteribus incognitas, & ab Isidoro Mercatore primum editas Hincmarus Remensis profusus rejicit, Baronius vero pro mangonizatis & interpolatis ab isto Mercatore mercimoniis haberi vult, omnesque fere docti supposititias arguunt) Anacletus inquam epist. 1. n. 2. postquam admonuit, sacrificanti solemniter Episcopo plures adstare debere Sacerdotes, Diaconos, Subdiaconos, aliosque factis vestibus amictos ministros, subjungit constitutum ab Apostolis fuisse, atque hanc esse Romanae Ecclesiae disciplinam, ut peracta consecratione universi communicent. Illi nimirum, quos dicit, qui factis vestibus insigniti, solemniter sacrificio administrant, c. Episcopus, 19. de consecrat. dist. 1. Edidere pridem Colonienus Ecclesiae Canonici librum egregium, quem inscribunt *Amididagma* ad Hermannum Coloniam Agrippinae apostatam Archiepiscopum, Lutheranae sectae addictam, in quo constanter negant, fuisse ullo unquam tempore laicis in Ecclesiam convenientibus quotidianam communionem injunctam. Dionysius etiam Petavius undecunque doctissimus, ad Epiphianianam fidei expositionem scribit, esse falsissimam & stolidam illam Casauboni aliorumque opinionem, fideles publicae poenitentiae legibus non astrictos, quando sacris collectis intererant, fuisse obligatione obstrictos Eucharistiam percipiendi. Antiquissima Fabiani Romani Episcopi vita, qui Decio Caesare persequente martyrium subiit, Decretum ab eo refert emanasse, *ut tribus tantum anni temporibus laici fideles aliunde non prohibiti ad sacram communionem tenentur obstricti.* Et refertur c. etiam non frequentius, de consecrat. dist. 2. Quam eandem sanctionem renovat Concilium Agathense can. 18. Praeterea directe obstant priscae canones, providentes ut diebus Dominicis & festis distribuantur in Ecclesiis eulogiae, iis qui Sacramento Dominici Corporis non communicarunt. Consulito infra super his Laodiceum can. 14. atque illa qua fusius ibi adnotavimus. Praeterea fuisse istiusmodi praecipi executio profus impossibilis festis aut Dominicis diebus, quibus universi fideles sacro interesse tenentur; maxime ubi de ipso Calice communicabatur; non etiam potuisset sufficere unius diei tempus ad omnium communionem, neque ulla Sacerdotum quantumvis numerosa multitudo ad excipiendas singulorum confessiones comparantium se ad dignae communicandum. Ideoque videmus non unicum diem, sed quindecim assignari ab Ecclesia ad Paschalem communionem.

5. Altera secundi hujus Canonis pars illos a fidelium societate disjungit, qui cum excommunicatis participant. Cui consonat Apostolorum canon 10. necnon Carthaginensis Concilii secundi can. 8. ut Episcopus, aut Clericus, qui excommunicatum alterius Episcopi susceperit, habeatur excommunicatus. Insuper quarti Carthaginensis Concilii can. 73. sic edicit: *Qui communicaverit vel oraverit cum excommunicato, sive Clericus, sive laicus, excommunicetur.* Denique posteriorum temporum mitior ac indulgentior disciplina poenam istam ex aequitate lenivit. Primum, ut non equalis, sed minor incurratur excommunicatio ab hominibus cum excommunicato participantibus, quae nec ab Ecclesiae suffragiis, neque a consortio fidelium, nec a conferendis alteri cuiquam Sacramentis excludit; a sola Sacramenti receptione, cap. cum excommunicato, 21. q. 3. & cap. nuper de sentent. excommun. Plura circa haec requisito inferius ad can. 3. Lateranensis sub Innocentio II. Concilii. Secunda deinde successit ex Constantiensi Concilio mitigatio, ut excommunicationi etiam minori locus sit nullus, nisi excommunicatus, quo cum aliquis participat, fuerit publice atque nominatim denunciatus.

6. Can. III. *Si quis Presbyter, vel Diaconus, vel omnino quilibet de Clero, deserta sua Ecclesia in aliam abierit, & in ea diutius commoretur, ne amplius ministret; maxime si suus Episcopus vocet. Quod si in hac aetate, seu perversitate persistat, deponatur. Si vero propter culpam istam depositum Clericum alius Episcopus susceperit, ille quoque a Synodo communi redarguatur, tanquam Ecclesiastica jura dissolvens.*

Habetur in decreto cap. si quis Presbyter vel Diaconus 7. q. 1. & confirmatur Apostolorum Canonibus 15. & 16. & Arclat. Concilii I. can. 21. & Niceni canonibus 15. & 16. Vide superius adnotata ad Nicenum c. 15. Praeterea Chalcedonensem can. 20. & Aquigranensem can. 71. hac etiam refert Nicenum can. 5. Antiochenum 3.

7. Can. IV. *Si quis Episcopus damnatus a Synodo, vel Presbyter, aut Diaconus a suo Episcopo, ausi fuerint aliquid de sacro ministerio contingere, sive Episcopus juxta praecedentem consuetudinem, sive Presbyter, aut Diaconus, nullo modo liceat ei, nec in alia Synodo restitutionis spem aut locum habere satisfactionis; sed & communicantes ei omnes de Ecclesia abjici oportet, & maxime si postquam didicerint adversum memoratas prolatae sententiam fuisse, eisdem communicare tentaverint.*

Hanc poenam meretur Clericus quicumque Superioris censuram adversum se latam per contumaciam violaverit, cum liceret ei vel Praelato supplicare, aut appellationem ad superius tribunal interficere. Potest tamen pia mater Ecclesia poenitentem adhuc in integrum restituere, atque ab hujus Canonis severitate dispensare, si humiliter suum reatum agnoscat. Habetur apud Gratianum cap. si quis Episcopus, 11. q. 3. Vide paulo infra can. 6. hujus Concilii.

Istam doctissimorum animis offusam caliginem discussit Schelestrates, scribentium, Canonem istum quartum, utpote per invidiosam malitiam Arianorum sancitum, fuisse a Romanis Pontificibus Julio, & Innocentio primo rescissum & obliteratum in causis sanctorum Athanasii & Chrysostomi. Veruntamen Pontifices illi Canonem istum IV. non intenderunt abrogare, sed alterum, quem furtim apud Antiochiam, praesente Ariano Principe Constantio, Episcopi Ariani procuderunt, postquam Orthodoxi Antistites sese a Concilio jam disempto subdlexerant. Ista vero quartus reliquique Antiocheni canones, ut supra demonstratum est artic. 3. in auctoritatem ab Ecclesia recepti sunt a sexcentis Patribus in Synodo Chalcedonensi, actione 4. adversus Carolum & Dorotheum monachos Eutychianos, qui nitentur Dioscororum Synodali judicio gradu motum restituere. Tunc Synodus Canonum selectorum librum, quibus Romana utebatur Ecclesia, proferri iussit, ex quo lectus est iisdem verbis Canon iste Antiochenus, & a cunctis approbatus; secundum quem Carolus & Dorotheus declarati sunt ac denunciati excommunicati. En sexcenti Patres Canonem hunc ipsum non modo approbant, sed etiam pro regula, quam transilire non liceat, sibi proponunt. Praeterea Episcopi Pisi in sua ad Leonem Antiochenum ep. 4. eo utuntur adversus Timotheum Aclurum a Synodo Aegyptiaca sub Pretorio Alexandrino Episcopo depositum, & in pertinacia persistentem. Eundem pariter Canonem insinuant Episcopi Mauri contra supramemoratum Timotheum epist. ad Leonem Augustum 39. dicentes, *Nullus ei per Canones sanctorum*

Patrum venia sermo relinquatur. Horum pleam fidem facit Liberatus Diaconus in Breviatio. Anno 534. rogatus a Caesario Arelateni Joannes Papa II. de causa Contumeliosi Episcopi, respondit ei epist. 4. servandum esse Canonem 4. Antiochenum, cujus ipsa verba proferit. Ad haec vero rescribit Caesarius: *Canones illos ad se transmissos a sanctis Sacerdotibus provenisse, qui hoc pro exemplo vel remedio Ecclesiarum suis definitionibus deliberaverunt.* Et addit; *Non posse, nec debere fieri, ut sanctorum ac salutarum Sacerdotum Canones contemneres, aliter quam illi statuerint, observare vel agere praesumamus.* Denique octavo saeculo Adrianus I. Pontifex transmittit ad Carolum Magnum selectos Canones, quorum praesertim auctoritate Romana regebat Ecclesia. In his Canon 4. Antiochenus nominatim habetur. Ipseque Carolus religioso desiderio flagrans, ut his canonibus Gallicanae regerentur Ecclesiae, ipsos eisdem, & nominatim Antiochenum quartum in suo Capitulari inseruit. Possent alia pleraque adduci in confirmationem hujus Canonis quarti argumenta, nisi haec satis abundeque sufficerent.

8. Can. V. *Si quis Presbyter vel Diaconus contempto suo Episcopo seipsum ab Ecclesia segregaverit, & privatum apud se collectis populis altare erigere ausus fuerit; & nihilominus, Episcopo se exhortante, & semel & iterum revocante, inobediens extiterit, hunc modis omnibus deponendum, nec aliquando consequi curationem aut proprium honorem recipere speret. Quod si etiam perseveraverit conturbans & concitans Ecclesiam, per eam qua foris est potestatem, hunc tanquam seditiosum corrigi oportet.*

Lectus est ad verbum Canon iste atque approbatus in Concilio Chalcedonensi actio 4. Canon iste primus occurrit eorum, qui recursum decernunt ab Ecclesia fieri ad potestatem & vim saecularem adversus contumaces, quos nequeunt Ecclesiasticae poenae in officio continere. Et antiquior altera Synodus Antiochena hujusmodi olim praestitit exemplum, recurrendo ad ethnicum Imperatorem Aurelianum, ejusque brachium ac potestatem implorando, adversus pervicacem Paulum Samosatenum haereticum Antiochenae Ecclesiae Antistitem.

9. Can. VI. *Si quis a proprio Episcopo suis excommunicatus, ne prius ab aliis suscipiatur, quam fuerit a proprio Episcopo susceptus, vel facta Synodo accedens se defenderit, & persuasa Synodo aliam sententiam retulerit. Idem autem Decretum adversus laicos, & Presbyteros, & Diaconos, & eos qui sunt in Cleri catalogo, observetur.*

Habetur apud Gratianum cap. si quis a proprio Episcopo, 11. quest. 3. hoc idem sanciverat Nicenus can. 5. cui conformis est Sardicensis can. 13. Nunc vero loco Synodi provocatio fit ad Metropolitanam aliamve superiorem sedem, c. per quas litteras, §. nos igitur de sentent. excom. & cap. venerabilibus, §. 1. eod. in 6.

10. Canon VII. *Nullus externus sine pacificis suscipiatur.*

De pacificis, seu formatis, seu commendatitiis litteris, vide Dissertationem 7. in saeculo secundo.

11. Can. IX. *Episcopus, qui sunt in unaquaque Provincia, scire oportet, Episcopum qui praest Metropoli, etiam curam suscipere totius Provinciae; eo quod in Metropoli concurrunt omnes undequaque, qui habent negotia; unde visum est eam quoque honore precedere. Reliquos autem Episcopos nihil magni momenti aggredi sine illo, ut vult, qui ab initio obtinuit Patrum Canon; nisi hac sola, qua ad uniuscujusque Paroeciam conferunt, & administrare pro unicuique conveniente reverentia, & totius regionis curam gerere, qua suae urbi subest; ut etiam ordinent Presbyteros & Diaconos, & singula cum judicio tractent. Et nihil ultra facere aggrediantur sine Metropolis Episcopo: nec ipse sine reliquorum sententia.*

Habetur cap. per singulas Provincias, 9. q. 3. Privilegia ista Metropolitanorum sanciverat Niceni Patres cap. 4. 5. 6. 7. Paroecia veto tunc dicebatur, quae nunc Diocesis dici solet: cum olim Diocesis nomen tam in Ecclesiastico, quam civili usu, complures simul Provincias complecteretur. Obiter hic admonendus lector, erroneam esse hujus canonis editam a Gentiano Herveto translationem, ubi *metropoli* vertit, *nihil vel*, cum significet, *nihil nisi*, ut melius verterunt Dionysius & Mercator: Huic canonis suffragatur Apostol. can. 35.

11. Nonus iste Canon tres commemorat Ecclesiasticae praefecturae gradus. 1. *επαρχίας* sub Metropolitae Praefule.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

sedem tenuit, & qui mihi tunc conjunctus est in ordinationibus, annos natus sexdecim supra centum.

Hæc quidem extra communem ordinem facta sunt. Quæ autem a jure communi exorbitant, nequaquam in consequentia trahenda sunt. Et in argumentum trahi non possunt, quæ aliquando propter necessitatem sunt concessa, cap. quæ a jure, & cap. quæ propter necessitatem, de reg. jur. in 6. & l. quæ propter necessitatem, ff. eod.

Neque vero silentio involvendum est, quod de seipso scribit Augustinus epist. 119. *Adhuc in corpore posito beata memoria Patre & Episcopo meo Valerio senex, Episcopus ordinatus sum, & sedi cum ipso; quod Nicæno Concilio prohibitum fuisse nesciebam, nec ipse sciebat. Quod ergo reprehensum est in me, nolo reprehendi in filio meo.* De Eradio discipulo suo ibi loquitur. Expertus enim vir sanctus plerumque evenire, ut postquam e vivis excessit Episcopus, multæ exurgant in populo factiones & dissidia de successore subrogando; in quibus sæpenumero prævalet ejus, qui deterior est, corruptis pretio & ambitu suffragiis, electio; angebatur animo Augustinus, si forte post obitum suum Hipponensium Ecclesiæ pastor indignus, qui eam dissiparet, præficere. Quæ de detrimento præanticipare intendens, ipse Sacerdotem meritissimum Eradium sibi successorem elegit, publiceque proposuit, fecitque ab universo Clero & populo acclamante, approbari, atque in publica tabularia redigi; hoc unum cavens, ne se vivente, præter Nicænam sanctionem Eradius consecraretur Episcopus. Simili pridem industria usus fuerat Augustinus, quum defuncto Severo Milevitano Episcopo, persuasit Clero & plebi civitatis illius ut eum eligerent, quem Severus imminente morte sibi designaverat successorem. Etiam autem canon iste 23. Antiochenus prohibeat etiam in exitu vitæ sibi nominare successorem; credendum est vel non innotuisse Africanis, vel certe non fuisse ab illis receptam ejus Concilii auctoritatem, quatenus Ariani promiscue cum Catholicis in eo confederant.

Huc denique pertinent ultro citroque transmissæ inter Tarracensem Concilium & Hilarium Romanum Pontificem litteræ anno 463. excurrente. Nundinarius Barcinonensis Episcopus imminente sua morte, Irenæum Sacerdotem supremæ voluntatis arbitrio optaverat & rogarat substitui successorem, Hispaniæ Præsules, qui ad Concilium Tarracensem convenerant, hujus designationis suscepto patrocinio, litteras ad Hilarium conscripserunt, insignia Irenæi merita recensentes. Hilarius Papa, coacto eam in rem Romano Concilio, suis vicissim litteris petitionem Hispanorum Antistitem recusavit, factaque hujus Antiochenæ sanctionis mentione, quidquam adversus illam attentari vetuit. Alia non pauca in hunc scopum collimantia possent insuper congeri: ne tamen in fastidiosam prolixitatem excurrat oratio, figendus hic terminus.

18. Can. XXIV. *Quæcumque res Ecclesia sunt sub omni sollicitudine & conscientia bona, & fide qua in Deum est, qui cuncta considerat judicatur, servantur, quæ etiam dispensanda sunt iudicio, & potestate Episcopi, cui commissus est populus, & anima, quæ in Ecclesia congregantur. Manifesta vero sunt, quæ pertinere videntur ad Ecclesiam cum notitia Presbyterorum & Diaconorum, qui circa ipsam sunt, ita ut agnoscant nec ignorent, quæ sunt Ecclesia propria, nec eos aliquid lateat. Ut si contingeret Episcopum migrare de sæculo, certis existentibus rebus, quæ sunt Ecclesia, nec ipsa collapsa depereant: nec qua propria probantur Episcopi, sub occasione rerum pervadantur Ecclesia. Justum namque & acceptum est coram Deo & hominibus, ut sua Episcopus, quibus voluerit, derelinquat, & quæ de Ecclesia sunt, eidem conserventur Ecclesia, ut nec Ecclesia aliquid patiatur incommodum, nec Episcopus sub occasione proscindatur Ecclesia; neque in causas incidant, qui ad eum pertinent, & ipse post obitum maledictionibus ingravetur.*

Ista bonorum Ecclesiæ a bonis Episcopis distinctio usque adeo viguit prioribus Ecclesiæ sæculis, ut sanctissimorum Episcoporum Gregorii Nazianzeni, tunc temporis cum testamentum conderet, Constantinopolis, ut ibidem scribitur, Episcopi, & Cæsarii Arelatensis, & Remigii Remensis Episcoporum testamenta supersint, in quibus de facultatibus aliunde quam ex Ecclesia questis plena libertate disponunt. Canon iste Antiochenus refertur in cap. quæcumque res, 9. q. 1. Concilium generale Lateranense sub Alexandro III. irrita esse decernit Clericorum testamenta circa bona, quæ illis ex Ecclesia obtulerunt, can. 19. Quod jus præterea confirmatur cap. cum in officiis, c. quia nos, c. relatum est quibus, de testamen. Istis subinde canonibus, qui Clericorum

successionem Ecclesiis deferebant, postremum accessit jus spoli, relicta hujusmodi bona Cameræ addicens Apostolicæ. Istius spoli nulla mentio est in toto corpore Canonici juris, sed ejus meminit Guido Papa decil. 110. Idque receptum jus est in Italia & Hispania, sed non in Gallia, Belgio, & Germania. Plura vide inferius huc pertinentia in cau. 48. Agathensi, & quæ inibi observavimus.

19. Can. XXV. & ultimas Antioch. *Episcopus Ecclesiasticarum rerum habeat potestatem ad dispensandum erga omnes qui indigent, cum summa reverentia & timore Dei. Participet autem & ipse quibus indiget, si tamen indiget, tam in suis quam in fratrum, qui ab eo suscipiuntur, necessariis usibus profuturis, ita ut in nulla qualibet occasione fraudentur, juxta Apostolum sanctum dicentem: Habentes vilium & regumentum, his contenti simus. Quod contentus istis minime fuerit, convertat autem res Ecclesiæ in suos usus domesticos, & commoda Ecclesiæ agrorumque fructus, sine Presbyterorum & Diaconorum conscientia pertractet, sed horum potestatem domesticis suis, aut propinquis, aut fratribus filiisque committat, ut per hujusmodi personas ceteri Clerici ladi videantur, Synodo Provincia pænas iste persolvat. Si autem & alias accusetur Episcopus, aut Presbyteri, qui cum ipse sunt, quod ea, quæ pertinent ad Ecclesiam, vel ex agris, vel ex alia qualibet Ecclesiastica facultate sibi usurpent, ita ut affligantur quidem ex hoc pauperes, criminationi autem & blasphemis tam sermo predicationis, quam hi qui dispensant, taliter exponantur; & hoc oportet corrigi, sancta Synodo id quod condecet, examinante.*

Colligito inde, primariam olim fructuum & oblationum Ecclesiæ curam ad Episcopum pertinuisse, necnon horum distributionem, tum Clericis, ut Cyprianus loquitur, sportulantibus, tum egenis, tum hospicibus, tum Ecclesiæ factis rebus dispensandam. Quod idem sancitur Apostolorum canone 40. qui citatur c. præcipimus, 12. qu. 1. Declaratur pariter in c. 7. Gangrensis Concilii. Paschalis Papa II. sic in suis decretis monet: *Canone Apostolorum statutum est, ut omnium rerum Ecclesiasticarum curam Episcopus habeat, & eas veluti DEO contemplante disponet.* Singulis autem mensibus oblationes Ecclesiæ in sportulis olim inter Clericos distribuebantur, saltem in Ecclesiis Africanis; ideoque vocat eas Cyprianus epist. 34. divisiones mensuratas, id est mensuras.

20. Triennio, post celebratam, de qua egimus, Synodum Antiochenam in encæniis, cujus Canones communi, ut probatum est, orthodoxorum simul & Ariatorum consensu editos discussimus, convenere eodem denuo Ariani Episcopi, in quo Antiocheno conventu editas in pristina Synodo formulas fidei rejecerunt, & quintam proeuderunt quatuor illis præcedentibus prolixiorum, quæ multas Arii de Christo blasphemias execrantur, sed omnimodam cum Patre æqualitatem & consubstantialitatem confiteri refugiunt; DEUM tamen de DEO Patre natum ante omnia sæcula profiterentes; neque duos Deos, sed unum cum Patre Deum, Patre tamen inferiorem atque minorem, Patrique subjectum, ab eoque creatum, sed non perinde ut reliquæ creaturæ, quas Pater per Filium condidit. Quintam istam formulam a se proculam ad Occidentis Episcopos transmiserunt, a quibus rejecta merito est. Narrat fuit hæc Socrates lib. 2. cap. 19. Sozomonus lib. 3. cap. 5. ipseque Athanasius lib. de Synodis, hæc dicens: *Rursum cum istorum (scilicet quatuor formularum fidei) pænitentes, post triennium in confessum veniant.* Pseudosynodus hæc Antiochena anno 344. peracta fuit. Hilarius Pictavorum Episcopus elegantem & pereruditum librum de Synodis conscripsit, quem sequenti sæculo Hieronymus, dum in Gallia versabatur, a se propria manu exscriptum testatur, in quo selectam ex quatuor formulis fidei in priore Antiochena Synodo proculis, secundum Catholicum sensum exponit: in qua nihil aliud videtur desiderari posse præter *Consubstantialis* vocem tantopere Ariani exosam & invisam.

SYNODUS OECUMENICA

Sardicensis anni a Christo 347.

1. **C**ONSTANS, qui postquam in Constantini fratris, natu majoris demortui divisiones & provincias successerat, totius Occidentis solus regebat Imperium, cum esset Nicænz fidei studiosissimus cultor, quam frater Constantius Orientis tenens Imperium, omni conatu convellere ac profligare nitebatur, adhibitis tum precipuis,

bis, tum belli indicendi interminationibus, hoc ab illo tandem obtinuit, ut de amborum consensu œcumenica Synodus Sárdicæ cogeret ad eum effectum commodissimæ, quippe quæ confinis esset civitas ac intermedia provinciis Orientis & Occidentis inter Illyricum, Mœsiam & Thraciam constituta. Eandem Theodorus Balsamon suo sæculo Triaditæon vocitari scribit.

2. Anno igitur Christi 347. sub Julio Romano Episcopo, Rufino & Eusebio Consulibus, ut Socrates lib. 2. cap. 15. & Sozomenus lib. 3. cap. 11. tradunt, in causa tantopere ventilata in Arianorum pseudosynodis, & in Romanis tribus sub Julio Papæ Conciliis, necnon in Alexandrino Catholico atque legitimo, convocata est hæc Sárdicensis Synodus. Osus Cordubæ in Hispania Episcopus huic præfedit tamquam patronus & director, a quo proponebantur singula in Concilio decernenda, quippe primus omnium subscripsit: deinde Protogenes Sárdicæ Episcopus, tum, quos Athanasius ad Solitarios dicit Julii Romæ Episcopi Legatos, Archidamus & Polixenus Presbyteri. Huic interfuere plusquam trecenti Orthodoxi Episcopi, ut Athanasius, qui ipse in hac Synodo confedit, testatur in Apologiæ suæ secundæ exordio. Idemque paullo inferius subscripsisse refert trecentos quadraginta quatuor. Socrates vero asserit interfuisse Occidentalium Catholicorum numerum trecentorum septuaginta sex, lib. 2. cap. 16. Præter quos Sárdicam convenere Orientales ex Arii & Eusebianorum colluvie septuaginta sex Episcopi, qui causæ suæ diffusi urbe Sárdica Philippopolini Thraciæ concesserunt, pseudosynodum ibidem habituri, sub præside Stephano Episcopo Antiocheno.

3. Agitatum est in primis de Athanasio ab Eusebianis damnato & abdicato iudicium, citatque illius accusatores & damnatores, ut accusationum & condemnationum suarum causas rationesque proferrent & prosequerentur. At illi, qui perfidiarum suarum conscii sese jam subdlexerant, spreto vadimonio in pristina malitia fuere contumaces. Revisa sunt Sárdicæ acta & processus Tyrîi Conciliabuli, Romanique Concilii, & quæcunque Legati Eusebianorum eadem in causa apud Julium Romæ adversus Athanasium prodixerant; cunctisque accuratissime circumspèctis, pro Athanasio dicta sententia est. Simile retulere absolutionis iudicium Marcellus Ancyrae, Asclepas Gazæ, alique ab Arianis abdicati Antistites, & constitutum, ut ad proprias Ecclesias remearent, expulsis ab Alexandria Gregorio, Ancyra Basilio, & Gaza Quintiano harum Ecclesiarum invasoribus. Quia etiam aliquot Arianos Præsules ex his, qui Philippopolim secesserant, iudice citatos, & coram adesse detrectantes, examinatis eorum actis damnarunt, & sedibus Ecclesiarum deiecerunt, Stephanum Antiochia, Menophantem Epheso, Acacium Eusebii successorem Cæsarea Palæstinæ, Gregorium Laodicea, Theodorum Heraclea, Narcissum Neroniade, Ursacium Syngidone, Valentem Murso in Pannonia. De his omnibus Sárdicenses Patres litteras ad Julium Pontificem, ad Constantium & Constantem Augustos, & ad Egypti Ecclesias conscripserunt, aliasque insuper ad universas Ecclesias. Nullum vero fidei Symbolum ediderunt, existimantes Nicænum sufficere; longe ab Arianorum instabilitate novas subinde fidei formulas fingentium atque resingentium, discrepantes. Quod etiam decreto suo confirmavere Sárdicenses; id enim prodit Athanasius scribens ad Antiochenos: *Sancta (inquit) Synodus, qua Sárdica convenit, decreto suo sancivit, ne quid ulterius de fide scriberetur, & sese contentos esse Nicæna fide declararunt, ut cui nihil deesse, & in qua integra & solida pietas contineretur. Neque edendam esse aliam professionem fidei, ne illa, qua Nicæa scripta est, suos numeros non habere videretur, neve illis, quibus libido est semper nova statere, occasio huiusmodi suppeditaretur; ut iterum atque iterum de fide desiniant.*

4. Can. Sárdicensis I. *Osus urbis Corduba Episcopus dixit: Non tam mala consuetudo, quam corruptissima rerum corruptela est ex ipsis fundamentis penitus extirpanda, ne cui Episcopo liceat a parva civitate in aliam migrare. Eius enim causa prætextus est manifestus, propter quem talia tentantur. Nullus enim Episcopus adhuc inveniri potuit, qui a maiori civitate in minorem transferre studuerit. Unde constat, eos habendi plura cupiditate succendi, & magis arrogantia servire, ut videantur majorem habere potestatem, placeatne hoc omnibus ut huiusmodi improbitas acerbius vindicaretur? Existimo enim eos ne laicam quidem habere debere communionem, Omnes Episcopi dixerunt: Placet omnibus.*

Consulito quæ superius adnotavi ad Nicænum can. 5. quo pœna transilientium ab uno ad alterum Episcopatum statuitur, ut compellantur pristinam, quam deseruerant, Ecclesiam resumere. At Sárdicensis canon vult

eos utraque carere, & insuper omni etiam laica communionem arceri: Non desunt tamen in oppositum præfata exempla: sed canonum auctoritate, non autem infractionis consuetudine regi debet Ecclesia, nisi contrarium suadeat gravis aut necessitas, aut utilitas illius, omni posthabito ad singulos homines affectu atque respectu. Certum est, non nisi divino Spiritu impulsam (quod etiam suadebat maxima universæ Ecclesiæ necessitas) Principem Apostolorum Petrum Antiochia excessisse, suamque sedem Romæ fixisse, quæ caput Imperii erat, & ubi Christus nondum fuerat annuntiatus. Gregorius Nazianzenus, post administratam Salamorum, & Nazianzenam Ecclesiam, consensit electioni suæ ad Constantinopolitanam: Meletius priusquam Antiochenam capesseret Ecclesiam, alteram jam rezerat, scilicet Sebastianam in Armenia, ut testantur Hieronymus in Chronico, veteresque historiarum Ecclesiasticarum auctores, Rufinus, Socrates, Theodoritus, Sozomenus. Similiter Eustathius laudatissimus Antiochenæ Ecclesiæ Præsul, Ecclesiam prius Beroæ in Syria rezerat, ut fidem facit in Catalogo Scriptorum Hieronymus. Alia multa huiusmodi congerit exempla Socrates lib. 7. c. 37. Sed utrum illa omnia licite peracta fuerint, viderit idem ipse qui retulit. Quia etiam addit canon 2. Sárdicensis, *Ut si quis Episcopus fraudulenter alterum ambiverit Episcopatum, ne quidem in exitu vitæ laica communionem dignum habeatur.*

5. Can. III. *Osus Episcopus dixit: Hoc quoque necessario est adjiciendum, ut nullus Episcoporum ex sua provincia in aliam provinciam, in qua sunt Episcopi, transeat: nisi usque a suis fratribus vocetur, ne videamur dilectionis fores claudere. Hoc autem etiam similiter providendum est, ut si in aliqua provincia Episcoporum quispiam adversus fratrem suum & coepiscopum negotium habet, neuter eorum ex alia provincia Episcopus cognitores evocet. Si quis autem Episcoporum in aliquo negotio condemnandus visus fuerit, & existimet, se non malam, sed bonam causam habere, ut etiam rursus iudicium revocetur, si Vestra Dilectioni videatur, Petri Apostoli memoriam honoremus, ut ab iis, qui iudicaverunt, scribatur Julio Romanorum Episcopo, & per propinquos provincie Episcopos, si opus sit, iudicium renovetur, & cognitores ipse præbeat. Si autem probari non potest causam esse talem, ut ea rursus iudicari opus sit, quæ semel sunt iudicata, non infirmentur, sed rata sit lata sententia.*

Prima huius Canonis parte sapienter provisum est; ne inter Episcopos alii aliis offendiculo sint, dum alii aliorum provincias parocialesque per ambitionem & mutuum æmulationem peragrunt, sui que ostentatione & fastu diocesanos alios subditos in sui cultum & admirationem propriique Episcopi despectum excitant. Quod utique vitium Eusebianis Episcopis de Imperatoris gratia superbientibus, & adversum Orthodoxos Antistites insultantibus erat frequentissimum. Huic consonat canon huiusmodi Synodi can. XI.

6. Altera Canonis pars non minore sapientia providet, ut Episcoporum ad Apostolicam sedem appellationes admittantur; id enim dirimendis Episcoporum litibus peropportunum est, ut recursus interjiciatur ad supremum Ecclesiæ tribunal, a quo demum causæ ita desinantur, ut nulla supersit provocatio. Nemo Marcionis historiam nescit, ab excommunicatione sibi a proprio patre Ponti Episcopo inflicta ad Pium Papam recurrentis, ut tradit Epiphanius hæc. 43. Fortunatus pariter, & Felix, a Cypriano Carthaginensium depositi ad Cornelium Pontificem provocarunt, ut colligitur ex Cypriani epist. 55. ad eundem Cornelium. Basilides quoque in Hispania gradu motus ad Stephanum summum Pontificem provocavit, eodem Cypriano testè epist. 68. Athanasius alique Episcopi, ab Arianorum Conciliabulis abdicati, ad Julium Episcopum Romanum appellantes, suis sedibus pristinis ejus iudicio restituti sunt. Idemque iudicium præcessit Synodum Sárdicensem, ut initio secundæ apologiæ suæ perspicuum facit idem Athanasius. Exinde post Sárdicense decretum, Joannes Chryostomus a Concilio depositus, cui præerat Theophilus Alexandrinus, ad Innocentium Papam provocavit, ut ex duabus ejus epistolis ab ipso ad eundem scriptis liquet. Flavianus, a Dioscoro Alexandrino in pseudosynodo Ephesina Episcopatu dimotus, Leonem Romanum Episcopum imploravit, ut scribit Liberatus in breviario cap. 12. Ad eundem simili remedio recurrit Theodoretus Episcopali sede ejectus, ut fidem facit ejusdem ad Leonem epistola, Gregorius primus lib. 2. epist. 6. sacra suspendit communionem Joannem Episcopum primæ Justinianæ; eo quod Thebanum Episcopum post ejus ad Apostolicum tribunal provocationem, iudicare ausus fuisset. Summus Pontifex Leo Magnus ita de istiusmodi appellationibus

lationibus suam perhibet testimonium epist. 86. ad Episcopos provincie Viennensis: *Nititur consilio maturiore corrigere, & vestrarum Ecclesiarum statum communicato vobiscum labore componere; non nova instituentes, sed vetera renovantes: ut in status consuetudine, que nobis a nostris patribus est tradita, perduremus; & DEO nostro, per boni operis ministerium, remotis perturbationum scandalis, placeamus. Nobiscum itaque vestra fraternitas recognoscat Apostolicam sedem pro sui reverentia a vestra etiam provincia Sacerdotibus innumeris relationibus esse consultam, & per diversarum, quemadmodum vetus consuetudo poscebat, appellationem causarum aut retractata aut confirmata fuisse iudicia.*

7. Can. IV. Gaudentius Episcopus dixit. *Si videtur necesse esse adjici huic sententia, quam sincera dilectione plenam protulisti, ut si quis Episcopus fuerit depositus iudicio Episcoporum, qui sunt in vicinia, & dicat rursus sibi defensionis negotium competere, non prius in Cathedrali alius substituat, quam Romanus Episcopus causa cognita sententiam tulerit.*

Prudens necessariaque admonitio propter violatum jus ab Arianis, qui deposito a seipsis Athanasio & ad Julium Papam appellant, Gregorium Cappadocem suffecerunt. Legitimus etiam interjectæ appellationis effectus est suspensio iudicii anterioris, & devolutio ad iudicium superioris tribunalis, I. unica, ff. nihil novari appellat. interpo. & cap. ad hæc, & cap. proposuit, de appellat.

8. Can. V. *Osus Episcopus dixit: Et hoc placuit, ut si Episcopus accusatus fuerit, & omnes iudicaverint congregati Episcopi regionis ipsius, & de gradu suo eum deiecerint; si appellaverit qui deiectus videtur, & confugerit ad beatissimum Romanæ Ecclesie Episcopum, & voluerit se audiri; si iustum putaverit ut renovetur examen, scribere his Episcopis dignetur Episcopus Romanus, qui in finitima & propinqua altera provincia sunt, ut ipsi diligenter omnia requirant, & juxta fidem veritatis definiant. Quod si is, qui rogat causam suam iterum audiri, deprecatione sua moverit Episcopum Romanum, ut de latere suo Presbyteros mittat, erit in potestate quid velit, & quid aestimet. Si decreverit mittendos esse, qui cum Episcopis presentes iudicent, ut habeant etiam auctoritatem illius persona, a qua destinati sunt, erit in ejus arbitrio. Si vero crediderit sufficere, ut Episcopi provinciales negotio terminum imponant, faciet quod sapientissimo consilio suo iudicaverit.* Canon iste, qui in editione Græca notatur quintus, in editionibus Dionysiana & Isidoriana collocatur septimus.

Sapienti providaque definitione sancitum fuerat a Sardicenis Patribus can. 3. Si inter duos Episcopos lis aliqua subnascatur, a neutro litigantium posse ullos alterius provincie Episcopos in causæ cognitionem evocari. Nec enim in causas alterius provincie isti ullam jurisdictionem habent, neque litigantes eam illis conferre queunt, nisi per compromissum in eos ut in Arbitros conveniant; Par enim (ut monet Innocentius Papa III.) in parem non habet imperium, cap. innotuit, de elect. Quia vero Apostolica potestas in omnem diffunditur Ecclesiam, eique omnis subicitur Episcopatus; ideo statuunt can. 5. Sardicenses Patres, quorumlibet Episcoporum causas dirimi a Romano Episcopo posse, mittente cognitores *ἐπιτρόπους* sive ex latere suo, sive illos ex provinciis, & ut dicunt, *ex partibus* eligente ac delegante, prout satius duxerit.

Can. VI. *Licentia vero danda non est ordinandi Episcopum aut in vico aliquo, aut in civitate modica, cui sufficit unus Presbyter; quia non est necesse ibi Episcopum fieri, ne vilescat nomen Episcopi & auctoritas.*

Hoc idem statuitur in Concilio Laodiceno can. 75. quem inferius require. Eodem spectat apud Gratianum distinctio 80. per totam.

Gravis & illustris circa novorum Episcopatum erectionem questio ventilatur, sive in jamdudum constituta provincia Ecclesiastica, sive in locis noviter ad Christi fidem convertis. Et in provinciis quidem jam in Ecclesia constitutis nihil aliud olim ad novos constituendos Episcopatus requirebatur quam Metropolitanis, aut Synodi provincialis decretum, simulque Episcopi suffraganei consensus, de cujus territorio novus subducendus erat Episcopatus. Neque tunc requirebatur ullus sive Romani Episcopi, sive Imperatoris Regive consensus. Hac via Basilius Magnus, postquam Valentinianus Imperator Arianus Cappadociam in duas civiles provincias distinxerat, novamque in secunda Cappadocia Metropolim erexerat Tyanam; ut sur provin-

cia diminutionem Cæsariensis Metropolitana *Basilii* utcunque refarciret, Sazimorum Ecclesiam *erexit* in Cathedrali seu Episcopalem, quam Gregorio Nazianzeno regendam contulit, invito licet multumque *repugnanti* & reluctanti. Augustinus pariter Hipponensis Episcopus, consentiente Numidie Primæ, Fussilam de proprii Episcopatus territorio detraxit, fecitque seorsum Episcopalem recenti constituto in ea Præsule Antonio; quam rem a se ita gestam postmodum idem scripsit Augustinus epist. 261. ad Cælestinum Romanum Pontificem, dolenter illi recensens insolentes excessus novi Episcopi ex recenti dignitate in superbiam elati. Joannes pariter Chryostomus Wilam orthodoxum Gothis præfecerat Episcopum, ut gentem illam in Arianismum prolapsam in fidem Nicenam reduceret: quod a se factum ipsemet scribit epist. 123. ad Olympiadem. Celebre est, quod de Athanasio Alexandria Antistite referunt Rufinus & Socrates, consecratum fuisse ab illo Frumentium, ut esset Indorum Episcopus, tametsi Alexandrino Episcopo Nicæna Synodus limites intra Egyptum, Libyam, & Pentapoli præfixisset. Pantanum quoque ab Alexandria Episcopo ad prædicandum Indis Evangelium fuisse jam antea directum, fidem faciunt Eusebius & Hieronymus. Postquam Basinopolis Juliani Apostatæ rescripto in Civitatis honorem erecta fuit, non distulit Nicænus Episcopus, de cujus parocia erat nova civitas, novum illi asciscere & sacrare Præsulem. His similia occurrant Veterum exempla.

Veruntamen septimo excurrente sæculo, ceperunt tum Romæ Pontifices, tum gentium Reges intervenire ad novorum Episcopatum erectiones: idque jus in hunc usque diem propagatum est. Gregorius Papa II. Bonifacium Apostolicæ virtutis virum in vastissimas Germaniæ regiones transmisit: quem Apostolicæ potestatis ad prædicandum, novasque fundandas Ecclesias, deque iis ad nutum disponendis consortem fecit. Eaque de re Carolum Martellum Franciæ gentis Principem admonuit, enixe rogans, ut Bonifacium suo tueatur protegatque patrocinio. Id vero beneficium invictissimus Carolus cumulate præstitit. Bonifacius Bajuariam postmodum adventans, Othilone duce aliisque Principibus mirifice approbantibus, ad præcedentem, quem reperit, religionis Episcopatum tres novos adjunxit; tunc enim erectæ recens Ecclesiæ Cathedralis quaternarium numerum complevere, Salisburgensis, Frisingensis, Ratisbonensis, & Passaviensis. Accesserunt reliqui his temporibus Apostolici Prædicatores, a quibus propagata feliciter gentium Aquilonarium conversio est, Villebrodus, Svibertus Corbiniensis, atque ante hos in Anglia Augustinus Gregorii Papæ I. Apostolicus Legatus, qui plerosque in ea insula recentes Episcopatus erexit. Quin etiam Gregorius Turonensis lib. 1. hist. cap. 3. & de glor. Contest. cap. 3. fundatores Gallicanarum Ecclesiarum ex Romana Sede transmisit ad prædicandum efferatis gentibus Christi fidem, enumerat Saturninum Tolosatibus, Gratianum Turonibus, Trophimum Arelatensibus, Paulum Narbonensibus, Dionysium Parisiensibus, Astremonium Arvernibus, Martialem Lemovicensibus: hos omnes Romana Sedes huc ad prædicandum transmisit, non uno, sed diversis, ut credibilis est, temporibus. Hæc, aliaque permulta Ludovicus Tomassinus, Congregationis Oratorii Gallicani illibatam decus, ingenii admirabilis inexhausta fecunditate congestit in sua illa Disciplinæ veteris atque recentis Ecclesiæ doctissima lucubratione.

9. Can. VII. Editionis Græcæ, qui est VIII. Dionysianæ & Isidorianæ. *Osus Episcopus dixit: Importunitates, & nimia frequentia, & injusta petitiones fecerunt nos non tantum habere gratiam vel fiduciam, dum quidam Episcopi non cessant ad Comitatum ire, & maximo Afri, qui sicut cognovimus, sanctissimi fratris & coepiscopi nostri Grati salutaria consilia spernant atque contemnunt; ut non solum ad Comitatum multas & diversas Ecclesiæ non profuturas causas perferant, neque ut fieri solet & oportet, ut pauperibus, aut viduis, aut pupillis subveniantur, sed ut dignitates & administrationes seculares quibusdam postulent. Hæc itaque privatas olim non solum mormurationes, sed & scandala excitant. Evanescentium est autem, ut Episcopi intercessionem his præstent, qui iniqua vi opprimuntur, aut si vidua affligitur, aut pupillus expolietur; si tamen ista nomina iustam habeant causam aut petitionem. Si ergo vobis fratres charissimi placet, decernite, ut Episcopi ad Comitatum accedant, nisi forte hi, qui religiosi Imperatoris litteris invitati, vel evocati fuerint. Sed quoniam saepe contingit, ut ad misericordiam Ecclesiæ confugiant, qui injuriam patiuntur, aut qui peccantes in exilio vel in insulis damnantur, aut certe quancunque sententiam accipiunt: subveniendum est his, & sine dubitatione petenda indulgentia.*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

tensum Metropolis. Sape itaque ad eam ex Provin-
cis Presbyteri & Diaconi accedunt, & brevis tempo-
ris mora non contenti permanent, & omne tempus illic
agentes transigunt, aut vix tandem post plurimum tem-
pus in suas Ecclesias reverti coguntur. De iis ergo de-
finiendum est. Osius Episcopus dixit: Ea decreta, qua
de Episcopis constituta sunt, servantur etiam in hujusmo-
di personis,

Qui in isto Canone loquitur, ut ex subscriptione li-
quet hujus Synodi, erat Thessalonicensis Episcopus;
ideoque de propria Ecclesia provisum esse voluit. The-
salonica porro celeberrima est Macedoniae Metropolis,
nobilissimumque fuit Orientis emporium. Ad hanc ve-
ro plerique Clerici consuebant, non tantum loci am-
plitudine & splendore civitatis illæcti, sed etiam ad caus-
as & lites Ecclesiasticas prosequendas ad hujus Metro-
politæ tribunal, cujus erat amplissima jurisdictio in uni-
versas Macedoniae, Daciae, Mysiæque Ecclesias, camque
Illyrici partem quæ ad Orientis Imperium pertinebat,
ut fidem facit Theodoritus lib. 5. hist. Eccles. cap. 17.
At vero alterius Illyrici partis, quæ ditione comprehen-
debatur Occidentalis Imperii, quod tempore hujusce
Concilii a Constante regebatur, caput & Metropolis
erat Sardica civitas, in qua peractum fuit istud, quod
exponimus, Concilium. Quod quidem tametsi fuerit
generale, quia tamen nihil novi circa fidem definiit,
sed Nicenam definitionem, quæ præcesserat, stabilivit
& confirmavit: idcirco Zosimus Pontifex Romanus, ut
ex Carthaginiensi VI. Concilio liquet, Sardicenses ca-
nones Nicæno Concilio adscribit, & vetustissimus Co-
dex canonum, quo utebatur Romana Ecclesia sub uni-
co Nicæni Concilii titulo, ut ex editione Quæteliana
perspicuum sit, Nicænos & Sardicenses omnes una ca-
nones comprehendit. Prætereaque Gregorius Magnus
lib. 2. epist. 10. Isidorus lib. 8. etymolog. cap. 16. Beda
lib. de temporib. cap. 65. alique nonnulli in enumera-
tione Conciliorum generalium Sardicense tamquam Ni-
cæni appendicem silentio prætereunt,

CONCILIABULUM SARDICENSE,

Seu potius Philippense Arianorum anni
ejusdem cum legitimo præcedente.

1. **E**Xperimento nimis frequenti compertum est, ve-
rissime ab Hieronymo, in vita Malchi mona-
chi, asserti: Ecclesiam Christi, postquam ad Christianos
principes devenit, potentia quidem & opibus splendi-
diorem, sed virtutibus minorem evasisse. Otium enim
& prosperitas superbiam atque hæreses invexerunt, a
quibus reliquæ animorum pestes, omnisque generis vi-
tia propagata sunt. Profligatis a Constantino Magno
tyrannis Christianorum persecutoribus Maximiano, Li-
cino, Maximino, plerosque Ecclesiæ Antistites aulica
incessit ambitio, adulatio, luxus, invidia, superbia;
inde dissidia, hæreses, calumniæ, & mutue insectatio-
nes insensibilis, adjuvante & promovente Constantio
Ariano Principe, ab hæreticis Episcopis dementato.
Igitur postquam Catholici Principis Constantis genero-
so conatu Constantius Arianus consensit in Sardicen-
se Concilium ad dirimendas de religione controver-
sias, Sardicæ indicta est œcumenica Synodus. Episco-
pi orthodoxi toto fere ex Occidente ad commune bo-
num, pacemque componendam stabilem ac diuturnam
confluxere. Arianæ quoque rogati Sardicam advenere
numero septuaginta tres, animis obstinatis, tantum ne
viderentur tantopere desideratam communem concor-
diam averfari, Advertentes tamen se numero ceteris im-
pares, neque sperantes ullum a Constantio ejusve Co-
mitibus præsidium, qui orthodoxis insultare, dirisque
eos comminationibus percellere solebant, astuto con-
silio sese a Catholicis subdlexerunt. Et quamvis illos
ad se Catholici missis Legatis invitarent, obnixque
detrectantes, ad Synodum ab ambobus Imperatoribus
indictam juridice demum citarent, illi Sardicæ disce-
dentes Philippos Thraciæ urbem concesserunt, atque
ita seorsim utrique Synodum suam habuere. Sardicenses
auspicantur a discussione causæ tantopere agitæ Atha-
nassi Alexandrini, Marcelli Ancyranæ, & Asclepæ Ga-
zenis, aliorumque, quos Eusebiani calumniis, deposi-
tionibus & exiliis fuerant insectati, omnibusque ad
amissum exploratis pronunciant innocentes & injuste
sedibus suis ejectos, acta rescindunt Arianorum Episco-
porum, eorumque non paucos sedibus & dignitatibus
exautorant, & in ordinem redigunt, Gregorium Ale-
xandria, Stephanum Antiochia, Basilium Ancyra, Quin-
tianum Gaza, Ursacium Singidone, Valentem Mursa

depellunt. Legatos cum litteris ad Imperatores mittunt
rogantes, ut ipsorum studio & sollicitudine, sacri Con-
cilii decreta executioni mandentur. Synodicas epistolas
ad Julium Papam transmittit, & ad Alexandrinam Eccle-
siam, aliasque omnes Ecclesias, & ad universos Episco-
pos, quarum permultæ referuntur ab Athanasio in Apo-
logiis, & ad Solitarios, & ab Hilario in fragmentis.

2. Ex adversa parte Arianæ Philippus secesserunt, præ-
sidente illorum conventui Stephano Antiocheno, Scien-
dum, duas esse Philipporum civitates, unam quidem
Macedoniæ, prædicatione Pauli Apostoli, ejusdemque
epistola ad Philippenses insignem: alteram in Thraciæ,
cujus est apud Plinium mentio lib. 4. cap. 11. In ista
vero Thraciæ habita est Pseudosynodus, ut Socrates
aliique veteres Scriptores tradidere. Ista hæreticorum
cohors omnes transiliens religionis & modestiæ fines,
adversus Julium Romæ Pontificem, Osum Corduben-
sem, Maximinum Trevirensis, aliosque Præsules Or-
thodoxos, eo nomine quod Athanasio aliisque Episco-
pis Tyria Synodo damnatis communicarent, eisque pa-
trocinantur, anathematis sententiam dixit: novam fi-
dei formulam, haud contentam multiplicibus a se in Con-
cilio Antiocheno fabricatis, proculdit, quam Sardicen-
sem denominavit: in qua condemnatis, ut in Christum
religiosior videretur, quibusdam Acti blasphemias, a
consubstantialitate consulto abstinuit. Præterea ut tra-
dit Sozomenus lib. 3. cap. 10. encyclicas litteras ad uni-
versas Ecclesias & Antistites direxit, ne Julio aliisve a
se damnatis communicarent. Præterea ut Donatistas
quantumvis religione a se diversos demereretur, eo-
rumque accessione & societate suas partes auget, ad
Donatum scripsit Carthagini Pseudoepiscopum litteras
societatis. Grato autem legitimo Carthagini Episcopo,
qui in sacra Sardicensi legitimaque confederat, insen-
sibilissimam Synodicam epistolam fraudulentis referat men-
daciis conscripsit, quæ in fragmentis Hilarii legitur;
quo factum est, ut Donatistæ, in hæreticorum illorum
societatem adjuncti, falsam istam & hæreticam Synodum
sub nomine Sardicensis tota Africa pervulgaverint, ve-
ramque & Catholicam Sardicensem omni arte suppres-
ferint. Ideoque Augustinus non aliud Sardicense Con-
cilium agnoverit quam Arianorum, lib. 3. contra Cre-
sconium, cap. 34. & epist. 163. inscripta ad Eleusium,
& alios fratres.

3. Hilarius lib. de Synodis adversus Arianos, istos re-
fellit homœousion de Filio Dei prædicantes, sed homœou-
sion ideo rejicientes, quia vox ista in sacris Scripturis
minime legitur. At ille replicat neque homœousion in
eis legi, quod tamen sæpe usurpant, parumque referre
de vocibus, dum rerum veritas teneatur, quam Scriptu-
ræ ipsæ confirmant. Additque eosdem eandem reproba-
re vocem ex prætextu, quia in præcis Antiochenis con-
tra Paulum Samosatenum Conciliis vox homœousii fuerit
repudiata; sed sapienter respondet hujus rejectionis caus-
sam fuisse, quia hic hæretarcha dogmatizabat unicam
esse totius Trinitatis Personam, camque hæresim, quam
postmodum Sabellius propugnavit, Paulum Samosate-
num docuisse nomine abusum homœousii. Nunc vero ab
Ecclesia istam Catholico sensu approbari vocem, ad di-
stinguendam inter distinctas Personas unam indivisam
eamdemque naturam ac substantiam,

CONCILIUM CARTHAGINENSE

Primum sub Julio Romæ Ecclesiæ
Pontificæ, Anni 348.

1. **S**oluto Sardicensi Concilio, Gratus Carthagenensis
Episcopus, & Africae Primas, (cujus sit mentio
in Canone Sardicensi 7. alias 8. quique ibidem subscri-
ptus legitur cum triginta aliis Africanis Episcopis) ex
sacra digressus Synodo, aliquot sibi adherentibus Præsuli-
bus comitatus Constantem Augustum (cujus Imperio
Africa parcat) convenit, auxilium rogans contra tu-
multuantes assidue Donatistas. Ille ut eos reprimeret,
geminos Legatos Paulum & Macarium plena instructos
potestate, copios numerosis præmunitionibus in Africam mi-
sit, ut passim referunt Optatus & Augustinus. Unde
ipsi Donatistæ exdibus & perturbationibus omnia mi-
scentes coerciti sunt: eorumque Præsules usurpatis se-
dibus dejecti, exilio compulsi sunt solum vertere: &
cum his præcipue Donatus Carthagenensis Ecclesiæ in-
valor. Horum omnium exilio, & (quam Donatistæ
vocabant) persecutione Macariana factum est, ut Afri-
cane Ecclesiæ multos annos tranquilla felicitate frue-
rentur: donec mortuis Constante & Constantio, qui
eis successit Julianus Apostata, in Ecclesiæ perniciem
intentus, omnes Donatistas postliminio revocavit,
Quando

Quando autem, illis perturbatoribus depulsis, Africa in fide unanimes & profunda pace conquiescebat, Gratus Carthaginensis istud Concilium Carthagine indixit anno Christi 348. ut ruinas sarciret, quas Donati schisma induxerat.

2. Canon V. *Privatus Episcopus Vegesitanus dixit: Suggere sanctitati vestre, ut statuas non licere Clericum alienum ab aliquo suscipi sine litteris Episcopi sui, neque apud se retinere, nec laicum usurpare sibi de plebe aliena, ut eum ordinet sine consensu Episcopi sui, de cuius plebe est. Gratus Episcopus dixit: Hec observantia pacem custodivit: nam memini in Sardicensi Concilio sanctissimo statutum ut nemo alterius plebis hominem usurperet; Sed si forte erit necessarius, petat a collega, & per consensum habeat.* Vide ipsos Sardicenses can. 15. 16. 19. Eandem præcipiunt disciplinam Apostolorum canones 15. & 16. & maxime 3. *Neminem (inquit) peregrinum, sive Episcopum, sive Presbyterum, sive Diaconum recipi decernimus, sine commendatitiis litteris æmæ curatiorum.* Theodorus Balsamon ad Apostolorum can. 15. scribit, opus esse volenti clerico in alieno Episcopatu versari commendatitiis litteris: at volenti clericalia ibidem obire munia, necessarias esse litteras *ἀποστασιασ*, *διμισσορίας*: quales etiam sumebant alio proficiscentes Episcopi a suo Metropolitanò, vel a Synodo Provinciali; ut statutum paullo ante vidimus a Concilio Sardicensi. Hodie vero ad clericalia munia in alieno Episcopatu obeunda sufficiunt suscepti Ordinis litteræ, cum commendatitiis seu testimonialibus proprii Episcopi, juxta Concilium Tridentinum sess. 23. cap. 16. Prohibet vero Synodus Nicæna can. 16. omnem alieni clerici ordinationem, factamque declarat irritam, ubi proprii consensus Episcopi defuit, qui debuit manifestari litterarum dimissoriarum exhibitione. Quam regulam iterarunt innumera subsequuta Concilia.

3. Can. VI. Clericis districtè vetat domorum administrationem aut procurationem suscipere, cum edicatur 2. Timoth. 2. *Nemo militans Deo implicet se negotiis secularibus.* Eodem spectat Lateranensis Concilii canon, cap. penult. de vita & honest. Cler. Maxime vero Chalcedonensis Synodi can. 3. quem inferius cum additis observationibus requirito.

Can. VII. Interdicit Procuratores, tutores, negotiorum gestores in Clerum ordinari, nisi postquam redditis ratiociniis liberati fuerint. Habetur in Decreto, cap. Magnus Episcopus, dist. 54.

In serie orthodoxorum Carthaginis Episcoporum, post Mensurium sequitur Cæcilianus, Cæciliano successit Rufus, Rufo Gratus, qui obitu suo vacuum Carthaginensis Ecclesiæ sedem Genethlio (qui alibi Genedius scribitur) reliquit: Genethlius deinde Aurelium nactus est successorem.

dem libr. de Synodis Arimin. & Seleuciensi; & apud Theodorum lib. 2. cap. 15. & testimonio Hilarii sic dicentis in fragmentis: *Igitur ad tollendum ex Episcopatu Photinum, qui ante biennium jam in Mediolanensi Synodo erat hereticus damnatus, &c.* Itemque superest epistola Liberii Papæ ad Constantium scripta, antequam in exilium ipse mitteretur anno 355. in Hilarii fragmentis, & in calce operum Luciferi, per quem ad Constantium hanc miserat Epistolam: in qua eidem respondet sollicitanti, ut Athanasii depositioni subscriberet; interque alia sic ait: *Quæ est pax clementissime Imperator, cum sint ex partibus ipsis quatuor Episcopi, Demophilus, Macedonius, Eudoxius, Martyrius, qui ante annos octo cum apud Mediolanum Arii sententiam hereticam nolissent damnare, de Concilio iratis animis exierunt; Jam si demas octo, qui præcesserant, annos in annum ascendes 347. quo celebrata est hæc Synodus Mediolanensis, unde quatuor illi Ariani Episcopi se subduxerunt; in qua Legati Romani Presbyteri confederunt, & in qua Valens & Ursacius libellos pœnitentiæ protulerunt. Quæ commemorantur simul in epistola Catholicorum Episcoporum Synodi Ariminensis ad Constantium, quæ Græce extat apud Athanasium, Socratem, Theodorum: Latine vero apud Hilarium, sed concisa, & multis mutila, quæ Græco exemplari continentur, Latinaque versione Epiphani Scholastici, in Tripartita historia lib. 5. cap. 27. his verbis: Quapropter Ursacius & Valens, quoniam participes & concordantes Ariani dogmatis erant, a nostra sunt communione segregati. Quam ut susciperent cognoscens delicta, quibus peccaverunt, pœnitentiam & veniam impetrare poscebant: & rescripta eorum hæc ira se habere testantur, per quæ criminum veniam consequi sunt. Erat enim tempus quo hæc gesta noscuntur, quando Mediolani Synodus celebrata est presentibus Romana Ecclesia Presbyteris: (Legatos vocat Hilarius) Cognoscens vero simul etiam post mortem, dignum memoria Constantium cum omni integritate & examinatione conscriptam exposuisse fidem: qui cum ab hac luce baptismate percepto decesserit, & ad præmia debita pacis accesserit, incongruum esse iudicamus post illum aliquid novitatis admittere. Quod vero Constantino præsentem habitum Mediolanense Concilium apud Hilarium legitur, temporum ratio id credere de Constantino tam de seniore, quam de juniore, nullatenus permittit, quos jam mors abstulerat, sed id nomen pro Constante obrepit, Principe tum vivente Nicænaque fidei assertore.*

2. Perperam vero (ut loquitur Petavius) Ursacii & Valentis ista reconciliatio in Annalibus confertur in annum Christi trecentimum quinquagesimum post mortem Constantis: Etenim certissimum est, Constante superstitè ambos illos respuisse, ac libellos dedisse, quod Athanasius ipse dubium esse non patitur, in epistola ad Solitarios, ubi istos ait post Constantis obitum ab Arianiis adductos esse, ut ad vomitum redirent, & ab Athanasii pariter atque Ecclesiæ Catholicæ communione desciscerent, caussantes metu se Constantis & Ingratiis ad simulandum hanc pœnitentiam esse compulsos. Hoc vero falso illos allegasse dicit Athanasius, quod neque tunc ullus palatinus aut notarius missus sit ad eos, qui illos cogeret, sed nec Imperator quidem adesset: verum sponte ipsi Romam advolassent, & in medio Ecclesiæ cœtu, pœnitentiæ palam libellos protulissent. Hæc Athanasius. Ex quibus perspicuum est, Constante adhuc vivo, Valentem & Ursacium Julio pariter & Athanasio supplicasse, quod anno trecentesimo quadragesimo nono contigit, biennio post Mediolanensem orthodoxam Synodum, quæ, ut supra demonstratum est, ante annos octo quam Liberius ad Constantium epistolam daret, indicta ponitur ab eodem Liberio. Unde hoc etiam sequitur, Photini damnationem in Mediolanensi Catholicorum Concilio anni trecentesimo quadragesimo septimi factam esse. Athanasio quoque de spontanea Valentis & Ursacii liberaque pœnitentia succinit Osius, testis alter omni exceptione major, in sua ad Constantium epistola (quam ibidem refert Athanasius) hæc exprimente: *Cur igitur nunc audis obtrellatores Athanasii? Aut cur toleras Valentis & Ursacii criminationes pœnitentiæ & scripto pœnitentiæ se calumniam fecisse? Confessi enim sunt suam synephaniam non vi adacti, ut ipsi causantur, cum nulli ibi milites incumberent, & tuus frater nescires. Nihil enim tale sub ipso agebatur, qualia nunc sunt. Sed illi adro Romam venerunt, & coram Episcopo & Presbyteris ibi presentibus confessionem suam scripto ediderunt, cum prius pacatas litteras & amicas ad Athanasium dedissent.* Videtur porro Athanasius & cum eo Osius contradicere Hilario, qui sive Constantinum, sive Constantem præsentem fuisse Mediolani Synodo dicit, quo tempore Ursacius & Valens pœnitentiam

MEDIOLANENSIA CONCILIA.

Primum ex parte Catholicum, secundum hæreticum Arianorum.

1. **D**Uz Mediolani celebratz sunt Synodi circa Nicenam fidem. Prima quidem plane Orthodoxa, Imperii Occidentalis (cujus pars erat Mediolanum cum Italia) habenas moderante Constante Augusto. Istudque coactum fuit Concilium statim post Sardicense eodem ipso anno 347. ut fufius contra Baronium probat Dionysius Petavius in suis ad Epiphanium notis, & in sua de Photino dissertatione. Huic Synodo Mediolanensi Legati Julii Romani Pontificis interfuere. Ab hoc jam inchoato quatuor Ariani Episcopi discesserunt irati, prævidentes in eo reprobatum iri Arianismum, Demophilus, Macedonius, Eudoxius, & Martyrius. Eadem in Synodo Valens Episcopus Mursi, & Ursacius Singidonis, quæ duz civitates intra ditionem Constantis Augusti comprehendebantur, ambabus Ecclesiis deturbati jam a Sardicensi Concilio & eisdem recuperare aditentes, sui que Principis inire gratiam studentes, supplices pœnitentiæ libellos Mediolanensibus Patribus obtulerunt, quibus ejurata hæresi Ariana Nicenam profitebantur fidem; suasque adversus Athanasium calumnias simul fatebantur & condemnabant. Eademque in Synodo Photinus Syrmii Episcopus in Pannonia, qui ob instauratam Pauli Samosatensis impietatem, hallucinantem Christum nihil aliud quam merum hominem extitisse, fuerat paullo ante in Sardicensi Concilio damnatus, ut Epiphanius testatur hæres. 71. iteratam damnationis sententiam subiit a Patribus apud Mediolanum congregatis. Hæc omnia comprobantur tum Osi ad Constantinum litteris apud Athanasium epistol. ad Solitar. tum epistola Synodi Ariminensis apud eum Cabassutii, *Notitia Ecclesiastica.*

& veniam ab eadem Synodo postularunt, cum tamen præsentem fuisse constanter negent Athanasius & Osius. Veruntamen hunc Hilarii locum fuisse depravatum, constans est eruditorum iudicium. Quod etiam locus ille Hilarii significet, Valentem & Ursacium veniam a Concilio Mediolanensi meruisse, aliter intelligendum quam verbis videtur exprimi; non enim illos Synodus communioni restituit, sed ambos ad Julium remisit, ut quod Julio Romanoque Concilio visum foret, de illis decerneretur.

3. Anno postmodum Christi trecentesimo quinquagesimo religiosissimus Constans Imperator, sanctæ Ecclesiæ adversus oppugnantes Arianos & Donatistas defensor egregius & vindex, interfectus est ad Pyrenæos in castro, cui Helenæ nomen, a Gaisone Magnentii tyranni duce, nullis superstitionibus liberis. Dicitur non potest quam grave vulnus Ecclesiæ Dei tanti Principis interitus inflixerit. Arianorum namque audacia, eo quo hætenus coerceretur, aggere everso, deinceps immani ferocia toto terrarum Orbe grassata est. Tunc demum venales illæ animæ Ursacius & Valens e re sua esse censuerunt temporibus religionem accommodare, & ad fortunæ varietates quasi ad ventorum mutationes æternæ salutis vela vel expandere, vel contrahere. Uterque igitur ut Constantii gratiam iniret, fidem Ecclesiæ datam fregit, seque iterum Arianis fœdissimo relapsu adiunxit. Magnentius, sublato Constante, in Constantium arma perduellia convertit. Omnibus utriusque partis viribus confligitur ad Mursiam Pannoniæ urbem. Primo impetu concussæ Constantii copiæ pedem retulerunt: sed resumptis fortiter viribus in Magnentianos strepente irruperunt, & acie victos internecione profligarunt. Biennio post desperatis rebus suis Magnentius mortem sibi apud Lugdunum conscivit. Dum se Constantius ad prælium adversus tyrannum comparabat, Gallum patrum sui Constantii Magni Constantini fratris filium natu majorem creavit successorem; dum Antiochiæ versabatur. Quo tempore Gallus ut cacodæmonis oracula reddentis apud Daphnem suburbanum Antiochiæ locum præstigiis eluderet, sacra Babylæ martyris ossa, olim Antiochiæ Antistitis sub Decio Imperatore martyrio affecti, eundem in locum, lauris confutum & fontibus irriguum, quem ethnicorum superstitione Apollini dicarant, solemnibus hymnis & insigni pompa, Christianorumque concursu transtulit: eaque translatione facta dæmon obmutuit & oracula deserunt. At perfidus Julianus Galli irater minor natu, postquam Constantio in Imperium successit, sacras Babylæ reliquias indidem transferri iussit, & Apollinis sanum aramque instauravit. Sed excuso repente fulmine, ara sacrilega disjecta est, sanumque consumpsit; ut inter alios veteres scriptores enarrat Joannes Chrysostomus civis ipse Antiochenus in libro contra gentes.

4. Ut vero paullulum intermissum historię Constantii Augusti filium retexamus: dum hujus & Magnentii exercitus acie decernebant, Constantius intra Ecclesiam Mursiæ non longe a conflictu exitum ipsius anxie præstolabatur, una cum Episcopo loci Valente. Hic occulte disposuerat, ut sibi prælii exitus quam citissime aliquo indicio significaretur magna proposita mercede, antequam Constantius id rescire posset. Primus itaque Valens victoriam Constantio congratulabundus nunciavit, & sciscitanti undenam id sciret, asseveravit id sibi ab Angelo revelatum inter supplices ad Deum preces: coque factum ut credulus Imperator victoriam Valentis orationibus & sanctitati referens acceptam, acriorem pro Ariana impietate adversus Orthodoxos persecutionem exorsus sit. Nam & per Occidentis regiones hætenus Ariana perfidiæ tere inaccessas longe lateque propagare studuit, usus maxime opera Ursacii & Valentis, Fortunatiani Aquilejensis, & Saturnini Arelatensis pseudoepiscoporum. Cum autem jam ab omni metu liber, & fratris Constantii & Magnentii tyranni, urgeret Athanasii damnationem, & huic subscribere impotenter vellet Liberium Romanum Episcopum Julii successorem, petiit Liberius causam istam in plena atque intra Italiæ fines Synodo convocata pertractari.

5. Constantius itaque confidens se tyrannica veratione suæque absoluta potestate, suæque sectæ gregalium, dolis hæud dubie compotem desiderii fore, secundum Mediolanense Concilium indixit, quod est auspiciatum anno trecentesimo quinquagesimo quinto. Speraverat Liberius in Occidentali Concilio prævalituram Catholicam partem. Et utique Catholici longe numero prævalerent. Res tamen in contrarium vertit ob Constantii potentiam, nescio dicam, an animi impotentiam; qui omnem adhibuit vim, ut quæ animo proposuerat, omnium consensu comprobarentur, vota Orthodoxorum nihili pendens, seque illis excandescens & insensissimum exhibens. Adverserunt Pontificii Legati Lu-

cifer Calaritanus in Sardinia Episcopus; Pancratius Presbiter, & Hilarius Diaconus. Hi postularunt in primis ad stabiliendam fidei animorumque optatissimam unitatem & concordiam, ut ab omnibus subscriberetur Nicænæ fidei professioni: quod unum poterat omnia dissidia componere. Cæpit sine mora subscribere Dionysius Mediolanensium Episcopus, sed ei Valens calammum & chartam per vim extorsit. Ex adverso instant Ariani hanc unam esse ineundæ concordie rationem & viam, si omnes Athanasii, cujus causa Synodus præsens fuerat indicta, quemque tot præcedentia Concilia jamdum proscripserant, condemnationi subscribant, neque hic in causa de communi fide decerni, sed de privati hominis delictis. Eoque demum facto, cetera ad concordiam prona fore. Dionysius Arianorum fraudulentis pollicitationibus delusus spondentium de cetero universæ Ecclesiæ pacem & unanimitatem, cui parandæ unius hominis sæpius iudicati & damnati victima debebatur, ceteroqui nullam sperandam esse communem Ecclesiæ pacem, condemnationi Athanasii, prout Orientales Synodi iudicaverant, subscripsit. Sed eum seorsim fortiter coarguit Eusebius Vercellensis Episcopus, & ad facti hujus poenitentiam adduxit. Hæc itaque inter innumeras utrinque concertationes, & rixas protracta finitaque sessio fuit.

6. Postridie interpellatus Eusebius profiteretur, hæud ægre se iturum communis pacis studio in Dionysii sententiam circa ipsum Athanasium, tam multis Synodicis jam exauctoratum, dum provideatur, ne sibi seniori Antistiti Junior Dionysius præferatur. Ideoque illius obliteretur subscriptio, ut cum eidem visum fuerit, iterum subscribat, postquam ætate & Episcopatu provectior suum, ut par est, nomen apposuerit. Non multum in oppositum contendit Dionysius, Ariani vero confessione Eusebii omnium laudatissimi gestientes, de cuius nutu & exemplo ceteri pendebant partium Occiduarum Præsules, Dionysii nomen ita eraserunt, nulla ut littera superesset. Tum vero Eusebius simul & Dionysius aperte protestantur, se damnationi sanctissimi & innocentissimi Episcopi nunquam consenturos, qui non nisi propter justitiam & fidei veritatem insectationes patiebatur. Hæc refert Ambrosius serm. 69. Ceteri Orthodoxi resumptis animis pro Athanasio stant, Valenti & Ursacio perturbationum Ecclesiæ funestis facibus, propriam objectant, quam voce & scriptis ediderant, confessionem, se per calumniam falsissima crimina contra Athanasium confinxisse.

7. Tum confusi coque acrius excandescens Ariani, ut scribit Athanasius, epist. ad Solitarios, Apostolicos Legatos constantissime perditis suis conatibus obstantes indignissime habent. Ex quibus Hilarium Diaconum flagellis indignissime lacerant: deinde reliquos duos Apostolicos Legatos Luciferum Episcopum, & Pancratium Presbyterum, simulque Episcopos Eusebium Vercellensem, Dionysium Mediolanensem, Paulinum Trevirensem, aliosque non paucos suis ablegant Ecclesiis, qui in diversas Orbis terræ plagas raptati deportatique sunt edicto Constantii, qui & ipsum Romanum Episcopum Liberium sede sua ejectum hujusmodi Conciliabuli decreto in Thraciam relegavit. Ejusque in Cathedram Ariani Felicem intrudere Romanæ Diaconum Ecclesiæ, qui tametsi mente Orthodoxus, ambitu tamen primæ sedis cum Arianis societatem inivit, Athanasii damnationem scripto roboravit. At Clerus, populusque Romanus perfidi hujus invasionem avertatus est. Tres vero Ariani Episcopi eum Pontificem ordinaverunt, ut perhibent Athanasius epist. ad Solitarios, Hieronymus de script. Eccles. in Acacio, Rufinus & Theodoritus lib. 2. cap. 14.

8. Constantius misso cum exercitu Cypriano Comite Gregorium perditissimum, ex hujus pseudosynodi Mediolanensis decreto, in Alexandrinæ sede stabilivit. Luctuosissima tunc edita est Catholicorum strages, sine ullo professionum & sexuum discrimine in Cleros, in Monachos, in sacras Virgines, cædibus, raptationibus, flagellis, ædium bonorumque direptionibus, exquisitis cruciatibus rabiet Ariana desævit: quamplurimi diros inter cruciatus trucidati sunt, concitatis etiam per Arianos Paganis & Judæis adversus populum fidelem, qui omnia passus est quæ in internecino bello ab immanibus & sævissimis hostibus infligi possunt. Etque calamitas per universam Ægyptum, Cyrenem, Libyamque pervagata est. Tot inter atrocitates clara evasit ad necem conquisitus Athanasius, multosque annos delituit. In hisce latebris epistolam contexuit ad solitariam vitam agentes, diversasque apologias quæ supersunt.

9. Osius etiam Coruubensis toto Orbe celeberrimus, jamque ætate centenarius, ut scribit Athanasius, frustra blanditiis terroribusque ad damnandum Athanasium tractatus, Sirmium tandem Pannoniæ oppidum deportatus est. Ibi que usque ad Sirmiense Concilium exilio detentus.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

paullo ante ediderant, derelicta, recuderunt: cui hanc præfixit inscriptionem Hilarius, sub initium libri de Synodis: *Exemplar blasphemæ apud Sirmium per Osum, & Potamum conscriptæ*. Atque hæc professio, quam miserandus Osius prævaricator esse ratam voluit, est priore illa mutuo deterior, qua vox substantiæ, quæ in priore exprimebatur, expuncta fuit, dictusque fuit Patri similis Filius absque alio additamento, atque ita tam *homousion* Catholicorum, quam *homœousion* mitiorum Arianorum excluderentur ab hac posteriore formula, solaque restabat deteriorum Arianorum, qui plus reliquis Arianis Christo injuriosi erant, non solum substantiæ Paternæ in Filio identitatem ac æqualitatem, sed unam præterea secundum substantiam similitudinem negantium. Hujusce vespæ Osiianæ professionis tantum postmodo suppeditavit Arianos, ut eam suppressi voluerint interposita Constantii (sicut infra videbimus) auctoritate. Quis vero stupendum istum Osi lapsum non deplorat? O deplorandum Sirmii Conciliabulum & plane funestum, quod duas illas Ecclesiæ columnas Liberium & Osum subruit, soloque adæquavit! Osius tamen ut Athanasii condemnationi consentiret, adduci nullo modo potuit. Quis humanæ infirmitatis & inconstantiae vicem non lugeat, non obstupescat, non contremiscat? Quis hæreticorum artes & nequitiam, atque illorum crudelitatem plagas centenario, tamque sublimis meriti seni, ut in istam apostasiam compelleretur, illatas non execretur? Magnum illum & hactenus sanctissimum Episcopum, invictæ constantiæ specimen, qui præclaræ confessionis, atque sub Diocletiana persecutione passionis vibices & cicatrices corpore suo gerebat? Osum illum, quo tot annos defensore ac duce Orthodoxa fides adversus atrocissimos Arianorum insultus steterat invicta & inconcussa; illum vere (sic enim audiebat) Synodorum Patrem, qui potestate Apostolici Legati duabus œcumenicis Synodis præfederat, Nicænæ in Oriente, Sardicensi in Occidente; qui cum tanto gloriæ splendore interfuerat, præcipuasque partes egerat in Concilio Eliberitano, Arelatensi, Neocæsareensi, Alexandrino, & Gangrensi, qui Solis instar Orientis & Occidentis regiones mirificæ doctrinæ, sanctitatis & prudentiæ splendoribus collustraverat, qui fuerat Magni Constantini in capeßenda Christiana religione catechistes; & quem ille vicissim, per venerationem & observantiam, Patris appellatione honorabat; qui symbolum Nicænæ fidei contexuerat: illum inquam Osum, tot victoriis tot trophæis, tantæ meritorum gloria insignem, venerabilem, admirandum, in tam propecta & venerabili senectute, flagellis tandem & cruciatibus (ut scribunt Socrates & Sozomenus) adegit Ariana perfidia ad hæresim, quam tot annos gloriose profligaverat, prostendam! Refert tamen Athanasius epist. ad Solitar. ipsum in Hispaniam reducem, sub exitum vitæ, suam damnasse cum Ursacio, Valente ceterisque Sirmiensibus communionem, nefariamque consensionem.

4. Dirempto Sirmiensis Conciliabulo, coram multis Episcopis nondum digressis, & octo Senatorii ordinis viris, a Constantio delegatis descendisse in certamen, produnt Epiphanius, Socrates & Sozomenus, Photinum cum Basilio Ancyranum (quem in sedem Marcelli Ancyranum a se abdicati successerant Ariani) in eaque concertatione victum Photinum, tum demum Episcopatu Sirmiensis depulsum: Victorem autem Basilium indidem Ancyram profectum cum pluribus Episcopis ad Encæniam celebranda Basilicæ quam erat dedicaturus. Quo cum advenissent, habito Antistitum conventu deliberatum est de supprimenda illa Sirmiensis professione secunda, utpote Filio Dei nimium injuriosa, cui Osius infelix subscripserat: deque retinenda, & quoad fieri posset, propaganda priore illa Sirmiensis, cui Liberius Papa consenserat. Qui huic formulæ adhæserunt, Semiariani dicti sunt, quorum principes erant Georgius Laodicensis, & ipse Basilius Ancyranus, Peracta hac Synodo Ancyrana, Legati inde ad Constantium Principem profecti sunt, Basilius ipse, Eustathius Sebastianus, Eleusius Cyzicenus & Leontius Presbyter, petentes ab Imperatore ultimæ Sirmiensis formulæ abolitionem. Quibus tunc ille consensit. Veruntamen vere inconstans Constantius deteriorem formulam Christoque contumeliosiore, suadente Acacio, prævalere mox jubebit, & ipsum Basilium Ancyranum ceterosque Semiarianos sedibus suis dejiciet.

CONCILIUM ARIMINENSE

Annj 359,

1. **M**iratur Athanasius Constantii ceterorumque Arianorum vesaniam, tam multas Synodos indigentium, atque incessanter per omnes mundi plagas discursantium hoc solo fine, ut inquiratur & statuatur, quidnam sit de Christo ab ipsis Christianis tenendum & credendum. Quasi vero (inquit lib. de Synodis) neque ipsi, neque Patres eorum Christi fide notitiaque imbuti fuerint, & innumerabilis Sanctorum, qui præcessere, multitudo Martyrum, Confessorum, Virginum, & Ecclesiæ Doctorum, qui tam multa de Christo Dei Filio fideque Christiana conscripserunt, Christum nescierint, Adeo ut per trecentos & amplius a Christo annos, Christi cognitio necdum illuxisse cœperit. Nemo enim habere quærit nisi hoc unum, quod nondum habet, atque cum tam crebris repetitisque Synodis nondum eorum animis sit satisfactum; & tot tanque diversas fidei formulas in suis illis Synodis procurerint sese invicem destruentes, ostendunt se tanto molimine, tantis discursationibus, tantoque apparatu iteratis perquisitionibus, nondum se hoc assequi potuisse, quidnam de Christo ab ipsis Christianis fide ad æternam salutem necessariam tenendum sit. Quæ sane res omnium impiorum gentilium atque Judæorum ludibrio, in quotidianis sublannationibus Christi Ecclesiam religionemque indignissime exponit. Synodus quidem Nicæna, quæ istos omnes conventus præcessit, non perquisivit novam aliquam de Filio Dei cognitionem; sed novam insurgentem adversus Dominum, & adversus Christum ejus hæresim opponendo unanimem totius Ecclesiæ de Christo persuasionem & certissimam fidem, sectam novam damnavit & anathemate perculit; soloque proposito semel symbolo fidei hactenus de Christo traditæ, istos novarum Synodorum auctores arguit satis superque hæreticos esse pertinaces.

2. De Constantia verissime testatur ethnicus historicus Ammianus Marcellinus: *Christianam religionem absolutam & simplicem anili superstitione confundens, in qua scrutanda perplexius quam componenda excitavit dissidia plurima; qua progressa fusius aluit concertatione verborum, ut catervis Antistitum jumentis publicis ultra citroque discurrentibus, per Synodos quas appellant, dum ritum omnem ad suum traducere conatur arbitrium, rei vehicularie succideret nervos.*

3. Una eodemque anno Christi 359, qui est Liberii Papæ octavus, & Constantii Cæsaris vigesimus nonus, Consulibus Eusebio & Hypatio, Constantius duas toto Orbe Synodos indixit: unam Seleuciæ in Oriente, alteram Arimini in Occidente. Utriusque contexit fidem historiam Athanasius lib. de Synodis Ariminensi & Seleuciensi. Convenere Arimini, quæ est Italiæ Urbs in Provincia Emiliæ, quadringenti circiter Episcopi, in quibus numerabantur secundum Athanasium quinquaginta, secundum autem Severum Sulpicium octoginta Ariani, in quibus erant Valens, Ursacius, Demophilus Mediolanensis Ecclesiæ invasor pulso in exilium Dionysio. Huic interfuit Synodo Vincentius Capuæ Episcopus Apostolicus Legatus, qui eodem dudum fuerat munere in sancta & œcumenica Nicæna perfunctus. In primis insistere Ariani, ut illa Sirmii edita secunda formula fidei prævaleret, qua Patri similis Filius asserbatur, nulla interjecta substantia, multoque minus *consubstantialis* mentione. Catholici non aliud quam Nicænæ fidei symbolum admittendum esse contendebant. Et post varias demum concertationes, Ariani se ab Orthodoxis sejunxerunt. Tum Orthodoxi Antistites Valentem, Ursacium, Auxentium, Demophilum declaratos hæreticos a fidelium societate resecurunt.

4. Quia vero dirimi ac dissolvi Synodum Constantius vetuerat, antequam ipse receptis Synodicis litteris, & de Synodi actis plene instructus, suum scripto placitum Patribus significasset: Pars utraque per delegatos a se Synodicas ad ipsum transmisit; sed Arianorum Legati Valens & Ursacius citatiore cursu primi ad Constantium in Oriente degentem delati, præoccupato illius animo sic illum a Catholicis alienarunt, ut supervenientibus Catholicis Legatis sui accessum non permiserit. Scripsit tamen ad Synodum se negotiorum fluctibus obrutum non potuisse Legatos in suum conspectum admittere. Veruntamen ipsis delegatis mandasse, ut se Adrianopoli præstolarentur, donec ipse ab expeditione, cui se accingebat, regrederetur. Sic ille consulto egit, ut Orthodoxi, quorum major pars existimans gratiam Imperatoris inire, si ejus ararii sumptus præstaret, maluerat suis aut Ecclesiarum expensis Arimini vivere, quam

SYNODUS SELEUCIENSIS

Anni 359. & Constantinopolitana
anni 360.

quam oblato sibi ab eo comite, tanta dilati temporis prolixitate deterriti, cum Arianis citius convenirent; aut saltem Legati orthodoxi, & tædio diuturnitatis & expensarum expavescendi, demerentur Ariarum Legatos; inique cum illis consensu circa res fidei, Principis accessum simul & benevolentiam aucuparentur. Idque ita successit lugubri prorsus exitu. Legati enim Catholicæ partis eo tandem adducti sunt, ut Sirmiensi formulæ sibi oblatae subscriperint. Eaque Legatorum prævaricatio non paucos ad Arianas partes traduxit, ceteris spem animumque dejecit, universos gravi morore affixit. Ad Taurum quoque Comitum, quem Concilio cum armatorum manu præferat, rescripsit Constantius; ut quacunque ratione universos ad unum consensum adigeret, nec ante quam id factum esset, Synodum solvi, aut quemquam inde sineret egredi.

5. Reversis ad Synodum prævaricatores Legati, ab Episcopis Catholicis excommunicati sunt. Iste tamen fidei ardor non diu perduravit. Diversi enim in dies qua animorum dejectione, qua precibus & pollicitationibus, qua minis, qua vi, qua dolis & artibus, qua longioris moræ tædio, qua quietis & Ecclesiarum revisendarum desiderio, ad Arianos accedebant. Qui cum alio loco suos hæcenus conventus habuissent, ad primariam Ariminensem Basilicam sese quasi victores transtulerunt, & de reliquis adhuc persistentibus deponendis, & exilio multandis deliberationem inierunt. Quibusdam igitur ad eorum partes deficientibus, aliis adhuc persistentibus, Valens quasi benevolus arbiter, eorum qui supererant, futuras & proximas quasi miseratus calamitates, perinde ac si novam rationem adinvenisset, quæ timoratas etiam conscientias in tuto collocaret, proposuit se effecturum, ut relicta illa, qua molestantur, Sirmiensi professione, id unum per commiserationem & summam Principis indulgentiam profiterentur, Filium Dei non esse creaturam, ut sunt cetera creata. Simulque celerem ejus propositionis una cum Tauro rem urgente, reliquorum subscriptionem obtinuit; qui ut erant sive tædio sive formidine victi, re minus pensiculate inspecta, solumque considerantes, in duas duntaxat propositiones Catholicas consensum se præbere; quod Verbum non sit aliqua creatura; & quod omnibus creaturis dignitate præcellat; occasionem gloriandi dederunt Ariarum factioni, traxisse se in plenaria Synodo suos omnes adversarios ad profitendum propriis scriptis, Filium Dei esse intra ordinem creaturarum: itaque commune cum his habere quidem, ut simul inter res creatas collocetur; quibus omnibus supereminet longe sublimiori, sed tamen creata, propria excellentia.

6. Tametsi autem ibi subscribentes re melius perspecta gravi sint pudore suffusi, neque ulla sit hæresis sine animi consensu; nullatenus tamen sunt a gravi culpa excusabiles: quatenus rem immensi momenti præcipitanter & inconsiderate peregerunt. Eoque sensu, scribit Hieronymus, occasione generalis Concilii Ariminensis, totum Orbem terrarum miratum fuisse se esse Arianum. Illudque Liberius Papa, & post eum Damasus reprobarere. Errant vero Rufinus & Socrates lib. 2. cap. 39. qui tempora confundentes, Liberii exilium, & Felicis in locum illius substitutionem, post Ariminensem Synodum referunt; quæ tamen ante plures annos in Mediolanensi Conciliabulo contigerant. Dignissima porro sunt observata ea quæ ad Illyricos Episcopos scripsit, occasione Ariminensis conventus, Romanorum nonaginta partim Italorum, partim Gallicorum Episcoporum Concilium, præside Damaso Papa, & refertur Synodica illa epistola apud Theodorum lib. 2. capit. 17. *Sed in ipso principio ab his ipsis, qui Arimini novare ac retractare compellebantur, easdem res correctæ est, ut confiterentur sibi alia disputatione subreptum, quod non intelligerent Patrum sententia apud Nicaeam constituta hoc esse contrarium. Neque enim præjudicium aliquod fieri potuit per numerum Arimini congregatum, quando constat neque Romanum Episcopum, cujus ante omnia expectanda erat sententia, neque Vincentium, qui tot annorum Episcopatum integre gesserat; neque alios talibus præbuisse consensum. Maxime cum isti ipsi, sicut diximus, qui per fraudem deflexisse visi sunt, meliorem consilio hac sibi displicere testati sint.* Hæc Romana Synodus.

1. Eodem anno 359. altera in Isauriæ civitate Seleucia coacta Synodus fuit, Orientalium Episcoporum centum quinquaginta, secundum Theodorum; aut centum sexaginta, secundum Athanasium, erantque Ariani fere omnes. Hilarius Pictavorum Episcopus, qui ante a Synodo Biterrensi, quam Saturninus Arelatensis Episcopus convocarat, injuste depositus, propterea quod constanter Arianis obstitere, ideoque in Phrygiam relegatus, nihilominus a Præfecto imperiali quarto sui exilii anno accersitus, data revocationis copia, ut scribit Severus Sulpicius, ad istam Synodum profectus est. Interfuere quoque orthodoxi Episcopi Ægypti, qui cum Hilario Nicænam fidem strenue propugnaverunt. Interim Semiariani cum Arianis absolutis, quorum princeps erat Acacius Cæsareæ Palæstinæ Episcopus, continuis disputationibus & vociferationibus acerrime inter se mutuo digladiati sunt; adeo ut Leonas Comes, quem Constantius Synodo præferat, frustra enixus eos in concordiam, aut saltem in aliquam moderationem reducere, dixerit, se ab Imperatore quidem missum, ut Concilio modestorum hominum interesset. Verum subjunxit: *Cum implacabiliter simul omnes inconditis clamoribus obstrepatis, nec ullus rationi aut moderationi sit inter vos locus, in vestras reverentissimi Ecclesias, ibique vestras nugæ agite.* Tunc Acaciana factio Semiarianorum factioni, quorum solam fidei professionem a Basilio Ancyrano sibi oblatam Constantius approbaverat, numero longo impar de Concilio abcessit, persistente intra Synodum Semiariana factione; quæ postridie Acacianos, qui digressi erant, citavit ut reos de criminibus responsuros. At illis post iteratas citationes comparere detrectantibus, Synodus Acacium ipsum, Gregorium etiam Alexandriæ Episcopum, Uranium Tyri, Theodorum Chæretaporum urbis Phrygiæ, Theodosium Philadelphæ, quæ est in Lydia, Evagrium Mitylenes insulæ, Leontium Tripolis in Lydia, & Eudoxium, qui primum Germanicæ Episcopus, deinde Antiochiæ Syriæ, abdicavit, simulque Patrophilum Scythopolis, alios etiam plerosque communionem exclusit. Sed hi condemnati ad Constantium convolant, & decem Legatos Seleuciensis Synodi anteverunt, ejusque animum præoccupant, qui visus sæpe fuit in Acacium propensior. Mens eorum qui Seleuciæ persistenter, fuit, ut refert Athanasius, insistendum esse formulæ in Antiochena Synodo pro encæniis editæ: sic tamen ut affirmaretur Filii cum Patre similitudo, explosis nihilo secius duabus vocibus, *homonisii* & *homousisii*, tamquam novis, & damnata voce *Anomai*, hoc est, *diffimilis*. Formula ista Seleuciensis, quam refert Athanasius libr. de Synodis, sic exorditur: *Non refugimus authenticam in encæniis Antiochiæ editam fidem.*

2. Ex sententia ergo Acacianorum indixit Constantius novum Constantinopoli Concilium Episcoporum quinquaginta, ex vicinis Provinciis accitorum, a quibus conflata est nova fidei formula, quæ inter alia habet, ita referente Athanasio: *Nomen autem substantia simplicius a Patribus editum, ignotum populis, scandalum affert; & quod in sacris Litteris non continetur, placuit de medio tolli, & omnino nullam ejus mentionem fieri debere; quia sacra Littera nusquam substantia Patris & Filii meminero. Immo nec hypostasis sive substantia de Patre & Filio & Spiritu sancto nominari debet. Similem autem Patrem Filiumque loquuntur & docent sacra Scriptura. Omnes porro hæreses, sive olim damnata, sive recens orta, contraria huic promulgata Scriptura, anathema sunt.* At præclare ingenioseque Constantio exprobat Hilarius libr. contra Constantium: *Utitur etiam nunc, ut in ceteris artis suæ consuetudine, ut per recti speciem prava confirmet, & per rationis nomen insana constituat. Nolo, inquit, verba que scripta non sunt dici. Hoc tandem rogo quis Episcopus jubeat? Et quis Apostolica predicationis vetet formam? Dic prius si recte dici putas. Nolo adversus nova venena novas medicamentorum compositiones: nolo adversus novos hostes nova bella; nolo adversus novas insidias consilia recentia. Et subinde: *Novitates vocum sed profanas devitari jubet Apostolus: tu cur piæ excludis?**

3. Hic vero se prodit Constantii stupenda inconstancia, & effectus iræ Dei, comminantis per Isaiam adversus reprobos spiritum vertiginis, quæ est instabilitas judicii, mentisque contradictio ex cæcitate orta, qua impii circumferuntur omni vento doctrinæ in nequitia hominum. Cum enim Constantius Antiochenam

formulam, mox Ancyra Synodo confirmatam, prevalere jussisset; qua Filius Deo genitori secundum substantiam similis predicabatur: & in hac causa Semiariani in isto Seleucienſi Concilio, perspecta Constantii voluntate absolutos Arianos dissimilitudinis assertores, ideoque dictos Anomæos, hoc est dissimiles, facile supplantassent, nunc sibi dissimilis Constantius ab Acacio circumventus contrariam priori a se probatæ formulam illam jubet a cunctis admitti & subscribi, appositæ depositionis & exilii pœnis, quas incurrit & subire cogitur ipse Basilius, cujus solam formulam prevalere paulo ante Constantius edixerat. Ejus itaque jussione Constantinopolim ad Synodum convenere quinquaginta Ariani Præsules, qui Principis novam mentem pro fidei oraculo sequentes, formulam ab Acacio editam comprobaverunt, quæ inter Arianas nona recensetur ab Athanasio, Hilario, & Socrate: cum tamen Orthodoxi unicam Nicænam professionem complexi sint, Hac itaque Synodo ab Acacianis vicissim depositi, omnique communione exclusi sunt Basilius Ancyra, Macedonius Constantinopolis, Eleusius Cyzici, Eustathius Sebaste, alique Semiariani Episcopi; Aetius quoque ex Syria Presbyter nonnullorum criminum insimulatus, novorumque dogmatum artifex, de gradu Sacerdotii dejectus est, tametsi Acacianus ac Arianus absolutus esset. Ista quoque Constantinopolitana Pseudosynodo depositus est Cyrillus Jerosolymitanus Episcopus, cujus in sedem Hieronius Arianus promotus fuit.

4. Hilarius Pictaviensis soluto Seleuciano Conciliabulo Arianos Constantinopolim usque prosequutus, ut in ipsa Imperatoris regia trophæum Christi victor magnanimus erigeret, tres libellos supplices Principi obtulit, ut sibi per eum liceret de fide cum Arianis ipso præsentem disputare: scriptos etiam adversus hæresim Arianam libros offerre Constantio non formidavit: unum e duobus futurum sperans, ut vel Constantius, vel alii sectarii falsitatem & fraudes tandem aliquando dignoscerent Arianismi; aut ipsemet ab Iratis multa pro sacrosanctæ fide pateretur, aut martyrii palmam lucraretur. Sed neutrius voti compos effectus est. Cum enim ejus invictam dicendi vim & ingenii acumen pertimescerent adversarii, ne Orientem, ubi prævalebat Arianismus, Hilarius comoveret ulterius, Constantio persuaserunt, ut ipsum suam in Ecclesiam Pictaviensem remitteret, ut scribunt Hieronymus & Severus Sulpicius. Nec satis admirari quis possit virum Orthodoxum & Episcopum tantopere Arianos oppugnantem, fuisse pacifice a Constantio pristinae Ecclesiæ restitutum, quo eodem tempore tam multos Arianos Episcopos exulate compellebat propriis dejectis Ecclesiis.

5. Macedonius Semiarianus postquam depositus Constantinopolitana sede in hac Synodo ab Acacianis fuit, novam invexit adversus Spiritum sanctum hæresim, cui divinitatem omnem impie abrogabat. Quamvis enim illum Patri secundum substantiam similem prædicaret, Spiritum tamen sanctum & substantia dissimilem, longeque Patre Filioque inferiorem; quinimmo utriusque servum & subditum sacrilego dogmate asseverabat. Quam hæresim ejus sodales Basilius Ancyranus, Eleusius Cyzicus & Eunomius propugnaverunt & propagaverunt. Aiani vero postquam depulso Macedonio, Eudoxium Antiochiæ Episcopum in sede Constantinopolitana collocarunt, in Eudoxii quoque vacuam sedem Meletium promoverunt. Et Meletio post ob Nicænam fidem, quam aperte profiteri post hanc promotionem coepit, exauctorato, Euxojum suffecerunt. Quod utrumque factum est in ultima Antiochena Pseudosynodo. Contingere ista ann. 360. Sequenti vero 361. Constantius Imperator e vivis excessit, ab Euxojo paucis ante mortem diebus baptizatus Antiochiæ, ut testis est Athanasius lib. de Synodis.

SYNODUS LAODICENA.

Anni incerti sub Damaso Pontifice.

1. Nemo ante Annalium conditorem in dubium revocaverat, num istud Concilium fuisset Nicæno posterius. Veteres omnes Scriptores & canonum collectores Laodiceam Synodum post Antiochenam collocant in encæniis. In primis id constat ex antiquissimo Codice canonum, quo Romana utebatur Ecclesia, priusquam Dionysius Abbas suam compilasset collectionem; sive existimes antiquissimum illum Codicem eum esse quem Justellus, sive eum ipsum quem postea Quesnellus edidit in lucem. Constat præterea ex accuratioris Dionysii editione subsequuta, necnon ex Isidoriana, & aliis omnibus posterioribus ad usque Severinum Bi-

onium, qui sibi legem imposuerat, ne latum quidem unguem a quacumque Baronii opinione discedendi. Constat & ex Synodo Quinisexta, in qua textitur iste Conciliorum ordo: *Confirmamus & ceteros Sanctorum Canonum & Synodorum: id est Nicænam, Ancyranam, Nicaesariensem, Gangrensem, Antiochenam, Laodicensem, Constantinopolitanam, Ephesinam primam, &c.* Leo quoque Papa quartus scribens ad Episcopos Britanniae, Laodiceam mediam inserit inter præstatam Antiochenam in encæniis, & œcumenicam Constantinopolitanam sub Damaso. Nec vero jure veteris tantummodo possessionis, & sæculorum ab antiquo traditione stabilitur hic ordo, sed ratione pariter inconcussa. Etenim Laodiceus can. 7. meminit Photinianorum hæreticorum. At Photini hæresis non nisi post Nicænum Concilium exorta est, unde inferitur, necessario Laodiceum Concilium Nicæno esse posterius. Respondet nobilis Annalista in translatione Isidori nullam esse Photinianorum mentionem: sed sufficit esse in exemplaribus Græcis; sufficit quoque esse in Dionysiana versione, quæ & antiquior & fidelior est omnium, atque adeo; ipsius Baronii testimonio, Isidori, quem ipse idem Baronius alibi despectui habet, vocatque falsarum mercium venditorem. Et ne divagemur extra Isidorianas translationes. Quemadmodum, contra Græci exemplaris fidem, Isidorus Photianos subtrahit, quos Dionysius non omisit; ita pariter in Isidoriana canonis 19. Nicæni versione injecta legitur mentio Cataphrygum, quæ nec in Græco archetypo, nec in Dionysii translatione profus visitur; sed tantum Paulianistarum, & quidem jure merito: Hieronymus namque scribens adversus Luciferianos disertè exprimit Nicænum Concilium omnium hæreticorum recepisse baptismum, præterquam Paulianistarum.

2. Ratio autem, cur Baronius, scriptor utique magni ingenii profundæque eruditionis, tanto studio contendit Laodiceam Synodum antiquiorem esse Nicænam, hæc est: quia Hieronymus in librum Judith sic præfatur: *Hunc librum Nicæna Synodus in numero sacrarum Scripturarum legitur computasse.* Unde vult Baronius pro certo inferre, Canonem sacrorum Librorum fuisse a Nicæna Synodo editum: quod tamen ex illo Hieronymi testimonio minime deduci potest, atque vacillat ista illius ratiocinatio; necesse est ut illa Laodicea Synodus Nicænam præcesserit, quia nisi præcessisset, non siluisset Laodicea in suo sacrorum Librorum Canone librum Judith, quem jam ante inferuerat Nicæna in suo de sacris Scripturis canone. Sed illatio ista ex falsis aut certe incertis derivata principiis nulla nititur veritate. Quia vox illa, qua ibi utitur Hieronymus, scilicet *legitur*, de aliquo loquitur scriptore, cui fortasse Hieronymus vel nullam, vel levem adhibebat fidem; & quidem parum fidei habuisse constat inde, quia ipse Hieronymus librum Judith plus quam semel excludit a Canone Divinarum Scripturarum. Hoc igitur argumento Baronius concludere potuisset, scripta Hieronymi antiquiora esse Nicæna Synodo; quandoquidem Hieronymus ipse non uno in loco declarat, non esse locum libro Judith inter Divinos & canonicos libros; scripsit ergo Hieronymus, antequam Nicænum Concilium convenisset. Eademque ratione probaret, Athanasium & Gregorium Nazianzenum suos, quos habemus, scripsisse libros, priusquam idem haberetur Concilium; cum certum sit, sanctos hosce Doctores a librorum Divinorum serie eundem librum Judith exclusisse. Enimvero Hieronymus in suo prologo galeato disertè negat, librum Judith esse hagiographum, asseritque apocryphum esse perinde ac librum quem commemorat Pastoris. Idemque librum Judith expungit a serie Divinorum librorum in cap. 1. Aggæi. Hoc idem repetit epist. 11. ad Furiam. Adde quartum simile Hieronymi de eodem libro testimonium, quo non solum suam aperit mentem; sed eam insuper universæ attribuit Ecclesiæ; sic enim effatur epist. 119. *Judith, & Tobie, & Machabeorum libros legit quidem Ecclesia, sed eos inter canonicas scripturas non recipit.* Similiter Athanasius in Synopsi, quam scripsit post multos a dirempto Nicæno Concilio annos, cui Juvenis & tantum Diaconus interfuerat; libros Judith, Tobie, Sapientie, & Ecclesiastici, declarat minime Divinos aut Canonicos esse, additque hac ex causa minime a fidelibus legi solere. Ignorabat videlicet tantus Doctor Nicæni Concilii decretum solemne, cui ipsemet interfuerat. Gregorius vero Nazianzenus, qui tempore Nicænae Synodi necdum erat natus, in suo de sacris Scripturis carmine non recenset in illarum serie Judith, Tobiam, Sapientiam, Ecclesiasticam, neque Machabeorum libros, immo neque Joannis Apocalypsim: Quin etiam suo Divinorum librorum Catalogo ita subjungit: *si di vitar sane, se is præmit. Si quis profertur alius liber ab his recensitis,*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

tum, ut ad Clerum promoveretur. Insuper Act. Apost. 1. non solum Apostoli, sed etiam tota Ecclesia Mattheum elegit, & Joseph Barabam, ut eorum unus assumeretur in Apostolatum. Item Act. 6. credentium multitudo convocata septem Diaconos elegit. Ceterum ad illud Act. cap. 1. Chrysostomus asserit, Petrum quidem potuisse per seipsum novum loco Judæ Apostolum eligere, sed maluisse per prudentiam & modestiam universæ Ecclesiæ gratificari. Postulationes autem, quæ a populis ad Episcopos dirigebantur, nihil fuisse quam supplicationes, neque jus ullum aut obligationem induxisse perspicuum est.

Can. XIV. *Ne Sancta, instar Eulogiarum, in festo Pascha in alias Paræcias transmittantur.* Canonis ratio hæc est, quia cum diebus Paschalibus fideles omnes Eucharistiam sumerent, non alio symbolo sanctæ societatis opus illis erat. Per Eucharistiam quippe *unus panis & unum corpus multi sumimus omnes, qui de uno pane, & de uno calice participamus*, 1. Cor. 10. Vide in secundi Sæculi dissertationibus illam, quæ tractat de Eulogiis, quæ est undecima.

19. Can. XV. *Non oportere præter Canonicos cantores, qui suggestum ascendunt, & ex membrana legunt, aliquos alios canere in Ecclesia.* Græce, *πλὴν τῶν κανονικῶν ψαλτῶν τῶν ἐπὶ τὸν ἀμβωνά ἀναβαίνοντων ἢ ἐπὶ διόδρας ψαλλόντων.* Hic observa vocem *Ambonis*. Quidam vero esset *Ambon*, satis superque docui ad Sæculum 2. in Dissertatione 10. de antiquo situ & partibus Ecclesiarum. Hic etiam advertite, vocem *Canonicorum* fuisse olim quoque cantoribus Ecclesiasticis attributam. De cantoribus seu Psaltis consulto infra can. 10. Carthaginensis Concilii quarti. Iste itaque Laodicensis canon vocem *Canonicorum* in Ecclesiis affectam Clericis cantoribus, observat esse vetustioris usus quam opinentur illi, qui ejus originem ad Canonicos regulares referunt, eo quod canon *Regulam* apud Græcos significet. At Laodicensi Concilii temporibus, nondum institutio emerferat *Canonicorum* dictorum Regularium, hoc sensu, quod ad religiosam & asceticam professionem regulæ addicti erant, quæ illos a Clero, ut vocant, sæculari secernebat. Enim vero ante istiusmodi institutionem regularem votis astrictam, *Canonici* denominabantur a canone, quatenus pro matricula seu catalogo usurpatur in Ecclesia, ut tertii quartique sæculi testimoniis plerisque huc adducendis compertum fiet, in quibus Clerici de sportulis & oblationibus Ecclesiarum participantes, Clerici de canone, aut *Canonici*, ut eos Laodicensi Patres appellant, vocabantur, Nicænæ Synodi can. 16. sic effatur: *προσβύτεροι ἢ διακόνες ἢ ἄλλοι ἐν τῷ κανόνι ἑσταζόμενοι. Sacerdotes, aut Diaconi aut generaliter quicumque in canone recensentur.* Et insequens can. 17. *οὐκ ἐστὶν ἐν τῷ κανόνι ἑσταζόμενοι, plerique in Canone recensenti τὴν πλεονεξίαν ἢ τὴν ἀποχρηστικὴν διακίνας, ἀναρίστητον & τυρρὴν βυζantium consecrantes.* Præterea Synodus Antioch. can. 2. *οἱ δὲ φωνήεις τῶν ἐπισκόπων, ἢ προσβυτέρων ἢ διακόνων, ἢ τῶν τῷ κανόνι τῆς ἀποστολικῆς κληρονομίας. Si quis deprehensus fuerit Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus aut alius qui de canone sit, cum excommunicatis communicans.* Canon pariter Antiochenus 6. *ὁ αὐτὸς δὲ ἔστω ἐπὶ λαϊκῶν, ἢ προσβυτέρων ἢ διακόνων, ἢ πάντων τῶν ἐν κανόνι. Idem sit decretum circa laicos, & Sacerdotes, & Diaconos, & omnes qui de canone sunt.* Eiusdemque Synodi can. 11. *οἱ τῶν ἐπίσκοπων, ἢ προσβυτέρων, ἢ διακόνων, ἢ ἄλλοι τῷ κανόνι. Si quis Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus, aut generatim aliquis de canone, Chalcedonense Concilium damnans simoniacam in Clero promotionem can. 2. οἱ τῶν ἐπίσκοπων προβάλλοντες ἐπὶ χριμμάτων, ἢ ἐκδοκίμων, ἢ ἐκδοκίμων ἢ παραμονάριον, ἢ ἄλλοι τινὰ τῷ κανόνι. Si quis Episcopus promoveat per pecunias aut æconomum, aut defensorem, vel mansionarium, vel ammino aliquem, qui sit in canone.* Canonis similiter vox sub significatione catalogi ac indicis usurpari ab antiquo solet, de tabula librorum Divinæ Scripturæ, qui ideo dicuntur *canonici*, aut in canone comprehensi. Illa quoque sacræ Liturgiæ pars, in qua Sanctorum conscripta nomina pronunciantur a Sacerdote, quorum opem ac præsidium sancta Dei Ecclesia ante & post mysticam consecrationem invocat, ex prisca consuetudine *Canon* dici solet: voxque ipsa Canonis ortum inde habere videtur, vel quia in Missæ canone nomen addebatur ejus, quem Ecclesia vindicabat, ut loquitur Optatus lib. 1. contra Parmenianum; hoc est, Sanctorum indici adscribebat: vel quia Sanctus vita sanctus, cujus publice colendi & invocandi nova per Ecclesiam dabatur potestas, *Canon*, hoc est, Sanctorum albo ac syllabo inscribatur. Ceterum ut ad canonem seu tabulam Clericorum nominibus inscriptam regrediar, illam designat Cyprianus epist. 35. monens, fuisse a se Numidicum inscriptum Presbyterorum numero Carthaginensis Ecclesiæ, ut sedeat deinceps in Clero. Meminere insuper canones Apostolorum 17. & 61. sub nomine *κατάλογον ἱερῶν*,

Catalogi sacri. Et Basilus Magnus in epistola canonica ad Chorepiscopos sub nomine *ἀναγραφῆς, inscriptionis.* Præterea Concilium Agathense can. 2. sub vocabulo *Matriculæ.* Sidonius quoque Apollinaris lib. 6. ep. 8. sub nomine *Albi: Nomen (inquit) lectorem Albus nuper excepit.* Porro ex albo Clericorum debebantur Clerici contumaces, excommunicati, depositi, aut sceleris convicti, ut liquet ex citato canone Agathensi, & ex Augustini epist. 137. de Bonifacio Sacerdote criminis postulato; Clerici quoque ad Ordines expetiti & rogati, non inferebantur canoni, seu albo ministrorum ejus Ecclesiæ, in qua ordinabantur, nisi se inseri consentirent: ita ut libertas eis relinqueretur alio commigrandi, ut constat ex Paulini epistolis 8. & 45. Hæc insignia testimonia ad probationem canonis Ecclesiarum, & Canonicorum Clericorum alicujus Ecclesiæ ministerio & obsequio addictorum sufficient.

11. Can. XIX. *Oportere seorsum primum, post Episcoporum sermones, catechumenorum orationem peragi: & postquam exierint catechumeni, eorum qui penitentiam agunt, fieri orationem; his etiam accedentibus ad manum Sacerdotis, & cum decesserint, fidelium preces sic se fieri: unam quidem scilicet primam silentio: secundam autem & tertiam per pronunciationem impleri: Deinde sic pacem dari. Et postquam Presbyteri pacem Episcopo dederint, tunc laicos etiam pacem dare. (Dionysius Exiguus sic exponit: Et postquam Episcopus Presbyteris osculum pacis dederit, tunc laici sibi tribuunt:) & sic sanctam oblationem perfici. Et solis licere sacratis ad altare accedere, & communicare.*

Observe catechumenorum olim duplex in Ecclesia genus, Auditorum scilicet & Competentium. Primi quidem verbum *DEI* intra Ecclesiam audiebant, & Christiani fieri desiderabant, sed ad baptismum suscipiendum necdum nomen dederant. Secundi vero, nomen suum in hoc dederant, ideoque ad baptismum solliciti: intuebantur per aliquot dierum ante Pascha vel Pentecosten hebdomades, & preces intra Ecclesiam super his a Sacerdotibus fundebantur. De his loquitur Augustinus lib. de cura pro mortuis: *Pascha (inquit) ut propinquabat, dedis nomen inter Competentes.* Superest etiam ejusdem sermo de tempore 116. ad Competentes. Eisdem Leo Papa epist. 4. & Ordo Romanus vocant *Electos*. Observe præterea, illam solitam postea dari pacem fuisse antiquitus per oscula exhibitam, ut perhibent Justinus martyr. apolog. 2. *Finitis (ait) orationibus nos invicem osculo salutamus, quædam ἀσπασίματα:* & Dionysius Eccl. hier. cap. 14. Cyrillus Jerosol. catech. mystag. 5. Chrysostom. hom. 30. in 2. Corinth. Augustinus serm. 83. de diversis, sic dicens: *Post Orationem Dominicam, quam accepistis & didicistis, dicitur Pax vobiscum: & osculantur se invicem Christiani in osculo sancto, quod est signum pacis, si quod ostendunt labia, fiat in conscientia: id est, sicut labia fratris tui ad labia tua accedunt, sic cor tuum a corde illius non recedat.* Huc pertinet illud Apostoli sæpius repetitum: *Salutate invicem in osculo sancto*, Rom. 6. Ὑ. 16. 2. Cor. 13. Ὑ. 12. 1. Thessal. 5. Ὑ. 26. Nec vero id fiebat inter diversos sexus, cum certum sit, feminas intra Ecclesiam fuisse loco & spacio a viris junctas; Pacem dabant Sacerdotes primum Episcopo, deinde ipsi inter se invicem, ac demum laici laicis vicissim, ut hic statuitur.

12. Can. XX. *Quod non oportet Diaconum ante Presbyterum sedere: sed sedere cum jussu Presbyteri. Similiter autem etiam haberi honorem Diaconis a ministris, & omnibus Clericis oportet.*

Synodus quoque Nicæna canon. 18. prohibet sedere Diaconos inter Presbyteros. Vide huc pertinentem can. 34. Concilii Carthaginensis quarti, & quæ ibi observavi.

Can. XXI. *Non oportet Subdiaconos locum habere in Diaconico, & Dominica vasa contingere.*

Habetur cap. non oportet, dist. 23. Idemque decernitur can. 66. Concilii Agathensis. *Quoniam non oportet nos sacratos ministros (olim autem Subdiaconi non erant neque censebantur sacrati) licentiam habere in secretarium, quod Græci vocant διακονίον, ingredi, & contingere vasa Dominica.* His tamen valis sacris non contingendis obstat videtur in primis Concilii quarti Carthaginensis can. 5. statuens, ut qui Subdiaconus ordinatur, calicem vacuum patenamque vacuum sounat de manibus Episcopi. Deinde Concilium Bracarense allegatum in Decreto cap. non liceat, dist. 22. interdicit inferioribus Clericis vasa sacra perfete nisi Subdiaconis. Sed distinguendum cum Theodoro Balsamone; Subdiaconis quidem

quidem inhiberi sacrorum vasorum consecrationem, dum Divina continent Sacramenta, non vero si his vacua sint. Quinimmo horum vacuorum consecrationem ad ipsorum munus & officium pertinere.

13. Can. XXII. & XXIII. Ὁ ὀρατήριον, hoc est, *ministerium* Clericum, scilicet Subdiaconum, eoque inferiores Clericos negant posse orarium gestare. Vox ista *Orarium*, Graecis pariter & Latinis usitata, stolam, quam nunc appellamus, significat. Hujus crebra mentio est in Liturgia Chrysostomi, in qua hoc indumenti genus nunc ὀρατήριον, nunc ἱερατικὸν dicitur, quod sonat *collo circumscriptum*: ὀράχιλος quippe *collum* significat. Et quartum Toletanum Concilium allegatum in Decreto distinct. 15. cap. orarium, sic decrevit: *Unum orarium oportet Levitam (is est Diaconus) de sinistro humero gestare, propter quod orat. Dexteram autem partem oportet habere liberam, ne expeditus ad ministerium Sacerdotale deserviat.* Graeci, Latineque hanc sibi vocem asciscunt, pro diversis, quas ei tribuunt, etymologiis. Graeci quidem ab ὀράω, quod est *inspicere*; quoniam apud ipsos Sacerdorus, signo a Diacono per orarii elevationem dato, eoque inspecto, & observato, cantum exorditur, aut se loco movet ad processionem vel ad communionem. Latini vero idem nomen ab *oratione* deducunt. Aliquando etiam Orarium significat *lintheamen*, quo fideles etiam laici sacratissimam Eucharistiam involutam praescis saeculis privatim gestabant, aut penes se asservabant, quod *Dominicale* pariter dicebatur, Scribitque Ambrosius in obitum Satyri fratris sui, cum, cum adhuc esset catechumenus, in gravissimo naufragio, vitaeque discrimine constitutum, ne vacuus mysterii & vita excederet, ab iis, qui mysteriis Initiati erant, petivisset Sacramentum, & ipsi sibi ad collum alligari fecisse orario involutum, seque mox in medios fluctus dedisse praecipitem. Verum insigni miraculo fuisse incolumem ad littus delatum. Orarium etiam apud profanos dicebatur vulgare sudariolum, quo sudores, & cerebro defluentes humores ab ore seu facie deterguntur.

14. Can. XXIV. *Quod non oportet sacros a Presbyteris usque ad Diaconos, & deinceps quemlibet Ecclesiastici Ordinis usque ad ministros (ita vocat Subdiaconos) vel lectores, cantores, vel exorcistas, vel ostiarios, vel ascetas (hi sunt monachi) in cauponam ingredi.*

Hoc loco notat diversos Inferiorum Clericorum gradus apud antiquiores Graecos. Eamque in rem vide peculiarem nostram in secundo saeculo Dissertationem 9. De prohibitione cauponarum ingressus, habetur cap. non oportet, dist. 44. & Apostolorum can. 33. *Si quis Clericus in caupona comedens deprehensus fuerit, segregatur: praeterquam si in itinere propter necessitatem diverit in publicum hospitium.* Et Concilium Carthaginense tertium can. 27. *Ut Clerici edendi vel bibendi causa tabernas non ingrediantur, nisi peregrinationis necessitate compulsi.* Extant innumeri posteriores de hoc Canones.

15. Can. XXVIII. *Non oportet in Dominicis locis seu Ecclesiae eas, quae dicuntur agapas fieri, & in domo Dei comedere & accubitus sternere.*

Erat agapa convivium inter fideles solitum olim intra Ecclesiam exhiberi, postquam sacra peracta erant mysteria, jam inde a nascentis Ecclesiae primordio usitatum; hujus enim mentio est Cor. 11. & in epist. Jude, *hi sunt in epulis* (Graecus contextus habet ἢ τῶν ἀγάπῶν, in agapis) *macula conviventes sine timore.* Ritus Agaparum describit Chrysost. hom. 27. in princ. ad 1. Cor. 10. *Statis diebus (inquit) mensas habebant communes, & peracta synaxi post Sacramentorum communionem inibant convivium, divitibus quidem cibos suppeditantibus, pauperibus vocatis, & omnibus communiter vescantibus.* Meminit quoque earum Tertullianus in Apologetico: *Cena nostra de nomine suarationem sui ostendit. Vocatur enim Agape, quod est apud Graecos dilectio. Quantiscentisque sumptibus confect, lucrum est pietatis nomine facere sumptum, siquidem inopes refrigeria isto juvantur.* Synodus Gangrensis can. 11. anathemate percellit eos, qui agapas ita despiciunt, ut in eis intervenire nolint. Idque statuit occasione Eustathianorum haereticorum, de quibus ad id Concilium supra egimus. Quia tamen adverso pravi abusus se in agapas inclinabant, quales ipsi arguunt Apostoli Paulus & Judas, idcirco satius duxerunt Laodicensi Patres occasionem hanc vitiorum abscindere, quae per agapas fovebantur. Atque hujusmodi intra Ecclesias convictus Ambrosio impensa displicuisse refert Augustinus lib. 3. confessio

16. Can. XXIX. *Celebrari prohibet idem Sabbati Judaico ritu, praecipit vero Dominici diei celebrationem. Dies enim Dominicus successit in locum veteris Sabbati ex Apostolica traditione 1. Cor. 16. Per unam Sabbati unusquisque vestrum apud se seponant, &c. vocaturque Dominica dies Apoc. 1. 7. 10. in honorem & cultum Dominicae Resurrectionis.*

Can. XXXIII. *Non oportet cum schismaticis vel haereticis orare. Haec eadem Synodus conjugia cum haereticis jungi vetat can. 10. & 31. Eademque can. 22. Eulogias haereticorum accipere prohibet. Nota est historia Joannis Apostoli refugee balnei lavacrum, in quo Cerinthus haereticus lavabatur, quam ex Irenaeo refert Eusebius lib. 3. hist. Eccles. cap. 28. Paulus quoque haereticum post unam & alteram correptionem devitari jubet, ad Tit. 3. Ipseque Apostolus Joannes epist. 2. ait: *Si quis venit ad vos, & hanc doctrinam non affert, nolite recipere eum in domum, neque Ave ei dixeritis. Qui enim dicit illi Ave, communicat operibus ejus malis.* Et vero si in humanis & civilibus illicitum est cum haereticis communicare, quanto minus in Divinis fas erit, & in societate praecum. Vide inferius can. 72. & 73. Concilii Carthaginensis quarti.*

17. Can. XXXV. *Quod non oportet Christianos vestra Dei Ecclesia abire, & Angelos nominare, vel congregationes facere, quod est prohibitum. Si quis ergo inventus fuerit huic occulta idololatria vacare, sit anathema; quia reliquit Dominum nostrum Jesum Christum, & accessit ad idololatriam.*

Laodicensi Patres can. 51. sanctorum Martyrum, cultum, festa & memorias approbantes, non possunt sanctorum Dei Angelorum, qui eandem cum Martyribus gloriam in caelo participant, & pariter cum Martyribus erga nos caritate servant, reprobare venerationem. Sed quemadmodum eo, qui immediate praecedit, canone 34. illos anathemate damnant, qui relictis sanctis Christi Martyribus in caelo regnantibus, debitum illis cultum ad falsos haereticorum martyres, quos inferni gehenna suscepit, transferunt; consequenter isto can. 35. illos anathemate damnant, qui relictis sanctis Angelis Dei in caelis regnantibus, debitum illis cultum traducunt ad rebelles illos & tenebriones angelos inferni accolae, eosque venerantur & invocant ad imitationem gregalium Saturnini, Basilidis, Ebionis, Apollis, & similium haereticorum magicis artibus addictorum, ex Symoniae magi colluvie prodeuntium, quorum meminere Irenaeus, Tertullianus, Epiphanius. Fortassis etiam canon iste eos perstringit, qui idcirco dicti Angeli sunt, eo quod beatis etiam Angelis eum Patriae cultum deferabant, qui soli debetur omnium rerum Conditori, de quibus Epiphanius haerese 60. & Augustinus haerese 39. Longe tamen probabilius est, hunc editum esse canonem adversus caecodemonum adoratores & invocatores. Qui enim proxime sequitur can. 36. quasi eodem pertinent, magos, & incantatores eliminat ab Ecclesia. Theodoritus in epist. ad Colossenses cap. 2. reprobare videtur cultum etiam sanctorum Angelorum, atque adeo Sancto Michaeli dicata oratoria, ἢ μὴ μὴ τῶν ἁγίων τῶν ἐξ οὐρανόθεν: atque adversus hujusmodi cultum & invocationem istam objectat canonem Laodicensem. Bellarminus quidem tract. de invocatione Sanctorum, istum Theodoriti locum ab errore nititur vindicare, dicens non aliter intelligendum quam de patriae cultu; sed cum nihil tale ex loco isto, qui absolute loquitur, colligi possit, Baronius non dubitat Theodoriti erroris coarguere, suaeque censura locum istum perstringere.

18. Can. XXXVI. *Non oportet eos, qui sunt sacros, vel clerici, esse magos, vel incantatores, vel mathematicos, vel astrologos, vel facere ea quae dicuntur amuleta. Graece φουαντάρια, quae quidem sunt ipsarum animarum vincula. Eos autem qui talibus utuntur, ejici ex Ecclesia iussimus.*

Eadem plane sancit Agathense Concilium can. 68. Operae pretium fuerit referre hoc loco Concilii Turonensis sub Carolo Magno can. 42. *Admoneant Sacerdotes fideles populos, ne noverint magicas artes, incantationesque quibuslibet infirmitatibus hominum nihil posse remedium conferre: non animalibus languentibus, claudicantibusque, vel etiam moribundis quidquam mederi, non ligaturas offitium aut barbarum cuiquam mortalium adhibitas praestare: sed hoc esse laqueos & insidias antiqui hostis, quibus ille perfidus humanum genus decipere nititur.*

19. Can. XL. *Non oportet eum, qui est sacerdos, vel clericus, sine canonicis litteris iter ingredi.*

Isidorus Mercator duabus vocibus anget, *vel etiam laicus*, quæ tamen neque in Græco exemplari, neque in Dionysiana versione leguntur. Sed tamen habentur in Canonum Codice perantiquo Romanæ Ecclesiæ, quem edidit in lucem Quesnelius noster altæ viri eruditionis. Canonicæ litteræ, alias formate, alias pæcificæ, alias Ecclesiasticæ, alias communicatoriæ vocantur; de quibus peculiarem edidi ad secundum sæculum Dissertationem 7. Huc etiam spectat, qui proxime sequitur

Can. XLI. *Non oportet eos, qui sunt sacri vel clerici, sine jussu Episcopi iter ingredi.*

20. Can. XLVIII. *Oportet eos, qui illuminantur, post baptismum inungi supercaelesti charismate, & esse regni Christi participes.*

Duplex solebat olim, uti & nunc, in baptisate unctio adhiberi. Præcedebat enim baptismum prima unctio ex oleo Catechumenorum. Sequebatur vero baptismum unctio chrisimatis, cujus meminere Clemens Papa lib. 3. constit. Apost. cap. 16. & 17. Dionysius Eccl. hierarch. cap. 2. Tertullianus l. 1. de Baptismo cap. 7. dicens: *Exinde de lavacro egressi perungimur.* Justinus Mar. quæst. 187. Cyprianus epist. 70. ad Januarium, Cyrillus Hierosol. Catech. mystag. 2. & 3. Ambrosius lib. 1. de Sacram. cap. 7. Augustinus serm. 106. de temp. Concilium Araucanum primum can. 1. Circumfertur Fabiani Papæ nomine secunda epistola; sed eam peritiores, aliasque eidem adscriptas, suppositionis coarguunt. Memorat Optatus l. 2. contra Parmenianum, vitream charismatis sacri ampullam e sublimi in subjecta saxa projectam a Donatistis, servatam per miraculum fuisse intactam. Unctio porro ex oleo catechumenorum, quæ baptismum præmittebatur, fiebat quidem apud Latinos in vertice capitis & in pectore baptizandi, ut ex Ambrosio notat Pamelius ad lib. Tertulliani de baptismo initio libri, vel etiam in pectore & in scapulis, ut habet liber Theodulpi Aurelianensis de ordine baptismi cap. 10. At vero apud Græcos unctio ista fiebat a Sacerdote per totum ejus, qui baptizandus erat, corpus. Hoc enim diserte tradunt Dionysius Eccl. hier. cap. 2. Cyrillus catech. mystag. 2. & Chrysostomus homil. 6. in epist. ad Colossenses. Quæ causa fuit, ut canon sanctus Presbyter, cui demandatum fuerat baptizandi officium, sibi metuens ex libidinis sensu, quo invitatus tamen omnique conatu renitens afficiebatur, quando feminas in baptismi procinctu oleo perungebat, fugam in desertum capessiverit; unde tamen revocatus est sancto sibi apparente Joanne Baptista, & concupiscentiæ affectum ab eo rescecante; adeo ut Persicam feminam insignis pulchritudinis, cujus præsertim formidine se fuga subtraxerat, sine ullo libidinis sensu, & sine ulla sexus advertentia, statim a regressu unxit & baptizaverit, ut refert Joannes Moschus cap. 3. Prati spiritualis. Obviam tamen ibatur oculorum illecebris, interpositis per Diaconissas oppansis linteis, ut scribit Theophilus Rainaldus tract. de verita clericorum cum feminis conversatione. Illa vero unctio admonebantur novi Christiani, ut tanquam athletæ paratos se exhiberent ad constantem & fideliter decertandum, juxta illud monitum Ecclesiastici 2. *Fili accedens ad servitutem Dei, sta in justitia & timore; & prepara animam tuam ad tentationem.*

21. Can. VLIX. *Non oportet in Quadragesima panem offerre, nisi Sabbato & solis Dominicis.*

Similiter Synodus in Trullo dicta Quinisexta can. 52. constituit, ut tota Quadragesima, exceptis Sabbatis & Dominicis, & festo Annunciationis, non alia celebretur liturgia nisi præsanctificatorum *προσφορῶν*, quæ ibi Balsamon interpretatur oblationem sacrificii diebus antea celebrati; quemadmodum mos est apud Latinos magnæ Parasceves die, quo ad altare consumitur a Sacerdote hostia adorabilis pridie consecrata. Idemque Trullanus hanc subjungit rationem, quia sacrificium indicium est solemnæ lætitiæ, ideoque minime conveniens mœstitiæ jejuniorum & penitentia. Nonnulli tamen de Eulogiis, non de Sacrificio canonem istum 49. exponi malunt, conjicientes ideo in Quadragesima eulogias panis prohiberi, ne per earum coactionem rigor solvatur jejuniis, exceptis Sabbatis & Dominicis, quibus apud Græcos jejunare nefas erat. Verum, esse potius de pane Eucharistico intellectum canonem, tum alia suadent argumenta, tum illud, quod sumitur ex Ecclesiastico verbo *προσφορῶν*, quo utitur. Similiter enim Ni-

cenus can. 14. negat, Diaconos potestatem habere *προσφέρειν*, sed solos Sacerdotes id posse. Similiter Nicænus can. 12. eos, qui in penitentium ordine versabantur, qui *εἴσαν*, id est, *consistens* dicebatur, solaque privabantur Eucharistiæ communionem, dixit *κοινωνῶν προσφορῶν, communicare circa Divini Altaris oblationem ac sacrificium.* Laodicensis item can. 37. non permittit in privatis ædibus sacra offerri mysteria, *ἡ δὲ τοῦ ναοῦ εἰσὶν προσφορῶν γινώσκοντες τὰ πρὸς τὸν ναὸν, non oportere in domibus sacra fieri ab Episcopis oblationes*: ut alia pleraque sanctorum Patrum veteris Ecclesiæ significationis testimonia pro ipso Sacrificio præmittam. Refert Socrates lib. 5. cap. 22. & Sozomenus lib. 7. cap. 19. divina in omnibus Ecclesiis celebrati mysteria Sabbatis, præterquam Romæ & Alexandriæ. Cujus rei causa saltem quoad solam Romanam Ecclesiam hæc verisimilior erat: quia Romani Sabbatis per annum jejunabant, ut perspicuum fit ex Innocentii Papæ epist. ad Decentium Eugubii Episcopum cap. 4. & Hieronymi ad Lucinium, & Augustini epist. 86. ad Casulanum, & ejusdem epist. 118. ad Januarium. Itaque Synaxium, quæ Latine collectæ dicebantur, quædam instituta solum erant ad audiendum Dei verbum & fundendas preces, aliz vero præterea ad sacratissimum & incruentum Sacrificium Deo offerendum. Quod etiam præallegato Socratis loco astruitur, ubi refert fieri Alexandriæ Synaxes *δὶχα τῆς τῶν μυστηρίων ταπεινῶν, absque mysteriorum oblatione.*

22. Can. L. *Non oportet in Quadragesima postrema septimana quinta feria jejunium solvere, & totam Quadragesimam injuria afficere; sed oportet totam Quadragesimam jejunare aridis vescentes. Græcè Ξεροφαγίαν.* Xerophagiam, quæ hic præcipitur, describit Tertullianus lib. 1. advers. Psychicos his verbis: *Xerophagiam observamus, siccantes cibum ab omni carne, & jurulentia, & avidioribus quibuscumque pomis, ne quid vinositatis edamus, vel potemus.*

Ejusmodi etiam Xerophagiam in jejuniis Græci aliqua ex parte observant, apud quos vigere a cunctis piscibus abstinentiam testatur Balsamon, quos Tertullianus sub nomine *omnis carnis* comprehendit. Armeni quoque schismatici, & Eutychetis sectarii non solum ab omni carne animalium terrestrium & aquaticum, a lacticiis & ovis, sed etiam a vino & oleo abstinent, ut testantur plerique qui regiones illas nostris diebus peragrarunt. Docet præterea Balsamon ad Apostolorum can. 69. servati quoque a Græcis Xerophagiæ jejunium non in sola Quadragesima, sed omnibus anni quartis & sextis feriis, adeo ut nec cum ægrotantibus dispensetur, etiam in mortis confinio, nisi circa pisces.

23. Quod vero attinet ad Sabbatorum dies, Græci ceterique Orientales nefas ducunt in illis jejunare, ducta consuetudine ab ipsis Ecclesiæ primordiis, sive intra, sive extra Quadragesimam occurrant. Canon Apostolorum 66. decernit: *Si quis clericus inveniatur sive Dominico die, sive Sabbato jejunans, uno solo excepto Sabbato (eo scilicet Sabbato quod est festi Paschalis pervigilium) deponatur: si vero laicus, excommunicetur.* Canon item Apostolorum 69. præcipit Quadragesimæ omniumque quartarum & sextarum feriarum per annum jejunia. Ignatius Apostolorum discipulus & gemen inclytum, in epist. ad Philippenses, post districte commendatum quadragesimale jejunium, necnon feriarum quartæ & sextæ per totum anni decursum, hoc demum adjungit: *eos qui Sabbatis jejunant, uno solo excepto (quod est pridie Paschatis) esse Christicidas.* Petrus Alexandrinus can. 15. Jejuniorum quartæ feriæ ideo præcipi refert, quia eo die consiliario initum fuit de capiendo & occidendo Christo; sextæ autem, quia eo die Christus crucem & mortem subiit. Causa vero cur Orientales jejunium Sabbati tantopere averterentur, ista fuit: quia jam inde ab Apostolorum tempore hæresis obortæ erant profidentes Hebræorum Deum, qui mundum hunc visibilem condidit, legemque Moyli dedit, esse malum, omniumque malorum fontem ac principium; atque in ejus odium Sabbatis jejunabant; quos ille dies suo cultui destinarat. Istius hæresis auctor fuit Simon magus; eamque discipuli ejus Menander, Basilides, Saturninus, Cerinthus, Carpocrates pro viribus propagarunt. His successit Cerdon, Cerdoni Marcion: quibus se Manichei duorum principiorum prorsus inter se contrariorum assertores adjunxere. De quibus omnibus videndus Irenæus lib. 1. cap. 30. & seqq. & Epiphanius hæres. 21. & sequentibus. Refert Augustinus epist. ad Casulanum 86. in Ecclesiis Orientalibus non jejunari quidem Sabbatis: in Occidentalibus autem ritus esse diversos, tum inter Ecclesias Africanas, tum inter ipsas quoque Italicas: Romæ quippe districte jejunari, sed non Mediolani:

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

canonicos recenset, quos eisdem post tam multa secula iterum recensuit Tridentinum. Præter Carthaginensem Catalogum can. 47. comprehensum, summi illorum temporum Pontifices sanctitate & sapientia conspicui, pares omnino Sacrorum librorum canones texuerunt, in quibus libri Tobie, Judith, Sapientie, Ecclesiastici, & duo Machabæorum connumerantur. Innocentius primus epist. ad Exuperium, Gelasius primus in decreto de libris Sacris, in Concilio Romano Episcoporum septuaginta, Augustinus lib. 2. de Doctrina Christiana cap. 8. Isidorus lib. 6. etymologiarum cap. 1. Cassiodorus lib. 1. divinarum lectionum. Et vero Laodiceus canon subiect Apocalypsim, quam Calviniani inter sacros libros recipiunt. Ex opposito iidem librum Baruch rejiciunt, quem Laodiceus canon recenset, ejusque divinam astruit auctoritatem. Hæreticis id proprium est ac singulare, ut illis quæ circa fidem Ecclesiæ divino movente Spiritu pronuntiavit, ausint præstræcte refragari: cum ex adverso Ecclesiæ Christi, dum res adhuc in incerto sunt, & necdum Spiritus Del certissima illustratione dignatus est ei manifestare, suum modeste suspendat iudicium, donec Deo visum fuerit eam pleniori luce collustrare, qua depellatur ambiguitas, intra quam se modeste continuit. Licuit olim gravissimis & sanctissimis Theologis, ex quibusdam Apocalypsis locis necdum satis explicatis esse Chiliastris, Papæ Hierapolis Episcopo, Ireneo Lugdunensi, Justino, Lactantio, Victorino, Severo Sulpicio, & qui doctus quidem sed non sanctus fuit, Tertulliano, qui nunc tamen sensus hæresim saperet. Licuit pariter olim non modo Judæis scriptoribus Philoni & Josepho, sed etiam Justino Apol. 1. Clementi Alexandrino lib. 2. divia. institut. cap. 15. viris eruditissimis docere & scribere, dejectos cælo fuisse malos angelos, eo quod in terris cum feminis congressi essent, existimantibus filios illos Dei apud Genesim, qui cum filiabus hominum commixti fuerant, fuisse angelos cæli. Sed postquam plenioris lucis accessione Ecclesiæ verus illius loci sensus illuxit, id non affirmaretur citra piaculum. Hoc idem faciendum iudicium de canonicis quibusdam Scripturis, rebus nondum satis perspicuis & exploratis.

SYNODUS ALEXANDRINA

sub Liberio Papa ann. Chr. CCCLXII.

1. **O**ccasione Arianz hæresis multæ apud Alexandriam Synodi convenere, duæ quidem sub Silvestro Papa Romano, alizque binæ sub Pontifice Liberio. Primam Alexander Alexandrinus Præsul convocavit centum Episcoporum, quorum decreto Arius hæreticus fuit declaratus, communionem ejectus, & Sacerdotium exautoratus, anno, ut optime ex testimoniis Lactantii & Orosii, & ex actis Basilii Amaseni Episcopi & martyris colligit Baronius, trecentesimo decimoquinto. Huic idem qui convocarat, præsedit Alexander. In secunda iidem omnes, qui in præcedente interfuerant, una cum Alexandro confederunt Episcopi, sed præsedente Apostolico Legato Osio, quem Silvester Romanus cum ampla potestate transierat; & qui per Nicomediam transiens, litteras a Constantino ibi tunc agente acceperat; quam ob causam Athanasius Synodum istam vocat generalem ob præsentiam Legati Apostolici Osii Cordubensis Episcopi, contigitque anno 319. In hac ut scribunt Athanasius Apol. 2. & Socrates lib. 3. cap. 5. non solum condemnatus est Arius, sed etiam Sabellii dogma, omnem divinarum personarum distinctionem realem amoventis. Colluthum etiam Alexandrinum Presbyterum, qui temere sibi Episcopalem arrogabat potestatem, jamque permultos clericos consecrarat, Osius in ordinem redegit, sed schismaticus iste se Arianis & Meletianis adjunxit, multasque deinceps tempestates excitavit.

2. His successit tempore Liberii tertia Synodus Alexandrina, restituta in pristinam sedem Athanasio. Ulterior enim injuriæ sibi a Constantino irrogatz Filius Dei, quem ille ad cultum impietatis hortatore Acacio Cæsare Palæstinae Episcopo conscendens, Patri dissimilem nova edita formula credi iusserat, ad tremendum ejus, quem deprimi voluerat, iudicium evocatus Constantinus vacuum imperii locum morte sua Juliano reliquit, qui sumpta rerum potestate, omnes ab Arianis relegatos Episcopos, ipsumque Athanasium in pristinas sedes revocavit. Tum Liberius, qui ad clavum & regimen universalis Ecclesiæ sedebat, nihil prius & antiquius habuit, quam ut Ecclesiæ ruinas instauraret, Arianosque ad Ecclesiæ sinum invitaret, reducesque paterna caritate complecteretur. Hic in primis magni nominis Episcopos Eusebium Vercellensem Episcopum, & Luci-

ferum Calaritanum adhuc in Oriente, quo eos Constantinus relegaverat, commorantes, Legatorum Apostolicorum auctoritate decuravit, ut in Oriente collapsas Ecclesias simulque Orthodoxorum dejectos animos erigerent.

3. Interea regressus Alexandriam Athanasius Episcopus ad Concilium illic celebrandum convocavit, ad quod invitatus Lucifer duos vice sui Diaconos subdelegavit, cum interim Antiochiæ hæretet, ut illi Ecclesiæ schismate divulsæ, quod superius retuli, provideret. Cumque esset ingenio ad rigiditatem severitatemque admodum proclivi, Meletii Episcopatum & partes, eo quod Arianis olim consensisset, minime approbans, oppositis Meletio Eustathianis Episcopum dedit & sacravit Paulinum. Synodus vero Alexandrina, præsedente Athanasio, studens paci & concordie communi, decrevit ut Ariani Episcopi, presbyteri & Diaconi de lapsu resurgentes reciperentur in Ecclesiam cum pristinis gradibus. Hæc decretum Lucifero displicuit, ut erat inflexi animi, non tamen aperte obtiti ausus est ei, quod Diaconi, quos subdelegaverat, subscriptione sua communiarent, & cui ceteri omnes consensum præstiterant, ut scribit Rufinus. Quinetiam cum Vercellarum Episcopus Eusebius, soluto Concilio Alexandrino, cui studiose suffragabatur, Antiochiam concessisset, neque satis Luciferi apud eam gesti probaret; iste iniquo serens animo se ab Eusebii communionem subduxit. Et quamprimum in Sardiniam reversus, omnium averfatus est communionem Episcoporum, qui per Ariatorum fraudes Ariminensis Concilii professioni subscripserant, simulque eorum omnium qui eisdem sub pœnitentia recepissent: tametsi Liberius restituendæ pacis desiderio flagrans, missis ad omnes Italiæ Episcopos litteris, quæ supersunt inter Hilarii fragmenta, mandasset esse recipiendos. Atque ita constatum est Luciferianorum schisma.

4. Multa præterea in hac Alexandrina Synodo constituta sunt, ut perhibet Socrates lib. 3. cap. 5. ibi quippe proscripta & damnata est Macedonii & Eunomii hæresis adversus Spiritus sancti divinitatem, simulque alia hæresis, quæ recens emergebat, Apollinaris, qui animam humanam ac rationalem a Christo removebat. Innovatum quoque fuit præcedentis alterius Alexandrini Concilii sub Papa Silvestro decretum, cui Osius Legatione Apostolica per Orientem fungens præfederat, quo reprobatum fuit Sabellii dogma omne divinarum Personarum reale discrimen tollens. Ut vero discrete fides Trinitatis explicari posset, neve fideles ex verborum pœnuria viderentur hæresi Sabellianæ consentire, statutum eodem Osio præsedente fuerat, Synodo præcedenti Alexandrina, utendum esse nomine *inæ*, ad significandam unam communemque trium naturam Personarum, & *inæ*, ad exprimendas singularum personarum distinctas proprietates. Quæ eadem vocum usutatio hæc altera Synodo comprobata est, auctore & præside illius Athanasio. Sic tamen ut tam Græcis quam Latinis liberum esset propriis Linguarum suarum idiomatibus uti, ne circa voces certamen exardesceret, modo nulla esset in re discrepantia; ut testatur & impense laudat Gregorius Nazianzenus, orat. in laudem Athanasii. His tamen adversari videtur Synodica Patrum Sardicensium epistola ad totius Orbis Episcopos, quam refert ad longum Theodorus lib. 3. hist. Eccles. cap. 6. in qua continentur hæc verba: *Nuper vipera duæ ex aspide Ariana prodierunt Valens & Ursacius, qui gloriantur & non dubitant se dicere Christianos, qui & Verbum & Spiritum crucifixum & vulneratum & mortuum esse & resurrexisse: quodque hæreticorum cohors contendit, diversas esse hypostasias Patris & Filii & Spiritus sancti pronuntiant, & eas separatas esse. Nos autem hanc percepimus, & didicimus, & hanc habemus Catholicam traditionem & fidem atque confessionem, unam esse Hypostasiam, quam ipsi hæretici usiam vocant Patris & Filii & Spiritus sancti. Et si querant que sit hypostasis Filii, profitemur eam esse qua & Patris esse solam, in confesso est. Neque vero unquam Patrem sine Filio, neque Filium sine Patre fuisse, nec esse posse sine Spiritu.* Itaque ob diversas quæ uni eidemque voci attribuebantur significationes, factum est, ut hypostasis a diversis iisque Orthodoxis Synodis & approbaretur & reprobaretur: quod idem antea contigerat in vocabulo *Consubstantialis* tantopere ventilato, quod anterior Synodus Antiochena contra Samosatenum Paulum rejecerat, ac prohibuerat. Synodus autem Nicæna postea ut cardinem fidei suæ præelegerat & complexa fuerat, ob diversa ejusdem vocis significata.

5. Sane inter Catholicos, non autem hæreticos, ut addiscimus ex Hieronymi Epistola ad Damasum, de proprietate vocis *Hypostasis*, gravis agitata est concertatio, his Arianismum, illis Sabellianismum invicem improbrantibus; cum tamen re ipsa omnes veram de Trinitate

idem tenerent. Ipse Hieronymus suspectam sibi ibidem asserit Hypostasis dictionem circa divinas Personas, eo quod Hypostasis Latine substantiam sonet: esse autem tres in divina Trinitate substantias seu essentias, mens ejus respuebat assentiri. Ideoque supremam Sedem ut oraculum consulit, cujus tamen ignoratur responso. Hilarius quidem lib. de Synodis admittit dici posse tres in una Deitate substantias. Ex adverso Augustinus lib. 6. de Trinit. cap. 8. & 9. lib. 7. c. 4. & Tertullianus lib. contra Praxeam, & Concilium Toletanum secundum, cap. 1. & Lateranense sub Innocentio III. can. 2. ut taceam Hieronymum loco præfato, unicam in Deo substantiam asserunt, tres vero constanter negant. Sed hi substantiam pro essentia intelligunt. At Hilarius non alio sensu de tribus asserit, quam eodem significato quo Sanctorum consensus Patrum tres admittit Hypostases: tametsi litteræ soli inhærendo, Hypostasis Græce nihil aliud sonet quam Latinum nomen *substantia*, ut ait Hieronymus; utraque enim vox Græce Latineque duas complectitur voces, *sub* & *stare*, sed mens pronuntiantis potius est attendenda quam origo grammatica, tunc præsertim quum vocabulorum penuria laboratur. Et quidem Apostolus Hebr. 1. unigenitum Patris vocat *Χαρακτήρα τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ*, *characterem Hypostasis ejus*, nimirum Patris, quam hypostasim sancta Ecclesia vertit *substantiam*, dicens, *figuram substantia ejus*. Aristoteles quidem in Categoriis seu prædicamentis vocat *ἰδέας*, quam Latini philosophi substantiam dicunt; eoque sensu non sunt in divinis asserendæ tres essentia seu substantia. Athanasius vero passim singulis divinis Personis distinctas tribuit hypostases. Et in tertio de sancta Trinitate dialogo ait, Abrahamum in tribus hypostasibus unicum agnovisse Dominum. Basilii Magni epist. 43: ad fratrem suum Gregorium Episcopum Nyssenum de differentia usæ & hypostasis docet, usiam in Divinis esse aliquid tribus commune Personis, hypostasim vero esse unicuique Personæ singularem, & alteri minime communicabilem. Gregorius etiam Nyssenus eandem tradit doctrinam Catechetice orationis cap. 1. Omitto epistolam illam Basilii 43. ad Gregorium fratrem, ab aliis ipsi Gregorio Nysseno, & inter ejus opera connumerari cum inscriptione Gregorii Nysseni ad Petrum fratrem.

6. Nulli supersunt hujus Synodi canones; ejus tamen extat apud Athanasium Synodica epistola, quæ ejus decreta refert, qualia paullo ante commemoravi. Primus subscribit Athanasius, interfuit Eusebius Vercellensis Episcopus; pro Lucifero absente missi ab eo Diaconi Herennius & Agaperus interfuerunt; proque absente Paulino Antiochenis Episcopo Maximus & Calimerus pariter Diaconi; pro Apollinari Laodicensium Præsule Monachi aliquot ab eo missi. Hujusce Apollinaris hæresim, de anima humana per Verbum non assumpta, damnavit hæc sancta Synodus, suppresso tamen auctoris nomine, sive quia incertus hæcenus fuerat, aut ignozus illius auctor; sive quia per illos a se missos ad Synodum monachos hæresi renunciarat. Quo factum est, ut postea Basilii Magni cum Apollinare communicari potuisse responderit, quem errasse ignorabat, ut notat Baronius.

Alteram demum indixit Athanasius Alexandriæ Synodum, postquam piissimus Jovinianus in Imperium mortuo impio Juliano promotus, fidei institutionem ab Athanasio expetivit, anno Christi 363.

S Y N O D U S O E C U M E N I C A S E C U N D A

Anno 381. Constantinopoli celebrata simulque
Romana sub Damaso, &
Aquilejensi.

1. Constantinopolis olim Byzantium dicta, cujus conditor Lacedæmoniorum dux Pausanias, a Constantino Magno Romanorum Imperatore mirifice nobilitata & amplificata fuit, a quo suum nomen accepit, simulque novæ secundæque Romæ cognomen: pleraque habens cum illa veteri communia ornamenta; utraque solum ac sedes Imperii constituta fuit, utraque Senatu amplissimo decorata, utraque septem collibus conspicua, quos murorum suorum ambitu complectitur. Nulla visitur toto terrarum Orbe civitas tam capaci & opportuno portu, tam amœnis littoribus, tam commo- & optabili situ, interjacens Europæ Asiæque; interque diversa maria, quæ ad Austrum, quæque ad Aquilonem respiciunt, usque adeo feliciter collocata, ut uadequaque naves ad eam confluant, commoda & opes omnium

Orbis regionum in hujus amplissimæ civitatis suum comportantes, adeo ut nullum sit facilius nullumque felicius emporium: cum enim diversa variis ex partibus conjungat inaria & freta, si qua parte ventus & tempestas impedit navium accessum ex regione Aquilonari, ventus idem ipse aut alius ventus naves, in tutissimum portum & stationem defert, ex opposita australi plaga venientes. Tribus locis mari alluitur, a meridie quidem sive Propontidis, quod vocant *Mar di Marmora*, qui sinus pars est maris *Ægei* vulgo *Archipelago* nominati, ab ortu civitas Bosphoro cohzet freto comodissimo, Asiam ab Europa dirimente. Cui ex parte Asiæ objecta est Chalcedon urbs, quæ nunc *Scutari* dicitur. Denique alluitur ex parte Septentrionis sinu illo, qui a Bosphori superiore seu boreali parte versus occasum exporrigitur, qui vulgo denominatur *Cornu*, & portum constituit toto ambitu profundum, ut sit undequaque capax innumerarum maximarumque navium continendarum. Ulterius vero ab Arcton imminet civitati Pontus Euxinus, qui nunc *Mare nigrum*, & *Mare majus* appellatur. Ipsa vero Urbs, intus quidem vilibus ædificiis, & vicis arcis & obliquis, ut nunc quidem visitur, deformatur: sed foris ob situs pulcritudinem jucundissimamque, quæ circumfluit, terrarum & aquarum varietatem, regique domus, quæ *Serralis* dicitur, & adjacentium hortorum amœnitatem, quæ accedentibus ab *Ægeo* mari primo se aspectu offert, speciosissima est, & admirabiliter jucunda. Ita ut condita videatur ad rerum omnium aliis ex regionibus confluum, ad late propagandum terra matique dominatum, & ad omnes humani generis delicias comparandas, opesque remotissimarum gentium convehendas.

2. Synodus ista sub Romano Pontifice Damaso, Imperante Theodosio seniore, ann. Christi 381, celebrata est tres potissimum ob causas. *Primum*, ut Nicæna fides tot jactata procellis, atque adeo multis Pseudosynodis reprobata, diversis Arianorum turbidibus, in integrum restitueretur. *Secundo*, ut Ecclesiæ Constantinopolis Præsul orthodoxus eaque sede dignus præficeretur, quam Ariani Episcopi Eusebius e Nicomedia accitus, Macedonius, Eudoxius, & Demophilus alter alteri succedentes miserrime labelactaverant. *Tertio*, ut Macedoniana hæresis profligaretur. Macedonius qui una cum Basilio Ancyrano, Eleutio Cyziceno, aliisque quibusdam formulæ fabricatoribus Semiarianis Filium æterno progenitori similem asserentibus, graves habuerat in Seleuciensi Conciliabulo concertationes cum Acacio Cæsariensi in Palæstina Episcopo, aliisque quibusdam absolutis Arianis inde dicit Anomæis, quia omnem Filii cum Patre similitudinem respuebant; iste inquam Macedonius, cum suam apud Constantinopolim formulam prævalere vellet, in oppositum acriter contendentibus Acacianis, a Constantio Principe, qui Acacianis adhzerebat, tamquam seditiosus de sede illa detrusus, atque in exilium eiectus est, suscepto ei Eudoxio ex Anomæorum secta. Sic ergo destitutus, atque in ordinem redactus, & extorris Macedonius, novam invexit adversus Spiritum sanctum hæresim, affirmando esse Patri Filioque dissimilem, utroque longe inferiorem & utriusque servum. Primus hæc hæresim scriptis confutavit Athanasius generosissimus consubstantialitatis cum Patre Filii sanctique Spiritus assertor, geminæque hæresis expugnator, cum in tribus luculentissimis ad Serapionem contra dogma istud Macedonianum epistolis, tum in tertio de sanctissima Trinitate dialogo, qui totus versatur in Macedonio refellendo, tum in aliis passim tractatibus.

3. Unanimi consensu Damascus & Theodosius istud generale Concilium indixerunt. Nec enim legitimum fuisset sine universalis Pontificis consensione. Ipse namque Damascus de multum numerosiore Concilio Ariminensi, cujus tamen infestus & luctuosus toti Ecclesiæ fuit exitus, sic scribit, attestante Theodorito lib. 2. cap. 17. ad Episcopos Illyrici: *Neque enim præjudicium aliquod fieri potuit per numerum Arimini congregatum, quod constat neque Romanum Episcopum, cujus ante omnia expectanda erat sententia, neque Vincentium, qui tot annorum Episcopatum integre gesserat, neque alios talibus præbuisse consensum.* Vincentium idcirco nominat, quia in eo Conciliabulo, & antea in Nicæno sacrosancto Concilio Legati Apostolici functus fuerat officio. In Synodo pariter œcumenica Chalcedonensi actio. 1. vocatur in judicium reus Dioscorus Alexandrinus hoc nomine: *Quia cum nec personam judicandi haberet, subrepsit, & Synodum ausus est facere, sine auctoritate Sedis Apostolicæ; quod nunquam rite factum est, nec fieri licuit.* Igitur neque in isto, quod præcesserat, Constantinopolitano Concilio. Socrates etiam lib. 2. cap. 17. affirmat id in canone Ecclesiæ receptum esse. Julius etiam Romanus Episcopus in epist. ad Episcopos Orientales, quam refert integram Athanasius apolog. 2. asserit id

rit id fuisse ab Apostolis traditum; & deinde e Magno Concilio (id est Nicæno) declaratum, non posse ullam convocari Synodum inconsulto aut invito Romano Episcopo. His ad stipulatur Sozomenus lib. 3. cap. 8. hæc dicens: *Propter Romanæ sedis dignitatem, omnium rerum Ecclesiasticarum curam ad Romanum Episcopum pertinere.* Et paullo post ait, Romanam Ecclesiam esse *optimum*, id est scholam Apostolorum, & Metropolim ab initio factam esse pietatis erga quosvis. Deinde cap. 10. refert Sacerdotali lege constitutum, pro irritis habenda esse quæcunque præter sententiam Romani Episcopi geruntur. Quinetiam ipsi Constantinopolitani Patres, in Synodica ad Damasum epistola inserta, relataque a Theodorito lib. 5. hist. Eccles. cap. 9. sic ajunt: *Postquam Synodum Roma Dei munus congregantes, nos etiam pro fraternæ caritatis erga nos vestra, tanquam membra propria per religiosissimi Imperatoris litteras evocastis.* Et subinde addunt: *Conveneramus apud Constantinopolim, ad litteras a reverentia vestra, superiori anno post Concilium Aquilejense, ad religiosissimum Imperatorem Theodosium missas.*

4. Continua nec interrupta serie inita sunt tria sub Damaso Concilia. Primum Aquilejense, dein Romanum, postremo Constantinopolitanum. Triaque ista Concilia pari auctoritate edita in unum coaluere generale Concilium, conspirantibus scilicet Occidentalibus, qui in Aquilejensi & in Romano convenerant, cum Orientalibus qui Constantinopoli versabantur: & quos suis litteris Damasus invitavit Romamque acciverat. Aquilejensium comitorum acta supersunt, hisque præfedit Valerianus Aquilejæ Antistes, quæ urbs Metropolis est Carnorum ad Timavum amnem sita, Italiz quondam adversus Barbarorum ex Septentrione incursiones valissimum propugnaculum: ab Hunnis postmodum duce Attila post longam obsidionem subversa. Nunc vero propter cæli intemperiam, & circumjacentes paludes deserta & inhabitabilis. Valeriano in hac Synodo proximus affedit Ambrosius Mediolanensis. Huic etiam interfuit Philastrius Brixientis Episcopus, scriptorum librorum eruditione vitæque sanctimonia perillustis: nec non Justus Lugdunensium Episcopus, aliique tum ex Gallia, tum ex Italia, tum ex Africa Præsules. Synodica etiam Aquilejensium epistola ad Episcopos Provinciarum Viennensis, & duarum Narbonensium, meminit Proculi Massiliensis, & Constantii, qui Legati ab Ecclesiis Gallicanis missi ad Aquilejense Concilium fuerunt. Quinetiam altera ejusdem Concilii ad Gratianum, Valentinianum & Theodosium imperatores epistola, dicit ex omnibus Provinciis Occidentalibus advenientes huic Synodo interfuisse. In hac impietas Ariana damnatione nova obtrita est, Arianique Episcopi Palladius & Secundianus præfentes ab Ambrosio convicti Sacerdotioque abdicati sunt. In ista, quæ superest, disputatione confirmatum fuit, quod jam dixi, coaluisse in Concilium unum œcumenicum tres Synodos nationales, quanvis locis distinctas, sed conspirantes mutuo in unum eundemque finem. Acta vero ipsa hæc essorunt: *Ambrosius Episcopus dixit: Qui sunt consortes vestri? Palladius dixit, Orientales Episcopi. Ambrosius Episcopus dixit: Interim quia superioribus temporibus Concilium sic factum est, ut Orientales in Orientis partibus constituti haberent Concilium, quemadmodum & Occidentales in Occidente; nos in Occidentis partibus constituti convenimus ad Aquilejensem civitatem juxta Imperatoris præceptum. Denique etiam Præfatus Italia litteras dedit, ut si vellent convenire, in potestate haberent. Sed quia scierunt consuetudinem hujusmodi, ut in Oriente Orientalium esset Concilium, & intra Occidentem Occidentalium, ideo prævariarunt non esse veniendum. Palladius dixit, Imperator noster Gratianus jussit Orientales venire, negas tu jussisse eum? Ipse Imperator nobis dixit se Orientales jussisse venire. Ambrosius dixit: Usique jussit, qui non prohibuit his venire.*

5. Demisso Aquilejæ Concilio alterum Romæ Damasus coegit Episcoporum pariter Occidentis, inter quos præfati, Valerianus & Ambrosius, confederunt. Ad istud Orientales quoque Damasus invitavit; sed hi postquam Constantinopoli simul convenerunt, sese per Synodicas litteras excusarunt, missis Romam de suo cœtu tribus Episcopis, Cyriaco, Eusebio, & Prisciano, qui eas detulerunt, ut fidem facit eadem epistola apud Theodoritum lib. 5. cap. 9. Isto Romano Concilio reprobaturum est Ariminense, quod antea Liberius quoque Pontifex damnaverat. Extrat apud Theodoritum lib. 3. cap. 17. Damasi, Valeriani, & Episcoporum nonaginta Romæ, partim ex Italia, ex Gallia congregatorum Synodica epistola. Synodo quoque ista Romana damnata est Apollinaris ejusque discipuli Timothei, quæ multis locis gliscebatur, hæresis, animam abrogans rationalem incarnato Filio Dei. Ut quemadmodum Ariani DEI Filio Divinitatem quandam non nisi imperfectam, mutilam & de-

curtatum attribuebant, ita Apollinaristæ eidem humanitatem non nisi imperfectam, sui que meliori parte divinitatem, quippe mente animaque rationali destitutam assignabant, cujus vicem & defectum persona Verbi suppleret. Extrat de his Synodi Romæ sub Damaso ad Episcopos Orientis epistola apud Theodoritum lib. 5. cap. 10. sed injecta in ea mentio Petri Alexandini Episcopi, tanquam qui huic Romæ Synodo interfuerat, fateri cogit esse commentitium additamentum. Itaque Orientales Episcopi numero centum quinquaginta suam apud Constantinopolim Synodum auspicati & prosequuti sunt, cui præfedit primusque subscripsit Nectarius regis urbis Episcopus, interfuit Timotheus Alexandrinus, Meletius Antiochenus, Cyrillus Jerosolymitanus, Gregorius Nazianzenus, Helladius Cæsariensis Cappadocum, Gregorius Nyssenus, Amphilocheus Iconientis, Jam vero dispiciendi Canones sunt in hac Synodo Constantinopolitana editi.

6. Canone I. instauratur & roboratur Nicæna fides de Filii DEI æternitate & consubstantialitate cum æterno Patre. Damnantur insuper nefaria Macedonii Eunomique dogmata Spiritui sancto Divinitatem abrogantia, & blasphemantia ipsum esse a Filio creatum, diversæque a Filio substantiæ, & inferiorem dignitate. Jugulantur ibidem Arianorum omnis generis, Eudoxianorum, Anomæorum, Semiarianorum sectæ. Prætereaque Sabellianorum Divinam Trinitatem abnegantium, nec nisi unicum personam agnoscentium, quæ pro suarum diversitate operationum nunc Patris, nunc Filii, nunc Spiritus sancti nomina subeat. Profligantur insuper hæreses Marcelli Ancyranæ & Photini Sirmienis Episcoporum, Christum Dominum nihil esse præter merum hominem, gratiarum donis & virtutum meritis supereminentem. Ad postremum Apollinaris Laodiceæ hæresim profligat, Incarnato Verbo adimentem animam intellectualem, cujus vices Verbum ipsum suppleat.

7. Can. II. Episcopi, qui extra Diocesim sunt ad Ecclesias qua extra terminos eorum sunt, ne accedant, neque confundant & permisceant Ecclesias, secundum regulas constitutas. Alexandria quidem Episcopus ea, quæ in Ægypto sunt, tantum gubernet. Orientis autem Episcopi solius Orientis curam gerant, servatis honoribus Primatus Ecclesia Antiochena, qui in regulis Nicæna Synodi continentur. Sed & Asiaticæ Diocesis Episcopi, & quæ sunt in Asia, & ad Asiaticam tantummodo Diocesim pertinent, gubernent. Ponti autem Episcopi Ponticæ tantum Diocesis habeant curam. Thraciæ vero ipsius tantummodo Thraciæ.

Habetur cap. Episcopi qui extra. 9. q. 2. Idemque statuitur Apostolorum can. 34. jubente Episcopos deponi, qui intra alienos fines ordinarunt, eosque qui sic ordinati fuerint; sub Papa quoque Julio idem tuit Antiocheno can. 22. constitutum, quem allegat Gratianus cap. Episcopum non debere, 9. quæst. 2. aliisque plerisque posterioribus Conciliis, & demum a Tridentino sess. 6. cap. 5. de reform. Denique in Græco sic definit canon iste 2. *Quæ autem in barbaris sunt gentibus, Dei Ecclesias administrare oportet secundum Patrum, quæ servata est, consuetudinem.*

8. Can. III. Episcopus Constantinopolitanus habeat priores honoris partes post Romanum Episcopum, eo quod Constantinopolis sit nova Roma.

Editus fuit iste Canon contra quam Nicæno decreto fuerat constitutum. Nova itaque hic auctoritas invehitur per Orientalium quorundam ambitionem, quæ freta innixaque Imperatorum Orientalium ætæni præcipi, adversus Ecclesiæ universæ Primatum insurgere aulæ, quem Christus Apostolorum Principi Petro ejusque successoribus contulerat: innumeras hæreses, & seralia schismata innoxie ad æternum animarum, & innumerorum populorum nunquam satis deplorandum exitium. Conatum eundem ambitiosum Græci postmodum in Synodo Chalcedonensi renovarunt; quinimmo majori etiam accellione adauxerunt per novam attributionem Asiæ, Ponti, & Thraciæ Provinciarum. Cum tamen hujus ipsius Constantinopolitani Concilii can. 2. provisum sit, ne ullus Thraciæ Episcopus, qualis est Constantinopoleos, se ultra fines Thraciæ ausit ingerere. Sed illi Chalcedonensi decreto Leo Pontifex omnem detraxit auctoritatem epist. 51. ad Anatolium Constantinopolis Episcopum, & epist. 32. ad Pulcheriam Augustam, ubi hujus tertii canonis invenit, dicens: *Frustra quorundam Episcoporum profertur consensus, cui tot annorum series negavit effectum.* Deinde Justiniani Imperatoris prodit Novella 130. ceteris Patriarchis, quos ab ordine præfeco precedere jussit, injuriola: *Sancimus (inquiens)*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

concionibus pravi mores omnis generis hominum a vitiis ad meliora traducti fuerant, exturbantur Concilii Patres, & concurrente secum Timothei Alexandrini Episcopi factione, qui Petri fratris sui paullo ante demortui Episcopatum susceperat, in locum abdicati indignissime Gregorii, senem quendam ordinis Senatorii scientiæ ecclesiasticæ prorsus imperitum eligunt, & usque adeo in tam provec̃ta ætate salutis animæ negligentem, ut nedum de suscipiendo Baptismo cogitaret, Nestorium nomine, sine ullo divinæ vocationis indicio, intra triduum necdum sufficienter catechizatum Baptismi fonte abluunt, deinde tumultuarie ac præcipitanter in Clericum attondent, raptimque Ordinibus Ecclesiasticis initiant, neque monitum Apostolicum, *Manus cuncto nemini imposueris*, peniti habentes, præcipiti festinatione Sacerdotio & Episcopatu consecrant. Gregorius nascentis tempestatis molimina cernens illud Jonæ Prophetæ usurpavit: *Si propter me tempestas ista orta est, mittite me in mare*, seque sponte communis concordie propriæque quietis studio abdicavit, suoque animo constituit nullis posthac Synodis unquam interesse, eo quod sicut ipse expertus scribit, omnia in his per factiones & tumultus agerentur, Annoque insequenti quamvis Constantinopoli versaretur ad novam Synodum ab Episcopis invitatus, & a Theodosio Imperatore rogatus, se ab ingressu Synodi excusavit.

11. Can. VI. Prohibet in primis accusationem adversus Episcopum ab eo intentari, qui vel hæreticus, vel alioqui excommunicatus, vel qui in iudicio criminis condemnatus sit, vel aliter infamis, nisi se accusator plene purgaverit, aut infamiae labe absterferit. Quinimo neque adversus ullum Clericum audiri accusationem permittit, si accusator ipse jam delicti reus constitutus sit, nisi postquam objecti criminis se probaverit insonem. Quam renovavit sanctionem Concilium Carthagenens. vulgo dictum secundum, can. 6.

12. Eodem Constantinopolitano canone sexto sancitur: *Ut in accusatione Episcopi possit a Provinciali Synodo Episcoporum recurri ad majorem Synodum Diocesis Episcoporum.* Προσῆται μὲν ἰσὺς τῶν διακόνων ἱπριεπισκῶν, Marcellus Papa & sub Maxentii tyranno martyr, ad Episcopos Provinciæ Antiochiæ scribit, esse jam inde ab Apostolis constitutum, ut accusatus Episcopus non nisi in Synodo auctoritate Romani Episcopi convocata judicari possit. Ceterum in remotioribus maxime per Orientem regionibus, illa de Episcoporum delictis cognitio exercebatur a vicinarum Provinciarum Synodis a Metropolitanis coactis, ut ex veteris Ecclesiasticæ historiæ locis innumeris compertum est. Inferiorum Episcoporum ditio, quæ nunc Diocesis, olim Paroecia dicebatur, nec permittebatur his Metropolitanis subjectis Episcopis, aliam cogere Synodum nisi subditorum sibi Sacerdotum & Clericorum. Metropolitanis vero Episcopis, qui nunc temporis Archiepiscopi audiunt, suæ Provinciæ Episcopos ad Synodum convocabant, quæ Provinciæ Græcæ ἱεραρχία dicebantur, suffraganei autem Episcopi ἱεραρχῶνται, id est Provinciales vocabantur, ut docet hic ipse sextus canon. His etiam superiores erant Episcopi plurium simul Provinciarum Ecclesiasticarum iudicari, a quibus indicebantur plurium simul Provinciarum Synodi, atque majores isti Episcopi ampliori Provinciarum jurisdictione fungentes a Græcis ἱεραρχία, Eparche nominabantur, quorum mentio est in Chalcedonensibus canonibus 9. & 17. a Latinis autem Primates dicebantur. Supra hos ampliori jurisdictione Patriarcharum dignitas præminebat. Zonaras ad canonem Chalcedonensem 17. Exarchos commemorat Episcopos Græcos, Cæsareæ Cappadocum, & Ephesium, & Thessalonicensem, & Corinthium, quos ideo insignia dignitatis suæ gestare dicit πολυαίμα, polyæmæria, sic a crucium multitudine dicta. Quod quidem insigne non aliud est, quam quod cap. 14. octavæ Synodi ἀρσπῆρος, id est, *superhumeralis* vocatur, a Latinis autem Pallium. Argumento est, quia Gregorius Pontifex lib. 9. epist. 55. ad Episcopum Corinthi, quem Zonaras inter Exarchos recenset, Pallium transmittit Pontificiæ sublimioris potestatis insigne. Et fidem facit Anastasius in Marco Silvestri Papæ successore, Qilientem Episcopum, eo quod ab ipso Romanus Episcopus consecratur, jus habuisse a Marco gestandi pallii. Hoc ornamento scribit Ildorus Pelusiota lib. 1. Epist. 136. representari summi & optimi Pastoris JESU CHRISTI eximiam caritatem, qua humeris suis impositam ovem, quæ aberraverat, reducit ad caulam. Est enim istud insigne laneum, & humeris destinatum gestamen. His suffragatur Clemens Papa secundus, qui Pallium mittens ad Joannem Salernitanum Archiepiscopum, sic eum cohortatur: *In qua { pallio } quia de vellere ovis est, intellige te ipsum pastorem. Et quia eo circumcingeris, & etiam circa humeros portas, cognoscas & undique circumspicias, ne aliqua erret, & in morsus incidat in-*

porum. Quod si aliquando (quod absit) contigerit, eam habeas in humeros ad caulam reportare, & pristina societati coadunare. Quod vero ante & retro cruce Domini habetur, illud Apostolicum semper docet ante oculos tuæ mentis habere: *Mihi mundus crucifixus est, & ego mundo.*

Ad Pallii Pontificii gestamen pertinet pariter iste octavæ Synodi can. 14. Sancimus, ut designati ad superhumeralia gestanda, certis illa temporibus statisque locis ea gestent, ne hujusmodi cultum per fastum & superbiam abutantur, aut quovis tempore Divini Officii, & quavis Ecclesiastica functione deferant. Eos etiam qui Monachi fuerint, & ad Episcopatus honorem sunt provec̃ti, ut religiosam vestem suam, habitumque monasticum servant statuimus. Quod si Episcopus præter designata tempora humerale quopiam tulerit, aut Monasticam vestem abjecerit: vel corrigatur vel deponatur. Quod attinet ad usum Pallii, vide tit. in Decretalibus de auctoritate & usu Pallii, ubi cap. 1. statuitur, intra quolibet Provinciæ suæ Ecclesiam posse Archiepiscopum uti pallio. Et cap. 3. neminem vocandum Archiepiscopum, tametsi consecratum, nisi a Romano Pontifice susceperit Pallium, eoque conferri pastoralis officii plenitudinem. Deinde statuit cap. 4. Soli Papæ licere Pallio ubique uti. Et cap. 6. in qualibet Provinciæ suæ Ecclesia posse Archiepiscopum, dum Missam celebrat solemnibus diebus, deferre Pallium. Quod attinet ad alteram partem canonis 14. ex octava Synodo deprompti, de non abjiciendo Monastico habitu superveniente Episcopali dignitate; confirmatum pariter fuit Lateranensis Concilii generalis sub Innocentio III. can. 16. hisce verbis: *Ut Episcopi olim regulares religionis suæ habitum retineant.* Citatur in cap. Clerici officia, de vita & honestate Cleric.

13. Can. VII. *Eos qui recta fidei adjuvantur, & pariter eorum qui ex hæreticis servantur, recipimus secundum hic subjectam consequentiam & consuetudinem: Arianos quidem, & Macedonianos, & Sabbatianos, & Novatianos, qui dicunt se ipsos Catharos, & Aristeros (hoc est mundos vel sinistros) & Thebsaradecatitas sive Tetraditas & Apollinaristas recipimus; dantes quidem libellos & omnem heresim anathematizantes, qua non sentit sicut sancta Dei Catholica & Apostolica Ecclesia, & signatos sive unctos primo sancto charismate & frontem, & oculos & nares, & os, & aures. Et eos signantes dicimus, signaculum domini Spiritus Sancti. Atque Eunomianos, qui in unam demersionem baptizantur, & Montanistas, qui hic dicuntur Phruges, & Sabellianos, qui eundem esse Patrem & Filium opinantur, utrumque simul confundentes, & alia gravia & indigna faciunt; & alias omnes hereses, quia hic multi sunt hæretici, & maxime qui ex Galatarum regione veniunt, quicumque ex his recta fidei adscribi volunt, ut Græcos admittimus. Et prima quidem die ipsos Christianos facimus, secundo catechizamus, deinde tertio exorcizamus sive adjuramus ipsos, ter simul in faciem eorum & aures insufflando. Et sic eos catechizamus, sive iniciamus, & curamus, ut longo tempore versentur in Ecclesia, & audiant scripturas, & tunc eos baptizamus.*

SYMBOLUM FIDEI

Ejusdem Concilii Constantinopolitani, a sancta Ecclesia in Missis decantari solitum.

1. **C**Redimus in unum DEUM Patrem omnipotentem Factorem cæli & terræ, visibilium omnium & invisibilium. Et in unum Dominum nostrum JESUM Christum, Filium Dei unigenitum, & ex Patre natum ante omnia sæcula, Deum de Deo, lumen de lumine & Deum verum de Deo vero; natum, non factum; hominison Patri, id est ejusdem cum Patre substantiæ, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines & propter nostram salutem descendit de cælis, & incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria Virgine, & homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus & sepultus est. Tertia die resurrexit a mortuis, secundum Scripturas. Ascendit in cælos, sedet ad dexteram Patris. Inde venturus est cum gloria judicare vivos & mortuos. Cujus regni non erit finis. Credimus in Spiritum sanctum, Dominum & vivificantem ex Patre procedentem, & cum Patre & Filio adorandum & conglorificandum. Qui locutus est per Prophetas. Et unam sanctam Catholicam & Apostolicam Ecclesiam.

sum. Constat enim unum Baptisma in remissionem peccatorum. Expectamus resurrectionem mortuorum, & vitam futuri seculi. Amen.

Porro de processione Spiritus sancti a Patre simul & Filio, consule inferius Dissertationem nostram: Quam velut appendicem subjiciemus Concilio generali Lugd. II. sub Gregorio X. Summo Pontifice,

CONCILIUM
CÆSARAUGUSTANUM

Anni 381.

1. **H**abitum fuit Damaso Pontifice, ad explendos Priscillianistarum errores, ejus meminit Severus Sulpicius lib. 3.

3. Can. III. *Eucharistia gratiam si quis probatur acceptam in Ecclesia non sumpsisse; anathema sit.*

Canonem occasionem dedere Priscillianistæ sacrilegi. Antea namque liberum fidelibus fuerat vel in Ecclesia Sacramentum absumere, vel in ædes proprias perferre in privatis oratoriis adorandum. Vide nostram de sacra Eucharistia dissertationem 5. in 2. seculo.

3. Can. V. *Ut hi qui per disciplinam, aut sententiam Episcopi ab Ecclesia fuerint separati, ab aliis Episcopis non sint recipiendi. Quod si scientes Episcopi fecerint; dictum est: qui hoc commiserint, non habeant Communionem.* Vide Nicænum can. 5. ibique notata.

Can. VII. *Ne quis Doctoris sibi nomen imponat: præter has personas quibus concessum est, secundum quod scriptum est.*

Can. VIII. *Item lectum est: non velandas esse Virgines, quæ se Deo voverent, nisi quadraginta annorum probata ætate, quam Sacerdos comprobaverit.* Vide ad secundum seculum dissertationem nostram 3. de sacris Virginitibus.

CONCILIUM CARTHAGINENSE III.

Anni 397.

1. **I**stud suo loco movere frustra conatus est Baronius, quem ducem sequutus Severinus Binius in eundem erroris lapidem impexit. Ambo isti existimantes illud, quod ordine præcedit istud ipsum de quo agimus, non fuisse Carthaginense secundum: quippe quod falso credunt tempore fuisse posterius ipso etiam Carthaginensi VI. eo quod sibi animo fixerunt Genedium Carthaginis Episcopum, qui secundo dicto Carthaginensi præfuit, fuisse Aurelii eodem in Episcopatu successorem: atque ideo rejiciendum esse post omnia Carthaginensia, quæ sub Aurelio celebrata fuere. Proindeque id quod tertium dicitur, cui constat præfuisse Aurelium, referendam esse ordine secundum potius quam tertium. Veruntamen in eo decipiuntur, quod credunt, illum ipsum Genedium, seu Genethlium, qui secundo præfedit Carthaginensi, Aurelio successisse; cum tamen fuerit Aurelii præcessor. Primum itaque post Nicænam Synodum Carthaginense Concilium sub Grato Carthaginis Episcopo gestum est, anno 348. Secundum sub Genethlio anno 390. Tertium istud ipsum, cui præfedit Aurelius, Siricio Romanam regente Ecclesiam anno Christianæ epochæ 397.

3. Can. I. *Placuit ergo in principio propter errorem, qui sæpe solet oboriri, ut omnes Africane Provincia Episcopi observationem Paschalem ab Ecclesia Carthaginensi curent accipere.*

Convenit huic Carthaginensis quinti Concilii can. 7. *Placuit ut dies venerabilis Pascha formatarum subscriptione omnibus intimetur.* Isto functus est officio Ambrosius, præhuncians Provincialibus Episcopis futuræ Paschalis solemnitatis diem, qui ob lunæ decimæ quartæ concursum poterat esse ambiguus. In illo ergo tractatu de Paschalis celebritatis ratione, quem ad Episcopos Æmilie dirigit, recenset, Nicæne Synodi Patres, ut deinceps apud Ecclesias certa haberetur ratio solemnitatis Paschalis diei, congregatis peritissimis calculandi, decem & novem annorum collegisse rationem, & quasi quemdam instituisse circulum, quem Enneade-Cabassutii, *Notitia Ecclesiastica.*

caeterida nuncupant, qui pro regula foret constituendi quotannis festi Paschalis. Hujus vero perquisitionis sollicitudinem commissam fuisse Alexandrino Episcopo, eo quod Alexandria Academia præstantissimos Mathematicos suppeditaret. Hanc vero regulam confectandam esse monet Ambrosius, ne Domini passio die Dominica celebraretur, & si quartadecima Luna in Dominicam inciderit, adjungendam alteram esse hebdomadam, cujus die Dominica Paschalis resurrectionis celebraretur solemnitas. Leo Papa Magnus cognomine, scribens ad Marcianum Imperatorem, epist. 64. testatur, hanc perquisitionem a Nicænis Patribus fuisse Alexandrinis Episcopis relictam cum hoc onere, ut Romanum Pontificem diei præstituti opportune admonerent, per quem ceteris Episcopis dies ille innotesceret, atque ita fiebat, ut Carthaginensis Episcopus formatis Romani Episcopi admonitus, minores Africæ Primates, & hi subjectos sibi Episcopos de diei hujus occursum quotannis instruerent. Instituta Apostolorum, quibus deinde Victor Papa primus, Nicænique Patres ab omnibus Ecclesiis obtemperari jusserunt circa Paschale festum, require apud Clementem lib. 5. constit. Apostol. cap. 16.

3. Can. II. *Similiter placuit, ut propter causas Ecclesiasticas, quæ ad perniciem plebium sæpe veterascunt, singulis quibusque annis Concilium convocetur, ad quod omnes Provincia, quæ primas sedes habent, de Conciliis suis ternos Legatos mittant.*

Quin etiam aliis præcis canonibus frequentiora Provincialia Concilia fieri jubentur, bina scilicet singulis annis, ut can. 37. Apostolis attributo: præterea can. 5. Nicæno: Item can. 20. Antiocheno: & Chalcedonenſi can. 19. & Leonis Papæ primi epist. 82. cap. 7. Vide Gratiani dist. 18.

Can. III. *Item placuit, ut ordinandis Episcopis vel Clericis prius ab ordinantibus suis decreta Conciliorum auribus eorum inculcentur, ne se aliquid contra statuta Concilii fecisse afferant.*

Habetur c. placuit ut ordinandis, dist. 38. his consonat Cælestinus Papa I. epist. ad Episcopos Calabriae & Apuliae: *Nulli Sacerdotum (ait) liceat suos Canones ignorare, nec quidquam facere, quod Patrum possit regulis obviare.* Habetur c. nulli Sacerdotum, dist. 38. Et Concil. Aurelianense IV. ann. 541. can. 6. *Parochiani Clerici a Pontificibus suis necessaria sibi statuta Canonum legenda percipiant, ne se ipsi, vel populi, quæ pro salute eorum decreta sunt, excusent postmodum ignorasse.* Jampridem enim declaraverat Aurelianense Concilium tertium ann. 538. can. ult. *Canones suos nec ignorare quemquam, nec dissimulare, id est, præterire permittitur.* Refert Possidius vitæ Augustini cap. 8. *Saregit Augustinus, ut Conciliis statueretur Episcoporum ab ordinantibus debere ordinatis vel ordinandis omnium statuta Sacerdotum in notitiam deferre.* Cum vero ex hujus Concilii canone ultimo, ac subscriptione, liquido constet, Augustinum in eo confedisse, perspicuum fit, ejus rogatu tertium istum canonem fuisse a Patribus Carthaginensibus editum.

4. Can. IV. *Item placuit, ut ante viginti quinque annos ætatis, nec Diaconi ordinentur, nec Virgines consecrentur: & ut Lectores populum non saluent.*

Habetur in Decreto, c. placuit ut ante 25. dist. 77. & cap. placuit, 20. q. 1. Eandem ad Diaconatum ætatem exigit quoque Synodus Quinisexta c. 14. & Concilium Toletanum IV. can. 20. & Arelatenſe pariter IV. anni 524. can. 1. Ne non Agathense can. 16. qui habet c. Episcopus benedictionem dist. 77.

Can. VI. *Item placuit, ut corporibus defunctorum Eucharistia non detur. Dicitur enim a Domino: Accipite & edite; cadavera autem nec accipere possunt, nec edere. Cavendum est etiam, ne mortuos baptizari posse fratrum infirmitas credat, cum Eucharistiam mortuis non dari advertit.*

Vide inter Dissertationes nostras 3. seculi, eam quæ est de præcis Eucharistie ritibus, 5. in ordine.

5. Can. IX. *Item placuit, ut quisquis Episcoporum, Presbyterorum, & Diaconorum, seu Clericorum, cum in Ecclesia ei crimen fuerit intentatum, vel civilis causa ei fuerit commota, si relicto Ecclesiastico judicio publicis judiciis purgari voluerit, etiamsi pro illo fuerit prolata sententia, locum suum amittat: & hoc in criminali judicio. In civili vero perdat quod evicit, si locum suum*

Jam obtinere volueris. Cui enim ad eligendos iudices undique patet auctoritas, ipso se indignum fraterno consortio iudicat, qui de universa Ecclesia male sentiendo, de iudicio seculari postulat auxilium; cum privatorum Christianorum causas Apostolus ad Ecclesiam deferri, atque ibi terminari precipiat. Habetur c. placuit ut quisquis Episcoporum, 11, qu. 1. Immo etiam Concilium Carthagin. IV, can. 86. quoscunque Catholicos etiam laicos, ad iudicium infidelium vel hæreticorum provocantes excommunicationi subicit.

Can. XI. *A spectaculis & omnes laici prohibentur, Semper enim Christianis omnibus hoc interdictum est, ut ubi blasphemii sunt, non accedant.*

Requirit superius Laodicenum can. 54, cum ibi adnotatis. Quod vero Laodicenus canon 11, qu. 1. Clericis interdixit, iste Carthaginensis canon laicis etiam quibuscumque interdixit.

7. Can. XV. *Item placuit, ut Episcopi, Presbyteri, Diaconi, vel Clerici non sint conductores neque procuratores, neque ullo turpi vel inhonesto negotio vitium quaerant: quia respicere debent, scriptum esse: Nemo milia tarte Deo implicat se negotiis secularibus.*

Habetur c. placuit ut Episcopi, 21, qu. 3. Vide inferius Chalcedonensem can. 3. Porro artificiosum & agriculturn ad quærendum victum non censentur indigna Clerico ut Carthaginensi Concilio quarto paullo post declarabitur.

Can. XVIII. *Ut Episcopi, Presbyteri & Diaconi non ordinentur, priusquam omnes, qui sunt in domo eorum, Christianos Catholicos fecerint.*

7. Can. XIX. *Placuit ut Lectores, cum ad annos pubertatis venerint, cogantur, aut uxores ducere, aut continentiam profiteri.*

Quidam vetustissimi Codices secus habent, nihil tamen immutato scilicet: *Ut Lectores usque ad annos pubertatis legant, deinceps autem nisi uxores custodita pudicitia acciperint, aut continentiam professi fuerint, legere non sinantur.* Ergo impuberes etiam Lectores ordinabantur. Quod istis quoque Augustini verbis confirmatur, lib. 1. de consensu Evangelistarum, cap. 10. *Ita tacati sunt, ut etiam a pueris, qui adhuc pueriliter in gradu Lectorum Christianas litteras verunt, merito videantur.* Et Siricius Papa epistol. 1. ad Himerium Tarracensem cap. 9. *Quicumque itaque se Ecclesie votis obsequit, a sua infantia ante pubertatis annos baptizari, & Lectorum debet ministerio sociari, qui ab accessu adolescentiæ usque ad trigésimum (alii quidam Codices habent vigésimum) ætatis annum, si probabiliter vixerit una tantum & ea, quam virginem communi per Sacerdotem benedictione perceperit, uxore consentus, Acolythus & Subdiaconus esse debet.* Scribit Eusebius Ticensis Episcopus de prædecessore suo Epiphano, fuisse ordinatum Lectorem octavo ætatis anno. Ex isto Carthaginensi canone, & citato Siricii loco addiscimus, non modo Lectores impuberes fuisse in Ecclesiis admissos, sed etiam conjugii vinculo adstrictos (modo bigami non essent) ministeria Ecclesiastica, quæ non erant sacris Ordinibus adnexa, obivisse, accipiendo etiam ob ministerium Ecclesiæ stipendia, ut declarat Gregorius Magnus, in respon. 2. ad Augustinum. Vide in Decretalibus tit. de Cler. conjugat. Sunt & alia pleraque apud veteres Scriptores indicia, impuberes olim fuisse canonicè minoribus Ordinibus initiatos. Zosimus Papa epistol. 1. ad Hefychium Salonitanum Episcopum cap. 3. sic ait: *Hæc autem in singulis gradibus observanda sunt tempora, si ab infantia Ecclesiasticis ministeriis nomen dederit inter Lectores, &c.* Victor Uticensis Episcopus, in sua Vandalicæ persecutionis historia, confessionem inter cruciatum memorat Clericorum duodecim infantulorum mandis cautela in Ecclesia ministrantium. Quos nunc Carthago miræ colit affectu, & quasi duodecim Apostolorum eborum conspicit puerorum. Idemque Victor ultorius addit: *Universus Clerus Ecclesie Carthaginensis fame inediaque maceratur, fere quingenti vel amplius; inter quos quamplurimi Lectores erant infantuli, qui gaudentes in Domino procul exilio crudeli traduntur.* Sidonius Apollinaris lib. 4. epistol. ult. sic exorditur elogium sancti Episcopi Joannis: *Lector hic primum fuit minister altaris, idque ab infantia.* Surius in vita S. Casarii die 27. Augusti refert: *Eum Clero adscriptum fuisse inter ipsa infantia rudimenta, post exactum ætatis septennium.* Secundum quoque Toletanum Concilium can. 1. permittit parentibus liberos suos adhuc infantes Clero devovere: *Episcopis autem a parentibus oblatos consueta initiare a primis infantia annis.* In sacris litteris legitur Samuelem a tenera infantia tabernaculo mini-

strasse. Sed illa ejus erat extraordinaria, & insolita Dei donis insignita vocatio, quæ trahi non debet in commune exemplum.

8. Can. XXII. *Ut nullus ordinetur Clericus nisi probatus vel Episcoporum examine, vel populi testimonio.*

Cap. nullus Clericorum, dist. 14. Huc spectant Nicæni canones 10. & 19. vide inferius Carthaginensis quarti can. 22.

Can. XXIX. *Ut Sacramenta altaris non nisi a jejuniis hominibus celebrentur, excepto uno die anniversario, quo Cæna Domini celebratur.*

Cap. Sacramenta altaris, dist. 1. huc refert dictum illud Tertulliani lib. ad uxorem cap. 3. *Non scies maritus, quid secreto ante omnem cibum gustes: & si servaris, panem illum non credis, qui esse dicitur.* Huc consonat Augustinus epistol. 118. cap. 6. ad Januarium; postquam enim exemplum ibi protulit Apostolorum, qui post refectioem Agni paschalis, in ultima cæna, Christo ipsis porrigitæ, sacram sumpserunt Eucharistiam & ista subinde verba subjungit: *Nunquid tamen propterea calumniandum est universæ Ecclesie, quod a jejuniis semper accipitur? Et hoc enim placuit Spiritui sancto, ut in honorem tanti Sacramenti, in os Christiani prius Dominicum corpus intraret quam ceteri cibi, nam idcirco per universum Orbem mos iste servatur.* Docet postmodum eodem loco, quod attinet ad Paschalis dici communionem, disparatam esse per diversas Ecclesias consuetudinem; alicubi enim solemnia Paschalia de nocte peragi, & alibi mane jejuniis inviolato. Ritum vero istum fuisse a jejuniis in Carthaginensi Ecclesia servatum in Paschali die, docet ipse Cyprianus epistol. 63. ad Cæcilium.

9. Can. XXXII. *Ut Presbyter inconsulto Episcopo non recipiat penitentem, nisi absente Episcopo, & necessitate cogente. Cujuscunque autem penitentis publicum & divulgatissimum crimen est, quod universæ Ecclesie noverit, ante absidem manus ei imponatur.*

Cap. Presbyter inconsulto Episcopo, 26. q. 9. Tunc etiam admissum crimen jam divulgatum audienti populo declarabatur; occultum vero silebatur etiam in publica penitentia, & reconciliatione. Vide inter dissertationes nostras secundo sæculo insertas, illam quæ est de penitentia publicis. In secundo Carthaginensi Concilio, cui anno 397. præsedid Genedius sive Gennethius Carthaginensis Episcopus can. 3. tria recensentur Episcopo reservata, quæ potestatem sacerdotum excedunt; scilicet penitentium reconciliatio, Virginitatis consecratio, & chrismatism facti consecratio, & habetur in Decreto, can. 6. juber sanctitas, 1. cum seq. 26. qu. 6.

10. Can. XXXVIII. *Illud autem suggerimus, mandatum nobis quod in Carthaginiensi plenaria Synodo videtur statutum, non liceat fieri rebaptizationes, reordinationes, vel translationes Episcoporum. Nam Cresconius Vilerigiensis Episcopus plebe sua delectata Tubienensem invasit Ecclesiam, & usque hodie communitus, secundum quod statutum fuerat, relinquere eandem, quam invaserat plebem, contempsit. Petimus secundum id, quod nobis mandatum est, ut dignemini dare fiduciam, quo jam necessitate ipsa cogente, liberum sit nobis rectorem prævincia secundum statuta gloriosissimorum Principum adversus illum audire, ut qui mihi admonitioni sanctitatis vestra acquiescere noluit, & emendare illicitum, auctoritate judiciaria prorsus excludatur. Aurelius Episcopus dixit: Servata forma disciplina non assumabitur appetitus, si a vestra caritate modestè conventus recedens detrectaverit, cum fuerit contemptu & contumacia faciente, etiam auctoritate judiciaria conventus. Honoratus & Urbanus Episcopi dixerunt: Hoc enim omnibus placet. Ab universis Episcopis dictum est: Justum est, placet.*

Habetur, de consecrat. dist. 4. c. non licet feci 107. Merito solus Ecclesie adversus damnatos a se contumaces, potestatem brachii secularis implorare, ad illorum quæ per ipsam decreta sunt, executionem, ut hic factum videmus. Homo etiam aliquando ad Principes infideles recurrit, ut contigit in depulsione Pauli Samosatani hæresiarchæ Antiocheni Episcopi, cujus fracta est contumacia, fuitque sedere coactus potestati Aureliani Imperatoris ethnici ab Antiocheni Synodo rogati ac interpellati. Quibus vero ex causis recurrere solet Ecclesia ad brachii secularis potestatem, scilicet ad suorum decretorum adversus reos contumaces executionem;

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Can. VII. *Exorcista cum ordinatur, accipiat de manu Episcopi libellum, in quo scripti sunt Exorcismi, dicente sibi Episcopo: Accipe, & commenda memoria, & habeto potestatem imponendi manus super energumenum, sive hæpizatum, sive catechumenum.*

Can. VIII. *Lector cum ordinatur, faciat de illo verbum Episcopus ad plebem, iudicans ejus fidem ac vitam acque ingenium. Post hoc spectante plebe tradat ei codicem, de quo lecturus est, dicens ad eum: Accipe, & esto lector Verbi DEI, habiturus, si fideliter & utiliter adimpleveris officium, partem cum eis, qui Verbum DEI administraverint.*

Can. IX. *Ostiarius cum ordinatur, postquam ab Archidiacono instructus fuerit, qualiter in domo Dei debeat conversari, ad suggestionem Archidiaconi tradat ei Episcopus claves Ecclesie de altario, dicens: Sic quasi rediturus DEO rationem de his rebus, quæ his clavibus recluduntur.*

Can. X. *Psalmista, id est, cantor, potest absque scientia Episcopi, sola iussione Presbyteri, officium suscipere cantandi; dicente sibi Presbytero: Vide ut quod oro cantas, corde credas: & quod corde credis, operibus comprobet.*

Can. XI. *Sanctimonialis virgo cum ad consecrationem sub Episcopo offertur, in talibus vestibus applicetur, quibus semper usura est professioni & sanctimoniali aptis.*

Hoc idem pariter decernitur in Synodo Quinisexta, can. 45. Hi omnes qui præcedunt canones, habentur in Decreto, dist. 23.

6. Porro Canones Carthagenenses, ut liquet, nullius meminere instrumenti sive traditi, sive contractati in consecratione, sive sacerdotis, sive diaconi. Quia ex re gravis exurgit difficultas & ardua quæstio: quia decretum unionis Armenorum ab Eugenio IV. Pontifice, sub finem Concilii Florentini editum, nullius meminit in sacris illis ordinationibus manuum impositionis, sed tantummodo instrumentorum traditionis & contractationis, quam docet prorsus esse necessariam. Canones autem Carthagenenses 3. & 4. nihil præter manuum impositionem requirunt. Indubitatum est præterea, sacros Ordines fuisse in primitiva Ecclesia collatos sine contactu codicum Evangeliorum, cum necdum edita essent sancta Evangelia, quorum exigitur contactus ab illo de Armenis decreto. Compertum pariter est, fieri sacras Græcæ Ecclesie ordinationes, quas utique Romana approbat Ecclesia, cum manuum impositione, absque hujusmodi rerum exhibitione. Quæstio ista ventilabitur post hujus Concilii finem speciali appendice & dissertatione. Requiritur etiam superius ad secundum Ecclesie sæculum Dissertationem nostram 9. de Ordinum Ecclesiasticorum numero.

7. Can. XII. *Vidua vel sanctimoniales, quæ ad ministerium baptizandarum mulierum eliguntur, tam instructæ sint ad officium, ut possint apto vel sano sermone docere imperitas & rusticas mulieres tempore quo baptizanda sunt, qualiter baptizatori interrogata respondeant, & qualiter accepto Baptismate vivant.*

Nomen itaque Sanctimonialium commune olim fuit sacratis virginibus de quibus loquitur Canon II. itemque Diaconissis, quæ viduæ olim eligi solebant, de quibus statuit præsens canon. Invisè nostras circa sacras Virgines & Diaconissas sub eodem 2. sæculo dissertationes 2. & 3. in quibus hæc uberius pertractantur.

Can. XIII. *Sponsus & sponsa cum benedicendi sunt a sacerdote, a parentibus suis vel parantymphis offerantur: qui cum benedictionem acceperint, eadem nocte pro reverentia ipsius benedictionis in virginitate permaneant. Legitur in Decreto, dist. 13. c. sponsus & sponsa.*

8. Can. XIV. *Ut Episcopus non longe ab Ecclesia hospitium habeat, cap. Episcopus, §. hospitium, dist. 41.*

Can. XV. *Ut Episcopus vilem suppellectilem & mensam ac viltum pauperem habeat, & dignitatis suæ auctoritatem fide ac vita meritis quarat.*

Habetur dist. 41. c. Episcopus vilem, §. hospitium, & in Tridentino, sess. 25. cap. 1. Memorabile est Ammiani Marcellini ethnici historici de quibusdam sui temporis Episcopis iudicium lib. 27. *Antistes quosdam provinciales tenuitas edendi potandique parcissime, vilitas etiam indumentorum, & supercilia humum spectantia perpetuo Numini verisque ejus cultoribus ut patros commendant & verecundos. De Augustino Possidius ejus vitæ c. 22. ita refert: Vestis ejus & calceamenta & moderato & compensati habitum erant, nec nitido nimium nec abjecto pluriquam, mensa etiam usus est frugali & parca.*

Can. XVI. *Ut Episcopus gentilium libros non legat, hæreticorum autem pro necessitate & tempore. c. Episcopus gentilium dist. 37.*

Can. XVII. *Ut Episcopus gubernationem viduarum pupillarum, & peregrinorum, non per seipsum, sed per Archipresbyterum aut Archidiaconum agat, cap. Episcopus, dist. 88.*

Can. XVIII. *Ut Episcopus rationem testamentorum non suscipiat. ibid.*

Can. XIX. *Ut Episcopus pro rebus transitoriis non litiget provocatus. ibid. 14. q. 1. c. Episcopus.*

9. Can. XX. *Ut Episcopus nullam rei familiaris curam ad se revocet; sed lectioni, & orationi, & predicationi Verbi DEI tantummodo vacet. Can. Episcopus nullam, dist. 88.*

Huc spectat Gregorij Nazianzeni de seipso testimonium in carmine de vita sua, nullam se operam dedisse in exigendis quæstorum suorum rationibus circa Ecclesie suæ facultates. Sapienter tamen Augustinus, ut refert in ejus vita Possidius c. 24. *Facultatem Ecclesie curam Clericis fidelibus demandabas, a quibus cuncta accepta & erogata notabantur. Ipse vero singulis annis eorum rationes audiebas, nunquam tamen clavem vel annulum penes se habebas. Præclarissime vero Apostoli obtestantur Act. 6. Non est equum nos derelinquere verbum & ministrare mensis. Considerate ergo, fratres, viros boni testimonii septem, plenos Spiritu sancto & sapientia, quos constituimus super hoc opus. Nos vero orationi & ministerio verbi instantes primus.*

10. Can. XXI. *Ut Episcopus ad Synodum ire non sine satis gravi necessitate inhibeatur; sic tamen ut in sua persona Legatum mittat, suscipiens saltem fidei veritate, quidquid Synodus statuerit.*

Dist. 18. c. Episcopus ad Synodum, Laodicea etiam Synodus can. 40. edicit, non licere vocato ad Synodum Episcopo reculare, sed ei incurbere ad eundem obligationem, nisi propter ægritudinem excusetur. Symmachus etiam summus Pontifex querelis satisfaciens, quas incutabat Cæsarius Arelatensis in Episcopum Aquensem, qui cum esset alterius provincie, scilicet secundæ Narbonensis, recusabat Cæsario subdi, ideoque vocatus ad Synodum a Cæsario renuebat adire; sic edicit rescripto suo, seu epist. 10. ad Cæsarium, qua eidem potestatem firmat, non solum per Galliam, verum etiam per Hispaniam, cui sane potestati par nulla unquam legitur legata. *Et si tam Ecclesie Aquensis Antistes, quam alius quilibet Metropolitanus Pontifici juxta canonum præscripta vacans obtemperare detrederit, noverit subdendum se non quod optamus Ecclesiastica disciplina. His aliud adjungit insignè privilegium, ne quis Ordinis Ecclesiastici exiens ex Gallia, vel ex Hispania, sedem Apostolicam conveniat, nisi litteris Cæsarii formatis sit præmunitus.*

11. Can. XXII. *Ut Episcopus sine consilio clericorum suorum clericos non ordinet: ita ut civium conventiam & testimonium quarat.*

Dist. 24. c. Episcopus sine consilio. De Alexandro Severo refert Lampridius, laudavisse ritum apud Christianos circa mores clericorum, in Ecclesiis inquirendi priusquam ordinentur: eorumque imitatione solitum fuisse nomina illorum, quos ad præfecturas destinabat, palam proponere, ut in illorum vitam moreque inquiretur, ne quis inexploratus promoveretur. Vide superius Concilium Carthagenense III. can. 32.

12. Can. XXIII. *Ut Episcopus nullius causam audiat absque presentia Clericorum suorum, alioquin irrita erit sententia Episcopi, nisi Clericorum presentia confirmetur, c. nullius causam 15. qu. 7.*

Can. XXIV. *Sacerdote verbum faciente in Ecclesia qui egressus de auditorio fuerit, excommunicatur, c. Sacerdote verbum faciente, de consecr. dist. 1.*

Can. XXV. *Dissidentes Episcopus si non timor Dei, Synodus reconcilet, c. dissidentes dist. 90.*

Can. XXVI. *Statuendum est Episcopis, ut dissidentes fratres, sive clericos, sive laicos, ad pacem magis quam ad iudicium cohortentur, c. statuendum dist. 90. alias citatur, studendum.*

Can. XXVII. *Ut Episcopus de loco ignobili ad vobilem per ambitionem non transeat, nec quisquam inferioris ordinis clericus. Sane si id utilitas Ecclesie secundum poposcrit, decreto pro eo clericorum & laicorum Episcopis porrecto, in presentia Synodi transferatur, nihilominus alio in loco ejus Episcopo subrogato. Inferioris*

pluris vero gradus Sacerdotes, vel alii Clerici concessione suorum Episcoporum possunt in alias Ecclesias transmigrare. 7. q. 1. c. Episcopi de loco.

Nicæni Concilii can. 15. prohibet Episcoporum translationes sub poena depositionis a secundo Episcopatu, ut dimissum resumat. Sed subsequutum Concilium Sardicense multo severius agit cum ejusmodi translatis Episcopis, quos non solum utroque privat Episcopatu, sed ipsa etiam laica communione: & si accedat contumacia, ne quidem in fine vitæ communicare permittit. Vide superius annotata in utrumque can. Nicænum, & Sardic. I.

13. Can. XXXII. *Irrita erit donatio Episcoporum, vel venditio, vel commutatio rei Ecclesiastica, absque conventia & subscriptione Clericorum.*

Cap. Sine exceptione, 12. qu. 2. & per totam. In Galliz regno per edictum Henrici secundi anno. 1558. instauratum in Comitibus Aurelianensibus sub Carolo nono art. 29. nemorum ad Ecclesias pertinentium proceras arbores deiecere prohibetur Episcopis, Abbatibus, & quibuscunque præbendis, aliisque quibuslibet personis. Solemnitates etiam servandas ad legitimam rerum Ecclesiæ alienationem, quibus præmissis foret invalida, refert Chenuus Gallicanus Jurisconsultus in suo de rerum Ecclesiæ alienatione tractatu. Quarum *Prima* est, ut præcedat Capituli seu Cleri deliberatio & consensus scripto expressus cum singulorum subscriptione, juxta hunc ipsum canonem Carthaginensem. *Secunda*, ut per Capitulum certæ personæ committantur ad iudicem inquirendum de qualitate rei, cujus tractatur alienatio, deque utilitate aut necessitate istius alienationis: quæ facta demum perquisitio ad Capitulum referatur. *Tertia*, ut publice per Parochos tum loci, tum vicinos, perque affixas schedulas denunciatur futura alienatio per licitationem ac subastationem, cum diei & loci designatione, ut qui plus licitaverit, datis cautionibus rem obtineat. *Quarta*, ut accedat Episcopi, aut Vicarii ejus consensus, vel Abbatis, si de re agatur monasterii, cum consensu Capituli Regularium: quo ultimo casu requiritur etiam Papæ approbatio; non enim sufficeret Superioris generalis, aut provincialis regularis auctoritas. Prædictæ requiruntur solemnitates, etiam si non fiat alienatio in perpetuum, aut ad triginta annos, dummodo fiat emphyteusis ultra novennium, ut ex præxi & jure Gallicano refert Chenuus, addens, vel ob unum præfatarum solemnitatum defectum, multis iudiciis declaratas irritas fuisse hæc alienationes, quæ videbantur plusquam centum annorum præscriptione firmatæ. Tres justas rerum Ecclesiæ alienationis causas docet glossa in proœmio causæ 12. q. 2. Prima est, evidens ipsius Ecclesiæ necessitas: ut si fructus ad debitas Ecclesiæ impensas, aut Cleri sustentationem, aut debitorum solutionem minime sufficiant, c. hoc jus porrectum, 10. qu. 2. Causa secunda est pietatis, ad egenorum subsidium in gravi necessitate, aut redemptionem captivorum, juxta traditam a sancto Gregorio Papa doctrinam lib. 5. epist. 17. & lib. 7. epist. 4. qui vult his casibus vasa sacra confringi & pecuniam conflare. *Aurum habet Ecclesia, non ut servet, sed erogat, & subveniat in necessitatibus*, c. aurum, 12. qu. 2. & c. ad aures, de reb. Eccles. non alien. Tertia causa est majoris Ecclesiæ commodi, & utilitatis evidentis, c. sine exceptione, & c. terrulas, 12. qu. 2. Denique contra alienationem, quæ fit a Capitulo, vel unus ejusdem Capituli opponens audiendus est, c. si quis, de reb. eccl. non alien. Etenim in re communi potior est conditio prohibentis, c. in re communi, de regul. jur. in 6. Concilii autem Carthaginensis quinti can. 4. vetat Ecclesiæ rem alienati inconsulto Primate. Sane minor requiritur solemnitas in distrahendis terrulis aut vineolis longe positis, ut decidit hujus Concilii can. 53. & citatur can. terrulas 12. qu. 2.

14. Can. XXXIV. *Ut Episcopus in qualibet loco sedens, stare Presbyterum non patiar 95. c. Episcopus in quolibet.*

Huc referrî potest, quod scribit Hieronymus ep. 2. ad Nepotianum: *Episcopi se esse Sacerdotes meminerint, non dominos; honorent Clericos, quasi Clericos, ut & ipsis a Clericis quasi Episcopis honor deferatur. Scitum est illud oratoris Domitii: Cum ego te habeam ut Principem, cur tu me non habeas ut Senatorem. Et subinde: recordemur semper, quid Apostolus Petrus præcipiat Sacerdotibus: Pascite eum, qui in vobis est, gregem Domini, providentes non coacte, sed spontaneæ secundum Deum; neque turpis lucri gratia, sed voluntarie: neque ut dominantes in Clero, sed forma facti gregis ex animo: Cubassus, Notitia Ecclesiastica.*

ut cum apparuerit Principi pastorem, percipias immarcescibilem gloria coronam. Hæc simul allegantur c. esto subiectus, dist. 95. His conformis est insequens iste canon:

15. Can. XXXV. *Ut Episcopus in Ecclesia, & in consessu Presbyterorum sublimior sedeat, intra domum vero collegam se Sacerdotum esse cognoscat.*

Dist. 95. capit. Episcopus in Ecclesia. In Liturgia Chrysostr. sedes Episcopalis dicitur cap. 21. ἡ κathedra, qua sublimis est cathedra, & omnibus conspicua. Dicitque August. in Psalm. 26. *Episcopis altior ponitur sedes, ut cognoscant se quasi vinitores in specu constitutos esse ad vineam Domini Sabaoth, qua est ejus Ecclesia, custodiendam, & de isto loco alto periculosa ratio redditur.*

Can. XXXVI. *Presbyteri, qui per Dioceses Ecclesias regunt, non a quibuslibet Episcopis, sed a suis: nec per juniorem Clericum, sed aut per seipsos, aut per illum qui sacrarium tenet, ante Pascha solemnitate Chrisma peccant, c. Presbyteri qui per, dist. 95.*

Jam ante fuerat constitutum hoc idem in Concilio Valentiniano primo sub Damaso Papa: quæ constitutio legitur apud Gratianum, de consecr. dist. 4. can. 23. in hæc verba: *Presbyteri, qui Diocesanæ regunt Ecclesias, non a quibuslibet Episcopis, sed a suo; nec per minorem clericorum, sed per seipsos, aut per illum qui ejusdem Ordinis sit, ante Pascha solemnitate chrisma peccant.* Et in Toletano primo Concilio anni 400. can. 20. decernitur, a solis Episcopis chrisma conficiendum esse; & a distitis seu remotis Ecclesiis mittendos esse vel Presbyteros, vel Diaconos, qui ante Paschalia festa acceptum chrisma in usum anni ad eas deferant. Concilium similiter Valense seu Vasionense anni 442. sub Leone Papa I. can. 3. & Concilium Antisiodorensi anni 578. cap. 6. pluraque deinceps alia Concilia, in quibus est Aquense anni 1585. tit. de sacro Chrismate, volunt Parochis mittere laicos, aut clericos sacris Ordinibus minime initiatos, ad sanctum oleum in Parochiam deferendum.

Can. XXXVIII. *Ut Diaconus, presente Presbytero, Eucharistiam Corporis Christi populo, si necessitas cogat, jussus erogat, cap. presente, dist. 93.*

Can. XLI. *Clericus neque comam nurias, neque barbam, cap. Clericus neque, dist. 43. Idem cavetur Agathensis Concilii canon. 20. De tonsura autem clericali haud pauca notabilia require infra ad Concilium Toletani IV. cap. 40.*

Can. XLV. *Clericus professionem suam & in habitu, & in incessu suo probet, & nec vestibus, nec calceamentis, decorem querat.*

Cap. Clericus professionem, dist. 41. Huic similem require canon. 16. Nicænz secundæ Synodi. Clericum nihil magis dedecet quam levitas aut superbia. Sapienterque admonet Ecclesiasticus: *Ex visu cognoscitur vir, & ab occurso faciei cognoscitur sensatus; amictus corporis, visus dentium, & ingressus hominis annunciant de illo, id est, qualis intus & in animo sit.* Quemadmodum in horologio guomon, exterius apprensus, index est interioris machinarum dispositionis. Ambrosius lib. 1. officiorum, cap. 18. duorum refert abdicatorum a se clericorum exempla, quorum incessus & habitus exterior nequitie interæ index erat, quique infelicem sortiti sunt exitum.

16. Can. XLVI. *Clericus cum extraneis mulieribus non habitet. Vide scholia nostra ad Nicænum can. 3.*

Can. XLVII. *Clericus per plateas & andronas, nisi certa & maxima officii sui necessitate, non ambulet.*

Can. LI. *Clericus quantumlibet verbo DEI eruditus artificio victum querat.*

Dist. 91. c. clericus quantumlibet. Vide infra can. 52.

Can. LII. *Clericus victum sibi & vestitum artificio vel agricultura, absque officii sui detrimento parat. Ibid. cap. clericus victum. Eadem docet jubetque Clemens Papa lib. 3. Constit. Apost. cap. ult. adducens Apostolorum exempla, & speciatim Pauli Actuum 18. v. 4. & Act. 20. v. 34. & Thessal. primæ capit. 3. Epiphanius hæret. 80. fidem facit, plerosque tempore suo Sacerdotes solitos esse propriis manibus operari. De Spiridione, qui in magna Synodo Nicæna confedit, perhibent Rufinus & Socrates, illum simul, & Trimythuntis in Cypro Episcopum, & capollarum gregis fuisse pastorem,*

unde victum tenuem sustentabat. Synodus vero Nicæna secunda can. 15. pauperibus Clericis exemplum proponit Pauli Apostoli, ut ejus imitatione vitam propriis manibus operando tueri non vereantur. Admodum notabile est quod quibus epistolis scribunt Agathon Romanus Pontifex, & Romanum Concilium ad Imperatorem Constantinum cognomento Pogonatum, suos ei commendantes ad sextam Synodum Legatos; se enim primum excusant, quod cum cupivissent peritiores & eloquentiores mittere pro tanti officii dignitate Legatos, ideoque ex ultima Britannia Clericum his ornatum dotibus accivissent, iste tamen adventare non potuit, nec alius reperiri Clericus insigniter doctus, ex quo directis & visitatis per Longobardos Ecclesiis, tam hi qui mittuntur Legati, quam ceteri Clerici non valuerunt studijs litterarum incumbere, necessitate adacti ad continguum manuum laborem, quo vite possent necessitatibus subvenire. Denique Aquilejense Concilium, cui Ambrosius Mediolanensis Antistes interfuit, pauperiem dicit esse in Sacerdotibus gloriosam. Verum ad hujusmodi gloriam non sunt ambitiosi nostrorum temporum Clerici vel Monachi,

Can. LX. Clericum scurrilem & verbis turpibus jocularem ab officio esse retrahendum.

Citatur dist. 46. cap. Clericum scurrilem, Stultiloquium & scurrilitatem damnat Apostolus Ephes. 5. V. 4. Præclare admonet Bernardus: *Nuge in ore laicorum nuge sunt, in ore Clericorum blasphemia. Consecrasti enim suum Evangelio, talibus aperire non licet.*

Ambrosius audiendus lib. 1. officiorum cap. 23. *Licet interdum honesta joca & levia sint, tamen ab Ecclesiastica abhorrent regula: Va vobis qui ridetis, quia flebitis, ait Dominus; non solum profusos, sed omnes jocos declinandos arbitror: Plenum tamen suavitatis & gratia sermonem esse, non indecorum.*

17. Can. LXVIII. *Ex penitentibus Clericus, quamvis sit bonus, non ordinatur. Si per ignorantiam Episcopi factum sit, deponatur a Clero, quia ordinationis tempore non prodidit se fuisse penitentem.*

Similiter Strichus Papa in epist. ad Himerium Episcopum Tarraconensem c. 14. *Illud quoque par fuit nos providere, ut sicut penitentiam agere non conceditur Clericorum cuiquam, ita post penitentiam & reconciliationem nulli unquam liceat laicorum Clericatus honorem adipisci.* Causa utrobique est decor ac venetatio Clericalis status, utque Clericus sit juxta Paulum inconfutibilis & irreprehensibilis. Similiter Leo Papa epist. 92. inquit. 2. *Alienum est a consuetudine Ecclesiastica, ut qui in Presbyterali honore, aut in gradu Diaconi fuerint consecrati, hi pro aliquo crimine suo per manus impositionem remedium accipiant penitendi. Quod proculdubio ex Apostolica traditione descendit, secundum id quod scriptum est: Sacerdos si peccaverit, quis orabit pro eo? Unde hujusmodi lapsis, ad promerendum misericordiam Dei, privata est exponenda secessio, ubi illis satisfactio, si digna fuerit, sit etiam fructuosa.* His suffragatur Origen. lib. 2. cont. Celsum, dicens, eum, qui penitentiam obivisset, arcem in perpetuum a factis Ordinibus, aut eorum exercitio. Adstipulantur pariter Optatus Milevitanus in fin. lib. 2. *Multis (inquit) notum est, & probatum, persecutionis tempore aliquos Episcopos inertia a confessione DEI delapsos sturifecisse: & tamen nullus eorum, qui evaserunt, aut manuum lapsis imposuit, aut ut genua figerent, imperavit.* Similiter Aug. lib. 1. de Baptismo cont. Donat. cap. 1. ait: *Ordinatis cum ad Ecclesiam ex schismate redeunt, non imponitur manus inter laicos.* Sed Conc. Carthagin. V. can. 11. sic decernit: *Idem confirmatum est, ut si aliquando Presbyteri vel Diaconi in aliqua graviore culpa convicti fuerint qua eos a ministerio necesse fuerit removere, non eis manus tantumquam penitentibus, vel tanquam fidelibus laicis imponatur.* Ceterum publicæ penitentia loco Clericus delicti reus in Monasterium relegabatur, aut ad privatam secessionem, ut docent Leo Magnus loco cit. & Hieronymus epist. 48. ad Sabinianum Diaconum lapsum, & Concilium Aurelian. III. can. 4.

18. Canones autem, quibus penitentia lapsis Clericis Injungebatur, ut est Arauscani primi Concilii can. 4. dicens: *Penitentiam desiderantibus etiam Clericis non negandam, quidam exponunt de penitentia privata, alii etiam de publica, non judiciaria illa quidem, sed spontanea, quæ contingere quoque abique gravi delicto queat.* De qua etiam loquitur Concilium Toletan. IV. can. 53. quæque ipsis laicis, quominus postea ad sacros Ordines promoveri possint, non officit, ut ibidem decernitur. Ita noster Joann. Morinus oppositos qui videntur canones exponit lib. 2. de exercit. Eccles. c. 23.

Veruntamen Cypriani epist. 59. ad Fidum Episcopum ex postulat adversus Teaphium Episcopum, eo quod Vitorem Presbyterum, qui graviter deliquerat, ausus fuerat reconciliare, eique pacem dare præpropere nimis festinatione, antequam plenam consummasset penitentiam; illa inquam Cypriani epistola ad Fidum perspicue loquitur de publica & judiciaria penitentia, nec potest de privata tantumque spontanea esponi. Potius igitur crediderim, prohibitionem de non admittendis ad publicam penitentiam sacris Clericis, neque semper, neque ubique regionum Catholicarum viguisse, sed pro temporum ac locorum diversitate usum fuisse diversum; quemadmodum superius perspeximus in jejuniis Sæbatorum, aliisque disciplinæ officiis & usibus. Concilii quoque Toletani XIII. can. 10. etiam Pontifices & Sacerdotes publicam penitentiam suscipere posse, salvo gradu & ordine decernit, dummodo nulla se mortalis criminis professione notaverint; susceptaque per Metropolitanum reconciliatione, ad pristina redire Ordinum suorum officia permittuntur.

19. Can. LXIX. *Simili sententia subjacebis Episcopus, si sciens ordinaveris Clericum, cum, qui viduam, aut reprobam uxorem habuit, aut secundam.*

Huc spectat Apostolorum can. 18. Insetus apud Gratianum c. si quis viduam, dist. 34. Conciliique Agathensis can. 8.

Can. LXXIV. *Qui communicaverit, vel oraverit cum excommunicato, sive Clericus, sive laicus, excommunicatur.*

Cap. qui communicaverit, 11. qu. 3. huic similem Antiochenæ Synodi can. 2. requirit superius.

Can. LXXVI. *Is qui penitentiam in infirmitate petit, si casu dum ad eum Sacerdos invitatus venit, oppressus infirmitate obmutuerit, vel in phrenesin versus fuerit, donent testimonium qui audierint, & accipiat penitentiam. Et si continuo moriturus creditur, reconciliatur per manus impositionem, & infundatur ori ejus Eucharistia. Si supervixerit, admonetur a predictis testibus petitioni sue satisfactum esse; & subdatur statutis penitentia legibus quamdiu Sacerdos, qui penitentiam dedis, probaverit.*

Simile decretum edidit Conc. Arauscanum I. can. 3. *Subito obmutescens, prout statutum est baptizari aut penitentiam accipere potest, si voluntatis præterita testimonium, aliorum verbis habet, aut presentis in suo nutu.* Hoc idem statuit Leo Papa Magnus epist. 72. alias 91. ad Theodorum Foro-Juliensem. Juvat verba ipsa tanti Pontificis huc producere: *His qui in tempore tanta necessitatis, & in periculi urgentis instantia presidium penitentia & mox reconciliationis implorant, nec satisfactio intercendenda est, nec reconciliatio deneganda; quia misericordia Dei nec mensuras possumus imponere, nec tempora definire, apud quem nullas patitur venia moras vera conversio, dicente Spiritu Dei per Prophetam: Cum conversus iugemueris, tunc salvus eris, nimirum Isaia 30. V. 15. & alibi: Apud Dominum misericordia, & copiosa apud eum redemptio. In dispensandis itaque DEI donis non debemus esse difficiles, nec accusantium se lacrymas gemitusque negligere; cum ipsam penitendi affectionem ex Dei credamus inspiratione conceptam, dicente Apostolo: Ne forte det illis Deus penitentiam, ut respiscant a diabolicaque, a quo captivi tenentur ad ipsius voluntatem. Unde oportet unumquemque Christianam conscientiam suam habere judicium, ne converti ad Deum die in diem differat, nec satisfactio sibi tempus in fine vite sue constituas, quia periculose hac se conditione fragilitas & ignorantia humana concludit, ut ad paucorum horarum se reservet incertum; & dum possit plenius satisfactione indulgentiam promereri, illius temporis angustias eligat, quo vix inveniat spatium vel confessio penitentis, vel reconciliatio Sacerdotis. Verum ut dixi, etiam talium necessitati ita auxiliandum est; ut & alia illis penitentia, & communionis gratia, si eam etiam amisso vocis officio per indicia integri sensus postulant, non negetur. At si aliqua aegritudine ita fuerint aggravati, ut quod paulo ante poscebant, sub presentia Sacerdotis significare non valeant, testimonia eis fidelium circumstantium prodesse debeant, ut simul & penitentia & reconciliationis beneficium consequantur.* Hactenus S. Leo Papa epist. 82. alias 91.

His accedit S. Thomas, qui 3. part. qu. 80. artic. 9. disertè docet, posse amentibus Eucharistiam administrari, si antequam incidere in amentiam, devotionem erga illud Sacramentum habuerit, neque timeatur vomitus, aut execratio vel rejectio Sacramenti. Et utriusque allegi-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Si que vidua quantumlibet in minoribus adhuc annis posita se devoverint Domino, & veste laicali abjecta, sub testimonio Episcopi & Ecclesie religioso habitu apparuerint; postea vero ad nuptias seculares transferint, secundum Apostolum damnationem habebunt; quoniam fidei castitatis, quam Domino voverunt, irritam facere ausa sunt. Tales ergo persona sine Christianorum communione maneat, que etiam neque in convivio cum Christianis commixcent.

Hoc idem Concilium can. 12. de Virginibus consecratis testatur specialibus amiciri vestibus, professioni earum, & sanctimonie aptis. Hoc ipsum significat Hieronymus scribens ad Marcellam de laudibus Afellæ, de qua hæc prædicat: *Tunicam fasciorem, quam a matre impetrare non poterat induca, pio negotiationis auspicio, se repente Domino consecravit; ne intelligeret universa cognatio, non posse aliud ei extorqueri, que secundum jam damnasset in vestibus.* Idemque ad Gaudentium de Patulæ educatione: *Solent quadam cum futuram virginem sponderint, palla tunica eam induere, & surve operire pallio, auferre lintheamina.* Præcipuum vero consecrationis virginum insigne fulgebat in capite: per omnes fere Occidentis Ecclesias, solemniter ritu Virgines consecrabantur ab Episcopo impositione vell supra Virginis caput. Hoc ritu consecratam sororem suam Marcellinam virginem a Liberio Romano Pontifice prodit Ambrosius lib. 3. de Virg. Idemque scribens ad virginem lapsam c. 5. *Non es memorata (inquit) diei sanctæ Dominica resurrectionis, in qua divino altari te obtulisti velandam. In tanto itaque solemniter conventu Ecclesia Dei, inter lumina illa splendida, inter candidatos regni celestis quasi regina Regi nuptura processeras.* Et aliquanto post: *His tunc in illo die consecrationis tue dictis, & multis supra castitatem tuam præconiis, sacro velamine repta es.* Hieronymus præterea sic scribit ad virginem Demetriadem: *Scio quod ad imprecationem Pontificis flammam virginale sanctum operuit caput.* Idemque ad Sabiniam vitiatæ a se Virginis reum: *Post Apostoli Petri Basilicam, in qua Christi flammæ consecrata est.* Alicubi tamen mitra vel cidaris capiti virginis ab Antiste consecratore imponebatur, ut liquet ex his Optati verbis exprobrantis Episcopo Donatistæ stuprum sacrilegum, quod Virgini a se consecratæ intulerat: *Cui mitram ipse imposuerat, a qua pater ante vocabatur.* Et addit: *Mitellam huiusmodi de lana fieri purpura tincta, idque esse spirituale nubendi genus, ad indicium ne qui sponsabat, perseveraret petere, aut raptor audeat violare.* Huiusmodi tegmen capitis fuisse acuminatum, & fastigiatum, colligo ex his Palladii verbis historice Lausiæ cap. 41. *Virginum huiusmodi erat habitus, ut essent tonsæ & cucullatæ, παρβίως τίττω τὸ σῆμα ἢ καπαρίων ἔχοντες καὶ ἄλλα ἐπι τῶν κεφαλῶν.* Erat istud Monasterium Tabennasiatarum quadringentarum Monialium in Thebaide Ægypti regione Æthiopiæ contermina, Est vero Mitra originis Persicæ vocabulum. Ex mitra dependebant tæniæ seu redimicula ad alligandum sub mento istud capitis operimentum, quorum species aliqua restat in appendicibus duabus mitrarum Episcopaliū. Aeneid. lib. 8. habitus describitur Aeneæ; ejusque Phrygii comitatus:

Et tunica manicæ, & habens redimicula mitra.

De tonsura Monialium in monasteriis Ægypti & Syriæ, fidem facit Hieronymus epist. ad Sabiniam.

DISSERTATIO & APPENDIX.

Ad Canones ordinationum præcedentis Concilii Carthaginensis.

1. **P**leraque nonnullorum Scholasticorum Theologorum conclusiones hæud satis convenire comperunt sunt cum usibus veteris Ecclesie tam Latine, quam Græcicæ. Cum enim illos usus nescirent, nec satis versati essent in canonibus prisce disciplinæ, potestatem quam Christus Ecclesie suæ in re Sacramentaria contulit ampliores, arctioribus limitibus coarctarunt hoc ipso, quod omnia reducere ad sui temporis Rituales, quos existimarunt divina & immutabili ab usque nascentis Ecclesie cunabulis deducta institutione, atque usu inconcusso roboratos. In primis multi eorum asseruerunt, ad sacramenti penitentiae validitatem ac essentialiam necesse prorsus esse, ut absolvendi forma personam connotet Sacerdotis, hoc solo sulti argumento, quia rituales libri usum huius Sacramenti præscribentes, in Latinis Ecclesiis vocem primæ personæ usurpant. Hoc vere quidem & provide; nihil tamen de necessitate Sacramenti definiunt. Huic quoque rationi congrue qui-

dem, sed non absolute necessitatis insistendum duxerunt, quia scilicet ejusmodi usus propius accedit ad iudiciorum humanorum formas, in quibus iudices decernentes, suas exprimere solent personas. Et tamen innumeris constat Sanctorum Patrum, tum Latinorum, tum Græcorum testimonio, olim in absolvendis penitentibus, sanctam Ecclesiam verbis usam deprecativis, nulla adjuncta personæ absolventis expressione, Græcosque etiam orthodoxos, approbante Latina Ecclesia, usos fuisse, & adhuc uti precibus pro ipsamet absolvendi formula, Arcudius quidem apud Græcos diutissime versatus, unicam profert paucis Græcis usitatam, nec ita pridem, sed nuper a Ruthenis acceptam formulam, nec nisi post instauratum ultimo schisma natam, *ἔχω οὐ σὺν κληρικῶν ἢ ἀλλοτρίων, habeo te condonatum & absolutum*: sed ipse fatetur Arcudius recens natam, nec in ullo melioris notæ Euchologio aut Sacramentario alias reperiri quam deprecatorias absolutiones, in Conciliis generalibus Lateranensi, Lugdunensi, Florentinoque approbatas, in quibus redintegrata fuit Græcorum cum Latinis Ecclesiis pax & concordia: tamen novam hanc formulam, post ultimum schisma proculsam, magis approbet scriptor nuperus apud Græcos schismaticos Gabriel Philadelphienus in suo de Sacramentis opusculo, hæc inductus ratione, quia iudicariam auctoritatem plus redolet. Ipse tamen faterur Arcudius lib. 4. de concordia Ecclesie Orient. cum Occid. cap. 3. hanc absolutionem apud Græcos esse Neotericam paucis usitatam, nec in Euchologiis toties ab Ecclesia Romana confirmatis reperiri. Absolutionem vero tam apud veteres Latinos, quam apud Græcos, non nisi deprecatoriam extitisse confirmant peritissimi scriptores Hugo Menardus Ordinis Benedictini in notis ad Sacramentale Gregorian. Joann. Morinus Oratorii Domini JESU Presbyter lib. 8. de Penitentia, cap. 8. & seqq. & alii: qui præter luculenta ceterorum Patrum testimonia, quæ proferunt, ostendunt Leonem Romanum Pontificem, quoties de Sacramentali reconciliatione loquitur, non aliis rebus cam attribuere quam penitentium confessioni, & Sacerdotum supplicationibus ac precibus. Etenim in ep. 87. ad Theodorum Forojuliensem Episcopum, ter hoc ipsum inculcat dicens cap. 2. *Sic divina bonitatis præsidio ordinatis, ut indulgentia Dei nisi supplicationibus Sacerdotum nequeat obtineri.* Et c. 3. ibid. *Si quis autem eorum pro quibus Domino supplicamus.* Et subinde: *Multum enim utile ac necessarium est, ut peccatorum reatus ante ultimum diem Sacerdotali supplicatione solvantur.* Idemque epist. 80. alias 136. *Sufficit illa confessio, qua primum Deo offertur, tum etiam Sacerdoti, qui pro delictis penitentium precator accedit.* Idemque epist. 139. cap. 1. *Reconciliandos Deo per Ecclesie preces instanter acquiras.* Profert vero præfatus etiam Morinus euchologia diversa & ritualia omnium fere Ecclesiarum Orientis, & quod caput est, Latinorum generalibus Conciliis & summorum Romæ Pontificum decretis approbata, quibus, quotquot in Orientis plagis existunt Christiani, etiam nunc communiter utuntur, post Occidentalia unionum decreta, & usi fuerant, antequam schismata supervenirent, Græci, Armeni, Syri, Maronitæ, in suo eruditissimo de Penitentia Opere. Hæc si Theologi novissimorum sæculorum rescivissent, aliter procul dubio docuissent. Enim vero cum S. Thomas in 4. dist. 3. art. 2. ad 1. Paludanus ead. dist. quest. 1. quest. 3. alique communiter, ex eo quod Græcorum Ecclesie inter baptizandum vocem usurpant, non quidem ut illi existimant, *Baptizetur*, sed ut revera sit, *Baptizetur Christi servus*, inferant & concludant non esse absolute in baptismo necessariam personæ ministri expressionem; pari argumento docuissent, nec esse necessariam in sacramento penitentiae: quoniam, ipsorum pariter ætate, Græci suam non enunciabant personam, dum penitentes nexibus peccatorum absoluebant.

2. Eadem ipsa ratione, si Doctoribus Latinis innovissent approbatissimi a Romana sede Orientalium nationum diversæ linguæ cum Romana Ecclesia communicantium ritus, & praxes ordinationum, his indubitanter venerationem & consensum detulissent, nec in eas devenissent assertiones, ex quibus sequatur, si veritate nitantur, Orthodoxos Orientales omnes fuisse tot sæculis ab Ecclesia Romana delusos, quæ non tantum eorum ritus accurate exploratos comprobavit, sed etiam illos propriorum rituum observantia sic adstrinxit: ut lethalem contrahant noxam, si velint in propriis Ecclesiis ritu Latino ministrare. Ex quo id patiter sequeretur vel cogitatu horrendum, nullos penes ipsos fuisse Episcopos, Presbyteros, nullam Eucharistiam, nullum penitentiae Sacramentum, neque Confirmationis, neque Extreme Unctionis; quia scilicet nulla fuisset Sacerdotum ordinatio, a quibus possint cetera præter baptismum administrari Sacramenta. Quinimo neque pluribus sæculis apud Latinos ipsos sub felicibus San-

Aurum Patrum temporibus: Constat enim ex prioribus Concilii quarti Carthaginensis canonibus; quos ducenti Episcopi ediderunt, inter quos Augustinus eminebat, nullum fuisse gradum contrastrandum instrumentum in Sacerdotali ordinatione, quæ sola manuum impositione certisque orationum formis perficiebatur. Dionysius similiter lib. Hierar. Eccles. nullam traditionem aut contrastrationem, sed solam *ἁγίασμα* & preces solemnes in Sacerdotum consecratione commemorat. Clemens pariter Romanus Pontifex Petri discipulus, in Apostolicis constitutionibus, quas Epiphanius heresi 70. testatur omnia complecti ad Ecclesie constitutiones & disciplinam attinentia, lib. 8. cap. 16. & seqq. in quibus ea, quæ in ordinationibus ministrorum Ecclesie peragenda sunt, prosequitur, speciales nimirum pro singulis Ordinibus preces, & manuum impositiones, etiam in Subdiaconis & Lectoribus; nullam vero rei contrastrandæ exhibitionem, nequidem in minorum Ordinum collatione commemorat. Atque in his duobus canones Carthaginenses dissentiunt, negantes ullam in minoribus intervenire manus impositionem, simulque asserentibus in iisdem instrumentorum exhibitionem.

3. Illis aliisque varietatibus perspicuum fit, Ecclesiam non esse, aut fuisse invariabilibus & immutabilibus formis in quorundam Sacramentorum ministeriis astrictam: sed ritus diversos pro locis & temporibus approbatos, cum intentione ministri a Christo Domino instituti Sacramenta pleraque consecisse. Antiquissima, quæ legitur in Sacerdotum ordinatione, calicis & patenæ exhibitio, legitur in Romani ordinis libello, quem Alcuinus, Caroli Magni preceptor, alicubi commemorat. Hic enim libellus part. 2. refert, non solum ab Episcopo manus illis imponi, qui Sacerdotio augurantur, manusque eas, qui ordinatur iungi, sed etiam calicem vinum aqua mistum continentem, & patenam cum pane tradi, simulque ista eidem enunciari: *Accipe potestatem offerre Sacrificium Deo, missamque celebrare tam pro vivis; quam pro defunctis*. Morinus suo in opere de sacris ordinationibus, inseruit perantiquos nequam antea typis excusos ordinationum Rituales, ex Vaticana aliisque illustribus bibliothecis erutos, necnon librum Syriacum ordinationum Maronitarum, qui fuerit hæcenus Libani montis accolæ, quorum fidem & sacros ritus jampridem Romana probavit Ecclesia. Isto aliisque recentis editis manuscriptis ritualibus, non aliter enunciantur ordinari Sacerdotes & Diaconi quam manus impositione, & solemnibus quibusdam precibus, nihilque aliud ordinando porrigitur quam Evangeliorum codex, ut ipsum diligenter perlegit. Nec dissimiles sunt Armenorum, eorum qui cum Romana Ecclesia communicant, ordinationum ritus ac observationes, quorum sacris ministeriis exercendis summi Pontifices Ecclesiam intra Romam concesserunt etiam sanctæ Mariæ Aegyptiæ prope Tyberim. Quia etiam in actis Apostolorum, & 1. Timoth. 4. nihil de sacra ordinatione præter *ἁγίασμα* commemoratur. Sed & ipsum Tridentinum Concilium omnem amovet ambiguitatem, cum diserte dicat sess. 14. cap. 3. Sacerdotes rite ordinari per manuum impositionem. Et sess. 23. can. 4. *Si quis (ait) dixerit, per sanctam ordinationem non dari Spiritum sanctum, ac proinde frustra Episcopum dicere: Accipe Spiritum sanctum, anathema sit*. Atqui hæc ipsa verba profert Episcopus, dum manus imponit. Judicat ergo Concilium id esse de ordinationis substantia.

4. Omitto Latinorum quoque Patrum testimonia, qui ut diligenter observavit monuitque Bellarminus lib. de Sacramento Ordinis cap. 9. instrumentorum traditionem prorsus silent, manuum vero impositionem frequenter commemorant. His accedat argumentis relatio Theodorici historici religiose c. 13. Macedonio monacho per callidam versutamque dissimulationem ad altare accersito, neque prorsus de sui futura ordinatione suspicanti, celeberrimus ille Flavianus Antiochenus Antistes Sacrum celebrans, manus ad sacram ordinationem imposuit, Bonus vero monachus fraude comperta adeo succensuit, ut Pontificem arrepto, quo sustentabatur scipione, ex improvise percutere connixus sit, nisi Clerici circumstantes senem exandescentem compescuissent, qui hoc solo ritu inopinato sacram inivit ordinationem. Ipsi vero Scholastici Theologi admodum ab invicem dissident circa necessariam ac essentialem (ut cum eis loquar) ordinationis Sacerdotum & Diaconorum materiam. Sanctus enim Bonaventura in 4. dist. 24. p. 2. art. 1. quæst. 4. solam docet esse absolute necessariam manus impositionem. Ex adverso Capreolus, Dominicus Sotus, & Valentia contendunt hæc nihil esse præter accidentariam ceremoniam; solumque pertinere ad harum ordinationum essentiam instrumentorum portationem & contactum. Melius tamen Petrus Sotus, Ledesma, Bellarminus, & Vasquez, utraque simul sal-

tem in Ecclesiis Latinorum ad sacram ordinationum essentiam pertinere volunt.

5. Romani Pontifices Leo IX. Celestinus III. Innocentius III. simulque Concilium Lateranense sub eodem IV. Innocentius IV. Alexander IV. Gregorius X. & sub eo generale Concilium Lugdunense secundum, Concilium pariter Florentinum, quod anno integro sub Eugenio Papa IV. Græcicam religionem ejusque ritus accurate exploravit, examinavitque ad amissum: & insuper Clemens VIII. qui Græcos Romæ collegio a se magnifice fundato cum Ecclesia Sancto Athanasio dedicata donavit, ut inibi Græco ritu divina ministrarent, quique sua constitutione 34. quæ in Bullatio tom. 3. edixit, ut Romæ commoretur Græcus Episcopus Catholicus, qui Græcus prius rite probatos Græcicis ritu ordinet. Isti inquam omnes Græcorum ritus & ordinationes confirmarunt: & quoties clerici Græci de schismate revertuntur, tametsi fuerint a schismaticis Episcopis ordinati, ad factum ulterius ministerium admittuntur, nullatenus iterata quæ in schismate præcesserat, ordinatione. Posteriores demum, qui Romæ versabantur, Latini Theologi, perspectis inibi factis Græcorum clericorum ab Episcopo Græco ordinationibus, & observantes nullum fuisse promotis ad Sacerdotium & Diaconatum portectum calicem ac patenam, rem demum majori sedulitate exploraverunt: atque antiquiores Græcos Latineque ordinationis ritus cum Græcicis horum temporum consentire prospexerunt, seduloque investigarunt rationes conciliandi Græcicos usus, tam multorum summorum Pontificum & factorum Conciliorum approbatione sussultos, cum Latinis horum temporum, ac præsertim cum Eugenio IV. decreto ad Armenos, in quo gravioris difficultatis cardo vertitur.

6. Itaque inter plures quæ circumferuntur conciliandi rationes, ista præ ceteris placuit, ut Christus Dominus noster materiam Ecclesiasticarum ordinationum sacrarum Apostolis tradiderit manuum cum certis quibusdam orationibus impositionem, quam nec ipsa mutare possit Ecclesia: & insuper aliam quandam instituerit materiam sive essentialem, sive ut conditionem sine qua non, specialiter connotantem illam potestatem, quæ per singulos Ordines confertur, ita ut pars ista materie in aliquo signo consistat, quod Christus non determinavit secundum speciem, sed arbitrio commisit Ecclesie. Atque ita factum est, ut Orientales Ecclesie unum certum elegerint sibi modum; Occidentales vero alium diversum, retenta manuum utrobique impositione inter solemnes orationes, quam Christus immutabiliter præscripsit: cui tamen Occidentis Ecclesie aliam specialem adjungi præcepere, quæ ipsa est instrumentorum traditio, potestate quidem a Christo derivata, sed tamen determinabili per Ecclesiam, cujus usum arbitrio & institutioni commisit Ecclesie, sive eam dicas partem materie essentialis, sive designes ut conditionem appositam sine qua non; quemadmodum videmus in Sacramento matrimonii, materiam quidem ejus immutabilem genericam & a Christo determinatam esse mutuum maris & femine ad nuptias consensum extra primum affinitatis aut cognationis gradum, ceteros autem gradus relinquit arbitrio Ecclesie suæ designandos, ita ut aliquando fuerit matrimonium nullum ac invalidum intra septimum gradum; aliquando duntaxat intra quartum: utcumque dicas, sive partem specialem materie, sive conditionem sine qua non, ab Ecclesia ipsa determinabilem; hæc responsione plene satisficit objectioni, quæ formari potest ex decreto Eugenio de ordinationibus ad Armenos, quos pellicere studebat ad ritus Romane Ecclesie. Eademque ratione difficultatem enodat ac solvit Bellarminus, secundum quam objici posset fuisse ab Ecclesia immutatam sacri Ordinis Diaconatus materiam, quæ nunc stat in traditione libri Evangeliorum, cum tamen indubitatum sit ipso primo nascentis Ecclesie anno fuisse Diaconos septem, sola manuum impositione ordinatos, multosque alios Diaconos in illis exordiis crescentis Ecclesie fuisse passim consecratos, antequam ullum conscriptum esset Evangelium; horum enim primum ab Apostolo Matthæo fuit editum anno a natali Christi, ut supputat Baronius, quadragesimo primo, atque adeo annis septem a descensu Spiritus sancti in discipulos. Quamquam Irenæus lib. 3. cap. 1. refundat longe posterius Evangelii secundum Matthæum conscriptionem, ad tempora quibus Petrus & Paulus Romæ prædicabant: quod videtur referendum ut minimum ad annum Christi sexagesimum.

7. Quinetiam fieri potest, ut sola manuum impositio sit Orientalibus essentialis, ceteraque in ipsorum ordinationibus adhiberi solita sint ceremonie tantum accidentarie; adeo ut sola essentialis materia sit penes illos Chirothesia, quam intentio ministri & superaddite verborum formæ ad hunc vel alterum determinent Ecclesiastici Ordinis gradum: cum e diverso illa manuum impositio

impositio fortasse non constituat in Latinis Ecclesiis totalem & adæquatam Ordinum Ecclesiasticorum materiam, eo quod ab aliquot retro sæculis visum sit Romanæ Ecclesiæ aliud quid materiale adungere, traditionem scilicet instrumentorum, quæ juxta ipsius mentem ac institutum, vel sit de materia essentiam constituyente, vel concurret ut conditio sine qua non; proindeque necessaria sit ad Sacramenti si non essentiam, saltem ad ejusdem existentiam, pro illa quam Christus Ecclesiæ indulsit circa rem Sacramentariam potestate.

8. Ista vero, quam dixi, Ecclesiæ potestas indulta & concessa in tribus potissimum Sacramentis conspicua est. In Ordine quidem, ut jam disseruimus. In Pœnitentia etiam, in qua restringitur per Ecclesiam illa definita potestas pœnitentes absolvendi, quæ in ordinatione Presbyterorum confertur super ipsa hominum peccata, quæ sunt pœnitentiæ Sacramentalis subjecta materia. Neque rationi a pœnitentia deductæ sufficienter occurret, si dicas, in ordinatione non conferti absolvendi potestatem, nisi solum in actu primo; sed in actu demum secundo conferti ab Episcopis, dum jam ordinatis Presbyteris subditos attribuunt, in quos illam exercere auctoritatem ac jurisdictionem possint ligandi ac solvendi, quam in sui ordinatione receperunt. Hæc nihilo secius urget argumenti vis in ipsi Episcopis & Parochis, qui licet subditos nanciscantur in sola ad propriam Ecclesiam additione, adhuc tamen Ecclesia ipsa post illam ad singulares Ecclesias additionem restringit, aut suspendit eandem in proprios eorum subditos jurisdictionem, ut neque Episcopus valeat proprios subditos solvere a censuris & peccatis, quos supremum Ecclesiæ tribunal sibi reservaverit. Nec minus perspicua est in matrimonii Sacramento illa in re Sacramentaria Ecclesiæ a Christo attributa potestas; cum enim Sacramenti hujus materia divinitus constituta, sit mutuis legitimisque partium consensus, certo constat apud omnes Catholicos, Ecclesiam posse pro suo prudenti arbitrio edicere, ut consensus, qui olim sufficiebat ad hoc Sacramentum, deinceps minime sufficiat; & ex adverso disponere posse, ut deinceps sufficiat consensus ille, qui ante hac non erat sufficiens: verum enim vero ante Tridentinum decretum clandestinus partium consensus sufficiens erat ad hoc Sacramentum, jam vero non sufficit. Atque ex supposito, in multis circumstantiis non sufficiebat olim partium consensus, qui non sufficit remotis pristinis impedimentis. Generalia enim Concilia Lateranense quartum sub Innocentio III. & Tridentinum multa graduum olim prohibitorum impedimenta dirimentia cognationis & affinitatis, qua carnalis, qua spiritualis, ademerunt; adeo ut mutuis, qui antea invalidus fuerat & irritus consensus, jam sit ratus & validus ad nuptias.

Circa memoratas ordinationum difficultates ex rituum diversitate ortas, egregie disputant Cardinalis de Lugo disp. 2. de Sacram. in gen. lect. 5. num. 85. & seqq. Becanus p. 3. de sacrament. Ordin. qu. 4. Inter Gallicanos Hugo Menardus, & Joannes Morinus. Atque inter præstantissimos Sorbonici Collegii Professores, Hallerius, Gamachus, & Ysambertus.

CONCILIIUM CARTHAGINENSE V.

Anno Christi 398.

1. **C**oncilium istud eodem anno Carthagine initum fuit, quo præcedens; & quamvis aliquot mensibus istud, quod quintum dicitur, antecesserit alteram Synodum, quæ quarta nuncupari solet Carthaginensis; rectius tamen istud, in quo jam versamur, Concilium dici debet quartum; illi vero, quod supra immediate discussimus, quinti potius denominatio convenit. Istud enim, quod jam tractamus, mense Majo absolutum est, estque provinciale trium & septuaginta Episcoporum: illud vero alterum, quod generale nuncupat Augustinus, fuit ducentorum quatuordecim Episcoporum, sexto idus Novembris ejusdem anni celebratum 398. Utrique præfedit Aurelius Carthaginensis, Arcadio & Honorio Imperatoribus, Anastasio Romano Pontifice.

Can. I. *Nulla ad testimonium dicendum Ecclesiasticæ cujuslibet persona pulsatur, hoc est citetur.*

2. Can. II. *Præterea cum de quorundam Clericorum, quamvis erga uxores proprias, incontinentia referretur, placuit Episcopos & Presbyteros & Diaconos secundum priora statuta etiam ab uxoribus continere. Quod nisi fecerint, ab Ecclesiastico removeantur officio. Ceteros autem clericos ad hoc non cogi; sed secundum uniuscujusque Ecclesiæ consuetudinem observari debere. Videndus Nicænus can. 3. cum ibi annotatis.*

Can. V. *Placuit, ut nemini sit facultas, relicta principali Ecclesiæ, ad aliquam Ecclesiam in diocesi constitutam se conferre, vel in re propria diutius quam oportet consistere, curam vel frequentationem propria Cathedrali negligere. 7. qu. 1. c. placuit ut nemini.*

Huic canoni Episcopi contraveniunt, qui non solum relicta Cathedrali ad aliam diocesis Ecclesiam diverunt, ibique longas moras neunt: sed quod deterius est, magna parte anni ruri versantur ac deliciantur, seque propriarum ovium visibus subducunt, ut inerti otio truantur.

3. Can. IV. *Placuit de infantibus, quoties non inveniantur certissimi testes, qui eos baptizatos esse sine dubitatione testentur, neque ipsi sunt per ætatem idonei de traditis sibi Sacramentis respondere, absque scrupulo eos esse baptizandos, ne ista trepidatio eos faciat Sacramentorum purgatione privari. Hinc enim Legati Maurorum fratres nostri consuluerunt, quia multos tales a Barbaris redimunt. Similiter de Ecclesiis, quoties super earum consecratione hæsitatur, agendum est, id est, ut sine ulla trepidatione consecrentur.*

Habetur de consecr. dist. 4. c. placuit de infantibus. Et in Concilio Africano can. 39. Simile decernitur in Synodo Quinisexta can. 84. Hoc ipsum constanter definit Gregorius Papa Magnus lib. 12. epist. 31. his verbis: *Hoc rite tenere debetis, quod & nos ab antecessoribus nostris traditum accipimus; ut quoties tam de baptismo aliquorum, quam de confirmatione, quam de Ecclesiarum consecratione dubitatio habetur; & nec scriptis, neque testibus certa ratio habetur; ut baptizentur tales, vel confirmantur, vel Ecclesie consecrentur: ne talis dubitatio fidelibus ruina fiat, quoniam non monstratur iteratum, quod certis iudiciis non ostenditur rite peractum. Hæc vobis tenere & mandare docemus, &c.* Raimundus Decretalium sub Gregorio Papa nono compiler, hæc eadem extendit ad ordinationes sacras, sic dicens lib. 3. summx, tit. de ætat. ordinand. §. 1. *Regulariter teneas, quod in huiusmodi, de quibus non constat, quod sint de essentia, vel non, invenitur tamen, quod debent fieri, intelligas omnia esse de essentia. Unde si aliquid tale, de quo dubitatur, utrum sit de substantia, vel non, fuerit omissum, potest ordinatio iterari: non enim intelligitur iteratum, quod nescitur esse factum dist. 86. cap. Presbyteri. Et de consecrat. dist. 1. c. solemnitates. In istiusmodi eventibus provide adhibenda est clausula, quam præscribit capit. 2. de baptismo: Si baptizatus es, non te baptizo: sed si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine, &c.*

4. Can. VII. *Placuit, ut dies venerabilis Pascha formatarum subscriptione omnibus intimeretur.*

De consecr. dist. 3. c. placuit, ut dies venerabilis; & Concil. African. c. 41. Litterarum formatarum seu canonicarum rationem Atticus Constantinopolis Episcopus tradidit in Appendice, quæ inseri solet post Synodum Chalcedonensem. De litteris formatis Dissertationem nostram 7. revise superius post historiam secundi sæculi, quo loco de Paschalibus etiam formatis satis superque tractatum est.

5. Can. IX. *Ab Imperatoribus visum universis est postulandum, propter afflictionem pauperum, quorum molestiis sine intermissione fatigatur Ecclesia, ut defensores eis adversus potentias divinum cum Episcoporum provisione delegentur.*

Præclare Ambrosius Ecclesiæ sacros ministros sic exhortatur, lib. 2. offic. cap. 29. *Egregie hinc vestrum enitescit ministerium, si suscepta impressio potentis, quam vel vidua vel orphanus solvere non queant, Ecclesiæ subsidio cohibeatur; si ostendatis plus apud vos mandatum Domini, quam divitiis valere gratiam. Meministis etiam, quoties adversus regales impetus pro viduarum, immo omnium depositis, certamen suscepimus. Et utique hujus rei testes locupletes sunt dux illæ ad Maximum Imperii invalorem, rogatu Justinæ Imperatricis viduæ pro ejus filio Valentiniano juniore puerilis ætatis, susceptæ ab Ambrosio difficillimæ legationes, quas idem enarrat epist. 27. indignantique tyranno respondit: *Gloriosum mihi est, hoc pro salute pupilli Imperatoris. Quos enim Episcopi magis quam pupillos emeri debemus?**

6. Can. XI. *Vetat Presbyteris, & Diaconis lapsis publicam pœnitentiam dare, aut manus eis ut pœnitentibus imponere. Invisæ supra Carthaginensis Concilii IV. can. 68. cum subjectis nostris scholis.*

Can. XIII. *Item placuit, ut si quis de alterius manserit*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

corruit. Qua victoria Fravita Consulatum insequentis anni 401. inruit.

5. In Occidente non minoribus perturbationibus sub Honorio agitatum Romanum Imperium fuit. Stilico infensus Rufino universam Illyrici Provinciam ab Arcadii dominatu ad Honorium transferre satagens, bellicque causas aucupans, ut sui necessitatem faceret, armorumque occasione suæ velificaret ambitioni, Alaricum Gothorum Regem sibi fidum in Græciam amandavit, a quo miserum in modum depopulata, quasi torrens violentus, monente suadenteque Rufino in Italiam divitem adhuc & copiosam, quasi in vicinum agrum divertit, ut eam inundaret. Eo igitur progressus, oppida & agros hostiliter devastavit. Hunc ut averteret Honorius, Gallias & Hispanias, quas jam sibi retinere nequibat, illi concessit habitandas. Pace ita composita Saulus dux gentilis, cui Stilico exercitum cum mandatis commiserat, Gothos compositæ pacis fiducia securos, & recedentes ex improvise adortur, a quibus tamen Romanus fusus est exercitus. Alaricus injuria irritatus, & victoria elatus, copias victrices Romæ admovet, urbemque expugnat post Gallicam cladem nongentis amplius annis intactam. Triduo continuo civitas Orbis caput miserimo direpta est: quicumque tamen ad sacras Basilicas confugere cives, indemnes & illæsi fuerunt. Contigit illa direptio urbis anno quadragesimo decimo.

6. Ante biennium, anno scilicet 408. Stiliconem agnitum jam reipublicæ proditorem Heraclianus suapte manu, jussu Honorii, apud Ravennam necavit. Comperit namque fuit, ab ipso cis Rhenum excitata fuisse Barbarorum agmina, quæ Romanum dilaceraverunt Imperium, qui Gallias, Hispanias, Italiam, Africam, & Orientem incurserunt & invaserunt; Vandalos, ex quibus oriundus erat ipse Stilico, Suevos, Alanos, Burgundiones, aliasque gentes efferas evocatas, quæ sparse diversis Provinciis incubuerunt, per vim occupatis. Certum quippe ac evidens erat, non libuisse illi Alaricum debellare, quem acie vicerat ad Pollentiam, & Romanis copiis circumfuso permisisse illi receptum liberum, ut posset vires debilitatas reparare, ne suæ ambitioni bella deessent, quibus Imperium Eucherio filio suo pararet, qui paganus erat, & apertus Christianæ religionis hostis; hic Romæ cum matre Serena ex Theodosii fratre genita occisus est. Subacta Roma, Rex Alaricus & Attaulfus illius uxoris frater, cum copiis in Siciliam iter intendunt, sed in itinere apud Rhegium Alaricus morbo interiit. Cujus successor Attaulfus prædæ aviditate Romam regreditur, iterumque diripit; indeque abductam Placidiam Imperatorum sororem duxit uxorem, ejus precibus pace Honorio Imperioque concessa, Hispaniam novi sibi parandi regni spe ductus una cum conjuge petiit.

7. Sed nunc paulisper in Orientem nostra revocanda est narratio. Joannem, cui eloquendi vis Chrysostomi nomen peperit, quod olim fuerat Dionis Prusæ inditum, Theodosius Augustus Antiochia (quæ patria ejus erat) acciverat, ut esset Constantinopolitanæ Ecclesiæ Episcopus, quam Nestorius obitu suo vacuum reliquerat. Eo adveniens Joannes mores omnis ordinis virorum ac mulierum offendit depravatissimos, superbia, & luxus Optimatum erant intollerabiles, rapinis, & omni oppressionum genere eos, qui debiliores erant, exhauriebant, & impune mactabant. Clerus urbis corruptissimus omnibus vitiis dilabebat; dum vero vir sanctus ex officio in vitia invehitur, moresque depravatissimos corrigere, Clerumque ad meliorem frugem reducere studet, multorum odia in se concitavit. Prava inoleverat in Clero illius urbis consuetudo, ut despectis Nicænæ aliarumque Synodorum, circa Clericorum cum mulieribus cohabitationem, prohibitionibus, Sacerdotes & Diaconi, prætextu sumpto custodiendæ virginum & viduarum & adolescentularum parentibus orbarum castitatis, & temporalium, si quas habebant, facultatum gestionis, easdem cum ipsis ædes incolerent, quotidiana cum ipsis & procacia colloquia miscerent; quæ omnia specie officii, mutæque dilectionis, scdis voluptatibus lenocinabantur, & per frequentes lapsus & scandala Clericos ad populum reddebant despicabiles atque invisos. Has vitiorum sentes dum conatur Chrysostomus emendare, & correctionis falce excindere, Clericorum, quos vel invitos ad officium compellebat, murmurationes & odia in se vertit.

8. Per hæc tempora contigit, ut Theophilus Alexandrinus Episcopus, qui olim Joannis ad Episcopatum promotioni obstitit, ut sibi fidissimum Isidorum Presbyterum ad sedem Constantinopolitanæ Ecclesiæ promoveret, gravi postea in ipsum Isidorum concepta similitate, eo quod acceptas in pauperum alimoniam pecunias, divertere in expensas Ecclesiæ Theophilo id jubenti recusasset, depulsi ab Alexandrina Ecclesia, cui

multos annos magna fidelium ædificatione ille olim ex eremo assumptus deservierat; qua occasione Nitriæ deserta petiit, sequæ juxta pristinum vitæ institutum eremi incolis adjunxit. Nec tamen hoc secessu mitigatus est implacabilis Theophili animus. Quinimmo ardentiori flamma exarsit in eos etiam, qui profugum Isidorum exceperant. Milites enim ab Augustali præfecto impetravit, qui nocte ad solitarios impressione facta, omni licentia & contumeliis adversus eos grassati, cellas illorum expilarunt, & injectis flammis incenderunt. Compulsi monachi relicta Ægypto, ut se tanto furori eriperent, in Palestinam commigrant, & apud Scythopolim, palinis ad quotidianas ipsorum operas abundantem, sedes figunt: quo tamen Theophili vindicta ipsos persequi non destitit. Episcopus enim loci acceptis minaci-bus Theophili litteris, ejusque iram reformidans, jussit monachos quamprimum de sua ditione excedere. Illi numero quinquaginta ab illis sedibus extorres Constantinopolim commigrarunt, sequæ ad pedes Joannis abjecerunt, ejus præsidium implorantes. Ille profugos anachoretas vitæ austeritate confectos, ætate provectos, canicie multaque aliquorum ex iis sacrarum litterarum pericia venerabiles, benigne exceptos fovit hospitio, viduque quotidiano, officiumque in se suscepti curandæ ipsorum cum Theophilo reconciliationis. Et quamvis se omnes errores, qui in libris Origenis continebantur, sincero animo averfari & damnare asseverarent, (hunc enim prætextum illos persequendi obtinebat Theophilus) Chrysostomus tamen illos omnes ad Ecclesiasticam communionem noluit admittere, causa illa necdum judicata, Theophiloque invito. De his ergo litteras ad Theophilum plenas moderationis direxit. Ille vero quosdam monachos sibi devinctos, quos in dejectorum locum suffecerat, Constantinopolim mittit cum scriptis, quibus dejectos & profugos monachos magicarum artium & cum cæcæ demonibus sceleris criminabatur. At extorres monachi calumniæ perditissimæ Theophilum inculcantes, obstitente licet pro viribus Joanne, libellisque oblatis apud Arcadium Augustum & Imperii administratos Theophilum capitalium criminum accusarunt. Ea vero de re Theophilum Joannes admonuit, protestans id quod erat se omni conatu his accusatoribus obstitisse, nec vero quidquam profecisse. At neque idem his sinceris officiis profecit apud Theophilum, qui litteras ad Joannem scripsit proflus inciviles & contumeliosas.

9. Citatur edicto Arcadii Theophilus Constantinopolim, ut veniat rationem, de quibus accusatur, redditurus. Tum vero ille moras necdere, suisque persuadere & conqueri se dolis & machinationibus Joannis suum poscentis exitum circumscribi; quo tamen nihil falsius. Qui vero maxime cum Theophilo ad profligandos Origenis errores collaborabant, vitæ sanctitate spectabiles Epiphanius Salaminæ in Cypro Episcopus, & Hieronymus Theophilo auscultabant, Joannem in dicta causa criminanti. Ipseque Epiphanius non dubitavit Constantinopolim accedere eo animo concitandi adversus Joannem in ejus Ecclesia & civitate quoscunque posset. Et licet perhonorifice a Joanne exceptus, & omni officio ad pacem invitatus, ille omnem cum Joanne quasi hæretico excommunicato, & voluntario calumniatore, pertupit communionem, & quantum in illo fuit, obnixus est populum a sancto Pastore quasi a lupo avocare. Sed tandem perspecta invicta Joannis inmoderatione, proprioque deterritus conatu abstitit a cæptis, tacitusque in suam abcessit Ecclesiam reversurus.

10. Interea Joannis implacabiles adversarii ac æmulæ Acæcius Beroæ, Severianus Gibalensis, alique malignantes Episcopi propriæ ambitionis & aulæ Joanni adversantis mancipia, inter quæ maxime se efferebat Antiochus Ptolemaidis Episcopus, adjuncto lascivo turbulentissimo monacho, aliisque perversorum tum clericorum, tum monachorum colluvie; consilium inivere disperdendi Joannis; tentatisque perperam de illius vitæ perquisitionibus, si quid reipsa aut apparenter criminofum, sive Antiochiæ ipsius patria, sive aliis in locis conperiri posset, eo tandem redacti sunt, ut scriptis ad Theophilum in commune litteris, notum ipsi fecerint, quanto studio se illi adjungere volebant, ad inferendum Joanni, quoscunque posset, exitium. His perlectis altiores sumpsit animos, sperans fore ut his usus adjutoribus certam de Joanne sumeret ultionem. Plenus itaque fiducia, nec ignorans quantum Joanni insensa erat major aulæ pars, ipsaque Augusta, profectio-ni Constantinopolitanæ se accingit, & quoscunque posset Episcopus fidos, suisque partibus inhaerentes adjungit sibi comites, Synodum molitus ad urbem regiam, qua Joannes ipse damnaretur & exautoraretur.

11. Qui ergo ad monachorum accusationem citatus ab Arcadio fuerat, jussusque ut solus Constantinopolim veniret de illis criminibus majestatis, rebellionis, homicidii,

micidii, & sacrilegiorum; aliisque gravibus responsurus, sumpta majore fiducia profectio se dedit multis comitatus Prælati & amicis, & Constantinopolim triumphanti similis appellit, venientibus ei in occursum plerisque cum festivis acclamationibus Joannis adversariis, cum nautarum & mercatorum Alexandrinorum, qui tunc apud Constantinopolim debebant, multitudine. Præcipuo etiam favore & complexu ab Arcadio, a quo multis artibus accepit exorbitantem jussionem Synodi convocandæ in suburbio Chalcedonis ad quercum, intra basilicam Apostolorum, a Rufino primario Imperii ministro magnifice extructam, ibique de accusationibus, quibus Joannes impetebatur, Judicandi. Ad istud malignantium Concilium citatur Joannes quasi de vulgo clericus sine ulla Episcopi denominatione. Ille vadimonium detrectat, tum ob defectum jurisdictionis in Theophilo ceterisque ipsum circumstantibus Episcopis, tum quia se suspectos esse ipsi manifestaverant multis actibus, verbis & scriptis indubitatis, odium insigne adversum se illorum infensum commonstrantibus. Sed horum nullam rationem habuit pseudosynodus, Joannemque contumacem, & tamen abunde convictum multorum criminum reum dicens, damnat & communione arceat. Arcadius vero suo decreto exulare jubet, hac præsertim causa in eum infensus, quod Joannes, postquam citatus ad id Conciliabulum fuerat, concionem in Ecclesia habuerat, in qua Eudoxiam Augustam cum Jesabele Eliam prophetam acriter persequente, & cum Herodiade fremente, caputque Joannis deposcente contulerat. Qua utraque comparatione Ambrosius Mediolanensis usus fuerat adversus exardescentem contra se Justinam Imperatricem, Nocte ineunte, e portu solvit navis, quæ sanctum Antistitem in exilium deferat. Sed postquam in altum proventa fuit, populusque gemens & collacrymans e littore in suas se recepit ædes, usque adeo vehementi terræ motu concussa est amplissima civitas, ut omnes ejus imminentem everisionem trepidi formidarent, Divinamque ultionem ob tam insignem in sanctissimum Antistitem injustitiam incumbere urbi proclamarent. Eudoxia & Arcadius expavescentes quam citissime nuncios expediverunt cum mandatis, ut Joannem protinus reducerent. Qui postridie honorificentissime in urbem & propriam Ecclesiam restituitur, sibi semper æqualis nec vultu aut verbis mutatus in tanta fortunæ inæqualitate, neque animo dejectus in adversis, neque elatus in prosperis, ubique constans & moderatus. Theophilus autem tot malorum incendiarius post paucos dies ciam dilapsus Alexandriam repetiit.

12. Omnia jam pacatissima videbantur, ipseque Joannes sermonem ad populum habens sese in Eudoxiæ laudes effuderat, ut hoc quasi donativo ejus iracundiam placaret. Vix tamen transactis duobus a Joannis reditu mensibus, ulcus, quod jam cicatricem obduxisse videbatur, recruduit. Id contigit occasione statuae in honorem Eudoxiæ in conspectu sacri templi erectæ; ad cujus dedicationem perstreperantibus tubis & tympanis, simulque magnis populi vociferationibus Divinum interturbabatur Officium, ut non possent Clerici Divinis laudibus insistentes se invicem audire, Divinusque cultus interrumpere. Hac de causa Joannes, qui sæpissime contra quælibet spectacula invehens fuerat, cum his accederet publica in Deum irreverentia, populusque sacris interruptis Officiis ab Ecclesia in vicinam aream avocaretur, suggestum ascendit, gravemque Dei contemptum & injuriam, ex intempestiva illa pro femina mortali, quæ DEO præferebatur, celebritate resultantem, vehementi oratione perstrinxit. Hæc ut accepit Eudoxia animi impotens, & iracundia exarsuans, Joannis depositionem & exilium ardentius quam antea prosequitur, & Arcadium ad ultionem concitat pristinis Joannis adversariis fomitem suggerentibus: itaque instaurantur, quæ sæpissime aliquandiu fuerant, accusationes. Theophilus aliique infensi Episcopi Constantinopolim adversus Joannem Arcadii & Eudoxiæ litteris accersuntur. Theophilus quidem se Alexandriæ continuit, sed tamen omni studio litteris suis & consiliis iteratam promovit Synodum, sumpto prætextu ab insidioso illo & captioso canone, quo Arianorum cœtus Athanasium in sedem restitutum denuo destituerat, & in exilium coegerat. Iteratur ergo Synodus ad Quercum, eam quæ præcesserat contra Joannem, confirmans. Hic vero ab hac iniqua oppressione ad Innocentium Romanum Pontificem provocavit. Sed Imperiali vi subnixum prævaluit Pseudosynodi judicium, & depositus Joannes solum vertere compulsus est.

13. Nihil magis sacrilegum excogitari potest, quam quæ immitti in Ecclesiam & baptisterium milites adversus sacra & fideles ausi sunt, grassantibus impiis percaedes & raptationes, horrendaque sacrilegia; quæ omnia Palladius horum testis præsens & oculatus, ipseque Joannes in priore ad Innocentium Papam epistola graphice

describunt, quæque ipso Paschæ pervigilio Baptismi Catechumenorum tempore contingere. Novo demum exilio deportatur sanctissimus Præsul anno Christi 404. Abducto ex urbe Joanne, prodigiosum excitatum est in æde Sophiæ incendium, quod exortum ab ipso Episcopali solio totum concremavit; deinde longe lateque diffusum omnem flammis basilicam absumpsit. Inde sublime sese effrensus flammarum vis, in senatum erumpens ingens quoque illud ædificium comprehendit, non qua parte sacræ basilicæ vicinum erat, sed micum qua parte principis palatium, quod ulterius ac remotius erat, respectabat, flamma inde latius per amplissimas Senatus porticus se explicante, utraque fabrica & Senatus & sacræ Basilicæ conflagravit. Hanc Joannis adversarii arripuerunt occasionem, adversus Joannem adherentes, quasi incendiarios, crudeliter sciendi diris quæstionibus, cruciatibus, & vinculis. Eudoxia post quatuor a Joannis exilio menses vita excessit. Ipse vero Joannes a duobus diebus noctibusque per ardua loca raptatus, omnium egenus, & assiduis ærumnis confectus Cuculum perveit, exilio, martyrioque Pauli Constantinopolis Episcopi nobilitatum, Inde Arabiam adductus est, quæ oppida sunt minoris Armeniæ inter deserta Caucaii. Hinc ad plagas Ponti-Euxini traductus ultimum pernoctavit in æde Sancto Basilisco martyri Amaseæ in Ponto Episcopo consecrata, qui Joanni mirabiliter apparet, his illum verbis compellavit: *Joannes frater, multe animo, crastino die simul eodem loco versabimur*: dicti veritatem successus comprobavit. Postridie namque Joannes vere martyr ex tot ærumnis ad perennem quietem convolvit, quarto exilii sui anno, Christi vero 407. mense Septembri.

14. Dejecto Chrysostomo Joanne, ejus in sedem successit Arsacius, Nestarii quondam Constantinopolitani Episcopi frater, cui post quatuordecim a promotione menses subrogatus est Atticus ex Armenia Monachus. Innocentius Papa, omnesque Occidentis Ecclesiæ, non prius communionem ullam cum Attico & Orientalibus habere volvere, quam eraso ex diptychis Arsacii nomine, Joannis nomen in easdem Ecclesiasticas tabulas, unde fuerat injuste oblitteratum, referretur. Quæ vero circumferuntur mutæ Innocentii Arcadium & Eudoxiam excommunicantis, & respondentis Arcadii litteræ, spurie sunt, & commentitiæ, atque in ipsis evidens continetur anachronismus, Cum enim demortuum Joannem commemorarent, ac deplorent, Eudoxiamque supponant male ab Arcadio habitam, & hac de causa morbo decumbentem, suam produnt falsitatem; cum perspicue liqueat Socratis, Sozomeni, Marcellini, factorumque Græcorum testimoniis Eudoxiam in partu interiisse plusquam tricennio ante Joannis obitum; Arcadius vero non nisi septem cum paucis diebus Joanni supervixit, mortuus quippe anno 408. Calendis Maji, Basilio & Philippo Consulibus. Ferox tamen Theophili animus nec Joannis ærumnis, nec morte illius, quarum ille causa fuit, potuit mitigari, sed a se pertinacissime vexatum & interemptum dire quoque post ejus necem insectatus, omni conatu obstitit, ne nomen ejus in diptychis contineretur. Librum etiam virulentum ad ejus dilacerandam memoriam edidit, cujus aliqua fragmenta supersunt in Hermianensis Episcopi Facundi libris, ad Justinianum Imperatorem pro trium capitulorum defensione scriptis. Refert Theodoritus lib. 5. cap. 34. omnes Occidentis Ecclesias ab Orientalibus hæc in re deservisse. Isidorus quidem Pelusiota, cujus eo tempore mirifica sanctitas pari doctrinæ conjuncta Orientem illustrabat, lib. 5. epist. 152. ad Symmachum Theophili perveritatem, simulque quatuor ejus gregalium Joannis jam cum in exilium translatis adversariorum graviter reprehendit. Quatuor autem illi, quorum nomina suppressit, Episcopi erant Joanni infensissimi, qui ardentiore studio cum Theophilo conspirarant, Severianus Gabæensis, Acacius Beroensis, Antiochus Ptolemaidis, & Cyrinus Chalcedonis. Inter sanctos viros, qui falsis rumoribus seducti Theophila adhererunt, connumerandi sunt Epiphanius & Hieronymus, fraudibus & calliditate decepti, quem illi suspiciebant ut præcipuum errorum Originis expugnatorem, quem Joannes, ut ipsi existimabant, favore inductus Monachorum Originistarum, & gratia Imperatoris abutens, in extremum discrimen adducere conatus fuerat, ni Deus malum consilium meliore terminasset exitu. Cyrillus etiam Alexandrinus Theophili ex fratre nepos, qui patruus in eodem Episcopatu successit, similis erroris fraude seductus est. Cum enim Atticus Constantinopolis Episcopus ad eum scripsisset, exhortatus, ut Joannem in Ecclesiæ Alexandrinæ tabulis conscribi consentiret, respondit rem esse illicitam, eo quod duobus Episcoporum Synodis fuisset condemnatus & abdicatus. Attamen idem postmodum, re melius perspecta, Arsacium e diptychis Alexandrinis deleri, eique Joannis nomen subrogari consensit.

15. Defuncto Attico successus est in Constantinopolitanam Ecclesiam Sisinnius, Sisinnioque post mortem accitus Antiochia Nestorius, quo deinde ob hæresim in Ephesina Synodo damnato, sedeque depulso, subiectus est Maximianus, isque post biennium vita functo subrogatus Proclus, Joannis Chrysostomi discipulus. Jam inde ab eo tempore, quo Ecclesiæ Constantinopolitanæ præerat Nestorius, Joannis per universum Orientem festus dies publico cultu cœperat celebrari, studiis popularum, & pietate Theodosii junioris qui mortuo patre suo Arcadio habenas Imperii susceperat, fueratque infans a Chrysostomo baptismi sacro fonte abiectus; sed illa festivitas majore cultu aucta est, postquam sancti Pontificis reliquæ Comanis regiam in urbem celeberrimo apparatu translatae fuere, dum Proclus Constantinopolis regebat Ecclesiam. Theodosius selectos Senatores Comanam ad Pontum Euxinum sitam Legatos misit, qui sanctissimi Præsulis reliquias magnificentissima pompa Constantinopolim advexerunt, Quæcumque sacra ipsa deducebantur, occurrebant Ecclesiarum psallentes chori, locorumque Magistratus, populorumque frequentia cereos accensos gestantium. Theodosius Augustus cum Patriarcha & Senatu, universoque Clero principis Basilicæ obviam Chalcedonem usque sacro deposito processerunt, & cum facibus accensis, & musicis cantibus ad Ecclesiam Patriarchalem deduxerunt. Ibi Theodosius genibus ad sacra pignora provolutus veniam suppliciter pro suis parentibus oravit, & gloriosissimo Pontifici se suumque commendavit Imperium. Atque ita magnificavit Dominus Sanctum suum, in quo abunde completum est istud Domini in primo Regum libro effatum: *Quicumque glorificaverit me, glorificabo eum: qui autem contemnunt me, erunt ignobiles.* Sacra ista translatio contigit, ut observat Baronius ana. Chr. 438. Theodosio Augusto & Fausto Consulibus.

16. Tres quinto isto sæculo hæreses præcipue ab infetis emerferunt, Pelagianorum, Nestorianorum, & Eutychianorum. Pelagius natione Scotus ex insula Britannia oriundus, profectus in Palestinam, monachique assumpta professione, gratiam Christi, sanamque de peccato originali doctrinam impugnare aggressus, Cælestium nactus est discipulum, qui primus in Africa hæreses istas disseminans, sententiam damnationis accepit a Carthaginensi Concilio, accusatore Paulino Ecclesiæ Carthaginensis Diacono, anno 412. Cum vero Pelagius in Palestina hæretet, duos habuit accusatores Gallicanos Episcopos Erotem Arelatensem, & Lazarum Aquensem apud Episcopos Palestinæ, ad quos illi excerpta de Pelagii, Cælestique libris capitula miserunt. Qua de re Diospoli in Palestina quatuordecim Episcoporum convocata est Synodus, quos interrogantes citatus ad causam dicendam Pelagius, dissimulata veritate, captiosis responsis elusit. Ideoque Joannis Jerosolymitani Episcopi & Rufini Presbyteri, qui ambo Origenistæ erant, interventu, dimissus est absolutus. Anno postea 416. Provinciales Synodi Carthaginensis & Milevitana præfente Augustino Synodicas ad Innocentium Romæ Episcopum miserunt, commemorantes suo decreto damnatos fuisse Pelagium & Cælestium. Sequenti anno 417. successit Innocentio Zosimus, Cælestii, qui Romam purgandi sui causa venerat, ficta professione, subdolisque Pelagii & Episcopi Jerosolymitani Praxilii litteris deceptus in Africanos Patres, atque in Erotem & Lazarum indignatus est. Duos tamen præfixit menses ad pleniorum causæ hujus cognitionem, quo spatio satagentibus Africanis, Zosimus demum amborum hæreticorum calliditate comperta, cum Cælestius clam Roma se subduxisset, utrumque secunda post Innocentii decretum excommunicatione percussit anno 418. Innocentius vero utrumque hæresiarum communionem excluderet anno qui præcesserat 417. Honorio & Constantino Consulibus, ut testantur ejus epistola, prætereaque Augustinus ep. 91. & 93. eodemque prodiit adversus eisdem Honorii edictum. Subsequentum est in Africa plenarium, ut ait Prosper, ducentorum & quatuordecim Episcoporum Carthaginense Concilium, quod adversus Pelagianam hæresim octo canones edidit, qui falso Milevitano Concilio attribuuntur, & quos Cælestinus Pontifex in epist. ad Episcopos Galliz sub Carthaginensis Synodi nomine profert: Hujus hæresis toto jam Orbe profligatae patrocinium suscepit Julianus Memorii Episcopi Capuani ex legitimo præcedente matrimonio filius, eademque in sede electus successor, qui ob eandem hæresim sede pulsus & solum vertere coactus, pluribus litteris cum sancto Augustino decertavit. Successit subinde Semipelagianorum secta, quam in Galliis gliscentem idem Augustinus sub finem vitæ duobus libris de prædestinatione Sanctorum, & de dono perseverantiæ, oppugnavit; & post eum Prosper Aquitanicus, Fulgentius, Casarius, alique: & secunda Synodus Arausicana damnavit anno Chr. 529.

17. Nestorius Constantinopolitanus Antistes novam hæresim invenit, quam minime dissimulavit, ut sæpe fecerant commemorati paullo ante Pelagius & Cælestius; sed aperte tum concionando, tum scribendo, tum viva voce apud Synodos respondendo professus est ad ultimum usque vitæ halitum. Duas hic hæresiarum distinctas in Christo personas, Divinam unam, & humanam alteram asserbat. Addens Mariam Virginem nullatenus dicendam *Deiparam* *Divinam*, ac DEI Matrem, sed tantum Christi, eo quod humanam ejus duntaxat personam genuerit cum natura humana humanitus subsistente & completa. Ad hoc restringendum nascens incendium permultum contulit Cyrillus Alexandinus Episcopus, cui mandavit Cælestinus Romanus Pontifex, ut Vicaria potestate in causam Nestorii inquireret, eumque, si fieri posset, ad palinodiam adigeret, ad quam certum hæresiarum tempus præfixit. At illo in contumacia persistente, ne longius malum exitiale serperet, anno 431. Synodus œcumenica Ephesi coacta est ducentorum Episcoporum, qui per diu expectato Joannis Antiocheni Episcopi, ceterorumque qui ei suberant, Episcoporum adventu, cum isti moras traherent, sive a Chrysaphio Imperii primario ministro, qui Nestorio conjunctissimus erat, subornati, sive quia popularem suum veteremque amicum civem Antiochenum damnare pigebat, Synodus tamen illis absentibus inchoata est. Terque citato neque comparente Nestorio, atque probationibus accurate discussis, Nestorius damnatus & Episcopatu dejectus est. His rite peractis, quasi ex condito Joannes cum suis, intet quos eminebat Theodorus Cyri Episcopus, Ephesum ingreditur, nec tamen se sacræ Synodo adjunxit, sed querentes sibi factam injuriam omnes illi Orientales, damnabili exemplo, alio loco simul convenere, ut ducentorum Patrum in re tanti momenti Synodum rescinderent, sicque universam Ecclesiam perturbarent, fidemque simul ac religionem confunderent, ut hominis damnabilis, & hæresiarum gratiam inirent, hæresisque latius propagaretur, magisque post hæc insolereset. Hæc enim consecraria esse ex maligno illo secessu nemo non videbat. Istitis Episcopis comites, quos Chrysaphius in gratiam Nestorii subornaverat, Candidianus & Irenæus Nestoriana lue infecti se adjungunt, ad legitimam Synodum evertendam, omnique dolo & perversitate ad detestabilem hunc finem conspirant. Prima hujus exigue schismaticæque Synodi acta protinus omnem audaciam & violentiam produunt. Acti sacrosanctæ Synodi revocant, damnant & rescindunt: neque id satis; per comites enim suos præsidem Concilii Cyrillum Legatum Apostolicum, & secundæ sedis Patriarcham a satellitibus apprehensum in carcerem trahunt, eundemque & Memnonem Ephesi Antistitem Episcopatus deponunt: prohibent, ne quisquam cum ducentis communicet verbis vivæ vocis, aut litteris; epistolas omnes ad ducentos undecumque scriptas, aut a ducentis profectas intercipiunt. Cæteris vero illegitimis simulque Candidianus & Irenæus litteras scribunt Constantinopolim, alioque quaquaversum falsitatum & calumniarum plenas, præsertim ad Imperatorem ejusque aulicos scriptitant mendacibus refertas, quibus eorum animi magis indies exasperentur.

18. Isti tandem doli in apertum prodire. Sacra enim ducentorum synodus hominem fidelem tepetic, qui militibus observatoribus inscius Synodi legitimæ litteras mendici habitu recepit occulte, easque arundine inclusas Constantinopolim detulit, teique perspecta veritate, mediante Pulcheria Imperatoris sorore, prudentissima & religiosissima virgine, Imperator, quæcumque utrimque gesta erant, rescivit, Candidiano, Irenæoque acriter succensuit, gesta Antiocheni cum suis Orientalibus reprobat, omnemque quam poterat, legitimæ Synodo præstitit auctoritatem; Nestorium ejusque hæresim suo proscripsit edicto, ipsumque sede pulsum in monasterium Antiochenum, unde exierat, relegavit. Quia vero multos ibi hæresis suæ contagio pervertebat, in Oasim deinde exportari jussit: quo loco tabe confectus, corrosaque a vermibus maledica lingua, miserrime interiit anno 436.

19. In Gallia Leporius quidam monachus Presbyter factus in Pelagii lapsus est hæresim, cui alteram adjunxit de duabus in Christo personis, qualem postea Nestorius accepit & prædicavit. Ille itaque Nestorianæ prætulit hæresi, ut in Leporio refert Gennadius. Sed ut idem addit, a Gallicanis Doctoribus admonitus, & postquam in Africam transmisit, ab Augustino emendatus, ita ab utroque errore respuit, ut dispersis ubique libellis, veniam ubique peteret, suorumque penitentiam errorum stabiliter manifestaret. Ejudem quoque mentionem injicit Cassianus lib. 1. & 7. de incarnat. Verbi. Dirempta felicior quam cœperat successu Synodo Ephesina, non statim dirempta est Episcoporum simulas eorum, qui in legitima, & qui in falsa Synodo conse-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

chas jam nominatos; desinitque sub Hormista Pontifice, quum Joannis regis urbis Patriarchæ studio, de consensu Justinii primi Imperatoris, assententibus Orientis Episcopis, pax interrupta iterum illuxit, & nomina Acacii, Flavitz, Euphemii, Macedonii, & Timothei, oblitterata ex Ecclesiis toto Oriente fuerunt, simulque nomina damnabilium Imperatorum Zenonis & Anastasii. Id factum anno 519. quo feliciter in unum corpus ac sœdus coaluerunt Ecclesiæ disjunctæ pridem per solidos trigintaquinque annos, quibus direptæ ab Apostolica sede & unitate, tam multæ dispersæ per Orientem Ecclesiæ Divinæ lucis beneficio, & sacri Capituli vivifico influxu destitutæ fuerunt.

26. Occidentis Imperium sub Honorio Augusto postquam a Gothorum armis respirare cœpit, aliis quoque bellis concussum fuit. Constantinus quidam in Britannia insula purpuram sumpsit: inde in Galliam cum numerofo exercitu digressus cum duobus filiis Constante & Juliano a Constantio Comite prope Arelatam victus & captus, Ravennamque abductus, Honorio jubente Jugulatus est anno 411. Constantius deinde Placidie, post Attaulphi Gothi Principis ejus mariti obitum, Romam regressæ matrimonio junctus est, Honorio Imperatore nuptias istas conciliante, quo ex matrimonio Valentinianus, qui postea hoc nomine tertius imperavit, & Honoria, nati sunt. Ipse Constantius ab Honorio sorori Placidie gratificari volente in Imperii consortium ann. 420. assumptus est. Honorius vero ann. 423. interlit, successoremque habuit ex sorore nepotem Valentinianum III. Hoc imperante soror ipsius Honoria ob admissum cum procuratore suo stuprum ejecta Palatio fraterno, & ad Theodosium in Orientem transmissa, Attilam adversus Valentinianum concitavit in bellum, exhortans, ut contractis secum nuptiis, jura domini Provinciarum, quæ sibi competere tamquam partem paternæ in Imperium Occidentale successionis prætendebat, ut narrat Priscus Græcus illius temporis Historicus, armis vindicaret; simulque annulum pretiosum ad eum transmisit, ut artham & pignus fœderis hujus nuptialis. Attila occiso fratre Bleda Hunnis regnabat, annoque Christi 450. in Gallias contendit, quas per ea tempora obtinebant diversis partibus Occidentales Gothi, dicti Visigothi, & Franci, & Burgundiones, alique barbaræ gentes, postquam propriis ad Aquilonem sedibus relictis Rhenum transierunt. Partem aliam Galliarum Romani Aetio duce ac præfecto ægre tuebantur. Aetius strenuus belli dux collectis undequaque copiis Attilæ occurrit, collatisque signis ingenti strage copias ejus fundit in campis Catalaunicis anno 451. Victus Attila in Italiam excurrit, Aquilejam obsidione expugnatam solo æquat, Mediolanum, Ticinum, alique Emilie, Ligurieque oppida capit, & fœde vastat. Inde Romam iter dirigens dum Mincium amnem transire parat, Leonem Romanum Pontificem in occursum habuit, missum a Valentiniano & Romanis Legatum, cujus Divina persuasus eloquentia, Numine quoque cœlesti animum ejus commovente, in patriam abcessit ann. 452. Hoc eodem sæculo in Sicambria ad Rheni fluentia mortuo Marcomiro Francorum duce Regis sumpto nomine dominatus est ejus filius Pharamundus ab anno Christi 420. ut prodit Chronicum Prosperi Pitæanum ad annum 26. Honorii Imperatoris, Consulibus Theodosio Augusto nonum, & Constantio Cæsare tertium. Scribit Salvianus temporum illorum auctor gravissimus, Augustam Trevirorum primariam Gallie civitatem ter fuisse a Francis incensam & direptam, & pulsâ demum Francis, fuisse a Romanis recuperatam. Hæc vero celeberrimæ urbis excidia cum non contigerint regnante Clodione, contigisse necesse est regnante ejus parente Pharamundo, aut etiam Francis dominante Marcomiro.

27. Valentinianus post Placidie matris obitum in libidines effusus, Maximi Senatoris uxori stuprum obtulit: qua ille percitus injuria exitium Valentiniano molitur, sibi que viam munit ad Imperium. Animum quippe Valentiniani suspicionibus innumeris, & calumniis commovet adversus Aetium rerum gestarum gloria clarissimum, solumque Imperio dignum, occulteque illi persuadet ejus interfecionem per sicariorum insidias. Credulus Valentinianus illud consilium exequitur. Aetii vero milites ducis tanti necem morte Valentiniani ulciscuntur, ejusdem Maximi dolo, qui exambitis exercitus suffragiis acclamatur Imperator, nuptiisque potitur Eudoxie Augustæ Valentiniani viduæ, cui demens postmodum suum aperit adversus Valentinianum facinus, eidem asserens non aliam habuisse tanti conatus causam, præter ardentem illius, quo flagrabat, amorem, cujus nunc fructum capiebat optatissimum. At illa inde conceptum ex horrendo scelere odium caute dissimulans, neque vindictam diu remorata, Gensericum in Africa suis armis subacta regnantem Vandalorum

Regem advocat in Italiam, quam debellare facile posset, se præsertim cum ipso conspirante, nullo relicto ad resistendum belli duce; Maximum vero prorsus inertem esse ducem; prætereaque invisum non modo sibi, sed etiam exercitibus Romanis, quippe quem suspicentur auctorem fuisse mortis Valentiniani; seipsam proditorium Maximi facinus opportune Romanis in ejus exerationem prodituram, modo ipse ex Africa solvens copias in Italiam educat. Rei propositæ feliciter gerendæ occasionem amplectitur Vandalus, cujus inexpectato adventu conslernata est Italia: Maximus vero terrore percussus, & fugam medicans lanatur a suis, atque in Tiberim demergitur. Gensericus urbe capta Leonis Pontificis oratione mitigatus, incendio, cædibus, & libidinibus abstinet; omnes tamen sacras profanasque opes urbis, quæ immensæ erant, quatuordecim dierum direptione abstulit. Eudoxiam Augustam ejusque filias ambas Eudoxiam cognomine, & Placidiam Valentiniano genitas Carthaginem abduxit, e quibus Eudoxiam Hunnerico filio conjugem dedit; Placidiam vero, quia jam Olybrius nupserrat, servavit.

28. Porro Eudoxia ambarum mater ex Theodosio juniore, & ejus conjugæ Eudoxia nata fuerat. Contigit illa per Vandalos Romana clades anno 455. quo etiam multa captivorum millia Vandali in Africam abduxerunt. Vandalorum progressus hic fuit ex quo propriis relictis sedibus Rhenum traierunt. Anno 406. ab ambitioso Stilicone exciti in Gallias populabundi excurrerunt, ut scribit Prosper in Chronico. Inde Pyrenæum anno 409. transgressi Hispanias devastaverunt. Eos porro in Africa sedem regni stabilire conantes per diu repulit ab ejus littoribus Bonifacius Comes, sed tamen mutua Romanorum præfectorum æmulatione omnia pefsum ivere. Bonifacium enim Aetius prodicionis insinulavit, misitque adversus eum Sigisvultum, & copias, quæ Bonifacium circumstant, revocavit: hic ergo se imparem Romanorum viribus cernens, omnique destitutus auxilio, Vandalorum opem præsidiumque requisivit. Anno itaque 427. Gensericus cum octoginta Vandalorum & Alanorum millibus Africam occupavit. Bonifacius vero in gratiam Romanorum restitutus, Vandalos armis repellere conatus, ab eis acie vincitur. Gensericus annos triginta septem in Africa regnavit. Qui hunc excepit filius Hunnericus, anno regni sui octavo ac ultimo, qui fuit Christi 484. ut suam Arianam religionem propagaret, Ecclesiam violenter oppressit. Ut enim refert Victor Uticensis in suis de persecutione Vandala libris, omnes Catholicorum conventus interdixit, eorum Ecclesias occlusit, opes eorum omnes partim suo fisco, partim pseudo-episcopis Arianis, eorumque ecclesiis addixit; orthodoxis expoliatis hospitium, & cibaria, vestimenta que suppeditari sub gravibus pœnis prohibuit, adeo ut innumeri sub dio, aut in desertis degentes, fame, siti, frigore perierint. Fœdalia enim ejus edicta sub igitium mensis Februarii promulgata fuere. Hac in persecutione diris cruciatibus & cædibus in omnem sexum, omnemque conditionem sevitum est. Episcopi supra ducentos triginta in diversa sunt exilia relegati. Complures linguis radicitus excisis, ac manibus truncatis, in diversa loca extorres, per miraculum perfecte distincteque loquebantur. Horum unus, ut in Dialogis Gregorius Magnus refert, postquam in fornicationem lapsus est, gratiam loquelæ amisit. Sed sub anni finem Hunnericum Divina ultio excepit, quia a vermibus corrosus sæviendi atque vivendi finem habuit.

29. Sæculo demum isto Romanum Imperium in Occidente concidit. Avitus Gallus anno 455. post Maximi mortem ab exercitu Romano in Gallia consistente renunciatus apud Tolosam Imperator, pacem cum Gothis firmavit. Sed anno sequenti a suis destitutus Placentiæ privatam ad sortem redactus est. Majorianus illi successor datus, mox a Ricimere vita Imperioque privatur. Ejus loco sufficitur Severus, ejusdem Ricimeris factione, a quo deinde perfido Ricimere veneno perimitur. Idem mox Ricimer utriusque militiæ Præfectus Anthemium patricium ex Græcia in Imperium accersit, ejusque fit gener; sed socerum haud multo post indus gener vita cum Imperio spoliatur, ejusque in vicem Olybrium substituit: cui brevi successit Glicerius, & Glycerio Julius Nepos, Nepoti Orestes, Orestem prælio victum Odoacer sustulit: cui tamen filius Momyllus dictus Augustus datus est successor, dictus per ludibrium Augustulus; in hoc desinit Occidentis Imperium, quod in Augusto exorsum, in Augustulo terminatum est.

30. Odoacer Turcilingorum Rex cum Scythiis & Herulis auxiliariis Orestem acie superatum sustulit, & Augustulum in Campaniam relegavit. Subjugataque Italia titulum Imperii detrectans, non alio quam Regis nomine dominatus est septemdecim annis. Anno demum

demum 489. Theodoricus Gothorum Rex Italiam ingressus, Odoacrem triplici conflictu superatum fugere Ravennam compulit, & post triennii obsidionem, fraudulenta pactione delusum, ut scilicet ambo communi auctoritate Italiam regerent, eundem specie pacis ad convivium adhibitum interfecit anno 493. quo iniiit Ostrogothorum in Italia regnum, fixa Ravennæ regia sede. Permultæ hoc infelici Sæculo factæ sunt Regnorum mutationes & exordia, Francorum & Burgundionum in Galliis, Visigothorum in Hispaniis, Ostrogothorum in Italia, Anglorum in Britannica Insula, Vandalorum in Africa. Quo tempore Aetius Galliarum præfecturam pro Romano gerebat Imperio, & innumeris distentus hostibus nullas poterat Britannis suppetias ferre, isti Pictorum & Scotorum hostilitatibus & armis resistere non valentes, Anglos in auxilium ex Germania acciverunt. Et Anglos quidem inter Germaniarum populos recenset Tacitus in suo de moribus Germanorum libello. Angli sub Rege Vitigerne compressis Scotis & Pictis, Britannos, a quibus implorati fuerant, sub dominationis suæ jugum submiserunt, ut referunt Beda lib. 1. de gestis Anglorum cap. 16. Gildas Britannicus, Paulus Diaconus lib. 14. ad finem. Venetorum pariter civitas & respublica, dum imperabat Valentinianus tertius, sua habuit exordia, Italis plerisque, dum Attila finitimas Adriatico sinui oras, ipsamque Aquilejam armis infestaret, sese ex urbium incendiis & ruinis in æstuaria illa recipientibus.

31. Isto eodem sæculo, monastica professio in multiplicibus Orientis & Occidentis plagis illustra incrementa sumpsit. Primum quidem in Græcia, Ponto, & Asia, sub insigni asceticæ vitæ legislatore Basilio Cesare Cappadocum Antistite: tum etiam in Italia, sub Ambrosio Mediolanensi: atque in Africa, sub Augustino Hipponensi, altero Cœnobarum institutore: tum in Gallia, sub auspiciis Martini Turonum Episcopi: apud Massiliam quoque sub Cassiano: quemadmodum etiam in Stœcadibus & Lerinensibus insulis. Paula etiam Hieronymi discipula, virorum, mulierumque distincta monasteria apud Bethlehem construxit. Hujus sobolem sanctitate insignem, tum ad historiarum sacrarum notitiam, tum ad ipsius Hieronymi epistolarum intelligentiam, visum est hic describere. Paula ex primaria Romanæ nobilitatis Scipionum & Emiliorum gente orta nupserat Toxotio ex perillustri Aeneæ & Julii stirpe nato. Hoc ex matrimonio quinque sunt editi liberi, scilicet Blasilla primogenita, quæ septimo a nuptiis suis mense admodum juvenis obiit. Deinde Paulina Pamphili Hieronymo amicissimi uxor. Tertio, Eustochium virgo. Quarto, Rufina, quæ pariter virgo in juvenili flore vita excessit. Quinto, Toxotius masculus; quo in lucem edito, Paula mater parere desuit; ut intelligatur, Paulam marito filium marem expetenti hæcenus motem gessisse: post hæc vero ex communi consensu ambos conjugio abstinuisse. Toxotius junior Lætam duxit uxorem. Ex eoque matrimonio edita est Paula puellula, pro qua in Monasterio Bethlehemitico sub avia Paulæ & amice Eustochii cura educanda Hieronymus ex Hierosolymitano monasterio ad Lætam ejus matrem litteras scripsit.

32. Huic sæculo multum contulere splendoris Ecclesiastici Scriptores. Joannes ille Chrysostomus, cujus vitam & acta paullo ante contexui. Deinde Hieronymus sacrarum simul & secularium scientiarum, linguarumque Hebraicæ, Chaldaicæ, Græcæ, Latinæque peritia toto Orbe celeberrimus. Iste quoto Christi anno Stridone in Dalmatia natus sit, ignoratur. Eaque incertitudo incertam pariter & obscuram sanctissimi Doctoris ætatem reddit. Prosper quidem in Chronico vivere in terris desuisse illum affirmat anno Christi 420. Theodosio Augusto nonum, & Constantio Cesare tertium Consulibus, annum ætatis agentem nonagesimum primum; Beda vero in Martyrologio, ejusque asseclæ Ado, Usuardus, & Sigibertus, annos quibus vixit, recensent nonaginta octo, vel novem. Ceterum Baronius in Annalibus non nisi annos octo, vel novem, supra octoginta illi ascribit. Epiphanius Salaminæ in Insula Cypro Episcopus. Ambrosius Mediolanensis Episcopus scriptis, & vitæ sanctitate rebusque gestis clarissimus. Augustinus Hipponensis Episcopus ingenii copia & facilitate admirandus, præcipuus hæreticorum tum scriptis, tum viva voce, tum habitis cum ipsis & publicis & privatis collationibus debellator, atque illustrium, quæ tum per Africam celebratæ sunt Synodorum, mens & oraculum. Hic post multos pro Ecclesia DEI feliciter exantlatos labores, Hippone regio tertium jam mensem a Vandalis obfesso, ætatis anno septuagesimo sexto, epochæ Christianæ quadringentesimo supra trigésimum anno, spiritum Deo reddidit. Claruit pariter Cyrillus Alexandrinus Antistes, rebus pro Ecclesia gestis, præsertim contra Nestorii hæresim tunc insurgentem, scri-

Cassius, Notitia Ecclesiastica.

ptorumque multitudine & splendore clarissimus. Paulinus Nolanus Episcopus Bardigalæ natus, splendore generis in sæculo perillustis; sed contemptu sæculi, professione paupertatis, sui que dejectione apud Deum illustrior, magnorum illorum virorum Ambrosii, Hieronymi, Augustini laudibus & amicitia celebratus. Leo Papa primus, re & cognomine Magnus, maximum Ecclesiæ contulit decus & ornamentum eruditione, pietate, eloquentia, rerum præclare a se gestarum magnitudine, scriptisque libris. Prosper Aquitanicus suis contra Pelagianos, Semipelagianosque scriptis lucubrationsibus admodum eruditus valde celebris. Huic attributum fuit trium librorum Opus de vita contemplativa, sed jam communi eruditionum suffragio vindicatur suo auctori Juliano Pomerio Afro. Librum etiam de providentia DEI jure merito Bellarminus negat esse Prosperi, cui pseudepigraphæ attributum fuerat; sapit enim Semipelagianismum, quem tanta ingenii vi & eruditione Prosper genuinis suis libris exagitat. Orosius ex Hispania oriundus Presbyter scriptis historiis, quas suadente Augustino edidit, nominis celebritatem meruit. Hic eodem hortante Augustino in Orientem profectus, sancti martyris Stephani reliquias in Africam asportavit, multis & insignibus miraculis comprobatis, quæ Augustinus in suis de civitate libris commemorat. Optatus Episcopus Milevitanus in Numidiæ Provincia septem egregiis libris Parmeniani insignis Dognatistæ pseudopiscopi Carthaginensis scripta refellit, atque Catholicam veritatem fortiter & erudite propugnat, antequam Augustinus, qui posterior in certamen prodiit, stylum suum adversus sectam eandem acuisset. Joannes Cassianus Scythæ, Chrysostomi discipulus, admirator, & præco (quod ipse palam profitetur lib. 7. de Incarnatione) suas edidit elegantes & pias collationes, aliaque ascetica opuscula. Ad postremum hortatu Leonis, qui tunc Archidiaconi Romanæ Ecclesiæungebatur officio, sed postea defuncto Sixto in summum evasit Pontificem, libros septem de Incarnatione excellenti eruditione conscripsit, quibus Nestorii dogma quasi validissimo ariete demolitur. Gennadius de viris illustribus cap. 61. illius ita meminuit: *Ad extremum rogatus a Leone urbis Romæ Archidiacono postea Episcopo, scripsit adversus Nestorium de Incarnatione Domini libros septem, & in his scribendis apud Massiliam, & vivendi finem fecit, Theodosio, & Valentiniano regnantibus.* Hoc in Opere nihil de Concilio Ephesino meminit Cassianus, quo præcipuo telo Nestorius fuerat percutiendus, quod indicium est, scriptum hoc fuisse Opus ante Concilii hujus decretum. Hic est ille collator, contra quem Prosper suum adversus collatorem librum elucubravit, hæc occasione, quia Cassiani collatio XIII. erroribus tota referta est Semipelagianorum. Vincentius Lirinensis laudatissimum edidit adversus hæreses tractatum, tertio, ut ipsemet scribit, post Ephesinam Synodum anno. Eucherius pariter, & Sidonius Apollinaris Aviti primum Imperatoris Romani gener, deinde Avernorum Episcopus, claruerunt in Gallia doctis & eloquentibus libris, quibus Ecclesiam illustrarunt. Insignibus quoque multumque eruditus voluminibus hoc eodem Sæculo splendorem Ecclesiæ contulerunt Theodoritus Cyri in Palæstina Episcopus, & Synesius ex gentili Philosopho Christianus, posteaque Cyrenensis Episcopus. Victor Uticensis Episcopus, insigni vir pietate, auctor trium librorum de persecutione Vandalica, quæ historia scitu dignissima est, permultum ad studium religionis conducens, & devotionem accendit in animis lectorum, per fortitudinis, admirabilisque constantiæ exempla, quæ sancti Martyres & Confessores, qui in hac persecutione claruerunt, exhibent legentibus. Scribere hoc eodem sæculo pii de sacris & Christianis rebus Poeta Aurelius Prudentius, Marius Victor Massiliensis Rhetor, & Sedulius. Nomen quoque celebre sibi pepererunt Petrus Chrysológus Ravennas Episcopus, & Isidorus Pelusiota Monschus egregie doctus.

32. Hoc eodem Sæculo celebrem consequutus est sanctimoniarum doctrinæque laudem Eucherius ex Lirinensi monacho Lugdunenſis Episcopus, ab illo diversus Eucherio qui subscriptus legitur Concilio Arelatensi quarto, ann. Chr. 524. deinde Arausicano secundo, ann. 529. prætereaque Valoneensi secundo ejusdem desinentis anni. Qui propter Baronius, Bellarminus, Labæus, alii que plerique doctrina insignes Scriptores agnoscunt ac discernunt diversos Eucherios Episcopos, quorum qui junior fuit, tribus denominatis Conciliis interfuit. Senioris vero cum ingenti laude meminerunt Hilarius Arelatensis Episcopus in panegyrica in sanctum Honoratum oratione. Gennadius de Script. Eccles. cap. 63. Sidonius Apollinaris in carmine Eucharistico ad Faustum Rejenſem Episcopum hoc vetſu:

Eucherii venientis iter, redemptis Illari.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Eucharisticæ communionis privatione, præterquam in exitu vitæ; sic enim decernit canone sequenti,

7. Can. XVIII. *Si quis vidua Episcopi, sive Presbyteri, aut Diaconi, maritum acciperit, nulla religiosa cum ea conviviunt sumas, nunquam communices, morienti tantum ei Sacramentum subveniat.*

Quam male coheret canon usque adeo severus cum præcedenti canone, quo si Mendozæ fidem habeamus, porrigi jubetur Eucharistia concubinariis impoenitentibus, nec a peccato desistere volentibus.

8. Can. XX. *Quamvis pene ubique custodiat, ut absque Episcopo nemo Chrisma conficiat: tamen quia in aliquibus locis vel Provinciis Presbyteri dicuntur chrisma conficere, placuit ex hac die nullum alium nisi Episcopum chrisma conficere, & per diocesim destinare; ita ut de singulis Ecclesiis ad Episcopum ante diem Pascha Diaconi destinentur, aut Subdiaconi, ut confectum chrisma ab Episcopo destinatum ad diem Pascha possit occurrere, Episcopo sane certum est omni tempore licere chrisma conficere, sine conscientia autem Episcopi nihil penitus faciendum. Statutum vero est, Diaconum non chrismare, sed Presbyterum absente Episcopo; presente vero Episcopo posse, si ab Episcopo fuerit præceptum.*

His conformia jam ante disposuerant Carthaginenses canones. Etenim Concilii Carthaginensis secundi canon 3. sic habet: *Fortunatus Episcopus dixit, si jubet Sanctus Vestra suggero. Nam memini præcedenti Concilio fuisse statutum, ut chrisma, vel reconciliatio penitentium, necnon puellarum consecratio a Presbyteris non fiant. Ab universis dictum est Episcopis: Chrismatis confectio, & puellarum consecratio a Presbyteris non fiant; vel reconciliatio quemquam in publica Missa Presbytero non licere: hoc omnibus placet.* En igitur tria, quæ fieri a Presbyteris non poterant, Chrismatis confectio, Virginum consecratio, & penitentium publica reconciliatio. Simile decretum a Concilio Carthaginensi tertio promanavit can. 36. *Ut Presbyter inconsulto Episcopo virgines non consecret: chrisma vero nunquam conficiat.* De reconciliatioe vero publice penitentium eodem Carthaginensi Concilio tertio can. 32. sic decernitur: *Ut Presbyter inconsulto Episcopo non reconciliet penitentem, nisi absente Episcopo, necessitate cogente. Censuram quoque autem penitentis publicum & vulgatissimum crimen est, quod universa Ecclesia noverit, ante absidem manus ei imponatur.*

9. Quod vero ait noster Tolotanus can. 30. *Episcopo sane certum est, omni tempore licere chrisma conficere.* Id non est indiscriminatim intelligendum, sed accommodate ad omnes annos; nullatenus vero ad omnes anni dies. Nemo Catholicus ambigit Apostolicam esse traditionem, ut quotannis in die Cœnæ Domini chrisma conficiatur. Et Concilium Meldense can. 46. decernit: *Ut nemo sacrum chrisma nisi in quinta feria majoris septimanæ, id est in Cena, qua specialiter appellatur Dominica, conficere præsumat.* Porro canon iste Toletanus refertur a Martino origine quidem Græco, sed in Hispania Bracarensi Episcopo, Martinianæ collectionis can. 51. & a Gratiano dist. 3. de consecr. cap. omni tempore.

CONCILIIUM TAURINENSE

Anni 402.

1. **Q**uod attinet ad hujus Concilii tempus, quamvis communi iudicio existimatum fuerit ejus incidiue celebrationem in annum a Christo 397. dum Siricius Papa Ecclesiæ præsidebat, rectius tamen assignandum est anno 402. aut sequenti. Sanctus enim Martinus Turonensem rexit Ecclesiam ad usque initium quinti sæculi; recteque ex Sulpicio conjicit Baronius, Martini obitum non contigisse ante quadringentesimi saltem anni aut sequentis finem, die Novembris undecima: & aliunde liquet ex Zosimi Pontificis ad Africanos epist. 4. & ex ejusdem ad Africanos, Gallos & Hispanos epist. 7. Lazarum fuisse in Taurinensi Concilio calumniæ convictum, contra Bricium Episcopum intentatæ. Hic autem in Martini demortui successerat Episcopatum. Unde necesse est istud Concilium referte saltem in annum epochæ Christianæ 402. quo Bricius Turonensi Ecclesiæ post Martinum præfuit, Nisi forte Zosimus ipse falsis relationibus fuerit circumventus ab adversariis Lazari, quales pro certo erant Patroclus & Cœlestinus Pelagianus.

2. Augusta Taurinorum urbs est in regione Pedemonium, intra Galliam, dictam olim Cisalpinam, Sabau-

diz Ducum sedes. Ibi congregatum Concilium fuit ad sedandas quorundam Gallicanorum Præsulum controversias, quæ tamen disceptæ non fuerunt. Litigabant invicem de Primatu Viennensis & Arelatensis Episcopi, nec tamen ibi procedum ad definitivum iudicium fuit, sed hoc tantummodo interlocutorium: *Ut quis ex eis approbaverit civitatem suam esse Metropolitanam, is totius Provincia honorem Primatus obtineat, & ipse juxta canonum præceptum ordinationum habeat potestatem.* Can. 2. Certe ad pacis vinculum conservandum hoc utiliore consilio decretum est, ut si placet memoratarum urbium Episcopis, unaquæque de his viciniores sibi intra Provinciam vindicet civitates, easque visitet Ecclesias, quas oppidis suis viciniores esse confiterit. Ita ut memores concordie, atque unanimatis, non alter alterum longius sibi usurpando, quod est alii proprius, inquietet.

3. Proculus etiam Episcopus Massiliensis Arelatensi Metropolitano subjectus ac Suffraganeus, vir sublimis præferens spiritus, quemque supra vidimus una cum Constantio Legatum Gallicanarum Ecclesiarum in Aquilejensi Concilio consedit, amblebat in aliena Provincia, scilicet in secunda Narbonensi Metropolitani dignitatem, nullum jus, nullamque suorum prædecessorum allegans possessionem, sed unum hoc prætendens, (quod tamen alii negabant Provincie Episcopi) fuisse a se quosdam ejusdem Provincie Episcopos consecratos. Aperte & indubie Baronius hic fallitur, cujus hæc ipsa in istud Concilium verba: *Sed & Narbonensis Provincia primam esse sedem Massiliensem Ecclesiam declaratum est.* At contrarium prorsus a Concilio declaratum est can. 1. his ipsis verbis: *Siquidem assereret Proculus easdem Ecclesias (secundæ Narbonensis Provincie) vel suas Parochias esse, vel Episcopos a se in eisdem Ecclesiis ordinaros. Et a diverso ejusdem regionis Episcopi aliud defenserent, ac sibi alterius Provincie Sacerdotem præesse non debere contenderent: id iudicatum est a sancta Synodo contemplatione pacis atque concordie: ut non tam civitati ejus, qua in altera Provincia est sita, cujus magnitudinem penitus nesciremus, quam ipsi potissimum deferretur, ut tanquam pater filii honore primatus assisteret. Dignum enim visum est, ut quamvis unitate Provincie minime tenerentur, constringerentur eam pietatis affectu: hæc igitur ipsi tantum in vita ejus forma servabitur.* Hactenus verba Concilii Taurinensis, quod fatetur semel iterumque Massiliam esse diversæ a Narbonensi secunda Provincie, idemque jus Metropoliticos aperte excludit ab Ecclesia Massiliensi: sed soli personæ Proculi solius ad solam illius vitam Primatum istum indulgere se proficitur. Quæ Concilii verba Proculi injustam patefaciunt ambitionem, simulque Concilii pusillanimitatem, non autem Proculum factione prævalidum penitus offendere. Commonstrat tamen se novitatem in universa Ecclesia hæcenus inauditam & insolitam ad tempus dumtaxat vitæ unius invehere. Et utique Summus Pontifex Zosimus perspecta hujus Taurinensis decreti iniquitate, ipsum contrario decreto positus abrogavit: ejusque impetratorem Proculum aperte damnavit in sua ad Patroclum Arelatensem epistola. Quia etiam Proculum adversus Apostolicæ mandata pertinacem, novasque turbas, & populares factiones concitantem, ipsa Massiliensi sede & Ecclesia exturbat, mandatque alium ejus loco Episcopum eligi, ut ex aliis duabus Zosimi epistolis liquet ad Patroclum & ad Massilienses.

4. Sane constituerat Nicæna Synodus can. 4. ut in unaquaque Provincia Ecclesiastica præsit Metropolitanus intra eam constitutus. Perspicue vero testantur tum Latroculum Provinciarum Imperii Romani, tum Anthonius Marcellinus lib. historiarum 15. Arelatensem & Massiliam ad Viennensem provinciam pertinere: quin etiam id ipsum plusquam semel declarat verbis jam allegatis Taurinense Concilium. Hæc igitur secunda Narbonensis Provincia, neque Massiliensem debuit Episcopum, neque Arelatensem Archiepiscopum habere Metropolitanum, sed potius Aquifextiensem, qui hoc etiam nunc potitur dignitatis gradu. Etenim Aquas sextias Notitia Imperii collocat secundæ Narbonensis Provincie Metropolitani, eique easdem subicit civitates, quæ etiam nunc in Ecclesiastica partitione eidem Aquensi comprovinciales sunt ac suffraganeæ. Est verò demonstratu facillimum, Ecclesiarum distributiones & colligationes jam inde ab exordiis nascentis Ecclesiæ cum partitione civili conformatas fuisse. Porro Arelatensis Ecclesia non modo ex antiquo consequuta est, ut esset Metropolis Ecclesiastica, sicque præset Ecclesiæ Provincie secundæ, seu inferioris Viennensis, atque ita subisset Arelatensi Metropoli (quæ ejusdem est Provincie suffraganea) Massiliensis Ecclesia, verum etiam diuturnis temporibus Primatæ ac Vicariæ Apostolicæ jure & auctoritate supra utramque Narbonensem primam & secundam

de suo gremio Episcopus Metropolita, non modo liquet ex isto Taurinensi Concilio, sed etiam ex Aquilejensi celebrato sub Pontifice Damaso, anno Christianae Epochae 381. cujus extat Synodica epistola sub hac epigraphe: *Concilium, quod convenit Aquileja, dilectissimis fratribus Episcopis Provincia Viennensium & Narbonensium prima & secunda.*

CONCILIIUM MILEVITANUM.

Anni 416.

3. **S**CITE Baronius admonet, duo fuisse Milevitana Concilia in unum a collectoribus confusa: primum anno Christi 402. initio Pontificatus Innocentii, necdum oborta haeresi Pelagiana. Huic praesedit Aurelius Carthagenensis Arcadio & Honorio Augustis quintum Consulibus, ut refert ejusdem praefatio, quae tamen indebite praefixa est secundo Milevitano Concilio, de quo nunc agimus, & in quo examinata est Pelagii & Caelestii haeresis. Istud vero secundum coactum est anno Christi 416. ultimo Innocentii Pontificatus anno, quo eodem pariter habitum est eadem in causa Concilium Carthagenense, praesidente pariter Aurelio. Autumat Baronius ad istud secundum Milevitanum pertinere anathematismorum contra Pelagianam haeresim canones octo, quos dicit a plenario deinde Concilio Africanorum Episcoporum Carthagine celebrato non editos de novo, sed ex Milevitano isto eductos ac instauratos. Nos vero indiscriminatim quotquot in eo coeervati reperuntur canones, sive ibi editos, sive aliis ex Africanis Synodis transumptos, & huc translatos prosequemur. Huic praesedit Milevitano Silvanus Numidiae Primas, elque interfuit Augustinus. Constat ex ejus secundi Milevitani epistola ad Innocentium Papam, quae non modo isti Concilio subjicitur, sed etiam inter Augustini epistolas legitur inserta numero 93. Concilio isti nec interfuisse, nec praesidisse Aurelium Carthagenensem totius Africae Primatem, quamvis interloquatur in canonibus hanc Synodo attributis, censeaturque in subscriptione primus, sed isti canones ex aliis hausti sunt Africanis Conciliis; subscriptio vero spuria & commenticia est; quemadmodum & ultima periodus appositae isti Concilio praefationis, qua mentio injicitur haeresis Pelagianae: praeloquium enim illud alterius Concilii est, cujus tempore nondum ista haeresis prodierat aut innoverat. Itaque interpolator aliquis, sive per inscientiam, sive per malam fidem Concilium istud vitiaverat, tum in prologorum corpore ipso, tum in subscriptione. Majorque adhibenda est fides Inscriptioni Episcoporum circiter sexaginta hujus Concilii scribentium ad Innocentium Papam, in quibus nec recensentur Aurelius Carthagenensis, nec Donatianus Teleptensis primae sedis indigitatus in suppositicia illa subscriptione, sed primus secundum rei veritatem, qui Concilio isti praesedit, atque ita prior ceteris subscripsisse debuit, est Sylvanus senex, quae senectutis commemoratio titulo equivaleret Primatis alicujus in Africa regionis, juxta Africanam consuetudinem. Excepto enim Carthagenis Episcopo, cui constanter affitus erat universae Africae Primatus, singulae Africae regiones non alium agnoscebant particularem, seu secundi ordinis Primatem, quam illum qui prior ceteris fuisset consecratus Episcopus. Augustinus autem Hipponensis, qui tertius simulque postremus in falsa illa Concilii subscriptione, non nisi octavus recensetur in Synodica epistola ad Innocentium Papam conscripta. Sed de his satis: nunc perscrutandi canones octo, quos istud Concilium erroribus opposuit Pelagianorum,

Can. I. *Placuit erga omnibus Episcopis, qui fuerunt in hac sancta Synodo, constituere haec quae in presenti Concilio definita sunt. Ut quicumque dicit, Adam primum hominem mortalem factum, ita ut sive peccaret, sive non peccaret, moreretur in corpore, hoc est, de corpore exire non peccati merito, sed necessitate naturae, anathema sit.*

Non inficiatur Synodus primos parentes, quamvis in primaeva innocentia perseverassent, habuisse in seipsis principia mortalitatis, adversarias nimirum elementorum & humorum, ex quibus constituitur humanum corpus, qualitates, & innati caloris primogenium humorem depascentis, & ipsam corporis materiem cujus est natura mutabilis; his adjuget innumeras ab extrinseco destructionis causas, quibus nostra est obnoxia conditio corporalis. Veruntamen hominem ab initio innocentem Deus supernaturali praesidio conservasset incolumem & inviolatum, atque singulari providentia do-

locum mortisque reddidisset expertem ac immunem: Ut verissime dicat Apostolus Rom. 5. *Per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatum mors; & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt.*

Can. II. *Item placuit, ut quicumque parvulos recentes ab uteris matrum baptizandos negant, aut dicit in remissionem quidem peccatorum eos baptizari, sed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod regenerationis lavacro expietur, unde sit consequens, ut in eis forma baptismatis in remissionem peccatorum non vere, sed falso intelligatur, anathema sit. Quoniam non aliter intelligendum est, quod ait Apostolus: Per unum hominem peccatum intravit in mundum, & per peccatum mors, & ita in omnes homines pertransiit, in quo omnes peccaverunt; nisi quemadmodum Ecclesia Catholica ubique diffusa semper intellexit. Propter hanc enim regulam fidei, etiam parvuli, qui nihil peccatorum in seipsis committere potuerunt, ideo in remissionem peccatorum veraciter baptizantur, ut in eis regeneratione mandetur, quod generatione traxerunt.*

Can. III. *Item placuit, ut quicumque dixerit, gratiam Dei, in qua justificamur per JESUM Christum Dominum nostrum, ad solam remissionem peccatorum valere, quae jam commissa sunt, non etiam ad adiutorium, ut non committantur, anathema sit.*

Can. IV. *Item si quis dixerit, eandem gratiam per Jesum Christum Dominum nostrum propter hoc tantum nos adjuvare ad non peccandum, quia per ipsam nobis revelatur & aperitur intelligentia mandatorum, ut sciamus, quid appetere, quid vitare debeamus, non autem per illam nobis prestari, ut quod faciendum cognoverimus, etiam facere diligamus, atque valeamus, anathema sit. Cum enim dicat Apostolus: Scientia inflat, caritas autem adificat, valde impium est, ut credamus ad eam que inflat, nos habere gratiam Christi; ad eam que adificat, non habere: cum sit utrumque donum Dei, & scire quid agere debeamus, & diligere ut faciamus, ut edificante caritate scientia inflare non possit. Sicut autem de Deo scriptum est: Qui docet hominem scientiam; ita etiam scriptum est, Caritas ex DEO est.*

Can. V. *Item placuit, ut quicumque dixerit, ideo gratiam justificationis nobis dari, ut quod facere per liberum arbitrium jubemur, facilius implere valeamus per gratiam: tamquam etiam si gratia non daretur, non quidem facile, sed tamen possumus etiam sine illa implere Divina mandata, anathema sit. De fructibus enim mandatorum Dominus loquebatur, ubi non ait: Sine me difficilius potestis facere; sed ait: Sine me nihil potestis facere.*

Can. VI. *Item placuit, quod ait sanctus Joannes Apostolus: Si dixerimus, quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus, & veritas in nobis non est; quisquis sic accipiendum putaverit, ut dicat, propter humilitatem oportere dici nos habere peccatum, non quia vere ita est, anathema sit. Sequitur enim Apostolus, & adjungit: Si autem confessi fuerimus peccata nostra, fidelis est Dominus, & justus, qui remittat peccata nostra, & mundaet nos ab omni iniquitate. Ubi satis apparet, hoc non tantum similiter, sed etiam veraciter dici. Poterat enim Apostolus dicere: Si dixerimus, quia non habemus peccatum, nos ipsos extollimus, & humilitas in nobis non est; sed cum ait: Nos ipsos decipimus, & veritas in nobis non est; satis ostendit, eum, qui se dixerit non habere peccatum, non verum loqui, sed falsum.*

Can. VII. *Item placuit, ut quicumque dixerit, in Oratione Dominica ideo dicere Sanctos: Dimitte nobis debita nostra, ut non pro seipsis hoc dicant, quia non est eis jam necessaria petitio; sed pro aliis, qui sunt in suo populo peccatores, & ideo non dicere unumquemque Sanctorum, dimitte mihi debita mea, sed dimitte nobis debita nostra, ut hoc pro aliis potius quam pro se justius petere intelligatur; anathema sit. Sanctus enim & justus orat Apostolus Jacobus, cum dicebat: In multis enim offendimus omnes. Nam quare additum est, omnes, nisi ut omnibus ista sententia conveniret Et Psalmo ubi dicitur: Non intres in iudicium cum servo tuo, quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens. Et in oratione sapientissimi Salomonis: Non est homo qui non peccet. Et in libro Job: In manu omnis hominis signat, ut sciat omnis homo infirmitatem suam. Unde etiam Daniel sanctus & justus, cum in oratione pluraliter diceret: Peccavimus, iniquitatem fecimus, & cetera quae ibi veraciter & humiliter confitentur; ne putaretur, quemadmodum aliqui sentiunt, haec non de suis, sed populi sui potius dixisse peccatis, postea dixit: Cum orarem, & confiterer peccata mea & peccata populi mei Domino Deo nostro; noluit dicere peccata nostra, sed & populi sui dixit, & sua; quia futuros istos, qui tam male intelligerent, tamquam propheta praevideat.*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

non atatis, nec Diaconi ordinentur, nec virgines consecrentur. Præfens vero Milevitanus canon 26. reperitur & instauratur in Concilio Turonensi secundo, anni 567. can. 20.

6. XXXVII. Canon nullatenus pertinet ad Milevitanum, utpote particulare Concilium provincie Numidicæ, finitimarumque Ecclesiarum Episcoporum circiter sexaginta; cum tamen ex ejus disertis verbis constet fuisse canonem editum in Concilio universali. Isto vero canone providit universale Concilium Carthagenense, ne per diuturnam Episcoporum ab Ecclesiis propriis absentiam, hæc dispendium paterentur, ut terni de singulis quinque Africanis Provinciis, quas Atlas mons longo tractu ab Æthiopicis per Africæ deserta dispersis dirimit, deligerentur Episcopi, qui mutua deliberatione decernerent ea, quibus Carthagenensis Synodus non poterat sufficienter providere. Sunt autem quinque illæ Africanæ Provincie ibidem expressæ. 1. Carthagenensis. 2. Numidica ex qua delecti fuerunt Alypius, Augustinus, & Restitutus. 3. Provincia Byzacena. 4. Mauritania Sitifensis. 5. Tripolitana, ut delecti ex illis quindecim Antistites cum Aurelio Carthagenensi, quæ conducibilia videbuntur, mature sanciant.

DECEM CELEBRES DE GRATIA

Liberoque arbitrio sententiæ, incertum a quonam Summo Romanæ Ecclesiæ Episcopo, Cælestino, an Hormisdæ, an Leone Magno collectæ.

P R Æ P A T I O.

1. **Q**uia nonnulli, qui Catholico nomine gloriantur, in damnatis autem hæreticorum sensibus seu pravitate, sive imperitiâ demorantes, piissimis disputationibus obviate præsumunt. Et cum Pelagium atque Cælestium anathematizare non dubitent, magistris tamen nostris, tamquam necessarium modum exceßerint, obloquuntur; eaque tantummodo sequi & probare profitentur, quæ sacratissima Beati Petri Apostoli Sedes contra inimicos gratiæ Dei per ministerium Præfulum suorum sanxit & docuit: necessarium fuit diligenter inquirere, quid rectores Romanæ Ecclesiæ de hæresi, quæ eorum temporibus exorta fuerat, judicarent, & contra nocentissimos liberi arbitrii defensores quid de gratia Dei sentiendum esse, censuerint; ita etiam Africanorum Conciliorum quasdam sententias jungeremus, quas utique suas fecerint Apostolici Antillites, cum probarunt. Ut ergo plenius qui in aliquo dubitant, instruantur, constitutiones sanctorum Patrum compendioso manifestemus indiculo, quo si quis non nimium est contentiosus, agnoscat omnium connexionem ex hac subditarum auctoritatum brevitate pendere, nullamque sibi contradictionis superesse rationem, si cum Catholicis credat, & dicat:

I. *Quod Adam omnes homines laeserit, nec quemquam nisi Christi gratia posse salvari.*

2. In pravitatione Adæ omnes homines naturalem possibilitatem, & innocentiam perdidisse, & neminem de profundo illius æniæ per liberum arbitrium posse confurgere, nisi eum gratia Dei miserentis erexerit: pronuntiantem beatæ memoriæ Papa Innocentio, atque in epistola ad Carthagenense Concilium I. *Libero enim arbitrio olim ille perversus, dum suis inconsultis utitur bonis, cadens in pravitationis profunda, demersus est, & nihil, quemadmodum inde resurgere posset, invenit; suaque in æternum libertate deceptus, hujus ruina subjacisset oppressus, nisi eum postea Christi per suam gratiam relevasset adventus, qui per novæ regenerationis purificationem, præteritum omne vitium sui baptismatis lavacro purgavit.*

II. *Quod nemo sit bonus suis viribus, nisi participatione ejus, qui solus est bonus.*

3. Neminem esse per semetipsum bonum, nisi participationem sui ille donet, qui solus est bonus; quod in eisdem scriptis ejusdem Pontificis sententia protellatur, dicens: *Nam quid nos de eorum post hæc relictum mentibus aestimemus, qui sibi se putant debere quod boni sunt: nec illum considerant, cujus quotidie gratiam consequuntur, qui sine illo tantum se assequi posse confidunt.*

III. *Quod nisi gratia Dei continua juvenitur, insidias diaboli superare non possumus.*

4. Neminem, etiam baptismatis gratia renovatum, idoneum esse ad superandas diaboli insidias, & ad evincendas carnis concupiscentias, nisi per quotidianum adjutorium Dei perseverantiam bonæ conversationis acciperit: quod ejusdem Antistitis in iisdem paginis doctrina confirmat, dicens: *Nam quamvis hominem redemisset a præteritis ille peccatis, tamen sciens illum iterum posse peccare, ad reparationem sibi, quemadmodum posset illum & post ista corrigere, multa servavit, quotidiana præstans ille remedia; quibus nisi freti, confisque nitamur, nullatenus humanos vincere poterimus errores. Necessè est enim, ut quo auxiliante vincimus, eo iterum non adjuvante vincamur.*

IV. *Quod per Christum libero bene utatur arbitrio.*

5. Quod nemo nisi per Christum, libero bene utatur arbitrio, idem Magister in epistola ad Milevitanum Concilium data prædicat, dicens: *Adverte tandem o pravissimarum mentium perversa doctrina! quod primum hominem ita libertas ipsa decepit, ut dum indulgentius frenis ejus utitur, in prævaricationem præsumptione conciderit; nec ex hac poterit erui, nisi ei providentia regenerationis statum pristina libertati Christi Domini reformasset adventu.*

V. *Quod omnia Sanctorum merita dona sunt Dei.*

6. Quod omnia studia, & omnia opera ac merita Sanctorum, ad Dei gloriam laudemque referenda sunt: quia nemo aliunde ei placeat, nisi ex eo quod ipse donaverit. In quam nos sententiam dirigit beatæ recordationis Papæ Zosimi regularis auctoritas, cum scribens ad totius Orbis Episcopos ait: *Nos autem instinctu Dei (omnia enim bona ad auctorem suum referenda sunt, unde nascuntur) ad fratrum & Coepiscoporum nostrorum conscientiam universa retulimus. Huic autem sermonem sincerissimæ veritatis luce radiantem tanto Astri Episcopi honore venerati sunt, ut ita ad eundem virum scriberent: Illud vero quod in litteris, quas in universas provincias curasti esse mittendas, posuisti, dicens: Nos tamen instinctu Dei, &c. sic accepimus dictum, ut illos qui contra Dei adjutorium extollunt humani arbitrii libertatem districto gladio veritatis, velut cursim transiens amputares. Quid enim tam libero fecisti arbitrio, quam quod universa in nostra humilitatis conscientiam retulisti, & tamen instinctu Dei factum esse fideliter sapienterque vidisti, veraciter fidenterque dixisti? Ideo utique quia preparatur voluntas a Domino, & ut boni aliquid agant paternis inspirationibus suorum ipse tangat corda fidelium: quotquot enim Spiritu Dei aguntur, hi filii Dei sunt: ut nec nostrum deesse sentiamus arbitrium, & in bonis quibusque voluntatis humana singulis motibus magis illius valere non dubitemus auxilium.*

VI. *Quod omnis sancta cogitatio, & motus pia voluntatis ex Deo sit.*

7. Quod ita Deus in cordibus hominum, atque in ipso libero operetur arbitrio, ut sancta cogitatio, pium consilium, omnisque motus bonæ voluntatis ex Deo sit: quia per illum aliquid boni possumus, sine quo nihil possumus, ad hanc enim nos professionem idem Doctor instituit, qui cum ad totius Orbis Episcopos de divini gratiæ opitulatione loqueretur; *Quod ergo, ait, tempus intervenit quo ejus non egeamus auxilio? In omnibus igitur actibus, causis, cogitationibus, motibus, adjutor & protector orandus est. Superbum est enim ut quidquam sibi humana natura præsumas, clamante Apostolo: Non est nobis colluctatio adversus carnem & sanguinem, sed contra principes & potestates aeris hujus contra spiritualia nequitia in celestibus. Et sicut ipse iterum dicit: Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis hujus? Gratia Dei per JESUM Christum Dominum nostrum. Et iterum, gratia Dei sum id quod sum, & gratia ejus in me vacua non fuit, sed plus illis omnibus laboravi. Non ego autem, sed gratia Dei mecum.*

VII. *Quod gratia Dei non solum peccata dimittat, sed etiam adjuvet ne committantur, & præstet ut lex impleatur, non sicut ait Pelagius, facile, quasi sine gratia Dei difficilius possit impleri.*

8. Illud etiam, quod intra Carthagenensis Synodi decreta constitutum est, quali proprium Apostolicæ sedis amplectimur, quod scilicet tertio capitulo definitum est. *Ut quicumque dixerit, gratiam Dei, qua justificamur*

per JESUM Christum Dominum nostrum, ad solam remissionem peccatorum valere, qua jam commissa sunt, non etiam ad adiutorium, ut non committantur, anathema sit. Et iterum quarto capitulo: Ut quisquis dixerit, gratiam Dei per JESUM Christum, propter hoc nostrum adjuvare ad non peccandum, quia per ipsam nobis revelatur, & aperitur intelligentia mandatorum, ut sciamus quid appetere, & quid vitare debeamus; non autem per illam nobis præsari, ut quod faciendum cognovimus, etiam facere diligamus, atque valeamus; anathema sit. Cum enim dicat Apostolus, scientia inflat, caritas vero edificat, valde impium est ut credamus ad eam que inflat nos habere gratiam Christi, & ad eam que edificat, non habere; cum sit utrumque donum Dei, & scire quid facere debeamus, & diligere ut faciamus, ut edificantes caritate, scientia non possit inflare; sicut autem de Deo scriptum est, qui docet hominem scientiam; ita etiam scriptum est, caritas ex Deo est. Item quinto capitulo, ut quisquis dixerit, ideo nobis gratiam justificationis dari, ut quod facere per liberum jubemur arbitrium, facilius possimus implere per gratiam; tamquam si gratia non daretur, non quidem facile, sed tamen possimus etiam sine illa implere divina mandata; anathema sit: de fructibus enim mandatorum Dominus loquebatur, ubi non ait: sine me nihil difficilius potestis facere; sed ait: sine me nihil potestis facere.

VIII. Quod præter statuta sedis Apostolica, omnes orationes Ecclesia Christi gratiam resonant qua genus humanum ab aeterna damnatione reparatur.

9. Præter beatissimæ & Apostolicæ sedis inviolabiles sanctiones, quibus nos piissimi Patres pestifera novitatis elatione dejecti, & bonæ voluntatis exordia, & incrementa probabilium studiorum, & in eis usque in finem perseverantiam ad Christi gratiam referre docuerunt: obsecrationum quoque sacerdotalium Sacramenta respiciamus, quæ ab Apostolis tradita in toto mundo, atque in omni Catholica Ecclesia uniformiter celebrantur, ut legem credenti lex statuat supplicandi. Cum enim sanctarum plebium Præsules mandata sibi legatione fungantur apud divinam clementiam, humani generis agunt causam, & tota secum Ecclesia congemiscente postulant & precantur, ut infidelibus donetur fides, ut idololatræ ab impietatis suæ liberentur erroribus, ut Judæis ablato cordis velamine, lux veritatis appareat, ut hæretici Catholicæ fidei receptione resipiscant, ut schismatici spiritum redivivæ caritatis accipiant, ut lapsis pœnitentiæ remedia conferantur, ut denique Catechumenis ad regenerationis Sacramenta perducendis cælestis misericordiæ aula referretur: hæc autem non perfuntorie, neque inaniter a Deo peti, rerum ipsarum monstrat effectus; quandoquidem ex omni errorum genere plurimos Deus dignatur attrahere, quos erutos de potestate tenebrarum transferat in regnum filii caritatis suæ, & ex vasis itæ faciat vasa misericordiæ: quod adeo totum Divini operis esse sentitur, ut hæc efficienti Deo gratiarum semper actio, laudisque confessio pro illuminatione talium, vel correctione reseratur.

IX. Quod gratiam Dei etiam baptizandorum restetura infirmis purgatio, cum exorcismis, & exsufflationibus spiritus ab eis abiguntur immundi.

10. Illud etiam quod circa baptizandos in universo mundo Sancta Ecclesia uniformiter agit, non otioso contemplerur intuitu: cum sive parvuli, sive juvenes ad regenerationis veniunt sacramentum, non prius vitæ fontem adeunt, quam exorcismis, & exsufflationibus Clericorum, spiritus ab eis immundus abigatur; ut tunc vere appareat quomodo princeps mundi hujus emittatur foras, & quomodo prius alligetur fortis, & deinceps vasa ejus diripiantur in possessionem translata victoris, qui captivam ducit captivitatem, & dat dona hominibus. His ergo Ecclesiasticis regulis, & ex divinæ symptomis auctoritate documentis, ita adjuvante Domino confirmati sumus, ut omnium bonorum affectuum atque operum, & omnium studiorum omniumque virtutum, quibus ab initio fidei ad Deum tenditur, Deum profiteamur auctorem, & non dubitemus ab ipsius gratia omnia hominis merita præveniri, per quem sit, ut aliquid boni & velle incipiamus & facere. Quo utique auxilio & munere Dei non aufertur liberum arbitrium, sed liberatur: ut de tenebroso lucidum, de pravo rectum, de languido sanum, de imprudente sit providum: tanta est enim erga omnes homines bonitas Dei, ut nostra velit esse merita, quæ sunt ipsius dona, & pro his quæ largitus est, æterna præmia sit donaturus. Agit quippe in nobis, ut quod vult, & velimus, & agamus; nec otiosa in nobis esse patitur, quæ exercenda, non negligenda

da donavit, ut & nos cooperatores simus gratiæ Dei; ac si quid nobis ex nostra viderimus remissione languescere, ad illum solite recurramus, qui sanat omnes languores nostros, & redimit de interitu vitam nostram, & cui quotidie dicimus: Ne inducas nos in tentationem, sed libera nos a malo.

X. Quod profundiores quæstiones nec contemnenda sunt, nec penitus astringenda.

11. Profundiores vero difficiliorefque partes incurrentium quæstionum, quas latius pertractarunt, qui hæreticis resistunt, sicut non audent contemnere, ita non necesse habemus astruere. Quia ad consistendam gratiam Dei, cujus operi ac dignationi nihil penitus subtrahendum est, satis sufficere credimus, quidquid secundum prædictas regulas Apostolicæ sedis nos scripta docuerunt: ut prorsus non opinemur catholicum, quod apparuerit præfixis sententiis esse contrarium.

CONCILIIUM CARTHAGINENSE VI

idemque Africanum plenarium
Anni 418.

1. Nulla post Romam, quæ mundi Christiani caput est, toto Orbe fuit illis, de quibus hic agitur temporibus, Ecclesiastica tantæ amplitudinis præfectura, quæ Carthaginensem Primatum æquipararet Episcopatum numero, qui trecentos excedebat. Antiquitate vero tribus duntaxat cedebat, Romæ, Alexandriæ, & Antiochiæ Patriarchis. Urbis vero in qua stabilitus erat iste Primatus, celebritate, vel opibus, vel populi frequentia, vel magnitudine tantum Romæ concedens, cum Ægyptiaca Alexandria de secunda palma contendebat, ut fidem facit Herodianus lib. Historiarum 7. Hæcque duo a quibusdam, in primisque a Baronio distincta Concilia, pro uno eodemque habenda sunt, quod exorsum est anno Christi 418. porrectumque in sequentem annum 419. inchoatum quidem sub Zosimo Romano Episcopo, & desiit in Pontificatum Bonitacii, qui Zosimo proxime successit. Certe utrumque fuit Carthagine celebratum, utrumque plenarium extitit. Utrique par Episcoporum numerus subscripsit, sub eodem Carthaginis, Episcopo Aurelio, ex eorum actis liquet missos fuisse Zosimi ad Carthaginenses sive Africanos Præsules, Legatos Faustinum Episcopum, & una Philippum & Afellum Presbyteros cum eodem Papæ commonitorio, utrinque pariter remissos eisdem Legatos ad Bonitacium, qui Zosimo proxime defuncto subrogatus fuerat. Quæ omnia quomodo possint in diversis Synodis adeo conformiter concurrere, quivis judicet. Quanti vero fuisset laboris, ducentos decem & septem Episcopos tam brevi tempore ex remotissimis provinciis Carthaginem accessisse, Concilium habuisse, indeque in proprias usque adeo distitas Ecclesias remeasse, indeque iterum Carthaginem magnis itinerum molestiis & impensis revocatos? Quod vero scribit Baronius Carthaginensi Concilio sexto subscripsisse quidem, Prospero teste, ducentos decem & septem Episcopos, in propriis quidem Ecclesiis singulos, sed pauciores Carthaginensi Concilio interfuisse; id affirmari nequaquam posse inde arguitur; quandoquidem hujusce Concilii præfatio diserte exprimit ex singulis Africanis provinciis Carthaginem convenisse ducentos numero Antistites supra septemdecim, qui deinde subscribere, ut admonet profundissimæ doctrinæ specimen Cardinalis Perronius, ipseque notat Baronii Abbreviator Spondanus Episcopus. Est itaque sub diversis iisque verissimis nominibus Carthaginensis & Africani unum idemque Concilium anno initiatum quadragesimo decimo octavo sub Pontifice Zosimo, qui eo Legatos prænominatos direxit, cum suo quatuor capitum commonitorio. Hic profligata est Pelagiana hæresis. Hinc missæ ad Atticum Constantinopolis, & Cyrillum Alexandriæ Antistites Synodicæ litteræ pro comparandis Nicænæ Synodi germanis exemplaribus. Hic abunde cumulateque provisum est de Cleri, Ecclesiæque disciplina. Et ne canonum librorumque dispersorum multitudo confusionem aut ignorationem rerum, quas sciri permultum interest, pareret, sapienter instaurata sunt, & in unum veluti fasciculum congesta præcedentium Africanarum Synodorum salubriora decreta, iisdemque verbis huic Synodo inserta, ut sic in unum libellum collecta, commodius addisci & retineri possent: Sancti etiam Augustinus & Prosper unius duntaxat plenarii meminere Concilii Africani, circa Pelagiana dogmata decernentis: hic in chronico, ille in sua epist. 47. ad Valentium, & qui cum eo sunt fratres, ubi omnia,

per quæ proscripta fuit hæresis Pelagiana, dinumerans, sic effatur: *Quod scriptum est ad Papam Innocentium Romanæ urbis Episcopum de Concilio provincia Carthagenensi, & de Concilio Numidia* (istud est Milevitanum a nobis supra expositum) *& aliquando diligentius a quinque Episcopis, & qua ipse ad tria rescriptis. Item quod Papa Zosimo de Africano Concilio scriptum est, ejusque rescriptum ad totius Orbis Episcopos universos missum. Et quod posteriori Concilio plenario totius Africa contra ipsum errorem breviter constituimus.* Quibus verbis Augustinus quatuor indicat Africana circa errores Pelagii & Cælestii Concilia, duo nimirum sub Innocentio Papa, Milevitanum & Carthagenense, ambo provincialia; duoque alia totidem sub Innocentii successore Zosimo, primum Africanum in provincia Zeugitana, cujus erat Metropolis Carthago, quæ provincia peculiari nuncupatione perque antonomasiam dici solebat Africana & Proconsularis: atque istud provinciale Concilium celebratum est anno 417. Alterum deinde plenissimum ducentorum decem & septem Antistitum, quod eodem desinente anno coactum Carthagine fuit, & insequente anno prorogatum, desinitque ad initium Pontificatus Bonifacii, qui demortuo Zosimo Romanæ Ecclesiæ gubernacula suscepit. Hujus Concilii præfatio post dinumeratas Africanarum Ecclesiarum singulas provincias, confedisse refert ducentos decem & septem Episcopos. Tandemque desinit hoc idem Concilium per epistolam, quam direxit ad Bonifacium, directam per manus trium Legatorum, qui Romam ab hoc Concilio remissi sunt, unde profecti erant cum Zosimi Papæ commonitorio: hujus epistolæ inscriptio perhibet scriptam fuisse a ducentis septem & decem Episcopis, qui præsentibus se adfuisse testantur in Concilio Africæ: finit quoque eadem epistola his verbis: *Subscripserunt quoque Alypius, Augustinus, Possidius, Marinus, & ceteri Episcopi CCXVII. 217.* Respondent Africani Patres ad quatuor capita commonitorii ad se per Zosimum Papam directi. Ad primum quidem, de admittendis Episcoporum ad Romanam sedem provocantium appellationibus: & ad secundum, de admittendis Presbyterorum & inferiorum clericorum a proprii Episcopi judicio ad finitimos Episcopos provocantium appellationibus: quæ utraque Concilii Nycæni decreto stabilita jam fuisse Zosimus suo mandato asseverat; respondent se neque in canonibus Latinis, neque in Græcis exemplaribus, quæ rogati Atticus Constantinopolitanus & Cyrillus Alexandrinus transmiserant, reperisse, rogantque nisi plenior facta perquisitione constet, hoc ipsum a Nicænis Patribus fuisse decretum, nec Africanas Ecclesias velit ad hanc observantiam adigere. Ad capitulum de Apiario Presbytero, a quo calumniatore fuerat Zosimus adversus ejus Episcopum Urbanum concitatus, respondent, Apiarium ipsum, postquam ex urbe Roma rediit, respiciisse, palamque confessum suam injustam adversus Urbanum proprium suum & Siccensium Ecclesiæ Episcopum proterviam, veniam delicti rogasse, concessumque ipsi a pleniori Synodo fuisse, ut dummodo in Siccensem Episcopatum nunquam deinceps accederet, posset alibi ubivis Sacerdotiam ex beneplacito Episcoporum, ad quos diverteret, exercere, eique ad hæc formatas litteras fuisse a Concilio indultas. Denique quod petebat Zosimus, ne Africani Præsules indicta causa ad Comitatum impertuni navigarent, jam esse Concilii sollicitudine provitum. Incertum prorsus est, quid ad ista Bonifacius Papa responderit.

2. Istud vero Concilium Augustinus posterius dicit, non tam rescripti a Zosimo contra duos hæresiarum editi, quam respectu Synodi provincialis Africanæ. Ceterum quinque illi Episcopi, quos memorat dicto loco Augustinus, isti sunt, Aurelius Carthagenensis, Augustinus Hipponensis, Alypius Tagastensis, Possidius Calamensis, & Exodius Uzalensis Episcopi. Quorum extat communis ad Innocentium Papam inter Augustinianas epistola 95. sic incipiens: *De Conciliis duobus provincia Carthagenensis atque Numidia.* Cui subjungitur tanto Pontifice digna responsio incipiens: *Fraternitatis vestrae lineas.*

3. Circumfertur post quinquennium a direpto isto de quo agimus Africano simul & Carthagenensi plenario Concilio, in quo directæ est ad Bonifacium Papam per Legatos Apostolicæ sedis Synodica epistola, respondens ad Zosimi Papæ commonitorium. Circumfertur inquam alterum titulo simul Africanum Carthagenense Concilium universale, cui litteræ ad Papam Cælestinum falso commento attribuuntur de causa Apiarii Presbyteri Afri, qui falsis delationibus Zosimum Papam adversus Urbanum Episcopum suum adeo concitaverat, ut mandat Concilio Africano, ut Urbanum vel sede Episcopali dejiceret, vel communionem fidelium, ob crimina quæ adversus illum Apiarius Presbyter intentaverat. Nonne illa criminatio, publica posteriore confes-

sione ipsius Apiarii coram Concilio plenario abunde diluta, urgente & torquente conscientia Presbyteri scelerati, qui inter propria alia crimina se falsis criminibus Urbanum Romæ infamasse profitebatur causam illam calumniosam ipsaque testificatio Pontificiorum Legatorum, qui confessioni huic interfuerant, sufficiebat abunde, ad eliminandam, quam Presbyter ipse fatebatur, calumniam. Quid ergo necesse erat post integrum quinquennium eandem in judicium resumere? Et si fides nulli habita Romæ fuerat testificationi universalis Concilii de re visa & audita scribentis, una cum asseveratione revertentium ex Africa Romanorum Legatorum; quid opus erat altera testificatione alterius post quinquennium Concilii? Ea certe epistola suam apud omnes, qui ratione judicioque utuntur, prodit suppositio-nem, simulque Concilii, cui affigitur, fictionem, cujus aliud nullum ullibi restat indicium, aut sæculi illius testimonium. Canonum vero Africanorum collectio non huic commentitio aut certe obscuro & incerto, quod in tempora Cælestini Papæ intruditur, ascribenda est; sed illi Concilio Africano simul & Carthagenensi, & universali, quod tempore Zosimi Pontificis inchoatum, in initium deliit Pontificatus Bonifacii, quo Romani Legati dimissi, & Synodica Concilii decreta & responsionem ad Zosimi jam demortui Pontificis commonitorium Romanum retulerunt. In hoc enim confederunt Augustinus Hipponensis hujusmodi canonum collectionis cupidissimus sollicitator, ut in ejus vita prodit Possidius, qui eadem in Synodo confedit Calamensis Episcopus, Alypius Tagastensis, alique fideissimi Augustini assectæ & discipuli.

4. Admodum probabile est moleste tulisse Pontificem Zosimum prohibitionem appellationum transmarinarum, quam paullo ante Milevitanæ Synodus promulgaverat, cujus can. 22. ita decernit: *Item placuit, ut Presbyteri, Diaconi, vel ceteri inferiores clerici, in causis quas habuerint si de judiciis Episcoporum suorum questi fuerint, vicini Episcopi eos audiant, & inter eos quidquid est, finiant, adhibiti ab eis, ex consensu Episcoporum suorum. Quod si & ab eis provocandum putaverint: non provocent nisi ad Africana Concilia, vel ad Primate provinciarum suarum. Ad transmarina autem qui putaverit appellandum, a nullo intra Africanam in communionem suscipiantur.* Causa cur Zosimus pro Sardicensi canone Nicænum allegaverit Concilium, hæc est; quia tametsi duo ista Concilia fuerint generalia, parique auctoritatis; Nicænum tamen & notius erat, & major erat erga istud populorum veneratio, tum alias ob causas, tum quia primum de Ariana impietate triumphaverat. Deinde quia in collectione canonum, quibus Romana utebatur Ecclesia, permixti erant canones Nicæni & Sardicenses sub eadem Nicæni Concilii inscriptione: quod manifeste apparet in Justellianis & Quæselianis Nicænorum canonum editionibus. At vero Sardicense Concilium, in quo hæc ipsa, quæ Zosimus a Patribus Africanis de Episcoporum quorumcunque ad Romanam sedem appellandi jure exposcit observari, diserte sancita leguntur in Synodo Sardicensi, quæ tamen Africanis Patribus plane ignota erant, atque ita ejus canon VII. quo hæc sanciebantur. Ipsemet Augustinus, in cujus sententiam universum iverat Carthagenense Concilium, se profiteri hæc de appellationibus servaturos interea, donec missis in Orientem Legationibus sibi constaret, quid ea de re Nicæni Patres decreverint, non enim in Latinis, quæ ad manus habebant, exemplaribus quidquam ea de re sollicite conquisitum reperisse; ipse, inquam, Augustinus, qui ceteris ita respondendi auctor fuerat, scribit lib. 3. contra Cresconium cap. 34. se nullum agnoscere Sardicense Concilium aliud quam hæreticorum Ariano-rum. Enimvero ut superius ad Sardicense Concilium observatum fuit, Ariani se a legitimo Sardicensi Concilio sponte subduxerant, ut venenatos canones liberius conflarent, quod deinde Sardicensis Synodi eminentio nomine venditarunt; inique cum Donatistis, qui eodem in Conciliabulo confederant, societate, suum per eos conventiculum tota Africa promulgarunt, legitimumque Sardicæ Synodum occultari ac suppressum curaverunt. Itaque mentio Sardicensis canonis & Osi, quæ nunc legitur in can. 6. Concilii hujus Carthagenensis sexti, nihil aliud est quam supposititia lacinia neoterici alicujus, aut quæ fortassis ex margine indebite inserta fuit. Nemo pius negabit majori pollere auctoritate Synodum Sardicensem, utpote generalem, quam particulares Africanas, quæcunque illæ sunt.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Episcopum, neque Presbyterum, sed tantum dicit *honorabilem virum*. Hæc autem scribebat Victorius anno Chr. 457. Constantino & Ruffo Consulibus.

5. Quinto, post Victorium Romanus Pontifex Gelasius cap. Sancta Romana Ecclesia, dist. 15. in Romano Concilio anni Chr. 494. sic approbat aliquos libros: *Opuscula B. Augustini Hipponensis Episcopi. Item Opuscula B. Hieronymi Presbyteri. Item Opuscula B. Prosperi viri religiosissimi*. Ecce Pontifex Romanus in Concilio præsidens & universalem Ecclesiam docens, Augustinum non fraudat titulo Episcopi, neque Hieronymum Presbyteri, statimque Prosperum denominans, neque Episcopum, neque Presbyterum enuntiat, sed alterum illi titulum perquirat. Gennadius insuper Massiliensis Presbyter Prosperoque *εὐχρηστ*, meminit quidem illius, sed absque ulla Ecclesiastici Ordinis expressione. Prosperum similiter collaudant Fulgentius lib. ad Monimum cap. 30. & Marcellinus Comes in Chronico ad annum 463. & Ado Viennensis in sexta ætate; sed eum nullo insigniunt Ecclesiastico gradu, solusque Ado Beati Leonis Notarii titulo exornat. Nec isti solum partim eidem cœvi, partim qui exiguo post tempore supervixerunt; verum etiam quotquot mediæ ætatis auctores de illo scripsere, Beda, Hincmarus, Florus, Prudentius, Rabbanus, & alii Prosperum commemorantes, nullum eundem attribuunt Ordinis Ecclesiastici gradum.

S Y N O D U S

EPHESINA OECUMENICA

Anni 431.

1. **P**ostquam Dei hominumque infensissimus hostis bellum divinis personis indixit, Filio quidem Dei per Arium Hæresiarcham, cujus hæresis prima Nicæna Synodo Jugulata est: & deinde Spiritui S. per Macedonium, cujus impium dogma secundæ Synodo, quæ Constantinopoli convenit, causam dedit: suam deinde rabiem adversus Deiparam Virginem convertit, opera Nestorii duas in Christo personas comminiscens abinvicem distinctas, perinde ac naturæ divinam humanamque; atque ideo dignitatem Dei Matris Virgini sanctissimæ Mariæ abrogantis, dum natum ex ea Christum asserit secundum humanam solam, quam ei assignabat, personam. Nec vero a Nestorio hæc hæresis exorsus est execrandus cacodæmon, quippe qui præcursorem Nestorio ante annos aliquot suscitaverat Leporium quemdam Monachum & Sacerdotem eadem, quæ postea Nestorius de duabus in Christo hypostasis, deque Mariæ respectu solius hominis Christi maternitate, prædicantem. Iste vero ab Episcopo Massiliensi Proculo damnatus, sacerdotioque dimotus, in Africam cum sequacibus discipulis suis commigravit. Sed habitis primum cum Aurelio Carthaginiensi, posteaque cum Augustino Hipponensi colloquiis, tandem resipuit, eorumque litteris præmunitus, in Galliam reversus, oblatoque Proculo fidei libello, peractaque penitentia pristino gradui restitutus est. Refert Gennadius, ab eodem fuisse quoque Pelagianam hæresim ejuratam, quam eandem postmodum hæc Ephesina Synodus simul cum Nestoriana, teste Prospero contra Collatorem, damnavit, novoque anathemate obtulit. Porro Nestorius & publicis in Ecclesia Constantinopolitana concionibus, quibus pius populus aperte obstrepebat, & missis undique scriptis virulentis, & Clericorum recte sentientium depositionibus, vinculis & exiliis, & captatis Magnatum amicitias pestem sui dogmatis late propagare studebat. Huic se perniciæ constanter Cyrillus opposuit Episcopus Alexandrinus, Nestoriumque scriptis primum amantissimis litteris de sententia prave concepta dimovere conatus est. Præcipuum quorumcunque fidelium, præsertim vero Ecclesiæ Pastorum officium esse ducens, fidei periclitanti suppetias ferre: quod ibidem verbis æternæ memoriæ commendandis protestatur: *ὡς ἐν τῷ σωτηρίου, πίστις ἀδελφότητις ἡ ποίησις διακονίαν; ἡ ἰ παρακαταίμαδα τῶ βήματα τῷ Χριστῷ; ἐν ἀπολογισμοῦδα δὲ τῆς ἀλαίης σωτηρίας; καὶ τῷ τετραγώνῳ παρ' αὐτῷ πρὸς τὸ λῆρον ἃ δὲ;* Cum igitur fides tam insigniter subverteretur, totque passim homines perverterentur, quid tandem facere hic licuit? An non ante tribunal Christi sistemur? An in tempestivi silentii rationem reddiduri non sumus? Præsertim nos qui ea de causa in hunc locum provelti sumus, ut que oportet, predicemus? Hæc Cyrillus, querimoniis ad se a Nestorio scriptis respondens.

2. Quinctiam Joannes ipse Antiochenus Patriarcha, qui paullo post contra fas omnes partes Nestorii adversus Cyrillum sanctamque œcumenicam Synodum acerissime

defendit, hortatorias epistolæ, quæ in præiore hujus Synodi parte inferuntur, ad Nestorium scripsit, ut ab errore suscepto resiliret, Ecclesiæque fidem & pacem lacessere desineret. Interea scribunt hæc de se seorsim ad Romanum Pontificem Cælestinum Cyrillus atque Nestorius, & iste quidem nihil de perverso suo dogmate dissimulans, sed istud aperte propugnans. Quibus acceptis Cælestinus Romæ multorum Episcoporum Concilium coegit, in quo damnatus est Nestorii error, ei que decem dies præscripti sunt ab hujus Romani decreti significatione recensendi, quos intra nisi dogma hæreticum publice abjuraverit, dignitas ei Episcopalis abrogetur, & a communione fidelium excindatur. Pristinis gradibus etiam restituuntur, quotquot Nestorius sibi resistentes ab Ecclesiæ communione, vel a sacris ministeriis abstraxerat. Horum omnium executio Cyrillo Alexandrino delegatur, cui Cælestinus vicem suam & potestatem per omnem Constantinopolitanæ Ecclesiæ ditionem commisit. Cyrillus vero Alexandriæ Synodum subsecutorum sibi Episcoporum habuit, in qua duodecim excussis sunt fidei canones adversantes Nestorianæ impietati, dicti Anathematismi. Eademque Synodus quatuor selectos ad Nestorium delegavit Episcopos cum litteris ipsorum commonentibus ad subscribendum anathematibus. At ille duodecim illa capita totidem aliis contrariis anathematismis nixus est eludere, suamque rabiem adaugens, factionem perversam suis faventem partibus constavit per Chrysostrum præcipuum Imperii administrum, cui Theodosius nimia credulitate in omnibus auscultabat, eoque ductum sequebatur, atque ut homines humana sapientes, partim spe, partim metu adducti eo propendunt & inclinant, ubi major potestas effulget; non modo Imperialis aula, & per provincias ipsi officiales Imperii, sed quod deterius & luctuosius est, permulti a Chrysostrum sollicitari Antistites, fallacibus consiliis ab initio caute dissimulatis, huic se deterrimæ parti adjunxerunt: inter quos dignitate præcipuus fuit Joannes ipse Antiochiæ Episcopus, ex qua oriundus erat hæresiarcha Nestorius. Hic in partes jam inde ab initio perversi factionis consilii, Theodoritum Cyri Episcopum Antiochiæ diocesi subjectum pellexerat, virum eruditionis splendore eximium & hæcenus vita inculpabilem. Qui sibi blandiens ad se recurri, ut esset ob singularem eruditionem præcipuum columnen potentissimæ factionis, qualem sibi gloriam sperare non poterat in oppositis partibus, in quibus præinebat doctissimus Cyrillus, cujus gloriam æmulabatur, & cujus anathematismos contrariis scriptis exagitavit, falso & futili usus est prætextu a Cyrillo hæresim Apollinaris instaurari. Quænam demum fuit hæresis Apollinaris? A Verbo incarnato non fuisse assumptam rationalem animam. Quidnam vere Cyrillus & cum eo omnis docebat semperque docuerat Ecclesia. Esse in Christo animam humanam simul & corpus, non tamen humanam personam; solo enim divino Verbo & animam & corpus Christi simul fulciri, & sustentari, abdicata penitus humana personam, ac hypostasi naturali. Verissimum est quod Proverbiorum cap. 18. enunciat, *Occasionem queris, qui vult recedere ab amico: omni tempore erit exprobrabilis*. Quinctiam idem Theodoritus in suscepto semel pessimo proposito pernicax & protervus, conatus est, si fieri posset, præcipuos Italiæ Episcopos adversus Pontificem Cælestinum concitate, scriptis ad Episcopum Mediolanensem, Aquilejensem, & Ravennatensem litteris, in quibus quali classicum canens graviter expostulat toto Oriente ab Alexandrino Cyrillo ejusque asectis Apollinaristarum hæresim ab inferis revocari. Quorum responsiones si quas habuit, non est ausus publicare ne se vel contemptum vel increpatum fuisse ab illis prodeteret.

3. Ad sedandas istas, quibus Ecclesia confidebatur, procellas, interpellatus Theodosius Augustus Synodum Ephesi generalem indixit, ad quam Comites missi sunt specie tumultuum compescendorum Irenæus & Candidianus Nestorio conjunctissimi, in quem Theodosius pravis consiliis ludificatus studio propensiore ferebatur. Nam cum increbrescente hujus hæresi Cyrillus illam tribus missis libris ad Theodosium & Reginas Pulcheriam & Eudoxiam solidissime refellisset, Nestorio patrocinans Theodosius Cyrillum acerbiore litteris perstrinxit. Sapientis quidem & religiosi Principis est sollicitum esse, ne quid in Christiana (quæ unica & vera religio est) innovetur: ideoque controversiis circa religionem exurgentibus, inquirere qua parte exurgat novitas, & qua parte stet antiquitas. Hanc regulam si Constantinus, si Theodosius junior, alioqui laudatissimi Principes, consecrati fuissent, & Ariana perfidia, & Nestoriana impietas, pariterque Eutychiana in ipso ortu extinctæ fuissent, quas tamen incautus roverunt, crassamque incrementi exitialis late suppeditaverunt, sanctissimos etiam Antistites persequendo, quos Numen suscitabat ad obsistendum irruptionibus & cladibus pestilentium no-

vitatum, quales inter præcipuos enituerunt sanctissimi & constantissimi Antistites Athanasius, Cyrillus, Flavianus: aut saltem ab illa Petri Cathedra Ecclesieque universæ Capite lux consilii perquirenda erat, de qua Christus prædicaverat: *Super hanc Petram edificabo Ecclesiam meam: & porta inferi (quales sunt profanz hæresum vanitates) non prevalebunt adversus eam.*

4. Nestorius majore quam ceteri diligentia statim a Paschalibus festis Ephesum convolat, ut futuram Synodum antevertat, & adventantes diversis ex locis Episcopos sollicitando sibi acquirat. Nec tamen Synodum ingressus est, ne sortem suam in incertum committeret; sperans tamen validum ab Orientalibus secum conspirantibus subsidium nec minus præsidium a Comitibus delegatis. Instantibus deinde Pentecostes solemnibus advenit Cyrillus, & cum eo Ægyptii Episcopi. Nec multo post Juvenalis Jerosolymorum Antistes, cum Episcopis Palæstiniis. Ceteri diversarum regionum Episcopi frequentes confluant. Scripserat Theodosius Augustus invitatorias ad Augustinum litteras, percipiens tanti viri presentia Synodum illustrari; sed antequam litteræ ad ipsum devenissent, mortalem vitam immortalis gloria commutaverat. Capreolus Carthaginensis Præsul Betsulam Diaconum miserat Ephesum, ut excusaret non posse ullum Africanum Episcopum Concilio interesse ob grassantem in universa Africa Vandalicam feritatem, & denegatam a Genserico Rege proficiscendi veniam. Congregati reliqui Patres plusquam ducenti Joannem Antiochenum cum suis Orientalibus Episcopis tergiversantem, morasque trahentem indebitas frustra opperiebantur, qui quemadmodum ad Cælestinum Synodus scripsit, sæpius invitati diuque expectati consulto procrastinabantur, ne damnationi Nestorii interessent, quam postmodum possent seorsum convenientes impugnare, ejusque auctores insectando irritam reddere. Concilium auspiciati sunt Episcopi orthodoxi in æde beatissimæ Virginis Mariæ, pro cujus dignitate, asserendaque divina maternitate convenerant decimo Calendas Julias, Basso & Antiocho Consulibus, qui fuit annus a Christo 431. Ter accessit Nestorius nihil præter convicia reddidit: & qui eum nomine Concilii citaverant, petulanter a militibus, qui Nestorii domum cinxerant, habiti, & plagis affecti discesserunt.

5. Itaque citati & contumacis rei causa discussa examinataque fuit, perlecti ejus libri multiplicisque epistolarum, auditi recensitique testes, tandemque hæresis præfractæque obstinationis convictus a sacra Synodo excommunicatus, & omni gradu dignitateque depositus fuit. Quinto inde die quasi ex condicto Joannes cum suis advenit Episcopis, quos inter præcellere credebatur Theodoritus Cyri Episcopus, qui adversus Cyrilli duodecim anathematismos, librum scripserat aculeatum & criminationibus refertum. Isti se non fuisse diutius expectatos acriter expostulantes, suisque privatis & damnablem affectibus etiam in evidentem universæ Ecclesie perniciem indulgentes, seorsum a sacro legitimoque & œcumenico Concilio, a quo fuerant perhonorifice invitati & rogati, suum habere voluerunt schismaticum sacrilegumque conventiculum, in quo diabolica suggestionem statim acta legitimæ Synodi resciderunt, ultionisque cæca percipi cupiditate, Cyrillum Alexandriæ, & Memnonem Ephesum, ceterosque sanctæ Synodi Episcopos damnant, & excommunicatos pronunciant quasi Apollinarianæ hæresis conspurcatis. Cum Antiochenæ factionis Episcopis conspirant unanimis Comites Irenæus & Candidianus. Hi litteras ex legitima Synodo profectas intercepti, & Antiocheno cœtui aperiendas & legendas exhibent. Multisque scriptis ad regiam civitatem cælestis Imperatorem & aule Procetes adversus Sanctæ Synodi Patres exasperant, insensioresque in dies reddunt. Itaque rescriptis Theodosii Cyrillus Alexandrius & Memnon Ephesinus in vincula indignissime detruduntur. Nec minus tamen legitima Synodus suo fungi pergit officio plusquam ducentis constantibus Episcopis, & harum tempestatum auctorem Joannem frustra delinire ac mitigare conata, tertio tandem dicta illi die se sistendi ad factam Synodum, neque vadimonium præstanti, judicium excommunicationis infert ac omni sacerdotio palam abdicat.

6. Contigit demum, ut elusis Comitum exploratoribus, legitimi Concilii litteræ oppressionum, quibus affligebatur in dies, omniaque prout contigerant, perspicue enunciantes, per fidelem hominem sub mendici habitu latentem arundine inclusæ, ad Augustum ejusque sororem Pulcheriam eximie pietatis & prudentiæ virginem, aliasque spectatissime virtutis personas deferrentur: quibus satagentibus Theodosius convictis impolitis, rei que veritate patefacta, benevolum se tandem sanctissimæ Synodo exhibet, cœtum Orientalium omniaque in eo gesta reprobat, acta per Candidianum & Irenæum revocat, & admissis sanctæ Synodi decretis, Ne-

storium depositum in pristinum Antiochenum Monasterium, & postremo ne Monachos aliosque pergeret falsæ doctrinæ contagio pervertere, Oasim relegat, situm in Libyæ desertis oppidulum: indeque vastato per Nomadum incurtionem oppido, Elephantinam deportari jubet, quo loco, ut testatur Evagrius, ejus blasphemæ lingua vermibus exesæ, totoque ejus corpore, ut scribit in collectaneis Theodorus Lector, putredine absumpto infelicem vitam æterno supplicio commutavit. Libri ejus undequaque conquiriti flammis traditi. Denique Theodosio interveniente, unaque magno illo Simone Stylite, pax Cyrillum inter & Joannem conciliata est, Orientalesque Episcopi in integrum restituti, Concilio legitimo acquieverunt. Pulso Nestorio, electus ipsius loco Maximianus Constantinopolitanæ præfuit Ecclesie. Hic vero Proculum habuit successorem.

7. Istud vero speciali nota dignum est, quod scribunt Ephesini Patres in Synodica ad Clerum populumque Antiochenum epistola, Deiparam Virginem Mariam, comitante Apostolo & Evangelista Joanne, Ephesum ex Judæa profectam reliquum ibi vitæ transegisse. *In civitate (inquit) Ephesorum pervenis, in qua Joannes Theologus & Deipara virgo Sancta Maria.* Hic subintelligendum verbum *pervenis* habitaverunt, Concil. Ephes. act. 1. ad finem. Ab hac eadem Synodo fuisse quoque damnatam Pelagianam hæresim, Prosper contra Collatorum, memoriz prodit; etiam si nihil tale visitur in actis, quæ nunc supersunt.

D I A T R I B A

DE EXCISIONE POTESTATIS,

quæ olim Antiocheno Episcopo competierat in Ecclesia Cypri.

1. **I**N Episcopo Antiocheno Joanne divinæ ultionis judicio effectam est id, quod Deus olim Heli summo Judæorum Pontifici comminans eduxerat: *Quicumque glorificaverit me, glorificabo eum: qui autem contemnunt me, ignobiles erunt.* Intoleranda superbia se Joannes extulerat, quando aulica gratia fretus & Imperiali favore superbiens, eo usque hæresiticham olim a se litteris reprehensum protexit, ut studio placendi Principibus aulicis, a quibus ille fovebatur, quidquid est in Ecclesia majestatis, dignitatis & sanctitatis, in œcumenica Synodo, in Primariis sibi que haud dubie superioribus Prælatibus, Romano & Alexandrino, nihil pensi habens, Dei majestatem, Ecclesie dignitatem, animarum salutem, cum sequacibus Episcopis, homines seculari potestate fulgentes magis quam Deum reveritis, pedibus insolenter proculcaverit, sanctosque collegas, quos venerari, observare & imitari debuerat, indignissime vexaverit per secularem & armatam auctoritatem. Nihil sane mitius admirando illo Cyrillo excogitari potest, qui tam indigna ab infenso Joanne passus, post atroces calumnias, post dejectionem ex propria sede, post intrusionem sui in carcerem & vincula, quam potuit constantissime obstitit, ne quidquam de pristinis Antiocheni juribus quocumque prætextu aut specie demeretur. At Deus aliter per Concilium œcumenicum disposuit, quod amplissimam uberrimamque provinciæ Cypri Antiocheno Patriarchatu profus ademit, ut liquet ex Ephesinæ Synodi parte 2. act. 7. ubi requirentibus Rhegino Constantiæ Cypri Episcopo totiusque Insulæ Metropolitæ, ceterisque Cypri Antistitibus asserentibus deductum jam ab Apostolis privilegium, ut non ab Antiocheno Archiepiscopo, sed ab ipsa provinciæ Cypri Synodo Insularum Episcopi ordinarentur, quamvis id nulla perspicuitate probaretur, sacrosancta Synodus Ephesina istud eis privilegium indulgit, dum adhuc Orientales in suo schismatico cœtu persistebant.

2. Illa quidem Cypri Ecclesiastica provinciæ se duplici nexu liberam ab Antiocheno Episcopo contendebat. Primum ut Metropolitæ Salaminiæ, quæ & Constantia & Famagusta dicitur, posset a Cypriis Episcopis inconsulto Antiocheno consecrari. Secundo, ne idem ejusque comprovinciales adstricti essent ad Synodum illo vocante convenire, ideoque non expectato Joannis Antiocheni jussu ad Ephesinam Synodum convenerat: quamvis fortior illorum ratio impulisset, quæ est suprema Ecclesie universalis auctoritas, cui schismaticus Joannes ejusque afflicti Antistites obtemperare ac subesse detrectabant. Ceterum ante istud excitatum ab Joanne Antiocheno schisma, tres numerabantur Salaminienses Metropolitani, qui injussu Antiocheni ab Episcopis suffraganeis consecrationem susceperant, Troilus, Theodosius, & qui tunc vivebat Rheginus, nullatenus tamen alle-

CONCILIUM REGIENSE

Anni a Christo 439.

asserentibus sed obfistentibus Antiochenorum Episcopis, sibi que injuriam fieri postulantis. Ipse iste Joannes hoc intendens præfecturam suam Ecclesiarum Orientis iisdem limitibus concludi, quibus ipsa Orientis præfectura civilis, eademque quindecim numero Provincias sibi in Ecclesiasticis rebus subesse, quas in civilibus complectitur Orientis Præfectus, quas inter provincias indubitata res est Cyprum Insulam recenseri. Atque ita per illam, quam Cypri Ecclesie sibi arrogat immunitatem, infringi ac violari Nicænz sacrosanctæ Synodi canonem sextum, decernentem Antiochenæ Ecclesie illibata setvari & custodiri privilegia. Post Nicænam Synodum contigit illa Antiochenæ Ecclesie divisio, inter tres invicem dissidentes Episcopos, quorum singuli Antiochenam sibi Ecclesiam vindicabant. Eorum Arianz partis Episcopum, & Meletium atque Paulinum ambos Orthodoxos. Eadem enim divisio Episcopis Cypri animum ac fiduciam præstitit, se ab Antiochenæ Ecclesie præfectura subtrahendi, quasi insciis cuiam duorum Catholicorum, qui sibi Antiochenam asserabant Ecclesiam, subesse deberent, & justam metuendi causam habentibus, ne idem schisma Ecclesias quoque Cypri involveret. Hæc itaque controversia admodum in incerto fluctuavit. At dirempto illo per mortem concurrentium una duorum Antiochenorum Episcoporum dissidio, eadem Antiochena Ecclesia olim nonnihil labefactata, priorem in statum redintegrata fuit, scribente ad Alexandrum ejusdem Episcopum Innocentio Papa I. epist. 18. cap. 2. *Cyprios asseris olim Ariana impietatis potentia fatigatos non servasse Nicænos canones in ordinandis sibi Episcopis, & usque adhuc habere præsumptum ut suo arbitrata ordinent, neminem consulentes. Quoscirca persuademus eis, ut juxta fidem canonum eurent fidem Catholicam sapere, atque unum cum ceteris sentire Provincias: ut appareat Spiritus sancti gratia ipsos quoque, ut omnes Ecclesias, gubernari.* Cyprii nihilominus, postquam Sanctus Epiphanius Salaminæ Episcopus Metropolitanus ad superos concessit, frustra obtinentibus a Joanne Antiocheno Legatis, secumque conspirante quasi in communi cum Joanne causa Comite Orientis Dionysio, sub cujus præfectura Cyprus constituta erat, qui & armorum copias ad Præsidem Cypri Theodorum transmisit cum mandato ad ipsum, ut per vim militarem impediat, ne dum vacat Salamina sedes, alius in ea suscipiatur Episcopus, quam is quem sacra Synodus Ephesi regia auctoritate indicta susceperit, & consecrandum duxerit. Alias scripsit præterea litteras ad Clericos Constantiæ in Cypro constitutos, ne quemquam defuncti recens Episcopi loco eligant, aut ordinari curent, nisi de sententia proxime celebrande in Epheso Synodi. Milites mandato Dionysii absentis & Theodori præsentis exciti ad prohibendum, ne ad electionem conveniretur, gravem suscitavere tumultum apud Clerum, & plebem, qua recurrente arma, & viam illatam propulsante, copiosus utrinque sanguis effusus est. Ipse quoque Epiphanius dum vigeat Antiochena inter Episcopos simulas, & æmulatio, sola Salaminienis electione Cypriorumque Episcoporum spontanea manuum impositione legitur promotus & ordinatus Salaminienis Metropolita. Paucos canones ista Ephesina Synodus procutit, ad rem duntaxat, pro qua conventum fuerat, Nestorii ejusque hæresis attinentes. Decretum vero quo exempti sunt a potestate Antiocheni præfulis, decreto hujus Synodi Antistites Cyprii, & qui eis præerat Constantiæ Metropolita, usque eo invaluit, ut postea Leo Papa Magnus, quamvis studuerit Antiocheno Patriarchæ pristina jura restitui, quibus jam usque a Nicæna Synodo, aut etiam altioribus temporibus potiebatur, ut ex ejus constat ad Maximum Antiochenum epist. 62. nullatenus tamen sanctionem hanc Ephesinam valuerit labefactare. Unde Cyprii Metropolitanæ perpetuum sibi ascivere nomen, quo dicti sunt *αὐτοκράτορες*.

3. Eadem rursus contentio recruduit sub Zenonis Imperio, sed statim sopita fuit inventione quæ tunc temporis contigit sacri corporis Barnabæ Apostoli: cum enim Petrus dictus a Græcis Cnaphæus, Latinis Fullo Antiochiæ Patriarcha prisca Ecclesie suæ jura in Ecclesias Cypri niteretur instaurare; ex divina revelatione effossa fuere sancti Apostoli sacra lipsana cum Evangelio Matthæi, quod Barnabas ipse suapte manu exscriperat, ad pectus admoto: quo eventu Zeno commotus voluit deinceps Ecclesiam Constantiæ in Cypro censeret Apostolicam, & ab Antiocheni potestate immunem: ut fidem faciunt Cedrenus in Zenone, & Nicephorus libr. 16. c. 37.

1. **T**ria sunt ejusdem fere denominationis oppida. Rhégium in extrema Brutii agri parte situm Siculo freto, qua parte Italia alluit, conterminum, dictumque a Græco *ῥηγμῖν*, quod est *frangere*, quoniam veteribus persuasio inoleverat, Siciliam quondam terræ Italice coheruisse, temporibus autem succedentibus maris impetu abscissam ab Italiae terris ac divulsam fuisse. Oppidi hujus accolæ ab illa Græca voce cum aspiratione & littera *v* Græca dicti fuere Rhégyni. Est & aliud oppidum Regium absque aspiratione denominatum in ea Italiae parte, quæ Gallia Cisalpina, & Æmia vocatur, haud procul Parma & Mutina distans, quæ nunc regio Longobardia ab ejus invalentibus Longobardis appellatur. Istud oppidum a Lepido instauratum, dictum ejus nomine fuit Regium Lepidi. Tertium in Gallia Narbonensi secunda, cujus quondam Episcopi fuerunt Maximus, & Faustus, qui ex Insula Litinensi prodierant. Sidonius vocat Rejos oppidum illud, & Antoninus in itinerario Rejentem civitatem collocat in secunda Narbonensi Provincia sub Aquensi Metropoli. Atque hoc ipso loco habitum fuit de quo agimus, Concilium.

2. Regiensis seu Rejentis hujus Concilii sextum canonem profert, de exequiis defuncti Episcopi a viciorum Episcopo celebrandis, Concilii Valentini in Hispania can. 2. Præcipuam Regiensis Concilii convocandi causam dedit Armentarii ordinatio in Episcopum Ebrodunensem triplici defectu laborans, contra formam a Nicæno quarto canone præscriptam, ut scilicet fiat Episcopi consecratio a tribus saltem Episcopis, & cum comprovincialium Episcoporum consensu, interveniatque auctoritas Metropolitanæ. At vero Armentarium duo tantum Episcopi studisse conquistari furtim ordinaverant, citra comprovincialium Antistitum consensum, spreteque Metropolitanæ, seu Primatis Arelatenis auctoritate. Ebrodunum quidem statuitur Alpium maritimarum caput, & Metropolis in itinerario Antonini Augusti. Sed privilegia, quibus Constantinus Magnus Imperator Ecclesiam Arelatensem in gratiam Episcopi Marini decorati expetierat, Arelatenis metropoleos jura, & dignitatem ad finitimas etiam Provincias propagaverunt. Ideoque utramque Narbonensem, primamque Viennensem, & Alpes maritimas diu complexa est Ecclesia Arelatenis. Unde etiam factum est, ut huic præficeret Concilio, in quo de Episcopatu Ebrodunensi agebatur, atque adco in oppido ad secundam Narbonensem pertinente Provinciam Hilarius Arelatenis Episcopus sedente Romæ Sixto III. Pontifice anno 439.

3. Primo & secundo canone irrita declaratur Armentarii ordinatio, & decretum ut alius Ebrodunensi Ecclesie secundum canonem præscripta Episcopus præficiatur. Et ut duo qui ordinare ipsum præsumperant, deinceps ordinationibus, & Conciliis Ecclesiasticis abstineant.

4. Tertio canone prohibetur Armentario intra Provinciam Alpium maritimarum consistere: permittit tamen ut extra illam liceat Episcopo, quicumque voluerit, aliquam illi de suis Parochiis, aut habitandam, aut etiam sub nomine & officio Chorepiscopi administrandam concedere; in qua si non administrat, peregrina communione fruatur; quæ scilicet peregrinis in aliena Ecclesia versantibus, necdum tamen in communionem Ecclesiasticam admittis, pro quotidiano victu indulgebatur. Sed si in Ecclesie ministerium admittatur ab Episcopo, eo eventu in canonem seu matriculam illius Ecclesie conscribatur, & stipendiorum ejus particeps fiat. Qua in re conformare se Nicæno canoni profitetur, quo Catharorum, id est Novatianorum Episcopis ad Ecclesiam regredientibus locus, & administratio Chorepiscopi permittitur.

5. De Clericis vero quos ordinaverat Armentarius, sic decernit quartus canon, ut si quidam ex ipsis deprehendantur excommunicati, omnino deponantur. De reliquis vero in arbitrio sit Ebrodunensis Episcopi, vel eos in Ecclesia sua retinere, vel ad locum transferre, quem incolet Armentarius.

6. Quod vero indulget Armentario quintus canon, ut in ea quam nactus fuerit Ecclesia, liceat ei neophytos confirmare, virginesque consecrare, cum hæc ambigua sint Pontificalia, inde colligi ac inferti potest, consecrationem Armentarii a duobus factam Episcopis fuisse quidem illicitam, sed validam tamen ac sufficientem. Ceteroqui enim non potuisset Concilium hanc illi conferre potestatem, caractere carenti Episcopali. Vide quæ superius ad Nicænum quartum canonem lufius disputavi.

CON-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

7. Can. V. *Eos qui ad Ecclesiam confugerint, tradi non oportere, sed loci reverentia, & intercessione defendi,*

Habetur c. eos qui ad Eccl. dist. 87. Extat in fine concilii Ephesini prolixior hac de re constitutio Theodosii & Valentiniani Imperatorum, quæ restrictior habetur in Cod. Theod. lib. 9. tit. 43. & in Justiniano Cod. l. 3. de his qui ad Eccl. confug. statuitque confugientibus immunitatem non tantum intra quatuor Ecclesiæ parietes, sed ne quis compellatur intra oratorium, aut ad sacra altaria, vel intra quælibet oratoria consistere ac pernoctare: illamque impunitatem extendit ad circumjacentes hortos, areas, & porticus, ne inde quis extrahatur eo confugiens sub capitis pœna. Hanc legem altera præcesserat Honorii & Theodosii ad confugientium præsidium spectans l. 2. C. de his qui ad Eccl. confug. Eadem sanctionibus Ecclesiasticis confirmatur, ut est iste Arauscanus Canon, & Concilii Aurelianensis l. canon. 1. & Aurelianensis IV. 21. Qui, tametsi Gallicani Canones, non servantur, quod attinet ad criminum reos in universo Gallicano regno. Enimvero ne hoc asyli genus fomitem & impunitatem criminibus pareret, tantum est edictis Francisci l. ann. 1529, art. 166. & Henrici III. ann. 1585. ut rei criminum, contra quos iudex capturam decreverit, hoc per-fugio careant, & ex locis sacris vi abducantur. Exemplum præcessit in Joab homicida innocentium Amasæ, & Abneris, qui ad sacrum Altare, quo confugerat, iussu Salomonis fuit interemptus. Contulerat Constantinus, ut in actis Silvestri Papæ legitur, immunitatem iis, qui ad Ecclesias confugissent: quam deinde Constitutionem suavis Eutropii præpotentis & flagitiosissimi Eunuchi Arcadius contraria lege abrogavit, quæ tertia est in Codice Theodosiano sub tit. de his, qui ad Eccl. confug. Divina tamen ultione ipsemet Eutropius ob innumera scelera deposcitur ad supplicium, qui ad Ecclesiam confugit, cujus paullo ante violaverat immunitatem. Sed intercedens Chrysostomus Joannes non prius sinit illum a frementibus militibus & Magistratibus abduci, quam præstito ab ipsis Magistratibus de vitæ ejus securitate jurjurando, qua fide data Eutropius capitis pœnam evasit, soloque exilio multatus est.

8. Can. XI. *Vetans Episcopis quibuscunque cum eo communicare, quem sciverint ab alio excommunicatum, conformis est Nicæno canoni 5. hoc idem prohibenti, & Concilio Antiochæno can. 2. & 6. & Concilio Sardicensi can. 16. Quos Canones Carolus Magnus instauravit initio Capitularis Aquisgranensis. Eadem ex causa Augustinus Quintiano Presbytero ab Episcopo suo communione dejecto sic scribit ep. 235. Manifestum est quidem, quod si ad nos venires, venerabili Episcopo Aurelio non communicans, nec apud nos posses communicare: sed ea caritate nos faceremus, qua & illum facere non dubitamus.*

9. Can. XII. *Subito obmutescens prout statutum est, baptizari, aut penitentiam accipere potest, si voluntatis præterita testimonium aliorum verbis habet sacerdos, aut presentis in suo mun.*

Similiter plane canonem superius perquire 76. Concilii Carthaginensis IV. quo respicere videntur ista hujus canonis verba, *prout statutum est.* His pariter suffragatur S. Leo Papa ep. 82. alias 91. ad Theodorum Episcopum Forojuliensem dicens: *Eriam talium necessitati ita auxiliandum est, ut actio illis penitentia & communionis gratia, si eam etiam amisso vocis officio per indicia integri sensus postulant, non negetur. At si aliqua agriuidine ita fuerint aggravati, ut id, quod paullo ante posscebant, sub presentia Sacerdotis significare non valeant, testimonia eis circumstantium fidelium prodesse debeant, ut simul & penitentia & reconciliationis beneficium consequantur.*

10. Can. XIII. *Amentibus quacunque pietatis sunt conferenda.*

Si de baptismo queratur, baptizari debent, qui mentis compotes nunquam fuerunt. Itemque si ante amentiam, aut per lucida intervalla baptismum expetiverint. Eucharistiam vero citra periculum irreverentiæ gravis, aut scandali, illis tantum & in morte dari, qui ante amentiam desiderarunt. Oblationem etiam & preces fieri pro eo posse, qui sibi per amentiam mortem consciverit, declarat Timotheus Alexandrinus can. 14.

11. Can. XVII. *Enorgumeni jam baptizati si de purgatione sua curant, & se sollicitudini Clericorum tradant, monitisque obtemperant, omnimodis communicent. Sacramenti ipsius virtute vel muniendi ab incursum demonii, quo infestantur, vel purgandi, quorum jam ostenditur visa purgatio.*

Illiberitanum Concilium can. 37. absolute definit, his, qui ab immundis vexantur spiritibus, si fideles fuerint, dandam esse communionem. Apud Cassianum collat. 7. Quum Germanus dixisset cap. 29. energumenos in quibusdam provinciis a communione perpetuo excludi, respondet Abbas Serenus his verbis cap. 30. *Communione sacrosanctam a senioribus nostris nunquam meminimus eis interdixit. Quinimmo si possibile esset, etiam quotidie eis impertiri eam debere censebant.* Timotheus denique Alexandrinus can. 3. Energumenum fidelem, si absit periculum, sacris mysteriis, ait, debere participare, non quidem quotidie, sed quod ei satis sit, temporibus opportunis. Præfatus Serenus Abbas testatur, per Eucharisticam communionem curatum Abbatem Andronicum, aliosque complures sibi notos energumenos. Præterea que de Araba puella fidem facit Prosper, aut quisquis est auctor librorum de promissionibus & prædictionibus DEI, fuisse Carthagine a demone inavore liberatam particula Corporis Domini de manu Episcopi percepta.

12. Can. XXI. *Qui palam a demone arrepti sunt, aliquando non solum non assumendi ad ullum Ordinem clericatus; sed etsi aliqui jam ordinati sunt, ab imposito officio repellendi.*

Arreptitii ne Clerici fiant, cautum est Apostolorum can. 78. Qui ordinati sunt, ne ministrent, vetat illiberitani Concilii can. 29. Renovendos esse a sacris ministeriis statuit Gelasius Papa decreto 19. Inde Concilium Toletanum XI. can. 13. *Bene, inquit, majorum regulis definitum est, ut demoniacis aliisque passionibus irretitis ministeria sacra tractare non liceat.*

13. Can. XXII. *Legem continentiam solis præscribit Diaconis & Presbyteris. Sed qui eodem tempore Romanæ præsidebat Ecclesiæ Leo Magnus epist. ad Rusticum Narbonensem inquit. 3. solis libertatem connubii lektoribus relinquit, ceteris autem interdicit quibuscunque Clericis, & gradibus ministrorum Altaris. His multo plura requirito in scholiis nostris ad Nicænum can. 3. in Notitia Sæculi IV.*

14. Can. XXV. *Bigamos arcet a sacris ministeriis & Ordinibus. Astipulatur Apostolorum can. 17. Apostolus Paulus 1. Timoth. 3. & Tit. 3. Episcopum vult esse unius uxoris virum. Quod idem a Nicænis Partibus confirmatum fuisse, tradit Ambrosius ad Ecclesiam Vercellensem, ut irregularis sit omnis bigamus. Huc etiam spectat bigamia vulgo dicta interpretativa. Ideoque Apostolorum can. 18. a sacris excluditur Ordinibus, quisquis viduam, aut ejectam, aut meretricem duxerit, vide can. si quis post, dist. 33. & can. si quis viduam, dist. 34. Itemque Neocæsariensi can. 8. irregularitatem incurrit, & contrahit, quisquis uxorem suam cognitam adulteram a se non dimiserit, sed postea cognoverit, cap. si cujus uxorem, dist. 34. idemque docernit Innocentius I. epist. 4. ad Felicem Nucernum Episcopum cap. 2. & Levit. 21. ait, non viduam, non abjectam.*

15. Can. XXVI. *Diaconæ omnimodis non ordinanda: si qua jam sunt, benedictiani, qua populo impenditur, capita submittant.*

Hoc ergo Concilio Diaconissarum institutum aboletur, quemadmodum & sequentibus Conciliis Epauensi can. 21. & Aurelianensi II. can. 18. Vide ad secundum sæculum nostra de Diaconissis dissertationem 2.

16. Can. XXVII. *Viduitatis servanda professionem coram Episcopo in secretario habitam, imposita ab Episcopo veste viduali indicandam. Raptorem vero talium, & ipsam talis professionis deserttricem merito esse damnandam.*

Refertur cap. viduitatis servandæ 27. q. 1. Quamvis igitur Diaconissæ quoque viduæ essent, & publice coram Episcopo profiteri solerent vitæ continentiam, his tamen quoad Ecclesiæ ministeria, quæ ex officio exquebantur, recisis & exautoratis, quia fortassis de ministerio superbiebant, & inter se mutuo amulabantur, & rixabantur, sacris ministris detrahebant, & quæ illarum manibus inter pauperes distribuenda committebantur, sibi suisque per avaritiam, & carnis sanguinisque

nisque affectum reservabant, retentæ sunt viduæ religio-
sæ ac humiles pristinis illis ministeriis non astrictæ, nisi
aliquæ ex eis sublectæ spontaneum habuissent ab Episco-
po vel Presbytero, & fortuitum mandatum.

17. Can. XXIX. Sanctio stabilitur, ne deinceps Con-
cilia solvantur, nisi prius indicto Concilii, quod anno
insequenti congregandum erit, loco. Itaque destinatur
Concilii iterum ineundi dies decimusquintus Calendas
Novembris proximi anni, locus vero idem qui nunc
Arausio. Cujus tamen designati Concilii nihil ad nos
pervenit. Altera enim quæ jam superest secunda Arausi-
cana Synodus, aliquot annis hac posterior est.

CONCILIUM VASENSE.

seu potius Vasionense, anni 442.

1. PRævaluit usus, ut Concilium Vasense dicatur,
quod Vasionense dici debuit, utpote Vasio-
ne habitum, quod Vocontiorum oppidum est: duo nec plura
celebrata fuisse constat ex veteribus monumentis Vasio-
ne Concilia. Hoc primum sub Leone Papa L. alterum
post annos fere nonaginta sub Felice Papa IV. Tertium
his duobus antiquius perperam aliqui fixerunt, hac ra-
tione ducti, quia secundum Arelatense Concilium Va-
sensis alicubi meminit: sed inde potius colligere debue-
rant, illud Arelatense posterius esse isto Vasensî, quod
nunc pertractamus, quam præcessisse ante illud Arela-
tense aliud Vasense, cujus nullum est apud veteres vo-
stigium. Ita Jacobus Sironius Baronium refellit, &
Binium. Vide paullo inferius can. 4. Vasionis mentio
est apud Plinium, Melam, & Ptolomeum.

2. Can. II. Pro his qui penitentia accepta in bona
vite cursu satisfactoria compunctione viventes, sine
communione inopinato nonnunquam transitu in agris aut
itineribus preveniuntur, oblationem recipiendam, ac eo-
rum funera, & deinceps memoriam Ecclesiastico affectu
prosequendam; quia nefas est eorum commemorationes ex-
cludi salutaribus sacris, qui ad eadem sacra fidei affe-
ctus contendentes, dum se duntaxat reos statuant, indignos
salutiferis mysteriis judicant, ac dum purgatores restitui
desiderant, absque Sacramentorum Viatico intercipiuntur:
quibus forsasse nec absolutissimam reconciliationem
Sacerdos denegandam putasset.

Hoc idem secundi Arelatenfis Concilii can. 12. ita
sanctitur: De his qui in penitentia positi vita exceffe-
runt, placuit nullum communionem vacuum debere dimitti:
sed pro eo quod honoravit penitentiam, oblatio illius
suscipiatur. Saepe contingit, ut in quæstionibus defi-
niendis pleræque verisimiles ac probabiles rationes utrin-
que occurrant, quo fit, ut sanctissimi servi DEI circa
unam ac eandem quæstionem in contrarias invicem di-
scendant sententias. Magna procul dubio duobus istis
Conciliis Vasensi & Arelatenfi debetur veneratio, affir-
mative definientibus: magna etiam pro certo debetur
veneratio Sancto Leoni cognomine Magno contrarium
plane astruenti, in sua ad Rusticum Narbonensem epi-
stola, inquis. 8. & oppositum severius circa idem de-
cernenti. Horum (inquit) causa DEI judicio reservan-
da est, in cujus manu fuit, ut talium obitus usque ad
communione remedium differretur. Nos autem quibus
viventibus non communicavimus, mortuis communicare
non possumus. Idemque Leo simile prorsus rescribit Theo-
doro Episcopo Foro-Julienfi epist. 82. alias 91. cap. 3.
Quod manens (ait) in corpore non recepis, consequi ex-
tus carne non poteris. Nec necesse est nos eorum, qui sic
obierunt, merita ætusque discutere, cum Dominus DEUS
noster, cujus judicium nequeunt comprehendere, quod Sacer-
dotale ministerium implere non potuit, sua justitia refer-
vaveris. Hactenus Leo Pontifex. Ceterum non modo
mitius decreverunt ejusdem ætatis memorata bina Con-
cilia, sed & his antiquius Carthaginense quartum Con-
cilium can. 79. his verbis: Penitentes vero, qui leges
penitentiae attente exequuntur, si casu in itinere vel in
mari mortui fuerint, ubi eis subveniri non potest, me-
moriam eorum & orationibus & oblationibus commende-
tur. Sed & his omnibus posterius Toletanum Con-
cilium dictum undecimum ann. 675. hæc decernit can. 12.
De his autem, qui accepta penitentia, antequam recon-
ciliantur, ab hac vita recesserint, quamquam diversitas
præceptorum de hoc capitulo habeatur, illorum tamen nos
sententias placuit sequi, qui multiplicis numero de huius-
modi humanius decreverunt, ut & memoria talium in
Ecclesiis commendetur, & oblatio pro eorum dedicata spi-
ritibus accipiantur. Quo aliisque innumeris exemplis,
quæ facillimum esset huc adducere, modesto admono-
Cassatii, Notitia Ecclesiastica.

mur, ne usque eo unusquisque nostrum in suo sensu
abundet, ut diversa aliorum Catholicorum sensa, quæ
neque ratione, neque gravium & perituro Auctorum
præsidio desituantur, temere reprobet, condemnet, ac
fugillet.

Can. III. Per singula territoria Presbyteri, vel mini-
stri ab Episcopis, non prout libitum fuerit a vicinioribus,
sed a suis propriis per annos singulos chrisma petant, &
appropinquante solemnitate Paschali: nec per quemcumque
Ecclesiasticum, sed si qua necessitas aut ministrorum oc-
cupatio est, per Subdiaconum. Quia inhonorum est infe-
rioribus summa committi. Optimum autem est, ut ipse
suscipiat, qui in tradendo usus est. Si quod obstat, sal-
tem is cuius officii est sacrarium disponere, & sacramen-
ta suscipere. Idem antea statutum fuerat Concilii Car-
thaginensis IV. can. 36.

Can. IV. Qui oblationes defunctorum fidelium detinent;
& Ecclesiis tradere demorantur, ut infideles sunt ab Ec-
clesia abjiciendi, quia usque ad exinanitionem fidei per-
venire certum est hanc Divina pietatis exacerbationem,
qua & fideles de corpore decedentes votorum suorum ple-
nitudine, & pauperes consolati alimonia, & necessaria
sustentatione fraudantur. His enim sales quasi egentium
necatores, nec credentes iudicium Dei habendi sunt. Un-
de & quidam Patrum hoc scriptis suis inseruis congruen-
te sententia, (is est S. Hieronymus ep. 3. ad Nepotia-
num) qua ait: Amico quippiam rapere, furtum est; Ec-
clesiam fraudare, sacrilegium.

Refertur cap. qui oblationes, 13. q. 2. Canon iste
nominatim in testimonium adducitur, & confirmatur a
Concilio secundo Arelatenfi can. 47. his verbis: Se-
cundum constitutionem Synodi Vasensis, quæ oblationem
fidelium suppresserit, aut negaverit, ab Ecclesia, cui
fraudem fecit, excludatur. Hoc idem de fidelium de-
functorum oblationibus sanxerat Concilium Carthagi-
nense quartum can. 95. Ad hunc etiam canonem tacito
nomine respicit Concilium Agathense can. 4. & de
reorum pœna consentit, ut ab Ecclesiis excludantur.
Matisconense pariter Concilium I. can. 4. ut ab Eccle-
siæ liminibus arceantur. Porto allegatus a Vasensî Con-
cilio Hieronymi locus satis superque convincit esse Hi-
eronymo posterius, atque ideo male in Julii tempora re-
fertur: prætereaque esse tempore antierus secundo Arela-
tensî, cum istud can. 47. nominatim proferat istud Va-
sense, ejusque canonem istum quartum confirmet. Quem
etiam confirmat Aurelianensis Concilii can. 20.

Atrocitatem sacrilegii, quo res Ecclesiis relicte vel
invaduntur, vel furtim usurpantur, graviter exaggerat
Isidorus Pelusiota lib. 5. epist. 210. ad Zosimum, quem
ita corripit: *Εἰ δὲ τὰ ἱερὰ αἰς ἐλεημοσίαν μὴ προϊέμε-
τος, ὁ κατὰ Λυκάον πλῆθος αἰς τὸν ποταμὸν πίμπεται τῷ
πορῶ ἀφῆρα βασιλοῦδῶν. ὁ δὲ τῶν πτωχῶν ἰδοῦμαιναι τί
πείσται; οἱ δὲ τὰ ἑαυτῶν μὴ δίδως ὁ συγγνωδίσταται, ὁ δὲ
τὰ δίδωνα ἀπιστοῦν τῷ χάριστι; ἱερὰ δὲ τρωτῶν ἢ
εὐκρίτων τὰς ἀλλοτρίας συμφορὰς δὶον ἐπικυρίζον ἐπιτρίβει,
ταῖα σοὶ λιλαιτται ἀπιδολογία; τίς ἔλεος; ποῖα συγγράμα;
ταῦτα δάκρυον σαρδῶν παράσκει τὸ μάλα ἀπίστευτον.* Si qui
sua pauperi non distribuit in elemosynam, dives ille se-
cundum Lucam in ignium torrentes intolerandos mittitur
excrucciandus; qui qua sunt pauperum, sibi per nefas usur-
pat, ecquid patietur? Si qui sua non largitur, ei non
ignoscitur, quo tandem abibit, qui ab aliis in elemosy-
nam data depredatur? Cum vero luxui indulgens atque
insolens alienas calamitates, quas sublevare deberes, eas-
dem aggravas, ecqua tibi relicta defensio? Qua expectan-
da misericordia? Qua denique venia? Hæc lacrymis mi-
scens astramonium ad te conscripsi.

3. Can. V. Si quis Episcopi sui sententia non acquie-
scit, recurrat ad Synodum.

Nicænus can. 5. ita pridem disposuerat, ut qui a
suo fuerat condemnatus Episcopo, provocare ad pro-
vinciæ Synodum posset, penes quam causa iterum di-
sceptaretur: iisque de causis Synodos Provinciales
quotannis esse bis convocandas. Similiter Carthaginen-
se Concilium quartum edicit can. 66. Clericos qui Epi-
scopi circa se distinctionem injustam putant, recurrere
ad Synodum posse. Idemque statuitur Aurelianensis Con-
cilii tertii can. 20.

C O N C I L I U M

OECUMENICUM CHALCEDONENSE,

Leone I. Summo Pontifice, anno Chr. 451.

1. **E**XACTO per Synodum Ephesinam Hæresiarcha Nestorio Maximianus Constantinopolis Ecclesiam tenuit, hunc deinde Proclus excepit, Proclum Flavianus, qui cum Synodum Episcoporum triginta, regnante juniore Theodosio, Constantinopoli convocasset, Eusebius Dorylæi Episcopus oblato libello exposuit Synodo, Eutychem Sacerdotem & Monasterii, quod celeberrimum erat in urbe regia, Archimandritam seu Abbatem, pretextu declinandi erroris Nestoriani, ambas Christi naturas divinam humanamque ita confusas asseverare, ut in unam mutua commistione coaluisse prædicaret, sic tamen ut absorpta intra Verbum tamquam in immensam abyssum humanitas nihil de suæ naturæ veritate retineret, sed solam duntaxat apparentiam quandam & figuram: adeo ut sola Verbi persona in terris de Virgine nata sit, carnisque sustinuerit pro hominum redemptione infirmitates, famem, sitim, lassitudinem, flagella, crucem & mortem perpeffa sit; solaque de sepulcro surrexerit. Valentini quoque pestilens dogma renovans non ex Virgine, sed e cœlesti substantia formatum Christi corpus per Virginem in terras transmissum delirabat, neque quidquam de Maria Virgine sumpsisse, sed per eam duntaxat, quasi per canalem aut fistulam ad nos transisse: ut referunt de Eutyche Augustinus & Philastrius in suis Hæresion Catalogis, necnon Theodoritus lib. 4. hæret. fabul. de Valentino autem Tertullianus in suis libris de carne Christi cap. 31. & 32. & adversus Valentinianos cap. 27. At Eutyches insuper, referentibus Theodorito, Augustino, & Philastrio, Verbum fuisse in carnem conversum delirabat. Ter missis a Synodo Legatis citatus Eutyches fictitiis excusationibus Episcopos ludificavit, tertiaque citatione septem dierum inducias petiit, quibus suam, quam fingebat, affectam valitudinem paulisper firmaret. Interea Chrysa-phio spadoni, qui gratia Imperatoris præ cunctis aliis prævalebat, quique amicitia Eutychem conjunctissimus erat, (fuerat quippe ab hæresiarcha de sacro fonte lavatus, idemque Flaviano jampridem per privatas similitates infensus erat) suam causam impense commendat. Cujus avidè suscepto patrocinio Chrysa-phius Theodosio suadet, ut Florentium Patricium jubeat cum potestate Synodo interesse. Theodosii mandatum detulit ad Synodi Patres magnus Silentarius, cum quo Monachis suis comitantibus prætorianorumque militum satellitio stipatus, Eutyches arrogantia tumens & animo pervicax Synodo se sistit. In his rerum angustiis Florentium gratulabundi Patres excipiunt, inulcumque Theodosio Augusto debere præ se ferunt, quod clarissimi viri, cujus fides religioque perspecta sit, præsidio Synodum præmuniisset, Eutyches mandante Synodo sensum suum exprimit, admonetur a Patribus, ne contra receptam in Ecclesia fidem quidquam innovaret, utque abjecto errore privato ad Ecclesiæ rediret unitatem. Ille vero in contumacia persistens, Synodi tandem judicio de Sacerdotio deponitur, Monasteriique præfectura dimovetur; subscribentibus triginta Episcopis & Abbatibus viginti tribus.

2. Sic ille condemnatus immanibus adversus Synodum intemperis furit, quam libellis per compita & fora civitatis affixis proscindit, novæque pro se factiones conflant ubique. Quinetiam apud Leonem veteris Romæ Pontificem scripto conqueritur, Nestorii hæresim per Flavianum Constantinopoli revixisse, in diesque incrementa sumere. Seque fidem Ephesinam qua par erat constantia prædicantem, fuisse a Nestorianis oppressum, & Ordine motum, neque ullatenus aditum, dum Apostolicum tribunal appellat. Huic Leo plenas benevolentis litteras rescribit. Sed receptis paullo post Flaviani litteris cum omnibus Synodalibus actis, damnationem Eutychem approbavit. Tum Eutyches per summum nefas a Synodi & Romani Pontificis judicio ad Theodosium provocavit. Annuat Imperator a Chrysa-phio delusus, novamque Synodum indixit. Concurrant undique & tumultuantur Eutychemiani Monachi, & cum his complures aulici simul & plebei partibus Hæresiarchæ addicti. Verum ista quoque recent Synodus reviso anterioris Synodi processu, exploratisque illius actis, auditoque recens Eutychem, priorem illam novo judicio confirmavit. Atque ita Flaviani sinceritas & Eutychemis perversitas luculentius innotuere.

3. Eutychem ad suæ causæ pene complorata subsidium, discordiam inter Episcopos serere aggreditur. Dioscorum itaque magni olim Cyrilli Diaconum, & tunc tempo-

ris in Alexandrino Patriarchatu indignissimum successorem, projectissimæ nequitie virum, plurimis homicidiis, adulteriis, rapinis & sacrilegiis inquinatum, Chrysa-phii clientem, Flavianoque ob morum dissimilitudinem & sedium emulationem infensum, in suas facile partes adducit, specie tuendæ contra Nestorianos Catholicæ fidei, quam præcessor ejus Cyrillus Ephesina Synodo strenue propugnarat. Agit ergo per litteras cum Theodosio Dioscorus, tantas controversiarum difficultates non fuisse privatis aliquot Episcoporum hostiliter adversus Eutychem affectorum conventibus dijudicandas, sed esse per œcumenicæ Synodi incontestabilem auctoritatem dirimendas. Huic obstiterè suggestioni Flavianus primum, deinde Leo Papa. Prævaluit tamen horum dissuasionibus Chrysa-phii & Dioscori conspiratio, cum hic se præsidem universalis Concilii a Theodosio designatum iri consideret. Hinc itaque a Theodosio indicitur Ephesi post novemdecim a primo Ephesino annos. Eo Romanus Papa Leo suos direxit Legatos cum duabus Epistolis, una quidem ad Synodum Ephesinam, & altera ad Flavianum, quibus orthodoxam fidem adversus Eutychem præstigiis insigniter elucidabat. Ad eam itaque Synodum convenere Dioscorus Alexandrinus, Domnus Antiochenus, Joannis illius, qui priori œcumenicæ Synodo Ephesinæ præfecto animo resisterat successor, Juvenalis Jerusalem & Flavianus Constantinopolitanus. Ad novam Synodum istam Theodosius Barsumam Archimandritam misit, qui nomine totius Ordinis Monachorum, & Imperia fretus auctoritate Antislites insectaretur, a quibus fuerat damnatus Eutychem. Misit præterea Imperator Comitum Elpidium istius Synodi defensorem seu conservatorem, cui dedit in mandatis, ut Episcopis, qui contra Eutychem sententiam dixerant, omnem judicandi adimeret auctoritatem.

4. Tam infaustis & iniquis auspiciis coacta Ephesi Synodo, jubet Elpidius ante omnia de actis Constantinopolitana sub Flaviano Synodi quæstionem haberi. Obstant Apostolici Legati, & primum omnium litteras Leonis postulant recitari. Obstrepit cum suis Eutychem, Legatos Leonis in suspensionem & invidiam trahit, utpote Flaviano prorsus addictos, additis ipsos Legatos apud Flavianum prorsos. Concitatur adversum eos tumultus, denegatur eis in sedendo primatus, quem sibi Dioscorus vindicat. Omnia contentiosis vociferationibus perstreperunt. Abscedunt Pontificii Legati, sed paullo post sedato aliquantulum tumultu revocantur. Sed mox valida & audax trecentorum Monachorum manus in Synodum irumpit, multos secum trahens milites armatos, cum quibus occulte Dioscorus conspirabat. Unde que consilio, clamores horrendi, comminationes & convicia atrocia personant, rapantur, dirisque verberibus caduntur sancti Episcopi. Notariis digiti effringuntur, tabulæ Synodice discerpuntur. Flaviano nisi interrogato ut criminis reo silentium indicitur, & Antislites ejus affectæ in vincula conjiciuntur.

5. Tum vero soli gregales Dioscori omne sibi judicium vindicant: Donnum Antiochenum suo dejiciunt Episcopatu, simulque Theodoritum Cyri, & Itham Edesæ Episcopos, utrumque absentem & indicta causa. Qui veto interfunt & ad confesum admittuntur Episcopi, partim spontanei Eutychemiani, partim metu adacti puris & albis membranis subscribunt, in quibus quid scribendum esset, magna illorum pars ignorabat. Legati Apostolici furtim gladios inter & hastas dilabuntur, postquam pro suo reclamant, & protestati sunt officio. Denique in ista latronum Synodo (sic enim & jure merito Græci *ἀπειρη σινόδος* vocant) prolaturum Eutychemis Symbolum approbatur, ipseque orthodoxus prædicatur, pristinumque in statum restituitur. Flavianus autem & Eusebius Doryleus Eutychemis accusator hæretici Nestoriani declarantur, suisque sedibus depelluntur, & carceribus includuntur. Flavianum provocantem ad Apostolicum tribunal Dioscorus factus ex Episcopo carnifex, tam atrociter verberibus excipit, ut mox dum in exilium deportaretur, toto corpore contusus, fractus & saucius post triduum vita excesserit. Sine mora ejus loco subrogatur Anatolius Diaconus & Dioscori apocripharius. Dum demum exultant quasi de prælio victor Dioscorus Alexandriam revertitur: atque a Leone Pontifice fidelium communionem excisus, ipse quoque vicissim novo & hæcenus inaudito ausu in Leonem anathematis sententiam dicit.

6. Tot insignium calamitatum accepto nuncio, dici non potest, quanto animi dolore Leo Flaviani necem, Episcoporum orthodoxorum depolitiones, vincula, exilia, divulsas Ecclesias, prostratam & pessundatam Religionem, exultantem Imperatoris protectione hæresim, universoque Oriente triumphantem & inolefcentem deploret. Coacta quamprimum Romæ Synodo Ephesinam istud malignantium Concilium, seu potius

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Synodo; cepit Eutyches presentibus monachis dicere: In qua scriptura habentur duæ naturæ? Deinde vero quis Sanctorum Patrum exposuit Deum Verbum habere duas naturas? Ad hæc nobis respondentibus: Et tu ostende nobis, ubi continetur homousion, aut quæ scriptura hoc dicit? Respondit idem Eutyches: non continetur in scripturis, in expositione vero Patrum jacet. Ad hæc Presbyter Mamas respondit: Non continetur in Scripturis, in expositione vero Patrum jacet eo modo, sicut homousion in sanctis scripturis non disette exprimitur, sed a SS. PP. expositum est, ita de duabus naturis Sancti Patres exposuerunt. Dixi ad hæc & ego: perfectus est Deus Verbum, an non? Dixit Eutyches: perfectus. Dixi & ego: perfectus & homo incarnatus, an non? Dixit idem perfectus. Si ergo (inquam) Deus perfectus & homo perfectus, duo perfecta unum perficiunt Filium. Quid igitur nos dicere prohibet ex duabus naturis unum perfici Filium? Et ad hæc respondit Eutyches: absit a me dicere ex duabus naturis unum Filium Christum, aut de natura loqui seu disputare Dei mei. Impietati Eutychiani dogmatis conjunctam absurditatem S. Leo Papa sic demonstrat in sua illa celeberrima ad Flavianum epistola dicens: *Cum ad interlocutionem examinis vestri Eutyches responderis dicens: Confiteor ex duabus naturis fuisse Dominum nostrum ante adunationem: post adunationem autem unam naturam confiteor. Cum tam impie duarum naturarum ante incarnationem unigenitus Dei Filius fuisse dicatur, quam nefario, postquam Verbum caro factum est, natura in eo singularis asseritur, &c.* Quæ eadem epistola S. Leo per manifestas Scripturas Eutychem refellit, quid vero doceant Ecclesiæ sancti Patres, perspicue commonstrat in sua testimoniorum eorundem collectione, quam Leo Pontifex ad Leonem Imperatorem transmisit cum sua ad eundem epistola sic exordiente: *Promississe me meministi, &c.*

10. Marcianus Augustus, rebus majoris momenti jam pacifice a Concilio constitutus, ad sacrum Concilium accessit, cujus actioni 6. interfuit, & cum eo Pulcheria Augusta de omni Ecclesiâ insigniter merita. Ille vero dignam Imperatore sapientissimo & Christianissimo habuit orationem.

11. Actione VII. Sacrosanctæ œcumenicæ Synodi gravissima composita est dissensio inter Maximum Antiochenum Patriarcham & Juvenalem, cujus loco Scriptor quidam eruditissimus humano memoriz lapsu in suis primis exercitationibus Joannem supponit Jerosolymitanum jandudum vita functum. Ecclesiâ Jerosolymitana seu urbis Æliæ sexto Nicænz Synodi canone subiecta fuerat Cæsareæ Metropoli Provinciæ Palæstinæ, secundum veterem consuetudinem. Verumtamen Theodosio juniore regnante Juvenalis Æliæ Antistes sublimiore spiritu elatus, occasione sumpta Synodi Ephesinæ, quam Joannes Antiochenus, ut superius suo loco retulimus, atrociter offenderat, quippe qui adversus illam tot turbas excitaverat, ejusque sanctissima decreta, ut hæresiarchæ Nestorio, & hujus fautoribus corruptissimis aulicis gratificaretur, damnaverat, & spectabiliores sanctæ Synodi Episcopos suis Ecclesiis expoliatos exiliis & carceribus indignissime affecerat, universamque Christi Ecclesiâ in ultimum adduxerat discrimen. Cogitavit Juvenalis non solum Cæsariensis Metropolitano se subtrahere, sed etiam ipsimet Patriarchæ Antiocheno jurisdictionem in universam Palæstinam antehac pacifice exercenti. Quocirca in Synodo quidem Ephesina productis insignibus prærogativis, quibus Jerosolymitana Ecclesiâ fuerat ab ipso Christo, atque ab Apostolorum cœtu, & singulariter ab Jacobo primo ejus Episcopo decorata, nihil tamen inde præter repulsam retulit, ut prodit S. Leo Papa in sua ad Maximum Antiochenum dicens: *In Ephesina Synodo, qua impium Nestorium cum dogmate suo perculis, Juvenalis Episcopus ad obtinendum Palæstina Provinciæ principatum credidit se posse sufficere, & insolentes ausus per commentitia scripta firmare. Quod sancta memoria Cyrillus Alexandrinus Episcopus merito perhorrescens scriptis suis, quid prædicti cupiditas causa esset, indicavit, & sollicita prece multum poposcit, (nimirum a Cælestino Pontifice) ut nulla illicitis conatibus præberetur assensus.* Indicium sane ac specimen Cyrillus exhibuit perfectæ caritatis, dum Antiocheno adeo studiose patrocinatur nondum reconciliato, a quo fuerat immanissime impetitus. Sed quod a Cyrillo & Synodo nequivit obtinere Juvenalis, a Theodosio Principe impetravit. Iste enim se Joannis Antiocheni dolis delusum, atque adversus sacram & œcumenicam Synodum fuisse concitatum indigne ferebat, nec remoratus est, divali decreto, sex Provinciâs, Antiocheno Patriarchæ ademptas, in Juvenalem transferre, ejusque Æliensem sedem nova Patriarchæ Jerosolymitani dignitate sublimare. Nec vero dubitatum est, eundem hujusce divalis sanctionis confirmationem a la-

trocinante Synodq, cui Theodosius impense favebat, obtinuisse. Hæc porro Provinciæ fuere tres, Palæstinæ, duæ Phœnicæ, & Arabia. Sed quæ insequuta est Chalcedonenfis Synodus actione 7. interveniente Marciano Augusto, tamquam honorario & irrecusabili arbitro, litem istam in perpetuum diremit ex mutua partium conventionem, ut tres Palæstinas Juvenalis ejusque successores cum Patriarchæ titulo retinerent; duæ vero Phœnicæ cum Arabia Maximo Antiocheno Joannis demortui successoris restituerentur. Denique illud Chalcedonense arbitrium de duabus Patriarchiis, quinta Synodus novo decreto, Justiniano rogante, & suadente, firmavit ac roboravit. Petrus autem, quem Juvenalis habuit successorem, in tam sublimis dignitatis culmen elatus Concilium indixit trium Palæstinarum, eique cum appellatione Patriarchæ præsedit assidentibus sibi tribus Metropolitanis, aliisque trium Provinciarum Episcopis adversus Anthimum, Severum, Petrum, & Zoaram hæreticos anno Chr. 536. denique Concilium generale Lateranense quartum anno 1215. sub Innocentio III. can. 5. & 6. jura dignitatemque Patriarchalem salvo in cunctas Romanæ Ecclesiæ Principatu quatuor Ecclesiis concedit, primum quidem Constantinopolitanæ, tum Alexandrinæ, dein Antiochenæ, postremo Jerosolymitanæ. Habetur hoc Lateranum decretum c. antiqua, de privil.

12. Denique peracta actione 10. soluta est sacra Chalcedonenfis Synodus, ex eaque recesserunt illustrissimi Comites cum amplissimo Senatu venerandisque Apostolicis Legatis. Sed Anatolius furtim congregatis Orientalibus Episcopis præter Ægypti Episcopos, & necdum creato Alexandrino in locum deturbati Dioscori, ad quem Patriarcham, si existeret, maxime omnium pertineret ambitioni Anatolii obistere, canones tres adulterini & suppositi Anatolio urgente proculsi sunt: quorum priore constituebatur, Episcopum Constantinopolis, eo quod Civitas ista Imperii sede & Senatu, novæque Romæ appellatione decoretur, equalibus privilegiis debere potiri cum veteris Romæ Pontifice, arque secundum ab illo dignitatis gradum obtinere. Deinde Constantinopolis Ecclesiæ ut Patriarchali subjiendas esse tres provincias Ponti, Thraciæ, minorisque Asiæ. Thracia porro adimebatur de jure Patriarchico Romæ veteris, Pontus vero de exarchia Cæsareæ Cappadocum, & Asia de exarchia Ephesini Metropolitæ. Tertius denique canon subdole enunciavit fuisse a Sacra Synodo concessum Episcopis Ægypti, ut eis liceat Sacræ Synodi subscriptionem differre vacante Alexandrina sede, donec novus canonicè fuerit in eam promotus successor, eo quod talis consuetudo hætenus apud eos invaluisse. Subscribere autem tribus hisce canonibus Anatolius & Orientales, quibuscum conspiraverat. Ubi fraus ista Legatis-Apostolicis innotuit, novam ac decimam sextam iniri sessionem impetrarunt, in qua & reclamaverunt adversus canones illos subreptitios adversantes sacris Nicæni Concilii decretis, & contra normam legitimarum Synodorum furtive occultisque artibus editos. Protulere insuper Leonis Papæ commonitorium, quod quod futurum erat, prælagiens, istud illis inter alia capitula mandaret; *Sanctorum quoque Patrum constitutionem prolatam nulla patiamini temeritate violari, servantes omnimodis persona nostra in vobis, quas vice nostra transmisimus, dignitatem. Ac si qui forte civitatem suarum splendore confisi aliquid sibi sensaverint usurpare, hoc qua dignum est, constantia retundatis.* Hætenus Leo. Sane commemoratus ille ab Anatolio secundæ Synodi canon, quo primæ post Romanum Episcopum partes honoris Constantinopolitano Episcopo asserbantur, fuerat irritus, quia illum Legati Pontificii nulli, neque Damasus approbaverat, sed repudiaverat: adeo ut nec ipsi Orientales ullam ejus rationem habuerint, qui postmodum Theophilum Alexandrinum ad damnationem Joannis Chrysostomi accersiverunt, ut quali superioris gradus Antistes judicium de Constantinopolitano Episcopo ferret Synodo præsidens, ad quam Chrysostomus fuerat postularus reus. Ideoque Paschasius Leonis apud Chalcedonem Legatus hæc subintulit: *Si nisi sunt, quid requirunt? Si non nisi, quare requirunt?* Ceterum, cum Græci ab iniquo proposito discedere recusarent, istud unum obtinere Legati, ut sua in oppositum protestatio actis Synodi conscriberetur. Deinde Leo scriptis ad omnes Episcopos encyclicis litteris, ea sola probavit Synodi hujus decreta, quæ ad Catholicam fidem pertinerent, aut quibus sui Legati consensissent, ceteris reje-ctis. Sexcentos triginta Episcopos huic interfuisse Concilio produnt Marcellinus in Chronico, Liberatus Diaconus in Breviario cap. 13. Photius de septem Synodis cap. 4. Leo Pontifex epist. 77. alias 53. ad Episcopos Galliarum, sexcentos fere Episcopos interfuisse commemorat.

13. Can. II. Si quis Episcopus propter pecunias ordinationem fecerit, & non vendem gratiam in venditionem deduxerit, & propter pecunias ordinaverit Episcopum, vel Chorepiscopum, vel Presbyterum, vel Diaconum, vel aliquem eorum qui in clero annumerantur; vel propter pecunias promoverit œconomum, vel defensorem, vel mansionarium wapawapim, vel omnino aliquem ex canone turpis lucri gratia; qui hoc tentasse convictus fuerit, de proprio gradu in periculum veniat; & qui est ordinatus, ex ordinatione vel promotione, qua instar mercatorum vendatur, nihil juretur; sed sit a dignitate vel curatione alienus, quam pecuniis adeptus est. Si quis autem sequester vel intercessor adeo turpibus & nefariis lucris apparuit, hic quoque si sit quidem clericus, propria gradu excidas; si sit autem laicus, vel Monachus, anathematizetur.

C. si quis Episcopus 1. q. 1. Canonem istum Chalcedonensem roboravit Concilium Constantinopolitanum sub Gennadio Patriarcha anno 459. ut ex ejus liquet epistola Synodica. Eundem deinde confirmavit œcumenica Nicœna Synodus secunda can. 4. & 5. Vide hanc ad rem epistolam secundam Nicolai Papæ II. De venalibus insuper ordinationibus videndi canones 3. & 4. Concilii Aurelianensis secundi, & Constantiensis sub Martino V. sess. 43. de simonia.

Eodem spectat Nicœna Synodi secundæ can. 19. ita decernens: *Tanta execrabilis avaritia labes Ecclesiarum presertim irroast, ut nonnulli eorum virorum ac mulierum, qui pii ac religiosi dicuntur, Domini mandati obliti fallantur, & eos qui ad Sacerdotalem Ordinem, & vitam Monasticam accedunt, pecuniis admittant: & quorum reprobum est principium, universum quoque rejiciendum efficitur, ut ait magnus Basilius; nec enim DEO licet & mammonæ servire: Si quis ergo inventus fuerit hoc facere, & reipsa facit hoc, si sit quidem Episcopus, vel Monasterii presertus, vel ex Sacerdotali Ordine; vel esset, vel deponatur, ut videt secundus cano Chalcedonensis Synodi. Sin autem Monasterii presertus, a Monasterio excludatur: & alii Monasterio tradatur in subjectionem. Similiter & Monasterii presertus, qui Presbyterii ordinationem habet. De iis autem, que dantur liberis a parentibus instar dotis, vel rebus suis propriis oblati, profertentibus iis, qui ea offerunt esse Deo consecrata, statuimus, ut sine maneat, sine exeat, ea in Monasterio maneat, ut fuit ipsorum presertus; nisi is, qui presert, in culpa fuerit.*

14. Can. III. Porvenit ad Sanctam Synodum, quod eorum, qui in Clerum cooptati sunt, quidam propter turpe lucrum alienas possessiones conducunt, & secularia negotia exercent, divinum ministerium negligentes, secularium vero domos subventes, & eorum facultatum tractationem ac curationem propter avaritiam suscipientes: Definuit ergo sancta Synodus, neminem deinceps neque Episcopum, neque clericum, neque monachum, vel possessiones conducere, vel secularibus possessionum administrationibus seipsum ingerere, nisi utique ex lege ad inexcusabilem impuberum tutelam vocetur, vel civitatis Episcopus eam rem Ecclesiasticam curam gerere permittat, vel orphanorum, vel viduarum, quibus provideri non potest, vel personarum, que Ecclesiastico auxilio maxime indigent propter timorem Domini. Si quis autem, que statuta sunt, deinceps transgredi aggressus fuerit, is pœnis Ecclesiasticis subiciatur.

C. pervenit ad sanctam, dist. 76. Paria sancit Concilium Carthaginense primum can. 6. & Apostolorum canon 7. & dist. 88. per totam. Cujus canon ultimus refert Cypriani epistolam declarantis Victorem excludi a fidelium suffragiis & altaris sacrificio, eo quod Presbyterum liberorum suorum tutela testamenti sui tabulis onerasset. Huc respicit Decretalium tit. ne clerici vel mon. secul. nego. se im. Et Paulus præclamat: *Nemo militans Deo implicat se negotiis secularibus*, 2. Timot. 2. Vide canonem Lateranensem allegatum c. ult. de vita & hon. cler. Denique præclare Ambrosius lib. 1. de offic. cap. 36. hæc ait: *Non te implicet negotiis secularibus, quia Deo militas: etenim si is, qui Imperatoribus militat a susceptionibus litium, a litis negotiorum fovensum, venditione mercium prohibetur humanis legibus; quanto magis qui fidei exercet militiam!*

15. Can. IV. Qui vere & sincere vitam monasticam aggrediuntur, digni convenienti hoc honore habeantur. Quoniam autem nonnulli prætextu monastico utentes, & Ecclesias & negotia civilia perturbant & temere citra ullam discriminis rationem in urbibus concursantes, quin etiam monasteria sibi consistere studentes, visum est nullum construere monasterium, usquam edificare vel consisti- Cabassusii, Notitia Ecclesiastica.

tuere, vel oratoriam domum præter sententiam ipsius civitatis Episcopi. Monachos autem, qui sunt in unaquaque regione, & civitate, Episcopo subditos esse, & quietem amplecti, soli orationi & jejunio vocare, in quibus ordinati sunt locis fortiter perseverantes; nec Ecclesiasticis nec secularibus negotiis se ingerere vel communicare, propria relinquentes monasteria, nisi quandoque a civitatis Episcopo eis permissum fuerit. Nullum autem in monasteriis servum recipi ad hoc, ut sit monachus præter voluntatem Domini sui. Eum autem, qui nostram hanc definitionem transgreditur, definimus esse excommunicatum, ne nomen Dei blasphemetur. Civitatis autem Episcopum oportet, eam, quam par est, monasteriorum curam gerere.

C. qui vere pureque: 16. q. 1. & c. quidam monachorum: 18. quest. 2. Monachos itaque damnat, *reputat aditantes in tunc vilam, concursantes temere per civitates.* Cui suffragatur c. 43. Synodi quinisextæ coerceri ab Episcopis jubens eremitas subjectionis jugo solutos & vagos. Quod idem providetur quoque in c. quanto, de offic. jud. ordin. prætereaque Francico edito Caroli IX. in Comitibus Aurelianensibus art. 11. Quantum ad reliqua hujus Chalcedonensis canonis ne ulli monachi Ecclesias vel oratoria injussu Episcoporum edificent, quibus etiam jubentur esse subditi & morigeri, & ut Episcopi monasteriorum curam gerant. Similes juris antiqui dispositiones habentur cap. nemo Ecclesiam, de consecr. dist. 1. & c. auctoritate, de privil. in 6. & Justiniani authen. de Ecclesiasticis titulis: §. si quis autem, & authen. de monac. §. 1. & speciali authen. ut nullus fabricet, & ædificet domos oratorii præter voluntatem Episcopi, §. 1. Vide pariter inferius annotata ad Concilium Arelatense III. & Concilium Agathense can. 27. & 38. *Cellulas, inquit, novas aut congregatunculas monachorum absque notitia Episcopi prohibemus institui.* Qui canon iisdem reperitur verbis in Concilio Epaunensi can. 10. Observatu dignus est Bernardi Abbatis sanctissimi locus iste ex epist. 43. ad Henricum Senonensem Episcopum: *Curus sum ego monachus & monachorum qualiscunque Abbas, si me Pontificis extitero quandoque jugum a propriis cervicibus tentavero, quod satana mox tyrannidi me subicio. Idemque suum aperit sensum circa Pontificalia Abbatum insignia: Abbatem (ait) aperte indicant, quid cogitent, cum multo tempore ac pretio Apostolicis adeptis privilegiis per ipsa sibi vindicant insignia temporalia, utentes & ipsi more Pontificum mitra, baculo, annulo, atque sandaliis. Sane si attenditur verum dignitas, hanc monachi abhorret professio: si ministerium, solis liquet congruere Pontificibus. Profecto esse desiderant, quod videri gestiunt, meritoque non queunt Episcopis esse subditi, quibus jam se comparant desiderio. Quid si & nomen eis conferre possent privilegiorum auctoritas, quanto putas auro redimerent, ut appellerentur Pontifices? Quo ista, o monachi! Ubi timor mentis? Ubi rubor frontis? Quis unquam probatorum monachorum tale aliquid aut verbo docuit, aut reliquit exemplo? Denique Concilium Tridentinum sess. 23. de refor. cap. 3. ita sancivit: *Ne de cetero similia loca erigantur sine Episcopi, in cujus diocesi erigenda sunt, licentia prius obtenta.* Loquitur autem de monasteriis & domibus Regularium utriusque sexus.*

Edicens quartus iste canon, ut quilibet Regulares in suis monasteriis & Ecclesiis sine Episcopo subditi & obsequentes, in cujus regione versantur, satis arguit, nondum felicibus illis sæculis invaluisse consuetudines Ecclesiarum aut Clericorum cujuscunque generis, nulli diocesi adscriptorum, neque multiplicium privilegiorum ac exemptionum, quibus abutentes clerici quomodocunque obtentis in superbiam erigebantur, adversus sacrosanctum Episcoporum potestatem insolentebant, majorique licentia in flagitia prosiliebant, impunitate proposita. Sciendum tamen, prudentia & vigilantia postremorum Romanorum Pontificum fuisse tantis abusibus remedium adhibitum. Jam enim constitutum est, illos etiam, quorum Ecclesia vel domicilia extra omnem diocesum esse dicuntur, non posse ab aliis dimissorias litteras, vel Ordines recipere, nisi ab Episcopo viciniore: veteres etiam immunitates & damnosiora privilegia intra limites rationi congruos Apostolicæ sanctiones, quarum multas in nostræ Canonice praxis & theorie lib. 1. recensui, reduxerunt.

Perhibent Conciliorum collectiones anno 1025. regnante in Gallia Roberto, Ansanum in territorio Lugdunensi Concilium fuisse coactum, cui Burchardus præfedit Lugdunensium Archiepiscopus, in quo Gaulenius Matisconensis Antistes conquestus de facta sibi ab altero Burchardo Vicnoæ Archiepiscopo injuria, qui sine suo consensu & venia contra Canonum instituta Ordines Ecclesiasticos monachis Cluniacensibus contulerat, intra Matisconensis Episcopatus fines. Tunc vero in medium

prodiens Cluniacensis Abbas Odilo, cujus rogatu Viennensis Præful monachos ordinat: privilegium chartam exhibuit a Romana Curia utcumque subreptam, ut Cluniacenses nulli subicerentur Episcopo, liceretque illis quemcumque mallet Episcopum cum Romana Ecclesia communicantem in suum accersere conobium, intra quod monachi de Abbatis consensu ordinarentur. In oppositum productus est œcumenici Concilii Chalcedonensis quartus canon, unaque permultæ aliæ Ecclesiasticæ constitutiones, statuentes, ut per unamquamque regionem Abbates & monachi proprio subdantur Episcopo; & prohibentes fieri in aliena parochia ordinationes aut consecrationes citra expressam Episcopi ejusdem loci concessionem, Decretumque a Synodo fuit, chartam non esse ratam, quæ canonicis non solum non concordaret sanctionibus, sed eas everteret. Unde Synodali decreto Archiepiscopus Viennensis veniam ab Episcopo Matisconensi Gaulerio palam petit, atque in satisfactionem per selectos fidejussores pollicitus est, se dum viveret, singulis annis tempore Quadragesimæ olei certam mensuram ad conficiendum chrisma Matisconensi persoliturum. Sapientissime quippe Gelasius Pontifex in Epist. ad Episcopos Dardaniæ sic profertur: *Confidimus, quod nullus jam veraciter ignoret uniuscujusque Synodi constitutum, quod universalis Ecclesia probavit assensus, nullam magis exequi præ ceteris oportere sedem quam primam; quæ & unamquamque Synodum sua auctoritate confirmat, & continuata moderatione custodit.* Habetur can. 1. 25. q. 1. Eadem divini Spiritus luce perfusus, magnus ille Papa Leo sic scribit Anatolium Episcopum ep. 51. vel 53. *Quæ ad perpetuam utilitatem generaliter instituta sunt, nulla commutatione variantur, nec ad privatum trahantur commodum, quæ ad bonum sunt commune præfixa: Sed manentibus sermone, quos constituerunt Patres, nemo injuste usurpet alienum; sed intra fines proprios atque legitimos, prout quis valuerit in latitudine, se exerceat caritatis; cap. quæ ad perpetuam: 25. quæst. 1.* Visendi reliqui hujus quæstionis canones in eundem scopum conspirantes,

Can. VI. *Nullum absolute ordinari nec Presbyterum, nec Diaconum, nec omnino aliquem eorum, qui sunt in Ordine Ecclesiastico, nisi specialiter in Ecclesia civitatis, vel pagi, vel martyrio, vel monasterio, is qui ordinatur, designetur. Eos autem qui absolute ordinantur, decrevit Sancta Synodus, irritam & invalidam habere hujusmodi manuum impositionem, & nunquam exercere aut operari posse ad ejus, qui ordinavit, injuriam.*

C. neminem absolute, dist. 70. Vide superius Nicenæ Synodi can. 15. cum annotatis.

Can. VII. *Eos qui in clero semel ordinati sunt, & itidem monachos, statimimus, neque ad militarem expeditionem, neque ad secularem dignitatem posse venire. Qui autem hoc audient, & non penitentia ducti ad hoc revertantur, quod propter Deum prius elegerant, anathematizari.*

C. eos qui semel, 20. q. 3.

Can. VIII. *Clerici prochoriorum, monasteriorum, & templorum martyrum sub potestate Episcoporum qui sunt in unaquaque civitate, ex Sanctorum Patrum traditione permancant, & non per arrogantiam se a proprio Episcopo imperium ejus detrahentes subducant. Qui hanc autem constitutionem evertere ausi fuerint, si sint quidem Clerici, canonum penis subjiciantur; si autem laici, vel monachi, sint excommunicati, c. quidam monachorum, 18. q. 2.*

16. Can. IX. *Si quis Clericus habet cum Clerico litem, aut negotium, proprium Episcopum non relinquat, & ad secularia judicia ne excurrat; sed causam prius apud proprium Episcopum agat, vel de Episcopi sententia apud eos, quos utraque pars elegerit, iudicium agatur. Si quis autem præter hæc fecerit, canonicis penis subjiciatur. Si clericus autem cum proprio vel etiam alio Episcopo negotium aut litem habeat, a provincia Synoda iudicetur. Si autem cum ipsius provincia Metropolitanus Episcopus aut clericus controversiam habeat, Diocesis Exarcham adeat vel Imperialis urbis Constantinopolitæ ibidem, & apud eum litiget, c. si clericus, 11. q. 1.*

Idque idem repetitur infra can. 17. Itaque supra infermarum sedium Episcopi constituti erant per singulas provincias Metropolitanæ. Supra Metropolitanos in Oriente Exarchæ, in Occidente vero Primates, utpote pluribus præfecti provinciis Ecclesiasticis. Denique supra Exarchos præminebant Patriarchæ, sic tamen ut quæ infe-

rioris gradus Episcopo inter proprios subditos compete-
bat potestas & jurisdictio, nihil pateretur detrimenti ex Præfulum superioris gradus auctoritate, salvo tamen appellationum jure, ut ex multis ostendimus exemplis supra ad Concilium Taurinense. Celebratiores totius Orientis Exarchæ fuere Ephesus in Asiatica Diocesi; Casareensis in Cappadocia, cui subiciebatur Pontica Diocesis; Thessalonicensis in Macedonia Diocesi; quemadmodum & in Thracica Diocesi Episcopus Heracleæ, quæ & Perinthus quoque, ut testatur reliquit Ammianus Marcellinus lib. 27. appellabatur. Sed Thraciæ exarchatum Heracleensem seu Perinthiæ ademit, ubique asserere voluit Constantinopolitanus Episcopus Anatolius in hac ipsa Synodo. Alios præterea commemorat Orientalium plagarum Exarchas Gelasius Cypriensis lib. 2. hist. Conc. Nic. c. 27. Diocesis porro nomen apud Orientales latius patet quam in Occidente; siquidem apud illos plures provincias complectebatur, quæ uni vel Exarchæ, vel Patriarchæ obtemperabant. Singulas vero provincias, quibus præerant singuli Metropolitanæ, vocabant Græci Exarchias: At vero comprovinciales ditiones, quibus singuli inferioris gradus Episcopi præficiuntur, vocabant Græci Parochias, cum tamen apud Latinos parochiæ significatio ad speciales Ecclesias restringatur, in quibus solebant fidelibus administrari Sacramenta, ut liquet ex multis Conciliis Latinæ Europæ, atque Africæ. Jampridem ante Chalcedonensem Synodum Constantinopolitana sub Damaso hoc idem constituerat, ut in causis quæ contra Episcopum aliquem intentantur, iudicium sit peores provinciam Synodum, ex qua provocari possit ad majorem Synodum Diocesis *ἡ ὑποτάχουσα τῆς ἐκείνης ἐκκλησίας*. Simile plane decretum fuit a Pelagio Papa primo epist. 21. ut scilicet a Metropolitana sede ac provinciali Synodo potestas sit ad altius tribunal, scilicet ad Primatem recurrenti. Sic tamen ut præcipui momenti quæstiones Apostolicæ sedi reserventur definiendæ.

17. Can. X. *Non licere Clerico in duarum civitatum Ecclesiis eodem tempore in catalogum referri, & in ea in qua a principio ordinatus est, & in ea in quam tanquam ad maiorem confugit propter inanis gloria cupiditatem. Eos autem qui hoc faciunt, propria Ecclesia restitui, in qua ab initio ordinati sunt, ut illic solum ministrent. Sed si jam quispiam ex alia in aliam Ecclesiam translatus est, nihil prioris Ecclesiæ, vel eorum quæ sub ea sunt, martyriorum, vel prochoriorum, vel xenodochiorum rebus communicare. Eos autem qui ausi fuerint post magne hujus & universalis Synodi definitionem aliquid horum, quæ sunt prohibita, facere, statuit sancta Synodus eos proprio gradu excidere.*

Eadem repetitur sanctio Canone hujus Synodi 20. Quod attinet ad prohibitionem duarum simul Ecclesiarum, seu ut vocant, beneficiorum, ac præbendarum, eandem innovat Synodus secunda Nicæna can. 17. quem inferius suo loco exquire: ibi enim factus res alia perstatatur.

18. Can. XI. *Omnes pastores, & qui auxilio indigent, cum examinatione cum episcopis seu literis pacificis Ecclesiasticis solis viam ingredi statimimus, & non cum commendatitiis: quoniam litteras commendatitias iis solis personis, quæ sunt suspectæ, præberi oportet.*

Ita vertit Hervetus Canonis verba Græca τῶν ἐπιτοῦν ἐν ὑπατάσει. At ex opposito Dionysius Exiguus & Iidorus interpretantur, *honoratioribus tantummodo*. Vox enim ὑπατάσει nunc suspicionem, nunc famam & opinionem aliquando bonam, nonnunquam & malam denotat. Hervetus vocem in malam intelligit partem, ceteri in bonam; sic vernacule dicimus *bonne d'estime & de reputation*, absolute in laudabilem sensum, tamen duo ista Gallicana vocabula possint etiam in malum sumi; sicut & Latinum *fama*, nunc in laudem, nunc in vituperium deflecti. Scite ait eruditissimus Cujacius in c. 3. de cler. non resid. Non est omittendum, quod Chalcedonensis Synodi proditum est can. XI. a commendatitiis litteris sive *ἐκκλησιαστικῶν γραμμάτων*, *ἡσυχαστικῶν* seu pacificas separari, quasi hæc dentur humilibus, illæ honestioribus, τῶν ἐπιτοῦν ἐν ὑπατάσει, qui sicut in reputatione. Atque hæc mens Concilii esse videtur: quamvis Græci Scriptores Zonaras & Balsamon *ὑπατάσει* sumant hoc locum in deteriorem intelligentiam. Et vero si Ecclesiam promiscue etiam abjectioribus personis ad pacificas, quæ sufficere possent, litteras etiam suspectis quibuscumque patrocinis & commendationis adjecisset, hæc facilis dignitatem Ecclesiæ valde imminuisset. Quinetiam hæc litteras concedentibus in probrum vertisset, si nunc iter agentium huic testimonio postmodum dissentirent. At vero Clericos alio proficiscentes, sine proprii Episcopi com-
menda-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Habetur e. per singulis, 16. q. 3. Vide superius hujus Synodi can. 9. una cum scholiis nostris. Circa præscriptionem Ecclesiasticam annorum triginta, canone isto assertam, observa hujusmodi Concilii tempore maxime viguisse recentem adhuc Theodosii Junioris constitutionem, quæ summam & longissimam præscriptionem annorum triginta possessione minime interrupta designabat, l. 1. Cod. Theod. de action. certo temp. fin. & l. 4. eod. Cod. finium regund. Post hæc Justinianus in gratiam Ecclesiarum loco tricentis Theodosianæ præscriptionis centenariam induxit, quam ille idem postea judicans enormem & inextricabilem, & privatorum juri, & possessioni perniciosam, suis novellis constitutionibus sustulit, excepta sola Romana Ecclesia, cui centenariam firmavit: reliquis vero Ecclesiis indulgit annorum quadraginta præscriptionem. Istam agnoscunt & singulis Ecclesiis asserunt c. 1. 2. & 3. causæ 16. q. 4. tricentalem vero asserunt canones tres præcedentis quæstionis. At Gratianus hosce invicem adversantes canones conciliare nititur, inscite comminiscendo tricentalem vigere præscriptionem inter invicem litigantes Ecclesias. Sed si Ecclesia quæpiam Monasterio litem intentet, non posse minore præscriptione repelli quam annorum quadraginta: cum tamen neque leges ullæ, neque canones quidquam discriminis inter Ecclesias & Monasteria constituant. Ceterum vera deservenda est differentia a temporum & locorum diversitate. Enim vero a Theodosio ad Justinianum usque, præscriptio annorum triginta in Ecclesiis obtinuit. Exinde sub Justiniano centenaria paulisper recepta, mox in quadragenariam mutata fuit, abolitaque centenaria, sic prævaluit quadragenaria, ut nec ipse Pontifex Gregorius Magnus ipsam Romanam excipere voluerit Ecclesiam, d. cap. 2. causæ 16. q. 4. Qui vero canones quos complectitur quæst. 3. posteriores quidem sunt Justiniani ætate; sed tamen editi ab Hispaniarum Conciliis, in quibus non Justiniani, sed Theodosii Codicem ex Alarici Visigothorum Regis jussu ab Aniano collectum, & expositionibus ejusdem illustratum, ejusdem Alarici constitutione vim & auctoritatem per Hispanias, quibus Alaricus dominabatur, obtinuisse constat. In decretalibus autem sola centum annorum præscriptio admittitur in gratiam Romane Ecclesiæ, cap. ad audientiam, & c. cum vobis, de præscriptione. In cunctis vero ceteris Ecclesiis quadragenaria vim habet, c. illud autem, & c. quia indicante; etiam inter duas litigantes Ecclesias, c. ad aures, eod. tit. Vide Justiniani Novellam 131. Ecclesiasticam etiam præscriptionem anni 40. definit Carolus Magnus libr. 5. cap. 389.

22. Can. XVIII. *Conjuracionis vel sodalitates crimen ab externis etiam legibus est omnino prohibitum, multo magis hoc autem in DEI Ecclesia fieri prohibere oportet. Si qui ergo clerici vel monachi inventi fuerint vel se jactantes, vel sodalitates comparantes, vel aliquid struentes ac molientes adversus Episcopos, ac Clericos, proprio gradu omnino excident.*

Allegatur e. conjurationum, 11. q. 1. & c. si qui clerici, ibid. Eundem renovat canonem Synodus in Trullo can. 34. Hoc idem sancit Apostolorum can. 30. Prætereaque l. sub prætextu ff. de extraord. criminib. *Sub prætextu religionis vel solvendi voti cæcus illicitus nec a veteranis tentari oportet.* Ibi quoque Accursius verb. *illicitus*, ait, *Quales omnes sunt, nisi specialiter contra probetur, ut supra de colleg. illicit. l. 1. §. in summa.* In summa autem nisi ex Senatusconsulti auctoritate, vel Cæsaris, collegium vel qualecunque tale corpus coierit, contra Senatusconsultum & mandata, & constitutiones collegium celebrant. Idemque lege civili prohibetur clericis, l. conventicula illicita, C. de Episcopis & cler. & l. 1. ff. de colleg. illicit.

Can. XIX. *Pervenit ad aures nostras, quod provinciis statuta Episcoporum Concilia minime celebrentur, & ex hoc plurima negligentur Ecclesiasticarum causarum, qua correctionibus indigeant. Decrevit itaque Sacra Synodus, secundum sanctos Canones Patrum bis in anno Episcopos per unamquamque provinciam convenire, quo Metropolitanus Episcopus probaverit, & corrigere singula, si qua fortassis emerferint; Quicumque vero non advenierint Episcopi, resident autem in suis civitatibus, & hoc si in sua incolumitate consistunt, omnique inexcusabili & necessaria occupatione probantur liberi, fraterno corripiantur affectu.*

Cap. Pervenit ad nostras, dist. 18. Vide hanc in rem Synodum Nicenam can. 5. eaque ibidem a nobis congesta canonum decreta. Pars illa Canonis ultima, qua statuitur, Episcopum ad Synodum vocatum venire delectantem esse corripiendum, nisi justa sit absentiae ex-

colatio, conformis est Laodicenæ Synodi canoni 40. & Carthagenensis IV. canoni 21. & Agathensis can. 35. quibus Episcopi citra justam causam venire recusantes plebuntur etiam excommunicatione. Quam eandem penam Concilium Arelatense secundum, anni 452. can. 19. sanxerat adversus Episcopum tum venire negligentem, tum ante Concilii dissolutionem sine causa inde recedentem. Et habetur in Decreto dist. 18. c. si quis autem. Videndi quoque hæc de re sunt Conciliorum Epao-nensis, necnon Aurelianensis secundi, atque Turonensis anni 570. canones primi.

Can. XX. *Clericos in Ecclesiis ministerio fungentes quemadmodum jam statuimus non licere in alius civitatis Ecclesia ordinare, sed illa esse consentos, in qua ab initio ut ministrarent, digni habiti sunt, præter illos qui amissa sua patria in aliam Ecclesiam necessario transferunt. Si qui autem Episcopi, post hoc decretum, clericum, qui ad alium Episcopum pertinet, susceperint, placuit esse excommunicatos; eumque qui susceptus est, & eum qui suscepit, donec clericus, qui migravit, in suam Ecclesiam redeat.*

Cap. Clericos in singulis, dist. 71. Consule superius Nicenum can. 15. quem instaurat præsens canon, quæque ibi observavi.

Can. XXI. *Clericos aut laicos, qui accusant Episcopos aut clericos passim & sine probatione, ad accusandum recipi non debere, nisi prius discutatur eorum existimationis opinio.*

Cap. Clericos, 11. qu. 7. Concilium quoque Carthagenense quattuor can. 96. sic decernit: *Querendum in judicio, cujus sit conversationis & fidei is qui accusat, & is qui accusatur.*

23. Can. XXV. *Quoniam nonnulli Metropolitanis, ut sape a nobis auditum est, & greges sibi commissas negligunt, & Episcoporum ordinationes differunt, sancta Synodo placuit, ut intra tres menses Episcoporum ordinationes fiant, nisi inexorabilis necessitas utique effecerit, ut ordinis tempus prorogetur. Si autem hoc non fecerint, Ecclesiastica pena illos subjici. Vidua vero Ecclesia redditum apud Ecclesiam æconomum saluum custodiri.*

Isti canoni adstipulatur Concilium Tridentinum, sess. 33. de reform. cap. 3. Ut consecratio Episcopalis intra tres menses suscipiatur etiam a Clericis Cardinalibus. Ultra quod tempus si distulerint, ad fructuum præceptorum restitutionem teneantur. Et si intra totidem alios menses id neglexerint, Ecclesiis ipso jure sint privati.

Secunda hujusmodi canonis pars, ut vidue Ecclesia reddita apud Ecclesiam æconomum salva custodiantur: plerisque aliis canonibus roboratur. Istud enim ipsam Chalcedonense Concilium act. 3. postquam impium Dioscorum dignitate movit, curam scribendi suscepit ad Alexandrinæ Ecclesiæ Presbyterum æconomum, aliosque Clericos, ut invigilarent conservationi operum & reddituum vacantis Ecclesiæ, quorum rationem apud successurum Episcopum erant reddaturi. Ephesina pariter Synodus haud multo ante, detruso ex Constantinopolitana sede Nestorio, parem mandaverat sollicitudinem Presbyteris, æconomis & Clero illius vacantis Ecclesiæ circa temporales illius proventus, Conc. Ephes. act. 1. Ceterum ne solius æconomi incuria vel auctoritatis defectu Ecclesiæ viduaræ fructus deperirent, Concilium Rejense curam istam ad viciniorem Episcopum extendit. Cujus canone 6. ita cavetur: *Ut de cetero observaretur, ne quis ad eam Ecclesiam, que Episcopum perdidisset, nisi vicinus Episcopus exequiarum tempore accederet, qui Visitatoris vice statim Ecclesie ipsius curam districtissime gereret, ne quid ante ordinationem discordantium in novitatibus clericorum subversioni liceret. Itaque cum tale aliquid accidit, vicinis vicinarum Ecclesiarum recensio, inspectio, descriptioque mandatur.* Hunc ipsum Regiensis canonem allegat, servarique jubet Valentinum in Hispania Concilium anni 524. c. 2. Quos vero Regiensis canon vocat vacantis Ecclesiæ Visitatores, Augustinus epist. 163. & lib. de unico Baptismo cap. 16. tum Interventores, tum Intercessores, tum Visitatores dicit. Et in breviculo collationis Carthagenensis passim etiam vocat tum visitatores, tum intercessores, tum interventores. Concilium præterea Aurelianense secundum anni 533. regnante Childeberto, can. 16. similiter decernit: *Ut Episcopus qui ad sepeliendum Episcopum venerit, evocatis Presbyteris in unum, domum Ecclesie adeat, descriptamque idoneis personis custodiantam sub integra diligentia derelinquat: ut res Ecclesie ullorum improbitate non pereant.* Neque omittendum, Concilii Parisiensis V. anni 615. regnante Clotario, can. 7. sic decerni:

cerni: Ut defuncto Episcopo, non per presbiterum, neque per judicem, nec per qualemcumque personam, res Ecclesiæ, vel Episcopi propria a nullo penitus contingantur; sed ab Archidiacono, vel Clero in omnibus defendantur, & defensentur. Quod si quis immemor hujus definitionis temere aliquid exinde auferre presumpserit, aut ausu temerario in res ipsas ingressus fuerit, & de dominatione ipsius Ecclesiæ abstulerit, ut necator pauperum communione privetur.

Can. XXIV. Quoniam in nonnullis Ecclesiis, ut sepe a nobis auditum est, Episcopi absque œconomis tractant res Ecclesiasticas, placuit omnem Ecclesiam Episcopum habentem, ex proprio Clero œconomum habere: ut nec sine testibus Ecclesiæ sit administratio, nec ideo res ejus dissipentur, & probrum ac dedecus sacerdotio iniuratur: Si autem hoc non fecerit, Divinis etiam canonibus subijci.

Cap. Quia in quibusdam, dist. 89. Ecclesiæ pariter œconomum jubet præcedens canon 15. vacante sede redditum omnem ac proventum recipere saluumque custodire.

Can. XXVII. Eos qui nomine conjugii mulieres rapiunt, vel opem ferunt ac consentiunt iis, qui rapiunt, statuit Synodus, si sint quidem Clerici, proprio gradu excidere; si laici, anathematizari, e. eos qui rapiunt, 36. qu. 2. His adijunge providum Concilii Tridentini decretum sess. 24. de reform. matrim. cap. 6. Decernit Sancta Synodus inter raptorem & raptam, quamdiu ipsa in raptoris potestate manserit, nullum posse consistere matrimonium. Quod si rapta a raptore separata & in loco tuto & libero constituta illum in virum habere consenserit, eam raptor uxorem habeat; & nihilominus raptor ipse, ac omnes illi consilium, auxilium & favorem præbentes sint ipso jure excommunicati, ac perpetuo infames, omniumque dignitatum incapaces; & si clerici sint, de proprio gradu excidant. Teneatur præterea raptor mulierem raptam, si eam duxerit, si eam non duxerit, decenter arbitrio iudicis dotare.

24. Dirempto Concilio, & absentibus Romani Episcopi Legatis, tres Anatolii Constantinopolitani Antistitis fraude, nonnullorumque Orientalium occulta conspiratione adjuncti sunt canones, a Leone Papa postmodum reprobati. Quorum primo statuebatur, Ecclesiam Constantinopolitanam eo quod Imperio & Senatu quemadmodum Romana civitas decoraretur, pari cum Romana Ecclesiæ privilegio & dignitate præfulgere debere, ideoque provincias Ponticam & Asianam & Thraciam ad ejus Dioccesim pertinere oportere, atque Constantinopolis Episcopo subijci, earumque Metropolitanos ab Episcopo Constantinopolis esse deinceps ordinandos. Secundus canon est de Episcopis dignitate motis, ut si justa fuerit causa, Sacerdotii quoque gradu, quo indigni sunt, excidant: si vero justa causa non fuerit, ut utrumque gradum retineant & Episcopatus & Sacerdotii. Tertius ac postremus indulget Episcopis Aegypti, ut suas ad epistolam Leonis Pontificis & ad Synodi præsentis decreta possint differre subscriptiones, donec soli Alexandrinæ per Dioscori abdicationem vacanti novus fuerit provisus Episcopus: præstita tamen vel cautione, vel saltem iurejurando, se his omnibus una cum novo, qui fuerit promotus, Episcopo, absque mora subscripturos.

25. Græcorum factione qui ad primum Concilium Constantinopolitanum convenerant, cui nullus interfuit Apostolicus Legatus, qui decretis ambitiosis intercedere posset, dignitas Constantinopolis Episcopi, cui secundus a Romana sede gradus contra Nicæna Synodi decretum attributus est, eo usque sublimitatis provecta est, ut omnem propemodum Patriarchalium sedium dignitatem exhausserit: non enim tantummodo huic posthabita sunt Alexandrini & Antiocheni Patriarcharum sedes, ut eis Constantinopolitanus præfesset, verum etiam ut in eos ipsos eorumque suffraganeos Episcopos & quoscunque clericos Alexandrino & Antiocheno, aliisque Exarchis subditos, suam propagaret jurisdictionem; etiam citra omnem appellationem, adeo ut etiam inconsultis ceteris Patriarchis, subditorum illius clericorum causas, quasi jure præventionis, omisitque ac neglectis intermediiis tribunalibus, ad se suamque cognitionem accerseret. Illam vero immensam potestatem ab exilibus initiis etiam (olim quippe Constantinopolitana Ecclesiæ, non nisi comprovincialis & suffraganea sub Heracleni Metropoli extiterat) Romani Pontifices nunquam approbant, sed ne irrito conatu in oppositum niterentur, utcumque toleraverant studio pacis & Ecclesiasticæ tranquillitatis servandæ causa.

26. Nectarius Constantinopolitano primo Concilio, in quo nulli interfuerunt Apostolici Legati, præfedit

supra Theophilum Alexandrinum, & Flavianum Antiochenum. Nectario successit Joannes Chrysostomus, quem Theophilus eidem infensus adversarius eo nomine iudicio postulavit in Conciliabulo ad Quercum, quod Asianos plerosque Episcopos simoniacos accusatos, interque illos Asianum Metropolitanum sedibus dejecisset, aliosque in eorum locum intrussisset atque ordinasset, cum tamen Asiana provincia Constantinopolitanæ non subesset Ecclesiæ. Post Chrysostomum Anticus Regiæ urbis Episcopus, ut perhibet Socrates lib. 7. cap. 28. legem a Theodosio juniore impetravit, ne quisquam Episcopus designaretur absque sententia & auctoritate Episcopi Constantinopolitani. Subsequentibus temporibus Flavianus ejusdem civitatis Episcopus accusationem sibi delatam suscepit a clericis Edeffensæ Ecclesiæ adversus Ibam ejus Episcopum intentatam, quam prius prosequi apud Memnonem cogitaverant Antiochenum Episcopum, ad quem ea jurisdictio pertinebat, quæ in universum Orientem, cujus erat Edeffa, protendebatur. Veruntamen existimantes id iudicium felicius & potentiore auctoritate dirimendum esse, si ad Regiæ civitatis Episcopum deferretur, rei cognitionem ad tribunal Episcopi Constantinopolitani deferunt, mandante Imperatore, & Flaviano suscipiente, qui tres Metropolitanos Antiocheno subditos ad ferendum in causa ista iudicium delegavit, Tyrium, Berytensem, & Hymertensem Episcopos, per quos apud Berytum Phœnicæ habita Synodo secundum Ibam iudicatum fuit, ipseque post strenuam sui defensionem remissus est absolutus. Acta hujus Concilii referuntur actione 10. Synodi Chalcedonensis. Atticus quidem Sylvano Philippopoleos Thraciæ Episcopatum contulerat: cumque triennio post, Clerus Ecclesiæ Troasidis, quæ in Phrygia est, viduata, novum ab Attico suffici successorem, missis Constantinopolim Legatis, postularet, idem eundem Sylvanum priori sede translatum illius dedit Antistitem. Veruntamen præterquam quod vicinæ Constantinopolis Dioceses Thracia, Pontus, & Asia, Archiepiscopo Constantinopolis sive ipso usu, sive concessione Imperatorum propemodum attribuantur, non erant illæ Provincie Alexandrino, aut Antiocheno Præsulibus subditæ; Unde minor difficultas in illis invadendis occurrebat. Tres illæ vicinæ Hierarchiæ Byzantino Archiepiscopo in Synodo Chalcedonensi additæ, eundem, ut observat Theodoritus lib. 5. cap. 28. octo & viginti provinciis locupletabant; Thracica enim Diocesis sex Metropoles, Asiana vero undecim, Pontica pariter Diocesis alias undecim complectebantur.

27. De præfessione nulla erat inter Constantinopolis Episcopum cum Antiocheno aut Alexandrino dissensio, Imperatoribus jura honorifica Episcopis Regiæ urbis attribuentibus & promoventibus. Constat enim, Nectarium præfuisse Constantinopolitano Concilio sub Damaso Papa, & Theodosio seniore Principe, celebrato, quamvis adessent Timotheus Alexandrinus, & Flavianus Antiochenus. In altero quoque ibidem convocato Concilio idem Nectarius super Theophilum pariter Alexandrinum consedit, biennio post præfatum generale. In Chalcedonensi præfuderunt quidem Legati Pontificii tres, Paschasius & Lucentius, Episcopi, & Bonifacius Presbyter; Deinde Anatolius Constantinopolis Antistes, post hunc Dioscorus Alexandrinus, deinde Maximus Antiochenus, Legatis Apostolicis nihil pro duobus istis sustentibus.

28. Insigne quoque privilegium, nec alteri quam summo Pontifici attributum retulit ex canonibus Chalcedonensibus IX. & XVII. Constantinopoleos Episcopus: quibus indulgetur libertas provocandi a Metropolitanorum judiciis, prout libuerit, sive ad Exarcham seu Patriarcham, sive immediate ac per saltum profligendi ad Regiæ urbis Antistitem; qua certe sanctione omnis ferme Patriarcharum ac Primatum dignitas evertitur, & ad Byzantinum transfunditur Episcopum. Tam immane privilegium juridicæ præventionis vel non coaruit, vel brevi obsolevit. Ipseque Justinianus Novella 123. cap. 22. & Novella 137. cap. 5. omnem adeo appellationum præventionem abscindit, ut inviolate servari hunc in judiciis ordinem jubeat, ut primo ad Episcopum omnis causæ referatur, inde ad Metropolitanum, & ex hoc ad Diocesanos Patriarcham provocetur.

CONCILIIUM ARELATENSE II.

Anni circiter 452.

Quo anno aut sub quo Præfule convenerit hæc Synodus, incognitum est. Per hæc diversi Canones Conciliorum Arelatensis primi, & Nicæni, & Vasionensis, & Arausicani primi instaurantur: quare convincitur

vincitur istud esse illis omnibus posterius, Quæcumque vero in hoc Arelatensi nota insigniore digna sunt, ea in ipsis fontibus, unde manarunt, a nobis jam discussa sunt.

CONCILIIUM ANDEGAVENSE

Anni 453.

1. **A**ndegavum civitas Episcopalis est in Gallia Lugdunensi ad Ligerini fluvium sita, ad quam cum septem vicinarum civitatum Episcopi convenissent, & Thalassium electum Andegavensem (ut ex subscriptionibus Concilli Turonensis liquet) Episcopum consecrassent, suis pariter in commune collatis decretis Ecclesiasticam collabantem disciplinam fulcire nisi sunt. Subest vero Andegavensis Ecclesia Turonensi Metropolitæ. Celebrata Synodus hæc fuit Opilione V. CL. Consule, ann. Chr. 453. Leonis Papæ 13. Valentiniani III. Imperatoris 28.

2. **Can. I.** *Primum ut contra Episcopale iudicium clericis non liceat proficere, neque inconsultis sacerdotibus secularia iudicia expetere. Sed nec de loco ad alium sine Episcopi permissione transire, nec sine commendatitiis Sacerdotum suorum litteris commeari.*

Vide superius Chalcedonenses canones 8. 9. & 20. Valentinianus III. qui tunc temporis in Occidente imperabat, Christiano Principi parum convenientem sanctionem promulgavit, qua sacros pessumdans Ecclesiæ canones, & divales Constantini Magni, nec non Theodosii Magni, & Caroli Magni, omni laude præcellentium Augustorum proculcans constitutiones, fori exceptionem Clericis abstulit, omnemque Ecclesiis juris dicendi potestatem ademittit extra solas de fide Catholica & religione questiones, solisque his exceptis voluit quascunque cujuscunque gradus Ecclesiasticas personas, ab Officialibus laicis iudicari, exilis ingenii Princeps, nullaque virtutum laude commendabilis. Carolus Magnus hanc immunitatem Clericorum a secularibus iudicibus sancivit in suis Capitularibus lib. 6. cap. 303. & lib. 5. c. 390. Quæ require infra ad Sæculum VIII.

Can. VIII. *Monachi quoque, qui captam observationis viam relinquunt, & absque episcopis, & absque cortis negotiis vel necessitatibus per regiones vagantur alienas, cognita districtione si se non emendaverint, ab Abbatibus suis, vel a sacerdotibus ad communionem non recipiantur.* Vide superius Chalcedonensem can. 4.

Can. XL. *Non nisi unius uxoris viri, iidemque virginibus copulati Diaconi vel Presbyteri ordinentur.* Vid. Apostolorum can. 17. & Arausican. priuz Synodi can. 25.

CONCILIIUM ARELATENSE III.

Anni a Christo 455.

1. **Q**uarto a Synodo Chalcedonensi anno, Christi que epochæ 455. sub Leone I. Papa, coegit istud Arelatense Concilium Ravennius Arelatæ Antistes, in causa Theodori Episcopi Forojulienensis, ad quem extat Leonis Pontificis epist. 82. alias 91. qui cum jurisdictionis aliquod officium in Lirinense Monasterium exequi vellet obstitente Abbate Fausto & Monachis, cum gravissimo scandalo repulsus est. Sidonius in carmine ad hunc ipsum Faustum, cum quo magna erat necessitudine conjunctus, scribit, eum Maximi bis extitisse successorem, primum in Abbatia Lirinensi, deinde in Episcopatu Regiensi. Faustus Semipelagianus dogmatis præcipuus fuit assertor, & propugnator, ejus libros eam ob causam Romana Synodus sub Gelasio Papa damnavit. Hujus ergo inter Theodorum & Faustum confidius occasione coactum istud Arelatense Concilium rogavit enixe Theodorum, ut Fausto ejusque Monachis offensam condonaret. Deinde ne posthac similia jurgia occurrerent, in hoc incubuit, ut Episcopi & Abbatis jura discernerentur, ne horum ignorantia rixæ sopitæ aliquando recrudescerent.

2. Statuitur ergo, ut Monachi Lirinenses a nullo alio Episcopo præter Theodorum ejusque successores militæ Clericali aut Ecclesiasticis Ordinibus ascribi possent. Ut ab eo solo monasterium christum requirant. Confirmationis etiam Sacramentum monachi suscipiant, aut ab eo cui permiserit, factum illud signaculum eis conferre. Ut nulli peregrini Clerici absque ejus arbitrio ad communionem, vel ad factum ministerium ad-

mittantur. Laici porro monachi ad solam Abbatis directionem regimenque pertineant: nec eorum quemquam Episcopus ad Clerum Ordinesve Ecclesiasticos promoveat, nisi Abbate id postulante. Require superius canon. 4. Chalcedonensem cum ibi adnotatis: quibus & ista, quæ sequuntur, visum est adjicere. Veterum etiam Monachorum sub Episcopis subjectio non tantum decernitur canone illo 4. aliisque ibidem congestis testimoniis, verum etiam Adriani Papæ II. epist. 27. ad Carolum Calvum Francorum Regem: *Omne (inquit) monasterium in potestate Episcopi consistere debet juxta canonicam auctoritatem. Et quia hoc est transgressum, ideo plurima monasteria habentur destrulta.* Quod idem iisdem verbis repetit epist. 30. ad eundem Regem. Concilii præterea primi Aurelianensis canon 21. statuit, Abbates subesse Episcoporum auctoritati & potestati: & si quid deliquerint, ab iis esse corrigendos. Ista vero non idcirco a me adducuntur, ut exemptionibus obstitam, quas posterioribus sæculis Regulares a suprema Sede impetrarunt: Sed ut meum prosequar toto hoc Opere institutum, veteres Ecclesiæ ritus & canones indagandi, ut dignoscant Lectores, qualis fuerit successu temporum multis in rebus Ecclesiæ ordo ac disciplina. Quoniam vero acriter disceptabatur utramque in partem quatenus pertingerent Regularium immunitates, quum isti eas ultra præscriptos limites proferrent, has singillatim controverfias diremit, definitivè accuratissime Gregorii Papæ XV. constitutio, quæ incipit, *Inscrutabili*, ad quam ut normam inviolabilem subsequentes Summi Pontifices Urbanus VIII. Innocentius X. Alexander VII. Clemens X. & XI. & Sacræ Cardinalium Congregationes de Regularibus, quoties eadem concertationes recruduerunt, suas omnes constitutiones, decreta & judicia conformavere. Sed ante hos omnes Tridentina sacra Synodus sapientissime providerat sess. 5. de reform. c. 2. & sess. 23. c. 15. Præterea sess. 24. cap. 4. necnon sess. 25. cap. 3. in fine. Itemque cap. 7. & septem insequentibus. De potestate insuper Ordinariorum super monasteriis Regularium directioni subditis, Gregorius sanctissimus Ecclesiæ Pontifex & Doctor privilegium intendens, ut ipse dicit, indulgere sanctimonialium Monasterio Massiliensi in honorem Sancti Cassiani consecrato lib. 6. pist. 12. ad Respectam Abbatissam nonnulla sancivit. cplura vero Concilium Tridentinum locis paullo ante allegatis, & diplomata Summorum Pontificum revisenda, quæ in nostra Juris Canonici Theoria & Praxi recensui.

DISSERTATIO

DE PRÆDESTINATIONIS,

Deque Semipelagianis Fausti libris, & de commemoratis ab eodem Arelatensi & Lugdunensi Conciliis.

1. **Q**uod omnibus fere Hæreticis commune est, falsa comminisci, quæ perversis dogmatibus apud incautos finem astruant, id Pelagianis & Semipelagianis maxime insedit, adeo ut pravis artibus pios & orthodoxos, addo & eruditissimos viros ludificaverint. Ipsique Augustino aliquando persuaserint Sixti gentilis atque de Pythagoreorum secta Philosophi libellum suæ faventem hæresi opus esse Sixti Romani Pontificis Christianique martyris. Istud vero eruditioribus compertum est, & olim fuit, hereticorum Prædestinatianorum sectam & nomen a solis olim Semipelagianorum Auctoribus constatum fuisse figmentum Fausto Genadio, Pseudo-prospero; & cum tot tantique ab Augustini ætate Sanctissimi Doctores Ecclesiæ, de lapsorum hominum libertate, deque prædestinatione, de gratiæ Christi necessitate disputaverint, & amplissimos doctissimosque commentarios adversus quoscunque in his rebus sectarios ediderint, nemo tamen illorum ullibi Prædestinatianorum sectæ legitur injecisse mentionem, ut dubitari minime possit, calliditate Semipelagianorum fuisse ista nuncupatione designatos omnes orthodoxos, qui cum Augustino gratiam Christi cum hominis libertate post Adami peccatum ita conciliabant, ut liberum ipsum arbitrium peccato sauciaturum posse negarent quidquam boni æternæ vitæ meritorii vel agere, vel conati, nisi gratiæ supernaturalis virtute præventum, quam Deus vel ex spontanea liberalitate peccatori largitur, vel ex mera justitia sua dare recusat. Atque inde fieri, ut quidam ex Divino æternoque proposito prædestinentur ad gloriam, alii vero in peccatis suis antecedentibus delicti præsciuntur, atque adeo, ut loquitur Augustinus,

præde-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

gnarunt plerique illius sæculi sanctitate simul & doctrina eminentes viri, Fulgentius Ruspensis, Avitus Viennensis, Cæsarius Arelatensis Episcopi. Eademque in Palæstra decertarunt adversus Faustii libros insignes luctatores Petrus Diaconus Legatus in causa fidei Romam missus a Grecis, in suo de Incarnatione libro, Joannes Maxentius Presbyter Antiochenus, aliique, ut satis demirari non possum virum eruditum Molinæ profitentem se partibus addictum librorum Faustii apologiam a se contextam in vulgus edidisse, eoque facto grande subsidium propriis circa gratiam & prædestinationem sensibus se conferre credidisse. At e contra quamnam majorem parti suæ injuriam inferre potuit quam scriptione ista? Perinde ac si opiniones illæ, quas tam infami præsidio firmare contendit, stare possent, nisi stante & triumphante hæresi Semipelagiana, tot Sanctorum Pontificum & Conciliorum decretis damnata, anathematum fulminibus percussa, obruta, & in Tartaream voraginem depressa. Quam sunt religiosiores & sapientiores alii ejusdem instituti, & scholæ Doctores, qui dogmata Faustii, Cassiani, Vincentii, & Gennadii, similiaque, quæ sancta jamptidem damnavit Ecclesia, cane pejus & angue averfari se profitentur, atque eniti ut propriarum Scholarum doctrina sit, & credatur immunis ab ista hæreticæ labis infamia. Plus exhibet ingenuitatis grande illud ingenium, divinarum humanarumque disciplinarum omni peritia consummatissimum, Dionysius Petavius, qui tom. 1. Theologicorum dogmatum lib. 9. c. 2. sic de Fausto scribit: *Faustus libris duobus, quos scripsit de gratia & libero arbitrio, intemperantius quælibet Catholica modum professionis excessit. Nam & Augustini doctrina adversatur in omnibus, & Semipelagiana decreta propalam asseveravit. Quod utrumque demonstrat Joannes Maxentius in responsione prima.* De Fulgentii adversus Faustum libris septem sic testatur Isidorus libr. de viris illustrib. c. 14. *Legimus de gratia Dei & libero arbitrio Fulgentii libros septem responsivum, Fausto Gallia Regiensis Urbis Episcopo Pelagianæ pravitas consentienti respondentis. Obicitur ejus profandam destruere calliditatem.* Et sane Faustus ipso librorum suorum exordio, ut incautos alliciat ac ludificet, profitetur se opus aggressum ad propugnandam Augustini doctrinam; & tamen toto duorum librorum decursu, omnem Augustini doctrinam perpetuo, & quibuscumque potest modis convellit, & impugnat. Sed & alias postmodum ejusdem fraudes ac dolos patefacimus. Ferrandus etiam Diaconus in vita Fulgentii c. 28. *Sanctus Fulgentius (inquit) libris Faustii respondit, ne occultum in illis serperet virus.* Cæsarius pariter Arelatensis Episcopus stylum contra eundem acuit, scriptisque dogmata Faustii refellit, vel ipso Gennadio teste de script. Eccles. cap. 86. Eundemque Cæsarii librum testatur ibidem fuisse a Felice Romæ Pontifice per epistolam roboratum, & latius promulgatum. Quid memorem Alcimium Avitum Viennensem Antistitem? Quid Joannem Maxentium Presbyterum Antiochenum? De utroque hæc testatur Ado Viennensis pariter Episcopus in Chronico ann. Domini 492. *Faustus ex Abbate Lirinensis Monasterii apud Regiam Gallia factus Episcopus Pelagianum dogma destruere conatus, in errorem labitur. Unde qui ejus sensus in hac parte Catholicos predicant, ut Gennadius de illustribus viris scribens, omnino errant. Ita enim liberum arbitrium tam Augustinus quam ceteri Catholici in Ecclesia Dei docent, ut illuminatio ejus, virtus & salus illi a Christo, & per Christum, & in Christo sit; Faustus vero iste, ita liberum Christianum arbitrium docere conatur, ut illuminatio ejus, virtus & salus non a Christo, sed a natura sit. Contra hunc lucidissima fide scribit Avitus Viennensis Episcopus, ejus redarguens errorem.* Similiter & Joannes vir eruditus Antiochenus Presbyter. Hæcenus Ado. His adjugetur Possessor Africanus Episcopus de Faustii libris ad Hormisdam Papam scribentem: sed & Romanos Summos Pontifices Felicem, Gelasium, Hormisdam, a quibus libri Faustii proscripti sunt. Quæ cum ita sint, consultius utique erit, tam multis primariæ sanctitatis, nec minoris scientiæ Doctoribus, simulque tribus maximis Pontificibus libros Faustii damnantibus acquiescere, quam unius Jacobi Sirmondi pro libris Faustii apologiæ. Joannis tamen Maxentii testimonium ideo protuli, quia illum Ado in causa ista cum sanctissimo Scriptore conjunxit. Haud enim me latet, quas turbas apud Constantinopolim cum Scythis monachis seditiosis tempore Hormisdæ Pontificis excitavit olim idem Joannes: qui tamen præclaræ laudem eruditionis, & ingenti sibi paravit, ubi Faustum refellit Scripturarum auctoritate, selectisque ex Augustini voluminibus sententiis. Sed non est silentio prætereundus Petrus Diaconus, Fulgentio, cui librum de Incarnatione & Gratia Christi dedicavit, conjunctissimus. Ad cujus libri finem ita loquitur: *Omnia Sanctorum Patrum imbuis doctrinis*

anathematizamus Pelagium & Cælestium simulque Julianum, & qui illis similia sapiunt. Præcipue libros Faustii Gallorum Episcopi, qui de Monasterio Lirinensi profectus est, quos contra prædestinationis sententiam scriptos esse non dubium est, in quibus non solum contra horum omnium Sanctorum Patrum, verum etiam contra ipsius Apostoli contradictionem veniens, humano labori subjungit gratia auxilium, &c. Denique doctissimus Cardinalis Bellarmus lib. de Scriptoribus Ecclesiasticis, contendit fuisse Faustum hæreticum, simulque vituperat nonnullos recentiores qui Catholicum fuisse existimant.

7. Inter calliditates Faustii una hæc est, quod in ipso libri sui exordio bellum Pelagio indixit, atque Augustini partes se tueri professus est, ut hæc larva tectus sine ulla suspitione facilius animis lectorum venena erroris insillet. Quin etiam Pelagii tela ab Augustino retusa iterum recudit, & denuo vibrat in Augustinum. Altera hæc est, quam Baronius observat, quia dum libros Semipelagianos a se elucubratos ad suos populares Britannos transmittit, (inde enim Faustus erat oriundus, quemadmodum etiam Pelagius hæresiarcha) Concilii Arelatensis subscriptiones suis subjecit libris, ut persuaderet libros suos fuisse a Concilio approbatos; cum tamen illæ undecim Episcoporum subscriptiones solam Faustii ad Lucidum Presbyterum comprobarent epistolam, cui Lucidus quoque sub interminatione gravi jubebatur subscribere. Ne vero calliditas ista internosceretur, Faustus tabellario suo Britannium Insulam potentem quidquam de scriptis suis dicere, vel communicare, iter faciendo prohibuit, ne suæ fraudes Gallicanis innotescerent, quibus non adeo illudi facile erat, ac remotioribus totoque divisis Orbe Britannis. Attamen Apollinaris Sidonius Arvernorum Præsul horum librorum cupidissimus, eosdem libros a tabellario procedente per versutiam, & vim adhibitam interceptis, quantum opus habebat, ad eos exscribendos, ut ex ejusdem ad Faustum epistola nona libri noni, perspicuum sit. Neque desunt, qui alteram versutiem commemorent amentitorum duorum Conciliorum Arelatensis & Lugdunensis suppositionem, ut inde sibi apud conterraneos insignem gloriam aucuparetur, suisque simul erroribus auctoritatem conciliaret. Eoque magis adducuntur ad id credendum, quia cum duo illa Concilia de rebus fidei tantopere illis locis, & temporibus agerentur, deliberaverint, fuerintque illis temporibus locisque celeberrimi partium contrariatum assertores, & scriptores qui suas de his controversiis lucubrations Semipelagianas ad posteros trans miserunt, Cassianus, Vincentius, Gennadius; nemo tamen ex ipsis in hac Gallia parte versantibus, unde manasse dicuntur duo illa Concilia, eorum meminit, aut ad suæ causæ patrocinium tantisper produxit, neque illo, neque proxime insequentibus sæculis, præter mendaciam assuetam, omnique versutia refertum Faustum. Quod sane mirum, ne dicam stupendum, accidit.

8. Veruntamen utcumque res illæ contigerint, fatius apud me duco, gravissimorum Scriptorum, qui ab annis ducentis ingenti laude floruerunt, ductum sequi, ut cum illis existimem vere contracta fuisse ambo Concilia; unde sicut & ex aliis sacris fontibus probatio erui potest veritatis istius, Christum pro omnibus ac universis hominibus, tametsi non usquequaque efficaciter, passum, & mortuum fuisse adversus Jansenianum errorem. Sidonius enim si fraudem in re tanti momentiprehendisset, ipsius urgente conscientia debuisset tam insignem imposturam quocumque modo evertere, subscriptos enim illis Synodis Episcopos familiariter noverat, ut ex multiplicibus epistolis ejusdem ad eos scriptis compertum est. Idem etiam se Arelatem, Aquas sextias, Massiliam, Rejosque Apollinaris petagrasse commemorat in carmine ad hunc ipsum Faustum Regiensem Episcopum. Huic igitur Arelatensi Concilio, ut Faustus scribit, præsedit Leontius Arelatensis Episcopus anno, ut recte advertit Sirmondus, circiter quadringentesimo septuagesimo quinto. Alteram insuper addit Baronius Faustii versutiem, qua in sua ad Leontium Arelatensem epistola verbis usus est ambiguis, quibus facile rei parte ignarus lector poterat persuaderi, libros Faustii ipsius erroribus scatentes fuisse Concilii approbatione munitos, cum tamen nonnisi post Concilium editi sint. Concilii quidem Patres Fausto mandarunt, ut Concilii decreta scriptis ordinaret, veruntamen solitis ille præstigiis utens, privata scripta elucubravit, quibus mentem Concilii intervertit. Alii quidam existimant, mandatum fuisse Fausto, non de Synodalibus decretis colligendis, quæ nulla extant; sed ut pro tucnda doctrina Augustini, & contra Pelagii dogmata scriberet, quod utrumque Faustus ipso libri initio facturum se fraudulenter recipit ac pollicetur, sed profus contrarium exequitur, fidemque fallit in totius Operis progressu. Quo sensu sic scribit Petavius in suo temporum

rationario: *Faustus impostam sibi a Concilio Arelatensi de gratia & libero arbitrio disputandi provinciam suscipiens, ultra fines jaculo expedito, nonnulla parum Catholica suis libris aspersis. Atque ut Operi suo auctoritatem conciliaret, duorum Conciliorum Arelatensis & Lugdunensis monumenta libris suis affixit.*

9. Qui propositiones in epistola ad Lucidum, & in hujus professione fidei comprehensas Pelagianismi arguunt, aquam in pumice, nodumque in scirpo querunt. Catholicus enim singularum sensus ultro est obvius, eumque sine ambiguitate cognoverunt gravissimi quinque Scriptores Catholici. Detorquere vero in falsos & alienos sensus quantumlibet laudabiles sententias facile possunt suspiciosi aut male fidei homines. Utcumque se res habeat, nullam Prædestinationum sectam Lucidus invexit. Ejusque solius conversione perversum, quod ei attributum est, dogma extinctum fuit. Id vero Prædestinationum dogma seu vero seu falso Lucido attributum ab accusatore Fausto in hoc versabatur damnabili errore; salutem aut damnationem hominum æternam, fatalem ad bonum vel malum necessitatem inferre ipsi hominibus ineluctabilem, atque adeo omnem perimere humanam libertatem. Cum tamen certa fide tenendum sit, boni quidem operationem utcumque simul præsupponere gratiam Dei prævenientem, & adjuvantem, eique concurrentem & cooperantem hominis libertatem; malum vero esse solius humanæ libertatis opus. Quæ est illibata Sancti Augustini doctrina in omnibus ejus contra Pelagianos operibus, multiplicibusque ejusdem epistolis repetita, sacrisque Scripturis communita.

10. Quod vero Baronius in appendice decimi Annalium tomii, conjunctissimi sibi atque amicissimi viri (cujus eruditionis condignas & meritas utique laudes ante paucas lineas commendaverat) desiderii atque studii pro Fausto, qui scriptis publice editis patrocinabatur, nonnihil indulserit: id nullatenus derogat iis, quæ pridem Baronius ipse veritate convictus, de illius hæreticis libris, & mendaciis, & vetricis homine probo indignissimis testificatus fuerat. Quod Semipelagianorum ac Massiliensium errores non modo sanctissimi Ecclesie Doctores scriptis adversus Faustum voluminibus convulserant, sed etiam Cælestinus Papa ejusque præcessores Romani Pontifices in illa decem Capitum collectione celeberrima, priusquam cogeretur ipsa Synodus Arausicana, Massiliensium dogmata, ut sacre fidei doctrinæ adversantia, suis decretis damnaverant. Nemo est qui ignoret, quid in Romano Concilio Gelasius, quid Hormisdas epistol. 90. ad Possessorem, Romani ambo Pontifices adversus Fausti libros definiert. Necdum tamen convenerat Synodus Arausicana, quo solo argumento conatur Sirmondus Faustum ejusque libros excusare. Quid vero Baronius tot tantisque, quas antea protulerat adversus Faustum, convictionibus in illa posteriori appendice respondet? *Mudè ypi, ne gry quidem.* Quid vero his dissimulatis demum ait, & quodnam querit effugium? *Opinari (inquit) non prohibemur de eodem Fausto accidere potuisse, quod ipse suam errorem fueris scriptis contrariis detestatus, que potuerint ut alia quamplurima perisise.* O solidam & ineluctabilem responsionem!

11. De Gottescalcho Monacho criminis prædestinationis hæresis postulato agendum nobis erit in Synodis Moguntinensi & Remensi. Eo tamen magis propendo, ut hæreticus ipse fuerit, non tamen sectæ alicujus auctor.

los obtulit. Qui convocato Romæ Italicorum Episcoporum Concilio, tres ex eodem Legatos Constantinopolim misit anno 483. Vitalem Troentinum, Misenum Cumianum Episcopos, & Pelicem Ecclesie Romanæ defensorem. Verum Vitalis & Misenus Acacii fraudibus circumventi, qui mandatum habebant ipsum Romanum ad tribunal citandi, cum ipso Acacio & Petro Moggo prævaricantes communicarunt. Felix cum ob morbum substitisset in itinere, postea Constantinopolim adveniens in vincula missus est. Ea re comotus Pontifex Legatos duos Episcopos exautoravit in nova Synodo, & Acacium communionem fidelium exclusit. Qui vicem male rependens, Felicis Papæ nomen ex diptichis anno 484 obliteravit. Ex hac secunda Synodo scripsit Felix Romanus Episcopus litteras ad pseudo-episcopum Antiochenum Petrum Cnapheum, quibus eum Episcopali dignitate, & fidelium communionem dejecit, postquam duabus aliis anterioribus fraternæ admonitionis eundem frustra delinire conatus fuerat. Petrus iste a Græcia Cnapheus, a Latinis *Fullo* dictus, Zenonis gratia fultus, quam ei Acacius conciliaverat, pulso Martyrio Antiochiæ orthodoxo Episcopo, adversus quem plebem concitaverat, & Clerum plane irreligiosum moribusque corruptum & indocilem, ejus sedem invasit. Martyrius discessurus, ut scribit Theodorus Lector, hæc elata voce in templo patriarchali publice professus: *Clero immovigero, populo rebeli, & Ecclesia contaminata abrenuncio, servata mihi interim Sacerdotii dignitate.* Tum Fullo ejus in sedem intrusus Theopaschitarum hæresim quasi sui futuri regiminis specimen instauravit. Addidit ad Trisagium, quo reclamatur *Sanctus DEUS, Sanctus Fortis, & Sanctus Immortalis*, has voces, *qui passus est pro nobis*: hic in sua perfidia, & tyrannice usurpata sede mortem obiit anno 486. Alteras eadem ex Synodo Romana litteras scripsit ad Zenonem, admonens, ne Fulloni, ne Acacio, ne Petro Moggo Alexandrino communicaret justissime a Romano Concilio depositis, & Anathemate damnatis. Veruntamen horum factilegam pertinaciam Zeno aluit & protexit. Moritur Acacius anno 488. Petrusque Moggus anno 498. Præter Papæ Felicis epistolas, quæ supersunt, hæc eadem omnia referuntur apud Evagrium, Liberatum, Theophanem, Victorium Tununensem, aliosque veteres Scriptores.

2. Felix iste tertius, qui temporibus calamitosissimis Ecclesiam DEI sanctissime rexit, fuit Gregorii Magni Pontificis atavus, ut ipse fidem facit homil. in Evang. 3. & lib. 4. Dialog. capit. 16. proditque, eum Tarullæ virginis Gregorii amicitie per visionem apparuisse, cui missionem perpetuæ claritatis ostendit, dicens: *Veni, quia in hanc lucis æterna mansionem suscipieris*: quæ virgo succedente mox febri correpta migravit in cælum.

3. Pontifice isto Odoacer Turcilingorum Rex Italiam omnem, relegato in Campaniam Imperatore Augustulo, ejusque patre Oreve perempto, regebat. In Africa vero Hunnericus Vandalorum Rex Genserico invasore natus, pariterque Arianus, feralem adversus Orthodoxos, quos contemptim *Ufianos* vocabat, persecutionem excitavit, omnes eorum Ecclesias occlusas Arianis distribuit, omnes Catholicorum conventus addita capitali pœna interdixit. Supra trecentos triginta quatuor Episcopos ex subditis sibi Africanis provinciis Carthaginiem per edictum acclvit, bonisque omnibus spoliatos omni tecto, aqua, & igne interdictos, magna ex parte flagellis cruentatos, linguis aut manibus truncatos, omnique calamitate mactatos in exilia diversa deportari fecit. Quam late prosequitur historiam tribus de persecutione Vandalica libris Victor Uticensis Episcopus.

ROMANA DUO CONCILIA

Sub Felice III. Pontifice, anno
Christi 483. & 484.

1. **O**ccidentis dissipato Imperio, & Gothis Arianis per Occiduas Provincias grassantibus, subactaque a Vandalis hæreticis Arianis Africa, toto pariter Oriente Catholica fides sub hæreticis Imperatoribus gravissimis consistata est æruinis ab Eutychianis hæreticis, quorum impietatem hæretici Imperatores Zeno, & qui Zenoni successit, Anastasius, aperte fovebant. Constantinopolitanam regebat Ecclesiam Gennadii successor Acacius, clam Eutychianæ addictus hæresi, qui malis artibus & aulicis obsequiis Imperatorum Zenonis & Anastasii gratiam aucupabatur. Hic Zenoni auctor fuit condendi Henotici edicti, Ecclesie fideique perniciosi: prætereaque deturbandi ex Alexandrino Episcopatu Joannem Talaidam, subrogandique illius loco Petrum Moggum hæreticum anno 483. Joannes injuste sede sua depulsus Felici Romano Episcopo adversus Acacium libel-

CONCILIIUM AGATHENSE

Anno Chr. 506.

1. **Q**uod in sua Conciliorum editione Laurentius Surius Synodi Agathensis canones in Codice Gemblacensi extare tantum octo & quadraginta, hoc idem monet Jacobus Sirmondus a se compertum fuisse in Lugdunensi, Remensi, Corbejensi, Fossatensi, atque in aliis quibuscunque antiquissimis exemplaribus, ut dubium minime videatur, non plures hoc numero conditos primum a Synodo ipsa fuisse. Reliquos vero XXV. qui supra hunc numerum excurrunt, aliunde postea, scilicet ex Epaunensi potissimum Synodo depromptos, atque in hanc Synodum alterius cujuspiam Synodi auctoritate insertos esse.

2. Initium Agathense Concilium fuit ann. Chr. 506. sub Papa Symmacho. Est vero Agatha Provinciae Narbonensis primæ oppidum vetus Massiliensium colonia, ut scribit Strabo. Concessum autem fuit ab Alarico Visigothorum Ariano Rege, qui non solum Hispaniæ, sed

sed etiam Provinciis Gallie Narbonensis primæ & secundæ, & Aquitanicæ dominabatur. Quas pater ejus Evaricus armis invaserat. Tamen enim & pater & filius hæretici, & Catholicæ religioni infensi erant: hæc tamen non obstiterunt quominus illarum partium Episcopi majore vi adacti tyrannicæ Injustæque dominationis jugo cervicibus submiserint, victoribusque Principibus cesserint, quos Deus in Catholicorum peccantium poenam, quasi Nabuchodonosores suscitavit, suæ vindicæ & ultores justitiæ, ut videre est apud Sidonium, qui sub Evarico Arvernorum Episcopus fuit, lib. 7. epist. 6. ad Basilium (quem Sirmondus probat Aquensem fuisse in secunda Narbonensi Antistitem) & apud Gregorium Turonensem lib. 2. hist. Franc. c. 25. Sub filio autem ejusdem Alarico pariter Ariano legimus sanctissimum Præfulem Cæsarium Arelatensem, qui huic Synodo præfuit, aliosque qui Agatham convenerunt Episcopos, his verbis Synodum aperuisse: *Cum in Dei nomine & permissu regis Alarici in Agathensem civitatem sancta Synodus convenisset, & in Sancti Andrea Basilica confissemus, ibique flexis genibus in terra pro regno ejus, & pro longevitate populi Dominum deprecaremur, ne qui nobis congregationis permisisset potestatem; regnum ejus Dominus felicitate ostenderet, justitia gubernaret, virtute protegeret, &c.* Similiter postquam Maximus tyrannus adversus religiosissimum & optimum Principem Gratianum rebellasset, Galliis per vim occupatis, Episcopi Gallicani armis subacti pacem cum illo coluerunt, Sanctusque Martinus Turonum Episcopus ad ipsum ut Imperatorem recurrit, neque illius mensam, & convictum recusavit. Sed & ipsi Romani Pontifices subjectionem pacemque coluerunt sub Principibus hæreticis simul & Italie invasoribus Odoacro, Theodorico, & hujus successoribus Arianis: quam historiarum veritatem nemo in dubium revocare possit. Profecto quidem haud licuisse his se sponte ab initio subicere, si non major vis adgisset: sed post impositum hujuscemodi tyrannicum jugum, proposita docent Sanctorum exempla satius esse cum hujuscemodi tyrannis, & invasoribus violentis etiam infidelibus pacem civilem, salva semper religione conservare, subjectionemque politicam profiteri; hoc est enim proprie providentiæ divinæ, etiam malorum permissivæ, se subicere; recensetur enim ab Ecclesiæ Doctoribus permissio inevitabilis mali inter signa divinæ voluntatis, modo ne quis per adulationem, aut mandatum Dei transgrediatur, ut esset abnegatio fidei, aut in aliquod peccatum consensus. Scitum est illud Petri Apostoli ad Sacerdotum Concilium Act. 9. vers. 29. *Obedire Deo oportet magis quam hominibus.* De cetero sapientissimum est monitum istud apud Tacitum lib. 4. hist. *Meminisse temporum quibus nati sumus: & bonos Principes voto expetere, ac qualescunque tolerare.* Paulusque servos hortatur, & jubet, *subditos esse in omni timore dominis etiam dyabolis.*

3. Sed ut ad Alaricum redeamus, refert Isidorus, ipsum feliciter regnasse subnixum orationibus, quas Cæsarius Arelatensis, & Quintianus Rutenensis Episcopi ambo sanctissimi pro ejus salute, & felici regno ad Deum fundebant. Sed ex quo malevolorum calumniis fidem adhibens ambos in exilium relegavit, tum demum fuisse a Clodovæo Francorum Rege prælio superatum & occisum. Calumniam adversus Cæsarium confictam refert ejus discipulus Cyprianus Tolonensis Episcopus, fuisse a quibusdam æmulis accusatum perduellionis, quasi conspirasset transferre Arelatensem civitatem in ditionem ac potestatem Regis Burgundionum pariter Ariani. Sed meram fuisse calumniam subsequuta Cæsarii miracula ejusque in propriam Ecclesiam revocatio coarguunt. Idem postmodum simili calumnia impetitus est, quod attentasset prodere Arelatem Francorum Regi Clodovæo jam tum Catholico, dum post debellatum, & in acie cæsum Alaricum, Franci urbem illam obsidione premebant, adeo ut Gothi, qui urbem occupabant, victum Præfulem sanctum ad Theodoricum Italie Regem perduxerint, qui tunc Ravennæ, quam Regni sui caput constituerat, residebat. Sed illum Theodoricus licet Arianus honoribus & laudibus cumulatum remisit Arelatem liberum in ejus accusatores indignatus: quam latius profequitur historiam Cyprianus in vita Cæsarii.

4. Agathensis Canon secundus: *Contumaces Clerici, prout dignitatis ordo permisisset, ab Episcopis corrigantur: & si qui prioris gradus elati superbia communionem fortasse contempserint, aut Ecclesiam frequentare, vel officium suum implere neglexerint, peregrina eis communicatio tribuatur: ita ut cum eos penitentia correxerit, rescripti in matricula gradum suum dignitatemque recipiant.* Cap. contumaces Clerici, dist. 20. Matriculam intellige catalogum ministrantium in Ecclesia clericorum, qui alio nomine Canon vocabatur. Observandum hic est, Clericos prius gradus, ut iste loquitur canon,

non alios esse quam Sacerdotes: Porro ea erat consuetudo, ut Sacerdotes per vices in Ecclesiis, quibus additi erant, sacrificarent. Ceteri vero quo die non offerant seu sacrificabant, communionem Eucharisticam sumerent de manu sacrificantis intra ipsum Sanctuarium: & præterea divinis Officiis tam Matutinis quam Vespertinis interessent, nisi aliud necessitas, aut urgens proximi caritas suaderet. Quia veto aliquoties eveniebat, ut Sacerdotes, quibus diebus non ipsis obtingebant sacrificandi vices, vel ex superbia, vel ex animi tepiditate, & irreligiositate refugerent alterius oblationi interesse, vel aliis se subtraherent Ecclesiasticis officiis, in hujuscemodi reprimendis versatur iste canon, statuens, ut qui divinis Officiis fraudem istam fecerint, non censentur de matricula Ecclesiæ, sed velut expuncti stultentur Ecclesiasticis stipendiis, nec alius eis victus præbeatur, nisi qui peregrinis ex usu Ecclesiæ illis in singulos dies tribui solebat, qui litteris formatis ac testimonialibus de religione præmuniti probabant, quacumque proficiscebantur, se esse de fidelium communionem. Duas superius consulto ad sæculum secundum Dissertationes 7. & 16. unam de litteris; & alteram de lica & de peregrina communionem. Hujus præterea Synodi can. 5. ad peregrinam redigit communionem Clericum, qui furtum fecerit. De matricula vero Ecclesiæ mentio quoque fit in Aurelianensi Concilio IV. can. 12. sic dicente: *Clerici quorum nomina in matricula Ecclesiæ tenentur.* Et concilium Antiochenum can. 3. loquitur de reddendo voto aut matriculæ scilicet Ecclesiæ, aut pauperibus. De sportulantibus Clericis, hoc est de percipientibus per singulos menses Ecclesiastica pro victu stipendia, videndus Cyprianus epist. 34.

5. Can. IV. *Clerici etiam Sacerdotes, qui oblationes parentum, aut donatas, aut testamentis relictas retinere persisterint, aut id quod ipsi donaverint Ecclesiis, aut Monasteriis crediderint auferendum, sicut Synodus sancta (hæc est Valionensis can. 4.) constituit, velut necatores pauperum, quousque reddant, ab Ecclesiis excludantur.*

Cap. Clerici vel seculares, 13. q. 2. Vide supra canonem illum Valionensem cum ibi annotatis.

Can. VII. *Casellas vero vel mancipiola Ecclesiæ Episcopi, sicut prisca canonum præcepta auctoritas, vel vasa ministerii quasi commendata, fidei proposito integro Ecclesiæ jure possideant: id est, ut neque vendere, neque per quoscunque contractus res, unde pauperes vivunt, alienare presumant. Quod si necessitas cetera compulerit, ut pro Ecclesiæ aut necessitate, aut utilitate, vel in usufructu, vel in directa venditione aliquid distrahatur, apud duos vel tres comprovinciales vel vicinos Episcopos, causa qua necesse sit vendi primitus comprobetur: & habita discussione Sacerdotali, eorum subscriptione, que facta fuerit, venditio roboretur. Aliter facta venditio vel transactio non valebit. Sane si quos de servis Ecclesiæ benemeritos sibi Episcopus libertate donaverit, collatam libertatem a successoribus placuit custodiri, cum hoc quod eis manumissor in libertate contulerit. Quod tamen jubemus viginti solidorum numerum & modum in terrada, vineola, vel hospitio tenere. Quod amplius datum fuerit, post manumissoris mortem Ecclesiæ revocabit. Minusculas vero res, aut Ecclesiæ minus utiles, peregrinis vel Clericis, salvo jure Ecclesiæ, in usum præstare permittimus.*

Cap. casellas vel mancipiola, 10. quest. 2. Tanti interest res Ecclesiæ non alienari, fundos præsertim ac prædia, & in longum tempus reditus, tamque multe præteruntur illuzoriz alienandi causæ, ut admodum necesse fuerit istam alienandi facilitatem fortioribus prohibitionibus ac legibus quasi quibusdam tepagulis coerceri: Multiplici enim experientia compertum est, distractiones rerum Ecclesiæ, que ab initio e re esse videbantur Ecclesiæ, in ejusdem grave detrimentum cessisse. Quapropter Concilium istud conditiones ad hoc, solemnitatesque præfatas exigit. Et jampridem his providerat Carthaginense IV. Concilium can. 32. ita sanciens: *Irrita erit donatio Episcoporum, vel venditio & commutatio rei Ecclesiastica absque conniventia, & subscriptione Clericorum.* Huc spectant decreta Gelasii Papæ relata per Gratianum c. vobis enim: c. qui & divinis: c. Vulteranæ Ecclesiæ, 13. q. 2. nec non Synodi Romanæ tertie sub Papa Symmacho can. 4. & seqq. In Gallie Regno per edictum Henrici II. ann. 1158. quod deinde in Comitibus Aurelianensibus sub Carolo nono ex deliberatione Cleri Gallicani confirmatum est art. 29. nemorum ad Ecclesias pertinentium proceras arbores dejicere prohibetur Episcopis, Abbatibus, & quibuscumque præbendis, aliisque quibuslibet personis. Tres vero justas esse rerum Ecclesiæ alienandarum causas docet glossa

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

10. Can. XVIII. *Seculares, qui in Natali Domini, Pascha, & Pentecoste non communicaverint, Catholici non credantur, nec inter Catholicos habeantur.*

Can. *Seculares, de consecrat. dist. 2. Conformatur decreto Fabiani Papæ & Martyris, de quo in c. etſi non frequentius, de consecr. dist. 2. Divini juris est, ut fideles teneantur Corpus Christi communicare, Joann. 6. Nisi manducaveritis carnem Filii hominis &c. At vero præfixio temporis communicandi, est Ecclesiastici juris; hanc enim præceptionem Christus prudentiæ permisit Ecclesiæ; olim ter in anno, post Concilium autem Lateranense quartum, semel unoquoque anno in Paschate, nisi Contestarius cujusque ex justa causa, ne fiat tanto Sacramento injuria, serius, paulisper differri velit.*

Can. XX. *Clerici, qui comam nutriunt, ab Archidiacono, etiamsi noluerint, involti tondentur. Vestimenta autem vel calceamenta eis, nisi qua religionem deceant, nec, aut habere non liceat.*

Can. *Clerici qui comam, dist. 2. Huc spectat Concilii Carthaginensis quarti can. 44. & 45. quos superius investiga.*

Can. XXI. *Si quis etiam extra parochias, in quibus legitimus est ordinariusque conventus, oratorium in agro habere voluerit, reliquis festivitibus, ut ibi Missas teneat propter fatigationem familia, iusta ordinatione permittimus. Pascha vero, Natalis Domini, Epiphania, Ascensione Domini, Pentecoste, & Natalis S. Joannis Baptista, vel si qui maximi dies in festivitibus habeantur, non nisi in civitatibus aut parochiis teneant. Clerici vero si qui in festivitibus, quas supra diximus, in oratoriis nisi jubente aut permittente Episcopo, Missas facere aut tenere voluerint, a communione pellantur.*

Can. *Si quis etiam, 35. de consecrat. dist. 1. Simile infra decretum habes in Concilio Aurelianensi primo can. 35. Eadem iteratur sanctio in Concilio Arvernensi anni 535. c. 15.*

11. Can. XXV. *Si vero seculares, qui conjugale consortium culpa graviore dimittunt, vel etiam dimiserunt, & nullas causas diffidii probabiliter proponentes, propterea matrimonia sua dimittunt, ut aut illicita, aut aliena presumant, si antequam apud Episcopos comprovinciales diffidii causas dixerint, & prius uxores, quam iudicio damnentur, abjecerint, a communione Ecclesie & sancto populi eorum pro eo, quod fidem & conjugia maculant, excludantur.*

Can. *Seculares qui conjugale, 33. q. 2. Prudenter Agathenses Patres hæc suo canoni adjuvant, ut aut illicita, aut aliena presumant, &c. Nonnunquam enim occurrunt ejusmodi divortii iustæ causæ, quæ probari nullatenus possunt, & tamen obligationem separationis inducunt, ut quam exempli gratia conjugem cohabitare cogit cum injuria Creaturis, quam rem pluries contigisse scimus tum in causâ diversæ religionis, tum in congressibus & aliis contra naturam libidinibus ac pollutionibus, ad quæ alter conjugum confortem tori compellebat, tum in vitæ discrimine, quando truculentus conjux aut injusta zelotipia furens laqueum strangulandæ uxori, aut venenum adhibuit, quæ occurrere non semel perspeximus. Scimus etiam mortuas uxores ex luo venerea a maritis contra fidem matrimonio debitam contracta, Et quando Paulus cognomento Simplex, sua uxore adultera relicta, ad sanctum Abbatem Antonium abcessit, non fuit ab hoc ad Episcopum aut Juridicum Officium remissus, ut ejus sententiam in re, quam vir simplex probare iudicio non poterat, sed expectaret, sed nihil dubitans de Pauli proprios oculos testes habentis asseveratione, Monachi habitu illum induit, ut fidem facit Palladius hist. Lausiæ cap. 38. Sapienter quoque c. Inquisitioni, de sent. excom. definit. uxorem quæ scit impedimentum, quod tamen probare non potest, teneri excommunicationis sententiam humiliter sustinere, potius quam per carnale cum viro commercium mortalis se ream peccati apud Deum constituere. Causæ quidem divortii quoad torum, non tamen quoad vinculum matrimonii, tres a canonibus recensentur. 1. Si conjux conjugem ad injuriam compellat Creatoris. 2. Servitia unius conjugum adversus alterum. 3. Adulterium alterius conjugum, adeo ut ob unam ex his tribus liceat viro ab uxore, & uxori a viro discedere. Scribit quidem Basilius epist. 1. ad Amphilo- chium c. 9. uxorem a viro pulsatam verberibus, satius esse ut patiat, quam ut ab eo divertat; sed sub hac præceptione intelligendus, nisi per levitiam mundus ex-*

cedatur. Chrysostomus autem ad 1. Cor. 11. homil. 26. sic ait: *Flos ex legislatoribus externis addiscitis, qui scilicet passam uxorem habitare amplius non cogunt cum marito, qui eam verberibus affecit, quippe indigno illius deinceps ulla consuetudine. At ubi prætextitur nullum esse matrimonii nexum, adeo ut licitum sit parti ad aliud aspirare conjugium, tunc necesse est Episcopi post exactam causæ perquisitionem, definitivam expectare sententiam.*

At vero de divortio cohabitationis, perdurante adhuc conjugii vinculo, proferenda esse duco Gregorii Nazianzeni, & Hieronymi simul coherentia testimonia. Nazianzenus orat. 31. ita prædicat: *Quid autem causæ est, cur mulierem lex coerceret, maritus contra indulgeret, eumque librum relinqueret? Et mulier quidem, qua improbum consilium adversus viri sui cubile susceperit, adulterii piaculo constringatur, acerbissimis legum pænis excrucietur; vir autem qui fidem uxori datam per adulterium violaverit, nulli supplicio obnoxius sit. Hanc legem haud quaquam probo, hanc consuetudinem minime laudo, viri erant qui legem istam sanxerunt. Dein paucis interjectis: *Qua igitur fronte pudicitiam exigit, quam ipse vicissim non præstat? Quomodo quod non das petis? Quomodo corpori pari honore præterito imparem legem statuis? Hæc aliaque expostulat Nazianzenus. Jam vero audiendus Hieronymus hæc admonens in epistaphio Fabiolæ: *Præceptum Dominus uxorem non debere dimitti excepta causa fornicationis: & si dimissa fuerit, manere intactam. Quicquid viris jubetur, hoc consequenter redundat in feminas. Neque enim adultera uxor dimittenda est, & vir moechus tenendus. Alia sunt leges Cesarum, alia Christi. Aliud Papinianus, aliud Paulus nostræ præcipit, Apud illos, viris impudicitia fræna laxantur: apud nos, quod non licet feminis, eoque non licet viris: & eadem servitus pari conditione censetur. Hieronymo ad stipulatur Augustinus, qui lib. 2. de adult. conjug. c. 8. Antonini Pii Cesaris legem collaudat, qua in pari causa jus idem sancitur viri & uxoris: *Sed isti (ait) quibus displices, ut inter virum & uxorem par pudicitia forma servetur, & potius dignus, maxime in hac causa, mundi legibus subditi esse, quam Christi, quoniam jura forensia non iisdem quibus feminas pudicitia nexibus viros videntur constringere; legem quod Imperator Antoninus non usque Christianus de hac re constituerit, ubi maritus uxorem de crimine adulterii accusare non finitur, cui moribus suis non præbuit castitatis exemplum, ita ut ambo damnentur, si ambo pariter impudicos confictus ipse convicerit. Nam superioris Imperatoris verba hæc sunt quæ in Codice Gregoriano leguntur. Sane, inquit, mea littera nulla parte causæ præjudicabunt: neque enim si penes te culpa fuit, ut matrimonium solveretur, & secundum legem Juliam Eupasia uxor tua nuberet, propter hoc meum rescriptum adulterii damnanda erit, nisi constet esse commissum. Habebunt autem ante oculos hoc inquirere, an tu cum pudico viveres, illi quoque bonos mores colendi auctor fuisti. Periniquum enim mihi videtur, ut pudicitiam ab uxore vir exigat, quam ipse non exhibet. Quæ res potest & virum damnare, non ob compensationem mutui criminis, rem inter utrumque componere, vel causam facti tollere. Si hæc observanda sunt propter decus terrena civitatis, quanto castiores celestis patria querit, & societas Angelorum? Hactenus Augustinus. Eiusdem constitutionis mentio est apud Ulpianum, l. si uxor, §. iudex, ff. ad leg. Jul. de adult. Sane pars illa, quæ iusta de causa secundum conscientiam, quam tamen luculenter apud homines probare non valet, ab altera parte discedit, cogetur Episcopali iudicio, altera parte requirente, ad eam partem, unde abcessit, reverti, etiam excommunicationis inflicta pœna. Sed si convivere non possit absque delicto, tenebitur pœnam hanc sibi indubitam humiliter perferre, omnibusque externis Ecclesie bonis potius privari, quam interius in DEUM peccare: ut loco citato c. inquisitionis, de sent. excom. declarat Innocentius III.****

20. Can. XXVI. *Si quis de Clericis documenta, quibus Ecclesia possessio firmatur, aut suppresserit, aut negare, aut adversariis fortasse tradere damnabili & puniendâ obstinatione presumpserit, quicquid per absentiam instrumentorum damni Ecclesia illatum est, de propriis facultatibus reddat, & communione privetur. Hi etiam qui in damno Ecclesia instrumenta Ecclesie impie a sollicitatis traditoribus susceperint, pari sententia feriuntur.*

Can. *Si quis de clericis, 12. q. 2. Et rescribit Alexander Papa III. c. prevenit ad audientiam, de testib. cogn. Nemo debet adversario instrumenta, quorum appellatione testes comprehenduntur, subtrahere: & iam ille qui subripit instrumenta, quam qui adversario partem advocacionis copiam subtrahit, iniquam ostendit a sollicitem*

litens foveri, experiri debet in se iudicis auctoritatem elusam. Potest adversus eum qui instrumenta prodidit, aut suppressit, intentari falsi crimen, l. 1. §. is qui deposita, ff. ad leg. Cornel. de falsis, cujus poena est deportatio & omnium bonorum publicatio, d. l. 1. §. fin. aut in metallum damnatio, l. si quis aliquid 38. §. instrumenta, ff. de poenis.

13. Can. XXVII. *Monasterium novum, nisi Episcopo aut permittente, aut probante, nullus incipere aut fundare presumat. Monachi etiam vagantes ad officium clericatus, nisi eis Abbas suus testimonium suum dixerit, nec in civitatibus, nec in parochiis ordinantur. Monachum nisi Abbatis sui aut permisso, aut voluntate ad alterum monasterium commigrantem nullus Abbas suscipere aut retinere presumat, sed ubicumque fuerit, Abbati suo auctoritate canonum revocetur. Si necesse fuerit clericum de monachis ordinare, cum consensu & voluntate Abbatis & non aliter presumat Episcopus.*

Can. De monachis monasterium, 18. q. 2. & c. monachi vagantes, 16. q. 1. & c. monachum nisi Abbatis, 20. q. 4. Vide Concilium Ilerdensis can. 3. Huc pertinet, c. 4. Chalcedonensis, & canon Concilii III. Arelatensis de scandalo ab Abbate Fausto Litinensi adversus Theodorum Foro-Juliensem Episcopum excitato, cum utrobique adnotatis. Require inferius canonem 9. Aurelianensis Concilii primi. Diserte vero statuit Ilerdensis can. 3. de monachis vere id observari, quod Synodus Agathensis vel Aurelianensis noscitur decrevisse. Postremo Tridentinum Concilium sess. 25. de Regularibus cap. 3. istiusmodi structuras monasteriorum aut Ecclesiarum injussu Episcopi fieri nullatenus permittit. Vide superius annotata ad can. 4. Chalcedonensis Synodi.

14. Can. XXVIII. *Monasteria puellarum longius a monasteriis monachorum, aut propter insidias diaboli, aut propter oblocutiones hominum collocentur.*

Can. Monasteria puellarum, 18. q. 2. Eandem precipit adhiberi cautelam Concilium Hispalense secundum, c. 11. & Synodus Nicæna seu œcumenica VII. can. 20. τὰ δὲ πάλαι μοναχίαι, duplicia monasteria, monachorum scilicet & monialium, interdicat. Similiter providet Innocentius Papa III. in regeſto 15. epist. 80. ad Helenensem Episcopum. Prætereaque l. Sanctissimarum 44. C. de Episc. & Cler.

15. Can. XXXI. *Placuit etiam, ut sicut plerumque fit, quicumque odio aut longinqua inter se lite dissenserint, & ad pacem revocari diuina intentione nequiverint, a civitatis primitus Sacerdotibus arguantur. Qui si inimicitias deponere pernicioſa intentione noluerint, de Ecclesia cæcæ iuſtiffima excommunicatione pellantur.*

Can. Placuit etiam, dist. 90. Similis huic est can. 37. Arelatensis secundi Concilii sic statuens: *Hi qui publicis inter se odiis exardescunt, ab Ecclesiasticis conventibus sunt removendi, donec ad pacem recurrant. His adſtipulatur Nannetensis Concilii canon 1. decernens, ut Parochiarum Presbyteri Dominicis & festis diebus, antequam Missas celebrent, plebem interrogent, si aliqui discordantes sint, qui litem implacabilem inter se habeant, & si inventi fuerint, statim reconcilientur: quod si renuerint pacem suscipere, ab Ecclesia rejiciantur usque quo ad caritatem redeant. His consonat Christi Domini nostri oraculum Matth. 5. Si offers munus tuum ad altare, & ibi recordatus fueris, quia frater tuus habet aliquid adversum te, relinque ibi munus tuum ante altare, & vade prius reconciliari fratri tuo, & tunc rediens offeres munus tuum.*

16. Can. XXXV. *Si Metropolitanus Episcopus ad comprovinciales epistolas direxerit, in quibus eos aut ad ordinationem summi Pontificis, (ita quemlibet vocat Episcopum ad discrimen Sacerdotum, qui sunt veluti minores Pontifices) aut ad Synodum inviser, postpositis omnibus, excepta gravi infirmitate corporis, aut preceptione regia, ad constitutam diem adesse non differant. Quod si defuerint, sicut prisca canonum præcepit auctoritas, (scilicet Concilii Arelatensis secundi can. 19.) usque ad proximam Synodum caritate fratrum & Ecclesie communionis priventur.*

Can. Si Episcopus Metropolitanus, dist. 18. Præter dictum canonem Arelatensem idem fuerat quoque statutum a Concilio Carthagenensi quarto can. 21. & a quinto Carthagenensi can. 10. & a Tarraconensi can. 6.

Can. XXXVI. *Clerici etiam omnes, qui Ecclesia fideliter vigilantique deserviunt, stipendia sanctis laboribus Cabassutii, Notitia Ecclesiastica.*

bus debita secundum servitii sui meritum, vel ordinationem canonum, a Sacerdotibus consequantur, c. clerici omnes, l. q. 2.

17. Can. XXXVIII. *Clericis sine commendatiis episcopalis Episcopi sui licentia non pateat evagandi: monachis quoque par sententia forma formetur; quos si verborum increpatio non emendaverit, etiam verberibus statim coerceri.*

Non omnes Ecclesiasticæ poenæ spirituales sunt, ut sunt censura, depositiones, suspensiones, interdicta, & excommunicationes, & ex delicto irregularitates: sunt & aliquæ corporales, ut carcer, jejunia in pane & aqua, verberum inflictio, quibus intra custodiam caduntur clerici, vel monachi. Idque fieri solitum, præter canonem istum fidem facit Cyprianus in vita Cæsarii Arelatensis, nec non alter Agathensis can. 41. his verbis: *Clericus quem ebrium fuisse confiteris, aut triginta diebus sis excommunicatus, aut corporali supplicio subditus sis. Qui canon legitur pariter in Concilio Veneto (de Vannes) num. 13. His accedit Concilii Liptinensis sub Zacharia Papa secundo & Theodorico tertio Francorum Rege ann. 743. in Hannonia celebrati canon 6. Clerici & moniales fornicantes, carcere, jejuniis in pane & aqua, & flagellationibus plectantur. Hincmarus Rhemenſis Episcopus Gothescalcum Monachum & Presbyterum flagellis cædi fecit. Cassianus lib. 4. de institutis cœnobiorum cap. 16. post dinumeratas aliquot graviores Monachorum culpas, ita subjungit: *Hæc vel plagis emendantur, vel expulſione purgantur.* Matisconense primum Concilium anni 581. can. 8. Clericum qui alterum clericum ad causam dicendam coram iudice seculari traxerat, triginta novem ictibus pullari jubet.*

18. Can. XLIV. *Benedictionem super plebem in Ecclesia fundere, aut penitentem in Ecclesia benedicere, Presbytero penitus non licebit.*

Permittebatur olim Presbyteris in Ecclesia manus Penitentibus imponere, omnibus jejuniorum diebus, ut constituit Carthagenensis quarti Concilii canon 80. Immo etiam ejusdem Concilii canon. 90. Exorcistis jubetur, ut energumenis quotidie manus imponant. At vero reconciliatoriam manus impositionem, qua peracta penitentibus publicis Eucharistica communio potrigebatur, non poterat Sacerdos exhibere, sed tantum Episcopus, nisi expressa accedente ab ipso Episcopo venia. Hac de re Innocentius primus epist. ad Decentium Episcopum Eugubinum cap. 7. sic decernit: *De penitentibus vero qui sive ex gravioribus commissis, sive ex levioribus penitentiam gerunt, si nulla interveniat agritudo, quinta feria ante Pascha eis remittendum Romana Ecclesia consuetudo demonstrat. Ceterum de pondere astimando delictorum, Sacerdotis est judicare, ut attendat ad confessionem penitentis, & ad fletus atque lacrymas corrigentis. Sane si quis in agritudinem incidit, atque usque ad desperationem devenerit, ei est ante tempus Pascha relaxandum, ne de seculo absque communione discedat. In Concilio quoque Carthagenensi secundo sub Siricio Pontifice can. 3. Ab universis Episcopis dictum est: *Christianis confectio & puellarum consecratio a Presbyteris non fiant. Et reconciliare penitentem quemquam in publica Missa Presbytero non licere: hoc omnibus placet.* Deinde c. 4. Aurelius Episcopus dixit: *Si quisquam in periculo fuerit constitutus, & se reconciliari divinis altaribus petierit, si Episcopus absens fuerit, debet utique Presbyter consulere Episcopum, & sic periclitantem ejus præcepto reconciliare. Quam rem debemus salubri Concilio corroborare. Ab universis Episcopis dictum est: *Placet.* Sed & ante hos omnes Soter Pontifex in secunda decretali Epistola, *A nullis, inquit, in cœna Domini perceptio Eucharistia negligatur, cum & penitentes eadem die ad percipiendam corporis & sanguinis Domini Sacramenta reconcilientur.***

19. Can. XLV. *Terrulas aut vineolas exiguas & Ecclesie minus utiles, aut longe positas parvas, Episcopus sine consilio fratrum, si necessitas fuerit, distrabendi habeat potestatem.*

Can. Terrulas, 53. 12. q. 2. Alioqui hoc ipsum Agathense Concilium can. 7. prohibet res Ecclesie ab Episcopo distrahi absque deliberatione & consensu, & subſcriptione comprovincialium Episcoporum. Quo loco multa observata digna congesti de solemnitatibus ad rerum Ecclesie alienationem hoc præsertim in Regno requisitis.

20. Can. XLVII. *Missas die Dominico a secularibus totas teneri speciali ordinatione præcipimus: ita ut ante*
L 3 *benedi.*

benedictionem Sacerdotis egredi populus non presumat. Quod si fecerint, ab Episcopo publice confundantur.

Can. Missas, 64. de consecr. dist. 1. Ex ista mentione benedictionis Sacerdotis in fine Missæ, facile colligitur, canonem 44. qui paullo ante præcessit de prohibita Presbyteris intra Ecclesiam benedictione, restringendum esse ad reconciliatoriam & publicam manus impositionem.

21. Can. XLVIII. *Ut de rebus Episcopi propriis vel acquisitis, vel quidquid Episcopus de suo proprio habet, heredibus suis, si voluerit, derelinquat. Quidquid vero de provisione Ecclesie sue fuerit, siue de agris, siue de frugibus, siue de oblationibus, omnia in jure Ecclesie reservare censuimus.*

Can. Episcopi de rebus, 12. q. 1. Epaonense quoque Concilium anni 517. edicit can. 17. *Si Episcopus condito testamento aliquid de Ecclesiastici juris proprietate legaverit, aliter non valebit, nisi in tantum de juris proprii facultate suppleverit.* Simile sancitum legimus in Apostolorum canonibus 39. & 40. Idemque decernit Antiochena Synodus can. 24. Primumque, cui præfedit Sanctus Leander, Hispalense Concilium. Itemque sanctus Papa Gregorius Magnus lib. 20. epist. 43. ad Deusdedit Mediolanensem Episcopum. Lateranum insuper Concilium III. sub Alexandro III. can. 15. generaliter definit, non posse clericos testari, neque inter vivos disponere de bonis ex Ecclesia profectis; sed solam Ecclesiam in hæc succedere. Vide c. quia nos: & c. relatum est auribus: de testament. Horum ratio fundatur in destinatione quarumcumque facultatum Ecclesie, de quibus pervulgatum est dictum Urbani Papæ & Martyris. *Ipsa res fidelium, qua Domino offeruntur, non possunt aliis quam Ecclesie & fidelium indigentium usibus applicari: quia vota sunt fidelium, pretia peccatorum, & patrimonia pauperum.* His Bernardus suffragatur serm. 23. in Cant. dicens: *Ministri Ecclesie, qui stipendiorum superflua, quibus egeni sustentandi forent, impie sacrilegeque sibi retinent, duplici profecto peccant iniquitate, quod & aliena diripiunt, & sacris in suis vanitatibus & turpitudinibus abutuntur.* Idemque in 2. epist. ad Canonicum Lugdunensem: *Quidquid præter necessarium viltum & vestitum de altari retinet; innum non est, rapina est, sacrilegium est.* Idemque similia iterat epist. 42. Advertant ergo clerici, quam formidanda se astringant damnatione, qui fructus Ecclesie ad proprium luxum conferunt, vel ad augendas agnatorum opes. Exquirat super his Antiochenum can. 34. cum ibi adjunctis.

Can. L. *Si Episcopus, Presbyter, aut Diaconus capitale crimen commiserint, aut chartam falsaverint, aut testimonium falsum dixerint, ab officii honore depositi in monasterium detrudantur: & ibi, quamdiu vixerint, laicam tantum communionem accipiant.*

Can. Si Episcopus, Presbyter, dist. 50. Quid sit laica Communio, vide superius in propria dissertatione, quæ est 16. Notitiæ Sæculi II.

Can. LI. *Si Episcopus condito testamento aliquid de Ecclesiastici juris proprietate legaverit, aliter non valebit, nisi tantumdem de juris proprii facultate suppleverit.*

Can. Si Episcopus condito, 12. q. 5. Huic conformatur Epaonensis Concilii can. 17.

Can. LVII. *Unum Abbatem duobus monasteriis interdicens præsidere.*

Can. Unum Abbatem, 21. q. 1. habetur in Concilio Epaonensi can. 9.

22. Can. LIX. *Clerici quilibet quantacumque diuturnitate temporis de Ecclesia remuneratione aliqua possederint, in jus proprium præscriptione temporis non revocentur, dummodo pateat Ecclesia rem fuisse: ne videantur etiam Episcopi administratione prelixas, aut precatorias, cum ordinati fuerint, facere debuisse, aut diu retentas facultates in jus proprietatis sue posse transcribere.*

Can. Clerici quilibet, 16. q. 3. Desinente quinto, & decurrente sæculo sexto frequens percrebuerat precariorum usus. Hæc vero quædam erant siue prædiorum, siue mancipiorum, aliarumve rerum Ecclesie præstationes, quas Episcopi quibusdam Clericis vel laicis indulgebant sub onere obsequii, non quidem in perpetuum, sed ad longum tempus, donec revocarentur, vel ab Episcopo, qui concesserat, vel ab ejus successore: fiebantque hujusmodi præstationes præcarie; ut plurimum sub aliqua annua in Ecclesiam recognitione ac censu, reliquis vero usufructus receptori præcarie affectus erat. Sæpenumero autem contingebat, res Ecclesie hoc ratione vel præscribi, vel ad hæredes & successores possessorum sensim transmitti, ac in perpetuum alienari, etiam si ab initio non nisi precario & ad aliquod tempus Ecclesie bona indulgerentur. Harum precariorum meminere præter Agathensem istum canonem, Epaonensis can. 18. & Aurelianensis Concilii primi can. 23. & in Bellovacensi can. 5. & in Meldensi can. 22. & in Rhemensi can. 36. & 37. & in Concilio Moguntino sub Arnulpho can. 20. hujusmodi precariorum passim mentio legitur. Concilium Meldense, Sergio II. Pontifice, tempore Caroli Calvi Francorum Regis celebratum can. 22. decernit, ut præcarie secundum antiquam consuetudinem de quinquennio in quinquennium renoventur. Et in Decretalibus attribuitur Concilio Delvacoensi, c. 1. de precariis.

23. Can. LXIV. *Si quis in Clero constitutus ab Ecclesia sua diebus solemnibus defuerit, id est Nativitate, Epiphania, Pascha, vel Pentecoste, dum potius secularibus lucris studet, quam servitio Dei pareat, convenit ut triennio a communione suspendatur; similiter Diaconus, vel Presbyter, si tres hebdomadas ab Ecclesia sua defuerint, huic damnationi succumbant.*

Can. Si quis in Clero, 7. quæst. 1. Concilium generale Sardicense longe antea providerat: *Ne quis Episcopus ab Ecclesia sua tres absit continuas septimanas extra gravem & urgentem necessitatem, qua longiorem absentiam exigat,* can. 14. Quinimmo ante Synodum Sardicensem laicis etiam prohibuerat sub excommunicationis pœna Concilium Illiberitanum can. 21. per tres septimanas extra necessitatem abesse a conventu Ecclesie, hoc est, tribus Dominicis.

Can. LXVI. *Quoniam non oportet in sacros ministros licentiam habere in Secretarium, quod Greci Diaconus vocant, ingredi, & consingere vasa Dominica.*

Can. Quoniam non oportet in sacros, dist. 23. Eadem pridem statuta fuerant can. 21. Laodicenæ Synodi.

Can. LXVII. *Quoniam non oportet cum omnibus hereticis miscere convivia, & vel filios dare, vel filias dare, sed potius accipere; si tamen futuros se esse proficiantur Christianos & Catholicos.*

Can. Non oportet, 28. q. 1. Idemque Laodicenæ Synodi can. 31. statuitur.

Can. LXVIII. *Quoniam non oportet ministros altaris, aut clericos magos, & incantatores esse; aut facere quæ dicitur phylacteria, qua suis magna obligamenta animarum; hos autem, qui talibus utuntur, præjici ab Ecclesia jussimus.*

Can. Non oportet ministros altaris, 26. quæst. 5. hoc idem plane constituerat Laodicenæ Synodi can. 36.

Can. LXIX. *Seditionarios nunquam ordinandos Clericos, sicus nec usurarios, vel injuriarum suarum ultores.*

Can. Seditionarios, dist. 46. Hoc ipsum iisdem verbis pridem sanciverat Concilium Carthag. IV. can. 67.

Can. LXX. *Clericum scurrilem, & verbis turpibus jaculatorum, ab officio retrahendum.*

Can. Clericum scurrilem, dist. 46. Hoc idem iisdem verbis sancitum fuerat Carthaginensis Synodi quartæ can. 60.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

ut unus tunc esset in universa terra Catholicus Princeps. Etenim Anastasius Imperator Eutychiana heresi sedebatur; Theodoricus vero Rex Italiæ, Rex etiam Visigothorum Alaricus, qui Hispaniæ & parti Galliæ dominabatur, Rex quoque Burgundionum, Rexque Vandalorum in Africa impietatem simul Arianam sectabantur; reliquarum vero gentium Principes idolorum cultui addicti erant.

6. Mox ab Alemannico bello successit Burgundicum. Burgundionibus eo tempore regnabat Gundebaldus Princeps perfidus & fratricida. Adversus hunc movit Clodoveus, ut socii sui Chilperici necem ulcisceretur, Gundericus ejus gentis Rex ab Athanarico Gothorum Principe trahens originem, quatuor sibi superstites liberos reliquerat, primogenitum Gundebaldum, Godegisilum, Chilpericum, qui Clotildis pater fuit, & Godomarum. Gundebaldus ut solus regno potiretur, Chilpericum ejusque conjugem trucidaverat, prætereaque fratrem natu minimum Godomarum; Clotildium vero ejus absentia (quippe ab educatrice e gladiis sicariorum clam subducta fuerat tenera adhuc puella) servaverat; patruus vero Gundebaldus aliquantulum mitigatus eam deinceps sub sui custodia educari voluerat, nihil sibi a puella, cujus indolem gratam habebat, reformidans. Qui ex fratribus superstes erat Godegisilus, fratrum peremptorum exemplo territus, quamvis metum quanta poterat solertia dissimularet, sibi necem indies imminere a truculento fratre formidabat. Clodoveus igitur precibus occultis sollicitatus Godegisili, & a Clotildi per diu instigatus Gundebaldum bello adortus, & ad Divionem castrum acie victum parte regni contentum esse jubet, alteram Godegisillo tradit, & utrique vectigal imponit. Ceterum digresso Clodoveo Godegisilum nec opinato circumfessum Viennæ capta urbe Gundebaldus interficit. Tum excusso Francorum jugo tractum illum recuperavit omnem, qui Burgundiæ nomine censetur, anno 501.

7. Suffectus in Gelasii sedem Pontifex Anastasius, nihil antiquius habuit quam Legationem ad Imperatorem Anastasium mittere de Acacii nomine abolendo; quod fuerat a præcessoribus Felice secundo & Gelasio frustra tentatum: neve ea ex re difficultatis obex nasceretur, suâ declarat epistola, ordinationes, baptismata, ceteraque Sacramenta, quæ Acacius post suam condemnationem contulerat, rata permanere, neque in hujusmodi quidquam esse mutandum. Hac perfuncti sunt Legatione insignis meriti viri Germanus Capuz, & Cresconius Tuderti Episcopi. Legatos liberaliter excepit Anastasius Augustus, neque abnuvit rem perficere, quæ a se petebatur, dummodo Romanus Episcopus Zenonis heretico subscriberet. Qua occasione novum exorsum est schisma apud ipsos Romanos. Interim vita excedit Anastasius secundo sui Pontificatus anno, qui fuit Christi 498. Reversus Romam Festus Romanus Patricius, qui cum Anastasii Papæ duobus Legatis ad Imperatorem profectus in se receperat, & Principi conditionem poscenti pollicitus fuerat, se Romano Pontifici suorum pro Ecclesiæ pace hinc heretici subscriptionem, & fore vicissim, ut Principis & universorum consensu Acacii memoria prorsus aboleretur, nihil intentatum reliquit Festus, ut is Pontifex eligeretur, qui his conditionibus præberet assensum. Quia vero id sperabat a Laurentio, ut scribit Theodorus Lector, omni studio multisque pecuniarum largitionibus elaboravit, ut hic eligeretur. Quarto igitur ab obitu Anastasii die, pars Cleri convenit Constantinianam Basilicam, & Symmachum natione Sarduam elegit; eodemque die pars altera in Basilica Sanctæ Mariæ Laurentium Papam creavit, tanta utrinque animorum contentione, ut divisus in utramque factionem non modo Clericis, sed etiam Romano Senatu, magnæ in urbe cædes & rapinæ perpetratæ sint. Ad hæc sedanda certamina & sistendam humani cruoris effusionem, convenit inter geminas factiones, ut missis hinc inde Ravennam oratoribus, judicium Theodorici Regis expectaretur, & interim omnia quietæ essent. Auditis partibus Rex supremum Pontificatum illi adjudicavit, quem constaret priorem electum fuisse: si vero id minime constaret, ei certe quem major pars elegerat. Interquiescente populo coacta est anno sequenti Romæ in Basilica Santi Petri Episcoporum septuaginta duorum Synodus, agente & præsentate Symmacho, cujus præcesserat electio, eique confirmata Pontificia dignitas fuit, cui primus inter Presbyteros subscripsit post Episcopos ipse Laurentius, qui fuerat in schismate contra Symmachum creatus, factusque est in hac ipsa Synodo Episcopus Nucerinus, ut testatur Pontificum liber.

8. Veruntamen anno insequente schisma recruduit, agentibus Senatoribus Festo & Probino cum aliquibus de Clero zelo ductis, qui Symmachum gravium quorundam criminum apud Theodoricum inculpaverunt, &

Laurentium occulte ad Romanam sedem revocaverunt. Theodoricus ad horum petitionem Visigothorum ad hoc delegavit Petrum Ecclesiæ Altinæ Antistitem, eoque res processit, ut ablata sit Symmacho rerum ac opum Ecclesiæ administratio, ut in suo apologetico exposulat Egnodius. Ut vero causa ista pacifice ac citra tumultum expediretur, necesse fuit Romam adventare Theodoricum, cujus præsentia & potestate simultates partium in apertam alioqui hostilitatem erupturæ coercerentur. Neq̄ tamen etiam præsens impedire valuit multas Sacerdotum & aliorum cædes, Monialium in apertum productarum horribiles contumelias, aliasque seditiosorum insolentias; adeo ut dum Symmachus ipse ad Basilicam Sancti Petri, ubi Synodus agebatur, accederet, multi qui comitabantur ipsum Sacerdotes, a ferentibus occisi sint, ipsoque Pontifex inter saxorum imbres vix fugiens evaserit. Hujus diuturnæ sæpiusque interruptæ Synodi diversæ fuerunt pluribus in locis sessiones, aliquando in Basilica Julii, alias in Basilica Sessoriana sanctæ Crucis, alias in sancti Petri. Initio coram Theodorico Rege protestati sunt Episcopi, non esse regis potestatis Synodum convocare. At Rex scriptum exhibuit ipsius Symmachi, hanc sibi potestatem permittentis in re præsentis, atque dispensantis secum. Synodi Patres instituerunt Romanum Pontificem non nisi a Deo posse judicari, Symmachus præsens respondit, se hac in re proprio jure sponte abdicare, seque ultro Synodali judicio submittere, ejusque cognitioni causam istam delegare. Omnibus demum mature discussis, vindicata est Synodi decreto Symmachi Papæ innocentia, suæque ei sedes ac dignitas asserta, impostumque calumniatoribus silentium. Eadem in Synodo pertinacissimus hæreticorum fautor, & orthodoxorum implacabilis persecutor Imperator Anastasius communionem fidelium summotus est, Christi anno 503. Eannodii Diaconi posteaque Ticinensis Episcopi scriptum pro hac ipsa Synodo apologeticum, eadem ipsa legit & approbavit. Adversus exardescentem ob excommunicationem Anastasium Symmachus quoque apologeticum egregium conscripsit.

9. In Africa novæ persecutionis turbo Ecclesiam percussit Trasamundus Vandalorum Rex, cum se primis regni sui annis mitem Catholicis exhibuisset, postmodum in deteriora mutatus anno 505. edixit, ne defuncto Catholice religionis Episcopo alius quisquam subrogaretur, sperans Ecclesias orthodoxorum Episcoporum orbitate brevi desolatam iri. Ad id anteverendum exitium Victoris Byzacenzæ provinciæ Primatis diligentia omnes illius Provinciæ Præsules communi consensu constituerunt sufficiens esse, quotiescunque Ecclesiæ vacarent, novos Episcopos. Interea viduatæ Ecclesiæ Ruspensii Fulgentius eligitur & consecratur Episcopus, ex Monasterio, in quo sanctissime vixerat, educus, Quam rem ut rescivit Trasamundus, Fulgentium unum cum aliis Byzacenzæ Provinciæ Episcopis plus quam sexaginta Sardiniam in exilium deportari jussit. Præter quos eandem in Insulam relegati alii Africanarum ceterarum Provinciarum Antistites fuere, qui cum præcedentibus numerum ducentorum vigintiquinque Episcoporum complevere, ut scribit Paulus Diaconus hystorie Miscellæ lib. 15. In his erat Hipponensis Numidiæ Provinciæ Episcopus, qui secum in Sardiniam venerandum corpus attulit Ecclesiæ Catholicæ præcipui magistri Aurelii Augustini Hipponensis Episcopi, quo ex loco postea Ticinum a Luitprando Longobardorum Rege honorifice translatum est. Efulsit tunc paterna Symmachi Romani Pontificis pietas, qui exulibus Christi Confessoribus extrema laborantibus egestate, quæ victui necessaria erant, largiter suppeditavit, ut fidem facit in ejus vita Romanorum Pontificum liber. Trasamundus cum accepisset Fulgentium inter exules præcipua doctrinæ laude celebrati, eum Carthaginem accersivit, sperant fore ut eo separato Catholica fides in Africanis Provinciis concideret. Sed contra accidit; in omnibus namque disputationibus, tum scripto, tum viva voce agitatis, de heresi gloriose triumphavit, multos vacillantes firmavit, & plerosque lapsos ad pristinam fidem felicissime reduxit. Quapropter Trasamundus spe sua deceptus, illum in Sardiniam remisit. Cumque e portu Carthaginis solveret, amico lugenti prædixit, se aliquando firmata Africanarum Ecclesiarum pace, cum reliquis Episcopis tore redcem. Id vero post annos viginti felici eventu adimpletum est, anno Chr. 523. quo qui Trasamundo successit Hildericus, exules Episcopos in pristinas revocavit Ecclesias, & in his admirabilem Fulgentium, omnibusque regni sui Catholicis plenam exercendæ suæ religionis libertatem indulxit.

10. Anno a Christo 507. Clodoveus studio incensus propagandæ Catholicæ religionis, simulque Franciæ dominationis, bellum adversus Alaricum Visigothorum Regem movet, qui tunc temporis Gallicanis Provinciis, quæ

quæ a fluvio Ligeri ad usque Pyrenæos montes protenduntur, dominabatur. In Pictonibus annis Vigenna, qui vulgo *la Viennè* dicitur, sic imbris continuis intumuerat, ut Francis diu prestolandum fuisset, donec defluentibus aquis annis esset vadofus ac permeabilis; sed divinis faustisque auspiciis cerva ex vicinis virgultis proficiens, annem, Francis videntibus, transiit ea parte, qua sola vadofus erat, eandemque sequentes illius ductum Franci, ad oppositam ripam incolumes trajecerunt. Ulterius promotus Clodoveus Picavorum urbem occupat. Deinde Alarici exercitum in campis Volcadensibus, *Vovilla* vulgo dictis, decimo a Picavio milliari assequitur. Atrox ibi prælium confertur. Clodoveus perruptis hostium cuneis ipsum Regem Alaricum cominus adoritur, suæque manu interimit, Amisso Rege in fugam effunduntur Visigothi, quorum horribilem stragem insequentibus a tergo Franci ediderunt. Tanta insigni victoria & opimis reportatis spoliis Clodoveus exercitum dividit, cujus partem filio notho Theodorico tradit, qui Provincias superiores Aquitaniz Rutenos, Cadurcos, aliosque regionis populos in deditioem recepit. Rex ipse cum alia copiarum parte permulta oppida ipsamque Burdegalam occupat. Redacta universa Aquitania supererat Inculisma, quam sedulo munitam inclusi hostes strenue propugnare statuerant, sed paranti obsidionem Regi sponte corruentes muri faciliem ad illam aditum dederunt. Inde victoriam prosequutus, quidquid propemodum illius Regni annibus Ligeri & Rhodano concludebatur, suo adjecit regno una cum Tolosa & Tectosagrum oppidis. Narbona tamen cum Volcis & Aremomies in fide stetit Amalarici, qui Alarico patri successit. Theodoricus Ostrogothus Italiz Rex quasi patrocinium assumens Amalarici ex filia nepotis, ne Proviniam, quæ Rhodano & Varo fluminibus includitur, Clodoveus occuparet, Arelatem valido Gothorum præsidio & comætu munivit, adeo ut Franci ab urbis obsidione repulsi fuerint, cujus tunc Cæsarius erat Episcopus sanctitate celeberrimus, ut in hujus vita perhibet Cyprianus. Theodoricus vero Italiz Rex tutorio nomine Hispanias, & Narbonenses Provincias trans & cis Rhodanum depulso Gisefico Alarici ex concubina filio, per suos Præfectos administravit ab Oceano ad usque maritimas Alpes. Porro Anastasius Imperator rerum a Clodoveo feliciter gestarum fama commotus, ejus amicitiam expetivit, perque honorificam Legationem eidem est gratulatus, & misso ad eum paludamento, regioque diademate, jura Consulatus Patriciamque dignitatem eidem contulit. At ille missum ad se diadema gratias Deo rependens, eique uni victorias acceptas referens ad altare Principis Apostolorum dedicari voluit & offerri, ut pignus & monumentum Catholicæ, quam solus Principum complectebatur, fidei.

11. Hoc eodem sæculo Catholica fides alterum sumpsit incrementum, Burgundionum ex Ariana perfidia conversione. Avitus Viennæ Allobrogum Episcopus quod frustra tentaverat in Gundebaldo Burgundionum Rege, id tandem obtinuit in illius filio regnique successore Sigismundo, quem ejurato Arianismo in ovile Christi traduxit, fuitque illi auctor Synodum Episcopalem convocandi anno 517. ad refarciendam collapsam Ecclesiæ sanctæ fidem & disciplinam, quemadmodum antea, Clodoveo ad fidem converso, eadem ex causa Remigius Remensium Episcopus Concilii Aurelianensis persuaserat indictionem. Illo pariter Sæculo in Oriente Alamundarus Saracenorum Rex bello strenuus, post depopulatas Arabum & Palæstinæ regiones, Christo nomen dedit, abjecto idolorum cultu, anno Chr. 513. Et licet Eutychiani, quos Anastasius Imperator omni studio fovebat, Catholicam fidem toto Oriente infectarentur, & Severus pseudoepiscopus Antiochenus sectarios Episcopos ad hunc Principem delegasset, suasuros ne alibi quam apud Eutychianos baptizari vellet; iste ut eos simul eluderet, & convinceret, fabulam excogitavit, dicens, rem novam scriptis ad se literis didicisse, scilicet mortuum esse Archangelum Michaellem. Illi de bellatoris viri in rebus Theologicis imperitia & credulitate vix risum cohibentes, negarunt fieri posse, ut Angelica natura mortem obiret; quibus ille regessit: Quomodo si duas naturas Christus non habet, crucem & mortem Deus pertulit, cum ne Angeli quidem, quos ex nihilo Deus creavit, quidquam pati aut mori possunt? Itaque persistit inconcussus Alamundarus in suscipienda cum baptismo Catholica fide ab orthodoxo Episcopo, ut scribit Theodorus hæctor collect. lib. 2. Anastasius Bibliothecarius in Chronico, Paulus Diaconus, & alii, ejusque baptisimus contigit anno 513. Denique sub hujus sæculi, ut paullo post videbimus, exitum, Visigothorum gens sub Recaredo Hispaniarum Rege amplexa est Catholicam fidem. Clodoveus vero Lutetiz Parisiorum humanitatis debitum

Cabassus, Notitia Ecclesiastica.

exolvit anno Christi desinente 517. ætatis 45. ejus regnum ex æquo inter se diviserunt quatuor ejus superstites liberi. Qui natu major erat Theodoricus, etiam ex concubina susceptus, regni sui sedem apud Metas habuit. Reliqui tres legitimi, quos Clotildis peperit, Clodomirus quidem apud Aurelianensibus, Clotarius in Succionibus, Childebertus Parisiis regni sedem habuit.

12. Ecclesiam interea Imperator Anastasius, quacunque protendebatur illius dominatio, miserabilem in modum dilacerabat. Impune licitum erat sub ejus Imperio quacunque hæresim profiteri, Manichæorum, Ariano-rum, Macedonianorum, Nestorianorum, aliamve quamlibet; sola Catholica fides profitentibus damno erat; non enim tolerabat quemquam Chalcedonensium decreto adherere. Leges admodum severas adversus hæreticos promulgavit, sed hoc nomine soli comprehendebantur, quicumque Eutychetis & Dioscori dogma reprobabant; soli itaque orthodoxi sub enentito hæreticorum nomine carceribus, exiliis, omnium dignitatum abdicatione, bonorumque spoliatione plectebantur. In his Euphemium Constantinopolis Patriarcham constantia orthodoxæ fidei insignem, eo tamen nomine vituperandum, quod communionem Apostolicæ sedis abrumpere præcogisset, quam Acacii perfidi nomen de tabulis Ecclesiasticis delere, Anastasius Patriarchali folio dejecit, perpetuoque damnavit exilio.

13. Anastasius hæresi suæ amplificandæ intentus, & iniquo ferens animo populo regiz urbis Catholicam fidem servari illibatam, Xenajam plurimis contaminatum impietatibus, insignisque temeritatis & audaciæ hominem Constantinopolim induxit anno 506. Erat iste genere Persa, fueratque servilis conditionis, quem Eutychianæ hæresi addictissimus Petrus Cnaphæus, Antiochenæ sedis inceptor, Hierapolitanum ordinaverat Episcopum. Xenajus iste, ab aliis Philoxenus dictus, principem se Manichæorum sectæ profitebatur. Eutychetis hæresim, ut impiis, a quibus omnia sperabat, gratificaretur, omni cura & studio promovebat: Primusque adversus sacras imagines invehiri cœpit, & futuris iconomachis prælusit. Idem Anastasius anno 509. Severum ex Acephalorum secta ducentis monachis comitatum, regiam in civitatem advenientem honorifice complexus est. Hic nefarius hæreticus Anastasii gratia fretus anno 513. dejecto ob fidei constantiam Flaviano Antiocheno Episcopo, se illius in locum per vim apertam intravit, & Orientales omnes ad Synodi Chalcedonensis damnationem omni modo pertrahere studuit, sibi que obistentes quoscunque Antistites sedibus suis pepulit, in quibus constantissimum sacre fidei assertorem Eliam Hierosolymitanum Patriarcham. Macedonius vero regiz civitatis Patriarcha ob similem Chalcedonensis fidei constantiam Anastasio exosus, & invisus, exauctoratus est anno 511. Hic tamen ejusque præcessor Euphemius communionem Apostolicæ sedis minime obtinuerunt, ob contumaciam in retinenda perfidi Acacii memoria, tamen essent in reliquis religiosi atque orthodoxi.

14. Quod de Pharaone sacra commemorat historia, ingruentibus castigationibus divinitus immixtis a persequendis Israelitis tantisper destitisse; sed illis cessantibus pœnis, ad pristinam rediisse immanitatem, donec horrendo interitu periit, hoc idem Anastasio contigit. Oppressus Constantinopolitanus populus ab ipso propter Catholicam professionem, in apertam rebellionem prorupit; sed populum ipse depositis Imperii insignibus, & fallacibus promissis ludificatum placavit, atque in commiserationem flexit, & sic insignia deposita resumpsit. Vitalianus etiam Scythia propria incensus ambitione, per speciem Catholicæ tuendæ religionis ab Anastasio defecit, Cyrillum Thraciæ Præfectum interemit, Provincias Thraciæ, Scythiæ & Myficiæ cum arcibus occupavit, ipsamque Constantinopolim obsidione cinxit. In his angustiis Anastasius palam professus est Chalcedonensis Concilii, & epistolæ Leonis fidem inviolate servaturum, exules Catholicos in sedes pristinas postliminio revocaturum, litteras ad Hormisdam Pontificem de redintegranda Orientalium Ecclesiarum cum Romana, ad ipsius novæque Synodi, si sic videretur, arbitrium, concordia, scripsit, sigilloque munivit. Sed dissipatis Vitaliani copiis hoc resipiscentiæ prætextu, peritus Princeps larvam simulationis deposuit, sedatoque largitionibus populo, aliisque artibus & muneribus, iis, quorum altior erat potestas, mitigatis, Hormisdæ Legatos adventantes Græciæ accessu prohibuit. Rebus ita confirmatis recruduit impia persecutio, & vix credibile est, quantis piorum hominum cadibus Eutychianorum & hæsitantium Acephalorum sectæ grassatæ illis temporibus fuerint, Anastasio non solum connivente, sed etiam incitante. Eousque ut Anastasio dilectissimus Severus Antiochenus inceptor Ecclesiæ, simul ac rescivit, quæ contra Legatos Hormisdæ gesserat Anastasius, collectam sceleratorum manum ad disperdendos quos-

cunque orthodoxos immiserit, qui præter innumeras alias fidelium cædes, direptiones, & incendia, trecentos quinquaginta monachos, quorum multi ad altaria confugerant, non alia ex causa quam odii adversus Catholicam fidem concepti, trucidarent. Legati autem qui horum facinorum querelam ad Anastasium detulerunt, injuriose excepti, & cum contumeliis rejecti sunt a sceleratissimo Imperatore, quem demum anno sequente, qui fuit Christi 518. divina ultio fulmine de celo icctum de medio sustulit.

15. Post horrendas DEI Ecclesiæ effusas per facilem & immanissimum persecutorem tenebras, dies serenus illuxit, quo piissimus & amantissimus Ecclesiæ Princeps Justinus ad thronum Imperii evehctus est. Hic ex abjectissima sorte per virtutem & honorum gradus ad id fastigium ascendit, ex bubulco miles gregarius, inde militiæ dux, cohortis præfectus, tribunus militum prætorianorum præfectus, & ad postremum Imperator evasit. Hujus Imperii exordio Pontifex Hormisdæ, quæ tanto studio, sed hæcenus inani, expetiverat, consequutus est. Missis enim Constantinopolim Legatis hæc a religiosissimo Principe impetravit. Primum, ut Sæctæ omnes a recto Ecclesiæ Romanæ tramite devix Imperiali edicto prosciberentur. Tum quoque ut Acacii, Euphemi, & Macedonii Constantinopolis Antistitum, necnon impiorum Imperatorum Zenonis & Anastasii memoria damnaretur, eorumque nomina de tabulis omnium Orientis Ecclesiarum eraderentur. Hac ratione dissidium cessavit Ecclesiarum Orientis cum Romana Ecclesia, quod annos triginta sex perduraverat, ex quo Felix Papa tertius anathemate justo Acacium perculerat. Hæreticos Justinus infectando, Arianum Regem Theodoricum adeo commovit, ut minaretur se æqualia facturum Italiæ in qua regnabat Catholicis, eorumque Ecclesiis & opes Arianis se attributurum, nisi Justinus, quasque his abstulerat Ecclesias, quamprimum restitueret, misitque ad hanc Legationem Joannem Papam, qui mortui Hormisdæ successor fuerat ordinatus, ut isti Justinio Augusto denoticiaret. Paulus quidem Diaconus in miscella Historia refert, Justinum Joannis precibus adductum Ecclesias Arianis ereptas restituisse, & ab his vendandis destitisse. Sed Joannes tamen epist. 2. scripta ad omnes Italiæ Episcopos, contrarium prorsus de se testatur, nimirum se tempore Legationis quasque reperire potuerat Ecclesias Arianis ereptas consecrassè, Catholicis a Justino vindicatas. Reique eventus id magis suadet; regressum enim ex illa Legatione Joannem, quasi Legationis injunctæ prævaricatorem, Theodoricus Ravennæ in vincula conjecit, ibique inedia & squalore mori coegit anno 526. Quo eodem Symmachum Senatorem, & Julque generum Boetium, Illustrissimos Sæculi hujus viros, gladio necavit. Idemque ipse Theodoricus paucis post diebus moriens ad tremendum DEI judicium evocatus est, relicta filia Amalasontha præstantis virtutis femina, & ex illa nepote Athalarico regni successore, qui anno ætatis decimo-sexto extinctus est. Amalasontha, quæ Regnum ut tutelam filii sui gerens sapienter administraverat, Gothos verita, regnum in Theodatum transtulit Amalaphidæ sororis Theodorici filium, quo præter meritum evehctus homo iners, & flagitiosus, bene de se meritam feminam trans Vulturnum lacum relegatam & carcere inclusam perfidiose necari jussit, anno 534.

16. Exacto Imperii novennio Justinus diem obit extremum, eique succedit ex sorore nepos Justinianus constans, variisque moribus Princeps, qui multis edictis Catholicæ religioni consultum esse voluit, sed idem transiliens justæ potestatis limites, immodicam sibi auctoritatem arrogavit, perniciosamque gravem & schisma in Ecclesiam iniecit, in Summum Pontificem impius & crudelis, avunculo Justino longe dissimilis, & Anastasio impio moribus & studiis conformior, cujus imitatione Synodum Chalcedonensem impugnavit, ipseque tandem cum impia uxore Theodora, Eutyche & Severianorum hæresibus se irretivit, quas sub Agapeto Pontifice, repugnante uxore, fuerat infectatus: ut de ipso prædicari possit, cum initio fuisset Justini pietatis imitator, degenerasse postmodum in Zenonis & Anastasii perniciosam imitationem. Hic ergo repugnante admodum & dissuadente Romano Pontifice Vigilio, sed hortatoribus hæreticis auscultans, Concilium quintum œcumenicum Constantinopoli coegit, non solum Ecclesiæ inutile, sed etiam perniciosum, ut effectus comprobavit; sibi que renitentem Vigilium Pontificem in vincula conjecit, eundemque ne quid deterius occasione suæ resistentiæ Justinianus moliretur, approbare Concilium compulit, dissidia renovando, quæ jampridem auctorum penitentia abolerat, & Chalcedonensium Patrum prudentia consopiverat. Ab hoc igitur Imperatore, ad odium & viruperium sacrosanctæ Synodi, auctoritate sanctissimi Pontificis Leonis, & religiosissimi ac sapientissimi

Marci Augusti celebratæ, ut nova & iuvilis Synodus præcedentem & saluberrimam infirmaret, aut si fieri posset, aboleret, trium capitulorum disputatio dudum extincta resumpta est, scilicet de Iba Edesseni epistola ad Mariam Persam, de Theodori Mopsuestiæ Episcopi scriptis, & de Theodoriti Cyri Episcopi anathematibus impugnantibus anathematismos, quos Cyrillus Alexandrinus adversus Nestorianos procuderat. Continuabantur quidem in hisce capitulis errores censura digni, sed jampridem satis per auctorum resipiscentiam expurgati, quos resipiscentes & pristinos damnantes errores Synodus Chalcedonensis reconciliaverat, & in suum confessum admiserat, scilicet Ibam Theodori Mopsuestiensis in sua illa epistola cum excessu laudatorem, & Theodoritum jam Cyrillo consentientem, sui que scripti penitentem: quorum uterque multum conferre poterat ad hæresim Eutycheis profligandam. Veruntamen Eutycheianæ hæresis apertus fautor & assertor Theodorus Cæsareæ Capadocum Antistes novæ & quintæ Synodi indicendæ auctor & suasor erat, odio incitatus Synodi Chalcedonensis, quæ Eutychem, cujus ipse sectator erat, damnaverat.

17. Hæc porro quinta Synodus urgente Justiniano, & in oppositum obvultente Papa Vigilio, (qui tandem impedire non valens eidem consensit, prævidens quam exitiale sequuturum schisma erat, si resistere pergeret) celebrata Constantinopoli fuit anno 553. In hac Origenes quoque anathemate damnatus est una cum Didymo & Evagrio, suumque inter œcumenicas habuit locum, ex quo Romanæ sedis assensione firmata fuit. Eutycheiana & Severiana hæresis, quæ Justino imperante semimortua jacuerat, ut vix reperiretur, qui palam illam auderet asserere, sub Justiniano, ex quo ab uxore Theodora, & a Theodoro Cæsareensi seductus illius patrocinium suscepit, caput erexit. Theodora quidem Augusta audax & superba femina Eutycheiana sordens hæresi, Anthimum pariter Eutycheianum, ex Trapezuntino Episcopo Patriarcham fecerat Constantinopolitanum. Verum Agapetus Papa a Theodato Gothorum Rege Legatus ad Justinianum missus Anthimum sede illa & fidelium communionem privavit, atque ejus in locum Mennam Catholicum Sacerdotem promovit, anno 536. Theodora quidem fremente, Justiniano tamen abnuere minime auso. Sed postquam illa omnem sibi Imperii auctoritatem ascivit, & Belisarium Africæ, & Italiæ dominatorem, aliosque Imperii Optimates suis jussionibus obediens reddidit, tunc demum Sylverium sanctissimum Romæ Pontificem, suis precibus de Anthimo restituendo minime obsequentem, calumniis appetitum exilio damnavit, eumque in Insula Palmaria ærumnis & inedia necavit, ejusque in locum Vigilium ex ambitu Summi Pontificatus consentientem promoveri curavit. Ex eo tempore Justinianus nimium uxorius a pristina religione degener esse cepit. Enimvero Agapeto vita functo, Mennas Constantinopoli Synodum coegit, in qua Anthimum & Severum, ceterosque damnavit hæreticos, quos omnes Justinianus necdum depravatus edicto suo relegavit, eorumque libros incendio addidit. Adeo variabile est humanum ingenium, atque ab optimis etiam initiis in deteriora proclive. Ex opposito Vigilius a deterrimis initiis ad meliora destitit. Adhuc enim Sylverio in exilio vivente Cathedrali Apostolicam factione Belisarii occupavit, eumque Sylverius exul justissimo anathemate perculit. Ceterum biennio post Sylverio vita functo, Vigilius licet indignus, sive data de Catholica religione tuenda & promovenda, legitimi comitiis, ut scilicet occurreretur futuro, quod metuebatur, schismati, electus est Summus Pontifex: quo ex tempore renuens, quæ Theodoræ pollicitus fuerat, exequi, de Menna deponendo, & Anthimo restituendo; ejus in se odium implacabile concitavit, seque deinceps ab omni hæresi prorsus alienum dictis factisque exhibuit.

18. Romanum sub Justiniano Imperium amplissimis auctum est incrementis, ipsaque simul Catholica religio, depulsis Arianis Vandalis Africæ, Gothicis vero Italiæ, Siciliæque, per Belisarium & Narsetem victores dominatu. Sed his triumphis quasi quædam velicatio prætulit Lazicum bellum. Lazorum Rex jam inde Justino Imperium regente suscepta Christiana fide cum Romanis fœdus junxerat, eorumque præsidio se adversus Persarum vires communierat. Sunt porro Lazi populi, quos ad Orientale maris Euxini litus sitos antiquitas Colchos dixerat, nostra vero ætas Mengrelios, &ntque Iberis, qui nunc Georgiani & Circassii vocantur, finitimi. Cabades Persarum Rex Lazos bello aggreditur, quos Justinianus in suum præsidium & tutelam suscipit, misso in Orientem Belisario Duce, qui præclaras de Persis victorias in Mesopotamia primum, deinde in Armenia reportavit: tertioque apud Darum castrum. Quas Belisarii victorias exacte describit Procopius, qui

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

tem sibi subditam omni adhibita opera ad Judæismum & circumcissionem attrahere studebat, & resistentes Christianos ferro, & igni, dirisque suppliciis insectabatur: adeo ut ejus regionis (quæ est intra felicem Arabiam) urbes & oppida, Christianorum sanguine redundarent, & fidelium omnis sexus, & ætatis, quos excruciat, clamoribus personarent. Hisce in angustiis suscitavit DEUS Regem piissimum Elesbaam, qui zelo sancto incitatus, immanis persecutionis extinguendæ bellum Tyranno terra matique intulit, ejusque fudit exercitus, atque urbes occupavit. Ipsum denique Dunaan ejusque primores persecutionis conscios gladio subjecit. Et postquam Christianum, & optimum Principem regioni præfecit, Ecclesiisque pristinum decorem & cultum restituit; rebus denique cunctis sollicitè compositis diadema suum in gratiarum actionem DEO consecravit, atque in Ecclesiam Jerosolymorum transmisit. Ipse vero, abdicato proprio regno, monasticam vitam cilicio indutus jejunii & orationibus intentus, intra domunculam abditus, ab omni hominum consortio sejunctus, sanctissimam vitam felicissimo exitu conclusit.

24. Sesto isto Sæculo suscitavit DEUS insigni sanctitate præditos viros, Ordinis Monachorum institutores ac patres, Sabbarum in Oriente, qui sub Anastasio Imperatore floruit, cujus etiam impietati obstetit: & Benedictum in Occidente, qui paulo post Justino, & Justiniano imperantibus, monasticum institutum mirifice restituit, & propagavit, cujus vitam & miracula Sanctus Papa Gregorius Magnus lib. 2. Dialogorum descripsit. Hic sanctissimus Pontifex ornamento insigni fuit tum huic sexto Sæculo desinenti, tum septimo ineunti. Hic itaque re & cognomine Magnus, immo maximus, pro Pelagio secundo Pontifice apocrisiarii officio Constantinopoli apud Tiberium Cæsarem maxima cum laude perfunctus fuit. Ibidemque convicto Eutychio urbis regis Patriarcha, qui corporum resurrectionem tractabilem pernegabat, coque ad saniozem & orthodoxam sententiam retracto, optime de Ecclesia commeritus est. Ibidemque cum Leandro Hispalensi Episcopo, qui eo Legatus pro Hermenegildo Principe, & pro Catholicis Hispaniæ advenerat, amicitia sanctissima contracta, demum mortuo ex pestilentia Pelagio Pontifice, successor illi electus, inter alia præclarissime gesta, Britannos Insulares ad fidem convertit, misso illuc Augustino, aliisque sanctis Monachis, anno Chr. 596.

25. Jam inde ante annos quadraginta, quam hæc acciderent, Britannicæ Insulæ partes Boreales, quas Picti infederant, sanctus Columbanus ex vicina Hibernia profectus, verbis & operibus potens, ab idolorum cultu ad Christianam religionem perduxerat, ex anno 565. Qui vero Australem Angliæ partem olim occupant Anglo-Saxones, adnitente Magno Gregorio, Christianam fidem perceperunt.

26. In Gallia Episcopi duo, Sagittarius Ebrodunensis & Salonius Vapingensis, referente Gregorio Turonensi lib. hist. 4. cap. 20. multorum scelerum, homicidii, adulterii, aliorumque convicti rei, in Concilio Lugdunensi dejecti Episcopatu fuere. Ceterum ad Joannem III. Romanum Pontificem appellatione interjecta, pollicitaque morum emendatione, illius decreto restituti sunt, nec ideo tamen respuerunt: quinimo ad pristina relapsi flagitia, addito etiam crimine majestatis, & patriæ prodicionis, in Synodo Cabilonensi Regis Guntramni jussu convocata, omni Ecclesiastico gradu exuti, inque laicorum ordinem redacti, retrusum sunt in perpetuam custodiam.

27. Permultorum Scriptorum ingeniis gloriaque Sæculum istud effloruit. Hos inter tum doctrina, tum sanctitate vitæ Fulgentius effulget Carthagine ortus Ruspensis Episcopus. Ennodius etiam Diaconus, & postmodum Ticinensis Præsul, qui Apologeticum pro quarta Synodo Romana edidit, probatum & laudatum deinde in quinta Romana Synodo, cui præfedit Papa Symmachus. Petrus Diaconus librum scripsit de Incarnatione & gratia Christi ad sanctum Fulgentium, & alios Africæ Episcopos. Ferrandus Diaconus Carthaginensis iisdem temporibus elucubravat paræneticum ad Reginum Comitem, & epistolas aliquot, breve insuper compendium sacrorum Canonum. Marcellinus Comes in lucem emisit Chronicum historicum, quod prosequutus est ad nonum Justiniani annum, qui est Christi 535. Eamque historiam admodum laudat Cassiodorus lib. de Divinis lectionibus cap. 17. Joannes Maxentius monachus, & ut creditur Presbyter Antiochenus, scripsit contra Hormisdæ Pontificis epistolam ad Possessorem Episcopum Africanum, negans illam esse Hormisdæ, ne videretur Summo Potifici adversari, cum revera negari non possit esse Hormisdæ illius auctorem. Illo quidem scripto Maxentius hoc nomine laudem meretur, quia Faustum & Pelagianos egregie refellit ex Augustini libris. Boetius Severinus vitæ clarissimus, ex Torquato-

rum nobilissima prosapia Senator & Consularis, per multa de rebus Philosophicis & Theologicis volumina condidit præcipuè & sublimis eruditionis. Vixit sub Theodorico Italiæ rege, a quo morte immerita damnatus est. Dionysius cognomine Exiguus, natione Scythæ, meritis doctrinæ atque pietatis vere magnus, temporibus quoque Regis Theodorici floruit, Cyclum Palschalem anno 527. contexit, quo rejecta dinumeratione profana annorum Diocletiani, annos censere cepit ab Incarnatione Domini JESU Christi. Scripsit etiam sacrorum Canonum collectionem ex Conciliis Ecclesiæ, quorum quæ Græca erant, Latina sua translatione illustravit; quem postea imitati sunt Isidorus, Martinus Bracarensis, Cresconius, alique Canonum compilatores. Victor Africanus Episcopus librum egregium concinnavit de rationibus fidei Catholicæ, ad Hunnericum Vandalorum Regem, circa annum 530. Aurelius Cassiodorus Senator Regi Theodorico ab epistolis fuit, quo tempore scripsit epistolarum libros duodecim, Chronicon etiam breve a mundi exordio ad sua tempora, librisque duodecim de Gothorum gestis, quos in epitomen Jornandes contraxit. Qui idem Cassiodorus factus deinde Monachus, duos composuit libros de Institutionibus divinarum Lectionum, & in Psalterium, & Cantica Cantorum commentarios. Historiam præterea tripartitam ex libris Socratis, Theodoriti, & Sozomeni per Epiphanium Scholasticum e Græco in Latinum conversis. Primasius Episcopus Africanus. Constantinopoli fuit, cum quinta ibi Synodus œcumenica celebraretur, ut ex secunda ejusdem Synodi collatione liquet, hic in epistolas Sancti Pauli, & in Apocalypsim commentaria conscripsit. Martinus primum Dunienfis Monasterii Abbas, deinde Ecclesiæ Bracarenfis Episcopus, præfedit Concilio Bracarenfi, quod habitum est æta 610. id est anno Domini 572. Canonum collectionem compilavit ex Græcis Synodis, cujus scriptionis meminit Isidorus in Cathalogo Scriptorum Ecclesiasticorum capit. 22. & libro de viris illustribus capit. 35. Gratianus frequenter illum allegat per errorem sub nomine Martini Papæ. Joannes Climacus eximie devotionis Monachus, auctor fuit libri Scalæ triginta graduum, quibus ad perfectam vitam conscenditur, unde illi *Climaci* nomen indicum. Hunc nonnulli referunt ad annum 340. quod improbabile est, tum quia nec ipse, nec ullus veterum hoc insinuat, tum quia in eodem libro meminit nominis sancti Abbatis Sabbe, qui sub Imperio Justiniani floruit, & obiit. Citatur Climacus a Dorotheo Archimandrita, qui sermones vigintiquatuor edidit, vixitque ad annum Domini 560. Venantius Fortunatus Episcopus Pictaviensis, floruit doctrina & sanctimonia tempore Justinii junioris, Sancti Hilarii vitam Episcopi Pictaviensis scripsit, & Hymnos, quos inter celebres in Ecclesia sunt, *Vexilla Regis*; & *Pange lingua*, de sancta Cruce. Gregorius Turonensis Episcopus istud quoque Sæculum illustravit, tum scriptis, tum eximiis virtutum meritis. Ejus Opera sunt libri decem de historia Francorum, unus de gloria Martyrum, duo de gloria Confessorum; unus de miraculis sancti Juliani, & quatuor de miraculis sancti Martini: diemque obiit extremum anno 596. Summo Ecclesiæ ornamento fuit Gregorius Pontifex vere Magnus, sacre doctrinæ splendidissimum jubar, atque virtutum omnium absolutissimum exemplar, cujus librorum superfluum est indicem texere, cum sint Sole ipso clariores. Vitam sanctissimam produxit ad annum 604. quo ad præmia caelestia evolavit.

C O N C I L I U M
A U R E L I A N E N S E I
Anni 511.

1. QUæ ad Ligerim amnem sita civitas vocatur a Julio Cæsare aliisque præcis Scriptoribus *Genabim*; nomen postea sumpsit *Aureliani*. Ex quo autem Francorum Rex Clodoveus abdicato inanium deorum cultu per Remigium Episcopum sacro fonte ablutus, victoriam subinde illustrem de Alarico Visigothorum Rege, quem in acie suapte manu peremit, reportavit: nihil prius aut antiquius animo habuit, quam ut sacram a se susceptam religionem propagaret, disciplinamque Ecclesiæ per Episcoporum comitia instauraret. Hoc sine convenere triginta Episcopi apud Aurelianum, Symmacho clavum regente universalis Ecclesiæ, anno a Christo 511. quamvis Baronius ad annum præcedentem id referat, atque etiam ante Volcadesem cum Alarico confictum, ita tamen nota adhuc in incerto est temporis, neque

neque enim quidquam est, quod de alterutra opinione convincat; si enim Baronio fidem habemus, epistola Clodovzi Concilio præfixa ad ipsum Concilium scripta est, ideoque ab ipso Concilio assignatur anno 507. ante Volcadensem victoriam: Si vero Sirmondo credimus, victoria illa quadriennio Concilium præcessit, nec illa Clodovzi ad Episcopos directæ epistola, quæ olim Concilio quasi ad ipsum pertinetis præfigi solebat, quidquam habet cum Concilio commune, quamvis Episcoporum responsio Concilii jam intei mentionem habeat. Sirmondus vero majorem fidem habet primæ Concilii subscriptioni Cypriani Burdigalensis Ecclesiæ Metropolitanæ, quæ in quibusdam vetustis exemplaribus tempus exprimit VI. Idus Julias; Felice vero clarissimo Consule, ille vero Consulatus posterior est annis fere quatuor illa Volcadensi de Alarico victoria, inciditque in annum Chr. 511. Huic interfuisse Concilio Remigius Rheimensis, tamen non legatur subscriptus, Gildardus Rothomagensis, Lupus Sueffionensis, Melanius Redonensis, Quingianus Rutenensis, Theodorus Antiodorensis, sanctitate celebres Episcopi, quos omnes cultu publico universa veneratur Ecclesiæ,

2. Can. I. De homicidis, adulteris, & furibus, si ad Ecclesiam confugerint, id constituimus observandum, quod Ecclesiastici canones decreverunt, & lex Romana constituit, ut ab Ecclesia atrius vel domo Episcopi eos abstrahi omnino non liceat: sed nec aliter consignari nisi ad Evangelia, datis Sacramentis, de more, de debilitate, & omni penarum genere sint securi: ita ut ei, cui reus fuerit criminis, de satisfactionis convenias. Quod si sacramenta sua quis convictus fuerit violasse, reus perjurii non solum a communione Ecclesiæ, vel omnium Clericorum, verum etiam & a Catholicorum convivio separetur. Quod si is cui reus est, noluerit sibi intentione faciente componi, & ipse reus de Ecclesia altus timore discesserit; ab Ecclesia Clericis non queratur, c. id constituimus 17. qu. 4.

Quamvis Ecclesiarum immunitas pro eis aut servis ad eas confugientibus fuerit olim ubique gentium religiose servata, accuratior tamen studio videtur antiquitas a Francis observata. Omitto hic Gallicanos canones Concilii Arauscani primi can. 3. & Aurelianensis quarti can. 21. & alios. Carolus etiam Magnus hijs adtipulatur lib. 3. Capitularium, c. 90. Reum, (inquit) ad Ecclesiam confugientem nemo abstrahere audeat, neque inde damnare ad mortem, vel ad penam, ut honor Dei, & Sanctorum ejus conservetur, sed rectores Ecclesiarum peccum & vitam ac membra ejus obtinere studeant: tamen legitime componat quod inique fecit. Habetur etiam ad Ecclesiam, 17. qu. 4. Augustinus epist. 187. ad Bonifacium, huic ipsum qui erat Africæ præfectus, acriter conatuit, quod reum criminis de Ecclesia rapuisset, mandatque ut illum indemnem ad Ecclesiam remittat, & donec id egerit, & præfinitum pœnitentiæ tempus expleverit, eundem Ecclesiæ & fidelium communione arceat. Plura vide superius observata ad Arauscanum can. 3.

3. Can. IV. De ordinationibus Clericorum id observandum esse decernimus, ut nullus secularium ad clericatus officium præsumatur; nisi aut cum Regis jussione, aut cum Judicis voluntate.

Similis est sancto lib. 8. Capitularium Catoli Magni c. 120. De Curialibus (ait) hominibus, qui ad servitium Dei tradere se volunt, ut prius hoc non faciant quam licentiam a nobis postulent: hoc ideo quia audivimus aliquos ex illis non tam causa devotionis hoc fecisse, quam pro exercitio seu alia functione regali fugienda: quosdam vero cupiditatis causa, ab his, qui res illorum concupiscunt, circumventos audivimus, & ideo hec fieri prohibemus. Cum legisset Mauritius Cæsar, eos qui publicis ministris fungebantur, seu curiales, ad Ordines Ecclesiasticos recipi, & milites non exactoratos intra Monasteria admitti nondum expletis stipendiis: priorem quidem legis pattem approbavit; posteriori vero fortiter obstitit sanctus Pontifex Gregorius lib. 2. epist. 62. ad Mauritium Augustum,

4. Can. V. De oblationibus, & agris, quos Dominus noster Rex Ecclesiis suo munere conferre dignatus est, vel adhuc non habentibus Deo inspirante contulerit, ipsorum agrorum vel clericorum immunitate concessa: id esse justissimum definimus, ut in reparationibus Ecclesiarum, alimonis Sacerdotum pauperum, & redemptionibus captivorum, quidquid Deus in fructibus dare dignus fuerit, impendatur: & Clerici in adiutorium Ecclesiastici operis constringantur. Quod si aliquis Sacerdotum ad hanc curam minus sollicitus ac devotus extiterit, publice

a comprovincialibus Episcopis confundatur. Quod si nec sub tali confusione correxerit, donec emendet errorem, communione fratrum habeatur indignus.

5. Can. VII. Abbatibus, Presbyteris, omnique Clero, vel in religionis professione viventibus, sine discussione, vel commendatione Episcoporum pro petendis beneficiis ad domos (alias Principum) venire non liceat. Quod si quisquam presumpserit, tamdiu loci sui honore & communione privetur, donec per penitentiam plenam ejus satisfactionem Sacerdos accipiat.

Canon Sardicensis 8. r. 2. ipsis quidem Episcopis longius peregrinari, vel in aulam proficisci permittit absque dimissionis Metropolitanæ sui, vel Synodi Provincialis. Zozimus Pontifex in Epist. ad Episcopos Galliarum injungit cunctis Episcopis Romam ex Gallia profecturis, ut formatas ab Arelatensi Episcopo accipiant. Concilium pariter Carthaginense tertium can. 28. prohibet Africanis Episcopis trans mare proficisci, nisi consulto primæ sedis Episcopo suæ cujusque Provinciæ, & supra ab ipso formata. Chalcedonensis can. 23. Clericos simul & Monachos percellit, qui non obtenta proprii Episcopi venia ad regiam urbem accedunt, & in ea commorantur, eosque abigi per Defensorem Constantinopolitanæ Ecclesiæ jubet, atque ad proprium Episcopum redire compellit. Canon etiam Apostolorum 32. prohibet quemquam sive Episcopum, sive Presbyterum, sive Diaconum, sine commendatitiis litteris quocumque pergant, suscipi. Quæ iteratur prohibitio per Landicenz Synodi can. 41. Quinetiam Clemens Papa & Martyr lib. 2. const. Apost. hoc idem extendit etiam ad laicos cap. 258. Agathense pariter Concilium ita sciscit can. 51. Presbytero, aut Diacono, aut Clerico sine Antistitis sui litteris ambulanti communionem nullus impendat. Concilium Chalcedonense can. 30. Si quis (ait) Episcopus post hanc definitionem susceperit Clericum ad alium Episcopum pertinetem, placuit, & susceptum, & suscipientem communionem privari, donec is, qui migraverat Clericus, ad propriam fuerit regressus Ecclesiam. Postremo ut alios præteream intermedios canones, Concil. Trid. sess. 23. c. 16. ita sancit. Nullus Clericus peregrinus sine commendatitiis Ordinarii sui litteris ab ullo Episcopo ad Divina celebranda & Sacramenta administranda admittatur, hæc litteræ vocantur pariter testimoniales. Salduberrimum hoc institutum confirmat Nicænum I. Concilium can. 19.

6. Remoram aliquam posset injicere, quod hic idem statuit can. 7. ut Clericus qui sine commendatitiis alio commigrarit, pœnitentiæ addicatur, eaque completa, pristinum recuperet gradum & officium; id enim innumeris canonibus contraire videtur, quibus Clerici, & a pœnitentiâ excluduntur, & qui laici pœnitentiâ aliquando peregerint, a Clero in perpetuum arcentur. Ceterum pro diversarum Ecclesiarum consuetudine diversus fuit usus & observatio. Multis enim locis, pœnitentiæ faciendæ ac obeundæ causæ discernabantur, ut si ob gravia crimina indidit fuissent pœnitentiæ, aut si in his peragendis pœnitens grave crimen fuisset publice confessus, sive sua, sive aliorum voce, ejusmodi pœnitentiâ perpetuam pareret ætatis, ac indispensabilem irregularitatem: hujusmodi censentur idololatria, aut gravis impietas, adulterium, turcum notabile, falsi crimen, sacrilegium: si vero ob levius delictum fuerat pœnitentiâ publica functus pœnitentiâ, qualis est illa sine testimonialibus proprii Antistitis circumvagatio, aut si grave crimen pœnitentis non innotuisset, ejusmodi pœnitentiâ in aliquibus Ecclesiis nihil obstabat clericatui, sed ejus duntaxat honorem, & ministerium ad tempus suspendebat; cujus rei exemplo sit iste Aurelianensis canon. Itemque Arauscanus I. Concilii supra suo loco citatus can. 4. Pœnitentiâ desiderantibus etiam clericis non negandam. Concilii quoque Toletani quarti can. 4. hoc ipsum confirmatur: Hi qui in discrimine constituti pœnitentiâ accipiunt, nulla manifesta scelera confitentur, sed tantum se peccatores esse, profitentur, hujusmodi si revaluerint, possunt etiam pro morum probitate ad gradus Ecclesiasticos pervenire. Qui vero ita pœnitentiâ accipiunt, ut aliquod mortale peccatum se perpetrasse publice fateantur, ad Clerum pervenire nullatenus poterunt. Huic ipsum canonem commemorat & instaurat Concilium Toletanum decimum tertium, ann. Chr. celebratum 683. statuens can. 10. Frater noster Gaudensius Valerianensis sedis Episcopus, insinuans quod per manus impositionem subactus fuisset pœnitentiæ legibus: sed utrum accepta pœnitentiâ liceret sibi præcepta sui Ordinis celebrare mysteria, vel Missarum solva expleto officia? Per Synodalia rogavit certificari responsa. Tunc collatis in unum hujusmodi canonicis instrumentis, hoc sancta Synodus definiit: Ut reconciliatione præmissa, soliti Ordinis reseret officia. Si enim regula præcedentium Patrum eos, qui pœnitentiâ in discrimine mortis accipiunt, &

nulla de se manifesta scelera consentur, (si adsit tamen in his & talibus probitas morum) ad Ecclesiasticos gradus pervenire permittunt; quanto magis ut his, qui in ipso Sacerdotio constituti penitentiam accipiunt, a sui Ordinis officio non retrahantur. Tantum si se ipsi mortalium criminum professione propria non notarunt. Hæc plenius & uberius docet eruditissimus Morinus tum in commentariis de penitentia lib. 4. cap. 12. & seqq. tum in primis exercitationibus lib. 2. cap. 22. & 23. hoc ipsum Aurelianense primum Concilium can. 12. ætenuit Diaconorum & Presbyterorum, qui se ab altaris communionis sub penitentis professione submovent, definitque, si alii defuerint, posse ex necessitate baptizare. Itaque in his sacer gradus non fuit obstaculo, quominus penitentia fungerentur.

Can. XVII. Omnes autem Basilica, que per diversa loca constructa sunt, vel quotidie construuntur, placuit secundum priorum canonum regulam, ut in ejus Episcopi, in cujus territorio sita sunt, potestate consistant.

C. omnes Basilicæ 16. qu. 7. Eodem quoque spectat Concilii III. Toletani can. 19. & habetur c. sic quidam, 10. qu. 1. Vide c. nullus laicorum, & cap. sicut domini, 16. qu. 7. & insuper in Decretalibus lib. tit. de religiof. domib. & ut Episcopo sint subjectæ: & tit. de capell. Monach.

Can. XVIII. Neque superstes frater totum defuncti fratris ascendat, neve se quisquam amissa uxoris sorori audeat sociare. Quod si fecerint, Ecclesiastica districtione feriuntur.

Can. XIX. Abbates pro humilitate religionis in Episcoporum potestate consistant: & si quid extra regulam fecerint, ab Episcopis corrigantur, qui semel in anno in loco, ubi Episcopus elegerit, conveniant, accepta vocatione. Monachi autem Abbatibus omni se obedientia devotione subjiciant. Quod si quis per contumaciam extiterit indevotus, aut per loca aliqua evagari, aut pecuniare aliquid habere presumpserit, omnia qua acquisierit, ab Abbatibus auferantur secundum regulam Monasterio profutura. Ipsi autem qui fuerint pervagati, ubi inventi fuerint, cum auxilio Episcopi tamquam fugaces sub custodia revocentur. Et venim se Abbas ille futurum esse cognoscat, qui in hujusmodi personas non regulari animadversione adstrinxerit, vel qui Monachum susceperit alienum, c. Abbatibus pro humilitate 18. qu. 2.

Perquire superius Chalcedonenſis Synodi can. 4. Et Concilium Arelatense tertium, cum inibi observatis, & Agathensem can. 37.

Can. XXV. Ut nulli civium Pascha, Natalis Domini, vel Quinquagesima (intellige hic Pentecosten) solemnitas in villa liceat celebrare, nisi quem infirmas prohibetur tenuisse, c. nulli civium de consecr. dist. 3.

Tribus his festis olim Christiani Eucharistiam sumere tenebantur ex sanctione, quem Sancto Papæ & Martyri Fabiano Gratianus adscribit post Ivonem, c. etsi non frequentius: de consecr. dist. 2. & Agathensî can. 18. 23. & 64.

8. Can. XXVI. Id a Sacerdotibus omnibus decretum est, ut ante Pascha solemnitas, non Quinquagesima, sed Quadragesima teneatur, c. Sacerdotibus, de consecr. dist. 3.

Observandum est, Telephori decreto, qui bonus a Petto Apostolo Pontificatum gessit, Clericis universis injunctionem fuisse jejunii abſtinentiam per septem ante Pascha plenas hebdomadas: c. statuimus: dist. 4. Quia (inquit) discreta esse debet vita Clericorum & laicorum. Ut habet ejus ad universos Episcopos epistola, & liber Pontificalis refert in ejus vita: Hic constituit, ut septem hebdomadas ante Pascha jejunium celebraretur. Id vero quia fortasse antiquatum pridem & obsoletum erat, reducit istud Concilium ad communem populi usum. Inchoatio vero jejunii a feria quarta post Quinquagesimam necdum fuerat introducta: quinetiam necdum invaluerat sub Gregorii Magni Pontificatus exordiis, quibus liquido constat, jejunium tunc inchoari solitum feria secunda post Quadragesimæ Dominicam, ut fidem facit ejusdem homilia 4. in Evang. quem etiam ad hujus rei probationem profert Amalarius lib. 1. de Officiis cap. 7. Non est tamen improbabile, Magnum Gregorium sub vitæ finem constituisse demum, ut a quarta post Quinquagesimam feria (quæ nunc invaluit consuetudo) jejunium aperiretur, cum ipsius Gregorii Sacramentarium quartam vitam feriam caput ac

initium jejunii esse affirmet. Suspiciantur tamen nonnulli esse laciniam Sacramentario Gregorii postmodum ablatam.

9. Can. XIX. Rogationes sive Litanias ante Ascensum Domini placuit celebrari, ita ut prænominatum triduanum jejunium in Ascensionis Domini solemnitate solvatur. Per quod triduanum servi & ancilla ab opere relaxentur, quo magis plebs universa conveniat. Quo triduo omnes abstineant, & quadragesimalibus cibis utantur.

Sidonius Apollinaris lib. 1. epistol. 7. ad Mamertum Viennensem Episcopum, iunc ipsum prædicat auctorem Rogationum, quorum præsidio civium suorum (quorum exitum & multa de celo prodigia ac portenta, & barbarorum irruptiones interminabantur) saluti consuluerit. Hæc porro evenere circa Domini annum 474. Post Mamertum Hefychius Viennæ iniit Episcopatum. Huic successit Avitus, qui in homil. in Rogatione, sic ait: *Carris tramite viali non per Orbem totum Rogationis observantia flumen-irriguum*. Iisdem verbis canon iste iteratur in Concilio Epaonenſi can. 27. & habetur c. rogationes, de consecr. dist. 3.

CONCILIUM EPAONENSE,

Anni a Chr. 517.

1. **C**onversus ab hæresi Ariana Burgundionum Rex Sigismundus, nihil regia sollicitudine dignius habuit, quam ut Ecclesiam Christi per omnes dominationis suæ terras optime constabiliret, eoque sine consilio usus sancti Aviti Viennensis Episcopi, cujus studio & institutione Catholicam ad fidem accesserat: Synodum istam congregari curavit in castro Epaonenſi, quod conjiciunt nonnulli situm ad Lemanium lacum fuisse, nec multum Agauno distans, seorsim ab urbium frequentia. Haud enim paucæ sub Gallicanis Regibus habitæ sunt Episcoporum Synodi in campestribus Regum ædibus, ad quas ipsi divertere solebant ac deliciarî. Convenit ista Synodus anno Christianæ epochæ. 517. Hormisda Romano existente Pontifice. Interfuerunt Episcopi XXV. quibus præsedit Alcimus ipse Avitus, cui assedit Viventiolus Episcopus Lugdunensis.

2. Can. III. Penitentiam professi ad Clericatum peritus non vocentur.

Fuit hæc universalior Ecclesiæ lex, quamvis ejus le- veritatem nonnullæ Ecclesiæ, & Concilia propriis usibus & decretis limitassent. Humana enim instituta, atque adeo Ecclesiastica, plerumque involvunt commoda & incommoda, unde fit ut alicubi exactissime vigeant, alibi vero vel obsolescant, vel mitigatione temperentur. Quod idem in diversarum gentium contrariis legibus evenire conspicimus. Paulo ante contraria de penitentium ad Clerum, & vicissim de clericorum ad penitentiam admissione, produxi exempla ad Aurelianensis Synodi primæ canonem 7. Jam vero contraria illis, sed huic Epaonenſi canoni 3. conformes nonnullæ inter multas alias selectæ proferendæ sunt auctoritates & decreta. Concilii Carthaginensis quarti can. 56. *Ex penitentibus clericus quamvis sic bonus non ordinetur. Si per ignorantiam Episcopi factum fuerit, deponatur a Clero, quia se ordinationis tempore non prodidit fuisse penitentem*. Siricius Romanus Pontifex epist. ad Himerium Tarracônæ Episcopum c. 14. *Illud quoque per se nos providere, ut si quis penitentiam agere non conceditur cuiquam Clericorum; ita post penitentiam, ac reconciliationem, nulli unquam liceat laicorum clericatus honorem adipisci*. Similiter Leo Papa epist. 92. alias 3. ad Rusticum Episcopum Narbonensem, inquit. 3. *Alienum est a consuetudine Ecclesiastica, ut qui in Presbyterali honore, aut in Diaconi gradu fuerint consecrati, hi pro aliquo crimine suo per manus impositionem remedium accipiant penitentia. Quod proculdubio ex Apostolica traditione descendit, secundum quod scriptum est: Sacerdos si peccaverit, quis orabit pro eo? Unde hujusmodi lapsis ad promovendam misericordiam Dei privata est expectanda successio, ubi illis satisfactio, si fuerit digna, sis etiam fructuosa*. Origenes lib. 2. contra Celsum docet, qui semel publicam penitentiam obivisset, hunc in perpetuum excludi a sacris Ordinibus, aut eorum exercitio. Præcerea dicit Augustinus lib. 1. de Baptismo contra Donat. capit. 1. *Ordinatis, quum ad Ecclesiam de schismate redeunt, non imponitur manus inter laicos*. Sed insuper Concilium Carthaginense V. can. 11. hæc statuit: *Idem confir-*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

9. Can. XXXVI. *Ne ullus sine remedio, aut spe veniæ ab Ecclesia repellatur, neve ulli si permiserit, aut se correxerit, ad veniam redeundi aditus obstruatur. Sed si cui forsitan discrimen mortis imminet, damnationis constituta tempora relaxentur. Quod si agrotum accepto viatico revalescere fortasse contingit, statuti temporis spatia observare convenit.*

Nicænum Concilium de his, qui vita excedunt, can. 12. alias 13. & Concilium Carthaginense IV. can. 4. & can. 76. & 78. Itemque Arausicanum l. c. 3. idem cum isto Epæonensi canone decernunt, & de conciliando & communicando ægro penitente, & de resumenda penitentia, si convalescat.

11. Can. XXXVIII. *Monasteria puellarum non nisi probate vita & ætatis provelta ad quasunque earum necessitates vel ministraciones permittantur intrare. Ad faciendas vero Missas, qui ingressi fuerint, statim exacto ministerio regredi festinabunt. Alias autem nec Clericus, nec Monachus juvenis, ullum ad puellarum congregacionem habeat accessum, nisi hoc aut paterna aut germana necessitudo probetur admittere.*

Illis sane & aliquot posterioribus sæculis non erant Monialium Ecclesiæ cum populo communes, sed intra clausuræ septa continebantur soli earum usui destinatæ. Similia de prohibito Clericorum aliorumque virorum ad Monialium septa ingressu, præterquam necessitatis causa: & de obligatione Sacerdotibus imposita egrediendi statim a Missa peracta, nec ulterius consistendi in oratorio, neque in claustris, renovantur in Conciliis quibusdam sub Carolo Magno celebratis, scilicet Arelateni sexto canon. 7. & Turonensi tertio canon. 29.

12. Indicant subscriptiones, celebratam hanc Epæonensem Synodum fuisse, Agapito Consule, primusque subscripsit, ut in propria Ecclesiâ Avitus Viennensis, deinde Viventiolus Lugdunensis Metropolitæ, & sub his alii Episcopi 23.

CONCILIUM

ARAUSICANUM II.

Anno a Christo 529.

1. **A** Rausione convenit hæc Synodus ordine secunda, Christi anno 529. sub Felice Papa IV. regnante in Italia Athalatico Amalafunthæ filio, in Galliis vero liberis Clodovzi. Præsedit Concilio Cæsarius Arelatenus, quod approbatum mox fuit a Bonifacio Papa II. Felicis successore in sua ad Cæsarium epistola. Hæc Synodo adversus Semipelagianos, qui in Gallia, maxime vero in secunda Narbonensi Provincia, & circumvicinis locis percrebuerunt, ab Augustino circa gratiam Christi & liberum nostrum arbitrium dissentientes, quorum coryphæi erant Cassianus, Faustus Rejenis, Vincentius, Gennadius. Cassiani & Vincentii scripta solide refellebat Prosper editis adversus Collatorem, & adversus objectiones Vincentianas libris. Fauti autem libros oppositis & sincerioribus libris oppugnaverant sanctissimi tres Episcopi Avitus Viennensis, Fulgentius Ruspentis, & qui Synodo isti præsedit Cæsarius Arelatenus, cui interfuerunt octo viri optimates & illustres, Petrus Maccellinus Præfectus Prætorii Galliarum atque Patricius, Syagrius, Opilio, Pantagathus, Deodatus, Cariatto, Marcellus, & Namatius, qui post tredecim Episcopus subscripserunt, Decio juniore Consule. Sic vero præfatur Antistites: *Cum ad dedicationem Basilicæ, quam Illustrissimus Præfectus & Patricius filius noster Petrus Maccellinus, Felix Liberius in Arausica civitate fidelissima devotione construxit, Deo propitiante, & ipso invocante convenissemus, & de rebus quæ ad Ecclesiasticam regulam pertinent inter nos spiritualis esset oborta collatio, pervenit ad nos, esse aliquos qui de gratia & libero arbitrio per simplicitatem minus caute, & non secundum Catholicæ fidei regulam sentire velint. Unde id nobis secundum admonitionem, & auctoritatem sedis Apostolicæ justum ac rationabile visum, ut pauca capitula ab Apostolica nobis sede transmissa, quæ ab antiquis Patribus de sanctarum Scripturarum voluminibus in hac præcipue causa collecta sunt, ad docendos eos, qui aliter, quam oportet, sentiunt, ab omnibus observanda, proferre, & manibus nostris subscribere deberemus, quibus lectis, qui hucusque non sicut oportebat de gratia & libero arbitrio credidit, ad ea quæ fidei Catholicæ conveniunt, animum suum inclinare non differat. Ex hac præfatione (quæ*

certe præcessit Bonifacii epistolam hujus Synodi approbaticam) colligitur evidenter, eos, qui contraria sequentibus Synodi definitionibus senserant, vel docuerant, contra fidei Catholicæ regulam errasse. Id enim Patres Arausici fidenter declarant, antequam Bonifacius Papa suum sensum publico decreto aperuisset.

2. Can. III. *Si quis ad humanam invocationem gratiam Dei dicit conferrî, non autem ipsam gratiam facere, ut invocetur a nobis, contradicit Isaiæ Prophetæ, vel Apostolo dicenti: Inventus sum a non querentibus me, palam apparui his qui me non interrogabant.*

Semipelagiani seu Massilienses quamvis contra Pelagianum dogma gratiam Dei ad salutem assererent necessariam, attamen in hominis arbitrio semina quædam, & dispositiones ad evocandam Dei gratiam collocabant, scilicet desiderium salutis, & libertatem naturalem & instam orandi, quibus rebus quemlibet hominem propriis & naturalibus viribus relictum gratiam promereri, & ad se elicere dicebant: ut ex epistolis constat Prosperi & Hilarii, quibus Augustinum admonent ingruentis in Gallia istius hæresis.

3. Can. IV. *Si quis ut a peccato purgemur, voluntatem nostram Deum expellere contendit, non autem etiam ut purgari velimus, per Spiritus sancti infusionem & operationem in nos fieri consuetur, resistit Spiritui sancto per Salomonem dicenti: Preparatur voluntas a Domino; & Apostolo salubriter predicanti: Deus est qui operatur in nobis velle & perficere pro bona voluntate.*

Sanctus Ecclesiæ Doctor, & divinæ gratiæ propugnator insignis Augustinus, gratiæ vim & efficacitatem sic describit in libro de gratia Christi c. 10. *Sed nos hanc gratiam volumus isti fateantur, quæ futura gloriæ magnitudo non solum promittitur, sed etiam creditur, & speratur; nec solum revelatur sapientia, sed etiam amatur: nec solum suadetur omne quod bonum est, sed & persuadetur. Hanc debet Pelagius gratiam confiteri, si vult non solum vocari, sed etiam esse Christianus. Vis illa quidem quam Lutherus invexit, quæ humanam voluntatem necessitate adigat, accenda prorsus est a Christi gratia, solaque illi tribuenda virtus, & efficacia, cui possit humana libertas dissentire, si velit: ut definit Synodus Tridentina sess. 6. can. 4. Idemque docet Augustinus, qui memorato superius libro, aliisque permulis locis asserit, gratiam Christi victricem suam semper fortiri effectum; ad eam de eadem victrice in lib. de prædestinatione Sanctorum c. 8. hæc asseverat: *Gratia, quæ Dei benignitate humano cordi infunditur, a nullo duro corde respuitur, cum ad hoc detur ne duritiem auferat cordis. Idem tamen lib. de spiritu & littera luculenter docet cap. 33. integram sub gratiæ ductu fervari hominis libertatem his verbis: Profecto & ipsum velle bonum Deus operatur in homine, & in omnibus misericordia ejus prevenit nos: consentire autem vocationi Dei, vel ab ea dissentire, sicut dixi, propria voluntatis est. Nos vero errorem illum prorsus averfamur, qui voluntarium cum libero ita confundit, ut ipsam necessitatem, quam non repugnat esse quandoque voluntariam, cum libertate studeat conciliare, quæ tamen revera indivulse coheret cum indifferentia ad res oppositas, sive contrariæ sive contradictoriæ. Estque doctrina Augustini, Hieronymi, & Thomæ: Ait enim Hieronymus contra Jovinianum lib. 2. *Liberi arbitrii nos condidit Deus, nec ad virtutes nec ad vitia necessitate trahimur: alioquin ubi necessitas est, nec æmmatio, nec corona est. Istud Hieronymi cæsum refert Augustinus lib. de natura & gratia cap. 65. & approbat ut verissimum. Idemque lib. 3. de liber. arbit. cap. 1. confert motum lapidis naturæ impulsu dentium cadentis, cum motu animi, quo relicto incommutabili bono, ad inferiora dilabimur; & nos dissimiles in hoc esse docet, quod lapis naturæ impulsu deorsum movetur, nec in potestate habet lapis hunc motum cohibere; cum tamen animus possit motum cohibere, quo superioribus desertis ad interiora demittitur. Idemque lib. de gratia & libero arbitrio, quem pro concilianda gratia cum nostra libertate composuit, postquam verba Scripturæ sacræ retulit: *Apposui tibi ignem & aquam, ad quodcumque volueris, extende manum tuam. In conspectu hominis vita & mors, quodcumque placuerit dabitur eis.* Hæc subjungit cap. 2. *Ecco apertissime expressum videmus humana mentis arbitrium liberum.* Angelicus autem Doctor pluribus sæculis ante constitutiones Summorum Pontificum Innocentii X. & Alexandri VII. docuerat propositionem istam, quod voluntas necessitate, sine ulla tamen coactione mota, sic alicujus meriti capax: esse simul fidei Catholicæ contrariam, & subvertere omnia principia Philosophiæ moralis; tolli enim***

li enim per eam necessitatem, liberum arbitrium, & de- liberationem, & exhortationem & præceptionem, & laudem, & penam, & vituperium, quasi 6. de malo, act. 1.

Can. VI. Si quis sine gratia Dei credentibus, volentibus, desiderantibus, conantibus, laborantibus, vigilantibus, studentibus, petentibus, querentibus, pulsantibus misericordiam nobis divinitus conferri dicit, non autem ut credamus, velimus, vel hec omnia sicut oportet fieri, agere valeamus per infusionem & inspirationem Spiritus sancti in nobis confiterur, & aut humilitati, aut obedientia humana subjungit gratia adiutorium, nec ut obedientes & humiles simus, ipsius gratia donum esse consensit, resistit Apostolo dicenti: Quia habes, quod non accepisti Es gratia DEI sum id quod sum.

Can. VII. Si quis per nature vigorem bonum aliquid, quod ad salutem pertinet vita aeterna, cogitare, ut expedit, aut eligere sive salvari, id est Evangelica prædicationi consentire posse confirmat absque illuminatione & inspiratione Spiritus sancti, qui dat omnibus suavitatem in consensiendo, & credendo veritati, heretico fallitur spiritu, non intelligens vocem Dei in Evangelio dicentis: Sine me nihil potestis facere; & illud Apostoli: Non quod idonei simus cogitare aliquid a nobis, sed sufficientia nostra ex DEO est.

4. Can. XII. Tales nos DEUS amat, quales futuri sumus ipsius dono, non quales sumus nostro merito.

Depromptus est ex Augustini ep. 105. ad Sixtum. Docere intendit sancta Synodus, neminem quantumvis iustum promereri posse suam ad æternam vitam prædeterminationem; seu quod eodem recidit, finalis perseverantiz donum. Quod quidem (ut loquitur Concilium Tridentinum sess. 6. cap. 13.) diuina haberi non potest nisi ab eo, qui potens est eum, qui stat, statuere, ut perseveranter stet: & eum qui cadit restituere. Fulcitur item canone isto mere gratuita in æterno Dei proposito prædeterminatione. Hinc enim dependet series omnis gratiarum bonorumque operum, quibus æterna vita paratur. Efficax namque intentio finis invehit secum omnia media, sine quibus non attingitur finis: & quisquis terminum certo intendit, eadem intentione viam inquit, qua necessario eundem sit ad terminum. Sunt itaque prædeterminationis effectus, nullatenus vero prædeterminationis causa omnes gratiarum efficaces, & ex his procedentia bona opera, & quod non cadit sub merito perseverantiz donum. Eoque sensu prædicat Apostolus Rom. 8. Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum his, qui secundum propositum vocati sunt Sancti. Quod sane propositum Dei sic ibidem docet Augustinus in exposit. epist. ad Rom. exposit. 55. & in lib. de bono perseverantiz cap. ult. & lib. de prædest. Sanct. cap. 15. & epist. ad Sixtum 105. & alibi passim, non fundari super futuris meritis, sed ex opposito ista inniti æterno Dei proposito ut fonte, & causa ex qua promanant. Unde prosequitur Apostolus ibid. Quos enim præscivit, illos prædestinavit conformes fieri imagini Filii sui, ut sit ipse primogenitus ex multis fratribus. Sane sicut primogenitus Filius Dei, de quo sic testatur Apostolus Rom. 1. Prædestinatus est Filius Dei in virtute, sine ullis humanitatis illius præcedentibus meritis electus est ad hoc, ut in personam Verbi assumeretur; ita quicumque ad vitam prædestinantur æternam, id beneficium debeant electionis suæ non propriis virtutibus ac meritis, sed gratuite Dei electioni ac proposito, quo ipso prorsus immeritos se iuxit a massa damnationis, in qua inclusi una cum reprobis erant. Quo eodem sensu tum respectu prædeterminationis ex proposito, tum necessitatis gratiarum prævenientis, sic suam ad Romanos epistolam prosequitur Paulus: Non est volentis nec currentis, sed miserentis Dei. Quod Apostolicum effatum præclare Augustinus dilucidat in Enchiridio cap. 32. Si propterea dictum est, non esse volentis neque currentis, sed miserentis Dei: quia ex utroque fit, id est ex voluntate hominis, & misericordia Dei; tanquam diceretur, non sufficit sola voluntas hominis, si non sit etiam misericordia Dei: non ergo sufficit misericordia Dei, si non sit etiam voluntas hominis: quia id voluntas hominis sola non implet. Cur non & e contrario recte dicitur, non miserentis est Dei, sed volentis hominis; quia id misericordia sola Dei non implet Porro si nullus Christianus dicere audebit, non miserentis est Dei, sed volentis est hominis, ne Apostolo apertissimo contradicat, restat ut propterea recte dicitur intelligatur, non volentis, neque currentis, sed miserentis est Dei, ut totum Deo detur, qui hominis voluntatem bonam, & præparat adjuvandam, & adjuvas præparatam. Hoc scilicet innuens, nullum esse bonæ voluntatis meritum nisi præveniente & adjuvante Deo. Similia habet Augustinus lib. 1. ad Simplicianum, q. 2.

juxta sententiam Apostolicam: Quid habes, quod non accepisti Si autem accepisti, quid gloriaris quasi non accepisti 1. Cor. 4.

5. Can. XIV. Nullus miser de quacunque miseria liberatur, nisi per DEI misericordiam præveniat, sicut Psalmista dicit: Misericordia eius præveniet me. Es: Cito anticipent nos misericordia tua Domine.

Canonem illum Synodus edidit, ut antidoti loco esset adversus Massiliensium errorem, quem his verbis Prosper epist. ad Augustinum prodit: Ad hanc gratiam, qua in Christo renascimur, pervenisse credimus, per naturalem scilicet facultatem petendo, querendo, & pulsando: & ideo accipiat, & ideo inveniat, & ideo introeat, quia bono natura bene usus est, ut ad istam salvandam gratiam initialis gratie ope meruerit pervenire. Sed his egregie respondet Augustinus de bono perseverantiz c. 23. Ubi intelligimus & hoc ipsum esse donum Dei, ut veraci corde, & spiritualiter clamemus ad Dominum: Attendant ergo quomodo falluntur, qui putant esse a nobis, & non dari nobis ut petamus, queramus, & pulsemus: & hoc esse dicunt quod gratia præceditur merito nostro, & sequatur illa; cum accipiamus petentes, & inveniamus querentes, aperianturque pulsantibus. Nec volens intelligere, etiam hoc divini muneris esse, ut oremus, hoc est petamus, queramus, atque pulsemus.

Can. XVI. Fortitudinem Gentium mundana cupiditas facit; fortitudinem Christianorum Dei caritas facit, que diffusa est in cordibus nostris, non per voluntatis arbitrium, sed per Spiritum sanctum, qui datus est nobis, nullis meritis gratiam prævenientibus.

Desumptum est ex Opere Augustini contra Julianum lib. 1. num. 83. & ex ejusdem libro de Patientia cap. 17.

6. Can. XVII. Debetur merces bonis operibus si stant; sed gratia, que non debetur, præcedit ut fiant.

Hinc igitur mirabili nexu copulantur gratuitum, & meritorium; quia hominis meritum a gratia Christi præceditur ac prævenitur, atque ex ejus gratuita bonitatis fonte dimanat.

Can. XIX. Natura humana, etsi in illa integritate, in qua condita est, permaneret, nullo modo seipsam Creatore suo non adjuvante servaret. Unde cum sine gratia DEI salutem non possis custodire, quam accepisti, quomodo sine gratia Dei poteris reparare, quod perdidisti?

Desumptum est ex Augustini epist. 108. Cui doctrinæ de actualium auxiliorum ad habitualement gratiam necessaria adjunctione, suffragatur aliud ejus testimonium lib. de corrept. & grat. cap. 13. Si autem hoc adiutorium vel homini, vel Angelo, cum primum facti sunt, defuisset, quoniam non talis natura facta erat, ut sine divino adiutorio posset manere, si vellet, non utique sua culpa cecidissent: adiutorium quippe defuisset, sine quo manere non possent. Qua Augustiniana doctrina funditus evertitur Michaelis Baji dogma, hominem peccare in eo etiam quod evitare non possit. Et stabilitur species illa gratiarum, que sufficiens dicitur, cum certum sit, illud adiutorium Angelis qui lapsi sunt, & Adamo post primam gratiam collatum, pertinere ad gratiam actualem, non tamen efficacem; quia illi non perstitit in gratia cum illo auxilio, ergo ad sufficientem, quatenus cum illo potuissent, & culpam & ruinam evadere.

Can. XX. Multa in homine bona sunt, que non facit homo; (cujusmodi sunt gratiarum omnes prævenientes) multa autem bona facit homo, que Deus non præstat, ut faciat homo.

Erutum est ex Augustini lib. contra duas epist. Pelagii cap. 8.

7. Can. XXII. Nemo de sua habet nisi peccatum & mendacium.

Ex ejusdem tract. 5. in Joann. habet quidem homo gratiam, non ex se tamen, sed ex divina bonitate, secundum Apostolum dicentem Rom. 11. 6. Si autem gratia, jam non ex operibus: alioqui gratia jam non est gratia. Et sapienter ait Augustinus epist. 143. ad Julianam viduam virginis Demetriadis matrem: Nec moremini quia dicimus, & vestra esse, & ex vobis non esse; nam & panem quotidianum dicimus nostrum, sed tamen addimus, da nobis. An vero quando Apostolo dicente audieris homo, Quis enim se discernit? Responsurus est, bona voluntas

Intas mea, fides mea, justitia mea & non continuo, quod sequitur, auditurus. Quid enim habes quod non accepisti? Si autem accepisti, quid gloriaris quasi non acceperis? Quis enim vos ab illa ex Adam massa mortis perditionisque discernis. Nonne ille qui venit querere & salvare quod perierat? Luc. 9. 10.

Idiplum frequenter ingerunt & inculcant sacre pagine, Joann. 5. *Sine me nihil potestis facere.* Quo loco Augustinus ita admonet: *Ne quisquam putaret, saltem aliquem parvum fructum posse palmitem ferre, cum dixisset hic fert fructum multum; quia sine me, non ait, parvum potestis facere, sed nihil potestis facere. Sive ergo parvum, sive multum, sine illo fieri non potest sine quo nihil fieri potest.* Hæc sanctus Doctor ad Evangelicam comparationem palmitis a vite succisi, vel evulsi, qui fructificare nullatenus potest. Hæc tamen intelligenda de fructibus & operibus æternam ad vitam conducentibus. Aliterque sentiendum de temporali fructu quarundam virtutum; quæ sine divinæ gratiæ influxu laudes quidem transitorias temporariamque mercedem indubie merentur; sed non æterna præmia, cum ab ipsis peccatoribus fiant rationi & honestati consentanea: ut cum quis miseratione ductus, divina tamen gratia destitutus, stipem pauperi erogat, aut honestate ductus honorem & obsequium parentibus defert, aut amore patriæ contra hostes præliatur, sive affectu justitiæ suum cuique attribuit: circa enim hujusmodi actus suam diversis locis mentem aperit Augustinus: ut quum hæc edidisset lib. de spiritu & littera cap. 27. *Etiams impiorum nec Deum verum veraciter jusseque colentium quadam falsa legi, vel audiri, que secundum justitiæ regulam non solum vituperare non possumus, verum etiam merito recteque laudamus.* Deinde c. 28. ita prosequitur: *Veruntamen quia in anima humana non usque adeo imago Dei terrenorum affectuum labe detrita est, ut nulla in ea velut lineamenta extrema remanserint, &c. Sicut non impediunt a vita æterna justum quadam peccata venialia, sine quibus hæc vita non ducitur: sic ad salutem æternam nihil profunt impio aliqua BONA OPERA, sine quibus difficillime vita cujuslibet pessimi hominis invenitur.* Franciscus Sylvius in Academia Duacena Regius & ordinarius Professor in 1. 2. q. 109. art. 2. istud præfert Theologiæ Lovaniensis Facultatis decretum ad requisitionem Episcopi Cremonensis per utramque Germaniam Apostolici Nunciæ editum: *Non sic omnia bona principia evulsa sunt, ut liberum arbitrium sine gratia Dei adjutorio non nisi ad peccandum valeat. Multa quippe sunt, qua vel ad humanos usus utiliter, vel ad excolendos ornandosque vitæ mores laudabiliter, vel ad respublicas constituendas industrie prudenterque prolata sunt; eaque, in quantum ejusmodi sunt, peccata censerit nullo modo recte possunt. Quocirca quod ex solis natura viribus, non ex illa per Christum gratia speciali ortum bonum opus agnoscens, minime is cum Pelagio sentire hæc in parte, seu Pelagianæ heresi errare & labi dicendus est, sed perspicaci acquiescere veritati.*

Negotium facessere fortasse posset, quæ videtur apprensens contradictio inter istum Arausicanum canonem, *Nemo de suo habet nisi peccatum & mendacium:* & exactam per summorum Pontificum S. Pii V. & Gregorii XII. decreta condemnationem hujus propositionis: *Liberum arbitrium sine gratia Dei adjutorio non nisi ad peccandum valet.* Verum nulla hic inest contradictio, si mentem & verba tum canonis Arausicani, tum Bullæ Pontificiæ, rite perpendas. In canone namque Arausicano voces istæ, *Nemo de suo,* excludunt id omne, quod Deum qualitercumque auctorem habet, sive in ordine naturæ, sive in ordine gratiæ; quæcumque enim facit Deus, non nisi bona sunt; solum autem peccatum est quodcumque a demonibus vel hominibus proficiscitur, dum bonis Dei operibus sua privata malitia abutuntur. Deus enim solus est naturarum & gratiæ conditor, solusque liberi arbitrii (quod utique bonum est) auctor; peccatum vero qualecumque sit, nihil aliud est quam abusus liberi arbitrii. Solum igitur quod superest malum, id omne est, quod Deum non habet auctorem, concupiscentia scilicet & peccatum, quæ a Diabolo sunt, ab Adam ejusque posteris. Atque ita verissimum est istud Arausicanum effatum: *Nemo de suo habet nisi peccatum & mendacium:* verissimum patiter est, hominem etiam in statu naturæ corruptæ operantem secundum leges rationis & honestatis, non peccare: quia omnis recta ratio, & omnis morum honestas, a Creatoris omnis tam naturalis quam supernaturalis boni originem ducit. Si ergo qualecumque Dei bonum ab homine subducas, nihil in homine proprium supererit nisi peccatum & mendacium. Sed si bonum Dei spectes cum hominis voluntate conjunctum, homo erit liber ad malum & ad bonum opus; & ad istud quidem sive ad naturale ac morale, si ductum rationis & communis honestatis sequitur in ordine naturæ: nec tamen

inde ullam supernaturalem mercedem assequetur, aut merebitur. Sed si divina gratia præventus in actiones exurgat superioris dignitatis & sublimioris meriti, æternam & cælestem vitam sibi parabit, ad quam nullæ asfurgate possunt naturæ vires. Hoc sensu præclare canonem Arausicanum exponunt & elucidant Etlus in 2. sent. dist. 26. §. 16. Sylv. in 1. q. 109. art. 3. & Suarez lib. 1. de necessit. grat. c. 21. At vero in propositione damnata hæc voces, *Sine Dei adjutorio,* perinde sonant ac si liberum arbitrium gratia Spiritus sancti destitutum, operans tamen per naturæ vires, quas non a se, sed ex Deo habet & per generalem Dei concursum, & secundum dictamen ac ductum rationis, quam Deus naturæ auctor homini indidit ac impressit, non nisi ad peccatum valeat; etiam adulterio, furto, incontinentiæque reluctetur, si oppellum erigat, si aliena nequitia vexatum tueatur, si egenos relevet, si miseris opituletur ex justitiæ vel pietatis affectu. Hæc ita concepta propositio hominem, qui parte est laudabilis, injusto damnat, ipsique divinæ providentiæ atrocem irrogat injuriam, hominem hæc ipso punienti, quia divinis præceptis pro præsentibus, quas habet viribus, obtemperare conatur: ut minime sciam utrum Democriti cachinnis, an potius Heracliti lacrymis excipienda sit illa Pontificiis decretis proscripita propositio. At vero Arausicanus iste canon quæcumque Dei bona sunt, seorsim educens & seponens, Deum ipsum utpote bonorum omnium fontem magnificat; hominem vero in se uno spectatum justissime deprimit: sic enim spectatus nihil aliud in se conspicit præter peccatum & mendacium, quæ sola de suo habet: ut per sui notitiam atque despectum, Deo placere incipiat, qui pauperem omnem superbum, ut docet Ecclesiasticus, exorsum habet.

8. Can. XXV. *Aliquos divina potestate ad malum prædestinatos esse non solum non credimus; sed etiam si sint, qui tantum malum credere velint, cum omni detestatione illis anathema dicimus.*

Hæreticis assuetum est affingere Catholicis falsa dogmata, ut sanam eorum doctrinam in odium & contemptum adducant. Sic Nestoriani Cyrillum criminabantur esse Appollinris sectarium. Eutychni quoque orthodoxos, qui distinctas & inconfusas in Christo naturas asserbant, Nestorianæ hæresis insimulabant. Et olim Ariani, qui diversas attribuebant singulis divinis personis essentias, & naturas, Catholicos sibi adversantes Sabellianæ hæresis calumnia, unicum in Deo personarum aliterentis, impetebant. Simili vetricie Faustus Reginus Episcopus, eique contaneus Gennadius, ex inconvulsa Sancti Augustini doctrina falsas & male coherentes eliciebant consequentias, quas falso Augustini discipulis ascribebant, eisdemque Prædestinacionum hæreticorum nuncupatione nitebantur infamare. Istam calumniam ut amolirentur Arausicani Patres, canonem istum ad præcedentes addiderunt. Magister Florus nomine Lugdunensis Ecclesiæ, cujus erat ipse Episcopus, librum olim etudium composuit in Augustinianæ doctrinæ patrocinium, in quo negat fuisse ullam Prædestinacionum hæresim, nihilque aliud esse præter commentum a Fausto Semipelagiano per imposturam Catholicis affictum. Potuit quidem hæc macula Lucidii Presbyteri aut Goteschalchi animis infidisse, si sit habenda fides Fausto & Hincmaro, non tamen ante Lutheri tempora in hæreticam societatem coaluit.

9. Denique secundum sanam ab Augustino traditam doctrinam divinis Scripturis conformem, & ab Ecclesiâ probatam, duas distinguere opus est in Deo tum voluntates, tum vocationes, circa æternam hominum salutem; unam quidem, quam Joannes Damascenus vocat antecedentem, qua Deus vult omnes & singulos homines etiam post Adam lapsum salvos fieri, ad quam voluntatem reducitur etiam passio, & redemptio Christi pro omnibus & singulis citra ullius exceptionem hominibus. Altera vero Dei voluntas seu vocatio consequens dicitur: Atque hæc cum sit absoluta & effectiva, suo nunquam frustratur effectu, neque omnes prorsus homines includit, sed duplex dumtaxat eorum genus: inter quos aliqui justitiam, & gratiam temporaneam consequuntur quidem, ad æternam vero non pertingunt: aliis vero donum indulgetur perseverantiæ finalis; atque soli isti salutem consequuntur æternam. Hæc pertinet istud Christi propositum: *Multi sunt vocati, pauci vero electi,* Matth. 20. necnon parabola invitatorum ad nuptias, quorum aliqui tamen ad convivium invitati, non accesserunt, alii venientes ad convivium nuptiale distubuerunt. Ad hanc rem insignis extat Augustini locus lib. de prædest. Sanct. cap. 16. *Vocat enim Deus (inquit) prædestinatos multos filios suos, ut eos faciat esse membra præde-*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

8. Denique ut nonnihil lucis a nostris etiam veteribus Jurisprudentiæ studiis asciscam: Quemadmodum delegatus Judex nihil habet potestatis, nisi quatenus & quantum a delegante suo ordinario Judice fuerit collatum, juxta l. i. §. fin. ff. de offic. ejus cui mand. est jurisdictione. &c. de causis, &c. in litteris, de offic. Jud. delegat. sic etiam libertas humana omnis supernaturalis boni prorsus est incapax, nisi quatenus divini Spiritus prævia motione collatum ei fuerit. Præterea quemadmodum singuli homines domini afferuntur ejus rei, quam in communi possident, l. in re communi, ff. de servitut. urb. præd. & l. Sabinus, ff. communi divid. & l. servi electioni, ff. de legat. 1. Similiter sanctæ hominum operationes communiter ascribuntur Divinae gratiæ tum prævenienti, tum adjuvanti, simulque libero arbitrio, atque ab utrisque producuntur; hoc tamen discrimine, quia liberum hominis arbitrium penitus sterile, atque incapax est tam nobilis productionis, nisi prius Divina gratia motum & excitatum.

9. Operæ vero præiuncta haud exiguum faciam, professendo præfationem decem capitum, quæ primæ Cælestini Pontificis ad Galliarum Episcopos epistolæ in collectione Dionysii Exigui subjiciuntur, sub hac inscriptione: *Præfationum Sedis Apostolicæ Episcoporum auctoritates de gratia Dei & libero voluntatis arbitrio.*

Quia nonnulli, qui Catholico nomine gloriantur, in damnatis hæreticorum sensibus, seu pravitate, seu imperitia demerentes piissimis disputatoribus obviare præsumunt, & cum Pelagium atque Cælestium anathematizare non dubitent; magistris tamen nostris quasi necessarium modum excesserint, obloquantur, eaque tantummodo sequi & probare præsumunt, quæ sacratissima beati Apostoli sedes Petri contra inimicos gratiæ DEI per ministerium Præsulum suorum sanxit & docuit. Necessarium igitur fuit diligenter inquirere, quid rectores Romana Ecclesiæ de hæresi, quæ eorum temporibus exorta fuerat, judicaverint, & contra nocentissimos liberi arbitrii defensores, quid de Gratia Dei sentiendum esse censuerint: ita ut etiam Africanorum Conciliorum quasdam sententias iungere, quas utique suas fecerunt Apostolici Antistites, tum probarent. Ut ergo plenius, qui in aliquo dubitant, instruantur, constitutiones sanctorum Patrum compendioso manifestemus indiculo. Quod si quis non minimum est contentiosus, agnoscat omnium disputationum connexionem ex hac subditarum auctoritatum brevitate pendere, nullamque sibi contradictionis superesse rationem, si cum Catholicis credat & dicat.

Hoc loco collocanda fuissent integra decem auctoritatum capita, sed ne ultra præscriptum modum opus istud exeresceret, summas ac titulos sententiarum hic apponere satis erit.

I. Quod Adam omnes homines læserit, nec quemquam nisi gratia posse salvari.

II. Quod nemo sit bonus suis viribus, nisi participatione ejus qui solus est bonus.

III. Quod nisi gratia Dei continua juvemur, insidias diaboli superare non possumus.

IV. Quod per Christum libero bene utamur arbitrio.

V. Quod omnia Sanctorum merita dona sint Dei.

VI. Quod omnis sancta cogitatio, & motus pie voluntatis, ex Deo sit.

VII. Quod gratia Dei non solum peccata dimittat, sed etiam adjuvet, ne committantur, & præstet ut lex impleatur, non sicut ait Pelagius facile, quasi sine gratia Dei difficilius possit impleri.

VIII. Quod præter statuta sedis Apostolicæ omnes orationes Ecclesiæ Christi gratiam resonant, qua genus humanum ab æterna damnatione reparatur.

IX. Quod gratiam Dei etiam baptizantium testatur instituta purgatio, cum exorcismis & exsufflatione spiritus ab eis abiguntur immundi.

X. Quod profundiores questiones nec contemnendæ sint, nec penitus asserendæ.

HÆRESIS PELAGIANÆ

atque Semipelagianæ historica & Theologica delineatio.

Pelagius natione Scotus, professione monachus, doctrina hæreticus, gratiæ Christi adversarius, omnium operum merita soli humanæ naturalique libertati accepta ferens, omnemque originis peccatum prorsus abnegans, accito sibi Cælestio discipulo, magnam pervagatus est Orbis terræ partem, ut hæreses suas passim disseminaret: iuncta cum Rufino Presbytero & Joanne Jerosolymitano Episcopo ambobus Origenistis sanctique Doctoris Hieronymi æmulis adversariisque societate, se Mo-

nasterio quodam Jerosolymitano inclusit, ut quoscunque posset, tum monachos, tum seculares, suorum dogmatum contagio pervorteret. Hujus lapsus & apostasiam S. Joannes Chrysostomus Arabissus, quod est Armenia oppidum, quo fuerat injuste relegatus, morti jam proximus flebiliter lamentatur epist. 4. ad Olimpiadem Diaconissam, *ὀπίθρα ἰλυσσα ἐπίθ Πηλαγίου τῷ μοναζήσαντι. ἰνὴν τὸν τῆς αἰῶνος ἐπίθ τῆς αἰῶνος αἰῶνος τῆς αἰῶνος, ἰθὺς ἀδελφὸς ἐν τῶν τῶν ἀρετῶν ἀμαρτανίῳ ἢ κατὰ τὴν ἰθὺς αἰῶνος ἰνὴν τῆς αἰῶνος. De Pelagio monacho gravi dolore affectus sum. Cogita igitur quantum coronis digni sint, qui forti animo in acie steterunt, cum viros pio sanctoque tanta cum tolerantia viventes abripi, atque in fraudem trahi videamus.*

Cælestius vero Africam iisdem erroribus inficere conatus est. Hic primus ann. 412. Carthagenis Concilio damnatus est accusante Paulino Carthagenis Diacono. Paulo post Eros Arclatenis & Lazarus Aquensis Episcopi Gallicani Pelagium hæresis criminari sunt apud Synodum Diospolitam quatuordecim Palæstinæ Episcoporum, in qua Pelagius Patres elusit prava sua dogmata mendaciter dissimulando. Id factum ann. 415. deinde seq. ann. 416. Provincialia duo in Africa celebrata sunt Concilia. Unum quidem Carthagine, cui præsedit Aurelius universæ Africæ Primas. Alterum Milevi in Numidia Præside Sylvano, cui Augustinus interfuit. Ex Carthagenis Synodice ad Innocentium Papam transmissæ sunt, errores arguentes Cælestii & Pelagii. Ad has anno insequente 417. respondit Innocentius, qui ambos hæresiarchas Ecclesiæ communionem submovit. Cælestius Romam expurgandi sui causa commigravit ad Zosimum, qui nuper vita sancto Innocentio infectus fuerat, cumque ficta professione decepit. Eodemque tempore Pelagius transmissis ex Palæstina subdolis litteris, simulque Prælius alteris, a quo, vita sancto Joanne, Jerosolymitana regebatur Ecclesiæ: qui simul omnes Zosimum Papam ita percusserunt, ut acriter adversus Africanos Patres necnon Lazarum, & Erossem succensuerit. Sed perspecta demum veritate per Africanorum industriam, ipsoque sibi sceleris conscio Cælestio clam Roma delapso, tum hic ipse, tum Pelagius damnationis sententia ab Apostolica Sede feriuntur anno 418. Mox Honorius Imperator pridie Calendas Majas ambos hæresiarchas eorumque affectas suo proscripuit edicto, eoque mense & anno accepto ab Zosimo responso plenaria Africæ Synodus indicta ducentorum tredecim Antistitum, ut testatur Prosper, canonicis octo Pelagianam hæresim damnavit: quos vulgo tribuunt Milevitano Concilio, etsi Milevitanum istud nihil contra hæreses procederit. Et paullo post Cælestinus Pontifex canones istos sub Carthagenis Concilii nomine in sua citavit epist. ad Episcopos Gallicæ can. 7. Qui etiam attribuuntur Concilio Milevitano, non priori, sed secundo. Alii attribuuntur Concilio plenario Carthagenis anni quadragesimi octavi octavi sub Zosimo. Errore compilatorum factum est, ut duo Milevitana Concilia in unum confusa fuerint, ut sagaciter advertit Baronius: in quorum primo nullum editum decretum fuit circa hæresim Pelagianam, quæ nec dum plene tunc innotuerat. Duo vero præcedente universæ Ecclesiæ Innocentio habita sunt Milevi in Africa Concilia, quæ est Numidicæ civitas. Primum sane sub Primatu Xanthippi Arcadio & Honorio quintum Consulibus. ann. Domini 402. qui fuit Innocentii Papæ primus. Alterum sub Sylvano Numidicæ Primate, Theodolio septimum & Palladio Consulibus, anno Domini 416. Pontifice pariter Innocentio anno sedis ejus 15. in quo Pelagiana hæresis damnata est. Præfatio secundæ Milevitane Synodo præfixa ad hanc minime pertinet, sed hæc ex priore Milevitana translata fuit, ut Baronius observavit.

Ursorius Monachus & Presbyter Gallicanus Nestorianæ hæresis præluserat, duplicem attribuendo personam Christo, divinam & increatam, alteram cum ejus humanitate creatam: secundum quam solum illum predicabat Virginis Mariæ Filium. Alteram quoque sectabatur Pelagii hæresim, nihil divinæ gratiæ, sed hominis duntaxat libertati ad salutem omnia referens accepta, ut de ipso tradunt Cassianus libr. 1. de Incarnatione cap. 5. Facundus Hermianensis Episcopus lib. 1. de tribus capitulis & Gennadius. Damnatus & exclusus ab Ecclesiis Gallicanis, in Africam trajecit, ubi ab Augustino Hipponensis ad fidem ex utroque errore conversus supplicem libellum emendationis suæ ad Gallicanas Ecclesias transmissit cum litteris Aurelii Augustini, aliorumque Africanorum Patrum ad Proculum Massiliensem aliosque Gallicæ Præsules.

Concilium Carthagenense sub Innocentio Papa, in quo primum Cælestius urgente Paulino Diacono convictus est Pelagianæ hæresis, paucis exceptis, quæ sanctus refert Augustinus, interdidit. Ejus loco neoterici quidam sibi

ibi gratulantur eruisse se ex veteri quodam Palatino volumine nescio quod obscurissimi scriptoris Marii Mercatoris commonitorium, compendiosam tradens hæresis Pelagianæ historiam quasi auri thesaurum, sed vere (ut est in proverbio) thesaurum carbonarium ex schedis erutum viri clariss. Lucæ Holstenii, cujus narrationibus multa veterum illius sæculi testimonia multo majoris auctoritatis contradicunt, quæ paullo post referentur. In primis admonitor iste scribit, Pelagium ante vastationem urbis Romæ commentarios in Apostolum Paulum edidisse. Edidit quidem, sed haud ita proptere. Si enim jam edidisset, non omisissent Eros & Lazarus ea ipsa loca, quorum meminit Mercator, eidem obijcere, quæ profert adversus ipsum eruta ex ejus commentariis in epistolam ad Romanos, ex quibus Pelagiana industria non ita se facile potuisset expedire. Eaque quemadmodum & reliqua objecta in Palæstina Synodo recensuisset Augustinus in suo de gestis Pelagii opere.

Affirmat communiter Cælestium Carthaginensi Concilio convictum atque damnatum provocasse ad Innocentium Papam, cum vero ex ejus officio esset suam prosequi appellationem, in Asiam navigasse Ephesumque contendisse, sacerdotique ambivisse dignitatem, qua tamen frustratus est. Et post aliquot annos Constantinopolim petiisse, ibique ab Attico Patriarcha ejus hæresim detectam fuisse, de qua ad multas Ecclesias litteras commonitorias scripserit: tandemque Cælestium Romam concessisse, ut interruptam appellationem prosequeretur: Ubi summum Pontificem Zosimum, qui de mortuo Innocentio successerat, falsa professione decipit, & contra Carthaginenses irritavit, qui etiam litteras querelarum plenas ad Patres Carthaginenses transmisit. Isti vero ad Zosimum rescribentes Cælestii fraudes referunt; quibus permotus Pontifex accedente occulta suspectaque Cælestii evasione, hæreticum tandem damnavit. Impetravitque ab Imperatoribus Theodosio & Honorio rescriptum damnationis & proscriptionis contra Pelagium & Cælestium, & quoscunque horum Assetas. At fieri non potuit, ut cum Carthaginense Concilium, ex quo appellaverat Cælestius, conclusum fuerit sub finem Pontificatus Innocentii, cui brevi suffectus Zosimus est tenuitque Apostolicam Sedem anno uno & septem mensibus, ut omnibus comperturn est, intra id breve tempus Cælestius in Asiam commigravit, Ephesi resederit, indeque POST ALIQUOT ANNOS, ut refert Commonitor, Constantinopolim adierit, ejusque ab Attico Patriarcha detecta hæresis fuerit, moxque Cælestius Romam profectus fuerit, Zosimum redintegrata lite deceperit fraudulentis artibus. Ipse vero Papa ad Africanos reprehensionis litteras scripserit. Isti vero ad Zosimum rescripserint, quorum receptis litteris malam Cælestii fidem referant, eumque condemnandum esse duxerit. Insuper edictum a duobus Augustis procul invicem distantibus impetraverit. Hæc omnia locis admodum remotis ultro citroque gesta, superadditis insuper MULTIS ANNIS, intra unius anni & septem mensium interstitium nullatenus fieri potuere; ac proinde falsa ementitaque sunt ab isto Mario mercatore, qui res temporis supra modum exaravit.

Idem commonitor simul fallit & fallitur, dum Julianum Capuanum tot tantisque libris hæreticis memorabilem & perpetuum Augustini adversarium in sanctæ fide & communione sancti Innocentii Papæ ad ejus usque obitum persistisse asseverare audet, ab coque Pelagium & Cælestium fuisse damnatos scribit, deinde vero edicto Imperiali de sua depositum sede extra Italiam exulasse ambiguit religionis virum & studentem, Episcopatum, quo fuerat dejectus, resumere. Id veto plane falsum convincitur ex assiduis, quas cum sancto Augustino habuit, concertationibus. Beda etiam lib. 1. in Cantica scribit: *Julianum parvulum a Pelagio mirrum quasi regulum in caverna reguli*. Si replices Julianum interea dissimulasse, contrarium liquido constat ex tam multis pestilentibus libris, quibus hæresim propugnat, fidemque orthodoxam apertissime oppugnat. Insuper hoc prodit Prosper in Chronico ad Consulatum Theodosii & Festi; *Hæc tempestate Julianus Eclanensis* (hunc sibi titulum amisso Episcopatu per ambitum vindicabat) *jactantissimus Pelagiani erroris assertor, quem dudum amissi Episcopatus intemperans cupido exagitabat, modicam arte fallendi & correctionis speciem preferens, molitus est in communionem Ecclesia irrepere*. Quia etiam paullo ante productus testis Beda scribens in Cantica meminit libri a Juliano editi de amore his verbis: *Est enim homo ut rhetor peritissimus, ita gratia Dei post Pelagium impugnator acerrimus, ut apertius scripta ejus, quibus contra strenuissimum gratia defensorem Augustinum insanivit, ostendant: cujus causa dudum li primo de Amore libellum composuit*. Et post pauca Cabassius, *Notitia Ecclesiastica*.

dicit: *Sanctum nobis ac generosum Amorem ab ipso lucis exordio natura nobis conciliante insutum, & ad ultimam usque senectutem solis viribus animi innixum sine damno sui persistere vigoris*.

Certissimum denique suppeditat de Juliani pertinacia testimonium Photius Bibliothecæ suæ c. 34. ubi cum dixisset, Pelagianos Synodo Ephesina præside Cyrillo Alexandrino Antistite condemnatos fuisse, adjunxit Pelagium, Cælestium & Julianum Pelagianum simul damnationis sententia ictos denuo per apologiam, quam Joannes Talaida (qui fuit post Cyrillum quintus Alexandrinus Præsul) scripsit ad Gelasium Romanum Episcopum, *ἀναδραστήσης δὲ τῆς ἰουδαίας ὁ Ἀλεξανδρινός ἐν τῇ ἐπιπέλασμον Ρώμης ἀπολογία ἡ μίση τῶν Πελαγίανων αἰρέσεως, ἀλλὰ τῆς Πελαγίου τῆς Καλίστερ τῆς Ἰουλιανόν, ἐν τῇ αὐτῶν ἐπιπέλασμον ἀναδραστήσης*. Joannes quoque anathemate damnat Alexandria Præsul in ea, quam ad Gelasium misit Roma Pontificem Pelagianam hæresim, simulque Pelagium, Cælestium & notissimum utriusque successorem Julianum. Id profecto innuit, Julianum in illa sectæ ad extremam ætatem consensuisse. His demum prospectis quisnam demum ausit isti supposititiz Marii relationi fidem habere?

Pelagianorum reliquæ Orbe reliquo fugatæ; in Scotiam naturale Pelagii solum confugerunt; ad quas debellandas Scoti præsidium a Gallis quaesivere, qui eam in rem convocato Gallicano Concilio duos sanctitate doctrinaque insignes Episcopos Germanum Antiodorensem & Lupum Tricassinum in Scotiam delegarunt. Historiam istam Venerabilis Beda lib. 1. hist. Angl. c. 27. hisce verbis perhibet: *Ante paucas sane adventus eorum annos hæresis Pelagiana per Agricolum illata Severiani Episcopi Pelagiani filium fidem Britannorum sæda peste commaculaverat. Verum Britanni cum neque suscipere dogma perversum gratiam Christi blasphemando ullatenus vellent, neque versutiam nefarie persuasionis refutare verbis certando sufficerent, inveniunt salubre consilium, ut a Gallicanis Antistitibus auxilium belli spiritualis inquirant. Quam ob causam coacta magna Synodo quærebantur in commune, qui illuc ad succurrendum fidei immitti debeant: atque omnium judicio eligebantur Apostolici Sacerdotes Germanus Antiodorensis & Lupus Tricassina civitatis Episcopi. Quamdiu Germanus & Lupus in Britannia Insula versati sunt, Pelagiani vixti se continuerunt; sed postquam amborum discessu Pelagiani audaciores facti sunt, eaque de causa rogatus Germanus secundam in Britanniam profectioem instituit, assumpto secum Severo Lupi discipulo Tricassinorum Episcopo, ut refert Constantius Presbyter lib. 2. cap. 1. 2. 3. 4. de vita Germani*.

Post tria & amplius sæcula imperante Lothario Valentiz in Gallia convocatum est Concilium, in quo præsidibus Remigio Lugduncensi, Rotlando Arelatensi Egilmaro Viennensi Archiepiscopis a trium Provinciarum Episcopis canones editi sunt de præscientia Dei, de prædestinatione, de questione: An Christus pro omnibus mortuus sit, de vera omnium, qui baptizantur, redemptione, & de gratia & libero arbitrio, ann. 855.

Suprema providentia duos suscitavit strenuos admodum sacri belli duces, a quibus profligata est hæresis Pelagiana, dum in Ecclesiæ perniciem insurgebat. Primus eam scriptis impugnavit Hieronymus in Palæstina suis ad Ctesiphontem litteris, deinde tribus dialogis, in quibus se nomine Attici, Pelagium vero nomine Critohuli designat, necdum enim hæresiarchæ aperta vi bellum indixerant, sed per fraudes & quasi per cuniculos murum Ecclesiæ suffodiebant, adeo ut Palæstina Synodum Diospoli habitam circumvenerint, quæ illos in communionem susceperat. Augustinus pariter se famæ & nomini Pelagii initio pepercisse profiteretur, quia specie sanctimoniz hujus hypocritæ Monachi magna dudum existimatio percrebuerat. Satis igitur uterque sanctissimus Doctor esse ducebat, si errores subnascentes refelleret; tum negatæ peccati originalis propagationis, tum necessitatis rejectæ divinæ gratiæ, ut sola creaturæ libertas quasi sufficiens stabiliretur, quæ duo palmaria erant hæresis istius capita.

In primis dogma de peccato Adami, ad ejus posteros transmissio, Pelagius ad deliria Manicheorum referebat Deum malum effingentium malarum creaturarum opificem, indignum divina bonitate ducebat, si proles innocens parentum delicto longe a se alieno gravaretur, ejusque partem sustineret. Mortem porro & ægritudines & corporis in vita dolores nullatenus peccatis, sed causis mere naturalibus Pelagius ascribebat. Quæstio illa, quænam sit causa efficiens peccati originalis, permultum involuta & perplexa valde Augustinum vexavit ita cogitantem: Per quam causam istud Adami peccatum personale ad parvulos transit? Per voluntatem? At nulla in his fuit: per formam corporis? Sed hanc Deus ipse tribuit: per ingressum animæ? Sed nova conditur a Deo, nihilque debet semini-

corporali: per nuptias? Sed hæc pertinent ad opus parentum, quos in actu nubendi constat non peccasse. Certe non peccat iste qui nascitur, non peccat qui genuit, non peccat animæ conditor Deus. De quaestione ista visum est Augustino consulendum esse Hieronymum in Judæa tunc versantem in Bethlehemitico Monasterio. Commodum acciderat, ut Paulus Orosius Presbyter Hispanus gratiam suam indignatus erroribus Priscillianistarum & Origenistarum perverti, in Africam ad Augustinum percelebris famæ accesserit, rogans illum ut errores grassantes suis refelleret scriptis. Quam rem Augustinus cumulate præstitit, & vicissim Orosium hortatus est, ut historiam adversus paganos contexeret, cui ille paruit, eidemque suam historiam dedicavit. Ab eoque mandatum accepit in Judæam ad Hieronymum contendendi, litteras quas ad ipsum scribebat deferendi de peccati originalis propagatione. Anxius enim erat, cum tamen nihil asserere auderet, si ex Adami anima in ipsius posteros traduce derivaretur id peccatum: qua de re ipse Augustinus prolixè disputat in sua ad Optatum epistola 157. Ipse quoque Hieronymus scribit epistola 45. ad Marcellianum, quomodo corpus a corpore, sic animam ex anima nasci, Tertullianum, Apollinarem, majoremque Orientalium partem existimare. Somniabat præterea Origenes animas olim in cælo creatas a Deo fuisse, indeque pro peccatis dum in cælo versantur, commissis, ad corpora isthæc infirma relegati ad pœnam; Hæret vero Augustinus libr. 5. contra Julianum cap. 3. *Profecto, inquit, aut utrumque vitiatum ex homine trahitur, aut alterum in altero tamquam in vase vitiatum corrumpitur, ubi occulta justitia divina legis includitur. Quid autem bonum sit verum, libentius disco quam dico, ne audeam dicere quod nescio.* Sane Aristoteles libr. 2. de generat. anim. docet, sola edoctus ratione naturali, *ἢ μὲν διὰ τὴν ἰσχυρίαν ἢ διὰ τὴν ἀναμύνην*, mentem solam extrinsecus accedere, neque educi de materiæ potentia, solamque divinam esse. Theologorum autem frequens judicium est, animas rationales a Deo ex nihilo creati omnis expertes vitii, sed vitia in ipso corpore traduce ex Adamo, quemadmodum aqua ex limpidò fonte hausta conspurcatur simul ac in vas obscœnum effusa est.

Nec solum circa peccati originalis diffusionem errabant Pelagiani, quam frequentissime utriusque Testamenti commemorant paginæ, verum etiam circa supernaturalem Dei gratiam, quam ad singulas propemodum periodos utriusque fœderis oracula commendant. Illa porro superba hæresis, quidquid boni est, ad solum hominis liberum arbitrium instar gentilium referebat. Hinc prodeunt illæ Pelagii impiæ ad virginem Demetriadem voces: *Spirituales divitias nullus tibi præter te conferre potest. In his ergo jure laudanda, in his merito ceteris præferenda es, que nisi ex te & in te esse non possunt.* At vero detestabilior nulla esse superbia potest, quam illa, qua sese supra Deum ipsum audent efferre mortalis vitiiisque innumeris obnoxia de se creatura. Cotta apud Tullium in has erumpit nefarias voces: *Quia sibi quisque virtutem acquirit, neminem unquam acceptam Deo retulisse: propter enim virtutem jure laudamur, & de virtute rectè gloriamur: quod non contingeret, nisi id donum a Deo, non a nobis haberemus. Judicium hoc omnium mortalium est, fortunam a Deo petendam, a seipso sumendam esse sapientiam.* His non absumilia scribit Seneca epist. 53. *Est aliquid, quo sapiens antecedit Deum: Ille natura beneficio, non suo sapiens est. Ecce res magna, habere imbecillitatem hominis securitatem Dei.* Idemque epistola 124. *Unum bonum est, quod visa beata causa & firmiter tenentur est sibi fidere.* Suppedit Pelagium, qui Christianus videri volebat, gratiæ Divinæ repudiationis: ideoque moderationem pristinæ blasphemæ hanc adhibuit, addens liberum arbitrium referendum esse ad gratuita Dei dona, qui nullis præcedentibus meritis donum istud hominibus contulit, sine quo neque bonum agere, neque malum vitare homini conceditur: his postmodum Pelagius gratias, quas vocat legis & doctrinæ, adjunxit: deinde Christi exhortationes & exempla, peccatorumque remissionem. Sed hæc dona externa sunt, gratiam autem interiorius operantem non modo intellectum illuminando, (quam etiam ad ultimum admittebant Pelagiani) sed etiam quæ voluntatem proxime immediate præveniebat & invicte movebat, eique non solum possibilitatem, (quod neque abnuebat Pelagius) sed ipsum velle atque operationem efficacem impertiendo per intima auxilia negabat. Quæ omnia & singula fulse discernit & explicat Augustinus l. de gratia Christi cap. 3. 4. & 5. Qui insuper ait cap. 24. *Intueantur & fateantur non lege ac doctrina infonante forinsecus, sed interna atque occulta mirabili atque ineffabili potestate operari Deum in cordibus hominum, non solum veras revelationes,*

sed etiam bonas voluntates: Hoc exigitur a Pelagio, non solum ut fateatur revelationem doctrinæ, qua intellectus illustratur, sed etiam subministracionem virtutis, qua voluntas immediate a Deo moveatur efficacissima & certissima inspiracione, sine qua nec bonum velimus, neque malum evitemus. Suamque mentem ibi & alibi passim Scripturæ sacræ testimoniis innumeris roborat. Tandemque ita concludit: *Si ergo consenseris nobis Pelagius non solum possibilitatem in homine, sed ipsam quoque voluntatem & actionem divinitus adjuvari: nihil de adjutorio gratiæ Dei, quantum arbitror, inter nos controversia relinquetur.* Milevitanum autem Concilium canon. 5. omnem amovit disceptationis ambiguitatem, his verbis: *Item placuit, ut quicumque dixerit, a Deo nobis gratiam justificationis dari, ut quod facere per liberum jubemur arbitrium, facilius implere possimus per gratiam, tamquam etsi gratia non daretur, non quidem facile, sed possimus tamen etiam sine illa implere Divina mandata, anathema sit. De fructibus enim mandatorum Dominus loquebatur, ubi non ait: Sine me difficilius potestis facere; sed ait: Sine me nihil potestis facere.* Joann. 17.

Quamvis Apostolus Rom. 27. disertè doceat, quænam sit notio & conditio gratiæ, dum ait: *Si autem gratia jam non ex operibus, alioquin gratia jam non est gratia:* Pelagiani tamen rerum ordinem intervertentes hominem gratiam demereri asseriebant virtute actuum liberi ac naturalis arbitrii. Ex adverso Catholici contendebant, non eo gratiam conferri, quia bene quis voluerit, sed eo voluisse bene quia Deus gratia sua illum prævenierit, per quam excitavit in eo cupiditatem boni: alioqui enim priores fore partes liberi arbitrii, posteriores Dei. Unde Augustinus libr. 1. contra duas Pelag. epist. cap. ult. *Pelagianis non immerito anathema dicimus, qui tam sunt inimici gratiæ, quæ venit per JESUM Christum Dominum nostrum, ut eam dicant non gratis, sed secundum merita nostra dari, ac si non sit gratia: tantumque constituent in libero arbitrio, quo in profundum demersus est homo, ut eo bene utendo dicant hominem mereri gratiam, cum bene illo uti non possit, nisi per gratiam, quæ non secundum debitum redditur, sed Deo gratis miserante donatur.* Quanquam igitur per fidem & invocationem Dei adipiscamur spiritualia dona, non tamen natura hinc jactandi se causam habet, fides enim & invocatio Dei ex præcedenti gratia dimanant: Unde sanctus idem Doctor epist. 105. ad Sixtum Papam hæc ait: *Ne se vel ipsius orationis meritum extollat, etiam ad vincendas rerum temporalium cupiditates, & diligenda bona æterna atque ipsum fontem omnium bonorum. Domini adjutorium datur oranti: Fides erat, quæ data est non oranti: quæ utique nisi data esset, orare non posset, attestante Apostolo Rom. 10. Quomodo invocabunt, in quem non crediderunt? Quomodo credent ei, quem non audierunt? Quomodo audient sine predicante? Quomodo predicabunt, nisi mistantur?* Idem Augustinus de gestis Pelag. cap. 14. & Prosper adver. collat. cap. 10. testantur, Pelagium in Synodo Palæstina doctrinam tradentem, quod gratia secundum hominis meritum datur, adeo visam damnabilem, ut Pelagius ne ipse damnaretur, illam anathematizate se simularit. Synodus præterea Arausiana cap. 17. *Spiritus sanctus datus est nobis, nullis meritis gratiam prevenientibus.* Et can. 18. *Debetur merces operibus, si sunt: sed gratia, quæ non debetur, præcedit, ut fiant.*

Occasione librorum S. Augustini contra Pelagianos factum est, ut aliqui ex Monasterii Adrumetini Monachis disceptaverint inter se haud intellecta Augustini mente; quorum nonnulli videbantur gratiam Dei excludere, ut liberum relinqueretur arbitrium: existimantes, gratiæ admissionem efficacem & infallibilem profus abolere hominis inter utranque partem libertatem: alii e diverso ut gratiam victricem stabilirent, liberum arbitrium convellebant. Quam ambiguitatem Augustino Valentius Monasterii Præpositus suis litteris significavit. Augustinus vero ad eum duos rescripsit libros, quibus ostendit libertatem cum gratia egregie ad bona opera convenire, unum, de gratia & libero arbitrio, alterum de correptione & gratia: in quibus luculenter probat, per efficaciam gratiæ, quam ipse prædicabat, minime auferri libertatem neque necessitatem aut utilitatem correptionis. Idemque utriusque meminit libr. 2. retractationum cap. 66. sic dicens: *Propter eos qui quædam defenditur Dei gratia, putant auferri liberum arbitrium, scripsi librum de gratia & libero arbitrio. Ad eos autem scripsit Monachos Adrumetinos, in quorum monasterio hac de re cœperat esse contentio, ita ut me consulere aliqui cogerentur. Rursum ad eosdem scripsi alterum librum, quem de correptione & gratia prænotavi, cum mihi nunciatum esset, dixisse ibi quemdam, neminem corripiendum si Dei præcepta non facit, sed pro illo ut faciat, tantummodo orandum.* His perlectis Monachi Adrumetini

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

non autem divinitus ut hæc omnia, sicut oportet, agere valeamus per infusionem & inspirationem sancti Spiritus in nobis fieri consuetur, & humilitati aut obedientia humana subjungit gratia adiutorium, nec ut obedientes & humiles simus, ipsius gratia donum esse consentis, resistit Apostolo dicenti: Quid enim habes quod non accepisti? Et gratia Dei sum id quod sum. Idem can. 7. Si quis per natura vigorem bonum aliquid ad salutem vita aeterna pertinens cogitare, ut expedis, aut eligere, sine salvatori, id est evangelica prædicationi consentire posse confirmat absque illuminatione & inspiratione Spiritus sancti, hæretico fallitur spiritu, non intelligens vocem Dei in Evangelio dicentis: Sine me nihil potestis facere. Et illud Apostoli: Non quod idonei sumus cogitare aliquid boni ex nobis quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est. Can. 9. Divini est muneris cum bene cogitamus. Can. 23. Nemo habet de suo nisi mendacium & peccatum. Si quis autem habet homo veritatem atque iustitiam, ab illo fonte est, quem debemus sistere in hac oratione, ut ex eo quasi quibusdam guttis irrorati non deficiamus in via. Can. ult. Nullus credere in Deum potest, nisi gratia eorum & divina misericordia prævenierit. Et mox: Ipse nobis nullis præcedentibus bonis meritis & fidei & amore sui prius inspirat, ut & baptismi sacramenta fideliter requiramus, & post baptismum cum ipsius adiutorio ea, quæ sibi sunt placita, implere possimus. Unde manifestissime credendum est, quod & illius latronis, quem Dominus ad paradisi patriam revocavit, & Cornelii Centurionis, ad quem Angelus Domini missus est, & Zachæi, qui ipsum Dominum suscipere meruit, illa tam admirabilis fides non fuit de natura, sed divina largitis donum.

Hæc vero adversus Pelagianos & Semipelagianos communiter decernunt. Sed Arausicanus can. 8. Massilienses singulariter premit his verbis: Si quis alias per misericordiam, alias vero per liberum arbitrium (quod in cunctis Adam posteris certum est fuisse informatum) ad gratiam baptismi posse venire contendit, a recta fide probatur alienus; is enim non omnium hominum liberum arbitrium per peccatum primi hominis asserit informatum; aut certe ita lesam putat: ut tamen quidam valeant sine revelatione DEI mysterium salutis aeternæ per semetipsos posse conquirere. Quod quam sit contrarium, ipse Dominus probat, qui non aliquos, sed neminem ad se posse venire testatur, nisi quem Pater attraxerit. Sicut & Petro dixit: Beatus es Simon Bariona, quia caro & sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus qui in caelis est. Et Apostolus: Nemo dicere potest Dominum JESUM nisi in Spiritu sancto. Idem Concilium Massiliense propterea attingit can. 6. Si quis sine gratia Dei credentibus, volentibus, desiderantibus, pulsantibus nobis misericordiam dicit conferri divinitus, non autem ut volumus, credamus, pulsamus, queramus, petamus, ceteraque sicut oportet valeamus per inspirationem & infusionem sancti Spiritus in nobis fieri consuetur, & aut humilitati, aut obedientia humana subjungit gratia adiutorium, nec ut obedientes aut humiles simus, ipsius gratia donum esse consentis, resistit Apostolo dicenti: Quid habes quod non accepisti? Et Gratia Dei sum id, quod sum.

Pelagianorum erat ambitiosus error, (quibus pro Deo erat liberum arbitrium) sufficere homini naturalem libertatem, ut persisteret & perseveraret in bono. Massilienses præter libertatem subsidium gratiæ ad perseverandum in bono post initia fidei & conatus bonæ voluntatis, accessionem novorum gratiæ auxiliorum necessariam judicabant ad hoc, ut homo semel iustificatus in bono proposito constanter perseveraret, neque per supervenientes tentationes a recto itinere deflecteret. Humanam & naturalem libertatem, quæ sola gratiam prævenisset, id promeritam esse autumabant, ut novo gratiæ accessu roboraretur; ac ita inchoatum ab humana libertate opus nova superveniens gratia novo subsidio bene inchoatum hominis propositum roborando ad optatum finem perduceret. Ita sentiens Cassianus hæc ait colla. 7. cap. 14. Fidelis autem Deus, qui non permittit vos tentari supra id quod potestis; non utique id optat Apostolus Christi, ne eos Dominus tentari permittente; sed ne supra id, quod poterant, tentarentur. Illud enim indicat humani arbitrii facultatem; hoc vero Domini gratiam tentationum lullamina moderantis ostendit. Ut quasi bigis simul concursantibus libertas hominis & gratia Dei victoriam de tentationibus in humana vitæ studio frequentes occurrentibus reportent, & ita felici decursu ad vitæ metam & felicitatem adducant.

Haud plane liquet, utrum Massilienses initia fidei gratiæ ipsi, an viribus arbitrii adscripserint, quandoquidem falso sibi persuadebant, libertatem huic initio acquiescentem commeritam fuisse augmentum fidei ad perseverandum in bono proposito. Ipse namque Augustinus

se aliquando in hoc luto hæsisse fatetur contra Apostoli Pauli & S. Doctoris Cypriani iudicium. Ait enim lib. de prædest. Sanctæ. cap. 3. Non sic pius atque humilis Doctor (de Cypriano loquitur) qui dixit in nullo glorandum, quando nostrum nihil sit. Quod ut ostenderet, adhibuit Apostolum testem, dicentem: Quid autem habes, quod non accepisti? Si autem accepisti, quid gloriaris, quasi non acceperis? Quo præcipuo testimonio etiam convictus sum, cum similiter errarem, putans, fidem, quæ in Deum credimus, non esse donum Dei, sed a nobis esse in nobis, & per illam nos impetrare Dei dona, quibus temperanter, & iuste, & pie vivamus in hoc sæculo. Neque enim fidem putabam Dei gratia præveniri, ut per eam nobis daretur, quod posceremus nulliter, nisi quia credere non possemus, si non præcederet gratiarum veritas. Hæc Augustinus. Et fieri potuit, ut ex hoc ipse, quo se aliquando ipse detentum fatetur, fuerit Semipelagianis communis, aut certe inter ipsos indifferens, quibusdam existimantibus, prima initia fidei protulsi ab humana libertate, aliis vero divini Spiritus monitioni ascribentibus. Concilium vero Arausicanum secundum longe oppositum docet, etiam si supponeret quis, Adam peccato non fuisse vitiatum humanum genus, sic definiendo can. 19. Natura humana, oriamse in illa integritate, in qua condita est, permaneret, nullo modo seipsam, Creatore suo non adjuvante, servaret. Unde cum sine Dei gratia salutem non posse custodire, quam accepit, quomodo sine Dei gratia peccata reparare, quod perdidit? Sic vero prosequitur can. 20. Multa Deus in homine bona facit, quæ non facit homo: nulla vero facit homo bona, quæ non præstet Deus, ut faciat homo.

MULTIPLICES GRATIÆ

distinctiones, & primum quid sit gratia præveniens & subsequens.

1. Quandoquidem de hæresi Pelagiana & Semipelagiana permultæ ambiguitates discuti minime possunt, nisi teneatur multiplex divini gratiæ distinctio; ideo necessaria est ista multiormis gratiæ disquisitio. Observanda est ista gratiæ appellatio, quam tradit Apostolus Petrus 1. epist. 4. num. 10. dum nos hortatur, ut simus boni dispendatores multiformis gratiæ Dei, *ὡς καλοὶ ἀποδοχοὶ ποικίλων χάριτος Θεοῦ*. Omitto hic illam gratiæ distinctionem in naturalem, quæ donum Dei gratuitum est naturale, tamen Deus illud frequenter dirigat ad supernaturalem finem, cui respondet ac parallela est, de qua sola hic agimus, gratia supernaturalis per se ordinata ad vitam consequendam æternam. Hæc vero gratia distinguitur in gratum facientem, quæ conducit ad sanctificationem ejus, cui datur, & in gratis datam, ut sunt gratiæ sanctorum, miraculorum, prophetiæ, linguarum, scientiæ infusæ, quæ possunt etiam seorsim conferri, de quibus Matth. 7. nonnulli in iudicio dicturi sunt, Domine, nonne in nomine tuo prophetavimus, & in nomine tuo demonia eiecimus, & in nomine tuo virtutes multas fecimus? Quibus Iudex dicitur est: Non novi vos, discedite a me, qui operamini iniquitatem.

Gratia ipsa supernaturalis vel est habitualis, vel actualis. Habitualis porro confertur per modum inherens habitus & permanentis. Actualis vero datur ad modum actus transeuntis, & vocatur auxilium seu adiutorium. De hac loquitur Auctor lib. 2. de vocat. gent. Gratia Dei omnibus justificationibus principaliter eminet, suadendo exhortationibus, movendo exemplis, terrando periculis, incitando miraculis, dando intellectum, inspirando consilium, corque ipsum illuminando, & fidei affectionibus imbuedo. Gratia actualis dividitur in operantem & cooperantem, quæ aliter dicitur præveniens & subsequens, de quibus frequens sumitur a Patribus occasio disputandi contra Pelagianos & Semipelagianos. Per operantem seu prævenientem Deus ut volumus, uti loquitur Augustinus de liber. arbitr. cap. 17. operatur incipiens: per cooperantem seu subsequentem Deus volentibus cooperatur perficiens. Ut ergo volumus, Deus sine nobis operatur, (inquit) cum autem volumus, & sic volumus ut faciamus, nobiscum cooperatur. Ita ut sine illo vel operante ut volumus, vel cooperante cum volumus, ad bona pietatis opera nihil valeamus. De priori dicitur Philip. 2. Deus est, qui operatur in nobis velis & perficere. De posteriori dicitur, 1. Cor. 15. Non ego sed gratia DEI mecum. Nolentem prævenit Deus, ut velit, & volentem subsequitur ne frustra velit, prævenit, inspirando bonam voluntatem, subsequitur, operando nobiscum boni operis facultatem.

Gratia Christi, quæ medicinalis quoque dicitur, vel est efficax, vel sufficiens, de hac divisione eximie loquitur Cyrillus Alexandrinus libr. de adoratione, dicens: *Tantum benignitatem nobis exhibet universorum Salvator DEUS, ut efficaci subsidio adjuvet, secundum quod scriptum est: Apprehendisti manum dexteram meam, & in voluntate tua deduxisti me. Nam quantum hominis natura non valde generosa est, neque satis idonea; ut malum effugere queat, simul nobiscum quodammodo certat Deus, & duplex concedere beneficium videtur, persuadens admonitionibus, ut subsidium inveniamus, & fortius illud præstans, quam ut malum præsens & violentum prevalere possit.* Anima, quæ peccavit, mortua prorsus est, seque resuscitare ad vitam supernaturalem nullatenus potest. Quia sicut formæ naturales non inducuntur in materiam, nisi per præcedentem operationem agentis causæ naturalis: sic forma supernaturalis, quæ gratia est, non inducitur in animam hominis sine supernaturali agente supernaturaliter ipsam animam movente & resuscitante. Gratiam sufficientem ab efficace distinguit pariter sanctus Thomas 1. 2. quæst. 112. artic. 2. ad 3. *Contingit quandoque, quod Deus movet hominem ad aliquod bonum, non tamen perfectum: & talis preparatio precedit gratiam; sed quandoque statim perfecte movet ipsum ad bonum, & subito gratiam homo suscipit.* Per gratiam efficacem seu victricem Deus voluntatem nostram applicat operi. Sanctus Augustinus libr. de gratia Christi, & libr. de corrept. & grat. Gratiam istam efficacem vocat auxilium actionis & auxilium quo, nimirum quo actu ipso agimus, & perfecte operamur, de quo sic enunciat: *Gratia Dei a nullo duro corde respicitur; ad hoc enim datur, ut duritiam auferat cordis.* Alterum auxilium idem vocat auxilium possibilitatis, & auxilium sine quo non, dat quippe homini posse agere, & denominat adjutorium sine quo non, quia dat possibilitatem agendi, sine qua homo prorsus est invalidus ad bonum. In omni vero natura, præsertim intellectuali, distinguuntur hæc tria: esse, posse, & operari: qua proportione conveniente distinguuntur hæc tria in esse supernaturali: in quo gratiam sanctificantem admittunt Theologi, qua confortio divinæ naturæ dignamur, nosque, ut sanctus Petrus loquitur, divinæ confortes naturæ efficit: aliam pariter gratiam, quæ dat posse, eaque sufficiens denominatur: & aliam, quæ causat & dat operari, seu perfectum opus & auxilium quo. Itaque per gratiam sufficientem homo expeditam habet facultatem, ut possit bonum exequi, nec aliud ei deest præterquam velle. Neque dicendo sufficiens auxilium, quod nonnulli insufficientes potius vocari vellent, pervulgatas omnium hominum notiones revellimus. Vox enim sufficientis in omnibus adhibetur eventibus, in quibus nihil præter solum velle desideratur; tunc enim sufficiens dicitur, præter quem alius non exigitur, sed sola expectatur hominis, qui comesturus sit, voluntas. Illa pariter pecunia censetur sufficiens, qua homo ære alieno gravatus debita solvete potest, si velit, solumque id requiritur, ut creditoribus numeret. Angelicus Doctor utrumque auxilium agnoscit, tum sufficiens seu possibilitatis, quale vocatur ab Augustino auxilium sine quo non, tum efficax, quo voluntas operi applicatur, ita ut ab imperfecto gratia nonnunquam inchoet, sequenti vero conatu ad perfectum adducat. Ait quippe S. Thom. 1. 2. q. 112. artic. 2. ad 3. *Contingit quandoque, quod Deus movet hominem ad aliquod bonum, non tamen perfectum, & talis preparatio precedit gratiam; (nimirum sanctificantem) sed quandoque statim perfecte movet hominem ad bonum, & subito gratiam homo suscipit.* Deus enim operatur in vobis & velle & perficere pro bona voluntate, Philip. 2. 13. Cyrillus loco cit. vocat *ἰσχυρὰ ἰσχυρίας*, idest, efficax auxilium.

Antiqui Patres temeritatem Pelagii oppugnantes sentientes sufficere ad salutem liberum hominis in omni actu arbitrium, divinæ gratiæ adjutorium necessarium esse ad singulos actus contendebant. Ita Hieronymus epist. ad Ctesiphontem: *Velle & currere meum sine Dei semper auxilio non erit meum. Dicit enim Apostolus: Deus enim est qui operatur in nobis velle & perficere. Et Salvator in Evangelio: Pater meus usquemodo operatur & ego operor: semper largitor, semper donator. Non mihi sufficit quod semel donaverit. Peto ut accipiam, & cum accepero, rursus peto. Avarus sum ad accipienda beneficia Dei: nec ille deficit in dando, neque ego satior in accipiendo.* Idem tom. 3. epist. ad Cyprianum: *Homo a principio conditionis suæ DEO utitur adjutore; & cum illius sit gratia quod creatus est, illiusque misericordia quod subsistit & vivit, nihil boni operis agere potest absque eo, qui is concessis liberum arbitrium, ut suam per singula opera gratiam non negaret; & libr. 1. Dial. Non sic donata est liberi arbitri gratia, ut DEI per singula tollatur adminiculum.*

Cassianus, Notitia Ecclesiastica,

Augustinus pariter libr. de gratia Christi cap. 26. *Confiteatur, qui vult veraciter confiteri, NIHIL BONI SINE GRATIA FIERI POSSE.* Idem libr. de gratia & libero arbitr. cap. 27. *Sine illo operante cum volumus, AD BONA PIETATIS OPERA NIHIL VALEMUS.* Et epistol. 106. ad Paulinum: *Gratia DEI nisi adjuvet, NIHIL pietatis atque justitiæ sive in opere, sive etiam in ipsa voluntate habere possumus. Deus quippe operatur in nobis & velle & operari pro bona voluntate.* Testatur Augustinus epist. 106. & de gestis Palæst. cap. 14. Concilium Palæstinum assentiente Pelagio, sed ficta simulatione Patres circumveniente, ne ab iis damnaretur, *Gratiam AD SINGULOS ACTUS DARI.* Concilium etiam plenarium Carthaginense 214. Sacerdotum, cujus meminit Prosper adversus Collat. cap. 10. & respons. ad capit. 8. Gallorum, statuit in epist. Synodica ad Zosimum, Gratiam Dei per JESUM Christum Dominum nostrum non solum ad cognoscendam, verum etiam ad faciendam justitiam, nos PER ACTUS SINGULOS adjuvare, ita ut NIHIL sine gratia veræ sanctæque pietatis habere, cogitare, dicere, agere valeamus. Cetera his similia loca qui colligere vellet, rem aggredieretur immensam. Quidquid vero extitit sanctitatis in iis Patribus, qui sub veteri lege floruerunt, id omne assequutos probat sanctus Apostolus Paulus multis locis, præsertim in Epistolis ad Romanos & ad Galatas, non ipsius legis beneficio, sed novi Testamenti per Christum omnis gratiæ meriti que Auctorem. Et præclare testatur Augustinus libr. 1. de pecc. mer. & remiss. cap. 11. *Regnum mortis sola in quolibet homine gratia destruit Salvatoris, qua operata est etiam IN ANTIQUIS SANCTIS.* Quicumque fuerunt, antequam in carne Christus veniret, ad legis litteram, que jubere tantum, non adjuvare poterat, persistebant. Hoc namque occultabatur in veteri lege pro temporum dispensatione justissima, quod nunc in novo Testamento revelatur.

Superest ut breviter discentiamus quæstiones præcipuas ad peccatum originale pertinentes, quæ sane gravibus & fere inextricabilibus difficultatibus implicantur: idcirco id peccatum a Pelagianis prorsus rejiciebatur, quod tamen Massilienses gravibus & frequentibus utriusque fœderis convicti assertionibus infirmari non audebant. Quæritur in primis, sitne voluntarium istud propagationis peccatum? Ex parte quidem priorum parentum plane voluntarium fuit; Deus enim constituerat illos, ut essent caput totius generis humani, quantum attinet sive ad propagationem, sive ad amissionem gratiæ seu justitiæ originalis; Ideoque illud DEI placitum vocatur pactum, Osee 7. *Ipsi sicut Adam transgressi sunt pactum, ibi prævaricati sunt omnes.* Quæ verba de præterito pacto quod in terrestri Paradiso transgressi sunt primi conjuges exponunt S. Hieronymus, Cyrillus, Prosper & plerique alii. Unde sic ait S. Thomas in 2. dist. 30. quæst. 1. art. 2. ad 1. *Peccatum originale cum non sit vitium persona ut persona est, sed quasi per accidens, in quantum persona talem habet naturam, ideo non oportet quod sit in potestate huiusmodi persona hunc defectum habere vel non habere: sed sufficit, quod sit in potestate alicujus, qui est caput in illa natura.* Patres Sancti comparationibus ad id explicandum utuntur: Augustinus quidem grani tritici, quod quamvis fuerit seminatum absque culmo, paleis & aristis, germinat tamen nova grana cum paleis & aristis. Sanctus item Thomas utitur similitudine seminis prolifici defecti a parentibus ortis ex progenie obnoxia lepræ, quorum aliquis etsi secundum propriam, & individuum personam non contraxerit lepram, illam tamen conferre potest filio a se progenito. Sic in causa peccati originalis, semen quo istud propagatur peccatum, est instrumentum, quo Adami peccatum in ejus prolem derivatur, etiam si intermedium genitor eo tempore, quo genuit, fuerit pridem ab isto originis peccato mundatus per susceptum baptismum. Hominis itaque semen non aliam habet rationem quam instrumentalis causæ hunc defectum non realiter ac positive continentis, sed virtualiter duntaxat; ipse vero Adamus rationem habet causæ principalis, quia in ejus actuali peccato omnes ejus posterii comprehendebantur, qui in illo tamquam in capite communi comprehensi peccaverunt.

Sciendum vero, nullam ex prædicto Dei pacto futuram fuisse peccati propagationem, nisi salius primi peccati mortalis in persona Adami ab ipso actu commissi, ita ut per accidens contingerit, quod id fuerit inobedientia, per peccatum gula. Id perspicue docet S. Th. in 2. dist. 33. in fine expositionis litteræ ad 2. difficultatem, & in eadem distinct. quæst. 1. artic. 1. dist. 21. quæst. 2. art. 2. ad 1. Idemque ad Annibaldum artic. 4. ad 2. Et ad Romanos 5. lect. 3. Et de malo quæst. 4. artic. 8. & 2. 2. q. 163. artic. 3. ad 2. Justitiam enim

originalem Deus Adamo impertiverat hac lege, ut illam posteritati suæ vel conservaret, vel amitteret: Ipseque Doctor Angelicus 2. 2. quæst. 1. artic. 1. in corp. & ad ro. & alibi passim, asserit, peccatum originale formaliter esse defectum originalis iustitiæ, per quam voluntas Deo subijciebatur. Suffragatur S. Anselmus lib. de concept. Virg. 26. dum ait: *Peccatum originale aliud intelligere nequeo in istis infantibus per inobedientiam Adæ, nisi nuditatem iustitiæ*. Ratione id probatur, quia in qualibet re illud se habet ut ratio constitutiva, a quo tamquam a radice cetera ad illam pertinentia dimanant; Atqui a privatione iustitiæ originalis, quantum ad primum ejus effectum, conjunctionem scilicet mentis in Deum, aliæ omnes dimanant deordinationes ex peccato Adami ad nos transfusæ per generationem, ut fomes seu concupiscentia, rebellio appetitus inferioris contra superiorem, pœnalitates corporæ, morbi, dolores, defatigatio corporis, necessitas moriendi.

Hic jam quaeritur, quænam pœna post hanc vitam destinata sit infantibus sine baptismo decedentibus? Omnes quidem Theologi in hoc uno conveniunt, incurrere pœnam damni, hoc est, incurrere privationem visionis DEI beatificæ, & a cæli habitaculo excludi, ad quod sola DEI gratia aditum aperit. Sed probabilius est, illos nullo exinde aut certe levi dolore affici, quippe qui sciant se nullum ad id jus habere, neque se illa beatitudinæ per propriam culpam excidisse. Quidam alii ad extremam æternamque combustionem ignis inferni eos æternum relegant, quo magis propendere videtur Augustinus: sic tamen, ut pœna sensus, qua plectuntur, sit omnium mitissima. Alii cum Magistro sententiarum in 2. dist. 33. & S. Thoma ibid. quæst. 1. art. 1. & 2. & ad Annibal. dist. 34. q. unica, art. 4. & q. 5. de malo, art. 2. eos immunes ab omni supplicio censent, præterquam visionis Dei privatione. Placet magis hæc sententia, a qua non abhorret ipsemet Augustinus, dum ait l. 3. de liber. arbit. cap. 25. dicens: *Sicut potius vita esse media inter recte factum & peccatum, ita & dari potest sententia iudicis media inter premium atque supplicium*. Placet hoc loco referre hæc de re sententiam Gregorii Nazianzeni orat. XL. *ὅτι τὸ ἀγιὸν βῆτιονα* circa med. *τῆς ἡμετέρας τῆς βῆτιονα ἀποτυχόντας ἡγῆσαι μὴτι δὲ καὶ ἀδύνατον δαίμνι τε καὶ ἀθανάτῳ δαίμονι τὸ δινῆσαι κρετῆ, ὡς ἀσφραγίστου μὲν, ἀποκρίναι δὲ, ἀλλὰ σπυδαίνας μὲλλον τὴν ζῆμιαν ἢ δρῶσαστας. ἢ γὰρ ὅτις ἢ πλάσσει ἄγιος ἔδν ἢ τιμῆς. ὡσαύτῃ ἰδὸν ὅτις ἢ τιμῆς ἰδὸν ἢ καλλίστου. Infantes Baptismi exsortes pœno neque glorificandos, neque puniendos a iusto Iudice, quippe qui sicut neque sigillum accepere, nec quidquam mali commiserunt, unde pœna digni sint. Non enim quicumque pœnam nullam merentur, gloriam consequi par est; ut neque quicumque premium commerentur, pœna condigni sint. His consentit Doctor Seraphicus loca præallegata Magistri sententiarum, & in Compendio Theologiæ l. 3. c. 8. & c. 22. quo loco distinguit quatuor subterranda animarum receptacula; hæc addens: *In limbo pœtorum est pœna damni, & non sensus*. His adjungam Pontificem Maximum Innocentium III. in cap. majorem extra de Baptismo, ubi sic ait: *Pœna originalis peccati est carentia visionis Dei; actualis vero peccati pœna gehenna perpetua cruciatur*. Ratio Theologica id suadere videtur, pœna enim cum culpa proportionari & ædquare debet, juxta illud Apocal. 18. *Quantum glorificavit se, & in deliciis fuit, tantum date illi tormentum & luctum*. Sed in culpa originali nulla talis delectatio invenitur; vel gloria in infantibus.*

SYNODUS

CONSTANTINOPOLITANA

sub Patriarcha Menna anno 536.

1. **P**ostea quam Joannes admodum laudabilis & orthodoxus Constantinopolis Patriarcha ex hac vita migravit, auspiciis Justiniani Augusti convocata est Constantinopoli Episcoporum, qui tunc fortuito Constantinopoli versabantur, numero viginti, Synodus extemporanea, qualem Græci *ἐκδημιον* seu *popularium* vocabant, in qua concurrentibus populi acclamationibus, & Justiniani consensu, Epiphanius electus est Joannis successor, eique virtutum meritis & studio religionis æquiparandus. Ille cum annis quindecim illam rexisset Ecclesiam, finem vivendi fecit anno 535. Justiniano rerum potente. Cujus uxore Theodora Eutychianæ hæresis addicta Anthimum Trapezuntis Episcopum pariter Eutychianum, sed callidum orthodoxæ fidei simulatorem, ad va-

cantem illum Patriarchatum suis artibus provexit. Sub id tempus Gotthorum Rex Theodatus, amissa bello Sicilia, Agapetum Romanum Episcopum ad Justinianum misit Legatum, ut cum illo de pacis ineundæ conditionibus ageret: qui cum Constantinopolim appulisset, & comperisset Anthimum esse hæreticum, illum deponere aggressus est, cui initio obstitit Justinianus ab uxore seductus: Sed postquam Anthimus a Justiniano præserte Agapeto interrogatus, renuit duas in Christo naturas confiteri, voce suoque scripto firmare, tum demum Romanus Pontifex Anthimum utraque sede, quam indigne possederat, detulit, consentiente Justiniano, & rogante, ut in illius submoxi locum Mennas substitueretur, cujus jampridem virtus Principi perspecta erat, utrumque Agapetus protinus est exequutus, ut narrat Anastasius in Agapeti vita. Ita rite compositis Ecclesiæ rebus, sed infecta Principum pace, pro qua legatione fungebatur, paullo post eodem anno Constantinopoli mortem obiit. Tum Theodora furoris & ambitionis stimulis exagitata, nihil intentatum relinquit, ut Mennas detruso Anthimum in ordinem restituat. Cujus perniciosos conatus ut averteret Mennas, nihil moratus eodem ipso anno Synodum Episcoporum adhuc Constantinopoli versantium, atque ex vicinia accitorum convocavit. Adfuerunt Legati Apostolici ex Italia quinque Episcopi, quos Agapetus Romana ex urbe ante se prænuserat, Præfedit Apostolico Vicariatu & auctoritate, qua illum Agapetus præmunerat, antequam fati concederet, Mennas Patriarcha: & cum eo interfuerunt quinquaginta alii Episcopi, multique præterea selecti inferiorum dignitatum prælustres Clerici & Abbates. Mennæ & sacre Synodo visum est tribus citationibus ad Anthimum mittere delegatos Episcopos, qui ipsum ad Synodum accerkerent & rogarent, ut publice de naturis in Christo fidem profiteretur ad totius Ecclesiæ ædificationem; sed ille diligenter perquisitus nusquam potuit reperiri. Perlectæ sunt variis actionibus multæ epistolæ accusatoris adversus Anthimum & Severum Antiochiæ pseudoepiscopum; & Petrum, & Zoatham Eutychianorum principes; varii libelli querelarum adversus prænominatos pleni, qui fuerant oblatis tum Agapeto, tum Justiniano, & utriusque decreta & constitutiones, quibus vel convicti, vel contumaces ab utrisque damnati fuerant, tandemque accessit proluxa Justiniani Augusti constitutio ad Patriarcham Mennam directa, condemnationis & pœnarum indignarum pronuncia contra Anthimum, Severum, Petrum, & Zoatham: quæ pariter habetur Novella 42. Arque ita actione V. finem nacta est Sacra Synodus post Belisarii Consulatum, ann. 536. Hujus Synodi acta transiit Mennas ad Petrum Jerusalemorum Patriarcham, huic illudens gratificari, eo quod ejus jussu Monachi orthodoxi Palæstinæ, & nonnulli remotiores Episcopi ex Oriente Constantinopolim commigrassent, ut quatuor prædictos Episcopos coram Agapeto & Justiniano, tum hæreticæ pravitate, tum aliorum criminum reos postularent. His acceptis a Menna litteris, Petrus Jerusalemitanus Synodum coegit quinquaginta quinque Episcoporum, qui eodem quoque excurrente anno, sententiam anathematis adversus quatuor hosce pseudoepiscopos dixere; Agapeti summi Pontificis & ejus Legati Vicarii Mennæ iudicium sequuti; simulque providentes, ne quis cum illis communicare auderet, ac ois in animæ suæ perniciem auscultaret.

DISSERTATIO BREVIS

de urbanis seu popularibus Synodis.

1. **O**ccasione sumpta ex præcedentibus Synodis Constantinopolitanis, ea scilicet qua in locum demortui Joannis subiectus est Epiphanius, & altera in sequente, quam, subtracto ex vivis Agapeto, Mennas ex fortuito comitantibus Episcopis collegit apud Constantinopolim. Etiamli plenaria Concilia haud parum Ecclesiæ conducere, tamen permultum incommodi haud dubie involvebant; convocati enim remotis ex provinciis Episcopi multum defatigabantur, gravibus expensis euntes, aut in loco Synodi degentes, tum etiam redeuntes onerabantur, eorumque in propriis Ecclesiis residentiarum, non sine gravi earundem dispendio intermittebantur, aliaque non levia occurrerant incommoda, quorum intuitu rarius, nec nisi gravissima urgente Ecclesiæ necessitate celebranda videbantur. Dux vero erant in toto Christiano Orbe civitates, Roma vetus & Constantinopolis, ad quas pro diversis occurrentibus causis, & pro definiendis ob jurisdictionis & potestatis amplitudinem iudicis, etiam remotiorum Eccle-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

neruus sit Ecclesiastica disciplina, & ad continendos in officio populos valde salutaris, sobrie tamen magnaque circumspessione exerendus est: cum experientia doceat, si temere aut levibus ex rebus incutiatur, magis contemni, quam formidari, & perniciem parere potius quam salutem. Quapropter excommunicationes illæ, quæ monitionibus præmissis ad finem revelationis, ut ajunt, aut pro perditis seu subtractis rebus, ferri solent, a nemine prorsus præterquam ab Episcopo decernantur: & tunc non alias quam ea re non vulgari, causa diligenter ac magna maturitate per Episcopum examinata, quæ ejus animum moveat. Nec ad eas concedendas cujusvis secularis etiam magistratus auctoritate adducatur; sed totum hoc in ejus arbitrio & conscientia sit positum. Et utique Augustinus lib. de correptione & gratia c. 15. Pœna (inquit) excommunicationis nulla major est in Ecclesia. His stipulantur regia Francorum edicta, nimirum Caroli IX. in Comitibus Aurelianensibus art. 18. & Ludovici XIV. anni 1666.

3. Can. II. Item, sicut antiqui Canones decreverunt, nullus invidis detur Episcopus; sed nec per oppressionem potentiorum personarum ad consensum faciendum civis aut clericus, quod dici nefas est, inclinatur. Quod si factum fuerit, ipse Episcopus, qui magis per violentiam, quam per decretum legitimum ordinatur, ab indepto Pontificatus honore in perpetuum deponatur.

Cælestinus Papa epist. 2. c. 9. sic decernit: Nullus invidis detur Episcopus, Clerici, plebis, & Ordinis consensus ac desiderium requiratur.

4. Can. XII. Nulli viventis Episcopo alius superponatur, aut superordinetur Episcopus, nisi forsitan in ejus locum quem capitalis culpa dejecerit.

Et Nicæna can. 8. prohibet duos esse unius civitatis Episcopos, *ἵνα μὴ ἕν τῷ εἴδη δύο ἐπίσκοποι ἕντι*. Ejus canonis Augustinus meminit, cui a se & Valerio sene per ignorantiam contraventum fatetur, quando superstite adhuc & satagente Valerio ordinatus fuit Hipponensis Episcopus: qui postea sub finem vitæ præcavens dissensiones, ambitus, & profanas largitiones, quæ non raro usuveniebant post obitum Episcopi in electione successoris, Eradium presbyterum adhuc vivens proposuit eligendum, eamque in acta publica electionem referri curavit: sic tamen ut non nisi post mortem suam Eradius ordinaretur Episcopus. Quam eandem præcautionem habuerat p̄ullo ante Severus Milevitanus Episcopus, coque defuncto, idem Augustinus Milevitanus concessit, ibique electionem ejus, quem sibi adhuc vivens designaverat successorem, a populo fecit confirmari. Hæc omnia refert Augustinus epist. 170. Quoniam vero ista quoque præcautio posset esse abusiva, & aliquibus periculis obnoxia: nec enim omnes pari cum Augustino sinceritate intentionis aguntur, ejusmodi provisionem ac nominationem vetant posteriora Concilia, in quibus est Parisiense quintum anni 615. & 3. Toletanum quartum sanciens can. 2. *Ut nullus Episcoporum se vivente alium in loco suo eligat*. Quin etiam ante Augustini ipsius tempora hoc idem vetitum fuerat Antiochenæ Synodi can. 23.

Can. XIII. *Ne cui liceat res aut facultates, Ecclesiis, aut Monasteriis, aut Xenodochiis, pro quacunque elemosyna cum iustitia delegatas retentare, alienare atque subtrahere. Quod quisquis fecerit, tamquam necator pauperum, antiquorum Canonum sententiis constitutus ab Ecclesia liminibus excludatur, quandiu ab ipso ea, quæ sunt ablata, vel retenta, reddantur.*

Hoc idem statuerat Vasensis Concilii can. 4. & Meldensis can. 17. Et Matisconensis primi can. 4. Et Arclatensis Concilii secundi can. 47. & Carthaginensis quarti can. 95. Et Agathensis can. 4. Itemque Aurelianensis III. can. 22.

5. Can. XIX. *Quæcunque etiam puella seu propria voluntate monasterium expetunt, seu a parentibus offeruntur, annum in ipsa, qua intraverunt, veste permancant. In his vero monasteriis, ubi non perpetuo tenentur inclusa, triennium in ea, qua intraverint, veste permancant: Et postmodum secundum statuta monasterii ipsius, in quo elegerint permanere, vestimentum religionis accipiant. Quæ si deinceps sacra relinquentes loca, propositum sanctum sæculi ambitione transcenderint, vel illa quæ in domibus propriis tam puella, quam vidua, commutatis vestibus convertuntur, cum his quibus conjugio copulantur, Ecclesia communionem priventur: sane si culpam sequestratione sanaverint, ad communionem gratiam revocentur.*

Nota, duas olim Sanctimonialium perpetuo castitatis voto obstrictarum species, quæ omnes relicto habitu seculari religionis habitum induebant. Nota etiam, eis, quæ Monasteria ingrediebantur ad suscipiendam religionem, non licuisse habitum secularem, cum quo accederant, commutare, nisi post annum exactum in Monasteriis, in quibus vigeat clausura; aut post triennium in Monasteriis, quæ clausuræ obnoxia non erant. Observa demum, inter vetera Monasteria, quædam clausuræ lege fuisse stricta, quædam non fuisse.

Can. XX. *Id etiam miserationis intuitu æquum duximus custodiri, ut qui pro quibuscunque culpis in carceribus deputantur, ab Archidiacono, seu a præposito Ecclesiæ, singulis diebus Dominicis requirantur, & necessitas victorum secundum præceptum Divinum misericorditer sublevetur, atque a Pontifice instituta fidei & diligenti persona, quæ necessaria provideat, competens eis victus de domo Ecclesiæ tribuatur.*

Can. XXII. *Et licet propitio DEO omnium Domini Sacerdotum, vel quorumcunque hæc cura possit esse fidelium, ut egentibus necessaria debeant ministrare; specialiter tamen de leprosis id pietatis causa convenit: ut unusquisque Episcoporum, quos incolæ hæc infirmitatem incurrisse tam territorii sui quam civitatis agnoverit, de domo Ecclesiæ juxta possibilitatem victui & vestitui necessaria subministret, ut non eis desit misericordie cura, quos per duram infirmitatem intolerabilis constringit inopia.*

OBSERVATIO AD CONCILII

Hujus Aurelianensis subscriptiones.

1. **A**urelianensi huic Synodo quintæ subjectæ subscriptiones duntum meminerunt Episcoporum, quorum Cathedrales Ecclesiæ jamdudum exoleverunt: una quidem (quæ Antipolitana est) translata in Grassensem civitatem: altera vero (quæ Cemeliensis est) jampridem a Saracenorum incurSIONIBUS funditus eversa. Non est plane compertum quoniam ex tempore, quæ ex causa dignitate illa Pontificia, quæ nunc Ecclesiæ Grassensi insidet, Antipolitana Ecclesiæ exciderit. Constat quidem ex Tabulariorum monumentis id idem sæculo decimotertio, atque hæsisse Antipoli Episcopatum anno 1243. E diverso autem constat ex diplomate Innocentii IV. Romani Pontificis ad Henricum de Segusio Archiepiscopum Ebrodunensem ann. 1250. factam fuisse illam Sedis translationem, cum ibidem inter ejus suffraganeos Episcopos, non Antipolitanus, sed Grassensis recensetur. Concilio Agathensi anni 506. Agræcius Episcopus Antipolitanus subscripsit. Quæmodum Aurelianensi quarto ann. 541. Eutherius Episcopus Antipolensis. Et Aurelianensi huic quinto anni 549. September Diaconus missus ab Eusebio Episcopo Antipolensi. Qui idem Eusebius legitur subscripsit Arelatensi Concilio V. ann. 554. Optatus quoque Antipolensis Episcopus subscripsit Parisiensi Conc. ann. 573. Alter Episcopatus in eadem Galloprovincia seu Cæstoliguria prorsus abolitus (cujus est mentio in hujus Aurelianensis V. concilii subscriptionibus) erat Cemeliensis. Cemelum autem civitas olim fuit ad Varam fluvium sita, duobus circiter milliaribus Nicæa distans, ut ex ejus rudibus facile conjicitur. Cemeli mentit Plinius lib. 3. cap. 5. atque non procul distare a Portu Herculis Monæcii. Hilarus Papa Romanus, qui proximus Leoni Magno successit, in ep. ad Leontium, Veranum, & Victorum Episcopos, Cemelum nomine Civitatis, Nicæam vero nomine Castellum vocat, & sancit, ut locus uterque simul ad unius Cemeliensis Episcopi regimen pertineat. Isti Aurelianensi Concilio V. subscribit Actius Presbyter directus ab Episcopo Cemeliensi Magno. Qui idem Magnus subscripsit legitur Episcopus Cemeliensis in Concilio Arelatensi V. anni 554. sine ulla Nicæensis Ecclesiæ mentione. Postmodum autem in Concilio Matisconensi secundo anni 585. interfuit, suumque nomen Catulinus Nicææ Episcopus per missum a se Presbyterum; sicut & Optatus Antipolitanus Antistes per directum a se Vicarium. Ambo isti Episcopi Grassensis & Nicæensis Ebrodunensi Metropolitano subsunt.

CONCILIIUM UNIVERSALE V.

Seu Constantinopolitanum secundum,
anno Dom. 553. habitum.

1. Nestorianam perfidiam & Eutychnam impietatem oecumenicæ Synodi Ephesina & Chalcedonensis prostraverant, non tamen extinxerant, pertinax enim malicia in multorum animis, & virus hæreticos, & nova in dies factionum molimina perpetim alebat & accendebat. Dudum etiam exoleti Origenis errores multis locis recrudescabant, unde innumera per Orientem dissidia & concertationes pullulabant. In hac tamen multiplici hæresum colluvie, perfidia Eutychna, quæ regnante religiosissimo Principe Marciano in multorum animis metu potius quam voluntate repressa latebat, post illius interitum in tantam prorupit audaciam, ut per omnem Asiam & vicinas Europæ regiones omni furore & strage grassata sit, tresque Orientis Patriarchias Alexandrinam, Antiochenam, & Constantinopolitanam sæde concusserit: de quibus singulis pauca hic perstringenda, præsertim ex Liberati Carthagenensis Diaconi Breviario.

2. In primis Alexandriæ, audito statim Marciani Augusti e vita discessu, qui dum superstes fuit, Chalcedonensem fidem strenue tutatus fuerat, ea soluti formidine quicumque Dioscoro favebant, caput sacrilegum extulerunt: præcipui horum fuere Duces Timotheus Ælureus, & Petrus Moggus. Hi primum, ut refert Liberatus c. 15. catervis Hæreticorum stipati Proterium adiunguntur Alexandrinum Episcopum, ex Chalcedonensi decreto in locum deturbati ea sede Dioscori subrogatum, eumque in Baptisterio, quo confugerat, latitantem jugulant, & flammis injectum in cineres redigunt, quos in ventum dissipant. Egerrime hoc tulit qui Marciano successerat, Leo Augustus. Nec minus tamen bacchantur Alexandriæ Eutychni, hortante Timotheo Æluro, qui per vim & orthodoxorum cædes, Patriarchicum thronum dejecto inde Proterio invaserat. Quia etiam post hujus invaloris interitum, per novam obstitentium Catholicorum stragem & internecionem horrendam, projectissimæ nequitie hæreticum Petrum Moggum in ea sede collocant.

3. Antiochiæ vero non segnius insolecebant ejusdem Sectæ gregales, auctore præsertim Petro Cnaphæo seu Fullone, qui ad Eutychni dogma hæresim adjuvit Theopaschitarum, vocesque trisagio addidit, qui passus est pro nobis. Iste concitata adversus Martyrium multitudine Antiochenum Episcopum, illam violentus sedem occupavit. Quam eandem decursis aliquot alter Eutychni sectæ propagator insignis Severus invasit, depulso catholico Præfule Flavio, subnixus favore & gratia Imperatoris Anastasii, qui sublato e vivis successore Leonis Zenone, Romanum, quod pacificare debuerat, ubique perverso regimine convellebat imperium. Severus ex ista sic occupata sede sanctam Chalcedonensem Synodum ausus est anathematizare, Ecclesias omnes depopulatus est, atque Orthodoxos direptionibus, verberibus, carceribus, exiliis, cædibus atrociter direxit. Et in his trecentos Monachos immaniter extruciatos trucidavit, omniaque luctu, cruore, & cadaveribus funestavit.

4. Nec minus infectas Eutychnorum furias passa est Constantinopolis Ecclesia: primum quidem sub Acacio, qui Petrum Moggum in Alexandrino Episcopatu retinendo omni præsidio & industria tutatus est: quippe Chalcedonensis fidei proditor diu fallacibus artibus Romanorum Pontificum diligentiam elusit. Deinde sub Anthimo, qui abdicato Trapezuntis Episcopatu in sedem Constantinopolitanam involavit, ut primum vacare cepit obitu Catholici Episcopi Epiphani, quam violentus invalor deinceps non desistit sua hæresi contaminare. Quæ cum graviter ferret Romanus Episcopus Agaperus, qui tum temporis Theodati Gothorum Regis causa Constantinopolim ad Justinianum Augustum concesserat, non modo Anthimi salutatione omnique communionem abstulit, sed & ipsum, obstitente licet Theodora Imperatrice, Patriarchatu dimovit, Menna spectate religionis viro illius in locum successo, quem sua ipse manu sacravit, applaudente Senatu & populo, suaque sanctione id totum comprobante Justiniano. Atque ita repressa illic hæreticorum vesania rursus conquievit.

5. Sed & Orientem pariter depopulabatur hæresis Nestoriana, quam valde fovebant libelli quidam a tribus auctoribus editi. Horum primus fuit Theodorus Mopsuestiæ Episcopus, qui ante Synodum Ephesinam adversus hæreticos Eunomium & Apullinarem ita scripserat, ut unam tamen Christi personam, & Deum carne indutum, & Mariam fuisse Dei Matrem palam inbiciare.

tur. Igitur Nestoriani, interdictis per edicta Augustalia Nestorii libris, ne deesset unde populis virus Nestorianum propinaretur, scripta Theodori studiose divulgarent, non Græco tantum idiomate, sed conversa etiam in Syrorum, Persarum, atque Armenorum sermonem. Alter fuit Theodorus Cyri Antistes: qui duodecim Ephesinæ fidei capitibus a Cyrillo Alexandrino concinnatis totidem opposuerat & cuderat acres aculeatasque censuras. Tertius Ibas Edesenæ civitatis Episcopus, qui scripta ad Marim Persam epistola, conruit Rabulam decessorem suum, quod immerito Mopsuestenum, quem optime de Ecclesia meritum & strenuissimum hæreticorum debellatorem asserit, anathemate damnasset. Postmodum Dioscorus ejusque in Ephesino Conciliabulo affectæ Edesenum Ibas duas Christi prædicantem naturas adversus Eutychem crudeliter infecti sunt, tamquam ab Ephesina Synodo & Cyrillo dissidentem, eumque sæpius in vincula redactum & condemnatum deposuerunt. Ab his provocavit Ibas ad Synodum Chalcedonensem, quæ Ibas Nestorii dogma palam damnantem communioni, pristinaque dignitati restituendum duxit, & sessione in Concilio dignata est: de ipsius tamen ad Marim Epistola nihil denavit.

6. Ad Nestorianam & Eutychnam luem tertia pestis & calamitas accessit ex duobus monachis novæ Lauræ (id erat Sancti Sabæ in Palestina Monasterium) Nonno & Leontio Byzantino, isti collectos ex Origenis voluminibus gravissimos errores, in omnes Orientis plagas disperferunt, quorum summa hæc erat: ante corpus extitisse animam in cælo, in quo varia peccata commiserit, Cælum, Solemque, lunam, & quæ cælis supernant, aquas esse quasdam animas & ratione præditas virtutes. In resurrectione corpora hominum rotunda & orbiculata excitatum iri. Omnium damnatorum tum demonum tum hominum tormenta finem habitura. Impios homines demonesque in priorem suam a creatione statum esse restituendos, Pro demonum salute Christum denuo crucifigendum, idque ipsum patendum esse a malignis, qui in cælo sunt, spiritibus; Horum amentia ne latius in dies serperet, suppliciter id postulantes monachis nonnullis Jerusalemitanis, atque Pelagio Diacono Vigilii Papæ Apocryphario, & Menna Constantinopolis Patriarcha, Justinianus Imperator non tantum Nestorianos & Eutychnos, sed insuper Origenistas severo coercuit edicto. Quod postea trium Orientis Patriarchatum, sed & Vigilii potissimum suffragio confirmatum est, in quo istud asseritur; ex Origenis libris, Arium, Minorem, ac sere reliquos omnes hæreticos tamquam immanes feræ ex antris & caveis proficientes, gregem Dominicum devastasse. Istiusmodi condemnationem, ut prodit Liberatus Carthagenensis Archidiaconus Breviarii sui historici c. 2. 3. iniquo admodum animo tulit Cæsares Cappadocum Antistes Theodorus Origeni addictissimus, sedæque Acephalus, qui ramus & propago quædam erat hæresis Eutychni, prætereaque Pelagio Diacono summopere infensus. Ut igitur quascunque poterat Origeni & Acephalis ferat supplicias, Justiniano Principi, cujus gratia pollebat, suadet ne se tot curis & laboribus conficeret in Acephalis infectandis, & Chalcedonensi tuenda Synodo; facili quippe negotio totum componi posse, si Mopsuesteni Theodori libros, Ibas Epistolam, & Theodoriti capitula publico edicto damnaret. Nec enim aliam ob causam quicumque cum Eutyche sentiunt, licet in variis dissecti partes, a Chalcedonensi Synodo dicebat abhorre, nisi quod Theodoritum & Ibas juste ob hæresim suis olim sedibus ejectos retinisset, atque in Synodi confessum admisisset. Deinde quod Ibas relinquendo intactam Epistolam, ejusque auctorem honorifice restituendo, videretur hoc ipso Theodori Mopsuesteni doctrinam tantopere in ea Epistola collaudatam approbasse. His vero tribus deterlis maculis, fore tandem, ut alioqui gravissima Synodus nemine discrepante ubique recipiatur.

7. Ista Theodorus Cæsariensis Justiniano vaferrime simul & mendacissime suggestit. Non enim Sacra Synodus Theodoritum & Ibas in communionem & pristinas sedes & sacrum confessum recepit, nisi post testimonia penitentiae, atque publicam sinceræ fidei professionem; nec ullum Theodoro Mopsuesteno honorem haberi voluit, cum de illo nihil propositum aut definitum in ea Synodo fuerit: sed si qua ejus mentio in his, quæ scripsit Ibas, fuit, ea historice dumtaxat recitata est, quando multæ in Conciliis profertur aliquando solent privatorum scriptiones pro rerum occurrentium varietate. Longe quippe distant Synodica disquisitio, & simplex recitatio. Si enim de singulis, quæ recitantur, definiendum esset, res in immensum abirent, & Synodi scopus, cui sedulo intendendum est, in diverticula innumera molestiarum & confusionum plena distraheretur. At vero Theodorus Cæsariensis in unum illum scopum

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Exarchum, vexationes graves tum publicas, tum privatas concitarunt calamitates, donec postremo Sancti Gregorii & Sergii Pontificum monitis & prudentia istud extinctum est incendium, sedataque perturbationes Ecclesiarum, Synodum quintam iidem tandem complectentur, qui fuerant eidem infensores.

16. Calliodorum hanc Synodum non approbasse, inde colligit Baronius ad ann. Christi 556. num. 2. quod cum ceteras recenseret œcumenicas, nullam hujus habeat mentionem: sicut & ipse S. Gregorius Papa fecisse aliquando visus est, dicendo se quatuor universalibus Conciliis parem cum quatuor Evangeliiis venerationem deferre. In quinto namque Concilio, ut ipse alibi scribit, non de fide, sed de personis tractatum fuit. Idemque de Felice trium Capitulorum defensore ita scribit lib. 3. epist. 14. *Felix presentium lator, cum nullatenus in hereticorum dogma lapsus sit, nec a Catholica fide discesserit, &c.* idemque lib. 3. epist. 37. ad Constantium Episcopum Mediolanensem: *Quod autem scripsistis, quod epistolam meam regina Longobardorum Theodelinda transmittere minime voluistis, pro eo quod quinta Synodus in ea nominabatur: si eam exinde scandalizari posse credidistis, recte factum est, ut minime transmitteretis. Unde nunc istam facimus ut vobis placuit, ut quatuor Synodos solummodo laudaremus. De illa autem Synodo, qua postmodum Constantinopoli facta est, qua a multis quinta nominatur; scire vos volo, quia nihil contra sanctissimas Synodos constituerit, vel senserit: quippe quia in ea de personis tantummodo, non autem de fide aliquid gestum est.* Hæc Gregorius. Toletanum etiam Concilium decimum-quartum anni Domini 584. post recepta a suprema Sede sextæ Synodi acta sub Constantino Pogonato habitæ, observantiam proficitur quatuor primarum a Nicæna Synodorum, & post Chalcedonensem a cunctis admitti jubet sacrosanciam Synodum, quæ duas definit distinctas & inconfusas in Christo voluntates.

17. Hac in Synodo neque Papa, neque ullus ejus Legatus interfuit: præsedit vero, eamque subscriptione firmavit primus Eutychius Constantinopolitanus, deinde Apollinarius Alexandrinus Episcopus. Acta Synodi Latine tantummodo supersunt, exceptis quibusdam Græcis epistolis & fragmentis: atque in eisdem etiam haud pauca suppositicia Baronius alique viri eruditi agnoscunt. Illa sane Theodoriti ad Joannem Antiochenum epistola his inserta, de Cyrilli Alexandrini obitu, cujus memoriam probris & dictetis proscindit, mera impostura est: cum Cyrillus ipse litteras scripserit ad Dominum Antiochenum Episcopum Joannis Illius successorem, quæ inter Cyrilli opera extant. Nicephorus etiam in Chronico prodit, Cyrillum Joanni supervixisse. Quinimmo in sexta Synodo actione 3. evidenter demonstratum fuit, insertos fraudulenter in actis quintæ Synodi duos Vigilii Papæ ad Justinianum libros, & præterea Mennæ confectum sermonem ad Vigilium. Ex his arguitur Gregorum profusa ad contexendas imposturas licentia.

CONCILIIUM PARISIENSE III.

Anno Chr. 557.

1. Concilium istud celebratum Lutetiæ Parisiorum fuit circa Christi annum 557. Pelagio Papa primo Pontifice, regnante Childeberto. Primus ei subscripsit Probianus Bituricensis Episcopus, quem sequitur Prætextatus Rotomagensis.

Can. I. *Itaque placuit, ac nobis omnibus conveniis observare, ut quia nonnulli memores sui per quaslibet scripturas, pro captu animi, de facultatibus suis Ecclesiis aliquid contulisse probantur; quod a diversis DEUM minus timentibus eatenus mortifera calliditate tenetur, ut aliorum oblatio illis pertineat ad ruinam, nec intueri possint corde diem judicii, dum nimia cupiditatis delibantur ardore. Quicunque ergo immemor interitus sui, res Ecclesie, ut supra diximus, delegatas injuste possidens præsumpserit retinere; & veritate comperta res Dei servis ejus dissimulaverit reformare, ab omnibus Ecclesiis segregatus a sancta Communionem habeatur extraneus: nec aliud mereatur habere remedium, nisi cum culpam propriam rerum emendatione purgaverit.*

Vide superius Vasonensis Concilii primi can. 4. & Aurelianensis V. can. 13.

Can. II. *Et quia Episcoporum res propria Ecclesiarum res esse noscuntur, si in eorum facultatibus simili fuerit crudelitate grassatum, pervasores rerum memoratarum Canonum distributione series vindicta, dum corrigit; ut qui non moribus propriis ac nulla conscientia castigatione cor-*

ripitur, falsam regulam obtundatur aculeis: perpetuo enim anathemate feriatur, qui res Ecclesie confiscare, aut competere, aut pervadere periculosa infestatione præsumpserit.

CONCILIIUM BRACARENSE II.

Anno Christi 569.

1. Bracara in Hispania Metropolis est Gallicie Provincia. Huc convenere anno Domini 563. diveti Episcopi sub Bracarenſi Metropolitanano Lucretio, communique sollicitudine primo circa res fidei, adversus invalescentem in illis partibus Priscilliani sectam, septemdecim Canones ediderunt. Exinde providentes Ecclesie Catholice disciplinae alios seorsim Canones producerunt duos & viginti.

Can. III. *Item placuit, ut non aliter Episcopi, & non aliter Presbyteri populum, sed uno modo salvent, dicentes: Dominus sit vobiscum, sicut in libro Ruth legitur; & respondeatur a populo: & cum Spiritu tuo; sicut ab Apostolis traditum omnis retinet Oriens, & non sicut Priscilliana pravitas permutavit.*

Can. VI. *Item placuit, ut conservato Metropolitanæ Episcopi primatu, ceteri Episcoporum secundum suæ ordinationis tempus alius alii sedendi deserat locum.*

Can. XVI. *Item placuit, ut hi, qui sibi ipsis aut per ferrum, aut per venenum, aut per præcipitium, aut suspendium, vel quolibet morbo violentam inferunt mortem, nulla pro illis in oblatione commemoratio fiat; neque cum Psalmis ad sepulturam eorum cadavera deducantur; multi enim sibi hoc per ignorantiam usurpaverunt.*

Can. XVII. *Item placuit, ut Catechumenis sine redemptione baptismi defunctis, simili modo neque oblationis commemoratio, neque psallendi impendatur officium: nam hoc per ignorantiam usurpatum est.*

Sanctus tamen Ambrosius aliud judicavit in persona junioris Valentiniæ, qui Catechumenus ab Argobasto, quem exautoraverat, Viennæ in Gallia strangulatus est, sed nihil dubitavit Ambrosius juvenem Principem, cujus perspectam habebat eximiam pietatem, quique paucis ante mortem diebus baptismum a se absente flagitaverat, recepisse per Spiritum sanctum gratiam concupiti baptismi. At vero Bracarenſis canon iste illos juste perstringit Catechumenos, qui per socordiam cum Baptismum postulare neglexissent, morte preventi fuerant.

3. Can. XVIII. *Item placuit, ut corpora defunctorum nullo modo in Basilica Sanctorum sepeliantur: sed si necesse est deforis circa murum Basilicæ, usque adeo non abhorret. Nam si firmissimum hoc privilegium usque nunc retinent Civitates: ut nullo modo intra ambitus murorum cujuslibet defuncti corpus humetur, quanto magis hoc venerabilium Martyrum debet reverentia obtinere.*

Huic plane consonat Concilium Varenſe citatum, c. præcipiendum, 13. q. 2. vetans intra Ecclesias sepulturæ mandari fidelium cadavera: sed vel in porticu, vel in atrio, vel in exedris, qua voce intelliguntur Ecclesiarum contigua loca, quæ Claustra vulgo appellantur. Idem statuit Concilii Triburienſis can. 13. citatus in Decreto, c. nullus laicus, de consecr. dist. 2. quod idem educitur, l. 2. Cod. de sacros. Eccles. Serius in Ecclesiarum usum receptum est, ut fidelium corpora intra Templorum ambitum sepelirentur, præterquam illorum, quos Ecclesia cultu publico veneratur, reliquorum enim fidelium corpora in publicis Cæmeteriis, aut in Templorum atriiis condebantur, aut in sacris vestibulis. Episcopos tamen, si Sozomeno fidem habemus libr. 2. c. ultim. in ipsiſ Ecclesiis tumulari mos fuit. Idem scribit, Magnum quoque Constantinum fuisse in Basilica sepulcro conditum, quem ipse in cultum ac memoriam Sanctorum Apostolorum Constantinopoli extruxerat. Verum non alia in parte templi sepultus est Constantinus, quam in ipſo vestibulo, quod idem pariter censendum de Episcoporum sepulcris. Liqueet vero ex Chrysoſtomo hom. 26. in 2. Cor. sic loquente: *Constantinus Augustus Constantinum Magnum ingenti honore se affecturum existimavit, si in vestibulis collocaret piscatoris; quod enim in Regiſ janitores sunt Regibus, id in sepulcro Reges sunt Piscatoribus; & præclare secum agi putant, si janua ipsiſ assignetur vestibularis.* Scripsit tamen ad Paulinum Nolinum Episcopum Augustinus Libellum de cura pro mortuis gerenda, ab ipſo Paulino interpellatus, a quo petierat pia quædam matrona, ut permitteret defuncti filii corpus in Sancti Felicis Confessoris

fessoris Basilica deponi; sic autem respondet Augustinus: *Quod vero quisque apud memoriam Martyrum sepelitur, hoc tantum mihi prodesse videtur defuncto, ut commendatus omnino etiam Martyrum patrocinio, affectus pro illo supplicationis augetur.* Nullum tamen Paulino ea de re consilium suggerit Augustinus. A Gregorii Magni Pontificis seculo jam invaluerat consuetudo intra Ecclesias sepeliendi, ut liquido constat ex lib. 2. Dial. c. 23 & lib. 4. c. 51. 52. 53. 54. perhibet Gregorius Turonicus, Clodovzum primum Christianum Francorum Regem (qui anno Christi 511. obiit) sepultum fuisse in Sanctorum Apostolorum & lae sancta Basilica.

4. Can. XIX. *Item placuit, ne si quid ex collatione fidelium, aut per commemorationem defunctorum offertur, apud unum Clericorum fideliter colligatur, & constituto tempore aut semel, aut bis in anno inter omnes Clericos dividatur. Nam non modica ex ipsa inaequalitate discordia generatur, si unusquisque in sua septimana, quod oblatum fuerit, sibi defendat.*

Tempore Cypriani oblationum distributiones, saltem in Ecclesia Carthagenensi, fieri inter Clericos per sportulas singulis mensibus consuetum fuisse, idem docet Cyprianus epist. 34.

CONCILIIUM TURONICUM

Ann. Chr. 570.

1. **R**egnantibus in Gallia Clotarii Liberis, atque ex his Chariberto Lutetiae Parisiorum fixam sedem sortito, convenit in Turonibus secunda Synodus. Hujus Patres auspiciati sunt initium hac sententia notatu digna: *Ecclesiastica disciplina debet esse suffragium Congregatio Sacerdotum.*

2. Can. 1. Convocari jubet a Metropolitanis Comprovinciales ad Synodum Episcopos bis singulis annis; aut si necessitas quorpiam non id permittat, saltem semel in anno: mandatque Episcopos Synodum adire sub interminatione excommunicationis, a qua sola dispense certissima corporis infirmitas; nullatenus vero Regis jussio, vel obsequium: *Non enim (ait) spiritali operi preferri debet Regis preceptio.* Diversum est plane iudicium canonis hujus excommunicationem decernentis adversus Episcopum, qui ad Concilium accessit non accedit: quam incurri poenam decernit, quantumvis contraria Regis jussio intercesserit: cum tamen Concilium Agathense can. 35. excusari ab hac convocazione declaret Episcopos, quos jussio Regis accedere prohiberet. Causa forte discriminis est, quia Rex Alaricus, cujus permittu habebatur Agathense Concilium, erat Arianus, cujus gratia erat studiose fovenda, ne Arianorum suasionem non modo Catholicorum Episcoporum conventus non permitteret, sed etiam Fidei persecutor evaderet.

Can. IV. *Ut laici secus altare, quo sancta Mysteria celebrantur, inter Clericos tam ad Vigiliis, quam ad Missas stare penitus non presumant. Sed pars illa, quae a cancellis versus altare dividitur, Choris tantum psallentium pateat Clericorum; ad orandum vero & communicandum laicis, & feminis, sicut mos est, pateat Sancta Sanctorum.* Require superius Laodicenos can. 15. & 21.

Can. V. *Ut qualibet Civitas pauperes suos incolas pascat; ne aliis locis divagentur.*

3. Can. 10. Statuit, ut Clerici victum sibi & vestitum artificioso comparent, ut iidem sibi propriis manibus refectioem praepararent; atque ita praetextu careant intra suas aedes feminas introducendi. De artificioso ad comparandum Clericis victum, diffusius egi ad Carthagenensis Concilii qu. 2 i can. 51. & 52.

4. Can. XVII. Ordinet Monachorum jejunia. Quia vero jejuniorum diebus minime prandebatur, sed tantum cenabatur, ideo ita decernit: *De jejuniis antiqua a Monachis instituta conserventur, ut de Pascha usque ad Quinquagesimam, exceptis Rogationibus, omni die fratribus prandium praeparetur; post Quinquagesimam tota hebdomada ex asse jejunent. Postea usque ad Calendas Augusti ter in septimana jejunent, secunda, quarta, & sexta die, exceptis his, qui aliqua infirmitate constrikti sunt. In Augusto quia quotidie Missae Sanctorum sunt, prandium habeant. In Septembri toto, & Octobri & Novembri sicut dictum est, ter in septimana; de Decembri, usque ad Natalem Domini omni die jejunent. Et quia inter Natalem Domini & Epiphaniam omni die Festivitates sunt, itaque prandebunt. Excipitur triduum, quod*

ad calcandam gentiliam consuetudinem Patres nostri servaverunt, privatim in Calendis Januarii fieri Litanias: ut in Ecclesiis psallatur, & hora octava in Calendis ipsius Circumcisionis Missa Deo propitio celebretur. Post Epiphaniam vero usque ad Quadragesimam ter in septimana jejunent.

In isto canone primum observatur, per triduum a Calendis Januarii veterem extitisse consuetudinem jejuniorum & Litaniarum, ne fidelis populus communicaret dissolutionibus, quibus gentiles illis diebus indulgebant in honorem Jani, quemadmodum in multis in Ecclesiis sacros certaminis celebrati Coventus cum orationibus, & sacris Concionibus triduo profanorum Bacchanalium, a die Dominicae Quinquagesimae.

3. Observa secundo, diebus jejuniorum Missam differri solitam ad horam octavam, quia hora nona, & non antea licebat in jejuniis extra Quadragesimam cibum capere. Incidebat autem hora nona in tertiam post meridiem horam. Quod autem attinet ad horam refectio- nis ac cenae per Quadragesimam, ea differebatur in vespertam, quae in horam a meridie sextam incurrit. Meridies vero incurrebat in horam sextam. Quo factum est, ut quamvis hora cenae jejuniorum multum praeveteri illo ritu soleat anticipari, decantentur nihilominus vespertinae preces per Quadragesimam ante refectio- nem, atque adeo ante meridiem, non autem in reliquis per annum jejuniis. Nam veteres hora, quae nobis est post meridiem sexta, vespertinum Officium decantabant, indeque Quadragesimalibus jejuniis ad refectio- nem, hoc est cenam prodibant. In ceteris autem per annum jejuniis Canon ille 18. edicit, ut hora octava celebretur Missa, nimirum hora post meridiem secunda; post Missam enim preces horae nonae concinebantur: quibus exactis, occurrebat hora de meridie tertia, qua ibatur ad cenam. Tertullianus contra Psychicos c. 10. scribit, Psychicos (ita per contumeliam ipsos appellat Catholicos superbus & protervus haereticus) solitos non ultra nonam jejunia sua protrahere omnia, suos vero, hoc est Montanistas haereticos usque ad vespertam suam proferre a cibis abstinentiam. Id tamen aperte falsum & calumniosum est quoad jejunia Catholicorum Quadragesimalia, ut ex testimoniis sequentibus liquet. Basilii Magni homil. 1. de Jejunio: *Expectas, inquit, vespertam, ut cibum capias.* Chrysostom. hom. 4. in Genesim sic pariter de Quadragesima dicit: *Non existimemus invidiam usque ad vespertam ad salutem nobis sufficere.* Paulinus epist. 6. ad Amandum: *Quotidiana, inquit, jejunia non refugis, & pauperem mensam vespertinam convivia non horruit.* Hieronymus epist. ad Eustochium refert de quibusdam Monachis: *Solitos fuisse post horam nonam cibum sumere, & apud eos jejunium totius anni aequale esse, excepta Quadragesima, in qua districtius vivitur, atque ad poenitentiam vela laxantur.* Huc accedit etiam Concilium Cabilonense, dicens: *Solent plures, qui jejunare se putant in Quadragesima, max ut audierint signum ad horam nonam, manducare; qui nullatenus jejunare credendi sunt, si ante manducaverint quam vespertinum celebretur Officium.* Et citatur de consecr. dist. 1. isteque Turonicus canon hoc idem perspicue decernit. Sic etiam testatur Micrologus lib. de Ecclesiasticis observationibus, c. 49. *In hoc differt Quadragesimale jejunium ab aliis, quod in aliis post nonam, in hoc autem post vespertam reficere nos debemus; nec juxta canones quadragesimaliter jejunare censetur, si ante vespertam reficimur.* Benedictus Monachorum pater in Regula c. 41. *Quarta & sexta Feria jejunent usque ad nonam.* Et subinde: *Ab initio Quadragesimae usque ad Pascha ad vespertam reficiantur.* Ne vero Monachis id peculiare credas, sic testatur Bernardus serm. 3. de Quadrages. *Hactenus usque ad nonam jejunavimus soli, nunc usque ad vespertam jejunabunt nobiscum simul in universum Reges & Principes, Clerus & populus, Nobiles & ignobiles, simul in unum dives & pauper.* Denique Augustinus epist. 118. ad Januarium, ubi dicit: *Horam solvendi jejunium esse nonam.* Non de aliis ibi jejuniis loquitur quam Sabbathorum per annum. Id sane fatendum, jam inde ab aliquot saeculis fervorem Christianorum admodum deseruisse, ideoque Ecclesiam de pristina severitate plurimum remississe: quatenus fideles in deteriora lapsi ejus districtio- nis jugum de propriis cervicibus excussissent, si pia mater eos voluisset ad haec adigere. Hinc pessum abiire publice delictorum poenitentiae, & canonum adversus peccato- res praescripta poenalia: hinc Jejuniorum mirae relaxationes, tum horam praescriptam longe anticipando, tum comestationem antea prohibitam interfere- do, tum Xerophagias, de quibus superius ad Laodicenum canonem nobis sermo fuit, circa ciborum & potus substantiam, fere omnino abolendo.

CONCILIIUM BRACARENSE III.

Ann. Chr. 572.

1. **H**Uic præfedit Martinus ille Bracarenſis Metro- politanus, cuſus extat canonum collectio, præ- fertim ex Græcis Synodis, quos ipſe in Latinum tranſ- tulit, in duasque diſtribuit claſſes: unam quæ ad Cle- ricos, alteram quæ ad laicos ſpectat. Hunc aliqui ori- gine Græcum tradunt, alii Pannonium.

Can. V. *Hoc unusquiſque Episcoporum meminerit, ut non prius deducat Eccleſiam aut Baſilicam, niſi antea dotem Baſilicæ, & obſequium ipſius per donationem char- tula confirmatum accipiat. Nam non levis eſt iſta teme- ritas, ſi ſine luminariis, vel ſine ſuſtentione eorum, qui ibidem ſervituri ſunt tanquam dñonis privata ita con- ſecretur Eccleſia.*

Concilium Toletanum III. can. 15. ad omnem novæ Eccleſiæ dedicationem prærequirit ejuſdem dotationem ab Episcopo præſtandam. Paria ſanciunt c. nemo, de conſecr. diſt. 1. & c. de Monachis, de Præben.

CONCILIIUM ANTISIODORENSE;

Ann. Chr. circiter ut ſentit Sirmundus 578.

1. **C**oncilium iſtud Antisiodori Diœceſanum tantum- modo fuit, cui ſolus interfuit Episcopus Au- bacharius, qui Conciliis Pariſienſi IV. & Matisconen- ſi II. legitur ſubſcripſiſſe. Antisiodorum urbs in Bur- gundionibus, vulgo dicta *Auxerre*, Episcopalis, Me- tropolitanz Senonenſi ſubjecta. Concilium iſtud perege- runt Episcopus unus, Abbates ſeptem, Præſbyteri qua- tuor, & triginta Diaconi, qui vice abſentium Præſby- terorum ſubſcripſerunt tres.

Can. X. *Non licet ſuper uno Altario in una die duas Miſſas dicere. Nec Altario ubi Episcopus Miſſas dix- erit, ut Præſbyter in illa die Miſſas dicat.*

Can. XII. *Non licet mortuis nec Eucharistiã, nec osculum tradi, nec velo vel pallis corpora eorum involvi. Concilium Carthagenſe III. can. 6. ita decernit. Item placuit, ut corporibus defunctorum Eucharistiã non detur; dictum eſt enim a Domino: Accipite & edite; cada- vera autem nec accipere poſſunt, nec edere. Caven- dum eſt etiam, ne mortuos baptizari poſſe fratrum in- firmitas credat; cum Eucharistiã mortuis non dari ani- madvertit.*

Vide inter Diſſertationes noſtras illam, quæ eſt de veteribus ritibus Eucharistiæ: quæ eſt 6. Notit. Eccleſ. Sæculi 2.

Can. XVIII. *Non licet abſque Paſcha ſolemnitate ullo tempore baptizare, niſi illos quibus mors vicina eſt, quos grabatarios dicunt; quod ſi quis in alio pago contumacia faciente poſt interdictum hos infantes ſuos ad baptiſmum detulerit in Eccleſias noſtras, non recipiantur uſque ad ſatisfactionem; & quicumque Præſbyter ipſos extra noſtrum permiſſum recipere præſumpſerit, tribus menſibus a com- munionem Eccleſiæ ſequeſtratus ſit.*

Can. XXII. *Non licet relicta Præſbyteri, Diaconi nec Subdiaconi, poſt ejus mortem maritum accipere.*

Idem ſtatuitur in Conciliis Bracarenſi tertio, can. 29. & Matisconenſi ſecundo, can. 6.

Idem quoque decernitur Concilii Toletani I. can. 18. ſub pœna interdictæ communionis aduſque vitæ finem. Simile quid habetur apud Martinum Bracarenſem c. 29. & in Concilio Matisconenſi ſecundo can. 16. Credibile eſt uxoratos non aliter admiſſos ad factum Clerum fuiſ- ſe, niſi poſtquam eorum uxores voto ſe adſtrinxerant perpetuæ continentiæ; tamen contingeret mariti præ- deceſſus.

2. **Can. XXXVI.** *Non licet mulieri nuda manu Eucharistiã accipere. Et Can. 24. Ut unaquæque mulier, quando communicat, Dominicalem ſuum habeat. Quod ſi qua non habuerit, uſque in alium diem Dominicum non communicet.*

Huc pertinet, quod admonet Auguſtinus ſerm. 142. de temp. his verbis: *Omnēs viri quando communicare de- ſiderant, lavent manus; & omnes mulieres niſida exhibeant linſeamina, ubi Corpus Chriſti accipiant.* Cyrillus

Jerofolymitanus in Catech. Myſtag. 5. ^{ſubſcribam (ait)} *veluti ſedem quandam ſubjiciens dextera, quæ tantum Regem ſuſceptura eſt, & concava manu ſuſcipiat Corpus Chriſti.* Et Synodus Quiniſexta can. 101. nullatenus permittit communicantes Eucharistiã vaſculo excipere, ſed ſolis manibus in Crucis formam conformatis.

CONCILIIUM MATISCONENSE I.

Ann. Chr. 581.

1. **M**atiscona oppidum eſt Eduorum, anni Atati adjacens, ſedem habet Episcopalem Lugdunenſi Metropoli ſubditam. Hoc loco anno Domini 581. ini- tum eſt Concilium Pelagio ſecundo Pontifice, Guntran- no Rege iudicante, ut habet præſatio, uno ex quatuor Lotharii liberis, qui regnum paternum in totidem par- tes partiti fuerant. Meminit hujus Concilii Ado, Car- thorumque Præfulum, qui ei interſuerunt, Præſci Lugdu- nenſis, Artemii Senonenſis, Remigii Bituricenſis, & Siagrii Eduenſis, quamquam aliqui Codices non Re- migium, ſed Remedium Eccleſiæ ceſerunt Episcopum in ſubſcriptionibus; verum ut præclare obſervat Sirmundus eruditiffimus Conciliorum Galliæ collector & illuſtra- tor, duo hæc nomina cognata ſunt, uniusque atque ei- dem promiſcue attributa, adeo ut ipſe quoque Remi- gius Remenſis legatur interdum apud veteres Remedius appellatur. Idemque Ado in Chronico ſcribit, fuiſſe hic edita viginti capitula, ex his tamen duo quædam vero- ſimile eſt in unum coaluiſſe, jam enim cenſentur tan- tum decem & novem.

Can. I. *Definitum eſt, ut Episcopi vel Præſbyteri at- que Diaconi ita ſancta conſcientiæ luce reſplendeant, ut effugiant improbitatem altum, maledicorum obloquia, ac teſtimonium in ſe Divinum implere contendant, quo Do- minus ait: Sic luceat lux veſtra coram hominibus, ut videant veſtra bona opera, & magnificent Patrem ve- ſtrum, qui in celis eſt. Igitur auctoritate Canonica at- que manſura in avum conſtitutione ſancimus, ut fugiatur ab his extraneorum mulierum culpanda libertas: & tan- tum cum avia, matre, ſorore, vel nepte, ſi neceſſitas tu- lerit, habitent.*

Centes & amplius diverſis in Conciliis & Pontifi- cum reſcriptis, repetita hæc conſtitutio. Vide ſuperius obſervata in Nicæno can. 3.

Can. III. *Ut nulla mulier in cubiculum Episcopi abſque duobus Præſbyteris, aut certe Diaconis, ingredi permi- tatur.*

2. **Can. IV.** *Ut qui oblationes fidelium defunctorum, quæ Eccleſiis conferuntur, retinent, veluti retentatores bonorum Eccleſiæ, aut egentium necatores, ab Eccleſiæ liminibus arceantur.*

His aſtipulatur Carthagenſis Concilii quarti can. 95. & Valenſis can. 4. & Arelat. Concilii ſecundi can. 47. & c. Qui oblationes, 12. q. 2. & Lugdunenſis Conci- lii ſecundi can. 2.

Can. V. *Ut nullus Clericus ſagum, aut veſtimenta, vel calceamenta ſæcularia, niſi qua religionem deceant, induere præſumat. Quod ſi poſt hanc definitionem Cleri- cus cum indecenti veſte, aut cum armis inventus fue- rit, a ſeniore ita coarceatur, ut triginta dierum inclu- ſione detentus aqua tantum & modico pane diebus ſingu- lis ſuſtenteatur.*

Clerici arma ſumpſiſſe convicti Concilio Toletano quarto can. 44. jubentur gradu deponi & in Monaste- rium ad pœnitentiam amandari. Depoſitionis etiam pœ- na ſancitur in Clericum qui arma ſumpſerit, aut arma- tus inceſſerit, can. Meldonenſis Concilii 37. Plura re- quire apud Gratianum, cauſ. 23. q. 8.

Can. VI. *Ut Archiepiſcopus ſine pallio Miſſas dicere non præſumat.*

Hæc tamen diſciplina non univerſalis, ſed localis eſt. Vide in Decretalibus tit. de auctor. & uſu pallii.

3. **Can. VII.** *Ut nullus Clericus de qualibet cauſa ex- tra diſcuſſionem Episcopi ſui a ſæculari iudicio injuriam patiarur, aut custodia deputerur. Quod ſi quicumque ju- dex cujuſcumque Clericum abſque cauſa criminali, id eſt homicidio, furto, aut maleſicio, hoc facere fortatte præ- ſumpſerit; quandiu Episcopo loci illius viſum fuerit, ab Eccleſiæ liminibus arceatur.*

Videtur

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Monasterium habeant & audiant lectiones ad mensam. Et de Sancto Augustino prodit in ejus vita Possidius cap. 22. In ipsa mensa magis lectionem, aut disputationem, quam epulationem potationemque diligebat, contra pestilentiam humana consuetudinis. De Pomponio Attico Ciceroni amicitia & necessitudine conjunctissimo refert in ejus vita Cornelius Nepos, solitum lectionem ad mensam adhibere, ne dum corpore reficiebatur, animus conveniente tibi refectione careret.

Can. XIII. *Diurna indisciplinatio, & licentia inlicita præsumptio usque eo illicitis ausibus aditum patescit, ut Clerici Conclerici suos neglecto Pontifice ad judicia publica pertrahant: proinde statuimus hoc de cetero non præsumi: sed si quis hoc facere præsumpserit, & causam perdat, & a communione habeatur extraneus.*

3. Can. XXIII. *Exterminanda omnino est irreligiosa consuetudo, quam vulgus per Sanctorum solemnitates agere consuevit, ut populi, qui debent Officia Divina attendere, saltationibus & rursibus invigilent canticis: non solum sibi nocentes, sed & religiosorum officiis perstreperes. Hoc etenim ut ab omni Hispania depellatur, Sacerdotum & Judicum a Concilio sancto cura committatur.*

Canonis hujus observantia necessaria prorsus est, ut exterminentur ludicre prorsusque indecoræ saltationes, & ridiculæ gesticulationes per omnes propemodum Hispaniarum Ecclesias, & in processionibus, & inter sacra limina, ad præsentiam divinissimi Sacramenti ostentæ, quibus astantium animi a Dei veneratione ad risus & ineptias divertuntur: sed si quis istis auderet reclamare, libertatem salutemque propriam grave in discrimen apud populum, & fidei Catholicæ Inquisitores adduceret: adco abusus invaluit.

CONCILIIUM NARBONENSE

Anno Chr. 589.

1. **A**nno regni Recaredi quarto, cui non solum Hispaniarum Provinciæ, sed etiam Gallicana Provincia Narbonensis prima obtemperabat; Christi vero 589. Pelagio secundo Pontifice, octo Episcopi ad Provinciale Synodum Narbone convenerunt, sub præside ac Metropolitano Narbonensis Antistite Migetio.

2. Can. I. *Hoc regulariter definitum est: Ut nullus Clericorum vestimenta purpurea induat, qua ad jactantiam pertinent mundanæ, non ad religiosam dignitatem; ut sicut est devotio in mente, ita & ostendatur in corpore.*

Jam infederat animis nonnullorum Clericorum id vanitatis genus, ut præ reliquis modestioribus insigniri affectarent aliquo coloris fulgentioris privilegio, si-ve prava consuetudine usurpato, si-ve a suprema Sede emendicato. Conformatur huic dispositioni canon 16. Nicænæ Synodi posterioris ac œcumenicæ, hoc præcipiens: *Omni jactantia & ornatura corporalis aliena est a sacro Ordine. Eos ergo Episcopos, vel Clericos, qui se fulgidis & claris vestibus ornant, emendari oportet. Quod si in hoc permanserint, pœnis afficiantur. Similiter & ii qui unguentis inunguntur. Similiter Concilium Carthaginense quartum can. 45. edicit: Clericus professionem suam & in habitu & in incessu probet: & nec calceamentis decorem querat. Alia prætermitto innumera his recentiora Concilia.*

2. Can. III. *Nam & hoc secundum præcorum censuram canonum finitum, ut nullus Clericus, Subdiaconus, Diaconus vel Presbyter, in plateis resideat: certe nec in plateis & stare, & fabulis diversis commisceri: quod si quis facere præsumpserit, repellendum omnino ab officio & execrandum, si non emendaverit; & a communione & officio privetur.*

Concilium Carthaginense quartum pari sollicitudine constituerat can. 47. *Clericus per plateas & andrones, nisi ex certa & maxima officii sui necessitate non ambulet. Ejusmodi circumforaneis Clericis illud ex Evangelio exprobrari potest: Quid hic stas tota die otiosi?*

4. Can. VI. *Secundum Concilia præcorum Orthodoxorum decrevit fraternitas, ut quicumque fuerit culpabilis inventus Clericus, aut honoratus de Civitate; & ad Monasterium fuerit deputatus, sic Abbas qui est Præfectus cum illo, qui dirigitur, agat, sicut ab Episcopo manifesta correptione fuerit ordinatum: alior si Abbas facere elegerit, pro correptione tempus aliquod suspendatur; qui ob hanc causam dirigitur, ut emendetur, non passim serculis diversis saturatur.*

Multis sæculis observatum in Ecclesia fuit, ut pravi ac delinquentes Clerici in Monasteria ad pœnitentiam amandarentur: perfectiores vero Monachi ex Monasteriis ad obeunda Ecclesiæ ministeria educerentur. Hinc Hieronymus epist. 4. Rutticum Monachum sic adhortatur, *Ita ergo age & vive in Monasterio ut Clericus esse merearis, ut adolescentiam tuam nulla sorda commaculis.*

Can. X. *Hoc maxime definitum esse, ut nullus audeat Clericorum ordinationem sui Episcopi contemnere: sed ubi ordinatus fuerit, ambulare debeat cum gratia & obedientia, & qua injuncta fuerint, agere. Quod si sub cothurno superbia neglexerit implere, non solum a stipendio, sed uno anno a communione privetur.*

5. Can. XIII. *Hoc regulariter secundum præcorum statuta canonum finitum est, ut tam Subdiaconus, quam Ostiarius, & reliqui, servitium sanctæ Ecclesiæ consuetum absque ulla desidia implerent, & senioribus vela ad officia sublovent. Qui contempserit facere, & adimplere, Subdiaconos verbis corripiendos, & si non emendaverint, stipendio privandos, reliquos flagris coercendos.*

De velis sermo est, quæ appendi solent ad ostium in ecclesiis, ut in Epiphaniæ epist. ad Joann. Jerusalemitanum: *Inveni ibi velum pendens in foribus Ecclesiæ. Et in Concilio Romano sub Zacharia Pontifice: Democritus præ velo est, & pesit ingredi: tum etiam in cubiculis, ut apud Athanasium Apolog. 1. ἀντι τῶν ἐν τῷ οἴκῳ τῶν ἁγίων, de Eugenio magistro ad velum adstante, cum Athanasius Constantem alloqueretur. Et Lampridius de Alexandro Severo scribit: Cum amicis tam familiariter vixit, ut salutaretur quasi unus de Senatoribus, patente velo, admissionalibus remotis. Prætebantur etiam vela Secretariis, atque Auditoriis Magistratum: ideoque acta proconsularia de Christianorum Martyribus, a Baronio collecta tom. 2. Annal. ann. 285. num. 8. referunt: *Lyppias Proconsul abduxit velum introgressus, & post exiens, ex tabella recitavit sententiam. Quam judiciorum ex velo consuetudinem Basilii quoque commemorat epist. 79. ad Eustachium. Edicitque Constantinus lib. 1. Cod. Theod. de officio rectoris provinciæ: Nam si venale Judicis velum, non ingressus redempti, non infame licitationibus Secretarium.**

ECCLESIAE SEPTIMI SÆCULI

HISTORICA SYNOPSIS.

1. Ujus sæculi primordia Magni Gregorii Pontificatus occupat, quemadmodum & precedentis exitum, quippe qui ad universalis Ecclesiæ regimen ascendit anno 590. rexitque ad presentis, cujus historiam teximus, sæculi annum quartum, quo e vivis excessit. Ejus ad apostolicam Sedem promotio simul concurrebat cum Imperii Maurii anno quinto. Multiplices Italiam per id tempus calamitates infestam habebant, hostiles Longobardorum grassationes, extrema annonæ penuria, aquarum eluviones ac inundationes, quales a viventium memoria nullæ visæ fuerant, simulque atrocissima pestilentia clades, Longobardorum irruptio jam inde a regno Justiniani secundi, qui erat Justiniani Augusti ex sorore Vigilantia nepos, ortum habuit. Gentem illam Narfes Eunuchus præstantissimus belli dux in excidium excivit Italiam, si Anastasio in vita Joannis Papæ tertii, & Paulo Diacono lib. 1. c. 5. & Varnefrido c. 25. fides habenda sit: tametsi Baronius illis fidem abroget ob quasdam rationes, aliorum pariter eruditorum judicio non admodum urgentes: & quia in unum confundit tres distinctos Narfetes, qui eodem florere sæculo. Narfes, inquam, postquam devicto interemptoque Totila, receptaque de Gothis universa Italia, ut nulla spes salutis illi genti nisi in subjectione superesset, Longobardos, quorum armis in debellandis Gothis usus fuerat, in Pannoniam remisit. Sed dum Narfes res Italiam pro solita prudentia & justitia componeret, ejus ætuli suspectam Justiniano Imperatori tanti ducis potentiam & felicitatem reddiderunt, ut virum revocaret. Sed & Imperatrix Sophia, ex illis atque impotentis animi fœmina, injuriam superaddidit atrocem, scriptis ad ipsum Narsetem litteris mandans, ut quam citissime ad Regiam properaret: se namque ipsi conveniens & debitum officium (erat enim Eunuchus) in aula destinasse, lanatum pensa puellis suis distribuendi. At ille tam indigna contumelia læsus, telam se illi talem orditi respondit, quam nec ipsa, neque vitæ ejus texerent: eoque animo Longobardos ad invadendam accersivit Italiam; qui sub proprio Rege Alboino, regnante Romanis Justiniano secundo, Cisalpinam Galliam cum Mediolano & Ticino, in qua urbe regiam sibi suisque successoribus constituit, subjugavit, Liguriam deinde, reliquamque Italiam præter Romam & Ravennam occupavit. Hic primum affinitatem cum Clodovæi filio Clotario, ducta in matrimonium ejus filia Clotolinda, junxit; ut prodit Gregorius Turonensis lib. 4. cap. 35. eaque defuncta secundas inivit nuptias cum Rosemunda Cunicmundi Gepidarum Regis filia, quem in acie suapte manu in Pannonia interemerat. Deinde rerum suarum successu insolens in medio convivio temulentus, Pincernam ad uxorem eidem accubantem mensæ dimisit; eamque coegit de patris Calvaria auro obducta, & in pateram efformata, vinum bibere. Ea contumelia acriter irritata Rosemunda, Alboinum haud multo post per Hermigen percussorem trucidavit, cum quo abreptis Alboini thesauris Ravennam ad Exarcham Longinum se recepit. Cujus consilio cum in balneo adultero suo Hermigi venenum propinasset, isteque huic parte venenum sensisset, eamque stricto gladio reliquum bibere compulsisset, uterque nefarii patricidii poenas morte huius. Narfes Gothorum Regni everfor, eodem anno periit, quo Alboinus, scilicet 572. ut ex narratione Anastasii in Joanne tertio facile colligitur: eodemque decessit Joannes Papa tertius. Florebat iisdem temporibus opibus & aulæ gratia Narfes alter, juxta Procopium l. 1. de bello Persico p. 25. & l. 2. de bello Gothico, p. 280. ex eadem Persarum gente oriundus, ex qua prodierat Eunuchus Gothorum debellator; & ut admodum verisimile est, eisdem consanguineus, qui cum fratre suo Aratio & matre sua defecit ad Romanos, regnante Justiniano: fuitque liberaliter a Narsete Eunuchus exceptus: cujus sic meminit Corripus, de secundo Justiniani posterioris Consulatu: *Comptus cesaris, formaque insignis, & ore, Aureus omnis erat.*

Quæ sane verba non possunt de priore illo Narsete intelligi: qui utpote vetustate provector spado, non poterat nisi rugoso, glabro & aniliter deformi esse vultu: immo vero neque de secundo Narsete Ararii germano, qui anno Justiniani quarto ad Romanos a Persis defecerat; scimus quippe quam prolixum fuerit Justiniani Imperium; sed de tertio Narsete hujus posterioris filio ad quem extat S. Gregorii Pontificis ep. 6. l. 7. quem *Cabassarii, Notitia Ecclesiastica.*

Phocas postea vivum comburi fecit: vehementerque errat Constantinus Manasses, qui putat hunc tam crudeliter habitum fuisse Gothorum domicorem, quem longe ante decessisse prodit Anastasius; & qui cum ineunte Justiniani Imperio summus belli dux extitisset, non potuerat ad usque adeo decrepitam ætatem vitam prorogasse.

2. Juniore extincto Justino, singuli ordine in Imperium successerunt Tiberius secundus, deinde Mauricius. Cujus edicto prohibenti milites, nondum completa militia, & rationibus publicis implicatos, sive ad monasticam sive ad clericalem professionem admitti; obstitit Gregorius Pontifex, illudque ad hanc moderationem reduxit, ut milites, antequam monastico habitu induerentur, primum triennio in habitu sæculari probarentur; & si post probationem idonei judicarentur, Monachi fieri possent, tametsi nondum expleto militiæ autramento: obnoxios vero rationibus publicis arcendos esse a Clero, aut a Monasteriis, donec rationes legitime reddiderint; quibus soluti, clericali aut Monachali demum militiæ ascribi possunt. Legenda Epistola ejus est undecima lib. 7. ad complures Metropolitanos & alios Episcopos ditionis Imperialis, quæ sic incipit: *Legem quam Pius Imperator dedit.*

3. Mauricius ex Arabisso Cappadociæ oppido ducens originem, privatus adhuc, miles adversus Persas belli dux a Tiberio Augusto, egregiam de illis victoriam reportavit, eosque ad restituenda oppida & arces, quas Romanis sub Justiniano Principe abstulerant, compulit. Promotus deinde ad Imperium, cum in vitam sub Tiberio pacem Hormisda Persarum Rex abruptisset, eisdem Mauricius missis ducibus Romano & Philippico semel & iterum præliis attrivit. Quæ causa fuit irato Hormisda muliebrem vestem Baramo duci suo per vituperium transmittendi. At motus contumelia ista Baramus, ab illo cum exercitu deficiens, in Cosroen ejus filium omne regnum transfudit: qui patrem excecavit, & imprecari quascunque in filium diras non desistentem sustibus necavit. Sed odio hujus patricidii a propriis subditis Cosroes regno pulsus, ad Mauricium confugit; a quo liberaliter exceptus est: Et Narsetis Patricii opera victis rebellibus, qui sibi Baramum præfecerant, restitutus est in regnum. Finito prospere bello Persico, successit impari successu bellum Avaricum. Chaganus Avarum Rex Thraciam infestis armis incurabat, junctis sibi Sclavinorum & Bulgarorum copiis. Missus adversus eum Comentiolus commisso prælio rem infelicitate gessit. Cumque decem millia Romanorum captivorum Chaganus remittere offerret, unius nummi per singula capita pretio tantum, ut impensis parceret homines sibi inutiles alendi, Mauricius tantillum redemptionis pretium solvere recusavit. Quapropter Chaganus hanc ejus avaritiam detestatus, captivos omnes trucidati jussit. Neque moratus est Mauricius suam illam plenam inhumanitatis culpam agnoscere, sibi tot subditorum internecionem profusus lacrymis imputare, Deoque nocte dieque supplicare, ut tantæ inmanitatis poenas a se in huc potius vita quam post mortem reposceret. Illud votum Deus supplicanti indulgit. Phocas enim audax & facinorosus Centurio adversus Mauricium exercitum concitavit, a quo tumultuarie salutatus est Imperator; atque in regiam irrumpens quinque Mauricii liberos, quorum priorem natu Theodosium pater Augustum creaverat, ante oculos paternos trucidavit; Fratrem quoque Mauricii Petrum; & præcipuos amicos & proceres, qui ei cohererant; nulla vox in tanta suorum carnificina ex ejus ore prodit, præter istam: *Justus es Domine, & rectum judicium tuum;* quin etiam unum ex ejus filiis infantem, occultante nutrice, suumque pro illo ad necem filium obijciente, fraudem istam Mauricius detexit, nec alienum passus est occidi. Ipse demum post liberos jugulatus est anno Chr. 602. vigesimo primo Imperii sui anno.

4. Phocas Romanorum Imperium pari qua invaserat immanitate administravit. Interea Cosroes Persarum Rex in ultionem necis Mauricii, magnifice de se meriti, collectum copiosum exercitum in Romanorum Provincias immittit, concitante quoque adversus nefarium usurpatorem & Imperatoris patricidam Phocam Narsete, qui temporibus illius Edesse Præfecturam habebat, sed eum dolo & perfidia in suam redactum potestatem vivum comburi præcepit, anno Imperii sui tertio; hoc maxime dolens, quod Romanum exercitum, cui ducem Leontium præfecerat, Narfes pro Persis dimicans profligasset.

5. in eret cum Phocas erga hoste. impune Imperium lac-rantes segnis, erga subditos autem crudelis & truculentus, Principum cædibus simul & infamibus libidinibus indulgeret, Heraclius Africa Præfectus instructa class. inde solvens, Constantinopolim occupat, & Phocæ supplicio Mauritio Augusto parentat, debitasque persolvit infestas, anno a Christo sexcentesimo decimo. Nec minus Cosrois prospere coeptum adversus Phocæ bellum felici successu profequitur adversus Heraclium, Palestinam, Ægyptum, Libyam populatur: captisque anno 617. Jerusalem, venerandam inde Crucem cum incredibili captivorum multitudine in Persidem asportat. Persæ, duce Sæ torrentis erumpentis intar, ulterius excurrentes Cappadociam, Phrygiam, Bithyniam, reliquasque Asiæ Provincias ferro & flammis vastant: ipsamque Chalcèdonem, quæ brevi spatio ab Constantinopoli dirimitur, obsidione cingunt, Chagano interea Avorum Rege Thraciam hostilibus armis infestante. Tantis percussus calamitatibus Heraclius precem supplicem a Cosroe petit: ac ille nullam fore pacis conditionem superbe respondit, nisi, Crucifixæ abnegato Deo, Heraclius unquam suis Solem adoraret. Heraclius suam omnem fiduciam in Deo reponens, ejusque supplicibus precibus invocato præsidio, pacem utcumque cum Avatibus firmat, ascitisque in auxilium Turcis, Caucaſi ad portas Caspiæ accolis, quidquid copiarum colligere potuit, in Asiam transportavit, anno 621. Cum Cosrois ducibus sæpius acie dimicavit successu adeo felici, ut pristinis omnibus receptis Provinciis in Persidem irrupit, Cosroes in summa rerum desperatione Medarsen junio-rem natu filium regno destinat. Id vero molestius ferens major Siroes, cum Persarum primoribus in patrem conspirat, multisque affectum ludibriis post jugulatos reliquos in ejus conspectu filios, sagittis confici jussit. Tum demum pax Heraclium inter & Siroem inita est, captivi libertati restituti, Crux salutifera Heraclio perhonorifice reddita, respiratæ salutis anno 628. Eamque insequentem vete Heraclius suis humeris Jerusalemam transportavit.

6. Heraclio regnante, Mahometus exitialem ex Judaismo, Arianismo, & Ethnicismo sectam constituit, Sergio Monacho ad scribenda impia dogmata usus, cum esset ipse plane illiteratus. Cumque demone morboque comitiali correptus frequens corrueret, uxori ceterisque persuasit, se Angeli Michaelis conspectu & colloquio sic consternari. Cumque sectam istam enixe propagare conaretur, insurgente ob id persecutione, fugam arripuit anno Christi 623. Julii mensis die 16. is est annus primus Hegiræ, hoc est persecutionis, quæ Arabum ceterarumque Mahometicarum gentium certam epocham constituit. Veterator iste ex infima sorte primum servus, & camellis piscendis addictus, prorsusque litterarum inscius, locupletis heræ suæ effectus conjux, deinde Pseudo-Prophetes, postremo Princeps atque Legislator, ipso etiam Heraclio Imperante, Palestinam, Syriam & Ægyptum cum suis Saracenis occupavit.

7. Persico bello perfunctus Heraclius, Numinis iram in se provocavit, dum Monothelitarum hæresis patrocinium pertinacius assumpsit. Cum enim anno 630. Hierapoli versaretur, accedentem ad salutandum Athanasium, Jacobitarum Patriarcham, hæreticum Eutychianum benigne excipiens, in spem erexit potiundi Patriarchatus Antiocheni, si Chalcèdonensem Synodum complecti vellent. Ea compellatione affectus Athanasius, qui jam per ambitionem sibi Patriarchæ nomen apud hæreticos Jacobitas indebite asseruerat, & Chalcèdonensem Synodum se suscipere, duasque in Christo naturas simul esse dixit, rogavit autem Heraclium, an duplex admittenda esset in Christo voluntas & operatio, an unam duxerat. Ille sciscitatur a Cyro Alexandrino & Sergio Constantinopolitano Episcopis, quid sit in hac questione sentiendum. Quibus respondentibus unam esse in Christo voluntatem & operationem, hisque assentiente Pseudopatriarcha Athanasio, in eundem assensum pertractus simul est Heraclius: tanque obfirmato animo hujus hæresis fautor evasit, ut anno 639. publico edicto, quam E. thesim vocant, tanquam certum fidei Christianæ articulum omnibus amplectendum & prædicandum proposuerit: quæ fuit deinceps multarum in Ecclesiâ perturbationum origo. Moritur demum infelix Heraclius trigésimo primo Imperii sui anno, qui fuit Christi 641. ex aqua intereunte alioquo morbo terribissimo, quo nuptus incestus cum Martina Mariæ sororis suæ ex Martino filia, ut refert in sua brevi historia. Constantinopolis Patriarcha Nicephorus, luit. Mirror Petavium, post cultum a se Nicephori Breviarium, quo Martina sororis Heraclii filia proditur, hujus immemorem scripsisse deinde in Rationario, fuisse ipsam fratris Heraclii filiam; ac Baronius, qui nunquam illud Breviarium legerat, utpote suo tempore nondum a Pet-

vio editum, et in obscura Bibliotheca abditum, cautius scripsit nuptem Heraclii, nihil de fratre aut sorore adiciens, utpote re adhuc incomperta. Vox autem, quæ utitur in hac historia Zonaras, *Ἡρακλῆος ἡμετέρας Μαρτίνης τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ*, indifferens est ad fratris aut sororis filium, eodem namque regimine ac derivatione a feminino, *μάτηρ*, quod *matricem* significat, componitur vox *ματρίωνος*: neque dicitur *matripolis* aut *metrapolis*.

8. Testamento suo Heraclius liberos duos Constantinum ex Eudoxia priore uxore, & Heraclium ex Martina posterius susceptum, æquo jure Imperii hæredes instituit, mandans utique, ut Martinam tanquam matrem & Imperatricem coleret: verum Constantinus quarto mense a noverca Martina perimitur. Heraclius junior, qui ab aliis Heraclionas dicitur, cum Martina matre sex mensibus exactis Imperio dejicitur Senatus decreto; quo etiam matti lingua præciditur, & Heraclioni datus. Hisque relegatis, Constantinus Constantini filii nepos, Imperio solus præficitur. Hic religionis cultu a patre orthodoxo degener, avum maluit imitari, Heraclii enim Ecthesim promulgato suo typo, cui omnes subscribere voluit, confirmavit. Martinus Pontifex Romanus, transmissum ad se a Constante typum, ut eum sua ceterorumque Antistitum subscriptione firmaret, convocato Romæ Concilio, Monothelitarum hæresim damnavit. Ideoque exandescens furore impius Constantinus, sanctissimum Pontificem per Exarchum Calliopam Roma Constantinopolim abripuit, atque inde Chersonam relegavit. Quo in exilio confectus ætatis mortalem vitam immortalitate commutavit, anno 655. Maximum quoque, eximium fidei Catholicæ propugnatorem, linguæ manaque abscessis exilio relegavit. His offensus sceleribus Deus ultores Saracenos suscitavit, a quibus insignes Insulæ Cyprus & Rhodus occupatæ sunt; effractusque æneus ille Solis Colossus, quem Chares Lydius construxerat, a Mauvia Saracenorum Principe, utriusque Insulæ invalore, Ægyptiis mercatoribus divenditus est. Navali etiam prælio Constantinus contra Saracenos infelicissime cecavit, anno 654. Pertaxus tandem Constantinopolis, in Italiam numerosum ducens exercitum trajecit: commissoque cum Longobardis certamine victus, & furore barbarico incensus, Romam publicis privatorumque opibus & omnibus, quæ auferre potuit, ornamentis expilavit, transmitteque in Siciliam: ubi cum sex annis omnibus invisus hæsit, Syraculis in balneo a suis anno Christi 668. est interfectus.

9. Constantinus audita patris Constantis morte, atque ab interioribus novum electum Imperatorem Mezentium Armenum, illico Constantinopoli solvens in Siciliam contendit, tyrannumque Mezentium una cum iis, qui adversus patrem conjuraverant, e medio tollit. Rebusque ibi compositis, Constantinopolim regressus, nomenque Pogonati seu Barbati adipiscitur, quia cum inde imberbis exisset, eodem reversus est barbatus. Princeps fuit patri dissimilis, fidei Catholicæ addictus, & justitiæ studiosus. Saracenos Constantinopolim obsessos fortiter repulit, quos post magnam suorum jaſturam remeantes tam atrox tempestas invasit, ut tota eorum classis dispererit. Aliunde Mardaitas Libani montis incolæ infidelem gentem domestico bello distinebant. His clidibus attriti Saraceni pacem a Romanis sub annui tributi præstatione impetrant. Eo bello Callinicius Mathematicus, invento a se Græcico igne, cujus ea vis est, ut in ipsis undis ardeat, plebasque Saracenorum naves exussit. Saraceno perfectus bello Constantinus dispartem in Bulgarico bello successum habuit. Bulgari amois Volgæ accolæ tipis, quas incoluerant, excedentes, tunc primum in Thraciam excurrerunt: Slavisque subactis, Istrumque trajicientes, in ejus citimis tipis suas fixere sedes; a quibus pacem Constantinus, & locorum concessione, & annui tributi pensatione, redimere coactus est, anno Christi 677.

10. Sedatis bellis Imperator operam navavit in promovenda sexta œcumenica Synodo, aditente in primis Agathone Romano Pontifice; cujus Legati in ea præfuerunt. Habita vero est Constantinopoli in Secretario Palatii Regii, quod Trullum vocabant, anno inchoata 680. desinitque sequenti. Hujus decretis damnati sunt Constantis typus & Heraclii Ecthesis; definitumque, duas in Christo voluntates & actiones, divinam & humanam, eundem esse, quot sunt in eo naturæ distinctæ & inconsulæ: dictumque anathema in Sergium, Pyrrhum, Cyrum, Paulum, & alios, qui secus docuerant, aut docturi essent. Obiit Constantinus anno Domini 685. eodemque filius ejus successit Justinianus secundus, cui postea Rhinometri nomen inditum a patribus præcis. Hic præcipitis ferocisque animi levitate Imperium labefactavit. Mardaitas Libani incolæ, unicum

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

neque per iudicem, neque per quamcunque personam res Ecclesia, vel eorum propria, quousque aut testamentum, vel qualemcunque obligationem feceris, cognoscatur, a nullo penitus suprascripta res contingantur; sed ab Archidiacono vel Clero in omnibus defensentur & conserventur. Quod si quis immemor hujus definitionis temere aliquid exinde auferre presumpserit, aut ausu temerario in res ipsas ingressus fueris, & de dominatione Ecclesia abstulerit: ut nocator pauperum communione privetur. Similia repetuntur hujus Concilii canone 10.

3. Can. X. Et quia multa tergiversationes infidelium Ecclesiam Dei quarunt collatis privare donariis, secundum constitutionem precedentium Pontificum id convenit inviolabiliter observari, ut Testamenta, que Episcopi, Presbyteri, seu inferioris Ordinis Clerici, vel donationes, aut quacunque instrumenta propria voluntate confecerint, quibus aliquid Ecclesie aut quibuscumque personis conferre videantur, omni stabilitate subsistant, specialiter statuentes, ut etiamsi quorumcumque Religiosorum voluntas, aut necessitate, aut simplicitate faciente, a legum secularium ordine visa fuerit discrepare, voluntas tamen defunctorum debeat inconvulsa manere, & in omnibus DEO auspice custodiri. De quibus rebus, si quis anima sua contemptor aliquid alienare presumpserit, usque ad emendationis sue vel restitutionis rei ablata tempus, a consortio Ecclesiastico, vel a Christianorum convivio habeatur alienus.

Canon iste iisdem verbis depromptus est ex can. 2. Concilii secundi Lugdunensis anni 567. sub Joanne Papa III. & huc pertinet Carthaginensis Concilii IV. can. 95. & Valoniensis seu Valensis can. 4. & Arelatenensis II. can. 47. & Matisconensis I. can. 4. & c. qui oblationes, 13. q. 2.

Can. XII. Illud etiam unanimi consensu convenit, quod si quis Monachus aut Monacha in Congregatione positi religiosam conversationem elegerint, & postea aut ad parentes, aut ad propriam quamcunque substantiam se de Congregatione ipsa subtraxerint, & ab Episcopo suo per Epistolam admoniti ad septa Monasterii sui redire distulerint, sint usque ad exitum vite a communione suspensi, nec prius ad Eucharistia gratiam admittantur, quam ad civile suum, de quo se vagationis insolentia visi sunt subtraxisse, cum humillima supplicationis satisfactione fuerint reversi. Repertur iste can. lib. 7. Capitul. Caroli Magni, cap. 256.

4. Can. XIV. Incestas vero conjunctiones ab omni Christianorum populo censuimus specialiter vesecari: ita ut si quis relictam fratris, sororem uxoris, privignam, consobrinam, sobrinam, vel relictam; item patruum, atque avunculum, vel in religionis habitu debitam conjugii crediderit consortio violandam, tandiu a communionis gratia segregetur, quamdiu ab illicitis conjunctionibus sequestratione manifestissima debeat abstinere.

Has easdem conjunctiones ut incestuosas prohibuerat Concilium Epaonense can. 30. & cum utrobique damnentur sobrinorum conjunctiones, multo magis damnasent inter patruos aut avunculos cum neptibus ex fratre vel sorore: ideoque, ut referunt Nicephorus Patriarcha in Breviario, Zonaras, & Cedrenus, gravem apud fideles omnes incurrit offensionem Heraclius Imperator, quando Martinam ex sorore sua neptem sibi sumpit uxorem, una enim generatione ininus distant patruus & neptis, quam consobriini.

5. Singulos hujus Concilii canones Clotarius secundus Rex suo edicto roboravit. Ad canonem vero 4. qui est de Clericorum a judiciis secularium Officialium exemptione, hæc constituit Rex Clotarius: Ut nullus iudicium de quolibet Ordine Clericos de civilibus causis præter criminalia negotia per se distingere aut damnare presumat nisi convincitur manifestus; excepto Presbytero aut Diacono. Qui vero convicti fuerint de crimine capitali, juxta Canones distringantur, & cum Pontificibus examinentur. Quod si causa inter personam publicam & homines Ecclesia steterit, pariter ab utraque parte propositi Ecclesiarum & iudex publicus in audientia publica positi ea debeant iudicare. Concilium Remense an. 625. can. 3. de canonibus hujusmodi Concilii sic decernit: Ut capitula canonum Parisius acta in generali Synodo, in Basilica Sancti Petri, Clotarii Regis studio congregata, omni firmitate custodiantur.

CONCILIIUM HISPALENSE II.

Anni Christi. 619.

Hic præsedit notissimæ sanctitatis & doctrinæ Igdorus-Hispalensis Metropolitæ, regnante in Hispaniis Sisebuto, tempore Bonifacii Papæ V. Novem intersuere Episcopi, si his accensas Syrum quemdam advenam Episcopum, qui eodem in Concilio ab Acephalorum secta post disputationum certamina tandem conversus & convictus orthodoxam amplexus est fidem. Garsias Loaisa testimonium istud de Concilio isto provinciali perhibet, esse eruditum & doctum, juris Canonici atque Civilis sapientia versatum, ita ut appareat a Viris eruditione divina & seculari præstantibus esse editum.

Can. I. Prima actione Theodolphi Malacitana Antistitis Ecclesia ad nos oblata precatio est, afferentis antiquam ejusdem urbis parochiam militaris quondam hostilitatis discrimine fuisse decisam, & ex parte aliqua ab Ecclesiis Astigitana, Eliberitana, atque Agabrensis urbium esse retentam. Pro qua re placuit, ut omnis parochia, que ab antiqua ditione ante militarem hostilitatem retinuisse Ecclesiam suam comprobaret, ejus privilegio restitueretur. Sicut enim per legem mundialem, his, qui barbarica feritas captiva necessitate transverexit, postliminio revertentibus redditur antiqua possessio; non aliter est Ecclesia receptura Parochiam, quam ante retinuit, cum rebus suis, sive ab aliis Ecclesiis possideantur, sive in cujuslibet possessionem transfusa sint. Non enim erit obijcienda præscriptio temporis, ubi necessitas interest hostilitatis.

Ea porro lex mundialis hoc loco memorata habetur Cod. de captivis & postlim. revert. l. si quos & l. fin.

Can. II. Secundo examine inter memoratos fratres nostros, Fulgentium Astigitanum, & Honorium Cordubensem Episcopos, discussio agitata est propter parochiam Basilicam cujusdam, quamobrem alter Celsivensem, alter Reginensem asseruit. Et quia inter utrasque partes hæcenus limitis actio vindicata est, (cujus quamvis vetusta retentio nullum juris præjudicium afferret) ideoque ne in dubium ultra inter eas nostra advocaretur sententia, prædictis canonibus synodalia decreta perlecta sunt, quorum auctoritas præmonet ita oportere inhiberi cupiditatem, ut ne quis terminos alienos usurpet. Ob hoc placuit inter duas partes inspectionis viros mittendas: ita ut sit in alicui possidentis (si tamen Basilicam veteribus signis limes præfixus monstraverit) Ecclesia, cujus est iusta retentio, æternum dominium. Quod si & limes legitimus eandem Basilicam non concludat, & tamen longi temporis probatur abjecta præscriptio, appellatio repetentis Episcopi non valebit, quia illi tricennalis obiectio silentium ponit: hoc enim & secularium Principum edicta præcipiunt, & Præsulum Romanorum decrevis auctoritas. Sin vero infra metas triennalis temporis extra alienos terminos Basilica injusta retentio reperitur, repetentis Episcopi juri sine mora restituetur.

Tricennalis sive Tricenaria, hoc est triginta annorum, præscriptio hac parte etiam in rebus Ecclesiasticis asseritur, secundum Theodosii constitutionem, l. 1. Cod. Theod. de action. cert. temp. fin. Concilium quoque Chalcedonense can. 17. ita decernit: Per singulas Ecclesias parochias rurales sive in possessionibus manere immobiles apud eos, qui eas retinent Episcopos, & maxime si eas sine violentia jam per triginta annos tenentes gubernaverunt. Quamvis autem pro diversorum Imperatorum libidine post tempora Theodosii præscriptio Ecclesiastica fuerit adusque centum annos prorogata; deinde ad quadraginta annos reducta; in Hispania tamen (ubi civitas Hispalensis inter primarias censebatur) edixerat Alaricus Visigothorum Rex Codicem Theodosianum ubique servari. Insuper œcumenica Synodus VIII. sub Hadriano Papa II. habita can. 18. subjicit anathemati eos, qui litem movent contra Ecclesiam de rebus ab eadem pacifice per annos triginta possessis. Sanctus tamen Papa Gregorius lib. 1. epist. 9. annos assignat quadraginta ad subinovendum quemcunque petitorum, etiam ipsam Romanam Ecclesiam, si quid juris in eam rem tanto tempore possessam prætenderet. Ecclesiasticam quoque præscriptionem annis quadraginta limitat Carolus Magnus lib. 5. cap. 289.

Quod demum attinet ad alienorum Episcopatum fines, horum invasionem quocunque prætextu fieri prohibet Concilium Carthaginense anni 348. sub Grato Episcopo Carthaginensi celebratum can. 10. Similiter & aliud Cartha-

Carthaginense sub Genethlio Episcopo pariter Carthaginensi habitum anno 397. can. 20. His adde Gelasi primi epistolam 10. ad Episcopos Siciliæ, de non auferendis bonis ab Episcopis triginta annorum possessione subnixis.

Can. III. Tertia definitione ad nos oblata, precatio est a Reverendissimo fratre nostro Cambrano Italicensi Episcopo pro quodam Clerico Ispassando, qui deserens Ecclesiam cultum sua, in qua dicatus ab exordiis infantia sua fuerat, ad Ecclesiam Cordubensem se contulit; quem elegimus, ut si nihil proponeretur de eo, citra dilationis obiecta proprio reformaretur Episcopo: scribitur enim in lege mundiali de colonis agrorum, ut ubi esse iam quisque capit, ibi perduret. Non aliter & de Clericis, qui in agro Ecclesia operantur, Canonum decreto precipitur, nisi ut ibi permaneant, ubi coeperunt. Ideoque placuit, ut si quis Clericus Ministerii propria Ecclesia destitutus, ad aliam transitum fecerit, compellente ad quem fuerit Sacerdote, ad Ecclesiam, quam prius incoluerat, remittatur. Qui vero eum susceperit, nec statim sine ullo nixu exceptionis ad propriam Ecclesiam remittendum elegerit, quandiu eum restituit, communionem se privatam agnoscat. Desertorem autem Clericum cingulo honoris atque Ordinis sui exutum, aliquo tempore Monasterio deligari convenit, sicque postea in Ministerio Ecclesiastici Ordinis revocari. Nam non poterit in talibus pervagationibus aboleri licentia, nisi fuerit in eis propter correptionem disciplina subservata censura.

De Clericorum intra propriam Ecclesiam præcepta stabilitate isto præcedenti canone, & de poenis eos citra proprii Episcopi litteras formatas recipientium, revivis superius Nicenæ magnæ Synodi can. 16. & canones plerisque eodem pertinentes inibi a nobis congestos. Quibus adde sancti Leonis Magni sanctionem in epist. 12. alias 84. ad Anastasium Theſſalonicensem Episcopum, cap. 8. quo loco jubet translatum ab una in alteram Ecclesiam utraque simul privari. Canon isto Hispanensis refertur in Decreto Gratiani, can. placuit, 21. q. 2. Porro leges mundiales, quas canon hic adducit in exemplum & confirmationem, sunt l. omnes omnino, & l. omnino profugi, l. originarios, l. servos, l. cum satis, Cod. de agricol. & censit. lib. 11.

Can. VIII. Octavo discussio agitata est de quodam Elifseo ex familia Agabrensis Ecclesia, qui ab Episcopo suo traditus libertati, de libertate confestim ad contumaciam morbum transiit: sicque per superbiam non solum ejusdem Episcopi veneficis artibus salutem ladere voluit, sed etiam patronam Ecclesiam libertatis immemor prædamnavit. Adversus quem ingrati actio canonum ac legum auctoritate iuste dirigitur, scilicet ut immerita libertatis damno multatus ad servitii nexum, in quo natus est, revocetur. Tali enim statum, qui contra Episcopum suum vel patronam Ecclesiam nituntur, decidi potius quam conservari convenit: ut quorum libertas pernicioſa est, sit salutifera servitus; & qui superbire noverunt adepti libertate, discant obedire subiecti.

Justitiæ consentaneum axioma est: Privilegium moveretur amittere; qui concessa sibi abſtinet potestate, c. privilegium, 11. q. 3. & cap. tuatum, §. verum, de privil. Itaque libertus iste ad pristinam erat servitutem revocandus.

Can. X. Providetur, ut Monachi directioni Monialium præficiantur, præscriptis tamen legibus, quas inviolate servant. Undecima actione consensu communi decrevimus: ut Monasteria Virginum in Bætica condita Monachorum administratione ac præsidio gubernentur. Tunc enim salubria Christo dicatis virginibus providemus, quando eis Patres Episcopi sales eligimus, quorum non solum gubernaculis tueri, sed etiam doctrinis adificari possint: ea tamen circa Monachos disciplina cautela servata, ut remoti ab earum familiaritate, nec usque ad vestibulum habeant accedendi familiaris permissum. Sed nec Abbati, vel ei qui præficiatur, extra eam qua præest, loqui virginibus Christi aliquid, quod ad institutionem morum pertinet, licebit: nec cum sola qua præest, frequenter ei loqui oportet, sed sub testimonio duarum aut trium sororum; ita ut vara sit accessio, & brevis omnino loquutio. Absit enim ut Monachos (quod etiam dictu nefas est) Christi virginibus familiares esse velimus: sed juxta quod iussa regidarum vel Canonum admonent, longe discretos atque sejnctos eorum tantum gubernaculis deputamus: constituentes, ut unus Monachorum probatissimus eligatur, cuius cura sit prædiis earum urbanis & rusticis Cabassutii, Notitia Ecclesiastica.

sticis intendere, fabricas extruere, vel si quid ad necessitatem spectat Monasterii, providere, ut Christi famula pro anime sua tantum utilitate sollicita solis Divinis cultibus vivant, operibusque suis inserviant. Sane is qui ab Abbate præponitur, iudicio sui Episcopi comprobetur. Vestes autem illæ iisdem faciant, a quibus tuitionem expectant, ab eisdem denno (ut prædictum est) laborum fructu & procuracionis suffragium receptura. Si qui autem Monachorum hanc ordinationem aut contempserint, aut qualibet inertia dissolutione neglexerint; sciant quod eorum tepor atque superbia excommunicationis sit plerenda censura.

Similia Basilius Magnus passim in suis Regulis providet circa familiaritatem & colloquia Monialium cum Monachis, etiam præfectis. Canonis hujus pars habetur cap. in decima, 18. q. 2. Huic consonat Carthaginensis Concilii quarti can. 97. dicens: Qui religiosus feminis præponendus est, ab Episcopo loci comprobetur. Concilium Aquilgranense sub Ludovico Pio celebratum continet toto libro 2. pleraque monita de Monialium institutione, cujus caput 20. incipiens: Quia virorum frequentias &c. præcipit, ut Abbatissæ tres aut quatuor eligant sanctimonialis vitæ probabilis, quæ interficiat ceterarum Monialium colloquiis cum adventantibus viris. Istis Hispanensium Patrum decretis apprime quadrant illa, quæ tradit Augustinus lib. 1. de moribus Ecclesiarum cap. 31. Vita etiam, inquit, seminarum Deo sollicitè castèque servientium, qua habitaculis segregata ne remota a viris quam longissime decet, pia tantum illis caritate iunguntur, & imitatione virtutis: ad quas juvenum nullus accessus est, neque ipsorum quamvis gravissimorum, & probatissimorum hominum nisi ad vestibulum usque necessaria præbendi quibus indigent gratia. Lanificio namque corpus exorcens atque sustentans, vestesque ipsius fratribus tradunt, ab iis invicem, quod vilis opus est, resistentes. Hos mores, hanc vitam, hunc ordinem, hoc institutum si laudare velim, neque digne valeo.

Actione 12. Synodum ingreditur quidam ex hæresi Acephalorum Episcopus natione Syrus, duarum (ut illi Patres loquuntur) in Christo Naturarum proprietatem abnegans, & Deitatem passibilem asserens. Hunc pertinacius renitentem multis factotum librorum testimoniis, & rationum Theologicarum machinis ad rectam fidem adducere satagunt; ac postremo convictum, suamque sectam ejurantem in communionem fidelium admittunt; Synodumque doctissimo tractatu concludunt, quo hæresis illa (quam primus invexerat Eutyches) validissime proſtigatur.

CONCILIUM TOLETANUM IV.

Ann. Chr. 633.

1. URGENTE piissimo Hispaniarum Rege Sisenando, qui & Concilio interfuit, sedente Romæ Honorio Pontifice, Æra Hispanica 661. anno Christi 633. celebratum est Toleti ex universa Hispania & vicinia Gallie Concilium sexaginta duorum Episcoporum, præter Vicarios septem absentium Antistitum. Sex interfuerunt Metropolitanæ, ex quibus qui præfedit, fuit Isidorus Hispanensis, secundus Selva Narbonensis, tertius Stephanus Eweritensis, quartus Julianus Bracarenſis, quintus Justus Toletanus, sextus Audax Tarriconensis, Metropolitanæ omnes.

2. Can. III. Nulla pene res disciplina mores ab Ecclesia Christi depulsi quam Sacerdotum negligentia, qui contemptis Canonibus ad corrigendos Ecclesiasticos mores, Synodum facere negligunt. Ob hoc a nobis universaliter definitum est, ut quia juxta antiqua Patrum decreta bis in anno difficultas temporum fieri Concilium non sinit, saltem vel semel a nobis celebretur; ita tamen ut si causa facti est, aut qualibet alia Ecclesia generalis, totius Hispania & Gallia Synodus convocetur; si vero nec de fide, nec de communi Ecclesia utilitate tractabitur, speciale erit Concilium uniuscujusque Provincia, ubi Metropolitanus elegerit, peragendum. Omnes autem qui causas adversus Episcopos, aut iudices, aut potentes, aut contra alios quoslibet habere noscuntur, ad idem Concilium concurrant; & quocumque examine Synodali a quibuslibet prave usurpata inveniantur, Regii executoris instantia, iustissimo bis, quibus iura sunt, reformentur; ita ut pro compellendis iudicibus vel secularibus viris ad Synodum, Metropolitanæ studio idem executor a Principe postuletur.

Observa in causa fidei, aut communis Ecclesiarum disciplinæ, nationalim est: Synodum convocandam.

Præterea in Synodis etiam Provincialibus auditi & dissi-
mi querelas singularium adversus Episcopos. Immo
etiam adversus iudices & potentes sæculares, qui per
Regios executores compellendi sunt, ut coram Syno-
do causam dicant, de quibus accusantur. Item convo-
candas esse Provinciales Synodos ad minus semel singu-
lis annis.

3. Can. IV. Forma celebrandi Concilii præscribitur,
ut ante Solis ortum omnes ab Ecclesia eliminantur
per Ostiarios: deinde ingrediantur Episcopi, deinde seor-
lum Presbyteri, postremo Diaconi: profusisque in com-
mune precibus, Episcopi suis in sedibus ad figuram co-
ronæ dispositis consideant, atque ab eorum tergo Pres-
byteri quoque sedeant, Diaconi vero stent in conspectu
Episcoporum.

4. Can. VI. Postquam expositum fuit trinam in Ba-
ptismo immersionem, aut unam & simplicem usu in di-
versis Ecclesiis approbari, & facta mysteria in his in-
volvi, ut tamen in uno ritu omnes Hispaniarum Ec-
clesiæ conveniant, decernit unicam fieri deinceps per
omnes Hispaniæ Ecclesiæ immersionem, prout Sanctus
Papa Gregorius a Leandro Hispaniarum Primate consul-
tus eidem consuluerat, l. 1. epist. 41. & habetur de con-
secrat. dist. 4. cap. de trina immersione 82. Trinam autem
exigunt immersionem can. Apostolorum 49. Tertul. 6.
adversus Praxeam cap. 26. Ambr. lib. 6. de Sacram. c. 7.
Hieron. advers. Lucifer. Chryl. hom. 24. in Joann. alii-
que veteres Scriptores.

5. Can. IX. Præcepit per omnes Hispanici Regni Ec-
clesiæ, in pervigilio Paschæ novum ignem & cereum
benedicere. Hujusce ritus, qui nocte ipsa, quæ Domini-
cam Paschæ diem antecedit, circiter dimidium noctis
solemniter peragebatur, merito quoque est apud Albi-
num Flaccum sive Alcuinum lib. de Div. Officiis, sub
tit. de Sabbato sancti Paschæ. Meminere pariter Ama-
larius Fortunatus Episcopus Trevirensis lib. de Eccles.
offic. cap. 118. & Valafridus Strabo de rebus Ecclesiast.
cap. 30. Rabbanus Maurus lib. 2. de instr. Cleric.
cap. 38. Qui omnes auctorem istius ritus commemo-
rant Zolumum Papam. Hoc etiam addunt Alcuinus &
Fortunatus Trevirensis, cerco isto Paschali ignem si-
gnificari columnam, quæ Israelitis post celebratum
Pascha ad transitum rubri maris illuxit ea nocte, qua
Pharaonis exercitus aquis ante divisus in pristina re-
deuntibus est submersus. Præsertim vero cereus iste
mythicus Christum refert ex tumulo redivivum profliga-
tis triumphatisque inferni potestatibus, ipso fulgente lu-
mine Divinitatem, & cera humanitatem Redemptoris
significatibus, ut iidem etiam Auctores exponunt.

6. Can. XXIII. *Non aliter placuit, ut quemadmodum
Antistites, ita Presbyteri atque Levite, quos forte infir-
mitas, aut ætatis gravitas in conclavi Episcopi manere
non sinis, ut iidem in cellulis suis testes vite habeant,
vitamque suam sicut nomine, ita & meritis teneant.*

Hinc collige, Presbyteros & Diaconos solitos anti-
quitus in iisdem habitare cum Episcopo adibus: quæ
consuetudo in Gallia quoque viguit, juxta Aurelianen-
sis secundi Concilii can. 9. *Nullus Presbyterorum sine
permissione Episcopi sui cum secularibus habitare presu-
mas. Quod si feceris, ab officii communione pellatur.*
Ea firmatur prisca consuetudo testimonio Augustini in
serm. 22. de communi vita Clericorum, & serm. 36.
ad Presbyteros, ejusque in vita Possidius refert, c. 52.
*Communi mensa in conclavi cum Presbyteris & Clericis
uti solitum Augustinum.* His astipulantur duo Conci-
lia sub Pontifice Leone tertio, & Imperatore Carolo
Magno habita: in primis Moguntiacum can. 9. sic sta-
tuit: *In omnibus igitur quantum humana permittit fra-
gilitas, decrevimus, ut Canonici Clerici canonicè vi-
vant, observantes Divina Scriptura doctrinam & docu-
menta Sanctorum Patrum: Et nihil sine licentia Episco-
pi sui, vel Magistri eorum compositè agere presumant in
unoquoque Episcopatu. Et ut simul manducent & dor-
miant, ubi his facultas id faciendi suppetit. Vel qui de
rebus Ecclesiasticis stipendia accipiunt, & in suo clau-
stro maneant, & singulis diebus mane primo ad lectio-
nem veniant, & audiant quid eis imperetur. Ad men-
sam vero similiter lectionem audiant, & obedientiam se-
cundum Canones suis magistris exhibeant.* Sub iisdem
pariter celebratum Concilium Turonicum tertium paria
decernit, his verbis: *Canonici & Clerici civitatum, qui
in Episcopis conversantur, consideravimus, ut in clau-
stris habitantes simul omnes in uno dormitorio dormiant,
simulque in uno reficiantur refectorio, quo facilius possint
ad Horas Canonicas celebrandas occurrere, ac de vita
& conversatione sua admoneri & doceri: vitium & ve-
stimentum juxta facultatem Episcopi accipiant, ne pau-
pertatis occasione compulsus, per diversa vagari, ac turpi-
bus se implicare negotiis cogantur: dimissoque Ecclesiasti-*

*co officio incipiant indisciplinate vivere, & propriis de-
servire voluptatibus.*

Nec tantum erat Canonicorum ac Presbyterorum vi-
ta communis, sed etiam minorum Clericorum, qui in
Seminariis instituebantur: ut ex istius Concilii Toleta-
ni quarti canone sequenti perspicuum sit.

8. Can. XXIV. *Prona est omnis ætas ab adolescentia
in malum, Prov. 30. Nihil enim incertius quam vita
adolescentium. Ob hoc constituendum oportuit, ut si qui
in Clero puberes aut adolescentes existant, omnes in uno
conclavi atri commorentur, ut lubrica ætatis annos non
in luxuria, sed in disciplinis Ecclesiasticis agant, depu-
tati probatissimo seniori, quem & magistrum doctrina,
& testem vite habeant. Quod si aliqui ex his pupilli
existunt, a Sacerdotali tutela foveantur, ut & vita eo-
rum a criminibus intacta sit, & res eorum ab injuria
improborum. Qui autem his præceptis resutaverint, Mo-
nasteriis deputentur, ut vagantes animi & superbi se-
riori regula distringantur.*

Concilium generale Lateranense tertium sub Ale-
xandro tertio Pontifice can. 18. jubet, ut in singulis
Ecclesiis Cathedralibus Episcopi curent scholas erigi, in
eisque Magistrum constitui, cui beneficium aliave emol-
lumenta pro victu assignent, a quo Clerici ejusdem
Ecclesiæ, & pauperes scholares gratis doceantur. Pos-
tremo Concilium Tridentinum sess. 23. c. 18. plenior
circa scholas & Seminaria Ecclesiastica constitutione pro-
vidit.

9. Can. XXV. *Ignorantia mater cunctorum errorum,
maxime in Sacerdotibus Dei vitanda est qui docendi of-
ficiis in populis susceperunt. Sacerdotes enim legere san-
ctas Scripturas admonentur, Paulo Apostolo dicente ad
Timotheum: Intende lectioni, exhortationi, doctrinae,
semper permans in his. Sciatis igitur Sacerdotes Scri-
pturas sanctas, & Canones, ut omne opus eorum in præ-
dicatione & doctrina consistat, atque adificens cunctas
tam fidei scientia, quam operum disciplina.*

Huc refertur Osee 4. v. 6. *Quia tu scientiam repulisti,
repellam te ne Sacerdotio fungaris mihi.* Et Mala-
c. 2. v. 7. *Labia Sacerdotis custodiunt scientiam, & le-
gem requirent ex ore ejus, quia Angelus Domini exer-
cituum est.* Ecclesia magnopere sollicitudinem gerit, ut
Clero addicti scientiis Ecclesiasticis imbuantur. Idenique
approbat, ut beneficiis ac præbendis provisi ab Ecclesiis
suis absint, ut studiis informantur. Nec minus perci-
pant suos fructus præbendarum, cap. super speculi, de
Magistris. Et quod attinet ad Gallicanas Ecclesiæ,
Concordatum Bononiense in Concilio ultimo Latera-
nensi approbatum, in gratiam cujuslibet Clerici propter
studia convenienter absentis, sic decernit tit. de collat.
5. 1. *Et ut liberius studio vacare possit, etiam si absens
fuerit a Divinis, habeatur pro presente, ita ut nihil per-
dat.* Quem in locum hoc scribit Commentator Rebuffus:
Et sic nec distributiones anniversarias, nec aliud
adventitium amittere debent, per hoc verbum, *nihil
perdat.* Quod etiam suadetur per istum textum, qui
tingit eum presentem in Divinis. Tantum enim ope-
ratur fictio in casu ficto, quantum veritas in casu ve-
ro, l. filio quem pater, ff. de liberis & posthum. l. si
filius familias, ff. si cert. petat. c. cum dilectus, &
c. ad audientium, de cler. non resid. Item in Gallia,
ex amore scientiæ, multæ reservantur præbendæ tam
simplices, quam curatæ, personis graduatis, per prag-
maticam sanctionem, atque Concordatum. Denique
canon iste Toletanus citatur c. ignorantia mater,
dist. 38.

10. Can. XXVI. *Quando Presbyteri in Parochiis or-
dinantur, libellum officialem a Sacerdote suo accipiant;
ut ad Ecclesias sibi deputatas instructi accedant, ne per
ignorantiam etiam in Divinis Sacramentis Christum of-
fendant; ita ut quando ad Litanias vel ad Concilium ve-
nerint, rationem suo Episcopo reddant, qualiter susceptum
officium celebrant; vel baptizant.*

Habetur e. quando Presbyteri, dist. 28. Sic etiam
Concilium Aurelianense tertium can. ult. *Canones suos
(inquit) ne ignorare quomquam, nec dissimulare, id est
preterire permittitur.* Et Concilium Aurelianense quar-
tum can. 6. *Parochiani Clerici a Pontificibus suis neces-
saria sibi statuta canonum legenda percipiant; ne se ipsi,
vel populi, qua pro salute eorum decreta sunt, excusens
postmodum ignorasse.* Possidius in vita Augustini scribit
c. 8. *Sategit Augustinus, ut Conciliis confirmaretur Epi-
scoporum, ab Ordinatoribus debere ordinandis, vel ordi-
natis, omnium statuta Sacerdotum in notitiam deferri.*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

14. Can. XXXVIII. *Præbendum est a Sacerdotibus vite solatium indigentibus, & maxime his, quibus restituenda vicissitudo est. Quicumque ergo fidelium de facultatibus suis Ecclesia aliquid devotione propria contulerunt, si forte ipsi aut filii eorum redacti fuerint ad inopiam, ab eadem Ecclesia suffragium vite pro temporis usu percipiant. Si enim Clericis, vel Monachis, seu peregrinis, aut quamlibet necessitatem sustinentibus, pro solo Religionis intuitu in usum res Ecclesiasticæ largiantur, quanto magis his consulendum est, quibus retributionis iusta debetur.*

Citatur e. quicumque fidelium, 16. q. 7. hoc ex fonte jus manat patronorum, ut iisdem egentibus alimenta præbeantur ab Ecclesia: c. contra, & c. seq. 16. q. 7. & c. nobis fuit, de jur. patr.

Can. XL. *Unum orarium oportet Levitam gestare in sinistro humero, propter quod orat, id est, prædicat; dexteram autem oportet habere liberam, ut expediat ad ministerium Sacerdotale discurrat: Citatur c. unum orarium, dist. 25.*

15. Can. LXI. *Omnes Clerici, vel Lectores, sicut Levite & Sacerdotes, desonso superius toto capite, inferius solum circuli coronam relinquunt: non sicut barbæque in Gallicie partibus facere Lectores videntur, qui prælixis ut laici comis in solo capitis apice modicum circumculum tondent: ritus enim iste in Hispania barbæque hereticorum fuit. Unde oportet, ut pro amputando Ecclesia scandalo hoc signum dedecoris auferatur, & una sit tonsura vel habitus, sicut totius Hispaniæ est usus. Qui autem hoc non custodierint, fidei Catholica reus erit.*

En ut comam in quocunque Clerico scandalum & dedecoris signum sanctissimi & sapientissimi Patres vocant. Anicetus Papa epist. ad Cler. Gallic. sic ait: *Clerici comam non nutriant, sed desuper caput in modum sphere radant.* Citatur c. prohibet, dist. 23. Concilium Carthaginense IV. can. 45. *Clericus neque comam alat, neque barbam.* Citatur c. Clericus, dist. 43. Isidor. lib. 2. de Divinis Officiis c. 4. institutam ab ipsis Apostolis docet Clericorum tonsuram & coronam ad Nazæorum imitationem; tamquam indicium & peculiarem professionem additionis ad cultum Dei. Quorum etiam ritu Paulus Jerosolymis comam attondit, & purificatus in templo fuit, Act. Apostol. 21. Rem scribit mirificam Gregorius Turonensis in vita SS. PP. c. 16. *Nicætinus Episcopus ab ipso ortus sui tempore designatus est Clericus. Nam cum partu fuisset effusus, omne caput ejus, ut est consuetudo nascentium infantium, a capillis quidem nudum cernebatur, in circuitu vero modicum capillorum ordo apparuit, ut putares ab iisdem coronam Clerici fuisse signatam.* Ex tonsura quoque ortum habuit consuetudo rogandi & obtestandi Episcopum, per ipsius coronam. Hieronymus namque ad Augustinum, epist. quæ est apud Augustinum 26. ita dicit: *Fratres tuos Dominum meum Evodium, ut namque meo salutes precor coronam tuam.* Ipseque Augustinus ad Proculianum Episcopum epist. 147. *Per coronam nostram nos adjutant vestri, & per coronam vestram vos adjutant nostri.*

Can. XLV. *Clerici, qui in quacunque seditione arma volentes sumpserint, amisso Ordinis sui gradu in Monasterium penitentia contradantur, c. clerici qui, 23. q. 8.*

Can. XLVII. *Præcipiente Domino atque excellentissimo Sisenando Rege id constituit Sanctum Concilium, ut omnes ingenui Clerici pro officio Religionis ab omni publica indictione atque labore habeantur immunes: ut liberi Deo serviant, nullaque præpediri necessitate ab Ecclesiasticis officiis retrahantur.*

Vide superius Chalcedonenses Canones 3. & 7. cum annotatis.

16. Can. XLIX. *Monachum aut paterna devotio, aut propria professio facit: quidquid horum fuerit, alligatum tenebis. Proinde his ad mundum reverti intercludimus aditum, & omnem ad secundum interdiciamus regressum, c. Monachum 20. q. 1.*

Monasticæ vitæ olim multi sola parentum oblatione ac voluntate ad totam vitam astringebantur. Hac de re vide inferius Concilii Vormatiensis canon. 22. & quæ ibi congeffi. Hujusce Toletani Concilii eadem ingeruntur canon. 35. æquales faciente pueros & puellas a propriis parentibus ad religiosam vitam detonasas, cum illis qui scipfos sponte religioni devoverunt.

Can. LIV. *Hi qui in discrimine vite constituti penitentiam accipiunt, nulla manifesta scelera consentes, sed tantum peccatores se prædicantes, hujusmodi si revaluerint, possunt etiam pro morum probitate ad gradus Ecclesiasticos pervenire. Qui vero ita penitentiam accipiunt, ut aliquod mortale peccatum se perpetrasse publice fateantur, ad Clerum, vel ad honores Ecclesiasticos pervenire nullatenus poterunt, quia se confessione propria nosaverunt.*

Can. LX. *Judeorum filios, vel filias, ne parentum ultero involvantur erroribus, ab eorum consortio separari decernimus, deputatos aut Monasteriis, aut Christianis viris ac mulieribus Deum timentibus, ut sub eorum conversatione cultum fidei discant, atque in melius instruantur tam in moribus quam in fide proficiant. c. Judeorum filios, 28. q. 1.*

17. Can. LXIII. *Judei, qui Christianas mulieres in conjugio habent, admonentur ab Episcopo ipsis, ut si cum eis permanere cupiunt, Christiani efficiantur. Quod si admoniti noluerint, separantur: quia non potest infidelis in ejus permanere conjugio, qua jam in Christianam translata est fides. Filii autem, qui ex talibus existunt nati, fidem atque conditionem matris sequantur. Similiter & hi, qui præcreati sunt de infidelibus mulieribus, & fidelibus viris, Christianam sequantur religionem, non Judaicam superstitionem. c. Judæi qui Christianas, 28. q. 1.*

Canonem istum Toletanum restrinxit postmodum Innocentius Papa III. ad duos casus, nimirum si velit conjux infidelis ab eo divertere, qui fidem suscepit: aut si velit quidem cohabitare, sed non citra injuriam & offensam Dei. c. quanto, & c. gaudemus, de divor. His suffragatur Apostolus 1. Cor. 7. *Si quis frater habet uxorem infidelem; & hæc consentis habitare cum illo, non dimittas illam: quod si fidelis discedit, discedat: Non enim servituti subiectus est frater vel soror in hujusmodi.* Satis innuens eo eventu posse fidelem ad alias nuptias progredi ex conjugis infidelis discessione. Ceterum in terris Pontificiæ ditionis, ex quo una seorsim regione concludi cœperunt Judæi, instaurata est provisio Canonis hujusce Toletani, neque permittitur converso Judæo convivere cum conjuge non conversa, quia nec illi permittitur inter Christianos habitare, neque illi inter Hebræos. Quocirca Sanchez cum quibusdam aliis obnixè contendit, non posse convertum ex paganismo vel Judaismo cohabitare deinceps cum conjuge, nisi convertatur, etiam si spondeat nullatenus oblitere professioni ac religioni ejus, qui conversus est. Observandum vero, impedimentum disparitatis cultus, quo matrimonium dirimitur, non esse divino jure, sed tantum Ecclesiastico introductum, neque primæ antiquitatis esse. Licitum quippe affirmat Augustinus libr. de fide & operibus, c. 19. fidelis cum infideli connubium. Quin etiam Matrem suam Monicam ab infantia Christianam nupsisse viro gentili, ipse testis est libr. 9. Conf. c. 9.

18. Can. LXXV. *Sacrum Concilium anathemate percellit subditos in Regem perduelles, aut ejus vitæ insidias molientes. Simili fere anathemate Concilium Constantiense obterit quoscunque Regum parricidas. Ibidem decernunt Toletani Patres, ut defuncto in pace Rege, Primates Regni una cum Rejni Sacerdotibus communi consensu successorem in Regem pronuncient. Deinde præsentem Sisenandum Regem admonent, rogant, & enixe adhortantur ad mansuetudinem & caritatem erga subditos, ad religionem, Deique cultum, ad justitiam, ad morum integritatem, ad animi moderationem, ut ei placeat, qui eum populum præfecit, & cui rationem administrationis redditurus est exactissimam. Denique anathema intorquent, æternamque maledictionem pronunciant adversus flagitiosos & impios, si qui futuri sunt Reges; faustaque omnia optimo Regi Sisenando adprecantur. Concilium istud decorant eximii doctrina & morum sanctitate Antistites, ex quorum numero sex illi Sanctorum albo inscribi, & publica veneratione coli inervent: Isidorus Hispanensis, Stefanus Emeritensis, Justus Toletanus, Nonnitus Gornidensis, Conantius Valentius, Braulio Cæsar-Augustinus.*

CONCILIIUM CABILONENSE

a Christo 650.

1. **D**Uz sunt in Gallia civitates Episcopales, quæ vulgari nomine *Chalons* indignantur; harum una Latine, Catalaunum in Campania Galliarum, fluvio matronæ adjacent, *Chalons en Champagne sur la riviere de Marne*, Metropoli Rhemenſi ſuffraganea, in qua initum fuit Concilium ſub Paſchali Papa ſecundo, anno 1115. Altera vero Latinis dicitur Cabilo in Ducatu Burgundiæ ad amnem Ararim ſita, *Chalons ſur Saone*: hæc Lugdunenſi Archiepiſcopo ſubjacet; in ea multa legimus indicta Concilia, inter quæ hoc præcellit celebritate. Iſtud vero indictum fuit ſub Rege Clodovzo ſecundo, ſedente Romæ Martino Pontifice, Chriſti epochæ circiter 650. anno, convenientibus Episcopis 38. una cum Vicariis ſex abſentium Episcoporum, præſeditque Candericus Lugdunenſis.

2. Can. IV. *Ut duo in una civitate penitus uno tempore nec ordinentur, nec habeantur Episcopi, ne res Ecclesie ſua diſiſione debeant partiri.*

-Non permittit Nicænus can. 8. geminos eſſe unius civitatis ſimul Episcopos. Cujus etiam meminit Auguſt. epiſt. 110. ita dicens: *Adhuc in corpore poſito beata memoria patre & Episcopo meo ſene Valerio Episcopus ordinatus ſum, & ſedi cum illo, quod Nicæno Concilio prohibitum fuiſſe nec ſciebam, nec ipſo ſcribat.* Denique frequens præſentium temporum uſus hic eſt, ut per diſpenſationem ſummi Pontificis inſtituatur viventis Episcopi coadjutor cum certa ſucceſſione prioris ac titularis Episcopi, ſi hic præmoriatur. Vide ſuperius, quæ adnotavi ad Nicænum can. 8. & ad Concilii Aurelianenſis V. can. 12.

3. Can. V. *Seculares vero qui necdum ſunt ad clericatum converſi, res parochiarum, vel ipſas parochias minime ad regendum debeant habere commiſſas.*

Hodiernus uſus eſt, ut certi conſtituantur æditui, quos matricularios vocant, ex ordine laicorum, qui pecunias pro Confraternitatibus corrogent ad Eccleſiæ cultum, aut inſtaurationem inſumendas, quarum rationem tum recepti, tum expenſi, coram Clericis Eccleſiæ præſectis reddere ſunt aſtricti. Sed plerumque fit, ut illi laici receptatores ſacram pecuniam in ſuos uſus vertant: quod ſacrilegium proxime ſequenti canone vetatur.

4. Can. VI. *Ut nullus ante audientiam (ſcilicet reddendarum rationum) res quarumlibet Eccleſiarum invadere aut auferre præſumat; quod qui fecerit, ut necator pauperum habeatur.*

Rerum Eccleſiis debitarum ſacrilegam expilationem multa pridem Concilia diſtrictè prohibuerant: Carthagenſe quartum can. 95. Valionenſe can. 4. Arelatenſe ſecundum can. 47. citatus apud Gratianum cap. qui oblationes 13. quæſt. 2. Concilium etiam Matiſconenſe primum cap. 4.

5. Can. VII. *Ut deſuncto Presbytero, vel Abbate, nihil ab Episcopo auferatur, vel Archidiacono, vel a quocunque de rebus parochie, vel Xenodochii, vel Monasterii aliquid debeat minui. Quod qui fecerit, juxta ſtatuta canonum debeat coerceri. Concilium Chalcedonenſe can. 22. ſtatuit pariter de rebus Episcopi demortui: Non licere clericis, poſt obitum ſui Episcopi, res ad eum pertinentes diripere, ſicut antiquis eſt quoque canonibus conſtitutum. Quod ſi hoc facere tentaverint, graduum ſuorum periculo ſubjacebunt.*

Claromontanum pariter ſeu Alvernense Concilium generale, cui præſedit Urbanus II. tit. penult. ſic decernit: *Ne aliquis clericus res Episcoporum, vel clericorum, vel in vita, vel poſt mortem eorum diripiat, vel in uſus proprios conferat. Quoniam ſi quis fecerit, anathema ſit: & dictum eſt ab omnibus, fiat.* Vide in decreto cap. de laicis, & ſeq. 11. q. 2. Innocentius II. in Concilio Lateranenſi cap. 4. ſancit, ut diripientes deſunctorum Episcoporum, aut quorumvis clericorum bona, excommunicationi ſubjaceant.

6. Can. VIII. *De poenitentia vero peccatorum, qua eſt medela anima, utilem omnibus cenſemus: & ut poenitentibus facta confeſſione a Sacerdotibus indicatur poenitentia, univerſis Patrum noſcitur conſentire.*

Concilium Laodicenum hiſconſonat, can. 3. *Hiſ qui diverſorum peccatorum lapſus incurrunt, & inſtant orationi, confeſſioni, ac poenitentia, malorum ſuorum perfectam conversionem demonſtrantes: pro qualitate peccati poenitentia tempus tribuendum eſt.* Concilium item Carthagenſe III. can. 31. ſtatuit: *Ut poenitentibus ſecundum peccatorum differentiam, Episcopi arbitrio poenitentia tempora decernantur.* S. Leo Papa epiſt. 80. alias 136. ad Episcopos Campaniæ ait: *Illam etiam contra Apoſtolicam regulam præſumptionem, quam nuper audivi a quibusdam illicita præſumptione committi, modis omnibus conſtituo ſubmoveri: ne videlicet de ſingularum peccatorum genere libello ſcripta profeſſio publicetur; cum reatus conſcientiarum ſufficiat ſolis Sacerdotibus indicari confeſſione ſecreta.* Publica enim exomologeſis ſeu confeſſio minime faciendâ erat niſi de crimine publice noto. At vero de privata exomologeſi ſic loquitur Tertullianus tract. de poenit. *Pteroque hoc opus (exomologeſis) ut publicationem ſui ſuffugere, aut de die in diem differre præſumo pudoris magis memores quam ſalutis: velut illi, qui in partibus verecundioribus contracta corporis vexatione, conſcientiam medendi vitant: & ita cum erubescencia ſua pereunt.* (Et ſubinde per ironiam hæc ſubjungit:) *Grande plane emolumentum verecundia occultatio delicti pollicetur: Videlicet ſi quid humana noſtitia ſubduxerimus, proinde & Deum celabimus? Adeone exiſtimatio hominis & Dei conſcientia comparantur? An melius & damnatum latere, quam palam abſolvi? Ibidemque de conſitentibus ſecreto ſic loquitur: Presbyteris adſolvi, aſis Dei aggeniculari. Item, Cum te ad fratrum genua protendis, Chriſtum exoras. Fratres ibi vocat Presbyteros. Aut ſi etiam alios quoscumque fratres ibi comprehendas, non de ſpeciali confeſſione ibi loquitur, ſed de ſupplicationibus poenitentis orantis ut pro ſe alii preces Deo fundant. Quod ibidem hiſ verbis exprimit: *Omnibus fratribus legationes deprecationis ſue injungere.* Hiſ accedit Origenes homil. 7. in Pl. 37. *Vide (inquit) quid edocet nos ſcriptura divina quia oportet peccatum non celare intrinſecus. Fortaſſe enim ſicut ii qui habent intus incluſam eſcam indigeſtam, aut humoris vel phlegmatis ſtomacho graviter & moleſte imminentia, ſi vomuerint, relevantur; ita qui peccaverunt, ſi occultant & retinent intra ſe peccatum, intrinſecus urgentur & propemodum ſuffocantur a phlegmate, vel humore peccati. Si autem ipſe accuſator ſui fiat, dum adcuſat peccatum & conſitetur, ſimul evomit, & delictum atque omnem morbi digerit cauſam. Tantummodo diſpice diligentius cui debeas conſiteri peccatum tuum: proba prius Medicum cui debeas cauſam languoris exponere, qui ſcias inſirmari cum inſirmante, flere cum flente, qui condolendi & compatiendi noverit diſciplinam.* Quibus verbis convincitur ſermonem illi eſſe de privatis poenitentibus & confeſſionibus. In publicis enim nulla erat eligendi libertas; ſolus enim proprius Episcopus illas indicendi, & in hiſ abſolvendi poteſtate pollebat. Nec ſilendus Chryſoſtomus, qui lib. 3. de Sacerdotio, poſtquam poteſtatem Sacerdotibus a Chriſto collatam ligandi atque ſolvendi animas magnifice amplificavit, hæc demum ſubjicit: *Corporis lepram purgare, ſeu verius dicam, baud purgare quidem, ſed purgatam probare, Judæorum ſolis Sacerdotibus licebat. Neque neſcis quanta cum ambitione, quanto cum ſtudio & concertatione Sacerdotalis dignitas id temporis acquireretur. At vero noſtris Sacerdotibus non corporis lepram, verum anima ſordes non dico purgatas probare, ſed purgare proſuſ conſeſſum eſt. Inſtituti mei metas tranſilirem ſi alia per multa luc pertinentia ex ſanctis hauſta Patribus luberet congerere; ſed teſtium veritatis claudat agmen Auguſtinus ſic prædicans hom. 48. *Nemo ſibi dicat: Occulte ego apud Deum poenitentiam ago: Ergo ſine cauſa dictum eſt: Qua ſolveritis in terra, ſoluta erunt & in celo? Ergo ſine cauſa ſunt data claves Eccleſiæ Dei? Fruſtramus Evangelium, fruſtramus verba Chriſti.***

7. Can. IX. *Pietatis eſt maxima & religionis intuitus, ut captivitatis vinculum omnino a Chriſtianiſ redimatur. Unde Sancta Synodus noſcitur cenſuiſſe, ut nullus mancipium extra fines vel terminos Domini Clodovai Regis (is erat ejus nominis ſecundus) penitus debeat venditare: ne, quod abſit, per tale commercium, aut captiviratis vinculo, vel quod pejus eſt, Judaica ſervitute mancipia Chriſtiana teneantur implicita.*

Concilium Matiſconenſe I. can. 16. conſtituit pretium redemptionis cujuſcunque Chriſtiani mancipii Judæo ejus domino perſolvendum, cui reſtagari Judæus ipſe non poſſit; & ſi reſtagetur, poſſit ipſum mancipium quali libertati vindicatum alio quocunque libuerit divertere. Poſtquam vero redempti fuerint ab eorum dominio Chriſtiani, prohibet eis poſthac habere Chriſtiana

stiana mancipia. Huc etiam pertinet Concilium Toletanum quartum can. 98. & c. plerique de consecr. dist. 4. Item c. Judæi, & c. Judæorum, & c. sape, & c. nullus, 28. q. 1. Item c. mancipia Christiana (qui est Sancti Papæ Gregorii) dist. 54.

8. Can. XI. *Pervenit ad sanctam Synodum, quod iudices publici contra veteranam consuetudinem, per omnes parochias & Monasteria, qua mos est Episcopis circumire, ipsi illicita presumptione videantur discurrere. Etiam & Clericos, vel Abbates, ut eos preparant, in visos atque distractos ante se faciant exhiberi. Quod omnimodis nec religioni convenit, nec Canonum permittit auctoritas. Unde omnes unanimiter censuimus, sentientes, ut deinceps ista debeant emendare: & si presumptione vel potestate qua pollent, excepta invitatione Abbatis, vel Archiepiscopi, in ipsa Monasteria vel parochias aliquid forasse presumpserint, a communionis omnium Sacerdotum eos convenit sequestrari.*

Similes querelæ fuerant ad Lateranense Concilium sub Leone Papa X. delatæ, quæ mox compositæ fuerunt, iudicibus meliora in posterum pollicentibus, qui utique ordinarias parochialium Ecclesiarum & Monasteriorum visitationes quas attentaverant, & quas quotannis inter sese partiri consueverant, deinceps non sunt aggressi, ingenue agnoscentes istud officium ad solos Episcopos, & ad Regulares Prælatos pertinere. Concilium istud, quamvis novissimorum sæculorum, idcirco primum quam brevissime protuli, quia præcipua quæ in eo fuerat ventilata quæstionum, quamvis nec aliæ desissent, ad visitationes Ecclesiarum attinebat, quod habet cum isto Babilonensi canone conformitatem. Jam vero antiquiorum Conciliorum decreta prosequar succincta brevitate. In primis observanda est Synodica œcumenici Sardicensis Concilii ad Ecclesiam Alexandrinam epistola omni veneratione digna, quam integram refert beatus Athanasius in sua secunda apologia: sic vero scribunt sancti illi Patres. *Διότι ἀντιγράμω τῆ ἐξέτασιν τῆς ὑποβίβας τῆς διοικήσεως βασιλεῖς, ἵπτοι ἢ φιλαρθεμία αὐτῶν τῆς ἐπιπέρας τῆς ἐπιπέρας ἀποδοῦναι καλοῦσιν, τῆς προέξου μὲν τῶν διακόνων, οἱ τῶν μόνων τῶν δημοσίων μίαν προέξου, μὲν κριτῶν κληρικῶν, μὲν ἕως τῶ λαοῦ προέξου τῶν ἑλλαντῶν, ἐπιχειρῶν τε κατὰ τῶν ἀδελφῶν.* *Quamobrem preces nostras ad religiosissimos & amatissimos Dei Imperatores retulimus, ut illorum humanitas eos qui adhuc graviter laborant & affliguntur, relaxari jubeat, constituasque, ne quis iudicium, qui publica solum curare debent, aut clericos iudices, aut ulla ratione in posterum sub prætextu Ecclesiarum quidquam contra fratres moliantur.*

9. His alterum consentit generale Concilium, atque adeo ex his quatuor unum, quæ sancta Ecclesia Dei pari cum quatuor Evangelii cultu venerari semper est professæ. Istud est Chalcedonense, cujus Can. IX. huc mandat: *Si Clericus adversus clericum habeat negotium, non relinquat suum Episcopum, & ad secularia iudicia non concurrat. Sed prius negotium agatur apud proprium Episcopum. Vel certe si fuerit iudicium ipsius Episcopi, apud arbitros ex utraque parte electos audiatur negotium. Si quis vero contra hac fecerit, canonum subiacet correptionibus. Et si clericus adversus suum, vel alium Episcopum habeat causam, apud audientiam Synodi provincie ejus conquiratur.* Quando Canones Chalcedonenses editi sunt, aderat in ipso Synodi loco amplissimus Senatus, qui sæpe interloquebatur; nullatenus vero interloquutus est, quando Synodali decreto prohibitum est clericis apud sæculares iudices litigare. Alia pariter Gallicana Concilia per multa his suffragantur. Matisconense primum, can. 7. & 8. Agathense, can. 8. quo simul communionis fidelium redduntur exortes, tum iudex secularis, tum clericus, qui se illius jurisdictioni submitit. His coheret Concilium Aurelianense quartum, can. 20. Et Andegavense, can. 1. Romanum sane sub Silvestro Pontifice Concilium, vetat, *ne clericus coram laico iudice causam dicat.* Idemque sub gravibus pœnis districte prohibet Carthaginense tertium Concilium, can. 9. Toletanum pariter tertium eandem iterat prohibitiones & pœnas, can. 13. Plures adhuc canones collegit Gratianus in causa 11. q. 1. Similia edicunt c. clericis, de iudiciis, c. si diligenti, de foro comp. aliaque id genus jura, quæ missa facio.

10. Sacris canonibus suffragantur veterum Christianorum Imperatorum leges; quos inter effulgent, qui religione præcipui, sapientie laudibus præ reliquis insignes, partisque de hostibus victoriis illustrissimi, quique Magnorum nomina non aulicis adulationibus, sed amplissimum virtutum meritum apud posterum adepti sunt, Constantinus primus, Theodosius primus, & eximium Francorum decus & religionis columnen Carolus primus, Rex & Imperator. In primis neminem latet Constanti-

ni Magni rescriptum ad Ablavium Præfectum prætorio decernens, quamcunque causam in iudicium sæculare deductam, debere etiam post litem contestatam ad iudicium Episcopale devolvi, si pars una ex litigantibus hoc requirat, altero etiam colligante invito: atque ut universi iudices, quidquid Episcopus judicaverit, ratum habeant: l. 1. Cod. Theod. de Episc. judic. Præterea Imperatores Valentinianus, Valens, & Gratianus ad Claudium Urbis præfectum ita rescribunt; *Quoniam Chronopius ex Antistite idem fuit in tuo, qui fuerat in septuaginta Episcoporum iudicio antea damnatus, & eam sententiam provocatione suspendit, a qua non potuit provocare, argentariam multam, quam hujusmodi sententia generalis imponit, cogatur expendere. Hoc autem fisco nostro nolumus accedere, sed his qui indigent, fideliter erogari, l. quoniam 20. Cod. Theod. quorum appellat. non recip. Porro sententia illa generalis, cujus est in isto rescripto mentio, temporum injuria intercidit: partem tamen illius, quæ magni momenti est, ad nos transmissæ sanctus Ecclesiæ Doctor Ambrosius epist. 13. ad Valentinianum juniorem Augustum, his verbis: *Nec quisquam contumacem iudicare me debet, cum hoc asseram, quod augustæ memoria Pater tuus non solum sermone respondit, sed etiam legibus suis sanxit: In causa fidei, vel alicujus Ecclesiastici Ordinis, cum iudicare debet, qui nec munere impati sit, nec jure dissimilis. Hæc enim rescripti verba sunt: hoc est, Sacerdotes de Sacerdotibus voluit iudicare.* Hactenus Ambrosius. Præterea l. clericos 41. Cod. Theod. de Episc. & cler. & l. quicumque de reudentibus 35. Cod. Theod. eod. tit. decernunt, clericos, quos Episcopi sententia damnaverint, nullatenus esse Principis auctoritate vel rescripto restituendos. Præterea Imperatores Valentinianus & Theodosius dictus Magnus, cujus etiam sollicitudine prodit Codex iste Theodosianus, sic inquirunt: *Clericos, quos in alicujus ad sæculare iudicium deduci debere in alicujus presumptione edixerat, Episcopali audientia reservamus. l. Cod. Theod. de Episc. & cler. III: vero præsumptor in alicujus ac lege perstrictus Maximus tyrannus exitit, Gratiani optimi Imperatoris patricio infans, qui novis etiam & sacrilegis rescriptis cultum restituerat Idololatriæ, quem religiosissimi Principes Valentinianus & Gratianus cœperant edictis suis velle abolete. Denique Imperatores Valentinianus, Theodosius, & Arcadius, l. graviter 3. Theod. de Episcoporum iudiciis, sanciunt, Episcoporum & Sacerdotum iudicia non nisi coram Episcopis esse agendam, quantum ad Ecclesiasticas causas attinet. Cetera vero negotia esse pœnes iudices publicos terminanda. Alia Tribunalis Ecclesiastici ex Imperatorum Christianorum declarationibus munimina & præsidia suppeditat in sua Ecclesiastica historia Rufinus lib. 1. cap. 2. & Sozomenus lib. 6. c. 7.**

11. Superest demum, ut Caroli vere Magni Francie Regis ac Imperatoris, inter omnes laudatissimi, sensum exploremus. Eum vero ipsemet usque adeo dilucide exprimit, ut nullus dubitationi locus relinquatur. Etenim lib. 5. Capitularium, prolato in primis sensu & exemplo Magni Constantini, his ipsis quæ leguntur cap. 115. verbis, Constantinus imperator Episcopis dixit: *Deus constituit vos Sacerdotes, & potestatem dedit vobis de nobis quoque iudicandi; & ideo nos a vobis relictos iudicemus. Vos autem non potestis ab hominibus iudicari: propter quod DEI solius inter vos expectate iudicium, vestra iurgia, quæcumque sint, ad illud Divinum revertentur examen: vos etenim nobis a Deo dati estis dii; & conveniens non est, ut homo iudicet deos, sed ille solus, de quo scriptum est: Deus stetit in Synagoga deorum, in medio autem deos dijudicavit.* Idem Carolus Magnus latius se diffundit in explicanda tribunalis Ecclesiastici contentiosi amplitudine, & in coercenda respectu Ecclesiæ secularium quorumcunque jurisdictione, lib. 6. cap. 98. & 302. & 313. Sed ne longius evagetur, ita edicit memorati libri 6. capit. 390. *Sancitum est, ut nullus Episcopum, aut Sacerdotem, vel Clericum apud iudices publicos accusare presumat, sed apud Episcopos. Habetur similiter apud Julianum Antecessorem Novella 131. cap. 10. Sed præstat ejusdem Caroli hæc constitutionem subtexere ex lib. Capitularium 5. cap. 5. *Nemo audeat Clericum, aut Monachum, aut Sanctimonialem feminam ad civile iudicium conveniri: Quo nihil expressius dici aut allegari potest. Quia vero præcipuum meum in hoc Opere institutum versatur in perquisitione veterum ac indubitatorum Ecclesiæ canonum, & his conformium Principum edictorum, mei propositi non est perquirere aut indagare, quæ novo jure sunt introducta.**

12. Can. XII. *Ut duo Abbates in uno Monasterio esse non debeant, ne sub obtentu potestatis, similitas inter Monachos & scandala generentur. Veruntamen si quilibet Abbas elegerit successorem, ipse qui eligitur de facultatibus ipsius Monasterii, ad regendum nullam habeat potestatem.*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

circumferantur omni vento doctrina; placuit huic sancto Concilio, ut Metropolitana sedis auctoritate coacti uniuscujusque Provincia Pontifices, Rectoresque Ecclesiarum, unum eundemque in psallendo teneant modum, quem in Metropolitana sede noverint institutum. Nec aliqua diversitate cujuscumque Ordinis vel officii a Metropolitana se pasiantur sede disjungi. Sic enim justum est, ut unusquisque sumat inde regulas ministerii, unde honoris consecrationem accepit, ut juxta Majorum decreta, sedes, quæ unicuique Sacerdotalis mater est dignitatis, sit unicuique etiam Ecclesiastica magistra rationis. Abbasibus sane indutis Officiis, quæ juxta voluntatem sui Episcopi regulariter illis implenda sunt. Cetera Officia publica, id est Vesperam, Matutinum sive Missam, aliter quam in principali Ecclesia celebrare non liceat. Refertur in c. de his qui contra, dist. 12.

Hæc eadem pridem constituta fuerant a Concilio Toletano quarto, can. 2. & a Concilio I. Bracarense, canon. 1. & a Venetico, can. 15. & ab Epauonensi, can. 4. & a Gerundensi, can. 1. Constat ex lib. 1. Capitularium Carol. Magni cap. 74. ordinatum fuisse primum a Pipino Francorum Rege: deinde ab ejus filio Carolo Magno, ut abolito Gallicano ritu, & cantu, peragerentur etiam a Monachis divina Officia ritu, & cantu Romanis usitato. Denique statutum fuit in Tridentino Concilio, ut Missale & Breviarium disponerentur ea ratione, qua deinceps Romana Ecclesia ceteraque toto Orbe diffusæ Latine Ecclesiæ uterentur. Idque mox prælitit S. Pius Papa V.

3. Can. IV. Docernit Sacerdotum discordantium oblationes, & sacrificia nullatenus esse permittenda, nisi postquam in concordiam redierint, duplicatum fuerit tempus interdictionis a sacro, quod perduravit a tempore discordiæ usque ad initam de novo concordiam. Quod idem extendit decretum ad inferiorum clericorum, nec non laicorum sacram communionem. Meminitque canon similis antiquæ constitutionis, quia nimirum Carthaginensis quarti Concilii can. 9. sic sancit: *Oblationes dissidentium fratrum, neque in sacrario, neque in gazophylacio recipiantur.*

Can. VI. *His, a quibus Domini Sacramenta tractanda sunt, judicium sanguinis agitare non licet. Et ideo magnopere talium excessibus prohibendum est, ne indiscreta presumptionis moribus agitati, aut quod morte plendum est, sententia propria agitare præsumant, aut truncationes quaslibet membrorum quibuslibet personis aut per se inferant, aut inferendas præcipiant. Quod si quisquam horum immemor præceptorum, aut Ecclesiæ suæ familiis, (alias famulis) aut in quibuslibet personis tale aliquid fecerit; & concessi Ordinis honore privatus, & loco suo perpetuo damnationis tenetur religatus ergastulo, cui tamen Communio exenti ex hac visa non neganda est propter Domini misericordiam, qui non vult peccatoris mortem, sed ut convertatur & vivat.* Habetur c. his a quibus, 22. q. 8.

Can. XIII. *Bene quidem majorum regulis definitum est, ut demoniis aliisque similibus passionibus irretitis ministris sacra tractare non liceat; cui præcepto consensuratio adhibito id communiter definivimus, ut nulli de his qui aut in terram arrepti a demonibus vallidantur, aut quolibet morbo vexationis incursum effectantur, vel sacris audeant ministrare altaribus, vel indiscussos, se Divinis ingerant Sacramentis, exceptis illis, qui variis corporum infirmitatibus dediti, sine hujusmodi passionibus in terram approbantur illis. Qui tamen & ipsi tandem erunt officii sui ordine & loco suspensi, quousque unius anni spatio, per discretionem Episcopi, inveniantur ab incursum demonum alieni.*

Concilium Illiberitanum hæc statuit can. 29. *Energumenus, qui ab erratico spiritu exagitur, hujus nomen neque ad altare cum oblatione recitandum, neque permittendum ut sua manu in Ecclesia ministret.* Can. Apost. 78. *Si quis (inquit) demonium habeat, ne fiat Clericus, sed neque cum fidelibus precetur: purgatus autem recipiatur, & si sit dignus, fiat.* Veruntamen canon maritum, dist. 33. illum qui in furiam aliquando versus insanivit, illum etiam qui diabolica afflictione vexatus fuit, perpetuè, ne unquam ordinari possit, subicit irregularitati. Atque isto posteriori jure utitur Ecclesiæ. Canon autem prædicto Toletano, qui antea ordinatis præfigit unius anni arreptitia infirmitate liberi spatium, ut possit re ab Episcopo explorata, resumere suscepti Ordinis exercitium, videtur contradicere c. nuper, 7. q. 3. quo Gelasius Papa dies tantum triginta requirit ad explorandum epilepticum morbum, ut possit clericus pristino restitui ministerio. Sed Glossa recte ambos canones conciliat, ut requiratur annus, ubi certum constat de præterito epileptico casu: si vero non con-

stet, sed solum dubicetur, sufficiat exploratio triginta dierum liberorum & immunium: ipse namque canon nuper diserte exprimit rem esse in ambiguo, & asseveranter ab illo negari circa quem lis agebatur. Quibus vero nondum ordinatis ejusmodi casus contingere, perpetua irregularitate ab Ordinibus deinceps excluduntur, juxta d. c. maritum, saltem si vel semel ceciderint post inchoatos pubertatis annos, ut ex medicis observationibus rem tractavimus in nostra praxi Canonica.

Can. XIV. *Et illud Divini oraculi monentis singulis præcaventes, quo scribitur: Va soli, quia cum cecideris, non habes sublevantem; summopere cavendum est & curandum nobis, ne horis illis atque temporibus, quibus DEO psallitur & sacrificatur, unicuique Divinis singulariter officii insistenti perniciofa passio, vel corporis qualibet valetudo occurrat; qua aut corpus subito subruat faciat, aut mentem alienatione vel terrore confundat; pro hujusmodi ergo casibus præcavendis, necessarium duximus instituere, ut ubi temporis, vel loci, vel Cleri copia suffragatur, habeat semper quisquis ille canens Deo atque sacrificans post se vicini solaminis adiutorium; ut si aliquo casu ille, qui officia impleturus accedit, turbatus fuerit, vel ad terram elisus, a tergo semper habeat, qui ejus vicem exequatur intrepidus. Citatur c. illud Divini 7. q. 1. & reperitur in palea, ut illud de consecr. dist. 1.*

CONCILIIUM BRACARENSE IV.

Christianæ epochæ ann. 675.

1. **E**odem quo præmemoratum Concilium Toletanum anno, regnante Hispanis Vamba, Romanam sedem tenente Alcodato, convenit istud Bracarense Concilium in Lusitanæ Provincia. Quo plerique insignes errores, & pravæ consuetudines, quæ in illa Provincia inoleverant, repressæ ac emendatæ sunt. Alicubi enim Sacerdotes in Divinis Sacrificiis loco vini lac offerebant: alibi intinctam Eucharistiam populo ad communionem porrigebant: quidam in sacrum Calicem ad vinum aquam non infundebant: quidam etiam ad plebis communionem botros uvarum loco vini consecrati porrigebant: nonnulli etiam eo licentiæ procedebant, ut in profanis conviviis vasis sacris abuterentur. Mirum est, tantam ignorantiam & irreligiositatem apud Christi Sacerdotes gliscere potuisse. Hæc omnia fieri districte prohibentur can. 2. quem etiam profert Gratianus, c. cum omne crimen, de consecr. dist. 2. Cyprianus lib. 2. epist. 3. Augustinus lib. 4. de doct. Christi. c. 21. aliique Sancti Doctores tradunt ex Christi institutione, ad Sacrificium mystici altaris, vinum esse aqua permiscendum. Eadem pariter sanxerunt Romani Pontifices, & Concilium Carthaginense tertium, can. 24. Constat autem, non tantum damnatos fuisse Hydroparastas seu aquarios, de quibus Epiphanius hæc. 30. & 42. & Augustinus, hæc. 44. sed etiam Armenos de quibus Concilium quinifextum, can. 57. qui solum & impermixtum aqua vinum Sacrificiis adhibebant. Denique Concilium Trid. sess. 22. can. 9. ita edicit: *Si quis dixerit aquam non miscendam esse vino in Calice offerendo, & quod sit contra Christi institutionem: anathema sit.* Ecclesiæ fides ab initio fuit, prophetiam esse de sacratissima Eucharistia verba illa, quæ Proverb. c. 9. enunciuntur de Sapientia: *Miscuit vinum & proposuit mensam suam. Et: Venite, comedite panem meum, & bibite vinum quod miscui vobis.* Vide inferius can. 32. Synodi Quinifextæ, cum ibi annotatis.

2. Can. 4. Jubetur Sacerdotibus, ut non modo cum sacrificant, sed etiam quoties Sacramentum Corporis & Sanguinis Domini sumunt, orarium utriusque humero circumpositum gestent: quod signum Crucis in pectore formatum præferat, sub excommunicationis pœna. Et refertur dist. 23. cap. Ecclesiastica.

3. Can. 5. Antiquam prohibitionem cohabitationis Clericorum cum feminis extendit etiam ad proprias sorores, solamque permittit cum matre habitationem: etiam si vero Nicænæ Synodi canon. 3. Carthaginensis tertie canon. 27. cohabitatio cum quibusdam feminis cognatione vel affinitate remotioribus permittitur: Augustinus tamen, testante in ipsius vita Possidonio cap. 26. nec sorore quidem sanctissima vidua consensit habitare, ob periculum quod nasci poterat occasione famularum, aut aliarum ad eam adventantium feminarum.

5. Can. 6. Pravam quorundam Episcoporum consuetudinem abolet, qui religionis prætextu fastum fovebant in se

in se ipsis intolerabiles, ut nimirum Levitarum albis indutorum humeris in sella sublimi gestarentur, dum sacras collo suo impositas Sanctorum Reliquias deferebant: approbat igitur, ut Reliquias arca inclusas Levite suppositis humeris solemnibus quibusdam diebus gererent: & si libeat Episcopo reliquias ac sacra ipsa per se deferre, non aliter id præstet quam propriis pedibus progrediendo.

S Y N O D U S .

O E C U M E N I C A S E X T A .

Constantinopolitana tertia adversus hæresim Monothelitarum ann. Chr. 680.

1. Postquam Catholica fides Eutychianorum procella graviter concussa est, altera successit non minus exitiosa tempestas ab hæresi Monothelitarum, unicam in Christo quemadmodum personam, (quæ quidem assertio Catholica est) ita (quod huic hæresi proprium fuit) voluntatem dumtaxat unam atque actionem profitentium. Primus hujus hæresis architectus & auctor fuit Theodorus Pharanita Episcopus, a quo ista contagio ad Sergium Constantinopolitanum Episcopum, & ad Cyrum Phasidis tunc Episcopum, & ad Athanasium Jacobitarum Patriarcham derivata fuit, qui omnes & communis patriæ Syriæ, & procacium ingeniorum similitudine, atque conspirationis societate conjunctissimi erant. Quæ demum pestis hac occasione in apertum erupit, & Ecclesiam ingenti exitio infestavit. Postquam Heraclius Imperator tunc temporis orthodoxus, Persico bello felicissime perfunctus, Romanas Provincias a Persis per vim occupatas recuperavit, suisque victoriis illorum dominationem ultra Tigrim coercuit, dum ex bello rediens Hierapoli versatur, ipsum officio & gratulandi studio convenit Athanasius, qui se Patriarcham Jacobitarum nuncupabat, quorum secta surculus & propago hæresis Eutychianæ erat. Hunc ejusque asseclas adhortatus est Heraclius, ut ejurato Eutychetis dogmate Synodi Chalcedonensis decretis obtemperarent. Sed res aliter ac Imperator ratus erat, successit: Athanasius vaser homo rem, quæ petebatur, in aliam questionem diverit, rogatque vicissim, unamne an duas esse Christi voluntates & actiones existimet: Imperator Sergium Constantinopolis Antistitem absentem, & Cyrum Phasidis Episcopum de proposita questione consuluit; persuaserunt ambo unam voluntatem unamque actionem Heraclio; qui eam sententiam edicto pervulgavit, cui nomen Ecclæsis indictum, & Cyrum in sceleris præmium in locum demortui Georgii Alexandrini Patriarchæ suffecit. Sergius coacta sibi subditorum Episcoporum Pseudosynodo, novam hæresim quanta potuit ope stabilivit, simulque Ecclæsim Heraclianam Græcorum Præfulum subscriptione roboratam, universo spectante populo pro foribus Basilicæ Sophiæ affixit. Eadem omnia Cyrus Alexandria præstitit. Atque his protinus turbis universus Oriens concussus est.

2. Istitis Patriarcharum sacrilegis novitatibus imperiali auctoritate fultis, magna constantia fideique ardore quasi Ecclesiæ sanctæ murum & propugnaculum opposuit se Sophronius Monachus, qui postmodum prævalentibus in Palæstina orthodoxis, ad Insulas Jerosolymitanæ Ecclesiæ provectus fuit, Synodumque convocavit, quæ Metropolitaram hæresim anathematizavit. Ceterum priusquam ad Episcopatum promoveretur Sophronius, contra istam insurgentem hæresim ad Cyrum scripserat. Ad Sergium etiam ex Palæstina profectus fuit, postquam scriptis ad eundem pro asserenda Catholica fide litteris nihil profecerat. Quin etiam idem strenuus atque indefessus fidei athleta, jam antea iisdem de rebus litteras Romanam ad Pontificem Honorium transmiserat: quæ sæpius in hac ipsa Synodo cum laude lectæ sunt, & quarum mentio quoque fit a Photio Biblioth. c. 131. Cum igitur magnanimus ille Sophronius, quasi Tobias alter concurrentibus catervatim Episcopis & populis ad vitulos aureos, quos Rex Jeroboamus erexerat, solus in sancta civitate Jerusalem cultum vero Deo debitum exhiberet, seque belli sacri quasi alter Mathathias strenuum atque intrepidum ducem præstaret, Sergius ille perfidus, perspecta Honorii Romani meticulosa indole, litteras ad hunc scripsit, quibus de Sophronio conqueritur; qui Cyrum Alexandrinum impugnabat per suam geminæ voluntatis atque operationis Christi prædicationem, importunæque destruebat, quæ Cyrus sapientissime per Ægyptum & Lybiam constituerat. Sergio rescribit folio profectis litteris Honorius, quæ ista conclusio

desinunt: *Hæc nobiscum vestra fraternitas prædicet, ut sicut & nos ea vobiscum unanimiter prædicamus, hortantes vos ut unius, vel gemina nova vocis indultum operationis vocabulum aufugentes, unum nobiscum Dominum Jesum Christum Filium Dei vivi, Deum verissimum in duabus naturis operatum divinitus atque humanis fide orthodoxa & unitate Catholica prædicetis.* Ecclæsis quidem Heraclii verat duas affecti voluntates & actiones, sed unam solam jubet prædicari. At Honorii epistola tam unam quam geminas annunciari prohibet: geminas quidem voluntates Nestorianum, unicam vero Eutychianum virus redolere; neque aliam admittit assertionem, quam unius volentis & operantis in Christo personæ. Ambe Sergii & Honorii epistolæ referuntur integræ in actione 12. præsentis Synodi. Suffragatur vero Constantis typus huic Honorii epistolæ, prohibendo tam unam quam duas Christi voluntates & actiones prædicari.

3. Post Honorium Romanus creatus est Pontifex Severinus, a quo primum Heraclii damnata est Ecclæsis, ut videre est in Secretario tertio Lateranensis sub Martino Papa Concilii. Severino defuncto, subrogatus Joannes Papa quartus anno 640. coacta Romæ Synodo Monothelitas anathemate multavit, ut a Theophane proditum est. Joanni successit Theodorus anno 641. quo tempore Pyrrhus Constantinopolis Episcopus sibi confcius mortis Constantino Imperatori pio & Catholico per veneficium ab ejus noverca Martina illaræ; ut tanti sceleris commertum supplicium evitaret, in Africam spontanea fuga concesserat; ibidemque habita cum Monacho sanctissimo disputatione convictus, indidem Romam profectus Monothelismi hæresim in manibus Theodori Papæ publice ejuravit: a quo sub titulo Constantinopolitani Episcopi intra gremium Ecclesiæ admittus fuit. Interea Paulus Monothelita, quem Constantis Imperator post Pyrrhi fugam in Ecclesiæ Constantinopolitanæ thronum promoverat, Constanti auctor fuit novi Edicti sub nomine Typi promulgandi, quo unius aut duarum Christi voluntatum professio peræque vetabatur. Quem typum ad se transmissum Theodorus Papa convocata Romæ Synodo Episcoporum proscripsit atque damnavit, quatenus duarum voluntatum & actionum Christi fidem veram, perinde atque Monothelismi hæresim supprimebat. Pyrrhus vero Ravennam ab Olympio Exarcha scitatus, dataque sibi securitate magnam ineundi penes Constantem Augustum gratiam, si quam ediderat Romæ professionem fidei abrogaret ac revocaret, hoc ipsum perfidiose præstitit, indeque Constantinopolim reversus est. Quam perfidiam ut Theodorus rescivit, convocato in Basilicam Perri Apostoli Clero, Pyrrhum communionis fidelium exclusit. Refert vero Theophanes a Theodoro scriptam fuisse anathematis sententiam mixto atramento cum tremendo ex sacro calice instillato sanguine Christi. Constantis vero post Pauli Pseudo-patriarchæ mox secutum interitum, Pyrrhum fidei desertorem atque relapsum in ejus sedem suffecit.

4. Theodoro Papa vira functo Romanam sedem anno 649. Martinus obtinuit: a quo eodem anno congregata est Lateranensis Synodus ad refellendum ad se transmissum Constantis typum. In hujus Secretario seu actione 2. inter alia Sanctorum Ecclesiæ Doctorum pro Catholica fide testimonia proferuntur duo Dionysii Areopagitæ loca, unum ex libro de nominibus divinis, alterum testimonium ex ejusdem ad Cajum epistola. Non ita pridem fidelibus innotuerant hujus sancti Doctoris sublimia scripta: temporibus enim Justiniani senioris sedente Romæ Joanne Papa secundo, anno Christi 533. ventilata Constantinopoli fuit nobilis Catholicorum cum Severianis collatio, in qua primum legimus allegatum a Severianis hæreticis Dionysii Areopagitæ prave intellecti locum. Respondent Orthodoxi sibi esse prorsus incognitos Dionysii Areopagitæ libros. Veruntamen insequente sæculo magis innotuerunt: adeo ut rerum potente Constante Imperatore, post annos sex supra centum, Lateranense Concilium sub Martino Pontifice ad convincendos Monothelitas testimonia protulerit Dionysii hujus actio 5. quin etiam multis ante istud Concilium annis Pontifex Gregorius Magnus homil. 34. in Evang. Dionysium Areopagitam citat auctorem. Deinde post Martinum Pontificem Deique martyrem, Agathon Papa in sua ad Constantinum cognomine Pogonatum epistola, quæ perlecta & approbata fuit in hæc œcumenica sexta Synodo, actione 4. Dionysii Areop. testimonio hæresim refellit Monothelitarum. Et jam dudum Maximus sanctissimus sub Constante persecutore martyr, libros Dionysii eruditus Commentariis illustraverat. Abrahamus Schellensis Maronita, multiplici rerum scientia & Linguarum Orientalium peritia insignis, in sua ad Joannem Morinum Oratorii JESU Presbyterum Epistola fidem facit, Joannem Episcopum Darensem Syrum scripsisse quarto sæculo Commentarios in utramque Dionysii Areopagitæ Hierarchiam, Isaacum præterea Syrum sancti

sancti Eptremi discipulum, qui floruit sæculo tertio ad quartum vergente, libros elucubravit de Angelis, in quibus testimonio Arsopagitæ frequenter utitur. Affirmat vero Echellenis rem esse sibi plane compertam, cum libros istorum Syriace scriptos sæpius perlegerit. Sane nulla est habenda ratio, quod nominatim Arsopagitæ legatur mentio in quadam Homilia in 1. cap. Joann. Origeni adscripta, nec non in libro questionum ad Antiochum, quorum primus Arianorum meminit, qui diu post Origenem exorti sunt. Secundus vero Scriptores citat Athanasio longe posteriores, atque hæc obiter de Arsopagitæ scriptis. Photinus in Bibliotheca meminit libri cujusdam Theodori Presbyteri propugnantis Dionisii libros germanos ac legitimos esse; & ad quatuor in oppositum objecta respondentis: ejus tamen responsa, quæ fuerint, Photius non indicat.

5. Morte impii Constantis, Divina Providentia filium ejus Constantinum ad solium Imperiale promovit, optimum & religiosissimum Principem, ad eluendam parentum quasi hereditariam labem natum. Hic secum ad Imperium fratres accivit Tiberium & Heraclium: idemque fidei & pacis Ecclesiæ impense studiosus litteras ad Romanum Pontificem direxit, invitantes ad convocandum tertium Constantinopoli universale Concilium, cui vel ipse, vel missi ab ipso Legati præessent, sed exempto rebus humanis dono, in manus, qui eidem successit, Agathonis devenerunt, qui tam justæ nationi libentissime concessit: & confestim coacta Romæ centum viginti Episcoporum Synodo, questionem fidei ea ratione, qua fuerat a prædecessoribus Romanis Pontificibus finita, diremit ac resolvit. Inde selecti Legati Apostolici ab Agathone, qui mox celebrando universali Concilio præsiderent Theodorus & Gregorius Presbyteri, Joannes item Diaconus, & Constantius Hypodiaco-nus. Nomine autem Romæ Synodi missi pariter fuerunt Joannes Portuensis, Abundantius Paternensis; & Joannes Rhegiensis Episcopi, & cum his Theodorus Presbyter loco Theodori Ravennatis Episcopi, qui post diuturnum Ravennatis Ecclesiæ schisma se lubens Agathonis submiserat, pacemque cum Romana Ecclesia in-venerat: ut ex Lateranensi sub Agathone Concilio, & ex Anastasio in Agathonis vita liquet.

6. Itaque sexta generalis Synodus anno 680. indictione 9. mense Novembri, regia in urbe intra Palatii Imperialis Secretarium, cui Trullo nomen erat, coepta est, annoque insequente terminata. Præfens interfuit Constantius Imperator cum primariis aulae Comitibus. Præfuderunt Theodorus, & Georgius Presbyter, & Joannes Diaconus Agathonis Romæ Pontificis Legati Apostolici. His affedit Georgius, quem Constantius Imperator, amoto Theodoro Monothelita, Ecclesiæ Constantinopolitane præfecerat: Deinde Petrus Presbyter vicem gerens Alexandrini Antistitis: Macarius Theopolis seu Antiochiæ Episcopus; Georgius Presbyter Vicarius Episcopi Jerosolymitani. Post quatuor Patriarchas, in singulis actionibus, recensentur Episcopi Joannes Portuensis, Abundantius Paternensis, & Joannes Rhegiensis Vicarii sancti Concilii Romæ habiti centum viginti Episcoporum. Cum vero Macarius Antiochenus Episcopus in suspicionem adductus esset hæretici Monothelitæ; hujus Synodi actione 8. causa ejus discussa est, proprioque ore scriptisque convictus, frustraque Patribus disputando, admonendo, exhortando, rogando conitenti-bus virum contumacem ab errore revocare, omni demum dignitate, Sacerdotio & filielium societate dejectus est actio. 9. ejusque in locum subrogatus est Theophanes, qui deinceps post Alexandrum sedit, & subscripsit.

7. In hujus Synodi actio. 15. Polychronius Sacerdos & Monachus suam in tantopere illustri theatro demerentiam prodidit. Cum enim esset hæreticus Monothelita, eique cacodæmon suis præstigiis illuderet, vehementer expetivit in sacrum consessum introduci, habere se asserens rem summi momenti Patribus proponendam; postquam vero intromissus fuit, sibi divinitus mandatum asseverat, ut Imperatori & universæ Synodo veram fidem enunciaret, spemque salutis æternæ in hoc versari, ut quorquor adsunt sincere definiant, & profiterantur unicam existere Christi JESU voluntatem & actionem. Ut autem sibi fides adhibeatur, certo spondet mortuum hominem a se ad vitam revocatum iri, universo spectante populo, statim atque cadaveris capiti admovent scriptam fidei suæ professionem. Visum est Episcoporum cœtui oblatam conditionem experiri, ne illi rejecta, Polychronius ceterique hæretici jactarent, ac insultarent Patres suæ causæ diffisos, occasionem usque adeo expertu faciliem sponte oblatam maligno animo recusasse. Adducitur in medium forum humanum cadaver, cui Polychronius scriptum suum ad caput & ad pectus iterum iterumque admovent, mortuique auribus infusuratur, nec tamen movetur demortuum cor-

pus. Omnis circumstantis populus uti jussum fuerat silens quiescit, & ridiculum fabulæ exitum prætolatur: ille vero mortuorum suscitator jam tremebundus non secus ac præfens cadaver expalluit, tandemque latenti cogitur non posse a se mortuum suscitari. Effusus omnis populi risu & conclamatio suboritur. Misericordiam tamen & confusionem dejectum Polychronium Patres omni opera conantur ab hæresi revocare, sed inflexum & obstinatum Sacerdotio movent, & anathemate percellunt.

8. In hac demum sancta Synodo quinque approbatis, quæ præcesserant, œcumenicis Synodis; decretum est, duas esse in Christo Domino voluntates, totidemque actiones, divinam & humanam: istamque divinam per omnia subditam & consentientem: & qui secus docuerant, pro hæreticis damnati Sergius, Cyrus, Pyrrhus, Paulus, aliique, quibus adjungunt Patres in actis Concilii sæpius repetitum Honorium Romanum Episcopum. Quidam tamen nullo veteri scripto subnixi affirmant, & contendunt in hujus Synodi plusquam duodecim locis pro Theodoro fraudulenter obliterato, a Grecis Latinorum æmulis fuisse suppositum Honorii nomen: sed fatendum est illam de falso inscriptionem nullo exemplari antiquo, nullo veteri de hac præfensa salute nisi testimonio. Præterea si potuisset illa toties repetita falsitas obrepere, potuisset in exemplar quod Constantinopoli ad futuram memoriam reservabatur: at non in alia quatuor quæ pro quatuor aliis Patriarchalibus Ecclesiis, scilicet Alexandrina, Antiochena, Jerosolymitana, præsertim vero pro Romana destinabantur. Præsertim vero præsentibus plerisque Latinis ex quorum numero quatuor Legati Apostolici Synodo præfederant; & quorum ductu & auspiciis omnia ibi gerebantur, & quorum officii erat intendere, ne qua fraus in re tanti momenti subnasceretur. Nilil sane expressius esse potest his, quæ in hac ipsa Synodo action. 18. referuntur: *Sancta Synodus dixit: primum a Domini potestate instructa a Deo ad majorem orthodoxæ fidei stabilitatem & confirmationem, ut scripta exempla definitionis relicta præfente vestra serenissima potestate adantur quinque Patriarchalibus sedibus una cum vestra pia sublimitate. Exemplarium utique facta lectio & subscriptio, ad religiosissimi præfentiam Imperatoris, qui omnibus Synodi actis interfuerat: ejusque Regiæ manus attestatio, cautio erat omni exceptione major. His adde quatuor Apostolicorum Legatorum Synodi Præsidium præfentiam & sollicitudinem necessariam: adjuge his tres Episcopos Romani Concilii Legatos, insuper & Ravennatis Episcopi Vicarium, Latinos omnes; qui fieri potuit ut isti præ reliquis elocuti tanta omnes animi vel stupiditate, vel alienatione fuerint, ut præfentes fraudem toties repetitam non adverterint: hæc quoque prosequitur eadem actio 18. *Piissimus Imperator exempla definitionis cum subfignatione mansueta ejus serenitatis præbuit quinque patriarchalibus sedibus. Porro Leo Papa II. Sanctorum alba meritis ascriptus, qui Agathonis Papæ immediate successit, & primus Synodum istam Apostolica auctoritate roboravit, non modo istam quæ præfenditur falsitatem emendare aut corrigere, vel delere neglexit, sed etiam in illis suis ad Constantinum Augustum litteris, quibus hanc Synodum approbat & confirmat, hæc referre non est veritus, quæ nullis argutiis declinari possunt: *Anathematizamus novi erroris inventores Theodorum Pharanitanum, Episcopum, Sergium, Pyrrhum, Petrum, Paulum Constantinopolitana Ecclesiæ insidiatores magis quam Præfates; nec non & Honorium, qui hanc Apostolicam Ecclesiam non Apostolica traditionis doctrina illustravit, sed prophanam traditione immaculatam maculari permisit. Idemque Leo epist. 2. ad Episcopos per Hispaniam constitutos, sic ait: *Æterna damnatione multati sunt Theodorus Pharanitanus, Cyrus Alexandrinus, Sergius, Pyrrhus, Paulus, Petrus, Constantinopolitani, cum Honorio, qui flammam hæretici dogmatis non (ut accuis Apostolicam auctoritatem) incipientem extinxit, sed negligendo fovit: Idem iterum epist. 3. ad Ervigium Hispaniarum Regem: *Et una cum eis Honorius Romanus, qui immaculatam Apostolicam traditionis regulam, quam a prædecessoribus accepit, maculari permisit. Certe non modo Synodus hæc texta, sed etiam septima, & octava, præfentibus nec dissentientibus Apostolicis Legatis, in suis de fide orthodoxa decretis, Honorium ceteris Monothelitarum signiferis ac ducibus accensent. Quin & actione 7. octavæ adversus Photium Synodi legitur ista Hadriani Papæ II. notatu digna declaratio: *Romanum Pontificem de omnium Ecclesiarum præfatis judicasse legimus; de eo vero quemquam judicasse non legimus. Licet enim Honorio post mortem ab Orientalibus anathema sit dictum; sciendum tamen est, quia fuerat super hæresis accusatus: propter quam solam licitum est mi-******

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

conspirabant, non tamen ut primi illi præsidebant, sed tamen sessio illis post Patriarchas honoratior servabatur. Id vero perspicue in ista tertia œcumenica Constantinopoleos Synodo, quemadmodum & in aliis plerisque, cernimus observatum, Præsident enim qui Summi Pontificis vices gerunt, primique proponunt & subsignant, tametsi non essent Episcopi, Theodorus Presbyter Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, Gregorius Presbyter S. R. E. Joannes Diaconus S. R. E. sequuntur quatuor Patriarchæ Georgius Episcopus Constantinopolis novæ Romæ, Petrus Presbyter & locum servans sedis Alexandriæ, Theophanes Episcopus Theopoleos, id est Antiochiæ, Gregorius Presbyter locum gerens sedis Jerosolymorum, Hos deinde sequitur Joannes Episcopus Thesalonicensis & Apostolicæ sedis Romæ Legatus, alique deinceps Episcopi numero quinque sedis Apostolicæ veteris Romæ Legati,

CONCILIABULUM QUINISEXTUM

Constantinopoli in Trullo habitum
ann. Chr. 692,

1. **D**UODECIM ERANTIS a sexta œcumenica Synodo anis Justiniano cognomine Rhinomete Constantini Pogonati filio rerum potente, ad clavum autem sedente Sergio Pontifice, Christi que anno 692. habitus est Constantinopoli Orientalium Præfulum conventus in Trullo Imperialis Palatii Secretario superne fornicato, qui duos supra centum Canones condiderunt: quem conventum *ἑξήκοντα*, id est, *Quinisextam* Synodum nuncuparunt, ut ei quintæ sextæque Synodorum auctoritatem conciliarent, quasi canones suppleti, quales duæ illæ Synodi solis fidei definitionibus intentæ non ediderant, quibus stabiliti posset Ecclesiastica disciplina. Hoc ipsi Trullani Patres prætextu in sua ad Justinianum Principem precharistica oratione, Ducenti viginti septem convenerunt Episcopi, quos inter non plures tribus & quadraginta recensentur ex his, qui sexta in Synodo confederunt. Neque vero cœtus iste censeri aut dici potest œcumenicus, cui nulli, ut pat erat, præfederunt Apostolici Legati, non magis quam Pseudosynodus illa, cui Dioscorus præfuerat, de qua expostularunt apud Chalcedonem Apostolici Legati Dioscorum his verbis, Initio quartæ Synodi accusantes: *Personam judicis Dioscorus sibi assumpsit quam non habebat, Synodum autem cogere præter Apostolica sedis auctoritatem, quod nunquam factum est, nec fieri licitum.* Similiter secunda Synodus Nicæna, in actione sexta, Conciliabulum damnant adversus sacras Imagines a Copronymo coactum, præfixum eidem œcumenici titulum ideo refellit, quoniam non interfuere Occidentium Ecclesiarum Episcopi, neque Romani Episcopi Vicarii, ut Conciliorum lege præscriptum est. Quin etiam schismaticus iste congressus, non est veritus Romanam damnare Ecclesiam, eique leges, quis ab ea recipere debuerat, auso temerario præfigere. Quamobrem sententiam damnationis, ut Beda de sexta ætate in Justiniano minore, atque Anastasius in Sergio referunt, Sergius Pontifex in hanc Pseudosynodum dixit. Basiliius porro Gortinorum in Creta Episcopus, qui promiscue in turba Episcoporum confedit, & subscripsit, locum se Romanæ Synodi tenere scribens, non a Romanis missionem habuit, sed a Conciliabulo Trullano dicis causâ, & in speciem dumtaxat, illam nactus est denominationem ac titulum.

2. Can. 1. Clementis Papæ Constitutiones rejicit, utpote ab hæreticis additione multarum rerum a pietate alienarum adulteratas. Et quidem ut alia omittantur parum sincera lib. 3. Constat. c. 2. quartas nuptias vocant apertam fornicationem lib. 5. c. 6. Mariam Magdalenam a sorore Lazari distinguunt, & c. 10. absolute prohibent laicis baptizare. Et lib. 6. c. 15. baptizatos ab hæreticis rebaptizari jubent, eam ob causam, quia hæretici non sunt Sacerdotes. Jam vero dixerant c. 7. ejusdem libri, Philippum, qui Simonem Magum in Samaria baptizavit, fuisse Christi Apostolum, quod est evidenter falsum. Et lib. 7. c. 34. jubet servari dies Sabbati & Dominicæ. Et lib. 8. c. 4. negant Jacobum fratrem Domini, fuisse Apostolum. Et c. 26. 27. 28. manum imponi volunt Subdiacono & Lectori & Diaconis, dum ordinantur. Et c. 33. negant ordinari Exorcistas; Et c. 38. asserunt ancillam soli Domino obsequentem, recipiendam ad Sacramenta; sed si cum aliis congressum habent, rejiciendam.

3. Can. 6. Prohibet Hypodiaconis, Diaconis, Presbyteris uxorem ducere. Canon tamen 13. schismaticæ hujus Pseudosynodi non modo permittit ex uxoris ali-

quos ad ordines Hypodiaconorum; Diaconorum, & Presbyterorum promoveri, verum etiam hoc statuit, ut maritali affectu, & usu cum uxoribus cohabitent, solo excepto tempore quo sacro ministerio functuri sunt. Et Romanæ Ecclesiæ vitio vertit, quod a promovendis ad sacros Ordines perpetuæ continentie exigat promissionem. Videndus est Nicæus can. 3. cum Scholiis nostris: itemque Ancyranus canon. 10. cum nostris ad eum observationibus. Prohibet nihilominus Trullanus can. 12. Episcopos, seu generalius Ecclesiarum Prælatos *ἢ διὰ τὸν ἀπὸ τοῦ ἁγίου* ullo unquam tempore uxoribus copulari, etiam ante consecrationem ductis. Ceterum cum Trullani celibatum impugnent Ecclesiasticum prætextu Canonis Apostolis attributi, qui tamen peræque meminit Episcoporum, ac Presbyterorum, atque Diaconorum, fateantur necesse est se Canonem illum aperte infringere, dum id quod Presbyteris permittunt & Diaconis, hoc ipsum Episcopis prohibent. Sic vero decernit attributus Apostolis can. 9. *Episcopus, vel Presbyter, vel Diaconus uxorem suam non rejiciat religionis prætextu; sin autem ejecerit, segregetur; & si perseveret, deponatur.* Veruntamen longe aliter exponendus est ille Canon, ut nimirum ablata prorsus tori societate, curam uxoris gerat sacer Clericus & sollicitudinem in omnibus salutem illius tum animæ tum corporis concernentibus. Sic enim sanctus & magnus exponit Pontifex Ecclesiæque Doctor Gregorius libr. 7. epistol. 36. nam Carthaginense Concilium nomine secundum, quod vulgo Siricii Papæ temporibus attribuitur, cum tamen sit ordine postremum, atque ad Calistini tempora referendum, canon. 3. Presbyterorum & Diaconorum omnimodam continentiam ad Apostolorum refert institutionem, hisce verbis: *Ut quod Apostoli docuerunt, & ipsa servavit antiquitas, nos quoque custodiamus.*

4. Can. Quinisextus 32. Armenos reprobat vinum aqua non permiscentes in sacro Altaris ministerio, damnat præterea hæreticos hydroparastas seu Aquarios, qui solam in Calice aquam ad Altare offerebant: quos etiam perstringit scribens in Mattheum Chrysothomus. Eisdem Concilium Carthaginense tertium priter damnat, canon. 24. atque his omnibus antiquior Cyprianus martyr epistol. 63. Trullanus iste Canon vino permiscendam esse in sacro Calice aquam, testimoniis confirmat Jacobi Apostoli, & Basilii. Vide can. 2. de Consecr. dist. 1. Vetusissimus præterea scriptor Justinus martyr. Apol. 2. versus finem, de fidelium communione, sic ait: *ἡ δὲ ἑξήκοντα ἔτη ἔτι ἔστιν ἡ ἴδια, Participare de indulto pane Eucharistico & vino & aqua, scilicet, qua vinum ante consecrationem dilutum fuit.* Vide superius can. 2. Concilii Bracarenæ quarti, cum ibi annotatis.

5. Can. 42. Statuit vagos & per urbem discursantes Eremitas compellendos, ut vel in communibus Monasteriis cum Monachis profiteantur, vel ad solitudinem retrudantur, quo re ipsa exequantur quod nomine Eremitarum, hoc est deserti incolarum præ se ferunt. Requiere superius circa vagos Monachos Chalcedonensem can. 4.

Can. XLV. *Quoniam intelleximus in nonnullis modiorum Monasteriis mulieres, qua sacro illo amictu sunt induenda, prius sericis & omnis generis vestibus, præterea autem & mundis aure & gemmis variatis ab iis, qui illas ducunt, exornari: Et sic ad Altare accedentes exui tanto opum apparatu, & statim in illis fieri habitus benedictionem, illasque nigro amictu indui: statuimus ne hoc deinceps fiat. Neque enim fas est, ut que jam propria voluntate omnem vitam jucunditatem deposuit, & eam, qua secundum Deum est, vitam agenda rationem amplexa est, firmisque ac stabilibus rationibus eam confirmavit, & ita ad Monasterium accessit, per eum qui interit ac fuit mundum, quorum jam oblitus erat, memoriam revocet. Et ex eo ancipis reddatur, quæque anima perturbetur instar exundantium fluviorum hucusque & illic versantium: ut nec nunquam lacrymam emittens cordis per compunctionem ostendat; sed etsi exigua aliqua, ut est consentaneum, lacryma exilierit, non magis propter afflictionem, quam habet propter exercitatorum certamen, quam propterea quod mundum & mundana relinquit, nam videntibus profuxisse putetur. Idque ipsum diu ante decreverat Concilium Carthaginense quartum can. 12. Sanctimonialis virgo cum ad consecrationem suo Episcopo offertur, in salibus vestibus applicetur, quibus semper usura est professioni & sanctimoniali aptis.*

Can. XLVII. *Neque mulier in virorum Monasterio, neque vir in mulierum dormiat. Extra offendiculum enim & scandalum fideles esse oportet, & ad id quod decorum & honestum Deoque gratum est, vitam componere.*

Si quis

Si quis autem hoc fecerit, sive Clericus, sive Laicus, segregetur.

6. Can. LII. *In omnibus sancta Quadragesima jejuniis diebus, præterquam Sabbato & Dominica, & sancto Annunciationis die, fiat sacrum præsanctificationum mysterium.*

Επιτομή ἢ τῶν ἐπισημασμένων ἐπὶ Ἀρραβία. Iste notandus Græcicæ Ecclesiæ ab antiquo ritus, ut feriis Quadragesimæ sacra Missa nequaquam celebretur; sed tantum præsanctificata offerantur, ut moris apud nos est sancto Parasceves die. Balsamon in hunc locum inquit: *Præsanctificationum Liturgiam non intelligimus sacrificium inveniendum, sed additionem seu oblationem sacrificii jam antea peracti & oblati.* Atque hanc istius Canonis rationem perhibet, quia per sacrificium gaudium & Ecclesiæ sollemnis exultatio celebratur, quæ minime convenit diebus penitentis & luctus. Idcirco Laodicensi Concilii can. 49. oblationes fieri ac festa Martyrum iisdem diebus celebrari prohibet. Et Laodicensis pariter can. 51. statuit festa hæc & oblationes tunc occurrentes in Sabbata vel Dominicas ejusdem Quadragesimæ transferri.

7. Can. 55. Sabbatorum Jejunia etiam in diebus Quadragesimæ reprobant, uti & reliquis anni partibus diversum damnans Ecclesiæ Romanæ usum, cui etiam arroganter & stolide jubet ut inviolabiliter servet Apostolorum canon. 65. prohibentem Sabbatorum & Dominicarum Jejunia. Quidquid sit de primis Quinquaginta sub nomine Apostolorum canonibus, sancta Dei Ecclesia reliquis hunc numerum excedentibus omnem derogat auctoritatem; & qui primus canones sub nomine Apostolorum compilavit Dionysius Abbas, non plures quam quinquaginta tradidit. Ceterum de jejniis Sabbatorum investiga, quæ tractavi ad Laodicensem can. 50.

8. Can. 63. Legi vetat falsas & confictas martyrum historias, sed igni tradi jubet. Balsamon in hunc locum fidem & diligentiam Simonis Metaphrasis commendat, qui ex antiquioribus Sanctorum vitis pleraque falsa & commentitia, quæ irrepperant eliminavit, edito hac de re libro castigatore. Laudem quidem eo nomine meretur Metaphrastes, sed non integrant. Haud enim pauca spuria & fibulosa suam in historiam nimia ex credulitate congestit spongia lituraque digna, ut eruditi advertunt, & passim Baronius admonet.

9. Can. LXIX. *Nulli hominum licet, qui sit in laicorum numero, intra septa sacri Altaris ingredi; nequaquam tamen prohibita ab eo potestate & auctoritate Imperiali, quandoquidem voluerit dona Deo offerre ex antiqua traditione.*

Balsamon privilegii hujus Imperatoribus Byzantinis indulti causam refert ad Imperatoriam unctionem, qua dicit illos Imperio simul & Clero inaugurati: Ceterum ista unctio non erat ex divina institutione orta, qualis erat Regum Israelitici populi, & qualis est Regum Franciæ, si habeatur fides Hincmaro Rhemenfi & Flodoardo, scripto tradentibus delapsam cælitus ampullam fuisse, quando primus Christianus Francorum Rex Clodovæus baptismum de manu Remigii Rhemenfis Episcopi suscepit. Quæ Rhemis etiam nunc religiose aservatur, & qua inungi solemne est Franciæ Reges quum regnum auspiciantur; qua peracta unctione mirifica, strumis seu scurfulas solo suo contactu curandi potestate pollent deinceps, ut quotannis in hominum militibus eo morbo correptis experientia firmat. Quæ sane curandi ratio supra communes virutes allurgit. Mirum tamen est, Gregorium Turonensem, qui fuit in historia miracula quævis congerere solet, nihil istius ampullæ cælitus delatæ meminisse. Circa Rhemensem Regnum Gallie unctionem, historiam prodigiosam scribit Flodoardus, Heribertum Aquitanie potentissimum Comitem omni opera connixum fuisse, ut filius suus crearetur Rhemenfis Episcopus, ad hunc finem ut potestate ungendi Regem penes Rhemensem Antistitem constituta, non alius Gallorum Rex ungeretur vel haberetur, quam is quem ipse electum & unctum vellet. Ministri vero Comitis moræ omnis impatientes Sculum Rhemensem Episcopum veneno flagitiosissime sustulerunt. Quo facto filius Heriberti Comitis necdum quinquennis electus & consecratus est in Rhemensem Archiepiscopum, Joannis Papæ decimi scandalosa plane dispensatione, qui munia interim Episcopalia in ea Ecclesia Episcopo Suesionensium Abboni delegavit. Hæc refert Flodoardus lib. 4. hist. Rhem. c. 19.

10. Ut autem ad Constantinop. Imperatorem regrediamur: Posterioribus sæculis tanta hic ambitio Cabassii, *Notitia Ecclesiastica.*

pra omnem sacrosanctæ Ecclesiæ dignitatem ab ipsis Græcicis schismatis exordiis se efferebat, ut intra Templi sacrarium ea celsitudine solium suum sic elevarer, ut Patriarchæ Cathedra ad ejus pedes demissa esset. Quæ de re Innocentius Papi tertius Constantinopolis Imperatorem & admonet, libereque corripuit, c. solitæ, de majorit. & obedient. Nicetas Choniates in Andronico Comneno refert, hunc ipsum Imperatorem pro mercede sibi concessæ a Patriarcha indebitæ circa nuptiarum ex affinitate impedimentum dispensationis, permisisse ut Cleri subsellia tollerentur altius, quatenus lateri Imperiali Patriarcha quodammodo assideret, universaque Cleri series. Verum post solemnem eo nomine pronuntiatam Imperatori gratiarum actionem, in qua Davidicum illud Imperatori applicabant, *Oculi mei ad fideles terra ut sedent mecum*: ipsum Andronicum poltridie cum insigni totius Cleri pudore ac derisione jussisse, ut ad pristinam mensuram Patriarchæ Clerique sedilia rursus deprimerentur: quin & in hoc ipso Conciliabulo Justinianus Rhinotmetus Imperator primus ante omnes Patriarchas Canonibus subscripsit, a Constantino Pogonato patre degener, qui post omnes Episcopos sextæ Synodo, nec nisi his rogantibus scripserat.

11. Locus hic est veterum testimonia congruenti circa Clericorum supra quoscumque Laicos, etiam Imperatores Orbis, in locis præsertim sacris præcessiones, quæ hac nostri sæculi hæc tanta indignitate violentur. Scribit Theodorus lib. 5. hist. Eccles. c. 17. Mignum Theodosium, cum Mediolani versaretur, ex medio Templi gremio ad altare procellisse ostendendi causa, factaque oblatione constitisse post Cleri confesum intra Sanctuarii cancellos. Hoc ut advertit Ambrosius Episcopus, misso Diacono Theodosium admonuit, solis fas esse Sacerdotibus & Diaconis in Sanctuario consistere, mandavitque ut inde ad Laicorum loca digrederetur: purpuram enim facere Imperatores, sed non Sacerdotes. Respondit Theodosius excusando se non per ambitum intus constitisse, sed sola consuetudine adductum, quam Constantinopoli didicerat, habere vero se gratiam Episcopo Ambrosio pro hac admonitione paternæ: simulque morem gessit & exivit. Regressus postmodum Constantinopolim, cum solitam oblationem ad Altare contulisset, memor hujus moniti se extra Presbyterium ad populi stationem recepit. Tum Nestorius Episcopus rogatus misit, ut pristinam sedem resumeret, at Imperator: *Hoc divinum didici (ait) quantum sit inter Imperatorem & Sacerdotem discriminis, & vix tandem reperi sincerum unum veritatis Magistrum Ambrosium, quem solum Episcopum hoc dignum nomine cognovi.*

12. Gregorius quoque Nazianzenus orat. ad cives tim. percul. sic Præfectum alloquitur: *An me libere loquentem æquo animo feretis? Nam vos quoque Imperio ac throno meo lex Christi subicit; Imperium enim nos quoque gerimus, addo etiam præstantius & perfectius: nisi vero æquam est Spiritum carni falces submittere, & cælestia terrenis cedere: Sed non dubito, quin hanc dicendi libertatem sis accepturus in optimam partem, utpote sacri gregis mei ovis sacra, magnique Pastoris alumna.*

13. Apostolici vir spiritus & ætatis Ignatius Ep. ad Philadelphios his etiam aliorum sapit & docet ita loquens: *Præfelli obediant Cæsari, Præfellis autem milites: Diaconi quoque Sacerdotibus, & Sacerdotes simul & Diaconi & reliquis Clericis omnisque Populus, milites quoque & Præfelli, & Cæsar obtemperent Episcopo: Episcopi vero Christo, sicut & Christus obtemperavit Patri; & ita unitas a cunctis servabitur.*

14. His convenientia prædicat Joannes Chrysostomus in Matth. hom. 83. sacros sic alloquens Ecclesiæ ministros: *Si quis dux militiae, si Præfellus, si Princeps diademate coronatus indigne atcedat: prohibe: majorem illo habes dignitatem: propterea vos Deus hoc tali honore insigniuit, ut talia discernatis.*

15. Carolus Magnus laicos indebitum sibi locum vendicantes optimates sic reprimit, lib. Capitular. c. 290. *Si quis indebitum sibi locum usurpaverit, nulla se ignorantia defendat; sique plane sacrilegii reus, qui hoc attemptaverit.*

16. Huc pertinet præallegatum caput, solitæ, de majorit. & obed. quo Innocentius tertius Imperatorem admonet, Episcopum præesse Principibus debere, utpote in altiori dignitatis & potestatis gradu constitutum, quanto cælestia terrenis, spiritualia & divina corporalibus humanis antecellunt. Nota historia est sancti Martini Turonensium Episcopi apud Severum Sulpitium, & alios, ut se gesserit in mensa Imperatoris Maximi. Quia etiam Valerius Maximus de religione populi Romani, quamvis falsorum ac inanum Deorum cultui addicti, & præterea innumeris triumphis & amplif.

amplius dominatione superbi, sic testatur lib. 1. c. 1. *Omnia post religionem ponenda semper nostra civitas duxit, etiam in quibus summa maiestatis decus conspicitur voluit; quapropter non dubitaverunt sacris Imperia servare, ut se rerum humanarum habitura regimen existimantia, si divine potentis bene & constanter fuissent simulata.*

17. Can. 79. Vulgarem illorum temporum & abusivam consuetudinem reprimat, quo certis quibusdam ritibus colebantur Virginei partus secundior: declaratque Deiparæ partum fuisse ἀλόχου immunem a secundinis & supervacaneis eluvioni us. Addit etiam absque femine ἢ τοῦ τῆσθεος οὐκ ἔστιν.

18. Can. 82. Jubet Christum sub humana figura representari & coli: vetat autem sub Agni figura, Hadrianus Papa in suo ad Carolum Magnum pro imaginibus libello Trullanum istum Canonem profert; non ut Pseudosynodo huic auctoritatem conciliet, quam præcessor Sergius Papa reprobatat; sed ut Schismaticos, & Græcos Iconoclastas, aliosque his consentientes propriis ipsorum armis debellet, quemadmodum Goliathem Philistæum David educto ejus gladio capite truncaverat. Ceterum illa imaginum Christi sub Agni specie representati prohibitio Scripturis divinis injuriosa est, a quibus plerumque sub Agni tum denominatione tum effigie Dominus JESUS representatur; ut pater in Isaia, in testimonio Joannis Baptistæ, apud Evangelistas, & in Apocalypsi, primaque Petri Epistola, Religiosus etiam primitivæ Ecclesie usus nihil habuit hujusmodi effigie frequentius, quæ passim visitur in antiquissimis, quæ Romæ etiam nunc extant Basilicis, & in subterraneis cæmeteriis, aliisque vetustissimis monumentis, tum sculpto, tum musico tessellatoque opere. Denique antiquus liber Ordo Romanus ex prisco receptoque olim usu hæc tradit: *In eadem Dominica post Albas, intra civitatem Romanam dantur Agni cerei ab Archidiacono in Ecclesia post Missam & communionem populo, quæ adhuc quotannis Romæ consuetudo servatur.*

19. Can. LXXXIV. *Canonicos Patrum ritus sequentes, de infantibus quoque decernimus, quoties non inveniuntur firmi testes, qui eos absque dubitatione ulla baptizatos esse dicant, nec ipsi propter aetatem de tradito sibi mysterio apte respondere possint, debere absque ulla offensione baptizari, ne forte hujusmodi dubitatio eos ejusmodi purificationis sanctificatione privet.*

Simile huic decretum longe præcesserat Concilii Carthaginensis quinti can. 6. quem superius suo loco videmus cum scholiis nostris, in quibus illustria sancti Gregorii Pape, necnon sancti Raimundi de dubiis etiam Confirmationibus, Ecclesiarum consecrationibus, & ambiguis Clericorum ordinationibus.

20. Can. LXXXVI. *Qui Christum per Baptismum induerunt, ejus in carne vite agendam vitam imitari profecti sunt.*

Sententia hæc omnium Christianorum cordi insinua esse debet: *ὅτι χριστὸς διὰ τὸ βάπτισμα ἐδουλώμημεν τὰ ἐν σαρκὶ ἀντὶ πλεονεξίας μὴ μὴ δὲ κατὰ μολογίας.* Præclare de baptismo loquitur Apostolus Rom. 6. *Qui cumque baptizati sumus in Christo JESU, in morte ipsius baptizati sumus. Consepulti enim sumus cum illo per baptismum in mortem, ut quomodo Christus surrexit a mortuis per gloriam Patris, ita & nos in novitate vite ambulemus, si enim complantati facti sumus similitudini mortis ejus, simul & resurrectionis erimus.*

21. Can. C. picturas prohibet, quæ ad turpes libidines illicent, & earum opifices excommunicari præcipit. Hoc enim habet vox ἀπορίσθησθε: non vero, ut traheret Latinus interpretes, *deponi*, quam depositionis poenam solis Clericis solent Græci Canones infligere per vocem *καταρίσθησθε*.

22. Can. CL minime permittit communicantes Eucharistiam aliquo vasculo excipere, sed solis manibus in crucis figuram conformatis. Hoc idem suadet Cyrillus Jerosolymitanus Catech. Mystagog. 5. quem etiam veterem communicandi ritum sic exprimit lib. 3. de sacerdotio Chrysostomus, *ὁ μετὰ τὸ πατρὸς εἶναι καθήμενος τὰς ἀσπίδας παύσθηται χριστῶ.* Qui cum Patre sursum sedet, omnium manibus continetur. Alicubi tamen mulieres sacratissimam hostiam linteamine excipiebant, ut docet Augustinus serm. 292. Maximus Martyr & Monothelitarum generosus debellator admonet communicaturos viros, ut prius manus abluant, mulieresque ut linteamina mundissima deferant, quibus Christi Corpus excipiant. Denique Concilium Antiochenum præcipit canon. 36. *Non liceat mulieribus unda manum Eucharistiam sumere.* Vocatque idem Concilium canon. 42. *Dominicalem linteamina*, illud quo mulieres jubet ad hoc uti.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

bus. Dum demique Constantinus Nicephorum patrum & Alexium Docem oculis orbat, fortunisque omnibus exiit, tantum in se odium juvenis præcepit concitavit, ut nemine pro eo stare auso, facile fuerit matri & Stauracio Imperii gestionem, & pristinam potestatem resumere; atque comprehenso Constantino oculos effodere, qua calamitate infelix haud multo post expiravit. Ejus mortem secuta est diebus septemdecim horrenda caligo, Irene porro anno ab hoc facinore sexto, & Christi 802, ab Nicephoro fortunis omnibus exuta in Lesbos deportata vivere desit.

6. Nicephorus ejecta Irene Imperium arripuit, omni scelere sceleratus, avarus, perfidus, impius, & Ecclesiæ, piorumque omnium infensus hostis, qui tandem a Bulgariis victus in prælio cecidit anno 811. Leo Armenius Orientis Imperium suscipit, simulque instauratis quæ dudum obsoleverant, Leonis Isaurici & Constantini Copronymi ferilibus edictis Imagines sacras deturbat, & undequaque disjicit, cultoresque omni crudelitate prosequitur. Hic Nicephorum, cujus admonitiones periniquæ ferebat, Patriarchatu dejecit, Theodorumque suæ impietati consentientem ejus loco collocavit. Sed Leonem Imperio vitæque privavit Michael dictus ab linguæ vitio Balbus, qui regnare cepit anno Chr. 820. ferocior ipso Leone iconomachus; nam sanctitate doctrinæque præstantissimos viros Euthymium & Methodium omni crudelitate fuit infectatus. Et Euthymium quidem non gladio, non laqueo, neque carnificis vulgaris manu, sed taureis flagellis toto corpore per proprium filium Regni successioni destinatum tandem cecidit, eaque immanitate, ut in illo cruciatu interierit. Sed quia tam effrata barbaries vix fidem inveniret, rem confirmare placet duorum insignium Græcorum Historicorum ejusdem sæculi attestazione Zonaræ & Cedreni, quorum prior ita testificatur in Michaelis Balbo: *πῶς ἀπίστως Ἐυθύμιον δὲ μαρτυρικῆν τιμὴν ἀπέδωκεν ἀπειθεῖ μαρτυρικῶν δὲ πῶς ἦν αὐτῷ θρησκεία. Euthymium venerandum martyrem occidit immisericorditer ad necem flagellis casum per proprium filium Theophilum.* Cedrenus non minus exserte hoc ipsum astruit his verbis: *πῶς μακαρίτην Ἐυθύμιον δὲ θρησκεία πῶς ἦν αὐτῷ ἐν ἀγάθῳ παραδίδωκεν βουλομένη τρυφήν ἀπειθεῖ. Beatum Euthymium per proprium filium Theophilum morte crudeliter affecit bubulis nervis casum.*

7. Quid ulterius memorem admirandum illum Methodium? Quem perverſæ hæresi refragantem memoratus ille Theophilus innumeris cruciatibus affecit: inter quos a Zonara violenta dentium ab ipsis radicibus evulsio recensetur. A quo etiam in Insulam deportatus fuit; ibidemque in sepulcro cum duobus latronibus inclusus sub cujusdam piscatoris custodia, cui vetitum erat, ne plus panis & aquæ inclusis suppeditaret, quam necesse foret ad hoc, ne inedia vel siti morerentur. Contigit vero, ut alter latronum interierit, cujus cadaver foras educi prohibuit Imperator. Quantam autem violentiam & molestiam vir sanctus ex teterrimo cadaveris fœtore toleravit, nulla potest oratio exprimere. Septennium ille intra tumultum exegit. Postmodum consentiente Theophilo intra regium palatium occulte sine cujusquam accessu detentus est inclusus: solus illum adibat Imperator ejus sapientissimis delectatus colloquiis. Mortuo Theophilo, dum Theodora Augusta Imperium regebat, respiravit Orientalis Ecclesiæ: & adnente religiosissima Augusta, Joannes, quem sua hæresis & perversi mores ad Patriarchalem dignitatem evererant, dignitate motus & in Monasterium ad penitentiam relegatus, ejusque in sedem promotus fuit venerandus Methodius, qui quadriennio sanctissime rexit Orientalis Ecclesiæ, suoque felici obitu, accedente Teodoro studio successorem ductus est virtutum eximii meritis parem sibi admirabilem Ignatium, anno 847. Michaelis Cæsaropalaestine pietate pacisque artibus præclari, olim Imperatoris, sed ob cladem a Bulgariis acceptam depositi filium.

8. Annus a Christi ortu 712. Erz autem Hispanicæ 750. Hegiræque Arabicæ 91. Hispaniæ funestus accidit. Rodericus profligato suis armis & excecato Viri Hispanorum Rege moribus perditissimo, regnum ejus ad se transtulerat. Hic in libidines effusus Juliani Comitæ vel uxorem, vel ut alii produnt, filiam constupravit. In hujus ultionem injuriæ Julianus Saracenos clam ex Africa in suam patriam excivit, suam eis operam, ubicumque offerretur occasio, pollicitus. Illi transmissis freto Gaditano, primisque arcibus & oppidis occupatis, ulterius per vim provehuntur, occisique in acie Roderico a suis deserto universam Hispaniam invadunt, præter illum Pyreneum tractum, qui Provinciis Asturiæ Cantabriæque continetur. Eo namque Gothorum confugientes reliquæ ulteriores Barbarorum excursionem armis suis, & rupium munitionibus coercuerunt Pelagio duce: qui primus celeberrimo conflictu victis Mauris Legionem regnum condidit, ex quo posteri gradatim pro-

gressi, plura in Hispaniis regna infideli gente victa & depulsa constitunt.

9. Nec verò Saraceni se Pyrenæis montibus continuerunt, in Gallias enim effusi illas tyrannicæ dominationis jugo subjecissent, nisi Dei providentia Pipino hujus nominis secundò genitum Carolum illis opposuisset innumeris victoriis inclutum ducem. Hic Pipino patre rebus humanis exempto, in custodiam ab novetca Plestrude conjectus, indeque dilapsus, Raginfridum Palatii Regii præfectum, quem ætas illa Majorem domus vocabat, laceßere ausus, primo illo tyrociniò victus est; sed Carolus quasi novus Antæus e casu fortior surrexit; hostesque victoria præfidentes & minus cautos adortus magna strage concidit: novalesque accumulans victorias, Saxones, Alemannos, Bajuarios, Noricos, & Eudone fugato Aquitanos profligavit. Eudo, ut fama est, rebus suis accisis præsidium Mautorum implorat, eosque in Galliam evocat, qui Gallie potiunde spe adducti, collectum ex Africa & Hispania copiosissimum exercitum Abderamo duce in Galliam effundunt; quæcunque progrediuntur, promiscuus furor ferro & ignibus grassatur impune, Occitaniam vastant, urbesque citra & ultra Rhodanum sitas invadunt; Aquitaniam cum Burlegala hostilem in modum diripiunt: quæ causa fuit Eudoni, sociorum, quos exciverat, perfidiam experto, confugiendi ad Carolum, & quantas colligere potuit vires, ad illius exercitum conjungendi. Progressis ingentibus Barbarorum ad Ligerim usque copiis, Carolus prope Turones occurrit, dato pugne signo; Eudo, ut erat constitutum, ex improvise castra hostium adortus est, Carolus alia ex parte fulminis instar in confertos Saracenos cuneos advolat, & quidquid obvium occurrit, magno impetu disjicit; horrendaque edita strage, hostium ordines disturbat. Abderamus fortissime dimicans inter suorum acervos occiditur. Cæsa sunt eo die ad trecenta septuaginta quinque hostium millia, ut fidem facit in Gregorio II. Pontifice Anastasius. Ex Francis tantummodo mille quingenti ceciderunt ann. 737. Eodemque Burgundiam & Lugdunum Carolus recepit in potestatem: annoque sequenti Eudone vita sancto Aquitaniam pulsis Saracenis invasit. Nec tamen his victoriis prorsus debellatum est: Saracenos enim ad ulciscendam suorum stragem Galliam iterum ingenti numero delevit anno 731. & Avenionem ab illis interceptam recepit. Natbonem etiam cum omni Occitana provincia, quam Saraceni cum Hispania, cui provincia illa jampridem contributa erat, occupabant, sub Francorum dominationem reduxit, internecione cæcis, qui ad opem ferendam sæpius occurrerant, Barbarorum copiis.

10. Tantus denique terror & veneratio Caroli Martelli exteratum etiam gentium animis infuderat, ut rogatus a Gregorio Papa III. quem Luitprandus Longobardorum Rex acri bello premebat, solis ad ipsum militis litteris Luitprandus absteritus, quæcunque occupaverat Ecclesiæ terras & opes, sine mora restituerit. Postquam visus est Carolus Martellus humani fastigii culmen excessisse, vita demum excessit ann. Chr. 741. quatuor superstites relinquent filios, Carlomanum, cui Austrasiam seu Orientalem Franciam; Pipinum, cui Neustriam seu Occidentalem Franciam, quasi hæreditariam reliquit; Agydium etiam, quem sacris addictum ad Rhotomagensis Episcopatus Insulas promoverat, & Grifonem natu minimum spiritu præferocem, qui indigne ferens se in nullam hæreditatis partem admissum, statuit hortante matre Sunichilde, quam Martellus ex Bavaria petitam sibi secundis nuptiis copulaverat, partem successionis fratribus præcipere, quam pater fratrum ex priore connubio susceptorum arbitrio reliquerat. Itaque collectis furtim militibus Laudunum arcem tunc munitissimam intercipit. Sed inde fratrum armis pulsus est, idem, que in custodiam missus, ex eaque dilapsus, nunc in Bavariam, nunc in Saxoniam, nunc in Aquitaniam violentus irrumpit; sæpius tamen debellatus, dum utraque Francia exclusus Italiam petit res novas moliturus, novaque bella instauraturus, in Alpium transitu perimitur.

11. Carolomanus, Orientalis Franciæ Rex, post debellatos Saxones, & perdomitos a se Alemannos, composita in omni dititione suapace, Divino ætuanis amore in flore constitutus ætatis, suisque ad summæ prosperitatis cumulum proventus rebus, regnum quo potiebatur amplissimum, regno longe sublimiori per rerum omnium fluxarum atque mortalium despicientiam commutavit. Permissis ergo Pipino fratri fortunis, atque dititionibus suis, Monachum professus est primum in extimo montis Soractis ædificato illic cœnobio. Verum qui videbatur in tanto Principe consummatæ jam virtutis cumulus, ulterius properanti gradus fuit. Se nimium hominibus præsertim Magnatibus notum esse, suamque illorum occuribus & salutationibus interturbari quietem indoluit. De secessu igitur secretissimo capessendo cogitavit,

in quo degeret universis hominibus incognitus. Ad conobium Montis Cassini unico fidissimo socio, cum quo secreti fidem iurejurando pactus fuerat, adhibito, clam & cunctis ignarus concessit; atque infimis precibus obtinuit ab Abbate Petronace sui ad Monasterium admissionem. In curam truci & ferociter rusticani culinarii traditus, ejusque jussis in vilissimis & laboriosissimis culinæ munis obsequentissimus Carolomannus, præfæti tamen illius culinarii quotidianis non tantum conviviis, sed frequentibus etiam verberibus afficiebatur, ejusque invidiæ patientia lacebatur: donec post diuturnum ejusmodi tyrocinium de culina ad caulas & ovile Monasterii translatus est: Quo in officio dilectæ solitudini, divinæque contemplationi vacans cum cœlitibus, & suis pœdibus seorsim conversabatur. Eodem pariter tempore in idem Monasterium secessit, vitamque cœlestem exorsus est Longobardorum Rex Rachiſius, abdicato quo potiebatur Longobardiarum Regno in Astulphi fratris sui manus: quia tamen cognitus inter Monachos admittus est, non æque duris ac Carolomannus exercitationibus probatus ac institutus fuit.

12. Carolomanni abdicatione, & Grifonis morte, traductis in unum Pipinum Martelli opibus, potestate, & amicis, quos amplissima beneficia recepta devinxerant, aut futura in spem erigebant. Cum nihil ex Chilperici socordia vel commodi speraretur, aut privati damni timeretur, publicæ vero calamitates præviderentur innumeræ, sive ab intestino civilique bello, sive a devictarum gentium rebellionem, quas unius Pipini virtus in officio continebat, sive a Saracenorum incurſu, si Pipinus jam prole felix, sed quæ per præteritum nondum erat regendis populis, aut Optimatum ambitione vel divisionibus reprimendis satis idonea, rebus humanis atque Sceptri successione eximeretur, cogitati cœprum est de Chilperico, cui nihil erat Regium præter inane nomen, abdicando, Pipinoque ejus fratre in Regnum succedendo. Dispositis jamdudum eam in rem omnium animis, curar Pipinus totius Regni comitia convocati; in huius omnium consensu deliberatum est uni Pipino Regnum esse deferendum, atque in ejus liberos ingentis spei Principes Regni transferendam successionem. Eo denique res processit, ut omnibus despectus Chilpericus Regno cedere coactus sit, ut in Pipinum suprema potestas transferretur, anno Christi 572.

13. Qui Zachariæ vita functo successit Stephanus secundus, non ultra quatrimum sedem Romanam tenuit. Huic successit Stephanus tertius, qui bello ab Astulfo Rege appetitus, postquam ille capta Ravenna cum Exarchatu omni, ejectisque inde Græcis cum Exarcha Eurychio, & potentia & superbia multum increverat, in Franciam summus Pontifex ad Pipinum confugit. Qui transcens Alpes, & disiectis quæ montium claustra infederant Longobardicis præſidiis, inclusum Regiæ gentis urbe Ticino, quæ & Pavia vocatur, Astulsum jurare compulſit, cuncta se, quæ Romanæ ditionis erant, redditurum. Sed Francorum discessu metu solutus non modo promissis non stetit, verum etiam Romam cum Pontifice arcta obsidione cinxit. Pontifex in has redactus angustias, Pipinum suppliciter evocat duabus ad commiserationem compositis epistolis, tum proprio nomine, tum Principis Apostolorum. Pipinus his commotus pari celeritate transgressis Alpes hostem acie adoritur, protigit, Romamque obsidione solvit, Astulsum fugientem seque mœnibus Ticini includentem obsidet, inque suam redigit potestatem. Atque Ravennæ Exarchatum, quam Romaniam vocant, & Pentapolim nempe Anconam, Ariminum, Pisaurum, Auximum & Urbinum, aliæque oppida & arces, quas ab Astulfo Græcis Imperatoribus ereptas Constantinus Copronymus a Pipino per Legatos frustra repetebat, Romano Pontifici tradidit, perpetuoque addixit, anno 756.

14. Pipinus extremum diem Parisiis obiit Christi anno 768. Eodem Carolus cum Carolomanno paternum Regnum partitus est: sed hoc intra triennium extincto, solus regnavit Carolus. Qui anno 773. advocatus ab Hadriano Papa ejus nominis primo, quem Desiderius Longobardorum Rex divexabat, paternas victorias instauravit. Veronam hosti præripit fugato inde Adalgilio Desiderii filio, ipsum vero Desiderium, qui se intra validissimam Ticini urbem incluserat, cum urbe obsessa in suam redigir potestatem: eumque amissa cum Regno libertate una cum uxore & liberis Leodium Eburonum custodiendum mittit. Sicque gentis Romano Pontifici infestæ regnum prorsus extinctum est, postquam ducentis circiter & sex annis ab Albano fundatore in Italia floruit. Carolus vero non modo quæcunque a Pipino patre Pontifici Romano donata erant, rata esse voluit: sed multa his adjecit, scilicet Sabinense territorium, Spoletinum Ducatum, & Beneventanum, quæ ab Anastasio in Hadriano referuntur, iisque Venetiarum & Cabassutii, Notitia Ecclesiastica.

Illis ascribuntur provinciæ cum Insula Corsica. Portus Lunæ, quem Hadriano Papæ Carolus Magnus dono dedit, in illo Ligustico sinu situs erat, in quo extat Lerice ad Occidentem Macræ fluvii, qui Liguriam ab Etruria determinat. Cumque post interjectos aliquos annos a Desiderii Regis captura, expeditionem alteram ad fines usque remotiores Italiæ Carolus Magnus adversus Beneventanum Ducem Arichisum suscepisset, nova terrarum accessione Romanam Ecclesiam locupletavit, quæ Silarus annis & oppidum Sipontus continebantur; quidquid igitur ab hoc Orientali limite per oram Mediterranei maris Lericem usque protenditur, id omne Caroli Magni beneficentia Ecclesiæ Romanæ temporali dominationi accessit. Constat vero ex Hadriani ipsius ad Carolum Magnum epist. 87. de donatione Beneventani Ducatus. Itemque ex ejusdem ad eundem epist. 73. 88. & 93. de donatione Capuæ & Campaniæ. Sed fufius & prolixius has omnes donationes probat & explicat noster Joannes Morinus, Oratorii apud Parisius Presbyter, parte 3. capit. 16. & 20. Operis de suprema Papæ dominatione temporali.

15. Ex anno 772. inchoatum est Caroli Magni adversus peruelles Saxones bellum, quod tres & triginta duravit annos ob continuas & pertinaciter iteratas gentis rebelliones, ejus a quo sæpius devicta fuerat, clementia abutentis, quæ non aliter perdomari potuit nisi translatione gentium illarum Albi fluminis ripas incolentium in Galliam, & deductione coloniarum Gallicanarum in eas regiones, Sclavos præterea & Bjoarum cum duce ipsorum Tassilone, quem demum captum in Monasterium truxit, ad obsequium reduxit. Bellum insuper cum Avaribus sive Hunnis ea rebellantium strage confecit, ut vix superessent a quibus agri colerentur. Saracenos quoque, facta in Hispaniam transiſsione, ingenti clade fudit & fugavit. Cæsaraugustam & omnem circumquaque regionem subjugavit, Pampelonam expugnavit, ejusque muros disjecit. Perdomitisque Celtiberorum & Cantabrorum Provinciis, dum per Pyreneos in Galliam regreditur, Vascones extremum per angustias agmen adotti Francos plerosque ceciderunt, interque hos Rutlandum fortissimum Ducem, Britannicæ oræ Præfectum, impedimenta quoque exercitus diruperunt.

16. Carolus octingentesimo Christi anno creatus est Occidentis novus Imperator, quum post Hadriani obitum in sacram Petri sedem Leo tertius proventus esset. Contigit sceleratorum quorundam factione, ut novus Pontifex comprehensus, effolis oculis abscissaque lingua, & multis plagis saucius & cruentus, in tectum carcerem conjectus sit. Sed Deo execrandum scelus emendante, restitutis oculis & lingua mirifice sanatus est, atque adventante Vinichio Spoletano Duce vindicatus in libertatem sanctus Pontifex, Spoletumque adductus & tantisper recreatus, se ad Carolum contulit Saxonico tunc bello implicitum, qui Romam ipsum per Legatos reduci curavit, & in sedem restituit Apostolicam: applaudentibus Clero populoque Romano. Ipse vero Carolus cum primum per Saxones licuit, Romam cum Pipino filio & exercitu contendit: exceptusque est summi omnium læticia. Convocata Episcoporum Synodo causam Pontificis adjudicari mandavit; at vero perfidii scarii, qui ex affinis erant defuncti Papæ Hadriani, ut facinus admissum aliquo prætextu diminuerent, multas in Leonem accusationes impeerant. Ceterum nullo accusatorum comparere auro, nec enim probare conficta crimina poterant; Synodo veto contestante, quod olim in causa Marcellini, deinde in causa Symmachi Pontificum, fuerat ab aliis Synodis pronunciatum, nemini de Summo Pontifice judicandi præter ipsum solum competere in terris potestatem. Leo amhone consento, adhibito iurejurando, se illorum criminum, quorum falso accusabatur, professus esse innocentem, favente faustis acclamationibus omni populo. Post hæc de instaurando in Occidente Romano Imperio in persona Caroli, cujus erant amplissima in Ecclesiis merita, quando Imperatores Orientis omni opæ & studio sanctam religionem pessumdare, atque Romanam Ecclesiam evertere contendebant, suam istud propositum conficio nemine, atque inscio Carolo ipso, paucis post diebus perfecit. Ipso Natalis Domini die in Vaticana Principis Apostolorum Basilica, Carolum piis precibus intentum inopinus invadens, capiti ejus coronam imponit: Elataque voce Imperatorem Romanorum salutatur & proclamatur, succlamante atque applaudente omni multitudine. Ipseque Nicephorus Orientis Imperator cum Carolo socius iniiit, ut Orientis alter, alter Occidentis Augustus diceretur. Vitrichindus belli Saxonici fax, cujus molitionibus & ductu toties bellum illud recruderat, abdicatis idolis Christianos ritus cum baptismo suscipit. Eique Carolus non veniam tantum, sed etiam Anglianum Ducatum dedit. Ab hoc plerique originem Capetiorum Regum acced-

accessit. Ludovicus Caroli filius, quem pater Aquitaniz Regem dixerat, in Hispaniam profectus Saracenos rebellantes collatis signis profligavit, Barcinonem aliaque Cataloniz oppida expugnavit. Duobus etiam navalibus præliis Francorum virtus enituit: semel ad Sardiniam; iterumque ad Baleares Insulas, quibus Saracenum classes mare latrociniis infestantes insignibus victoriis deletæ sunt, multis eorum navibus partim interceptis, partim depressis, reliquis in fugam versis. His aliisque successibus, quos dinumerare longum esset, Caroli Magni & Francorum sub illo virtutem & gloriam Divina providentia in altissimum apicem evertit.

17. Idemque Princeps ubique Magnus Christianam religionem, quacunquē protenditur Europa, longe itaque propagavit, Ecclesiam continua sollicitudine ditavit, auxit, amplificavit. Ecclesie disciplinam ubique fere collapsam perimultis convocatis Episcoporum Synodis restituit, & mirifice stabilivit. Idemque quoque ingenio præstans & disciplinis excultus, litteras & litteratos viros insigniter studuit promovere, tandemque Aquisgrani diem clausit extremum ann. Christi 814 ætatis 73. regni 47. imperii 14.

18. In Hispania rem Christianam insigniter promovit Gallæcie Rex Alfonso cognomine Castus; tum quia cum utore Berta Caroli Magni sorore continenter vixit; tum etiam quia suis de Saracenum gente victoriis regnum suum infami tributo quinquaginta nobilium virginitum & totidem plebejarum quotannis exsolvendo liberavit, quod ejus præcessor Maurogatus consenserat, ann. Chr. circiter 784.

19. Sæculum istud scriptis illustrant Germanus Constantinopolis Patriarcha, qui multa propter sacras Imagines & fecit egregie, & pertulit fortiter: Theoriam scripsit rerum sacrarum aliaque nonnulla: mortem obiit in esilio pro Catholica fide anno 730. Joannes Damascenus sanctitate & eruditione præstans multa egregie scripsit; quatuor de fide Orthodoxa libros, in quibus universam Theologiam primus recta metodo complectitur; tres quoque doctissimas orationes pro sacris Imaginibus; variaque opuscula: ab Iconomachis Imperatoribus Leone Isaurico & Constantino Copronymo plurima perpeffus est. Venerabilis Beda Presbyter Anglus multa egregie lucubravit, tum Historica, ut sunt Anglicanæ historiz libri quinque, plurium Sanctorum vitæ, & Martyrologium; tum expositiones in multos sacrorum Scriptorum libros; tum sermones, tum tractatus diversos. Hadrianus Papa primus, præter diversas epistolas, eruditum edidit librum pro septimæ Synodi defensione, atque responsum ad librum ad se a Carolo Francorum Rege missum ex Concilio Francofordiensi. Paulus Diaconus a secretis erat Desiderii Longobardorum Regis, eversoque per Carolum Magnum illo Regno, secessit in Cassinense Monasterium, in quo Monachus pie & religiose vitam duxit, ut tradit Leo Ostiensis in Chronico Cassinensi libr. 2. c. 17. Libros sex procutit de Longobardorum gestis, & alia opuscula. Paulinus Aquilejensis Episcopus sub Caroli Magni regno auctor fuit libri adversus Felicem & Elipandum de Sancta Trinitate. Albinus Alcuinus Anglus, Bedæ discipulus, in Gallias a Carolo Magno accersitus ob eximiam eruditionem scripsit librum de Divinis Officiis, aliaque diversa; Diaroni Ordine contentus, recusato per humilitatem Sacerdotio, e vivis exiit anno 804. Floruit desistente octavo & ineunte nono sæculo Nicephorus Episcopus Constantinopolitanus, qui Chronicum seu brevem historiam a Mauricii Augusti exordio, ad Leonis & Irenes usque nuptias perductum conscripsit. Usuardus Monachus, natione Gallus, Alcuini discipulus, jussu Caroli Magni accuratum satis & celebre Martyrologium in lucem emisit. Marcellinus Presbyter vir Apostolicus, sancti Suiberti, cui comes & collaborator assiduus fuit, vitam edidit, ad cujus relationem Suibertum Leo Papa tertius Canonis Sanctorum adscripsit.

OECUMENICA SEPTIMA

Synodus Nicæna secunda anno
Domini 787.

1. Postquam a tribus Iconomachis Imperatoribus Leone Isaurico, Constantino Copronymo, & hujus filio Leone, continuis quinquaginta annis sædissime vastatae sunt Orientales Ecclesie; & postquam tertius hic interit, ejus viduam Irenem orthodoxam & religionis amantem feminam suscitavit Deus, quæ ruinas Ecclesie repararet. Effratum grillantemque Isauricum Leonem Gregorius Papa secundus boni sollicitique Pastoris munus obient, a nefariis cæpris per litteras revocare co-

natus fuit; sed impius Leo adversus Pontificem suis nefariis conatibus adversantem exardescens, Marino primum Romanæ civitatis Præfecto, deinde Paulo Patrio & Exarchæ, semel atque iterum in mandatis dedit, ut Gregorium interficerent. Verum comperto iniquissimo consilio, exercitus ipsi, quos Imperator in Italia sub stipendiis habebat, non modo fortiter obstiterunt, sed etiam rebellionem Italizque defectionem adversus impium Principem machinati sunt. Optimus tamen Pontifex nihil intentatum reliquit, ut Romam, & reliquam Italie partem, quam Longobardi non subegerant, sub officio & potestate Impetii contineret, ut Latini ejus sæculi Scriptores fidem faciunt, Paulus Diaconus, & Anastasius, ipsæque luculenter probant Epistolæ Gregorii ad Ursam Venetiarum Ducem, atque ad Leonem Augustum, ut observat Baronius ad annum 726. Cui hac parte major habenda fides quam Cardinali Bellarmino, qui Græcorum duorum, quos profert, Cedreni & Zonaræ scriptis deceptus, quibus Theophanes quoque adjungi potuit, affirmat lib. 5. de Romano Pontifice c. 8. Gregorium II. ab Imperio Græcorum Italiam subtraxisse, eisque ulterius tributa impendere vetasse. Ceterum, Græci hæretici pariter & schismatici, qui nec ea cernebant, quæ in Italia gerebantur a Romano Pontifice, & defectionem tamen Italiz experiebantur, ad quam populos illos vesana Leonis pertinacia invito etiam Pontifice, quem dire insectabatur, adigebat, sibi & aliis quibuscunque persuasum esse volebant, rebellasse Occidentem, instigante Romæ, quem averfabantur, Episcopo. Leo ipse hac defectione iteratus, collecta ingenti classe, & Pontificis & Italiz molitur exitium: sed classem cum omni apparatu ad Adriaticum littus violenta exorta tempestas allisit, aliisque perimultis calamitatibus ejus ferociam divina ultio repressit, Saracenum depredationibus, provinciarum rebellionibus, fame, penuriaque, pestilentis, & horrendis terrarum motibus, eo usque ut regiz urbis ædes pene omnes publicæ privatæque integri anni assiduis concussionibus corruerint, ipsaque urbis moenia solo æquata fuerint: ipseque tot malorum auctor Leo diu excruciatum viscerum torminibus infelicem tandem animam exalaverit.

2. Nec tamen ejus interitus atrocibus malis finem dedit, ejus quippe filius & regni successor Constantinus Copronymus totum se magicis præstigiis, cacodæmonum invocationibus, & animarum evocationibus, & flagitiis execrandis, piorum quorumcunque insectationibus adixit, Dei genitricis, aliorumque Sanctorum, & Imaginum sacrarum cultum feralibus edictis, omnique crudelitate inhibuit. Ejus impietate & immanitate incitati populi Constantino rebellant, affinemque illius Artabaldum Curpalatem designant Imperatorem. Nefarium Belerem tot malorum auctorem suasoremque obtulerunt, sacrasque imagines pristinis locis reponunt. Artabaldum comparato numero exercitu Copronymus Constantinopolim terra matique obsidet, fameque ad extrema redactam ad deditionem compellit. Artabaldo Curpalati oculos eruit, ejus liberos omnes trucidat, ne quis ex illa invisa progenie scelerum suorum & sacræ religionis vindex possit emergere; in reliquos perduelles crudelissime sævit. Quin etiam post excarnificatos immanissime cives, ridiculum suæ vesaniz specimen erga sibi semper fidum pseudopatriarcham Anastasium, quantum ejusdem sæculi impietatis factorem, exhibuit: hunc enim a fello præpostere impositum, & flagello per urbis compita caesum, in thronum Patriarchalem denuo promovit.

3. Cum vero Romani Pontifices Concilia diversa per Occidentem diversis locis cogerent, ut malum in Religionis exitium erumpens cohiberent, Copronymus Pseudosynodum trecentorum & triginta Præsulum Constantinopoli indixit, qua in sacras Imagines conclamatum est. Interea Constantinus Monachus Pseudopatriarcha successor Anastasii, satellitio Imperatoris stiparus, per totum, per Ecclesias, per omnis sexus Monasteria, per privatorum ædes concursans imagines ubique scrutatur, quotquot supererant, diripit, abradit, dejicit, effringit; cosque qui habebant, verberibus & carceribus mancipat, Sanctorum reliquias oculis erutas cum venerandis Imaginibus, & Catholicorum libris, per fora succensis rogis incendit. Ipse vero Copronymus aliquot Senatores & clarissimos viros, eo quod imagines coluissent, aut occultassent, durissimis nervis in medio foro cædi ad necem jussit: Monachos etiam & Sanctimoniales raptari, & excarnificatos trucidati: Qui veteri cædibus superiuerunt, Monachos compulit pallio & cucullo exutos inire incesta connubia, sordidisque artibus victum quærere. Inter milites distributa sunt Monasteria, ne quod sancti instituti velligium superesset, prædia vero & opus Monasteriorum fisco suo addidit.

4. Constantinum vero pseudopatriarcham tot scelerum facem & incentorem divina ultio profecuta est:

Cum

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

DEI & Apostolicarum traditionum transgressor; Precipit enim & Petrus suprema Apostolorum summitas: Pascite gregem Domini, Episcopatum gerentes non per vim, sed sponte ac voluntarie secundum Deum: neque turpis lucri gratia, sed prompte & alacriter: nec ut dominatum Cleri habentes, sed gregis exemplaria existentes: & cum summus Pastor apparuerit, qua nec corrumpi nec marcescere potest, gloria coronam referetis.

Hoc idem statutum fuerat Chalcedonensi canon. 2. Supervacaneum foret alios istiusmodi simoniam damnantes canones referre, multiplices & innumeros. Eandem prosequitur disciplinam, qui proxime sequitur, canon. 5.

Can. V. *Est peccatum ad mortem, quando peccantes aliqui manent incorrigibiles. Hoc autem est deterius, quando & erecta cervice adversus pietatem & veritatem insurgunt, munera Dei obedientie præsentes, & ejus canonicas institutiones non ferentes. In his ergo non est Dominus Deus, nisi forte humiliati a suo delicto respiciunt. Oportet enim eos magis DEO supplicare, & cum corde contrito hujus peccati remissionem & condonationem petere, & non de illicita donatione se jactare; DEUS enim prope est iis qui sunt contrito corde, Psal. 33. Eos vero qui per auri dationem se fuisse in Ecclesia constitutos gloriantur, & in ea improba consuetudine spem habent, que a Deo & ab omni Sacerdotio alienat: & ideo impudente vultu & ore aperto, probrosis & contumeliosis verbis, eos, qui propter aliam ex virtute vitam a sancto Spiritu selecti ordinatiq; sunt præter auri dationem, proscindunt ac vilipendunt; primum quidem eos qui hoc faciunt, ultimum proprii ordinis gradum sumere; sin autem perseveraverint, insilla pena corrigi quoque decernimus: Si quis autem in ordinatione hoc quandoque fecisse visus fuerit, fiat ut videt canon Apostolicus cap. 38. qui dicit: Si quis Episcopus pecuniis ordinationem fecerit, & non venalem gratiam in emptionem deduxerit, vel Presbyter, vel Diaconus, deponatur & ipse, & qui ordinavit, & excindatur a communione ut Simo Magnus a me Petro. Et secundus Canon Sanctorum Patrum, qui Chalcedone convenerunt, qui dicit: Si quis Episcopus pecuniis ordinationem fecerit, & non venalem gratiam in emptionem deduxerit, & pecuniis ordinaverit Episcopum, vel Chorepiscopum, vel Presbyterum, vel Diaconum, vel aliquem eorum qui in Clero enumerantur, vel pecuniis promoverit acononum, vel defensorem, vel paramonarium, vel omnino aliquem ex canone turpis lucri gratia, qui hoc aggressus esse convincitur, proprii gradus id faciat periculo, & qui ordinatur, ex ea ordinatione vel promotione, que pretio dato instar mercaturæ facta est, nihil adjuvetur, sed sit alienus a dignitate, vel munere, seu curatione, quam pecuniis affectus est. Si quis autem rebus adeo turpibus & lucris illicitis intercessor seu sequester apparuerit, hic quoque si sit quidem Clericus, a proprio gradu excidat; sin autem laicus, vel Monachus, segregetur.*

Can. VI. *Quoniam canon Nicanus 5. dicit, bis in anno in unaquaque Provincia per congregationes Episcoporum fieri oportere quæstiones Canonicas, propter vexationem, & quod itineri perficiendo minus sufficerent, qui cogebantur; statuerunt Sancti sexta Synodi Patres can. 2. ea omnino & quacumque postposita causa, semel in anno fieri, & delicta corrigi. Hunc ergo canonem nos quoque renovamus: & si quis Magistratus hoc prohibere inventus fuerit, segregetur. Si quis autem Metropolitanus hoc fieri non curaverit, præterquam vi, vel necessitate, & justa aliqua de causa, canonicis pœnis subjiciatur. Cum autem de Canonicis & Evangelicis rebus fiat Synodus; opus est, ut congregati Episcopi magnam curam & diligentiam gerant, ut Divina & vivifica mandata serventur. In eis enim servandis est retributio multa: quoniam lucerna est mandatum, lex vero lux & via vite, probatio & disciplina, præceptum Domini illuminans oculos. Ne liceat autem Metropolitanis ex iis que secum affert Episcopus, vel jumentum, vel aliam rem petere. Si enim hoc fecisse deprehensus fuerit, reddet quadruplum.*

Can. VII. *At Paulus Divinus Apostolus, quorundam hominum peccata sunt manifesta, nonnullos autem consequuntur. Præcedentibus autem peccatis alia quoque ea sequuntur. Impiam ergo hæresim eorum qui Christianos accusant, alia quoque impia sequuta sunt. Quemadmodum enim venerabilium Imaginum aspectum ex Ecclesiis sustulerunt, alios quoque mores reliquerunt, quos quidem oportet renovari, & tam ex jure scripto quam ex non scripto sic observari. Quacumque ergo Tempia consecrata sunt absque sacris reliquiis Martyrum, in his fieri statim reliquiarum depositionem cum consuetis precibus. Episcopus autem posthac Templum consecrans sine sanctis reliquiis, deponatur: ut qui Ecclesiasticas traditiones transgressus est.*

Hæretici Iconoclastæ præter abolitionem sacrarum Imaginum, eandem sibi quoque licentiam adversus venerandas Martyrum, aliorumque Sanctorum reliquias indulserunt. Vigilantium contra Sanctorum reliquias insultantium refellit edito adversus illum insigni libro Sanctus Hieronymus. Vigilantii dogmata instauravit Constantinus Copronymus Iconomachus, qui ut scribit Suidas, omnes sacras Reliquias ubique deleri jussit, & sacra Martyrum ipsa e loculis & thecis eruta ignibus absumpsit. Claudium quoque Taurinensem Sanctorum reliquiis & imaginibus simul bellum indixisse perhibet Jonas Aurelianensis libr. 1. de cultu Imaginum. Qua utraque dementia Wicleffus, Lutherus, Calvinus aliique Novatores præcipites aguntur.

13. Ad sacrum venerandarum Reliquiarum cultum asserendum, vetera Concilia, aliaque Sanctorum Ecclesie Doctorum testimonia unanimiter conspirant. Istud ipsum quod explicamus Nicænum Concilium secundum actione 3. vocat Reliquias Sanctorum fontes salutares, ex quibus per multa DEI in homines beneficia diffunduntur. Et actione 7. jubet deponi clericum, & laicum excommunicari, qui reliquias Martyrum despectui habet, nec ut rei sacre religiosum honorem deserat. Similiter Concilium Carthaginense V. can. 14. jubet, ut nulla altaria vel memorie dedicentur, nisi sint ibi aliqua Martyrum reliquia: utque aliter dedicata evertantur. Concilium item Gangrense can. ult. anathema intorquet in eos, qui Martyrum memorias, id est, loca, in quibus existunt Martyrum reliquie, averfantur. Concilium Bracarense III. can. 5. sancit, in communibus supplicationibus thecam, qua Sanctorum pignora includuntur, manibus Episcoporum, aut aliorum Sacerdotum publice gestari, populi parte præcedente & alia subsequente. Concilium Epaonense can. 25. vetat reliquias Sanctorum in Ecclesia collocari, ubi non sunt Clerici, qui sacris pignoribus psallendi frequentia famulentur. Simili vero pompa & apparatu Hieronymus contra Vigilantium, fidem certam facit tempore Magni Constantini translatis Constantinopolim Sanctorum Andree, Lucæ, & Timothei sacras reliquias, & imperante Arcadio translata fuisse Samuelis ossa tanto honore, ut in vase aureo Episcoporum humeris gestarentur; tanta comitante populorum frequentia, ut a Palestina Chalcedonem usque jungerentur populorum & psallentium Clericorum examina. Augustinus lib. 9. Confessio. cap. 7. & lib. 22. de Civitate Dei cap. 8. se præsentem & inspectorem referat, ab Ambrosio per Divinam revelationem educta fuisse Sanctorum Christi Martyrum Gervasii & Protasii corpora, quæ diu in obscuro & incognito loco deliuerant, & inspectante magna populi frequentia, cæcæ hominem visum recepisse. Quo eodem loco innumera miracula refert palam edita per sacras Stephani martyris reliquias in Africam ex Palestina delatas. Res quoque est tentatissima, & extra omnem dubii aleam posita, quam referunt Rutinus lib. 2. cap. 33. Chrysostomus homil. contra Gentiles de Reliquiis sancti Babylæ martyris, & Sozomenus lib. 4. cap. 10. Cum enim in Antiocheno suburbio Dæmon oracula ad populos decipiendos redderet, tum deim Christianis visum est sancti Babylæ ossa eodem transferre: quo facto cacodæmon oracula fundere deliit: quod indigne ferens perfidus fidei Christianæ desertor Julianus Imperator jussit Martyris sacra ossa inde in urbem Antiochenam transportari; hoc sibi persuadens fore, ut oracula, quæ ad Martyris præsentiam siluerant, restituerentur. At contra factum est, cælesti namque igne de sursum lapsa, & sinu & idolum absumpta sunt. Alia suppetunt innumera Sanctorum Patrum testimonia, quæ nullus quantumvis sedula diligentia exhaustire possit. Sufficiens pro coronide, quæ Sanctus refert Ecclesie Doctor Ambrosius ad finem serm. 93. de duobus Sanctis Nazario & Celso martyribus: *Quod si dicas mihi, quid honoras in carne jam resoluta atque consumpta? Honoro in carne Martyris excipias pro Christi nomine cicatrices; honoro viventis memoriam perennitate virtutis; honoro per confessionem Martyris sacros cineres, honoro in cineribus semina æternitatis, honoro corpus quod mihi ostendit Dominum diligere, quod me propter Dominum mortem docuit non timere. Cur autem non honorent corpus illud fideles, quod reverentur & demones? Quod & afflixerunt in supplicio, sed glorificant in sepulchro? Honoro itaque corpus, quod Christum honoravit in gladio, quod cum Christo regnabit in Cælo.*

14. Can. VIII. *Quoniam Hebræorum religionis quidam errantes Christum Deum nostrum subsannare visi sunt, sese Christianos esse fingentes, ipsum autem clanculum & occulte negant, Sabbata observantes, & alia Judaica facientes: statuiamus, ut neque ad communionem, neque ad orationem, neque ad Ecclesiam admittantur, sed aperte sint secundum suam religionem Hebræi; & neque filies*

eorum baptizari, neque servum ab eis emi vel possideri. Sin autem ex pura & sincera fide quis eorum conversus, & ex toto corde confessus fuerit, eorum moribus & rebus insultans, veluti triumphum agens, ut & alii resellantur & corrigantur; suam recipi, & baptizari & ejus liberos, & cautos reddi, ut se ab Hebræorum studiis & institutis abstineant. Si autem non ita se gerant, eos nullo modo admitti.

Sanctus Papa Gregorius occasiones captans infideles ad Christianam religionem pellicendi, conqueritur de Januario Caralitano Episcopo hac de re; quod rusticos adhuc Paganismum profitentes permittat esse prædiorum Ecclesiæ, quæ in Sardinia sunt, conductores & mercenarios colonos. Et quid, inquit, vos admones, ut ad Dominum extraneos adducatis, qui vestros ab infidelitate negligatis corrigere? Unde necesse est vos per omnia in eorum conversione vigilare. Nam si cujuslibet Episcopi in Sardinia insula paganorum rusticum invenire potueris, in eodem Episcopo fortiter vindicabo. Jam vero si rusticus sancta fuerit perfidia & obstinationis inventus, ut ad Dominum venire minime consentiat, tanto pensionis onere gravandus est, ut ipsa exactionis sua pena compellatur ad rectitudinem festinare. Hæc epistola habetur 26. lib. 3. Pari etiam ratione agendum censebat erga Judæos, ut ex ejus epistola liquet ad Cyprianum Diaconum, & rectorem patrimonii Siciliæ, quæ est 6. libri quarti, in qua eum hortatur, ut Manichæos, qui possessiones Ecclesiasticas colunt, summopere persequatur, & ad fidem Catholicam revocet. His ita quoque subjungit de Hebræis: *Pervenit ad me esse Hebræos in possessionibus nostris; qui converti ad Dominum nullatenus volunt. Sed videtur mihi, ut per omnes possessiones, in quibus ipsi Hebræi esse noscuntur, epistolas transmittere debeas, eis ex me specialiter promittens, quod quicumque ad verum Dominum DEUM nostrum JESUM Christum ex eis conversus fuerit, onus possessionis ejus ex aliqua parte immutetur. (Nec multo post:) Nec hoc utiliter facimus, si pro levandis pensionum oneribus, eos ad Christi gratiam perducamus: quia etsi ipsi minus fideliter veniunt, hi tamen qui de iis nasi fuerint, jam fideliter baptizantur. Aut ipsos ergo, aut eorum filios lucratur. Et ideo non est grave, quidquid de pensione pro Christo dimittimus.* Ab utroque tam a Gregorio Papa, quam ab œcumenica Synodo laudabilis haud dubie intenditur finis. Synodus quidem huc maxime collimat, ne per eminentiam & simulatam conversionem (ut non raro fit) Judæi Ecclesiam decipiant, neve sacrilegi & infideles ad Sanctorum communionem admittantur. Pontifex vero Gregorius de filiorum ab Hebræis natorum salute magis est sollicitus; & cum de internis & cordium occultis Ecclesia non judicet, hoc tamen post debitam sufficientem explorationem parentum, rectam mentem, dum baptismum postulant, pleniorumque in Christiana Ecclesia institutionem, facilius præsumit esse sinceram, nihilque subesse fraudis aut fictionis. Hoc ipsum quoque Gregorii institutum laudat Joannes Diaconus ejus vitæ lib. 2. c. 47. & 48.

15. Can. IX. *Puerilia omnia ludibria, furiosaque, ac insana dicta & scripta, quæ adversus sanctas Imagines edita sunt, oportet dari Episcopo Constantinopolitano, ut cum reliquis libris hæreticis reponantur: Si quis autem hæc celare inventus fuerit; si sit quidem Episcopus, aut Presbyter, vel Diaconus, deponatur: sin autem laicus vel Monachus, segregetur.*

Imperatores Theodosius & Valentinianus I. *damnao Cod. de heret. & Manich.* districte prohibent libros hæresiarum Nestorii haberi, aut legi, aut describi, jubentque diligenti studio requiri ac publice comburi. Et ibid. l. *ex Manichæo*, pœnis decernit in habentes Manichæorum libros, nec manifestantes ad hoc ut comburantur. Et Nicolaus Papa I. ad consulta Bulgarorum, Respon. 103. libros falsæ religionis haberi aut retineri vetat, sed flammis tradi jubet. Huc spectat Tridentini Concilii decretum de indice librorum prohibitorum, sess. 25. Refert Joannes Moschus in sua Lausaca historia cap. 46. cum accessisset ad Cyricum Presbyterum & Abbatem Lauræ ad Jordanis fluentia sitæ, sibi apparuisse Dñi Genitricem Mariam augustissima specie extra cellam duobus sibi adjunctis comitibus, Joanne Baptista, & Evangelista: cumque Abbas supplex rogaret, ut intra cellam suam ingredi dignaretur, negasse illam, eo quod ad versarium suum intus inclusum haberet. Tum vero Cyriacum animo graviter anxium cum solus in cella habitaret, formidasse, num ipse fuisset nomine adversarii a sanctissima Virgine designatus; cumque animo ansetur, nec tamen recordari posset, cujusnam officii reus apud eam esset, ad leniendum conceptum animo mortuorem, cepisse librum mutuo ante aliquos dies ab

Helychio Jerosolymitano Ecclesiæ Presbytero acceptum, quem evolvendo invenit adjunctos duos impii Nestorii libros, qua perspecta re, credidit de hoc adversario conquestam fuisse Virginem Mariam: neque ditulit illum ad Presbyterum, a quo acceperat, comportare, eique quid sibi accidisset, enarrare. Quo audito ille ab eo volumine duos Nestorii libros excidit, eosque igni tradidit, dicens: *Non manebis in cella mea sancta DEI Genitricis semperque Virginis Maria inimicus.*

16. Can. X. *Quoniam nonnulli Clerici canonicam constitutionem prætergredientes sua relicta parocia in alias parocias excurrunt, ut plurimum autem in hanc a Deo custoditam & Imperatoriam urbem, & apud Principes assident, & in eorum oratoriis divina ministeria faciunt; eos sine proprio Episcopo non licet in quavis ade vel Ecclesia recipi: Si quis autem hoc fecerit & perseveraverit, deponatur. Quicumque autem cum prædictorum Sacerdotum consensu hoc faciunt, non licet eis curas seculares & mundanas suscipere, ut qui sint a canonicis prohibiti hoc facere. Si quis autem eorum, qui majores, id est, curatores appellantur, curationem obtinere deprehensus fuerit; vel esset, vel deponatur: possit autem se offerat ad docendos filios & servos, legens eis Divinas Scripturas, Ad hoc enim etiam Sacerdotium sortitus est.*

Dux res isto canone prohibentur; primum ne injus proprii Episcopi Clericus extra propriam diocesim excurrat, aut ad Ecclesiastica ministeria ullibi recipiatur. Secundo, ne clerici negotiationibus, aut profanis ministeriis se addicant. Quod primum est, de Clericorum excursionibus absque licentia proprii eorum Episcopi, statutum fuerat Nicæni primi Concilii canonicis 5. & 16. Itemque Sardicenis can. 18. & 19. aut secundum Græcam editionem can. 15. & 16. & Antiochenæ Synodi can. 3. & insuper Chalcedonensis can. 5. can. 13. can. 20. & can. 23. Prætereaque Laodiceno can. 48. relato dist. 5. de consecr. c. non oportet 36. his accedat Apostolorum can. 13. & 15. Altera demum pars de secularibus negotiis aut profanis ministeriis, quæ Clericis interduntur, habetur Apostolorum can. 7. præterea can. Apost. 20. Clerici vetantur pro aliis sudejube. Concilium quoque Carthaginense III. canone 15. hæc decernit: *Item placuit, ut Episcopi, vel Presbyteri, vel Diaconi, vel Clerici non sint conductores, neque procuratores, neque ullo turpi vel inhonesto negotio victum querant; quia respicere debeant scriptum esse ab Apostolo: Nemo militans Deo implicet se negotiis secularibus.* Idem statuitur Chalcedonensis can. 4. & Arelatensis II. Concilii can. 14.

17. Can. XI. *Cum omnes sacros canones custodire teneamur, & cum qui statuit, in unaquaque Ecclesia œconomus esse, inviolabilem modis omnibus custodire debemus. Et si quidem unusquisque Metropolitanus in sua Ecclesia constituerit œconomum, bene utique habet: sin autem, ex auctoritate propria Constantinopolæ Episcopo licentia est præponendi œconomum in ejus Ecclesia: similiter & Metropolitanis, si Episcopi, qui sub ipsis sunt, non satogerint œconomos statuere in suis Ecclesiis. Idipsum autem servandum est etiam in Monasteriis.*

Porro loco isto allegatus canon est num. 26. in Concilio Chalcedonensi, cujus hæc sunt verba: *Quoniam in nonnullis Ecclesiis, ut sæpe a nobis auditum est, Episcopi absque œconomis tractant res Ecclesiasticas; placuit omnem Ecclesiam Episcopum habentem ex proprio Clero, œconomum habere: ut nec sine testibus sit Ecclesia administratio, nec ideo res ejus dissipentur, & præbium atque dedecus Ecclesia inuratur. Si autem hoc non fecerit, cum divinis etiam canonicis subjici. Legitur etiam apud Gratianum c. quia in quibusdam, dist. 89. Antequam Ecclesiarum œconomus fuissent instituti, facillimum Episcopis erat proventus Ecclesiarum expilare. Siquidem Apostolis adscriptus can. 40. alias 41. omnium Ecclesiæ proventuum curam Episcopis addixit, cujus hanc profert rationem; quia cum illis animarum cura committatur, non est eis diffidendum in temporalium administratione. Quæ eadem sanctio & ratio iteratur per can. 24. Antiocheni sub Julio Papa celebrati Concilii. Quia tamen periculosum est ei, qui nulli sit rationi obnoxius, opes Ecclesiæ credere; tutius & cautius posterior Ecclesiæ dispositio œconomos eligi voluit ad temporalium Ecclesiæ rerum curam & distributionem, qui sint vitiosus, hoc est, reddendis, gestionis, suæ ratiocinis obnoxius.*

Can. XII. *Si quis Episcopus, vel Monasterii Præfatus inventus fuerit ex Episcopatus vel Monasterii agris, in Principis alicujus manus alienare, vel alteri persona tradere,*

tradere, nullius momenti sit traditio, ut SS. Apostolorum videtur can. 39. qui dicit: Omnium rerum Ecclesiasticarum Episcopus curam gerat, & eas administret tamquam Deo iniuncte. Ne liceat autem ex eis quidquam sibi vendicare, vel propriis cognatis, que Dei sunt, elargiri. Si sint autem pauperes, ut pauperibus suppeditet: sed non eorum prætextu res Ecclesia venundet. Sin autem detrimentum Ecclesia afferre caussetur, ne quidquam ex agro emolumentis percipi, nec sic quidem Principibus, qui sunt eo loco, alienes prædium, sed clericis vel agricolis. Sin autem improba aliqua calliditate utantur, & a clerico vel agricola Princeps agrum emerit: sic quoque nullius sit momenti venditio, & Episcopatus, vel Monasterio restitatur. Porro Episcopus, vel Monasterii Præfectus; qui hoc fecerit, exturbetur quidem Episcopus ab Episcopatu; Monasterii vero Præfectus, a Monasterio, ut qui male dissi- pent, qua non congregaverunt.

Can. XIV. Quod Ordo in Sacerdotio versatur, est omnibus manifestum, & Sacerdotis munera exacte servare DEO gratum est. Quoniam vero videmus nonnullos a pueris tonsuram Clerici accipientes, nondum vero accepta Episcopi manuum impositione in congregatione & suggestu legentes, & id non canonice facientes; hoc a presenti canone fieri non permittimus. Hoc ipsum autem etiam in Monacho servari; Lectoris autem manuum impositionem licet in proprio Monasterio tantum unicuique Monasterii Præfecto facere, si ipsi Præfecto scilicet ab Episcopo adhibita sit manus impositio ad Abbatialem dignitatem, dum sit & ipse Presbyter. Similiter & ex antiqua consuetudine Cherepiscopos Episcopi permisso oportet Lectores ordinare.

Habetur etiam in c. quoniam, dist. 69. His observa- vetus privilegium Abbatum consecratorum circa minorum Ordinum erga subditos Monachos collationem.

18. Can. XV. Clericus ab hoc deinceps tempore in duabus Ecclesiis non collocetur: hoc enim est negotiationis & turpis lucri proprium, & ab Ecclesiastica consuetudine alienum. Ab ipsa enim Domini voce audivimus, non posse quempiam dominis duobus servire; vel enim unum odio habebit, & alterum diligit; vel unum sustinebit, & alterum contempnet. Unusquisque ergo (ut vox est Apostolica) in eo, in quo vocatus est, debet manere, & in una Ecclesia assidere. Que enim propter turpe lucrum sunt in Ecclesiasticis negotiis, ea a DEO sunt aliena. Ad hujus autem vite usum sunt diversa studia. Ex iis ergo si quis velit ea que sunt corpori ad usum necessaria, comparet. Dixit enim Apostolus, usui meo, & iis qui mecum sunt, ministraverunt manus mee. Et hoc quidem in hac custodita a Deo civitate. In iis autem que extra sunt locis, propter hominum inopiam permittatur.

Refertur a Gratiano c. Clericus, 31. q. 1. hoc idem sanciverat Chalcedonensis Synodi can. 10. interdicens, ne quisquam clericus duarum civitatum Ecclesiis adscribatur. Pari ratione cavetur in Concilio Agathensi can. 57. & in Epienensi can. 9. & in generali Lateranensi IV. sub Innocentio III. can. 39. in Tridentino sess. 6. cap. 4. & sess. 24. c. 17. necnon in c. unum Abbatem, 31. p. 1. ne unus duabus Ecclesiis clericus, & ne unus duobus Monasteriis præficiatur Abbas. Jus quoque civile non permittit duplicem in uno militiam, seu duobus metiri cingulis aut stipendiis, l. his quidem, Can. qui militare non pos. libr. 13. sed hanc ex re nata questionem paullo dilucidius discutiamus.

19. Canonum periti duplicem norunt plurium præbendarum seu beneficiorum incompatibilitatem; primi scilicet generis, & secundi. Incompatibilitas primi generis ea est, ut secundo per pacificam possessionem obtento beneficio, primum re ipsa vacet statim, c. de multa de præben. & extrav. exorbitabilis, cod. tit. in communib. & c. litteras, de concess. præben. & c. cum in cunctis 7. §. cum vero, de electio. Secundi generis incompatibilitas ea est, qua simul nequeant licite plura teneri beneficia, nisi accedat rationabilis dispensatio Superioris, id est, que iusta causa nitatur: nec ideo tamen vacant priora beneficia per posterioris adeptionem, quamvis nulla fuerit impetrata dispensatio; & præterea horum alterum possit congruum victum proviso suppeditare. Etenim si singula non sufficiant honeste sustentationi, possunt duo simplicia beneficia licite citra dispensationem possideri, juxta istud Tridentinum decretum sess. 24. cap. 17. Statuit sancta Synodus, ut impererum unum tantum beneficium singulis conferatur: quod quidem si ad vitam honeste sustentandam non sufficiat, liceat nihilominus aliquod simplex beneficium, dummodo utriusque personalem residentiam non requirat, eidem conferre. Atque iste ipse quem exponimus Nicænus canon diserte ea de causa extra urbem Imperialem posse pluribus Ecclesiis Clericum unum addici docet. Con-

stantinopoli quippe facilius esse Clericis citra plurium præbendarum possessionem vitam honeste tueri, si- ve, ut indicat, apud procerum familias sacra ministeria domi, vel in agro ex Episcopi venia celebrando; si- ve filiorum aut famulorum institutioni tum ad bonas literas, tum ad pietatem operam navando, exclusis tamen omnino secularibus præfecturis, aut vilioribus obsequiis; si- ve demum aut publice, aut privatim honestis scientiis & disciplinis edocendo; si- ve Xenodochiis aliisque piis domibus, aut etiam Sæcundimonialium cœnobiiis sacram Præfecturam exercendo: si- ve denique Apostolico Pauli exemplo propriis manibus honeste laborando.

20. At vero ad primi generis incompatibilitatem pertinent duæ simul dignitates, ut duo Episcopatus, duo Decanatus, aut unus Decanatus cum Præpositura simul, vel cum Archidiaconatu. Item plures Parochiz, aliæ curata Sacerdotia. Præterea plures in eadem Ecclesia personatus, aut dignitates etiam citra curam animarum. Denique plures sub eodem tecto uniformes præbenz, ut sunt duo Canonicatus quantumvis simplices, c. litteras de concess. præben. Ista quoque incompatibilitas extenditur ad Episcopum, qui statim atque consecrationem suscipit & honorum Episcopaliu fructu gaudet, (non enim hic Episcopi comprehenduntur mere titulæ, & Episcopatum proventuum proprietate non perfruentes) aut etiam elapso tempore quod Canones consecrationi Episcopali præfixerunt, amittit illico jure ipso, quæcumque prius habebat, beneficia, nisi Apostolicæ dispensatione Sedis fuerit præmunitus, c. cum in cunctis 7. §. cum vero, de electio. Sed si pauper sit Episcopus, poterit ei adhuc post consecrationem simplex aliquod conferri beneficium. Tametsi enim quæ prius tenuerat, amittat, non est tamen ad posteriora simplicia inhabilis, ut docent Martinus Navarra, Lessius, alique communiter. Nec tantum circa prædicta versatur prima illa beneficiorum incompatibilitas, inducens ipso facto pristini quo quis fuerat provisorii beneficii vacationem; sed etiam circa Curatum beneficium cum aliis simul, quæ quamvis simplicia sint, residendi tamen obligationem annexam habent; qualia sunt quæ jurisdictionem annexam habent, vel chorum, ut sunt Canonicatus, nisi his unita sit cura, per Vicarium ab Episcopo approbatum & titulum exercenda. Veruntamen si contingat, Curatum beneficium minime sufficere ad convenientem ejus qui provisorius fuit, sustentationem, potestatem habet collator absque alia dispensatione conferendi ei, qui provisorius est, simplex aliquod beneficium residentie non alligatum, juxta Tridentinam definitionem sess. 24. cap. 17. Sapienter vero docet Angelicus Doctor Aquinas quodlib. 9. art. 15. Quædam rerum genera ita esse ex se mala, ut nulla circumstantia possint a malo excusari, quale est adulterium. Alia, mali quidem speciem habentia, quæ tamen adhibitis debitis circumstantiis bona sint. Hujusmodi est homicidium, nam si fiat cum moderamine inculpate tutelæ, id est necessariæ, aut in reipublicæ utilitatem & secundum leges, bonum est. Et sub hoc genere collocat S. Thomas beneficiorum Ecclesiasticorum pluralitatem. Alia denique neque per se mala sunt, neque mali speciem habent, sed solam ad bonum aut ad malum indifferentiam, ut ambulare, loqui, dormire.

Can. XVI. Omnis luxus & ornatus corporeus est a Sacerdotali statu alienus; Episcopum ergo vel Clericos, qui se splendidis & insignibus vestibus exornant, corrigere oportet; sin autem permaneant, pœna subijci: similiter & eos qui sunt urguentis delibuti. Quidquid enim non propter usum, sed ostentatorium ornatum assumitur, in malitia reprehensionem incurrit, ut ait magnus Basilus. A superioribus enim usque temporibus, omnis vir Sacerdotalis cum moderato & honesto vestimento induebatur: Sed nec ex sericis texturis variatam quis vestem habebat, neque in extremis vestibus adjecta erant alieni coloris additamenta. Ex Divina enim lingua audivimus, quod qui mollibus vestiuntur, in domibus Regum sunt.

Notissimus est Concilii Carthaginensis IV. canon 45. Clericus professionem suam & in habitum & in incessu suo probet, & nec vestibus nec calceamentis decorem quærat. Superius require can. Narbonensis Concilii anni 589.

21. Can. XVII. Quidam Monachi suis monasteriis relicti, ut qui imperare desiderent & parere recusent, auctoritate edificare aggrediuntur, cum ea non habeant que ad perfectionem pertinent. Si quis hoc ergo facere aggressus fuerit, prohibeatur ab ejus loci Episcopo.

Licentia illa indiscretæ, qua tunc temporis laborabant ambitiosi Monachi, subesse reuentes, & prætere ambientes, jam nostris temporibus ad Moniales ita per-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

inanes, quæ cum apparentiam corporum exhibeant, nihil tamen solidi habent, sed inanes & vacuæ sunt. Simile quid etiam habet vox *simulacri*. Sæpè enim ubi novi Testamenti textus Græcus habet *εἰδωλα*, Latine Interpres reddit *simulacra*, ut Act. 7. v. 41. & 15. v. 20. & 29. Item 17. v. 23. Et Pauli Apostoli 1. Cor. 12. v. 2. & Colos. 3. v. 5. Item 1. Thess. 1. v. 9. Item 1. Joann. 5. v. 20. Et Apoc. 9. v. 20. Quinetiam discrete ait Paulus 1. Cor. 8. *Scimus quia nihil est idolum in mundo*. Nam etsi sit aliquid secundum materiam, nihil tamen est formaliter, cum id representet quod nihil est. Ipsa vero simulacra potius a voce simulandi, quam a similitudine deducuntur.

3. Vocabulum vero Hebraicum (*סוּד*) & quod Latine idem exprimit *sculptile*, indifferentem habet sive in bonum sive in malum significationem; neque absolute in Decalogo prohibetur, sed tantum respective & secundum quod: (*סוּד*) enim quod est *sculptere*, & inde ductum (*סוּד*) *sculptile*, non vetantur a Deo nisi respective ad ea quæ proxime præcedunt. *Non erunt tibi Dei alti, & quæ proxime subsequuntur: Non adorabis ea neque coles*. Alioquin enim illicitum esset sculptere trabes, ostia, fenestras: Et prohibitionem Decalogi elevaret ac convelleret fabricatio Cherubinorum, boum, leonum, palmarum in ipso Tabernaculo & Templo; nec non serpentis ænei jussu Dei a Moysè fabricati, nisi prohibitio facienda omnem similitudinem eorum quæ in cælo, & in terra, & sub aquis sunt, in Decalogo expressa, intelligenda esset secundum ea quæ præcedunt & subsequuntur ibidem verba, idololatriæ seu falsorum Deorum prohibitiva, tum Exodi 20. tum Deuteronom. 5.

4. Hic jam queritur, liceatne coloribus, aut sculptili, fusilive opere Deum sub humana figura representare, cum id videatur Divinitati, quæ nullatenus corporalis, aut sensu corporeo est perspicibilis esse injuriosum? Ipsaque divina oracula multis locis videntur reclamare, ut Deuteronom. 4. *Memento quod Dominus loquutus sit in monte Horeb. Vocem verborum audisti, imaginem nullam vidisti: observa ergo teipsum ne forte deceptus facias tibi similitudinem ullam*. Et Isaïæ 40. *Cui similem fecistis Deum? Aut quam imaginem ponetis ei?* Et Isaïæ 46. *Cui similem fecistis me, & adequastis & comparastis me? Qui confertis aurum de sacco, & argentum de statera ponderatis, conducentes aurificem ut faciat Deum: & prociidunt & adorant*. Denique Act. 17. v. 29. Paulus sic admonet: *Genus ergo cum simus Dei, non est existimandum auro, vel argento, vel lapidi artis sculptura, & cogitationi hominum divinum esse simile*. Ad germanam horum locorum intelligentiam, sciendum est, Judæis fuisse a Deo prohibitum, ne quas sive publice, sive privatim fabricarent divinitatis Imagines, certo sciente, quam proclivis esset gens illa ad idololatriam gentilium, inter quos degebat, imitandam; ad quam etiam illorum exemplo quam frequentissime dilabebatur, ut factæ Historiæ compertum faciunt: cui ut obviaret periculo, non solum voluit Judæis omnia esse interdicta, quæ per se ac directe idololatriæ crimen involvebant, verum etiam occasiones etsi de se non illicitas, quæ rudi & inconstanti populo viam ad idololatriam aperissent: quo in genere fuit illa per humanam artem humanæ figuræ expressio ad representandum divinum numen. At vero ubi nullum imminere ejusmodi periculum, Sanctis Patribus, & Prophetis, sub humana effigie non dubitavit Deus crebro se manifestare: sub hujusmodi enim aspectu primis parentibus necdum a Paradiso exilibus se conspicibilem exhibuit deambulans ad autam post meridiem. Sic etiam scribitur Genes. 12. apparuisse Abrahamo in convalle illustri juxta Sichem. Rursum eidem apparuit Genes. 17. ejusque proxi in terram cadentis adorationem suscepit. Iterumque Genes. 18. eidem se exhibuit sub figuris humanis trium Angelorum, quos sanctus Patriarcha adoravit in terram. Esodi 33. Moysi Deus posteriora sua, id est tergum ostendit. Propheta pariter Isaïas cap. 6. vidit Dominum sedentem super solium excelsum, & elevatum inter alatos Seraphim, dixitque: *Regem Dominum exercituum vidi oculis meis*. Michæas etiam 3. Reg. cap. 22. sic loquitur: *Vidi Dominum sedentem super scilium suum, & omnem exercitum cæli assistentem ei a dextris & a sinistris*. Alias conticesco visiones, qualis est Jacobi Deum videntis innixum summitati scalæ. Ezechielis cap. 1. & 2. & Amos cap. 9. dicentis: *Vidi Dominum stantem super altare*. Sed præcipua digna est observatione visio Dei Patris Danieli manifestata c. 7. quem commemorat, Antiquum dierum, in throno sedentem, cujus capilli cani erant, & vestimentum ejus quasi nix album, ad quem accessit Filius hominis, (is ipse est Christus) cui Antiquus ille dierum dedit potestatem, honorem, & regnum, ut omnes populi, tribus & linguæ ipsi serviant. Ille scilicet Dei Filius est, de quo

varicinatus est David Psalm. 2. *Dominus dixit ad me: Filius meus es tu, ego hodie genui te. Postula a me, & dabo tibi gentes hereditatem tuam, & possessionem tuam terminos terre*. Certe convincit Augustinus visionem illam Danieli exhibitam cap. 7. non aliam fuisse quam personæ Patris, lib. 2. de Trinit. cap. ult. Qui idem eodem lib. cap. 11. asserit, in illis tribus viris qui Abrahæ apparuere, Gen. 18. sese exhibuisse tres divinas Personas Sanctissimæ Trinitatis.

5. Observandum modis duobus rem quampiam representari posse. Primum quidem, ad exprimendam illius formæ ac naturæ similitudinem. Atque hac ratione res solæ corporeæ representantur, quæ lineamentis & coloribus constant. Et si quis hoc modo Deum referre præsumeret, is proculdubio idolum efformaret. Altero autem modo potest depingi, exculpi aut consari res mere spiritualis, non per propriam immediatamque similitudinem, sed per analogiam ac mysticas & metaphoricæ significationes, quo modo pinguntur Angeli juvenes, alati, formosi, in agili quasi motu, nudisque pedibus, ad significandum eos viribus esse vegetos, celeritate moveri, gratiis & virtutibus esse præditos. Atque hoc modo similitudo imperfecta inter Deum & hominem intercedit, qualis potest oculis nostris representari. Nec modo Deus & Angeli, sed ipsæ quoque virtutes, quæ mera sunt accidentia, sub humana figura affinguntur. Quinetiam in sacris Scripturis, ac præsertim in Apocalypsi Christus sub figura Agni representatur & apparuit. Atque in hac ipsa Synodo VII. actio. 2. legitur Adriani Papæ ad Tarasium epistola approbans Christi Salvatoris imaginem sub Agni forma. Quæ eadem approbatio reperitur in actionibus 4. & 6. Spiritus quoque sanctus apparuisse legitur Matth. 3. sub effigie Columbæ: & Actuum Apost. 2. Spiritus sanctus discipulis se visibiliter manifestavit tanquam ignis. Eademque VII. Synodus act. 5. approbat eundem divinum Spiritum depingi sub specie columbæ.

6. Jam vero de Imaginum cultu seu veneratione præsupponendum, eam esse relationem ac ordinem imaginis ad exemplar, ut delata imagini sive veneratio, sive contumelia, sub ea ratione qua imago est, ad ipsum exemplar redundet. Itaque civilis aliquis imagini Regis debetur honor, quia personæ ipsi Regis civilis cultus, unde & illud concluditur, religiosum honorem imagini convenire, cujus exemplari religiosus debetur cultus. Narrat Gregorius Nazianzenus Orat. 1. in Julianum, insignem ejus fraudem istam: cum enim esset in more positum, ut imagines Imperatorum civili adoratione ab omnibus adorarentur, proposuisse illum suam imaginem adorandam cum imagine Jovis de cælo coronam & purpuram Imperatori deferentis, atque hinc inde Martem & Mercurium stantes, ipsumque gratanter conspicientes, ut si Christiani imaginem Juliani adorare decrederent, punirentur quasi Principi rebelles; si vero cultum deferrent, obijceretur eis apostasiæ crimen ac violatæ Christianæ religionis, quasi Jovis, Martis, Mercuriique adoratoribus. Monet vero Nazianzenus, Christianos idolum non advertentes fuisse inculpabiles. Similiter imago capax est contumeliæ resiliens ad ipsius exemplar; sic enim in odium Domitiani dejectis fuisse a populo Romano ejus statuas, sordatas, & per compita tractas, scribit Suetonius. Idemque in statu Maximini ad ipsius dedecus factitatum refert Eusebius lib. 9. hist. Eccles. cap. 10. Notum insuper est, parum abuisse Antiochenam civitatem ab integra eversione, per Theodosium Augustum excarvissent ob contumelias illatas Imperatrici Flaccillæ statua ab infana & furente plebe.

7. Ex quibus inferitur, rite honorem deferri Christi, Sanctorumque Imaginibus, eumque sacrum ac religiosum, quatenus talis personis ipsorum deferretur ac debetur. Quemadmodum Paulus Hebr. 9. confert Tabernaculum Mosaicum cum Cælo, Chrysostomus similiter homil. 36. ad 1. Corinth. Christianorum templa similitudinem referre cælorum asserit. Itaque cum regia cæli suscipiat contineatque Christum & glorificatos ab eo Sanctos; justum pariter est, ut sacræ Basilicæ Christi Sanctorumque imaginibus decorentur, atque a Christi fidelibus congruos honores suscipiant. Magna tamen difficultas agitur, utrum par imaginibus debeatur veneratio ei, quæ ipsarum exemplaribus immediate debetur in cælo regnantibus.

8. Diversi Theologi in diversas abiere sententias, quæ ad tres differentias reducuntur, quarum prima hæc est, nullo modo colendam esse imaginem; sed ad imaginis præsentiam colendum esse: donec illius exemplar. Quæ sententia confirmatur duobus illis versibus, quos fama est fuisse compositos tempore Synodi VII. quique Venetiis visuntur in æde aurea antiquissimo opere incisi, & referuntur a Sabellico lib. 8. Eneadis 4.

Nam Deus est quod imago docet, sed non Deus ipsa. Hanc videas, sed mente colas, quæ cernis in ipsa.

9. Huic opposita secunda sententia est: eundem imagini honorem deberi qui exemplari debetur: & proinde Christi adorandam esse imaginem cultu latriz, ejus vero genitricis Mariæ cultu hyperduliz, & aliorum Sanctorum cultu duliz. Assertores hujus sententiæ tribus potissimum argumentis eam probant. Primo usum adducunt Ecclesiæ sic canentis: *O cruce ave spes unica! auge piis justisiam, reisque dona veniam*: necnon adorationem ligni Crucis adhiberi solitam feria sexta Parasceves. Probant secundo verbis Hieronymi in epistola de obitu Paulæ, *Prostrata (inquit) ante crucem, quasi pendente Dominum cerneret, adorabat*. Tertio denique ratione ista, quia scilicet mensura venerationis cuiusque rei, est ipsa excellentia propter quam adoratur. At vero ratio cur adoratur imago, non alia est quam exemplaris excellentia. Igitur idem omnino cultus imagini debetur, qui & exemplari per eam representato.

10. Sed hisce duobus sententiis ad opposita extrema vergentibus, tertia quæ media est sententia, debet prævalere. Nimirum imagines in seipsis & proprie honorandas quidem esse, attamen honore minori quam exemplar. Et proinde nullam imaginem esse cultu latriz adorandam. Imago enim nullam in se habet adorationis rationem seu causam præter eam, quam mutuatur ab exemplari, sed eam tamen impari ac diminutam, nec enim propter se, sed propter aliud honoratur; ipsum autem exemplar proprie ac propter se, non vero per accidens sicut imago. Id ipsum probatur auctoritate hujus in qua versamur septimæ Synodi, quæ diserte duo ista declarat act. 7. & alibi passim: Primum quidem, Imagines esse venerandas, & in eos qui negant, anathema decernit. Secundo autem ibidem declarat, Imagines esse adorandas, sed non veneratione latriz. Eademque in Synodo actio. 1. Basilius Ancyranus, & act. 3. Constantinus Cypri Episcopus hæresim abjurantes, pronuntiant, se recipere & colere imagines sacras, non tamen veneratione latriz. Joannes etiam Damascenus lib. 1. & 3. Apologetico sæpius repetit, Imagines honorari debere; sed nullo modo latria. Augustinus etiam ep. 119. cap. 11. *Prohibetur (inquit) coli aliqua in figmentis hominum Dei similitudo; non quia non habet imaginem Deus, sed quia nulla imago ejus coli debet, nisi illa qua hoc est quod ipse*. His adstipulatur Gregorius Papa Magnus lib. 7. epist. 109. & lib. 9. epist. 9. monens Serenum Massiliæ Episcopum ut populum instruat, ne Imagines adoret. Et posterioris sæculi Concilium Senonense canon. 14. & Moguntinum can. 41. jubent a Concionatoribus moneri populos, ne Imagines adorent. Quæ quidem omnia intelligenda sunt conformiter ad Nicænam hanc Synodum de cultu latriz; cum alioqui eadem Synodus evidenter definiat, piis Imagines sub pœna anathematis esse venerandas. Qui vero Scholastici Theologi etiam latriz cultum imaginibus Christi ac Dei adjudicant, ne videantur absolute contradicere Nicæne definitioni, aliisque auctoritatibus cultum latriz ab imaginibus remouentibus, distinguunt inter latriam absolutam, & respectivam, seu eam quæ exhibetur alicui propter se, & eam, quæ debetur propter aliud; voluntque has auctoritates loqui de prima respectu imaginum, sed non de secunda. Ceterum in mysteriis fidei ad populum exponendis loquendi modum a Conciliis sanctisque Patribus præscriptum sequi debemus, qui simpliciter negant imaginibus latriz cultum. Quinetiam hæc ipsa Synodus VII. in eadem act. 7. non solum dicit Imaginem Christi non esse latria adorandam; sed & hoc addit, imagines non aliter adorari quam adoretur liber Evangeliorum & sacra vasa; Nemo autem dixerit Evangeliorum librum, vel vasa sacra ullo modo latriz cultu adorari.

11. Ad objectiones autem ut eas diluamus, Respondeo ad primam de Hymni parte, *O cruce ave spes unica*, deque adoratione crucis die Parasceves, ibi spectari Christum, ejusque imaginem Crucifixi, ut unum quid ex duobus compositum scilicet exemplari & imagine; Christum vero per se & proprie adorari & invocari, ita ut ad eum immediate terminetur adoratio; imago vero non aliter quam ut memoriale respiciatur. Quæ ratione etiam aliquis Concionator oculos convertendo ad imaginem Crucifixi hæc dicere non prohibetur: *Tu Domine Creator noster, tu Salvator noster, tu nos pretioso tuo sanguine redemisti*. Similis est responsio ad locum Hieronymi allegatum: non enim refert Crucem a Paula proprie fuisse adoratam, sed quod ante Crucem prostrata Christum adorabat, quem in Cruce representatum conspiciebat. Atque ita totus latriz cultus ad Christum directe referebatur. Ad tertium vero quod objicitur: Respondeo admittendo quidem cum Divo Thoma, unum esse motum animi ad imaginem & exemplar; nego tamen parem esse utrobique cultum. Vel enim exemplar tunc concipitur & adoratur tanquam principale objectum; vel non: id est vel concipitur &

adoratur ipse Christus in recto, tanquam in imagine refulgens; vel e diverso concipio & adoro imaginem ut Christi imaginem, ita ut Christus in obliquo ponatur, non in recto: Si primum, tunc adoratio est latriz, fertur enim per se in Christum, in imaginem autem solum per accidens. Si secundum, tunc adoratio fertur quidem in imaginem objective per se, & consequenter in Christum, sed non est adoratio veræ latriz, sed longe inferior. Si quis replicet hoc modo: Christo convenit adoratio veræ latriz: si ergo ista terminetur ad Christum, non alius erit speciei quam veræ latriz. Insisto ego Christo convenire veram latriam quoties adoratur ut in se est, sed non quando adoratur ut est in imagine per participationem. Quemadmodum qui honorat Regis famulum, honorat ipsum consequenter Regem: longe tamen aliter ac minore cultu Regem honorat in famulo, quam si Regem ipsum in persona propria veneraretur: ita ratiocinatur Bellarminus.

11. His pro coronide adjungenda est Concilii Tridentini sententia sess. 25. *Imagines porro (inquit) Christi, Dei paræ Virginis, aliorumque Sanctorum, in Templis habendas præsertim, & retinendas, eisque debitum honorem & venerationem impertendam: non quod credatur aliqua inesse in iis divinitas, aut virtus, propter quam sint colende; vel quod ab eis sit aliquid petendum; vel quod fiducia sit in imaginibus figenda; veluti olim fiebat a gentibus, qua in idolis spem collocabant; sed quoniam honores qui eis exhibentur, refertur ad prototypa, qua illa representant, ut per imagines quas osculamur, & coram quibus caput aperimus, & procumbimus, Christum adoremus; & Sanctos, quorum illa similitudinem gerunt, veneremur: id quod Conciliorum, præsertim vero secunda Nicæna Synodi decretis contra imaginum oppugnatores est sancitum.*

13. *Illud vero diligenter doceant Episcopi, per historias mysteriorum nostra redemptionis picturis vel aliis similitudinibus expressas, erudiri & confirmari populum in articulis fidei assidue commemorandis & recolendis: tum vero ex omnibus sacris imaginibus magnum fructum percipi; non solum quia admonetur populus beneficiorum & munerum que a Christo sibi collata sunt, sed etiam quia Dei per Sanctos miracula & salutaria exempla oculis fidelium subjiciuntur, ut pro eis Deo gratias agant, ad Sanctorumque imitationem vitam moresque suos componant; excitenturque ad adorandum ac diligendum Deum, & ad pietatem colendam. Si quis autem his decretis contraria docuerit, aut senserit: anathema sit. In his autem sanctas & salutaris observationes si qui abusus obrepserint, eos prorsus abolere sancta Synodus vehementer cupit; ita ut nulla falsi dogmatis imagines, & rudibus periculosi erroris occasionem præbentes statuantur. Quod si aliquando historias & narrationes sacra Scriptura, cum id indocta plebi expediet, exprimi & figurari contigerit; doceatur populus non propterea divinitatem figurari, quasi corporis oculis conspici, vel coloribus aut figuris exprimi possit. Omnis porro superstitio in Sanctorum invocatione, Reliquiarum veneratione, & Imaginum sacro usu tollatur: omnis turpis questus eliminetur; omnis denique lascivia vitetur; ita ut procaci venustate imagines non pingantur, nec ornentur; & Sanctorum celebratione ac reliquiarum visitatione homines ad comestiones atque ebriitates non abutantur; quasi festi dies in honorem Sanctorum per luxum ac lasciviam agantur. Postremo tanta circa hæc diligentia & cura ab Episcopis adhibeatur, ut nihil inordinatum, aut præpostere, aut tumultuarie accommodatum, nihil profanum, nihilque inhonestum appareat, cum domum Dei deceat sanctitudo. Hæc sanctissime & sapientissime Tridentini Patres.*

CONCILIIUM FOROJULIENSE

Ann. Chr. 791.

1. **F**orumjulium oppidum in Italiæ decima regione, successit in locum Aquilejæ ab Attila Hunnorum Rege everte. Huc igitur sub Paulino Episcopo (quem Carolus ipse Magnus in sua ad Elipandum epistola, & Valafridus Strabo, qui Ludovico Pio Caroli Magni filio imperante floruit, vocant Forojuliensem Patriarcham) convenit Synodus ista, ad asserendam sanctissimæ Trinitatis atque Incarnationis Verbi fidem, summo existente Pontifice Adriano Primo, Carolo Magno Imperatore, anno Christi 791. In primis adversus Sabellium definitæ sunt trium divinarum Personarum distinctiones ac proprietates: earumdenique, adversus Arium & Macedonium, æternitas, consubstantialitas, æqualitas, & secundum essentiam identitas. Determinatum est, Filium ex Patre, & Spiritum sanctum ex Patre Filioque procedere ab æterno. Filium insuper de Spiritu

Spiritu sancto in ultimis diebus ex Virgine vere Deipara incarnatum, genitum & natum, in duabus naturis distinctis inconsulsiſque Divina humanaque subsistere in unica Divini æternique Verbi persona: Eundemque secundum Divinitatem, & secundum pariter assumptam humanitatis naturam, unicum esse DEI Patris Filium, non putativum, sed verum; non adoptivum, sed naturalem, propter Personæ individua unitatem.

3. Processum deinde est ad Canones, quibus disciplinam sacram in Ecclesiis stabiliri oportebat. Horum primo, simoniaca perversitas ab Ecclesia eliminatur. Secundo Canone, vitæ morumque integritas & prædicationis sinceritas Pastoribus injungitur. III. Viduus sobrietas indicitur. IV. Feminarum cohibitatio etiam nullatenus suspectarum Clericis interdicitur, ne harum velamine, aliis quibuscumque, quæ suspicionem & flagitii causam inducere queant, accessus aperiantur. V. Secularia omnia negotia Clericis prohibentur. VI. Iisdem vetantur mundanæ dignitates, fastus secularis, lusus indecori, venationes, & alii quam Ecclesiastici cantus. Deinde omnibus fidelibus clandestinæ nuptiæ interdiciuntur: arcentur impuberum matrimonia. X. Ad ductis sancti Doctoris Hieronymi verbis declaratur illicitum, prætextu adulterii unius conjugum, quando pars adulterii rea vivit, alterum matrimonium. XI. Providet Monialium clausuræ, ne quis clericus, aut etiam archimandrita prætextu visitationis, aut Divini Verbi prædicationis, nisi de licentia Episcopi, claustra earum ingrediatur: neque ulli Moniali sus sit etiam prætextu sacrorum locorum invisendorum pedes extra claustra offerre.

CŌNCILIUM FRANCOFORDIENSE

Anno Chr. 794

1. **D**Uæ sunt in Germania hujus nominis civitates, nimirum Francofordium ad amnem Oderam, & Francofordium ad fluentia Mœni. In ista ad Mœnum civitate coactum est anno Christi 794. communi Zachariæ Pontificis primi, & Caroli Magni conspiratione, celeberrimum istud Concilium. Huc enim ex toto Occidente, Italia, Gallia, Hispania, Germania, & Anglia, trecenti confluerunt Episcopi: cui præfens ipse Carolus interfuit, dumque Apostolici Legati Theophilactus & Stephanus, ut Ado perhibet in Chronico. Hujus convocandi causam dedit hæresis Hispanos duos Episcopos habens auctores, Elipandum Toletanum & Felicem Urgelitanum, quæ tota Hispaniæ grassabatur. Hi namque Nestorianam hæresim ab inferis reducetes, duas in Christo JESU personas asserabant invicem distinctas. Divinam, secundum quam naturalis Filius Dei erat, & humanam alteram, cui dignitatem Filii Dei abrogabant, nihil aliud esse asserentes, quam Filium Dei adoptivum ac ascititium. Hæc eadem hæresis paullo ante fuerat in duobus Conciliis proscripta, damnataque in Foro-Julienſi sub Foro-Julii Episcopo & Patriarcha Paulino, cui Petrus assidebat Mediolani Archiepiscopus, anno 791. Deinde anno sequenti in Ratisbonensi ad Danubium Synodo, in qua Felix ipse Urgelitanus penitentia ductus suam damnavit hæresim, qui per Angilbertum Abbatem in se Romam deductus veniam & reconciliationem a Zachariæ Pontifice recepit, & in civitatem regressus est Urgelitanam. Veruntamen iterum ab Elipando seductus, quasi sus lota se rursus volutabro immerſit, & vomitam hæresim quasi canis reſorbuit. Horum uterque cum sequacibus suis primo ipſo Francofordienſi canone sententia damnationis fuit inustus.

2. Secundus qui circumfertur Francofordienſis canon, circa Imagines, usque adeo mendaciis perplexus involutusque est, ut nullo Ariadneſo filo ex isto labyrintho se quisquam expedire queat. Constantinopolim, quæ est in Thraciæ provincia, collocat in provincia Bithyniæ. Synodum Constantinopoli habitam decreviſſe refert, ut imaginibus Sanctorum eadem veneratio adhibeatur, quæ deificæ Trinitati adhibenda est: quod est a vero alieniſſimum, sive intelligas de Synodo Constantinopolitana, quæ ultimo fuerat habita, quippe quæ usum piarum imaginum penitus interdixit: sive de Nicæna, quæ piis imaginibus eam voluit deferri venerationem, quæ tamen latrari utpote soli debitam Trinitati excluderet. Nemo etiam assequi valet, qui fieri potuerit, ut Francofordienſium Patrum istam adeo absurdam facti celeberrimam inscitiam præſentes Apostolici Legati, circa Synodum ab eodem, a quo missi fuerant, Adriano susceptam, & gratanter approbatam, facillima rei gestæ adnotatione non discusserint. Et tamen Ado

Viennensis Episcopus cujus memoria est tabulis Ecclesiasticis consecrata 16. Decembr. hæc refert in suo Chronico ætate 6. *Habita est Pseudosynodus (sic enim vocat) in Oriente, quæ a Græcis vocatur Synodus septima œcumenica pro imaginum cultu, quæ demum abrogata fuit in Synodo Francofordienſi sub Carolo Magno regnante.* Hincmarus præterea Rheimensis Archiepiscopus in suo Opere ad nepotem Laudunensem Episcopum cap. 20. in hoc versatur errore, ut septimam, quæ Nicæna est, Synodum non inodo reprobet, sed Constantinopoli, & præter auctoritatem Apostolicæ Sedis (quorum utrumque falsum est) habitam autumat his verbis: *Septima autem apud Græcos vocata universalis Pseudosynodus de imaginibus, quas quidam confringendas, quidam autem adorandas dicebant: neutra vero pars intellectu sano definiens, sine auctoritate Apostolicæ Sedis non longe ante nostra tempora Constantinopoli est a quampurimis Episcopis habita, & Romam missa, quam etiam Papa Romanus in Franciam direxit; unde tempore Caroli Magni Imperatoris, jussione Apostolicæ Sedis, generalis est Synodus in Francia convocante præfato Imperatore celebrata; & secundum Scripturarum tramitem, traditionemque Majorum, ipsa Græcorum Pseudosynodus destructa, & penitus abdicata, de cujus destructione non modicum volumen, quod in Palatio adolescentulus legi, ab eodem Imperatore Romam est per quosdam Episcopos missum. Vere dixit missum, non tamen compositum: & quidem quæ hujus voluminis supersunt, ingenium auctoris produunt, virulentum, prociæ, temerarium, & in omnem maledicentiam effulsiſſimum: ejus enim adversus Nicænos Patres, & qui eis consentiant, sæpius iterantur hæc convicia: Impudentissime, deliramento plena, delirare, absurdissime, magna temeritas, ingensque absurditas, dementissime dictam, apocryphas & omni derisione dignas nugas, ridicule & perversiter dictam, stultissime putant, deliramentum errore pleuum, inutile & cum dementia prolatum, risu dignum, falsissimum, omni ridiculo dignum dictum, aliisque pleraque his paria. Superest vero Caroli Magni epistola ad hæresiarcham Elipandum, in qua nulla vox contumeliosa legitur, sed quæ mitissimam caritatem & paternæ dilectionis præcordia ubique spirat. Sic autem exorditur: *Gaudet pietas Christiana, divina scilicet atque fraterna perlata terrarum spatia duplices caritatis alas extendere, ut materno foveat affectu, quos sacro genuerat baptisate: & maxima est sanctæ Matris Ecclesiæ exultatio suorum adunatio filiorum, ut sine consummatione in unum, qui redempti sunt ab uno, dicente eodem redemptore Domino nostro JESU Christo: Pater sancte, serva eos in nomine tuo, quos dedisti mihi, ut omnes unum sint, sicut & nos unum sumus.* Quis credat sapientissimum & maximum Imperatorem, qui tanta mansuetudine scripsit ad flagitiosissimum hæresiarcham, tot effutivisse illiberales summaque misertate indignas contumelias in suis ad Summum Pontificem scriptis, qui cum summa devinctus erat, & necessitudine & observantia? Miſit vero ad Hadrianum, ut rationes in utranque partem expenderet, ejusque judicium de his quæstionibus, quæ magna contentione ventilabantur, exploraret.*

3. Canon Francofordienſis secundus hæc sciscit, juxta Sirmondi editionem: *Allata est in medium quæstio de nova Græcorum Synodo, quam de adorandis Imaginibus Constantinopoli fecerunt: in qua scriptum habebatur, ut qui Imaginibus Sanctorum ita ut Deificæ Trinitati servitium, aut adorationem non impenderent, anathema judicarentur. Qui supra sanctissimi Patres nostri omnimodis adorationem & servitium venientes contempserunt, atque consentientes condemnaverunt.*

Liquido constat ex adductis paullo ante vicinorum illorum temporum relationibus ex Adone Viennensi, qui publicis Ecclesiæ tabulis in Sanctorum relatus est numerum, & Hincmaro Rheimensi, præterea ex testimonio Anastasi Bibliothecarii, qui in sua ad Concilium septimum a se Latine translatus præfatione, G. I. los ait alieno animo fuisse ab hac Græcorum Synodo, & sacrarum Imaginum veneratione: quos tamen proprio ipsorum telo configit; cum enim Crucis imagines veneranter adorarent, metallo, aut ligno, aut lapide expressas, nefas tamen ducebant ipsius Christi effigiem adorare, aut potius Christum ipsum ad ejus Imaginis præsentiam colere. Ex his, inquam, compertum fit, illorum temporum Gallos non quidem approbasse, Iconoclastarum hæresim, illas omni ex loco eliminantium & destruentium: illarum quippe usum in Ecclesiis ad piam memoriam & rudium instructionem approbabant; sed tamen averſo profus animo fuisse ab illarum etiam relativo cultu. Utrumque enim argumentum iisdem fere temporibus non tantum adversus Græcos Iconomachos, sed etiam contra Claudium Hispanum Taurinensem Episcopum

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

ademptae sunt quatuor : quinta quoque altera , quae est Deensium , Viennensi accrevit : ceterae Arelatensem etiam nunc Metropolitanam agnoscunt, Massiliensis & reliquae cunctis notissimae. Jam nunc quaeritur, quisnam ab antiquo fuerit Metropolitae & caput Episcopatum illorum celeberrimam jam usque a prioribus saeculis, atque in praeiis illis Conciliis commemoratorum, Aptensium, Regiensium, Forojulienis, Vapincensium, Sistaricensium : Ex dictis palam est, neque ad Viennensem sive primam, sive secundam, cui praefat Arelatensis, pertinuisse ; sed propriam constituisse Provinciam, quam secunda Narbonensis indigitabatur. Sub quo igitur Metropolitae Non enim Episcopi isti erant acephali, neque autocephali : Is non alius esse potest quam Aquensis, quem ex praeiis & civilibus Romanorum monumentis constat caput fuisse Provinciae singularis, quam illae quinque urbes ac oppida constituebant secundae Narbonensis.

7. Can. XVI. *Audivimus, quod quidam Abbates cupiditate ducti, premia pro introeuntibus in Monasterium requirunt. Ideo placuit vobis & sancta Synodo, ut pro suscipiendis in sancto Ordine fratribus nequaquam pecunia requiratur, sed secundum Regulam S. Benedicti suscipiantur.*

Synodus oecumenica VII. equiparat simoniam illam, quae fit pro admissione ad Monasterium, cum ea quae fit pro susceptione Ordinum, quam Synodus Chalcedonensis can. 2. sub gravibus poenis prohibuerat. Ait ergo can. 18. *In tantum molevis avaritia facinus in rectores Ecclesiarum, ut etiam quidam eorum, qui dicuntur religiosi viri, ac mulieres, obliviscentes mandatorum Domini, decipiantur, & per aurum introitus accedentium tam ad sacrum Ordinem, quam ad monasticam vitam efficiant. Unde fit, ut quorum initium improbabile est, omnia sint projicienda, ut magnus ait Basilius, In hac tamen prohibitione non comprehendit ea, quae sponte, & citra omnem pretionem Monasterio conferuntur: sic enim prosequitur idem can. 18. *Perre qua filiis a parentibus dantur more dotis, vel si qua ex propriis rebus acquisita offeruntur presentibus his, qui ea offerunt, Deo dedicata definiamus, si perseveraverint, sive exierint, manere in Monasterio, secundum repromissionem ipsorum, nisi fuerit culpa Praelati, De simonia in religionis ingressu, & ad quid talis simoniacus obligetur, vide constitutionem Papae Clementis III. c. de regularibus Canonice seu Monachis, de simonia. Et constitutionem Concilii Lateranensis sub Innocentio III. can. 64. eaque habetur c. quoniam simoniaca, eod. tit.**

7. Can. XXVII. *De Clericis, ut nequaquam de Ecclesia ad aliam Ecclesiam transigrent, neque recipiantur sine conscientia Episcopi, & litteris commendatitiis, de quibus Diaecesi fuerunt.*

Eadem statuta fuere Niceno can. 15. & Chalcedonensi can. 20. quo tam Episcopus suscipiens quam Clericus susceptus privantur communione. Item Andegavense Concilium can. 1. Agathensis pariter Concilii canon. 52. excommunicantur Clerici, qui sine Antistitis sui litteris peregre profisciscuntur, Eodem pertinent Apostolorum canones 16. 17.

9. Can. XXVIII. *Ut non absoluti ordinentur.*

Nicenus can. 15. jubet Clericum, qui alio commigravit, restitui Ecclesiae, in qua fuit ordinatus. Synodus etiam Chalcedonensis canon. 6. vetat quemquam absolute ordinari, sed ab ordinatore certa Ecclesiae vel pratorio, cui ministrat, additi, Citatur in e. nevinem absolute, dist. 7. Primum quoque Arelatense Concilium can. 21. de gradu deponit Presbyteros & Diaconos, qui in alias transgrediuntur Ecclesias, quam quibus praefati fuerant. Quem laudabilem ritum instaurat Trident. sess. 23. cap. 16. *Nemo ordinetur, quin certa Ecclesia adscribatur: nec admittantur alieni Clerici ad Divina Officia celebranda sine commendatitiis propriae diocesis Episcopi.*

Can. XXX. *Et si forte inter Clericum & laicum fuerit orta altercatio, Episcopus, & Comes simul conveniant, & unanimiter inter eos causam definiant secundum rectitudinem.*

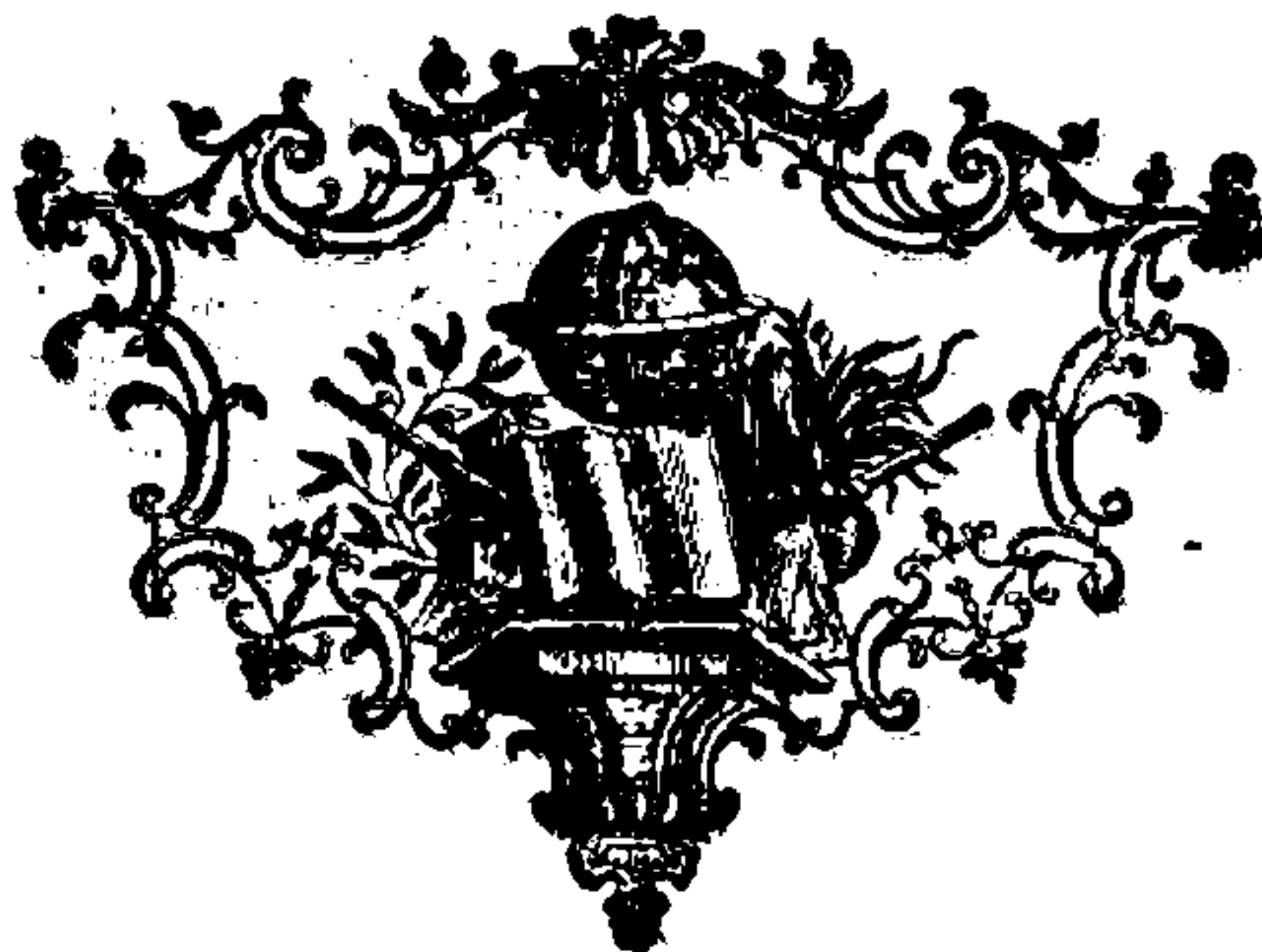
Prudenti ista iudicium junctioe praevocatur, qui exoriri poterat jurisdictionum conflictus.

Can. XL. *De puellis, quae parentibus privata fuerint, ut sub Episcoporum & Presbyterorum providentia gravioribus feminis commendentur, sicut Canonica docet auctoritas.*

Recte ait S. Papa Gregorius lib. 2. epist. 21. *Officii nostri est, orbas parentibus ferre consultare.*

10. Can. XLI. *Ut nullus Episcopus propriam sedem amittat alicubi frequentanda, aut in propriis rebus suis manere audeat amplius quam tres hebdomadas.*

Sanctio ista ne amplius tribus hebdomadis absit Episcopus, desumpta est ex Illiberitano can. 21. & ex Sardicensi 14. In hoc ipso tamen Concilio canon. 55. Patres consentiunt Caroli Magni propositioni, ut possit duos Episcopos Angilthamum & Hildebaldum in suo habere assidue Palatio propter Ecclesiasticas utilitates: additque Rex Carolus, se licentiam ejus rei ab Hadriano Papa obtinuisse, Credibile est, provissum fuisse de Coadjutoribus, qui amboque absentiam supplerent.

ECCLESIÆ NONI SÆCULI

HISTORICA SYNOPSIS.

1.

Neunte hoc sæculo Carolus Magnus Romæ de manu Leonis Papæ tertii coronam accepit Imperii. Sub hæc Danos rebellantes cum eorum Rege Godfrido perdomuit. Leo Papa tertius anno Chr. 804. in Germaniam cum

amplissimo Episcoporum aliorumque Prælatorum comitatu comigravit, ut testis oculus sanctus Lugerus primus Monasteriensis Episcopus ad Rixfrigidum scribit Episcopum Trajectensem, eumque Carolus apud Aquilgranum magnificentissime excepit, seque illi comitem adjunxit; cumque Verdam simul accessissent, Caroli rogatu, Sanctum Suvibertum, post lectam ipsius vitam, explorataque insignia ejus miracula, post multas publicas preces, & jejunia, de Episcoporum ceterorumque Hierarcharum consensu solemniter inter sacrosanctum Missæ sacrificium Sanctorum Confessorum publicis Ecclesiæ tabulis adscripsit, Festumque in ejus venerationem indixit; atque confluentibus ex devotione populis indulgentias promulgavit, ut idem qui præsens adfuit Lugerus commemorat. Hanc primam legimus solemniter factam a Romano Pontifice canonizationem; minori enim solemnitate antiquitus hæc fiebant.

2. Anno deinde 806. Carolus Magnus edidit testamentum divisionis Provinciarum inter tres quos habebat filios. Quo Ludovico Aquitanie Regnum a Turonensi urbe ad Pyrenæos usque protensum destinabat, eoque quamprimum profectus Ludovicus Ecclesiam & cultum divinum valde promovit. Pipino alteri filio Italiam & Alemanniam partem concessit: Carolo vero majori ritu reliquas Gallie, Germanique provincias attribuit. Ceterum reliquis duobus vivo parente defunctis liberis solus superstes Ludovicus paternam in ditionem ex asse successit.

3. In Oriente dum agitur annus Christi 803. Legati Caroli Magni Constantinopolim profecti, ut nuptias Irene cum Carolo Magno conciliarent, eaque ratione duo Imperia in unum coalescerent, spectatores facti sunt non fœderis nuptialis, quod Irene quoque impense expetiverat, sed luctuosæ tragediæ. Sub horum namque oculis Nicephorus Patricius & Logotheta, quem Irene ad auctoritatis culmen provexerat, bene meritam de se imperatricem Irenem in Lesbos Insulam ingenti satellitum manu stipatam deportavit: Imperiumque per tyrannidem invaluit; remissisque Caroli Legatis alios ad Carolum ipsum cum locupletissimis donis transmittens fœdus cum illo junxit, ipsa vero Irene Augusta anno insequenti Nicephori crudelitate innumeris ærumnis in exilio confecta vivere desit.

4. Anno 813. cum Græcorum Imperator Michael Curopalates; cognominatus Rhengabe, Princeps & moribus & studio religionis admodum commendatus, adversus Bulgarios infeliciter dimicasset, eaque de causa Leo Armenus exercitus Græcorum concitasset, ut abdicato Michaeli sibi purpuram cum diademate deferrent, tamen publicè ac specietenus insignia Imperii recusaret, consilium cepit laude dignissimum Michael, prævidens, si per illam exercitus defectionem res ad civile bellum deduceretur, futurum ut victores & armati Bulgari debilitatum præsentem clade, & insuper civilibus armis Imperium in ultimum discrimen adducerent, sponte cessit Imperio, Leonemque adhortatus est, ut periclitanti Republicæ operam ferret. Atque ad removendam omnem suspicionem, ipse una cum uxore & liberis, detonsis capillis, monastica induit vestimenta: tum vero Leo a Patriarcha Nicephoro coronatus atque inunctus est: nec tamen passus Michael, tamen inter Monachos profitentem, intra urbis regie Monasterium vitam exigere, ipsum & conjugem & liberos in Insulam Protam relegavit, duos quoque illius filios Theophylactum majorem natum, & Ignatium, qui postea Constantinopolis Patriarcha factus est, castrari jussit. At Bulgari victoriam prosequentes Hadrianopolim expugnaverunt.

5. Sequenti anno 814. Carolus Magnus vita excessit, solo relicto ex conjugè Hildegardis superstitè filio Ludovico: cui mortis proximus sanctissima pro morum honestate, Imperiique administratione monita reliquit, quæ commemorat Theganus illorum temporum Scriptor; Princeps, cui vix parem ullum in omni virtutum genere, sive quæ præcesserunt, sive quæ insequuta sunt, sæcula pepererunt, religione, justitiâ, clementia, prudentia, rebus maximis, bello, perpetuæque felicitate gestis, scientiarum ornamentis, simulque zelo Ecclesiasticis, *Cassini, Notitia Ecclesiastica.*

æ tum disciplinæ, tum propagationis: & in supremam Sedem observantia incomparabili, de cujus hostibus tot retulit triumphos, & quam magnificentissimis multarum provinciarum donationibus locupletavit. Obiit Aquilgrani anno ætatis septuagesimo septimo, Imperii vero decimo quarto.

6. Bernardus Italie Rex Pipini fratris Imperatoris Ludovici ex concubina filius in eundem rebellans Imperatorem, ejus deinde metu ad eum accedens, veniamque ejus pedibus provolutus petens, oculis orbatur, & triduo post moritur. Cujus in fratris filium severitatis poenitentia ductus, post aliquot annos voluntarias ex Episcoporum arbitrio pœnas dedit. Leo vero Armenus Orientis Imperator, instaurata Iconomachorum hæresi adversum orthodoxos impie furit; ejus se impietati Theodorus Studita constanter opponens, crebrasque litteras, quæ adhuc supersunt, in omnes Orbis partes, ad confirmandos fideles, & revocandos, qui ceciderant, conscribens, exilia, carceres & flagella, omniaque vexationum genera in se accessit.

7. Annus agebatur Christi 814. quum Michael Balbus, ejusque filius Theophilus a patre in Imperium assumptus, ambo Iconoclastæ, Legationem ad Ludovicum Pium miserunt, pacis cum eo stabiliendæ gratia: inter insignia munera, quibus Ludovicum demereri cupiebant, fuerunt, ut scribit Hilduinus Abbas Monasterii sancti Dionysii apud Parisios; libri authentici Græce scripti Dionysii Areopagitæ, quos idem Hilduinus jussu Ludovici Latine vertit, additis quæ vocat Areopagiticis, in quibus refert, eadem die, qua iidem recepti sunt libri, decem & novem diversis, & gravibus morbis affectos convalescere per illius Sancti Martyris invocationem. Contendit vero, Dionysium Parisiensem Episcopum & martyrem non alium fuisse quam Areopagitam, passumque fuisse anno Christi 96. sub Domitiani persecutione. Gregorius tamen Turonensis lib. 1. histor. cap. 30. refert, Decio & Grato Consulibus, qui fuit Christi 250. serviente Decii persecutione Dionysium Parisiensem Episcopum cum Rustico & Eleutherio mortem pro Christo subisse. Hoc vero præcipue intendebant Græci Imperatores, ut intervenientibus Francis apud Eugenium secundum Romanum Pontificem, Imaginum cultus omnino aboleretur una cum septima Synodo. Græci quippe Iconoclastæ omnem respuebant ipsarum imaginum usum tanquam idololatriam; meliorumque vero Francorum mens erat jam inde a Francofordiensi sub Carolo Magno Concilio admittendas quidem esse, sed minime colendas. At Romana Ecclesia & admittendas & colendas relativo ad prototypa his representata cultu. Ludovicus Imperator audita Græcorum Legatione ex permisso Eugenii conventum Parisiensem indixit, quo tantum deliberatum fuit remittendos Romam Græcorum Legatos; quibus Legati quoque ex parte Francorum adjungerentur, una cum supplicibus ad Eugenium litteris hortantibus, ut in Synodi septimæ, simulque imaginum venerationis reprobationem consentiret. Se lecta Francorum ad Pontificem Legati fuere Jeremias Senonensis Archiepiscopus, & Jonas Aurelianensium Præsul, cujus extant tres libri adversus Cladium Episcopum Taurinensem hæreticum Iconoclastam. Omnis illa Romana Legatio frustra fuit, persistente Summo Pontifice in antiqua & Apostolica traditione: atque in sanctissimis œcumenicæ Synodi septimæ, necnon Hadriani præcessoris sui decretis inconcussis.

8. Sub Imperio Michaelis Balbi, Saraceni ex Hispaniis profecti Cretam invadunt anno 823. & subinde alii Saraceni ex Africa solventes anno 827. Siciliam ab Orientali Imperio subdixerunt.

9. In Occidente hæcenus amplitudo majestatisque Francica stetit in apice. Mox initium malorum a domesticis turbis & nefario Principum scelere prodit, filius adversus opimum parentem conjurantibus. Ludovicus Pius Irmingarde propria conjugè mortua, Juditham Welphi Comitis filiam in matrimonium duxerat, ex qua natus ei est Carolus cognomine Calvus. Cum vero tres liberi, ex Irmingarde geniti, Lotharius, Ludovicus, & Pipinus, ægre ferrent, in patrem insurrexerunt. Primum anno 830. dum Lotharius, quem pater jam inde in Imperii consortium ab anno 823. assumpserat, quemque Augusti nomine insignitum Paschalis Pontifex Imperiali diademate Romæ apud S. Petrum redimiverat, in Italia versabatur; Ludovicus autem secundogenitus, cui Pater Bajuariam cum titulo Regni concesserat, in moderandis transrhenanis provinciis

occupabatur, metu potestatis ex Irmingardis filius Pipinus Aquitanie Rex cum proceribus conspirans, ingentem manum militum armat, primoque impetu Aureliam occupat, Imperatorem patrem in suam redigit potestatem, & Juditham novercam in Monasterio includit, & velum Monasticum suscipere cogit, Lotharius, ex Italia superveniens, quæ gesta erant, approbat, seque potius ejus belli & conjurationis ducem exhibet. Ceterum anno sequenti Germanorum opera Ludovicus recepit Imperium, Sed a patriciis filius anno 833. instauratur rebellio: cui ut moderetur Gregorius Papa quartus, se honorarium pacis arbitrum interponens in Gallias concessit. Sed cum a præferocibus conjuratis fratribus nihil moderatum impetrare valuisset, Romam tristes res infecta repetiit. Post cujus discessum, corruptissimi Antistes, instinctu præsertim Archiepiscoporum Ebonis Rhemensis & Agohardi Lugdunensis, Compendium ejusdem anni mense Octobri convenere, multaque obtendentes scelerum species, quorum nullum veritate nitentur, sola excepta Bernardi ex fratre nepotis executione, propter quam Imperator publicam egrotat pridem penitentiam, Ludovicum ad iteratam penitentiam, in flagitiorum conceptis ex scripto verbis confessionem publicam adegerunt, atque ad cinguli militaris cum ense & Imperialis amictus supra sacrum altare depositionem: coram quo amictus est cilicio, & penitentium indumentis, atque in Monasterium ad omnem vitam detrusus.

10. Verum tanta rerum indignitate frementibus populis, Lotharius pudore suffusus, omnemque in Episcopos culpam refundens, in Italiam reverius est, incluso tamen & insalutato patre relicto. Pipinum tamen & Ludovicum veniam petentes optimus pater complexus est, suamque recepit ex Monasterii claustris Juditham uxorem cum filio impubere Carolo: Imperiique convenientibus proceribus & populis, magna omnium exultatione anno 834. omnia in templo resumpsit insignia. Annoque sequenti 835. ad Theodonis villam numerosa Episcoporum confluit multitudo: eoque in Concilio proscripita damnataque sunt, quæcumque in Ludovicum, præsertim vero Compendii acta decretaque fuerant. Ebo Rhemensis hortantibus Collegis, se reum criminis palam confessus est, atque indignum Episcopatu, seque illo abdicavit. Quicumque etiam Compendii interfuerant, exautoratum injuste fuisse optimam & religiosissimum Imperatorem sincere professi sunt, seque vi ac metu adactos excusaverunt. Agohardus porro Lugdunensis, qui accitus in Concilium venire neglexerat, damnationis sententiam accepit. De ceteris, qui ad Italiam confugerant, nihil decretum, quod scilicet vili essent ad Apostolicæ judicium Sedis convulasse.

11. Lotharius, qui pertinacius quam fratres in rebellionem perlicerat, post reditum in Italiam, pari ingrati animi vitio in summum quoque Pontificem Gregorium perduellis extitit, concivis eidem Romanæ urbis ceterarumque ditionum, quas illustrium Majorum suorum pietas in Romanam Ecclesiam contulerat, subripere dominatum, eoque sine hostilibus armis Romanos divexabat; sed a Ludovico patre per nuncios acriter correptus invitatus quievit. Sub idem tempus cum Normanni fines Regni hostiliter incurserant, Ludovicus Pius in Phariûm excurrans illorum grassationes armis repressit, eorumque exercitus fudit. Annoque demum 840. prope Moguntiam diem obiit extremum. Ejus corpus frater ejus Drogo, ex Carolo Magno & concubina progenitus, qui morienti assiterat, Metensium Episcopus, apud Medinatricos magna pompa transtulit, atque in S. Arnulphi Basilica sepelivit.

12. Qui ad pacem cum Pio patre ineundam inflexi nequiverat, bellum eo mortuo Lotharius in fratres pacem quoque infimis precibus deprecantes movit, quibus partes a patre indictis invidabat, integram ditionis avidus quam nactus fuerat vivens pater. Ludovicus itaque & Carolus in communis causæ discrimine, belli adversus Lotharium societatem inouat, Pipinus vero, ejus Pipini filius, quem Ludovicus pater Aquitanie Regem creaverat, quique primus violentas manus in patrem Imperatorem & novercam Juditham injecerat, indigne ferens se per factam ab avo partitionem paterno Regno excludi, Regnum quidem paternum factione Procerum & populorum, qui Pipino patri obsequuti fuerant, recuperavit. Sed Carolo ex secundis nuptiis nato infensissimus, omnem illi spem patrem nasciscendi excindere moliebatur: ideoque suas omnes cum Lothario vires conjunxit. Itaque inter Lotharium & Pipinum ex una parte; atque ex opposita parte inter Ludovicum, dictum Germanicum, & Carolum, cui Calvo nomen inditum, atroci prælio ad Fonteniacum vicum configitur; quo cæsa sunt hominum centum milia, victoria tamen penes Ludovicum & Carolum fu-

it. Sed neque tanta internecione cessit Lotharii pertinacia: novo enim contracto exercitu, collatis signis fratres ad Argentoratam adortus, magna denuo suorum strage vincitur. Lotharius, qui fratres ultro lacessiverat, eosdem nunc de pace interpellat; eaque demum ita concluditur, ut Lothario præter Imperium, hoc est Italiam, pars ea Galliarum cedat, quæ Scaldi & Rheno continetur, adjuncta etiam Burgundia, veterisque ad usque Mediterraneum subjectis provinciis, quæ a reliqua Gallia & ab Italia hinc Rhodano, & inde Varo amnibus determinantur; Ludovico Germania omnis a sinu Codaoo seu Baltico usque Rhenum ultraque hunc tres (vini habendi gratia) civitates Moguntia, Spira, & Wormatia; Carolo Francia Occidentalis ab Mosæ flumine ad Oceanum Aquitanicum, vendicantes, Pipinum & Carolum, Monachos fieri coegit. Vix credas, quantum filii Ludovici Pii ab illustrium præcessorum, quorum profapia gloriabantur, Pipinorum & Carolorum magnanimitate, justitia, probitate morum, & religione degenerarint, socordie, nequitie, voluptatibus, fallaciis, & inertie addicti, lupis, vulpeculis, & porcis, quam hominibus secundum rationem & honestatem viventibus similiores.

13. Tres Lotharius liberos habuit, inter quos divisi omnibus quibus dominabatur provinciis, ipse in Præmienti Monasterio Monachus est factus; Ludovico Italiam cum Imperio reliquit, Lothario provincias illas, quæ ducta sive a Lothario primo, sive hoc secundo appellatione, Lotharingie communi nomine censebantur, quæ nunc denominatio ad unam exiguamque earum partem contracta est. Carolo denique Burgundiam, Lugdunum, Viennam & Provinciam maritimam imperavit.

14. Quartus Imperator Ludovicus secundus anno 855. Imperium inivit, quo eodem anno ex hac vita migravit ejus pater Lotharius, nec non Leo Pontifex quartus: Qui ne Vaticana Sancti Petri Basilica Saracenorum incursum & direptioni exponeretur, collem Vaticanum cum sacra Basilica ducto muro urbi adjunxit, quæ nova adjunctio ab illius nomine urbs dicta est Leonina: jam enim Saracenorum classis, quæ ex Africa solvebat, sub præcessore Sergio secundo Pontifice anno 846. duo illa templa, extra urbem sita, Petri & Pauli, auro, argento, & gemmis opulentissima, depraedata fuerat.

15. Lotharii primi Imperatoris filius secundo-genitus Lotharius legitimam uxorem Teutbergam Bosonis filiam, falsis criminibus impetitam, repudiare instituit, ut pellicem Valdradam, cujus erat blanditiis uretus, nuptu acciperet. Qua de re ad Nicolaum primum Pontificem scripsit, quo cunctante respondere injuste petitioni, ipse Synodum Aquilgrani cogit addictorum sibi Episcoporum octo, quorum principes erant Guntarius Agripinensis, & Theutgardus Trevirensis, a quibus novæ permissæ cum Valdrada nuptiæ. Quod iniquissimum decretum Nicolaus improbat, alteramque Metis Synodum indixit, quæ prioris decretum confirmavit, Legatosque Romam misit eisdem Guntarium & Theutgardum, quos Nicolaus dignitate movit, duasque illis Synodos Lateranensi Concilio damnavit. At illi Apostolica auctoritate despecta, se pro Episcopis gerere non desisterunt: instituit vero Pontifex, ut alii eorum loco deligerentur. Lotharius demum post crebras iudificationes ab Imperatore Ludovico in auxilium contra Saracenos accitus, Romam petit, mortuo ante biennium Nicolao: & ab ejus successore Adriano secundo per mendacium impetrata venia; cum sub communionem Dominici Corporis se Valdrada post interdictum abstulisset pejerasset, hujus perjurii penas mortis luit paucos post menses, in reditu lethali modo confectus Placentiæ. Regnum ejus inter se partiti sunt Carolus Calvus & Germanorum Rex Ludovicus. Anno postmodum 875. Carolus Calvus Ludovici aucta morte Romam advolans, a Joanne Papa octavo Imperii coronam obtinuit, & triennio post a vita excessit. Post hujus excessum Carolus Crassus Ludovici Germaniæ Regis filius Imperator est proclamatus. Ludovicus enim Bilbus Caroli Calvi filius non est Imperatoribus accensendus, non enim coronam Imperii, sed solius Franciæ Regni a Joanne octavo Pontifice accepit. Vita functo Ludovico, duo ejus ex Ansgarde filii Ludovicus tertius & Carolomannus in Regnum Francicum divisi Provinciis successerunt. Ambobus defunctis, pervenit utriusque Regnum ad Carolum Crassum Imperatorem, qui utrique oneri impar ob animi simul & corporis valetudinem, adversus Normannos re infeliciter gesta, Regno, imperioque compulsus est se abdicare, eoque incidit calamitatis, ut victum emendicaret ab Arnulfo Carlomanni Bavariæ Regis filio, mortuusque est anno 888. Arnulfus ille anno 896. a Formoso Papa coronam accepit Imperii.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

adversus Photium Synodus, una cum omnibus per Nicolaum & Hadrianum adversus eundem invasorem actis & decretis abrogatur. Joannes vero Papa sequenti anno istam Photianam Synodum reprobavit, misso Constantinopolim Legato Maximo, qui ea, quæ perperam Legati Apostolici vel gesserant, vel dissimulaverant, in irritum revocavit.

22. Multa, quæ Basilius inconsulte egit, artibus & fallacijs insignis magni & impostoris Theodori Santabareni, Photio amicissimi, sunt attribuenda. Leo Basilius filius ægre ferebat patrem suum Divinis attribuere miraculis prestigias diabolicas nequissimi viri, eundem pro sancto venerari, omniaque ad nutum ejus decernere; quare Santabarenius Leonem sapientissimum principem ab Imperii successione hac fraude conatus est amoliri: Persuasit juveni, expedire admodum, si ad venationem sub vestibus pugionem deferret, ut se adversus feras cominus occurrentes tueri posset, aut patris vitam, si (quod etiam facile contingit) fera in angustias redacta in ipsum insiliret, id operæ pretium fore Leo judicavit: ideoque patrem in venatu comitans pugionem occulte gerebat. Captata igitur occasione, Basilio Santabarenius significat, se divinis accepisse monitis, Leonem ejus viæ insidiari, eaque ex causa pugionem clam deferre, illius inter venandum perimendi causa. Basilius venatui se accingens rem explorat, compertoque pugione filium in vincula conjicit, oculis ambo- bus candenti ferro orbaturus. Senatus tamen & Proceres omni studio intercesserunt, ne hoc extremum supplicium præcipitaret; filii optimæ indolis defensionem admodum esse credibilem, nihilque sibi esse metuendum, dum illum in potestate haberet. Post septennium contigit, ut cum Basilio Senatui convivium exhiberet, Pfittacus flebili voce ingeminavit: heu! heu! Domine Leo; qua audita voce multis Senatoribus in lacrymas effusus, cunctisque a cibo abstinentibus, rogatur Imperator, ut infelicem innocentissimi & optimi filii captivitatem miseraretur, his flexus Basilius filium a vinculis eduxit, successoremque Imperii designavit.

23. Leonem natu præcesserat Constantinus utpote Basilius primogenitus: sed isto vivente patre morbo extinctus est. Ejus defuncti desiderio pater inconsolabilis dies noctesque lugebat. Quem dolorem ut mitigaret Santabarenius Monachus & Sacerdos, simulque magicarum præstigiarum scientissimus, eaque arte Basilio accepitissimus, illum pro sancto habenti, caelestiumque miraculorum patratoris; pollicitus est nefarius sanctimonie simulator, se in parentis amplexus adducturum, quem lugebat Constantinum. Atque ita spectrum Constantini equo insidentis & ad patrem accedentis, semotis arbitris, oblatum est, in cuius amplexus pater irruit & osculatus est; sed eodem momento mutum & sine voce spectrum disparuit, patrem linquens ætate confternatum.

24. Eodem Græcis imperante Basilio, Russi, qui & Ruteni, & a Græcis *Ras* vocantur, religionem Christianam, abnegato suorum Deorum cultu, Græcorum necdum Photiano schismate depravatorum prædicatione (quibus etiam nunc licet schismaticis adhærent) susceperunt. Ad illos convertendos miserat Imperator Episcopum cum numero Sacerdotum & concionatorum comitatu: qui benigne excepti, rogati sunt a plebe & optimatibus regionis, ut quoniam ad fidei confirmationem edita a Christo miracula magnifice prædicabant, ipsi quoque unum aliquod signum publicum & visibile patra- rent, quo populus ad credendum confirmaretur, omnique tolleretur hæsitatio & ambiguitas: quoniam nemo presentium Christi miracula conspexerat, & multi conficta vel judicabant, vel dubitabant. At Græcus Episcopus, ne quis, inquit, fraudem aliquam a nobis suspicetur, petite vos ipsi communi consensu, quale desideratis miraculum. Tum illi, concessa brevi ad deliberandum spacio, volumus, ut Evangeliorum librum, quem præ manibus habes, in ardentem, quam excitaturus sumus, lignorum struem projicias, qui si illæsus ab igne remanserit, nobis argumento erit & convictioni, vera esse quæ prædicatis. Accepta conditione in forum comportantur copiosa ligna cum virgulis, quibus accensus liber in medias flammis injicitur: expectatisque aliquot horis, dum extingueretur incendium, tum demum liber in mediis prunis ardentibus illæsus conspicitur, indeque educus omni ex parte ab igne inviolatus apparuit. Ita factum est, ut gens barbara grandi concursu idola subverterit, majoribusque in dies incrementis Christiana religio sensim ad usque borealem circulum sese exportaret. Hæc Zonaras, Michael Clicas & Cedro- nus prodiderunt.

25. Desinente hoc sæculo Romanum Imperium, quod eodem ineunte tanta rerum gestarum gloria fuerat a Carolo Magno promotum, provinciarum divisionibus

inter hujus poteros, in inertiam quoque solutis successoribus, diu vacillavit: Francis, Germanis, & quibusdam Italiz Dynastijs sibi per bella & rapinas illud vendicantibus. Amoto per socordiam Carolo Crasso, ut supra retuli, anno 888. Arnulfus Carolomanni ex pellice filius, illi a Germanis Proceribus sufficitur in Episcoporum & Procerum Triburienfi conventu.

26. At vero in Italia, Christi anno 892. Vido seu Guido Spoleti Dux, a Pontifice Formoso Imperii corona redimitur, Ab hoc æmulus ejus Berengarius Forojulienfis Dux bello victus ad Arnulfum Germaniz Regem confugit, eumque Italiz potiundæ spe facile pellexit. Sub hæc Vido moriens Lamberto filio coronam reliquit Imperii, Qua mox ab Arnulfo Italiam invadente spoliatur, a quo etiam ridiculo eventu Roma capta est; dum Arnulfus urbem obsidet, lepusculus strepitu militari perterritus, per campum fuga ultro citroque se proripiebat, Germanis militibus hinc insequentibus, inde obviam alijs cum magna vociferatione occurrentibus, inter hæc Romani murorum custodes, dum his obsidentium discursiones & strepitus advertunt, neque lepusculum discernunt, proximam murorum ab obsessores aggressionem imaginantur, & lepusculo meticulores relictis muris adurbis interiora fugiunt. Quo perspecto, Germani scalas muro indefenso admovent, urbemque invadunt, Itaque civitas illa Marti tot nationum victrix, quæ olim per asserum Capitolii clangorem servata fuerat, nunc temporis per leporem fuit subjugata. Redux in Germaniam Arnulfus pediculari morbo periit anno 899. ejusque filium Ludovicum Germani Proceres Imperatorem designarunt. Istoque moriente anno 912. omnis Caroli Magni extincta est posteritas.

17. In Hispania Ramirus Leonis & Gallæz Rex dignus Alfonsi Casti filius & successor, conferto prælio septuaginta Saracenorum millia delevit, per visionem a sancto Jacobo Apostolo præcipuo Hispaniarum Patrono confirmatus; jussusque cum suis peccata per confessionem expiare; atque sacratissima Eucharistia præmuni- ri. Deinde in acie perspicue visus est Apostolus equo albo insidens, deferensque album vexillum, adversus hostes fortiter dimicare. Quæ contigit victoria Christi Domini anno 844.

28. Ab Imperatoribus Iconomachis atrox sæculo isto mota est adversus Ecclesiam persecutio Leone Armeno, Michael Balbo, ejusque filio & successore Theophilo; quæ sicut multis ruinæ causa extitit, sic etiam alijs plerisque confessionum & martyriorum illustrium præbuit occasionem. Quis vero admiranda certamina magni illius Theodori Studitarum Præpositi dignè laudat? Quis condigno præconio extulerit cippos, compedes, molestissimas deportationes, inedia, utriusque perpetuam, æstus & frigora, incessabiles defatigationes, perennes agritudines omni solatio vacuas, crudelissimas toto corpore nudo flagellationes ter aut amplius diversis temporibus toleratas tanta asperitate, ut spiritu destitutus & semimortuus relinqueretur, totumque cruore nataret carceris pavimentum, ejusque fœdissimus discipulus Nicolaus Studita, quamquam ipse quoque toto corpore flagellis conscissus & lacerus, sanctissimum Magistrum insula per os ejus modica aqua (non enim aliud suppetebat remedium) ad spiritum & sensus revocare, & carnes corpore reliquo divulsas & tenui quasi filo pendulas resicare curaret, ut reliqui musculi adhuc ossibus in hærentes possent in cicatrices coalescere. Quis pro dignitate commendat Divini Spiritus igne ardentis, quæ adhuc supersunt litteras, quas ad Confessores aliosque fideles in fide & patientia roborandos vir plane celestis frequens scribebat? Mortuo demum Leone Armeno, ex vinculis revocatus, inter discipulorum brachia spiritum immensis meritis cumulatum Deo reddidit.

29. Etiam si successor in Imperio Michael Balbus, ut benevolentiam civium sibi conciliaret, extortes & vinculis detentos fideles postliminio revocasset, non diu tamen moratus est feralia contra sacrarum Imaginum cultores edicta instaurare. Euthymius insignis meriti vir jampridem Leonem Armenum magna libertate pro venerandis sacris Imaginibus coram coarguerat, Quæ ex causa tanta in sanctum monitorem iracundia exarsit, ut eum insectari deinceps non desierit: quam deinde persecutus est insectationem succedens Michael Balbus, qui sanctum Confessorem in potestate habens, non alium quam proprium filium Imperio destinatum adhibere illi carnificem voluerit, Theophilum scilicet, cui pater impius jussit, ut tandiu Euthymium taureis caderet loris, donec animum exhalasset; quo in cruciati martyrium consummavit. Sed quia tam effrata barbaries vix fidem inveniret; rem confirmare placet duorum insignium Græcorum ejus sæculi testificatione. Audiendus in primis Zonaras, sic dicens in Michael

Balbo:

Βίβλο: τὸ ἀγρίον Εὐθύμιον δὲ μαρτυροῦν τὸν δαμάτην ἀποδῆναι μαρτυροῦν δὲ τὸν ἦν αὐτῷ Θεοφίλου. Venerandum Euthymium martyris occidit immisericorditer ad necem flagellis caesum per proprium filium Theophilum. Nec minus exerte hoc ipsum astruit, ita scribens Cedrenus: τὸ δὲ μαρτυροῦν Εὐθύμιον δὲ Θεοφίλου τὸν αἰώνιον ἦν δαμάτην παραδίδον θυμῶν τυτρίων ἀποδῆναι. Beatum autem Euthymium per proprium filium Theophilum morte affecit, bubulis nervis crudeliter cadens.

30. Quid ulterius memorem admirandum illum Methodium, quem perversa hæresi refragantem memoratus Theophilus innumeris est cruciatibus persecutus, inter quos a Zonata violenta dentium ab ipsis radicibus evulsio recensetur? A quo etiam in Insulam relegatus fuit, ibidemque in sepulcro cum duobus alter latronibus inclusus sub cuiusdam piscatoris custodia, cui vetitum erat, ne plus panis & aquæ inclusis suppeditaret, quam necesse foret ad hoc, ne inedia interirent. Contigit autem, ut alter latronum intus moreretur; cuius cadaver foras educi prohibuit Imperator. Quaptam autem violentiam & molestiam vir sanctus ex toterrimo cadaveris fœtore toleravit, nulla potest oratio exprimere. Septennium ille intra tumultum exegit. Deinde consentiente Theophilo intra regium palatium occulto sine cuiusquam accessu detentus est inclusus. Post mortem Theophili, dum Theodora Augusta Imperium regebat, respirare cepit a vexatione Orientalis Ecclesia: & adnitente religiosissima Theodora, Joannes, quem sua hæresis & perversi mores ad Patriarchalem dignitatem evererant, dignitate motus, ejusque loco susceptus est sanctus ille Methodius, qui quadriennio rexit Orientis Ecclesias, suoque felici obitu ejusdem Theodoræ studio & auspiciis successorem nactus est virtutum meritis haud imparem Ignatium.

31. Ecclesiastici Scriptores sæculum istud scriptis illustrare: Alcuinus ex Anglia in Galliam profectus, quo præceptore plurimum usus est Carolus Magnus, eumque sancti Martini apud Turones Monasterio præfecit, aliisque nonnullis commendatio potius quam Abbatiali officio, non enim Monachus fuit, neque Sacerdos, sed Diaconi Ordine ad usque vitæ exitium contentus, ut vitæ illius historia refert. In Germania Rabanus Maurus Moguntinensis ex Fuldensi Monacho factus Episcopus. Hic Godescalcum Orbacensem Monachum, qui creditus est Prædestinarianorum dogma renovasse, damnavit in Moguntinensi Concilio anno 848. floruitque Lothario Imperante. Hincmarus in Gallia Rhemenfis Præsul sub Carolo Calvo etiam floruit, ab eoque idem iterum in Concilio Rhemenfi damnatus est Godescalcus: quem virgis caesum scripta sua in ignem conjicere compulit, & carceri reliqua vita inclusum tenuit. Omnem vero ejus contra Godescalcum actionem libro edito refutavit Ecclesia Lugdunensis, cujus extat eruditus pro Augustini doctrina adversus Joannem Erigenam Scotum dogma tuentem Pelagianum liber, in quo affirmat Prædestinarianorum vocabulum nihil esse quam Pelagianum inventum in odium Augustinianæ doctrinæ, admittentis quidem humani arbitrii libertatem, sive ad malum, sive ad bonum, quod tamen ad opera æternæ salutis flecti non possit, nisi Divinæ gratiæ motione & præveniatur & sulciatur. Aliud ejusdem Ecclesie in crassa Godescalci extat inscriptum opus de tribus Epistolis, quas refellit, scilicet Episcoporum Rabani Moguntinensis, Hincmari Rhemenfis, & Venilonis Suessionensis. Verumtamen Rabani summa eruditio & morum integritas nullatenus credere sinunt, ipsum Augustini intemeratam doctrinam ab hæresi secernere nequivisse: multoque facilius crediderim, Godescalcum quam Rabanum errasse. Et si vero Lugdunensis Ecclesia Godescalci patrocinium, hujus non quidem hæresi seducta, sed fraudibus & mendaciis illusa susceperit; non parum tamen habet auctoritatis ejusdem tunc Ecclesie Episcopus Amolo, cujus extant adversus Godescalcum tria non contemnenda opuscula. Petavius horum sub nomine Lugdunensis Ecclesie librorum, quorum editionem laudat, esse Magistri Flori Lugdunensis censet lucubrationes. Scripsere pariter hoc sæculo nono Nicephorus Constantinopolitanus Episcopus, cujus extat breve Chronicon & Epistola proluxa ad Leonem Papam tertium, & opuscula quædam contra Iconomachos. Usvardus Alcuini discipulus jussu Caroli Magni Martyrologium scripsit. Eginartus Caroli Magni Cancellarius ejus vitam scripsit, & Francorum Historiam, aliaque. Relictoquo sæculo Monachus & Abbas factus est. Multa scripsit Smaragdus Abbas, nec non Claudius Scotus, Jonas Aurelianensis Episcopus, & Dungalus Diaconus de imaginibus scripserunt adversus Claudium Taurinensem Episcopum. Theodorus Studites inter eruditos Græcorum sanctissimus, inter sanctos eruditissimus, exilia, flagella, innumerasque ærumnas sustinuit, dum fidem

Cassianii, Notitia Ecclesiastica.

Catholicam constantissime propugnat; quæpiurimas edidit Epistolas Divino Spiritu refertissimas, aliisque opuscula pietatem & eximiam doctrinam spirantia. Amalarius Fortunatus Trevirensis Antistes quatuor edidit libros de Ecclesiasticis Officiis. Rabanus Maurus Abbas primum Fuldenfis, deinde Moguntinus Episcopus, vitæque pius & doctus, Commentaria in omnes veteris novique Testamenti libros præcudit. Hujus discipulus Strabus Fuldenfis Monachus in universa Biblia sacra Glossam contexit, quæ Ordinaria vocatur. Eulogius electus Toletanæ Ecclesie Episcopus tribus libris describit historiam Cordubensium Martyrum sub Arabica persecutione, ipseque tandem Martyr occubuit. Haimo Episcopus Albertatenfis luculentas expositiones edidit in Psalmos & in omnes Prophetas, omnesque Pauli Epistolas, aliosque divinæ Scripturæ libros. Paschasius Rabertus Abbas Corbesensis primus ex professo Sacramentariis bellum indixit, insigni libro de Corpore & Sanguine Domini, contra Bertramum Presbyterum, qui cepit inter primos in dubium revocare, utrum sit idem in Eucharistia Corpus, quod natum de Virgine fuit. Simeon Metaphrastes Sanctorum vitas scripsit, in quibus, ut admonet Cardinalis Bellarminus, multa de suo addidit ingenio, aut saltem ex apocryphis, quæ præcesserant, relationibus mirabilia & incredibilia. Photius pseudoepiscopus Constantinopolitanus magni vir ingenii, sed majoris nequitiz, scripsit Nomocanonem, qui extat cum Scholiis Balsamonis, & præclarum opus, quod nomine Bibliothecæ inscripsit. Nicetas David egregie Ignatii Episcopi Constantinopolitani vitam conscripsit admirabilem, simulque vitia & perditissimam Photii malitiam, qui sanctum Ignatium vitissime vexavit. Anastasius Bibliothecarius & Abbas Romanus, Græco Latineque doctus, vitas Romanorum Pontificum a sancto Petro usque ad Nicolaum primum delineavit; Nicenam, quæ septima est, Synodum Latine transulit; Latine vero Concilium octavum generale, cui ipse interfuit, edidit. Hincmarus Rhemenfis Episcopus paræneticam scripsit Epistolam ad Carolum Crasum, etiamque de bono Regimine ad filios Ludovici junioris Imperatoris, vitam quoque sancti Remigii Rhemenfis Episcopi, Opus præterea quinquaginta quinque capitulorum ad Hincmarum Laudunensem. Joannes Diaconus libros quatuor de vita sancti Gregorii Papæ primi accuratissime elucubravit, & Joanni Papæ octavo dedicavit. Aimoinus Monachus historiam de gestis Francorum edidit, exorsus a primo Rege Faramundo, quam usque ad obitum Ludovici Pii Imperatoris prosequitur. Ado Viennensis Episcopus de sex ætibus mundi Chronicam exorsus est ab Orbe condito, definitque ad annum Domini 879. Huic Viennensi tribuitur ab aliquibus Martyrologium, quod alii Adoni Trevirensi adscribunt. Remigius Antiodorensis Monachus Commentaria in Psalmos scripsit, & in duodecim Prophetas, & volumen de Divinis Officiis. Hunc Fulco Rhemenfis Episcopus, qui anno 890. sedebat, Remos excitavit ad scholas instaurandas: ut fidem facit in ejus vita Frodoardus.

SELECTA REGUM FRANCIE.

Præsertim vero Caroli Magni & Ludovici Pii Capitularia.

1. **C**um sit exploratum ex Christianissimorum veterum Franciæ Regum, præcipue autem Caroli Magni, & Ludovici Pii Capitularibus, permagnam ad Ecclesie Dei regimen hauriri posse utilitatem, in primis vero duos illos prænomatos non modo studio Religionis præcelluisse, nihilque ad ordinem & disciplinam Ecclesiasticam pertineens sancivisse, nisi ex supremæ Sedis & Episcoporum Regni approbatione & consilio; proposui præcipua ex eis seligere, quasi flores vernantes & coruscantes gemmas, quibus Ecclesie Sponsæ Christi corona rutillet ac eximie decoretur. Usus vero sum exactissima omnium editione, quæ studio & diligentia Stephani Balusii egregie de Ecclesia & omnibus studiosis meriti prodiit.

2. In primis capitulum occurrit observatu dignissimum Dagoberti Regis, circa viduarum successiones & fratrum: *Vidua* (inquit) *si post mortem mariti in viduitate permanent, æqualem inter filios suos, id est, qualem unus ex filiis, usufructuariam habeant portionem, & usque ad tempus extremam vitæ suæ usufructuario jure possideant. Quod si mater ad alias nuptias forte transferit, eadem die usufructuariam portionem, quam de bonis mariti fuerat*

fueraſ conſequuta, ſiſi inter reliquas res paternas, qui ex eo nati ſunt conjugio, vendicabunt. Et ibidem: Ut fratres hereditatem patris aequaliter dividant: ut quamvis multas mulieres habuiſſet, & tota libera fuiſſent de genealogia ſua, quamvis non aequaliter diviſes, unusquiſque hereditatem matris ſua poſſideat. Res autem paternas aequaliter dividant.

Ex Libro I. Capitularium Caroli Magni,
& Ludovici Pii.

3. CAP. I. Sunt aliqui, qui culpis exigentibus ab Episcopo proprio excommunicantur, & ab aliis Ecclesiasticis vel laicis preſumptuoſe in communionem recipiuntur, quod omnino ſanctum Nicænum ſimul & Chalcedonenſe, necnon Antiochenſe & Sardicenſe fieri prohibent. Hactenus verba Capitularis.

Optandum eſſet, ut hæ præſcæ Conſtitutiones uſu nunc vigerent: aut ut Concilium Lugdunenſe ſub Innocentio quarto, cujus conſtitutio habetur in c. venerabilem, de ſent. excomm. in 6. decernens in cauſis appellationum a ſententia excommunicationis abſolutionem ad cautelam, dilucide ſuam mentem expreſſiſſet, veline hanc abſolutionem provisionalem ſuſpendere omnes omnino excommunicationis effectus, perinde ac ſi nulla præceſſiſſet cenſura; adeo, ſi Presbyter a ſuo Episcopo excommunicatus, poſſit interea libere & palam, re nondum comperta, Miſſam celebrare; an vero illa cenſura relaxatio ad hoc unum valeat ex mente Concilii, ut appellans vocem habeat ſtandi in judicio. Alioqui enim, ut ait c. non, per tuas litteras, ſentent. excommunic. non auditur appellans, volens probare ſe injuſte fuiſſe excommunicatum, niſi ad cautelam prius abſolvatur. Sicut ſi oſtendat errorem intolerabilem, ob quem ſententia ipſo jure nulla ſit. Ideoque cap. ad præſentiam noſtram, de appellat. Alexander Papa III. declarat, Presbyterum, qui poſtquam a ſententia Archiepiscopi ad Papam appellaverat, fueratque poſt appellationem excommunicatus, ideoque nulla prorsus erat excommunicatio, nullam incurriſſe irregularitatem aut poenam. Sed ſi non arguatur excommunicationis ulla nullitas; ſed tantum præſentatur ab appellante fuiſſe injuſte latam, Lugdunenſe Concilium nihil decernit, utrum ante ſuperioris judicis ſententiam definitivam, & cauſæ cognitionem, abſolutio ad cautelam præmiſſa limitetur ad aliquem miuorem effectum, ut eſt jus & potestas ſtandi in judicio, ſuæque cauſæ patrocinandi, aut etiam in cunctis exterioribus communicandi; an vero Divina etiam palam percipiendi, & Sacrum celebrandi. Videmus enim nonnunquam proceres & indiſciplinatos clericos, & Sacerdotes; quorum ſcelera & ſcandalofa actus proprium Episcopum ad ferendam cenſuram, eamque juſtam compulerunt, ita poſt debitam excommunicationem in vim provisionalis ad cautelam abſolutionis, re nondum judicata ſeu definita, propriis inſultare Prælatiſ, & Divina quaſi per ſacrilegium & deſpectum publice ac præſidenter celebrare. Quod ſane prioribus illis deſectioris diſciplinæ ſæculis grandem inſuſciſſet horrorem. Neque prorsus vident, qua ratione hoc poſſit cum inconcuſſis tametiſ poſterioribus regulis juris accommodari. Per appellationem ſcilicet non ſuſpeditur excommunicationis ſententia, ſed tantum devolvitur judicium illius, ad ſuperiorem, c. ad reprimendam, de offic. jud. ordin. & iſtud aliud juris axioma: Potest iudex, qui ſententiam tulit excommunicationis, eum qui appellavit, denunciare, ne quiſquam cum illo communiceſ, dum pendet appellatio, ſimulque illum fruſtibus beneficii ſpoliare; c. paſtoralis, §. verum, de appellat. At hæc concidunt juri neceſſe eſt, ſi reut excommunicatus ante cauſæ cognitionem, & antequam diſrupta ſit lis appellationis, in integrum reſtituatur perinde ac ſi nulla culpa, nullique cenſura præceſſiſſet. Hæc tam præpropere judicis appellationis indulgentia diſciplinam enervat Eccleſiaſticam, fovet Clericorum proterviam, & eſt Prælato, qui ſententiam tulit, injurioſa, ut admonet cap. cum ab Eccleſiarum Prælatiſ, de officio jud. ordinat.

CAP. III. Item in eodem habetur Concilio Nicæno, necnon & Antiocheno, ſimul & in Chalcedonenſi, ut fugitivi clerici peregrini a nullo recipiantur nec ordinentur ſine commendatiſſiſ litteriſ, & ſui Episcopi vel Abbatiiſ licentiâ.

CAP. IV. Item in eodem Synodo interdicitur eſt Presbyteriſ, & Diaconibuiſ, & omnibuiſ qui in Clero ſunt, mulierem habere in domo ſua propter ſuſpicionem, niſi matrem, aut ſororem, aut alias perſonas, quaſ ſuſpicionem effugiunt.

CAP. XIII. Renovatur ſanctio Nicæna, & Chalcedonenſiſ, & Apoſtolorum canon, ut provinciales Episcopi

cum ſuo Metropolitanis bis in anno propter cauſas & Eccleſie diſciplinam Concilia celebrent.

CAP. XIV. In Concilio Laodiceenſi nec non & Africano præcipitur, ut Monachi & clerici tabernas non ingrediantur edendi & bibendi cauſa.

CAP. XVI. Reprobat nomina dierum Angelorum quam Michaeliſ, Gabrielis, & Raphaelis.

CAP. XIX. Item in Concilio Chalcedonenſi, quod non oporteat Episcopum, aut quemlibet ex Clero per pecunias ordinari: qui utique deponendi ſunt: & qui ordinatur, nec non qui mediator eſt inter eos. Item de eadem re in canonibus Apoſtolorum: ſi quis Episcopus, vel Presbyter, aut Diaconus, per pecunias hanc obtinuerit dignitatem, deſiciatur, & ipſe ordinator ejus, & communionis abſcindatur.

CAP. XXIV. In eodem Chalcedonenſi Concilio, necnon in Sardiceniſi, ut nec Episcopus nec Clerici tranſmigrant de civitate in civitatem.

CAP. XXVI. Item in eodem Concilio, ut nullus abſolute ordinetur: & ſine promociatione ſtabilitatiſ loci, ad quem ordinatur.

CAP. XXXVIII. Ut nemini liceat alium cogere ad bibendum.

CAP. XXXIX. Ut mercatus die Dominico in nullo loco habeatur.

CAP. XL. Item in Concilio Africano; ut non liceat Episcopo principalem Cathedralam ſua Parochia negligere, & aliam Eccleſiam in ſua Diocēſi magis frequentare. Habetur in Concilio Carthagenenſi V. can. 5.

CAP. LXXIV. Monachi ut cantum Romanum pleniter & ordinabiliter per Nocturnale vel Graduale Officium peragant, ſecundum quod genitor noſter Pipinus Rex deſeravit ut fieret, quando Gallicanum cantum tulit ob unanimiſſimam Apoſtolicæ Sedis, & Sanctæ Dei pacificam concordiam.

CAP. CLXVII. Ut nullus Presbyter alterius Parochiam, niſi in itinere fuerit, vel placitum ibi habuerit, ad Miſſam recipiat.

Ita ſancitur Concilii Nannetenſiſ can. 2. & citat Gratianus c. nullus Presbyter, 9. q. 2.

CAP. CLI. Ut unusquiſque Presbyter rei, quaſ poſt diem conſecrationis acquiſerit, propria Eccleſia relinquat.

Allegat canonem iſtum Regino lib. 1. c. 218. & Burchardus lib. 3. cap. 12.

Ex Libro II. Capitularium.

CAP. XLVI. Ut parentes filios ſuos, & patini eos, quos de lavacri fonte ſuſcipiunt, & erudire ſummopere ſtudeant: illi quia eos genuerunt, & eis a Domino dati ſunt: iſti vero quia pro eis fidejuſſores exiſtunt. Concilium Arelatenſe VI. canon. 19. Regino lib. 1. cap. 274.

Ex Libro IV. Capitularium.

CAP. XXXIII. De falſa moneta jubemus, ut qui eam percuffiſſe comprobatus fuerit, manus ei amputetur. Et qui in hoc conſentiſ, ſi liber eſt, ſexaginta ſolidos componat; ſi ſervus eſt, ſexaginta ictus accipiat.

Allegat Ivo p. 16. cap. 278. Vide inferius canon. 15. Concilii I. generalis Lateranenſiſ ſub Calliſto ſecundo.

Ex Libro V. Capitularium.

CAP. VI. Si quis baptizatus eſt a Presbytero non baptizato, & ſanctæ Trinitatiſ in Baptiſmo invocata ſit, baptizatus eſt, ſicut Sergius Papa dixit. Impoſitione vero manus indiget. Profertur ab Ivone p. 1. can. 175.

Gravis quidem & veteribus Eccleſie Patribuiſ indeciliſ quaſtio fuit, utrum valeat baptiſmus ab eo collatus, qui nunquam baptizatus fuerit? Concilium Eliberitanum can. 38. definit, per laicos conſerti baptiſmum, modo fuerint ipſimet baptizati. Auguſtinus lib. 3. contra epiſt. Parmeniani cap. 13. ſic ait: Et hoc quidem alia quaſtio eſt, utrum & ab iſiſ, qui nunquam fuerunt Chriſtiani, poſſit baptiſmus dari? Nec aliquid inde temere affirmandum eſt ſine auctoritate tanti Concilii, quantum tanta rei ſufficit. De iſiſ vero qui ab Eccleſia unitate ſeparati ſunt, nulla jam quaſtio eſt, quin & debeant & dare poſſint. Idem etiam eundem movet quaſtionem l. 7. de baptiſmo contra Donatiſt. cap. 53. Quo tamen loco magis eo propendere oſtendit, ut ratus ſit ejuſmodi baptiſmus. Citatur ex Iſidoro capit. Romanus Pontifex, de conſecr. diſt. 4. Spiritum Dei gratiam ſubmiſtrare baptiſmoiſ, licet paganus ſit qui baptizat. Quod idem habetur quoque

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Ista quoque sunt illdem verbis statuta ex Concilio Parisiensi VI. sub Ludovico Pio can. 8. & 9.

CAP. CCCLXXXIX. *Ne decennii, neque vicennii, neque triginta annorum præscriptio valigiosis domibus opponatur; sed sola quadraginta annorum curricula: & non solum in ceteris rebus, sed etiam in legatis hereditatibus.*

Hæc pariter habet Julianus Antecessor Novella 131. can. 6. & Grat. 16. q. 5. c. neque decennii.

CAP. CCCXC. *Sancitum est, ut nullus Episcopum, vel Sacerdotem, vel Clericum apud iudices publicas accusare præsumat; sed apud Episcopos.*

Habetur similiter apud Julianum Antecessorem Novella 131. cap. 10.

Ex Libro VI. Capitularium.

CAP. XXVI. *Qui machatus fuerit cum uxore alterius, & adulterium fecerit cum conjugè proximi sui, morte moriatur, & machus & adultera. Hoc idem constitutum fuerat Levit. 20. v. 10.*

CAP. CLXXXVI. *Doceant Presbyteri populum legitimæ Quatuor Temporum jejunia observare: hoc est, mense Martio, Julio, Septembri, & Decembri, quando sancti Ordines juxta sancta Canonum distribuuntur.*

6. CAP. CLXXXVII. *Iterum admonent Sacerdotes, ut jejunia tria legitima agantur in anno. Id est quadraginta dies ante Nativitatem Domini, & quadraginta dies ante Pascha, & post Pentecosten quadraginta dies. Quamquam enim nonnulla ex his canonica priventur auctoritate; nobis tamen simul omnibus propter consuetudinem plebis parentum nostrorum mores, hoc observare, ut superius est comprehensum, convenit. Et licet omnibus diebus orare & abstinere conveniat; his tamen temporibus amplius jejuniis & penitentia servire oportet. Præter autem legitima hæc tempora jejuniorum, omnis sexta feria propter Passionem Domini jejunetur, sed & Sabbati dies a plerisque, propter quod jacuit in eo Dominus in sepulchro, jejuniis consecratus habetur.*

Hæcenus istud Capitulum; sed & ipse Carolus Magnus inter Capitula Saxonica sic edicit cap. 4. *Si quis sanctum Quadragesimale jejunium pro despectu Christianitatis contempserit, & carnem comederit; morte moriatur. Sed tamen consideretur a Sacerdote, ne forte causa necessitatis hoc cuiuslibet proveniat, ut carnem comedat. Et vero sanctionem prædictam de tribus integris in anno Quadragesimis nusquam legitur nisi apud Montanistas. Sed huic Gallicanæ atque orthodoxæ legi præverat pia multorum Catholicorum consuetudo.*

CAP. CCCIII. *Constantinus Imperator de accusationibus Episcoporum ait: Hæc quidem accusationes tempus habent proprium, id est, diem magni iudicii, iudicem verum, qui tunc futurus est iudicare omnes. Mibi ergo homini constituto de huiusmodi rebus auditorium habere non licet, Sacerdotum scilicet accusantium & accusatorum simul, quos minime convenit tales debere monstrari, qui iudicentur ab aliis. Imperator quoque Valentinianus de Episcoporum causis ait: Supra nos est in vestrum negotium; & ideo vos de vestris causis inter vos agite, quia supra nos estis.*

Ex Libro VII. Capitularium.

7. CAP. XLIX. *Nulli Sacerdoti liceat Canones ignorare.*

Idem decernit Papa Celestinus I. epist. 3. ad Episcopos Apuliz iisdemque verbis & hoc addens: *Nec quidquam facere, quod Patrum possit regulis obviare.* Refertur c. nulli Sacerdotum, dist. 38. Eadem statuuntur Aurelianensis Concilii III. can. ult. & Aurelianensis IV. anni 541. can. 6.

8. CAP. LXXI. *Ne non vocati Episcopi extra suam Diocesim accedant propter ordinationes faciendas, vel propter alias dispensationes Ecclesiasticas.*

Idem sanciverat Concilium Constantinopolitanum I. can. 3. quod refertur c. non invitat cap. 9. q. 2. Item Concilium Antiochenum canon. 21. & Araucanum I. canon. 8. prohibens absolute ullum alienum Clericum ordinari, aut proprium Clericum in aliena Diocesi, nisi accedente consensu Episcopi, ad quem pertinet vel Clericus, vel Ecclesia. Item Sardicense can. 19. & Carthagenense III. canone 20. & 21. & Tridentinum

sess. 6. cap. 5. & sess. 23. cap. 8. & 9. canon. 34. quo deponi jubentur Episcopi, qui sic intra fines alienos ordinaverunt, & simul Clerici sic ordinati.

CAP. LXXVII. *Non oportet Sacerdotem vel Clericum sine iussione sui Pontificis proficisci.*

Idem statuitur in Synodo Laodicensi can. 42. aliisque innumeris Synodis.

CAP. CXII. Tertie additionis ad præfatos septem libros hæc edicit Carolus Magnus: *Voluimus atque precipimus, sicut Synodali atque canonica auctoritate a Pastoribus sancta Ecclesia sapissime admoniti sumus, ut Canonici Clerici, qui in civitatibus vel in Monasteriis degunt, qui beneficia habent unde vultum & vestitum habere possunt, hoc juxta Apostolum contenti sint: & stipendia fratrum, unde pauperiores, & hi qui assidue in prædictis locis Domino famulantur & excubant, atque assidue Divinum implent officium, alendi sunt, nequaquam assumant, nisi in suis usibus convertant. Scimus enim, quia absque periculo ac dispendio animarum suarum hoc indolens facere possunt. Si quis hæc statuta contempserit, utrisque careat, id est, & beneficio & præbenda: atque si gradibus fruatur Ecclesiasticis, ipsis privetur.*

Ex Capitulo isto liquet, non solum in Ecclesiis, quæ sæculares vocantur, verum etiam in Monasteriis distinctos jam tunc extitisse beneficiarios a præbendatis. Beneficiarios quippe fuisse Officiales amplioris præ ceteris dignitatis & gradus, quibus villæ ac prædia titulo beneficii ac officii sic erant affecta, ut ex eorum cultura proventus ad vitam commodius transigendam perciperent: adeo ut nihil ipsis opus esset a communibus Monasterii proventibus quidquam decerpere, quibus ceteri fratres choro addicti, aut Ecclesiæ, vel Monasterio, quotidiano labore famulantes alebantur, tum ex mensa communi, tum ex modicis, quæ ipsis attribuebantur, stipendiis. Hæc vero ex communitate ad victum & amicum collata stipendia dicebantur Præbendæ, atque etiam (ut in præcis quibusdam chartis ac instrumentis scriptum legimus) *Proventus*. Eodem refertur quod proxime sequitur Capitulum CXIII. *Quod habet Ecclesia, vel Monasterium, cum omnibus nihil habentibus commune habet; nec aliquid inde eis, qui sibi de suo sufficiunt, convenit erogare, quando nihil sit habentibus dare, quam perdere.* His Canonibus reprimitur Clericorum & Monachorum beneficiariorum avaritia, qui tum copiosis proventibus instructi essent, his non contenti, de subsidiis etiam tenuioribus ad victum eorum, qui omne laborum & ministeriorum pondus sustinebant, aliquid demere, sibi que asserere præsumebant ad proventuorum seu præbendatorum diminutionem, quibus tenuiores parcius alebantur. Hæc scite observat Baluzius.

9. CAP. CXXIII. *Servis Dei per omnia omnibus armaturam portare, vel pugnare, aut in exercitiis & in hostem pergere omnino prohibemus: nisi illis qui propter divinum ministerium ad hoc electi sunt.*

Profertur apud Burchardum lib. 1. cap. 11. & Ivonem p. 9. c. 332. Vide superius capitulare 79. lib. 5. Extat Basilii Magni canon: *Qui hostem occidit, licet pietatis propugnator; triennio non communice.* Refert Cedrenus, cum Nicephorus Imperator instaret, ut quisquis in bello patriæ Imperiique defensione mortem oppetivisset, pro martyre indiscriminatim ab Ecclesia coleretur, obstitisse Episcopos isto Basilii canone subnixos, qui etiam ab Armenopulo allegatur. Leo quidem Papa tertius, ut scribit Eghinartus in vita & gestis Caroli Magni, Francicum exercitum sic est adhortatus: *Omnis timore ac terrore deposito contra inimicos sanctæ fidei, & adversarios omnium religionum agere viriliter frudere. Novit enim Omnipotens, si quilibet vestrum morietur: quod pro veritate fidei, & salvatione patriæ, ac defensione Christianorum mortuus est: & ideo ab eo premium caeleste consequatur.* Et id quidem verum est, si sit defæcata intentio, nec aliud quidquam obstat. Certe quod attinet ad irregularitatem homicidii, aperte declarat Honorius Pontifex III. c. petitio tua, de homicidio, eam incurri etiam in bello aut conflictu contra infideles, etiam ab eo qui incertus est, & prudenter dubitat, utrum quemquam illocum peremerit. Quod idem commoverat Zacharias Papa, cujus auctoritate testimonium ad proxime sequens capitulum, quo eadem urgetur prohibitio.

10. CAP. CXXIV.

16. CAP. CXXIV. *Ut Sacerdotes neque Christianorum, neque Paganorum sanguinem fundant,*

Citatur ab Ivone p. 10. cap. 45. Præter ea que superiori canone allegavi, huc pariter spectat epistola Zachariz Papæ ad Francos, his verbis expositulans: *Flabii- stis peccatis faciantibus nunc usque falsos & erroneos Sacerdotes: Unde & pagana gentes cuncta vobis pugnantibus prevalebant, quia non erat differentia inter laicos, & Sacerdotes, quibus pugnare licitum non est. Qualis enim victoria datur, ubi Sacerdotes una hora Domineca pertrahant mysteria, & Christianis Dominicum porrigant Corpus pro animarum suarum redemptione: & postea Christianas, quibus hoc ministrare debuerant, aut Paganas, quibus predicare debuerant Christum; propriis sacrilegisque manibus necant!* Hactenus Pontifex Zacharias.

11. CAP. CLXVII. *Ut unusquisque Presbyter singulos annos Episcopo suo rationem sui ministerii reddat, tam de fide Catholica, quam de Baptismo, atque de omni ordine ministerii sui.*

Citatur apud Burchardum lib. 2. cap. 159. & Ivonem p. 6. cap. 246, de subjectione Presbyterorum erga Episcopos, & ut eisdem rationem ministerii reddant tempore Quadragesimæ, decernitur pariter hoc eodem lib. 7. cap. 130.

CONCILIIUM ARELATENSE VI.

Christi Anno 813.

1. **S**TUDIO succensus Carolus Magnus constabiliendæ per omnem suam ditionem Ecclesiasticæ disciplinæ, quo eodemque anno Christi 813. quinque indixit diversis locis Episcoporum Concilia, ut refert Eghinartus in Chronico Regni ejus anno 45. Pontificatus vero Leonis tertii 18. scilicet Arelate, Moguntiz, Rheimis, Turonibus, & Cabilone. Arelatensi Concilio præsedidit Joannes Arelatensis Archiepiscopus, eique proximus affedit Nibridius Archiepiscopus Narbonensis, intra S. Stephani Proto-martyris Ecclesiam. Solitis igitur præmissis ad Deum precibus, exaratum est in primis Christianæ fidei Symbolum, quod inter alia Spiritum sanctum a Patre Filioque procedere profiteretur.

2. Can. III. *Ignorantia mater est cunctorum errorum, & maxime in Sacerdotibus Dei vitanda est, qui docendi officium in populis susceperunt. Sacerdotes enim sanctas Scripturas legere admonet Paulus Apostolus, dicens ad Timotheum: Attende lectioni, exhortationi, & doctrina. Sciatis igitur Sacerdotes Scripturas sanctas, & Canones, ut omne opus eorum in predicatione & doctrina consistat; atque adificent cunctos tam fidei scientia, quam operum disciplina. His accedunt reliquæ Scripturæ, Osee 4. Conticuit populus meus, eo quod non habueris scientiam. Et quia tu scientiam repulisti, repellam te ne Sacerdotio fungaris mihi. Et Malachie 2. Labia Sacerdotis custodiens scientiam, & legem de ore ejus requirunt, quia Angelus Domini exercituum est.*

Canon hic Arelatensis desumptus est iisdem verbis ex Toletano Concilio quarto cap. 25. estque in Decreto insertus, c. ignorantia, dist. 38. De necessaria canonum peritia sic habet Celestini I. epistola ad Calabrias & Apulias Episcopos: *Nulli Sacerdotum suas liceat Canones ignorare, nec quidquam facere quod Patrum possit regulis obviare.* Citatur c. nulli Sacerdotum, dist. 38. Concilium vero Aurelianense tertium can. 33. ita sciscit: *Canones suos nec ignorare quemquam, nec dissimulare, id est prescribere permittitur.* Aurelianense deinde quartum can. 6. *Parochiani clerici a Pontificibus necessaria sibi statuta canonum legenda percipiant, ne se ipsi vel populi, qua pro salute eorum decreta sunt, excusent postmodum ignorasse.* Possivius in Augustini vita cap. 8. Augustinus sæpe, (inquit) ut Concilium constitueretur Episcoporum ab ordinariis debere ordinandis vel ordinatis omnium statuta Sacerdotum in notitiam deferri. Ipseque Augustinus epistol. 110. & a se, & a Valerio simul in sui ordinatione Episcopali violatum ignoranter fuisse Nicænum canonem, ultro fatetur. Idem quoque in Concilio Carthaginensi sexto Sardicensem generalem Synodum, cui Gratus Carthaginensis Episcopus cum multis aliis Africanis interfuerat, profus nescivit, in qua Ecclesia de Ariana hæresi triumphum habuerat; cum tamen Sardi-

cense Concilium nihil aliud fuisse velis Augustinus i quam Ariarum conventiculum. Adeo humanitatem quantumvis studiosam & erudiam superexcedit rerum omnium etiam Ecclesiasticarum cognitio.

3. Can. IV. *Providendum necesse est unicuique Episcopo, qualiter Canonici vivere debeant, necnon & Monachi, ut secundum ordinem canonicum vel regularem vivere studeant: & ut ait Apostolus, unusquisque in qua vocatione vocatus est, in ea permaneat.*

Hic locus & occasio suboritur jura tum Divina tum Ecclesiastica congerendi, quibus potiri Episcopi debent in proprias Ecclesias & Clerum. Jus Divinum suppeditant sacre litteræ Act. 20. *Ascendite vobis & universe gregi, in quo vos Spiritus sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei, quam acquisistis sanguine suo.* Et ad Tit. 1. *Hujus gratia reliqui te Crete, ut ea que desunt, corrigas, & constituas per civitates Presbyteros, sicut ego disposui tibi.* Præterea idem Apostolus 1. ad Timoth. 5. *Adversus Presbyterum accusationem noli recipere nisi sub duobus vel tribus. Peccantes coram omnibus argue, ut ceteri timorem habeant,* Sanctus Ignatius Apostolorum cœvus & propago, nihil adeo frequenter urget, quam ut Presbyteri, Diaconi, ceterique Clerici & laici suis obtemperent Episcopis, in scriptis ad Polycarpum, ad Magnesianos, ad Tralhanos, ad Philadelphienles litteris. Additque scribens ad Smyrnenes, non licere in Ecclesia quidquam agere citra Episcopi veniam, Item Apostolorum canon. 40. *Præcipimus, ut Episcopus res Ecclesie in potestate habeat. Nam si pretiosa hominum anima ejus fidei committenda sunt, multo utique magis oportuerit & de pecuniis mandatum dare, ut illius arbitratu dispensentur. Neque non cum timore Dei summaque sollicitudine per Presbyteros ac Diaconos erogentur in pauperes. Percipiat autem & ipse, si modo indiget, quantum ad necessarios suos & hospitio exceptorem fratrum usus opus habet.* Idem pariter statuitur Antiocheni Concilii can. 25. S. Cyprianus epist. 34. Clero suo populoque mandat, ut ordinatis a se lectoribus Celerino & Numidico parem cum Presbyteris portionem erogent. *Ceterum (ait) Presbyterii honorem designasse nos illis jam sciat, ut sportulis iisdem cum Presbyteris honorentur, & divisiones mensuratas æquatis quantitatibus partiantur.* Quam epistolam Cyprianus tempore suæ in persecutione fugæ scripsit. Concilia Nicænum I. can. 9. & Antiochenum can. 5. & Sardicense can. 13. quoscunque Clericos censuræ judicioque propriorum Episcoporum subjecerunt, ut ab his excommunicari, si commo- riti fuerint, valeant, eorumque censuris ligati permanent in omnibus, ad quoscunque perrexerint, aliorum Episcoporum diocesibus. Antiochenus can. 3. omnibus prohibet Clericis peregre proficisci absque suorum Antistitum litteris, a quibus alioqui sint depositione plottendi. Canones Apostolorum 15. 16. & 32. & Synodus Sardicensis can. 16. 18. 19. vetant Presbyteram, vel Diaconum, vel Subdiaconum alterius Diocesis suscipi absque proprii Episcopi commendatitiis litteris, aut Clericum sine dimissoriis ordinari. Eadem prohibitiones iterantur in Concilio Carthaginensi primo sub Julio Papa can. 5. & in Agathensi can. 38. & 52. Chalcedonen- sis autem Synodi can. 4. Monachis quibuscunque incedit Monasteria vel oratoria injussu Episcoporum erigere, jubetque his esse subditos: quod idem decernitur canone Agathensi 68. & a Justiniano in authen. de Eccl. tit. 5. 1. & in authen. ut nullus fabricet domos Oratorii præter volun. Episc. 5. 1. Concilium synodice Aurelianense tertium citatum c. nemo Ecclesiam, de consecr. dist. 1. hoc idem disponit, & c. auctoritate, de priv. in 6. etiam in exemptis quibuslibet. Eadem sancit Concilium Trid. sess. 23. cap. 3. de Regul.

4. De infumendis autem & applicandis Ecclesiarum oblationibus Nationale Concilium Aurelianense tertium anni 540. sic statuit can. 5. *Si que oblationes in quibuslibet rebus atque corporibus collata fuerint Basilicis in civitatibus constitutis; ad potestatem Episcopi redigantur, & in ejus sit arbitrio, quid ad reparandam Basilicam, aut observandam ibi substantiam deputetur. De facultatibus vero Parochiarum vel Basilicarum in pagis civitatum constitutis, singulorum locorum consuetudo servetur.*

5. Quod vero ad personarum attinet correctionem, ejusdem Concilii can. 10. sic cavetur: *Si qui Clerici ministeria suscepta quacunque occasione agere sicut & reliqui detrahant, & excusationem de patrocinio quorumcumque, ne officium implant, præstant, ac Sacerdotes suos (de Episcopis loquitur) sub hujusmodi causa affirmant per inobedientiam contumaces, inter reliquos canonicos, ne hac licentia alii videntur, nullatenus habeantur: neque ex rebus Ecclesiasticis cum Canonicis stipendia aut emera percipiant.* Et Concilium generale Lateranense sub Callisto secundo, anno habitum 1122. sic constituit

cap. 4. Secundum Apostolorum Canones, omnium Ecclesiasticorum negotiorum curam Episcopus habeat: & ea velut Deo contemplante dispenset. Et cap. 7. Nullus (inquit) Archidiaconus, vel Archipresbyter, aut Propositus, aut Decanus animarum curam vel prebendas Ecclesia sine iudicio vel consensu Episcopi alicui tribuat: immo sanctis Canonibus constitutum est, cura & rerum Ecclesiasticarum dispensatio in Episcopi iudicio & potestate permaneat. Si quis vero contra hæc facere, aut potestatem ad Episcopum pertinentem sibi vindicare presumpserit, ab Ecclesia liminibus arceatur. Gregorius Magnus allegatus in c. si quis, de major. & obed. jam ante sic statuerat: Si quis venerit contra decretum Episcopi, ab Ecclesia ejiciatur. Huc spectat memorabilis illa Caroli IX. in Comitibus Aurelianensibus constitutio, art. 11. Sancimus cunctos Canonicos & Capitula, tam secularia quam regularia Ecclesiarum, tam Cathedralium quam Collegiarum, subiecta esse Episcopo diocesano; nec ulli posse uti privilegio ad evitandam visitationem, aut criminum poenam. Ipsique ejusdemque Caroli mandata suis ad Concilium Tridentinum Legatis hæc exprimitur artic. 26. Restituantur Episcopis intra omnem Ecclesiasticam diocesim Ecclesiastica jurisdictiones, & tollantur omnes exemptiones. Ipsum vero Tridentinum Concilium sess. 6. cap. 4. de reform. confirmat his verbis: Capitula Cathedralium, & aliarum majorum; illorumque persona nullis exemptionibus, consuetudinibus, sententiis, juramentis, concordis, que tantum suos obligant auctores, non etiam successores, tueri se possint quo minus a suis Episcopis, & aliis majoribus Prelatis, per seipso solos, vel illis quibus sibi videbitur adjunctis, juxta Canonicas sanctiones toties quoties opus fuerit visitari, corrigi, & emendari, auctoritate Apostolica possint & valeant. Vide quoque, si lubet, idem Concilium sess. ult. cap. 6. de reform. Statuit vero cap. cum non liceat, de prescript. Subditum non posse prescribere contra obedientiam & reverentiam Episcopi.

6. Ipse vero Fevretus tract. de abusu, lib. 3. cap. 3. §. 12. regulas generales prescribens, quibus secundum Gallicanam praxim discernantur legitimæ ab abusu appellationes ab illegitimis, hæc ita effatur: *La dixième de ces règles est, que l'exemption des Chapitres, & des Religieux de la jurisdiction des Ordinaires, donne lieu assez fréquemment aux appellations comme d'abus, comme estant le droit public de la jurisdiction des Ordinaires violé par ces exemptions accordées contre l'auctorité, puissance, & jurisdiction Diocesaine. L'on a raison de qualifier ces exemptions du nom de privilège, parce qu'elles derogent au droit commun, qui soumet aux Evêques les Chanoines, aussi bien que les Religieux.* (Et post pauca:) *Pourtant comme on a reconnu depuis, que ces prétendus privilèges & immunités trop facilement accordées aux Colleges des Chanoines n'apportoient aucune utilité à l'Eglise, au contraire, qu'elles fomentoient les divisions & procès sans fin entre les Chapitres exempts & les Evêques; les Cours Souveraines du Royaume ont tant qu'elles ont pu travaillé à maintenir les droits des Ordinaires contre les privilèges.* Auctor quoque Tractatus admodum docti de juribus, immunitatibus, & libertatibus Ecclesie Gallicanæ postquam multa protulit Senatusconsulta Regni, quibus supremæ Curie hujusmodi exemptiones Capitulorum & Canonicorum hierarchicum ordinem, & constabilitatem a Deo jurisdictionem Episcopalem invertentium convellere solent, his demum verbis concludit: *L'on restraint en France tant que l'on peut ces sortes d'exemptions, comme estant contre la liberté des Eglises.*

7. Hos demum exemptionum abusus prudenter advertit, & ad præcautionem sic admonet Concilium Tridentinum sess. 23. de reform. cap. 11. *Quoniam* (inquit) *privilegia & exemptiones, variis titulis plerumque conceduntur hodie, perturbationem in Episcoporum jurisdictione excitare, & exemplis occasionem laxioris vite præbere dignoscuntur.* Ideoque idem Concilium sess. 6. cap. 3. & 4. de reform. declarat, nullis exemptionibus Ordinarios præpediri, quo minus visitare, & criminalibus formis procedere possint adversus subditos clericos seculares, ubicunque delinquentes. Nulli vero præscriptione acquiri exemptionem adversus Ordinarium posse definitur c. cum non liceat, de prescript.

8. Can. VII. *Ut Monasteria puellarum non nisi probata vita & aetate provecta viri ad quascunque earum necessitates & ministraciones permittantur intrare; ad faciendas vero Missas qui ingressi fuerint, statim ex alto ministerio regredi festinabunt: alias autem nec Monachus, nec Clericus juvenis ad puellarum congregationem habeat accessum, nisi a paterna, aut germana necessitudine præbetur admittere.*

Moniales nullam habebant extra claustra Ecclesiam,

sed interius in quod conveniebant oratorium, ad Missæ assistendum & psallendum: sic etiam in Turonensi hoc eodem anno celebrato Concilio can. 29. *Presbyteris, Diaconibus, ceterisque clericis intra claustra Monasteriorum puellarum non sit concessum habitare. Neque enim insrent Monasteria, nisi tempore quo Missarum solemnia celebranda sunt, vel alia quolibet Ecclesiastica Officia peragenda; quibus peractis, statim egrediantur, nec ibi postea aliquam moram faciant. Similiter & aliis hominibus eadem Monasteria frequentare importune cupientibus omnis aditus præcludatur. Similiter Concilium Forojulianense anni 791. dum can. 13. providet, ne ullus clericus, aut etiam Archimandrita ad prædicandum Monialibus Dei verbum claustra illarum nisi de licentia Episcopi ingrediatur; satis arguit caruisse olim Ecclesiis externis Monasteria Sanctimonialium, in quibus, ut nunc sit, illis prædicaretur. Eadem habentur in Conciliis eodem ann. 813. sub eodem Carolo initis, Turonensi can. 29. & Cabilonensi secundo, can. 17. deinde sub Ludovico Pio in Aquisgranenti p. 2. can. 27.*

9. Can. VIII. *Ut non amplius suscipiantur Monasteria Canonicorum atque Monachorum, seu etiam puellarum, nisi quantum ratio permittit, ut in eodem Monasterio absque necessariarum rerum penuria degere possit.*

Eodem anno Moguntinensis can. 19. *Ut plures non mittantur in Monasteria canonicorum & Monachorum, aut etiam puellarum, quam suffferri possit.* Ejusdemque anni Rhemenis can. 27. *Ut in civitatibus & Monasteriis non major numerus servientium Deo mittatur, quam possibilitas eis ministrandi fuerit.* Turonensis ejus quoque anni canon. 31. *Ut in Monasteriis canonicorum, Monachorum; seu puellarum major hominum numerus non admittatur, quam facultas monasterii possit sufficere.* Idem statuit Concilium Tridentinum sess. 25. capit. 3. de Regulatib.

Can. XVII. *Ut unusquisque Episcopus semel in anno circumneat parochiam suam, noverisque sibi curam populorum & pauperum in protegendis ac defendendis impostam. Ideoque dum conspiciunt, iudices ac potentes pauperum oppressores existere, prius eos sacerdotali admonitione redarguant. Et si contempserint emendari, eorum insolentia Regis auribus insinuetur; ut quas sacerdotalis admonitio non flecisset ad justitiam, Regalis potestas ab improbitate coerceat.*

Huic similem iidem fere verbis canon. 31. edidit Concilium Toletanum quartum, anno 633.

Can. XVIII. *Ut Presbyteri sub sigillo custodiant chrisma, & nulli sub prætextu medicina vel cujuslibet rei donare presumant: Genus enim Sacramenti est, & non ab aliis nisi a Sacerdotibus consingi debet. Quod si fecerint, honore priventur.*

Can. XIX. *Ut parentes filias suas & patrini eos, qui de fonte lavacri suscipiunt, erudire summo opere studeant. Illi, quia eos genuerunt, & eis a Domino dati sunt; isti, quia pro eis fidejussores existunt.*

Quænam docendi sint Catechumeni, tradit sigillatim Clemens Papa & Martyr lib. 7. constit. Apost. cap. 40. Unum scilicet Deum in Trinitate personarum mundi creatorem, ejusque in cuncta creata providentiam, Incarnationem Filii Dei, passionem & mortem pro peccatoribus perpassam, resurrectionem, & ascensionem in caelum. Item Baptismi vim & necessitatem. His adducit Concilium Laodicenum can. 7. & Bracarense III. can. 1. Symbolum Apostolorum, ut poeti illud memoriter addiscant. Concilium etiam VI. (quod est tertium Constantinopolitanum) constituit, ut nullus adultus baptizetur, aut chrismetur, nisi Symbolum Apostolicum, & Orationem Dominicam memoria teneat: istamque rationem adjungit, quia in his duobus stat omne Fidei fundamentum. Observa tamen canonem istum adscriptum Concilio sexto, seu potius Quinisexto, nequaquam reperiri inter Canones Græcos, sed recenseri inter novem Latinos Canones, qui in pervetustis quibusdam manuscriptis inserti leguntur in Synodo Quinisexta, quos inter iste hic allegatus septimum tenet locum. Observa pariter Canonem istum XIX. hujus Concilii Arelatensis, iidem plane verbis repeti in Capitularibus Caroli Magni lib. 1. 46.

Can. XXII. *Ut placita publica & secularia neque in atriiis basilicarum, neque in ipsis basilicis fiant, dicenti Domino: Domus mea domus orationis vocabitur.*

Vide c. 1. de immunit. Eccl. & c. decet, eodem in 6. Et quod sequitur proxime Concil. Moguntinum cap. 40. 10. Can. XXV.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

erat tum motum celeritati, tum armorum tractationi. Habitus utique clericalis fuit semper a laicorum indumentis distinctus, ideoque *Religiosi habitus* nomine honestatus. Sic Constantius Presbyter in vita sancti Germani Antiodorensis Episcopi, de ejus tonsura & amictu clericali hæc scribit: *Ipse vero (scilicet Amator Antiodorensis Episcopus, qui Germano clericalem tonsuram & vestem clericalem indidit) glomerata secum turba clericorum atque nobilium injiciens manus, Germanum apprehendit & invocato nomine Domini cesariem ejus capiti detrahens, habitum religionis, rejectis secularibus ornamentis, cum promotionis honore induit.* Sidonius lib. 4. ep. 24. de Maximo loquens, ex Palatino facto Clerico, sic describit illum: *Adultum ab antiquo dissimilis incestu; habitus vero, & gradus, pudor, color, sermo religiosus fuit.* Pontificale Romanum in orat. 1. de Clerico faciendo, Clericalem vestem vocat habitum Religionis, & addit, clericum ignominiam habitus secularis deponere. Hoc igitur unum decernit noster hic Moguntinensis Canon, debere a Sacerdote etiam extra Ecclesie septa deferri stolam illam sacram, qua in sacris ministeriis utitur in suæ dignitatis insignem, quo a reliquis clericis similem cum illo deferentibus clericalem ac talarem vestem discriminetur; tum etiam quia plerumque ex inopinato contingit, ut ægrotis, aut subito vulneratis, aliterve de vita periclitantibus, tenetur absolutionis Sacramentum extra Ecclesiam impendere: cui similem ob causam jubet prima Synodus Arausiana can. 2. ne unquam Sacerdos, cui cura incumbit animarum, nimirum propter repentina & inopina vitæ discrimina, ut sit in promptu paratus ad opem ferendam, sine christum progrediatur.

Can. XLV. *Symbolum, quod est signaculum fidei, & Orationem Dominicam discere, semper admoncant Sacerdotes populum Christianum; volumusque ut disciplinam condignam habeant; qui hæc discere negligunt, sive in jejuniis, sive in alia castigatione emendentur. Propterea dignum est, ut filios suos donent ad scholam, sive ad Monasteria, sive foras Presbyteris, ut fidem Catholicam recte discant, & Orationem Dominicam; ut domi alios edocere valeant; & qui aliter non poterit, in sua lingua hoc discat.*

Can. XLVII. *Deinde precipimus, ut unusquisque compater, vel proximi: spirituales filios suos Catholicos instruant.*

Can. LIV. *Contradicimus quoque, ut in quarta generatione nullus amplius conjugio copuletur: ubi autem post interdictum factum inventum fuerit, separetur.*

Anteriores quidam canones ulterius cognationis & affinitatis graduum impedimenta extenderant, ex quibus haud satis perspectis innumeræ nascebantur incestus conjunctiones. Liqueat vero ex Sancti Papæ Gregorii epistola ad Felicem Messanz Episcopum, & ex testimonio Ildori Hispalensis, atque rescripto Alexandri secundi, graduum prohibitionem quoad conjugia usque ad septimum generationum gradum fuisse protensam. Vide congesta illa testimonia in Decreto Gratiani, causa 35. q. 5. Gregorius porro epist. ad Felicem Messanz Episcopum, quæ est 31. lib. 12. insistit quidem prohibitioni septem graduum, ne intra numerum illum matrimonium inire liceat. Ibidem tamen præoccupat objectionem, quæ sibi moveri posset ex eo, quod in suis ad Augustinum responsionibus permittenda esse velit connubia in quarto gradu; sed excusat ita se dispensasse cum solis Angliis ad breve tempus, ne intemptiva severitate a Christiana fide, quam recens suscepit gens illa, deterreatur. Sed Lateranense sub Innocentio tertio Concilium, & Tridentinum prohibitionem ad quartum gradum conformiter huic Moguntino decreto restrinxerunt.

6. Can. LV. *Nullus igitur proprium filium vel filiam de fonte Baptismatis suscipiat, nec filiolam, nec commatrem ducas uxorem: nec illam, cujus filium aut filiam ad confirmationem duxerit; ubi autem factum fuerit, separentur.*

7. LVI. *Si quis uxorem viduam duxerit, & postea cum filiastra sua fornicatus fuerit; seu duabus sororibus nupserit; aut si qua duobus fratribus nupserit, seu cum patre & filio, tales copulationes anathematizari, & disjungi precipimus, nec unquam amplius conjugio copulari.*

Incestus hujusmodi supervenientes contracto jam matrimonio conjunctiones perplexam olim distinxerunt, atque etiam nunc distinent Ecclesiam; adeo ut nonnulli magnæ auctoritatis Patres, ut Basilius in epist. ad Amphelochium, dissolutionem recte contracti matrimonii conjugii innocenti permiserint, ut possit ad secundas

nuptias convolare; usu vero temerati illius per succedentem incestum matrimonii utriusque conjugii procliviter intertulerint, nec de dispensatione ad illius matrimonii usum cogitarint, existimantes ejusmodi usum fore deinceps contrarium juribus naturæ, ac deinde indispenabilem, saltem in primo gradu. Major vero pars veterum secundas ex parte innocentis conjugii nuptiam minime ausa est approbare, dicente Evangelio, id quod Deus conjunxit matrimonium, haud posse ab homine separari, sed sola morte dissolvi. Tertia demum his successit posterioris sæculi opinio, matrimonium antea validum solo dissolvi posse alterius conjugum interitu, sed partem innocentem nullatenus excidere per alterius delictum jure exigendi debiti nuptialis. Proinde teneri partem incestus ream petenti obtemperare: quin etiam posse hanc ipsam fugitivam dispensationem ab Ordinario impetrare, ut sibi liceat partem innocentem interpellare propter urgens in tanta occasione periculum incontinentiæ, dum cohabitant simul: vide superius admonitionis nostræ caput, quod subjeci post Nicenam secundam, ac septimam œcumenicam Synodum.

CONCILIIUM RHEMENSE II

Christi anno 813.

1. **E**odem quo Arelatense & Moguntiacum ann. 813. ejusdem Caroli Magni jussu Rhemensem in civitatem, quæ olim Durocotorum quoque vocabatur, divertit confluxerunt ad Concilium Episcopi, qui præsidente Vulstario Rhemeni Archiepiscopo, post indicæ publicas supplicationes & triduanum jejuniis (quod idem in Moguntiaco pariter Concilio factum fuit: memoratur) quatuor supra quadraginta Canones ediderunt.

2. Can. XVII. *Ut Episcopi & Abbates ante se joca turpia facere non permittant, sed pauperes & indigentes secum adhibeant, & lectio divina ibi personet, & sumet cibum cum benedictione & laude Domini secundum Apostolum: Sive manducatis, sive bibitis, omnia in laudem Dei facite.*

De lectione ad mensam, vide superius adducta ad Moguntinum can. 9. Et præcipitur proxime sequenti Concilio Turonensi can. 5.

3. Can. XX. *Ut Presbyteris de minore titulo ad majorem non liceat transficere.*

Hoc ipsum quoque inhibetur Turonensis tertii Concilii, quod proxime huic subjicietur, can. 14.

Can. XXIV. *Ut monachi & Canonici tabernas ad bibendum & edendum non ingrediantur, sicut in Concilio Laodicensi (sc. can. 24.) & Africano (sc. can. 7.) legitur esse interdictum.*

His adde Apostolorum can. 53. & paullo post sequentis Turonensis Concilii can. 20.

Can. XXV. *Ut diebus Dominicis secundum Domini præceptum nulla opera servilia quilibet perficiat nec ad placita conveniat, nec etiam donationes in publico facere presumat, neque peccata exercent.*

Vide in Decreto caus. 15. q. 4. & de consecr. dist. 3. & in Decretalibus, de Feriis totum tit.

CONCILIIUM TURONENSE III

Christi Anno 813.

1. **C**anon. 1. & 2. enixe injungitur Episcopis sacrarum paginarum lectio, præcipue vero Evangeliorum & Epistularum Apostoli Pauli, & Sanctorum Patrum in divinas Scripturas expositionum. Canon. 3. eisdem commendat frequentem Pastoralis B. Gregorii Papæ lectionem, & sanctorum Canonum. Canon. 4. ut Episcopus sit officio prædicationis intentus, vitæque suæ atque conversationis exemplis studeat populum ædificare. Canon. 5. ne Prælati sint in conviviis profusi, sed parco & moderato victu contenti sint. Canon. 6. ut peregrinos & pauperes habeant convivas, eosque spiritualibus pariter reficiant alimentis.

Can. X. *Episcopi quidem maximam curam & sollicitudinem circa pauperes habeant, res Ecclesiasticas Ecclesiis collatas tanta circumspectione dispensent quasi Dei mini-*

ministris; non quasi turpis lucri sectatores: illisque ita utantur non ut propriis, sed ut sibi ad dispensandum commissis.

Can. XII. Presbyterum ordinari non debere ante legitimum tempus, hoc est ante trigessimam aetatis annum. Sed priusquam ad consecrationem Presbyteratus accedat, maneat in Episcopo discendi gratia officium suum tandem, donec possit & mores & alius ejus animadverti, & tunc si dignus fuerit, ad Sacerdotium promoveatur.

Pulcherrimum institutum ad explorandos mores, indolem, ac ingenium eorum, qui ad Ordines promoveri aspirant: id nunc resuscitato Sacerdotali vigore ac spiritu in plerisque Gallicani Regni diocesis observari conspicimus, non quidem intra Episcopia, sed intra fundata hunc ad finem Seminaria; nec tantum ad preparationem Sacerdotii, verum etiam inferiorum Ordinum: quin etiam ad institutionem ordinatorum pridem Sacerdotum, quoties & quandiu Episcopo visum fuerit, ejusmodi fecerunt illis indicere, De aetate vero Presbyteri, ne ante 30. annum consecraretur, statutum fuerat a Concilio Neocæsareensi can. 11. Presbyter ante trigessimam aetatis suae annum nullatenus ordinetur, licite valde sit dignus: sed hoc tempus observet. Nam Dominus noster trigesimo aetatis suae anno baptizatus est, & sic capis docere, Quem canonem renovavit Carolus Magnus lib. 1. capitul. 49. & Concilium Francofordiense can. 69. Quibus successit iste Turonensis canon.

Can. XIV. De titulo minori ad majorem migrare nullo Presbytero licitum sit, sed in eo permaneat, ad quem ordinatus est, Quod si inventus fuerit contra statuta id facere, eadem feriatur sententia, qua Episcopus, si de minore ad majorem transmigraverit sedem.

De vetita Episcoporum translatione resume, quae dixi ad Nicenum can. 14. Et vide paullo superius Rheimensis Concilii secundi canon. 30. & Francofordiense can. 7. & inferius Meldensis Concilii can. 32.

Can. XXIII. Canonici & Clerici civitatum, qui in Episcopis conversantur, consideravimus ne in claustris habitantes, simul omnes in uno dormitorio dormiant, simulque in una reficiantur Refectorio, quo facilius possint ad Horas Canonicas celebrandas occurrere, ac de vita & conversatione admoneri sua, & doceri: victum & vestitum juxta facultatem Episcopi accipiant, ne paupertatis occasione compulsi, per diversa vagari ac turpibus se implicare negotiis cogantur; dimissoque Ecclesiastico officio incipiant indiscipline vivere, & propriis deservire voluptatibus.

Huic conformis est paullo ante notatus can. 12. Vide plenius de communi Clericorum vita & cohabitatione Moguntinum can. 9. & quaecunque in eum superius congesti. Et ne Romanae sedis hac de re decretum desideres, adjungo praedictis habitis sub Eugenio Papa secundo Romani Concilii anno Christi 828. canonem hunc 7. *Necessaria etenim res existit, ut juxta Ecclesiam claustra constituantur, in quibus clerici disciplinis Ecclesiasticis vacent. Itaque omnibus unum sit Refectorium ac Dormitorium, seu cetera officina ad usus clericorum necessaria. Ministri vero post Episcopum super eos tales eligantur, quorum vita atque doctrina illos potius exornent quam dehonestent.* Hunc renovavit Leo Papa quartus, eundemque citat Gratianus causa 12. questio 1. cap. necessaria. Aliud praeterea Romanum sub Nicolao Papa secundo Concilium can. 4. eodem collimat. *Praecipientes statuimus, ut si praedictorum Ordinum, qui eidem praedecessori nostro obediunt castitatem servaverunt, juxta Ecclesias quibus ordinati sunt, sicut oportet religiosos Clericos, simul manducant & dormiant; & quidquid eis ab Ecclesiis venit, communiter habeant. Et rogantes monemus, ut ad Apostolicam communionem scilicet vitam summopere pervenire studeant.* Porro istud Romanum Concilium contigit anno Christi 1059.

4. Conterraneus ac popularis meus Ludovicus Thomassinus Orationi JESU Presbyter, in praclarissimo Opere illo de disciplina Ecclesiae p. 3. lib. 1. cap. 28. quatuor Seminariorum Ecclesiae genera discernit. Horum enim quaedam inter Episcopium seu sedes Episcopi instituta orant, quaedam intra Monasteria: tertia in ipsis communibus Canonico-rum simul conviventium habitaculis: quarta denique seorsum ab his, in constitutis intra civitates contuberniis Clericorum instituendorum. Perspicuus est isto duodecimus Turonensis canon, quo statuitur, ut qui ad Sacerdotium provehendi sunt, per aliquod tempus in Episcopo maneat, ut eorum mores explorentur, & quae sunt Sacerdotalis officii, addiscant. Nec tantum in his instituantur Presbyteri ordinandi,

verum etiam Parochi ceterique Sacerdotes per Parochias dispersi, qui per turmas assignatas ad Episcopum conveniebant, salutaribus monitis & doctrinis imbuendi circa mores & ministerium. Sic enim decretum lib. 1. Capitular. Carol. Magn. cap. 163. *Statutum est, ut omnes Presbyteri parochias ad civitatem per turmas & per hebdomadas ab Episcopo sibi constitutas conveniant discendi gratia: ut aliqua pars in parochiis Presbyterorum remaneat, ne populi & Ecclesiae Dei absque officio sint, & aliqua utilia in civitate discant, ut meliores ad Parochias deinceps & sapientiores, atque populis meliores absolvi revertantur. Et ibi ab Episcopo in civitate sive a suis doctis ministris bono animo instruantur de sacris lectionibus, & divinis cultibus, & Sanctis Canonibus, quae predicare & facere debent, &c.* Canones plerique meminere domorum communionem, quas in commune incolabant Clerici seu Canonici, sub aliquo praefecto seu praeposito, una eademque mensa utentes, eodumque dormitorio, sub iisdem regulis & exercitiis, eademque institutione, & in unam redacti clausuram, ex qua sine Praepositi venia pedem efferre non licebat. Sacra illa disciplina viguit non in Gallia tantum, & Germania, sed praeterea in Hispaniis. Etenim Concilium Toletanum universae Hispaniae Nationale ordine quartum, anni 633. undeseptuaginta Episcoporum subscriptionibus roboratum, can. 24. constituit: *Ut puberes omnes & adulescentes Clerici in uno atrii conclavi simul habitent, disciplinis Ecclesiasticis instruendi sub Senioris Magistri probatissimi cura.* Et antea similiter Toletanum Concilium secundum canone 1. constituerat juvenes clericos in domo Ecclesiae sub Episcopi praesentia per sibi Praepositum erudiri; & habentur in Decreto dist. 28. cap. de his, & cap. omnis aetas, 12. quest. 1. His adhaeretur Moguntinum sub Carolo Magno Concilium, communem etiam Canonico-rum convictum statuens, sub iisdem arboribus & contubernio, can. 9. Et Aurelianense secundum, can. 9. providet, ne Clerici cum secularibus habitent. Aquiligrinense quoque sub Ludovico Pio, can. 121. & 122. sancit, Clericis cunctis aequaliter cibos distribui ad mensam. Canone vero 134. modum & formam praescribit clericorum correctionis in communi viventium. Et subinde can. 135. praecipit regulam & modum educationis & convictus puerorum clericorum. Paria praeterea edicit Concilium Parisiense lib. 1. cap. 30. Ne vero Italia tam salubri regimine excludatur, retuli paullo ante Romani sub Nicolao Papa II. Concilii canonem 4. cum praedictis conspirantem. Et ne Africa hoc etiam honore frustretur, de Augustino Hipponensi perhibet ejus discipulus & comes individuis vitae ipsius scriptor Possidonius c. 52. *Cum ipso semper Clerici una etiam domo & mensa sumptibusque communibus alebantur & vestiebantur.*

5. In Monasteriis non solum efformabantur Juvenes ad Monasticam professionem, sed praeterea ad Ecclesiasticam plerique militiam Clerici, & Canonici. Cum de seipso scribat Hincmarus Rheimensis Archiepiscopus tom. 2. pag. 324. *Qui in Monasterio, ubi ab ipsis rudimentis infantia sub canonico habitu educatur, indeque eductus, in palatio Domini Ludovici Imperatoris non modico tempore mansit. Conversis autem ad regularem vitam & habitum fratribus in Monasterio sancti Dionysii, ubi nutritus fueram, in illud saeculum fugiens, sine spe vel appetitu Episcopatus aut alicujus praelationis, diutius degi;* Per vulgata est etiam Caroli Magni generalis epistola, de scholis per singula Episcopia & Monasteria constituendis, quae legitur sub finem tom. VI. Conciliorum Labbeae editionis. Denique Vernense Concilium anni 755. sub Pipino Francorum Rege in palatio Verno celebratum, dilucide seminaria Episcopalia & Monastica distinguit, in quibus indiscriminatum clericum virtutibus motum & Ecclesiasticis studiis instruobantur. Sic enim constituit can. 11. *De illis hominibus, qui dicunt, quod se propter Deum tonsurassent, & modo res eorum vel pecunias habent, & nec sub manu Episcopi sunt, nec in Monasterio regulariter vivunt; placuit ut in Monasterio sine sub Ordine regulari, aut sub manu Episcopi sub Ordine canonico. Et si aliter fecerint, & correpti ab Episcopo suo, se emendare noluerint, excommunicentur.*

Can. XXIV. Simili modo & Abbates Monasteriorum, in quibus canonica vita antiquitus fuit, vel nunc videtur esse, sollicite suis provideant Canonici, ut habeant claustra, & dormitoria, in quibus simul dormiant, simulque reficiantur; horas canonicas custodiant, victum & vestimenta, juxta quod poterit Abbas, habeant; quo facilius ad Dei servitium possint construngi: suaque Abbatia sibi subditis bene vivenda ducet & praevidi, viamque demonstrent, quae recte gradienda ad meliorem vitam pervenire valeant.

Can. XXV. Monasteria Monachorum, in quibus regula B. Benedicti Patrie olim conservabatur, sed nunc forte quali-

quodcumque negligentia subrepente remissius ac dissolutius custoditur; vel certe penitus abolita negligitur; bonum videtur, ut ad pristinum revertantur statum, & Abbates eorundem in eodem habitu & vita, qua ipsa regula præcipit eos incedere, vivere studeant.

Can. XXXIII. Comitibus & iudicibus reliquoque populo expedit, ut suis sicut Episcopis consentientes & obediens, propter Dei amorem sui quoque gradus honorem, & semper ab eis utile querant consilium, illorumque salubria non spernant monita; sed intenta cordis aure audiant. Similiter vero & Episcopi prædictas personas humiliter suscipiant, honorifice erga eos in omnibus agant; Et sic sese mutuis sublevare studeant consolationibus.

Ad hunc canonem de colenda pace, & mutuis officiis inter Comites & Iudices cum Episcopis, quibus tamen illi esse debent obsequentes in his quæ ad Ecclesiæ animarumque regimen spectant; refertur Concilii Cabilonensis secundi, ejusdemque anni 813. can. 20. Si inter omnes fideles pax & concordia habenda est, dicente Apostolo, sectamini pacem & sanctimoniam, sine qua nemo videbit Deum, multo magis inter Episcopos & Comites esse debet; qui post Imperialis apicis dignitatem populorum Dei regunt. Ita enim inter se concordare debent, ut alterutrum sibi ad Dei servitium peragendum, & ministerium suum exercendum, non solum non noceant, quin potius adminiculo sint. Meminerint tamen provinciarum Rectores ac populorum Præfecti, se oviculis esse sacrorum Antilitum, quibus proinde venerationem & in rebus Ecclesiæ dignitatem ac potestatem a Christo collatam concernentibus obedientiam & cultum deferre par est; ut admonet Nazianzenus orat. ad cives timore percussos, & præfectum irascentem. Et Augustinus epistol. 170. ad Bonifacium Africæ præfectum. Idemque Augustinus ad alterum scribens Africæ Comitum Marcellinum epistol. 159. admonet eum, ut sibi Episcopo de ipsius animæ salute atque officio jubenti noxam gerat.

Can. XXXV. Nullus Christianus pro quolibet placito vel iudicio a qualibet persona munera exigere aut accipere debet: quoniam id divina Scriptura multis in locis magna interdicit auctoritate: teste illa que ait: Mune- ra excæcant oculos sapientium, & subvertunt verba iustorum. His conformatur sequentis Cabilonensis Concilii canon 21.

Can. XLIX. Admonendi sunt Domini subditorum, ut circa suos pie & misericorditer agant, nec eos quolibet injuste occasione condemnent, nec vi opprimant, nec illorum substantias injuste tollant, nec ipsa debita, que a subditis reddenda sunt, impie ac crudeliter exigantur.

6. Can. L. Ut si non frequentius, saltem sex laici homines in anno communicent; nisi forte quis majoribus impediatur.

Majora crimina illa dicit, quæ juxta veteres penitentiarum canones excludebant reos a sacra communione, etiam aliquando ad finem usque vitæ. Canon attributus Fabiano Papæ & Martyri relatus in decreto c. & si non frequentius, de consecr. dist. 2. & Agathensis can. 17. tria tempora assignant, Pascha, Pentecosten, & Natale Domini. Sæculo decimo-tercio sub Innocentio tertio Concilium Lateranense generale can. 1. qui incipit, Omnis utriusque sexus, omnem communicandi obligationem ordinariam reduxit ad tempus Paschale.

CONCILIIUM CABILONENSE II.

Anni 813.

I. **C**um quatuor præcedentibus in similia decreta conspirat. Est unum quippe ex illis quinque, quæ Carolus ad generalem populorum, circa eorum mores, reformationem, & ad sancendam Ecclesiarum disciplinam, uno eodemque anno 813. in diversis provinciis celebranda iudicaverat.

Can. I. Decrevimus juxta Sanctorum Canonum constitutionem, & ceterarum sanctorum Scripturarum doctrinam, ut Episcopi assidui sint in lectione, & scrutentur mysteria verborum Dei, quibus in Ecclesia doctrina fidei splendens, & verborum Dei alimentis animas sibi subditas satiare non cessent. Et cum David quotidie Domino dicant; Revela oculos meos, & considerabo mirabilia de lege tua. Ita videlicet ut illas Scripturas nobilissimas habeant, que Canonica appellantur, & earum sen-

sium per Patrum tractatus inquireant; *Canonis* quoque intelligant, & librum Beati Gregorii Papæ de cura Pastoralis, & secundum formam ibidem constitutam & vivans & prædicent.

Eadem primis canonibus præscribunt Episcopis priores Canones Turonenses.

2. Can. III. Providet, ut juxta Caroli Magni saluberrima monita Episcopi scholas in suis Diocæsi- bus instituant, in quibus literas & sacram disciplinam clerici addiscant, ad populorum doctrinam, & ad hæreses refellendas.

Can. VI. Imputatur quibusdam fratribus, eo quod avaritia causa hominibus persuadent, ut abrenunciantes sæculo res suas Ecclesiæ conferant, quod penitus ab omnium mentibus eradicandum est. Animarum quippe salutem inquirere Sacerdos, non lucra terrena debet, quoniam fideles ad res suas dandas non sunt cogendi, neque circumveniendi. (Et paullo post:) Ecclesiæ sancta non solum fideles spoliare non debet, quin potius inopibus opem ferat, ut debiles, pauperes, vidua, orphani, & ceteri necessitatem patientes a sancta Ecclesiæ ut a pia Matre & omnium gubernatrice subsidium accipiant; quia res Ecclesiæ, quibus Episcopi non ut propriis, sed ut commendatitiis uti debent, præterea sunt peccatorum, patrimonium pauperum, stipendia fratrum in communi viventium.

3. Can. VII. Ipsos Episcopos, & Abbates, qui per avaritiam & turpe lucrum quoslibet homines illectos circumveniendo totoderunt, & res eorum tali persuasione acceperunt & subripuerunt, penitentiam subjacere decernit. Et accepta per circumventionem dominis, aut eorum hæredibus restitui jubet. His vero quos ita circumveniendo attonderunt, libertatem admittit ad sæculum revertendi. Notatu digna hæc sunt, quæ de Augustino prodit ipsius vita Pollidius Calamensis Episcopus cap. 24. Nam & aliquas cum hereditates recusasse novimus, non quia pauperibus utiles esse possent, sed quoniam justum & equum esset videbas, ut a mortuorum vel filiiis, vel parentibus, vel affinibus magis possiderentur, quibus ab eis deficientes dimittere noluerunt.

Can. VIII. Oportet etiam, ut si Sacerdotes fruges vel quosdam redditus terra congregant & protelant, non ideo faciant ut carius vendant, & thesauros congregent, sed ut pauperibus tempore necessitatis subveniant.

Can. IX. Questi sunt præterea quidam fratres, quod essent quidam Episcopi, & Abbates, qui decimas non siverent dari Ecclesiis, ubi illi coloni Missas audiant. Proinde decrevit sacer iste conventus, ut Episcopi, & Abbates, de agris & vineis, que ad sumum vel fratrum stipendium habent, decimas ad Ecclesias deferri faciant. Familia vero ibi dant decimas suas, ubi infantes eorum baptizantur, & ubi per totum anni circuitum Missas audiunt. c. questi sunt 16. q. 1.

Can. XX. Si inter omnes fideles pax & concordia habenda est, dicente Apostolo: Sequimini pacem & sanctimoniam, sine qua nemo videbit Deum; multo magis inter Episcopos & comites esse debet, qui post Imperialis apicis dignitatem populorum Dei regunt. Ita enim inter se concordare debent, ut alterutrum sibi ad Dei servitium peragendum, & ministerium suum exercendum, non solum non noceant, quin potius adminiculo sint.

Can. XXI. Comitibus vero & iudicibus hoc summopere observandum est, ut iusto judicent, & nequaquam in iudicio munera seu personas accipiant; dicente Domino: Non accipies personam, nec munera, quia munera excæcant oculos sapientium, & subvertunt verba iustorum: sed & ministros, quas Vicarios & Censenarios vocant, justos habere debent; ne forte eorum avaritia aut rapacitas populus gravetur. Consonat canon 35. præcedentis Turonensis Concilii.

Can. XLVI. In perceptione Corporis & Sanguinis Domini magna discretio adhibenda est. Cavendum est enim, ne si nimium in longum differatur, ad perniciem animæ pertineat, dicente Domino; Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, & biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis. Si vero indiscrete adhibeatur, simoniam est illud quod ait Apostolus: Qui enim manducat & bibit indigne, iudicium sibi manducat & bibit. Juxta ejusdem ergo Apostoli documentum, probare se debet homo, & sic de pane illo manducare & de calice bibere, ut videlicet abstinens aliquot diebus ab operibus carnis, & purificans corpus animamque suam, præparet se ad accipiendum sanctum Sacramentum, exemplo David, qui nisi se fastus fuisset abstinuisse ab opere conjugali ab heri & manducans certius, panes professionis nequaquam a Sacerdote accepisset.

Can. XLIX. In quibus locis, & quo apparatu Missarum solemnium, exceptis Basilicis, celebrari debeant, & utrum cele-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

hereditate relicta a vobis Christus ipse dividat, & aeternum Regnum, quod promisit, non tribuat, Nec contra Dei faciem iratas hominum facies consideretis: quia si ad tempus illis displicueritis, cum vos Deo placebitis, in vobis ille, quod promisit, implebit: cum placuerint (inquiens) Deo via hominis, omnes inimicos ejus converteat ad pacem. Prov. 16. Desumptus est iisdem verbis ex Theodovillano can. 4.

3. Can. XII. Petimus tandem, ut ordo Ecclesiasticus, in quibuscumque ei fuerit necesse rigorem salutis humanae exercere, per potestatem vestram, & per ministerium ministrorum dominationis vestra secundum antiquam consuetudinem suam vigorem recipiat, & populi generalitas una cum Ecclesiastica devotione iudicium, quod honor Regis diligit, & iustitiam, qua thronus ejus firmatur, per dispositionem vestram suscipiat. Sed admonitione atque consilio Sacerdotali, vestra sublimitas, & quisque in quolibet statu vel ordine de rapinis & ceteris, quae discordiae mala acciderunt, praeteritis erroribus penitentiam gerat, & Domini reconciliationem expostulet; quam facile omnis, qui quaesierit, inveniet, si in loca discordiae plantata fuerit caritas, quae coepit multitudinem peccatorum; eumque potius quam nos in consilio non nostro, sed Dei, attendatis, qui dixit: Qui vos audit, me audit, qui vos spernit, me spernit. Non enim vos estis, qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri, qui loquitur in vobis.

Eadem iisdem verbis sanciverat anno precedenti Theodovillanus can. 6. Laudabilis, immo & ad salutem animarum necessaria Episcoporum libertas, Reges, ubicumque officio proprio defunt, ac religionem pessumdant, non dissimulanter commonentium, cum tam multis adulatoribus & perveris consiliariis obsideantur in ipsorum perniciem. Exigua enim (ut Rex Salomon in Spiritu Dei protestatur Sap. 6.) conceditur misericordia, potentes autem potenter tormenta patientur. Fortioribus autem fortior instat cruciatio.

Can. XVII. Ut res Ecclesiastica tempore principatus vestri ablata ex integro praesentialiter restituantur, & restituta conserventur, sicut tempore avi & patris vestri fuerunt, & excepto superpositio, quod ad usus possidentium absumptum est, quomodo tunc erant, quando vos illas inde tulistis, sine refragatione reddantur. Hinc enim in canone quinto Aurelianensi quinti tit. 13. scriptum est: Ne cui licent res vel facultates Ecclesiae, vel Monasterii, aut Xenodochii, pro quacunque elemosina cum iustitia delegatas retentare, alienare, atque subtrahere. Quod si quis fecerit, tamquam necator pauperum, canonum antiquorum sententiis constitutus, ab Ecclesiae liminibus excludatur, quando ab ipso ea, quae sunt ablata vel retenta, reddantur. Eadem eodem anno constituta sunt in Concilio Bellovacensi, can. 3.

Can. XVIII. Ut praecipua illicita, jure beneficiario de rebus Ecclesiasticis facta, a vobis sine dilatione rescindantur; & ut de coram ne fiant, a dignitate vestri nominis Regii caveatur. Desumptus est ex Bellovacensi canone.

Can. XIX. Ut ab Ecclesiis ditiani vestra subjectis indebitas consuetudines & injustas exactiones de cetero non exigatis: Sed ita eas conservetis, sicut ordo docet canonicus, & tempore avi & patris vestri conservata sunt. Sic etiam habet Bellovacensis can. 5.

6. Can. XXIV. Ut contra depradatores, & oppressores Ecclesiarum, & rerum ad easdem pertinentium defensores secundum ministerium vestrum, quantum Deus posse dederit, existatis: & praecipua, quae avus ac pater Ecclesiis ditioni vestrae subjectis fecerunt, ac firmaverunt, & stabilita confirmaverunt; quaque vos confirmastis, de cetero rata in omnibus conservetis. Repetitio est canonis Bellovacensis 6.

4. Can. XXVII. Regem admonet, ut plenam Episcopis residendi intra proprias Dioeceses libertatem tueatur, neque committat propter diversas perturbationes ad remotiora loca fecedere, atque ita per absentiam suam officium a Deo injunctum deserere.

5. Can. XXX. Ut si quis de ordine Sacerdotali contemptu minoris Ecclesiae ambitiose & improbe ad potiorem aspirare contenderit, canonica erga eum definitio conservetur.

Reperitur in Decreto 7. q. 1. c. si quis de ordine, Concilium pariter Rhemensis secundum, can. 20. & Turonense tertium, can. 14. anno Christi 813. hoc idem vetuerant. Et ante hoc Synodus Antiochena can. 21. & Sardicensis can. 1.

Can. XXXIV. Ut canonum statuta sine praesudicio ab omnibus custodiantur, & nemo in actionibus vel iudiciis

Ecclesiasticis suo sensu, sed illorum auctoritate ducatur. In exponendis etiam vel predicandis Divinis Scripturis, Sanctorum Catholicorum & probatissimorum Patrum sensum quisque sequatur, in quorum scriptis, ut beatus dicit Hieronymus, (scilicet in epist. ad Letam) fidei veritas non vacillet. Sed & qui in suis Monasteriis religioso residence debent, & vacuum navitates, & ut innotescant studio, proferre satagunt, acerrime ut presumptores arguantur & comprimantur.

Can. XXXVII. Ut quicumque ex Clero esse videntur, arma militaria non sumant, nec armati incedant; sed professionis suae vocabulum religiosis moribus & Religioso habitu praebeant. Quod si contempserint, tamquam sacrorum Canonum contemptores, & Ecclesiasticae sanctitatis profanatores proprii gradus amissione mulctentur, quia non possunt simul Deo & saeculo militare.

Refertur a Gratiano, 23. q. 8. c. quicumque ex Clero. Vide superius Concilii Moguntini anni 813. can. 18.

Can. XL. Admonenda est Regia magnitudo de Hospitalibus, quae tempore praedecessorum suorum & ordinata & exulta fuerunt: & modo ad nihilum sunt redacta. Sed & Hospitalia Scotorum, quae sancti homines gentis illius in hoc Regno construxerunt, & rebus pro sanctitate sua acquisitis ampliaverunt, ab eodem Hospitalitatis officio funditus sunt alienata; & non solum supervenientes in eadem Hospitalia non recipiuntur, verum etiam ipsi, qui ab infantia in eisdem locis sub religione Domino militaverunt, & exinde ejiciuntur, & astiatim mendicare coguntur. Unde pertimescenda est canonica sententia, & maxime decretalis Symmachi Papae definitio, qua necator pauperum & Christi traditor Judaeus, idem qui huius sceleris auctor & perpetrator esse dignoscitur, praesenti & perpetuo est anathemate feriendus. Qui reivolam, inquit Symmachus Papa, vel quidquid fuerit Ecclesia, potuit a Regibus, & corrumpende pietatis instinctu egentium substantiam rapiunt, irrita habeantur, quae obtinent, & a communionem Ecclesiae, cujus facultatem auferre cupiunt, excludantur. Item in Canone Aurelianensi, si quis quolibet tempore contra hanc constitutionem nostram venire tentaverit, aut aliquid de consuetudine vel facultate Xenodochii abstulerit, ut Xenodochium, quod avertat Deus, esse desinat, ut necator pauperum irrevocabili anathemate feriatur.

Memorata Symmachi Papae decretalis habetur in eisdem Epistola quinta ad Caesarium Arelatensem can. 1. Lapsu tamen memoriae Meldensis Synodus refert quasi verba Symmachi, quae tamen ejus non sunt, sed Avernenis Concilii sub Agapeto Pontifice can. 5. quae verba refert ex Concilio Aurelianensi, concipi debent de Concilio quinto Aurelianensi, & sunt in fine canonis 15. quod Concilium est anni 549. sub Vigilio Pontifice.

Can. XLI. Providendum est Regiae Majestati, ut Monasteria, quae ab hominibus Deum timentibus in sua proprietate constructa, praedecessores illius causa defensionis & Mundeburdi susceperunt, ut libera libertate, remota spe hereditaria de illorum propinquitate, ibidem religio observaretur, & nunc in allodium sunt data; quapropter omnis exinde religio funditus est eversa: qualiter vota fidelium inconversa permaneant, ne voces eorum contra se ante Deum clamantes, adjuncto periculo de eorum perditione, qui in eisdem locis necessitate naufragantur, condemnabiles sentiat. Vox ista Mundeburdi & Mundeburdum, nonnunquam etiam Mandeburdum, inter scripta & formulas saeculi septimi, octavi, ac noni frequenter occurrunt; nihilque aliud notat quam protectionem, quae vulgo dicitur: Salvaguardia.

Can. XLII. Monenda est solertia Regia, ut strenuos & fideles missos per Regnum sibi commissum dirigat, ut investigent, ac diligenter imbrevent res Ecclesiasticas, quas per subreptionem atque ignorantiam quorumcumque, in allodium ipse aut pater suus donavit: & consulens pericula animarum, sua videlicet ac patris sui, hoc ad tempus corrigere studeat, ne forte cum voluerit, minime possit.

7. Can. LXII. Idi vero qui ex rebus Ecclesiasticis novae & decimas persolvere debent, etiam facta secta Ecclesia secundum antiquam auctoritatem & consuetudinem restaurare debent: & hoc non solum negligunt, verum & per contemptum dimittunt, atque clericos fame & penuria, Ecclesiastica quoque aedificia dissolutione annullari permittunt, tandem ab Ecclesiastica communionem separantur usque ad diligentiam emendare studeant, quod socordia neglexerunt. Quod si denuo iteraverim, Regia potestate compulsi juxta legale & antiquum dictum: Qui negligit censum, perdat agrum.

Possit alicujus animo subreperere ex canone isto de Annibus, quicumque ex propriis & avitis prædiis fructus sub decimarum præstandarum obligatione colligunt, ut scilicet si facta tecta Ecclesiasticorum ædificiorum restaurare negligant, ipsa eorum prædia Ecclesiis addicantur in proprietatem. Id tamen ab isto canone non intenditur, cum de nonis simul & decimis loquatur. Illis enim temporibus hæc vigeat consuetudo, ut Ecclesiæ terras aliquas aliquibus etiam laicis largirentur excolendas & perfruendas, hac lege & conditione, ut de harum fructibus duplices persolverent decimas, quas *Nonas decimas* vocitabant, nunc etiam vulgo dicuntur *Neumes*. Ex insuper ejusmodi colonos seu beneficiarios attingebant ad hoc, ut contribuerent ex parte ad Ecclesiarum structuras instaurandas reparandasque. Eodem spectat Arelatensis Concilii VI. ann. 813. can. 25. *Ut si quis beneficium de rebus Ecclesia habet, ad tecta ejusdem Ecclesia restauranda, vel ad ipsas Ecclesias ædificandas omnino adjuvet. Hoc idem decernitur ejusdem anni Concilio Moguntinensi can. 43. Quicumque beneficium Ecclesiasticum habent, ad tecta Ecclesia restauranda, vel ipsas Ecclesias emendandas (id est reficiendas) omnino adjuvent, & nonam & decimam reddant.* Scimus nonnunquam Ecclesiarum Rectores, simulque parochianos, qui unius & simplicis decimæ ex paternis aut hereditariis prædiis debitores sunt, in partem reparationis aut structuræ Ecclesiarum, a quibus Sacramenta sumpturi sunt, vocari. Sed plane diversi sunt ab illis beneficiariis, quorum sit in præfatis aliisque hujus sæculi canonibus, quos multos proferre possemus, mentio. Liquec præterea, plerisque Ducibus, & Optimates terras Ecclesiasticas sibi nimia licentia a Carolo Martello ejusque posteris Principibus concessas possedisse in proprietatem, quos ab exorato Rege compellendos decernit iste canon, quia Optimates illi Ecclesiæ jussa spernebant eo prætextu, quia prædia & decimas feudales non ab Ecclesia, sed propriis in bello meritis immediate a Principe consequuti essent. Ad illud pariter beneficiorum genus præcarie antiquæ, quarum jampridem usus exolevit, referri possunt, per quas privatis quibusdam Ecclesiasticas terras sub quibusdam oneribus, siue ulla temporis præfixione, ad libitum amovibiles ac resumendas clericorum cætus improvide attribuebat, quæ nonnunquam ad posteros transmittentur; & per legnitiam clericorum tractu temporis in familiarum dominium transibant. Istud ipsum Meldense Concilium meminit præcariarum c. 21. & 22. quas vel rescindi jubet, vel ad melius reformati.

8. Can. XLIII. *Ut secundum canonicam auctoritatem & constitutionem Domini Imperatoris Ludovici, de agro Ecclesiastico & manso, & de mancipiis, quæ ipse suis capitulis constituit, vel si quilibet pro loco sepultura aliquid largitus Ecclesia fuerit, neque de decimis & oblationibus fidelium, cuiquam Presbytero aliquem censum persolvere cogat, nec quisquam cuiuslibet ordinis vel dignitatis exinde quidquam subtrahat, ut redhibitionem quamcumque exigat temporalem. Quod si fecerit, communionem usque ad satisfactionem privetur, & regia potestate hoc emendare legaliter cogatur.*

Canon iste insertus est ab Ivone p. 3. cap. 56. Istud ipsum Concilium can. 11. in Ecclesiasticæ immunitatis gratiam, produxerat immunitatem terrarum Sacerdotalium in Ægypto, tempore dominationis Joseph sub Rege Pharaone, necnon tunicam inconsutilem figuram Ecclesiæ, quam nec ipsi crucifixores Christi dividere ausi sunt inter se. Prætereaque conscriptionem pallii Abiæ Silonitis Prophetæ, quæ portendebatur futura Regni Judaici divisio in pœnam prodigatissimi Regis Salomonis. Carolus Magnus & Ludovicus Pius hæc de immunitate Ecclesiastica sanciant lib. 9. Capitularium, c. 148. *Volumus atque decernimus, ut omnes intelligant, non solum Clausura Monasterii vel Ecclesia atque castella Ecclesiarum sub immunitatis defensione consistere, verum etiam domos, & villas, & septa villarum & piscatoria manufacta, & quidquid fossis aut sepibus, vel etiam alio clausularum genere præcingitur, eadem immunitatis nomine comprehendi.* Idque etiam firmat lib. 5. cap. 187. *Placuit ne prædia ecclesiarum secretorum dicata, Deoque tradita, a quibusdam aliqua occasione vexentur aut invadantur, sed sub immunitatis tuitione, perpetua firmitate perdarent. Similiter & homines eorum, & omnia quæ eis subjecta esse noscuntur.* Hanc vero solam immunitatis exceptionem admittunt lib. 6. c. 107. *Possessiones (inquit) ad religiosa loca pertinentes nullam descriptionem agnoscant, nisi ad constitutionem viarum, vel pontium, si tamen intra eadem loca habuerint possessiones: In aliis vero omnibus habeant integram immunitatem.* De novis tamen acquisitionibus secus decernunt, si antequam Ecclesiæ obvenirent, tributariæ fuerant, lib. 3. c. 26. *Ut Cabassus, Notitia Ecclesiastica.*

de rebus, unde census ad partem Regis exire solebat, si ad aliquam Ecclesiam tradita sunt, aut reddantur propriis heredibus, aut qui eas rationem eundem censum persolvat. Et lib. 4. c. 37. *Quicumque terram tributariam, unde tributum ad partem nostram exire solebat, vel Ecclesia, vel cuiuslibet alteri tradiderit, is qui eam suscepit, tributum quod inde solvebatur, omnimodo ad partem nostram persolvat: nisi forte talem firmitatem de parte dominica habeat, per quam ipsum tributum sibi perdonatum possit ostendere.*

6. Can. LXXII. *Ut nemo quolibet mortuum in Ecclesia quasi hereditario jure, nisi quem Episcopus aut Presbyter pro qualitate conversationis & vita dignum duxerit, sepelire presumat. Nec quisquam ossa cuiuslibet mortui de sepulcro suo ejiciat, aut sepulcrum cuiusquam temerario ausu quoquo modo violat: sed unumquemque in loculo sibi a Deo preparato atque concesso, adventum iudicis sui prestolari concedat: maxime cum non solum Divina leges, sed etiam & humana apud humanam rempublicam, sepulcrorum violatores reos morti dijudicent. Sed & neque pro loco sepultura, ut verbis Sancti Gregorii utamur, pretium de terra concessa putredini querere, & de alieno velle facere ultu compendium, aliquo modo sentet. (Hæc ejus verba sunt lib. 6. indict. 3. epist. 55.) Si quando autem proximi vel heredes sponte aliquid offerre in Ecclesia voluerit, & in elemosinam defuncti, accipere non vetamus: peti autem aut aliquid exigi omnino prohibemus, ne quod valde irreligiosum est, aut ventalis, quod absit, Ecclesia dicatur, aut de humanis mortibus videantur gratulari, si compendium exinde studemus modo quolibet querere.*

Eadem statuuntur e. quæst. est, & tribus seq. 13. q. 1. & c. abolendæ, de sepult. & c. audivimus, de Simonia. Requiro inferius Concilii Vermeriensis canon. 16. Queritur jam si quis sibi suisque heredibus velit sepulture locum ita proprium acquirere, ut non sit deinceps liberum aliorum fidelium corpora eo inferre, utrum patisci liceat ob compensandam servitutem illam, quæ imponitur Ecclesiæ; affirmative respondet Suarez de religione, tr. 3. lib. 4. cap. 14. n. 18. eaque communis est sententia, & ubique fere recepta præxis, de qua egi in nostra theoria & praxi canonica. Porro jura pœnalia, quæ innuit iste canon Meldensis, requiro in titulis, ff. & Cod. de sepulcro violato.

CONCILIA IN CAUSSA GOTESCALCHI

Monachi diversis locis celebrata.

1. **G**oteschalchus Monachus & Presbyter Monasterii Orbacenensis apud Sueffiones, inquieti & superbi spiritus homo, suo decedens Monasterio Italiam, Dalmatiam, Pannoniam, Noricum, & Germaniam aviditate spargendi dogmata sua peragravit: quæ cum fidei Orthodoxæ adversantia plerisque viderentur, horum examinandorum gratia Rhabanus Moguntinus ex Monacho Archiepiscopus, vir eximia doctrina & pietate præditus, Moguntinæ Concilium convocavit, coram quo citatus Goteschalchus & interrogatus quæcumque libuit haud dissimulanter respondit in suarum defensionem opinionum, quas accurate discussas Concilium judicavit hæreticas, communique consensu damnavit. Quia vero alienæ, hoc est Rhemenis Provinciæ tum origine, tum ordinatione, tum Monastica professione subditus erat jurisdictioni; postquam ejus reprobanda est perniciosa doctrina, remissa est Goteschalchi persona ad Hincmarum Rhemensem Archiepiscopum, ann. Chr. 848.

2. Sequenti anno 849. apud Cariliacum, vulgo *Creei*, coactum est Concilium, cui duo Metropolitani Venilo Senonensis, & Hincmarus Rhemenis cum multis Episcopis, Abbatibus & selectis Sacerdotibus interfuerunt, a quibus denuo discussa diligenti examine Goteschalchi doctrina, iterum damnata proscripataque fuit. Ipse vero post iteratas exhortationes in sententia pertinax, asperis verberibus castigatus suarum assertionum libros in ignem paratum projicere compulsus est. Si fides habenda sit annalibus Bertinianis, eadem Goteschalchi causa iterum ventilata est in altera Synodo Cariliaca anni 847. ejusque doctrina quatuor articulis oppositis reprobanda. Sed re plene ante quadriennium ab Episcopis Gallicanis exacta & discussa, ipsoque Goteschalcho ad ergastulum perpetuumque silentium tectuso, nulla erat causa idem iudicium sub incudem revocandi. Appellaverat quidem Goteschalchus ad supremam sedem,

sed ei libertas omnis prosequendæ appellationis erepta fuit. Hoc igitur uni Carisiaco Concilio; non vero alteri posteriori quatuor illa capita contra Prædestinatianum Gotescalchum attribuenda & subjicienda censuimus, absque ulla verborum mutatione.

A. Quod una tantum sit prædestinatio Dei.

3. Deus omnipotens hominem sine peccato rectum cum libero arbitrio condidit, & in paradiso posuit, quem in sanctitate justitiæ permanere voluit. Homo libero arbitrio male utens peccavit & cecidit, & factus est massa perditionis totius humani generis. Deus autem bonus & justus elegit ex eadem massa perditionis secundum præscientiam suam, quos per gratiam prædestinavit ad vitam, & vitam illis prædestinavit æternam. Ceteros autem quos justitiæ judicio in massa perditionis reliquit, perituros præcivit, sed non ut perirent prædestinavit. Poenam autem illis quia justus est, prædestinavit æternam. Ac per hos unam Dei prædestinationem tantummodo dicimus, quæ aut ad donum pertinet gratiæ, aut ad retributionem justitiæ.

II. Quod liberum hominis arbitrium per gratiam sanatur.

4. Libertatem Arbitrii in primo homine perdidimus, quam per Christum Dominum nostrum recepimus, & habemus liberum arbitrium ad bonum præventum & adjutum gratiæ & habemus liberum arbitrium ad malum desertum gratiæ: liberum autem arbitrium habemus, quia gratiæ liberatum, & gratiæ de corrupto sanatum.

III. Quod Deus omnes homines velit salvos fieri.

5. Deus omnipotens omnes homines sine exceptione vult salvos fieri, licet non omnes salventur. Quod autem quidam salvantur, salvantis est donum: quod autem quidam percutiunt, percutantium est meritum.

IV. Quod Christus pro omnibus hominibus passus sit.

6. Christus Jesus Dominus noster, sicut nullus est homo, fuit, vel erit, ejus natura in illo assumpta non fuerit: ita nullus est, fuit, vel erit homo, pro quo passus non fuerit, licet non omnes Passionis ejus mysterio redimantur. Quod vero omnes Passionis ejus mysterio non redimantur non respicit ad magnitudinem & pretii copiositatem, sed ad infidelium, & ad non credentium ea fide, quæ per dilectionem operatur, respicit partem: quia poculum humanæ salutis, quod consecutum est infirmitate nostra & divina virtute, habet quidem in se ut omnibus prosit; sed si non bibitur, non medetur.

7. Quinam porro fuerint Gotescalchi errores, colliguntur ex Rhabtoi epistola Synodali ad Hincmarum: *Notum sit (inquit) dilectioni vestra, quod quidam gyrovagus, nomine Gotescalchus, qui se asserit in vestra parochia ordinatum, de Italia venit ad nos Mogontiam, novas superstitiones & noxiam doctrinam de prædestinatione Dei introducere & populos in errorem mittens: dicens quod prædestinatio Dei sicut in bono sit ita & in malo: & tales sint in hoc mundo quidam, qui propter prædestinationem Dei, qua eos cogat in mortem ire, non possunt ab errore & peccato se corrigere, quasi Deus eos fecisset ab initio incorrigibiles esse, & pœna obnoxios in interitum ire. Hanc ergo opinionem super in Synodo apud Mogontiam habita ab eo audientes, & incorrigibilem eum experientes, annuente atque jubente piissimo Rege nostro Ludovico, decrevimus eum cum perniciosissima doctrina damnatum mittere ad vos; quatenus eum recludatis in vestra Parochia, unde primum inordinato recessit, & non feratis eum amplius errorem docere, & seducere populum Christianum; qui jam multos, ut audivi, seductos habet, & minus devotos erga suam salutem, qui dicunt: Quid mihi proderit laborare in servicio Dei? Quia si prædestinatus sum ad mortem, nunquam illam evadam: si male autem egero, & prædestinatus sum ad vitam, sine ulla dubitatione ad æternam requiem vadam. Hoc ergo paucis scribimus intimantes qualem ejus doctrinam reperimus; Vos etiam valebitis de ore ejus, quod sentis, plenius audire, & quid inde agendum sit plenius decernere: Dominus omnipotens sanctitatem vestram bene valentem, & pro nobis orantem in æternum conservare dignetur.*

Qui plura de Prædestinatianis nosse velit, recurat licet ad nostram de Prædestinatianis dissertationem, quam superius Concilio Arelatensi tertio subjecimus, in Notitiæ Eccl. sæculi V.

DIVERSA CONCILIA

Circa Ebbonem Rhemensem, & factas ab ipso post sui depositionem ordinationes.

1. **E** Bbo Rhemenfis Archiepiscopus, ut rebellantium filiorum trium gratiam iniret, sibi quidem utili ut rebatur, sed injusto prorsus concilio, nihilque sibi damni suspicatus a Ludovico excluso ab Imperio & captivo, aut a Carolo ultimo & impubere filio, omni humana ope destituito, Conciliabulo Episcoporum & Procerum Regni apud Compendium anno 833. mense Octobri præfederat, omnemque adhibuerat operam, ut Ludovicus declararetur Imperio prorsus indignus, & Monasterio conclusus reliquum vitæ in penitentia degere. Sed commotis postmodum tanta indignitate populis probisque omnibus tantum facinus detestantibus, ipsique perduellibus pudore suffusus ob scelus admissum quod in Episcopos ipsos refundebant, libertati & Imperio restituitur Ludovicus. Convocatoque ad Theodonis Villam magno Episcoporum & Optimatum conventu, rescissum est Compendiense decretum, ann. 835. Cumque Ebbo argueretur a suis etiam conscis ac participibus totius mali auctor & incensor, ipse ut minori famæ suæ damno, quod inevitabile prævidebat, dignitate excideret, penitentis speciem præ se tulit, seque sponte coram Concilio, Episcopatu, suam confessus indignitatem, abdicavit. Diversum cepit consilium Agobardus Archiepiscopus Lugdunensis unus inter præcipuos adversus Ludovicum conjuratores, hic enim & Bernardus Viennensis acciti, & citati ad Theodonis Villæ Concilium, comparere renuerunt, suisque Ecclesiis facti sunt errores. Theodulfus quoque Abbas Floriacensis gradu motus, & Andegavi carcere detentus fuit, ejusdem reus conjurationis, sed a Ludovico de carcere eductus, & ad insulas Aurelianensis Ecclesiæ proventus fuit.

2. Post Ludovici Pii obitum anno 840. Lotharius Imperator Ebbonem sui causa depositum in pristinam Rhemensem sedem reduci voluit, edicto hanc in rem in Palatio Engilhemensi edito, cui viginti Episcopi subscripserunt. Quo tempore Carolus a Lothario pulsus ultra Sequanam profugerat. Qua usus opportunitate Ebbo Rhemos rediit, multasque fecit ordinationes, de quibus, an validæ essent, gravis postmodum agitata est controversia. Cum vero resumptis viribus Carolus in Belgiam adventaret, sibi metuens Ebbo relicta sede, quam postliminio annum fere tenuerat, ad Lotharium remeavit.

3. Postquam regnum suum Carolus armis stabilivit, anno demum 845. in Concilio Hellovacensi prospectum est Rhemenfis Ecclesiæ, jam multis ab annis Pastore destitute, atque Antistitum consensu illi novus præfectus est Archiepiscopus Hincmarus, olim Comobii S. Dionysii prope Parisios Monachus, ac postea Monasterii Sanctæ Mariæ & Sancti Germani Abbas, Regi Carolo gratissimus, ingenio & eruditione clarissimus, qui jam a Clero & populo Rhemenfi, ut Flodoardus ait, fuerat electus.

4. Anno porro 853. celebratum est Sueffionibus Concilium, cui præsens Rex interfuit, utaque quatuor Archiepiscopi, Hincmarus Rhemenfis, Venilo Senonensis, Paulus Rotbomagensis, Amalricus Turonensis, cum aliis novem & viginti Episcopis, & aliquot Abbatibus. Can. 1. proponente Hincmaro conclusum fuit, neque Ebbonem potuisse legitime a paucis quibusdam & alienis Episcopis in pristinam eveli sedem, ex qua illum legitimum & numerosum Concilium dejecerat, ipso etiam id postulante in suæ conjurationis poenari; & quas ausus est ordinationes post depositionem exercere, damnabiles pronuntiavit. Ebbonis depositionem Sergius Pontifex Romanus confirmavit, eumque ad laicam communionem reduxit, ut fidem facit Flodoardus hist. Rhemenf. libr. 3. capit. 11. Nicolaus deinde Papa primus, recte ordinatos ab Ebbone Clericos fuisse decernit, tum in sua ad Concilium Sueffionense tertium ipsius jussu anno 866. convocatum epistola, tum in altera ad Hincmarum Rhemensem increpatoria; de confirmatione autem depositionis Ebbonis, simulque damnationis ordinationum, quas Ebbo fecerat, responderet prædecessorem Sergium nihil egisse aut decevisse, quam quod Synodus Nicæna constituerat, ut scilicet quos sine Synodus; sive unus aliquis Episcopus aliqui censuræ subjecerat, ab omnibus aliis Ecclesiis & Episcopis a ministerio excluderentur, salva tamen plenarie discussione atque examine vel majoris Synodi, vel altioris Sædis, ad quam posset appellatio devolvi. Sergium porro non suscepisse illius Synodi Sueffionensis secan-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

diris devovebatur, molliem Joannis adversatus, noluerit Joannis vitam ad præcessorum, quas conscripserat, vitas adjungere. Nihil est igitur, cur quis miretur, si postquam Carolus Calvus Romam adiit, quem Joannes Papa tam sæpe repetitis litteris sollicitaverat, ut Romanæ Ecclesiæ Saracenorum armis vexatæ, atque in extremum discrimen adductæ, suppetias ferret, tam molli & meticulosus Pontifex præsentis & armati Caroli Imperatoris implacabilis Laudunensis Episcopi adversarii petitionibus, nemine pro isto stante defensore, istud indulgit, ut judicium Duziacensis Concilii confirmaretur sine ulla judicii forma, ad solius intensissimi simul & potentissimi accusatoris petitionem, & ab Joanne litteras ad Rhemensem quoque pertinacem adversarium accusatoremque extorserit. Hanc solam tantæ facilitatis cussim omni rationi & justitiæ adversam, & perversissimi exempli afferens, quia accusator simul & adversarius hoc asserit, ergo fides illi adhibenda, & reus indefensus condemnandus, *Carolus* (inquit) *invictissimus Imperator a nobis diligentissimè percunctatus circumstantiam judicii a beatitudine sua Coepiscopisque suis in Hincmarum dudum Laudunensem Episcopum prolati, Apostolatus nostro recidit: agnovimus justum omnino fuisse judicium; neque enim tantus Princeps nisi veritas futurum quidquam poterat affirmare. Unde nefas esse duximus ejus relationi non præbere incunctanter auditum.* Ita factum est, ut Rhemenis potestate sibi facta, quam constanter prædecessor Pontifex Hadrianus secundus & Regi Carolo & Conciliabulo Rhemenis enixe petentibus constanter recusaverat, additis etiam ad istos, maxime vero ad Rhemensem litteris, nunc incunctanter curaverit Hedenulfum in locum dejecti Episcopum creari Laudunensem, ne qua dejecto spes restitutionis superesset.

6. Veruntamen Laudunensium ad imam dejectionem depresso serenior demum lux arripit, completumque in ipso fuit divini Psalmistæ oraculum: *Multa tribulationes justorum, & de omnibus his liberabit eos Dominus.* Mortuo Carolo Calvo desit metuendi causa, multumque imminuta est tyrannica illa Rhemenis dominatio: quapropter Joannes Papa in Galliam profectus & a Rege Ludovico Balbo qui decebat veneratione exceptus, Synodum in civitate Tricassina indixit novem & viginti Episcoporum, cui ipse trigelimus præfuit. Inter hos sedet Hincmarus Rhemenis, sed deficiente tyrannica post obitum Caroli Calvi formidine, nihil de conquærente palam Laudunensium mutare est ausus, ne pristina iniquitatis suæ mysterium in apertam lutem proferretur. Fuerat post Duziacum Concilium Laudunensis in carcerem trusus, ferrea catena vincus, deinde crudeliter sine judicii forma excæcatus, sicque oculis orbis in miserum exilium deportatus. Hæc omnes ærumnas nihil dissimulans in auctorem refert Rhemensem Archiepiscopum: ab Episcopis invitis immo etiam gementibus, quorum multi in Concilio tunc Tricassino erant, se damnatum dicit ac depositum: nec tamen quosquam eorum hanc Laudunensium exostulanti contradixit. *Judicium* (inquit) *presertim Archiepiscopus super me imposuit, ut ab Episcopali removendus essem officio. Sed alii gemebant stertantque inter quos nullum merebar pati inimicum. Scripta quidem ab eodem Archiepiscopo ipsi imposta manibus tenentes, sed ore proferre nolentes, inviti vix verba singulabant, aditum tamen ad Sedem Apostolicam minime sperantes mihi posse denegari. Unde salvo per omnia Sedis Apostolica judicio ipsi finem lætitiæ terminavere. Post hæc transmissus sum in exilium, in quo per duos annos sanus, sed aliquanto tempore ferro vincus custoditus sum. Duobus annis ferme peractis insuper cæcatus sum, & usque modo retentus ad vos & ad vestra Serenitatis piissimam præsentiam mox ut venire dimissus potui, protinus accessi.* Aimoini historia continuata lib. 5, cap. 37. refert, non consensisse Pontificem aliquorum Episcoporum petitioni, ut Laudunensis pristinam sedem resumeret, ne proprio decreto adversaretur cum aliqua famæ suæ diminutione, quia insistenti Carolo Calvo Imperatori non fuerat ausus displicere: ejus amicitia ad coercendos hostes tota Italia grassantes sibi erat necessaria; ideoque Hedenulfus, sic extorto Joannis consensu, creatus Laudunensis Episcopus, quamvis abdicati humiliter peteret, in sua conservatus est dignitate. Quidquid vero potuit Laudunensium Hincmaro concedi, libens Joannes indulgit, ut sibi liceret, tametsi cæco Missam celebrare, vestibus amictu Pontificalibus, & proventuum Episcopaliunt parte potiri. Quanta vero esset Episcoporum in ipsum benevolentia, manifestè apparuit; quia & Metropolitani, & Provinciarum Episcopi sine præceptione Papæ, perinde ac solent famulantes Clerici, Hincmarum sacris vestibus induerunt, & lætitia gestientes in præsentiam Summi Pontificis deduxerunt, indeque sublato cantantem

in Ecclesiam illum deduxerunt; & signum benedictionis ad populum dari fecerunt. Quam evidenter, quæ hæcenus breviter protuli, calumniosa mendacia coarguunt, quibus scætet illud additamentum, quod novissime Conciliorum collectioni accessit ad calcem tomii octavi. Illud numero secundum Tricassinum seu Trecentum Concilium anno Christi 878. Joanne octavo Papa, regnante Francis Ludovico Balbo, celebratum est. Laudunensis porro Episcopi excæcationis jure merito damnatur Rhemenis, sive jussione Caroli Regis, quem omni studio & opera Rhemenis in odium Laudunensium concitaverat, & fortassis occulto consilio suaserat & fraudulento, ut a scipso illius sacrilegæ immanitatis depelletet vituperium apud homines. Si vero scelus istud ipso Rhemenis Antistite aperte jubente perpetratum est, id non est ab ejus moribus alienum; quippe qui paulo antea nullatenus infringere veritus canones, mutilationem humani corporis sub gravibus poenis prohibentes, ipsemet Presbyterum innocentem & inculpabilem Sueffionensium Episcopo subditum, per vim suam in conspectum pertractum, proprio jussu fecerit genitalibus non sine vitæ periculo truncari, exsatiandi implacabilis odii causa, quo erat adversus ejus Episcopum incensus; ut ex Sueffionensium Episcopi Rhotadi scriptis hæc de re ad Nicolaum primum Pontificem litteris perspicue constat.

CONCILIIUM VVORMATIENSE

anni Christi 868.

1. **W**ormantia civitas est Vangionum ripæ Rheni ad dexteram versus Galliam adjacens; in hac, sub Hadriano Papa secundo, Imperatore Ludovico secundo, anno 868. habitum est istud Concilium.

Can. III. *Placuit, quoties ab aliquo fidelium ad consecrandas Ecclesias Episcopus invitatur, non quasi ex debitorum manus aliquod a fundatore requirat, sed si ipse quidem aliquid ex suo voto obtulerit, non respiciatur. Atamen unusquisque Episcopus morminerit, ut non prius deducet Ecclesiam, nisi antea decem Basilica & obsequium ipsius per donationem charitativa confirmatum accipiat: nam non levis est ista temeritas, si sine luminaribus, vel sine substantiali sustentatione eorum, qui ibidem servituri sunt, tanquam domus privata consecratur Ecclesia.*

2. Can. 9. qui prolixus est, decernit Baptisum sive sub trina, sive sub unica immersione conferatur, dummodo tres sigillatim Trinitatis Personæ invocentur, perque ratum ac validum esse. Probatque testimonio Gregorii Magni Pontificis lib. 1. epist. 41. ad Leandrum Episcopum; quod etiam refertur in Decreto de consecr. dist. 4. c. de trina.

Can. VIII. *Igitur Presbyteris, quamvis cum Episcopis plurima mysteriorum communis sit dispensatio, quadam tamen auctoritate veteris Legis, quadam Novellis & Ecclesiasticis regulis prohibita sibi noverint. Consecratio ergo Virginum, & benedictio vel unctio altaris a Presbyteris minime fiat. Similiter non liceat illis Ecclesias consecrare, nec per impositionem manus Paracletum Spiritum tradere: nec chrismate Baptizatorum frontem signare, sed nec publice quidem in Missa quemquam poenitentium reconciliare: hæc enim omnia Presbyteris illicita esse cognoscuntur, quia Pontificatus apicem non habent; quæ tamen omnia episcopis auctoritate Canonum conceduntur.*

Sunt & alie multe benedictiones, consecrationes, & unctiones, Presbyteris vetitæ, quæ in Pontificali exprimuntur. Canon iste falso attribuitur a Gratiano c. quamvis, dist. 68. epistolæ cuidam Leonis Papæ I. quæ ab eundem spuria censetur.

Can. XXII. *Si pater, vel mater, filium filiamque intra septem Monasterii in infantia annis sub regulari tradiderint disciplina, non liceat eis, postquam ad pubertatis pervenerint annos, egredi, & matrimonio copulari. Hoc ergo omnino devitandum est, quia nefas est, ut oblati a parentibus Deo filiis voluptatis frantalaxentur. Igitur, ut prædiximus, non liceat eis susceptum habitum unquam deserere: sed convicti, quod aliquando consuevit aut Religiosam vestem habuerint, in Religionis cultu volint nolint permanere cogantur. Huic consonat, qui sequitur.*

3. Can. XXIII. *Monachum ergo aut paterna devotio, aut propria professio facit; Quidquid horum fuerit alii-*
gatum,

gatum, tenet. Proindeque huic ad mundum revertendi interdicitur aditum, & omnes ad saculum interdicitur regressus.

Canon iste iisdem erutus est verbis ex can. 49. Concilii Toletani quarti, celebrati anno Christi 633. cui presidente Isidoro Hispalensi septuaginta Episcopi, aut absentium Vicarii ex omnibus Hispaniarum Provinciis interfuerunt. Habetur quoque 20. qu. 1. c. Monachum. Hoc idem constituit Gregorius secundus in sua ad Bonifacium Moguntinum Episcopum epistola. Isidorus pariter allegatur, c. quicumque, 20. qu. 1. Idem iteratur decretum in Concilio Triburiensi, quod citatur in c. quem progenitores, 20. qu. 1. Alexander Papa tertius hoc idem firmat de oblati in Monasterio a parentibus liberis, in parte 50. appendicis ad Concil. Lateran. c. 10. post quem Clemens Papa tertius hanc eandem confirmat disciplinam & usum, c. cum virum, de regularib. Itaque septingentos fere annos usque adeo effusa Patrum in liberos nondum sui per aetatem compotes, potestate usa est Ecclesia: quam postmodum majori jure & aequitate coercuit. Urgebant fortassis exempla Samuelis, quem mater infantem tabernaculi obsequiis consecravit, & Jephthae votum, quo filiam unigenitam immolavit. Quinimmo favore Religionis Monasticae ulterius etiam progressi sunt olim Ecclesiae Canones. Ex quo enim aliquis & adultus & sui juris nec tamen mentis compos, aliena voluntate fuerat in aegritudine Monastico cucullo amictus, si deinde convalescebat, obstructus indispensabiliter permanebat ad reliquum vitae in Monachali veste atque instituto tradendum. Adeo ut Hispaniae Rex Vamba, & insigni pietate, & bellica laude, & relatis de Saracenorum genere victoriis inclutus, cum in morbum incidisset, alienatus a sensibus, ab Episcopis & Proceribus regni pro consuetudine tunc temporis vigente, Monastica veste indutus, & deinde convalescens, se astrictum Monasticis institutis agnoscebat, Regnum suum in Ervigium transtulit, & in Monasterium, quamvis nihil tale animo proposuisset, se alieno ligatus factus abdidit: ut liquido constat ex Concilio Toletani XII. capit. 1. Cujus etiam secundus Canon generali sanctione decernit, nomen qui in aegritudine, quantumvis in delirium ac phrenesin lapsus, habitu fuerit Monastico per alium indutus, posse nisi per crimen & damnum apostasiam habitum ita susceptum dimittere, & esse ad Monastica instituta compellendum. Poenam nihilominus excommunicationis in Sacerdorem decernit, qui non petenti aegrotum Monachicum amictum indiderit. Id Concilium anno Chr. 681. initum fuit, vivente in Monasterio Vamba, & Ervigio regnante.

4. Posterioribus sane Canonibus majori tum prudentia tum aequitate, prorsus oppositum cautum fuit, quibus omnis irrita Monastica professio decernitur, si non fuerit libera & spontanea, & si non praecesserit integer minimum probationis annus. His quoque provisum est, ut omnis professio, quae pubertatem praecesserit, hinc est completos duodecim annos in femina, & in masculo quatuordecim itidem completos, sit irrita & inanis, c. significatum, & c. cum virum de regularibus, quibus Lateranense Concilium generale eandem professioni regulari praefixit aetatem, quae requiritur praeter ad validum & insolubile connubium. Successit demum Concilii Tridentini receptissima sanctio sess. 25. de regul. cap. 15. exigens ad professionem Religiosam in utroque sexu completos sexdecim annos. Idemque Concilium poenam excommunicationis parentibus & aliis quibuscunque indigit hinc sententiae, quicumque per vim aut metum ad Religionem quemquam adegerint, vel ad id cooperati fuerint, d. sess. 25. cap. 17. & 18.

Can. XXIX. Saepe contingit, ut quis dum operi necessario insistens arborem incidit, aliquis subitus ipsam veniens deprimatur; & idcirco si voluntate vel negligentia incidentis arborem factum est, ut homicida debet omnino poenitentia submitti. Quod si non voto, non incuria illius, non denique scientia contigit; sed dum ille operi necessario fortassis incumberet, iste insperatus occurrens sub arborem improvisus advenit, & sub ipsa nemine valente penitus adjuvare suppressus est, incisor arboris homicida proculdubio non est comparandus. Citatur c. serpe contingit dum quis, dist. 50.

DIVERSA CONCILIA

In causis nuptiarum illegitarum, a Francis Regibus imitarum, tum Carolinz, tum Capetianae stirpis.

1. Lotharius Lotharii primi Imperatoris secundus natus filius, mortuo patre cum Ludovicus major natus Imperio potiretur, Regnum pro sua parte obtinuit Orientalis Franciae, quae Austraia jampridem dicebatur, deinde Lotharingia vocata est, deducto nomine sive a Lothario patre, sive ab ejus, de quo loquimur, filio, quod Regnum multas Rheno & Mosa fluviis interclusas Provincias complectebatur, tum Belgicas, tum Palatinatum tractum, & Alsacium, & quae restricto nunc admodum significato Lotharingiae Ducatus appellatur, & Sequanos, Burgundos, deinde Lugdunum cum toto suo tractu, Sabaudiamque & Helvetios, Vallesios & Rhaetos, aliasque ditiones. Ille itaque Lotharius uxorem Theobegam Bosonis filiam falsis onerata accusacionibus repudiavit, & Valdradam pellicem, quam afflictum deperibat, in matrimonium assumere voluit. Hac de re cum ad Nicolaum I. Pontificem misisset, isteque respondere cunctaretur, sperans hac potius mora quam prompta contradictione illum sensum ad officium rediturum; Lotharius omnis impatiens dilationis, concilium octo Episcoporum Aquisgranum cogit, ann. 862. quorum adulatione novae illi cum Valdrada permittae sunt nuptiae. Id vero Nicolaus indigne tulit, alterumque Concilium apud Mediomatrices indicit, sed pari ac illud prius eventu: simulque Legati eo ex Concilio Romam directi sunt, qui fuerint utriusque Concilii principes, Guntharius Agrippinensis & Turgardus Trevirensis Archiepiscopi: sed Nicolaus in Literanensi Concilio ambos dignitate movit, simulque Synodos Aquisgranensem atque Metensem reprohavit. At illi Pontifici rebelles pro Episcopis nihilominus se gesserunt. Nicolaus vero instituit, ut alii eorum loco Episcopi crearentur.

2. Lotharius perpetuo tergiversatus, tandem a fratre Ludovico Imperatore rogatus, ut sibi suppetias in Italiam contra Saracenos ferret, Romam contendit anno 869. extincto ante biennium Pontifice Nicolao. Atque per fraudem & mendacium ab ejus successore Adriano secundo veniam exoravit, cum sub Dominici Corporis communionem Valdrada se pellice abstulisset post interdictum Nicolai, atque in potestate Pontificis se fuisse dejectum, perjurii poenas mox in reditu dedit. Eodem quippe anno Placentiae lethali morbo confectus est. Haec referuntur ab Othone Frisingensi, a Reginone, ab Anastasio in Nicolao primo & aliis.

3. Philippus ejus nominis primus Franciae Rex, repudiata legitima uxore Bertha Comitissae Hollandiae filia, ex qua etiam filium Ludovicum cognomine Crassum, qui patri in Regnum successit, susceperat, illegitimo sibi toro Bertradam ascivit cognatam suam, Fulconis Comitissae Andegavensis adhuc viventis conjugem. Hisce nefariis ausibus Urbanus Papa secundus se constanter opposuit, quamvis gravem metuendi causam haberet, item patiens insensum Henricum Imperatorem, & ab hoc intrusam Antipapam Guibertum; immineretque grave periculum, si Rex hac irritatus oppositione schismati se adjungeret, suumque in illud traheret Regnum. Ergo Legatum suum Urbanus in universo Regno Ugonem designavit Lugdunensem Archiepiscopum, qui sine mora Concilium nationale Gallicanorum Antistitum in oppido indicit, quod hujus Scriptorum historiae Bertoldus Otionem vocat, quod multi esse rentur Augustodunum seu Eduam, Gallice *Autun* in Burgundiae Ducatu. In hac Synodo sincere gesta sunt omnia. Rex Philippus in proprio Regno a subditis Episcopis communionem fidelium excisus est ann. 1094. cumque nihil fecius ille in contumacia persisteret, ipse demum Urbanus ortu Gallus in Galliam profectus, aliud Concilium universalium Claromonte in Avernis coegit ducentorum & quinque Antistitum, in quo Philippus denuo cum pellice Bertrada excommunicatione a fidelium coetu fuit resacatus. Ad postremum Rex idem resipiscens Bertradam longe a se amovit. Ipsa vero Regina Bertha praecedente anno procul a Regia e vivis excesserat, ut liquet ex Chronico Caenohii Sancti Petri Vivi diocesis Senonensis, iisdem temporibus conscripto a Clario Monacho. Observatu dignum est, quod Petrus Matthaeus sub finem historiae Sancti Regis Ludovici refert ex veteri Codice Abbatis Nogentini Gilberti scripto, sed regno Ludovici Crassi, quem Philippus ex Bertha filium & successorem habuit, Philippum initio Regni complures strumis morbosos suo contactu curasse; sed istud amississe privilegium, neque posthac, dum vixit, recuperasse, ex quo ejus

moses per luxuriam & incestuosos Bertradæ amores in deterius versi sunt.

4. Porro Claromontanum istud Concilium celebratum fuit anno a Christo 1095, quo Urbanus sacram indixit expeditionem pro Syria de manibus Mahumetanorum recuperanda, quæ quidem expeditio sola fere inter tam multas alias felicem nacta est exitum, duce strenuo & religiosissimo Gotofrido Bullonio, qui ann. 1099. Jerosolymam expugnavit, omniumque suffragiis Principum, qui comites ei adhaerant, Regnum istud suscepit. De celebri hac Synodo plenior erit nobis tractatio ad Sæculum undecimum.

5. Sequenti Sæculo, Franciæ Rex Philippus cognomine Augustus in similem injusti divortii & illegitimi matrimonii scopulum impegit; suam ille uxorem Gerbergam Danorum Regis filiam repudiavit; eaque superstitite, Moraviæ Ducis filiam Mariam gentilitio matrimonio nomine duxit, prætexens aliquam dirimentem cum dimissa affinitatem, Tunc Cælestius Papa III. binos in Galliam Legatos transmisit, qui collecta Divione in Burgundia Synodo, causæque sedulo explorata, Regem admonitum, & admonitionibus immorigerum, & contumacem, Regnumque universum Ecclesiastico interdito subjiçunt, ann. Domini 1197. Id Rex iniquo admodum animo tulit, sed exactis aliquot in iracundia & murure mensibus, ad officium tandem rediit, Mariamque ad suos dimisit, & Gerbergam revocavit. Franciæ quædam historiæ hoc addunt, hoc stante interdito, non fuisse pro recepta consuetudine in publicis tabulis scriptum, *Regnantis Philippe*, sed *Regnantis Christo*.

S Y N O D U S

OECUMENICA OCTAVA

seu Constantinopolitana quarta, ann. 869.

1. Hujus novæ Synodi historiam exactissime describit Nicetas Paphlagonius David hujus ætatis Scriptor in vita S. Ignatii Patriarchæ Constantinopolis. Nicephorus Græcorum Imperator filiam suam propriam Michaeli Cæropalite dederat in matrimonium, ex quo natus est Nitetas cum aliis liberis. Post Nicephori excessum, consensu omnium Michaeli deferretur Imperium, Principi pietatis simul & justitiæ, ceterarumque virtutum ornamentis spectatissimo, qui biennium imperavit, donec Leo Armenus, cui Michael præfecturam exercituum Orientis crediderat, in suum Principem & benefactorem perduellis Regnum occupat, Michaelem cum conjuge & liberis in diversas insulas ablegat, & Monasteriis includit, Regios liberos castrari jubet, atque in his Nicetam, cui castrato & in Monachum detonso Ignatii fuit inditum nomen. Leo quæ tyrannide perfidiaque Regnum invaserat, eadem administravit; & olim a Synodo septima everfam Iconoclastarum hæresim, magnâ Ecclesiarum clade piorumque omnium dira infectione restituit, non minori rabie furens quam Leo ille Isuricus, a quo fuerat primum excitatus. Verum exacto Imperii septennio divina ultione interemptus est a Michaeli Balbo pariter Iconoclasta: quem post annos Imperii octo filius excepit Theophilus paternæ impietatis æmulator, qui annos aliquot potitus Imperio transmisit illud ad filium Michaelem sub Theodoræ matris tutela, religiosæ virilitis animi femine, quæ filium Catholica Religione imbuendum curavit instauratoque sacrarum imaginum cultu Methodium virum sanctissimum, quem in professione orthodoxa constantem & invictum Michael Balbus exilio dimissit, revocavit, atque in regia civitate Patriarcham constituit, qua dignitate præclare quadriennio perfunctus abiit in cælum.

2. Tum vero ejusdem Theodoræ studio Ignatius, Michael Cæropalite natus, in eandem promotus est sedem, Hoc Præfule, Ecclesiæ Orientalis fidei sinceritate & morum commendatione refulsit, tranquillaque pace integros undecim annos potita est. Sed tam felicem rerum statum Cæsaris Bardæ ipsius Theodoræ fratris ambitio turbavit. Hic Imperatori persuasit, ut matrem rerum gubernaculo ablegaret, Monasterioque includeret: atque ex Michaelis vecordia fiduciam sumens omnem Imperii potestatem in se unum transtulit. Erat præterea Bardas intentissimo in Ignatium animo, qui pastoralis officii & constantiæ specimen dederat, quando post sæpius admonitum frustra Bardam, ut supri consuetudine, quam cum propria nuru, gravi omnium scandalo & offensione, habebat, desisteret; ad sacram Eucharistiæ synaxim solemnè Epiphaniarum die accedere ausum, pa-

lam repulit, & penitentiam est exhortatus: His accesserat, ut cum suasu Bardæ Michael accito Ignatio mandasset, ut Theodoram invitam attonderet, Monasterioque includeret, id præstare ut rem indignam & Ecclesiæ legibus adversantem recusaverit: quocirca Bardas Ignatium apud Imperatorem Majestatis reum postulavit, simulque in Insulam deportari fecit, Photium Eunuchum in ejus sedem intrusse.

3. Erat Photius vir laicus natalibus illustris, dignitate Protospatharius, primusque a secretis, homo ambitionis immensæ, veterator, ingenio ad universa versatili, tantaque humanarum disciplinarum peritia, ut vel ipso Niceta Davide teste, non modo sui ævi Princeps haberetur, sed etiam cum præstantissimis veterum quorumcunque ingenii decertare posset. At eximias naturæ & artis dotes animi ejus improbitas & incredibilis ambitio perfidiaque obscurabant. Vix credat aliquis, quam implacabili crudelitate, quam impudentibus calumniis, & quam immanibus corporis cruciamentis, imperatoris sanguinis Patriarcham eximia vitæ sanctitate venerandum, ætate etiam provecum divexaverit scelestissimus Photius, quandiu Bardas superstes fuit.

4. Ad postremum interimitur a Basilio Macedone Protospatore jussu ipsius Michaelis Imperatoris Bardas: occisor vero in Imperii societatem asciscitur: nec multo post Michael ipse vino tumultentus trucidatur. Cum enim illum novus Imperator Basilius ab insania moram ad meliorem reducere frugem fruderet, ejus tantum in se odium concitavit, ut temigi quoque obtulerit Imperium, si Basiliam interimeret, sed Michaelem tumultentum Basilius anteverit, & occidit.

5. Solus itaque Imperio potitur Basilius, qui cunctis justitiæ & Religionis amantissimus, publicam rem Michaelis vecordia nequitiaque perditam reparavit. In primis Ignatium dejecto Photio revocavit, Eaque de causa Synodum œcumenicam octavam Constantinopoli coegit, assentiente Hadriano Papa secundo Nicolai primi successore, qui etiam per Legatos suos Stephanum & Donatum Episcopos, & Marinum Diaconum, sanctæ Synodo præsedit, ann. Chr. 869. Jam Photium Basilius de throno in Monasterium depulerat, etiamque Regiæ classis Drungarium cum dromone, id est celoce Imperiali pretiosis ornamentis instructo, cum magnifico splendidoque comitatu præmiserat, ad reducendum ea qua par erat honoris pompa Ignatium. Reductum ab exilio Patriarcham Ordo Patricius occurrens excepit, & frequens lætitiæque gestiens populus veneratus, atque in templum triumphali apparatu & faustis acclamationibus prosequutus fuerat, antequam Synodus indicta esset.

6. Synodo interfuerunt, ut scribit Nicetas, Episcopi duo supra centum, Antistites vero & Sacerdotes, qui a sanctissimis Patriarchis Methodio & Ignatio consecrati fuerant, & postmodum ad Photii communionem abrepti, libellis penitentiae porrectis ad Synodi pedes producuerunt, lacrymis effusis veniam supplicantes. Mitius cum his actum est, impositaque brevi penitentia, ad confessum tandem Synodi & pristinam dignitatem admitti sunt. Photius citatus reus ad Synodi conspectum adducitur, de propriis sceleribus interrogatus, adduci non potuit ut aliud responderet quam istud Davidicum; *Posui ori meo custodiam; & quod sequitur, ipsi legitoro*; hæc nimirum intelligi volens: *Cum confisteret peccator adversum me*. Instant Legati, hoc obstinato silentio non evalurum damnationis iudicium; quibus ille: *Neque Jesus tacendo evasit damnationem*: Blande rogatur ut se justificet de sibi objectis accusationibus: Respondit hypocrita: *Justificationes meæ non sunt de hoc mundo*. Suedet ut penitentiam exhibeat, qua solvatur anathemate: Ille pertinaciter silet, seque e conspectu subducit.

7. Nicolaus Papa I. Photium jam olim in Romano Concilio damnaverat anathemate, ut violentum Ecclesiæ Constantinopolitane invasorem. Photius vero coacto Conciliabulo in ipsum Nicolaum anathema regerere ausus fuerat. Quinetiam non dubitavit Pseudo-synodi suæ acta multis suppositis falsis & calumniosis additamentis, ementitisque veteratoris Episcoporum subscriptionibus transmittere ad Ludovicum pronepotem Caroli Magni, Lotharii filium, & quartum a Magno illo Carolo Imperatorem Occidentis, una cum litteris & manusculis ad uxorem ejus Ingelbergam, eam sollicitantibus, ut conjugi Ludovico suaderet a Nicolao Episcopo Romæ discessionem, utpote canonice auctoritate Concilii œcumenici depositum, cumque procul in exilium relegaret, quæ tamen scripta fuerunt intercepta, & in hanc Synodum octavam & legitimam ab Imperatore Basilio producta. Porro hujusce Ludovici Legati, quemadmodum & Michaelis Bulgarorum Principis actioni decimæ ac ultimæ Synodi hujus interfuisse memorantur; aliis vero actionibus nulla horum mentio legitur.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

cantur, eos, ut qui imaginem ac figuram Sanctorum celestium hierarchiam gerant, ab omnibus sive Principibus sive subiectis omni veneratione colendos sancimus: nolimusque eos aut duobus bellicis, aut aliis dynastis longius a suis Ecclesiis obviam procedere, neque ex equis aut modis venerationis causa supplices & meruitimoreque abjectos descendere, procumbere, aut adorare. Si quis vero Episcopus post hoc editum sanctæ Synodi decretum debitum sibi honorem neglexerit, aut contra sanctionem hanc quidquam fecerit, fieri permiserit, per annum separetur: Princeps autem seu dux ille per biennium a sanctis Sacramentis arceatur.

Can. XII. Porlatum est ad nos, non posse sine Principum presentia Concilium agi. Atqui nusquam sacri Canonis sancimus, ut ad Synodos singulares Principes cogantur, sed soli dumtaxat Episcopi, quare nec alias reperimus eas aliis nisi œcumenicis Conciliis interfuisse. Neque enim fas est, ut seculares Principes rerum, qua Dei Sacerdotibus contingant, spectatores fiant.

14. Can. XIII. Observatu dignus, in eos, qui Concilia etiam œcumenica cum Summo Pontifice temere committere, atque in dissidium trahere præsumunt. Si quis tanta efferatus audacia, quemadmodum Photius & Dioscorus, sive scripto, sive non scripto insanas quasdam contra Cathedram Corinthei Apostolorum Petri audeat jabere, eandem atque illi damnationis sententiam accipiat. Si qua vero, œcumenica Synodo collecta, de Romana etiam Ecclesia controversa existerit, licet eum decenti reverentia de proposita questione percunctari, responsumque admittere, vel utilitatem admittere vel dare: non tamen audacter contra seniores Roma Pontifices sententiam dicere.

Exemplum hujus moderationis suppeditat Concilium plenarium Carthaginense sextum, cui præfedit sapientissimus Valerius, & interfuit Sanctissimus Augustinus, cum nondum res utrimque perspecta satis esset de commonitorio Zosimi Pontificis. Vide etiam inferius Triburiensem Canonem.

15. Can. XIV. Sancimus, ut designati ad superbumentalia gestanda Episcopi, certis statisque temporibus & locis ea gestent, ne hujusmodi cultu per fastum aut superbiam abutantur, aut quovis tempore divini Officii. Eos etiam qui post vitam monasticam ad Episcopatus honorem sunt provelti; ut religiosam suam vitam habitumque monasticum servant statuimus: nullusque per fastum animique jactantiam hujusmodi habitum exuere audeat; ne suas inde quas sibi præscripserit leges, violet. Quod si quis Episcopus præter designata sibi scripto seu sine scripto tempora omphoron tulerit, aut monasticam vestem abjecerit; vel corrigatur, vel deponatur.

De pallio Pontificio plura superius require ad can. 6. Constantinopolitani primi Concilii. Vide pariter in Decretalibus tit. de author. & usu pallii, ubi statuitur cap. 1. intra quamlibet Provinciæ suæ Ecclesiam posse Archiepiscopum uti pallio. Deinde can. 3. non esse quem vocandum nomine Archiepiscopi, tametsi consecratum, nisi a Romano Pontifice pallium susceperit, & conferri per illud plenitudinem officii pastoralis. Et can. 4. soli Papæ licitum esse pallium ubique gestare. At can. 6. in qualibet Provinciæ suæ Ecclesia posse Archiepiscopum solemnibus diebus Missam celebrando, pallio uti. Quo significari ovem, quam bonus Pastor diu requisitam & ab errore revocatam supra suos humeros reportat, alibi post Ildorum Pelusiotam docuimus. De habitu vero monastico non dimittendo ab Episcopo monachismum olim professio, confirmatur pariter can. 16. Lateranensis generalis sub Innocentio tertio Concilii, citato in c. Clerici officia, de vit. & hon. Cleric.

16. Editionis Anastasianæ can. 19. Metropolis Jutadimit visitandi Suffraganeorum seu Comprovincialium Ecclesias. Hic vero Anastasius Romanæ Bibliothecarius Ecclesiæ huic Synodo, quam etiam Latine edidit, interfuerat. In Occidente autem Summi Pontificis & Concilia visitationum universæ Provinciæ jura Metropolitæ asseruerunt, ut ex multis rescriptis perspicuum est. Quale est Lucii tertii ad Episcopum Ravennatem visitantem Diocelium Episcopi Bononiensis, c. sopitæ, de censibus in 6. & ante hunc Innocentii tertii ep. 85. regesti 15. qui idem in c. cum officii 16. de præscript. Abbatem condemnat Sancti Maglorii ad solvenda procurationis jura Archiepiscopo Senonensi Abbatiam visitanti: at illa Abbatia est in suburbio Parisiensi. Episcopus vero Parisiensis nondum Archiepiscopali dignitate præfulgebat, sed tunc suberat Metropolitanus Senonensis. Similiter Bononiensis Ecclesia nondum erat in Metropolim erecta, quod postea factum est. Ceterum quia proclive admodum erat, nasci rixas & similitates occasione visitationum inter locorum Episcopos & Metropolitæ, uno abrogante aut reprohante, quod alter probaverat vel

statuerat: & quia insuper impense atque onera Parochiarum multiploji visitatione augebantur, idcirco demum a Concilio Tridentino sancitum est sess. 24. cap. 3. non posse ab Archiepiscopo Suffraganeorum Ecclesiæ visitari, nisi ex causis in Synodo Provinciali approbatis.

17. Denique Anastasianus can. 22. occasione intrusionis Photii per Imperialem auctoritatem, prohibet sub anathemate laicis Principibus aliisque potentibus auctoritatem sibi in Episcoporum promotione arrogare; sed Ecclesiam suæ libertati & juri permitti jubet. Isto deinde canone Summi Pontifices usi sunt adversus Episcopatum investituras, quas sibi Occidentis Imperatores arrogabant: & citatur apud Gratianum c. 1. dist. 93. Græcæ vero editionis hujus octavæ Synodi can. 5. postquam edixit de Neophytis ad Episcopatum non provehendis, hoc adjungit: *Ἐπι δὲ πλείων τῶν (νεφύτων) ἀρδύπων, ὡς παρὰ βασιλικῆς ἕξιως οἱ τῶν συνόδων. Maxime vero Neophytum repellimus, si per Regiam intrusus fuerit potestatem.* Investituris Ecclesiarum de manibus quorumlibet laicorum, etiam Imperatorum, aut Regum, nisi ex libera concessione supremæ Sedis, quam constat esse Caput omnium Ecclesiarum, prohibet Gregorius Papa VII. qui scribens ad Hugonem Dientem Episcopum, jubet et decretum istud octavæ Synodi promulgare: Cui œcumenice apud Constantinopolim congregatæ per suos Legatos præfuit Pontifex Hadrianus II. Similem edidit sanctionem idem Greg. VII. in Romano Concilio, anni 1078. sub pœna excommunicationis ipso actu incurrendæ. Alterum mox successit sub eodem Greg. VII. Romanum Concilium ann. 1800 quo & dantibus & suscipientibus Ecclesiæ cujuscunque de laicali manu qualemcumque investituram decernitur ipso facto excommunicatio. Postmodum sub Victoræ Papæ III. idem renovatum fuit in Concilio Beneventano, ut fidem facit Leo Ostiensis. Hoc idem institutum decretum fuit in Concilio Melphitano sub Urbano II. ann. 1089. Itemque sub eodem Urbano II. in Romano Concilio anno 1099. Et denum in œcumenico Concilio Lugdun. secundo, cui præfedit Gregorius Pontifex decimus. Vide historiam duodecimi Sæculi, ubi multa huc pertinentia congeruntur.

18. Exacto ab œcumenica Synodo ista octava decennio, translatoque in celestem beatitudinem Ignatio, Photius rursus ad Patriachale fastigium aspiravit, solisque artibus Basilium Imperatorem suæ factorem ambitionis nactus est, coque rem prorexit, transmissis Romanæ Imperatoris Legatis, propriisque litteris, quarum gerulus fuit insignis idolorum artifex Theodoros Sanctabitenus, ut Joanni octavo Pontifici persuasum sit, ut scelestissimi Photii Romanæ hostis Ecclesiæ, justissimis anathematibus a prædecessoribus Nicolao & Hadriano secundo illaqueati, ad solium Patriarchicum promotioni, missis etiam Legatis ad rem fortius peragendam ad Basilium, una cum gratiosis epistolis nuntiæ, et c. facilitate consenserit. At seductor Photius sibi præter jus fasque gratificantis Joannis famæ pessime consulit: litteras enim hujus multis partibus falsificavit, Legatos quoque Romanos blanditiis & muneribus corrupit, ut ad suum & Imperatoris libitum omnia peragerent. Itaque quasi ex consensu, sed supposito & per calumniam asserito, Joannis Papæ Synodus, quam dicebant œcumenicam, colligitur, præcedentis veræque œcumenicæ octavæ omniumque adversus Photium actorum damnationem continens, quæ prætextu falsæ & calumniöse consensionis Joannis Papæ, atque conciliandæ perpetuæ inter Occidentalem novamque Romam caritatis & pacis, anathema dixit in eos, qui verbum *Filius* ad Symbolum addiderant, aut posthac additum vellent. Statutum præterea, ut quos Romani Pontifices excommunicationi subdidissent, ab Ecclesiis quoque Orientalibus pro excommunicatis sine controversia haberentur: & vicissim quos Patriarcha Constantinopoleos simili censura aliave canonica pœna perstrinxisset, a Romana quoque Ecclesia rejecti essent. Quæ veteratoria arte & Patriarchæ Regiæ urbis jus supremum & indeclinabile asserbatur, atque Romano Episcopo jura detrahebantur appellationum. Huic præterea Pseudosynodo Photius ipse præfedit supra Romanos Legatos, violato usu & ordine, qui in omnibus præcedentibus Conciliis fuerat sine controversia usitatus. Reprobatur est legitimum & generale Concilium, cui Papa per suos Legatos præfuerat, simulque anathemata omnia, quibus laudatissimi Pontifices Nicolaus & Hadrianus secundus Pseudopatriarcham, Romanæque infensum Ecclesiæ Photium cum fautoribus obriverant. Exorsumque schisma est exitiosissimum totius Orientis, quod coalescere deinceps cum Occidentis Ecclesiis nunquam potuit. Hoc unum Legatis suis Joannes mandaverat, & in commonitorio injunxerat, ut Photium nomine suo in solium Patriarchale promoverent, atque ut Ecclesiæ Bulgarorum ad

Romanam Ecclesiam redintegrarentur. Cetera omnia perfidia Photii, Imperatoris Basilii gratia & potestate fieri, concurrente Legatorum pravaricatione, Joanne Papa inconsulto, perfecta fuerant. Ipsa vero Bulgaria subjecta remansit Constantinopolis Ecclesia. Joannes vero ut se perfidiose circumventum illusumque rescivit, & deplorando eventu dimissa Romana ab sede Orientis Provinciis non sine gravi culpa sua sensit; compertis demum Photii fraudibus omnibus ambonem conscendit, (ut restatum reliquit Formosus Pontifex epist. ad Stylianum) atque in Photium anathema pronunciavit. Photiana ista Pseudosynodus inita est desinente anno 876. & dirempta in eunte sequenti anno.

26. Julianum Casarinum S. R. E. Cardinalem jure merito Baronius coarguit, eo quod disputans in Concilio Florentino adversus Marcum Ephesinum Metropolitam, dum adhuc Ferratiz concertationes cum Grecis agitabantur less. 6. forsitan diffidentem posse Ephesini mendacia convinci ac refelli, manus dedit de non connumeranda inter œcumenicas ab Ecclesia receptas, octava ista sub Hadriano secundo contra Photium Synodo; non animadvertens impostura Photianæ Pseudosynodi octavam, quæ præcellerat, abrogantis, atque mentientis, Joannem Papam scriptis litteris in ejus abrogationem consensisse. Cum tamen in hoc unum consensisset tum in suis litteris, tum in commonitorio, spe pacis cum Orientalibus stabilizandæ, ut Photius vita sancto Ignatio sufficeretur. Et si quid præterea actum fuerit, ipse in suis Epistol. 250. & 251. suo injussu id factum & protestatur & abrogat. Harum prior est ad ipsum versipellem Photium, penes quem tamen vix audeat musticare, formidans, credo, ne isto exasperato res in deterius cadent. Altera est ad Basilium Augustum Latinorum pro Grecis amulatorem & Photii atque Sanctabareni artibus fasciatum. Ipse tamen Photius in suo de Synodis libro non est ausus aliam Synodum ultra septimam Nicææ celebratam commemorare: non octavam legitimam, utpote sibi ignominiosam: neque schismaticam, cujus ipse fuit auctor, ne per illam suæ imposturæ vulgarentur. Nilus vero schismaticus Rhodi Metropolitæ in suo de Synodis libello Photianam obtrusit nomine octavæ, & præcedentem, quæ Catholica est, suppressit.

CONCILIIUM MANTALENSE

Ann. Chr. 879.

Idud ideo referendum duxi, quia novum per illud in Gallia Regnum institutum est; conseritque plurimum ad historiz noticiam Gallicæ, Provincialis quoque, atque etiam Italicæ: cum ex hoc novo Regno tres Principes ad Italicæ Regnum acciti & provecti fuerint, Ludovicus Bosonis Regis ex Irmingarde filius, deinde Hugo: & ad postemum Hugonis filius Lotharius. Fuit Boso Princeps Carolo Calvo Imperatori acceptissimus præcunctis Regni Gallicani proceribus, ipsique affinitate conjunctissimus. Bosonis enim sororem Richildem, mortua priore conjugè Hermentrude, Carolus Calvus sibi matrimonio copulavit: Atque ad gratiz cumulum novæque affinitatis nexum Hirmingardem nuptiam suam, Imperatoris Ludovici ejus nominis secundi Lothario Imperatore nati filiam eidem Bosoni conjugio copulavit. Nec minori gratia decoratus est Boso a summo Pontifice Joanne VIII. a quo fuit in filium adoptatus, cujus tantæ necessitudinis non tantum Aimoinus historicus, sed ipse etiam Joannes apertam fidem facit epist. 119. hujus enim interventu Joannes Papa omnes sibi suspectis adversus Saracenos, atque adversus Italicæ Regulos immaniter grassantes pollicebatur. Bosoni Carolus Calvus Imperator præfecturam Provinciz, aliarumque finitimarum regionum contulerit. Mortuo vero Calvo (quæ mors contigit Nonis Octobr. anno 877.) regnante in Gallia Occidentali ejus filio Ludovico Balbo, in Orientali autem Carolomanno, convenere Mantalam, Castrum in Viennensi territorio situm, Arelatenfis Provinciz Antistites & Proceres, unanimi de consilio deferendi Bosoni illarum Provinciarum Proregi novum Arelatense Regnum. Urgebat grande hoc negotium, non tantum Bosonis ambitio & uxoris, quæ tot Imperatorum elata progenie Comitisse appellationem dedignabatur; sed præterea Joannis Pontificis paternus in adoptatum a se Bosonem affectus. In hoc igitur Conventu, conspirantibus una Episcopis & Optimatibus Idibus Octubris anno 879. despecta Regum Ludovici Balbi & Carolomanni utraque & corporis & animi infirmitate, (Carolomannus enim sequenti anno 880. e vivis abiit) eligitur in novum Arelatense Regnum Boso ad eumque consulto absentem mittitur legatio, qua rogabatur ultimum Regnum ut susciperet. Subscripta Concilio sex

cum suis suffraganeis Archiepiscopi, Ottrannus scilicet Viennensis, Aurelianus Lugdunensis, Teutranus Tarentalis, Robbertus Aquensis, Rostagnus Arelatenfis, Theodoricus Vefontinensis. Istud ergo Regnum complectebatur cum Provincia, quæ Rhodano & Varo fluminibus disternitur, Delphinatum, Bressiam, Sabaudiam, Laudunensem ditionem, & Burgundiæ Comitatum, cum civitatibus cis Ararim Matisconæ & Cabilone, quarum etiam Episcopi subscripserunt, quemadmodum Episcopi ultra Rhodanum Vivariensis, Agathensis, & Uctensis; eosdem sex Archiepiscopos nominatum anno præcedenti Joannes VIII. ad Concilium Trecentense convocarat, additis duobus illis Archiepiscopis Sigiberto Narbonensi, & Eriberto Ebrodunensi epist. 98. Ipse porro Joannes exacto in Pontificatu decennio obiit anno desinente 881. decimo octavo Calendas Januarii.

CONCILIIUM TRIBURIENSE

Ann. Chr. 895.

1. Triburiam hujus præfatio Concilii Villam dicit Regiam in Tetra Francorum consistentem. Trithemius in Chronico Hirsurgiensis refert sitam ad Rhenum inter Moguntiam & Oppenheim, cujus nihil superest præter parietinas & rudera. Anno Chr. 895. Formosus Pontifex habitum est istud Concilium sub Arnulfo Romanorum Rege, non vero Imperatore, ut multi existimant; nunquam enim Imperii cotonam, sed Regni Germanorum suscepit. Ideoque habita sub eo Germanicæ, aut Francicæ Concilii, nunquam illum Imperatorem, sed tantum Regem appellant, ut Moguntiacum anni 888. in præfatione & duobus primis Canonibus; Metense in præf. & can. 13. & istud Triburiense in Synodica præfatione.

2. Can. II. *Si quis Clericus quamvis nimium coactus homicidium fecerit, sive sit Presbyter, sive Diaconus, deponatur.*

Quovis tempore qui aggressorem injustum occidit, habitus fuit & delicti reus & poenæ obnoxius, si moderamen excessit inculpatae tutelæ: sed si nullus propriam tuendi vitam supererat modus nisi aggressoris injulti interfecione, oppositæ prorsus sunt veterum & recentiorum Ecclesiz Doctorum sententiæ, nec non veteris cum nova Ecclesiz exterior disciplina. Prima namque Doctorum Ecclesiz doctrina hæc fuit, nulla ratione licitum esse privato, quem violentus latro armis infestis adoritur, propriam tueri vitam aggressoris nece, quamvis nulla ratio alia occurrat discriminis evitandi. Hæc est Ambrosii sententia libro tertio officiorum cap. 4. his verbis: *Mibi non videtur, quod vir Christianus, & justus, & sapiens, querere sibi vitam aliena morte debeat, utpote qui etiam si in latronem armatum incidat, ferientem referre non possit; ne dum salutem defendit, pietatem contamineat.* Augustinus huic suffragatur sententiæ, dicens in epist. 154. *De occidendis hominibus ne ab eis quisque occidatur, non mihi placet consilium, nisi forte sit miles, aut publica functione teneatur, ut non pro se hoc faciat, sed pro aliis, vel pro civitate, ubi etiam ipse est, accepta legitima potestate, si ejus congruit persona.* Et allegatur in c. de occidendis, 23. qu. 5. idem Augustinus epist. 163. eandem insinuat doctrinam. Hildebertus, qui duodecimo sæculo florebat, hanc acriter propugnat sententiam epist. 60. ad Carnotensem Episcopum. Sacerdos quidam, quem latro cum armis adortus nitetur occidere, studio tuendæ in tanto discrimine vitæ suæ, lipidem correptum in caput aggressoris impexit, & latronem peremit. Sacerdotem Episcopus Carnotensis toto septennio in penitentia & suspensione detinuit, quo jam desinente consilium ab Hildeberto Turonum Archiepiscopo exquirere, num sat poenarum Sacerdos subierit, possitque illum ad communionem admittere, qua tot annos privatus fuerat? Respondet Hildebertus, nefas esse id scelus tam exiguo tempore expiari, cum ne laico quidem liceat propriam vitam morte aggressoris redimere. Miror Hildebertum tam severe in miserum Sacerdotem animadverti voluisse, qui tantum sibi ipsi indulsit innumerorum canonum prævaricatori, laica etiam communionem ad omnem vitam Episcopos privantium, qui a minori Episcopatu ad majorem se transferri consentissent: ipse vero relicto Cenomanensi Episcopatu, ad Turonensem ac Archiepiscopales Insulas habens transiens.

3. Sed eodem quo Hildebertus vixit sæculo, rigidior illa & jure naturali, ut plerique volunt, adversaria salutisque etiam æternæ illius periculosa, quem latro nefarius imparatum ad tremendum judicium occidendo transmitteret, sensum exolescere opinio cepit, tantumque paullo

paullo post in universa Ecclesia prævaluit, ut prior illa nullum habuerit defensorem, sed omnes impugnatores, in quibus recenseretur Theologiz lumen Doctor irrefragabilis Alexander Alensis par. 3. quest. 345. Thomas 2. 2. quest. 64. art. 7. alique sancti Doctores, Bonaventura, Raimundus, Antoninus, & ante Doctores istos Pontifex sapientissimus Alexander tertius, qui anno 1160. Romanam regebat Ecclesiam, perspicue decrevit, c. si vero, de sent. excomm. Si vero clericum vim sibi inferentem vi quis repellat, vel ledat, non debet propter hoc ad sedem Apostolicam transmitti, si in continentem vim vi repellat, cum vim vi repellere omnes leges omniaque jura permittant. Favet c. jus naturale, dist. 1. & c. significasti, cujus est auctor Innocentius III. de homic. Concilium deinde generale Viennense definit, cum qui vim vi repellendo, aggressorem, cum aliter se tueri non posset, occidit, nullam incurrere irregularitatem, Clement. si furiosus, de homicid. His denique suffragatur Concilium Tridentinum sess. 14. cap. 7. de reform. Non ausim ego inter tot directe contraria invitem jura, adeoque sanctimoniz summæque commendationis laude florentes Pontifices & Ecclesiæ Doctores aperte dissidentes sedere arbitri: satis mihi videor meo sanctus officio absque ullo ex me præjudicio utriusque partis jura & auctoritates præcipuas recensuisse.

4. Can. XII. Sacrosanctum Baptismi mysterium sciunt omnes in Christo regenerati, non nisi præfixis & legitimis in anno celebrari temporibus: cum hoc sibi privilegium, ut in epistola Siricii Papa legitur capite secundo, & apud nos, & apud omnes Ecclesias specialiter cum Pentecoste sua Dominicam Pascha defendit: in quo, ut legitur in Epistola Leonis Papa capite nono, orta est & virtus muneris & species actionis.

Apud Constantinopolim & vicinas Ecclesias his duobus festis addebatur aliquando festum, quod vocabant Luminum, quia scilicet primitiæ gentium Christo Infanti dedicatæ in Magorum persona fuerunt, & eodem anniversario die Christus de manu Joannis Baptiste in Jordane Baptismum suscepit. Idque testimonio asstruitur Gregorii Nazianzeni orat. 40. in Sanctum Baptisma in persona differentium ad Baptismum accedere sic prætextit: *πρωτὰ τὰ πάρα, τὸ Πάσχα μὴ τιμώμενον, τὸν Παντοκράτορα ἐπισημαίνω, Luminum diem expecto, Paschatis festum pluris facio, Pentecosten expectabo.* Sed non multo post Siricius Pontifex diem Luminum seu Epiphaniarum suppressit, aliosque certos dies in Hispaniis usitatos, solisque baptizari permittit citra necessitatem Paschæ & Pentecostes diebus ep. 1. ad Himerium Tarraconensem, cap. 2. quin etiam Leo Magnus epist. 4. seu juxta Quinellianam editionem 16. ad Episcopos Siciliæ consuetudinem, quæ in Sicilia inoleverat solemniter in Epiphania baptizandi, expressa prohibitione revocat c. 1. & in sequentibus id licitum asstruit solis Paschæ & Pentecostes diebus. Sed cap. 3. quodcumque premit necessitas, baptizandum esse monet. Et qui his successit Gelasius, sic scribit ad Episcopos Lucaniæ epist. 9. cap. 10. *Baptizandi sibi quisquam passim quocumque tempore nullam credat inesse fiduciam præter Paschale festum, & Pentecostes, venerabile Sacramentum; excepto duntaxat gravissimi languoris incurso, in quo verendum est, ne morbi crescente periculo, sine remedio salvari fortassis agrotans exitio præventus abscedat.* Habetur, de consecr. dist. 4. c. Baptizandi: idem pariter stabilitum plerisque Conciliis, ut Gerundensi sub Hormisda can. 4. Antisiodorensi can. 18. Matisconensi secundo canon. 3. & hoc denique Triburiensi. Sequentibus demum sæculis, ad præveniendum omnia improvisa periculi, quinetiam propter infirmitatem ipsorum, qui in vitæ discrimine constituti, metu & horrore consternantur ad hujusmodi nuncium, quo fiebat, ut astantium incuria, vel formidine, nonnulli ex hac vita sine ullo Sacramento migrarent. His omnibus obviam ire pia mater Ecclesia intendens, perspicuensque Sacramenta propter homines instituta a Sponso suo Christo esse, & non viceversa: liberiolem laxavit potestatem, adco necessarium ad salutem æternam Sacramentum quovis tempore administrandi.

5. Can. XIII. De decimis Augustinus Doctor mirabilis sub brevi ratiuncula rem satis dilucidasse videtur, cum ait: *Decime ex debito requiruntur. Quid si diceret Deus, nempe, meus es homo, mea est terra quam colis, mea semina qua spargis, mea animalia qua fatigas, meus est Solis arbor, & cum omnia mea sint; tu qui manus accommodas, solam decimam merebaris, sed servo sibi novem, da mihi decimam, si non dederis mihi decimam, auferam novem. Si dederis mihi decimam, multiplicabo novem. Si ergo querit aliquis, cur decima datur, sciat quod ideo danda sunt, ut hac devotione Deus*

placatus largius præstet quæ necessaria sunt: & ut ministri Ecclesiæ exinde relevati liberiores fiant ad spiritualis servitutis expletionem: & ut manus populi exhibent in quotidiana oblatione Domino immoletur, nec non secundum statuta canonum in sustentationem pauperum, & restaurationem Ecclesiarum proficiant; Quatuor enim fieri partes juxta canones judicamus de decimis & oblationibus fidelium: ut una sit Episcopis, altera clericorum, tertia pauperum, quarta restorationi Ecclesiarum servetur: sicut in epistola Gelasii Papa capite vigesimo septimo legitur.

Prolatus Augustini locus desumptus est ab uno ex ejus de tempore sermonibus ad Dominicam duodecimam, qui inscribitur, de reddendis decimis. In quo illud peculiari observatione dignum habetur, decimas non solum fructuum terræ, sed præterea proprii laboris & artificio esse persolvendas. Hæc enim adjungit: *Quod si decimas non habes fructuum terrenorum, quos habet agricola, quodcumque te pascit ingenium, Dei est; & inde decimas expesit unde vivis: de militia, de negotio, de artificio redde decimas. Aliud enim pro terra dependitur, aliud pro usura vice pensatur.* Et Ambrosius in serm. Quadragesimæ, cujus initium est: *Ecce nunc tempus: Quicumque recognoveris (inquit) in se, quod fideliter non dederis decimas suas, modo emendes quod minus fecit: Quid est fideliter decimas dare? Nisi ut nec pejori, nec minus Deo offerat aut de grano suo, aut de vin suo, aut de fructibus arborum, aut de pecoribus, aut de borto, aut de negotio, aut de ipsa venatione sua.* Denique Clemens Papa III. in c. ex transmissa, de decimis generaliter ait: *Fidelis homo de omnibus, quæ litise potest acquirere, decimas erogare tenetur.* Veruntamen in solutione decimarum standum est locorum consuetudini, juxta c. cum sint homines, eod. tit.

6. Quæsitum est præterea, quidnam juris sit in terris, quarum decimis potiebatur Ecclesia vetustior, si contingat novam ædificari Ecclesiam, utrum huic novæ, an potius antiquiori Ecclesiæ decimæ illius territorii solvendæ sint? Definit Concilium Moguntium sub Leone Papa III. & Carolo Magno celebratum, jus illud penes vetustiore Ecclesiam permancere, can. 41. *Ecclesia antiquitus constituta nec decimis nec aliis possessionibus privetur, ita ut novis oratoriis tribuantur.* His conformia constituit Carolus Magnus tum alibi, tum lib. 2. Capitularium cap. 36. Nisi de novo constructa eo loco sit baptismalis Ecclesia; huic enim decimæ debeatur, c. de decimis, & c. statuimus, 16. q. 1. & in Decretalibus, c. fin. de Parochiis, & c. dum contingit, de decimis, ubi statuitur hæc regula: *Perceptionem decimarum ad Parochiales Ecclesias de jure communi pertinere, etiam novarum agrorum.* Octavo vero & nono Sæculis invaluerat potentiorum audacia, qui ædificando novas Ecclesias, se illarum dominos constituebant; sibi que decimas eo prætextu quasi jure debitas invadebant: quorum avaritiam & Regia Caroli Magni, Ludovici que Pii Capitularia, & Synodorum ejus temporis Canones coercere satagebant.

7. Can. XVI. Abhorrendus & Christianis omnibus vitandus mos iniquus subrepsit, sepulturam mortuis sub pretio vendere, & gratiam Dei vendem facere, cum hoc nusquam sub Evangelica gratia meminerimus nos invenisse vel legisse. In Ecclesiastico namque libro scriptum est: *Mortuo non prohibeas gratiam, sciens quia omnes morimur.* Et item: *Omnia quæ de terra sunt, in terram convertuntur. Quid terra terram vendis? Memento quoniam terra es, & in terram ibis; & quoniam mors tibi furta est, appropias, & non tardat. Recordare quoniam non hominis est terra, sed, ut Psalmista commemorat, Domini est terra & plenitudo ejus, & qui habitant in ea. Si terram vendis, invasione aliena rei reus tentis. Gratis accepisti a Deo, gratis da pro eo. Quare interdictum sit omnibus omnino Christianis terram mortuis vendere, & debitam sepulturam denegare. Nisi forte proximi & amici defuncti propter nomen Domini & redemptionem anime hominis gratis aliquid donare velint.*

Vide superius huc pertinentem Concilii Meldensis can. 73. Nec omittenda regula est tradita in fine Canonis Triburiensis 15. *Ubi decimam persolvebat vitus, sed sepeliatur mortuus.*

8. Can. XVIII. Vasa, in quibus sacrosancta conficiuntur mysteria, Calices sunt & Patena: de quibus Bonifacius Martyr & Episcopus interrogatus, si liceret in ligneis vasculis Sacramenta conficere? Respondit, quondam Sacerdotes aurei vasculis ligneis utebantur, nunc e contra lignei Sacerdotes aureis utuntur calicibus. Zephyrinus Papa vitreis Calicibus Missas celebrari constituit. Dein-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

13. Can. XLII. Edicit, ut si frater fratris uxorem vi-
tiant, a nouito deinceps illa contingi possit propter
evitandum incestum; addit tamen, si urgeat inconti-
nentiæ periculum, Episcopum post mulieris penitentiam
suo præscripto peractam eisdem conjugatis usum matri-
monii debere dispensare; *Ne (inquit) dum sperantur ad
alia subleuari, currant in canum.* Hinc liquet, posse
per Episcopum dispensari in impedimentis contracto le-
gitimo matrimonio supervenientibus, etiam in primi
gradus incestu, ut docet Thomas Sanchez de matrimonio
lib. 8. disp. 11. n. 16. quem Bonacina, alique sectantur.

14. Can. XLVIII. *Aliud etiam nec canonica institutione
definitum, nec introductione aliqua refutamus, sed propter
eos, qui diverse de eo sentiunt, aliquid commemoramus:
si quis sua commatris spiritualis filiam fornicato & ita con-
tingente rerum causa in connubium duxerit, consilio ma-
turiore servato habeat, atque honeste legitimo conjugio
operam det.*

Secundum Ius a Concilio Tridentino statutum sess. 23.
cap. 2. distinguendum est inter commatris filios de sacro
lavacro susceptos, & non susceptos; de susceptis enim
non potest esse ullum cum patrino conjugium, sed po-
test aliis commatris filiis sive compater tunc comater
nuptiis copulati. Canon iste manifeste astruit, in ambi-
guis morum questionibus utrimque probabilibus atque
assertis a gravibus & probatis Doctoribus (quales in
praxi casus occurrunt innumeri, nullo evidenti ac re-
cepto iure definiti) licitum esse, dum adsit bona fides,
nec qui operatur oppositam partem esse credat probabi-
liorem, ad unam ex duabus se determinare. Hujus enim
Concilii Patres nihil ausi sunt in proposita de matrimo-
nio questione (ut ipsimet protestantur) definire; consi-
lium tamen dant alteram e duabus sequendi, cui se ali-
quis antea cum bona fide addixerit.

Can. LI. *Aliud vero communi decreto secundum Cano-
num instituta definitum & præjudicamus, ut si quis cum
uxore alterius, vivente eo, fornicatus fuerit; moriente ma-
rito, Synodali iudicio aditus ei claudatur illicitus, ne ul-
terius ei conjugetur matrimonio, quam prius polluit adulte-
rio: nolimus enim, nec Christiana Religioni oportet, ut
illius ducatur in conjugium, quam prius polluit per adulterium.*

Non servatur iste canon, si intelligat de invaliditate
matrimonii post conjugis mortem inter adulteros initi,
nisi ad adulterium præcedens accesserit vel mutua fides
de contrahendo post conjugis mortem matrimonio, aut
ipsi adulteri in mortem conjugis conspiraverint. Immo
sufficit amborum conspiratio sine adulterio, dummodo
fuerit sequuta occisio, quin etiam nec requiritur ambo-
rum ad occisionem conspiratio, sed unius eorum ma-
chatio cum effectu altera inficia parte, sed eo casu re-
quiritur utriusque adulterium. Vide tit. per totum in
Decretalib. de eo qui duxit in matrimonium, quam
polluit per adulterium.

CONCILIIUM NAMNETENSE

Epochæ incertæ.

1. **N**amnetes, seu Namnetæ, urbs est ad Ligerim
Episcopalis sub Turonensi Metropolitano.

2. Can. I. *Ut Dominicis & festis diebus Presbyteri,
antequam Missas celebrent, plebem interrogent, si alterius
Parochianus in Ecclesia sit qui proprio contempto Presby-
tero ibi Missam velit audire. Quem si invenerint, statim
ex Ecclesia abjiciant, & ad suam Parochiam redire com-
pellant. Similiter interrogent, si aliqui discordantes sint,
qui inter se litam implacabilem habeant, & si inventi
fuerint, statim reconcilientur: Quod si renuerint pacem
suscipere, ab Ecclesia rejiciantur, usquequo ad caritatem
redeant; non enim possumus munus vel oblationem ad al-
tare offerre, donec prius fratri reconciliemur, (Matth. 5.)
bis ita peractis Sacerdotes Missarum solemniter rite peragant.*

His consentit can. 31. Concilii Arelatensis secundi:
*Hi qui publicis inter se oâis exarscunt, ab Ecclesia-
sticis conventibus sunt removendi, donec ad pacem recur-
rant.* Prior vero hujus Namnetensis canonis pars, de
audiendo Sacro in propria Parochia, iteratur in 2. Ca-
none sequenti, ut nullus Presbyter alterius parochia-
num, nisi in itinere fuerit, vel placitum ibi habuerit,
ad Missam recipiat. Eodem spectat Concilium Triden-
tinum sess. 24. c. 4. de reform. his verbis: *Moneasque
Episcopus populum diligenter teneri unumquemque Parochia
sua interesse, ubi commode id fieri potest, ad audiendum*

verbum Dei. Cum his conspirant pleræque constitutiones
a sanctissimo Præfule Carolo in Mediolanensibus Conci-
liis editæ. His tamen derogat perpetua, totoque prope-
modum Orbe Christiano recepta consuetudo in oppositum.

3. Can. VI. *Præcipiendum secundum Canonum auctori-
tatem, ut de sepulcris & hominibus sepeliendis nihil mu-
neris exigant, nisi forte qui sepeliunt, vivens iusserit,
Ecclesia, in cuius atrio sepelitur, de suis aliquid tribue-
re, aut etiam post mortem illius, quibus commissum est
ejus elemosynam facere, de rebus illius dare aliquid
sponte voluerint; tamen a Presbyteris nullatenus exiga-
tur, sive ab illis qui vicis & locis præsumt. Prohibendum
etiam secundum Majorum instituta, ut in Ecclesia nul-
latenus sepeliantur, sed in atrio, aut in porticu, aut ex-
tra Ecclesiam; infra Ecclesiam vero aut prope Altare,
ubi corpus Domini & sanguis conficitur, nullatenus ha-
beat licentiam sepeliendi.*

Serius in usum Ecclesiarum receptum fuit, ut fide-
lium cadavera intra templorum ambitum sepelirentur,
præterquam Martyrum, aliorumve, quos Ecclesia publi-
co cultu veneratur. Ceterorum autem fidelium in pu-
blicis cœmeteriis, aut atriiis templi condebantur. Epi-
scopos tamen intra Ecclesias tumulari mos fuit, ut te-
statur Sozomenus lib. 2. cap. ult. in quo scribit quoque
Constantianum fuisse in Basilica Apostolorum Constanti-
nopoli conditum, quam vivens a fundamentis excitave-
rat. Verum non in alia templi parte quam in vestibulo,
quod idem censendum pariter existimo de Episcopis.
Liquet vero ex Chrysostomi verbis homil. 26. in 2. Co-
riinth. *Constantinus Augustus Constantinum Magnum in-
genti honore se affecturum existimavit, si in vestibulo
collocaret Piscatoris. Quod enim in Regiis janitores sunt
Regibus, id in sepulcro Reges sunt Piscatoribus, & præ-
clare secum agi putans, si janua ipsis assignetur vestibularis.*
Concilium Bracatense l. anni 573. can. 36. præci-
bet intra Basilicas sepeliri fidelium cadavera. Insuper
Concilium Varense citatum in Decreto, c. præcipien-
dum, 13. qu. 2. jubet extra Ecclesias sepulturæ manda-
ri fideles defunctos: Sed vel in porticu, vel in atrio,
vel in exedris, quo nomine hic intelligito loca illa,
quæ vulgo Claustra vocantur. Idem injungit Concil.
Triburicense can. 17. his verbis: *Secundum statuta San-
ctorum Patrum & experimenta prohibemus, & præcipi-
mus, ut deinceps nullus laicus in Ecclesia sepeliatur.*
Idem ex Concilio Moguntiaco Gratianus, 13. qu. 2.
c. nullus: *Nullus mortuus intra Ecclesiam sepeliatur,
nisi Episcopi, aut Abbates, aut digni Presbyteri, aut fi-
deles laici.* Huc pertinet l. 3. Cod. de sacros. Eccles. &
divi Augustini tractatus ad Paulinum, de cura pro mor-
tuis gerenda; at sancti Gregorii Magni temporibus jam
invaluerat consuetudo communis intra Ecclesiam sepe-
liendi, ut perspicuum sit lib. 2. dialog. cap. 21. & lib. 4.
cap. 51. 52. 53. 54. Perhibet etiam Gregorius Turonensis,
Clodovzum primum Christianum Francorum Regem
(qui anno Chr. 511. mortem obiit) sepultum fuisse in
Sanctorum Apostolorum a se fundata Basilica.

4. Can. VIII. *Sicut enim Episcopus non plus potest ha-
bere, quam unam civitatem, & vir unam uxorem, ita
Presbyter unam tantum Ecclesiam. Itaque nullus Presby-
ter plures præsumat habere Ecclesias, nisi forte alios Pres-
byteros sub se in unaquaque habet, qui nocturnum acque
diurnum officium adimpleant solemniter, & Missarum
celebrationes quotidianis expleant ceremoniis.*

Ex fine hujus canonis compertum sit, jam tunc fuisse
admodum relaxatam Ecclesiarum disciplinam, cum
uni Sacerdoti permittat duarum simul Ecclesiarum præ-
fecturam. Præfectus autem Ecclesiæ residentiz admo-
nietur, ut subditos clericos & suo dirigat exemplo,
suaque præsentia & admonitionibus in officio vitæque
honestate contineat, eorumque defectibus & infirmita-
tibus per seipsum suppleat. Prov. 27. *Diligenter agnosce
vultum pecoris tui, tuosque greges considera.* Sapienter
ait Sanctus Papa Gregorius lib. 2. epist. 62. *Qua enim
potest esse Pastoris excusatio, si lupus oves comedit, &
Pastor nescit?*

Can. IX. *Ut de oblationibus, qua offeruntur a populo,
& consecrationi supersunt, vel de panibus, quos afferunt
fideles ad Ecclesiam: vel certe de suis Presbyter contem-
nenter partes incisas habeat in vase nitido, ut post Mis-
sarum solemniter, qui communicare non fuerint parati,
eulogias omni die Dominico & in diebus festis exinde ac-
cipiant, & illa unde eulogias Presbyter daturus, ante in
hac verba benedicat: Domine sancte, &c.*

Vide secundam nostram de Eulogiis dissertationem,
in Notit. Eccl. sæculi II.

ECCLESIAE DECIMI SAECULI

HISTORICA SYNOPSIS.

2. **U**ta nonnulli insequentium saeculorum Scriptores, crassa rerum quae convegerant ignorantia, & fabularum affectatione pro suorum temporum barbarie adducti, nomina summorum Pontificum antea proorsus ignota commentisunt, & anales fabulas scriptis suis resperferunt, ut Marianus Scotus, Martinus Polonus, aliique nonnulli; visum est, sinceram Pontificum, in quibus erraverunt, enumerationem ex Auctoribus antiquioribus, & quasi oculatis ac praesentibus testibus, & utique multo gravioribus & sapientioribus, praetextere, Luitprando Ticinensi, Anastasio Romanae Ecclesiae Bibliothecario, Fulcone Rhemenis Archiepiscopo, qui proximus Hincmaro successit, amborumque Historico Flodoardo, Graecoque iisdem temporibus edito Romanorum Pontificum Catalogo, a Baronio scientissimo & diligentissimo Analista prolato. Igitur post Nicolaum primum sedit in Romana Ecclesia Hadrianus II. deinde Joannes VIII. cui defuncto anno Chr. 882. successus est Maximus, & isti subrogatur Hadrianus III. qui successorem habuit Stephanum V. hunc proximus excepit Formosus, quem Anastasius in Nicolao magnae sanctitatis Episcopum nominat, quem Luitprandus sapientissimus illorum temporum historicus Ticinensis Episcopus laudatissimum testatur, tam religione, tum morum integritate atque doctrina, cuique honorificum admodum perhibet testimonium apud Flodoardum Hincmarum Rhemenis, ejus sanctitatem & scientiam mirifice commendans, ejusque amicitiam expetens, datis ad ipsum Formosum litteris, cum nondum ad Romanam Cathedram ascendisset, Formosum deinde vita perfunctum subsequutus est longe illi dispar Stephanus VI. praecessori suo infensissimus.

1. Hadriano III. suprema existente Pontifice anno Chr. 884. ut scribit Leo Ostiensis, celeberrimum Cassinense Monasterium a Saracenis occupatum, expilatum, incensumque barbarica immanitate fuit, multis trucidatis Monachis, & cum his sancto Abbate Berthario. Fatisciente apud Germanos Romano Imperio, novum in Italia instauratum est Romanorum Imperium anno 892. quo Formosus Pontifex Vidonem corona Imperiali redimivie: cum alioqui pluribus antea annis privata usurpatione se Imperatorem gessisset, atque appellasset, filiumque Lambertum sibi in Imperio successorem designasset. Quo eodem anno, Germania Normannorum grassationibus miserabiliter devastata est, & ab illis nobile Prumiense Monasterium (intra quod deposito sponte Imperio Lotharius primus vitam finierat) direptum ac pene eversum fuit, ut eorundem Scriptorum temporum, & qui eodem in Monasterio Monachatum professus fuerat, Regino scriptis prodit.

3. Idem pariter annus insignis in Gallia fuit inunctione & coronatione Caroli cognomine Simplicis, qui solus ex Regia prosapia supererat, rejecto Odone Comite Parisensi, qui Franciae Regis titulum tyrannice sibi vendicarat. Facta igitur Episcoporum Synodo, simulque frequentibus Franciae Procerum apud Durocortorum Rhemorum comitiis, ibidem constitutum est, non alium posse legitimum esse Francorum Regem, quam Ludovici Balbi ouperissimi Regis filium Carolum, quandoquidem Francorum inviolabili lege sancitum erat, quam diutina consuetudo jam inde ab initio Monarchiae firmarat, non alium posse Regem suscipi, quam quem sanguine proximum praedecessor sibi superstitem reliquisset, proindeque Odonem sine ullo jure, nec alio quam tyrannicae invasionis titulo potiri regno. Itaque Carolus quatuordecim tantum annorum puer est proclamatus. Quod ut firmius stabiliretur, idem Fulco sedulus tantae rei promotor, in rei gestae defensionem litteras misit ad Arnulfum Germaniae Regem, & ad Vidonem Imperatorem, atque ad Romanum Pontificem Formosum iteratas, ut se eorum, quae Rhemis facta fuerant, approbatores & fautores exhiberent; ut Flodoardus in historia Rhemenis Ecclesiae sub Fulcone fidem facit. Unde statim ortae inter Provincias Regni mutuae dissensiones civiliaque bella, cum Odo ejusque partibus addicti in oppositum armis contenderent.

4. Deficiente, aut ad inertiam prolapsa Caroli Magni progenie, innumeris cladibus confictata est Italia per Saracenorum grassationes, quibus accessit tyrannorum ambitio pro Italiae regno, & Imperii corona mutuo contendentium, ad ultimum populorum diversas in partes divisorum exitium & internecionem, & quod caput malorum est, nefarii scelerisque Pontifices scortis

in illorum temporum historia famosissimis palam adducti, omnis ex illarum arbitrio gerebant. Stephanus alius VI. recensitus, alius vero Papa VII. odio exitiali adversus praecessorem Formosum Pontificem furens, ejus e tumulo erutum cadaver ad se in Episcoporum consessum adductum pronunciato degradationis judicio, Pontificalibus indui iussit ornamentis, quibus illum ferilibus verbis & execrabili violentia sensim expoliavit: & sic denudatum cadaver sacris pollicibus & indicibus amputatis, in Tiberim trahi & projici fecit. Nec satis habuit cetera omnia Formosi acta rescindere; sed eodem quoque malignantium consilio & decreto sub gravibus poenis edixit, ut quotquot Ecclesiasticos Ordines ab illo, aut illis, quos Formosus Episcopus consecravit, suscepissent, se iterum ordinandos praesentarent. Haec tam nefaria contigero ann. 896. Joannes deinde nonus longe moderatior Pontifex acta & sancita ab hoc Romano Concilio reprobavit, Formosique memoriam honorifice restituit, in Ravennatenis Synodo, anno, ut scribit Sigonius, 898. ut autem asserit Baronius, anno 904. Successit post haec Sergius Papa tertius, pari cum Stephano VII. impietate intignis, a quo damnatum Romae fuit istud Ravennae initum Concilium, instauratum vero, quod sub Stephano praecesserat Romanum. Refugit animus alia commemorare vel cogitare horrenda, quae a gravibus istius saeculi Scriptoribus Luitprando Cremonensi Episcopo, a Reginone Abbate, aliisque referuntur; quaeque fusa prosequitur Baronius in Annalibus suis, Carolus Sigonius de Regno Italiae, & alii.

5. Omni sublimior laude Annalium conditor Baronius, atque Genebrardos dignissimus Aquarum sextiarum Archiepiscopus, vir in omni literatura profundissime versatus, haec & alia, quae sciens praetermisit, conscribentes, sapienter admonent, nihil causae esse, cur Ecclesiae Romanae vitio verti possit hujusmodi Pontificum promotio, inorumque perversitas. Non enim libera vel canonica Romae Clesis electione, (ut antea fieri consueverat) sed intrusione Principum nefariorum Romanam Ecclesiam, quamvis invitam, dira tyrannide opprimentium, Apostolicum solium isti conscenderant. Hi fuerunt in primis Principes Italici, qui suprema usurpata Romae dominatione, & Italiam pro suo regentes arbitrio, abolitis electionum canonicarum formis, ambitiosos Praelatos, altiore pretio & infamibus obsequiis & pollicitationibus licitantes, ad Romanam sedem promovebant: ceterasque Ecclesiarum dignitates venales habebant: quorum potuendo vestigiis insistere plerique Germanorum Reges ac Imperatores. Nihil est igitur, quod miremur, si his pravis artibus proveci Pontifices prave turpiterque vixere. Sane alioqui nulla toto Orbe Ecclesia, tot illustres Pontifices publica que veneratione colendos in exilium transmisit, ut Romana.

6. Jam inde superstite adhuc & Imperante Carolo Crasso, cum liberis careret, duo quidam praecipui Italiae Dynastae, Vido Dux Spoletinus, & Berengarius Forojulii & Veronae Dux, divisa in factiones Italia, regnum Italiae Romanumque Imperium, ut paullo ante dictum est, certatim ambiebant: obtinueruntque ab Hadriano Papa secundo decretum, ut defuncto sine liberis Carolo regnum Italiae Romanumque Imperium, non aliis, nisi alicui Italiae Principi deferretur. Accepto demum de morte Caroli nuntio, ut scribit Luitprandus lib. 1. cap. 6. Guido certus de Pontificis Formosi proposito in se animo Romam convolvit, ab eoque acceptis omnibus Imperii insignibus inunctus est Imperator, anno Redemptoris octingentesimo nonagesimo secundo; quod probat Baronius ipsis Formosi ad Fulconem Rhemensem litteris, quarum meminit Flodoardus lib. 4. hist. Rhem. cap. 2. At vero Berengarius Vidonis amulus ante triennium ipso, quo decefferat Carolus Crassus anno 888. se Italiae Regem proclamanti fecerat, & in Ticinensi civitate ab Anselmo Mediolani Archiepiscopo pro Rege inungi. Stephanus enim sextus, quo Romana in sede constituto, Carolus Crassus mortem obiit, tot populorum & Principum in diversa distractis studiis refugerat se implicare, Germanorum, Francorum & Italorum. Carolus Crassus, ad quem devolutum fuerat & Romanum Imperium & Franciae regnum, Ludovici Germaniae Regis filius, Imperii Coronam Romae de manibus Joannis Papae octavi sumpserat anno 881. sed multis a Normannorum gente cladibus acceptis, corpore nimisque infirmus, omnisque agnitus regiminis incapax, ab omnibus etiam domesticis famulis desertus, utraque infelicitissimus Princeps Corona excidit. Franci enim illo abdicato

dicato Eudodem Comitem sibi Regem præfecerunt. Germani vero Proceres communi assensu Arnulfum Carinthiæ Ducem Caroloniani ex Magni Caroli progenie Principis illegitimum ac nothum filium, Germanorum Regem proclamaverunt, a quo deinceps Carolus Crassus, proh regnorum indignissimas vices victum precarium habuit. Anno demum 896. Arnulphus injurias, quibus Formosus Pontifex a Romanis vexabatur, ultro, copioso succinctus exercitu, Romam accessit, uxoremque Vidonis Imperatoris, quæ Romanam civitatem præsidio continebat, inde coegit excedere, ut scribit Regino: multosque Romanorum Principes decollari præcepit: ex quibus facile conjicitur, graves illas, quibus Formosus a Romanis afflictabatur vexationes, non aliunde quam ex ingrati & ab eodem Pontifice coronati Vidonis factione processisse, Romam, aliasque ditiones eidem per vim subtrahentis, quibus olim Francorum Reges Romanam Ecclesiam locupletarant. Itaque viventibus etiam nunc Vidone, ejusque filio Lamberto, quos Formosus Imperatores inauguraverat, idem Pontifex Arnulfum in Petri Apostoli æde corona Imperiali decoravit eodem Christi anno 896. quo desinente, ipse Formosus e vita discessit.

7. Nec vero silendus est ridiculus eventus, cujus occasione in Arnulfi potestatem Roma venerat. Dum Germani obsessam urbem impugnabant, lepuleculus militum clamore territus urbem versus fugere cepit, quem militum manus per ludum insequuta est, altera vero manus fugienti bestie in occursum veniens ejus cursum intercludere conabatur; perscrepabat undique militum obsidentium clamor, quo etiam Romani de muro spectantes perterriti sunt, cumque lepuleculum non viderent, existimarunt ab hostibus impressionem muris imminere, cujus formidine murum incustoditum suo abscessu reliquerunt. Hac re conspecta, Germani locum sibi datum aggrediende urbis rati, subito sarcinas muro admoverunt, eisque ad justam altitudinem coacervatis, extemplo alii muros conscenderunt, alii portam ariete perfregerunt, & urbe potiti sunt: qua occupata Arnulfus Sergianus Formoso Pontifici insensos interemit. Sergius vero fuga sibi consuluit. Sicque factum est, ut Martis illa civitas per meticulosum lepuleculum expugnata sit, quæ quondam per anseres Capitolii servata fuerat: adeo nonnumquam ex levissimis eventibus maxima rerum momenta dependent. Arnulfus inde digressus, conspirantibus per emulationem Imperii adversus eum quantumvis alioqui inter sese mutuo insens Lambertus & Berengarius factionibus, ex Italia trans Alpes evasit.

8. Inter hæc, Italia suorum factionibus fœditime læcerabatur. Mortuis Vidone ejusque filio Lamberto Spoletici Ducibus, in eorum adversarium Berengarium Forojulii Ducem devolutus est Italiæ Principatus, qui tamen non fuit ipsi diuturnus, res novas adversus eum moliente Adelberto Tusciæ (ut eum vocat Luitprandus) Marchione, qui ex Transalpina Provincia Ludovicum spe Italiæ potiundæ excivit. Erat hic Ludovicus Bosonis Arelatenus Regis & Henningardis filius, qui suo fugatoque Berengario, a Stephano Papa septimo Romæ donatus est Imperii corona, Salvatoris anno 901. Ceterum vix Imperii sui exacto triennio, proditus ab eodem, qui vocatur Adelberto, in manus cecidit Berengarii, qui eum oculis & Imperio privavit. Nec tamen hoc sublato rivali quiete trui licuit Berengario; Adelbertus enim Eporediæ Marchio, quæ nunc Inurea dicitur in partibus Longobardiæ, cum aliis Italiæ Principibus Berengarium petens, Rodulfum Burgundiæ Regem ad Italiæ regnum capessendum accersivit. Quibus ille acquiescens novum regnum felicibus auspiciis exorsus est, acie suis Berengarii copiis, qui haud multo post Veronæ per insidias est interemptus: filiam habuit Ghiselem, cum qua inito matrimonio Adelbertus prædictus Eporediensis Berengarium secundum progeniit, qui regno postmodum Italiæ potitus est.

9. Mortuo Berengario, Rudolfus, quasi fato Italiæ Regibus illigato, eadem facilitate ac inconstantia, qua fuerat expetitus, mox repulsus est, inclinantibus ad Hugonem Provinciæ Comitem Italorum animis: qui, adventans in Italiam Rudolfum in fugam compulsit anno 926. annisque viginti sceptrum tenuit. Marosia illustrißima meretricum Romam tunc temporis tyrannide premebat, duobus potentissimis freta filiis, Joanne, quem ex Sergio Papa tertio enixa fuerat, qui matris opera factus Romanus deinde Pontifex fuit, ejus nominis undecimus: & Alberico, quem eadem Adelberto Tusciæ Marchioni pepererat. Cum Marosia Hugo nuptias fecit, ex eaque doctalem Romæ vicinarumque arcium Principatum recepit; sed mox orta Hugonem inter & privignum Albericum similitate, Roma ejectus Hugo Lotharium filium in regni societatem excivit.

10. Berengarius secundus Adelberti Eporediensis fi-

lius, Berengarii primi ex matre sua Ghisele nepos, cum res novas adversus Hugonem & Lotharium moliretur, adactus in fugam ad Othonem Germaniæ Regem se recepit anno 939. sed reversis in ejus gratiam Italorum studiis, in Italiam remeavit. Annoque 945. ita cum Hugone convenit, ut hic cum Lothario filio, Regis nuncupatione contentus, regimen omne Berengario permitteret. Hinc Hugo in Provinciam est regressus, relicto in Italia Lothario filio, cui pridem nupserrat Adelais Rudolphi Burgundiæ Regis filia. Moritur demum Lotharius, quo morte sublato Berengarius Regis Italiæ titulum sumpsit anno 950. una cum Adelberto filio, cui cum Adelaidem Lotharii viduam dare uxorem vellet; illa Othonem Germaniæ Regem in Italiam evocavit, eique ann. 951. nupsit. Berengarius viribus longe impet Italiæ regnum precario ab Othone obtinuit, regnavitque annos circiter duodecim, donec Itali ejus tyrannide oppressi ad Othonem denuo confugere, qui accitus secundam in Italiam instituit profectionem, & ab Joanne duodecimo Pontifice Alberici filio coronam sumpsit Imperii anno 962. Berengariumque qui Bavariam abduxit: qui anno Domini 966. diem clausit extremum. Duravit istud Italicum regnum atrocissimis civilibus bellis fœdum, & immanibus crudelitibus & perfidiis insigne, annos ad Othonis usque Imperium duos & septuaginta.

11. In Oriente vero, primis hujus sæculi annis, gravis est orta concettatio ob quartum Leonis Imperatoris, cui Philosopho nomen, matrimonium; qui ante aliquot annos edictum promulgaverat canonicis poenis subjiciens, quicumque ad tertias nuptias convolarent, maxime cum Neocæsarensis canones 3. & 7. bigamæ ad poenitentiam adigant, & Sacerdotes horum conviviis nuptialibus interesse prohibeant. His assipulantur Basiliius epist. ad Amphiloichium can. 40. ipse tamen Leo, cum ex tribus pristinis conjugis liberis nullos sustulisset, quartum cum Zoe contraxit. Quia vero Nicolaus Patriarcha cognomento Myrticus his nuptiis benedicere recusavit, & qui benedixerat, Sacerdotum Ordine deposuit, & per diu rotatur ab Imperatore, ipsum tamen aditu Ecclesiæ prohibuit: ideo a Leone in monasterium relegatus est, cujus loco suffragiis Cleri sublektus est Euthymius, qui fuerat depositi Nicolai Syncellus. Hanc scripsit profequitur historiæ Curpalates. Ex Zoe vero filium Leo suscepit Constantinum Porphyrogenitum, quem habuit Imperii successorem.

12. Anno 905. virtute Adelfonsi Galæciæ Regis, cognomento Magni, res Christiana magnopere aucta est, ingenti Arabum suo exercitu, duceque ipsorum Alcinan in acie occiso, ut refert Ambrosius Morales Chron. Hispan. lib. 15. cap. 28. qui idem cap. 30. ejusdem Adelfonsi factum æterna dignum laude scribit. Cum enim primogenitum ejus Gartham longevi paterni regni tradidit cepisset, adjuvantibus fratribus conspiraret in patrem, Adelfonsus bello strenuus & justitia suæ causæ subnixus, maluit tamen jure omni cedere, quam pro tuendo jure suo rem Christianam & publicam pacem discrimini per bella civilia obicere; qua occasione res infidelium admodum invaluisse. Licet vero se magnum victoriis de infideli gente relatis exhibuisset, major tamen & maximus censendus est, cum seipsum superans sponte filio cessit, & sub filio Rege nobiles alias de Saracenis victorias diversis præliis reportavit.

13. In Germania, incunte decimo sæculo, moritur ultimus pediculari morbo ex Caroli Magni stirpe Imperator Arnulfus. Hujus vero filius Ludovicus Procerum consensu anno 900. Germaniæ Regnum cepessivit: idque annos duodecim tenuit, sed Imperii coronam non sumpsit, neque titulum habuit: in ipsoque obeunte, anno 911. Carolorum progenies in Germania extincta est. Conradus ejus loco Dux Franconiæ in Regnum Germaniæ subrogatur. Qui proximus morti cum annis septem regnasset, Primoribus mandavit, ne alium sibi successorem eligerent, quam Henricum Othonis, Ducis Saxonie filium, qui ex Vittichindi Saxonum Regis, quem Carolus Magnus acie superatum ad Christianam fidem perduxerat, stirpe ortum ducebat. Itaque Henricus ab autupii studio cognomine Aucept ann. 919. regnum inijt insignibus de Hunnis Germaniam vastantibus victoriis relatis.

14. Henricum ex hac luce subtractum anno 936. Otto filius ejus excepit, regnavitque annis 37. & re & appellatione Magnus. Slavos seu Bohemos perdomuit, Belgas & Lotharingos præliis attrivit, Ludovicum Francorum Occidentalium Regem victum in fugam adexit, eaque victoria Lotharingiam sibi afferuit potestati. Profectus deinde in Italiam Adelaidis accitu, quam Berengarius in ultimas redegerat angustias, & hanc sibi conjugem sociavit, & Berengarium a se victum, capsum abduxit, insignique Imperii ab Joanne duodecimo Pontifice recepit, anno 962. Italos denuo rebellantes cum

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

cavit, ut scribit Aluoinus. Illa depulsus sede Gerbertus in Germaniam ad Ottonem tertium commigravit, a quo creatus est Ravennæ Archiepiscopus, approbante Gregorio V. Pontifice. Cui deinde vita functo proxime in Romana & Apostolica sede successit idem Gerbertus, mutato in Sylvestrum secundum nomine, anno 999.

21. Rex Hugo primarias dignitates Regni a suis maioribus possessas utpote Regibus ipsis formidandas & insidiosas abolevit, Ducum Franciæ, & Comitum Parisiensium; quod idem fecerant Carolini Reges de Majorum seu Præfectorum Palatii officio. Ut vero Proceres Regni sibi conciliaret, passurus alioqui adversarios, iis præfecturas indulgit, quas summo jure sub titulo Ducum, aut Comitum, & gererent, & ad posterum hæreditaria successione transmitterent, uno dumtaxat Regis fidei, & clientelæ nomine Regibus devincti. Hinc orti Britannicæ, Burgundicæ, & Aquitanicæ Duces, Comitisque Flandrensis, Tolosanus, Andegavensis, Campanicæ. Sed divina Providentia factum videmus, ut hæc Provinciæ, quæ distracte adversus Regnum plerumque conspiraverant, in unum Monarchiæ corpus coaluerint. Calamitatibus etiam præcedentium Regum cautior factus, qui ad nutum Procerum instituebantur & destituebantur, Regnum non tantum sibi, sed etiam primogenito suo Roberto asserere voluit, quum ipsum se vivo vegetoque additis etiam & Magnatum & populatum suffragiis comitiisque, in Regni societatem & insignia ann. 988. assumpsit: obiitque ann. 997. Robertus Princeps fuit eximia pietate, prudentia & scientia præditus. Initio quidem lahem aliquam vitæ suæ aspersebat, contractis cum Berta incestis nuptiis, sed his Gregorii V. Pontificis interdicto diremptis, Constantiam duxit Guillelmi Provinciæ Comitis filiam, corpore speciosam, sed animo audacem, & ultra modum ambitiosam; quæ viri sapientissimi patientiam insidenter exercuit, eo usque, ut regimen ipsa sibi ascisceret, invidiaque flagraret, si Rex alterius cujusquam consilio uteretur: qua de causis Ugonem Relovacensem, prudentissimum consiliarium, cujus fidei & consiliis Rex acquiescebat, a sicariis in venatu sub ipsius Regis oculis justitæ trucidari, nulla sequuta sceleris pœna vel patris, vel fusti, Rege mira patientia pacem a muliere implacabili, insidiola, & ad extrema quæque parata, redimente.

22. Eodem hoc sæculo exortus est Cluniacensis Ordo, et quo velut alveari fecundissimo Monachorum multa examina per Galliam, Italiam, Germaniam, & Hispaniam, se propagarunt, & primum Benedictinorum fervorem ac spiritum, passim remissum & tepescente, de novo accenderunt ac instaurarunt. Præclaro instituto dedit exordium Berno, ex potentissimo Comite Monachus, deinde Abbas Gigniacensis, qui in regione Burgundiæ & agro Mariscœnensi ex bonis aviæ suæ Comitissæ Monasterium extruxit, in quod multos Monachos reformationis studiosos collegit & excoluit. Bernoni successit Abbas Odo, Odoni Heimardus, huic Majolus, quem sequutus est Odilo, egregia omnes sanctitate conspicui. Berno ad Deum migravit anno 912.

23. Sarmatæ Sclavorum gens, quæ nunc Poloniæ dicitur, ab idolorum cultu Christianam ad fidem feliciter conversione traducta est ann. 956. etiam olim Christi Evangelium ad Sarmatas penetrasse scribat Tertullianus contra Judæos, sed ipsam ad pristinam idololatriam reversis Christiana improbitate religio apud illos desierat. Hoc vero sæculo Meiscongentis illius Dux, ut perhibent Dithmarus lib. 4. & Chromerus lib. 3. in matrimonium duxit Dabramam seu Dobberam Boleslai primi Bohemorum Ducis filiam, ea lege, ut Christianus fieret. Quod fideliter præstitit, idemque a subditis præstari studiose curavit. Missisque ad Joannem Papam XIII. oratoribus id obtinuit, ut in eam regionem mitteretur Legatus a latere Negidus Tusculanus Episcopus, qui omnia perfecte stabilivit, diversosque creavit Episcopatus.

24. In Hispaniis Arabica persecutio diversos Martyres fecit, inter quos eminent Eugenia, & Pelagius: uterque Cordubæ pelli sub Imperio Regis Habdarrhagman, qui sibi titulum Anomiramolium, hoc est Regis credentium, sumperat. Acta Eugeniæ interciderunt. Aeterna memoria dignissimum est Pelagii Martyrium; hic puer annorum dumtaxat tredecim in Gallia natus, cum ab Ermoigio Episcopo a Saracenis captus, cujus sobrinus erat, obles datus, & Cordubam adductus esset elegantis formæ, ab Habdarrhagman Rege de turpitudine simul & sibi abnegatione frustra tentatus, ab extandescente tyranno dirissimis est additus suppliciis; & post ambas manus ferro amputatas, reliquum corpore gladiis crudeliter concisus, gloriosum Martyrium Christum jugiter reclamans contumnavit. Quo eodem sæculo Ramirus Legionensis Rex insignem de Saracenis victoriam reportavit ann. 938. ut Ambrosius Morales

lib. 14. Chron. Hispan. testatur reliquit. Conspirantes Saracenorum Reges ex universa Hispania & ex Africa formidabilem eduxerant exercitum centum quinquaginta millium peditum, & equitum quinquaginta millium, in Christianorum excidium. At isti, præmissis jejuniis & assiduis ad Deum supplicationibus, ductore Ramiro, hostibus occurrunt Christiani, qui prævios sibi Cæli Angelos sub forma equitum vident, certum futuræ victoriæ præfagium, commissoque prælio ceduntur ab ipsis octoginta Saracenorum millia, Regem Cesar-Augustæ & Celtiberiæ nomine Abenam captivum adducunt, Rex vero Cordubæ & Andalusie Habdarrhagman vix equi pernicitate elapsus est, reliqui omnes fuga dispersi.

25. Hoc sæculo foedissimas Ecclesiæ maculas asperse profugitissima innumerorum Episcoporum vita, nec tantum Romanorum Pontificum, sed & aliorum diversis locis. Romanus Orientis Imperator, cum tres haberet liberos, priores quidem duos insignibus Imperii decoravit, tertium autem nomine Theophylactum, a Patriarcha tonsuram, Clericali professioni addixit, & Synodali dignitate auxit, quæ secunda erat a Patriarchali. Defunctoque Constantinopolis Patriarcha Stephano, ejus loco susceptus est Theophylactus annuum agens ætatis 16. dato ei adjutore Tryphone; quo tandem subducto, Theophylactus consecratus est ætatis ann. 25. Nemo turpius illo vixit, tanta morum infamia, ut eorum foeditatem exprimere nefas esse scribat Europalates. De ceteris autem ejusdem nequitiis hæc idem historicus testata reliquit, venales palam proposuisse quosvis Ecclesiasticos Ordines, & Episcoporum consecrationes, itemque in sacris & publicis celebritatibus introduxisse castitens indecoras, Sathanicas saltationes, effusos risus, indecoras vociferationes, scurrilia spectacula pro matutino Officio & sacris Ecclesiæ Hymnis. Venationibus & popinis ultra omnem modum fuisse addictum: equorum vero amore sic insanivisse, ut supra duo millia equorum aleret, undequaque magnisque expensis conquisitorum, illisque alendis non frum aut hordeum, sed pinorum fructus & amygdala & pistacia: prætereaque caricas, dactylos selectas melioresque uvæ pæras odoratissimo vino miscuisse in equorum cibos, adhibito etiam croco, cinnamomo, balsamo, aliisque aromatis. Denique dum temere equitat, ad murum quandam illis sanguinem ex ore expuit, & biennium morbo affectus in hydropisim, quæ ultimum illi attulit exitium, incidit. Contigit aliquando, cum Feria quinta magnæ hebdomadis sacra Officia in Pontificali Ecclesia perageret, præfectum stabuli ad aurem illi publicas pronuncianti preces jucundissimum nuncium significasse, Phorbantem equam peperisse: quo accepto ille quanta potuit celeritate eorum orationum concidit & absolvit, & protinus in stabulum abscessit, visoque exploratoque pullo, rediit ad interruptum Officium.

26. Manasses Arelatensis Archiepiscopus sua non contentus Ecclesiæ, fretus gratia & affinitate Hugonis Italiæ Regis, Episcopatus, quinque Ecclesiarum Mantuæ, Veronæ, Tridenti, & ad postremum Mediolani contra fas sibi vendicavit. Cujus Archiepiscopatus obtinendi gratia in partes transit Berengarii. Adeo insida est malorum societas. Hæc prodit Luitprandus.

27. Jam inde a Pontificatu Formosi Romana Ecclesiæ innumeris flagitiis & perturbationibus concussa fuit, quarum nonnulla superius facta mentio: Joannem X. Theodoræ amasium, eadem impudicissima meretrix, quæ Romam suæ tyrannidi subjecerat, quo ejus amore potiretur, ex Ravennatensi Archiepiscopatu in Romanam sedem potenti sua factione transtulit ann. 912. sed qui per infamem Theodoram amasiam suam Pontificatum inerat, per Marosiam atque impudicam Theodoræ filiam, ejusque maritum Vidoneum, Tusciæ dominantem, & dejectus sede, & in carcerem trusus, occiso quoque ante ejus oculos fratre Petro, ipse pullo post in carcere periit. Interjectoque brevi Leonis VI. & Stephani VIII. Pontificatu, ab eodem Vidone ejusque conjugis Marosia intrusus in sedem Apostolicam fuit ann. 931. Joannes XI. Sergii infamissimi Papæ tertii ex dicta pellice Marosia nothus filius; ut referunt Luitprandus, Flodoardus, & alii; ex quo colligit Baronius, fuisse hunc Joannem provecum juvenili ætate ad Apostolicam sedem, quippe cujus mater adhuc amoribus apta esset, & pulcritudine florens.

28. Post Agapiti II. Papæ laudabilis exitum, Romanam invasit Sedem Octavianus Alberici illius, quem Marosia ex Adalberto Tusciæ Marchione genuerat, filius, petulans juvenis, qui vix 18. agebat ætatis annum, quando Romanum Pontificatum inivit: sibi ille sumpsit Joannis XII. nomen, ob memoriam patris sui Joannis Papæ XI. Ab Octaviano Joanne Otho Germanorum I. Imperator in Italiam profectus ann. 962. Imperii coronam

coronam Romæ accepit. Sed illo digresso Adelbertum Berengarium filium Romam evocavit. Contra quos reversus Otho, cum exercitu fugatis ambobus, conventum Episcoporum Romæ celebravit, quo citatus Joannes loco vadinonii adversus omnes, qui convenerant, decretum excommunicationis transmisit: Illi nihilominus crimina Joanni objecta judiciali processu discutunt, & ipsum Pontificatu abdicant, Leonemque dictum octavum ejus loco sufficiunt, Chr. 963. anno. Leo vero in eodem conventu presente & acceptante Imperatore decretum edidit a Gratiano relatum, c. in Synodo, dist. 93. quoniam defertur plena auctoritas Othoni, ejusque in regno Italiz successoribus, eligendi ac nominandi deinceps summum Pontificem; quamcumque vero Papæ electionem a Clero populoque invito Imperatore factam pronunciat irritam, & qui sic elegerint, excommunicatione percellit: sancit præterea, cujuscumque alterius Episcopi electionem & ordinationem habendam esse pro inani & invalida, nisi ex consensu prædictorum Othonis & successorum, quibus jus attribuit consensus & investitura necessitate, dum pretium nullum interveniat. Dicitur non potest, quantas schismatum & bellorum clades schismaticum istud decretum invenit. Joannes, soluto illo conventu, & Othone absente, Romam ex improvviso regreditur, novamque cogit Synodum, qua prioris acta decretaque omnia abrogantur, Leo deponitur, & urbe profugus ad Othonem refugit. Joannes restitutus suppliciiis sævit in quoscunque potest apprehendere, adversarios, in quibus Joannem Cardinalem Diaconum linguæ, narium, duorumque digitorum abscissione multat. Horum accepto nuncio sine mora Otho Romam advolat. Sub his Joannes morbo decumbit, & moritur ann. 964. & in illius vicem Romanus Clerus & populus Benedictum VIII. eligunt. Haud multo post Imperator Romam obsidione premit, & expugnata urbe conventum alterum cogit, cujus decreto Benedictus & deponitur, & omnibus sacris exautoratur: Leo vero in solio constituitur Apostolico. His peractis Otho in Saxoniam remeant, captivum abducens Benedictum, qui tandem in eo exilio interiit: hæc tradunt Regino, Luitprandus & Dithmarus.

29. Otho II. post patrem Othonem Magnum imperavit annos novemdecim, septemque menses, obiitque ann. 983. cui filius ejus Otho III. in regnum Germaniæ successit. Eum Joannes Papa XV. adversus tyrannidem Crescentii Numentani, qui sub titulo Romani Consulis arcem S. Angeli occupaverat, reliquamque urbem dominatione premebat, in auxilium accersivit. Quod ut præstaret Otho, in Italiam adventavit; cumque Ravennæ aliquantisper consisteret, mortuo ejus urbis Archiepiscopo, Gerbertum in eam sedem subrogavit, olim Rhemensis Archiepiscopum. Inde Romam cum exercitu proficiscitur, quo tempore mortuo Joanne Pontifice, in ejus solium promotus est Gregorius V. natione Germanus, a quo ille Imperatoris titulum & coronam accepit, ann. 990. Crescentium vero in munitione inexpugnabili se continentem, juramenti fide promissa vita, inde eduxisse referunt Petrus Damiani, & Leo Ostiensis; sed violata fide, capitis truncatione Othonem supplicium de illo sumpsisse. Cujus perfidiæ expiandæ causa, ex præscripto S. Romualdi, quem ipse Classensi Monasterio apud Ravennam præfecerat, nudis pedibus ad Garganum Apuliæ montem, templo & miraculis S. Michaelis celebrem, peregrinatus est, & tota Quadragesima Classensi Monasterio inclusus rigidam pœnitentiam egit.

30. Anno Chr. 996. Gregorius V. & Imperator Otho tertius, ambo consanguinitate juncti, animum adjece- runt ad convocandum Romæ Concilium, cujus acta interciderunt. Asserit vero Sigebertus ad ann. 1002. Othonem tertium, dum Romæ versaretur, tractasse, quæ ad regni jura pertinent. Res autem Romæ conclusæ tanti momenti, non privata, sed publica declaratione (qualis est indictio Concilii) pertractandæ erant.

Porro cum nemo dubitaret, translationem Imperii a Græcis ad Germanos ex mera Romani Papæ, qui tunc erat Leo tertius, auctoritate dimanasse: inconsulto etiam nihilque tale cogitante, quem ille ad Imperii apicem promovit, Carolo Magno; cum sit pariter perspicuum, in vim decreti Leonis Papæ octavi fuisse Othoni I. Teutonico Regi ejusque successoribus collatam potestatem Papæ successorem eligendi; quod ita fuisse factum, nemo ambigit, ad usque Othonem tertium. Hic vero cum nullum haberet filium, nec se habiturum speraret, cui regni Germanici relinqueret successorrem; certumque foret vacuo relicto Imperii solio universam Germaniam bellis civilibus ex diversorum Principum studiis & dissidiis laceratum iri; profus necesse erat tanti negotii pondus ad Principum Germaniæ comitia referri, cumque tanto essent & sanguinis nexu & patriæ Teutonice societate, & animorum concordia conjuncti, Gregorius & Otho; non aliunde quam ex utriusque consensu dimanasse credi potest decretum electionis per comitia Germanica futuri Germanorum Regis, quem Summi Pontificis sequens approbatio constitueret Imperatorem, ipseque statim secutus eventus usu continuo ab Othonis tertii exitu, firmatus insequentibus sæculis, jus istud a summa Sede profectum extra omnem ambiguitatis aleam collocat. Liqueat ex historiis & veterum Romæ Pontificum litteris, pertinuisse primum illam electionem ad Principes universos Imperii Germanici feudatarios, tandemque sæculis posterioribus ad solos septem Electores fuisse restrictam, nimirum in Concilio Lugdunensi sub Innocentio IV.

31. Quamvis nescio qua infortunio, sæculo isto decimo, tam multi Pontifices & Episcopi ad perditissimam nequitiam deflexerint, mirari satis nemo queat fuisse ferax hoc ipsum sæculum, tam multorum secularium Principum præcipue sanctitatis plusquam alia sæcula multo feliciora censita. Hoc enim vixere S. Henricus Imperator, qui Othoni tertio datus est successor, S. Eduardus Rex Angliæ, S. Heraldus Rex Daniæ, S. Stephanus Rex Hungariæ, duoque alii Reges, tametsi publico invocandorum Sanctorum albo non adscripti, sanctitate nihilominus & miraculis illustres, Robertus Rex Franciæ, & Adelfonsus Rex Galliciæ. Sæculum istud Ordini Cluniacensi dedit initium sub Ber- none Abbate, cui successit Odo.

32. Inter hujus sæculi scriptores commemorandus est Leo sextus Græcorum Imperator, cui sapientis juste inditum nomen; hujus superest præclara ad Regem Saracenorum de Christianæ fidei veritate epistola, deque Mahumetana impietate, ubi disertis verbis Spiritum sanctum a Patre Filioque procedere affirmat. Extant ejusdem diversi piæ tractatus ac orationes. Regino Prumiensis Abbas duos Chronicorum libros scripsit ab adventu Christi ad annum usque 98. Id Opus prosecutus est Anonymus aliquis usque ad ann. 967. Radulphus Flaviacensis in Gallia Monachus libros viginti elucubravit in Levit. Commentarios etiam in omnes Pauli Apostoli Epistolas. S. Odo ex Canonico Ecclesiæ S. Martini Turonensis Monachus & Abbas Cluniacensis, deinde Cremonensis Episcopus, vir prudens & eruditus Legatione functus nomine Berengarii Imperatoris ad Constantium Orientis Imperatorem ann. Domini 946. sex historiarum sui temporis libros edidit. Viurichindus monachus Corbejenis eodem sæculo tres de rebus Saxonice libros contexuit, quibus res gestas Othonum Imperatorum describit. Stephanus Edunensis Episcopus librum scripsit de Sacramento Altaris. Flodardus Ecclesiæ Rhemensis Presbyter auctor Chronici ab anno Domini 919. ad ann. 966. librorumque quatuor historiarum Ecclesiæ Rhemensis. Eodem floruit sæculo pietate eximius Rhaderius Episcopus Veronensis, cujus diversos tractatus Aaron. ad ann. Chr. 954. commemorat.

Decimum hoc sæculum Conciliis peculiari nota dignis vacat. Idcirco hinc ad Undecimum progrediendum est.

erat tunc
Antypapa

ECCLESIAE UNDECIMI SAECULI HISTORICA SYNOPSIS.

1. Undecimum saeculum, secundo sui Pontificatus anno Sylvester secundus aspiciatus est, Gerbertus antea dictus; qui primum Rheimensis Ecclesiae promotus ad solum, indeque a Joanne XV. Pontifice dejectus, Ravennas

creatus est Archiepiscopus; quo ex gradu ad summum profectus est Pontificatum, anno 999. in quo mutato nomine, Sylvester secundus dictus est, Romanum moderante Imperium Othone tertio, qui mox anno 1002. mense Januario vacuam Imperii sedem Henrico reliquit, Bavariz Duci, ejus nominis secundo, ab aucupe Germanorum Rege, sed Imperatorii tituli primo, cui Christiana pietas *Sancti* nomen peperit. Hic virginitatem perpetuam cum uxore Cunegunde servavit, & affinitatem cum Stephano Hungarorum Duce inivit, collocata in matrimonium sorore sua Gisla: cujus bortatu, Stephanus ablegato idolorum cultu, Christiana sacra suscepit: quae tantis virtutum meritis excoluit, populo quoque suo ad Christi fidem traducto, ut *Sancti* nomen ac venerationem meruerit.

2. Hoc saeculo Normannorum ex Gallia oriundorum, mirifica praesulit in bello Italico virtus, quae iisdem amplam & opulentam peperit dominationem Apuliz, Calabriae, & Siciliae, quibus partim Graeci, partim Saraceni, prout fors armorum tulerat, dominabatur: quos inter bellum atrox exardebat. Saracenis Salernorum obsidione prementibus, quadraginta equites Normanni ex Jerosolymitana peregrinatione redeuntes, Salernum habitu peregrino appellunt, anno 1002. & Guimaro urbis defensionis praefecto suam contra infideles operam pollicentur, acceptisque ab illo armis & equis, tanta vi irruptionem fecerunt in hostes, ut iis tum peremptis, tum in fugam actis urbem obsidione liberarint. Guimarus missis ad Normannorum gentem muneribus & Legatis auxiliares copias tam strenuae gentis deposcit, ad reliquum belli peragendum. Gisilbertus Bateria, unus ex Normannorum proceribus, se hujus expeditionis ducem offert, cui se alacres plerique ex eadem gente adjungunt, & Salernitanos Legatos sequuti, una cum aliquot Italicis cohortibus Graecos adoriuntur, qui ante annos triginta Romanis Pontificibus Apuliam, Hydruntum, Calabriam & Campaniam eriperant. Normanni Italum Ducem Melum sequuti, tribus atrocissimis praelis, numerosissimos ab Imperatore Basilio secundo immissos exercitus Graecorum, magna strage fundunt. Sed quarto demum conflictu, Graecorum astu circumscripti Normanni, ad Cannas Apuliz oppidum, Romanorum olim ab Annibale inflata clade insignis, magna strage caduntur. Melus ordinatis utcumque poterat Apuliz rebus, ad Henricum Imperatorem iter intendit, ad comparanda adversus Graecos auxilia: qui ipse ingentibus copiis e Germania & Italia collectis in Apuliam contendit, commissaque adversus Graecos acie memorabilem de illis victoriam reportavit, anno 1022. multaque de eis oppida recepit, Normannoque Reinulfo Gisilberti, quem supra nominavimus, fratri Averfam cum Comitatus titulo concessit. Ipseque in Germaniam redux, Bambergae sancto sine quievit, anno 1024. & perpetuum cum Cunegunde conjugem servatum virginitatis florem in caelum extulit. Haec quae superius dicta, referuntur ab eorundem temporum historicis, Leone Ostiensi, Glabro, & aliis.

3. Nec silendum est memorabile Christianae humilitatis ac mutui obsequii exemplum, inter Henricum Imperatorem & Robertum Franciae Regem; cum enim emensa Italia ad amnem Mosam, quo Imperium & Francia determinantur, accedere pararet; tum Robertus, officii gratia, eundem in locum proficiscitur, postmodum mane trajicere putabat, atque ex improvviso Henricum ad oppositam ripam convenire: hic vero omnem Regis diligentiam antevertit, & vix illucescente diluculo ad oppositam ripam navigavit. Dicitur non potest, quam fuerit ille congressus inter magnos Principes animo & omni virtute conjunctissimos mirificus, letus, & obsequiosus, simul Sacrae Synaxi interfuerunt, simul pranderunt, simul amantissime de promovendo Dei cultu, de Ecclesiae amplificatione, de Christianorum ubique constabilienda pace sermones contulerunt, Rege ubique praecedentiam Imperatori deferente, hoc vero constantissime recusante, congressusque omnes ad mutuam salutem aequalitatem reducens: In discessu nihil sincerius, nihil amantius excogitari potest, magnificentissima utrin-

que oblata munera, sed utrinque recusata, paucis exceptis cineliis, ac munusculis religiosis. Rodolphus Glaber lib. 3. cap. 2.

4. Ut Imperii Germanici plenior notitia elucescat, aliquanto altius series resumenda Imperatorum eorum, qui post extinctam Caroli Magni progeniem solum Imperiale occuparunt. Arnulpho Imperatori ejus filius a Principibus Germanis ex eadem Caroli Magni stirpe successor datus est Ludovicus III. anno 900. Sed huic, postquam annos duodecim regnum tenuit, sine liberis defuncto subrogavere Principem Saxonem Conradum. Hic sub vitz suae exitum sibi designavit successorem Henricum Saxoniae Ducem, dictum *Aucupem*, ob aucupii studium. Rogati Germaniae Proceres hanc designationem ratam habuere. Ab hoc Hungari soliti antea Germaniam incurfare ac depopulari, perdomiti bello prestique sunt. Henrico Aucupi filius ejus successit Otho ob victorias insignes cognomine Magnus. Qui Romam profectus, acclamatus est Imperator, fuitque a Joanne Papa XII. coronatus. Defunctum Othonem Magnum excepit ipse & Adelaidis filius Otho II. Hunc patrem in Vormatiz comitiis sibi delegerat successorem ac Germaniae Regem anno 961. Eundem postquam Romam advenit, Imperialibus insignis & corona redimivit Joannes Papa XIII. Hujus fortuna in bello admodum dispar parentis fuit. Contra Graecos enim, eorumque auxiliares Saracenos illato bello tantam accepit cladem, ut copiae ipsius omnes interfectione deletae fuerint, ipse autem natando in fuga interceptus, & vix oblatio pretio clam dimissus, haud diu post morte exiit.

5. Othoni patri successit Otho tertius, quem Gregorius quintus natione Saxo Imperatorem Romae salutavit. Ille recepta de manibus Crescentii Consulis Adriani mole, quam tyrannice invaserat, contra fidem datam illum morte damnavit, ejusque uxorem sibi matrimonio junxit.

6. Post Othonem III. ad Imperii culmen ascendit Sacerdos Henricus Bavariz Dux, qui Stephanum Hungariz Regem, data ei in conjugem sorore sua Gisla, ipsum & omnem Hungariam ad fidem Christianam adduxit.

7. Postquam sanctitate insignis Henricus II. morte sua ad superos concessit, legitimis eidem comitiis successus est Conradus, ex Vormatiz Ducibus originem ducens, quem in aetatis primordiis a propriis consanguineis despectum Burchardus, Vormatiz Episcopus, quasi adoptivum, in suam curam susceperat, magnaque sedulitate instituerat. Hic annis quatuordecim in Imperio exaetis apud Trajectum Frisiae moritur anno Chr. 1039.

8. Hunc filius successor excepit Henricus, electus primum Germaniae Rex, qui necdum dictus Imperator Ecclesiam divexare cepit, atque tyrannicam adversus eam usurpare auctoritatem, qua Ravennatem Archiepiscopum abdicavit ann. 1045. Deinde Gregorium sextum Romanum Pontificem solio Apostolico exegit, intruso in eam Sedem Suidgero Bambergensis Ecclesiae Antistite, qui se Clementem secundum nominavit, a quo unctus & proclamatus est Romae Imperator una cum conjugem Agnete anno 1046. Istiusmodi Ecclesiae per laicos opprimendae licentiam primum sibi asseruerat Imperator Otho, ejus nominis primus, prosperis armorum successibus abutens, longeque dispar Carolo Magno, Francorum Regi, Religione praecipuo, qui suis armis Ecclesiam Romanam mirifice amplificaverat, suoque cultu & observantia quammaxime honestaverat. Praeterea vero exeundi Pontificatu Gregorium sextum, non alius ab Henrico obtendebatur, quam quia suus consensus non fuerat a sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus electoribus expetitus. Ipse vero Gregorius praevidens horrenda & atrocia bella, neque fortassis unquam desitura schismata, si jus suum tueri vellet, se lubens Pontificio abdicavit, veterem illam Gregorii Nazianzeni moderationem imitatus, se Constantinopolitano throno sponte demittentis.

9. Henricus postquam res Italiae ad suum composuit arbitrium, metuens, ne per sui absentiam factione aliqua promotio Clementis perturbaretur, Gregorium a se depositum in Germaniam secum abduxit, cui comes adhaesit Hildebrandus Romanae Ecclesiae Diaconus, qui in ea protectione Cluniaci in Gallia substitit, ibique monasticum professus est institutum.

10. Mortuo haud multo post Clemente, Henricus Romam misit Poponem Episcopum Brixientem, ut in
Poni-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Anglorum Rege, communi Anglorum consilio vocatus est in Regnum Canutus Danorum Rex, qui post patrem Suenonem insulam illam armis occupatam possedit, Magna inter hos Reges contigit fortunæ vicissitudo. Sueno enim Rex Danorum Ethelredum Angliæ Regem compulit insula excedere circa annum 1013. Ethelredus ergo victus ad uxoris suæ Emmæ fratrem Richardum secundum Normanniæ Ducem, cum duobus filiis, ex ea susceptis, Alfredo & Eduardo, confugit. Hujus auxilio post Suenonis mortem, ejus filio Canuto in Anglia regnante, regnum recuperat Ethelredus, sed ab Canuto postea superatus, moritur anno 1016. & Canutus demum sublatis æmulis (solido Regno fruitur. Cum vero Canutus satis concessisset, regnum Alfredo Ethelredi filio defertur, & post hujus obitum ejusdem fratri Eduardo: qui paternum Regnum recepit, fretus Goduini Angli potestate, cujus Editham filiam conjugem accepit, cum qua tamen de mutuo consensu virginitatem in matrimonio servavit illibatam. Vivens Eduardus beneficiorum a Ricardo Normanniæ Duce acceptorum memor, filium ejus Guilielmum posthumum Normanniæ successorem hereditarium, sui quoque regni successorem elegit. Sed statim atque in cælum morte commigravit Eduardus, anno 1066. Haraldus, Goduini filius, fraterque Edithæ, Regnum ex improvise occupat. Sed Guilielmus postmodum ex Normannia vastissimis copiis cum Haraldo confluit, ejusque exercitum prostravit, in quo Haraldus ipse fortiter pugnans occubuit. Quo ex tempore Normanni in Britannia longa hereditum successione regnarunt.

17. Toræ, gens Schyrica, montis Caucasii incolæ, quos iterum Nicephorus in Breviario, Theophantes & Cedrenus, ab Heraclio Imperatore olim conductos victoriam illi de Persis peperisse, magna hoc undecimo sæculo incrementa rebus suis addiderunt. Caspiis quippe iterum egressi portis sub Persis stipendiis meruerunt, & quibus Mahometanum hausere superstitionem, sub annum 1042. sed mox conversis adversus ipsos Persas armis, eorundem amplissimas regiones subegerunt, indeque torrentis instar se in Bithyniam, Cappadociam, ceterasque minoris Asiæ provincias infuderunt. Primus eorum Sultanus, cujus ductu Persidem occuparunt, a Græcis quibusdam Tragolipix, ab aliis Tragolipax dicitur, quando Constantinus Monomachus Græcorum regerat Imperium.

18. Anno 1046. Henricus salutatus est Romæ hujus nominis secundus Imperator a Gregorio Papa VI. cui tamen negotium facessere non est veritus, hoc solo nomine, quia suus consensus in illius Pontificis creatione non fuerat expetitus. Ipse Gregorius prævidens hac de causa oriturum schisma, sponte se Pontificio abdicavit, antiquam illam Gregorii Nazianzeni, se Constantinopolitano throno demittentis, moderationem imitatus, Tunc vero ab Henrico expetitus electus est Suidgerus, natione Germanus, Bumbergensis Episcopus, cui Clementis II. inditum nomen. Ea res deterrimam suppeditavit exemplum Henrici successoribus, hæresimque dictam Henricianam constabilivit, sacram & Ecclesiasticam potestatem Principibus & Magistratibus laicis indigne subicientem.

19. Michael Cæularius, Patriarcha Constantinopolitanus, improbi vir ingenii Romanam Ecclesiam scriptis oppugnavit anno 1053. quem Leo nonus erudite confutavit. Sequenti anno Legatos Constantinopolim misit Humbertum, Sylvæ Candidæ Episcopum, & Fredericum, ambos Cardinales, cum Petro Amalphytano Episcopo, qui perbenigne excepti fuere a Constantino Monomacho Imperatore. Humbertus oppositum sibi Nilatam pænobii Studitarum monachum, cognomento Pectoratum, qui adversus Apostolicam Sedem scripta ediderat, tanta vi disputando refellit, ut ad publicam palinodiam adegerit. Cæularium vero in errore pertinacem Legati publice damnarunt.

20. Normannus eques Tancredus Altavillanus ex duobus matrimoniis duodecim suscepit liberos mares, multasque filias, cuiusque illius opes tam numerose atque nobili proli non sufficerent, solo retento domi primogenito, reliquis undecim suavit, ut fortunam armis in Apulia quaererent, in qua Normanni dudum gloriam insignem adepti erant. Illi, assumptis secum multis amicis, eo perrexerunt. Is temporibus contigit magna pro Normannis occasio & leges gloriæ: cum Græcis enim tribus subinde generalibus præliis in Apulia & Calabria congressum, est. Græcique Normannorum virtute ter prostrati; victores Normanni creato sibi Duce Guilielmo stirpis Altavillæ, utriusque provincie sibi dominationem asseruerunt. Illi successit Drogo frater, Drogoni Humfredus, pariter frater. Sub hæc Leo Papa bellum Normannis indixit, hoc jure, quia Provincie, quas occupabant, ad Romanæ Ecclesiæ dominium pertinuerant, post Græcorum Iconomachorum

apostasiam, ideoque Græcis invaloribus iterum depulsis, debere ad Romanæ ditionem Ecclesiæ reverti, Normanni ad illam supremi Ecclesiæ dominium revertionem consentiebant, hoc unum petentes, ut quoniam sua virtute & periculis Græcos exegerant, liceret sibi easdem terras clientelæ ac beneficii jure, sub tributis & obsequii præstatione tenere. His rejectis, Leo ingentes Germanorum copias ab Henrico impetrat, aliasque ex universa cogit Italia, & in Normannos, a se excommunicatos, dux ipse belli magno apparatu contendit. Acies conferitur, Leonis copiarum grandi internecione prostrantur, Leo ex acie fugiens in arcerum munitam se recipit, ibique a Normannis obsessus & in extremas redactus angustias, de pace agit, At Normanni, a quibus Leo multo graviora formidabat, id unum proponunt, & rogant, ut a Leone solvantur excommunicatione, possintque deinceps beneficiario jure, Romanæ Sedis, quas armis subegerant, terras sub census & obsequii obligatione possidere, His conventis Humfredus ad Leonis pedes se abiecit, eumque honorifice Beneventum usque deduxit. Hactenus (inquit Baronius) ignoraverat Leo Pontifex, qui tanto æstu Imperatorem utrumque Græcum & Germanum adversus Normannos concitaverat, Dei consilium esse, ut quos tantopere persequebatur, hæc multo post Catholicam fidem sui armis intra ipsam Schismaticam Græciam promoverent, & Imperatores Germanos internecione bello, & odio Romanum Pontificem persequentes, in turpem fugam cogerent, atque ab Italiæ cervicibus amolirentur. Mortuum Humfredum frater excepit Robertus Guiscardus stirpis Altavillanæ præcipuum decus, anno 1058. Hic in Apulia Trojam Græcorum, a quibus condita fuerat magnissimum propugnaculum, & in Calabria Rhegium, multaque oppida & areas cepit, Græcosque penitus Italia pepulit. Nicolaus Papa secundus, Roberto, quicumque ipse fratresque ipsius bello acquisierant, in dominium tradidit subalternum, sub annuo censu Romanæ Ecclesiæ pendendo, sola sibi reservata omnimodi Beneventi dominatione; investituram eidem pariter indidit Siciliæ a Saracenis detentæ, ad quam nondum Normanni pertigerant. His in Apulia utroque conventis, Nicolaus inde excedens Robertum cum valido ejus exercitu adduxit, ejusque viribus Romanam Ecclesiam a tyrannis, a quibus tot insignes contumelias & vexationes pertulerat, vindicavit, solo æquatis illorum arcibus & munitionibus Comitum Tusculanorum, Prænestinorum, Nepentanorum, & Galeritæ, anno 1059. Prædicta referuntur a contemporaneis Scriptoribus Leone Ostiensi, Hermanno, & Aragono.

21. Robertus Apulia excedens bellum in Siciliam infert anno 1060. terminatque anno 1072. quo pulsus omni parte Saracenis universam Insulam subjugavit. Inde in Italiam reversus, Græcos, qui eo in Sicilia expeditione occupati, rursus Calabriam infestabant omni regione, omnibus illorum receptis oppidis fugavit, indeque tantis ferocis victoriis, quietisque impatiens arma in Campaniam aliasque loca ad Romanam Ecclesiam pertinentia circumtulit. Qua ex causa Gregorius Papa VII. dictus olim Hildebrandus, anathemate illum percussit, Quibus solis armis invictum alioquin Robertum ad officium & debitum reduxit obsequium.

22. Post hæc admiranda facinora nihil ille minus cogitavit, quam atrocissimum bellum in ipsa Græcorum Imperii viscera inferre, & impiæ genti ereptam in se transferre Orientis dominationem; Idque procul dubio præstitisset, nisi studium defendendi ab altero impio Imperatore summi Pontificis ipsum a felicissimis coeptis & victoriis avocasset, Alexius Comnenus, qui famam bellicæ peritæ, rebus sub Nicephoro Botoniate se duce feliciter gestis, sibi comparaverat, ipso demum Botoniate pulso, Imperium per vim & fraudem occupat. Adversus eum Robertus molitur bellum, & classe instructa, secundum Leonem Ostiensem, quindecim millium hominum, aut secundum Ordericum, decem millium dumtaxat, solvit Hydrunte, atque in Macedoniam delatus, Dyrrachium munitissimam urbem obsidet. Alexius in auxilium occurrit cum centum & septuaginta millium exercitu; acie decernitur, cujus victoria penes Robertum stetit. Et Alexius post horrendam suorum stragem Constantinopolim fuga se recepit. Novam ibi parat expeditionem ad solvendam Dyrrachii oblationem, suas instaurat copias, & a Venetis Normannorum æmulis numerosas copias impetrat; quibus præficiunt proprium Principem ac Ducem Sylvium, Robertus, collectis quantas potuerat viribus, acie cum Græcis & Venetis configit, & utrisque suis Dyrrachium occupat, simulque Sarissam, Callorium, aliasque urbes. Jamque muris Constantinopolis imminabat, cum literis a Gregorio Papa missis Romam acceritur, quam Henricus tertius Imperator occupabat, ipsumque Pontificem arcta obsidione arce Sancti Angeli inclusum premebat. Gravis

erat Pontificem inter & Imperatorem Henricum contentio, isto Episcopus & Abbates propria auctoritate, quin etiam quam sapissime pretio constituyente, per vulgo dictam *Inuestituram*: illo id fieri per iteratas excommunicationes prohibente; initium Schismatis ortum est ann. 1076. quo Gregorius Henricum communionem fidelium exclusit. Interim Saxones ab Henrico deficiunt, Rodulfum Suevix Ducem, Regem eligunt; qui Henricum suo ejus exercitu in fugam compulit anno 1080. At secundo conflictu Rodulfus fortiter pugnans occubuit. Eodem successu elatus Henricus, Guibertum Ravennatem Episcopum, a Gregorio ante triennium anathemate damnatum in suorum conciliabulo Papam constituit, a quo, & Romæ in arce Sancti Angeli Gregorio intercluso, insignia sumpsit Imperii ann. 1084. Alexius Comnenus magna pecuniæ vi cum Henrico pactus fuerat, ut imminens Orientis Imperio Robertum bello distineret: Sed Henricus contra jurisjurandi fidem ad reconciliandos sibi Romanorum animos largitionibus insumpsit: collocavitque cum presidio Guibertum in Lateranensi palatio. Sed Henricum Roberti adventus ita perterritus, ut raptim Roma decedens, Germaniam contento cursu repetierit. Robertus, ut rebelles cives ad trivia in armis stantes & repagulis communitos ad extinguendum incendium revocaret, flammis magnam urbis partem incendit; viamque hoc modo aperuit ad arcem, ex qua Gregorium ad extrema redactum eduxit, & Salernum abduxit, ubi mortem oppetiit; anno secundum Leonem Ostiensem 1084.

23. Pio isto Robertus officio perfunctus in Græcos iterum bellum apparat; cui Græci simul & Veneti copiis ingentibus occurrunt: sed iterum virtute Roberti fusi & in fugam versi sunt. Quam ejus postremam victoriam mors excepit, conditusque jacet Venusii Apulix, in æde S. Trinitati sacra. Hujus excepit seu potius invasit successionem Rogerius ejus minor natus filius, prior natu Boemundus aberat, bello dissentus contra Græcos. Inde gravia inter fratres orta dissidia; donec hortatu Principum ad sacram expeditionem Godefrido Bullionio ductore proficiscentium, se illis adjunxit, suaque virtute meruit omnium consensu Antiochiæ principatum.

24. Est vero memorabilis hoc sæculo Romani Diogenis Imperatoris Constantinopolitani vita & fortuna. Anno 1068. diem obiit extremum Constantinus Ducas Imperator Græcorum, postquam eidem Eudoxia conjux per syngrapham in manum Patriarchæ Joannis Xiphilini depositam, interposito jurejurando pollicita est se in viduitate permanuram, & filiis Imperium conservaturam: Illa tamen amore Romani Diogenis victa, ejus nuptias appetiit, quas ut iniret, vasum quendam Eunuchum ad Patriarcham misit, cui mentitus est, Imperatoris cordi esse ipsius Patriarchæ Germanum Bardam in conjugem accipere, nisi syngrapha prohiberetur. Quod ut Patriarcha accepit, summo studio apud senatores egit de infirmo Eudoxiæ juramento, iisdemque in sententiam suam adductis syngrapham Eudoxiæ remisit, cum dispensatione ad secundas nuptias. Illa vero, Patriarcha deluso, filiis ipsi consentientibus, Romanum Diogenem virum accepit, ut refert Cuiropalates, fugillans Patriarchæ ignaviam, quod privato commodo potthabuisse religionem. Diogenes, accepto quasi dotali imperio, aditur Turcarum Sultanium Alamum, quem pacem infimis precibus deprecantem Diogenes ferociter repellit, cumque Turcas ad noctem fuisset profectus, & ad postremam, quam reservarat aciem, rediret, copiarum illarum existimantes concito cursu redeuntem, hostibus insequentibus terga vertisse, se quoque in fugam dederunt, qua bene occasione usi Turcæ victoriam adepti sunt insperatam, ipsumque Imperatorem captivum adduxerunt. Laudem summam meretur Sultani modestia, qui perbenigne accepto Imperatore, cum in mensa eum Sultanus interrogasset, quid tibi fecisses, si me in tua habuisses potestate? Ille nihil dissimulans, multis plagis corpus tuum confecissem. At ego, ait Sultanus, tuam crudelitatem non imitabor, audio namque vestrum præcipere Christum pacem, & oblivionem injuriarum, & præstitit ex animo dux Barbarus, quod promissit. In toto enim cum Imperatore pacis perpetuæ munus servandæ fœdere, ipsum cum omnibus etiam captivis relaxavit. Sed qui tam mirabilem expertus fuit ab hoste Mahometano, quem bello provocarat, humanitatem, passus est horrendam a suis crudelitatem. Perlato in urbem de clade nuncio, alius constitutus est Imperator Michael, ejus quem memoravi Constantini Ducis filius, & Eudoxia Augusta in Monasterium detrusa. Michaelis jussu missus in occursum Diogenis Andronicus, eundem captum nigraque veste indutum muloque impositum perduxit, quem jussit novus Imperator oculis confodi, & vulneribus non curatis, cum ejus caput intumisset, vermibusque scateret, & velut ostentum

Cabassius, Notitia Ecclesiastica.

visu horribile, omnium expositus oculis, inter acerrimos dolores quos tamen admirabili, planeque Christiana patientia toleravit, extinctus est. Hæc scripsere Zonaras, Glicas, Constantinus Manasse: contigitque illius mors anno 1071.

25. Urbanus Papa secundus generale Concilium apud Clarum montem in Alvernis anno 1095. celebravit, in quo Christianos ad sacram Palæstinæ expeditionem tanta vi exhortatus est, ut collectis undique copiis sexcenta peditum, Equitum centum & amplius millia recensita sint. Rem mirifice urit Petri & Eremitæ nobilis Galli ex Palæstina legatio, cum multis quas attulit, litteris Christianorum servitute in Oriente oppressorum ad Principes Occidentis, qui pacem inter se inierunt, aut inducias, ut omnes ad unum factum bellum intenderent. Hoc veluti Classico tota Europa perstreperata certatim hanc in militiam adscripti sunt magnanimi Heroes, desiderio æstuantes propagandæ Sacræ Religionis, afferendæ Christianorum libertatis sub jugo diræ servitutis toto Oriente gementium. Sacræ huic militiæ nomen dedere Principes, præsertim insignes nobilissimi sanguinis & vitæ prodigi, felicitatis summæ loco ducentes omnes ærunas, immensosque difficilesque expeditionis labores subire, mortemque pro Christo gloriosam oppetere. Ex Gallia igitur, Italia, Germania, (nam Hispani suis Mauris implicabantur) inter Principes conscriptos eminebant Hugo Veromanduorum Comes, Philippi primi Francorum Regis frater, Raimundus Comes Tolosanus, Robertus Comes Flandriæ, Robertus alter Normanniæ Dux, Stephanus Carnutum Comes, Godefridus Bullionius Dux Lotharingiæ, qui in eam expeditionem Bullioniam toparchiam vendidit, regno Jerosolymitano mox donandus in præmium, ejusque duo fratres Balduinus & Eustachius, Guillelmus Forisensis Comes, aliique Proceres ultra ducentos. Quibus deinde adjuncti in Italia Boemundus Guiscardii illius celeberrimi primogenitus, & Tancredus. Rogerium Apuliæ occupatorem percussit fratris a se offensi virtus, cum quo professus est omnia in posterum futura communia, libensque Tancredum filium generosi spiritus adolescentem dedit patruo in consortium periculorum & gloriæ: superatis difficultatibus innumeris, quas perfidiosus Græcorum Imperator Alexius Comnenus contra pactam fidem transeuntibus per Græciam, tum comæatus, & annonæ suppressione, tum nocturnis & inopinatis aggressionibus, tum dispositis itinerum insidiis, adversus Latinos suscitaverat.

16. Ubi trajecto Bosphoro in Asiam perventum est, primus belli turbo Nicæam Bithyniæ urbem propugnaculis validis & presidiiis munitissimam percussit. Solimannus Asiæ minoris dominator cum sexaginta Turcarum millibus proximos montes infederat: sæpius cum illis diuicatum est, sed nunquam sine gravi Turcarum strage. Urbs ipsa tandem post quinquagesimum oppugnationis diem deditio capitur. Post Nicæam expugnata, novoque munitam presidio, comæatus facilius gratia duces exercitum partiuntur, Boemundo partem unam, Godefrido alteram ducentibus. At Solimannus, Sultanus nusquam animum despondens ratus deleri posse divisas copias totis viribus in Boemundum impetum facit, dum castris positus militem fessum reficeret; Et impari haud dubie obruisset, nisi per celeres nuncios Godefridus certior periculi factus sumpto secum Hugone comite advolasset cum quadraginta equitum millibus. Acerrimum prælium nox diremit, & fuga Solimanni, cæsis quadraginta Turcarum millibus, victoriam Christianis asseruit. Pari nostrorum virtute & successu subacta est post minorem Asiam, minor etiam Armenia, & Cilicum ora. Inde in Syriam ventum est. Antiochiæ sedem Imperii & Syriæ caput duplici muro vallatam exercitus obsidione aggreditur. Ad septimum mensem producta est oppugnatio, multis hinc inde cædibus, nec vitæ parvum magna utrinque pugnantium fortitudine: tandem urbs capta, & ejus cum circumstantibus oppidis & arcibus dominium omnium consensu traditum Boemundo. Arx supererat civitatis situ & presidio munitissima, quam Boemundus impugnavit semper jaculo trajicitur. Aderat Corbanes Persa cum ducentis hominum millibus, neque servari urbs nisi per novam victoriam poterat. In dimicatione præferebatur lancea, qua Christi in cruce sacrosanctum latus fuerat perfossum, nuper inventa Antiochiæ. Hoc redemptionis humanæ monumento incensum nostrorum animi irruptionem acerrimam in Persas agrediuntur, eo ardore, ut cæsis centum millibus acies reliquæ dissipata sit, & hostilia castra opulentissima direpta, nostros penuria laborantes, & fatigatos abunde fecerint. Raimundus in Cæsareæ obsidione strenue hæret, quæ tandem expugnata illi in præmium fortitudinis cessit. Godefridus Jerosolymam sanctam civitatem obsidet, omni ope defensionem, primusque murum transcendit, reliqui

bellatores illum sequuti vivido impetu in urbem irrupunt, & capiunt: Bullionius Godefridus unanimi consensu Rex salutatur, quem titulum modeste recusat, nec coronari se patitur in ea ut dicebat urbe, in qua Rex regum spineam coronam crudelemque & ignominiosam mortem subierat. Aegypti Sultanus ingentem conscripserat exercitum ex centum equitum millibus, multoque majore peditum numero, quo Christianos ad viginti millia redactos conficeret ac exterminaret, Sed Godefridus ingenti animi robore confirmatum militem eduxit in aciem omnino palmariam, qua occisa sunt centum hostium millia, ceteris magna ex parte laucis in fugam actis, ac tota Palestina victori subdita & confirmata est, accurrentibus terra marique novis militum supplementis ex Occidentis Provinciis. Fuit vero Hierosolyma expugnata anno 1099. Julii 15. die, feria 9. hora circiter diei nona, ut observat Guilielmus Tyrus. Fuitque Godefridus Bullionius Eustachii Bononiensis Comitiss filius ex Ida matre, Godefridi Gibbosi Lotharingæ Ducis sorore, qui sine liberis moriens cognominem sororis filium instituit & heredem successorem.

26. Sæculum istud multis Cœnobiorum Institutis initium dedit. Camaldulensium, per Romualdum Abbatem. Vallis umbrosæ, per Joannem Gualbertum, Cisterciensium, per Robertum Abbatem. Insuper Cœnobitarum Sancti Antonii, qui exorti sunt anno 1095. Pontifice Urbano secundo approbante, quos postmodum Bonifacius VIII. diplomate suo in regulares Canonicos erexit. Prodiit simul Ordo Carthusianorum per Brunonem, ejus initia Ordinis conscripserunt graves ejusdem ætatis scriptores Petrus Cluniacensis, rerum mirabilium studiosus conquistor, lib. 2. miraculorum, c. 28. Guibertus Abbas Nongentinus, & Sigebertus, apud quos tamen nulla mentio Canonici Parisiensis, qui post obitum, dum ejus exequiæ peragerentur, damnationis suæ iudicium nunciaverit.

27. Scitu necessarium, quænam tribus his continuis sæculis decimo, undecimo, & duodecimo fuerit status Ecclesiæ & Imperii vicissim contendendum: & quidem prorsus infausus atque funestus. In primis Ecclesia Dei, sponsa Regis regum non a successoribus Petri, cui claves regni cælestis Christus Filius Dei contulerat, sed factionibus, ambitione, & armis Imperatorum oppressa regebatur, illorumque injustis & tyrannicis cupiditatibus obsequi cogebatur; intrusus ad sacras dignitates flagitiosis & sacrilegis hominibus, qui numerata pecunia, aliisque infamibus conditionibus illas a Principibus mundi hujus & tenebrarum harum, eorumque ministris sacrilega licitatione alii præ aliis majus offerendo pretium coemerant, adeo ut Pontificis sedes, Abbatibus, & Ecclesiarum præbendæ passim ab sceleratis & excommunicatis Clericis occuparentur. Alia quoque non minus exitiosa pestis Ecclesiam foeditissime infestabat: publicus nimirum Sacerdotum & scortorum sub ementito matrimonii nomine convictus: publicis intra parochiales Ecclesias denunciationibus præmissis; & notatorum tabulis, affinium quoque & amicorum convocationibus & congratulationibus, mutuisque in facie Ecclesiæ sponsonibus & traditionibus adhibitis. Horret animus ista commemorare. His Ecclesiæ cladibus accedebant Pape schismatici, ab Imperatoribus promoti adversus legitime electos Pontifices, contra quos iidem Germaniæ Principes, sumptis sacrilegis armis, & contra fideles populos ferro & flammis omnique hostilitate decertabant. Ex his Otho primus Leonem adversus Joannem XII. obtulit: quemadmodum Henricus III. Joannem Mincium adversus Nicolaum II. canonicè electum: & Henricus IV. adversus Alexandrum II. idemque Guibertum Ravennatem adversus Gregorium VII. Prætereaque Mauricium Burdinum adversus Gelasium II. Fridericus Anobardus Octavianum & Guidonem Cremensem adversus Alexandrum III. Ludovicus Bavarus Petrum Corbariensem adversus Joannem XXII. Tribus his pestibus sancta Dei Ecclesia conflictabatur, quas merito dixeris tres ex Erebo simul erumpentes furias: I. Henriciana hæresi, quæ summam Ecclesiæ potestatem electis legitime Romanis Pontificibus ademptam in Henricos, aliosque Imperatores, atque in obtrusos ab eis Antipapas transfundebat. II. Nicolitarum turpitudine in propudiosis Sacerdotum conjugis. III. Simoniaca sacrarum dignitatum nundinatione & beneficiorum Ecclesiasticorum.

28. Doctis ac piis scriptis hoc sæculum illustraverunt Fulbertus Carnotensis, & Burchardus Wormatiensis, dignissimi ambo Episcopi. Abbates quoque Ottilio Cluniacensis, Berno Augiensis, Rodulfus Glaber, Hermannus Contractus, monachi. Leo Pontifex novus, Humbertus Cardinalis Sylvæ Candidæ Episcopus Ostiensis, qui cum in palæstra monastica ætatem ante Pontificatum transigisset, plurimumque se exercuisset, strenuum se

athletam exhibuit, sermone docens, & sermonem vitæ confirmans. Tandemque multis pro Ecclesia Dei laboribus perfunctus, omnibus sponte abdicatis Ecclesiasticis dignitatibus, sese iterum pristinae solitudinis & contemplationis desiderio monasterio circumsepsit. Lanfrancus Episcopus Brixientis, Guitmundus Averfanus Episcopus. Hi tres adversus hæresim Berengarii pios & eruditione refertos scripsere libros. Anselmus Cantuarie Archiepiscopus, alterque Anselmus Laudunensis auctor interlinearis Glossæ, & commentariorum in Cantica & in Apocalypsim: quamvis ob nominis similitudinem attribuitur etiam Cantuariensi, sed Edinetus referens catalogum librorum Cantuariensis nullius horum meminit. Item Bertoldus Constantiensis, Micrologus, Lambertus Scafnaurgensis, Bruno Cartusianus, Ivo Carnotensis. Ex Grecis Zonaras, qui suam in Alexio Comæno historiam terminavit, Georgius Cedrenus, Joannes Curpulates historici. Præcipuam vero inter sæculi scriptores Græcos meruit laudem Theophylactus Bulgarorum Archiepiscopus.

29. Undecimo desinente sæculo, aut ineunte duodecimo Gallus quidam nomine Gerardus, ex provincia Provincie oriundus, initium dedit florentissimo celeberrimoque Ordini S. Joannis Baptistæ Hospitaliariorum inde nuncupato, quia Christianos advenas, Hierosolymæ religionis causa adventantes, hospitio, cui hærebat scellum Præcuratori Christi sacrum, in urbe Hierosolymorum excipiebant, & infirmis omni ope sociebant. Floruit vir iste sub primis Hierosolymitanis regibus Godefrido Bullione, ejusque fratre regnique successore Balduino primo. Extat diploma Paschalis secundi Romani Pontificis anni Christi 1113. ad Gerardum ipsum conscriptum, quo gratiæ & privilegia hospitali Hierosolymitano conceduntur, & quo Gerardus ipse in ipsa inscriptione declaratur Institutor, & præpositus Hierosolymitani Xenodochii. In ipso vero textu hæc verba continentur: *Postulavit sanidem dilectio tua Xenodochium, quod in civitate Jerusalem juxta B. Joannis Baptistæ Ecclesiam instituisti, Apostolica Sedis auctoritate muniri*, &c. Ipsum vero Gerardum ad Deum ex hac vita migrasse referunt Ordinis Hierosolymitani monumenta ann. Chr. 1118. Quo eodem pariter anno obiit Paschalis idem Pontifex & Balduinus Rex Hierosolymitanus, ejus nominis primus. Post quem in Regnum promotus est Balduinus Comes Edessæ. Quo eodem anno nobiles viri decem, duce Hugone Pagano, Religionem militarem Templariorum instituerunt, sic denominatorum a vicinia Templi Salomonis; juxta quod primam sibi habitacionem constituerunt ex Regis & Patriarchæ concessione: quorum institutum fuit, itinera ad sanctam civitatem perducuntis suis armis custodire tuta ab incuribus & insidiis Infidelium, atque prædonum peregrinos infestantium. His regulam scripsit S. Bernardus Claravallensis Monasterii Abbas. Horum insigne gestamen fuit rubra crux candidæ velli assuta. Gerardo autem Hospitalario successit nobilis Gallus Raimundus a Podio, qui Ordinem Hospitaliariorum reddidit quoque militare, erexitque in Regularem cum astrictione ad tria religiosa vota, scripsitque commodam ad hoc institutum regulam, quam subinde diversi Pontifices maximi sua approbatione munierunt. Primus salutatus est Ordinis minister Raimundus a Podio, sub cujus moderamine Ordo iste grandia sumpsit hominum & opum incrementa. Huic credita sunt præcipua Christianæ Religionis adversus Mahumetanos propugnacula, primum Acon seu Ptolemais, deinde Rhodus, postremo Melita insula. Quem ad scopulum vastissima illa Turcarum potentia semel & iterum allisa est.

CONCILIIUM ÆNHAMENSE

in Anglia circa Chr. ann. 1010.

1. **I**nitum fuit Joanne XVI. Pontifice circa Christi ann. 1010. sub Anglorum Rege Ætelredo, prædictique Archiepiscopus Eboracensis.

2. **Can. XI.** præcipitur de censu Romæ debito, seu denario sancti Petri, ut quotannis ad festum sancti Petri ad Vincula persolvatur. Consum eundem confirmat in suis legibus Ecclesiasticis sanctus Rex Eduardus c. 10. ut a singulis patribus familias per singulas domos pendatur: sed si quis plures habet domos, pro illa solvat, quam inhabitat. Jam iode a Domini ann. 740. Angliæ Occidentalibus Rex Ina id tributum in honorem sancti Apostolorum Principis singulis Regni sui domibus indixerat. Anno deinde 775. Ossa Marcorum sive Orientalium Anglorum Rex per tributum, missis Roma questoribus exsolvendum, suis subditis præscripsit. Anno deinde 1213. Joannes, vulgo *sine terra* cognominatus, ut

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Sed tantum fideles relatoris officio hic fungor; dixerunt, inquam, his verbis: *Intonsulto Episcopo suo ab Apostolico penitentiam & absolutionem nemini accipere licet.* Nondum illis temporibus usus inoleverat, quo subditi Episcoporum Jurisdictioni certi casus, cum censuris, soli Apostolicæ sedi reservarentur; sed cum ejusmodi reservationes, si sunt moderatæ, neque in excessu vergant, possint rationales esse ac justæ, non est justa deinceps expostulandi causa, si modum non excedant.

CONCILIIUM BITURICENSE

Anni 1031.

1. **S**ub Romano Pontifice Joanne XVIII. qui per septem vigesimus ejus nominis nuncupari solet, regnante in Gallia Henrico I. Roberti primogenito, anno reparatæ humanæ salutis 1031. apud Biturigas convenire cum Aimone Metropolitano suffraganei Episcopi, multaque ad stabiliendam disciplinam decreverunt.

3. **C**an. I. *In primis, ut per omnes suarum diocesium Ecclesias sancti Martialis Doctoris Aquitania nomen & memoria, non inter Confessores, sicut negligenter a nonnullis fieri solitum erat, sed inter Apostolos proponatur, sicut a Romana sede, & a pluribus antiquis Patribus secundum veritatem Spiritus sancti definitum est.*

Eadem sancivit habitum post quindecim ab isto Concilio annos Lemovicense, cui præfedit idem qui & huic præfuit Bituricensi Aimo Biturigum Archiepiscopus, iidemque interfuerunt comprovinciales Antillites. Quod vero de Romanæ Sedis definitione Canon iste commemorat, referendum est ad Summi Pontificis Joannis XVIII. prædicti epistolam de asserendo Apostolatus honore Sancto Martiali, ad Jordanum Lemovicensem, ceterosque Galliarum Episcopos. Jordanus iste Lemovicensis confedit in Lemovicensi Concilio, in quo de defecendo Martiali Apostoli titulo decretum fuit. Illa porro Joannis Pape epistola hæc, quæ sequuntur, commemorat: *Beatissimus quidem Martialis, sicut in gestis ejus reperimus, docente Christo in mundo, & præcipiente, a Petro Apostolorum Principe baptizatus est; & tanto sancti Spiritus igne inflammatus, ut ex eo devictis parentibus soli ipse Filio Dei adhereret, & hunc Magistrum & Dominum, Petro Apostolo confirmante, cujus sanguine cretus erat, desideraret: quod & factum est. Nam in resuscitatione Lazari præsens aderat, in Canna interfuit; in lavatione pedum ministravit; post Passionem vero, quando putabant se spiritum videre, palpare manus & latera Thomam vidit; quando Apostolis dictum est: Euntes docete omnes gentes; baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, &c. Accipite Spiritum sanctum, quorum remisistis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt, audivit; Ascendentem in celum vidit; Spiritum sanctum in linguis igneis descendentem & vidit & accepit, omnibusque linguis est usus. Deinde Principi Apostolorum adhasit utpote carne propinquus, & Baptismate filius, a quo, præcipiente Christo, ad prædicandam Provinciis Galliarum est destinatus, ubi infinitum populum a cultu idolorum removens Christo sua doctrina dedicavit, quam piam sanctamque tam gravitate & pietate morum, quam resuscitatione mortuorum, curatione claudorum, cæcorum illuminatione, & omnium mirabilium perpetrations confirmabat. Suam deinde epistolam his verbis concludit: *Ut autem reverentia & celebritas tanti Apostoli in toto terrarum Orbe excelsius recolatur, edificatum & dedicatum est a nobis in ejus honorem pulcherrimum altare in Basilica Sancti Petri Apostoli Roma ad meridianam templi partem 4. Idus Maji, ubi quotidie ipsius Sancti memoria devotissima veneratur, & præcipue in die natalis ejus, quod est pridie Calendas Julias quotannis dulcius recolitur.* Vide paullo inferius Concilium Lemovicense.*

Can. II. *Item quia Corpus Domini per Ecclesias Parvianas dicebatur nimia vetustate neglectum, statuerunt Episcopi in eodem Concilio, ut Corpus Domini non plus servetur quam a Dominica in alteram.*

4. **C**an. III. *Item ut Episcopi de sacris Ordinibus nunquam non accipiant, nec aliquis eorum, neque aliquis de subiectis eorum, sicut pro scribendis nominibus Ordinandorum solebant scriptores pretium accipere.*

De Simonia in collatione Ordinum aut Officiorum

Ecclesiæ, videndus can. 2. Synodi Chalcedonensis: Providit quoque Concilium Tridentinum tam circa Episcopos Ordinatos, Beneficiorum etiam Collatores, Patronos & eorum ministros, ne qua simoniæ labe aspergantur, sess. 23. cap. 1 de reform. & sess. 24. capit. 14. de refor.

Can. IV. *Ut Archidiaconatum nullus habeat nisi Diaconus efficiatur.*

2. **C**an. VI. *Ut Episcopi nullum amplius ad Subdiaconatus gradum ordinent, nisi in presentia Episcopi ante altare sedentis Deo promittat, nunquam se habiturum uxorem, neque concubinam; & si tunc eam habuerit, mox se abrenunciet, quod lingua Francorum eguerpire dicimus.*

Observa, vetus Francicum verbum *guerpire*, sive *guerpire*, eandem habuisse significationem cum voce pragmaticis usitata *deguerpire*, hoc est cedere, renunciare, abdicare, derelinquere, tradere, in alium transferre: sic Almoinus lib. 5. cap. 47. *Fulco Vnaustinese sicut promiserat, Regi vuerpivit*, id est tradidit. Renatus Chopinus lib. 2. de consuetudinibus Andegavensium profert vetustum instrumentum ex Tabulario Sueffionensis Ecclesiæ, in quo ter repetita vox *guerpire*, nihil aliud quam a se alienare, atque renunciare significat. Theodulphus etiam eodem significatu *Saxones* (ait) *alodem moribus guerpierunt*, id est, dimiserunt. Vetus quoque Summa tutalis, hæreditatem dicit venditam & *guerpitam*. Vetus præterea Flandrense Chronicon dicit cap. 98. *guerpir l'ommage du Roy*, pro refutare feudum Regium; *guerpir la Ville*, pro urbe cedere; *guerpir la bataille*, pro ex acie fugere, cap. 89. & 98. & in quibusdam Picardie consuetudinibus, vidua dicitur *la guerpie*, id est *derelicta*. Fulbertus patiter, qui ante istud, quod exponimus Concilium, vita excesserat, sic ait epist. 34. *Petis licentiam inveniendi conjugii novi, dicens, uxorem se guerpisse, suamque pecuniam recepisse.* Chronicem denique Sancti Dionysii refert, Dagobertum Reginam Demetru dem guerpivisse, eo quod esset sterilis, hoc est, divortium cum ea fecisse. Jam vero ex usu forensi verbum idem contrariam induit significationem pro *sumere*, aut *inire possessionem*.

Can. VII. *Ut Archidiaconi, Abbates, Præpositi, Capiscoli, Canonici, Ostiarii & omnes, qui ministerium intra Sanctam Ecclesiam tractant, tonsuram Ecclesiasticam habeant; hoc est, barbam rasam, & coronam in capite.*

Vide superius can. 40. Concilii Tolerani quarti cum ibi notatis. Vide can. 44. Concilii Carthaginensis quarti, & can. 20. Concilii Agathensis.

5. **C**an. VIII. *Ut filii Presbyterorum sive Subdiaconorum in Sacerdotio, vel Diaconatu, vel Subdiaconatu nati, nullo modo ulterius ad Clericatum suscipiantur; quia tales & omnes alii, qui non de legitimo conjugio sunt nati, semen maledictum in Scripturis Divinis appellantur, nec apud sæculares leges hereditari possunt, neque in testimonium suscipi; & qui de talibus Clerici nunc sunt, sacros Ordines non accipiant, sed in quocunque gradu nunc sunt, in eo tantum permanent, & ultra non promoveantur.*

Hæc est irregularitas ex defectu natalium, cujus plenior haurienda notio ex c. 1. de filijs Presb. *Ut filii* (inquit) *Presbyterorum, & ceteri ex fornicatione nati ad sacros Ordines non promoveantur, nisi aut Monachi fiant, vel in Congregatione Canonica regulariter videntes; prælationem vero nullatenus habeant: sed neque servi, nisi a dominis suis libertate donentur.* Vide etiam cap. ult. sub eod. tit. de fil. Presbyt.

Can. IX. *Similiter nullus servorum, vel collibertorum amodo Clericus fiat, nisi prius libertatem de Dominis suis habuerit sub idoneis testibus.*

Huc spectat similis prohibitio canonis Apostolorum 81. in quo mentio etiam fit Onesimi, qui servus fuerat Philemonis illius, ad quem Apostolus Paulus ultimam scripsit epistolam: postquam enim a Philemone Onesimus manumissus ac libertate donatus fuit, ad Ecclesiasticos Ordines promotus est: quinetiam creatus, post Timothei martyrium, secundus ab illo Ephesiorum Episcopus, ut liquet ex Ignatii epist. 14. ad Ephesios scripta, in qua Onesimum dicit Ephesiorum Episcopum. Similia de servis non ordinandis, nisi postquam a dominis suis sponte manumissi fuerint, decernit Gelasius Papa I. epist. 9. ad Episcopos Lucanæ, cap. 14. His suffragantur cap. 1. & cap. nulli, & cap. qui ex familiis, & cap. quicun-

quocumque, dist. 54. Item cap. 1. in fin. de fil. presby. & totus titulus de servis non ordin. & Concilium insuper Francofordiense sub Carolo Magno cap. 23. his verbis. *De servis alienis ut a nemine recipiantur, neque ab Episcopis sacrentur sine licentia dominorum.* Hic demum adhibetur Capitulare VI. Ludovici Pii.

6. Can. XI. *Ita statutum est, ut Episcopi, quando fecerint Ordines, vel Clericos audiente populo excommunicent, ut nullus eis offerat ad Clericatum filium Presbyteri, neque Diaconi, neque Subdiaconi, neque servos, neque collibertos aliorum, nisi libertate donatos; & si ipsi se per semetipsos obruderint, nullus scienter eos ibi celet. Et si cuiquam de talibus sacrum Ordinem vel Clericatum ignoranter tribuerit Episcopus, mox ut cognitum fuerit, Archidiaconus deponat eos, quia irrita est illicita Ordinatio, sicut Sancti Patres dixerunt; & in talibus Ecclesia DEI despectui patet.*

Quod ait Canon iste, irritam esse illicitam Ordinationem; vox irrita non hic sumitur pro nullitate Sacramenti, neque opponitur ejus validitati, alioquin enim dicendum esset, eum, qui scienter Ordinem suscepit in statu peccati mortalis, nullatenus esse ordinatum, nec posse unquam ministrare, suumque Ordinem exercere, etiam postquam poenitentia justificatus fuerit, sed necesse esse eundem de novo ordinari; quod liquet esse falsissimum. Irritum itaque ibi significat, quod non potest sine mortali sacrilegio exerceri nisi post expiatam culpam cum censura & irregularitate. Et sic intelligendi est illa Canonis hujus expressio, *Irrita est illicita Ordinatio*, quia ejus est prohibitus usus, & censurae obnoxius.

7. Hic jam solvenda est gravis difficultas, quae aliquoties ex ipso facto mihi fuit proposita, utrum si ante Ordinationem Episcopus palam & alte protestatus sit se nullatenus intendere illos ordinare, qui falso nituntur patrimonio, vel falsis Dimissoriis, aut qui non sunt aetatis competentes, aut alio quopiam ligati sunt canonico impedimento, utrum satis sibi conscius impedimenti, si persistat nec abscedat, vere recipiat Ordinem? In mea Theoria & Praxi Canonici Juris lib. 3. cap. 15. n. 15. gravibus, quas ibi profecto, rationibus adductis docui post Ludovicum Bail, talem Ordinis susceptionem quamvis illicitam, esse nihilominus validam, quemadmodum docet S. Augustinus de Baptismo facti, hoc est illicito suscepto, quod non ideo dici possit invalide susceptum, aut iterabile, lib. 1. de Baptismo contra Donat. cap. 11. 12. & 13. similem habet Gonetus resolutionem circa validitatem Ordinis ab eodem Episcopo suscepti, qui alto declaraverat nullam habere se intentionem ordinandi quicumque se offerret, cum tali, quale expressit Episcopus, impedimento vel defectu, etiam si qui se obtulit, & manus impositionem sacrilege accepit, talis sibi defectus conscius esset. Joann. Bapt. Gonetus de Sacramentis disp. 6. n. 33.

Can. XII. *Nomen etiam pro baptismo, neque pro poenitentia danda, neque pro sepultura accipias, nisi quod fidelis sponte dare vel offerre voluerint.*

Can. XIII. *Ut Presbyteri oblationes, vel luminaria, qua eis ad manus offeruntur, tamquam propria sua habeant; & ceteris Paschalis ad illuminanda altaria veniant.*

CONCILIIUM LEMOVICENSE

Anni 1031.

1. Pauci dies inter Bituricense & Lemovicense Concilia intercesserunt. Eodem quippe anno & mense Novembri celebrata leguntur: sedente ad Clavum universalis Ecclesiae Joanne XVIII. Praecipua hujus Concilii causa fuit de asserendo Sancto Martiali Apostolatus per totam Galliam honore. Prostant enim Patres Lemovicenses: *Ecclesiam Lemovica a Martiali fundatam, primam esse omnium Galliae Ecclesiarum.* Ex hoc addunt: *Scit omnis Aquitanica, Martialium esse primum illuminatorem Galliae, cui contradicere nullus potest.* Sess. 1. Et qui huic praesedit Synodo Provinciali Suffraganeorum Episcoporum Provinciae, Bituricensis Aimo Archiepiscopus in suo Synodali edicto sic enunciat: *Esse Martialis reliquarum gentium Apostolus non est: totius tamen Galliae ad Christum convertendi princeps & Apostolus est.*

2. Eadem sess. 1. haec pergunt commemorare: *Est carnaliter de genere Abrahae, est discipulus Domini, est a Petro baptizatus Christo jubente, est in Sion in die Pen-*

tecostes Spiritu sancto repletus, omnium Gentium loquelas novis, Discipulum virtute resurrectionis de morte post sex dies Petri haereticum saltum resurgere fecit. In antiquis etiam Martyrologii voluminibus duos discipulos Alpini-um & Austriclinianum scriptos esse adhuc reperimus Apostolos: sic quippe legitur in quibusdam: *Prudie Calendas Julii: Natalis Sancti Martialis Aquitaniae Doctoris & Apostoli, cum duobus Apostolis Austricliniano & Alpini-ano, quorum vita signis & miraculis admodum efful-
sit.* Negant Frontonem, Saturninum, Dionysium, nec-
tuum ullum suscitasse; at de Martiali asserunt uno lo-
co semel fuisse novem mortuos suscitatoris, alibi sex
alios, & alibi defunctam puellam. Negant ullibi fuisse
sub Apostolorum nomine invocatos Frontonem, Saturai-
num, Dionysium, Julianum, Austremonium, Ursinum,
aliosque, quos in Galliam non nisi post Martialem ad-
ventasse ajunt; & Martialem & in Gallia & alibi affir-
mant Apostoli titulo decoratum. His adjungunt: *Mar-
tialis proculdubio unus est de illis septuaginta, duobus Di-
scipulis; quando autem Discipulus Pauli Lucas Acta Apo-
stolorum scripsit, jam ante triginta annos Martialis apud
Aquitaniam erat; Adjungunt etiam: Martialem aetatis
quindecim annorum fuisse, quando eum Dominus vocavit.*
Sane mirum est, quindecennem puerum fuisse missum
inter septuaginta, & praedicasse eum eis per Judaeae re-
giones, quis vero huic majori anachronismo fidem adhi-
beat, Martialem fuisse Petri discipulum, priusquam ab eo-
dem Petro ex urbe Roma missus, in Gallia Evangelium
praedicaret apud Aquitanos? Et tamen, *Quando Discipu-
lus Pauli Lucas Acta Apostolorum scripsit, jam ante tri-
ginta annos Martialem apud Aquitaniam fuisse.* Utrum-
que enim constanter affirmat Concilium Lemovicense:
Cum vero sedente Romae Petro; & Martialis in Gal-
liam profectus sit, & Lucas eadem in urbe, illo bien-
nio quo Paulus Romae sub custodia mansit, suum Acto-
rum librum scripserit, non potuit inter duos illos even-
tus exilire plus quam triginta annorum intercapedo.
Neque Petrus Romae coesedit plus viginti quinque an-
nis, sed prohi Deum immortalem! cuinam persuade-
ri poterit, haec ibidem concionata fabula, Stephanum
Galliarum Regem ad Neronem Romanum commigrasse
& Quisnam Stephanum Galliarum Regem somnia-
vit, quando universa Gallia soli Romano parebat Im-
perio?

3. Sessione secunda confirmata sunt ea, quae prima
sessione de Sancti Martialis Apostolatu decreta fuerant,
& commendata illius auctoritas praeter reliquis, qui olim
verbum Dei in Gallia disseminaverunt; non tantum
quia Martialis omnes in Gallia excolenda tempore pre-
cesserat, verum etiam quia cum ex septuaginta Discipu-
lis a Christo electis unus fuisset, suam immediate a Chri-
sto missionem & potestatem habuerat, antequam in ca-
lum conscenderet, & una cum Apostolis post ejus ascen-
sum Spiritum Sanctum sub specie ignis mirabiliter ac-
ceperat; cum tamen reliqui, quos commemorant Le-
movicenses Patres, hijs tantis prerogativis careantur,
si Lemovicensibus fides habenda sit; scilicet Dionysius
Episcopus Parisiensis, Saturninus Tholosanus, Fron-
tes Petragoricensis, Austremonius Arvernensis, Fidia-
nus Cenomanensis, Ursinus & si qui fuerint alii non
a Christo proxime, sed a Christi Discipulis instituti &
missi.

4. Deinde Patribus visum est incommodum esse praeceden-
tis Concilii can. 2. ne servetur Eucharistia alterius
quam a Dominica in alteram proximo sequentem; &
pro hebdomadis constituti sunt ad Eucharistiae renova-
tionem singuli menses.

5. Postmodum ad querelam de quadam Monasterio
propositam, cujus Abbas Eques erat secularis; accitua
ille Abbas se illi indebito officio abdicavit, eique mo-
nachus idoneus est successus.

6. Concilio post haec potestis Monachis fuit a Ia-
rioribus monasteriis in alia observantia commigrandi.

7. Definitum interea est, privilegia Ecclesiae Sancti
Martialis, quae in Lemovico est, nullatenus esse infringenda;
proclamatumque est, *illam Beati Martialis Sa-
dem, Caput & Matrem esse omnium Galliae Ecclesiarum;*
quia prima ante omnes alias in Gallia extitit Deo conse-
crata. Actis hujus Concilii, quae supersunt, (finis
enim desideratur) coronidem imponit iterata fabulosa de
Stephano Galliarum Rege narratio, Stephanum istum
tota Gallia usque ad Pireneos dominantem, Beatus Mar-
tialis ex idolorum cultu ad Christianam Religionem con-
versum baptizaverit, eique pro Virginis Valeriae inter-
fectione, ceterisque delictis poenitentiam injunxerat. In-
terea jubetur a Nerone, copias Gallicanas Romam ad-
ducere. Eo cum venisset Stephanus, Petrum Apostolum
convenit, petiitque ab eo solvi peccatum, quod virgi-
nem interficiendo contraxerat. Quid factum inde fuerit
ab Apostolo, Synodi Patres non referunt disertis verbis,
solumque haec verba subjiciunt: *Illa profecto Principie
abja-*

absolutio a Beato Petro confirmatio fuit illius absolutionis & penitentia, quam ei B. Martialis indixerat. Certe beatus Petrus si sciret illum esse a B. Martiali excommunicatione obligatum, potius eum damnaret, quam absolveret.

8. Verior & recentis tunc memoriæ narratio non est omittenda, quam eadem sess. 3. Episcopus Cadurcensis Deus dedit, bis retulit verbis: *Nuperrime post Concilium Bituricense, qui de Excommunicatis Equus in nostra Diocesi interfectus est, quem ego rogantibus amicis & propinquis ejus nullatenus solvere volui, ut ceteri merum haberent, (gravem enim culpam prædantis habuerat) itaque sine Sacerdotis obsequio a militibus apud quandam Ecclesiam Sancti Petri non me iubente sepultus est. Mane autem facto corpus eius longe extra Cæmeterium projectum & nudam super faciem terra inventum est: tumidus autem, ubi sepulcrum habuerat, intactus, ita ut dimissus pridem fuerat, repertus est: quem iterum milites aperuerunt, & nihil in eo aliud nisi vestis, quibus involutum fuerat, invenerunt. Rursus ibidem cadaver sepeliunt, & diligenter tumulum sub enormi pondere terra & lapidum claudunt: sed sic altero projectum cadaver & tumulum intactum ut ante aspiciunt. Quinque sepeliunt, toties eodem dejectum tenore conturbant; tanto demum vitii sapore corpus longe a Cæmeterio terra obrunt. Quo terrore percussi Principes militia pacem vobis vix optabamus firmare nequaquam distulerunt. Difficile immo impossibile fuerit conciliare, quæ in duobus Conciliis Bituricensi & Lemovicenti referuntur de Sancto Martiali, cum multo antiquioribus testimoniis Gallicanorum Scriptorum Severi Sulpicii, Gregorii Turonensis. Horum primus Inqueas de Lugdunensi adversus Christianos persecutione, quæ sub Marco Aurelio exarsit anno 177. hæc loquitur lib. 2. Historiæ Sacræ: *Tum primum intra Gallias Martyria visa, serius trans Alpes Dei Religione suscepta.* Alter vero lib. 1. Hist. Franc. c. 35. sic refert: *Hujus (scilicet Imperatoris Decii) tempore Septemviri Episcopi ordinati ad predicandum in Gallias missi sunt, sicut Historia passionis Sancti Martyris Saturnini enarrat. At enim, sub Decio & Grato Consulibus (horum vero Consulatus in annum incidit a Christo nato 250.) sicut fidei relatione retinetur, primum ac summum Tolosana Civitas sanctum Saturninum habere cepit Sacerdotem. Hi ergo missi sunt, Turonicis Gratianus Episcopus; Arelatensibus Trophimus Episcopus; Narbone Paulus Episcopus; Tolosa Saturninus Episcopus; Parisiacis Dionysius Episcopus; Arvernus Astremonius Episcopus; Lemovicis Martialis est destinatus, qui Episcopus diversis pro Christi nomine affectus pennis præsentem vitam gladio imminente finivit.* Saturninum refert furens tanti vestigiis primum alligatum & raptatum, & mox de capitolio præcipitatum vitam finivisse. Reliquos quinque Gratianum, Trophimum, Astremonium, Paulum atque Martialem post acquisitos Ecclesiæ populos, felici confessione in exilium migrasse. Quæ vero nomine Martialis circumferuntur Epistole, tot tanque manifestis argumentis convincuntur suppositionis, ut Docti omnes eas Martiali abrogent. Videte Bellarminum de Scriptoribus Ecclesiasticis.*

9. Veruntamen & fortioribus argumentis, & longe graviori Patrum auctoritati, qui anterioribus sæculis struerunt, atque ad fontes Apostolicos propius accesserunt, auscultandum potius est quam remotioribus & longe ceterioribus Sulpicio & Gregorio Turonensi, qui ipsi ambo a se invicem (ut mox constabit) dissident. Resque ipsa palam ostendit, parum fuisse in iis, quas pertractant, historiis versatos: qui etiam nisi ex remotissimis regionibus referente Cæsariensi Eusebio res nostras addidissent, nullam Christianæ fidei prædicationem, nullum pro illa martyrium in Gallia usque adeo vicina Italie Romanæque civitati prorsus agnovissent nisi post Decii & Grati consulatum, qui tamen sibi nec ipsi incautus contradicentes martyria Gallicana jam inde a Petri & Pauli temporibus commemorant. Primum igitur majore fide digniora proferenda sunt longe antiquiorum & peritiorum testimonia. Irenæus Polycarpi discipulus & post Plotinum martyrem secundus Ecclesiæ Lugdunensis Episcopus, nisi forte alii etiam (qua de re nihil liqueat) ante Plotinum præcesserint Lugdunenses Antistites; Irenæus inquam testis locuples est, jam inde ab Apostolorum temporibus Christi Evangelium universis terræ habitabilibus regionibus illuxisse, inter quas recentet Celtas, id est Gallos, lib. 2. adversus hæreticos, cap. 2. & 3. Quin & hæc adjungit: *Habemus enumerare eos qui ab Apostolis instituti sunt Episcopi in Ecclesiis, & successores eorum usque ad nos.* Tertullianus de tract. adversus Judæos demonstrat de Apostolis Christi prædicationem, & Davidicam prædicationem adimpletam fuisse; *In omnem terram exiit sonus eorum, & in fines orbis terra verba eorum.* Deinde recensens gentes ab illis cognitione unius verique Dei illustratas, enumerat in illis Hispaniarum

terminos omnes, & Gallorum diversas nationes: & Britannorum inaccessa Romanis loca. Eusebius Cæsariensis diligentis accuratissime historicus, qui nisi scripsisset, nos Galli antiquissimam Ecclesiæ Gallicanæ historiam circa celebriora nostræ Galliæ decora, Gallicanorum Martyrum gloriosissimas palmas & trophæa ignoraremus, ex citata sub Marci Aurelii persecutione: Quinimmo idem historicus lib. 1. cap. 1. refert, quemadmodum sancti Apostoli toto Orbe dispersi Ecclesiam Christi ad fines usque terrarum propagaverunt, & nominatim hæc scribit: *Ex reliquis Pauli comitibus Crescens fuit ab eo missus in Gallias, (tvi τὰς Γαλλίας) quod Pauli ipsius testimonio declaratur.* Et quamvis Pauli testimonium Gallias non exprimat, sed Galatiam Asiæ minoris Provinciam, 3. Timoth. V. 10. attamen si sit Adoni Viennensi habenda fides, ipsique Eusebio, utrumque de Crescente in Galatia & Gallia verum erit. Sic enim Ado scribit in Chronico: *Sub Traiano Imperatore primus Crescens discipulus Apostolorum Vienna aliquot annos resedit, quoad Galatiam reverso, &c.* Idemque in eodem Chronico jam ante dicitur: *Tempore Neronis, quo creditur Apostolus Paulus ad Hispanias pervenisse, & Arelate Trophimum, & Vienna Crescentem discipulos suos ad predicandum reliquisse.* De Trophimo quoque Arelatensi scriptis testimoniis Gregorio Turonensi antiquioribus mox confirmabimus. De Trophimo enim, cujus est in epistolis Pauli memoria, testatur Pontifex Zosimus, fuisse ab Apostolica sede in Galliam evangelizandi gratia missum, & Ecclesiam apud Arelatem fundasse, hoc etiam addens: *Ex ejus fonte totas Gallias Fidei rivulos accepisse.* De hoc eodem scribunt Primitivæ Arelatensis comprovinciales Episcopi fuisse ab Apostolo Petro ad urbem Arelatensem missum; qui alibi multis quoque directasque a Paulo scribitur. Cum enim simul Romæ ambo Apostoli versabantur, communibus consiliis universæ providebant Ecclesiæ. Sic vero ut de re Romanæ Ecclesiæ comperta & indubitata scribunt provinciales Episcopi ad Leonem I. Pontificem: *Sed nec sacrosanctæ Ecclesiæ Romæ habetur incognitum, quod prima intra Gallias Arelatensis civitas missum a Beatissimo Petro sanctum Trophimum habere meruit Sacerdotem: & exinde aliis paulatim regionibus Galliarum donum fidei religionis infusum.*

Mireretur fortasse aliquis, cur Massiliam Romæ viciniorum, appulsa faciliorem, & Orbis terrarum celeberrimum emporium, Apostolorum Principes sive Trophimum ipsum, sive quempiam alium ad predicandum potius non direxerint. Sed probabilius est, jam dudum alteram præcessisse apud Massiliam missionem, non quidem ab Apostolis destinatum, sed ex occasione ortum in teritate adversus primos Jerusalemitanæ nascentis Ecclesiæ fideles persecutionis a Judæis excitæ. Arque ita isti non levis admirandi ratio cessat ex constanti, & jam inde a multis sæculis Ecclesiæ monumentis attestata traditione, Magdalenam, Lazarum, Maximinum, aliosque Christi Discipulos navigio impositos, Divina aspirante gratia, Massiliam appulisse, ibique a Lazaro novam fuisse stabilitam Ecclesiam: indeque Maximinum Aquas Sextias concessisse, primum extitisse Aquensium Episcopum.

Sed ut interceptum a me propositum resumatur, præter inconcussis Irenæi, Tertulliani & Eusebii Cæsariensis auctoritates, res ipsa exigat, ut his quoque aliam adjungamus, omni præconio majoris alterius Episcopi Gallicani Hilarii Pictaviensis, tum antiquitate venerandi, tum maxime splendoribus doctrinæ sanctitatisque perillustri; hic vero scribens in Matthæi Evangelium ad ista Christi effata: *Et predicabitur hoc Evangelium regni in universo Orbe, in testimonium omnibus gentibus, & tunc veniet consummatio:* istam exponit consummationem de Jerusalemitanæ destructione, qua templum, in cujus aspectu Dominus noster Christus Discipulis illoquebatur, injecto a Romanis igne confregit. Hæc vero scribit Hilarius: *Ac tum per omnes Orbis partes Viris Apostolicis dispersis veritas predicabitur.* Et quam universis fueris cognitio sacramenti celestis in vestra, tunc Jerusalem occasus & finis incumbet, ut predicationis fidei, & infidelium pena, & metus civitatis diruta consequatur. Sanctus hic Ecclesiæ universalis Doctor, & Gallicanæ decus, ita utique minime asseverasset, nisi scivisset, jam ante Jerusalemorum expugnationem illatum fuisse in Provincias Galliæ sacrum Evangelium. Ipse quoque jam productus testis Cæsariensis Eusebius, ne quis dicat illam Lugdunensium ab Aurelio cladem paucorum fuisse Christianorum, neque longius ab illa & Viennensi urbe fuisse Christi intra Galliam religionem propagatam, referens celeberrimam illam duarum Ecclesiarum epistolam, ex eadem pariter istud adjungit: *Ex atrocitate hujus in duas civitates persecutionis judicandum esse, quanta crudelitate in reliquis Galliæ provinciis deservierit.*

Quinimmo ut ipsum Gregorium Turonensem expendamus,

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

postmodum Angliæ regnum adeptus est. Hæresiarca ad cenobium Prætelense divertit, a cujus Abbate honeste fuit exceptus: Sed cum inter colloquendum multa impia deblateraret, ab eodem graviter reprehensus, inde digressus est, ipsumque Normanniæ Ducem adit, attentans ipsum suis hæresibus irretire. Ipse vero Princeps conscriptis in occulto litteris ad eos quos peritiores in sua ditione judicabat, illis indixit, ut ad certum diem Brionam locum maritimum se conferrent, quo erat idem ipse concessurus, ut eorum sensum circa Theologicas quasdam quæstiones exquireret: Berengarium vero callide & sensum, quasi aliud agens, Brionam secum adduxit, eo ut ventum est, in illum Sapientium conventum adductus Berengarius una cum assecla, & discipulo suo Clerico, cujus ingenio admodum præsidebat, adeo convictus fuit, ut tandem quasi mutus & elinguis remanserit, eisque urgentibus vel assensum præsentem Principe præbuerit, vel certe formidine graviori mali simulaverit.

3. Accedente Septembri Summus Pontifex Leo IX. Vercellas ad Concilium indictum proficiscitur, comitem secum adducens Lafrancum, qui hæc refert: & ad id Concilium selectos & accitos ex diversis Orbis Christiani convenisse viros, quibus præsedit ipse Pontifex: Berengarium vero eo accedere non ausum duos pro se responsuros Clericos misisse, qui a primo congressu convicti confusique fuerunt. Lectum ibidem Joannis Scoti de Eucharistia librum & damnatum, ipsumque Berengarium contumacem pari damnationis ac anathematis sententia percussum.

4. Eodem anno 1050. mense Octob. Rex Henricus, Berengariæ lucem Hæreseos in suo regno propagari molestissime ferens, Synodum Parisiis ea de causa indixit, ut fidem facit Durandus Uroarnensis, ad quam tamen citatus Berengarius malæ conscientie terrore percussus accedere non ausus, se abdidit cum Brunone Antilite Andegavensi, quem ille in suam hæresim perduxerat. Producta sunt diversa Berengarii scripta, quæ ille ad familiarissimum sibi Paulum dirigebat per veredarium, a cujus manibus Aurelianensis Episcopus illa extorserat. Horum lectio horrendis refertorum sacrilegiis murmur & indignationem toto illo amplissimo cætu, cui Rex intererat, excitavit. Hæc igitur omnia cum auctore, omnibusque fautoribus, simulque Joannis scripta impia damnata sunt. Decretumque fuit ut Sæctarii, quocumque irent, manu militari conquirentur, loca in quæ confugerent, obsidione premerentur, donec habitatores illos copiarum ductoribus traderent, ipsique Hæretici, aut incorrigibiles morte afficerentur, aut conversi sub custodia & pœnitentia detinerentur. In ultimis Conciliorum collectionibus extat Theodvini Leodiensis Episcopi ad Henricum Francorum Regem Epistola de Brunone Andegavensi Episcopo, Berengarii erroribus commaculato hortatoria, ut cum Summo Pontifice agat ad hoc, ut Brunonis judicandi & damnandi potestatem delegare dignetur; quia Episcopum (inquit) non oportet damnationis subire sententiam præter Apostolicam auctoritatem. (Et subinde:) *Plurimum veremur, si illis miserimis & perditissimis viris audientia sancti Concilii, sicut ipsi de pœna securi postulant, permittatur, cum de tanta presumptione revillos puniri minime concedatur, gravissima scandala in omnium fidelium populo generari. Certe quos videbunt impunitos & nequaquam a sui gradus honore dejectos, eosdem puniant ab omni Concilio aut vincti non potuisse, aut justificatos esse; eruntque, ut ita dicam, novissima peiora prioribus.*

5. Leonem novum Victor excepit ejus nominis secundus, qui Heldebrandum Subdiaconum in Galliam misit, auctoritate Legati a Latere præmunitum, a quo indictum est anno 1055. Turonense Concilium. In hæc Berengarius abjurata pristina hæresi Catholicam professus est fidem, & a Legato benigne susceptus, ut scribunt Lanfrancus & Guilmundus Averlanus Episcopus. Attamen superbus ille & inconstans spiritus datam promissamque fidem mox effregit, & in veritate non stetit. Deinde tamen Palinodiam iterum cecinit in manus Nicolai Papæ secundi sedentis in Lateranensi centum & tredecim Episcoporum Synodo, anni 1059. pristinam detestatus est hæresim; fideique confessionem edidit, quæ incipit; *Ego Berengarius, de consec. dist. 2. quam Nicolaus ad populorum edificationem in omnem Italiam, Galliam, Germaniam, promulgari jussit. Ceterum ad volutabrum quasi sus lota reversus est, & ad vomitum quasi canis, spreteque Petri cathedra, rursus relapsus est Berengarius, & sæditragus adversus suam Romæ factam professionem, virulenta de novo scripta ausus est edere, quæ contrariis scriptis Lanfrancus, Guilmundus Episcopus, & Algerus Monachus refutarunt; tandemque inveterati malorum dierum octogenarii Hæresiarca, Christi ann. 1079. Gregorius Papa VII. (coram quo cum esset Apostolicus Legatus in Concilio Turo-*

nico, suam primum hæresim abjuraverat) ultimam ejus excepit in Romano Concilio abjuracionem, atque Ecclesiæ sanctæ reconciliavit, facta prohibitione ne quid unquam scriberet, prædicaret, aut disputaret de hoc Sacramento, in quod toties, tamque infeliciter impegerat, nisi forte ad eos convertendos quos in errorem traxerat. Ad postremum nonagenarius interiit in professione atque unione Catholica, die Epiphaniæ anno 1088. cujus Epitaphium contexit vir eximie doctus Hildebertus Cenomanensis Episcopus. Refert Willielmus Malmesburiensis illum morientem producto gemitu dixisse: *Hodie in die apparitionis sue apparebit mihi Dominus meus JESUS Christus propter pœnitentiam, ut spero, ad gloriam; vel propter alios, ut timeo, ad partem.* Ab eodem Malmesburiensi hoc pariter refertur, sanctum Episcopum Fulbertum Carnotensem anno 1028. extremo decumbentem morbo, & in mortis confinio positum advertisse inter circumstantes discipulum olim suum, sed sanæ doctrinæ, qua olim imbuerat, perfidum desertorem, & quo poterat nisu contendisse, ut expelleretur, dicendo se lateri ejus immanem assistentem dæmonem cernere.

CONCILIIUM ROMANUM

Anni 1059.

1. **H**ujus paullo ante strictim a nobis facta mentio est inter Concilia in causâ Berengarii habita. Nicolaus Papa II. ut præsentibus Ecclesiæ vulneribus provideret, ex Schismate Mincii Romanæ Sedis invasoris sub nomine Benedicti, & ex pestifera Berengarii hæresi, ex morum, præsertim Cleri, & pravitate, atque ex Canonice disciplinæ contemptu & neglectu Concilium centum tredecim Episcoporum convocavit in æde Lateranensi, anno Pontificatus sui primo, qui fuit Christi 1059. Citatus ad illud Berengarius (quod superius attigi) suum est detestatus errorem, & fidei communioni restitutus, ex qua non multo post cariosus & decrepitus hæresiarca descivit. Schismatibus quaque, ne disceps emergerent, occursum est.

Can. I. *Primo, inspectore Deo est statutum, quæ de-ctio Romani Pontificis in potestate Cardinalium Episcoporum sit, ita, ut si quis Apostolica Sedi sine præmissa concordia & canonica electione eorum ac deinde sequentium Ordinum Religiosorum, Clericorum & Laicorum consensu inthronizatur, is non Papa vel Apostolicus, sed apostaticus habeatur.*

Can. II. *Ut moriente Romano Pontifice, vel cujuscunque civitatis, nullus presumat facultates eorum invadere, sed successoribus eorum reserventur integra.*

2. Can. III. *Ut nullus Missam audiat Presbyteri, quem scit concubinam indubitanter habere, aut introductam mulierem. Unde etiam ipsa sancta Synodus hoc capitulum sub excommunicatione statuit, dicens: Quicumque Sacerdotum, Diaconorum, Subdiaconorum, post constitutum beata memoria præcessoris nostri sanctissimi Papa Leonis de castitate Clericorum, concubinam palam duxerit, vel ductam non reliquerit, ex parte omnipotentis Dei auctoritate Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli precipimus, & omnino contradicimus, ut Missam non cantet, neque Evangelium, vel Epistolam ac Missam legat, neque in Presbyterio ad Divina Officia cum iis, qui præfata constituti obediunt fuerint, maneat, neque partem ab Ecclesia suscipiat, quousque a nobis scientia super hujusmodi Deo concedente procedat.*

Usque adeo invaluerat perditissimis illis temporibus Clericorum incontinentia, ut Sacerdotes ipsi, uxorum nomine, feminas ducerent, omnibus adhibitis nuptiarum solemnitatibus, dotium constitutionibus, affinium & amicorum invitatu & gratulantium concursu, nec ideo minus ad Altare sacrificarent. Qualem impudentiam & frequentem & publicam detestatur deplorans Petrus Damiani horum temporum scriptor gravissimus.

3. Can. IV. *Et precipientes statuimus, ut ii prædictorum Ordinum, qui eidem prædecessori nostro obediunt castitatem servaverunt, juxta Ecclesias, quibus ordinati sunt, (sicut decet Religiosos Clericos) simul manducant & dormiant, & quidquid eis ab Ecclesiis venit, communiter habeant. Et rogantes monemus, ut ad Apostolicam, communem scilicet vitam pervenire summopere studuant.*

De communi Clericorum vita & convictu multa a nobis collecta superius requite ad Concilium Moguntinum

tinum sub Leone Papa tertio, & Carolo Magno. Efranzis illa Clericorum incontinentia decimo & undecimo Saeculo regularium Canonorum institutum propagandi amplam praebuit occasionem; appellabantur enim ad praecipuarum Ecclesiarum ministeria, ex quibus necesse erat seculares Clericos ejicere, non tantum ob scandala, quae invehabant, sed etiam ne ulterius explarentur vasâ sacra, ceteraque Ecclesiarum suppellitilia ad uxorum & liberorum usum ac luxum. Quin & ipsa Ecclesiarum praedia & jura temporalia dolo parentum Sacerdotum, & liberorum, quasi hereditaria & patrimonialia, subtractis foundationum titulis, transferebantur.

Can. V. *Deinde ut Decime & Primitiae seu Oblationes Vivorum & Mortuorum Ecclesiis Dei fideliter reddantur a Laicis, & ut in dispositione Episcoporum sint. Quas qui retinuerit, a Sancta Ecclesia communione separentur.*

4. Can. VI. *Ut per Laicos nullo modo quilibet Clericus aut Presbyter obtineat Ecclesiam nec gratis, nec pretio.*

Hæc prohibitio intelligenda, si id fiat citra Episcopi provisionem, vel interveniat Simonia. Hoc idem superius annotavimus constitutum a Concilio Viennensi anni 892. canon. 4. & a Salegustadiensi anni 1022. can. 13.

Can. VII. *Ut nullus habitum Monachi suscipiat spem aut promissionem habens ut Abbas fiat.*

Can. VIII. *Nec aliquis Presbyter duas Ecclesias simul obtineat.*

Can. IX. *Ut per Simoniacam heresim nemo ordinetur, aut promoveatur ad quodlibet Ecclesiasticum Officium.*

Can. X. *Ut cujuslibet Ordinis Clericos Laici non judicent.*

Can. XI. *Ut de consanguinitate sua nullus uxorem ducat usque ad generationem septimam, vel quousque parentela cognosci poterit.*

Can. XII. *Laicus uxorem simul & concubinam habens non communicet Ecclesia.*

vide Concilii Toletani primi can. 17. seu can. 18 qui, dist. 34.

5. Can. XIII. *Ut nullus laicus ad quemlibet gradum Ecclesiasticum repente promoveatur, nisi post contractum habitum secularem diuturna conversatione inter Clericos fuerit comprobatus.*

Hoc eodem in Concilio proculsum est edictum, formam praescribens electionis Romani Pontificis, hujus tenoris: *In nomine Domini nostri, &c. Decernimus, atque statuimus, ut obeunte hujus Romanae universalis Ecclesiae Pontifice, in primis Cardinales Episcopi diligentissimo simul de electione tractantes, mox ipsi Clericos Cardinales adhibeant, sicque Clericus ac populus ad consensum nova electionis accedat, nimirum praecaverentes ne venalitatis moribus aliquid occasione subrepat, & ideo religiosissimi viri praeduces sint in promovenda Pontificis electione, reliqui autem sequaces. Certus vero atque legitimus electionis ordo perpenditur, si perspectis diversorum Patrum Regulis sive gestis, etiam illa Beati Leonis praedecessoris nostri sententia recalcetur: Nulla, inquit, ratio satis, ut inter Episcopos habeantur, qui nec a Clericis sunt electi, nec a plebibus expetiti, nec a comprovincialibus Episcopis cum Metropolitanis iudicio consecrati; quia vero Sedes Apostolica cunctis in Orbe terrarum praefertur Ecclesiae, atque ideo supra se Metropolitanam habere non potest, Cardinales Episcopi proculdubio Metropolitanis vicibus funguntur, qui videlicet electum Episcopum ad Apostolici culminis apicem provehant. Eligatur autem de ipsius Ecclesiae gremio, si reperietur idoneus, vel si de ipsa non reperitur, ex alia assumatur, salvo debito honore & reverentia dilecti filii nostri Henrici, qui imperatorum Rex habetur, & futurus Imperator DEO concedente speratur, sicut jam sibi concessimus & successoribus illius, qui ab Apostolica Sede personaliter hoc jus impetraverint. Quod si pravorum atque iniquorum hominum ita perversitas invaduerit, ut pura sincera atque gratuita fieri in urbe non possit Electio, Cardinales Episcopi cum Religiosis Clericis, Catholicisque Laicis licet paucis, jus potestatis obtineant eligere Apostolicae Sedis Pontificem, ubi congruere viderint. Plane postquam electio fuerit facta, si bellica tempestas, vel quascunque hominum conatus malignitatis studio resisterit, ut is, qui electus est, in Apostolica Sede juxta consuetudinem inchoantari non valeat, electus tamen sicut verus Papa obtineat auctoritatem regendi Romanam Ecclesiam, & dispo-*

nendi omnes facultates illius, quod Beatum Gregorium ante suam Consecrationem fecisse cognovimus. Quod si quis contra hoc nostrum decretum Synodali sententia promulgatum, &c.

CONCILIUM LONDONIENSE

Anni 1075.

1. **S**edente ad clavum universae Ecclesiae Gregorio septimo, regnante in Anglia Guilielmo, cognomento Notho, ejusque regni anno nono, Christi Salvatoris 1075. congregatum est Londoniae Concilium totius Angliae Nationale, cui Lanfrancus praesedit, Dorobernensis Ecclesiae Archiepiscopus, & totius Angliae Primas, in Ecclesia Beati Pauli Apostoli. Sic vero praefatur Concilium: *Et quia multis retro annis in Anglicano regno usus Conciliorum aboleverat, renovata sunt nonnulla, quae antiquis etiam noscuntur Canonibus definita.*

2. Can. I. *Ex Concilio igitur Toletano quarto, Milevitano, atque Bracarense statutum est, ut singuli secundum ordinationis suae tempora sedeant, praeter eos, qui ex antiqua consuetudine sive suarum Ecclesiarum privilegiis digniores sedes habent. De qua re interrogati sunt senes. & aetate provelti, quid vel ipsi vidissent, vel a majoribus vel antiquioribus veraciter ac probabiliter accepissent. Super quo responso petita sunt inducia ac concessa usque in crastinum, a crastina autem die concorditer perhibere, quod Eboracensis Archiepiscopus ad dexteram Dorobernensis sedere debeat, Londoniensis Episcopus ad dexteram, Wentannus ad sinistram.*

Hoc primum observandum est, unam & eandem Ecclesiam sub duobus esse nominibus Dorobernensem & Cantuariensem Primatis totius Angliae sedem, aut ut exprimit Concilium ipsum, totius insulae Britanicae, sub quo nomine Scotia pariter comprehenditur. Praeterea primam Anglicanae Ecclesiae sedem ab initio sine controversia fuisse Dorobernensem seu Cantuariensem; secundi vero loci praerogativa, Eboracensem, quae nunc *Torc* dicitur, positam fuisse. Id liquet ex duabus Honorii Papae primis epistolis relatis a Beda: Venerabili lib. 2. Hist. Angl. cap. 17. & 18. quarum prior est ad Eduinum Angliae Regem, ad quem duo pallia misit; duobus Metropolitanis Regni ejus destinata, Honorio Dorobernensi, & Paulino Eboracensi; ut uter amborum prior vita exccerit, superbes alter Episcopus successorum ei sufficiat, Apostolica auctoritate sibi ex tunc delegata. Secunda ejusdem Pontificis Epistola dirigitur ad cognominem Honorium Dorobernensem Episcopum, eandem iterans sanctionem de ordinando ab amhorum superstite utriusque, qui prior decesserit, successore; quia ut inquit, *Longa terrarum marisque Romanis inter & Angliam intervalia, Pontificem ad haec condescendere coegerunt.* Extat etiam Formosi Papae ad Angliae Episcopos epistola hæc docernens: *Et sicut B. Gregorius Papa I. vestrae Gentis Episcopo Augustino omnes Anglorum Episcopos esse subiectos constituit; sic nos praenominato fratri Dorobernia, sive Cantuarberia Archiepiscopo, ejusque successoribus legitimis eandem dignitatem confirmamus, mandantes & auctoritate Dei & B. Petri Apostolorum Principis praecipientes, ut ejus canonicis dispositionibus omnes obediant.*

Can. II. *Ex regula Beati Benedicti, Dialogo Gregorii & antiqua regularium locorum consuetudine, ut Monachi ordinem debitum teneant: infantum praecipue & juvenum in omnibus locis, deputatis sibi idoneis magistris, custodiam habeant, nocte luminaria serant: generaliter omnes nisi a Praedictis concessa proprietate careant. Si quis vero aliquid proprii sine praesata licentia habere in morte fuerit deprehensus, nec ante mortem id reddiderit cum poenitentia & dolore peccatum suum confessus, nec signum pro eo pulsentur nec salutaris pro ejus absolutione hostia immoletur, nec in Cimiterio sepeliatur. Vide inferius Concilium Lateranense sub Alexandro III. can. 10.*

Can. III. *Ex Decretis Summorum Pontificum, Damasi videlicet, & Leonis, necnon ex Conciliis Sardicensi atque Leodicensi, in quibus prohibetur Episcopales sedes in villis exire, concessum est Regia munificentia & Synodali auctoritate praefatis tribus Episcopis de villis ad Civitates transire, Herimanno de Syraberna ad Saristeriam; Stigando, de Selengo ad Cicestum; Petro de Licifaldo ad Cestum. De quibusdam qui in villis seu vicis adhuc debebant, dilatum est usque ad Regis audientiam, qui in transmarinis partibus tunc temporis bella gerebat.*

Can. IV.

Can. IV. *Ex multis Romanorum presulum Decretis, diversisque sacrorum Canonum auctoritatibus, ne quis alienum Clericum vel Monachum sine commendatitii litteris retineat, vel ordinet.*

Can. V. *Ad comprimendam quorundam indiscretorum insolentiam, ex communi Decreto sancitum est, ne quis in Concilio loquatur præter licentiam a Metropolitanò acceptam, exceptis Episcopis & Abbatibus.*

Can. VI. *Ex decretis Gregorii Majoris, nec non & junioris, ut nullus de propria cognatione vel uxoris defunctæ, seu quomodo cognatus habuit uxorem accipiat, quoadusque parentela ex alterutra parte ad septimum gradum perveniat. Ut nullus sacros ordines, seu Officium Ecclesiasticum, quod ad curam animarum pertinet, emat vel vendat. Hoc enim scelus a Petro Apostolo in Simone Mago primitus damnatum est, postea a sanctis Patribus vetitum, & excommunicatum.*

Can. VII. *Ne ossa mortuorum animalium quasi pro vitanda animalium peste alicubi suspendantur, nec sortes, vel Aruspicia seu divinationes, vel aliqua hujusmodi opera diaboli ab aliquo exercentur. Hac enim omnia sacri Canones prohibuerunt; & eos qui talia exercent, data sententia excommunicaverunt.*

3. Can. VIII. *Ex Conciliis Eliberitano & Toletano undecimo, ut nullus Episcopus, vel Abbas, seu quilibet ex Clero hominem occidendum vel membris truncandum iudicet; vel iudicantibus sua auctoritatis favorem commodet.*

Subscribere Concilio cum Lanfranco Dorobernensi quatuordecim Episcopi, quos inter post Episcopos Dorobernensem, Eboracensem, Londoniensem, & Wintonien. quinto locu subscribit Gaufridus Constantiensis Episcopus, qui se ibidem dicit in subscriptione unum de Angliæ terræ Primatibus. Solus Dorobernensis se Archiepiscopum subscribit, Eboracensis autem Episcopum. Constantiensis porro Episcopatus non in Angliâ, sed in Normannia Galliæ constitutus est: etsi enim ejus Episcopus Gaufridus, ut ipsum prefatur Concilium, transmarinus esset Episcopus, quia tamen multas in Angliâ possessiones habebat, cum Angliis Præsulibus in Concilio sedet. Post Episcopos quatuordecim subscripsit Aufchitillus Archidiaconus Dorobernensis Ecclesiæ. Deinde unus ex viginti Abbatibus. Duo vero desiderati sunt Anglicani Episcopi Roffensis, quia illa tunc vacabat sedes, & Lindisfarnensis, qui & Dunelmensis, quia canonicam excusationem habens interesse non potuit.

CONCILIIUM MELFITANUM

Anni 1059.

1. **M**elfia, quæ urbs est Apuliæ, Concilium habuit, cui Urbanus Papa secundus ipsemet interfuit, non quidem anno, ut putat Bitonius, 1090. sed ut liquet ex Joannis epistola, qui S. R. E. Diaconus & Cancellarius eidem Concilio interfuit, ad Abbatem Melisfarnensem, aliisque certissimis argumentis, anno 1059. Primorum Canonum statuta omittimus, quia eadem ante ex præcedentibus Conciliis sæpius excerptimus, ne toties eadem inutiliter repetatur.

Can. II. *Nullus Abbas pretium exigere ab iis, qui ad conversionem veniunt, aliqua occasione presumat.*

Can. VIII. *Illud summopere & Apostolica Auctoritatis privilegio providentes interdiciamus, ut nullus in Clericali Ordine constitutus, nullus Monachus, Episcopatus & Abbatia, aut cujuslibet Ecclesiastica dignitatis investituram de manu laici suscipere audeat. Quod si præsumpserit, depositione mulctetur.*

Idem statuerat Gregorius VII. in Concilio Romano anni 1078. can. 1.

3. Can. IX. *Quia novum hoc tempore Clericorum Acrophalorum genus emerit, qui morantur in Curia, & viris, & feminis ad sui ordinis dedecus subditi sunt, cum in Canonibus cautum sit, ne quis sine licentia Episcopi Clericus, nec Episcopus sine Metropolitanò Curiam adeat, præcipiendo præcipimus, & prohibentes prohibemus, ne quis retineat hujusmodi: Sed proceres ab Episcopis animarum suarum Clericos postulens si Episcopi jussione pro tempore ac vicissim in curia conversentur. Ipsi itaque omnino interdiciamus, ne Clericis Proceres sine concessione sui Episcopi abstantur.*

Canones Sardicenses 8. 9. 10. 11. & 12. accurate pro-

vident, ne in Comitatum Episcopus ullus accedat nisi approbata ex causa per Metropolitanum, aut Synodum, aut Summum Pontificem; & hanc regulam restaurari mandavit per commonitorium Pontifex Romanus Zosimus ad Concilium Carthagenis sextum.

3. Can. X. *Præterea constituimus, ne quis Episcopus, aut Primas Monachum quemlibet vagantem in sua Diocesi, Provinciale retineat, nisi Abbatis proprii fuerit litteris regulariter commendatus.*

Huic olim malo providerat Synodus Chalcedonensis can. 4. & Quinisexta in Trullo can. 42. & c. quanto, de offic. jud. ordin. & Carolus Franciæ Rex bonus in Comitibus Aurelianensibus art. 11.

4. Can. XIII. *Utque omnia scandala omnesque occasiones laicis subtrahantur, sericis vestibus clericos abuti ulterius prohibemus, & ne pomposis induantur exuviis, admonemus. Pensandum est namque, quantum viris flagitii adscribatur, a quibus curavit Pastor Ecclesiæ etiam feminas prohiberi, dicens: Non in veste pretiosa, 1. Tim. 2. quam Dominus ipse vituperans, nobisque cavendam insinuat, ait: Qui mollihus vestiuntur, in domibus Regum sunt.*

His consentiunt Concilii Carthagenis can. 45. Clericus professionem suam & in habitu & in incessu probet, & nec vestibus nec calceamentis decorem quærat. Et Nicenæ Synodi secundæ can. 16. & apud Gratianum c. clericus professionem, dist. 41. & c. omnis præstantia, 21. qu. 4. & est can. 16. septimæ Synodi concenice.

Can. XIV. *Presbyterorum filios (intellige illegitimos) a sacri altaris ministeriis removendos decernimus, nisi aut in canoniis, aut in canonicis religiose probati fuerint conversari. Vide in Decretalibus tit. de filiis Presbyt.*

Can. XV. *A suis Episcopis excommunicatos ab aliis recipi magnopere prohibemus.*

Hoc idem statuerat Nicænum Concilium primum can. 5. & Sardicense can. 13. & c. servetur ista sententia 11. qu. 3.

5. Can. XVI. *Sane quia inter cetera unum est, quod maxime sanctam perturbat Ecclesiam, falsa videlicet penitentia, Confratres nostros Episcopos & Presbyteros admonemus, ne falsis penitentiis laicorum animas decipi, & in infernum pertrahi patiantur, falsam autem penitentiam esse constat, cum specie pluribus de uno solo peccato penitentia agitur, cum sic de uno agitur, ut non discedatur ab alio; unde scriptum est: Qui totam legem servaverit, offendit autem in uno, factus est omnium reus; scilicet quantum ad vitam æternam; sicut enim si peccatis esset omnibus involutus, ita si in uno tantum maneat, vita æterna januam non intrabit. Falsa etiam sit penitentia, cum penitens ab officio vel curiali vel negotiali non recedit, quæ sine peccatis agi ulla ratione non prevalens, aut si odium in corde gesserit, aut si offenso cuilibet non satisfaciat, aut si cum non offenderit, offensus non indulgeat, aut si arma quis contra justitiam gerat.*

Eadem plane Concilium Romanum V. sub Gregorio Papa VII. anno Chr. 1078. Sigillatim de falsis penitentiis commonet can. 5. quem non pigebit huc adducere: *Falsas penitentiis dicimus, quæ non secundum auctoritatem sanctorum Patrum pro qualitate criminum imponuntur. Ideoque quicumque miles, vel negotiator, vel alieni officio deditus, quod sine peccato exerceri non possit, si cupit gravioribus irretitus ad penitentiam venerit, qui bono ulterius injuste desinet, vel qui odium in corde gerit, & recognoscat se veram penitentiam non posse peragere, per quam ad æternam vitam valeat pervenire, nisi arma deponat, ulteriusque non ferat nisi consilio religiosorum Episcoporum pro defendenda justitia, vel negotium derelinquat, vel officium deserat, & odium ex corde dimittat, bonaque quæ injuste abstulit, restituat, ne tamen desperet. Interim quidquid boni facere poterit, hortamur ut faciat, ut omnipotens Deus cor illius illustret ad penitentiam. In hunc pariter scopum collineant quæ scribit S. Gregorius Magnus Homil. 24. in Evang. Piscatorem (inquit) Petrum, Mattheum telonarium sciimus, ac post conversionem suam ad piscationem Petrus rediit, Mattheus vero ad telonei negotium non resedit: quia aliud est victum per piscationem querere, aliud autem telonei lucris pecuniam augere. Sunt enim pleraque negotia quæ sine peccato exhiberi, aut vix aut nullatenus possunt. Quæ ergo ad peccatum implicant, ad hæc necesse est ut post conversionem ani-*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Burgundia, vulgo *Aufan*) Episcopus nullatenus lebasavit proprii Regis sive gratia, sive metus; in hac enim Synodo Philippus communione fidelium excisus fuit, anno 1094.

2. Cum vero Rex nihilo fecius in contumacia persisteret, ipse demum Pontifex Urbanus in Galliam profectus alterum universale Concilium Claromonte apud Arvernos coegit, in quo ducenti quinque Antistites confederunt, summo presidente Pontifice. In hoc rursus Philippus cum sua pellice Bertrada excommunicatus est anno 1095. ut testantur Bertoldus, Wilhelmus Malmesburionis, & Sigibertus. Ipsa vero Regina Bertha jam e vivis procul a Regia excesserat, ut liquet ex Chronico Conobii Sancti Petri, Diocesis Senonensis, eisdem temporibus conscripto a Clario Monacho.

3. In Claromontano Concilio Urbanus Pontifex Christianos ad sacram in Palestinam expeditionem mirifice adhortatus est, Petri Eremitæ Galli, qui ex Palestina urgendæ rei causa venerat, oratione commotus. Quo Clasico excitatus Occidentis numerosissimos ad eam militiam fudit exercitus. Eo quippe in Concilio pœnitentiæ omnes sacra ejus belli expeditione commutatae sunt; Episcopis & Proceribus injunctum onus populos subiectos ad id bellum graviter exhortandi, ærumnas omnes longæ professionis & militiæ futuras in cumulata mœnarum omnium expiationem, & mortem, si contingat, celluram in Martyrii gloriam, Induciæ bellorum inter Christianos ad plures annos compositæ. Receptis a terrarum Principibus militantium personis & bonis, donec a sacra expeditione reversi essent, ne quis litem intentare, aut facultates absentium invadere aut vindicare præsumeret sub excommunicationis eo ipso incurrendæ pœna, quæ non ante relaxari possit, quam ablata restituantur, & de illatis damnis congruere satisfiat.

4. Hæc eadem in Synodo confirmatum fuit jus Primatus Archiepiscopo Lugdunensi supra quatuor Provincias, tam in Metropolitanos earum, quam in suffraganeos, scilicet in Lugdunensem, Rothomagensem, Senonensem, & Turonensem; qua de re decretum extat Urbani ad superius memoratum Hugonem Archiepiscopum Lugdunensem, qua auctoritate tum ipse, tum ejus futuri successores potituri sunt.

5. Rem observatu dignam refert Urbanus Papa in tertio sermone, quem habuit in Concilio Claromontano: *Neque equidem (ait) in Ecclesia Jerosolymitana Deus hoc annuatim prætermittit facere miraculum, cum in diebus Passionis sue extinctis omnibus, & in Sepulchro, & in Ecclesia circumcirca luminibus, jubare divino lampades extinctæ reaccendantur.* Guibertus quoque Abbas Nongentinus, qui iisdem temporibus vixit, testatum reliquit, Philippum initio regni complures strumis morbidos solo contactu curasse; sed istud amicitie Coronæ Franciæ adnexum privilegium, neque posthac, dum vixit, recuperasse, ex quo mores illius per luxuriam & incestuosos Bertradæ amores in deterius versu sunt. Sed nunc Claromontani Canones discutendi.

6. Can. II. *Quicumque pro sola devotione, non pro honoris vel pecunie adeptione, ad liberandum Ecclesiam Dei Jerusalem profectus fuerit, iter illud pro omni pœnitentiâ reputetur.*

Olim quidem Pœnitentibus interdicta erat militiæ, ut fidem facit Siricius Papa epist. ad Himericum Tarracensem Episcopum cap. 5. sanctusque Papa Leo Magnus epist. 92. ad Rusticum Narbonensem Episcopum cap. 12. quæ est 2. editionis Quesnelianæ. Veruntamen apud Claromontanos Patres & insecuta Concilia, nec non apud supremam Apostolicam Sedem tantum habita fuit in Orientem expeditio, ad liberandos earum partium præsertim Palæstiniæ Christianos a Mahumetanorum impiorum tyrannide; prætereaque innumeræ clades, ærumnæ, labores, & expensæ, quæ tam longioquam excursionem & militiam comitabantur, pœnitentiarum usu receptarum severitatem longo intervallo excedere visæ sunt, ut ea commutatio abundantius pœnis omnibus canonicis quavis scelera posset expiare.

7. Can. IV. *Nec aliquis Clericus arma deferat. Et Apostolus, 2. Cor. 10. In carne ambulantes non secundum carnem militamus: nam arma militiæ nostræ non carnalia sunt, sed potentia Dei ad destructionem munitiorum.*

Et sub Carolo Magno Capitulare Aquilgranense cap. 90. *Omnimoda dicens est Presbyteris & Diaconibus, ut arma non portent, sed confidant magis in defensione Dei quam in armis.* Et Concilium Cloweshoviz in Anglia sub Zacharia Papa anno Chr. 747. *Interdicimus servis Dei, ut pompasico habitu, vel sagæ, vel armis utamur.*

Et Concilium Buyense in Hungaria presidente Philippo Legato Apostolico sub Nicolao Papa VII. anno Chr. 1279. celebratum, can. 11. *Districte precipimus, ne Sacerdotes, vel Clerici in quovis Ordine constituti, Gladium vel cingulum, quod vulgariter dicitur bord, portent, nisi eis manifesti timoris causa ingruerit, nec tunc absque licentia Prælatorum portent.*

Can. IX. *Ut nullus Sacerdos, aut Diaconus, aut Subdiaconus, sed & nullus qui Canonicam (hoc est Beneficium Ecclesiasticum) habet, fornicationis sibi copulam adjungat. Quod si fecerit, a Canonica omnino arceatur.*

Can. XI. *Ut nulli filii concubinarum ad Ordines, vel aliquos honores Ecclesiasticos promoveantur, nisi monachaliter, vel canonicè vixerint in Ecclesia.*

Hic est defectus natalium, de quo videndum cap. 1. de his presbyt.

8. Can. XII. *Ut nulli Clericorum liceat deinceps in elicitibus duabus duas præbendas obtinere, cum duas singulos non possit habere.*

Vide superius Concilii Niceni II. can. 19. Maxime cum illius temporibus nullæ præbendæ sine ministerio essent, quibus simul, præsertim duobus invicem distantibus locis, satisfacere non poterat.

9. Can. XIII. *Ut omnis Clericus ad eum titulum, ad quem primum ordinatus est, semper ordinetur.*

Cavetur Nicenæ prioris Synodi can. 15. ne Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus in alteram transferatur Ecclesiam. Concilium Chalcedonense prohibet can. 6. nullum Clericum absolute ordinari, sed simul ministerio alicujus Ecclesiæ, vel pagi, vel monasterii designari, & aliter ordinatis exercitium seu usum suscipi. Meminit Augustinus epist. 242. & 241. ad Severum Episcopum, docetque ferre ordinatum etiam in minoribus clericum, qualis erat Ordo Lectorum, non modo alligari cuiquam destinatae ad Aulicæ ordinantæ Ecclesiæ, sed & iurejurando profiteri se inde injusto Ordinatoris ejusque successoris Episcopi nunquam discessurum; nec posse alterum qualemcumque alienum Episcopum absque prioris venia clericum illum sibi asserere, aut ultiores Ordines eidem conferre.

Can. XIV. *Ut nullus deinceps in una Ecclesia geminos honores habeat.*

10. Can. XVI. *Interdicitum est, ne Reges, vel alii Principes aliquam Investituram de Ecclesiasticis honoribus faciant.*

Synodus Græcorum VIII. Œcumenica sub Hadriano secundo Pontifice, occasione Ignatii sanctissimi Constantinopolis Patriarchæ, solio ab Imperatore Michaeli, suadente avunculo Barda, deturbati, & Photii in idem Patriarchale solium intrusi, can. 22. Anastasiani editionis anathemate ferit quoscumque laicos Principes, & quoscumque Optimates, qui propriæ potestatis abusu quoscumque citra canonicam & liberam electionem ad aliquem Episcopatum promoverint. Idem instauratus est canon anno 1080. in Concilio Romano adversus Henricum IV. Imperatorem can. 1. & 2. quo eodem Concilio abrogatum est eidem Henrico Imperium, & in Rodolphum Sæviæ Ducem translatum.

Can. XVIII. *Ut nullus Presbyter capellanus alicujus laici esse possit absque concessione sui Episcopi. Ut nullus Princeps Cappellanus habeat, nisi quem sibi Episcopus suus, aut Archidiaconus procuratorem animæ dicitur confirmat.*

11. Can. XIX. *Ne laici decimam partem de laboribus suis retineant.*

Nota est vulgaris decimarum divisio in prædiales & personales, de quibus canon iste 9. & c. ad audientiam, & c. ad Apostolicam, & c. pastoralis, de decimis; æque mixtas, ut sunt fetus animalium, c. non est, eod. titul. & c. quicumque, & c. omnes decimæ, 16. quest. 7.

12. Can. XXVIII. *Ne quis communices de Altari, nisi Corpus separatim & Sanguinem similiter sumas, nisi per necessitatem, & per cautelam.*

Præceptum istud sub utraque specie communicandi Ecclesiæ haud multo post revocavit gravissimis adducta causis, & omnibus Missam actu non celebrantibus usum Calicis interdixit. Videri potest inferius eam in rem

Constantiensis Concilii sessio 13. Potest etiam Canon iste Claromontanus intelligi, ut prohibens servari ulterius consuetudinem communicandi uno eodemque actu utramque Sacramenti speciem de cocleari, per quod intinctus Christi Sanguine panis Eucharisticus singulis exhibetur ore sumendus. Concilium Bracarense quartum anno Christi 675. can. 1. eos damnat, qui Eucharistiam vino madidam credunt populis porrigendam. Micrologus Gregorio Papæ VIII. *εὐχριστος*, *Non est authenticum* (inquit cap. 29.) *quod quidam Corpus Domini intinctum pro complemento communionis populo distribuunt. Nam ordo Romanus contradicit.* Qui usus institutioni Christi repugnat, qui seorsim Corpus suum & Sanguinem discipulis in Cœna distribuit, nec alii intinctum panem dedit quam Judæ pro indicio proditiōnis. Usus porro utramque speciem commiscendi frequentatur etiam nunc a Græcis jam inde a multis sæculis. Humbertus enim Sylvæ-Candidæ Cardinalis Episcopus, Leone Papa nono ad Constantinum Monomachum Imperatorem Græcorum missus anno 1054. Nicæte Pictorato Abbati, disputatione Constantinopoli cum eo habita, objecit peccari a Græcis hac in re contra ritum a Christo institutum. Et sane Græcorum ille ritus non erat ab antiqua Græcicæ Ecclesiæ institutione:

ut enim vetustiora sileam Græcorum Patrum testimonia; Joannes Damascenus porrecti post Eucharisticum panem, singulis de populo communicantibus, Calicis meminit lib. 4. de fide orthod. cap. 14. Ivo tamen Carnotensis Episcopus, qui Urbani ipsius secundi tempore floruit, vir grandi eruditione & pari pietate, cuius etiam extant ad Urbanum Epistolæ, ab hoc usu non abhorrens, suam enim sic aperit mentem in tractatu de divinis officiis; *Sacerdotes juxta Concilii Toletani definitionem non intincto pane, non auctoritate, sed summa necessitate timoris Sanguinis Christi effusionis, permittitur communicare.* Concilium Turonense, referente Burcardo lib. 5. cap. 9. decrevit, tribuendam ægrotis esse Eucharistiam Sanguine Christi intinctam, ut Presbyter vere dicere possit: *Corpus & Sanguinis Domini nostri JESU Christi.* Sed liquet, præcis illis sæculis variam extitisse Ecclesiarum circa Eucharisticos ritus disciplinam, cujus ministerium Christus Ecclesiæ suæ prudentiæ judicioque commiserat. Concilium vero Bracarense III. can. 5. ejusmodi deinceps inhibuit panis Eucharistici intinctionem. Et postmodum universa in suis œcumenicis Conciliis Ecclesia, omnibus non modo Laicis, verum etiam Sacerdotibus, dum non sacrificant, usu sacri Calicis interdixit.

ECCLESIÆ DUODECIMI SÆCULI HISTORICA SYNOPSIS.

1. enricus tertius Imperator, a quo fuit Romana Ecclesia sædissime lacerata, qui summos Pontifices continuis bellis infectatus est, qui Antipapas obruit, Cadaloum Parmensem pseudo-episcopum adversus Alexandrum secundum Pontificem; deinde Guibertum Ravenarum Archiepiscopum adversus Gregorium VII. Victorem III. Urbanum II. & Paschalem II. diversis fluctibus abreptus, nunc Ecclesiæ implacabilis hostis, nunc adversus urgentibus poenitens & reconciliatus, deinde in deteriora lapsus multoties anathematibus fulguratus, perpetuas in caput suum calamitates sua pertinaci nequitia accersivit. Anno 1076. Gregorius ei sacrorum communionem interdixit, Saxones & Suevi in Henricum rebellant, Principes Germani ab illo desciverunt, Concilium Episcoporum, & Principum apud Triburiam conventus, communi conspiratione regnum illi abrogarunt. Henrici affectu illo despecto certatim diversis itineribus in Italiam contenderunt, ut veniam ab Gregorio humiliter implorarent. Ipseque Henricus rebus suis desperatis derelictus & omnibus invisus Canusium advenit Comitissæ Matildis arcem, qua se Gregorius incluserat, & hyeme asperissima inter duos, quibus arx circumdabatur, muros, nudis pedibus in habitu poenitentis triduo usque ad vesperam impati sui ad Pontificem admissionem expectavit, qui tandem admissum nexibus excommunicationis absolvit. Sed insequentis anno sua instaurata factione, adjunctis sibi Romanis proceribus, adversus Pontificem insolentere assuetis, in pristinos relapsus mores, resumptoque in Gregorium bello, sacris iterum est interdicius. Interim Germani ab Henrico desciverunt, & Rodulfum, Sæviæ Ducem, Regem eligunt, qui Henricum acie victum in fugam conjecit; alteroque commisso prælio iterum fugavit; sed dum fugientibus acriter instat, perimitur anno 1080. relicta penes suos victoria. Catholici rursus Principes Hermannus Lotharingo Regnum deserunt. Ad postremum Henrici ipsius filius, nominis ejusdem, sive zelo animatus Ecclesiæ tuendæ, sive Regni exclusionem ob paternam impietatem reformidans, arma in Patrem movet, spoliaturque Imperio: qui profugus & privatam ad sortem redactus, Leodii inquietam & infelicem vitam finit ann. 1106. hæc referunt Bertholdus, Otho Friisingensis, Matianus Scotus.

2. Violento & sacrilego patri haud melior successit proles Henricus Regum Germaniæ quintus, & Imperatorum quartus. Ille initio professus summam erga Romanam Sedem venerationem & observantiam, cum universa Germania in patrem rebellasset, eundem armis est infectatus; Cumque anno 1105. conventus generalis Episcoporum & Procerum Germaniæ, presidentibus Legatis Summi Pontificis Paschalis secundi, celebraretur apud Moguntiam, Henricus senior extorris, & omnibus invisus, se palam Imperio abdicavit, ejusque insignia in manus filii, jam ab omnibus in Regem suscepti, & ab Apostolicæ Sedis Legatis confirmati, tradidit. Verum quia non ex animo, sed necessitate coactus *Cabassius, Notitia Ecclesiastica.*

se ita dimiserat, mox fuga dilapsus Leodium venit, ubi benigne per commiserationem receptus, litteras scripsit patentes & communitivas, inscriptas ad Regem Celtarum, quas ubique disseminari curavit, in quibus de ingrato & perduelli filio conqueritur, & de Paschali Pontifice, quem criminatur rebellionis suasorem & belli injustissimi incentorem. Qui etiam usus Paschalis absentia, qui tunc Beneventi degebat, quemdam pseudo-abbatem de Farfa in Romanam Cathedram intravit, qui a plebe ignominiose dejectus est. Ipse vero Henricus Divina ultione repentina morte post renovatum schisma impoentens corruit, cum exitum simul & mortalium omnium execratione. Laodiensis porro schismaticus Episcopus, qui occulte absque exequiis corpus ejus in quodam monasterio mandaverat sepeliri, non potuit in Ecclesiæ communionem restitui, quam supplex impetrare conabatur, nisi postquam effossum cadaver extumulavit, quod inde Spiram delatum, in sarcophago lapideo loco profano conclusum fuit.

3. Anno salutis humanæ 1110. Henricus Junior, Germaniæ Rex, post præmissam insignem legationem ad Paschalem Papam, qua sacramentum dignitatum investituræ renunciabat, æternamque fidem & subjectionem supremæ Sedi spondebat, rogabat etiam, se ab eodem Imperatorem consecrari. His pactis utrimque conventis, Italiam cum ingenti exercitu petiit: annoque Chr. 1111. pridie Idus Februarii extra urbem a Principibus viris & populo exceptus, in porta vero a Clero, ad superiores autem sancti Petri gradus a Paschali Papa, cujus primum osculatus est pedes, deinde post amplexus multos, Ecclesiam simul ingressi sunt. Cumque Pontifex Henricum de adimplendis conventionibus, & speciatim de renunciando investituræ Ecclesiarum sollicitaret, iste non tantum hæc renuit adimplere, sed Pontificem aliter coronare recusantem cum Cardinalibus captivum sub militari custodia detinuit sexaginta & uno diebus apud quoddam in Sabinis Castrum, conatus multis malis & ærumnis ejus labefactare constantiam in tuendis Ecclesiæ juribus. Ceterum propositis Pontifici ab iis ipsis, qui ei adhaerebant, reliquorum captivorum calamitatibus, & urbis ab exercitu Henrici gravissimis periculis, & schismate nunquam aliter desicuro, suorum tandem lacrymis victus, juramento promisit, nunquam se Henricum excommunicatum, & quascunque ab ipso profecturas investituræ toleraturum; eadem qui cum Papa detinebantur reliqui Episcopi & Cardinales, jurare compulsi sunt. Denique extortum a Paschali scripto signato & sigillato privilegium fuit, ut Henricum (canonice tamen & citra simoniam aut vim) electos regni sui Abbates & Episcopos per anulum & virgam investiret, atque ut electi non aliter quam prævia investitura regia consecrarentur. Post hæc captivus in libertatem e ductis, Henricus a Paschali coronatus & junctus est. Sed postquam Henricus cum suis abcessit, & Paschalis in Campaniam secessit, Episcopi & Cardinales Romæ seorsim convenientes confirmarunt, quæ a Gregorio VII. & Urbano secundo contra profectas a

laicis quibuscunque Investituras Ecclesiarum pluribus Conciliis statuta fuerunt, Simulque decreverunt, nullam obtinere vim, quæcunque in oppositum a Paschali Pontifice per vim fuerant extorta. Hæc memorant Otho Frisingensis, Petrus Diaconus, & alii.

4. Anno succedente 1116. Paschalis generalem in basilica Lateranensi coegit universo ex Orbe Christiano Synodum, in qua primum ipse semet accusavit pusillanimitatis & neglecti officii, quando Henrico illicita & Ecclesie perniciose concessit, Conciliumque rogavit, ut acta illicita rescinderet, suaque errata provide resarciret. Concilium laicas Ecclesiarum investituras sub anathemate dantium & recipientium prohibuit: Henricum ipsum ejusque consiliarios & fautores de communione fidelium rescavit. Henricus anno 1117. cum exercitu Romam versus contendit, S. R. E. perduelles sibi arctius astringit, eorumque Coryphæo Ptolomæo Comiti Tusculano filiam suam nuptu collocat, Paschalis ejus se furori subducit, Beneventum secedens. Henricus Romam superbo apparatu ingreditur, & nefarium hominem Mauritium Burdinum Bracarentem Archiepiscopum ad solium provehit Apostolicum, a quo & coronam accepit, quam per vim a Paschali extorserat. Altera quoque expeditione Henricus Romam profectus, summo tunc Pontifice Gelasio secundo supra elapso, eundem Burdinum denuo in Sedem Apostolicam protrulit, quo tempore Gelasius in Galliam, afflictorum Pontificum Romanorum asylum, se recepit. Parum ab Henrico infestationem sustinuit post Gelasium Callistus secundus ad annum usque Christi 1122. quo desideratissima pax post tam diuturnas tempestates Orbi Christiano illuxit, interveniente generali Lateranensi Concilio ejusdem anni, a quo missi in Germaniam Legati, per quos Wormatiz conventus est habitus, in quo discussæ sunt & utrimque approbatæ pacis conditiones. Legati vero Henricum & quoscunque alios schismatis reos, veniam petentes, in communionem Ecclesie nomine Callisti Papæ restituerunt. Ipseque Imperator Legatos proprios cum legatis Apostolicæ Sedis Romam ad Callistum cum muneribus direxit.

5. Morte admirandi Godufridi anno millesimo centesimo Regnum Jerosolymitanum ad ejus fratrem Balduinum devolutum est. Et huic defuncto successit ejus affinis Balduinus secundus, anno 1118. qui biennio post insignem de Turcis victoriam est consecutus; sed idem paullo post per insidias ab hostibus captus est, eaque calamitate res Christianorum iis in locis deperissent, nisi auxilio adventasset Venetorum classis, quæ formidabilem Aegyptiorum classem, longe navibus superiorem, commisso prælio depressis multis eorum triremibus fudit. Annoque sequenti opportuno Venetorum auxilio Tyrus, inexpugnabilis civitas, in Christianorum redacta est potestatem. Balduinus ex captivitate redux anno 1131. Antiochiam ab irruentibus Infidelibus liberavit. Eidemque eodem anno vita functo successit in Regnum gener ipsius Fulco Turonensium comes; sed tandem inertia Christianorum Jerosolymam Saladinus Babyloniz Rex, Goldoni Lusiniæ, ultimo ex Christianis Palestinæ Regi, cum plerisque aliis urbibus eripuit anno 1187. Hæc prolixius ab Willielmo Tyrio recensentur.

6. Henricus Imperator vivere desit anno 1135. nullo superstite filio: eique subrogatur Germanorum Episcoporum & optimatum comitiis longe melior & commodior Princeps, Lotharius Saxoniz Dux, Deo ita providente; ut a familia & progenie Ecclesie pertinacissime infensa transferret Regnum ad gentem Saxonicam, quæ hæcenus a partibus Ecclesie adversus Henricos steterat. Initio variis modis exagitatus est Lotharius ab æmulis Friderico & Conrado, Henrici ultimi sorore genitis: ideoque ambobus ob contumaciam Honorius secundus, qui eodem quoque anno Pontificatum iniit, sacris interdixit. Eosdem tamen Divus Bernardus Lothario primum, deinde Honorio reconciliavit.

7. Statim ab Honorii exitu grave in Ecclesia exortum schisma est inter Innocentium secundum & Petrum Leonis, qui se Anacletum dixit pariter secundum: Sanior Cardinalium pars sollicitè corabat, ut quam primum fieret electio, ne scilicet Romæ Laici proceres tyrannice, ut consuetum ipsis erat, Pontificis electionem inturbarent, quod sæpius factum ab ipsis fuerat, cæsis etiam & in vincula conjectis, neve præsentibus, quæ faciendæ erat, electioni pro suo more obstitent. Justa vero ista eludendi & præveniendi tyrannos deliberatio occasionem schismati dedit, qui enim proxime moribundo Honorio astabant, non ignorantes novæ ambitionis & factionis molimina, illam sacro studio conati sunt antevertere. Statim igitur ab Honorii nece, priusquam illa divulgaretur, Gregorium tituli Sancti Angeli Cardinalem elegerunt, & conclamaverunt. Ce-

teri vero, qui nec moniti, nec vocati fuerant, eodem ipso mortis die, prout ante statutum fuerat, ad Sanctum Marcum statim, ut rescierunt Pontificis obitum, convenere, atque publico concursu Episcoporum & Cardinalium, aliorumque Romæ Clericorum, simulque Nobilium civitatis, ad Petrum Leonis tituli Sanctæ Mariæ trans Tiberim consensere, qui sibi Anacleti nomen ascevit. Uterque civis Romanus erat. Innocentius per Offensem Episcopum ex more consecratus est in Basilica Lateranensi, Anacletus autem in Vaticana. Ille stirpis ac natalium nobilitate, & procerum gratia, & consensu inferior æmulo suo Anacleto; hic vero natalium splendore, divitiarum copia, nobilium favore ac plebis inclinatione longe superior; neutiquam tanta ad religionem, morumque integritatem, quibus Innocentius commendabatur, accedebat. Sed ipse præmium uberius, & consanguineorum factio, cui omnis fere nobilitas adhaerebat, & pecuniis redempta plebis propensio, multo plures ad Anacleti partes promovendas allegerat. Parte igitur, quæ pro Anacleto stabat, armata, totaque urbe furente, Innocentius cum suis Cardinalibus ad Frangipannum sibi amicorum amplissimum ades accessit, famulis & armis omnique comineato abinde munitas. Erat tunc Romæ familia illa præcipua nobilitate & divitiis florens & insignis. Anacletus post ad pecuniam, quam ex patrimonio opulencia & negotiis Ecclesie diu gestis coacervatam habebat, simul aliam quoque notarie comparavit. Siquidem occupata Apostoli Petri Vaticana Basilica, coronas, calices, & crucifixo aureos, & argenteum ciborium, quod primario altari pro laqueari superstabat, argenteis pariter suffultum columnis expilavit, aliaque ubi templi donariis pretiosissimis expoliavit, ex quibus conflatis ingentem pecunie vim coacervavit. Itaque populus Romanus gravis illebris Anacleti corruptus Innocentium & eidem additos Cardinales, partemque illius non solum probris & conviciis incessere institit, sed etiam armis & omni telorum genere in eorum vitam conspirare.

8. Quibus malis cum resistere se non posse Innocentius cerneret, sibi urbe cedendum existimavit, ac relicto in Laterano Sabinensi Episcopo Conrado, paratè occulte navigiis, secundo Tiberi cum sociis Cardinalibus ad mare, atque inde duabus Pisanorum triremibus Pisas accessit. Exceptus est a Pisanis tantis studiis, quantis verum excipi Pontificem decuit. Ibi proximorum Episcoporum conventu habito Anacletum partemque ejus devovit, interim Legati ab eo in Franciam missi ad Ludovicum Regem id obtinere, ut Stampis convocato Episcoporum Concilio, ad quod accitus est Bernardus Clarevallensis Abbas, utriusque Pontificis comitia sub examen revocarentur. Bernardo vero, cujus sanctitas & sapientia cælestis omnibus venerationi erat, Innocentii causam graviter ac copiose agente, haud agre & Rex & Episcopi Innocentii partes consecrati sunt, ac missi ad eundem nunciis ipsum in Franciam vocaverunt. Ita Pontifex rebus suis in Etruria constitutis, Pisas solvens in Franciam iter instituit. Ex itinere cum Genuam attigisset, a civitate honorifice exceptus, inducias Genuenses inter & Pisanos usque ad suam reversionem composuit. Profectus inde Genua ad littus Provincie accessit, & per Decembrem mensem alterum Claromonte conventum habuit, atque iterum Anacletum ejusque fautores damnavit.

9. Dum hæc ab Innocentio geruntur, Anacletus, qui solus in Urbe remanserat, anathema adversus Innocentium ejusque sequaces intorquet, missisque in diversa loca Legatis & nunciis causam suam apud externos probare conatur. Anselmus Mediolanensis Archiepiscopus, ab Honorio communionem fidelium rescatus, se suosque Mediolanenses Anacleto prorsus adduxit, & plerisque Longobardiz Episcopos in easdem partes attraxit. Quinetiam Rogerius Siciliz Comes atque Apuliz & Calabriz Dux cum Roberto Principe Capuano suos populos ad Anacletum traduxit, sponsione accepta, Regii nominis sibi suisque posteris ab Anacleto conferendi sub fide ac feudo Romæ Ecclesie. Quam occasionem avidè arripuit Anacletus, atque inde factum, ut ipsius partibus provincie illæ cum Antilitibus & populis & ipso Cassinensi Monasterio se adjunxerint. Guilielmus insuper Aquitaniz Dux & Pictavorum Comes suadente Engolismensi Episcopo Girardo, se suosque populos Anacleti causæ adjunxit. Sed non multo post Divina virtus Bernardo Clarevallensi affixa, ejusque indefessa sollicitudo Principes eosdem eorumque Præfules & populos ad Innocentii partes mirifice traduxit. Innocentius Claromonte profectus Aurelianum accessit, ab Episcopis & Ludovico Rege, ejus nominis sexto, ejusque filio, qui post eum regnavit, dictus junior, & nomine septimus, obviam progressus, exceptus & legitime cultus fuit. Inde a Gasfrido Carnotensi Episcopo Carnutum adductus, Henricum Anglorum

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Ethnicæ libertatem asserent, tributa vestigalia imponerent, Magistratos crearent, Senatam, a quo Regimen omne politicum administraretur, erigerent, eique Patricium cum summo Imperio præficerent. Pontifici autem & Clero nihil præter Decimas & Primitias & cultum Ecclesiasticum reservarent. His seditionibus & armorum civilium tumultibus sæpenumero coacti sunt Pontifices fuga evadere, Innocentius lecto decumbere, & præ animi molestia mori: quali etiam molestia & vulnere in capite a seditiosis accepto ejus successor Lucius secundus interit, exinde sub Eugenio tertio eo usque invaluit Arnaldistarum furor, ut nobilium Romanorum & Cardinalium domos, a parte Pontificis stantium, tota urbe sparsas, ad usque fundamenta diruerint & opes diripuerint, & quoscunque tenere potuerunt, illarum dominos verberibus & insignibus contumeliis affecerint, atque in custodias incluserint, multosque occiderint. Eugenius interim fuga consulens Viterbium se recepit. Qua occasione Bernardus objurgatorium scripsit ad Romanos Ep. 242. nec non 243. ad Conradum Regem, quem hortatur, ut rebelles Romanos viribus armorum, si secus reprimi nequeant, ad officium redigat.

15. Conradus anno demum 1152. vita excessit, deinde Eugenius Papa anno 1153. quo eodem anno Bernardus ad superos migravit, cujus olim fuerat Eugenius monachus & discipulus, Conradus vicina morte regni Germanici successionem testamento reliquit non filio Friderico eo quod minoris esset ætatis, sed fratris sui filio nomine pariter Friderico & cognomine Enobarbo, Suevorum Duci, quam dispositionem comitia Germanica mox approbarunt. Hic in Italiam profectus primo congressu cum Hadriano quarto Pontifice prostratus humi ejus oscularus est pedes, sed solitum stratoris officium recusavit exhibere: postquam vero postredie id officium a præcessoribus commonstratum est exhibitum, & qui præsentibus aderant Principes, exhibendum judicassent, alacriter eo functus est Fridericus, illumque præstito de tuendis Ecclesiæ Romanæ Juribus sacramento, Hadrianus Imperiali corona redimivit anno 1155. Mox suspicax & irrequietum Friderici ingenium rixarum ansam inde accepit, quia cum Londoniensis Episcopus Romana ex urbe in Angliam remeans, per Friderici ditionem iter haberet, captus a quibusdam impiis & spoliatus & pessimo habitus esset, adhucque in custodia detineretur, Legatos ad Fridericum Hadrianus direxit cum litteris, quibus de execrabili facinore in personam sacram ab impiis commisso conquestus, & ejus vindicta a Friderico neglecta, rogans meminisset, quam propenso animo suprema Sedes illi plenitudinem potestatis contulisset, nec collati beneficii pœniteret, quin potius nova alia quæcunque liceret beneficia, libentissime collaturam. Officiosæ istæ litteræ adeo sinistre ab Imperatore ejusque corruptoribus circumstantibus aulicis acceptæ sunt, ut jussi fuerint Legati postredie primo mane recta via Romam citissime repetere, atque prohibiti ad aliquem Episcopum vel Abbatem divertere; nec moratus est Fridericus, litteras circulares ad Principes, Respublicas, & Episcopos omnes transmittere, in quibus veram reticentem Legationis Pontificiæ causam, expostulat Hadrianum ad se Legationem cum litteris direxisse, ad arroganter Augusto exprobandum, non aliunde quam a Summo Pontifice Imperium accepisse, declarans se per electionem Principum a solo Deo regnum & Imperium tenere: seque mortis pericula quævis ante subire paratum, quam tantæ confusionis opprobrium sustinere. Edicto præterea subditis vetuit Romam peregrinari. Hadrianus prospiciens Fridericum exitiosissimum schisma aperte moliri, aliis quam mitissime litteris illius animum esseratum conatus est delinire, declarantibus se in præsentibus vocem beneficii nullatenus pro seculo accepisse, sed pro benevolo propensi animi benefactio, nec dare coronam, pro conferre pleno jure, sed pro imponere capiti. Verumtamen Friderico multa injusta & facere & postulare non cessante, rixa prior quam citissime necruduit cum ipso Hadriano, quo paullo post ex hac vita subtrahito anno 1159. eique successit Alexandro tertio, Fridericus Octavianum Pseudopontificem obtrusit, a duobus schismaticis Cardinalibus promotum, postquam Alexander, eminentissimi viri meriti, fuerat reliquorum omnium Cardinalium suffragiis electus. Nomen porro Victoris sibi Octavianus sumpsit. Quo apud Lucam Tusciæ civitatem mortuo, a schismaticis substitutus eidem fuit Guido Cremenis, quem Paschalem tertium nominarunt anno 1164. sequenti anno Alexander, qui in tutissimum refugium concesserat, Romanorum Legatione invitatus, in suam se recepit Romanam Sedem.

16. At Fridericus anno 1167. in Italiam formidabilem duxit exercitum, & Romam arcta obsidione cinxit, sed qui terrores, incendia & vastitatem circumtulere,

grassante in exercitu ejus pestilentia obsidionem solvit, & majori suorum parte amissa, vix incolumis in Germaniam evasit. Alexander pertinacem Ecclesiæ persecutorem Fridericum anathemate percellit, omnesque ejus fautores, illum regno & Imperio deponit, aliaque omni ditione, & ejus pridem subditos omni juramento & subjectionis fide solvit, imitatus præcessoris sui Gregorii VII. exemplum, qui Henricum, similia patrantem, simili sententia in Concilio Romano damnaverat. Eodem anno, qui erat Christi 1168. Mediolanenses urbem suam, quam Fridericus ante paucos annos everterat, magna diligentia instaurant & commoniunt: Alexandria etiam nova civitas, sic a nomine Pontificis dicta, loco commodissimo a Cremonensibus, Insucribus & Placentinis ædificatur, ut sit adversus Papienses & Marchionem Montisferrati fautores Friderici validissimum in Longobardia propugnaculum. Ipse vero Fridericus altera in Italiam tentata expeditione, acie cum Mediolanensibus congressus, amissis armorum viginti quinque millibus, in fugam actus Papiam se recepit, rebusque suis desperatis, assumpto famuli habitu, cum aliis quinque famulis noctu abscessit, & vix sospes Alemaniæ repetiit. Tot igitur fractus cladibus & populis omni ex parte rebellantibus pacem exspectare compulsus est: quæ anno demum 1177. Venetiis, quo se Alexander receperat, eo quoque accedente Friderico, peracta est.

17. Orientis Imperium, mortuo Alexio Comnenis, filius ejus Joannes seu Calojoannes suscepit, in via & recitente matre Irene, quæ in filiam Annam Cæsariam propensior, hujus gratia generum Briennium omnibus suis viribus & induitria in Imperium provehens contendebat. Erat Cæsariæ versatilis & elegantis ingenii femina, ut ejus historia, qua patris sui acta profecta est, satis probat, longè asurgens supra temporis illius barbariem, dignaque antiquiore & politiore Græcia. Sed ejus erat inexplebilis ambitio, eam tamen post irritas & temerarias molitiones Joannes frater potestate, honoribus & libertate cumulavit. Idem religione & bellicis virtutibus ita præstitit, ut neminem parem Byzantium Imperium post seniores Theodosium habuerit. Scythas enim & Hungaros insignibus victoriis fudit, & trans Istrum fugavit, Triballos debellavit. Deinde traduxit in Orientem copias Persarum profligavit acie, atque innumeras hostium urbes & arces expugnavit, & Turcas in Asia grassantes victoriis suis repressit. Gloriam vero bellicorum facinorum non sibi, sed divinis præsidiiis astrixit, atque in regiam urbem victor rediens triumphum religione insignem iadixit, albis quadrigis effigiem Dei genitricis impositam curru triumphali circumduxit, ipse pedes incedens, & crucem manu gestans, templumque splendidissime ornatum ingressus publicas Deo grates rependit. Princeps vetæ injuriarum & offensarum obliviosus; clemens & beneficus. Hanc tamen sui moribus labem aspersit, quatenus vigente pœce, nullaque provocatus injuria, Christiano Principi Raimundo Antiochiam dolis & prodicione frustra conatus eripere, amplissimæ civitatis suburbia hostiliter diripi a suis, & agros undique vastari jussit. Sed ejus ambitionem pœna mox comitata est. Nam dum in venatione aprum suo venaculo transixum urget, manus impetu feræ repulsa pharetram oblique suspensam & venenatis sagittis refertam evertit, quarum contactu sauciata manu veneno latius serpente, paucis diebus e vita cessit anno 1143. Imperium moriturus Manueli filio juniore reliquit, posthabito majori nato Isaacio ut minus idoneo.

18. Manuel vafer & subdolis Princeps Christianis rebus, quæ ad Latinos spectabant, infestus adeo fuit, ut cum Saracenis in illorum conspiraret exitium. Hic est, qui Conradi Germanorum, & Ludovici Franciæ Regum florentissimos exercitus, ad factum bellum proficiscentes, omni perfidiarum genere disperdidit. Filium reliquit impuberem Alexium Imperii hæredem, quem Andronicus Manuelis Patruelis nondum absoluto Imperii triennio perfide necavit. Sed biennio post omnibus ob immanes & quotidianas crudelitates invisus, dum Isaacio Angelo molitur necem, populari exorto tumultu comprehensus, oculo effosso alteraque amputata manu, carcere impositus, perque urbem a furente plebe traductus, multisque modis excruciat, Dei tamen misericordiam assidue reclamant, est interemptus; in hoc desit Comnenorum progenies anno 1185.

19. Ejusdem factione populi Isaacius Angelus delatum sibi Augusti nomen accepit, Fridericum Enobarbum per Thraciam & Asiam in Palæstinam properantem conatus intercipere, magno suo damno illius in se arma concitavit. Denique ab Alexio Angelo fratre cum oculis ereptum illi est Imperium anno 1195. Isaacii Angeli filius & ipse Alexii nomen habens, elusis custodibus, carcere, quo eum patruus incluserat, ac patria profugus.

figus, acceptis ab Occidentis Imperatore Philippo ad Francos & Venetos commendatitiis litteris, ut ipsorum opera in regnum una cum patre restitueretur, (habebat quippe Philippus in matrimonio Isaac filiam Irenem) Balduinum Flandriæ, Ludovicum Blesensium, Stephanum Perticensium, Henricum Fanipaulini Comites, Henricum Dandulum Venetorum Principem, & Bonifacium Montisferrati Marchionem, qui omnes ad facram in Saracenos militiam nomina professi fuerant, ad societatem impulsi belli adversus Alexium invasorem, qui Comneni nomen assumpserat. Fœderatorum Classis in conspectum Byzantii provecta est, factaque copiarum aliquot extensione terra marique amplissima civitas a paucis obsidetur, expugnatur, diripitur, incenditur, tyrannus dilapsus Delbetum profugit anno 1203. Sequenti anno Alexius Ducas, dictus a Græcis Murzufus, adversus Isaacium & filium Alexium regnantes rebellat, Isaac quoque animam agente Alexium Angelum arte eludit, & captum laqueo interimittit anno 1204. quo eodem communi Principum fœderatorum consilio Balduino Flandrensi delatum est Constantinopolis Imperium. Supradictæ historiæ fufius perhibentur a Niceta Choniato Græco.

20. In Galliæ regno Ludovicus dictus junior, ejusque nominis septimus, Alienoram, Willelmi, qui postmodum in album Sanctorum ascriptus est, Aquitaniz Ducis & Pictavorum Comitis unicam filiam, cum dotali amplissimarum provinciarum successione acceperat uxorem; quamque in Orientem secum adduxerat: Pertaxus tamen ejus vitæ lascivioris, regressus a sacra expeditione, postquam in Concilio Baugenciaci exploratum fuit inter Ludovicum & Alienoram cognationis impedimentum, ut scribit Sugerius, Rex cum illa divortium fecit, & Mariam Alphonsi VII. Hispaniæ Regis filiam conjugem duxit. Hoc divortio admodum debilitatum est Franciæ regnum, & Anglis æmulis ac perpetuis hostibus ultra modum succrevit fatalis Gallico regno potentia, qui cum jam Normanniæ Ducatum & Andegavensium Comitatum possiderent intra Galliam, Aquitaniz Pictavorum provinciis ditati sunt per nuptias, quas Alienora rejecta anno insequenti cum Henrico Normanniæ Duce & Pictaviensium Comite ejusque nominis secundo Anglorum Rege contraxit. Unde atrox ingruit de Aquitaniz possessione bellum inter ambos Reges. Hic Henricus ille est, qui gravissimas adversus Thomam Cantuariensem Episcopum jura & immunitates Ecclesiæ constanter tuentem excitavit turbas, exilia, proscriptiones, & cujus mortem a licitiis in Ecclesiâ illatam anno 1171. publica fuit poenitentia.

21. Anno 1118. institutus est Templariorum militum Ordo, quorum erat habitatio prima juxta Porticum Jerosolymitani Templi, unde sortiti sunt nomen; eorum autem erat officium in Palestinam peregrinantes deducere, atque a Saracenorum injuriis tueri. Ordo vero Hospitaliariorum Sancti Joannis jam inde ab anno 1104. auctore Joanne Gerardo Provinciali ex oppido Marticensi ortum duxit. Horum munus versabatur in suscipiendis peregrinis, Sepulcrum Christi adeuntibus, quibus necessaria quæque ad victum suppeditabant, qui Ordo latius propagatus ad susceptionem peregrinorum adjunxit sub Prefecto ac Magistro generali Raymundo a Podio, Nobili Gallo, munia militaria, ad reprimendam infidelium vim. Hi primas apud Jerosolymam sedes Ordinis sui constituerunt, sed illa urbe a Saracenis expugnata Ptolemaidem, munitissimum Palestinæ portum, diturno tempore magna virtute adversus Saracenos propugnarunt. Atamen prævalentibus infidelium armis, & deficientibus Christianorum auxiliis, inde Rhodum commigrarunt, in qua innumera virtutum & fortitudinis specimina ediderunt, sed Turcarum viribus inde quoque abscedere coacti, Melitam translati, eo veluti propugnaculo immensam hostium Christi potentiam coercent. Sub Innocentio tertio Pontifice Teutonicorum militum Ordo Cruce nigra super alba veste insigni florere cœpit, ad quem non admittuntur alii, quam nobiles Germani, quibus se postmodum Livonienses milites adjunxere.

22. Diversi præterea Cenobitarum Ordines hoc sæculum illustrarunt, inter quos celebrantur Præmonstratenses, Canonici regulares strictioris observantiz, quos primum in Diocesi Laudunensi fundavit Norbertus, postmodum Archiepiscopus Magdeburgensis. Cisterciensium Ordo pridem a sæculo precedenti sua habuit exordia ex anno 1098. auctore Roberto Molismensi Abbate; sed eundem antea obscurum mirifice propagavit & decoravit præsentis sæculo Bernardus Abbas Clarevallensis. Fontis Ebraldi utriusque sexus institutum, in quo viri Religiosi sub femine Abbatisse cura reguntur, hoc sæculo prodiit in honore Virginis Deiparæ, cui Christus e cruce Joannem ut matri filium commendavit, Ordinis auctor fuit Robertus de Arbrissellis, Theologus Parisiensis.

Cassius, Notitia Ecclesiastica.

23. Ecclesiæ sæculo duodecimo scriptis lucubrationibus præfulserunt, Leo Ostiensis Episcopus, qui Chronicum scripsit Monasterii Cassinensis, exorsus a S. Benedicto ad usque Desiderium Abbatem, qui promotus deinde ad Apostolicam Sedem dictus est Victor III. Sigbertus Monachus Gemblacensis, temporibus vixit Gregorii VII. Pontificis, obiitque sub Paschali II. circa ann. Domini 1112. Henrico Imperatori schismatico addictus iniquior fuit Greg. VII. de quo falsa non pauca perhibet. Duos etiam scripsit de viris illustribus libros, inter quos se collocat, suaque scripta enumerat, inter quæ meminit suorum opusculorum contra epistolam Gregorii VII. & contra alteram Paschalis II. quæ merito ab Ecclesiâ interdicta sunt. Scripsit etiam librum, quem ipse commemorat, contra eos, qui calumniantur, quasi venisset Gregorius VII. Missas ejusmodi concubinariorum audiri eo, quod nullum ibi esset sacrificium, quin potius quia illi scdissimi sacrilegi Deum gravissime in illis sacrilegis Missis offendebant, ideoque prohibitum erat fidelibus huic sacrilegio quodammodo participare; eamque prohibitionem fide longe dignior Sanctus Anselmus Cantuariensis sub iisdem temporibus hæc scribendo justificat epist. 8. ad Guilelmum Abbatem: *Non quo quis ea, qua tractant concubinarij Sacerdotes, contemnenda, sed tractantes execrandos existimet: ut qui Dei, & Angelorum presentiam non reverentur, hominum detestatione repulsi, sacra contaminare desistant.* Goffridus Abbas Vindocinensis creatus ab Urbano secundo Cardinalis, tituli S. Priscæ, scripsit epistolarum libr. 5. Opuscula item & sermones. Berengosius Abbas libros edidit de sancta Cruce, variosque Sermones, floruit sub Paschali II. Rupertus Abbas Tuitiensis multa ingeniose scripsit, sed audaci temeritate hæresim de impanatione Eucharistica invexit. Algerus, qui eodem sæculo vixit libr. 1. de Sacramento Eucharistiæ cap. 6. ait, tempore suo exortam novam hæresim & absurdissimam de impanatione, atque hunc asserit errorem Rupertus libr. 2. divin. Offic. cap. 2. & c. 9. & libr. 6. in Joann. & in Exod. libr. 2. c. 10. quibus in locis perspicue docet, panem in Christi Corpus non converti per transubstantiationem, sed assumi a Verbo divino, dum conficitur Eucharistia, quemadmodum assumpta est humanitas. Algerus Monachus Cluniacensis scripsit Opuscula de gratia & libero arbitrio, & de misericordia & justitia: sed præcipuum ejus Opus est de Corpore & Sanguine Domini, tribus comprehensum libris contra Berengarium, de quo sic testatur venerabilis Petrus Cluniacensis, initio libri sui de Sacrificio, Lanfrancum scripsisse de Sacramento Eucharistiæ bene, plene & perfecte, Guimundum melius, plenius & perfectius, Algerum optime, plenissime & perfectissime. Hildebertus primum Cenomanensis Episcopus, postea Turonensis Archiepiscopus scripsit Epistolas eruditas, & Sermones, & Carmina sacra. S. Bernardus Abbas Clarevallensis, vir plane Apostolici spiritus & vitæ, cui optime quadrat elogium, quo magnum Athanasium Gregorius Nazianzenus orat. 21. cohonestat, dum illum prædicat, duorum laudabilium lapidum fuisse naturam iniatum, adamantis & magnetis. Sic enim Bernardus animi constantia & fortitudine quasi infractus & præfulgidus adamas enituit, dum duorum Doctorum præcipuæ existimationis, quorum se discipulos fuisse celebriores tota Gallia Episcopi gloriabantur, Gilberti Porretani, & Petri Abaliardi errores, tum in Synodis Gallicanis, tum apud Apostolicam Sedem ingenti animo oppugnavit, & felicissime profligavit. Idemque magnetis ferrum etiam attrahentis mirificam vim exhibuit, dum Reges ac Principes, simulque populos virtutum admirationem, & innumerorum stupendorumque signorum ostensione, & in rebus maxime arduis tractandis dexteritate atque prudentia in sui amorem, & omnium, quæcumque intendebat, persuasionem atque consensum pelliciebat. Hic multa scripsit & mira devotione, & summa eruditione, & styli jucunditate eximia, nec sola scriptione atque Verbi Dei prædicatione, verum etiam maximis pro Ecclesiâ & Principum unione & pace, laboribus & operibus, miraculorum præterea gloria & frequentia supra omnem commendationem illustris, obiit ann. 1153. ætatis suæ 63. Petrus cognominatus Venerabilis, Abbas Cluniacensis, illustri inter Aquitanos profapia natus, militiam primum professus, deinde Monachus, duos scripsit libros de temporis sui miraculis; egregium quoque Opus adversus errores Petri de Bruis hærecici, multos comprehendens tractatus; multasque præterea epistolas, magnam redolentes sapientiam auctoris. Hugo a S. Victore, natione Saxo, professione Monachus, ad quem extat doctissima Bernardi epistola de primitiva suscipiendi Baptismi obligatione. Scripsit Hugo plerosque egregios tum Exegeticos in sacram Scripturam libros, tum asceticos ad vitam sancte instituendam, tum Theologicos de Deo, de Christo, de Sacramentis, tum aliis de rebus

didascalicos. Eodem tempore atque in eodem cum Hugone S. Victoris Monasterio vixit monachus Ordinis Canonorum regularium, Ricardus a S. Victore, cujus extant præclari & devoti plerique tractatus; ejus acumen ingenti cum pietate referentes, una cum libris septem expositionum in Joannis Apocalypsim. Guillelmus Malmeshuriensis Monachus Anglus, rerum Anglicarum tum Ecclesiasticarum, tum profanarum cognitioni permultum suis historiis contulit. Gratianus temporibus Eugenii Papæ tertii & Conradi Imperatoris tertii claruit, patria Clusinus, professione Monachus Benedictinus, scripsit in Monasterio Bononiensi Decretum sive concordiam discordantium Canonum, in quo tamen parum cautus in delectu auctorum exitit, quibus sæpe spuria & indigna per ignorantiam, sed non ex mala fide attribuit. Eodem inclaruit tempore Petrus Lomhardus Episcopus Parisiensis, qui quemadmodum Gratianus canones, ita & iste sacrorum Theologorum sententias collegit, unde sibi Magistri sententiarum & Theologorum Scholasticorum nomen ascivit. In quatuor libris sententiarum hunc servavit ordinem, ut primus sit de Deo Uno & Trino. Secundus, de creatione, de Angelis & hominibus, & de gratia Dei. Tertius de incarnatione Verbi, deque virtutibus & vitiis. Quartus de Sacramentis, & de novissimis, scilicet resurrectione, judicio, & æterna retributione. Otto Frisingensis Episcopus, nobilitate insignis, quippe qui consanguinitate Imperatores proxime attingit, spretis mundi & aula illecebris, Monasticam professus est vitam apud Cistercium, inde factus est Morimundensis Abbas, dein Frisingensis Episcopus, postremoque ad Cistercium mortalis vitæ dimisit exuvias. Chronicon scripsit ab Orbe condito ad ann. 1146. auctoris pietatem & sapientiam spirans, & de gestis Friderici I. Imperatoris, cujus ipse patruus erat, geminos libros, quibus duos alios adjunxit Radevicus, Canonicus Frisingensis Petrus Comestor historiam sacram a mundi primordiis ad finem usque libri Actuum Apostolorum. Hallucinantur, qui fratres fuisse dicunt, ex scorto natos, Gratianum; Petrum Lombardum & Comestorem. Certe longe patria distant, Gratianus Clusii in Etruria natus, Petrus Lombardus Navariz, Comestor Trevis in Gallia. Petrus Blesensis Archidiaconus Bathonensis, qui diu Henrico II. Anglorum Regi familiaris & administrator fuit: & Petrus Cellensis primus Abbas, deinde Carnotensis Episcopus, varios eodem sæculo tractatus & epistolis edidit. Guillelmus Tyrius Archiepiscopus Tyri tribus & viginti libris historiam tenuit de bello sacro, exorsus ab anno 1093. & desinens in ann. 1180. Neque defuerunt hoc sæculo Ecclesiastici scriptores Græci. Eusebius & Olympiodorus, Græci scriptores, catena ex antiquis Patribus composuerunt, ille in acta Apostolorum & in Epistolas Pauli; iste in Joh; incertum tamen est sæculum, quo ambo vixere, Euthymius Zigabenus, Monachus, tempore Alexii Comneni, ut ipse initio Panopliæ testatur, Panopliam scripsit adversus omnes hæreses. Edidit præterea Commentaria in omnes Psalmos, & in quatuor Evangelia. Joann. Zonaras Monachus, Græcus, tres elaboravit Annalium libros, ab Orbe condito usque ad exitum Alexii Comneni, qui obiit anno 1118. prætereaque Commentaria ad Nomocanonem Photii. Theorianus vir Græcus & doctus, missus fuit ab Imperatore Manuele ad Armenos, ut eos ab Eutychemis erroribus revocaret. Eos quidem tum privatis tum publicis disputationibus convicit; sed gentem pervicacem ab hæresis inoluta professione minime reduxit. Extat pereruditus ejus dialogus cum Patriarcha, quem generalem vocant, habitus. Theodorus Balsamon schismaticus Patriarcha Antiocheus, sed inde per Letinam extorris, qui Antiochiæ & Palæstinæ dominatu potiebatur, duos Commentariorum libros Xiphilino Constantinopolitano Patriarchæ dedicavit, quorum unum edidit in Nomocanonem Photii, & alterum in Canones variorum Conciliorum & Sanctorum Patrum.

CONCILIUM LONDONIENSE

Ann. 1111.

1. **G**enerale fuit Episcoporum totius regni Anglici, habitum sub Paschali Papa II. a quo etiam approbatum fuit, eique præfuit Archiepiscopus Anselmus Cantuariz seu Doroborniz, quæ Primatum universæ Ecclesiæ Anglicanæ tenet.

Can. I. Statutum est, ne Episcopi saecularium placitorum officium suscipiant; & ne non sicut Laici, sed ne personas religiosas decet, ordinatas vestes habeant; & ne

semper & ubique honestas personas habeant testes conversationis suæ.

Can. II. Ut Archidiaconi sint Diaconi,

Hoc idem superius constitutum vide a Concilio Bituricensi anni 1031, can. 4.

Can. VII. Ut filii Presbyterorum non sint heredes Ecclesiarum patrum suorum,

Hoc idem statuitur c. Moyses, & c. seq. 8. seq. 7. & c. ad extirpandas, & c. dilectus, de Gl. Presbyt.

Can. XVI. Ne Ecclesia sacretur, donec provideantur necessaria & Presbytero & Ecclesia.

Hæc eadem decernuntur c. nemo Ecclesiam, de consecrat. dist. 1. ex Concilio Aurelian. III. & c. cum licet, de consecr. Ecclesie.

Can. XXII. Ut fides inter virum & mulierem occulto & sine testibus de conjugio data, si ab alterutro negata fuerit, irrita habeatur.

Et post Tridentinum Canonem omnia clandestina matrimonialia invalida sunt & irrita.

2. Can. XXIII. Ut criniti sic condeantur, ut pars aurium appareat, & oculi non regantur.

Canon iste ad laicos pertinet: de Clericis enim canone 12. istud Concilium jam providerat, ut Clerici presentes Coronas habeant. De laicis pariter decernit Concilium Rothomagensis anni 1096. Can. Nullus homo comam nutriat, sed sit tonsus: alioquin excommunicetur. Monet quippe Apostolus 1. Corinth. 11. Vir quidem, si comam nutriat, ignominia est ei; mulier vero, si comam nutriat, gloria est illi.

Can. XXVII. Ne quis illud nefarium negotium, quo hætenus in Anglia solebant homines sicut bruta animalia venundari, deinceps nullatenus facere presumat.

CONCILIUM

LATERANENSE PRIMUM GENERALE.

sub Callisto secundo Pontifice anno 1123. habitum.

1. **Q**uamvis generalis Synodus VIII. constituisset Can. 22. nemini Principum aut Potentium licere ingerere se Episcoporum electioni aut promotioni: quamvis etiam primus inter Christianos Imperator Constantinus in sua ad Episcopos qui Nicenæ Synodo non interfuerant, epistola, quam referunt integram Theodoretus & Gelasius Cyzicenus, hæc auream & omnibus sæculis memorabilem sententiam circa Conciliorum auctoritatem tradidisset: *ὅτι ὅτι ἂν ἐν τοῖς ἀγίοις τῶν ἐκκλησιῶν συνέδριον ἐκπαύου, τὸν ὅποιον δὲναι βούλου τὸν ἀναγορῶν ἔχει.* Quidquid in sacris Episcoporum consensibus actum est, id omnes ad Dei consilium referri debet; nonnulli tamen Germaniæ Reges ac Imperatores a Constantini pietate degeneres, jura Episcopatum & Abbatiarum conferendarum sibi asserbant, & cum foedissimo ac simoniaco mercatu sacras dignitates venales habebant, ideoque indignissimos viros ad eas assumebant, unde nascebatur grandis morum & sacre disciplina corruptela.

2. Huic pesti Romani Pontifices ex officio conati sunt occurrere, atque omnium maxime Gregorius VII. dictus antea Hildebrandus. Cum enim post Damasi II. obitum, vacante Apostolica sede, Imperator Henricus, quem Itali secundum, Germani tertium hujus nominis recensent, delegisset Papam Brunonem Tullensium in Leucis Episcopum, eumque purpura Pontificali ornatum a se dimisisset, ut coram Cardinalium consensu se lusteret acceptandum, & ad supremam Sedem assumendum; cumque hic per Galliam iter ageret, atque ad Cluniacense Monasterium devenisset, in quo tunc versabatur Hildebrandus, correptus ab isto fuit, quod necdum a Romano Clero electus se pro Summo Pontifice gereret, ac si liceret a laico Principe supremæ in Ecclesia dignitatis apicem consequi. Addit Hildebrandus se id præstaturum, ut nec Imperator causam succentendi haberet, neque jura Ecclesiæ detrimentum paterentur. Bruno illius suavis purpuram exiit, & iter prosequitur, comitem secum ad-

ducent

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Can. IX. *A suis Episcopis excommunicatos, ab aliis Episcopis, Abbatibus & Clericis in communionem recipi proculdubio prohibemus.*

Idem hoc sanxerat Nicænum primum Concilium, can. 5. & Sardiceno, can. 16.

Can. X. *Nullus in Episcopium nisi canonice electum ad consecrandum manus mittat: quod si presumpserit, & consecratus & consecrator absque recuperationis spe deponatur.*

Can. XIV. *Sanctorum Patrum Canonibus consona sententiarum oblationes de sacratissimo & reverentissimo Altari B. Petri, & Salvatoris, S. Maria Rotunda, ac de aliis omnium Ecclesiarum Altaribus sive Crucibus a laicis auferri penitus interdiciamus, & sub anathematis diffinitione firmamus, Ecclesias a laicis in castellari, aut in servitutem redigi auctoritate Apostolica prohibemus:*

13. Can. XV. *Quicumque monetam falsam scienter fecerit, aut studiose expendit, tamquam maledictus, & pauperum oppressor, & civitatis turbator, a sociis consortio separetur.*

Hæc pœna plane canonica est. Sunt & aliæ constitutiones de crimine falsæ monete pœnales, scilicet Concilii Herbipolensis anni 1287. can. 37. & generalis Concilii primi Lateranensis sub Callisto II. can. XI. Item Caroli Magni lib. 4. Capitularium cap. 33. allegato apud Ivonem parte 16. cap. 278. sed pœna, quam indicit, non est canonica, cum sit amputatio manus. Inter Concilia quoque refertur Concilium Grateleanum anni 939. cui Rex Angliæ Æthelstanus interfuit, sed existimatum potius fuisse regni Comitia, in quibus præter Episcopum major pars consistet Officialium & delegatorum secularium; decernit enim pœnam, quæ a Clericis infligi prohibetur. Etenim ita constituit: *Si monetariorum quisquam nummos corruerit, ejus manus scelere violata precipitur, atque monetaria fabrica conspicienda affigitur. Sin monni adulterati aliquis postulatus criminis suspicionem diluere possit, candentis ferri questione manum sceleris puram atque immunem offendit.* Sed ut ad spirituales salutem deflectionem, multa est adulteratæ monete cum falsa doctrina similitudo, ut dicitur in actis Concilii Basileensis. In primis enim adulterantur nummi, si reprobo aut impuro ex metallo cuduntur; ita & doctrina, si falsa sit, & a Deo, qui suprema veritas est, & ab ejus interprete Ecclesia deviet ac reprobetur. Adulterina quoque sit moneta, quamvis ex probato auro vel argento procul sit, si aliam quam Principis imaginem referat; similiter & doctrina, pro cuius confirmatione allegatur Divina Scriptura, quæ in Psalmis argento confertur igne examinato & septuplum purgato, si præter mentem & sensum Ecclesiæ profertur; quemadmodum diabolus verbis Scripturæ Christum tentavit, ut se daret præcipitem: Et nulla est, fuitque heresis, quam per male intellectam Scripturam firmare perversi homines non sint conati. Denique adulterina cuditur moneta, si iusto careat pondere: ita & doctrina, ad cuius munimen profertur Scriptura, sed mutilata & decurtata; ut si quis vellet negare reproborum resurrectionem, & iudicium, per mutilata Scripturæ verba: *Ideo non resurgent impii in iudicio*, quorum tamen intellectus a sequentibus dependet: *Neque peccatores in consilio iustorum.*

Can. XVI. *Si qui Romipetas & peregrinos Apostolorum limina, & aliorum Sanctorum oratoria visitantes capere, seu rebus quas ferunt, spoliare, & novis teloniorum seu pedagiorum exactionibus molestare tentaverit; donec satisfecerit, communionem abstineat Christiana.*

Can. XX. *Paternarum traditionum exemplis communiti, Pastoralis officii debitum persolventes, Ecclesias cum bonis suis tam personis, quam possessionibus, Clericos videlicet ac Monachos, eorumque conversos, aratores quoque cum suis nihilominus rebus quas ferunt, tutos & sine molestia esse statuimus; si quis autem contra hæc facere presumpserit, & postquam facinus suum recognoverit, infra triginta dierum spatium competenter non emendaverit, a liminibus Ecclesiæ arceatur, & anathematis gladio feriatur.*

Can. ... *Presbyteris, Diaconibus, Subdiaconibus & Monachis concubinas habere, seu matrimonia contrahere penitus interdiciamus: contracta quoque matrimonia ab huiusmodi personis disjungi, & personas ad penitentiam debere redigi, juxta sacrorum Canonum definitionem iudicamus.*

CONCILIUM LONDONIENSE

Seu Westmonasteriense anni
Domini 1125.

1. **A**ctum est Concilium istud sub Honorio secundo Pontifice ann. 1125. pro reformandis pravis Ecclesiæ moribus; convocatis ex universa Britannia insula Præsulibus, auctoritate Joannis Cremenis Presbyteri Cardinal. tituli S. Chrysogoni Legati Apostolici, qui Conc. præfuit regnante Angliis Henrico Guillelmi Magni filio; Scotis autem Davide.

Can. II. *Interdicimus etiam, ut pro Chrismate, pro oleo, pro baptismate, pro penitentia, pro visitatione infirmorum, seu unitione, pro communionem Corporis Christi, pro sepultura, nullum omnino pretium exigatur.*

Can. V. *Sancimus præterea, ne quis Ecclesiam sibi, sive præbendam paterna vindicet hereditate; aut successorem sibi in aliquo constituat beneficio Ecclesiastico. Quod si presumptum fuerit, nullas vires habere permittimus, dicentes cum Psalmista: Qui dixerunt, hereditate possideamus Sanctuarium Dei: Deus meus, pone illos ut rotam.*

Hoc idem constituit Concilium Londoniense anni 1102. can. 7. & c. Moytes, & c. seq. 8. q. 7. itaque c. ad extirpanda, & c. dilectus, de fil. presbyt.

2. Can. VIII. *Nullus in Presbyterum, nullus in Diaconum nisi ad certum titulum ordinetur. Qui vero absolute fuerit ordinatus, sumpta careat dignitate.*

Idem provisum fuerat Chalcedonensi can. 6. & habetur in Decreto, c. neminem absolute, dist. 7. quæ laudabilem disciplinam instaurare studuit Concilium Trid. sess. 23. c. 16. dicens: *Nemo ordinetur, quin certe Ecclesiæ adscribatur.*

3. Can. X. *Nullus Episcoporum alterius Parochianum presumat ordinare, aut iudicare; unusquisque enim suo Domino sit, aut cadit, nec tenetur aliquis sententia sua a suo iudice prolata.*

Hoc idem cautum fuerat Sardicenis canonibus 16. 18. 19. ne Episcopi alienum Parochianum ordinent sine proprii illius Episcopi dimissionis. Nec non a Chalcidensi Concilio primo sub Julio Pontifice can. 5. aliisque permultis Conciliis.

Can. XI. *Nemo excommunicatum alterius presumat in communionem suscipere. Quod si scienter fecerit, & ipse communionem careat Christiana.*

Eandem ante biennium fecerat prohibitionem generale Concilium Lateranense primum can. 9. primum quoque Nicænum Concilium can. 5. & Sardiceno c. 6.

5. Can. XIV. *Usuram & turpe lucrum Clericis omnibus prohibemus. Qui vero super crimine tali confessus fuerit convictus, proprio gradu dejiciatur.*

Nicæne primæ Synodi can. 17. clericum usurarium deponi jubet. His suffragatur Apostolorum can. 44. & Arelatensis primi Concilii can. 12. & Laodiceni can. 5. & Carthagenensis tertii sub Siricio Papa can. 16. & Tarraconensis, anni 516. can. 3. & Lateranensis generalis sub Alexandro III. can. 25. quo usurariorum pœnæ decernuntur. His adde antiquissimi Illiberitani Concilii can. 20. ut multa sileam recentiora.

Can. XV. *Sorsilegas, ariolos, & auguria quæque spectantes, eique consentientes excommunicari precipimus, perpetuaque notamus infamia.*

Huc spectat Agathensis can. 43. relatus a Gratiano c. aliquanti clerici, 26. q. 5.

6. Can. XVI. *Inter consanguineos seu affinitate conjunctos usque ad septimam generationem matrimonia contrahi prohibemus: si quis vero taliter conjuncti fuerint, separentur.*

Ea fuit multis sæculis Ecclesiæ disciplina, ut irritum esset matrimonium ad usque septimum consanguinitatis gradum, ut constat ex collectis veterum Patrum testimoniis apud Gratianum, causa 35. q. 5. Hoc ipsum duo Romana Concilia constituere: primum sub Nicolao Papa II. can. 11. his verbis: *Ut de consanguinitate sua*

sed nullus vestrem auctoritatem ad generationem septimam, vel quousque parentela cognosci poterit. Posterius autem ann. 1063. sub Alexandro Pontifice II. Sed ob innumera quae quotidie emergebant inde scandala, sapientes providit generale sub Innocentio III. Concilium ne graduum prohibitio ultra quartum prorogaretur gradum: quae Lateranensis constitutio habetur in can. non debet, de consang. & affin.

C O N C I L I U M

LATERANENSE II. GENERALE

Sub Innocentio secundo Summo Pontifice
anni 1139.

1. **P**ostquam legitimis majoris partis Cardinalium suffragiis sublectus fuit Honorio II. Callisti II. successori Innocentius II. reliqua pars Cardinalium Petrum Leonis Pseudo-pontificem elegit, qui se Anacletum II. nominavit. Imminente quippe Honorii obitu conventum inter Cardinales fuerat, ut postquam ille decessisset, simul omnes ad sanctum Marcum convenirent successorem communi consilio electuri. Ceterum qui familiaritate & assiduitate propinquiores Honorio fuerant, (ut refert Sugerius Abbas sancti Dionysii in vita Ludovici VI. Franciae Regis) statim atque Pontifex Honorius expiravit, antequam populo innotesceret illius obitus tumultuari assueti, concitante seditiosissimo monacho Arnaldo Brixienti, ideoque non ausi ad sanctum Marcum convenire, ne rei divulgatio factiones & arma popularia excitaret, sine mora Gregorium Cardinalem Diaconum tituli sancti Angeli elegerunt, qui postea Innocentii secundi nomen sumpsit. Reliqui vero Cardinales & Episcopi, qui cum majori Procerum Romanorum parte Petro Leonis opibus & affinitatibus praepotenti adhaerebant, Cardinali Presbytero tituli S. Mariae trans Tiberim, ad sanctum Marcum eodem quoque die convenientes ipsum Petrum in Papam elegerunt. Qui statim cognatorum & affinium potestate & clientum multitudine subnixus ades Frangipinum, ad quas se Innocentius receperat, obsidet, sed inde repulsus praecipuarum urbis Ecclesiarum thesauros & vasa diripit, ut his opibus suas partes promoveret.

2. Sibi etiam Petrus adjunxit Rogerium Calabriae, Apuliae & Siciliae Ducem, quem ut sibi devinctum haberet, titulo Regis decoravit. At Innocentius Roma furtim excedere compulsus se in Galliam recepit. Eum Rex Ludovicus VI. cognomento Crassus pedibus ejus procumbens, & stratoris munere functus, honorificentissime atque amantiissime excepit. Schismati huic extinguendo Sanctus Clarevallensis Abbas Bernardus diligentissimum & utilissimum navavit operam, primum apud Reges Episcopos Franciae & Angliae, deinde apud Principes & Regem Germaniae Lotharium Saxoniae Ducem, qui etiam pollicitus est se Romam usque Innocentium deducturum, suisque armis Italiam & Romanam civitatem ad Innocentii obsequium compulsurum, idque sedulo praestitit. Innocentius Ecclesiarum Gallicanarum in sui subsidium receptis collatis pecuniis ex Gallia in Italiam remeavit. Lotharius eidem se comitem cum numerofo exercitu adjungit, in Longobardiam & Romam usque prosequitur, ubi & coronam Imperii de manu Innocentii recepit; indeque in Apuliam copias traducens, Rogerio bellum intulit, quo Apulia tota, Campaniaque depulsa, Rainaldum ibi Ducem constituit, & Germaniam repetiit, relicto Romae pro Innocentii tutela copioso validoque praesidio.

3. Neque solum schismate per id tempus dilacerabatur Ecclesia, sed haeresibus quoque Petri de Brui, & seditionibus, quas Arnaldus Brixianus Petri Abelardi discipulus concitabat, in id incumbens, ut omnem regiminis politici auctoritatem ad primates laicos & plebem revocaret, eisque Pontifices & Ecclesiam subiceret: quibus medendis malis Innocentius in Basilica Laterana Concilium istud generale anno 1139. coegit, mortuo pridem Lothario Saxone, & Contado tertio Germanis regnante. Petrus vero Leonis mortem jam oppetierat, necdum tamen ejus factio extincta erat.

4. Can. I. Simoniacae ordinatos gradu dejicit. Requirit can. 2. Synodi Chalcedonensis. Hoc idem constituit iste idem Innocentius II. in Concilio Remensi, cui ipsemet praesederat anno 1131. can. 1. Sciendum est enim, ab hoc Pontifice transfusos fuisse istidem prope verbis canones Remenses in istud Lateranense, ut gravioris essent auctoritatis, & ut suffulci generali Concilio per universas Ecclesias a cunctis fidelibus servarentur.

5. Can. II. Si quis praebendam, vel prioratum, seu decanatum, aut honorem, vel promotionem aliquam Ecclesiasticam, seu quodlibet sacramentum Ecclesiasticum, utpote Chrisma vel Oleum sanctum, consecrationes altarium vel Ecclesiarum, interveniente execrabili ardore avaritiae, per pecuniam acquisivis, honore male acquisito careat emptor, atque venditor & interventor nota infamia percellantur. Et nec pro pastu nec sub obtentu alicujus consuetudinis ante vel post a quoquam aliquid exigatur, vel ipse dare praesumat, quoniam simoniacum est; sed libere & absque imminutione aliqua collata sibi dignitate atque beneficio perfruat.

Statutum paullo ante fuerat de largitionibus ex consuetudine aut statuto peculiari fieri solitis in admissionibus ad Monasteria, Dignitates & Canonatus a Concilio Londoniensi sub Honorio II. anno 1127. can. 3. his verbis:

Exaltationes certas pecuniarum pro recipiendis Monachis, Canonicis, & Sanctimonialibus condemnamus.

Can. III. A suis Episcopis excommunicatos ab aliis suscipi modis omnibus prohibemus. Qui vero excommunicato, antequam ab eo qui eum excommunicavit, absolva-tur, scienter communicare praesumpserit, pari sententia teneatur obnoxius.

Haec eadem prohibentur Apostolorum can. 13. alias 13. & in Niceno can. 5. & in Sardicensi can. 16. & in Lateranensi sub Callisto II. can. 9. & in Londoniensi anni 1125. can. 11. Quod vero canon iste Lateranensis 3. decernit de scienter communicantibus cum excommunicatis, ut pari censura innodentur, hoc duplici moderate posteriora jura temperarunt: Primum ut communicans, non majorem, sed minorem dumtaxat excommunicationem incurrat: Secundo ut nec ipsa minor excommunicatio locum habeat nisi communicando cum publice atque nominatim denunciatis, aut cum manifestis Clericorum vel Monachorum percussoribus, juxta placitum Constantiensis Concilii a Martino Pontifice confirmatum. Olim vero major ex ea culpa irrogabatur excommunicatio per canonem 10. Apostolorum, & per Antiochenum can. 2. & Concilii Carthaginensis IV. can. 74. qui est in Decreto Gratiani c. qui communicaverit, 11. q. 3.

Can. IV. Praecipimus etiam, quod tam Episcopi quam Clerici in statu mentis, in habitu corporis, Deo & hominibus placere studeant, & nec in superfluitate, scissura aut calore vestium, nec in tonsura intuentium, quorum forma & exemplum esse debent, offendant aspectum: sed potius qua eos deceant, sanctitatem praeseferant. Quod si moniti ab Episcopis emendare noluerint, Ecclesiasticis careant beneficiis.

Can. V. Illud autem quod in sacro Chalcedonensi constitutum est Concilio (scilicet can. 22. Chalced.) irrefragabiliter conservari praecipimus. Ut videlicet decedentium bona Episcoporum a nullo omnino hominum diripiantur; sed ad opus Ecclesiae & successoris sui in libera aconomi & clericorum permaneant potestate. Cesset istius de cetero illa detestabilis & seva rapacitas. Si quis autem amodo hoc attentare praesumpserit, excommunicationi subiacet. Qui vero morientium Presbyterorum, vel Clericorum bona rapuerint, simili sententia subjiciantur.

Can. VI. Decernimus etiam, ut ii, qui in Ordine Subdiaconatus, & supra, uxores duxerint, aut concubinas habuerint, officio, atque ecclesiastico beneficio careant. Cum enim ipsi templum DEI, vasa Domini, sacrarium Spiritus sancti debeant esse, & dici; indignum est eos vtilibus & immunditiis deservire.

Can. VII. Ad haec praedecessorum nostrorum Gregorii septimi, Urbani & Paschalis Romanorum Pontificum vestigiis inherentes praecipimus, ut nullus Missas eorum audiat, quos uxores vel concubinas habere cognoverit. Ut autem lex continentiae, & Deo placens munditia in Ecclesiasticis personis & sacris Ordinibus dilatetur, statimus, quatenus Episcopi, Presbyteri, Diaconi, Subdiaconi, regulares Canonici & Monachi atque conversi professi, qui sanctum transgredientes propositum uxores sibi copulare praesumpserint, separentur. Hujusmodi namque copulationem, quam contra Ecclesiasticam regulam constat esse contractam, matrimonium non esse censemus. Qui etiam ab invicem separati, pro tantis excessibus condignam poenitentiam agant.

7. Can. IX. Prohibet monachis & regularibus canonicis leges saeculares, & medicinam addiscere, aut propter lucrum caussarum Patronos agere, aut curationes corporum exercere.

Can. X. Decimas Ecclesiarum, quas in usum pietatis concessas esse canonica demonstrat auctoritas, a laicis possideri

fidem Apostolicam auctoritate prohibemus. Sive enim ab Episcopis, vel Regibus, vel quibuslibet personis eas acciperint, nisi Ecclesie reddiderint, sciens se sacrilegii crimen committere, & periculum æternæ damnationis incurvere. Precipimus etiam, ut laici, qui Ecclesias tenent, eas aut Episcopis restituant, aut excommunicationi subjaceant. Innovamus autem & precipimus, ut nullus in Archidiaconum vel Decanum, nisi Diaconus vel Presbyter ordinetur. Archidiaconi vero, Decani, vel Præpositi, qui infra Ordines prænominatos existunt, si inobedientes ordinari contempserint, honore suscepto priventur. Prohibemus autem, ne adolescentibus, vel infra sacros Ordines constitutis, sed qui prudentia & merito vita clarescunt, prædicti concedantur honores. Precipimus etiam, ne conductitiis Presbyteris Ecclesia committantur, & unaqueque Ecclesia, cui facultas suppetit, proprium habeat Sacerdotem.

Habetur in Decreto c. decimas 16. q. 7. Hæc omnia distinctis Synodi canonibus 7. 8. & 9. decernuntur. Concilium patet Londoniense anni 1137. can. 4. caverat, ut nullus in Decanum nisi Presbyter, nullusque in Archidiaconum nisi Diaconus constituatur.

Can. XIII. Porro detestabilem & probrosam Divinis & humanis legibus per Scripturam in novo & veteri Testamento abdicatam, illam inquam insatiabilem feneratorum rapacitatem damnamus, precipientes, ut nullus Archiepiscopus, nullus Episcopus, vel cujuslibet Ordinis Abbas, seu quisvis in Ordine & Clero nisi cum summa cautela usurarios recipere præsumat, sed in tota vita infames habeantur, & nisi resipuerint, Christiana sepultura priventur.

Can. XIV. Detestabiles autem illas mundanas vel ferias, in quibus milites ex conducto convenire solent, & ad ostentationem virium suarum & audacia temeraria congregantur, unde mortes hominum & animarum pericula sæpe proveniunt, omnino fieri interdiximus, quamvis ei poscenti penitentia & viaticum non denegetur, Ecclesiastica tamen careat sepultura.

Iste canon infra iteratur in Concilio Lateranensi tertio sub Alexandro III. can. 20.

Can. XV. Item præcavit, ut si quis suadente diabolo huius sacrilegii reatum incurrit, quod in Clericum vel Monachum violentas manus injecerit, anathematis vinculo subjaceat: & nullus Episcoporum illum præsumat absolvere nisi mortis urgente periculo, donec Apostolico conspectui præsentetur, & ejus mandatum suscipiat. Precipimus etiam, ut in eos, qui ad Ecclesiam vel cimiterium confugerint, nullus omnino manus mittere audeat: quod si fecerit, excommunicetur.

Hoc idem ex Rhemeni canone 13. huc derivatum fuit. Fueratque pariter decretum in Concilio Claramontano anni 1130. cui etiam præfuit hic idem Innocentius II. ut fidem facit Bernardus Guidonis in libello de Conciliis. Et habetur in Decretis 17. q. 4. c. Si quis suadente diabolo.

Can. XVI. Indubitatum est, quoniam honores Ecclesiastici sanguinis non sunt, sed meriti; & Ecclesia Dei non hereditario jure aliquem, neque secundum carnem successorem expectat, sed ad sua regimina & officiorum suorum dispensationes honestas, sapientes & religiosas personas exposcit. Propterea auctoritate prohibemus Apostolica, ne quis Ecclesias, præbendas, præposituras, capellanias, aut aliqua Ecclesiastica officia, hereditario jure valeat vendicare, aut exposulare præsumat. Quod si quis improbus, aut ambitionis reus attentare præsumpserit, debita pena multabitur, & postulationis carebit.

8. Can. XVIII. Incendiarios eisque consilium aut auxilium scienter dantes excommunicat, & absolvi vetat, nisi prius omni damno secundum facultates suas relicto, & adhibito juramento nunquam posthac incendia patrum. Penitentiamque illis injungi jubetur, ut Hierosolymis, aut in Hispania in servitio Dei annum integrum permanent.

Can. XIX. Si quis autem Episcopus hoc relaxaverit, damnatum restituat: & per annum ab officio Episcopali abstineat.

Can. XXI. Presbyterorum filios (intellige illegitime natos) a sacri Altaris ministeriis removendos decernimus, nisi aut in canoniis, aut in Canonicis religiose fuerint conversati.

Can. XXII. Sane quia inter cetera unum est, quod sanctam maxime perturbat Ecclesiam, falsa videlicet penitentia: Confratres nostros Episcopos & Presbyteros ad-

monemus, ne falsis penitentibus laicorum animas decipiant, & in infernum pertrahi patiantur. Falsam autem penitentiam esse constat, cum spretis pluribus damno solo penitentia agitur: aut cum sic agitur de uno, ut non discatur ab alio. Unde scriptum est: Qui totam legem servaverit, offendat autem in uno, factus est omnium reus, scilicet quantum ad vitam æternam; sicut enim si peccatis omnibus esset involutus, ita si in uno tantum maneat, æterna vita januam non intrabit. Falsa etiam sit penitentia, cum penitens ab officio, vel curiali, vel negotiali non recedit, quod sine peccato agi nullaratione prevallet: aut si odium in corde gestetur; aut si offensa cuiuslibet non satisfaciat: aut si offendentis offensus non indigeat; aut si arma quis contra justitiam gerat.

Habetur de penit. dist. 5. c. 2. Similem superius annotavimus Concilii Melitani anni 1089. canonem 6. de falsis penitentibus, ex quo hic Lateranensis iisdem fere verbis desumptus est.

9. Can. XXIII. Eos autem qui religiositas speciem simulantes Domini Corporis & Sanguinis Sacramentum, baptismum puerorum, Sacerdotium & ceteros Ecclesiasticos ordines, & legitimarum damnant fœdera nuptiarum, tamquam hæreticos ab Ecclesia Dei pellimus, & damnamus, & per potestates externas coerceri precipimus. Defensores quoque ipsorum ejusdem damnationis vinculo innodamus.

Editus est iste canon ad reprimendam sese latius extendentem Petri de Bruis hæresim, cujus prava dogmata hic breviter insinuantur; sed latius exponit & testatur Petrus Cluniacensis lib. 1. epist. 1. & 2. illam vero extinctam & sepultam sectam Lutherus & Calvinus ab inferis resuscitarunt. Nec non Anabaptistæ, qui cum Petro de Bruis negant parvulis infra intelligibilem ætatem baptizatis posse illum prodesse baptismum, aut aliena fide posse salvari.

10. Can. XXVI. Damnat sub anathemate sanctimonialia, quæ a communi & cœnobitica vita abhorrentes, sibi privata domicilia constituunt, in quibus sub hospitalitatis velamine viros contra sacros Canones & bonos mores suscipere non erubescunt.

Can. XXVII. Simili modo prohibemus, ne sanctimonialia simul cum Canonicis vel Monachis in Ecclesia unum choro conveniant ad psallendum.

Can. XXX. Ad hæc, ordinationes factas a Petro Leonis, & aliis schismaticis & hæreticis evacuamus, & irritas esse censemus.

Quod ipsum fuerat Gallicanis Conciliis Claramontano, & Rheinensi, atque Stampensi paulo ante constitutum.

CONCILIA QUÆDAM AQUENSIA

Provinciæ Narbonensis cum anni 1112.
tum etiam anni 1306.

1. **N**ihil prohibet ex una eademque fidelia, ut est in proverbio, duos parietes dealbari. Hoc itaque loco concilia duo Aquensia comprehendit: & quidem quod tempore posterius fuit, succincte paucisque insinuo, ut inde ad alterum gravioris momenti digrediar, licet tempore longe præcelleret. Anno a mundi salute millesimo trecentesimo sexto Novemb. mensis dies 8. Rostagnus Archiepiscopus Aquis Sextiis Provinciam Synodum habuit, eique Suffraganei Episcopi confederunt Gaufridus Vapincensis, Jacobus Sisterciensis, & Petrus Regienis: causa convocationis hujus extitit, cum Ecclesia Metropolitana Sancto Salvatore Christo dicata, Ecclesie continis Sancti Præcursoris Joannis Hierosolymitani, plurimum reparatione indigeret; Clerus populisque non solum Diocesis Aquensis, sed etiam comprovincialium Ecclesiarum liberalius expensas faciendis ad id contribueret, cohortantibus & satagentibus locorum Præsulibus, propositisque per omnes Diocesis quadraginta dierum indulgentiis quibuscumque fidelibus, qui penitentes & confessi pio huic Operi manus adjuvantes porrexerint. Hæc plenius habentur in Archivio Archiepiscopali cum subscriptionibus & sigillis Antistitum.

Jam vero ad aliud Aquense Concilium digrediamur anni M. C. XII. cui præfuit Petrus Aquensis Archiepiscopus, interfueruntque non solum comprovinciales Episcopi, verum etiam adventæ nonnulli ex Diocesis vicinis. Locus vero Synodi, ut ipsamet initio declarat, fuit Ecclesia B. Matæ Virgini, quæ tunc Metropolitana

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Festivitatibus SS. Apostolorum, Commemoratis. Omnium Sanctorum, sanctiorum Maria Magdalena, Maximini Confessoris & Episcopi, & eorum Martyrum, qui in Ecclesia Aquensi requiescunt, in consecrationibus Ecclesiarum, Episcoporum, Presbyterorum, & Diaconorum, & Anniversario tua consecrationis die, cujus nimirum Pallii volumus te per omnia privilegium vindicare. Hujus siquidem inducimenti honor humilitas atque justitia est; tota itaque mente fraternitas tua se exhibere festines in prosperis humilem, & in adversis, si quando eveniant, cum justitia erectum, amicum bonis, perverfis contrarium, nullius faciem contra veritatem recipiens, nullius faciem pro veritate loquentem premens, misericordia operibus juxta virtutem insistens substantia, & tamen insistere supra virtutem cupiens, infirmis compatiens, benevalentibus congaudens, aliena damna propria reputans, de alienis gaudiis collatans. Fraternitatem tuam Divina miseratio per tempora multa conservare dignetur incolumem. Amen. Datum Laterani per manus Joannis S. R. E. Diaconi Cardinalis, 5. Cal. April. indict. X. anno Domini Incarnationis M.C.III. Pontificatus autem nostri anno IV. In hoc rescripto tu obiter observa anno 1103. S. Magdalenam, sanctumque Episcopum Maximinum fuisse solemnem & praecipuum cultum in Diocesi Aquensi honoratos, ut primos Christianae fidei futores, per quos Evangelica doctrina & salus aeterna his oris efflavit. Nec vero tunc primum spectabilis haec illis collata est veneratio, sed ab antiqua & constante traditione usque ad id tempus derivata. Extat usque nunc humile atque spatio exiguum sacellum intra basilicam Christi Salvatoris inclusum, quod saeculorum sana celebratur a S. Maximino uno ex septuaginta discipulis seorsim a plebis frequentia constructum, serviente Gentilium persecutione, intra quod vir vere Apostolicus primusque Aquensium Episcopus sacrosancta mysteria coram primis a se conversis Christi cultoribus peragebat, intra quod Maria Magdalena morti vicina fertur Divinum viaticum de manu Maximini recepisse: locum istum sanctitate venerandum Maximinus erecta intus ara transfigurato Christo dedicavit. Eodem vero anno, quo Petrum Archiepiscopum Paschalis summus Pontifex pallio Archiepiscopali decoraverat, post quinque transactos menses idem Archiepiscopus novam basilicam, quae memoratum Sacellum intra sui ambitum complectitur, Christo Salvatori dedicavit, solemnique ritu consecravit; ut habent acta membrana conscripta, & vericoloribus eleganter picturata in tabulario Aquensis Ecclesiae, his quae sub jectio verbis expressa.

Anno Domini nostri M.C.III. Petrus Aquensis Archiepiscopus, convocatis quibusdam comprovincialibus Episcopis apud Aquas, videlicet Domino Gebellino (comprovincialis hic dicitur non quasi suffraganeus Episcopus, sed quia ejus Diocesis intra unam eandemque civilem Provinciam propria nuncupatione a priscis Romanis ita dictam, quae intra se tres Ecclesiasticas concludit Provincias Arelatensem, Aquensem, & Ebrodunensem) Arelatensi Archiepiscopo, Petro Cavallienensi Episcopo, Berengario Foro-Julianensi, Angerio Regionensi, una cum Concilio Canonorum suorum, videlicet Fulconis Praepositi, Hugonis Archidiaconi, Bremundi Sacristae, Archipresbyteri Gaufridi, & Petri & Canonorum Hugonis, & Norberti, VVilhelmi, Gerardi, & aliorum, quorum timendo nomina non enumeramus, statuit consecrare Ecclesiam S. Salvatoris hic noviter fundatam inter duas Ecclesias: videlicet versus Septentrionem Ecclesiam Dei Genitricis, versus meridiem vero Ecclesiam B. Joannis Baptista positam. Oratorio quoque ejusdem Domini nostri Salvatoris Orientem versus constructo. Hanc denique consecrationem Dominus Petrus Archiepiscopus tantorum virorum religiosorum, quorum superius nomina enumeravimus, auctoritate muniri voluit, quatenus venerabilis Ecclesia Gloriosi Salvatoris a venerabilibus viris conservata, in posterum venerabilibus veneretur. Sed quoniam earundem Ecclesiarum, quas superius enumeravimus, B. Maximinus & B. Maria Magdalena primi fundatores extiterunt: In eadem Ecclesia Salvatoris a supradictis religiosissimis viris, in honorem B. Maximini & B. M. Magdalena altare dicatum est, cujus consecratione dies est VII. Idus Augusti, quatenus futuris temporibus absque ulla dubitatione in Ecclesia ista, dies iste celebris anniversarius celebretur. En alterum de Maximino & Magdalena omni exceptione majoris testimonium fuisse illos advenas Aquenses, qui salutaribus fidei radiis nostras ab initio plagas illustrarunt. Veteres aliae testificationes aliunde adduci possent; sed quia a nostro Conciliorum tractandorum proposito remotiores sunt, & pererudite ab aliis scriptoribus exploratae sunt, ac discussae, hic supersedens, Desigo tollere hastas & scuta repono.

CONCILIUM SENONENSE

Adversus haereses Petri Abaelardi,
anni 1140.

Petrus Abaelardus illustris nominis Philosophus, pluribus haeresibus suos inspererat libros, quos ideo Legatus in Gallia Apostolicus justa damnatione perstrinxerat; ut enim scribit S. Bernardus epist. 188. *Cum de Trinitate loquitur, sapit Arium; cum de gratia, sapit Pelagium; cum de persona Christi, sapit Nestorium.* Superbus ille spiritus sententiae Legati nullatenus acquiescens, quinimmo magis inde exasperatus, magnum ratus suae causae praesidium accessurum, si Bernardo Clavallensi superior in disputando evaderet, viro post expugnatum Leonis schisma toto Orbe celeberrimo. Victoriam vero sibi haud fore difficilem tum fiducia proprii ingenii, tum argutiis syllogisticis continuoque disputandi usu sibi persuadebat, cui nequaquam adversarius, quem provocabat, erat assuetus. Qua spe fretus institit apud Jeselinum Senonensem Metropolit. ut conventum quam fieri poterat, celeberrimum Praelatorum & insignium Doctorum indiceret, Bernardumque adigeret ad publice disputandum. Vir sanctus diu resistit, sed urgentibus Senonensi aliisque Episcopis in illam arenam prodiit, quo spectatores advenerant, Rex ipse Ludovicus, aliique Principes viri, Metropolitani quoque Senonensis & Rhenensis, cum pluribus Episcopis & Abbatibus, & accitis insignioribus Theologis. Ubi ad rem ventum est, Bernardus dogmata ea de scriptis Abaelardi protulit, quae plane esse haeretica demonstrare moliebatur. Abaelardus vero inops animi non expectata disceptatione, quam tantopere expetiverat Synodus, ante omne praesentis Synodi iudicium, neque omnino congregari ausus provocavit ad Summi Pontificis iudicium, inde plenus confusionis se subduxit ac evasit, quamvis Bernardus quem tunc formidare coeperat, fugientem comiter retinere conaretur. Non enim poterat resistere sapientiae & spiritui viri Dei, ipseque suis confessus est sibi ea hora memoriam excidisse, mentem caligasse, sensumque interiorem defecisse. Evasio tamen ejus non impedivit, quin Synodus ejus propositiones palam lectas examinavit condemnavitque; personae tamen auctoris parcens nihil de illo pronunciavit, Synodicas tamen litteras ad Innocentium II. Pontificem direxerunt, referentes quaecumque in Synodo gesta fuerant. Considerat haereticus haud paucos Romae degere Praelatos, quos olim habuerat discipulos. Veritas tamen prevaluit penes Apostolicam Cathedram, causaque accurate explorata, confirmata est Concilii Senonensis sententia, dogmataque non modo damnata iterum fuere, sed Abaelardus quoque anathemate obtritus, mandatumque, ut ille ejusque discipulus Arnaldus Brixianus, qui turbas innumeras & Romae & in reliqua Italia, praesertim Brixiae patriae suae, concitaret, in monasterii divisi arcta custodia concluderentur, poenitentiam reliqua vita acturi: libri autem Abaelardi, quicumque reperiri possent, comburerentur. Haec fasius habent utriusque Concilii Senonensis & Romani acta, exacteque referuntur a fidelissimo rerum, quae suo tempore contigerunt, historico Othone Frisingensi lib. 11. de gestis Frederici I. c. 48. & 49. Abaelardus ipse dum versum Romanam iter intenderet, suam profacuturus appellationem, Cluniacum divertens se totum arbitrio Abbatis Petri Venerabilis dedit, cujus opera suos omnes errores ejuravit, Bernardum impense coluit, Monachus apud Cluniacum effectus est, perfecteque poenitens in profundis sui despicientia, vitaeque austeritate sancto denum se quietavit. Eundem postquam obiit Petrus ille Venerabilis scripta ad Eloysam Abbatissam epistola magnifice laudavit. Haec ejus quondam fuerat uxor doctissima pariter excellens, eximisque pietatis de viri quondam salute admodum sollicita.

CONCILIUM REMENSE.

Anni 1148.

Duo insignia Remis convenere nationalia Concilia, quorum singulis praesidere Romani Pontifices. Primum celebratum fuit praesente summo Pontifice Innocentio II. anno Christi 1131. ante celebratum ab eodem Lateranense oecumenicum, in quo etiam plerique canones anterioris hujus Remensis promulgati sunt. Posterius vero Remense, quod hoc loco elucidandum suscepi, praesentia quoque decoratum fuit alterius Romani Pontificis Eugenii III. ann. Chr. 1148. in quoque

etque Gilberti Porretani Episcopi Pictaviensis libri reprobati fuerit. Ille quidem, priusquam ad hunc dignitatis gradum pervenisset, grande sibi eruditionis nomen comparaverat, philosophiam publice, magnoque discipulorum concursu docendo, firmavitque pernicioso exemplo illud vetus Tertulliani effatum: Philosophos esse hæreticorum Patriarchas; id enim in priorum seculorum hæresiarchis, qui ex Platonis schola prodierunt, comprobatum est Ebione, Basilide, Apelle, Saturnino, Marcione, Origene, istoque, de quo nobis sermo est, seculo in Philosophis, quos Aristotel. schola peperit, Petro Abelardo, Gilberto Porretano, Henrico, & aliis, quos S. Bernard. zelo Dei æstuans est infectatus. Gilbertus proprio ingenio nimis confidens & contra Apostolicum monitum plusquam oportet, sapere præsumens, hæc publice concionando, privatim colloquendo, lingua & scripto asserbat: I. Quod Divina natura, quæ Divinitas dicitur, Deus non sit, sed forma, qua Deus est, quemadmodum humanitas homo non est, sed forma, qua homo est. II. Quod cum Pater & Filius & Spiritus sanctus unum esse dicuntur, non nisi una Divinitas esse intelligantur, nec converti possit ut unus Deus, vel una substantia, vel unum aliquid Pater & Filius & Spiritus sanctus esse dicatur. III. Quod tres Personæ tribus unitatibus sint tria, & distinctæ proprietatibus tribus, quæ non sunt ipsæ personæ, sed sunt tres æternæ, & ab invicem a Divina substantia in numero differentes. IV. Quod Divina natura non sit incarnata.

3. His oppositæ assertiones sub Eugenio tertio Papa in Rhemenſi Concilio, cui ille præſedit, sub nomine Symboli fidei confirmatæ sunt. I. Credimus & confitemur, simplicem naturam Divinitatis esse Deum, nec aliquo sensu Catholico posse negari, quin Divinitas sit Deus, & Deus Divinitas. Sicubi vero dicitur, Dei sapientia sapientem, magnitudine magnum, Divinitate Deum esse, & alia hujusmodi: credimus, non nisi ea sapientia, quæ est ipse Deus, sapientem esse; non nisi ea magnitudine, quæ est ipse Deus, magnum esse; non nisi ea æternitate, quæ est ipse Deus, æternum esse; non nisi unitate esse unum, quæ est ipse; non nisi ea Divinitate esse Deum, quæ est ipse: id est, seipſo sapientem, magnum, æternum, unum Deum. II. Cum de tribus Personis loquimur, Patre, & Filio, & Spiritu sancto, ipsas unum DEUM, unam substantiam Divinam esse fateamur, Et e converso cum de uno DEO, una Divina substantia loquimur, ipsum unum DEUM unam substantiam esse Divinam tres Personas confitemur. III. Credimus & confitemur solum Deum Patrem, Filium & Spiritum sanctum æternum esse, nec aliquas omnino res, sive relationes, sive proprietates, sive singularitates, sive unitates dicantur, vel alla hujusmodi adesse Deo, quæ sint ab æterno, & non sint Deus. IV. Credimus & confitemur ipsam Divinitatem seu substantiam Divinam, sive naturam Divinam dicas inquam, esse, sed Filio.

3. Cum veto Pontifex Eugenius III. Romanorum factione Arnaldo Brixiano excitata coactus urbe excedere, in Galliam proficisceretur, duo Pictavienses Archidiaconi, Senis civitate Tusciæ illi occurrerunt, illarum Episcopi sui propositionum novitate offensi, quas a Summo Pontifice in examen revocari postularunt, qui plenioris causæ cognitionem in Gallia, quo tendebat explorandam distulit. Tribus conventibus ab Eugenio indictis de propositionibus illis acriter Gilbertum ejusque adversarios disputatum est Antistodori primum, deinde Lutetiz Parisiorum, excussisque hinc inde rationibus, summa reservata est definitio ad Remense Concilium, a quo damnatæ sunt ut hæreticæ Gilberti assertiones, cui iudicio ille prorsus se submitit. Bernardus Clarevalensis permultum & disputando & agendo huic victoriæ veritatis contulit, quam ob causam ab Othone Frisingensi quasi modum excesserit, nonnihil perstringitur in historia; sed idem Otho ante suum obitum sollicitè curavit, ut quæ ipse de Bernardo incautius scripserat, obliterarentur, una cum his quæ nimio amicitia affectu in laudem Gilberti publicarat; ut memoriz prodiret ejusdem Ecclesiæ Frisingensis Canonicus, qui præſens Othoni in extremis decumbenti interfuerat. Ipse Gilbertus postquam suos errores humiliter agnovit, & proprio ore sincere refutavit, quia etiam ab ipſo contentioſiſimo initio sese iudicio & correctioni Ecclesiæ submitterat, in suam Ecclesiam pacifico remissus fuit, iudicante Concilio ejus hæreticæ fuisse assertiones, non tamen ipsum hæreticum, utpote pertinaciæ adversus Ecclesiam expertem. Ut enim ex Augustini doctrina colligitur, errantem fidelem sola in Ecclesiam pertinaciâ ab hæretico sejungit, lib. 4. de Baptismo contra Donatistas, cap. 6. & lib. 18. de Civit. Dei, cap. 51.

4. Inter diversa tela, quibus S. Bernardus Clarevalensis Abbas dogmata Gilberti proſtigavit, memoratur

iste S. Augustini locus lib. 2. de Trinit. c. 18. *Ipsa enim natura, vel substantia, vel essentia, vel quolibet alio nomine appellandum est id ipsum, quod Deus est.* Qui & ibidem paullo ante hoc enuntiaverat: *Ejus ipsa substantia qua est ipse quod est, nimirum Deus.* Sed in ista disputatione operæ pretium est ipsum audire Bernardum fern. 8. in Cantic. sic loquentem: *Recedant a nobis, Carissimi, recedant novelli non Dialectici, sed heretici; qui magnitudinem, qua magnus est Deus, & item bonitatem, qua bonus, sed & sapientiam, qua sapiens, & justitiam, qua justus, postremo Divinitatem, qua Deus est, non esse Deum impiissime disputant. Divinitate, inquit, Deus est, sed Divinitas non est Deus. Forsitan non dignatur Divinitas Deus esse, quæ tanta est, ut faciat Deum. Sed si Deus non est, quid est? Aut enim Deus est, aut aliquid quod non est Deus, aut nihil. Equidem non das Deum esse, sed ne nihilum quidem (ut opinor) dabis, quam usque adeo necessariam Deo esse fateris, ut absque ea Deus esse non possit. Quod si aliquid est quod non est Deus, aut minor eris Deo, aut major, aut par: At quomodo minor qua Deus est? Restat ut eam aut majorem fatearis, aut parem. Sed si major est ipsa, ipsa est summum bonum, non Deus: Si par, duo sunt summa bona, non unum: quorum utrumque Catholicus refugit sensus. Jam de magnitudine, bonitate, justitia, sapientiaque, idem per omnia quod de Divinitate sentimus, unum in Deo sunt, & cum Deo. Nec enim aliunde bonus quam unde magnus: nec aliunde justus aut sapiens quam unde magnus & bonus; nec aliunde simul hæc omnia est, quam unde Deus: & hoc quoque non nisi a seipſo. Sed dicit hereticus: Quid, Deum divinitate esse negat? Non; sed eandem Divinitatem, qua Deus est, Deum nihilominus esse assero, nec Deo excellentius aliquid esse; nam & magnitudine dico magnum, sed quæ ipse est Deus, ne majus aliquid DEO ponam; & bonitate fateor bonum, sed non aliâ qua ipse est, ne melius ipse aliquid videar mihi invenisse: & de ceteris in hunc modum. Securus & libens pergo inoffenso (ut aiunt) pede in ejus sententiam, qui dicebat: Deus non nisi ea magnitudine magnus est, quæ est, quod ipse: alioqui major erit illa magnitudo quam Deus, Augustinus hic est validissimus malleus hereticorum. Ita Bernardus. Unde liquet, superbos animos pro luce tenebras offundere, eorumque quibus præſidunt acumina ingenii hebetari ac evanescere ad ortum divinitus infusæ sapientiæ. Quo utique sensu Origenes & post eum sancti Patres in Canticum scribentes exponunt meliora esse vino ubera Sponsi per discrimen divinæ & humanæ sapientiæ.*

5. Istud Remense Concilium Otho Frisingensis generale vocat: fuit enim celeberrimum tum præſentia Eugenii Papæ, qui præſedit, tum etiam concursu Antistitum & Abbatum toto ex Orbe Catholico usque ad mille & centum, ut testatum reliquit Anselmus Gemblacensis, non solum ex Gallia, Italia, Alemannia, Anglia, sed etiam Hispania, ut constat ex Eugenii Epistolis ad Alfonso Hispaniæ Regem, & ad Bernardum Episcopum Tarracoenſem. Editi sunt in Concilio isto canones 18.

Can. I. *Qui ab Episcopis suis anathematis sententia condemnatur, quoniam a communione Ecclesiastica remouentur, diabolica dignoscuntur subjeci potestati. Non enim est homo, qui ligat, sed Christus, qui hæc ministris suis exhibuit potestatem. Ideoque a suis Episcopis excommunicatos ab aliis recipi modis omnibus prohibemus. Episcopus autem, qui sententiam promulgaverit, eam vicinis Episcopis annunciet. Qui vero excommunicato, donec ab eo qui eum excommunicaverat, vel auctoritate Sedis Apostolica absolvetur, scienter communicare præsumpserit, eadem excommunicationis sententia ipsum teneri censemus.*

Can. II. *Præcipimus etiam, quod tam Episcopi, quam Clerici, neque in superfluitate, neque inhonestâ varietate colorum, aut scissura vestium, neque in tonsura intuentium, quorum forma & exemplum esse debent, offendant aspectum, sed potius ita in suis actibus eam condemnent, ut amorem innocentia conversatione demonstrant, sicut dignitas exigit Ordinis Clericalis. Quod si moniti ab Episcopis suis intra quadraginta dies non obtemperaverint, Ecclesiasticis beneficiis suis eorundem Pontificum auctoritate priventur. Episcopi vero si præfixam penam irrogare neglexerint: quia inferiorum culpa ad multos magis referenda sunt quam ad desides negligentisque retores: tandem ab Episcopali officio abſtineant, donec penam a nobis constitutam Clericis sibi subiectis imponant; nec etiam, nisi præcedente congrua satisfactione, relaxent, 21. q. 9. c. ult.*

Modestia Clericorum tum in vestitu, tum in tonsura, tum in colore indumentorum, exacte præcipitur sub pœnâ privationis beneficiorum non solum in isto

posteriore Remensi Concilio anni 1148. sed etiam eadē pariter 2. antiquioris Remensis Concilii anni 1131. Deinde can. 4. generalis Lateranensis Concilii secundi.

Can. III. Præterea quod a Patribus nostris propensiori cura novimus constitutum, nos quoque præcipimus observari: ut qui in Ordine Subdiaconatus, ut supra, uxores duxerint, aut concubinas habuerint, officio, atque Ecclesiastico beneficio careant.

Can. IV. Ad majorem autem domus Dei decorem adjuvantes statuimus, ut sanctimoniales & mulieres, quæ Canonica nominantur, & irregulariter vivunt, juxta beatorum Benedicti & Augustini rationem, vitam suam in melius corrigant & emendent: superfluitatem vestium recedant: & in claustris sint assidue permanentes: choro, refectorio, & dormitorio, sint contentæ, & reliquis probendis, & aliis propriis, earum necessitatibus de communi provideant. Quod si usque ad proximum Apostolorum festum non adimpleverint, ex tunc in earum Ecclesiis, donec hoc nostrum mandatum adimpleverint, Divina prohibemus Officia celebrari: & si qua ipsarum mortua fuerint, Christianorum careat sepultura. Prohibemus etiam, ne in earum collegiis aliqua, quæ irregulariter vultura fuerit, recipiatur, 18. q. 2. c. 2. 25. perniciosam.

Can. V. Decernimus etiam, ut laici Ecclesiastica terminare negotia non presumant: & Episcopi, Abbates, Archidiaconi, & alii Ecclesiarum Prælati, de negotiis ecclesiasticis vel de aliis, quæ spiritualia esse noscuntur, aliquorum laicorum judicio non disponant: nec propter eorum prohibitionem, Ecclesiasticam dimittant justitiam exercere, c. decernimus, de judic.

Can. VI. Auctoritate quoque Apostolica prohibemus, ut nullus Advocatus præter jus & beneficium antiquitus constitutum sibi aliquid accipere vel usurpare presumat. Subadvocatos vero & exactores eorum, modis omnibus ab Ecclesiarum infestationibus removeri præcipimus. Quod si quis contra hanc sententiam a nobis promulgatam de cetero attentare presumpserit, Christianorum careat sepultura.

Can. VII. Quia vero continentia & Deo placens munditia in Ecclesiasticis personis & sanctis Ordinibus dilatanda est, sanctorum Patrum & prædecessoris nostri Innocentii vestigiis inhaerentes statuimus, quatenus Episcopi, Presbyteri, Diaconi, Subdiaconi, regulares Canonici, Monachi, atque conversi professi, qui sacrum transgredientes propositum, uxores sibi copulare presumpserint, separantur. Hujusmodi namque copulationem, quam contra Ecclesiasticam rationem constat esse contractam, matrimonium non esse censemus. Qui etiam separati ab invicem, pro tantis excessibus condignam poenitentiam agant. Id ipsum quoque de sanctimonialibus, si, quod absit, nubere tentaverint, observari præcipimus; 27. q. 1. ut lex continentie.

Can. VIII. Divinarum legum manifesta est disciplina, & sanctorum Patrum decreta sanxerunt, ut decimas Ecclesiarum, quas in usus pietatis concessas Canonum demonstrat auctoritas, laici non debeant possidere. Nos quoque ne id fiat, modis omnibus prohibemus; quia sive ab Episcopis, sive a Regibus, vel quibuslibet personis acceperint, nisi Ecclesia reddiderint, sacrilegii crimen committunt, & periculum æternæ damnationis incurrunt.

Prohibitio facta laicis possidendi Ecclesiasticas decimas, vel ipsas Ecclesias, non isto tantum posterioris Remensis Concilii canone 8. sed etiam promulgatur secundi Lateranensis œcumenici can. 10.

Can. IX. Illud etiam duximus annexendum, ut nullos in Archidiaconum vel Decanum nisi Diaconus aut Presbyter ordinetur. Archidiaconi vero, Decani, aut Præpositi, qui infra Ordines prænominos existunt, si inobedientes ordinari contempserint, suscepto honore priventur. Prohibemus etiam, ne adolescentibus, vel infra sacros Ordines constitutis, sed qui prudentia & merito vita clarescunt, prædicti concedantur honores.

Huc spectat dist. 60. c. 2. Et Concilii Londoniensis anni millesimi centesimi undecimi, can. 3. & Bituricensis anni 1031. can. 4.

Can. X. Præcipimus etiam, ne Presbyteris conductitiis Ecclesia committantur: & unaquaque Ecclesia, cui facultas suppetit, proprium habeat Sacerdotem: nec ab ejus regimine nisi Episcopi, in cujus Parochia fuerit, vel Archidiaconi canonico judicio depellatur. Cui de bonis Ecclesia tantum beneficii tribuatur, unde convenienter valeat sustentari, 1. q. 2. c. 5. & ult.

Can. XI. Præcipimus quoque, ut Presbyteri, Clerici, Monachi, conversi, peregrini, mercatores, rustici, cuncti & redcutes, & in agricultura existentes, & animalia cum quibus arant, & oves omni tempore sint se-

cura. Si quis autem hoc nostrum statutum violare presumpserit, Episcopus, in cujus Parochia fuerit, omni irreverentia seposita, canonicam de ipso justitiam faciat.

Hæc eadem prohibitio vexationis in personas Clericorum, Monachorum, mercatorum, rusticorum, eorumve bona, jamdudum præcesserat in antiquiore Concilio Remensi can. 10. prætereaque in generali secundo Lateranensi Concilio can. 11. iisdem ipsius verbis eadem iterata prohibitio.

Can. XII. Temerariam quoque militum audaciam, qui ad detestabiles nundinas aut ferias ex condito solent ad ostentationem suarum virium convenire, unde mortes corporum & animarum sæpius provenerunt, omnino fieri interdiximus. Quod si quis ibidem casus vel mortuus fuerit, poenitentia ei & viaticum non negetur, Ecclesiastica tamen careat sepultura, de torneam. c. 1.

Eadem præcesserat prohibitio in anteriore Remensi Concilio can. 12. postmodum iterata iisdem ipsis verbis in secundo generali Concilio Lateranensi can. 14.

Can. XIII. Nihilominus præsentis scripti serie statuta prædecessoris nostri felicitis memoria Pape Innocentii confirmantes, decernimus, ut si quis suadente diabolo tanti sacrilegii reatum incurrerit, quod in Clericum vel Monachum violentas manus mittat, anathemati subjaceat, & nullus Episcoporum illum presumat absolvere nisi urgente mortis periculo, donec Apostolico conspectui præsentetur, & ejus mandatum suscipiat, 17. q. 4. c. si quis suadente diabolo.

Hoc ipsum antea sanxerat primum Remense Concilium can. pariter 13. Et postmodum eandem iisdem verbis Sanctionem iteravit Concilium sæpius jam memoratum Lateranense secundum, can. 15.

Can. XIV. Hæc etiam consona Sanctorum Patrum definitione sancimus, ut in eos qui ad Ecclesiam vel Cimiterium confugerint, nullus manus mittere audeat. Quod qui fecerit, anathema sit.

Hoc idem edixerat Remensis prioris Synodi canon 14. Idque ipsum iteravit Concilium Lateranense II. in suo can. 15.

Can. XV. Innovamus etiam, ut si quis malo studio, sive pro odio, sive pro vindicta, ignem apposerit, vel apponi fecerit, aut appositoribus consilium vel auxilium scienter tribuerit, excommunicetur. Et si mortuus fuerit incendiarius, Christianorum careat sepultura. Nec absolvetur, nisi prius damno, quod intulit, secundum facultatem suam resarcito, juret se ulterius ignem non apposurum. Poenitentia ei detur, ut in Jerosolymis vel Hispania in servitio Dei per annum permaneat. Si quis vero Archiepiscopus vel Episcopus hoc relaxaverit, damnum restituat, & per annum ab officio Pontificali absteineat. Sane Regibus & Principibus facultatem faciendæ justitiæ non negamus.

Eadem pœnalis in incendiarios constitutio jam præcesserat in priore Remensi Concilio can. 17. Deinde in secundo Lateranensi can. 18. Et refertur in Decreto, 23. q. 8. can. pessimam.

Can. XVI. Præcipimus etiam, ut pro Chrismatibus, & Olti sacri, & sepultura acceptione nullum pretium exigatur.

Can. XVII. Illud etiam quod a prædecessore nostro Papa Innocentio statutum est, innovantes; ordinationes factas a filio Petri Leonis, & aliis schismaticis & hereticis, evacuamus, & irritas esse censemus.

Can. XVIII. Quia etiam Apostolica sedes, quod relictum est, consuevit astenta consideratione defendere, & quod devium invenitur esse, devitare: præsentis decreti auctoritate præcipimus, ut nullus omnino hominum hæresiarum, & eorum sequaces, qui in partibus Gasconia aut Provincia vel alibi commorantur, maneat vel defendat: nec aliquis eis receptaculum in terra sua prebeat. Si quis autem vel eos de cetero retinere, vel ad alias partes proficiscentes eorum errori consentiens recipere forte presumpserit, quo iratus Deus animas percussit, anathemate feriatur; & in terris eorum, donec condigne satisfaciant, divina celebrari Officia interdiximus.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

terti, vel Ecclesiastica possessionis in castrum venisse, vel castrorum violentia ablatum esse, convenienter Dominum castrum, sive illum, qui primus ab eo dominatum habet, cuius potestate & consilio res dirigi possit. Et si eorum communiione premissa, predam non reddiderit, si adfuerit; vel si abfuerit, de integra restitutione intra octavum diem certam securitatem non fecerit: ex tunc ab omni Ecclesiastico cessabitur officio, excepto Baptismo, & Confessione, & timore mortis, communiione. Quod in omnibus terris eorum propriis precipimus observari, nec non & in illis, in quibus integram exercent dominationem. Permittimus tamen, ut semel in hebdomada, causa conficiendi Corpus Christi, Missa in villa celebretur proxima, clausis omnibus ostiis, & exclusis excommunicatis præter ministros Altaris. Quod si prædicti castrones post latam in eos sententiam, incorrigibiles per quadraginta dies extiterint, Capellani ab eorum recedant officio, non amplius cum eis commoraturi, quamdiu sub anathematis vinculo teneantur: & sub hac lege scriptores claudimus. Quod si Capellani, vel quilibet officiales Clerici: ex suis possessionibus sunt advocati servitii debitores, ultra tres menses commorandi cum eis licentiam non adhibemus. Quod si gratia commorationis eis concedatur, convalescenti tamen & cohabitandi interdiciamus participationem. Qui vero ultra præfixum terminum commorari cum eis præsumpserit, officio simul & Ecclesiastico careat beneficio. Et ne forte præda in dolo convertatur, aut Clericos castrorum excuset ignorantia: egredi debent, obviare præda, audituri & sollicitè inquisituri, si que res ibi fuerint Ecclesiastica, vel earum reclamatores. Si quis autem Clericus ab huiusmodi recessum propter justitiam, a Domino suo rerum suarum damna pertulerit; ipse Dominus non nisi per integram rerum omnium restitutionem mereatur absolvi. Si quilibet villa duos vel plures advocatos habuerit, in quorum aliquem lata sit sententia: non careant officio, nisi qui ejus subsunt dominio. Quod si Ecclesia sua advocacionis fuerit eadem & sibi interdicta: licet alterius advocacionis corpora sepeliri, Missa tamen non celebrabitur. De mutandis autem castrorum Vicariis vel Clericis, statuimus, ut Archidiacono significetur, ne alius ejus loco substituantur, donec eodem astringatur sacramento. Mercatoribus autem & ceteris hominibus civitatum aut burgorum prohibemus, ne aliquem nomine excommunicatum hospitem suscipiant, nec in venditione vel emptione, seu aliqua participant accommodatione. Qui vero transgressores extiterint, a Sacerdote parochiano per tres dies vocentur: tribus autem aliis diebus ad correctionem expectentur; septimo autem die, si incorrigibiles apparuerint, anathematis sententiam subituri, nec ab Episcopo nec ab Archidiacono se noverint absolvendos. Si vero a Domino aliove petente ad hospitandum excommunicatum, hospiti vinctam cognitum fuerit, hospes reus habeatur: sed ejus qui violentiam intulit, terra suspendatur, cuius suspensionis restitutio Pontificali erit arbitrio reservanda. In villis vero, vel urbibus, vel castellis, que Regis subsunt dominio, in quibus constabularii ad tempus statuuntur, si ipsum constabularium constituerit anathematis sententiam subisse: ipso in villa stante, loco illo divina vacent: quo recedente eodem die reversuro, alii divinum officium non omittant, suis domesticis omnibus a Christianitate suspensis. De Cæmeteriis vero & Ecclesiis, sive quibuslibet Ecclesiasticis possessionibus, censuarias danti prohibemus: ne pro Ecclesia vel Cæmeterii defensione, fidei sua Clerici sponsonem interponant: quod si præsumpserint, Ordinis sui beneficii periculum incurrant. Qui vero Ecclesiam vel Cæmeterium contempserit, vel Ordinis manus violentas imposuerit, anathematis sententia feriatur, nec ab alio nisi a Domino Papa absolutionem consequetur, nisi mortis interveniente periculo dispensatio misericorditer subveniat: data tamen pro se satisfaciendi securitate, & si convalescerit, pro absolutione Papam adiurum. Si quis videns excommunicatum eo nomine hospitio susceperit, vel ei pecuniam scienter accommodaverit: quia nostri sunt contemptores mandati, prohibemus, ne Christianus vel Christiana ei serviat, donec inde satisfecerit. Precipimus autem, quod Decani fide adstringantur, quod si eis cognitum fuerit, aliquem de Clericis hac decreta non servasse, Episcopo, si adfuerit, vel Archidiacono denuntient. Prohibemus etiam, ne Abbates, vel Monachi vel Priores, vel Abbatissa, vel Priorissa, de possessionibus Ecclesiasticis censuarias donent. Clericis autem & Laicis prohibemus, ne quis scienter prædia Ecclesia emas, vel prædium Cæmeterii vel cuiuslibet possessionis Ecclesiastica: quod qui præsumpserint, anathematis vinculo feriatur.

Hoc decretum provide obsistit rerum Ecclesiæ rapinis & sacrilegis usurpationibus, prætereaque alienationibus, que plerumque ex constitutione census contingunt, quem super rebus Ecclesiæ constitutum sapissime

evenit causam esse, ut saltem progressu temporis, prædia Ecclesiæ alienentur & dissipentur, vel possessorum successoribus ad inopiam vergentibus, vel mala fide sibi usurpantibus, vel illis instrumentorum deperditione in profanis manus assertis, nunquam Ecclesiæ, ex qua processere, posthac redintegrentur, ipsaque Ecclesia his privata nihil habeat reliqui, nisi lites & inanes expensis. Providet quoque rerum Ecclesiasticarum immunitati, ne a profanis hominibus servituti & indebitis oneribus subjiciantur. Huic tandem decreto adungere operæ pretium est decretum aliud Concilii Salegustadiensis ann. 1023. cui præfedit Archiepiscopus Moguntinus, consentibus plerisque Germaniæ Episcopis, atque inter eos celeberrimo illo Burchardo Vormatiensi Episcopo; a quibus sapienter provisum est fabricarum Ecclesiæ tum dignitati, tum immunitati, ne cui profanæ servituti per contiguas domos subicerentur. Sic vero edicit Salegustadiensis can. 12. Statutum est etiam, ut edificia laicorum, que Ecclesiis adjuncta sunt, auferantur; & nulla in arrio Ecclesia ponantur, nisi tantum Presbyterorum: Sed superius de immunitate Ecclesiarum infra pertractabimus ad quarti Lateranensis œcumenici Concilii sub Innocentio Papa III. can. 44.

C O N C I L I U M

GENERALE LATERANENSE III

Sub Alexandro Papa III. anno Chr. 1179.

1. **V**lta functo Adriano IV. successor electus est a septendecim Cardinalibus Alexander III. a duobus vero dumtaxat Octavianus Romanus Friderici Anobardi studiosus, qui duodeviginti annos adversus Alexandrum per omnem Italiam bellum atrocissimum gessit: parte Itolorum pro legitimo Pontifice, parte alia pro Imperatore & Antipapa dimicante. Tandem bello victus & profligatus Fridericus, & majorum suorum parte tum aperte deficiente, tum nutante ac vacillante, resipuit, seque Venetiis ad Alexandri pedes abiecit, atque ita solutus anathematis nexu fuit. Sedatis bellorum fluctibus, Alexander generale Concilium in Constantiniana Basilica egit, ad providendum, ne deinceps Ecclesia simili calamitate conflictaretur. His alia causa Catharorum seu Peretinorum aut Manichæorum hæretis accedebat: que in Aquitania exorta latius in dies propagabatur, & Vasconiam, Albegeium, Tolosam, finitimasque oras inceperat. Anno itaque 1179. Concilium istud inivit trecentorum Episcoporum, ut refert Guilielmus Archiepiscopus Tyrius, qui hac eadem in Synodo confedit, libro Belli sacri 21. cap. 2.

Can. I. Statuimus, ut si forte inimico homine superseminante zizania, inter Cardinales de substituendo Pontifice non potuerit concordia plena esse: & duabus partibus concordantibus tertia pars noluerit concordare, aut sibi alium præsumpserit ordinare, ille Romanus Pontifex habeatur, qui a duabus partibus fuerit electus & receptus. Si quis autem de tertia partis nominatione confusus, quia rem non potest, sibi nomen Episcopi usurpaverit: tam ipse, quam qui eum receperint, excommunicationi subjaceant, & totius sacri Ordinis privatione modestentur: ita ut Viatici eis etiam, nisi tantum in ultimis, communitio denegetur: & nisi resipuerint, cum Dathan & Abiron, quos terra vivos absorbit, accipiant portionem. Præterea si a paucioribus quam a duabus partibus aliquis fuerit electus ad Apostolatus officium, nisi major concordia intercesserit, nullatenus assumatur: & prædicta pena subjaceat, si humiliter noluerit abstinere. Ex hoc tamen nullum Canonis constitutionibus & aliis Ecclesiasticis præjudicium generetur, in quibus majoris & sanioris partis debet sententia prevalere; quia quod in eis dubium venerit, Superioris poterit judicio definiti; in Romana vera Ecclesia aliquid speciale constituitur, quia non potest recursus ad Superiorem haberi. Inscriptum est c. licet, de electione.

Can. II. Quod a prædecessore nostro felicis memoria Innocentio factum est, innovantes, ordinationes ab Octaviano, & Guidone heresiarchis, necnon a Joanne Strumensi, qui eos sequutus est, factas, & ab ordinatis ab eis, irritas esse censemus: adicientes etiam, ut si quis dignitates Ecclesiasticas seu beneficia per prædictos schismaticos receperit, careat impetratis. Alienationes autem seu invasiones, que per eosdem schismaticos, sive per laicos factas sunt de rebus Ecclesiasticis, omni careant firmitate, & ad Ecclesiam sine omni ejus onere revertantur. Si quis autem contraire præsumpserit, excommunicationi se noverit subjacere. Illos autem qui sponte juramentum de tenendo schismate præstiterint, a sacris Ordinibus & dignitatibus decrevimus manere suspensos.

Can. III.

Can. III. Cumque in cunctis sacris Ordinibus & ministeriis Ecclesiasticis, & aetatis maturitas, & morum gravitas, & scientia litterarum sit inquirenda, multis fortius hac in Episcopo oportet inquiri, qui ad curam positus aliorum, in seipso debet ostendere, qualiter alios in domo Domini oporteat conversari. Ea propter ne quod a quibusdam ex necessitate temporis factum est, in exemplum trahatur a posteris, presenti decreto statuimus, ut nullus in Episcopatum eligatur, nisi qui iam trigessimum aetatis annum egerit, & de legitimo sit matrimonio natus, qui etiam scientia & vita commendabilis demonstratur. Cum autem electus fuerit, & confirmationem electionis acceperit, & Ecclesiasticorum bonorum administrationem habuerit, decursa tempore de consecrandis Episcopis a Canonibus desinito, is ad quem spectant beneficia, qua habuerat, disponendi de illis liberam habeat facultatem. Inferiora etiam ministeria, ut puta, Decanatus, Archidiaconatus, & alia, qua animarum curam habent annexam, nullus omnino suscipiat; sed nec parochialium Ecclesiarum regimen, nisi qui iam 25. aetatis annum attigerit, & qui scientia & moribus existat commendandus. Cum autem assumptus fuerit, si Archidiaconus in Decanum, & Decani & reliqui admoniti, non fuerint praefixo a Canonibus tempore in presbyteros ordinati; & ab illo removeantur officio, & alii conferantur, qui & volent & possint convenienter illud implere: nec prosit illis appellationis diffugium, si forte in transgressione constitutionis istius per appellationem vulnerint se tueri. Hoc sane non solum de promovendis, sed etiam de his qui iam promoti sunt, si Canones non obstitant, praecipimus observandum. Clerici sane si contra formam istam quomquam elegerint, & eligendi potestate tunc privatos, & ab officiis Ecclesiasticis triennio se noverint suspensos. Dignum est enim, ut quos timor Dei a malo non revocat, Ecclesiastica saltem coerceat severitas disciplina. Episcopus autem si cui fecerit, aut fieri consenserit contra hoc, in conferendis praedictis potestatem suam amittat: & per Capitulum, aut per Metropolitanum, si Capitulum concordare nequeverit, ordinetur.

Habetur e. cum in cunctis, de electione: & infra confirmatur in Concilio Lugdunensi sub Gregorio X. can. 13. & in Trid. sess. 24. c. 12. reform.

2. Can. IV. Ne nimis impositis procratationum graventur Ecclesia, vetat, ne Archiepiscopi inter visitandum numerum quadraginta vel quinquaginta evocationum excedant; Cardinales vero ne viginti quinque; Episcopi ne viginti; Archidiaconi ne quinque aut septem; Decani autem ut duobus comitantium equis sint contenti. Et ne cum canibus venatoriis & avibus proficiantur.

Ex illa sane per Concilium moderatione, quae nunc utique magnum (solis exceptis Decanis) gravamen haberet & excessum, colligere est, quantus praecesserat visitantium Praelatorum luxus & ambitio. Prohibet insuper visitatoribus Praelatis, ne sumptuosas opidas quarant, sed cum gratiarum actione recipiant, quod honeste & competenter fuerit illis ministratum. Es ne subditos suas tallis & exactionibus Episcopi gravare praesumat. Pars hujus Canonis habetur in c. cum Apollolus, de censib.

Can. V. Episcopus si aliquem sine certo titulo, de quo necessaria vita percipiat, in Diaconum vel Presbyterum ordinaverit, tamdiu necessarius ei subministrat, donec in aliqua ei Ecclesia convenientia stipendia militia Clericalis assignet. Nisi forte talis, qui ordinatur, extiterit, qui de sua vel paterna hereditate subsidium vita possit habere.

Can. VI. Reprehensibilis valde consuetudo in quibusdam partibus inolevit: ut fratres & Coepiscopi nostri, seu etiam Archidiaconi, quos appellatos in causis suis existimant, nulla penitus admonitione praemissa suspensionis vel excommunicationis in eos ferant sententiam. Alii etiam dum Superioris sententiam & disciplinam canonicam reformidant, sine ullo gravamine appellationem objiciunt, & ad defensionem iniquitatis usurpant, quod ad subsidium innocentium dignoscitur institutum. Quocirca ne vel Praelati audeant sine causa gravare subditos, vel subditi pro sua voluntate sub appellationis obtentu, correctionem validam eludere Praelatorum, presenti decreto statuimus, ut nec Praelati, nisi canonica commotione praemissa, suspensionis vel excommunicationis sententiam proferant in subditos; nisi forte talis sit culpa, qua ipso genere suo suspensionis vel excommunicationis poenam inducat. Nec subditi contra disciplinam Ecclesiasticam, ante ingressum causa in vocem appellationis prorumpant. Si vero quisquam pro sua necessitate crediderit appellandum, competens ei ad prosequendam appellationem terminus praefigatur. Infra quem si forte prosequi neglexerit, Cabassutii, Notitia Ecclesiastica.

rit, libere tunc Episcopus sua auctoritate utatur. Si autem in quocunque negotio aliquis appellaverit, qui & eo, quem appellatus fuerit, veniente, qui appellaverit, venire neglexerit; si proprium quid habet, convenientem ei recompensationem faciat expensarum, ut hoc saltem timore perterritus, in gravamen alterius non facile quis appellet. Praecipue vero in locis religiosis hoc volumus observari, ne Monachi, sive quicumque religiosi, cum pro aliquo excessu fuerint corrigendi, contra regularem Praelati sui & Capituli disciplinam appellare praesumant: sed humiliter ac devoto suscipiant, quod pro salute utiliter eis fuerit injunctum. Habetur in c. reprehensibilis, de appellatione.

Can. VII. Cum in Ecclesia corpore omnia debeant ex caritate tractari, & quod gratis receptum est, gratis impendi; horribile nimis est, quod in quibusdam Ecclesiis locum venalitas perhibetur habere: ita ut pro Episcopis, vel Abbatibus, seu quibuscumque personis Ecclesiasticis ponendis in sede, seu introducendis Presbyteris in Ecclesiam, nec non pro sepulturis & exsequiis mortuorum; & benedictionibus nuptiarum, seu aliis Sacramentis, aliquid exigatur, & ille qui indiget, non possit ista percipere, nisi si manum implere curaverit largitoris, putant plures ex hoc sibi licere, quia legem moris de longa invaluisse consuetudine arbitratur: non satis, quia cupiditate cecati sunt, attendentes, quod tanto graviora sunt crimina, quanto divitius animam infelicem tenerint alligatam. Ne igitur hoc de cetero fiat, & vel pro personis Ecclesiasticis deducendis ad sedem, vel Sacerdotibus instituendis, aut mortuis sepeliendis, seu etiam nuptiis benedicendis, seu etiam aliis Sacramentis aliquid exigatur, districtius inhibemus. Si quis autem contra hoc venire praesumpserit, portionem cum Giezi se noverit habiturum, cuius factum turpis muneris exactione imitatur. Prohibemus insuper, ne novi census ab Episcopis vel Abbatibus aliisque Praelatis imponantur Ecclesiis, nec veteres augeantur, nec partem reddituum suis usibus appropriare praesumant: sed libertates, quas sibi majores desiderant conservari, minoribus quoque suis bona voluntate conservent. Si quis autem aliter egerit, irritum quod fecerit, habeatur.

Habetur in c. cum in Ecclesiarum corpore, de simonia: Ultima vero hujus canonis Lateranensis pars habetur in c. prohibemus, de censib. Require pariter superius Lateranensis Concilii II. can. 2.

Can. VIII. Nulla Ecclesiastica Ministeria, seu etiam beneficia, vel Ecclesiae alicui tribuantur seu promittantur, antequam vacent; ne desiderare quis mortem proximi videatur, in cuius locum & beneficium se crediderit successurum. Cum enim id etiam in ipsis gentiliis legibus inveniat prohibendum, turpe nimis est & Divini plenum animadversione iudicii, si locum in Dei Ecclesia futurae successionis expectatio habeat, quam etiam damnare ipsi gentiles homines curaverunt. Cum vero praebendas Ecclesiasticas, seu qualibet officia in aliqua Ecclesia vacare contigerit vel etiam modo vacant, non diu maneat in suspensio, sed infra sex menses personis, quae digne administrare valeant, conferantur. Si autem Episcopus, ubi ad eum spectaverit, conferre distulerit, per Capitulum ordinetur. Quod si ad Capitulum electio pertinnerit, & infra praedictum terminum hoc non fecerit; Episcopus hoc secundum Deum cum virorum Religiosorum consilio exequatur. Aut si omnes forte neglexerint, & Metropolitanus de ipsis secundum Deum absque illorum contradictione disponat.

Habetur in c. nulla, de concess. praeb. Jus vero civile reprobat pactum de futura successione, l. ex eo instrumento, C. de inutil. stipula & l. ultima, C. de pactis.

3. Can. X. Monachi non pretio recipiantur in monasterio, non pecuniam permittantur habere, non singuli per villas & oppida seu ad quascumque Parochiales Ecclesias, sed in majori Conventu, aut cum aliquibus fratribus maneant, nec soli inter seculares homines spiritualium hostium conflictionem expectent, Salomone dicente: Va soli, quia si cecideris, non habebis sublevantem. Si quis autem exaltus pro sua receptione aliquid dederit, ad sacros Ordines non ascendat; is autem qui acceperit, officii sui privatione multetur. Si vero pecuniam habuerit, nisi ei ab Abbate pro injuncta fuerit administratione permissum, a communione removeatur Altaris. Et qui in extremis cum pecunio inventus fuerit, nec oblatio pro eo fiat, nec inter fratres recipiat sepulturam, quod etiam de diversis Religiosis praecipimus observari. Abbas etiam, qui ista diligenter non curaverit, officii sui iacturam se noverit incursum. Prioratus quoque suae Obedientiae praeterea datione nulli tradantur, alioquin & dantes & accipientes a ministerio fiant Ecclesiastico alieni. Priores vero cum in Conventualibus Ecclesiis fuerint constituti, nisi pro manifesta

manifesta causa & rationabili non mouentur: videlicet si fuerint dilapidatores, nec continenter vixerint, aut aliquid tale egerint, pro quo amovendi merito videantur: aut si etiam pro necessitate majoris officii de consilio fratrum fuerint transferendi,

Eodem pertinet supra relati Concilii Londoniensis anni 1075. can. 3. nec non relatio S. Gregorii Papæ lib. 4. Dial. c. 55. de Monacho, cui Justo nomen erat, qui laborans extrema ægitudine, deprehensus fuit occuluisse sibi tres aureos, quem ipse Gregorius a fratribus Monachis visitari usque ad mortem prohibuit, defuorum vero in sterquilino sepeliri una cum tribus aureis fecit, unoquoque fratrum, dum terra profana cadaver operiebatur, dicente illi: Pecunia tua tecum sit in perditionem, Quia vero gravem in extremis de suo delicto in illa fratrum derelictione conceperat animi dolorem, solo ei adstante carnali fratre artis Medicæ professore, post sexaginta ab obitu dies, eidem fratri apprensus denunciavit se gravibus pœnis liberatum occasione triginta Missarum, quas Gregorius ipse Præpositus Monasterii clam, ceterisque inficis, pro ejusdem restringio jussu offerre,

Can. XI. Clerici in sacris Ordinibus constituti, qui mulierculas sicut in domibus suis incontinentia nota tenuerint; aut abiciant eas & continenter vivant, aut ab officio & beneficio Ecclesiastico fiant alieni. Quicumque incontinentia illa, qua contra naturam est, propter quam venit ira Dei in filios diffidentia, & quinque Civitates igne consumpsit, deprehensi fuerint laborare, si Clerici fuerint, ejiciantur a Clero, vel ad penitentiam agendam in monasteriis detrudantur. Si laici excommunicationi subdantur, & a carnalium fiant prorsus alieni. Monasteria præterea sanctimonialium si quisquam Clericus sine manifesta & necessaria causa frequentare presumpserit, per Episcopum arceatur; & si non destiterit, a beneficio Ecclesiastico videatur immunis,

Profertur in c. Monasteria, de vita & honest. Cleric.

Can. XII. Clerici in Subdiaconatu, & supra, & in minoribus quoque Ordinibus si stipendiis Ecclesiasticis sustententur, coram iudice seculari Advocati in negotiis fieri non presumunt; nisi propriam vel Ecclesie sue causam fuerint prosecuti, aut pro miserabilibus forte personis, qua proprias causas administrare non possunt, sed nec procuraciones villarum, aut jurisdictiones etiam seculares sub aliquibus Principibus vel secularibus viris, ut justitarius eorum fiat, Clericorum quisquam assumere presumat. Si quis adversus hoc tentaverit, (quoniam contra doctrinam Apostoli est, dicentis: Nemo militans Deo implicat se negotiis secularibus) & seculariter agit, ab Ecclesiastica fiat ministerio alienus: pro eo quod officio Clericali neglecto, fluctibus sæculi, ut potentibus sæculi placeat, se immergit. Distinctius autem decrevimus puniendum, si religiosorum quisquam aliquid prædictorum audeat attentare,

Allegatur in c. sed nec procuraciones; ne Cler. vel Monachi sæcul. negot.

Can. XIII. Quia nonnulli modum avaritiæ non ponentes, dignitates diversas Ecclesiasticas & plures Ecclesias Parochiales contra sacrorum Canonum instituta nituntur acquirere, ita ut cum unum officium vix implere sufficiant, stipendia sibi vendicent plurimorum; ne id de cetero fiat, distinctius inhibemus. Cum igitur Ecclesia, vel Ecclesiasticum ministerium committi debuerit, talis ad hoc persona quaratur, qua residere in loco, & curam ejus per seipsum valeat exercere. Quod si aliter fuerit actum; & qui receperit, quod contra sacros Canones accepit, amittat: & qui dederit, largiendi potestate privetur.

Can. XIV. Quia in tantum jam quorundam processit ambitio, ut non duas aut tres, sed sex aut plures Ecclesias perhibeantur habere, nec duabus debitam possint provisionem impendere, per fratres & carissimos Coepiscopos nostros emendari precipimus, & de multitudine præbendarum Canonibus inimica, qua dissolutionis materiam & vagationis inducit, & certum continet periculum animarum, eorum qui Ecclesiis digne valeant deservire, volumus Ecclesiasticis beneficiis indigentiam sublevari. Præterea quia in tantum laicorum quorundam processit audacia, ut Episcoporum auctoritate neglecta Clericos instituant in Ecclesiis & remaneant etiam cum voluerint: possessiones quoque atque alia bona Ecclesiastica pro sua plerumque voluntate distribuunt; & tam Ecclesias ipsas, quam earum homines tallis & exactionibus presumant gravare: eos qui amoda ista commiserint, anathemate decernimus feriendos. Presbyter autem sive Clericus, qui Ecclesiam per laicos sine Episcopi propriæ auctoritate receperit tene-

dam, communione privetur; & si persistit, a ministerio Ecclesiastico & Ordine deponatur. Sane quia laici quidam Ecclesiasticas personas & ipsos etiam Episcopos suo iudicio stare compellunt; eos qui de cetero id presumptorint, a communione fidelium decernimus segregandos. Prohibemus etiam, ne laici decimas cum animarum suarum periculo detinentes, in alios laicos possint quodammodo transferre: si quis vero receperit, & Ecclesia non tradiderit, Christiana sepultura privetur.

Pars hujus canonis habetur c. præterea, de jure patr.

Can. XV. Cum in officiis caritatis primo illis teneantur obnoxii, a quibus nos beneficium cognoscimus accepisse; & contrario, Ecclesiastici quidam Clerici cum ab Ecclesiis suis multa bona perceperint, bona per Ecclesias acquisita in alios usus transferre presumunt. Hoc igitur quia & antiquis Canonibus constat inhibendum, nec etiam nihilominus inhibemus. Indemnitati itaque Ecclesiarum providere volentes sive intestati decesserint, sive aliis conferre voluerint, penes Ecclesias eadem bona precipimus remanere. Præterea quoniam quidam in quibusdam partibus sub pretio statuantur, qui Decani vocantur, & pro certa pecunia quantitate jurisdictionem Episcopalem exercent, præsentis decreto statuimus, ut qui de cetero presumpserit, officio suo privetur, & Episcopus conferendi hoc officium potestatem amittat.

Hinc depromptum est c. cum in officiis de testam. Eo quoque pertinet rubrica Canonica, ne Prælati vices suos vel Ecclesias sub annuo censu concedant. Huic eidem pravitati jam ante occurterat Synodus Turonensis anni 1163. can. 9. quem vide superius.

Can. XVI. Cum in cunctis Ecclesiis, quod pluribus & senioribus fratribus visum fuerit, incunctanter debeas observari, gravis nimis & reprehensione dignum est, quod quorundam Ecclesiarum pauci, quandoque notam de ratione quam de propria voluntate ordinationem moderatorum impediunt, & ordinationem Ecclesiasticam procedere non permittunt. Quocirca præsentis decreto statuimus, ut nisi a paucioribus & inferioribus aliquid rationale fuerit ostensum, appellatione remota semper prævaleat, & suum consequatur effectum, quod a majori & saniori parte Capituli fuerit ostensum; nec nostram constitutionem impedias, si forte aliquis ad conservandam Ecclesiam suam consuetudinem juramento se dicat astrictum; non enim dicenda sunt juramenta, sed potius perjuria, qua contra utilitatem Ecclesiasticam & Sanctorum Patrum veniunt instituta. Si quis autem hujusmodi consuetudines, que ratione juvantur, & sacris congruunt institutis, irritare presumpserit, donec congruam egerit penitentiam, a Dominici Corporis perceptione fiat alienus.

Can. XVII. Quoniam in quibusdam locis Ecclesiarum fundatores, aut heredes eorum, potestate, in qua eos Ecclesia hucusque sustinuit, abutuntur: Et cum in Ecclesia Dei unus esse debeat, qui præsit, plures sine respectu subjectiones eligere moliantur; & cum una Ecclesia unus debeat esse rectoris, pro sua defensione plurimas representant. Quocirca præsentis decreto statuimus, ut si forte in plures partes fundatorum se vota diffuderint, ille præficiatur Ecclesie, qui majoribus juvatur meritis, & plurimorum eligitur & probatur assensu. Si autem hoc sine scandalo fieri nequiverit, ordinet Antistes Ecclesiam, sicut melius secundum Deum videris ordinandam. Idipsum etiam faciat, si de jure Patronatus questio emergerit inter aliquos, & cui competat, infra quatuor menses non fuerit definitum.

Hinc depromitur c. quoniam in quibusdam, de jure patron. Et exprimitur quatuor menses, atque firmatur is numerus per c. cum propter, cod. tit. Itaque quorundam Conciliorum exemplaria, quæ tres menses expriment, mendosa sunt.

Can. XVIII. Quoniam Ecclesia Dei, & in iis que spectant ad subsidium corporis, & in iis que ad profectum veniunt animarum indigentibus, sicut pia mater providere tenetur: ne pauperibus, qui parentum opibus juvari non possunt, agendi & proficiendi opportunitas subtrahatur: per unamquamque Ecclesiam Cathedrali Magistro, qui Clericos ejusdem Ecclesie & Scholares pauperes gratis doceat, competens aliquod beneficium assignetur; quo docentis necessitas sublevetur, & discipulis via pateat ad doctrinam. In aliis quoque vestriatur Ecclesiis sive Monasteriis, si retroactis temporibus aliquid in eis ad hoc fuerit deputatum. Pro licentia vero docendi nullus pretium exigat, vel sub obtentu alicujus consuetudinis ab iis, qui docent, aliquid quarat, nec docere quempiam petita licentia qui sit idoneus, interdicas. Qui vero contra hoc venire presumpserit, a beneficio Ecclesiastico fiat alienus.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

294 ECCLESIAE DECIMITERTII SÆCULI

HISTORICA SYNOPSIS.

1. B obitu Henrici sexti, qui patri Friderico Anobardo in Imperium successerat, dissidentibus proceribus Electoribus, summa contentione de Imperio consistere inter se Philippus Henrici frater, cuius partes tuebatur Philippus Augustus Franciæ Rex; & illius adversarius Otho Saxoniz Duk, cui faverat Innocentius Papa tertius, exorsam habens Friderici olim Ecclesiæ infensissimi stirpem. Insignia Regni primus Acquisivit Philippus assumptis: deinde Otho. Tandem inter ambos ea conditione pax iniit, ut quamdiu superstes esset Philippus, Regio nomine Otho abstineret, post illius obitum rite titulum hunc usurparet. Regnavit itaque Philippus annos decem, interfectus demum ann. 1208. vacuum Othoni, qui quartus ejus nominis fuit, sedem reliquit. Philippus conjux, Isaacii Constantinopolitani Imperatoris filia, ut necem viri audiret, præ incestuosa vitam & ipsa finit. Othonem Innocentius Imperatorem Romæ pronuntiavit. Sed anno insequenti frigidissimum, & Ecclesiæ jura violantem, atque hostiliter Italiam incutiantem, & factionibus lascientem, communionem sacrorum simul & Imperio submovit.

2. Hic ille Otho est, qui inita belli societate cum Joanne Avunculo sub Angliæ Rege; adversus Franciæ Regem Philippum Augustum, pacta inter ambos totius Franciæ Regni divisione, ascitoque in fœdera belli Ferdinando Flandriæ Comite, ad Bovinas prope Mosam fluvium confluit, tanto utrinque studio, ut in conferta acie & Philippus & Otho pugnantem equis dejecti sint, & militum virtute in novos equos sublevati. Otho demum, quamvis longe numerosioribus copiis succinctus, post horrendam suorum stragem ab Francis pressus in fugam effunditur, inmensis relictis manubiis, multisque cum Aquila prætoriana à Francis occupatis signis ac vexillis, redactis simul in Francorum manum præcipuis belli ducibus: inter quos extitit belli fax & incendentis Flandrorum Comes Ferdinandus. Eodemque die apud Abdegavos altero prælio Francos inter & Anglos decertatum est: his sub Regis sui Joannis ductu, illis sub Ludovico Philippi filio, qui nominis hujus octavus paternum successit in regnum. Ab hoc pari felicitate profligati sunt Angli, capto in acie Salisberienfi Comitè. Philippus utramque victoriam Deo referens acceptam, que utique si hostibus obtigisset, actum fuisset de florentissimo Regno, eadem Deiparæ Virgini sacram ex voto juxta Sylvanestram dedicavit, & Victoriam appellari iussit. Geminata ista victoria obtigit ann. 1214.

3. Anno insequenti 1215. celebratum est ab Innocentio III. œcumenicum Lateranense quartum Concilium, in quod ex omnibus Christiani Orbis provinciis Episcopi convenere duodecim super quadringentos. Ibi conclusum factum est bellum ad Palæstinam, quam Saladinus Calipha subjugarat, recuperandam. In eo Eucharistiæ transubstantiationis fides confirmata, damnatusque Joachimi Abbatis Florentis Monasterii liber, quem contra Petrum Lombardum ediderat. Cautum quoque fuit de Albigensium & Valdensium hæresibus exterminandis, multaque saluberrima edita decreta pro morum & sacræ disciplinæ reformatione.

4. Exautorato Othone, Fridericus secundus Henrici sexti filius anno tertio ab Philippi patris necè, Geminarum suffragiis eligitur. Periculosa quidem alex plena res erat, si forte (quod etiam postea contigit) adversus Ecclesiam bellum moveret. Cum enim sub Henricis & sub Anobardo tam immanes vexationes Ecclesia sustinuerit, quo tempore principes Aulicæ & Calabriae, Siciliaeque, partes Romanorum Pontificum strenue tutabantur; quam erat formidanda Imperatorum potentia, postquam tot opimis & præpotentibus provinciis aucti erant; Fridericus illis dominabatur provinciis jure hæreditatis maternæ, Henricus enim ejus progenitor Constantiam Rogerii primi Siciliae Regis filiam duxerat, non monacham, ut quidam falso prodiderunt, eamque ætate provecam, sed regia in aula educatam, & juvenili florentem ætate, anno 1186. Mortuo demum Anobardo in Oriente ac demerso in flumine, in quod se natandi studio injecerat, Henricus filius re & cognomine ferox, una cum uxore Constantia corona Imperatoria donatus est Romæ ab Cælestino tertio Pontifice anno Chr. 1191. Cum prius Tusculum Romanis concessisset, qui oppidanis, a quibus continuas clades sub rebellibus Imperatoribus passi fuerant, insensum, oppidum solo æquarunt, ejusque cives exulare compule-

rant. Ipse vero Henricus truculentus & suspiciosus in dotales uxoris provincias omni crudelitate deservit. Golielmum autem, qui solus ex Roberti Gaistardi stirpe supererat, oculis orbavit, atque in vinculis mori coegit. Anno demum 1197. Messantæ veneno ab uxore, ut quidam veteres referunt, sublatus est, non valente ejus diutinas in suos immanitates perferre. Cum prius a Romano Pontifice anathemate percussus esset, eo quod violatis sacri belli immunitatibus, Richardum Angliæ Regem, a Palestina redeuntem, in Austria intercepti, & in vincula conjici mandasset; sequè ipsum coegisset pretio ingenti redimere.

5. Fridericus nomine secundus, Henrici & Constantiæ proles, Romæ de manu Honorii tertii Pontificis insignia cepit Imperii anno 1210. fideoque jurando firmavit expeditionis adversus Saracenos suscipiente, quam tamen innumeris usus tergiversationibus in longum tempus distulit: antequam 1221. ditorem vexavit Pontificem; Episcopos diversos per Apuliam & Siciliam constituit, depulsi quos Papa isdem præfecerat Ecclesiis. Collectas etiam, & census novos ab Ecclesiis exegit, promissamque ad Saracenos transmissionem, quam Honorius urgebat, iudicatus est. Sub his Joannes Brennus, Jerosolymæ Rex, jure quidem ac titulo, sed non possessione, Romam appulit; offensarum, quæ inter Pontificem & Fridericum interesserant, futurus conciliator, nec non expeditionis in Orientem fautor. Horum etiam colloquio condonata sunt offensa, promissaque satisfactio, atque ut firmiter coalesceret fœdus, Fridericus amissa priore conjugæ Maria, Regis Aragonum filia, ex qua Henricum & Conradum filios suscepit, Iolem seu Iolantem Joannis filiam duxit uxorem; eoque ex fœdere Siciliae regibus Hierosolymitani Regni titulus accessit. Anno igitur Chr. 1223. Honorius ad Philippum Franciæ Regem, aliosque Christianos Reges litteras transmittit, hujusmodi deliberationis testis, quibus isdem litteris impensè illos ad tandem cum Imperatore expeditionem hortatur; ipseque Rex Joannes in Franciam & Angliam eodem Principes adhortandi studio profectus est. Sed dum cunctatur Fridericus; moritur Honorius anno 1227: eique successit Gregorius nonus, Fridericum admonitum & tergiversantem sacrorum communionem interdicit; qui demum sequente anno in Syriam navigans, nullo edito prælio, nulla facta obsidione, propuissimam cum Sultano pacationem iniit; ut templo, quod Christianorum fuerat, & Salomonis dicebatur, Saracenorum prædatis, eum locis per circuitum occupatis, ipse Fridericus iure voti solvendi gratia ingrederetur, aliaque sacra Palæstinæ loca in speciem haberet, reservatis tamen artibus & munitionibus, quæ sub Saracenorum potestate remanerent; atque in decem annos induciæ firmarentur. Nec tamen his comprehenderentur Antiochiæ Principatus, Tripolis Comitatus, aliaque civitates & loca Hospitaliariorum, sed si qua horum a Saracenis invaderentur, non solum nullas suppetias ferret Imperator, verum etiam ne ab aliis ferrentur, impedire pro viribus teneretur. His utrinque juratis (quibus tamen Sultanus Damasci omnino consentire tenuit) Fridericus velut triumphabundus Jerosolymam ingressus, nemine sibi in occursum veniente, cum nullus esset, qui Divina celebrare Officia auderet, in templo sepulcri Dominici positam altari sacro Hierosolymitani Regni coronam suis ipse manibus capiti suo imposuit: omni absente Clero propter interdictum a Patriarcha rem Christianam a Friderico prodi nullatenus patiente civitati injectam. Postridie Aconem seu Ptolemaidem properans, multas habuit cum Hospitalariis & Templariis Urbem illam defendentibus similitates, quæ erant in portu ad Terram sanctam custodiam collocatæ triremes, per suos satellites destruxit, quasi post induciarum fœdus inutiles: ipse vero nemine salutato, & a nemine salutus inde in Cyprum solvit, & in Italiam inglorius & infamis regressus est, quam protinus intestinis odiis & factionibus replevit Gibellinorum, qui partes ejus sustinebant; cum qui a Pontifice stabant, Guelfi dicerentur. Ducem vero in Longobardia constituit Gibellinæ partis Ezelinum, stirpis Teutonicæ, Tyrannum perfidum & immanem, qui annis quatuor & triginta Patavium, Veronam, Brixiam, Tridentum, Tarvisium, aliaque urbes oppressis tenuit.

6. Philippus Augustus Franciæ & Richardus Angliæ Reges communi consilio mutuas similitates ad Saracenicum bellum pio Religionis affectu converterunt: aubo

distinctis classibus Ptolemaidem, quæ aliter Acon dicitur, celeberrimum Orientis Emporium, in Phœnicia situm, appulerunt, & terra marique adorti, vi tandem expugnarunt anno 1191. Sed societate in æmulationem & discordiam versa, accisique amborum viribus, uterque nullo alio operæ pretio facto, in suam ditionem remeavit. Richardus, antequam in Syriam deveniret, Cyprum insulam ejecto inde Tyranno Isaaco Comneno, Græco, in suam redegit potestatem. Eamque insulam nobili Gallo Vidoni Lusitano, quem Saladinus Regno Jerosolymitano spoliavit, vendidit, in qua ipse illiusque posterius deinceps regnaverunt. Richardus, dum regreditur, tempestate in Istriz oram dejectus, ac sumpta famuli veste, ne internosceretur, tandem in Germania Leopoldo Austriæ Marchione, quem graviter in Ptolemaidis expugnatione offenderat, intercipitur, a quo Imperatori Henrico deditur, qui captivum, donec se pretio redimeret, in vinculis detinuit.

7. Altero bello sacro distenta fuit Francia sub Rege Philippo Augusto. Albigenis hæreticorum partes tuebantur Raimundus Tolosanus Comes, ejusque affinis Petrus Aragonum Rex, eadem ambo infecti lue. Contra quos Innocentii III. hortatu Catholici Principes sacram militiam susceperunt, Simone Montefortio constituto duce. Quem Albigenes ad Mauretum in agro Tolosano oppidulum adorti sunt, habentes in exercitu centum millia armatorum, quorum ducebant ordines Aragonum Rex & Tolosanus Comes. Cum tamen Montefortius non plures octingentis equitibus & mille pedibus in acie haberet, quibus Divino præsidio confusus tam ingentem hostium multitudinem profligavit, inter quos Rex Aragonius pugnans occubuit cum octoginta suorum millibus. Simon auctis novo militum delectu Catholicis copiis, adeo memorabilem victoriam pari alacritate prosecutus est. Bitertis, Carcassonam, Albigenis, aliaque perduellium munitissima oppida Catholici expugnant, præeunte inter graviora discrimina intentissimis precibus ad Deum, & adhortationibus ad milites & Crucifixi effigiem, quam manu gerebat ostentante divo Dominico. Quibus incitamentis sacræ copiarum ultra humanas vires per multa facinora exequabantur. Strenuus tandem Montefortius, dum Tolosana obsidet, vibrato per machinam saxo læsus interiit. Idem bellum ab Rege Ludovico VIII. ann. 1236. instauratum est, atque ab ejus filio sancto Ludovico anno 1229. terminatum, quo Raimundus Comes ejurata hæretici, filiam suam Alphonso, sancti Ludovici fratri, cum Tolosani Comitatus dote collocavit.

8. Suam etiam gloriæ segetem Hispania messuit hoc sæculo uberrimam. Hammolinus Tunisi Rex universam vincendo pervagatus Hispaniam, Pyrenæos etiam montes transcendit: sed anno 1212. quatuor Reges Castellæ, Aragoniæ, Lusitanæ, atque Navarræ, conjunctis viribus ad Tolosam Hispaniæ oppidum convenientes, tanta strage Saracenos victoriam insolentes profligarunt, ut ducenta millia cecidisse memorentur. Eadem clade, Saracenorum res ad ruinam in Hispaniis inclinare coperunt. Et vigesimo post anno Ferdinandus Castellæ Rex Cordubam cepit Maurorum arcem, & regiam civitatem. Atque amissis paullatim ceteris Provinciis nihil eis reliquum fuit præter Granatense Regnum. Hæc narrat Rodericus, Sancius, Mariana, alique historici.

9. Jam vero ut a rebus Occidentis in Orientem digrediamur: ex historico Græco Niceta Choniata didicimus, Isaacium Angelum, Byzantii Imperatorem, a proprio fratre regnandi cupiditate ducto fuisse Imperio depulsum, atque oculis orbatum, & in carcerem conjectum. Isaacii vero filium Alexium Angelum effugisse patris perfidiam & crudelitatem Alexii, qui sibi Comneni cognomen asciverat, atque e custodia in qua detinebatur, dilapsus, ad Philippum recursum habuisse, qui erat Germanorum Imperator, quique Irenem Isaacii captivi filiam, atque ita evasoris Alexii sororem habebat uxorem, cujus opera & interventu cum Principibus, qui ad sacram Jerosolymorum expeditionem nomen dederant, hyememque in anchoris apud Constantinopolim transiebant, commodius tempus provectionis præstolantes, consilia communicavit; quorum præcipui erant Dandulus Venetorum Dux, Balduinus Flandrensium Comes, Bonifacius Montisferrati Marchio. Qui omnes bello adversus Alexium Comnenum Imperii invasorem gerendo conspirarunt. Urbemque adorti vi tandem expugnarunt & incenderunt, ex qua furtim se Tyrannus subducens, Delbetum fuga se recepit. Contigit illa urbis expugnatio anno 1203. Tum e custodia eductus, in solio Imperiali, ex quo dejectus fuerat, communi Principum studio collocatus est cæcus Isaacius, eique in consortium Imperii filius adjunctus est Alexius. Introductus quoque fuit in urbem publicus Latinorum cultus, & consentiente Innocentio III. pri-

Cabassius, Notitia Ecclesiastica.

mus stabilitus in urbe Latinus Patriarcha Thomas Vetus. Hæc & sequentia referunt Græci scriptores Nicetas & Nicephorus Gregoras.

10. Rebus ita constitutis longius provehi cœpit fœderatorum Classis. Quo tempore Alexius Ducas, quem Græci Murzuphulum cognominabant, hoc est superciliosum, advertens Græcos male affectos in Alexium Angelum & Latinorum religionem, occasionem sumpsit ambiendi Imperii, seque suis artibus expeti & postulari fecit Imperatorem, cum esset & progenie illustris ingenioque simul acer & consilio prudens. Cum vero Isaacius Angelus ex continuo mœrore jam ad vicina mortis processisset, multasque senex prævideret ex juvenili filii sui imprudentia futuras calamitates, & male cum illo conveniret, quem videbat populis exosum omnique boni consilii vacuum: Alexius Murzuphulus tumultum concitavit plebis contra Alexium Angelum, fingensque se optime erga eum affectum, eidem consuluit, ut paullulum secederet, donec ipse populi turbas placasset, suaque compescuisset industria. Ille nihil diffidens passus est includi se in secretum conclave, dum Murzuphulus ad populum concitatum accedens lubens passus est Imperatorem proclamari. Inde ad Imperatorem, quem incluserat, regrediens, venenum ad id paratum porrexit, quod cum ille bibere recusasset, fauces eju, laqueo elisit, sibi que dominatum arripuit.

11. Tanti facinoris accepto nuncio fœderatorum Classis Constantinopolim regreditur, eamque denuo terra marique adortur, brevique expugnat anno 1204. Murzuphulus ex fuga receptus Principum judicio ex alta turri præcipitatus est: communibusque suffragiis, anniteate potissimum Dindulo Venetæ classis præfæcto, Balduinus Flander eligitur Byzantinus Imperator, deciso tamen & in arcum redacto Imperio; Veneti enim plerasque tum maris Ægei, tum Mediterranei insulas retinuerunt: Bonifacius Montisferratenis Peloponnesum, quæ Morea dicitur, cum regis titulo: Godefridus vero Trecentis Athenas sibi asseruit. Ex Græcis tandem Theodorus Lascaris Alexii Comneni olim invasoris gener dominatum in Bithynia Prusæ & Nicææ finitimisque locis fixit; cumque strenuus esset belli dux, Turcas cum ipsorum Sultano Iconii Principe iteratis præliis superavit ac fregit. David Comnenus perexiguam fundavit Græcorum Imperium apud Trapezuntem & Ponticam oram. Theodorus quoque Angelus Thessalonicæ dominatum usurpavit, alique alia loca, singuli quasi vectores in communi naufragio tabulas, quas fors offerebat, sibi vindicantes.

12. Balduinus dum prævalidam Thraciæ urbem Adrianopolim arcti premit obsidione, eaque se brevi potiturum sperat infausto casu perit. Accurrente enim ad ferendas urbis suppetias cum ingenti Bulgarorum & Scytharum manu Joanne Bulgarorum Rege, quem Joanninum alii vocant, alii Calojoannem, hic stratagemate usus, majorem copiarum partem relinquit in insidiis, ipseque cum minori parte copias obsidentes adortur. Balduinus confidens se haud ægre paucorum audaciam esse fracturum, copias in eorum occursum educit, editoque certamine post aliquam hinc inde eadem Joanninus paullatim retrocessit, instante acrius Balduino, in fugam apertam effunditur, quem Balduinus a tergo urget; sed repente insurgunt, qui erant in insidiis, & circumventos Latinos gravi occisione cadunt, ipseque Balduinus captivus cum suorum multis abducitur, nec dum completo Impetii biennio. Post acceptam cladem, Henricus ejus frater Imperio præcitur, quod administrare cœpit, nomine tamen regio & insignibus abstinens, donec anno quatuorque insuper mensibus exactis ab illa captivitate, fratris mors comperta fuit; tunc dum in Imperii nomen & ornamenta consensit. Qua occasione Nicetas Choniates illius moderationem ceterasque virtutes commendat, ingenue professus contraria his exempla apud Græcos populares suos fuisse frequentia, apud quos regno designari, non expectata præcessoris morte, aut illum oculis orbatum, & in vincula detrusum, regno depellere solebant, qualis erat adhuc recens memoria in Alexio Comneno adversus fratrem Isaacium, & in Alexio Duca Murzuphio, qui Alexium Angelum pariter Imperatorem strangulaverat. Illius porro ætatis historici scribunt, Balduinum diu tetro carcere maceratum, fuisse ibidem necatum. Solum Nicetas crudelius cum eo gestum prodit, scilicet brachiis cruribusque amputatus relictum in deserta quadam valle fuisse volucris & feris in escam expositum.

13. Ejus in locum successus Henricus frater decennium imperavit. Huic successit Petrus Altissiodorensis gener: qui relicto impubere filio sub Joannæ uxoris tutela, postquam in Imperio triennium posuisset, extinctus est. Hunc Robertus excepit. Hic affinitatem contraxit cum altero Græcorum Imperatore, Theodoro Lascari, nuptum

III tradita Maria sorore. Exactoque decennio, Balduino secundo filio Imperii successionem reliquit, qui totos triginta annos varia fortuna cum Grecis luctatus est, donec proditiōne Constantinopolis interciperetur, ac Francis ereptum Græcorum Imperium ad Michaelē Palæologum delatum, Græcis iterum redderetur incerto anno, cum nonnulli rem adscribant anno 1259. alii 1260. alii 1261. Evafus autem Balduinus in Italiam concessit.

14. Innocentio IV. Pontifice in Lateran. Concilio anno 1245. sacram militiam indolenti paruit Rex Francorum sanctus Ludovicus IX. cum valida classe trajecto mari bellum Ægypti Sultano intulit, primoque impetu Damietam, olim Pelusium dictam, cepit anno 1249. sed in Francorum castra palustribus sita locis morbus pestilens incessit, simulque rerum omnium penuria, cum obstructis tum Nilo, tum hostium castris undequaque itineribus, nihil comestus a Damietta recipere: post acce ac longum pro sanorum exiguitate & languentium debilitate certamen, tam Rex ipse, quam duo ejus fratres, Alfonso Pictaviensis & Carolus Andegavensis, Comites fortissime pugnantes ab hostibus capti sunt. Paucisque fuga elapsis, ceteri aut caesi, aut capti fuere. Regina Margarita, omni virtute ornatissima femina, quæ Damietæ degebat, audita conjugis Regis captivitate, Christianique exercitus clade, cum parvi esset proxima, magno vitæ periculo filium enixa est, cui in Baptismo Joanni nominato cognomen *Trifandi* est inditum, ob miserias temporum & parentum calamitatem atque tristitiam. Res tandem majori quam sperabatur facilitate composuit sunt, captivorum libertas pretio comparata est. Damietta restituta, & inducitur in decennium firmata. Ad ultimum sub istius sæculi finem Prolemis, Tyrus, & quidquid in Syria Christianæ ditionis residuum erat, in Saracenorum potestatem rediit; ex eoque deserunt Christianorum in Orientem excursiones. Alteram tamen sacram expeditionem Rex sanctus in Africam contra Saracenos suscepit, castrisque ad Tunetum positus, ingruente per exercitum pestilentia contactus, sanctissimum spiritum Deo reddidit anno ætatis 56. Regni 44. Christi 1270. Rex justitiæ tenacissimus, Christianæ pietatis columen, Ecclesiæ morumque sanctitatis propagandæ studiosissimus, subditorum delictum, miserabilium personarum providus tutor, eorum, qui opprimebantur, refugium & defensor, eriminum toto suo regno magnanimus averruncator ac depulsor, moribus & vita innocentissimus; quique a puero omnes a se ablegans voluptates, frequentibus jejuniis & hispido cilicio pudicum corpus macerabat: uno verbo, omnium concursu virtutum consummatissimus.

15. Redacto in ordinem Friderico secundo, diu Romanum vacavit Imperium, donec anno 1273. Electores in Rodulfum Harpurgensem Comitem conveniunt, ab justitia, religione, bellicaque fortitudine commendabilem. Hic sua contentus Germania, consilia adeundæ Italiæ superiorum Imperatorum scopuli repudiavit. Sed habuit in ipsa Germania victoriarum segetem, primum in Ottocaro Bohemæ Rege rebellante, quem armis ad officium revocavit; sed reparatis viribus post veniam adhuc insolentem acie superavit, in qua Ottocarus ipse peremptus est. Quo successu Austria, quæ fuerat Ottocari, Alberto Rodolfi victoris filio concessa, Austriacæ familiæ Regum feracissimæ in posteris nomen dedit. Præterea Helveticos & Burgundiones, jugum detrahentes, repetitis præliis attrivit. Helvetii tamen sub ejus filio ac successore Alberto, excussa Imperii jugo, se in libertatem asseruerunt. Familiæ Austriacæ ingentes progressus Rodolphus ex Harpurgensi Comite ad Imperium evectus auspiciatus est. Hic enim postquam Austriam rebelli Ottocaro eripuit, & in filium suum Albertum transtulit, Austriacum nomen ad posteros suos transtulit. Albertus mortuo patre successit in Imperium, quod pater jam ab anno 1273. obtinuerat. His subinde Septem-viribus comitiis alii successores datum Austriacæ, tum alienæ familiæ, sed tandem rediit Imperium ad Austriacam Gentem, electo post Sigismundi excessum illius genero Alberto Austriaco, ejus nominis Imperatore secundo. Hic socio Sigismundo Augusto in duo ejus regna Hungariæ & Bohemæ successit. Alberti hujus filius, eo defuncto, salutaris est Imperator Fridericus III. eumque filius excepit Maximilianus Augustus, cujus regnis & ditionibus accesserunt in dotem Belgicæ provinciæ cum Burgundia Sequanorum, jure connubii cum Maria Caroli Burgundi filia simul & hæredes initi. His ex nuptiis editus est unicus filius Philippus, qui ejus nominis primus amplissimum Hispaniarum adeptus est regnum, ducta in conjugem Joanna Ferdinandi Regis Castellæ VI. & Isabellæ Aragonum Reginæ filia & hæredes, quorum etiam auspiciis, amplissima illa continens, quæ America dicitur, Hispaniarum regnis dudum accesserat. Philippo huic primo duo nati sunt liberi Carolus V. & Ferdinandus I. qui successiva quoque serie Imperium tenuerunt Germanorum. Sequenti anno, postquam Rodolphus Imperium iniit, Gregorius X. generalem Lugduni Synodum habuit quingentorum Episcoporum, in quam etiam convenit Patriarcha Constantinopolitanus cum diversis Orientis Episcopis. Michael Palæologus per litteras & nuncios Romanam professus religionem Græcum sibi firmavit Imperium. Metuebat enim sibi subdolos & vases Princeps a Carolo Andegavensi suo æmulo, atque illud Imperium ambicare, nec non a Concilio in Gallia convocato, ne quid contra suam novam invasionem, si esset alienæ religionis, decerneretur. Quæ etiam de causa post direptum Concilium novam viam & arcano artificio adversus Andegavensem Carolum utriusque Siciliæ Regem machinatus est conjurationem: Petrum enim Aragonum Regem incitavit ad Siciliam invadendam, quasi sibi jure uxoris debitam Constantiæ Manfredi Siciliæ olim invasoris filiz, quam sibi Arago matrimonio frudere copulaverat. Interventu porro uli fuit ambo Joannis Prochyte olim Domini, qui veste assumpta monachali ad facilius & secretius decipiendam consilia Principum utro citroque perfererat, & occultis artibus Siculos ad rebellandum hortabatur. Quem ad comatum Palæologus multam auri vim in Siciliam & ad Aragonem transmisit. Itaque his insipientibus anno 1282. Martii 30. festo ipso Domini Resurrectionis, Franci omnes, sub campanæ signum ad vespertina solemnia convocatis, per singula insule oppida ex conducto a Siculis trucidati sunt, Petro cum sua classe in anchoris rei extum laud valde procul expectante: atque ita nefaria patrata est cædes in Christianos, quam in Mithridate adversus Romanos per Asiam dispersos inhorruit & damnavit ipsa barbaries.

16. Initia vero Franciæ in Apulia, Calabria & Sicilia dominationis altius hic repetenda. Fridericus secundus implacabilis Romanæ Ecclesiæ hostis, a multis Pontificibus, quos dire ac perenniter fuerat infectatus, & a multis etiam Conciliis execratus & damnatus, atque ab ipsis Imperii proceribus & Comitibus juste exautoratus, Regni Siculi jure exciderat, quamvis illud adhuc injuste possideret, vita enim excessit in Apulia anno 1250. quem scribunt S. Antoninus & Flavius Blondus a Manfredi filio ex concubina suscepto, compresso in stratis ore fuisse præfocatum: duos superstites reliquit filios legitimos, Henricum & Conradum; istum Manfredus venenâ perimit. Moriens Conradus superstitem ejusque nominis filium post se reliquit, quem Itali Conradinum appellarunt: hujus mortem falso vulgavit Manfredus, qui tum in Apulia versabatur, ut sibi regni possessionem quasi proximorum consanguineo assereret. Deinde firmata sibi possessione finxit se tutorio nomine Regnum Conradini, donec annis adoleveret, administrare. At Urbanus IV. Pontifex, ne invisa & execrata proles Neapolitana Regna ulterius possideret, Carolum Andegavorum Comitem, sancti Ludovici germanum, utriusque Siciliæ Regem constituit. Quod idem jus Clemens IV. qui Urbano successit, novo decreto firmavit, cum pacto annuæ pensionis aureorum duodequadraginta millium. Carolus Manfredum sibi cum valido exercitu occurrentem anno 1266. acie vicit & occidit. Idemque biennio post Conradinum cum exercitu Germanico ad Fucinum lacum prælio superavit, & in potestatem redactum una cum Friderico cognato Austriz Marchione, Neapoli cepite multavit anno 1268. atque in Conradino extincta protus fuit Suevica Fridericorum propago. Postquam autem quibus dixi auspiciis, Petrus Arago Siciliæ Regnum invasit, Carolus Andegavus illud frustra repetere armis aggressus cladem insuper gravissimam accepit, Carolo Claudio ejus filio navali pugna superato, & Barcinonem captivo abducto. Cui tamen præter spem Constantiæ Regina pepercit, occasionem hibens necem Petrus suo Conradino illatam ulciscendi. Petrus Aragoniæ Rex filios ex testamento hæredes reliquit Fridericum Aragoniæ & Jacobum Siciliæ, hic vero, Constantiæ Matris rogatu, Carolum e carcere in libertatem dimisit, hac conditione, ut Jacopo a summo Pontifice & anathematis remissionem, & novum Regni Jus impetraret; id tamen ratum esse vetuit Nicolaus Papa IV. quate bellum inter ambos rerudescit. Inter hæc Bonifacius VIII. qui S. Cælestino Papæ V. se abdicanti successerat, pacis arbiter ac sequester interveniens, Jacobum jussit Sicilia secedere: at Siculi ultionem cædis a se patratæ formidantes Friderico Jacobi fratre ad Regnum evecto Pontificis decretum eluserunt. Hic idem Bonifacius sanctum Ludovicum Franciæ Regem sanctæ adnumeravit. Sub his, Dei pacisque omnis inimicus arianorum sator, grande ac sordidum flididum, atque, ut ita dicam, discordiæ pontum injecit inter Pon-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

præcipuum sequuntur auctorem in suis scribendis historiis Vincentius Bellovacensis, & sanctus Antoninus. Nicetas Choniates variam & lectu jucundam Græcæ scripsit historiam ab exitu Alexii Comneni ad obitum usque Balduini primi ex Latinis Imperatoribus Constantinopolitanis, qui pertingit ad annum 1205. edidit præterea quinque de fide Orthodoxa libros. Conradus Urspergensis Abbas Chronicum edidit, quod a primo Assyriorum Rege Belo ad annum usque producit Friderici Imperatoris, ejus nominis secundi, nonum, qui est Christi 1229. Honorius Augustodunensis Presbyter claruit anno Domini 1220. scripsit Summam historiarum seu Chronicon Magnum, & Commentarios in libros Salomonis; & librum, Gemmam animæ, inscriptum. Sanctus Antonius natu quidem Ulyssiponenis, cognomine autem Paduanus, quia Patavii ultimos vitæ suæ complevit annos, sancti Francisci alumnus, quo jubente primus inter fratres Theologiam docuit: multas reliquit conciones tum de tempore, tum de Sanctis, in quorum numerum ipse a Gregorio Papa nono ascitus est. Raimundus de Penafort Barcinonensis, Ordinis Prædicatorum, jussu Gregorii Papæ noni collegit in unum volumen Decretalium, quinque libris distinctum, decretales Pontificum Epistolas, ut ipsemet Gregorius in ejus operis præfatione fidem facit. Edidit etiam præclaram pro Confessorum instructione Summam. Idemque vitæ meritis & miraculorum gloria illustris in Sanctorum numerum est adscriptus a Clemente Papa VIII. Guilielmus Antiodorensis Episcopus summam Theologicam eluebravit. Guilielmus Parisiensis Episcopus admodum pius & doctus Ecclesiam multis tractatibus illustravit. Jacobus Viterbiacus natione Gallus, S. R. E. Cardinalis & Episcopus Tusculanus, a Gregorio nono creatus, multis laboribus & Legationibus in Oriente & Occidente perfunctus, multarum concionum volumen edidit, & aliquot historias. Librum quoque contra Saracenos, duosque vitæ Mariæ Ægniensis libros, qui extant apud Surium die Junii 23. & Epistolas ad diversos. Edmundus Archiepiscopus Cantuariensis librum scripsit titulo Speculi Ecclesiæ: obiit anno 1240. fuitque paullo post ab Innocentio IV. in Sanctorum numerum relatus. Innocentius IV. Pontifex, patria Genuensis, ex nobili Flischorum Comitum Lavanæ familia, eruditum scripsit super Decretales apparatus. Et quia erat juris consultissimus, multum a Bartolo summo juris interprete commendatus, dictusque Pater juris fuit. Alexander Alensis, Anglus, Ordinis sancti Francisci Theologus doctissimus, sanctorum Bonaventuræ & Thomæ Aquinatis præceptor, scripsit jussu Innocentii Papæ quarti Summam Theologicam egregiam & copiosissimam, aliaque nonnulla. Hugo de Sancto Caro, patria Burgundus, Ordinis Prædicatorum, Cardinalis tituli S. Sabinae, ab Innocentio quarto creatus, scripsit Commentaria in universa sacra Biblia, & Concordantias Bibliorum, Humbertus quintus Generalis Ordinis Prædicatorum, patria Viennensis, natione Gallus, multa pia scriptis prodidit. Vincentius Bellovacensis, ex Ordine Prædicatorum, scripsit Doctrinale Speculum, tractans de omnibus scientiis a Grammatica usque ad Theologiam: Historiale Speculum, tradens historias ab initio mundi ad sua usque tempora: Naturale Speculum, tractans de rebus omnibus naturalibus, herbis, avibus, piscibus, quadrupedibus, &c. & Morale Speculum, ubi agit de legibus, de gratia, de virtutibus & vitiis copiosissime. In hujus Speculi Moralis lib. 1. & 3. magna pars primæ secundæ, & secundæ secundæ Summæ Theologicæ S. Thomæ iisdem verbis reperiuntur. Nec potuit Vincentius hæc mutuati ex Divo Thoma, cum ipse obierit anno Dom. 1256. ut testatur S. Antoninus; & sanctus Thomas obierit anno Dom. 1274. & in extrema sui ætate Summam Theologicam scripserit, nec morte præventus absolvere potuerit. Sed neque ullatenus credibile est, sanctum Thomam Summæ suæ partem nobilissimam ex alio scriptore hausisse: sed credibilis est, quartum hoc speculum ab aliquo collectore fuisse post editam Divi Thomæ Summam adjunctum quasi supplementum ad tria anteriora Vincentii specula. Et certe legenti constat, speculum quartum istud tribus distinctum libris, Opus esse longe sublimioris & gravioris ingenii, quam tria quæ præcedunt specula. Albertus, cui ob multiplicem rerum scientiam Magni nomen inditum est, natione Suevus, professione Religiosus Ordinis Prædicatorum, dignitate Episcopus Ratisbonensis, plurima scripsit Theologica, Philosophica, Mathematica, & Mechanica. Huic ascripti sunt per imposturam aliqui tanto viro indigni tractatus inanes & supersticiosi, quales sunt de mirabilibus, & de secretis mulierum. Alanus, Insulis in Belgio oriundus, liberalium omnium Artium peritus, ideoque cognomen sortitus Doctoris universalis, Lutetiæ Parisiorum Ecclesiasticæ scholæ multis annis magna fama & auditorum concursu præfuit, ut de ipso perhibent Henricus Gan-

davensis, & Joann. Trithemius, in suis Scriptorum Ecclesiasticorum Catalogis. Sed spreto mundanæ gloriæ illecebris Cisterciense monasterium ignotus petiit, in quo monasticam sub laici ac conversi habitu professus est vitam. Et quamvis perspectum postremo fuerit, qualis & quantus vixisset in seculo, constantibus precibus & lacrymis obtinuit, ut sineretur in humili, quem elegerat, statu delitescere. Ejus vultus in Basilica Cisterciensi tumulus & epitaphium, commemorans famam ac stupendam cunctarum scientiarum peritiam cum sui despicientia conjunctam, fidemque faciens obuisse illum anno 1294. Aliquot ejus libri supersunt tum versibus tum soluta oratione, qui præclaram ingenii ejus ubertatem & acumen referunt. Thomas Cantipratenus, ex Brabantia provincia, Religiosus Ordinis Prædicatorum, Alberti Magni auditor, & Sancti Thomæ condiscipulus, scripsit duos utilissimos de Apibus libros, in quibus sub apum figura officia Prælatorum & subditorum egregie tractat, multaque sui temporis exempla & miracula commemorat, vitam etiam Sanctorum aliquot sui temporis stylo extravivit, Ludgardis, & Christianæ admirabilis, unumque addidit librum ad vitam sanctæ Mariæ de Ægnies, que extant apud Surium. Sanctus Thomas Aquinas, Ordinis Prædicatorum Religiosus, præstantissimi ingenii Scriptor, atque primarium Theologiæ Scholasticæ & Philosophiæ sidus, cujus celebratissima toto Orbe scripta eruditionis profunditate, veritatis indagandæ acumine, expressionis facilitate & perspicuitate, atque ingenii soliditate admiranda, omne præconium excedunt. Eodem tempore effulgit alterum Theologiæ sidus Bonaventura, cujus diversi tractatus & libri non solum magnam & sublimem expriment eruditionem, sed etiam Divino flagrant amore, piæque affectus non modo redolent ac respirant, verum etiam lectorum animis mirifice inspirant. Duo isti sanctæ Ecclesiæ Doctores præter morum sanctitatem, & eruditionis conformitatem, arctissimo etiam amicitie vinculo conjuncti vixerunt. Simul enim doctrinæ Theologiæ lauream in alma Parisiensi Universitate uno eodemque die adepti sunt. Simul labores suos in Religionis defensionem adversus impugnatores contulerunt, ambo a Summo Pontifice ad Lugdunense Concilium acciti sunt, ambo eodem anno mortalem vitam æterna commutarunt. Bonaventura in ipso Lugdunensi Concilio anni 1274. mense Julio: Thomas vero in ipsa ad Concilium profectio, mense Martio, Gregorio X. Summo Pontifice. Petrus Tarentasiensis, Ordinis Prædicatorum, fuit una cum S. Bonaventura ab Gregorio X. creatus Cardinalis. Vir, in quo doctrina & pietas de palma contendebant. Non desuere tamen, qui plusquam centum ejus propositiones arguerent quasi hæreticas aut erroneas, sed jussu Joannis Vercellensis Magistri Prædicatorum Generalis, sanctus Thomas illas propugnavit ac defendit. Post Albertum Magnum, S. Thomam, sanctumque Bonaventuram, a quibus pridem edita fuerant in quatuor sententiarum libros Commentaria, commentati sunt pariter in eisdem hoc sæculo Udalricus de Argentina Ordinis Prædicatorum, & Alberti Magni auditor, & Rupertus seu Robertus de Russia, Ordinis Minorum. Guilielmus Durandus, dictus Speculator, ex Provincia Provincie oriundus, ex oppidulo Podiomouffono, ut ipsius declarat Epitaphium, Episcopus Mimantensis & Juris consultus insignis, speculum Juris composuit, in quod illustres Jurisconsulti Baldus & Joannes Andreæ suas edidere notas. Scripsit insuper rationale Divinorum Officiorum libris octo: Romæ obiit, ejusque vultus tumulus cum epitaphio in Choro sacre ædis ad Minervam, ad latus primarii Altaris. Guido Basilus, Archidiaconi appellatione notior, cum esset Bononiensis Archidiaconus, Commentarium scripsit in Decretum Gratiani, quod Rosarium inscripsit, & in Epistolas decretales. Egidius Romanus ex nobili Colummensium familia, Ordinis sancti Augustini Prior Generalis, deinde Archiepiscopus Bituricensis in Gallia, S. Thomæ auditor, ejusque doctrinæ defensor acerrimus, plurima scripsit tum Philosophica tum Theologica. Richardus de Mediavilla, natione Anglus, Ordinis Minorum scripsit in libros quatuor Sententiarum dilucida Commentaria, in quibus doctrinam sancti Thomæ imitatur, & in quatuor Evangelia, & regulam Fratrum Minorum. Henricus Gandavensis, natione Belga, Archidiaconus Tornacensis, quem Servitæ regulares suæ Religionis vendicant, vir doctissimus, scripsit egregium Quodlibetorum Opus, item Summam questionum ordinariam, Commentarios etiam in libros Physicorum & Metaphysicorum Aristotelis, aliaque nonnulla. Joannes Parisiensis, Ordinis Prædicatorum, Commentaria procutit in quatuor libros Sententiarum, & Quolibeta varia, & librum de potestate Regia & Papali; cum incidisset in tempora turbulenta ob discordiam inter Bonifacium Papam octavum & Philippum Pulchrum Gallorum Regem. Dinus Mugellanus

Enus Jurisconsultus scripsit et adit in titulum de regulis Juris in sexto, claruit tempore Bonifacii Papae VIII. anno 1399.

CONCILIUM LATERANENSE IV.

Generale sub Innocentio Papa III. anno Domini 1215.

1. **D**Ua simul extortae fuerant atrocissimae in Oriente pestes sub Heraclii Imperio. Haereticis Monothelitarum, & Mahometica perfidia. Mahometes, qui ex servili statu & eunulorum custodia, sua tandem superstitionis intuitu Arabum a se seductorum Princeps evaserat, suam protinus ferro & flammis exitialem Sectam studuit propagare. Igitur cum Saracenis Jois, non a Sara Abrahami uxore, ut quidam commenti sunt, sed a Sacra Metropoli Arabiae civitate denominatis horrendam stragem & vastitatem per vicinas regiones Aegyptum, & Palaestinam, & universam Syriam circumtulit, adeo ut sub ipsius Heraclii Imperio haec provincias Saraceni, Mahumete duce, longe lateque occupaverint: qui iidem mox in Persidem etuperunt, quam etiam Hormisda Persarum Rege profigato subjugarunt anno Christi sexcentesimo quadragesimo. Insequenti potro anno Heraclius vivere desit.

2. Igitur pluribus saeculis Saraceni nemine obstantes sacra loca Judae, vulgo dictae Palaestinae, occupaverunt, ad annum usque 1099. quo Gudofridus Bullionius sacri belli Princeps Jerosolymam expugnavit, idem sotorum suffragis primus e Christianis Jerosolymorum proclamatus Rex fuit.

3. Ad hanc vero sustitandam expeditionem Urbanus II. Pontifex oratione commotus Petri Eremitae Galli, qui urgenda illius causa ex Judaea a se lustrata in occidentas regiones regressus erat, Concilium generale ad Clatummontem Arvernorum urbem convocaverat anno supra millesimum nonagesimo quinto. Quo veluti classico exciti Latini sumptus armis in Asiam transmiserunt trajecto Bosphoro: & Alexium Comnenum Constantinopolis Imperatorem sibi obstantem horribili edita Graecorum strage repulerunt, Niczamque primum in Bythina, deinde Antiochiam in Syria, potentissimas civitates expugnarunt, ipsamque demum Jerosolymam obsidione ceperunt.

4. Anno postmodum 1147. sub Eugenio Papa III. exhortante S. Bernardo Clarevallense Abbate, sacra alteram in Orientem militiam adorti sunt. Conradus II. Germanorum Imperator & Ludovicus VII. dictus junior, Francorum Rex, postquam Saraceni Edessam Orientis urbem armis invaserunt, sacrae militiae se devoverunt: sed florentissimi Latinorum exercitus in Orientem progressi maxima ex parte desperierunt, Manuelis Comneni Graecorum Imperatoris execranda perfidia.

5. Contigit demum ipsam Jerosolymam a Saladino Babylonis Aegypti Sultano simul & Calipha, hoc est, Mahometanae sectae Pontifice occupari anno supra 1187. qua occasione Fridericus Anobardus Germaniae Imperator, ut Ecclesiae a se illata damna compensaret, cum validissima Latinorum manu sacro se bello accinxit. Hic multis tum in Thracia, tum in Asia, adversus obstantem sibi Constantinopolis Imperatorem Isaacum Angelum, & Saracenorum in Asia Regulos fortissime gessit, occupataque (ut memorat Pius Papa II. in descript. Asiae cap. 44.) minori Armenia perspicuum amonnumque amnem corpori, abluendi gratia ingressus, gurgite absorptus dispersit, & inanes vanosque hominum conatus ostendit, quando res ab eo maxime sperabantur.

6. Nec tantum Fridericus, verum etiam Philippus Franciae & Richardus Angliae Reges laudabilem contra Saladinum expeditionem susceperunt, sed (ita disponente Deo, cujus judicia abyssi multa) parum fructuosam. Richardus quidem Anglus Cypri littoribus appulsus, Isaacio Comneno Graeco, qui hanc insulam nomine Imperatoris Graecorum susceperat gubernandam, rupta fide ab Imperio divulserat, sibi per tyrannidem subjecerat, bello eripuit: Guidonique Lusitanio Gallicae originis cum Regis titulo permisit, postquam iste omni jure Jerosolymitani regni signi sibi ab Infidelibus erepti cessit: idque in ipsum Richardum transtulit.

7. Hic obiter observa, Jerosolymitanum regnum, cujus auspicia Pontifex Urbanus II. in sacris Claromontis Comitibus dederat, primusque armis occupaverit Gudofridus Bullionis, post annos demum octoginta & octo miserabili vicissitudine in Mahumeticam rediisse potestatem;

Urbanus III. Pontifex, cum ultimus Christianorum Regum illius gentis Guido Lusitanus a Saladino victor illo excidit regno.

8. Posteaquam Innocentius III. Pontifex, qui ante Lotharius appellabatur, universae Ecclesiae gubernaculis admotus est, animum ad Terrae sanctae recuperationem adjecit. Eique acres stimulos admoveit memorabilis illa victoria, qua Latini sacro bello sedetati Constantinopolim subegerunt, creaveruntque Graeciae Imperatorem Balduinum, Flandriae Comitem, sub ipsius Innocentii Pontificatu: atque ita facilius apertus est aditus ad transmittendum in Asiam, qua parte Graeci olim magnam praesentem copiis nostris per eorum ditionem trajicientibus intulerant. Eo igitur facto successu amplius accensus Innocentius generale istud Concilium ad propagandam in ulteriora Orientis Christi fidem indixit.

9. Itaque ut scribit etatis illius historicus Abbas Uspergensis, celebrata est anno 1215. sancta universalis Synodus Romae in Ecclesia Constantiniana, dicta Salvatoris, mense Novembris, presidente Innocentio Papa III. Pontificatus ann. 18. in qua fuerunt Episcopi quadringenti & duodecim, & in his Patriarchae Constantinopolitani & Jerosolymitani. At vero Alexandrinus & Antiochenus cum per se interesse non possent, hic quidem quia gravi aegritudine decumberebat, ille quia in Caliphae regno suam habebat sedem, suos ad Concilium Apocripharios miserunt. Interfuerunt pariter Imperatorum Orientis & Occidentis Legati, multorumque Regum ac Principum.

10. Insignis in hac Synodo effulget sapientia piaque sollicitudo Innocentii exacte providentis circa res tum ordinis & disciplinae, omniaque ad amissim Capitulis septuaginta breviter complectentis. Quibus deum subicitur decretum pro sacra in Palaestinam profectione, de pace inter Christianos componenda, aut saltem de firmendis in quadriennium induclis, deque subsidis ad hoc bellum comparandis.

11. Can. I. Fidei proceditur symbolum de unitate atque aeternitate divinae substantiae, de Personarum distinctione, de mundi creatione, de Incarnatione, & mundi redemptione per Christum, de transubstantiatione in sacratissima Eucharistia, de sacramentis Baptismi & Penitentiae ad peccatorum remissionem. Circa hunc symboli hujus articulum: *Deus sua omnipotentis virtute simul ab initio temporis utramque condidit creaturam spirituales & corporales, consule superius annotata ad Nicenae posterioris Synodi actionem §. num Angeli sunt spiritus puri, ab omni corporum concretione remoti.*

12. Can. II. Errorem damnat Abbatis Joachimi, qui edito adversus Petrum Lombardum Magistrum sententiarum libro, eundem dicit insanum & haeticum: eo quod in suis sententiarum libris scribat, quod summa quaedam res est Pater & Filius & Spiritus Sanctus, quae non est generans, nec genita, nec procedens; quae ex propositione Joachimus Petro Lombardo affingit assertionem non Trinitatis, sed Quaternitatis, nimirum trium singularum Personarum, & insuper communis essentiae, ut quartae rei. Ipse vero Joachim astruebat in Trinitate unitatem non illam quidem propriam essentialem, sed collectivam & similitudinariam, sicut multi homines dicuntur unus populus; idque probabat loco prae intellecto Joann. 17. *Volo Pater, ut ipse in nobis unus fiat, sicut & nos unus sumus.* Concilium vero rei veritatem his verbis definit: *Nos autem credimus & confitemur cum Petro, quod una quaedam summa res est, & incomprehensibilis simul & ineffabilis, quae veraciter est Pater, Filius, & Spiritus sanctus, tres simul Persona, & singillatim qualibet eorundem. Et ideo Trinitas solam est in Deo, non quaternitas: quia qualibet illarum Personarum est illa res, videlicet natura, substantia, essentia divina, quae sola est universorum principium, praeter quod aliud inveniri non potest. Et illa res non est generans, neque genita, neque procedens; Sed est Pater, qui generat, Filius, qui generatur, & Spiritus, qui procedit: ut distinctiones sint in Personis, & unitas in natura. Licet igitur unus sit Pater, alius Filius, alius Spiritus sanctus, non tamen aliud, sed id, quod est Pater, est Filius & Spiritus sanctus idem omnino, ut secundum Catholicam & orthodoxam fidem consubstantialiter esse credantur. Pater enim ab aeterno Filium generando suam substantiam ei dedit, juxta quod ipse testatur: Pater quod mihi dedit, majus omnibus est. Ac dici non potest, quod partem suae substantiae ei dederit, & partem retinuerit ipse sibi, cum substantia Patris indivisibilis sit, atque simplex omnino. Nec dici potest, quod Pater transtulerit substantiam in Filium generando, quasi sic dederit Filio, ut non retinuerit ipsam sibi. Alioquin desisset esse substantia. Pater ergo, quod sine ulla diminutione & illius incedo Patris substantiam accepit, & ita Pater & Fi.*

✠ *Filius eandem substantiam habent, & sic eadem res est Pater, & Filius, & Spiritus sanctus ab utroque procedens. Quum ergo Veritas pro fidelibus suis oras: Volo, (inquiens) ne ipsi unum sint in vobis, sicut nos unum sumus: hoc nomen, unum, pro fidelibus quidem accipitur, ut intelligatur unio caritatis in gratia: pro Personis vero Divinis, ut accendatur identitas, atque in natura unitas. Quemadmodum Veritas alibi dicit: Estote perfecti, sicut Pater vester celestis perfectus est: ac si dicas manifestius: estote perfecti perfectione gratia, sicut Pater vester celestis perfectus est perfectione natura. Utraque videlicet suo modo: quia inter Creatorem & creaturam non potest tanta similitudo notari, quin major sit inter eos dissimilitudo notanda. Hæc verbatim habentur inserta c. 1. & 2. de Sum. Trinit.*

Can. III. *Damnati vero heretici secularibus Potestatibus presentibus, aut eorum Ballivis relinquuntur animadversione debita puniendi: Clericis prius a suis Ordinibus degradatis; ita quod bona huiusmodi damnatorum si laici fuerint, confiscentur: si vero Clerici, applicentur Ecclesiis, a quibus speridia perciperent. (Et aliquanto post:) Si vero Dominus temporalis requisitus & monitus ab Ecclesia terram suam purgare neglexerit ab hac heretica scissato, per Metropolitanum & ceteros Provinciales Episcopos excommunicationis vinculo innodetur. Et si satisfacere neglexerit intra annum, significatur hoc summo Pontifici, ut ex tunc ipse vassallos ab eius fidelitate denunciaret absolutos: & terram exponat Catholicis occupandam, qui eam exterminatis hereticis, sine ulla contradictione possideant, & in fidei puritate conservent: salvo jure Domini principalis, dummodo super hoc ipse nihil praestet obstaculum, nec aliquod impedimentum apponat: eadem nihilominus lege servata circa eos, qui non habent dominos principales. (Et aliquanto post:) Quis vero nonnulli sub specie pietatis virtutem suam, juxta quod ait Apostolus, abnegantes, auctoritatem sibi vendicant predicandi, cum idem Apostolus dicat: Quomodo predicabunt, nisi missantur? Omnes qui prohibiti, vel non missi prater auctoritatem ab Apostolica Sede, vel Catholico Episcopo loci susceptam, publice vel privatim predicationis officium usurpare presumpserint, excommunicationis vinculo innodentur; & nisi quantocius resipuerint, alia competentis pena placentur. Hæc omnia referuntur c. excommunicationis, de hereticis.*

Can. V. *Antique Patriarchatum sedium privilegia renovantes, sacra universali Synodo approbante sancimus, ut post Romanam Ecclesiam, qua disponente Domino super omnes alias ordinaria potestatis obtinet Principatum, utpote mater universorum Christi fidelium & magistra, Constantinopolitana primum, Alexandrina secundum, Antiochena tertium, Jerusalemiana quartum locum obtineant, servata cuilibet propria dignitate. Ita quod postquam eorum Antistites a Romano Pontifice acceperint Pallium, quod est plenitudinis officii Pontificalis insigne, prestito sibi fidelitatis & obedientie juramento licenter & ipsi suis suffraganeis Pallium largiantur, recipientes pro se professionem Canoniam, & pro Romana Ecclesia sponsonem obedientie ab eisdem, Dominica vero crucis vexillum ante se faciant ubique deferri, nisi in urbe Romana, & ubicumque Summus Pontifex extiterit presens, vel ejus Legatus utens insigniis Apostolica dignitatis. In omnibus autem Provinciis eorum jurisdictioni subjectis, ad eas cum necesse fuerit, provocetur, salvo appellationibus ad Sedem Apostolicam interpositis; quibus est ab omnibus deferendum. Refertur c. antiqua de privileg.*

13. *Summis Pontificibus semper displicuit Græcorum ambitio, qui nulla ratione Nicæne sanctionis habita, Patriarchalem pro Constantinopolitano Episcopo dignitatem, posthabitis eisdem veteribus Patriarchis, ad emulationem etiam primæ, quæ Romana est, Sedis affectarent, pretextum fumens ab Imperiali residentia, ut sic Imperatori adblandientes illum haberent suæ causæ patronum. Et talem certe nacti sunt Marcianum Augustum, qui hac de re sic ad Leonem Pontificem scripsit: Quoniam vero & hoc statutum est, ut ea, qua centum quinquaginta sanctissima Episcopi sub Theodosio majore de honore venerabilis Ecclesiæ Constantinopolitana statuerunt, & qua nunc a sancta Synodo de eadem re statuta sunt, firma serventur. Scilicet ut post Sedem Apostolicam Constantinopolitana urbis Antistes secundum obtineat locum, quoniam & eadem splendidissima Civitas junior Romana nuncupabatur, digne sanctitas sua etiam huic parti propriam adhibere consensum, quamvis Reverendissimi Episcopi, qui sua Religionis vicem agentes, ad sanctam Synodum convenerant, contradixerint. Vehementer enim prohibebant de hac venerabili Ecclesia a Synodo aliqua ordinari. Quæ vero Anatolius Constantinopolis Episcopus, ut se in Patriarcham, eumque (si superius placet) supra ceteros Orientalium Ecclesiarum Patriarchas erige-*

ret, de secunda œcumenica Synodo in suæ ambitionis presidium ac defensionem proferebat, nullatenus ei patrocinabantur, quatenus id præcedens decretum nullam habuerat a Damaso, qui tunc universali Ecclesiæ præerat, approbationem, neque ullatenus fuerat ei significatum live ab ipsa, quod necessarium fuisset, Synodo, sive ab Apostolicæ Sedis, qui nulli missi fuerant, Legatis, sed furtim a Græcis solis res lancita fuisset. Potuit itaque Damasus justam facti hujus prætereignam, cur ambitioso decreto non obstitisset: & licet privatis reiterationibus rem adeo conspicuam totoque Oriente pervulgatam accepisset; justam nihilominus dissimulandi causam habuit, ne sua contradictio Græcos Latinorum, ut in illius historia Concilii refert Theodoritus, apertos æmulatores eo usque irritaret, ut in scissina, a quo non multum aberant, profilirent. Itaque Leo Papa Anatolii superbiam increpans hæc ad eum scribit: Persuasione tua in nullo penitus suffragatur, quorundam Episcoporum ante sexaginta, ut jactas, annos facta conscriptio; nunquamque a prædecessoribus tuis ad Apostolica Sedis transmissa notitiam, cui ab initio sui caduce, dudumque collapse, sera nunc & inutilia subijcere fulcimenta voluisti, elictendo a fratribus speciem consensionis, quam tibi in suam injuriam verecundia fatigata præberet. Eandem Antistitem, Regis urbis affectatam ubique assertam præminentiam, post Leonem reprobatum Nicolaus Papa I. in responsis ad Bulgaros; Capite enim 9. non alias admittit primarias Sedes, quam constitutas a Petro Apostolo, sive per seipsum, sive per discipulum suum Marcum; Romanam, Alexandrinam, & Antiochenam. Deinde c. 93. Porro (ait) quis Patriarcharum secundus sit a Romano consultis; sed juxta quod Romana Sancta tenet Ecclesia, & Nicæni Canones inveniunt, & sancti Præsules Romanorum defendunt, Alexandrinus Patriarcharum a Romano Papa secundus est.

Ad ultimum Innocentius, huic Latetano Concilio præsidens, primus Romanorum Pontificum dignitatem secundæ a Romana Sedis Constantinopolis Præsali indulgit. Multis rationibus adductus, scilicet ut isto beneficio Græcos hætenus nutantes in Ecclesiæ Romanæ unionem demereretur, amoto præsertim defectibus a prima Sede periculo, quando ad Latinos recentis translatum erat Constantinopolis Imperium. Tum quia jam inde a multis sæculis reliqui Orientis Patriarchæ Constantinopolitano sponte cesserant, nec solum in Synodo œcumenica Chalcedone habita post Apostolicos Legatos Anatolius Constantinopolis Episcopus reliquos omnes præcefferat, sed in omnibus etiam subsequenter œcumenicis habitis in Oriente Synodis successores Anatolii jure isto præcipue ac præpotenter absque controversia supra reliquos Orientis Patriarchas potiti fuerant.

15. *Quod attinet ad Jerusalemitanam Ecclesiam, origine quidem omnium Ecclesiarum matrem, non tamen dignitate, & quam Nicæna prima Synodus Cæsariensi Metropolitanæ subditam declaraverat, cepit illa pleno jure Patriarchæ jam inde a Concilio Chalcedonensi potiri, quod actione 8. Jerusalemitanæ Ecclesiæ universam Palestinam in tres Provincias distributam subdidit. Intercessit quidem Leo Papa Magnus, ne decretum istud executioni mandaretur, utpote Nicæno Canonis adversus, epistola 92. alias 62. ad Maximum Antiochenum. Veruntamen idem Juvenalis Jerusalemitanæ Episcopus, qui in Chalcedonensibus Comitibus confederat, paullo post universæ Palestinæ Synodum indixit, cui ipse præfedit auctoritate Patriarchæ, primusque subscripsit. Secundo vero loco Irenæus Cæsareæ Palestinæ Metropolitanus, cum tamen in anterioribus Provincialibus Palestinæ Synodis præsidere primusque subscribere consuevisset Cæsariensis. Id liquet ex Diospolitana Synodo, cui secundus a Cæsariensi Præsule subscripsit Joannes Jerusalemitanus. Et in altera Synodo antiquiore Cæsareæ habita adversus Quarta decumanos præfedit Theophilus Cæsareensis, eique Narcissus Jerusalemitanus assedit, ut testatur reliquit Eusebius lib. 5. historię Ecclesiasticæ capite 15. Synodus denique quinta œcumenica eadem jura Patriarchalia Jerusalemitanorum Ecclesiæ confirmavit.*

Can. VI. *Sicut olim a Sanctis Patribus noscitur institutum, Metropolitanis singulis annis cum suis suffraganeis, Provincialia non omittant Concilia celebrare. In quibus de corrigendis excessibus & moribus reformandis, præsertim in Clero diligentem habeant cum Dei timore tractatum: Canonicas regulas, & maxime qua statuta sunt in hoc generali Concilio, relegentes, ut eas faciant observari, debitam penam transgressoribus infligendo. Ut autem id valeat efficacius adimpleri, per singulas Dioceses stantur idoneas personas, providas videlicet & honestas, qua per totum annum simpliciter & de plano absque ulla jurisdictione sollicite investigent, qua correctione vel reformatione sint digna, & ea fideliter perferant ad Metropolitanam & suffraganeos, & alios in Concilio subsequen-*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Canonici, sed tandem reditus ipsius percipiat, quamdiu persisteret in docendo. Quod si forte in duobus Magistris Metropolitana Ecclesia gravatur, Theologo juxta modum prædictum ipsa provideat, Grammatico vero in alia Ecclesia sua Civitatis sive Diœcesi, quod sufficere valeat, faciat provideri.

Refertur in c. quia nonnullis, de magistris. In Concilio Lateranensi III. sub Alexandro Papa III. can. 8. provisum jam fuerat de Magistro in unaquaque Cathedrali Ecclesia constituendo. Illud vero Lateranense quantum adjungit, & de Theologo pariter constituendo. Deinde Concilium Tridentinum hæc utraque instaurat, sess. 5. cap. 1. de reform. Illis Synodicis sanctionibus conformia sunt Gallicana edicta tum in Concordato Bononiensi, tum in Comitibus Aurelianensibus sub Carolo IX. tum in Blesensibus sub Henrico III. artic. 33. Porro Canon iste undecimus Lateranensis, necnon cap. 1. sess. 5. Tridentinæ Synodi, & art. 8. & 9. Comitiorum Aurelianensium decernunt, Magistrum, & Doctorem Theologum eligendos esse ab Episcopo cum consilio Capituli. Et quamdiu sic actum fuit, res bene cessit, quia non eligebantur ad præbendam Theologalem nisi Clerici perspectæ virtutis; sed ut omnia sancte constituta temporis progressu in deteriora ruunt, usus demum invaluit, ut per resignationes in favorem, sic etiam judicantibus supremis regni Curis, tam præbendæ Theologicae, quam curata beneficia, remota omni electione, acquirantur & conferantur. Officium Theologi ad docendum præbendati assignatur istud, Comitiorum Aurelianensium art. 8. Ut singulis diebus Dominicis, & solemnibus Festis in Ecclesia concionetur. Aliis vero diebus ter in hebdomada sacram Scripturam publice exponat, quibus interesse Canonici compellantur per distributionum subtractionem. Quia vero functiones istæ studium exigunt, animique præparationem, eidemque Theologo munus incumbit de occurrentibus ambiguitatibus & Theologicis atque Canonicis quæstionibus, perite respondendi, tempus illi ad studium profusum est necessarium; ideoque licet a Choro absit, sic tamen reputatur præsens, ut omnes acquirat sibi distributiones. Id statuitur in Concordato Bononiensi a Leone decimo Papa & Francisco primo Rege, titul. de Collationibus, §. 1. his disertis verbis: *Et ut liberius studio vacare possit, etiam si absens fuerit a Divinis, habeatur pro presente, ut nihil perdat. Rebuffus in eum locum; Et sic (inquit) nec distributiones, anniversaria, nec aliud adventitium amittere debet, per hoc verbum, nihil. (Et aliquanto post.) Et hoc suadetur per istum textum, qui fingit eum presentem in divinis, qui si esset vere presens in divinis, distributiones haberet; c. unico, de Cler. non resid. in 6. sic & quando sitte, ut tantum operetur fictio in casu ficto, quantum veritas in casu vero; l. filio quem pater, ff. de liberis & posthum. & l. si filius fam. ff. si cert. per c. cum dilectus, & c. ad audientiam, de Cler. non resid. cum denario fraudari non debeant in vinea Domini operantes, cap. fin. de Magistris. Iisdem quibus Concordatum verbis in gratiam Doctoris Theologi specialiter ad hoc præbendati, culum fuerat decretum Basileense, & Pragmatica Sanctio, tit. de Collationibus, §. sequitur: supervacaneum esset plures hac de re (quæ sane multæ sunt) auctoritates, præsertim Curiarum & Doctorum Gallicæ, huc congerere. Simili de causa Concilium Tridentinum decernit sessione 24. cap. 8. de reform. Penitentiarum ab Episcopo institutum, dum Confessiones in Ecclesia audit, interim præsentem in Choro censendum. Gonzalez in Cancellariæ regulam 8. n. 180. docet provisum Præbenda Theologica, censendum esse pro presenti in Choro quoad distributiones lucrandas, tametsi studiorum causa absit.*

17. Can. XII. Providet Monasteriorum reformationi duplici via, per Provincialia Capitula singulis trienniis instauranda, & per frequentes visitationes. Depique hæc decernit *Illud etiam prohibemus, ne quis in diversis Monasteriis locum Monachi habere presumat, nec unus Abbas pluribus Monasteriis præsidere presumat.* Similiter Concil. Agathense statuit can. 57. *Unum Abbatem duobus Monasteriis præsidere interdicens.* Sacri pariter Canonnes prohibent unum Clericum duabus Ecclesiis: scilicet Chalcedonensis can. 10. & septimæ, hoc est Nicenæ Synodi secundæ can. 15. hoc uno excepto, si una ex duabus sit ad breve tempus commendata: c. qui plures, & c. relatio, 21. q. 1.

18. Can. 13. Prohibet, ne novæ instituantur Conventuum religiones: cui tamen paullo post derogatum est institutione Ordinum Mendicantium sanctorum Dominici, & Francisci, multorumque subsequentium Ordinum.

Can. XIV. *Ut Clericorum mores & actus in melius reformentur; continenter & caste vivere studeant universi,*

præsertim in sacris Ordinibus constituti ab omni libidine vitio præcavenies; maxime illo, propter quod ira Dei venit de celo in filios dissidentia: quatenus in conspectu Dei omnipotentis puro corde ac mundo corpore valeant ministrare. Ne vero facilitas venia incentivum tribuat delinquendi, statimus, ut qui deprehensi fuerint incontinentia vitio laborare, prout magis aut minus peccaverint, puniantur secundum canonicas sanctiones, quas efficacius & distriktius precipimus observari: ut quos Divinus timor a malo non revocat, temporalis saltem poenitentia a peccato cohibeat. Si quis igitur hac de causa suspensus Divina celebrare presumpserit, non solum Ecclesiasticis beneficiis spolietur, verum etiam pro hac duplici culpa perpetuo deponatur. Prælati vero, qui tales presumpserint in suis iniquitatibus sustinere, maxime absentis pecunie, vel alterius commodi temporalis, pari subjaceant ultioni. Qui autem secundum regionis sue morem non abdicarunt copulam conjugalem, si lapsi fuerint, gravius puniantur, cum legitimo matrimonio pessime uni. Profertur in c. ut Clericorum, de vita & hon. Cler.

Can. XV. *A crapula & ebrietate omnes Clerici diligenter abstinant. Unde vinum sibi temperent, & se vino: nec ad bibendum quisquam incitetur, cum ebrietas & mentis inducat exilium, & libidinis provocet incentivum. Unde illum ab usum decernimus penitus abolendum, quo in quibusdam partibus ad potus æquales suo modo se obligant potiores, & ille iudicio salinum plus laudatur: qui plures inebriat, & calices fecundiores exbaruit; si quis autem super his culpabilem se exhibuerit, nisi a superiore commonitus satisfecerit competenter, a beneficio vel officio suspendatur. Venationem & aucupationem universi Clerici interdicens: unde nec canes nec aves ad aucupandum habere presumant.*

Can. 2. *crapula de vita & honest. cleric. De venatione autem Clericorum edixere Concilium Agathense canon. 55. & Epao-nense can. 3. & secundum Marisconense can. 13.*

19. Can. XV. *Clerici officia vel commercia secularia non exercent, maxime inbonesta. Mimis, jocularibus, & histrionibus non intendant; & tabernas prorsus evitent, nisi forte causa necessitatis in itinere constituti. Ad aleas & taxillos non ludant, nec hujusmodi ludis intersint. Coronam & tonsuram habeant congruentem, & se in officiis divinis & aliis bonis exercent studiis diligenter. Clausa deservant desuper indumenta, nimia brevitate vel longitudine non notanda. Pannis rubeis, & viridibus, nec non manicis aut sotularibus confectis seu rostratis, franis, sellis, pectoralibus, calcariis deauratis, aut aliam superfluitatem gerentibus, non utantur; sed nec annulos ferant, nisi quibus competat ex officio dignitatis.*

Allegatur c. clerici officia, de vita & honest. cleric. Notabilis est Concilii quarti Carthaginensis canon. 45. *Clericus professionem suam & in habitu & in incessu probeat: & nec vestibus nec calceamentis decorem querat.* Idem hic Lateranensis canon. 16. sic edicit: *Pontifices autem in publico & in Ecclesia superindumentis omnes utantur, nisi Monachi fuerint, quos oportet deferre habitum monachalem.* Hoc idem de retinendo ab Episcopis olim professis Monachis habitu monachali ac regulari, jamdudum statuerat Synodus Œcumenica VIII. cap. 14.

20. Can. XVII. *Dolentes referimus, quod non solum quidam minores Clerici, verum etiam aliqui Ecclesiarum Prælati, circa comestiones superfluas, & confabulationes illicitas, ut de aliis taceamus, fere medietatem noctis expendunt, & somno residuum relinquentes, vix ad diurnum concentum avium excitantur, transcurrendo undique continuata syncopa matutinum. Sunt & alii, qui Missarum celebrant solemniter vix quater in anno, & quod deterius est, interesse contemnunt: & si quando dum hæc celebrantur, intersunt, chori silentium fugientes, intendunt exterius colloquutionibus laicorum, dumque auditum ad indebitos sermones effundunt, aures intentas non porrigunt ad divina. Hæc igitur & similia sub poenâ suspensionis penitus inhibemus: distriktis præcipientes in virtute obedientie, ut divinum Officium diurnum pariter & nocturnum, quantum eis Deus dederit, studiose celebrent pariter & devote.*

C. dolentes, de celebr. Missar. ubi glossa insignis vocem hanc studiose exponit quantum ad officium oris, ut distincte & sine syncopa pronuncietur: vocem autem devoto, quantum ad officium cordis & mentis attentionem, dicente Apollolo 1. Cor. 14. *Orate spiritu, orate & mente; psallam spiritu, psallam & mente.* Quo loco spiri-

spiritus respirationem ac oris pronunciationem significat: mens vero internum affectum. Caveat Clericus, ne illorum condemnatione involvatur, de quibus exprobat Dominus, Matth. 15. *Populus hic labiis me honorat, cor autem eorum longe est a me.*

Can. XVIII. *Sententiam sanguinis nullus Clericus dicat aut proferat: sed nec sanguinis vindictam exerceat, aut ubi exercetur, interfis. Si quis autem huiusmodi occasione statuti, Ecclesiis vel personis Ecclesiasticis aliquod presumpserit inferre dispendium, per censuram Ecclesiasticam compescatur. Nec quisquam Clericus litteras scribat, aut dicat pro vindicta sanguinis destinandas. Unde in curiis Principum hec sollicitudo non Clericis, sed laicis committatur. Nullus quoque Clericus ruptariis aut ballistariis, aut huiusmodi viris sanguinum preponatur, nec illam Chirurgia partem Subdiaconus, Diaconus, vel Sacerdos exerceant, que adustionem vel incisionem inducit. Nec quisquam purgationi aquae ferventis, vel frigidae, seu ferri candentis ritum cuiuslibet benedictionis aut consecrationis impendant. Salvis nihilominus prohibitionibus de monomachiis, seu duellis antea promulgatis. c. sententiam, ne Cler. vel Monachi negot.*

Can. XIX. *Firmiter prohibemus, ne profana suppellectilia in Ecclesiis admittantur, nisi propter hostiles incurfus, aut incendia repentina, seu alias necessitates urgentes ad eas oporteat habere refugium; sic tamen ut necessitate cessante, res in loca pristina revertantur. Precipimus quoque, ut oratoria, vasa, corporalia, & vestimenta ministrorum munda & nitida conserventur. Nimis enim videtur absurdum in sacris sordes negligere, que dedecere etiam in profanis. citatur c. 2. de custodia Eucharist.*

Can. XX. *Statuimus, ut in cunctis Ecclesiis Chrysmum & Eucharistia sub fideli custodia clavibus adhibitis conserventur: nec possit ulla temeraria manus extendi ad aliqua horribilia vel nefaria exercenda. Si vero is, ad quem spectat custodia, ea incaute reliquerit, tribus mensibus ab officio suspendatur. Et si per eius incuriam aliquid nefandum inde contigerit, graviori subjaceat ultioni. c. 1. de cust. Euch.*

Can. XXI. *Omnes utriusque sexus fidelis postquam ad annos discretionis pervenerit, omnia sua solus peccata confiteatur fideliter saltem semel in anno proprio Sacerdoti, & iniunctam sibi poenitentiam studeat pro viribus adimplere, succipiens reverenter ad minus in Pascha Eucharistia sacramentum: nisi forte de consilio proprii Sacerdotis ob aliquam rationabilem causam ad tempus ab eius perceptione duxerit abstinendum: alioquin & vivens ab ingressu Ecclesiae arceatur, & moriens Christiana careat sepultura. Unde hoc salutare statutum frequenter in Ecclesiis publicetur; ne quisquam ignorantia cecitate vel lamen excusationis assumat. Si quis autem alieno Sacerdoti voluerit iusta de causa sua confiteri peccata, licentiam prius postulet, & obtineat a proprio Sacerdote, cum aliter ille ipse non possit solvere & ligare. Sacerdos autem sit discretus & cautus, ne more periti medici superfundat vinum & oleum vulneribus sauciati: diligenter inquirens & peccatoris circumstantias, & peccati, per quas prudenter intelligat, quale illi consilium debeat exhibere, & cuiusmodi remedium adhibere, diversis experimentis utendo ad sanandum aegrotum. Caveat autem omnino, ne verbo, signo, vel alio quovis modo prodatur aliquatenus peccatorem: sed si prudentiori consilio indigerit, illud absque ulla expressione persone caute requirat. Quoniam qui peccatum in poenitentiali iudicio sibi decretum presumpserit revelare, non solum a Sacerdotali officio deponendum decernimus, verum etiam ad agenda perpetuam poenitentiam in arctum monasterium detrahendum.*

Allegatur in c. omnis utriusque sexus, de poenit. & remission. Olim ex decreto Fabiani Papae, & sub Decio persecutore Martyris, citato in c. Et si non frequentius, de consecr. dist. 2. deinde ex Concilii Agathensis can. 18. Christi fideles non aliter impediti, obligatione astricti erant Eucharistiam ter in anno sumendi, in Nativitate Christi, in eiusdem Resurrectione, & in festo Pentecostes.

Hoc sciendum, proprium Confessarium esse omnem Sacerdotem habentem ordinariam jurisdictionem in assignato tibi loco: qualem nanciscitur Parochus intra parochiae suae limites: Episcopus etiam in Diocesis suae fines: & Romanus Papa in universo terrarum Orbe supra omnes Christianos. Nec solum isti censendi sunt in ordine Sacramentalis confessionis proprii Sacerdotes, sed insuper illi omnes, quibus ordinarii Praelati suam conferuerunt jurisdictionem. Anterioribus quidem saeculis, atque adeo tempore huiusce Lateranensis Concilii, & deinceps usque ad Tridentinum, Parochi potuerunt potestate suam propriam delegandi jurisdictionem etiam

inconsultis Episcopis, suaeque vices Sacerdotibus pro suo arbitrio ad confessiones poenitentium excipiendas conferendi: sed Parochis illa potestas adempta postmodum fuit in Concilio Tridentino, solisque Praesulibus reservata, sess. 23. cap. 15. ita sanciente: *Quamvis Presbyteri in sua ordinatione a peccatis absolvendi potestatem accipiant: decernit tamen sancta Synodus, nullum etiam Regularem posse confessiones secularium, etiam Sacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari, nisi aut parochiale beneficium habeat, aut ab Episcopo per examen, si illi videbitur esse necessarium, aut alias idoneus iudicetur, & approbationem, quae gratis datur, obtineat: privilegiis & consuetudine quacunque etiam immemorabili non obstantibus.* Itaque demum ubique ferme terrarum viget usus, ut delegata jurisdictione huiusmodi non nisi ab Episcopo obtineatur. Ceterum id quod aliquando licuit Parochio, multo magis & fortiori jure licuit Episcopo, quacunque illius Diocesis protenditur, quippe cujus jurisdictioni & Parochi ipsi, & parochiani omnes subijciuntur: nisi velit peculiari sanctione Episcopus alicubi confessarios etiam aliquando a se probatos, a Parochis ipsis novam pro tempore Paschali suscipere approbationem. Certe usus obtinet universalis decreto Tridentino conformis, ut omnino sufficit delegatio ab Episcopo obtenta. Idque communi consensu docent Summistae. Toletus lib. 3. cap. 10. idemque cap. 13. num. 4. & 15. idemque iterum lib. 6. cap. 11. num. 4. & Bonacina de poenit. disp. 5. q. 7. p. 7. art. 1. 4. & 5. alique similiter. Nec vero Episcopus minus est proprius habendus Sacerdos in tota sua Diocesi, quam in suis parochiis Parochi. Quinetiam intermedio inter istud Lateranense ac Tridentinum tempore decretum editum est, & juri Canonico insertum, quo damnata est ut haeretica illa Joannis de Poliacio Doctoris Parisiensis propositio: Quod poenitentes confessi Sacerdotibus habentibus generalem potestatem audiendarum confessionum teneantur eadem peccata iterum proprio Parocho confiteri. Ipseque Poliacus suum retractavit errorem, & solite publice tum privatim contrariam docuit veritatem, supremamque Sedis definitionem: ut fidem facit Joannes Papa XXII. cap. vas electionis, in extrav. comm. tit. de haeticis. Ut sit inexcusabilis protervia, si quis & Cathedrae Apostolicae contumax, & Episcopali dignitati injuriosus illam aulicam haereseum ab inferis excitate redvivat.

Can. XXII. *Cum infirmitas corporalis nonnunquam ex peccato proveniant, dicente Domino languido quem sanaverat: Vade & amplius noli peccare, ne deterius aliquid tibi contingat: decreto presenti statuimus, & districte precipimus Medicis corporum, ut cum eos ad infimos vocari contigerit, ipsos anse omnia moneant & inducant, quod Medicos advocent animarum: ut postquam infirmis fuerit de spirituali salute provisum, ad corporalis medicinae remedium salubrius procedatur, cum causa cessante cesset effectus. Hoc quidem inter alia huic causam dedit edito, quod quidam in aegritudinis lecto jacentes, cum eis a Medicis suaderetur, ut de animarum salute dispicerent, in desperationis articulum incidunt, unde facilius mortis periculum incurrunt. Si quis autem Medicorum huius nostrae constitutionis, postquam per prelatos locorum fuerit publicata, transgressor extiterit, tandem ab ingressu Ecclesiae arceatur, donec pro transgressione huiusmodi satisfecerit competenter. Ceterum cum anima sit multo pretiosior corpore, sub interminatione anathematis prohibemus, ne quis Medicorum pro corporali salute aliquid aegroti suadeat, quod in periculum animae convertatur. c. cum infirmitas, de poenit. & remis.*

22. Can. XXIII. *Ne pro defectu Pastoris gregem Dominicum lupus rapax invadat, aut in facultatibus suis Ecclesia viduata grave dispendium patiat, volentes in hoc etiam occurrere periculis animarum, & Ecclesiarum indemnitatibus providere, statuimus ut ultra tres menses Cathedralis vel Regularis Ecclesiae Praelato non vacet, infra quos, iusto impedimento cessante, si electio celebrata non fuerit, qui eligere debuerant, eligendi potestate careant ea vice; ac ipsa eligendi potestas ad eum, qui proximo praesse dignoscitur, devolvatur. Is vero ad quem devoluta fuerit potestas, Dominum habens praesens, non differat ultra tres menses, cum Capituli sui consilio & aliorum prudentium virorum, viduatum Ecclesiam de persona idonea ipsius quidem Ecclesiae vel alterius, si digna non reperitur in illa, canonice ordinare, si canonicam voluerit effugere ultionem.*

C. ne pro defectu, de election. Ceterum insequentibus temporibus cessant Episcoporum electiones, quae hoc decimo-tertio saeculo ab Ecclesiae primordiis usu viguerant, exceptis Imperialibus ad Episcopatus nominationibus.

23. Can. XXIV. Quia propter electionum formas diversas, quas quidem invenire conantur, & multa impedimenta proveniunt, & magna pericula imminere Ecclesiis viduatis, statuimus, ut cum electio fuerit celebranda presentibus omnibus, qui debent, & volunt, & possunt commode interesse, assumantur tres de Collegio fide digni, qui secreta & singulatis vota cunctorum diligenter exquirant, & in scriptis redacta mox publicent in communi, nullo prorsus appellationis obstaculo interjecto, ne is collatione adhibita eligatur, in quem omnes, vel major vel sanior pars Capituli consentit. Vel saltem eligendi potestas aliquibus viris idoneis committatur, qui vice omnium Ecclesie viduata provideant de Pastore. Aliiter electio facta non valeat, nisi forte communiter esset ab omnibus quasi per inspirationem Divinam absque vitio celebrata. Qui vero contra predictas formas eligere attentaverint, eligendi ea vice protestato priventur. Illud penitus interdiximus, ne quis electionis negotio procuratorem constituat, nisi sit absens in eo loco: de quo debeas advocari, justoque impedimento detentus venire non possit: super quo, si fuerit opus, fidem faciat juramento. Et tunc si voluerit, uni committat de ipso Collegio vicem suam. Electiones quoque clandestinas reprobamus, statuentes, ut quam cito electio fuerit celebrata, solemniter publicetur.

C. Quia Propter, de election. Hic Lateranenses Patres electionum tres formas approbant, nempe scrutini, compromissi, & inspirationis. Ceterum istam quoque scrutini formam, quia per eam suffragiorum auctores tribus colligentibus innotescant, ideoque non erat plene libera, quia non plene secreta, Tridentinum Concilium in hoc abrogavit sess. 23. de regul. c. 6. ne electorum nomina tribus de collegio assumptis innotescant: Sancivitque fieri deinceps electiones per vota secreta, ita ut singulorum eligentium nomina nunquam publicentur. Veruit præterea vota & suffragia absentium suppleri, aditque: Si vero contra hujus decreti constitutionem aliquis electus fuerit, electio irrita sit. Sunt igitur singulorum scrutinia oclusis & plicatis schedulis in communem urnam deferenda, deinde numeranda, postmodum aperienda, & scripto numerus personarum electarum conferendus, ut constet in quemnam major suffragiorum pars incumbat.

Can. XXV. Quisquis electioni de se facta per secularis potestatis abusum consentire præsumpserit, contra canonicam libertatem; & electionis commodo careat, & intelligibilis fiat, nec absque dispensatione possit ad aliquam eligi dignitatem. Qui vero electionem hujusmodi, quam ipso jure irritam esse censuimus, præsumpserint celebrare, ab officiis penitus per triennium suspendantur, eligendi tunc potestate privati c. quisquis electioni, de election.

Can. XXVI. Nihil est quod Ecclesia Dei magis officiat, quam quod indigni assumantur Prælati ad regimen animarum. Volentes igitur huic morbo necessariam adhibere medelam, irrefragabili constitutione sancimus quatenus cum quisquam fuerit ad regimen animarum assumptus, is ad quem pertinet ipsius confirmatio, diligenter examinet & electionis processum, & personam electi, ut cum omnia rite concurrerint, munus ei confirmationis impendat: quia si secus fuerit incaute præsumptum, non solum deiciendus est indigne promotus, verum etiam indigne promovens puniendus. Ipsum quoque decernimus hac animadversione puniri, ut cum de ipsius constiterit negligentia, maxime si hominem insufficientis scientia vel inhonesta vita, aut atatis illegitima approbaverit, non solum confirmandi primum successorem illius careat potestate, verum etiam ne aliquo casu penam effugiat, a perceptione proprii beneficii suspendatur, quousque si æquum fuerit, indulgentiam valeat promereri. Si vero convictus fuerit in hoc per malitiam excessisse, graviori subjaceat ultioni. Episcopi quoque sales ad sacros Ordines & Ecclesiasticas dignitates promovere procurent, qui commissum sibi officium digne valeant adimplere, si & ipsi canonicam cupiunt effugere ultionem. c. nihil est, de electione.

24. Can. XXVII. Cum sit ars artium regimen animarum, districte precipimus, ut Episcopi promovendos in Sacerdotes diligenter instruant & informant, vel per se ipsos, vel per alios viros idoneos, super divinis officiis, & Ecclesiasticis Sacramentis, qualiter ea valeant rite celebrare: quoniam si ignaros & rudes de cetero ordinare præsumpserint, quod quidem facile poterit deprehendi; & ordinatores, & ordinatos gravi decrevimus subjacere ultioni. Sarius est enim, maxime in ordinatione, Sacerdotum, paucos bonos, quam multos malos habere ministros; quia si cæcus caecum duxerit, ambo in fossam delabuntur.

C. cum sit ars, de xt. & qualit. ordin. sic admonet Timotheum Apostolus 1. Tim. 5. Manus nemini cito imposueris, neque communicaveris peccatis alienis Chrysostr. lib. 4. de Sacerdotio, cupiose disserit, quam grave sit malum, indignorum Clericorum ordinatio; & quam severè apud Deum ultioni sint obnoxii talium ordinatores. Refert Sophronius in Prato spirituali, c. 149. Leonis primo summo Pontifici, cum orationibus & jejuniis intentus ad Principis Apostolorum sepulcrum suorum peccatorum veniam imploraret, sanctum Apostolum visibilem se exhibuisse, eique responsum hujusmodi deivisse: Deprecatus sum pro te Dominum, a quo tibi tua condonata sunt peccata, sic tamen ut obnoxius adhuc sis reddenda apud eum rationis temeraria impositionis. Gregorius etiam Magnus Papa & Ecclesie Doctor, lib. 2. Ep. 48. ad Adeodatum Numidie Primatem, enixe officium ejus in ordinationibus sollicitat admonens in verbis: Estote precipue in ordinatione solliciti, & ad sacros Ordines aspirare nisi profectione etate & mundo opere multatenus admittatis: ne forte semper esse desinant, quod immature esse festinant. Eorum enim, qui in sacro sunt Ordine collocandi, prius vitam moresque discentite, & ut dignos huic officio adhibere possitis, non vobis potentia aut supplicatio quarumlibet subrepat personarum. Refertur a Gratiano, 1. q. 1. c. estote.

Can. XXVIII. Quidam licentiam cedendi cum instantia postulantes, ea obienta cedere prætermittunt. Sed cum in postulatione cessionis hujusmodi aut Ecclesiarum commoda, quibus præsumunt, aut salutem videantur propriam tenuisse, quorum neutrum suasionibus aliquorum quatenusque sunt sua seu etiam levitate qualibet, volumus impediri, ad cedendum eos decernimus compellendos. c. quidam de renunciatione.

25. Can. XXIX. De multa providentia fuit in Lateranensi Concilio prohibitum, ut nullus diversas dignitates Ecclesiasticas, & plures Ecclesias Parochiales reciperet, contra sacrorum Canonum instituta: alioquin recipiens sic acceptum amitteret, & largiendi potestate conserens privaretur. Quia vero propter præsumptiones & quorundam cupiditates nullus hactenus aut rarus de prædicto statuto fractus pervenit; nos evidentius & expressius occurrere cupientes præsentis decreto statuimus, ne quicumque receperit aliquod beneficium curam habens animarum annexam, si prius tale beneficium habebat, eo sit ipso jure privatus: & si forte illud retinere contenderit, etiam alio spoliatur. Is quoque ad quem prioris spectat donatio, illud post receptionem alterius libere conferat, cui merito videtur conferendum. Et si ultra sex menses conferre distulerit, non solum ad alios secundum Lateranensis Concilii statuta ejus collatio devolvatur; verum etiam tantum de suis coxatur proventibus in utilitatem Ecclesie, cujus est illud beneficium, assignare, quantum a tempore vacationis ipsius constiterit esse perceptum. Hoc idem in Personis esse decernimus observandum: addentes, ut in eadem Ecclesia nullus plures dignitates aut personatus habere præsumat, etiam si curam non habeant animarum. Circa sublimes tamen & literatas personas, que majoribus sunt beneficiis honoranda, cum ratio postulaverit, per Sedem Apostolicam poterit dispensari.

C. de multa, de præbend. Decretum Lateranen. Concilii, cujus hic mentio est, legitur in præcedenti Lateranensi sub Alexandro III. can. 13. citato in c. quia nonnulli, de Cler. non resid. Jus tamen hoc variatum est, quatenus antea indulgebatur provisio optio ejus e duobus beneficiis, quod tenere mallet, altero dimisso, c. referente, &c. præterea, de præb. sed jure isto posteriore vacat statim prius beneficium, potestque secundum retineri, juxta caput illud, de multa. Et extrav. execrabilis, §. qui vero deinceps de præbend. & Concilium Tridentinum sess. 7. cap. 4. sed Papa quoties alicui beneficium habenti providet de secundo incompatibili, dare solet sex menses, per hanc clausulam: Quod orator habita pacifica possessione beneficii secundi, primum quod obtinet, intra sex menses dimittere omnino teneatur, alias utrumque vacet beneficium. Sed provisus ab Ordinario nullum tempus indulgetur post initam possessionem: Mafotius in præxi habendi concursus requisit. 1. dub. 2. n. 4. & 5. At vero in Regno Gallie consuetudo pridem invaluit, ut expediret annus pacificæ possessionis, etiam si quis absque illa particula provisus fuerit, sive ab Ordinario, sive a Papa, intra quod tempus liberum ei est alterum pro libito optare, dimisso alio: Lonetus lit. B. §. Antiquus Faber. Cod. de factof. Eccles. de fin. 2. Rebuffus in præxi, tit. de non promotis intra annum, num. 45. & 46.

Can. XXX. Grave nimis & absurdum est, quod quidam Prælati Ecclesiarum, cum possint viros idoneos ad Ecclesiastica beneficia promovere, assumere non videntur indignos,

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

coram ipsis infra competentem terminum non probata sua jurisdictione iudex utatur: at ipsa probata legitima, de recusatoris assensu persona idonea committat negotium recusatus, vel ad Superiorem transmittat, ut in eo ipso procedat, secundum quod fuerit procedendum. Porro communito ad appellationem convolante, si ejus excessus evidenter rei, vel ipsius confessione, aut alio modo legitimo fuerit manifestatus, cum appellationis remedium non sit ad defensionem iniquitatis, sed in presidium innocentia institutum; non est provocacioni hujusmodi deferendum. Excessu quoque dubio existente, ne frivola appellationis effugio appellans iudicis processum impediatur, coram eodem probabilem appellationis causam exponat, talem videlicet, qua si foret probata, deberet legitima reputari. Et tunc si habuerit adversarium, intra terminum, secundum locorum distantiam, & temporis qualitatem, & naturam negotii, ab eodem iudice moderandum, appellationis causam prosequatur: quam si prosequi non curaverit, ex tunc ipse iudex non obstante appellatione procedat; Nullo autem adversario comparente, cum ex suo iudex procedat officio, appellationis causa coram Superiore probata, Superior sua jurisdictionis officium exequatur. Sed si appellans in ejus probatione defecerit, ad eum a quo ipsum malitiose appellasse constiterit, remittatur. Ceterum has duas constitutiones premissas nominatim ad Regulares extendi, qui suas habent observantias speciales.

C. cum speciali, de appellat. Omni canonum hujusmodi Concilii decursu mirifica elucet Innocentii III. prudentia, & circumspexio, qui tanta ingenii solertia omnibus rebus Ecclesiasticis prospexit, & improborum artes, & effugia preclusit, ceterisque Ecclesie incommodis occurrit.

Can. XLIX. Sub interminatione Divini iudicii penitus interdiximus, ut causa cupiditatis nullus audeat excommunicationis vinculo aliquem innodare, vel absolute innodatum; in illis maximo regionibus, in quibus ex consuetudine, cum excommunicatus absolvitur, pecuniaria poena multatur: statuentes, ut cum excommunicationis sententiam injustam fuisse constiterit, excommunicator ad restituendam pecuniam sic extortam per censuram Ecclesiasticam compellatur: & nisi probabili fuerit errore deceptus, tantummodo injuriam passo persolvat: & si forte solvendo non fuerit, animadversione alia castigetur.

35. Can. L. Non debet reprehensibile judicari, si secundum varietatem temporum statuta quoque varientur humana, presertim, cum urgens necessitas vel evidens utilitas id exposcit; quoniam & ipse Deus ex iis, qua in Veteri Testamento constituitur, nonnulla mutavit in Novo. Cum igitur prohibitiones de conjugio in secundo & tertio affinitatis genere minime contrahendo, & de sobole suscepta ex secundis nuptiis cognationi viri non copulanda prioris, & difficultatem frequenter inducant, & aliquando periculum pariant animarum: cum cessante prohibitione cesset effectus, constitutiones super hoc editas sacri approbatione Concilii revocantes, presentis constitutione decernimus, ut sic contrahentes de cetero libere copulentur. Prohibitio quoque copula conjugalis quartum consanguinitatis & affinitatis gradum non excedat: quoniam in ulterioribus gradibus iam non potest absque gravi dispendio hujusmodi prohibitio generaliter observari. Quaternarius enim numerus bene congruit prohibitioni conjugii corporalis, de quo dicit Apostolus, quod vir non habet potestatem sui corporis, sed mulier; neque mulier habet potestatem sui corporis, sed vir. Quia quatuor sunt humores in corpore, quod constat ex quatuor elementis. Cum ergo iam usque ad quartum gradum prohibitio conjugalis copula sit restricta, eam ita volumus esse perpetuam, non obstantibus constitutionibus super hac dudum editis, vel ab aliis, vel a nobis; ut si qui contra prohibitionem hujusmodi presumpserint copulari, nulla longinquitate defendantur amorum: cum diuturnitas temporum non minuat peccatum, sed augeat, tantoque graviora sint crimina, quanto diutius infelicem animam detinent alligatam.

C. non debet, de consang. & affin. Ad hujus canonis intelligentiam sciendum, res esse longe diversas, secundum & tertium affinitatis genus olim prohibita, sed isto ean. permitta, a secundo & tertio affinitatis gradu isto ipso canone prohibitis, unde versus:

Mutat nupta genus, sed generata gradum.

Quod discrimen late explicat Glossa in d. c. non debet: v. in secundo & tertio. Concilium deinde Trident. his alteram addit reductionem, sess. 24. c. 3. de refor. matrimo. scilicet impedimenti publice honestatis ad secundum gradum inclusive; & impedimenti affinitatis consanguinitatis, Notitia Ecclesiastica.

surgentis ex fornicatione, ac omni copula illicita, ne primum excedat gradum.

36. Can. LI. Cum prohibitio copula conjugalis sit in tribus ultimis gradibus revocata, eam in aliis volumus districte observari. Unde predecessorum nostrorum inherendo vestigiis, clandestina conjugia penitus inhibemus, prohibentes etiam, ne quis Sacerdos talibus interesse presumat. Quare specialem quorundam locorum consuetudinem ad alia generaliter prorogando statuimus, ut cum matrimonia fuerint contrahenda, in Ecclesiis per Presbyteros publice proponantur, competenti termino presinito, ut infra illum, qui voluerit & valuerit, legitimum impedimentum opponat. Et ipsi Presbyteri nihilominus investigate, utrum aliquod impedimentum obsistat. Cum autem probabilis apparuerit conjectura contra copulam contrahendam, contractus interdicatur expresse, donec quid fieri debeat super eo, manifestis constiterit documentis. Si qui vero hujusmodi clandestina vel interdicta conjugia intro presumpserint in gradu prohibito, etiam ignoranter, soboles de tali conjunctione suscepta, prorsus illegitima censeantur, de parentum ignorantia nullum habitura subsidium, cum illi taliter contrahendo, non expertes scientia, vel saltem affectatores ignorantia videantur. Pari modo illegitima proles censeatur, si ambo parentes impedimentum scientes legitimum, prater interdictum in conspectu Ecclesie contrahere presumpserint. Sane Parochialis Sacerdos, qui tales conjunctiones prohibere contempserit, aut quilibet etiam Regularis, qui iis presumpserit interesse, per triennium ab officio suspendatur, gravius puniendus, si culpa qualitas postulerit. Sed & iis qui taliter copulari presumpserint, etiam in gradu concesso, condigna poenitentia injungatur. Si quis autem ad impediendum legitimam copulam malitiose impedimentum objecerit, Ecclesiasticam non effugiet ultionem.

C. cum inhibitio, de clandestina despons. Canon iste prohibet quidem clandestina connubia, sed non irrita reddit: & quamvis illicita, fuerunt tamen valida & rata, donec Concilium Tridentinum ejusmodi conventiones clandestinas, nimirum in quibus non intervenit duorum triumve testium ad id accitorum & proprii Parochi presentia, decrevit esse irritas, nec nullum ex eis exurgere matrimonium, sess. 14. c. 1.

Can. LII. Licet ex quadam necessitate prater communem formam alias fuerit institutum, ut in consanguinitatis & affinitatis gradibus computandis valeret testimonium de auditu, cum propter brevem hominum vitam testes de visu deponere non valerent usque ad gradum septimum computando: quia tamen plurimis exemplis & certis experimentis didicimus, ex hoc multa pericula contra legitima conjugia provenisse; statuimus, ne super hoc recipiantur testes de cetero de auditu, cum jam quartum gradum prohibitio non excedat: Nisi persona graves extiterint, quibus fides merito sit adhibenda, & ante motam litem testificata didicerint antiquioribus quidem suis, non utique uno, cum non sufficeret ille si viveret, sed duobus ad minus: nec ab infamibus & suspectis, sed a fide dignis & omni exceptione majoribus, cum satis videretur absurdum illos admitti, quorum repellerentur auctores. Nec tamen si unus a pluribus, vel infames ab hominibus bona fama acceperint, quod testantur, tamquam plures & idonei testes debent admitti, cum etiam secundum solitum ordinem iudiciorum non sufficiat unius testis assertio, etiamsi presidiali dignitate presulgeat: & actus illegitimi sint infamibus interdicti. Testes autem hujusmodi proprio juramento firmantes, quod ad ferendum in causa ipsa testimonium odio, vel timore, vel amore, vel commodo non procedant, personas expressis nominibus vel demonstratione sive circumlocutione sufficienti designent, & ab utroque latere clara computatione gradus singulos distinguant, & in suo nihilominus juramento concludant se accepisse a suis majoribus, quod deponunt, & credere ita esse. Sed nec tales sufficiant, nisi jurati deponant se vidisse personas saltem in uno praedictorum graduum constitutas pro consanguineis se habere. Tolerabilis est enim aliquos contra statuta hominum copulatos dimittere, quam conjunctos legitime contra statuta Domini separare. c. licet 47. de testib. & attest.

37. Can. LIV. Cum non sit in homine quod semen ferenti respondeat, quoniam juxta verbum Apostoli neque qui plantat est aliquid, neque qui rigat; sed qui incrementum dat Deus, ipso quidem de mortificato semine plurimum fructum afferente, nimis avare in decimis quidam defraudare nituntur: census & tributa, que interdum indecimate praterveantur, de frugibus & primitiis deducunt. Cum autem in signum universalis domini quasi quodam titulo speciali sibi Dominus decimas reservaverit; nos & Ecclesiarum dispendiis, & animarum periculis

obviare volentes, statuimus, ut in prerogativam Domini generalis, exactionem tributorum & censuum precedat solutio decimarum, vel saltem hi, ad quos census & tributa indocimata pervenerint, quoniam res cupiens suo transit, ea per censuram Ecclesiasticam decimare cogantur Ecclesiis, quibus jure debentur,

C. cum non sit 33. de decimis. Similiter neque solum impensum, neque alias expensas deducere de predialibus decimis licet, c. non est 27. & c. qua nobis 26. eod. tit.

Can. LV. Nuper Abbates Cisterciensis Ordinis in generali Capitula congregati ad communionem nostram provide statuerunt, ne de cetero fratres ipsius Ordinis emant possessiones, de quibus decima debentur Ecclesiis; nisi forte pro Monasteriis noviter fundandis. Et si tales possessiones eis fuerint pia fidei devotione collata, aut emptæ pro Monasteriis de novo fundandis, committantur excolendas aliis, a quibus Ecclesiis decima persolvantur; ne occasione privilegiorum suorum Ecclesia ulterius pregraventur. Dequibus ergo, ut de alienis terris, & amodo acquirendis, etiam si eas propriis manibus aut sumptibus deinceps excoluerint, decimas persolvant Ecclesiis, quibus ratione prediorum antea solvebantur, nisi cum ipsis Ecclesiis aliter duxerint componendum. Nos ergo statutum ejusmodi gratum & ratum habentes, has ipsum ad alios Regulares, qui gaudent similibus privilegiis, extendi volumus & mandamus, ut Ecclesiarum Prælati priores & efficaciores existant ad exhibendum eis de suis malefactoribus justitia complementum: eorumque privilegia diligentius & perfectius studeant observare. c. nuper Abbates 33. de Decimis.

38. Can. LVIII. Quod nonnullis est Religiosis indultum, in favorem Pontificalis officii ad Episcopos extendentes, concedimus, ut cum communi terra fuerit interdictum, excommunicatis & interdictis exclusis, possint quandoque januis clausis, suppressa voce & non pulsatis campanis celebrare Officia Divina; nisi hoc ipsum eis expresse fuerit interdictum. Verum hoc illis concedimus, qui causam aliquam non præstiterint interdicto, nec quidquam doli vel fraudis ingesserint, tale compendium ad iniquum dispendium pertrahentes,

C. quod nonnullis, de privileg. Verum quod hic in privilegium conceditur Episcopis, verum est in ejus communi per constitutionem Bonifacii: qua etiam revocantur privilegia præcedentia Religiosis Indulta circa exemptionem ab interdictis. Ea vero constitutio multum de antiqua interdictorum severitate remittit, concedens ut tempore interdicti admittantur ad penitentiam non tantum periculose ægrotantes, sed quilibet etiam sani, dummodo non sint excommunicati, & dummodo causam interdicti non dederint; tales enim non sunt admittendi, nisi pro tempore satisficiant quantum valebunt; & in quo non valent, curiam in futurum dent quantum valebunt: & si non aliam possunt, saltem juratoriam. Indulget præterea ut durante interdicto, Missæ & divina officia etiam sub pœna amissionis distributionum celebrentur in Ecclesiis a Clericis, qui causam interdicti non dederunt; excluso populo, januis clausis, sine campanarum sono, submissa voce ac sine cantu. Permittit vero ut quater in anno, scilicet in festivitibus Natalis Domini, Paschæ, Pentecostes, & Assumptionis Virginis Mariæ, campanæ pulsentur, & januis apertis alta voce divina Officia solemniter celebrentur, etiam personis interdictis admissis, non tamen Altari appropinquare remissis illis, quorum excessus interdicto causam dedit: ceteris ob reverentiam dictarum solemnitatum prælati diebus participatio permittitur divinarum. Hæc sancit Bonifacius VIII. c. alma mater, de sent. excom. in 6.

Can. LX. Accedentibus ad nos de diversis mundi partibus Episcoporum querelis, intelleximus graves & grandes quorundam Abbatum excessus, qui finibus suis non contenti, manus ad ea que sunt Episcopalis dignitatis, extendunt, de causis matrimonialibus cognoscendo, injungendo penitentias publicas, concedenda etiam indulgentiarum litteras, & similia presumendo; unde contingit interdum, quod vilescat Episcopalis auctoritas apud multos. Volentes igitur in iis & Episcoporum dignitati, & Abbatum providere saluti præsentia decreta firmiter prohibemus, ne qui Abbatum ad talia se presumat extendere, si proprium voluerit periculum evitare: nisi forte quisquam eorum specialis concessione, aliqua legitima causa super hujusmodi valeat se tueri. c. accell. titulus, de excess. Prælat.

39. Can. LXI. In Lateranensi Concilio (scilicet sub Alexandro III. c. 9.) nescitur fuisse prohibitum, ne quilibet regulares Ecclesias, seu decimas sine consensu Episcoporum de manu accipere presumat laicali; ne excommu-

nicatos, vel nominatim interdictos admittant aliquatenus ad Divina. Nos autem id fortius inhibentes, transgressores condigna curabimus animadversione puniri. Statuentes nihilominus, quatenus in Ecclesiis, qua ad ipsos pleno jure non pertinent, juxta ejusdem statuta Concilii, Episcopis institutos Presbyteros representent, ut illis de plebis cura respondeant, ipsis vero pro rebus temporalibus rationem exhibeant competentem: institutos vero removere non audeant Episcopis inconsultis. Sane adjicimus, ut illos representare procurant, quos vel conversatio reddis notos, vel commendas probabile testimonium Prælatorum.

C. in Lateranensi, de præbend. Similiter Urban. III. ita sancit de Capellis Mona. c. 1. In Ecclesiis ubi Monachi habitant, populus per Monachum non regatur, sed Capellanus, qui populum regat, ab Episcopo per consilium Monachorum instituat, ita ut ex solius Episcopi arbitrio tam ordinatio ejus, quam depositio, & totius rite pendat conversatio.

Can. LXII. Cum ex eo quod quidam Sanctorum reliquias exponunt venales, & eas passim ostendunt, Christiana religioni sit detractum sapius, ne acerbatur in posterum, præsentis decreto statuimus, ut antiquæ reliquias avodæ sua capsam non ostendantur, nec exponantur venales. Inventas autem de novo nemo publice venerari presumat, nisi prius auctoritate Romani Pontificis fuerint approbata. Prælati vero de cetero non permittant, illos, qui ad eorum Ecclesias causa venerationis accedunt, vanis significationibus decipi documentis, sicut & in plerisque locis occasione quæstus fieri consuevit. Eleemosynarum quoque quæstus, quorum quidam se alios mentiendo abusiones nonnullas in sua predicatione proponunt admitti, nisi Apostolicas, vel Diocesani Episcopi litteras veras exhibeant, prohibemus; & tunc præter id quod in ipsis continetur litteris, nihil populo proponere permittantur. Formam vero quam communiter talibus Apostolica sedes indulget, duximus exprimendum, ut secundum eam Diocesani Episcopi: suavitatis moderentur. Ea siquidem talis est.

Quoniam, ut ait Apostolus, omnes habimus ante tribunal Christi, recepturi prout in corpore gessimus, sive bonum, sive malum fuerit, oportet nos diem missionis extrema misericordie operibus prævenire, ac æternorum intuitu seminare in terris, quod reddente Domino cum multiplicato fructu colligere debeamus in calis, firmam spem fiduciamque tenentes, quoniam qui parce seminat, parce & metet, & qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus & metet in vitam æternam. Cum igitur ad sustentationem fratrum & egenorum ad tale consuetum hospitale proprie non suppetant facultates, universitatem vestram monemus & exhortamur in Domino, atque in remissionem vobis injungimus peccatorum, quatenus de bonis vobis a Deo collatis pias eleemosynas, & grava sui caritatis subsidia erogetis, ut per subventionem vestram ipsorum inopia consulatur: & vos, per hæc & per alia bona, que Domino inspirante feceritis, ad æterna possitis gaudia pervenire.

Qui autem ad quorundam eleemosynas destinantur, modesti sint & discreti, nec in tabernis aut locis aliis incongruis hospitentur, nec inutiles faciant aut sumptuosas expensas; caventes omnino, ne falsa Religionis habitum gestent. Ad hæc, quia per indiscretas & superfluas indulgentias, quas quidam Ecclesiarum Prælati facere non verentur, claves Ecclesia contemuntur, & penitentialis satisfactio enervatur, determinamus, ut cum dedicatur Basilica, non extendatur indulgentia ultra annum, sive ab uno solo, sive a pluribus Episcopis dedicetur: ac deinde in anniversario dedicationis tempore quadraginta dies de irremissis penitentiis indulta remissio non excedat. Hæc quoque dierum numerum indulgentiarum litteras præcipimus moderari, qua pro quibuslibet causis aliquoties conceduntur. Cum Romanus Pontifex, qui plenitudinem obtinet potestatis, hoc in talibus moderamen consueverit observare.

Canon iste habetur partim in c. ult. de reliquiis & vener. Sanct. & partim in c. cum ex eo, de penit. & remiss. sed tamen ob frequentiores abusus Concilium Trident. quæstorum prædicantium usum penitus aboluit, sess. 15. c. 2. de reform.

Can. LXIII. Sicut pro certo didicimus in plerisque locis, & a plurimis personis quasi columbas in Templo vendentibus, sunt exactiones & extorsiones turpes & prave pro consecrationibus Episcoporum, & benedictionibus Abbatum, & Ordinibus Clericorum, estque taxatum quantum sit isti, vel illi, quantumque alteri vel alii persolvendum, & ad cumulum damnationis majoris quidam impudenter & pravitate hujusmodi mitantur defendere per consuetudinem longo tempore observatam. Tantum igitur abolere volentes ab usum, consuetudinem hujusmodi, qua magis

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

aliorum sequacum se distinguendum: In primis nefis & simoniacum esse in Monasteriis etiam inopia laborantibus pacifici pecuniariam contributionem pro ipsa in religionem admissione, idque Divino, & non tantum Ecclesiastico jure vetari; cum Religio ipsa sit spiritus & facta, & simonia jure naturali prohibita omnis illa sit, quæ rem sacram pecuniaria contributione ex pacto compensat. Etque de causa canon iste Lateranensis 64 omnes illas damnat Moniales, quæ suæ paupertatis prætextu, aliquas in sorores pretio recipiebant. Ubi vero pactio pecuniaria præcise ac seorsim a Monastica admissione, circa solas temporales monasterii expensas & alimenta præstanda versatur, ita præterea distingui volunt: Vel Monasterio bona temporalia ita suppetunt, ut his expensis & alimentis commode sufficiant, & isto casu pactioes pro his initas affirmant esse simoniacas, juriq; divino adversantes: Vel Monasterium ita indiget, ut non valeat expensas istas atque alimenta præstare, nisi persona postulans pro his temporalibus ea, quæ sunt necessaria, suppeditet, atque isto casu nullam existere contra naturalem seu divinam legem simoniam, licitumque esse ita stipulæ respectu Monasteriorum indigentium, nullatenus vero a divitibus Monasteriis. Quod si Monasterium quantumlibet inops ad subveniendum propriis necessitatibus, aliquam admittat, quæ minime sit idonea, sed tamen bene dotata; hoc ipso convincitur hanc admissionem minime concedi personæ nullatenus admittendæ, sed solis quas affert opibus, atque ita esse venalem.

4. Objiciet aliquis hoc esse supervacaneum discrimen; alimenta que a Monasterio præstanda cum sint mere temporalia, posse pecuniaria conventionione compensari ab ipsis etiam divitibus Monasteriis. Quandoquidem Monasteriorum opulentia rerum naturam non immutat, & in hac pactioe peræque in his atque in egenis Monasteriis res temporalis alia re temporali commutatur: cum tamen simonia conceptus ac definitio includat necessarium aliquid spirituale. Ad hæc respondeo, tametsi temporales Monasteriorum facultates seorsim spectatæ, sint temporales; esse tamen jus spirituale Religioso acquisitum, ut participet de facultatibus Monasterii in his, quæ ad victum sibi a Religione præstandum attinent. Si ergo Monasterium temporales opes possidens sufficientes admittendo Religioso, ad præstanda ei omnia vitæ subsidia, pro his tamen præstandis paciscatur pecuniam, vendit ei pretio temporali jus illud, quo tenetur ipsum Monasterium opibus temporalibus, quas possidet, Religioso subvenire in omnibus ad victum necessariis. At qui diverso carens his temporalibus Monasterium, non censetur vendere Religioso illa, quibus caret; neque enim ea suppeditare tenetur, quæ non habet, atque ita non vendit per intervenientem de re temporali stipulationem jus, quod materiæ defectu nullum & prorsus inane est; atque in hisce monasteriorum temporalibus bonis inest par ratio, quæ in beneficiorum temporalibus. Utraque enim temporalia tam monasteriorum, quam præbendarum, sunt spiritualibus indivulse conjuncta; & quemadmodum non potest in beneficio conferendo, aut per resignationem in alium quempiam transferendo, vendi citra simoniam jus illud utendi, fruendi beneficii temporalibus fructibus & proventibus, ob inseparabilem nexum & insolubilem cum eo, quod est in beneficio spirituale, adeo ut qui temporale beneficii vendere vel emere prætentit, alterum nimirum spirituale non relinquat invenditum, ut decernitur c. si quis objecerit: 1. q. 3. eadem pariter viget ratio in temporalibus monasterii opibus, quæ Religionis communibus simul & particularibus commodis destinatæ sunt, & firmo nexu cum spiritualibus Religionis bonis coherent. Enim vero in Religionem ac Monasterium alicujus personæ assumptio nihil est aliud, quam admissio ad monasterii spiritualia simul & temporalia bona. Cum igitur inter religiosæ ac monasticæ vitæ communia bona recensendum sit jus Monachis aut Monialibus competens, ut de communibus bonis alantur, hoc ipsum jus plane spirituale existit, ideoque non potest conventionione pecuniaria cum admittenda persona vendi aut redimi. Secus est in tenuibus Monasteriis, quæ cum bonis careant, quibus recens admittendus ali posset, hæc quæ nullatenus existunt bona, nullatenus facta aut spiritualia denominari possunt, immo ne quidem bona, quia secundum Philosophum non entis nullæ sunt qualitates; ideoque huic temporalis rei pactio subtrahitur res spiritualis, proindeque omnis amovetur simonia, supponendo admissionem ad Religionem esse plane sincereque gratuitam, nullumque a dote habere motivum; nisi, ut admoqui, admitteretur persona hoc solo motivo, quia illius dote adjuvabitur Monasterium, etiamsi ea, quæ postulat admissionem, agnosceretur vitiosa, improba, & pravæ indolis. Sic enim non personæ, sed solius dotis haberetur ratio.

5. Objectio porro de pactis dotalibus nihil obstat. Quandoquidem pacta illa nuptialia nullatenus ad matrimonium pertinent ut est Sacramentum, sed ut civilis contractus & societas omnibus gentibus etiam infidelibus communis. Ipsæque dotes & connubiales conventioniones erant in communi matrimoniorum usu, antequam Christi religio matrimonia fidelium elevallet ad Sacramenti dignitatem: quæ sine posterior & accessoria est ad civilem contractum, sicut consecratio posterior est, & accessoria Calici, nec impedit licitam ejusdem consecrati Calicis pecuniariam venditionem.

6. Præfatas vero ab inopibus Monasteriis pro alimentis conventioniones, modo nihil influant in postulantis personæ religiosam admissionem, quæ mere gratuita sit, fieri licite posse, tria illa in Ecclesiæ celo primæ magnitudinis sidera Thomas, Bonaventura, & qui ambo ætate præcessit, Raimundus, posteriores tamen hac Synodo Lateranensi, cujus etiam hoc ipsum decretum allegant. Tres isti sanctitate & publica totius Ecclesiæ veneratione conspicui, eruditione eminentissimi, & professione Religiosi, quorum maxime perspicua testimonia iisdem ipsorum verbis hic subijcio.

7. Occurrit animo in primis S. Thomas, quæ non formal, sed diversis locis hinc tradit doctrinam: sic enim loquitur in 4. dist. 25. qu. 3. art. 2. ad 7. *Dicendum, quod cum possessiones alicujus loci Religiosi non sufficiunt ad sustentandum plures, tunc potest exigi ab eo, qui in loco illo vult servire Deo, non quasi pretium Religionis, sed ut habeat Monasterium, unde ei possit providere, & ideo non committitur simonia.* Idemque in summa Theologica 2. 2. qu. 100. 2. 3. totus est in hac distinctione dati & accepti pro pretio rei spiritualis, quæ est Religio; & dati & accepti pro alimonia, quæ res est temporalis, atque istud quidem nullam involvere simoniam probat argumento ducto ex 1. Cor. 9. *Quis militat suis stipendiis unquam? Quis pascit gregem & de lacte illius non manducat?* Secundo, ex stipendiis Clericorum ad sacra obeunda ministeria, ad psallendum in Choro, ad Missarum onera, seu pro vivis seu pro defunctis, ad assidendum processionibus. Deinde ad 4. argumentum quod sibi ipsi objecerat de Monasteriis, in quibus aliquid a personis, quas recipiunt, exigitur, his respondet verbis: *Dicendum quod pro ingressu Monasterii non licet aliquid exigere vel accipere quasi pretium: adeo licet tamen, si Monasterium sit adeo tenuis, quod non sufficiat ad eas personas nutriendas; gratis quidem ingressum Monasterii exhibeat, sed potest accipere aliquid pro victu persone, qua in Monasterio suis recipienda, si ad hoc non sufficiunt Monasterii opes.* Hæc utique ultima verba omnem præcludunt evasionem eorum, qui verba S. Thomæ restringenda præsumerent ad sponte oblata; quandoquidem in confesso est apud omnes licite sponte oblata accipere, etiam si sufficiant Monasterii opes, at Doctor Angelicus ut conditionem requirit, utque limitat ne interveniat Simonia, dicens: *Si ad hoc non sufficiunt Monasterii opes.* Nunquam enim sponte & liberaliter oblata, sed ipsæ pecuniariæ stipulationes simoniam constituant: ut evidenter definitur & etiam quæstiones, de simon.

7. Sanctus item Bonaventura non posset dilucidius hanc suam proferre doctrinam. In Libello enim Apologetico adversus obtrectatores Religionis Fratrum Minorum, qui habetur in tom. 1. Opusculorum ejus, proponit qu. 18. hanc illorum objectionem: *Cum ergo sit informatores carum, (loquuntur ibi de Monialibus Sanctæ Claræ) quare permittitis, quod plures apud eas impure, id est per pecuniam recipiantur, quæ si nihil facerent ferrens, nullatenus reciperentur, & aperte simonia videtur?* Responsio, *si illud alii faciunt, de hoc non a nobis sed ab illis est ratio exigenda. Sed tamen ut satisficiamus querentibus, sciendum quod quantum spectat ad hanc materiam, quadruplex est forma recipiendi in Ordinem qualemcumque. Prima, quando aliquis recipitur nec pro pecunia, nec cum pecunia, sed pure pro Deo; & ista est purissima coram Deo & hominibus. Secunda, quando aliquis recipitur non pro pecunia, sed cum pecunia, ita ut si nihil afferret, tamen reciperetur pro Deo; & similiter hoc parum est coram Deo, sed tamen agendum est coram hominibus, ne detur eis occasio scandali, & ne sit ibi affectus avaritia infectus ex spe lucri. Tertia, quando quis recipitur non pro pecunia, nec tamen reciperetur sine pecunia, eo quod non habens aliter ei, qui eum recipiunt, in necessitatibus corporis providere; cum tamen facultates domus vix sufficiant jam receptis, nec ad eas audeant plures recipere, & istos suis necessitatibus spiritualibus: ita quod talis persona, qua sic recipitur, si abundaret locis, sine pecuniis reciperetur. Similiter aliquis duxit uxorem propter divitias & nobilitatem ejus quæ habet nasum, nec tamen propter hoc duxit eam quia nasum habet, quam tamen si naso careret, nullatenus duxisset. Et hoc non est impium, licet non appareat factum*

ALIA QUÆDAM HUIUSCE

Concilii acta.

siam p̄teritum. Quarta, cum aliquis recipitur amore pecunie, ita quod si possent pecuniam illam habere sine persona, non reciperent personam, sed ut habeant pecuniam, personam recipiunt: & hoc penitus impurum est & simoniacum, quia ibi pecunia causa est receptionis persona, & non e converso. Ubi ergo recipitur persona propter pecuniam, simonia est, quia ibi venditur spiritalis, id est consortium spiritualis societatis pro temporali scilicet pecunia. Et hoc plerique faciunt etiam ex mera inopia, optantes aliquem venire cum opibus, quem reciperent, ut eorum inopia repararetur, vel debita contracta solverentur, vel bona concupita emerentur, vel adificia construerentur; de talibus dicit Ecclesiasticus c. 27. Propter inopiam multi deliquerunt. Ubi vero pecunia recipitur propter personam, quam alias libenter reciperent, si haberent unde eam pascerent, non videtur esse simonia, dummodo forma cum intentione concordet. Et hoc modo sustinemus, quod sorores Sancta Clara recipiunt pecuniam cum personis, si quando oporteat eas plures personas recipere, quam de facultatibus Monasterii congrue valeant sustentari. Doctor ergo Seraphicus negat esse simoniacum, si Monasterium carens sufficientibus facultatibus ad victum & sustentationem postulantis, recuset illum admittere, nisi augmentum temporale pro suo victu conferat in monasterium; sed si conferat, tunc postulans admittatur, dum duo ista quæ sola exprimit, simul concurrant. Primum, ut Monasterium sit inops ac insufficientis ad victum postulanti suppeditandum. Secundo, ut persona dumtaxat propter Deum admittatur, & non propter eam quam defert pecuniam: adeo ut si Monasterii facultates ejus quoque victui sufficerent, nec persona postulans quidquam secum affectet, nihilo tamen minus in Monasterium reciperetur. Primam conditionem illam notent Monasteria, quibus facultates ad victum novæ postulantis suppetunt, quam tamen nisi sub promissione pecunie admittere nolunt.

8. His pariter ad stipulatur Sanctus Raimundus Canonistam Coriphæus, a quo etiam Decretalium volumen Gregorio nono Papa jubente habemus. Hic lib. 1. Summæ sub cap. 1. §. 22. ita estatur: *Si Monasterium esset adeo tenue, vel paupertate depressum, quod redditus vel vix, vel non sufficerent personis presentibus; non solum intentionem posset habere, sed etiam credo, quod posset dicere, non sufficiunt nobis, libenter suscipimus te ad spiritalia, ad temporalia non possumus nisi habeamus plures possessiones; & tunc ille offerat se & sua. Quod autem dicitur in constitutione (nimirum supradicti Lateranensis Concilii) eodem capite, quoniam, vers. Paupertatis prætextu, de Simonia, intelligitur cum hoc dicebant in fraudem.* Hactenus S. Raimundus.

10. Eadem docet Gloss. in d. c. quoniam: *Posset dici (inquit) quod si ita pauperes sunt, quod non possunt ibi alias aliquo modo aliquem recipere, quia non haberent ibi victum; possunt sub hac forma recipi: Non habemus, quid demus tibi pro victu, nisi tu portes tecum unde vivas. Dum tamen hoc non dicatur in fraudem.*

11. His Doctoribus antiquior Petrus Cantor Parisiensis Doctor, qui duodecimo sæculo floruit, sic loquitur in tractatu de Verbo abbreviato c. 38. *Si Monasterium adeo inops est, ut non possit recipere aut nutrire sine pecunia contributione illum, qui se offert ad religionem, poterit huic concedere confraternitatem spirituales, non autem corporalem: vel etiam habito respectu ad domus inopiam, & ad necessarias pro alimentis ipsius postulantis expensas, exigere ab illo ut sub ea conditione admittatur, quod suppeditabit Monasterio redditus temporales ad substantiam & alimoniam vita sua.* Scripsit & obiit hic Auctor ante ortum Ordinum Mendicantium, & ante ipsius Lateranense sub Innocentio Concilium.

12. Refertur a Dionysio Carthusiano lib. 2. de Simonia, responsum consultæ Facultatis Parisiensis, quod in hæc verba definit: *Dicimus ultoribus, quod ubi Monasterium est ita tenue, quod femina que recipi petit, non posset de bonis ipsius Monasterii sustentari sine pecunia, oblati gratis spiritalibus, & receptione persona libera facta ad spiritalia; si persona illa sic recepta habeat bona temporalia, de quibus juxta consuetudinem regionis potest disponere, & ea Monasterio conferre, tunc potest ab ea aliquid peti solum pro necessitate sui victus sine fraude, ut habeat Monasterium unde ipsi providere possit: & hoc non intelligendo de exactione coactoria, quod sticiatur si non dederit.* Status porro femine illius in Monasterium receptæ, ut ex præfato responso colligitur, talis erat quod fuerat in Monasterium recepta, & in probatione constituta sub habitu regulari, sed nondum professionis vota ediderat, post quæ non licet Regulari quidquam temporale possidere, vel dare. Post tanti nominis & meriti Doctores supervacaneam est aliorum testimonia perquirete.

1. Nec tantum Concilio isto stabilita est per sanctissimos Canones Ecclesiastica disciplina, sed alia quoque permulta ingentis momenti peracta sunt. Indicta est enim facta universo Christiano orbe adversus Saracenos pro recuperando Jerosolymitano regno militia, Pontificis Innocentii diplomate, quod ad calcem Canonum asutum fuit.

2. Præterea cum anno præcedente, qui fuit Christi 1214. celebre fuisset habitum in Monspelienſi urbe Concilium ab Innocentio indictum, occasione Albigenſium, cui præfederat Apostolicus Legatus Petrus Beneventanus Cardinalis, & confederant præter alios Episcopos quinque Metropolitanos, Narbonensis, Auxitanus, Ebrodunensis, Aquensis, & Arelatensis, ditio Raimundi Comitis Tolosani hereticorum Albigenſium ducis. precatio concessa fuerat Simoni Comiti Montisfortis, a quo debellati fuerant Albigenſes, insequutum istud generale in Laterano Concilium easdem trans annum Rhodanum terras eidem Montisfortis Comiti in perpetuum tradidit Tolosam, Montem Albanum, reliquamque omnem ditionem, quam Monsfortis Cruce signatorum dux suis armis Raimundo eripuerat. Uxori vero ejusdem Raimundi & Aragonum quondam Regis sorori, quæ in Catholica fide constans perſisterat, neque viri aut fratris consiliis unquam adhaſerat, honorem haberi voluit, ejusque jura omnia cum dote servat. Eas vero terras quas Raimundus in Provincia possederat, ad quas bellum Albigenſe nullatenus pervenerat, Apostolicæ Sedis precariæ possessioni & tutelæ reservatæ sunt, ut de eis fieret provisio supplici filio Raimundi Tolosani sive in parte, sive in toto, si tamen per certa fidelitatis & bonæ conversationis indicia se misericordia dignum posthac exhiberet. Hæc habentur in decreto Innocentii Papæ, quod Dacherius sui Spicilegii tomo 7. inseruit: & narratur in Albigenſium histotia, quam Petrus Valletarnensis Monachus illis ipse temporibus vivens, atque in multis oculatus rerum gestarum testis accurate edidit.

3. De rebus præter Imperii actum est, quod Friderico assertum est, repugnante nequicquam Othone, ut ex manũscripto Richardi de S. Germano Chronico edidit Odoricus Rainaldus.

4. Hic quoque excommunicati Anglicani proceres, eorumque fautores, qui Joannem Angliæ Regem regno deturbare moliebantur. Hic vero Joannes factus ex Rege dirissimus tyrannus, omnibus vitiis mancipatus, in omnem effusus libidinem, subditorumque populorum prædo & carnifex, omnes ad rebellandum contra seipsum concitaverat, ipsique Innocentio Pontifici erat invisus; sed rebus suis desperatis, ut saltem induciis Cruce signatorum Principum potiretur, tutelamque Apostolicam sibi accerteret, Christianæ militiæ adversus Saracenos iudicæ nomen dedit, suumque regnum, in clientelam cum annui tributi pensatione Apostolicæ Sedi subiecit. Et vero ex causa Innocentium Pontificem demeritus est, qui non solum Anglos perduelles, sed etiam Ludovicum Philippi Franciæ Regis filium, qui ab Anglis invocatus Joannem bello infectabatur, sacris omnibus & fidelium communionem submovit.

5. In hac etiam facta Synodo Innocentius Crucigerorum veterem Ordinem fere abolitum instauravit, & privilegiis auxit, quibus postea Innocentius Papa IV. in Concilio Lugdunensi novam regulam præscripsit, & Religiosis Ordinis præcepit, ut Crucem semper & ubique in mano perferrent: ut fidem faciunt Philippus Bergomas supplementi Chronicorum lib. 13. ad ann. 1215. Sabellicus Eneade 9. lib. 6. & Silvester Marulus in hist. sacra.

6. Interfuisse huic Concilio S. Dominicum, & approbasse Innocentium Pontificem consilium ejus predicatorum Ordinis instituendi; narrat in ejus vitæ Theodoricus lib. 1. cap. ult. Idem narrat de S. Francisco & Ordine Minorum eodem in Concilio approbato Marianus, Angelus Clareus, Gonzaga, Chronicon Belgicum, Jordanus de Saxonia, S. Antonius, Vadingus, aliique ab hoc producti testes.

7. Nihil hic assero de confirmato Archiepiscopi Toletano Hispaniarum Primatu, id asserit Garcias Laoisa fide nitens cujusdam manuscriptorum, ex Archivis Toletanæ Ecclesiæ desumpti: sed illud in propria causa manuscriptorum testimonium facile potest esse suspectum suppositionis, ideoque rejectitum, præsertim cum Mariana lib. 12. c. 4. neget Concilium istud hæc de re quidquam pronunciasse, idque duabus probatur litteris Honorii II. qui Innocentio successit, una ad Rodericum Toletanum, altera

ad Bracarensem Archiepiscopum; ex quibus constat causam istam fuisse hæcenus indecisam. Idemque Mariana refert lib. 20. c. 14. Joannem Contrerium Archiepiscopum Tolosanum primum Archiepiscoporum illius Ecclesiæ Primatis Hispaniarum nomen a Martino V. obtinuisse ann. Chri. 1423.

amittat, & de cetero nec ibi nec alibi constitutur Ballivus.

Summa hujus ratio est in jure fundata, quia facientis culpam proculdubio habet, qui quod potest corrigere, negligit emendare. Scriptum quippe est Rom. I. Non solum qui faciunt, sed etiam qui consentiunt facientibus, participes judicantur. Et nihil prodest non puniri proprio, qui puniendus est alieno peccato, & facientis culpam, dist. 86.

CONCILIUM TOLOSANUM

Anni 1228.

1. **D**ebellatis Albigenisibus, Tolosa universaque Occitaniz Provincia subacta, prostrata hæresi, quam Raimundus Tolosatum Comes sæpius victus armisque profligatus, tandem Parisiis ejuravit ad pedes Romani Legati Apostolici Diaconi Cardinalis tituli S. Angeli, præsentem S. Ludovico nono Franciæ Rege ann. 1226. omni studio tum ex parte Gregorii Papæ IX. tum etiam ex parte Ludovici Regis collaboratum est, ut prostrata hæresis penitus extingueretur: ipseque Raimundus Comes edito publice jurejurando pollicitus est, se pro suis viribus in hæreticos quoscunque inquisiturum, pœnitique statutis animadversurum; filium vero suam Alfonso Pictonum Comiti S. Ludovici fratri cum Tolosani Comitatus dote nuptu collocavit. Pontifex interea Gregorius rogatus est tum a Raimundo Comite tum a Frederico Imperatore, quocum pacem tunc temporis habebat, tum ab Rege Ludovico; ut terras Venascentis Comitatus, quas occupabat, reconciliato demum Raimundo restitueret. Quibus respondet Pontifex epist. 24. 25. & 26. testem Deum sinceri animi sui arbitrum invocando, se non ea mente terram illam detinere, ut sibi jus ullum proprietatis ac dominiæ asserat, sed hæc de causa restitutionem differre, quandiu periculum ac metus subest, ne dimissa illa terra in pristinam hæresim relabatur: quo periculo transacto, se demum rogantibus Regibus, ipsique adeo Tolosatum Comiti rem gratam facturum. Posteriore deinde epistola, quæ est 30. eidem Tolosano Comiti Raimundo per litteras & nuncios roganti rescribit, alios esse qui eandem in terram jus se habere prætendant, seque ex officio jus suum cuique servandi astrictum esse: quæ diversorum jura nondum a se examinata discussurum, se, quamprimum licuerit, pollicetur. Interea Comitatus indefessum in extirpanda hæresi studium & laborem collaudat, & ad perseverandum impense adhortatur.

2. Is vero, quem prædixi, Pontificis Legatus Romanus Concilium Tolosæ ex circumjacentibus Diocæsibus indixit, eique præfedit anno 1229. cujus præcipuos pro hæresi profliganda, & pace firmiter stabilienda Canones hic appono:

Can. I. Statuimus itaque, ut Archiepiscopi & Episcopi in singulis Parochiis, tam in civitatibus, quam extra, Sacerdotem unum, & duos, vel tres bona opinionis laicos, vel plures, si opus fuerit, Sacramento astringant, qui diligenter, fideliter & frequenter inquirent hæreticos, in eisdem Parochiis, domos singulas, & cameras subterraneas aliqua suspitione notabiles perscrutando, & appensa seu adjuncta in iisdem tectis adificia, seu quacunque alia latibula, quæ omnia destrui præcipimus, perquirendo: & si, quos invenerint hæreticos, credentes fautores & receptatores seu defensores eorum, adhibita cautela, ne effugere possint, Archiepiscopo, vel Episcopo, Dominis doctorum, seu Ballivis eorum, cum omni festinantia studeant intimare, ut animadversione debita puniantur.

Can. II. Hoc idem faciant Abbates exempti in locis suis, quæ non sunt Ordinariis jure Diocæsano subiecta.

Can. III. Solliciti etiam sint Domini terrarum circa inquisitionem hæreticorum in villis, domibus, & nemoribus faciendam: & circa hujusmodi appensa, adjuncta, seu subterranea latibula destruenda.

Can. IV. Statuimus etiam, ut quicumque in terra sua de cetero permittet scienter morari hæreticum, sive propter pecuniam, sive ob aliam quancunque causam, & fuerit inde confessus aut convictus: amittat in perpetuum terram suam, & corpus suum sit in manu Domini ad faciendum inde quod debetis.

Can. V. Si autem de scientia convictus non fuerit, & probata fuerit ejus negligentia dissoluta, vel frequenter in terra sua inveniantur hæretici, vel super hoc sit diffamatus, pœnis legitimis puniatur.

Can. VI. Illam autem domum, in qua inventus fuerit hæreticus, diruendam decernimus, & locus ipse sive fundus confiscetur.

Can. VII. Ballivus vero, qui semper est in terra residens in loco, contra quem præsumitur, nisi contra hæreticos valde sollicitus inveniat & diligens, bona sua

Can. VIII. Ne autem innocentes pro nocentibus puniantur, aut quibuslibet per aliquorum calumniam hæretica pravitas impingatur, statuimus, ne aliquis in credens vel hæreticus puniatur, nisi per Episcopum loci, vel aliquam personam Ecclesiasticam, quæ potestatem habeat, fuerit credens vel hæreticus judicatus.

Can. XII. Universi tam mares, quam femina, masculi a 14. anno, femina a 12. abjurent omnem hæresim extulgentem se adversus sanctam & Catholicam Romanam Ecclesiam & orthodoxam fidem, quibuscunque nominibus censetur: jurent etiam, quod fidem Catholicam, quam Romana Ecclesia tenet, prædicat, servabunt, & hæreticos pro viribus persequentur, & eos bona fide manifestabunt. Nomina autem omnium virorum ac mulierum in qualibet Parochia conscribantur, & omnes coram Episcopo, vel coram bonis viris, quibus hoc demandatum fuerit, præsentent juramentum præmissum. Et si quis absens fuerit, & post reditum ejus infra 15. dies idem Sacramentum non præstiterit, quod ex inspectione nominum poterit apparere, suspectus de hæresi habeatur: hujusmodi autem juramentum singulis bienniis renovetur.

Can. XIII. Omnes autem utriusque sexus, postquam ad annos discretionis advenerunt, confessionem ter in anno faciant proprio Sacerdoti vel alii de voluntate ipsius vel mandato, injunctam pœnitentiam humiliter & pro viribus impleturi: & ter in anno in Natali Domini, Pascha, & Pentecoste, Sacramentum Eucharistia cum omni reverentia suscipiendi, ita quod Confessio Communionem præcedat: nisi forte ob aliquam causam rationabilem ad tempus ab ejus participatione abstinerint de consilio proprii Sacerdotis. Solliciti sint itaque Presbyteri circa ista, ut ex nominum inspectione cognoscant, sicut superius expressum est, utrum sint aliqui, qui communicare subterfugiant. Nam si quis a Communionem nisi de consilio proprii Sacerdotis abstinerit, suspectus de hæresi habeatur.

Proximum quod antecesserat generale sub Innocentio III. Lateranense Concilium, omnibus injunxerat confessionem & Eucharisticam communionem semel lingulis annis cap. 21. sed Tolosatense istud Concilium propter hæresim ex illis locis eliminandam, ter in anno hæc præcipit, ne hæretici delitescant.

Can. XIV. Prohibemus etiam, ne libros Veteris Testamenti, aut Novi, laici permittantur habere, nisi forte Psalterium, vel Breviarium, pro Divinis Officiis, aut horas Beate Mariæ aliquis ex devotione habere velit: sed ne præmissos libros habeant in vulgari translate, ardentissime inhibemus.

Can. XV. Statuimus etiam, quod quicumque infamatus fuerit de hæresi, vel suspitione notatus, officio Atadici de cetero non utantur. Cumque aliquem infirmum de manu Presbyteri sui sacram Communionem contigerit recepisse, adhibeatur ei diligens custodia usque ad diem obitus sui vel convalescenciæ, ne hæreticus vel de hæresi suspectus ad ipsum infirmum possit habere accessum: cum ex accessu talium nefanda intellexerimus & enormia pluries consigisse.

Can. XXXVIII. Inhibemus etiam, ut Barones, Castellani, milites, cives, burgenses, seu etiam rurales, conjunctiones, colligationes, confratias, seu alias quascunque obligationes, fide seu juramento, seu alia quolibet firmantia interposita facere non præsumant: quod si fecerint, Baro in centum libris currentis montis puniatur, Castellanus in sexaginta, miles in quadraginta, civis vel burgensis in viginti, & rurales in centum solidis. Si quæ vero conjunctiones vel colligationes usque nunc facta sunt, eas decernimus irritas & inanes; statuentes, ut omnes abjurare teneantur easdem.

Can. XXXIX. Item nullus castrum vel villam furetur, de his quæ ab Ecclesia tenentur, vel a Rege: quod si fecerit, & bona ipsius omnia publicentur, & excommunicatus perpetuo habeatur, nec a sententia possit absolvi nisi per Dominum Papam, aut Legatum de ipsis latere destinatum. Mittatur etiam ultra mare, ad terram propriam nullatenus reversurus.

Can. XL. Item statuimus, quod nullus aliqua occasione alicujus bona per vim rapiat, vel pignora, nec vassallum, nec rem vassalli pro domino capias. Sed si quis aliquid sibi deberi credit, per judices repetat. Si autem aliquis

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

quæ ex voto ad sacra Palestinæ recuperanda loca conferre tenebatur, in Romanos Pontifices convertit. Graves in primis cum Innocentii tertii successore Honorio tertio similitates gessit, quas postmodum adversus Gregorium nonum profecutus est, universamque factionibus & bellis laceravit Italiam, donec momento isto & urgente copias in Syriam eduxit; ubi nullo commisso prælio Jerosolymam a Saracenorum Calipha recepit, dicit tantum causam, & specie tenus, inita cum illo turpi pactio.

2. Hinc regressus in Occidentem complures Ecclesiæ Romanæ terras, qua prodicionibus, qua Marte aperto invadit: adeo ut majore Piceni & Latii parte occupata Romam ipsam obsidione cinxerit; & quotquot Romanorum in ejus cecidit potestatem, vel gladio vel laqueo interemerit, omnem Italianam hostilibus armis depopulatus sit, excitata in hoc ipsum & promotam sibi adhaerentium factione, cui *Gibellinorum* nomen inditum: qui vero in antiqua Romanæ Sedis obsequio perseverabant, nomen habere *Guelforum*. Primus belli molitiones & impetus Fridericus excitatis sibi addictorum partibus est exorsus, reliquos vero, qui justa legitimaque subjectione Pontificis partes tuebantur, ad propulsandam injustam aggressionem compulit. Indeque innumeræ caedes, direptiones, captivitates, incendia, omnesque hostiles & barbaricæ immunitates tota Italia grassabantur.

3. His aliæ dirissimæ in aliis Christianis Provinciis strages & calamitates accedebant. Saracenorum armis, quibuscum Fridericus fœdus & amicitiam contraxerat, Orientem simul & Occidentem infestantibus. Imminabant præterea extremæ Constantinopolitano Imperio clades, cujus tunc Latini vix reliquias tuebantur; conspirantibus adversum eos Græcis finitimisque Barbatis, nulla humani subsidii spe affulgente propter bella, quibus Occidentem Fridericus distinebat. Alter invalorum cumulus iisdem temporibus Christianæ reipublicæ funestus incubuit. Gens enim Tartarorum, direpta primum utraque Armenia, deinde vastatis, quæ inter maria Caspium & Euxinum interjacent, Provinciis Georgianorum & Mengrelinorum, veterem Iberiam & Cholcon incolentium, Moscoviam, Poloniam, Transylvaniam, Hungariam, caedibus & incendiis populata est, Battone duce, circa annum 1241.

4. Angebat simul optimi Pontificis animum collapsa Ecclesiæ disciplina, morumque perveritas in graviora quotidie vitia dilabentium, sive Clerum, sive reliquum Christianum populum inspiteres. Cui malo causam dederant diutina bella, factiones, schismata renascentia. Cura ista Pontificem sollicitabat, ut Ecclesiæ tranquillitatem, & pristinum, qui propemodum obsoleverat, dignitatis splendorem recuperaret. His de causis jam dudum Gregorius nonus, qui præcesserat, Concilium generale Romæ indixerat. Eo cum plurimi ex Galliis & Hispaniis Antistites Genuensium triremibus vecti properarent, in Friderici classem inciderunt, quam ductabat ejus ex concubina filius Encius, quem pater Sardinie Regem inauguraverat; cui suas quoque maritimas vires Pisana civitas adjunxerat. Et cum Encius in Apuliam ad patrem misisset, inquirens, quid de captiva illa Prælatorum turba, in qua tres erant Cardinales Legati, fieri juberet, ille hac prosperitate insolens hoc disculo ad filium rescripsit:

*Omnes Prælati Papa mandante vocati,
Et tres Legati, veniant hucusque ligati.*

Eosque ad se adductos Fridericus in diversos per Apuliam carceres distribuit. Eam cladem & calamitatem sic ægre tulit Pontifex Gregorius, ut ex animi mœrore intra paucos dies extinctus sit. Huic subiectus Cælestinus quartus paucis diebus superstes vita excessit.

5. Cælestinum excepit Innocentius quartus, Sinibaldus antea vocatus, patris Genuensis, ex illustri Fliscorum gente Comitum Lavanie. Ille Friderico statim æquissimas pacis condiciones obtulit: At ille, qui nec cum Infidelibus bellum gerere, neque cum fidelibus pacem colere sciebat, omnibus despectis conditionibus, precibusque & admonitionibus rejectis, majori etiam furore exarsit. Tum demum Innocentius; ut luctuosis Ecclesiæ ruinis occurreret, cum nihil per Italiam bellorum tempestatibus undique jactatam tutum esset, clam in Galliam, ubi sanctus regnabat Ludovicus, se recepit, Conciliumque generale Lugduni indixit: quo citatus ad causam dicendam Fridericus reus ire renuit: Legatos vero misit, in quibus præminebat Thadæus vir industrius, qui audacter in Concilio Friderici causam propugnavit.

6. Præsedit summus Pontifex, eique ad dexteram affedit Constantinopolitanus Imperator, ad sinistram vero alii Principes Luca. Interfuerunt tres Patriarchæ, Constan-

tinopolitanus, Antiochenus, & Aquilejensis, quamvis cum hoc tertio reliqui duo hujus confessus ordinem initio acriter disputassent, ejusque sedem disjecissent, quia non erat de præcis quatuor Patriarchis.

7. Friderici causa sedulo explorata, Innocentius de Synodi sententia ipsum damnatum Imperio, Regni que Apulie, Siciliæque dignitate spoliavit. Tuus Germania universa a Friderico defecit. Novus exinde creatus est Imperator Henricus Thuringie & Hassie Landgravius. Illoque post biennium mortuo, Villielmus Hollandie Comes. Longobardi in Fridericum rebellant, ipsamque acie victum in fugam vertunt. Ille profugus in Apuliam concessit, & lecto per ægritudinem decumbens, a Mansredo filio illegitimo, qui thesauro patris Regnoque Siciliæ inhiabat, suffocatus est, adnoto ejus ori pulverari, ut referunt Martinus Polonus, Villanius, Ricordanus, S. Antonius, alique, mors ejus anno contigit 1250.

8. Hujus Concilii decreta, quotquot a Bonitacio Papa VIII. in librum Decretalium sextum compilata sunt, juxta ordinem, quem eodem in libro sub diversis titulis habent, placet huc referre: quin etiam omissiones supplere, quæ Bini collectoris optime de Ecclesiæ meriti diligentiam effugerent.

Cum in multis juris articulis infinitas reprobetur; prævide duximus statuendam, ut per illam generalem clausulam, quidam alii, que frequenter in litteris nostris inseritur, ultra tres vel quatuor in judicium non trahantur, quorum nomina in primo citatorio exprimat Imperatori, ne locus fraudi forsitan relinquatur, si circa ea possit libere variare, c. cum in multis, de rescriptis in 6.

Perpetuo prohibemus editto, ne sub aliqua ex his formis, quas perniciose curiositas adinvenit: Eligo postulando, & postulo eligendo; aut: Eligo postulandum, aut postulo eligendum: cum nec vera electio, nec vera postulatio resultet ex ipsis, quin sibi potius adversentur invicem, ad faciendas electiones, vel postulationes, de cetero procedatur: si secus actum fuerit, eo ipso irritum decernentes. Sub ea etiam forma: Eligo & postulo, prout potest melius de jure valere, (cum incertitudinem contineat) quomquam postulari vel eligi prohibemus; statuentes, quod contra factum fuerit, viribus omnino carere, nisi quando probabiliter dubitatur, utrum quis sit eligendus, vel potius postulandus, c. c. 1. de postulat. Prælat. in 6.

Sciendum, electionem esse juris ordinarii & communis, postulationem vero extraordinarii, cum petat Superioris dispensationem ad promovendum eum, qui ob aliquod juris impedimentum eligi vetatur.

Dispendia litium equitatis compendio volentes, qua possumus industria coarctare, statutum felicitis recordationis Gregorii Papa noni prædecessoris nostri super hoc editum ampliante, decrevimus, ut si quis contra alium plures personales movere voluerit actiones, non ad diversos judices, sed ad eosdem super hujusmodi questionibus omnibus litteras studeat impetrare. Qui vero contrarium fecerit, omni commodo careat litterarum; nec processus habitus valeat per eandem: reo, si eum per ipsas citaverit, vel fatigaverit, in expensis legitimis condemnandus. Reus quoque si eodem judicio durante actorem sibi obnoxium dixerit, reconventionis beneficio vel conventionis (si contra eum litteras impetrare maluerit) de jure suo debet apud eosdem judices experiri, nisi eos ut suspectos poterit recusare, simili pena si contra hoc fecerit puniendus, c. dispendia, de rescript. in 6.

Statuimus, ut si quis electionem, postulationem, vel provisionem factam impugnat, in formam objiciens aliquid, vel personam, & propter hoc ad nos appellari contigerit: tam is, qui opponit, quam qui defendit, & generaliter omnes, quorum interest, & quos causa contingit, per se vel per procuratores ad causam instructas, ad Sedem Apostolicam a die objectionis iter arripiant infra mensem. Sed si pars alia non venerit intra viginti dies, post adventum alterius expectata, in electionis negotio, non obstante cujusquam absentia, sicut de jure fuerit, procedatur. Hac autem in Dignitatibus, Personatibus, & Canonis observari volumus & mandamus. Adjicientes, ut qui plene non probaverit, quod in formam opponit, ad expensas, quas propter hoc pars altera se fecisse docuerit, condemnatur. Qui vero in probatione defecerit ejus, quod objicit in personam, a beneficiis Ecclesiasticis triennio se noverit suspensum: ad qua si infra illud tempus propria temeritate se ingesserit, eis ipso jure perpetuo sit privatus, nullam super hoc de misericordia spem aut fiduciam habiturus: nisi manifestissimis constiterit documentis, quod ipsum a calumnia vitio causa probabilis & sufficiens excusaret, c. 1. de election. in 6.

In electionibus & postulationibus ac scrutinis, ex quibus jus oritur eligendi, vota conditionalia, alternativa,

vel incerta penitus reprobamus. Statuentes, ut huiusmodi votis pro non adjectis habitis, ex puris consensibus celebraretur electio, voce illorum, qui non pure consenserint, in vico, in alios recedente.

C. in electionibus, eod. tit. id conformatur regulæ generali: *Alnus legitimi non recipiunt conditionem neque diem, c. actus legitimi, de regul. jur. in 6. & l. actus legitimi, ff. eodem.*

Statuimus, ut conservatores, quos plerumque concedimus, a manifestis injuriis & violentiis defendere possint, quos eis commissimus defendendos: nec ad alia, qua iudiciali indaginem exigunt, suam possint extendere potestatem: c. 1. de offic. & potest. iud. deleg. in 6.

Officii nostri debitum remediis invigilat subditorum, quia dum eorum excutimus onera, dum scandala removemus, nos in eorum quiete quiescimus & fovemur in pace. Proinde presentis decreto statuimus, ut Romana Ecclesie Legati quantumcumque plenam legationem obtineant, sive a nobis missi fuerint, sive suarum preterea Ecclesiarum legationis sibi vendicent dignitatem; ex ipsius legationis munere conferendi beneficia nullam habeant potestatem; nisi hoc alicui specialiter duxerimus indulgentiam; quod in Fratribus nostris legatione fungentibus volumus observari; quia sicut honoris prerogativa letantur, sic eos auctoritate fungi volumus ampliori, c. de Offic. Leg. in 6.

Prohibemus quoque, ne Remensis Archiepiscopus in diocesis suffraganeorum suorum serenos Officiales constituat; quia cum Metropolitanis, ne suorum Suffraganeorum ingrediantur Dioceses, ut in eis auctoritate propria iudicent, disponant; aliquidve aliud agant, canonica prohibeant instirna; nequaquam hoc possunt in illis per alios exercere. Nec pro eo quod causas per appellationem delatas ad ipsos possunt in Suffraganeorum suorum diocesis delegare, similiter eis licet tales Officiales instituere in eisdem, qui eorum vice, cum appellatur ad ipsos, citationes vel inhibitiones faciant, seu compescant in hac parte rebelles. Quia in causis per appellationem devolutis ad ipsos, iam jurisdictionem obtinere noscuntur, propter quod licite possunt super illis committere vices suas: Non sic autem in aliis, in quibus nondum existit appellatum; & idcirco non debent aliquos constituere pro citationibus in futuris causis appellationum, & inhibitionibus faciendis; nisi aliud Remensis Ecclesia, circa talium Officialium institutionem, de consuetudine obtineat speciali. A quibus etiam de consuetudine huiusmodi possint in Remensi provincia constitui, inhibitiones tamen ne procedatur in causis, priusquam ad Remensem curiam appellatur, fieri penitus interdiciamus & inhibemus. Officiales autem Remensis Archiepiscopi, quamdiu in sua Provincia vel circa illam extiterint, in Suffraganeos interdicti, vel suspensionis vel excommunicationis proferre sententias non attentent. Et hoc idem ab Officialibus ceterorum Metropolitanorum circa ipsorum Suffraganeos (quibus ob reverentiam Pontificalis officii deferri volumus in hac parte) precipimus observari c. 1. de offic. Ordinar. in 6.

Juris esse ambiguum non videtur, iudicem delegatum, qui a Sede Apostolica mandatum ad hoc non acceperit speciale, juberi non posse alterutram partium coram se personaliter in iudicio comparere, nisi causa fuerit criminalis; vel nisi pro veritate dicenda, vel pro juramento calumnia faciendo, vel alia juris necessitas partes coram eo exegerit personaliter comparere, c. 1. de iudiciis in 6.

Exceptionis peremptoria seu defensionis cujuslibet principalis cognitionem negotii contingentis ante litem contestationem obiectus, nisi de re iudicata transacta, sive finita excipiant, litigator litem contestationem non impediatur, nec retardet. Licet dicat obiector, quod rescriptum non fuisset obtentum, si quo sunt impetranti opposita, fuissent exposita deleganti, c. 1. de litem contest. in 6.

Aktor, qui ad terminum venire, ad quem citari adversarium fecerat, non curavit, venienti rei in expensis propter hoc factis legitime condemnatur: ad citationem aliam minime admittendus, nisi sufficienter caverit, quod in termino fideliter debeat comparere, c. 1. de dolo & contum. in 6.

Etiam qui super dignitate, personatu, vel beneficio Ecclesiastico obtinendis cum aliquo litigat possessore; ob partis adversa contumaciam causa rei servanda in ipsorum possessionem statuimus non mittendum, ne per hoc ad ea ingressus patere valeat vitiosus. Sed liceat in hoc casu, contumacia absentiam divina replente presentia, etiam lite non contestata, diligenter examinata negotia, ipsam sine debito terminare, c. 1. de eo qui mittitur in possessionem caus. rei servit. in 6.

Statuimus, ut positiones negativas, qua probari non possunt nisi per confessionem adversarii, iudices admittere possint, si aequitate suadente viderint expedire c. de contestis in 6.

Romana Ecclesia: & infra. In appellationis causa is,

qui appellantis procurator, vel advocatus in priori iudicio fuerat, non recipiatur in seipsum. Neque indistincte ipsi appellanti (presumptione faciente pro eo) deferatur etiam juramentum; sed tunc cum inspectis personarum & ipsius causa circumstantiis id fuerit faciendum, c. Romana de testibus, in 6.

Pia consideratione statuit mater Ecclesia, quod majoris excommunicationis exceptio in quacunque parte iudiciorum opposita lites differat, & repellat agentes, ut ex hoc magis censura Ecclesiastica timeatur, communionis periculum evitetur, contumacia vitium reprimatur; excommunicati, dum a communibus actibus excluduntur, rubore suffusi, ad humilitatis gratiam & reconciliationis effectum facilius inclinentur. Sed hominum succrescente malitia, quod provisum est ad remedium, tendit ad noxam. Dum enim in causis Ecclesiasticis frequenter hac exceptio per malitiam opponitur, contigit interdum differri negotia, & partes fatigari laboribus & expensis: proinde quia morbus iste quasi communis irrepit, dignum duximus communem adhibere medelam. Si quis igitur excommunicationem opponit, speciem illius & nomen excommunicatoris exprimat, sciturus eam rem se deferre debere in publicam notitiam, quam infra octo dierum spatium (die in quo opponitur minime computato) probare valeat apertissimis documentis. Quod si non probaverit, iudex in causa procedere non omittat, reum in expensis, quas actor ob hoc diebus illis se facisse docuerit, prehabita taxatione condemnans. Si vero postmodum instantia durante, iudicii & probationis copia succedente, de eadem excommunicatione, vel alia excipiat iterum, & probetur: Actor in sequentibus excludatur, donec meruerit absolutionis gratiam obtinere. His qua precesserint, nihilominus in suo robore duraturis. Proviso quod ultra duas vices hac non opponatur exceptio: praterquam si excommunicatio nova emergerit, vel evidens & prompta probata supervenerit de antiqua. Sed si post rem iudicatam talis exceptio proponatur, executionem impediet; sed sententia qua precessit, non minus robur debitum obtinebit. Et tamen salvo, ut si actor excommunicatus sit publice, & hoc iudex noverit quancumque, (etsi de hoc reus non excipiat) iudex ex officio actorem repellere non postponat, c. 1. de exceptionib. in 6.

Frequens & assidua nos querela circumstrepit, quod spoliationis exceptio nonnunquam in iudiciis calumniose proposita, causas Ecclesiasticas impedit & perturbat. Dum enim exceptioni insistitur, appellationes interponi contingit, & sic intermittitur, & plerumque perimitur causa cognitio principalis: Et propterea nos, qui voluntarios labores appetimus, ut quietem aliis preparamus, finem litibus cupientes imponi, & calumnia materiam amputare, statuimus: ut in civilibus negotiis, spoliationis obiectum qua ab alio quam ab actore facta proponitur, iudex in principali procedere non postponat. Sed si in civilibus ab actore, in criminalibus autem se spoliatum reus asserat a quocumque, infra quindecim dierum spatium (post diem in quo proponitur) quod asserit, comprobabit. Alioquin ex expensis, quas interim actor ob hoc fecerit, iudiciali taxatione prehabita, condemnatur: alias, si iudici equum visum fuerit, puniendus. Illum autem spoliatum intelligi volumus in hoc casu, cum criminaliter accusatur, qui tota sua substantia, vel majori parte ipsius, se per violentiam destitutum affirmat: secundum hoc loqui Canones, sano credendum est intellectu, quia nec nudis contendere, nec inermes inimicis opponere nos debemus. Habet enim spoliatus privilegium, ut non possit exui jam nudatus. Solet autem inter Scholasticos dubitari, si spoliatus a tertio, de spoliatione contra suum accusatorem excipiat, an ei tempus a Iudice debeat indulgeri, infra quod restitutionem imploret: ne forte sic velit existere, ut omnem accusationem eludat; quod satis aequitati & iuri consonum aestimamus. Quod si infra tempus indultum restitutionem non petierit, & causam, cum potuerit, non ducat ad finem, non obstante spoliationis exceptione poterit accusari, cap. 1. de restitutione spoliatorum, in 6.

Cum aeterni tribunal iudicii illum reum non habeas, quem injuste iudex condemnat, testante Propheta: Nec damnabit eum, cum iudicabitur illi; caveant Ecclesiastici iudices, & prudenter attendant, ut in causarum processibus nihil vendicet odium, aut favor usurpet; timor exulet, primum aut expectatio primum iustitiam non avertat: sed stateram gestent in manibus, lances appendant equo libramine, ut in omnibus que in causis agenda fuerint, praesertim in concipiendis sententiis & ferendis, pra oculis habeant solum Deum: illius imitantes exemplum, qui querelas populi Tabernaculum ingressus ad Dominum deferbat, ut secundum eius imperium iudicaret. Si quis autem iudex Ecclesiasticus ordinarius, aut etiam delegatus, fama sua prodigus & proprii prosector honoris, contra conscientiam & iustitiam in gravamen partis alterius, in iudicio quidquam fecerit per gratiam, vel per sordes, ab executione officii per annum noverit se suspensum, ad aestima-

affirmationem liris præterea, quam læserit, nihilominus condemnandus; sciturus, quod si suspensione durante damnabiliter intesserit se divinis, irregularitatis laqueo se involvet, secundum Canonicas sanctiones, a qua non nisi per summum Pontificem poterit liberari. Salvis aliis constitutionibus, que iudicibus male iudicantibus panas ingerunt & infligunt. Dignum est enim, ut qui in tot præsumis offendere, pœna multiplici castigetur, cap. 1. de sentent. & re iud. in 6.

Ad Apostolica dignitatis, & infra. Sane cum dura guerrarum commotio nonnullas Christiana professionis Provincias diutius afflixisset, nos ad Fridericum præcipuum Principem secularem huiusmodi dissensionis & tribulationis auctorem, a felicis recordationis Gregorio Papa prædecessore nostro suis excessibus anathematis vinculo innodatum, speciales nuncios & magna auctoritatis viros, videlicet venerabiles Fratres P. Albanensem & H. Sabinensem Episcopos, ac dilectum filium Guilielmum Basilicæ duodecim Apostolorum Presbyterum Cardinalem, qui salutem zelabantur ipsius, duximus destinandos, facientes sibi proponi per ipsos, quod nos & fratres nostri, quantum in nobis erat, pacem per omnia secum habere, necnon cum omnibus hominibus optamus, parati sibi pacem & tranquillitatem dare, ac mundo etiam universo. Et quia Prælatum, Clericum, omniumque aliorum, quos detinebat captivos, & omnium captivorum tam Clericorum, quam Laicorum, quos ceperat in galeis, restitutio poterat esse pacis plurimum inductiva, eum ut illos restitueret, (cum hoc idem tam ipse, quam sui nuncii, antequam ad Apostolatus vocati essemus officium, promississent) rogari ac peti fecimus ab ipso per eosdem, ac proponi insuper, quod iidem parati erant pro nobis audire & tractare pacem, ac etiam audire satisfactionem, quam facere Princeps vellet de omnibus pro quibus erat vinculo excommunicationis adstrictus. Et offerre præterea, quod si Ecclesia eum in aliquo contra debitum læserat, (quod non credebatur) parata erat corrigere ac in statum debitum reformare. Et si diceret ipse, quod in nullo contra iustitiam læserat Ecclesiam, nec quod nos ipsum contra iustitiam læsissemus, parati eramus vocare Reges, & Prælatos, & Principes tam Ecclesiasticos, quam seculares ad aliquem tutum locum, ubi per se vel solemniter nuncios convenirent. Eratque parata Ecclesia de consilio Consilii sibi satisfacere, si eum læsisset in aliquo, ac revocare sententiam, si quam contra ipsum injuste tulisset, & cum omni mansuetudine & misericordia, quantum cum Deo & honore suo fieri poterat, recipere de injuriis & offensis ipsi Ecclesia, suisque per eum irrogatis, satisfactionem ab eo volebat; Et omnes amicos suos sibi adhaerentes in pace ponere, plenaque securitate gaudere, ut nunquam hac occasione possent aliquid subire discrimen. Sed licet sic apud eum pro pace paternis monitis & precum insistere curarem lenitate; idem tamen Pharaonis imitatus duritiam, & obturans more aspidis aures suas, preces huiusmodi & monita elata obstinatione ac obstinata elatione despexit. Propter quod non valentes absque gravi offensa Christi ejus iniquitates amplius tolerare, cogimur urgente nos conscientia iuste animadvertere in eundem. Et ut ad præsens de multis aliis ejus sceleribus taceamus, quatuor gravissimas, qua nulla possunt tergiversatione celari, commisit. Dejeravit enim multoties, pacem quandam inter Ecclesiam & Imperium reformatam temere violando, &c. Perpetravit sacrilegium, capi faciens Cardinales sanctæ Romanæ Ecclesiæ, ac aliarum Ecclesiarum Prælatos, & Clericos religiosos & seculares, venientes ad Concilium, quod idem prædecessor noster duxerat convocandum, &c. De hæresi quoque non dubiis & levibus, sed evidentibus argumentis suspectus habetur, &c. Præter hæc Regnum Sicilia, quod est speciale patrimonium Principis Apostolorum, & quod idem ab Apostolica sede tenebat in feudum, jam ad tantam in Clericis & laicis exinanitionem servitutemque redegit, quod, eis pere nihil habentibus, & omnibus exinde seve probis ejectis, illos qui remanserunt ibidem, sub servili quasi conditione vivere, atque Romanam Ecclesiam, cujus sunt principiditer homines & vassalli, offendere multipliciter & hostiliter impugnare compellit. Posset etiam merito reprehendi, quod mille quidem furtorum annuam pensionem, in qua pro eodem regno ipsi Ecclesia Romana tenebatur, per novem annos & amplius solvere prætermisit. Nos itaque super præmissis, & quam pluribus aliis ejus nefandis excessibus, cum fratribus nostris & sancto Concilio deliberatione præhabita diligenti, cum Jesu Christi vices licet immeriti teneamus in terris, nobisque in B. Petri persona sit dictum: Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in calis, memoratum Principem, qui se Imperio & Regnis, omnique honore & dignitate reddidit tam indignum, quique propter suas iniquitates adeo ne regnet & imperet est abjectus, suis ligatum peccatis & abjectum, omnique honore ac dignitate privatum a Domino ostendimus, denunciamus, nihilominus sententiam: do præ-

vamus: omnes qui ei juramento fidelitatis tenentur astricti, a juramento huiusmodi perpetuo absolventes: auctoritate Apostolica firmiter inhibendo, ne quisquam de cetero sibi tamquam Imperatori vel Regi pareat & intendat. Decernendo quoslibet, qui ei deinceps ut Regi vel Imperatori consilium vel auxilium præstiterint, seu favorem, ipso facto excommunicationis sententia subjacere. Illi autem ad quos in eodem Imperio Imperatoris spectat electio, eligant libere successorem. De præfato Sicilia Regno providere curabimus cum eorundem fratrum nostrorum consilio, sicut videbimus expedire, c. ad Apostolicæ de sentent. & re iud. in 6.

Cordi nobis est lites minuire, & a laboribus relevare subiectos. Sancimus igitur, ut si quis in iudicio, vel extra, super interlocutoria vel gravamine aliquo ad nos duxerit appellandum, causam appellationis in scriptis assignare deproperet, petat Apostolos, quos ei precipimus exhiberi: in quibus appellationis causam exprimat, & cur appellatio non sit admissa, vel si appellationi forsitan ex Superioris reverentia sit delatum. Post hoc appellatori secundum locorum distantiam, personarum & negotii qualitates, tempore prosecutionis indulto, si voluerit appellatus & petierit, principales persona per se vel procuratores instructos cum mandatis ad agendum, & cum rationibus & munimentis ad causam spectantibus, accedant ad Sedem Apostolicam sic parati, ut (si nobis visum fuerit expedire) finito appellationis articulo, vel de partium voluntate omisso, procedant in negotio principali, quantum de jure poterit & debet: his que in appellationibus a definitivis sententiis interpositis antiquitas statuit, non mutatis. Quod si appellator, que præmissa sunt, non observet, reputabitur non appellans, & ad prioris iudicis redibit examen in expensis legitimis condemnandus. Si autem appellatus contempserit hoc statutum, in eum eamquam contumacem tam in expensis, quam in causa, (quantum a jure permittitur) procedatur. Justum est equidem, ut in eum iura insurgant, qui jus & iudicem & partem eludit, cap. 1. de appell. in 6.

Legitima suspicionis causa contra iudicem assignata, & Arbitris a partibus secundum formam juris electis, qui de ipsa cognoscant sepe contingit, quod ipsis in idem convenire nolentibus, nec tertium advocantibus, cum quo ambo vel alter eorum procedat ad decisionem ipsius negotii, ut tenentur, iudex proferat excommunicationis sententiam contra ipsos, quam ipsi tum propter odium, tum propter favorem partium diutius vilipendunt. Quare causa ipsa plus debito prorogata, non proceditur ad cognitionem negotii principalis. Volentes igitur morbo huiusmodi necessariam adhibere medelam, statimus, ut ipsis Arbitris per iudicem competens terminus præfigatur, infra quem in idem conveniant, vel tertium concorditer advocent, cum quo ambo, vel alter eorum ejusdem suspicionis negotium terminare procurent. Alioquin iudex ex tunc in principali negotio procedere non omittat, can. legitima, eod. tit.

9. Pro humani redemptionis generis de summis celorum ad ima mundi descendens, & mortem tandem subiens temporalem DEI Filius Jesus Christus, ne gregem sui pretio Sanguinis gloriosi redemptum ascensurus post resurrectionem ad Patrem absque pastore desereret, ipsius curam beato Petro Apostolo (ut sua stabilitate fidei ceteros in Christiana religione firmaret, eorumque mentes ad salutis opera sua accenderet devotionis ardore) commisit: unde nos ejusdem Apostoli effecti, disponente Domino (licet immeriti) successores, & ipsius Redemptoris locum in terris, quamquam indigne, tenentes, circa gregis ejusdem custodiam sollicitis excitati vigiliis, & animarum saluti iugis attentione cogitationis intendere, summovendo noxia, & agendo profutura debemus; ut excusso a nobis negligentia somno, nostrique cordis oculis diligentia sedula vigilantibus, animas Deo lucrifacere sua nobis cooperante gratia valeamus. Cum igitur illi, qui sic horrenda inhumanitate detestandaque sævitia mortem sibi aliorum, ut ipsos faciant per assissinos occidi, non solum corporum, sed etiam mortem procurent animarum, nisi eos exuberans gratia Divina prevenerit, ut sine armis spiritualibus præmuniti; ac omnis potestas tribuatur a Domino ad iustitiam rectumque iudicium exercendum; Nos tanto periculo volentes occurrere animarum, & tam nefarias præsumptiones Ecclesiastica animadversionis mucrone ferire, ut metus pœna metæ huiusmodi præsumptionis existat, præsertim cum nonnulli Magnates, taliter perimi formidantes, coacti fuerint securitatem ab eorundem assassinatorum Domino impetrare, sicque ab eo non absque Christiana dignitatis opprobrio redimere quodammodo vitam suam; sacri approbatione Concilii statimus, ut quicumque Princeps, Prælatum, seu quævis alia Ecclesiastica secularisve persona, quempiam Christianorum per prædictos assassinos interfici fecerit, vel etiam mandaverit, (quamquam mors ex hoc forsitan non sequatur) aut eos receperit, vel defenderit, seu occultaverit, excom-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

dati, predictam incurrant sententiam ullatenus ipso iure; nisi in ipsis de Episcopis expressa mentio habeatur, cap. quia periculosum, eod. tit. in 6.

Romana Ecclesia, & infra. Ceterum Interdicti vel Excommunicationis sententias latis ab Officialibus Archidiaconorum, seu quibuscumque aliis jurisdictionem habentibus Suffraganeorum Rhemensis Ecclesie subditis, Rhemensis Archiepiscopus & eius Officiales (omissis ipsis excommunicatoribus) non relaxent; salva contraria consuetudine super hoc, si quam habent. Porro excommunicationum sententia a Rhemensi Archiepiscopo suisque Officialibus generaliter promulgata, subjectos jurisdictioni ejusdem Archiepiscopi tantum ligant. Sed nec in specie nec in genere pro culpis & offensis præteritis vel præsentibus excommunicationum sententias absque competenti monitione præmissa promulgent: & si contra præsumpserint, injustas noverint esse illas. Caveant etiam, ne tales sententias excommunicationis, sive specialiter, sive generaliter in aliquos pro futuris culpis, videlicet si tale quid fecerint, vel etiam pro jam commissis sub hac forma, si de illis intra tale tempus minime satisfecerint, proferre præsumant: nisi mora in exhibenda satisfactione, vel culpa seu offensa præcesserit, quibus merito ad injungendam satisfactionem hujusmodi, & taliter prohibenda semilia inducantur, aut alia rationabilis (quam in ipsis sententiis expriment) causa subsit. In Universitatem vel Collegium proferri excommunicationis sententiam penitus prohibemus; volentes animarum periculum vitare, quod exinde sequi posset, cum nonnunquam contingeret, innocuos hujusmodi sententia irretiri: sed in illos dumtaxat de Collegio vel Universitate, quos culpabiles esse constiterit, promulgatur, c. Romana Ecclesia, eod. tit. in 6.

Dilecto filio Decano Aurelianensi, & infra. Præterea cum omnes leges, omniaque jura vim vi repellere, cum illisque se defendere permittant; licuit utique ipsi Decano, si predictus Ballivus cum bonis suis mundanis injuriose spoliare, vel ea violenter occupare præsumpserit, ut superius est expressum, contra illius violentiam injuriamque se tueri: Et quoniam adversus ejus nimiam potentiam sufficiens temporalis defensio forte non aderat, potuit etiam spiritualiter, gladio videlicet usando Ecclesiastico, defensare, ac recurrere propter hoc ad arma spiritualia, qua sunt Ecclesie propria, & pro suo munimine illis uti: præsertim cum dictus Ballivus post latis ad eum ab eodem Decano ex aliis causis excommunicationis sententias (sicut idem Decanus asseruit) ipsum tanquam exinde provocatus, sententiis ipsis contemptis, bonis spoliasset iisdem: & propter hoc postmodum ipse Decanus sententiam tulerit interdicti, tanquam spirituali se munitione defendens contra illius injuriam & violentiam, sibi ab eodem occasione predictarum sententiarum & in ipsarum contemptum illatam. Et quidem cum liceat cuilibet suo vicino vel proximo pro repellenda ipsius injuria suam impartiri auxilium: immo si potest, & negligit, videatur injuriantem fovere, ac esse particeps ejus culpa, licuit profecto ipsi Decano proprio sibi subvenire subsidio, & suamque temporalem injuriam sua propria spirituali defensione tueri: sicque utrumque quodammodo gladium, & temporalem, & Ecclesiasticum, alterum videlicet altero adjuvare, maxime quia hi duo gladii consueverunt exigente necessitate sibi ad invicem suffragari, & in juvamen alterius mutua subventionem frequentius exerceri, c. dilecto, eod. tit. in 6.

Hoc eodem in Concilio insigne rubri pilei Cardinalibus datum proditur. In eodem patiter prodant aliqui, occasione depositionis Friderici, fuisse jus Imperatorem eligendi Septemviralibus suffragiis alligatum; quidam vero hoc referunt ad secundum Lugdunense Concilium, sub Gregorio decimo celebratum. Ab aliis autem refertur id institutum ad Gregorium V. Pontificem, & Othonem tertium Imperatorem, qui cum essent patria Teutonici, jus istud Teutonicis Principibus attribuerunt. Fuerat quidem antea successio ad Imperium juris hæreditarii; Cum autem Otho tertius nullos haberet liberos, urgeretque metus futuri internecini belli pro hac successione ob diversa Principum studia, constat quidem tum primum Pontificia simul & Imperiali sanctione Germanicum Imperium fuisse Principum Germanorum deinceps electioni alligatum, ut multi contendunt, sive Septem virorum dumtaxat, ut alii constanter asserunt; est enim de his magna inter eruditos plerisque concertatio. Consule cap. venerabilem, de elect. cujus auctor Innocentius tertius. Decreto etiam hujusmodi generalis Concilii proclamata fuit generalis Christianorum bellica expeditio, nomine Cruciate, atque ad ejus expensas necessariae destinata fuit, non quidem (quod erronee scribit Abbas Stadensis in Chronico ad annum. 1245.) proventus Ecclesiasticorum pars quinta, sed vigesima dumtaxat, idque ad triennium; id enim compertum est ex ipsiusmet verbis decreti 17.

illius Concilii: Ceterum (inquit) ex communi Concilii approbatione statuimus, ut omnes omnino Clerici tam subditi, quam Prælati, vigesimam Ecclesiarum proventuum usque ad triennium conferant in subsidium Terræ Sanctæ, per manus eorum, qui ad hoc Apostolica fuerint providentia ordinari: quibusdam dumtaxat Religiosis exceptis ab hac præstatione merito eximendis, illisque similiter, qui assumpto vel assumendo Crucis signaculo sunt personaliter profecturi. Nos & Fratres nostri Sancta Romana Ecclesia Cardinales plenarie decimam persolventes. Sciantque se omnes ad hoc fideliter observandum per excommunicationis sententiam obligatos, ita quod illi, qui super hoc fraudem scienter fecerint, sententiam excommunicationis incurrant.

SELECTA CAPITA

Ex Statutis Sancti Ludovici Francorum Regis apud Parisios anno 1254.

Cap. I. **Q**uæstus quidem illicitos, quantum possibile fuerit, in Ballivis & aliis Curialibus nostris reprimere cupientes, Senescallos, Ballivos, Prepositos, Vicecomites, & villarum majores, & alios Officiales nostros, juramento subcripto duximus astringendos. Cujus si ipsi Senescalli, Ballivi, & alii Officiales nostri fuerint transgressores, pœnas debitas in bona ipsorum, vel si res exigat, in personas, nostra voluntatis, vel deputatorum a nobis, arbitrio reservamus. Si vero Majores, Ballivos, vel Officiales dejerare contigerit, in hac parte a Senescallis sub bonarum testimonio personarum, & cum ipsarum consilio puniantur.

Cap. II. Jurabant igitur omnes & singuli supradicti, quod quamdiu commissam sibi tenebunt Senescalliam, vel Balliviam; Preposituram, vel aliud quodcumque officium supradictum, tam minoribus, quam mediocribus, tam majoribus, quam advenis, tam indigenis, quam subditis, sine nationum & personarum acceptione jus reddent: servantes tamen in locis suis sua jura, usus & consuetudines approbatas.

Cap. III. Jurabunt insuper bona fide jura nostra requirere & servare, & aliorum jura scienter non auferre, nec diminuire, nec etiam impedire.

Cap. IV. Jurabunt etiam, donum seu munus quodlibet a quacunque persona per se, vel per alium, non recipere in pecunia, auro, vel argento, vel rebus aliis quibuscumque mobilibus, aut immobilibus, aut se moventibus, seu beneficiis personalibus sive perpetuis, præter esculenta, quorum valor in una hebdomada summam decem solidorum Parisiorum non excedat: & quod dicta bona seu beneficia uxoribus suis, liberis, fratribus, sororibus, nepotibus, neptibus, vel consanguineis, aut domesticis seu consimilibus minime procurabunt. Immo bona fide diligentiam adhibebunt, ne uxores sue vel alia persona proxime nominata dona vel munera recipiant. Quod si fecerint, ex quo hoc sciverint, eos ad restituendum bona fide compellant, sub debito juramento.

His conformantur alia Francici edicta, quale est Caroli IX. Regis in Comitibus Aurelianensibus art. 43. prohibens etiam munera victualia litigantium. Deusque ipse sic loquitur Deuter. 16. V. 19. Nos accipies personam, nec munera; quia munera excecant oculos sapientium, & mutant verba justorum.

Cap. V. Jurabunt etiam, quod ab illis de sua Senescallia vel Ballivia, nec ab illis qui causam habent coram ipsis, vel scient in proximo habituros, munus non recipiant per se, vel per alium, ultra summam viginti librarum, quas reddent a die contracti muni infra duos menses, licet etiam creditores velint solutionis terminum prorogare.

Cap. XI. Inhibemus vero districte Senescallis & Ballivis nostris, possessiones aliquas per se vel per alium emere, administratione durante in Senescallia vel Ballivia sua, vel fraudulenter in alia sine nostra licentia precedente. Quod si fecerint, emptionem irritam esse, & possessiones sic emptas fisco nostro, si nobis placuerit, volumus applicari.

Sanctam istam Ludovici legem (ait Baluzius) diu viguisse constat; adeo ut cum Cancellius de Vairollis Senescallus Cadurcensis nonnullas possessiones emisset in sua Senescallia, necessum ei fuerit ann. 1361. litteras a Carolo V. Rege impetrare, quibus huic derogaretur statuto.

Cap. XII. Prohibentes insuper Senescallis & Ballivis nostris, ne quamdiu Senescalli vel Ballivi fuerint, sibi vel suis liberis, fratribus, aut sororibus, nepotibus, ne-

tribus, consanguineis, vel quibuscumque de sua familia matrimonium copulent cum personis suo Senescallia, aut Ballivia sua, sine nostro speciali consensu, nec predictos in Religione ponant, aut beneficia Ecclesiastica vel possessiones eis acquirant.

Hoc similiter statuit Concilium Tridentinum sess. 24. de reform. matr. cap. 9. Ita plerumque temporalium Dominorum ac Magistratum mentis oculos terreni affectus atque cupiditates excitant, ut viros & mulieres sub eorum jurisdictione degentes maxime divites, spem magna hereditatis habentes, minus & paucis adigant cum iis matrimonium contrahere, quos ipsi Domini vel Magisteratus illis prescripserint; Quare cum maxime nefarium sit matrimonii libertatem violare, & ab eis injurias nasci, a quibus iura expectantur, precipit sancta Synodus omnibus cuiuscumque gradus, dignitatis & conditionis existant, sub anathematis poena quam ipse facta incurrant, ne quavis modo directe vel indirecte subditos suos vel quoscumque alios cogant, quo minus libere matrimonia contrahant.

Cap. XX. Quia vera nemo sine causa vel culpa privandus est iure suo, Ballivis nostris & aliis Officialibus predictis inhibemus, ne desistant aliquem sine causa cognitione, vel nostro speciali mandato; subditos etiam nostros novis exactionibus, consuetudinibus vel oneribus non affizant, Cavalcatas extorquenda pecunia causa non mandent, sed ex causa tantummodo necessaria. Et tunc volentes personalem facere Cavalcata, ad eam redimendam data pecunia non compellant.

Cap. XXIII. Ceterum ordinationem factam de Iudeis districte observari precipimus, qua talis est: Iudei cessent ab usuris, & blasphemis, & sordiditibus, & tam Talmud, quam alii libri, in quibus inveniuntur blasphemias, comburantur. Et Iudei, qui hoc servare noluerint, expellantur, & transgressores legitime puniantur. Et vivant omnes Iudei ex laboribus manuum suarum, vel de negotiationibus sine terminis & usuris.

Cap. XXIV. Præterea prohibemus districte quod nullus omnia ad taxillos ludas, sive aleis, sive scacis. Scholas etiam deciorum (id est des Brelangs) prohibemus, & prohiberi volumus omnino, & tenentes eas districte puniantur, Fabrica autem deciorum prohibeatur ubique.

His conformantur tit. ff. de aleatoribus; & authent. de sanctissimis Episc. §. interdicimus, coll. 9. & Apost. can. 41. & 42. & ex Concil. Lateran. sub Innocentio III. cap. Clerici officia de vita & honest. Cler.

3. Cap. XXV. Nullus præterea recipiatur ad moram in tabernis faciendam, nisi sit transiens, vel viator, vel in ipsa villa non habeat aliquam mansionem.

Si hæc licis publica lege prohibentur, quanto magis Clericis interdiciuntur; vide Apostolorum can. 53. Eisdem vetantur can. Ludicenis 24. & sextæ Synodi c. 9. & Concilii Carthag. III. can. 27. & his posterioribus plerisque Canonibus.

SANCTI LUDOVICI FRANCORUM

Regis Pragmatica Sanctio.

LUDOVICUS DEI gratia Francorum Rex, ad perpetuam rei memoriam: pro salubri & tranquillo statu Ecclesie regni nostri, nec non pro Divini cultus augmento, & Christi fidelium animarum salute, atque gratiam & auxilium omnipotentis DEI (cujus solius ditioni ac protectioni regnum nostrum semper subiectum existit, & nunc esse volumus) consequi valeamus, qua sequuntur hoc edicto consultiſſimo in perpetuum validum statuimus & ordinamus.

Primo, ut Ecclesiarum regni nostri Prelati, Patroni, & beneficiorum Collatores ordinarii ius suum plenarie habeant, & unicuique sua jurisdictio servetur.

2. Item Ecclesie Cathedralis, & alie regni nostri libertas electiones, & earum effectum integraliter habeant.

3. Item simonia crimen pestiferum Ecclesiam labefactans a regno nostro penitus eliminandum volumus & jubemus.

4. Item promotiones, collationes, provisiones & dispositiones Prelaturarum, dignitatum, & aliorum quorumcumque beneficiorum & officiorum Ecclesiasticorum regni nostri, secundum dispositionem, ordinationem & determinationem juris communis, sacrorum Conciliorum Ecclesie Dei, atque institutorum Sanctorum antiquorum Patrum fieri volumus & ordinamus.

5. Item exactiones, & onera gravissima pecuniarum per Curiam Romanam Ecclesie regni nostri vel impostas, vel

impositas, quibus miserabiliter regnum nostrum depauperatum existit, sive etiam imponendas, vel imponenda, levare aut colligi nullatenus volumus, nisi dumtaxat pro rationabili pia, & urgentissima causa, vel inevitabili necessitate, & de spontaneo & expresso consensu nostro, & Ecclesia regni nostri.

6. Item libertates, franchisias, prerogativas, iura ac privilegia per inclite recordationis Francorum Reges predecessores nostros, & successive per Nos Ecclesie, Monasterii, ac locis piis, Religiosis, nec non Ecclesiasticis personis regni nostri concessas, & concessa, innovamus, laudamus, & approbamus.

CONCILIIUM LONDINENSE

Anni 1268.

1. **O**thobonus S. Adriani Diaconus Cardinalis anno 1268. a Clemente IV. missus Apostolicus Legatus, reformandas regnorum Angliæ, Scotiæ atque Hiberniæ Ecclesias, instaurandamque in eis collapsam sacrorum Rituum morumque sanctorum institutionem: Concilium nationale Antistitum totius Britannicæ Hibernicæque insularum Londini, quæ primaria est Angliæ civitas, quam interfuit fluvius Tamesis, convocavit; quod magnum catione præminentis excellentiæ vocatur a Mattheo Westmonasteriensi. Cujus summa præcipueque apud gentes illas auctoritas fuit, ejusdem instituta religiose ab Anglis, Scotis, Hibernis, & Valliæ populis servata sunt adusque Provinciarum illarum a Romana Ecclesia sub Henrico Rege VIII. defectionem.

Can. I. Quia multorum simplicitas in Baptismi collatione deficeret, cum necessitatis articulus immineret, nisi a ministris Christiana fidei docerentur; provide constituimus, ut Parochiales Presbyteri, eorumque perpetui Vicarii formam Baptismi Parochianis suis frequenter exponant diebus Dominicis in vulgari. Et quia præter certam salutis periculum non potest hoc negligi vel omitti; statuimus, & in virtute sanctæ obedienciæ districte precipimus, ut quilibet Archidiaconus per suum Archidiaconatum circa Presbyteros & Vicarios ipsos inquisitionem faciat diligentem, eos, quos hoc salubre statutum invenit non servare, graviter, prout rei qualitas exegerit puniendo.

2. Can. II. Quoniam cæca cupiditas ita ruit in Prælatos, ut operum terrenarum questu minime contenta, pro sacris etiam & Divinis, quæ estimationem non capiunt, pretium profana venalitate suscipiant, statuimus & precipimus oleum sanctificationis & chrismata a ministris Ecclesie pure atque devote qualibet exclusa cupiditatis labæ conferri, nulla difficultate in eis exhibendis adhibita, prætextu alicujus consuetudinis, qua dicitur ab eisdem, qui ea recipiunt, aliqua quibuslibet persolvenda: quibus adiciamus, ut super iis tam Episcopi quam Archidiaconi per loca sua jurisdictionis contra recipientes inquisitionem faciant diligentem: & quos tales invenerint, tamquam simoniacos puniant secundum Canonicas sanctiones. Qui si hæc implere neglexerint, Episcopus a Pontificalibus, Archidiaconus ab officio, quousque rem congrue emendaverint, sine suspensi.

Percommodus videtur iste locus ad refellendum errorem Calvinii, quem hodierni Angli ducem in rebus fidei sequuntur, ut compleatur effectum illud Christi asserentis, cæcum si cæco ducatum præbet, ambos in foveam casuros. Impudenter hic hæresiarca negat quemquam priscorum Patrum unctionis olei quasi rei Sacramentariæ meminisse. Quod falsissimum esse sequentibus testimoniis commonstratur. Tertullianus lib. de resurrectione carnis: Caro (inquit) ungitur, ut anima consecretur; caro signatur, ut anima muniat; caro manus impositione adumbratur, ut anima spiritu illuminetur. Et in libro de Baptismo: Exinde egressi de lavacro perungimur. Idem lib. 1. contra Marcionem versus finem conjungit Olei unctionem cum aqua Baptismi. Quammodum etiam lib. de Baptismo: in nobis carnaliter currit unctio, sed spiritualiter proficit. Et post pauca: Dehinc manus imponitur per benedictionem advocans & invitans Spiritum sanctum. S. Cyprianus lib. 1. epist. ult. Ungi quoque necesse est eum qui baptizatus sit, ut accepto chrismate esse unctus Dei & habere in se Christi gratiam possit. Prudentius in Luxuria.

Post inscripta oleo frontis signacula, per qua Unguentum regale lacum est, & Chrisma perenne. Idemque in hymno ante sonnum,
Culcor Dei memento,
Te fontis & lavacri

*Aurem subisse sanctum,
Te chrismate innotatum.*

S. Augustinus lib. 9. de Baptif. cont. Donat. capit. 20. *Quomodo aquam mundat & sanctificat homicidas? Quomodo benedicunt oleum tenebras? (Et subinde:) Si ergo ad hoc valet quod dictum est in Evangelio, Deus peccatorem non audit, ut per peccatorem Sacramenta non celebrentur; quomodo exaudit homicidam deprecantem, vel super aquam baptismi, vel super oleum, vel super Eucharistiam, vel super capita eorum, quibus manus imponitur? Quæ omnia tamen & sunt & valent etiam per homicidas. Constante ibi disputat Sanctus Doctor, & valere baptismum etiam ab hæreticis collarum & susceptum, neque Sacramenta tum regenerationis per aquam, tum Confirmationis per unctionem & christum cum manus impositione, neque Eucharistiam, quæ tria simul ex Ecclesiæ veteri usu conferri mos erat, vim suam mutuati a moribus ministrantium, sed ex ipsa Christi institutione. Idemque lib. 2. contra litteras Petilianæ cap. 104. *In hoc unguento Sacramentum Chrismatis vult Petilianus interpretari. Quod quidem in genere visibilibus signaculorum sacrosanctum, sicut ipse Baptismus est, sed potest esse in hominibus pessimis. Et inferius: Discerne igitur visibile sanctum Sacramentum, quod esse & in invisibili unctione caritatis, qua proprie honorum est. S. Papa Gregorius in Cant. 1. In Engaddi (inquit) balsamum gignitur, quod cum oleo Pontificali benedictione chrisma efficitur, quo dona sancti Spiritus exprimuntur. Ex Patribus Græcis testimonia perspicua suppetunt. Justinus quæst. 137. orthodoxorum scribit peractis mysteriis Baptismi, consignari fideles sacro unguento. Orig. homil. 8. in Levit. prope fin. Sic ergo conversis a peccato purificatio; purificatio quidem per omnia illa datur que superius diximus. Donum gratia Spiritus per olei imaginem designatur: ut non solum purgationem consequi possit is, qui a peccato convertitur, sed a Spiritu sancto repleri. Deinde homil. 9. ultra medium: Omnes quicumque unguento sacri Chrismatis delibuti sunt, Sacerdotes effecti sunt, sicut & Petrus ad omnem Ecclesiam dicit: Vos autem genus electum, regale Sacerdotium. Cyrillus Jerosolymitanus Catech. Myttag. 3. Quomodo panis Eucharistia post Sancti Spiritus invocationem non amplius est panis communis, sed est Corpus Christi: sic & sanctum hoc unguentum non amplius est unguentum nudum, postquam jam consecratum est; sed est chrisma Christi, quod adventu Spiritus sancti per ipsius divinitatem energiam habet, qua frons & alii sensus sui symbolicè inunguntur. Et corpus quidem isto visibili unguento perungitur, anima vero sancto ac vivifico Spiritu sanctificatur. Gregor. Nazianz. Orat. in sanctum Lavacrum hæc ait: At si tu per Baptismum te ipsum obfirmaveris, ac præclarissimo & firmissimo auxilio tibi in futurum carveris, animam scilicet & corpus unctione & Spiritu consignans, quemadmodum olim Israel nocturno illo primigenioque tuente timore, quid tibi accideret? Et quod tibi præsidium comparatum erit? Audi Salomonis paramias: Si sederis, ais, intrepidus eris; si dormieris, suavis erit somnus tuus. Heu miserandam & ter quaterque dolendam hæreticorum sortem! qui Sacramentum istud Divinæ unctionis, ac fontem aquæ vivæ salientis in vitam æternam, non turbaverunt modo, sed omnino sibimet ipsis extinxerunt, præcluseruntque; hoc Sacramentum animo spirituali lætitia perfunditur, & ad pugnam salutarem roboratur, quæ sunt proprietates & fructus Sacramenti hujus emanantes a sacratissimo illo nomine Salvatoris, ex quo prodierunt vivifica Ecclesiæ Sacramenta, de quo scriptum est Cant. 1. Oleum effusum Nomen suum: & in Psalmis: Unxit te Deus Deus tuus oleo lætitiæ præ consortibus tuis. Oleum namque symbolum esse scimus hilaritatis atque lætitiæ. Hinc ethnici homines geniales dies celebraturi, unguentis delibuti in publico se conspiciendos præbebant. Vitæ quoque Magister cum vellet e jejuniis hypocrisin arcere, hilares atque jucundos nos esse jubet, dicens: Tu autem cum jejunas, unge caput tuum, & faciem tuam lava, ne videaris hominibus jejunans. Et cum docet pluris faciendam esse nobis repletionem acerbam viri boni, qui nos, quibus hætemus vitiis, revellere studet, quam improborum hominum assentationem, blandaque verba, quibus exhilaramur, hilaritatem animi oleo comparat: Oleum autem peccatoris non impinguet caput meum. Unctio præterea ad certamina præmunit. Eamque ob causam athletæ olim ad certamina descensuri oleo se totos petungebant, ne pugnando spiritibus transmissis per patentes corporis meatus, quos oleum obturat atque obducit, vires dissiparentur. Nomen itaque JESU in animam admittum intra præcordia conditum, magnam ingenerat fiduciam, terroresque depellit, turbulentos affectus mitigat & componit, ne illis succumbamus, & alacres ad**

prælia pro Christo suscipienda, & dura quæque & aspera subeunda efficit; hinc enim dimanabat illa sanctorum Christi Discipulorum constantia: *ibant Apostoli gaudentes a conspectu Concilii, quoniam digni habiti sunt pro nomine JESU contumeliam pati. Hac incitatus Divini Spiritus vi audenter protestatur: Quis nos separabit a caritate Christi? Tribulatio? An angustia? An fames? An nuditas? An periculum? An persecutio? An gladius? Certus sum enim quia neque mors, neque vita, neque creatura alia poterit nos separare a caritate Dei, qua est in Christo JESU Domino nostro. Atque hæc est virtus mirifica, qua corpore delibuto anima etiam confirmatur, & perfunditur Divini Spiritus virtutibus & donis.*

3. Can. V. *Statuimus, & districte precipimus, ut Clerici universi vestes gerant, non brevitatem nimiam ridiculas vel notandas, sed saltem ultra sibi arum medium attingentes. Aures quoque patentes quilibet non operias, & coronas habeant probanda latitudine concedentes. Si qui vero in Sacerdotio vel Dignitatibus constituti, aut curam habentes animarum, seu Cathedralium Ecclesiarum Canonici, contra præmissa in insulis corona vel tonsura deliquerint, si moniti non emendaverint, ipso facto ab officio suspensionem incurrant; in qua si per tres menses persistierint, ex tunc a beneficio sint suspensi; nec prius per suos Diocesanos ab hujusmodi sententiis absolvantur, quam sextam reddituum suorum illius anni partem solvant, per ipsos Diocesanos fideliter pauperibus erogandam: salvis aliis penis condignis, quas Prelati subactis in his delinquentibus voluerint irrogare. De ipsis quoque Sacerdotibus, Decanis, Archidiaconis, & aliis in Dignitatibus constitutis, qui in vestium habitu contra præmissa deliquerint, eadem statuimus observari. Reliquos vero Clericos in præmissis delinquentes suorum Prelatorum arbitrio relinquimus puniendos. Precipimus autem in virtute sanctæ Obedientiæ universis Archiepiscopis, Archidiaconis, & ceteris Prelatis, ut in locis sua jurisdictioni subiectis, super præmissis diligenter inquireant, & contra delinquentes statutum præsens efficaciter observent, & faciant observari: Qui si postquam eis per facti evidentiam, vel alio justo modo constiterit quemquam delinquere in præmissis, corrigere eos secundum ea que sunt statuta, neglexerint; Archiepiscopi quidem & Episcopi Dalmaticæ, tunica & sandaliorum usu: Archidiaconi vero & alii inferiores Prelati ipso facto ab ingressu Ecclesiæ, donec circa correctionem & emendationem exercent sui officii debitum, sint suspensi.*

Can. IX. *Sacrorum Ordinum dispensatio quasi clavis ad aperiendum varias portas salutis & gratiæ spiritualis hominibus est concessa, quam habere necesse est, ut clavis aperiat, qui curam obtinet animarum. Qui etiam clavem gestat, extra mansionem vagari non debet, ut paratus sit in statione continua vacantibus, & non vacantes suis exhortationibus, quasi pastor sollicitus, ad se trahat. Hæc licet antiqua Sanctorum Patrum decernat auctoritas: quia tamen ab iis, qui temporalem fructum plus diligunt quam æternum, invenitur temere non servatum, prædictus Legatus circa utrumque provide statuit inter alia: nullum de cetero ad Vicariam admittendum nisi in Presbyterum jam ordinatum, vel saltem in Diaconum proximis temporibus ordinandum: qui renunciatis aliis beneficiis, si qua habet curam animarum habentia, juret ibi residentiam facere corporalem; alioquin institutionem ipsius nullam fore decrevit, & Vicariam alii conferendam. De iis autem qui tunc jam fuerant constituti, non tamen in Presbyteros ordinati, statuit & præcepit, ut ex tunc infra annum ad minus se facerent in Presbyteros ordinari: alioquin privatos ipsos ex tunc Vicariis fore decrevit: quod de residentia circa instituendos præceptum erat, statuens etiam circa ipsos. Nos autem contra hoc agentium malitiam compescere nostra quoque ad hoc opportuna distributione volentes, adjicientes statuimus, ut si quis de cetero contra hoc statutum Vicariam tenuerit, fructus suos non faciat sic perceptos, sed ipsos restituere teneatur. Et ipsorum mediætas Ecclesiæ, cujus est Vicaria, tradatur, in ipsius utilitatem modis omnibus convertenda; mediætas vero pars altera in pauperes illius Parochiæ expendatur, & altera ioci Archidiacono applicetur. Ipse vero Archidiaconus super his annis singulis inquisitionem faciat diligentem, suaque opera & sollicitudine statutum hoc faciat firmiter observari. Sciendum, ex jure communi vacare beneficium ipso facto Sacerdotio annexum, si provisorius neglexerit ad Sacerdotium integro anno promoveri.*

C. cum in cunctis, §. inferiora, de election. & c. 1. de atat. & qualit. & ord. præbend. & c. ei qui, de præbend. in 6. & clemen. ut ii: de atat. & qualit. & Concilium Trid. sess. 22. cap. 4. & sess. 24. cap. 12. de reform. §. neminem. Et edictum Henrici IV. ann. 1606. art. 1.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

faceret, donec revocaverit, ipso facto a collatione seu presentatione beneficiorum quorumlibet sit suspensus.

Cap. nulli liceat. de reb. Eccl. alien. prohibetur omnis rei immobilis ad Ecclesiam pertinentis quæcunque alienatio, siue fiat per donationem, siue per venditionem, aut permutationem, siue per emphyteusim perpetuam, intendanturque pænz Leoninæ constitutionis, quæ refertur l. jubemus, §. œconomus, C. de sacros. Eccles. Gregorius Papa VII. excommunicationi subjicit quoscunque prædia Ecclesiarum occupantes, tametsi accedat vitiosus Rectorum Ecclesiæ consensus, cap. quicunque, l. 1. 12. q. 2. Concilium etiam Meldense c. 21. precariæ & commutationes tempore viduatæ Ecclesiæ factas rescindit. Et habetur c. precariæ, 11. q. 2. Sunt veto precariæ, præstationes usufructus de prædio, cujus pro ricatem quidem Ecclesia retinet, neque longè distant ab emphyteusi, possuntque quocunque tempore ad Ecclesiæ libitum revocari, & cum proprietate usus ipsarum redintegrari: & re ipsa ipso jure redintegrantur & cessant expleto quinquennio, nisi singulis quinquennialis renoventur, juxta can. 22. Concilii Meldensis, & habetur cap. de precariis. Porro locationes rerum Ecclesiæ ad longum tempus factæ rescinduntur ac revocantur a Concilio Tridentino sess. 25. cap. 21. de reform.

7. Can. XXXII. Quorundam ignorantiam vel negligentiam quæ dissimulationem, quæ circa electorum confirmationes frequens habetur, vel etiam procuratur, ex officii nostri debito, diligentia quæ possumus corrigentes statuimus, & in virtute sanctæ Obedientiæ districte præcipimus, ut cum electionis Episcopalis confirmatio postulatur, inter cetera super quibus inquisitio & examinatio procedere debeat, secundum Canonum statuta illud exactissime inquiretur, utrum beneficia plura cum animarum cura, qui electus est, antequam eligeretur, habuerit; & si habuisse inveniantur, an cum eo super hac fuerit dispensatum: & an dispensatio, si quam exhibuerit, vera sit, & ad omnia beneficia, quæ habuerit, extendatur. Quod si in aliquo præmissorum iis, ad quem confirmatio spectat, electum deficere discussione compererit, siatenus nullatenus manus confirmationis impendat.

Ex Canone isto compertum sit, tunc temporis electionum Episcopaliurum usum apud Clerum & Populum perdurasse: jus vero illas confirmandi fuisse penes Metropolitanum, aut ceteros una cum illo Provincie Episcopos, si enim Summus Pontifex confirmasset, aut provisionem concedere consuevisset, nullatenus Legatus ei præcepisset sub virtute sanctæ obedientiæ.

Can. XXXIII. Sane illud interdum evenire didicimus, ut cum vacante sede, quam quis ascendere concupiscit, ipso, metuens se obtentorum beneficiorum pluralitate in suo desiderio posse deficere, ipsa beneficia resignat, immo penes eum, ad cujus collationem spectant, detestabili quadam fitione deponit, ut si eum eligi non contingat, eadem beneficia quasi deposita reassumat. Contra hoc ergo tam abominabile colludium, & sanctum & Deo placens obstaculum opponentes districte inhibemus, ne cuiquam de cetero taliter sua beneficia resignanti, eadem restituantur: nec quasi de novo aliquatenus concedantur, sed tanquam ad vacantia de personis aliis canonice ordinentur. Quod si hujusmodi resignanti beneficia ipsa, vel aliquid ex eis, fuerint reddita vel concessa, redditionem & concessionem in eum factam invalidam decernimus & inanem. Qui vero taliter in suis manibus resignata postmodum scienter ea contra præmissa contulerint, aut ipsum resignantem instituerint in eadem, si quidem Episcopus fuerit, a Pontificali indumentorum usum, si alius vero Prælati inferior, ab officio sine suspensio, donec illud duxerint revocandum.

Can. XXXIV. Quia plerumque evenire didicimus, quod cum ad vacantem Ecclesiam fuerit presentatio facienda, is qui presentandus est, prius cum patrono de certa summa ex bonis Ecclesiæ annuatim servanda paciscitur, & sic pactus ad Ecclesiam presentatur. Nos huic actui tam summania vitium, quam Ecclesiæ dispendium ingrenti occurrere intendentes, universas promissiones & pactiones hujusmodi penitus revocamus, & eas in posterum fieri districte inhibemus, & si factæ fuerint, vires aliquas decernimus non habere.

Can. XLII. Et quidem ne proprietatis vitio super dorsum peccatoris fabricandi occasio Sabana offeratur, & ipsi homini detur habilitas delinquendi, statuimus, ut cum quispiam Monachorum seu aliorum Religiosorum vestibus, calcamentis, vel aliis vitæ necessariis indignerit, is qui super his ministrandis gerit officium, pecuniam seu denarios non tradat pro re hujusmodi taliter indigenti: sed res ipsas, prout necessitas exegerit, subministret. Si

autem is, qui hujusmodi præstet officio, contra factum præsumpserit, officio, in quo sic deliquit, & præstitis mercariam delinquentiæ, sit privatus; & nihilominus alio Superioris arbitrio puniendus.

Can. XLIII. Monachos, seu Canonicos regulares permanere vel in Ecclesia solos morari, tam indecens, quam animabus ipsorum periculosum esse conspicientes, firmiter & districte præcipimus, ut Abbates & Priores, Monachos sic manere non faciant vel permittant; sed si qui sint, sine mora dispendio revocent ad Conventum, vel sibi Monachum unum studeant facere. Alioquin ipsi Abbates, vel Priores, ab officio, donec adimpleverint, sint suspensi. Quod si forte pauperes habeant Ecclesias, quæ duobus non sufficiant exhibendis, faciant illis per seculares Clericos deserviri, ut sic nec debitis Ecclesiæ fraudentur obsequiis, nec regularis frangatur integritas disciplina.

Huc pertinet c. ult. de Capell. Monach. Ad audientiam nostram pervenit, quod nonnulli Monachi lege ibi Diocesana subiecti, in quibusdam Prioratibus habitant solitarii contra statutum generalis Concilii. Ideoque mandamus, quatenus ipsorum Abbates, vel Priores ut vel ipsos ad claustrum revocent, facientes in ipsis Ecclesiis deserviri per Clericos seculares: vel alios Monachos eisdem associent, cum quibus vitam possint ducere regularem, monitione præmissa per censuram Ecclesiasticam compellas. Porro Concilium generale Lateranense sub Alexandro III. decernit c. 2. de statu Monach. Ne singuli Monachi per villas & oppida & per quascunque Parochiales ponantur Ecclesias, sed in majori Conventu, nec cum aliquibus fratribus manent. Nec soli inter seculares homines spiritualium hostium consiliis expectent, Salomone dicente: Va soli, quia cum cecideris non est, qui sublevet eum.

Can. XLIV. Ad firmam vero quæ mercationis inferat alicui Monacho dari, Ecclesiam, possessiones, vel alia qualibet bona, super a proprio Prælate, siue ab alio quocunque, districte inhibemus. Quod si factum fuerit, præter penas constitutionibus impostas, singulis sexris ferriis in paucis tantum & aqua per unius anni spatium injungens.

CONCILIUM LUGDUNENSE II. GENERALE

A Gregorio Papa decimo celebratum anno
Epochæ Christianæ 1274.

1. **A**B obitu Clementis IV. vacua permansit sedes Petri mensibus tribus & triginta, dum oppositis sententiis Cardinales inter se dissident, qui tandem in Sanctum Bonaventuram, Ordinis Minorum Sancti Francisci, etiam nondum Cardinalis esset, compromiserunt. Hic vero nullum proposuit Cardinalem, sed Thibaldum Leodii Archidiaconum virum sanctitate vitæ insignem designavit, qui tunc in Syria belli sacri occasione versabatur. Huic nominationi cæcus Cardinalium acquievit, qui etiam transmissis in Orientem litteris factam de ipso electionem eidem significarunt. Hic asserto sibi Gregorij nomine, omnem adhibuit sollicitudinem, in primis ut subsidia nova Christianis in Oriente militantibus præstarentur. Præterea ut Greci, quibus Michael Palæologus imperabat, deturbato Balduino ultimo ex Latinis Græcorum Imperatore, ad fidei & communionis Apostolicæ Sedis unitatem revocarentur. Et sane metuebat novus Imperator Principum Latinorum adversus se conspirationem, quam studebat a se dispellere, Pontificemque sibi Romanum hac fidei professione conciliare. Tertia denique sollicitudo Pontificem urgebat, mores fidelium, maxime Clericorum, in deteriora lapsos, reformandi ac emendandi, simulque providendi, ne deinceps Romana Sedes cum magno Ecclesiæ detrimento & scandalo vacaret. His de causis direxit quaquaversum litteras & Nuncios ad principes & Episcopos ad Sacrum universale Concilium Lugduni indicendum post biennium celebrandum. Legatos insuper ad Palæologum Imperatorem destinavit, qui ipsum & Græcos Antistites ad fidem & unionem Romanæ Ecclesiæ, & hanc œcumenicam Synodum benigne invitarent.

Anno igitur Christi supra millesimum ducentesimo septuagesimo quarto, Lugdunum convenere diversis ex partibus Christiani Orbis Episcopi circiter quingenti, in quibus fuerunt duo Patriarchæ Constantinopolitanus & Antiochenus, multi præterea Abbates, Magistri Ordinum Hospitalis Jerosolymitani, & Milium Templi, Principum

oratores, inter quos fœre Nuncii Imperatoris Palæologi cum litteris unionem & obedientiam fœcerantque cum Apostolica Sede Romanaque Ecclesia fidem profitentibus. Ulum vero interfuisse Synodo Lugdunensi falso scripsere Triterius in Chronico Hirsurgensi, Sistrudus, & quidam alii, cum ex Concilii ipsius actis, & nunciis litterisque Palæologi ad Pontificem, & hujus vicissim ad Palæologum, non nisi per Nuncios interfuisse constet. Interfuit vero Jacobus Aragoniæ Rex, qui juxta Summum Pontificem seorsim ab aliis omnibus conſedit. S. Bonaventuram in hoc Concilio præfuisse produnt Petrus Galſinus in ejus vita, duoque Sixti Pontifices IV. in Bulla canonizationis, & V. in diplomate, quo eundem inter Ecclesiæ Doctores annumerandum decernit. Verum quia præſente Papa præſidere non poterat, non aliter intelligendum hoc est quam de directione Concilii a Summo Pontifice commissa: ut nimirum ea provideret, quæ proponenda essent. Idem tamen diem obiit extremum nondum dirempto Concilio. Sanctus vero Thomas, quem Pontifex ad Concilium acciverat, dum Lugdunum proficiscitur, ultimo correptus morbo in monasterio Fosse Novæ Ordinis Cisterciensium decumbere coactus est, ibique fato concessit, vitamque mortalem æterna commutavit. Quia vero præcipue in hac sacra Synodo editæ Constitutiones fœre de Summi Pontificis electione a solis Cardinalibus in Conclavi facienda, & de fide processionis Spiritus sancti a Patre Filioque, & additione vocis Filioque ad Constantinopolitanam Symbolum, operæ prærium me facturum duxi, si duas hic contulerim dissertationes, quibus utramque rem & electionis, & additionis plenius elucidarem, postquam Canones a Concilio editos exposuero.

Can. I. *Fideli ac devota professione fatemur, quod Spiritus sanctus æternaliter ex Patre & Filio non tamquam ex duobus principiis, sed tamquam ex uno principio, non duabus spirationibus, sed unica spiratione procedit. Hoc professus est hætenus, prædicavit, & docuit; hoc firmiter tenet, prædicat, & docet, & profitemur Sancta Romana Ecclesia mater omnium fidelium & magistra: hoc habet orthodoxorum Patrum atque Doctorum Latinorum pariter & Græcorum incommutabilis & vera sententia. Sed quia nonnulli propter irrefragabilis præmissa ignorantiam veritatis in errores varios sunt prolapsi; Nos hujusmodi erroribus viam præcludere cupientes sacro approbante Concilio, damnamus, & reprobamus omnes, qui negare præsumpserint, æternaliter Spiritum sanctum ex Patre & Filio procedere, sive etiam temerario ausu asserere, quod Spiritus sanctus ex Patre & Filio tamquam ex duobus principiis, & non tamquam ex uno procedat.*

Can. II. *Ubi periculum majus intenditur, ibi procul dubio est plenius consulendum. Quam gravibus autem sit onusta dispendiis, quas & quantis sit plena periculis Ecclesia Romana prolata vacatio, exalti temporis consideratio edocet, & considerata prudenter illius temporis discrimina manifestant. Hinc Nos evidens evocat ratio, ut dum reformandis etiam minoribus nostra solerter vacat intentio, ea qua periculosiora sunt, nequaquam absque remedio reformationis accommodata relinquamus. Ideoque omnia, qua pro vitanda discordia in electione Romani Pontificis a nostris sunt prædecessoribus, & præcipue a felicitis recordationis Alexandro Papa tertio in Concilio Lateranensi c. 1. salubriter instituta, omnino immota in sua firmitate manere consentes, (nihil enim illis detrabere intendimus, sed quod experientia deesse probavit, præſenti constitutione supplere) hoc sacro Concilio approbante statuimus: ut si eundem Pontificem in civitate, in qua cum sua curia residebat, diem claudere contingat extremum, Cardinales, qui fuerint in civitate ipsa præſentes, absentes expectare decem diebus tantummodo teneantur; quibus elapsis sive absentes venerint, sive non, ex tunc omnes conveniant in palatio, in quo idem Pontifex habitabat, contenti singuli singulis tantummodo clericis servientibus vel laicis, prout duxerint eligendum, illis tamen, quibus patens necessitas id suggerit indulgeri, duos habere permittimus, ejusdem electionis arbitrio reservato. In eodem autem palatio unum Conclave, nullo intermedio pariete seu alio velamine, omnes habitans in communi: quod (servato libero ad secretam cameram aditu) ita claudatur undique, ut nullus intrare valeat, vel exire: nulli ad eosdem Cardinales aditus pateat, vel facultas secreta loquendi cum eis: nec ipsi aliquos ad se venientes admittant, nisi eos, qui de voluntate omnium Cardinalium inibi præſentium, pro sis tantum, qua ad electionis instantis negotium pertinent, vocarentur. Nulli etiam fas sit ipsis Cardinalibus, vel eorum alicui nuncium mittere, vel scripturam. Qui vero contra fecerit, scripturam mittendo vel nuncium, aut cum aliquo ipsorum secreto loquendo, ipso facto senſu Cabassusii, Notitia Ecclesiastica.*

sentiam excommunicationis incurvat. In Conclavi tamen prædicto aliqua fenestra competens dimitatur, per quam eisdem Cardinalibus ad victum necessaria commode ministrantur; sed per eam nulli ad ipsos parere possit ingressus. Verum si (quod absit) infra tres dies, postquam, ut prædicatur, Conclave prædictum iidem Cardinales intraverint, non fuerint ipsi Ecclesia de Pastore provisum, per spatium quinque dierum immediate sequentium, singulis diebus tam in prandio, quam in cæna, uno solo ferculo sint contenti. Quibus provisione non facta decursis, ex tunc tantummodo panis & vinum & aqua ministrantur eisdem, donec eadem provisio subsequatur. Provisionis quoque hujusmodi pendente negotio dicti Cardinales nihil de Camera Papa recipiant, nec de aliis eidem Ecclesia tempore vacationis obvenerint undecunque, sed ea omnia vacatione durante, sub ejus, cujus fidei & diligentia Camera eadem est commissa, custodia maneat, per eam dispositioni futuri Pontificis reservanda. Qui autem aliquid receperint, teneantur ex tunc a perceptione quorumlibet reddituum ad ipsos spectantium abstinere, donec de receptis saliter plenariam satisfactionem impendant. Iidem quoque Cardinales acceleranda provisioni sic vacent attentius, quod se nequaquam de alio negotio intromittant, nisi forsitan necessitas adeo urgens incidere, quod eos oporteret de terra ipsius Ecclesia deferenda, vel ejus parte aliqua providere; vel nisi tam grande, tamque evidens aliquod periculum immineret, quod omnibus & singulis Cardinalibus præſentibus concorditer videretur illi celeriter accurrendum. Sane si aliquis de prædictis Cardinalibus Conclave prædictum, ut supra exprimitur, non intraverit, aut intrans absque aliqua manifesta causa infirmitatis exierit, ipso minime requisito, nec in ejusdem electionis negotio ulterius admittendo, per alios ad eligendum summum Pontificem libero procedatur. Si vero infirmitate superveniente, idem Conclave aliquem ex eis extro contingat, ipsa etiam infirmitate durante, poterit ejus suffragio non requisito ad electionem procedi. Sed si ad alios post sanitatem sibi redditam, seu antea, redire voluerit; vel etiam si alii absentes, quos post decem dies proximis expectandas, supervenerint re integra, videlicet antequam eidem Ecclesia sit de Pastore provisum; in eodem negotio, in eodem statu, in quo ipsum invenerint admittantur, præmissa tam de clausura, quam de servientibus, cibo ac potu, & reliquis cum aliis servaturi. Porro si quando Romanus Pontifex extra civitatem prædictam, in qua erat cum sua Curia residens, contigerit ab hac luce migrare: teneantur Cardinales in civitate, in cujus territorio seu districtu idem Pontifex obiit, convenire, nisi sit forsitan interdicta, vel contra Ecclesiam Romanam in aperta rebellionem persistat. Quo casu in alia viciniora conveniant, qua similiter nos interdicto subiacet, nec sit, ut prædicatur, aperte rebellis. In hac etiam civitate tam quoad expectationem absentium, quam quoad habitationem communem, clausuram, & cetera omnia, in domo Episcopali, vel alia qualibet eisdem Cardinalibus deputanda, eadem observentur, qua superius obvenerint dicto Pontifici in ea, in qua cum sua residebat Curia, sunt expressa. Præterea quia parum est jura condere, nisi sint qui eadem teneantur, adjiciendo sancimus, ut Dominus, alique Rectores & Officiales civitatis illius, in qua Romani Pontificis celebranda fuerit electio, auctoritate nostra, & ejusdem approbatione Concilii, potestate sibi tradita, præmissa omnia & singula plene ac inviolabiliter sine fraude ac dolo aliquo faciant observari: nec Cardinales ultra quam præmittitur, ardeat præsumant. Super his autem taliter observandis statim audito Summi Pontificis obitu, coram Clero & populo universo civitatis ipsius ad hoc specialiter convocandis præſent corporaliter juramentum. Quod si forte in præmissis, vel circa ea fraudem commiserint, aut ipsa diligenter non observaverint, cujuscumque sine præeminencia, conditionis, aut status, omni cessante privilegio, eo ipso excommunicationis sint vinculo innodati, & perpetuo sint infames, nec unquam eis porta dignitatis pateant, nec ad aliquod publicum officium admittantur, ipsos insuper feudis & bonis ceterisque, quo ab eadem Romana, vel quibuslibet aliis Ecclesiis obtinent, ipso facto decernimus esse privatos, ita quod ad Ecclesias ipsas plene ac libere revertantur, administratorum eorundem Ecclesiarum arbitrio sine contradictione aliqua disponenda. Civitas vero prædicta non solum sit interdicta supposita, sed & Pontificali dignitate privata. Ceterum quia cum arbitrium vel inordinatus captivus affectus, vel ad certum aliquid obligationis cujuscumque necessitas adigit, cessat electio, dum libertas admittitur eligendi: Cardinales eosdem obsecrantes per viscera misericordie Dei nostri, per asperſionem sui pretiosi sanguinis obtestamur, ut pensantes attentius quid eis imminet, cum agitur de creatione Vicarii JESU Christi, successoris Petri, Rectoris universalis Ecclesie, gregis Domini directoris, omni privata affectionis inordinatione

deposita, & casibus passionis, conventionis & obligationis necessitate, nec non conditi & intendimenti contemplatione cessantibus; non in se reciprocè considerationis intuitum, vel in suos, non quæ sua sunt, querant, non commodis privatis intendant, sed nullo ardente ipsorum in eligendo iudicium, nisi Deo, puris & liberis mentibus, nuda electionis conscientia utilitatem publicam libere prosequantur, Omni conatu & sollicitudine, prout possibilibus patitur, illud altiori tantummodo, ut eorum ministerio accelleretur utilis & pernecessaria totius mundi provisio, idoneo celeriter eidem Ecclesie sponso dato. Qui autem secus egerint, divina subjaceant ultioni: eorum culpa nisi gravi propter hoc peccata penitentia nullatenus abolenda. Et Nos nihilominus passionis, obligationis, conditi & intendimenti omnia, sive juramenti, sive cuiuslibet alterius fuerint vinculo firmitatis annexa, cassamus, irritamus, & viribus decernimus omnino carere; ita ut nullus ad illa observanda quomodolibet sit adstrictus; nec quisquam ex eorum transgressione notam veneratur fidei non servata, sed non indigna laudis titulum potius mereatur: cum lex etiam humana testetur, Deo magis transgressiones huiusmodi, quam iurijurandi observationes acceptas.

Quia vero fidelibus non est tam de sollicita quantumcumque inventione fidendum, quam de instantia humilis & devota orationis sperandum, huic adjicimus sanctionem, ut in omnibus civitatibus ceterisque locis insignibus, ubi primum de memorati Pontificis obitu certitudo claruerit, a Clero & populo solemnibus pro exequiis celebratis, frigidis diebus, donec de Ecclesie ipsius provisione indubitatus rumor pervenerit veritatem, humiles preces fundantur ad Dominum, apud eum devotis orationibus insistatur, ut ipse qui concordiam facit in sublimibus suis, sic efficiat eorumdem Cardinalium corda in eligendo concordia, quod provisio celer, concors & utilis, prout animarum salus exigit, & totius requirit Orbis utilitas, ex ipsorum unanimitate sequatur. Et ne tam salubre presentis sanctionis edictum ignorantia negligi preterea contingat, districte precipimus, ut Patriarche, Archiepiscopi, Episcopi, & alii Ecclesiarum Prælati, ceterique, quibus concessum est proponere verbum Dei, Clerum & populum propter hoc specialiter frequentius congregandos, in suis sermonibus ad supplicium precum suffragia pro celeri & felici exitu tanti negotii frequentanda solerter hortentur. Et ipsis eadem auctoritate non solum orationum frequentiam, sed & observantiam, prout circumstantia pensanda suaserint, jejuniarum indicant, cap. ubi periculum, de election. in 6.

3. Can. III. Ut circa electiones, postulationes, & provisiones Ecclesiasticas viam malitiis, prout est possibile, præcludamus, nec diutius periculose vacent Ecclesie, vel personarum, dignitatum, & aliorum Ecclesiasticorum beneficiorum provisio differatur; edito perpetuo providemus, ut si quando aliqui electionibus, postulationibus, vel provisionibus se opponunt, proponendo aliqua contra electionis, postulationis, seu provisionis formam, aut personas eligentium, vel electi, sive illius, cui provisio erat facienda, vel facta, & propter hoc contigerit appellari; appellantes in instrumento publico seu litteris super appellatione confectis, omnia & singula exprimant, que in formam intendunt objicere, vel personas, coram personis authenticis, aut persona, que super hoc testimonium perhibeat veritati, corporali præfinito juramento, quod credunt ea, que sic exprimunt, esse vera, & se posse probare. Alioquin tam oppositas, quam (tempore appellationis interposita vel postmodum) adherentes eisdem, objicendi aliqua, que non fuerint in huiusmodi litteris vel instrumentis expressa, potestatem sibi noverint interdittam: nisi aliquid postea forsitan emergerit, vel super antiquis supervenerit probandi facultas, aut aliqua antiqua in opponentium notitiam de novo pervenerint, que appellantes appellationis emissio tempore verisimiliter ignorare poterint, & etiam ignorarint. Super huiusmodi autem ignorantia, & superveniente facultate probandi, fidem per proprium præstandum corporaliter faciant juramentum. Hoc adiuciendo in juramento eodem, quod ad ea probanda credunt se sufficientes probationes habere. Illa sane que felicitis recordationis Innocentius Papa quartus, contra non plene probantes ea, que in formam, vel personam objecerunt, statuit, in suo volumus robore permanere.

Illam hic memoratam Innocentii quarti Constitutio habetur supra in Concilio Lugdunensi primo, & his verbis incipit: Statuimus, ut aliquis electiones & postulationes, &c. Habentur pariter quemadmodum & superius ex secundo Lugdunensi Concilio paullo ante allegata Constitutiones, sub titulo de electione, in 6.

Can. IV. Avaritia, acritas, & damnanda ambitionis improbitas, aliquorum animos occupantes, eos in illam

temeritatem impellunt, ut que sibi a jure interditta noverint exquisitis fraudibus usurpare conentur. Nonnulli siquidem ad regimen Ecclesiarum electi, quia eis jura prohibente non licet ante confirmationem electionis celebrata de ipsis, administrationi Ecclesiarum, ad quas vocantur, ingerere, ipsam sibi tamquam procuratoribus seu economis committi procurant. Cum igitur non sit malitiis hominum indulgendum, Nos latius providere volentes, hac generali constitutione sancimus, ut nullus de cetero administrationem dignitatis, ad quam electus est, priusquam celebrata de ipsis electio confirmetur, sub economatus vel procuratoris nomine, aut alio de novo quasi colore, in spiritualibus vel temporalibus, per se vel per alium, pro parte vel in totum gerere, vel recipere, aut illis se immiscere præsumat. Omnes illos qui secus fecerint, jure, si quod eis per electionem acquisitum fuerit, decernentes eo ipso privatos. Habetur in c. avaritiz, de election. in 6.

Can. V. Quam sit Ecclesiis ipsarum dispendiosa vacatio: quam periculosa etiam esse soleat animabus, non solum jura testantur, sed etiam magistra rerum efficacis experientia manifestat. Cupientes itaque competentibus remediis vacationum diturnitatibus obviare, hoc perpetuo decreto statuimus, ut si quando fuerit electio in aliqua Ecclesia celebrata, electores electionem ipsam, quam citius commode poterunt, electo præsentare, ac petere consensum ipsius procurent; electus vero illum habere infra mensem a tempore præsentationis huiusmodi teneatur: quem si electus ipsi præstare ultra distulerit, jure, si quod ei ex sua electione fuerat acquisitum, ex tunc se noverit eo ipso privatum; nisi forsitan ea sit electa persona conditio, ut electioni de se celebrata absque sui Superioris licentia ex prohibitione, seu quavis provisione Sedis Apostolica consentire non possit. Quo casu idem electus, seu electores ipsius, consentiendi licentiam ab ejus Superiore cum ea celeritate, quam Superioris ipsius presentia vel absentia permiserit, petere student & habere. Alioquin si lapsa tempore pro ejusdem Superioris presentia vel absentia, ut præmittitur, moderando, huiusmodi licentiam eos nequaquam obtinere contingat, electores ex tunc ad electionem aliam procedendi liberam habeant facultatem. Ceterum quivis electus infra tres menses post consensum electioni de se celebrata præfinitum, confirmationem electionis ipsius petere non omitat. Quod si iusto impedimento cessante infra huiusmodi trimestre tempus omiserit, electio eadem eo ipso viribus vacuetur. Habetur in c. quam sit Ecclesiis, de elect. in 6.

Can. VII. Nulli licere discernimus, postquam in scrutinio nominaverit aliquem, & electio fuerit subsequuta, vel postquam præstiterit electioni de ipso ab aliis celebrata consensum, illum super electione ipsa, nisi ex causis postea emergentibus, impugnare: vel nisi ei morum ipsius antea celata de novo pandatur improbitas, seu alicujus latentis vitii vel defectus, que verisimiliter ignorare poterit, veritas reveletur. De huiusmodi autem ignorantia fidem proprio faciat juramento. Legitur in c. nulli licere de election. in 6.

Can. XII. Generali constitutione sancimus, universos & singulos, qui Regaliam, custodiam sive guardiam ad vocationis seu defensionis titulum in Ecclesiis, monasteriis, seu aliis quibuslibet piis locis de novo usurpare conantes, bona Ecclesiarum, monasteriorum, aut locorum ipsorum vacantium occupare præsumunt, quantumcumque dignitatis honore præfulgeant; Clericos etiam Ecclesiarum, Monachos monasteriorum, & personas ceteras locorum eorumdem, qui hac fieri procurant eo ipso excommunicationis sententia subjacere. Illos vero Clericos, qui se, ut debent, talia facientibus non opponunt, de preventibus Ecclesiarum seu locorum ipsorum, pro tempore quo præmissa sine debita contradictione permiserint, aliquid percipere districte prohibemus. Qui autem ab ipsarum Ecclesiarum, ceterorumque locorum fundatione, vel ex antiqua consuetudine jura huiusmodi sibi vindicant, ab illorum abusu sic prudenter abstineant, & suos ministros in eis sollicitè faciant abstinere, quod ea que non pertinent ad fructus seu redditus provenientes vacationis tempore, non usurpent; nec bona cetera, quorum se afferunt habere custodiam, dilabi permittant, sed in bono statu conservent.

Ad hanc Ecclesiarum libertatem ac immunitatem oportune altera ista debet adjungi: ut scilicet laici cuiuscumque conditionis collectas Ecclesiis aut clericis imponentes citra liberum eorum consensum, si moniti non desistant, sint ipso facto excommunicati cum factoribus & cooperantibus ex decreto Concilii Lateranensis sub Alexandro Papæ III. can. 19. qui inseritur sub titulo de immunit. Eccles. Non minus hæc pariter spectant c. quantumcumque, de censib. in 6. & c. 1. de immunit. Eccles. in 6.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Stolica licentia speciali: non concedendo bona ipsa, vel jura in emphyteusim, seu alias alienando in forma & casibus & jure permittis: sed constituendo, vel recognoscendo seu profitendo ab illis ea tamquam a Superioribus seignere; seu ab ipsis eadem advocando, (prout in quibusdam partibus vulgariter dicitur a vobis) vel ipsos Patronos seu Advocatos Ecclesiarum, seu bonorum ipsarum perpetuo, aut ad tempus non modicum statuendo. Contractus autem omnes etiam iuramenti poena vel alterius cuiuslibet firmitatis abiectione vallatos, quos de talibus alienationibus sine huiusmodi licentia & consensu contigerit celebrari, & quidquid ex eis sequutum fuerit, decernimus adeo viribus omnino carere, ut nec ius aliquod tribuant, nec prescribendi etiam causam pariant. Et nihilominus Praelatos, qui secus egerint, ipso facto ab officio & administratione; Clericos autem, qui scientes contra inhibitionem praedictam aliquid esse praesumptum, id Superiori denunciare neglexerint, a perceptione beneficiorum, quae in Ecclesia sic gravata obtinent, triennio statim esse suspensos. Laici vero, qui Praelatos, vel Capitula Ecclesiarum, seu alias personas Ecclesiasticas ad submissiones huiusmodi faciendas hactenus compulerunt, nisi post competentem monitionem, remissa submissione, quam per vim aut metum exegerant, Ecclesias, & bona Ecclesiastica eis submissa taliter in sua libertate dimittant: Illi etiam, qui de cetero Praelatos, vel personas eadem ad talia facienda compulerint, cuiuscumque sint conditionis aut status, excommunicationis sine sententia innotati. Ex contractibus praeterea super praemissis (huiusmodi licentia & consensu intervenientibus) hactenus initis, vel quos in futurum iniri continget, sed occasione utilitatis, laici ultra id, quod eis ex natura contractuum ipsorum, vel adhibita in illis lege permittitur, aliquid non usurpent. Qui vero secus egerint, nisi legitime moniti ab huiusmodi usurpatione destiterint, restituendo etiam qua taliter usurpaverunt ea ipsa sententiam excommunicationis incurrant, & ex tunc ad supponendum terram ipsorum, si opus fuerit, Ecclesiastico interdicto libero procedatur, cap. hoc consultiissimo, de reb. Eccl. non alien. in 6.

Can. XXIII. Religionum diversitatem nimiam, ne confusionem induceret, generale Concilium consulta prohibitionis vetuit, (loquitur de Lateranensi sub Innocentio III, c. 12.) Sed quia non solum impertuna potentium inhibita illarum postmodum multiplicationem extersit, verum etiam aliquorum praesumptuosa temeritas diversorum Ordinum, praecipue Mendicantium, quorum nondum approbationis meruero principium, effrenatam quasi multitudinem adirent; repetita constitutione districtius inhibentes, ne aliquis de cetero novum Ordinem aut Religionem adinventas, vel habitum nova religionis assumat. Cunctas affasim religiones & Ordines mendicantes post dictum Concilium adinventos, qui nullam confirmationem Sedis Apostolicae meruerunt, perpetua prohibitioni subijcimus, & quatenus processerant, revocamus. Confirmatos autem per Sedem eandem, post tamen idem Concilium institutos, quibus ad congruam sustentationem redditus ac possessiones habere, professio sine regula aut constitutiones quolibet interdicens, sed per quantum publicum tribuere victum solet incerta mendicitas, modo subsistere decernimus infra scripta: ut professoribus eorundem Ordinum ita liceat in illis remanere, si velint, quod nullum deinceps ad eorum professionem admittant, nec de nova domo aut locum aliquem acquirant, nec domus seu loca, quae habent, alienare valeant sine Sedis eiusdem licentia speciali. Nos enim ea dispositioni Sedis Apostolicae reservamus in Terra sancta subsidium, vel pauperum, aut alios quibus ipsa Sedes commiserit convertenda. Si vero secus praesumptum fuerit, nec personarum receptio, nec domorum vel locorum acquisitio, aut ipsorum ceterorumque bonorum alienatio valeat; & nihilominus contrarium facientes, sententiam Excommunicationis incurrant. Personis quoque ipsorum Ordinum omnino interdicens quoad extraneos predicationis & confessionis audiendae officium, aut etiam sepulturam. Sane ad Predicatorum, & Minorum Ordines, quos evidens ex eis utilitas Ecclesiae universali provanens prohibet approbatos, praesentem non patimur constitutionem extendi. Ceterum Carmelitarum, & Eremitarum Sancti Augustini Ordines, quorum institutio dictum Concilium generale precessit, in suo statu manere concedimus, donec de ipsis fuerit aliter ordinatum. Intendimus siquidem, tam de ipsis, quam de reliquis etiam non mendicantibus Ordinibus, prout animarum saluti & eorum statui expedire videbitur, providere. Ad hoc, personis Ordinum, ad quos constitutio praesens extenditur, transiendi ad reliquos Ordines approbatos licentiam concedimus generalem: ita quod nullus Ordo ad alium, vel conveniens ad conveniens se, ad loca sua totaliter transferat, Sedis eiusdem permissione super hoc specialiter non obtenta, cap. religio- rum, de relig. doq. in 6.

6. Can. XXIV. Exigit perverforum audacia, ut nos solum sola delictorum prohibitionem consenti, sed penam etiam delinquentibus imponamus. Constitutionem itaque felicitis recordationis Innocentii Papa IV. praedecessoris nostri editam super non recipiendis in pecunia procuratoribus, & super receptione munerum visitantibus eorumque familiaribus interdicta, quam multorum fertur temeritas praeterire, volentes inviolabiliter observari, omni decernimus poena adiectionis iuvandam: statuentes ut universi & singuli, qui ob procuratorem sibi ratione visitationis debitam, exigere pecuniam, vel etiam a volente recipere, aut alias constitutionem ipsam, recipiendo munera, sive visitationis officio non impenso procuratorem in visitantibus, aut aliquid aliud procuratoris occasione, violare praesumpserint, duplum ejus, quod receperint, Ecclesiae a qua id receptum fuerit, infra mensem reddere teneantur: alioquin ex tunc Patriarcha, Archiepiscopi, Episcopi, duplum ipsum intra idem tempus restituere differentes, ingressum sibi Ecclesiae interdictum sentiant. Inferiores vero, ab officio & beneficio novit se suspensos, quousque de duplo huiusmodi gravatis Ecclesiis plenariam satisfactionem, impendant. Nulla eis in hoc dantium remissione, libertate seu gratia valitura, cap. exigit, de censib. in 6.

Memorata vero ibidem Innocentii quarti constitutio habetur c. 1. §. procuratores, eod. tit. Concilium autem Tridentinum sess. 24. c. 3. de reform. Praelatis quibuscumque, dum Ecclesias visitant, inhibet munera vel pecunias accipere, aut procuratores exigere. Ecclesiarum tamen quae visitantur, libertati & optioni relinquit, si malint solvere id, quod erat ab ipsis antea solvi, certa pecunia taxari consuetum; an vero victualia subministrare citra pecuniam.

Can. XXV. Decet domum Domini sanctitudo, decet ut ejus in pace factus est locus, ejus sit cultus cum debita veneratione pacificus. Sit itaque ad Ecclesias humilis & devotus ingressus. Sit in eis quiesca conversatio, Deo grata, insipientibus placida, qua considerantes non solum instruat sed & reficiat. Convenientes ibidem nomen illud, quod est super omne nomen, a quo aliud sub eade non est datum hominibus, in quo salvos fieri credentes oporteat, nomen videlicet JESU Christi, qui salvum fecit populum suum a peccatis eorum, exhibitione reverentia specialis extollant; & quae generaliter scribitur, ut in nomine JESU omne genua flectatur, singuli singulariter in seipsis implentes, praecipue dum aguntur Missarum sacra Mysteria, gloriosum illud nomen quandocumque recolitur, flectant genua cordis sui, quod vel capitis inclinatione testantur. Astendantur in locis ipsis intensis precordiis sacra solemnia, devotis animi orationibus intendantur, Nullus in locis eisdem, in quibus cum pace ac quiete vota convenit celebrari, seditionem excitet, conclamationem moveat, impetumque committat. Cessent in illis Universitatum & societatum quarumlibet concilia, & conciones, & publica parlamenta, Cessent vana, & multo fortius scanda & profana colloquia, Cessent confabulationes qualibet. Sint postremo quacumque alia, quae divinum turbare possunt officium, aut oculis divinae majestatis offendere, ab ipsis prorsus extraneae: ne ubi peccatorum est venia postulanda, ibi peccandi detur occasio, aut deprehendantur peccata committi. Cessent in Ecclesiis, earumque Cemeteriis negotiationes, praecipue mundanarum, ac fori cuiuscumque tumultus. Omnis in eis secularium judiciorum strepitus conquiescat. Nulla inibi causa per laicos criminales maxime agitur sine loca eadem a laicorum cognitionibus aliena. Ordinarii locorum haec faciant observari, suadenda suadeant, interdicta huius canonis auctoritate compescant, ad hoc alios etiam in Ecclesiis ipsis magis assiduos, & ad praemissa idoneos deputando. Et nihilominus processus iudicium secularium, ac specialiter sententia prolata in eisdem locis omni carant robore firmitatis, Qui vero praemissas inhibitiones animo petulanti contempserint, praeter processum Ordinariorum deputandorum ab ipsis, divina visitationis & nostrae poterunt acrimoniam formidare, donec suum confessi reatum, a similibus firmato proposito delibenter abstinere.

Allegatur c. decet domum Domini, de immunit. Eccl. in 6. ita & Psalm. 92. Domum tuam Domine decet sanctitudo in longitudinem dierum. Inde conqueritur Deus Jerem. 11. V. 15. Quid est quod dilectus meus in domo mea fecit scelera multa? Math. 21. V. 13. Scriptum est, domus mea domus orationis vocabitur, vos autem fecistis eam speluncam latronum.

7. Can. XXVI. Usurarium voraginem qua animas devorat, & facultates exhaurit, compescere cupientes constitutionem Lateranensis Concilii contra usurarios. editam, sub

DISSERTATIONES DUÆ

Pro Appendice ad secundum generale Concilium
Lugdunense.

DISSERTATIO I.

De Processione Spiritus Sancti.

1. **Q**uia in hoc sacro-sancto Concilio Græcorum Ecclesia in eandem cum Latinis fidem, maxime circa eternam Spiritus sancti processionem a Patre Filioque simul consensit, & vocem *Filioque* Constantinopolitane Synodi Symbolo solemniter cantando adiecit, etiam brevi postmodum tempore pristinam resumpserit infidelitatem, non abs re hanc isto loco tractationem institui. Hanc a duabus Personis processionem Catholica semper Ecclesia professa est, quam Scripturæ sacre, Sanctorumque Patrum Græcorum simul & Latinorum stabilivit auctoritas. Utrorumque dilucida testimonia congestit Bellarminus tom. 1. lib. 3. de Christo, c. 22. 23. 24. 25. Ceterum *μνημονιά ἀμαρτυρίας* fillitur, cum ait in Concilio Toletano tertio Constantinopolitani Concilii Symbolum fuisse absque *Filio* additione decantatum: Oppositum enim cuius legenti constat; sic enim in illo, quod Constantinopolitanum dicunt centum quinquaginta Patrum, Symbolo profitentur: *Et in Spiritum Sanctum Dominum & vivificantem ex Patre & Filio procedentem*. Et Recaredus, qui anno Christi 589. Catholicam ad fidem recens cum majori subditorum populorum parte ex Arianismo conversus hanc Synodum nationalem indixit, in ipsius Concilii esordio hæc edidit professionem: *Spiritus æque sanctus confuendus a nobis, & predicandus est a Patre & Filio procedere*. Abraham Echellen Maronita religionum linguarumque Orientalium peritissimus in suis notis ad Arabicos Nicæni Concilii canones c. 5. luculentis testimoniis demonstrat, Maronitas in sua fidei confessione facti tempore Theodosii Junioris, discrete profiteri hanc Spiritus sancti a Patre simul & Filio processionem: Eamque fidem testimoniis confirmat Sanctorum Achanasii, Basilii, Cyrilli, Jacobi Syri, Ephrem, Zacharie Alexandrini, Joannis Antiocheni & aliorum. Jacobus Zanzalus, Jacobitarum hæresis auctor, in suo Catechismo scribit a tertia Synodo sub Theodosio juniore celebrata, fuisse definitam istam Spiritus a Patre & Filio processionem. Forsan id factum occasione noni Anathematismi sancti Cyrilli adversus reprehensionem Theodoretii, qui primus asserere ausus est Spiritum sanctum ex solo Patre dimanare. Quin etiam antiquissima Synodi Nicæne editio Arabica, quam allegat Echellenus, quæque in Vaticana Bibliotheca servatur, hoc tradit idem de Spiritu a Patre simul & Filio processione, per synonyma verba *Momberbec, & Sader*, quæ nihil aliud quam *procedere* significant; ut videre est in linguæ Arabicæ Thesauris & Dictionariis. Insuper Leo Græcorum Imperator merito *Sapientis* cognomine ornatus, qui eodem vixit tempore cum schismatico Patriarcha Photio, insignem scripsit ad Regem Saracenorum de Christianæ fidei veritate Epistolam, quæ est in Bibliotheca Patrum, in qua disertis verbis Spiritum sanctum a Patre & Filio procedere affirmat. Ex his liquido patet, id erroris non fuisse illis temporibus omnibus Græcis commune, sed aliquibus duntaxat, qui livore quodam Duce Photio bellum Ecclesie Romanæ indixerunt.

2. Diu antequam Photius schisma contra Romanam Ecclesiam molitus esset, multa Concilia definiunt hanc etiam a Filio processionem. Primum occurrit Alexandrinum, ex quo Cyrillus ita scribit ad Nestorium, *Spiritus appellatus est Veritas, & Veritas Christus est, unde & ab illa similiter sicut ex Patre procedit*. Legitur hæc ipsa Epistola in Concilio Ephesina parte 1. c. 14. & approbata fuit tam a Patribus Ephesinis, quam a Chalcedonensi Synodo act. 5. & a V. Synodo act. ultima: & a VI. Synodo act. 17. & a VII. seu Nicæna secunda act. 17. atque ita quinque generalia Concilia apud Græcos habita hanc a Filio processionem approbaverunt. His accedunt Concilia Toletana I. c. 21. & III. ut paulo ante ostensum est; & IV. c. 1. & VIII. c. 1. & XI. c. 1. quæ omnia celebrata constat ante Græcorum dissidium. In Gallia quoque, atque Germania, Concilium Aquisgranense sub Carolo Migno anno 829. ut constat ex Adonis Chronico processionem istam & additionem vocis *Filioque*, ad Symbolum, quod in Missa multis in Ecclesiis cum expressione ejusdem vocis decantabatur, confirmavit, ut pariter tradit Regino Abbas, misique sunt tres ab hac Synodo ad Papam Leonem III. Legati, qui illum rogarent, ut hoc Symbolum pariter Romæ ex ejus auctoritate cum additione vocis quadrissyllabæ

sub divina maledictionis interminatione precipimus inviolabiliter observari. Et quia quo minor sanctoribus aderit sanctorum commoditas, eo magis adimetur sanctorum exercendi libertas; hac generali constitutione sancimus, ut nec collegium, nec alia universitas, vel singularis persona cuiuscumque sit dignitatis, conditionis, aut status, alienigenas & alios non oriundos de terris ipsorum publice pecuniam fanebrem exercentes, aut exercere volentes, ad hac domos in terris suis conducere, vel condutas habere, aut alias habitare permittant; sed huiusmodi usurarios manifestos omnes infra tres menses de terris suis expellant; nunquam aliquos tales de cetero admittant: Nemo illis ad sanctorum exercendum domos locet, vel sub alio titulo quocumque concedat. Qui vero contrarium fecerint, si persona fuerint Ecclesiastica, Patriarcha, Archiepiscopi, Episcopi, suspensionis; minores vero persona singulares, excommunicationis; Collegium autem, seu alia Universitas interdicti sententiam ipso facto se noverint incursumos. Quam si per mensem animo sustinuerint indurato, terra ipsorum, quamdiu in eis iisdem usurarii commorantur, ex tunc Ecclesiastico subjaceant interdicto. Ceterum si laici fuerint, per suos Ordinarios ab huiusmodi excessu omni privilegio cessante, per censuram Ecclesiasticam compescantur.

C. 7. de usuris, in 6. Citatum vero Concil. Lateran. editum fuit sub Alexandro Papa III. & habetur c. quia in omnibus; extr. de usuris, his verbis: *Constituimus, ut usurarii manifesti nec ad Communionem admittantur Altaris, nec Christianam (si in hoc peccato decesserint) accipiant sepulturam; sed nec oblationes eorum quisquam accipiat: Qui autem acceperit, vel Christianam tradiderit sepultura; & que acceperit, reddere compellatur, & donec ad arbitrium Episcopi satisfacias, ab Officii sui maneat executione suspensus.*

8. Can. XXIX. *Constitutionem felicis recordationis Innocentii Papa IV. Prædecessoris nostri, qua prohibet participantes excommunicatis ea participatione, qua solum minorem excommunicationem inducit, monitione canonica non premissa, majori excommunicatione ligari, decernens, promulgatam aliter excommunicationis sententiam non tenere ad tollendum omnem ambiguitatis scrupulum, declarantes decernimus; ita demum monitionem esse canonicam in hoc casu, si aliis rite servatis eos, qui monentur, exprimat nominatim. Statuimus quoque, ut inter monitiones, quas, ut canonice promulgatur excommunicationis sententia, statuantur jura premissa; iudices sive monitionibus tribus utantur, sive una pro omnibus, observent aliquorum dierum competentia intervalla: nisi facti necessitas aliter suaserit moderanda.*

Allegatur c. constitutionem, de sent. excom. in 6. quo loco Glossa & Doctores tradunt, requiri ad minus biduum intervalli inter singulas monitiones, quia pluralis locutio duorum numero est contenta: can. pluralis de reg. jur. in 6. sed si pro tribus distinctis edictis sit unicum peremptorium monitionis edictum, opus est, ut sex dies intercurret inter hæc monitionem, quæ declaranda est parti admonitæ, quod sit unica simul & ultima, sed peremptoria, & post diem sextam incurratur excommunicationis sententia, si contumacia non desierit. Quod vero præsens constitutio seipsam limitat, his verbis: *Nisi facti necessitas ea suaserit aliter moderanda*, id intelligendum, quando urget continuatio gravis alicujus criminis, & scandali prompta & celeri excommunicatione reprimeendi, juxta glossam præsentis constitutionis in 6. ut si quis uxorem alienam apud se detineret in adulterium, aut puellam vi raptam, tunc enim sufficere potest unica monitio, potestque coarctari tempus ad certam horam perenditæ dici, qua sive inchoata sive finita, si non paruerit, nec eam, quam injuste detinet, dimiserit, suum protinus excommunicatio sortietur effectum. Constitutio porro Innocentii quarti, quam Gregor. X. commemorat, relatam superius habes in primo Lugdunensi Concilio & legitur pariter sub titulo de sent. excom. in 6. c. statuimus.

Can. XXX. *Præsenti generali declaramus edicto, beneficium relaxationis ad cautelam quoad interdicti sententias in civitates, castra, vel qualibet alia loca, sive terras aliquas generaliter promulgatas, locum aliquatenus non habere. Insertum habes c. præsentis, de sent. excom. in 6.*

solemniter conciaeretur. Leo Pontifex esse quidem fidei veritatem constituit, quod etiam a Filio divinus procedat Spiritus; noluit tamen præbere consensum ut Romæ usus illius ad Symbolum additionis reciperetur, ut constat ex legationis actis, quæ supersunt. Quam etiam perhibet Anastasius in vita Leonis III. hunc ipsum pro amore & causa Orthodoxæ fidei fecisse in ade Divi Petri senta duo argentea, scripta utraque Symbola perhibet, unam quidem litteris Græcis, & aliam Latinis dextra laeva. Et ejus quidem cum Legatis Aquilgranensis Synodi colloquio perspicuum sit, vocem additamenti non fuisse ibi superadditam. Idemque subinferunt Magister sententiarum lib. 1. dist. 11. Baronius, Bellarminus, alique communiter.

3. Cur autem Constantinopolitanum Symbolum solius æmineret processionis a Patre, ratio in promptu est, quia cum nova Symbola edita fuerint occasione novæ insurgentis hæresis, indubitata fide fuerat creditum in universa Ecclesia Spiritum divinum a Patre Filioque produci; sed insurgens nova Mæcedonii hæresis prædicabat solum Filium a Patre oriri, Spiritum vero sanctum a solo Filio tanquam ipsius Filii creaturam longe Filio inferiorem, cui errori occurrendum duxit Concilium, nihil definiendo circa ea, in quæ Catholici una cum hæreticis consentiebant de processione a Filio; sed circa ea sola, in quibus dissidebant, nimirum de processione a Patre, quam sectarii inficiabantur. Ut fidem facit Basilii, lib. 2. adversus Eunomium.

DISSERTATIO II.

De Electione Summorum Pontificum, & de Cardinalibus.

1. **R**itus & ordo, quem scripsit de eligendis deinceps in conclavi summis Pontificibus per sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales istud Lugdunense Concilium, hanc à nobis exigit dissertationem, qua varios electionum Pontificalium ritus, qui diversis temporibus invaluerunt, simulque Cardinalitæ dignitatis initia & progressus accuratius exploremus ac investigemus.

2. Quod attinet ad electiones, vetustissima sane atque ab initio receptissima eligendorum Episcoporum forma hæc fuit, ut omnes Episcopi Provinciæ in unum convenientes novum crearent Ecclesiæ viduatz Antistitem, accedente plebis testimonio, & universi Cleri, aut saltem majoris ejus partis consensu, ut his testatur verbis Cyprianus ep. 68. *Apud nos, & fere per omnes provincias tenetur, ut ad ordinationes rite celebrandas, ad eam plebem, cui prepositus ordinatur, Episcopi ejusdem Provinciae proximi quisque conveniant: & Episcopus deligatur plebe presente, quæ singulorum vitam plenissime novit, & uniuscujusque album de ejus conversatione perspexit.* Ibidemque divinis id astruit testimonio, scilicet Num. 10. ubi Moysi Deus jubet, ut coram universo populi cœtu consecret Eleazarum Pontificem. Et Act. ubi coram omnibus Discipulis Mathias in Judæ traditoris Apostolatum eligitur, ac promovetur. Et Act. 6. ubi Apostoli convocasse perhibentur Discipulorum multitudinem pro Diaconorum creatione, Idem Cyprianus Cornelium Papam affirmat, Episcopatum judicio & plebis testimonio fuisse legitime ordinatum, ep. 41. Idemque ep. 52. de Cornelio sic scribit: *Non ut quidam vim fecit ut Episcopus fieret, sed ipse vim passus est ut Episcopatum eadent acciperet; & factus est Episcopus a pluribus collegis nostris, qui tunc in urbe Roma aderant.* Et subinde: *Factus est Episcopus Cornelius de Dei & Christi ejus judicio, de Clericorum pene omnium testimonio, plebis quæ tunc adfuit suffragio, & de antiquorum Sacerdotum & bonorum virorum collegio, His suffragatur sacra Nicæna Synodus can. 4. & 6. Episcopum decernit constituendum esse ab omnibus Provincia Episcopis, aut saltem assensiente majorum parte.* Quod idem sancivit Concilium Antioch. can. 19. Similiter S. Leo Papa ep. 92. ad Rusticum: *Nulla (ait) varia sentit ut inter Episcopos habeantur, qui nec à Clericis sunt electi, nec a plebibus experti, nec ab Episcopis Provincialibus cum Metropolitanis iudicio consecrati.* Atque habetur in c. nulla ratio, dist. 62.

3. Illo itaque ritu Romani Episcopi creabantur, ut liquet ex assertione Cypriani. In electione tamen Damiani primum interponi cœpit Cæsaris auctoritas, occasione schismatis ab Ursicino suscitati. Idemque iteratum post hæc in aliis quibusdam ex schismate ortis dissidiis. Res quippe compositæ sunt a Valentiniano inter Damasum & Ursinum. Et ab Honorio inter Bonifacium & Eulalium. Et a Theodorico Rege inter Symmachum & Laurentium. Postmodum Justinianus Imperator recepta de Gothis Italia, noluit quemquam in Romanum Pontificem admitti, nisi post suam approbationem. Id-

que usque adeo sub illo, & qui eidem succedere Augustis, usu servatum est, usque ad Constantium quartum Imperatorem, qui Benedicti secundi Pontificis hortatu, omnem remissæ creandi Pape potestatem Romano Clero & populo.

4. Sigebertus Monachus Gemblacensis schismaticus historicus, atque Imperatoris Henrici partes adversus Romæ Pontifices propugnans, fabulam commentus est Synodi Romæ centum quinquaginta trium Episcoporum, in qua Hadrianus Papa Carolum Magnum insigni decavit privilegio, non confirmandi novi Pape electionem, quod quidem jus a Justiniano usurpatum in successores Imperatores dimanarat; sed quod hæcenus fuerat inauditum, sola propria auctoritate Pontificis pro suo libito eligendi, & præterea Episcopos singulas provinciis pariter eligendi, & per investituram præficiendi vacantibus Ecclesiis. Post Sigebertum Gratianus nimis credendi facilitate adductus, commentitium illud Concilii decretum suæ canonum collectioni consarcinavit. Quæ res multos incautos, ipsumque Omfrum decepit. Sed hanc fabulam validissimis argumentis Baronius refellit; quibus alias superadditæ pariter roboris convictiones Joannes Morinus, in historia originis & progressus temporalis Romanorum Pontificum potestatis. Canon itaque incipiens: Hadrianus Papa, &c. & in Synodo dist. 63. dignus est, qui expungatur, & obliteretur cum eo, qui præcedit canone historico.

5. Ex quo tempore Carolus Magnus Francorum Rex suis armis, Rege Longobardorum Desiderio prostrato, Romanam Ecclesiam in libertatem vindicavit; Romanis liberæ fuerunt Summorum Pontificum electiones ad Leonem usque octavum, qui quum, depulso Joanne Papa duodecimo per vim sacrilegam, fuisset ab Othone Imperatore nominis hujus primo in defecti locum ac sedem promotus, derivatum tandem in Imperatores Occidentis jus istud fuit Pontificis Romani electionis, quo deinceps usi, quin potius abusi sunt Imperatores Germani ad Henricum usque tertium ex Franconia Duce Imperatorem, quando Gregorius Papa septimus integrum istud jus ab Imperatoribus Germaniæ Romanum ad Clerum revocavit; quum vero eandem eligendi Pape potestatem adhibita vi sacrilega Henricus quartus, tertii filius, a Paschali secundo extorsisset, idem Paschalis coacta Synodo concessionem injustam revocavit. Sanctissimus quidem Papa Gregorius Magnus in comm. ad Psalm. 4. penitentialem, vocat tyrannicam sæculi sui consuetudinem ex Imperatorum Græcorum prohibitione, ne suo injussu, inmo non nisi accepta magna pecuniarum contributione Romanorum Episcopi ordinarentur.

6. Haud plane compertum est, quandonam solis S. R. E. Cardinalibus fuerit attributa Summi Pontificis electio. Constitutio quidem de Cardinalium Conclavi procusa promulgataque est in isto secundo Lugdunensi Concilio. Perspicuum vero est ex Petri Damiani testimonio, jus eligendi Pape pertinuisse ipsius tempore ad solos Ecclesiæ Romæ Cardinales. Verisimile est, sumptum fuisse rei hujus institutum a Leonis noni inauguratione, quando Hildebrandi studio ac opera electus Romæ Pontifex fuit, postquam eundem Imperator Henricus secundus Papam creaverat. An vero ante Othonem primum fuerit penes solos Romæ Ecclesiæ Cardinales Papam eligendi auctoritas, incerta res est.

7. De Cardinalium porro Eminentia sic refert Petrus Damiani & ipse Cardinalis, qui sub Leone nono ejusque successoribus virtutum omnium laude florebat, lib. 1. epist. 20. *Romana Ecclesia Cardinales Romanum Pontificem principaliter eligunt, & quibusdam aliis prerogativis non modo quorumlibet Episcoporum, sed etiam Patriarcharum atque Primatum jura transcendunt: salvo quippe universalis Ecclesiæ Sacramento, ipsi sunt oculi unius lapidis, ipsi lucerna unius candelabri.* S. Bernardus lib. 4. de consider. Cardinales vocat Orbis iudices, quia iudiciis Summi Pontificis assident, ejusque Senatam constituunt. Extat rescriptum Pontificis Eugenii IV. ad Hæticum Cantuariz Archiepiscopum & Angliæ Primatem, quod refertur a Jacobatio Cardinali lib. 1. de Concilio, ibique sic loquitur Eugenius Papa: *Ipso præterea Cardinales pro honoris & dignitatis Eminentia, partem sui corporis Summi Pontifices appellant; ex quo sine ulla dubitatione ostenditur post caput Ecclesiæ, quod est Papa, contigua sui corporis membra, qui sunt fratres ejus Cardinales, præ ceteris Ecclesiæ membris ac partibus honorari debere.* His etiam ista Eugenius adjungit: *Quasi etiam Primate & Episcopos a Cardinalibus Summo Pontifici assidentibus iudicari, & singulas Episcopos singulis ac particularibus Ecclesiis præesse ac providere: Cardinales autem universa sub Papa Ecclesiæ.* Proferet demum idem superiorum Conciliorum exempla, præsertim duorum Lugdunensium, in quibus Cardinales circa omnem ambiguitatem honoratiorem præ cunctis Episcopis

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Can. IX. Nullus clericus sententiam sanguinis dicit, aut proferat; aut sanguinis vindictam exerceat, aut ubi exerceatur, intersit: nec quisquam Clericus litteras dicit, aut scribat, pro vindicta sanguinis destinandas: nec illam partem Chirurgia exerceat, qua adustionem vel incisionem inducit; nec quisquam purgationis aqua ferventis, seu frigida, seu ferri candentis ritum cujuscumque benedictionis vel consecrationis impendat: sciens, quod si ex hujusmodi mors vel membri mutilatio fuerit subsequuta, irregularitatis laqueum non evadet.

Vide c. si quis viduam, dist. 90. & c. in Archiepiscopatus, de raptorib. & c. fin. ne Cler. vel Monac. in 6. & clem. unicam, de homicid. item c. sententiam sanguinis, ne cler. vel Monac. & in c. tua nos, de homic.

Can. XI. Districte precipimus, ne Sacerdotes vel Clerici, in quovis Ordine constituti, gladium vel cultellum, quod vulgariter dicitur bord, portent, nisi eis manifesti simoris causa ingruerit: nec tunc absque licentia Prælatorum portent. Vide paulo ante hujusce Concilii can. 7.

Can. XXI. Statuimus, ut per omnes Ecclesias Christiana, Oleum sanctum, & Eucharistia sub fidei custodia clavibus adhibitis conserventur, ita ut non possit ad illas manus impia extendi. Si vero is, ad quem spectat custodia, incaute ea reliquerit, tribus mensibus ab officio & beneficio suspendatur: & si per ejus incuriam aliquid inde nefarium contigerit, gravius puniatur.

Huc spectat Concilii Lateranensis sub Innocent. III. can. 29. qui est 1. sub tit. de cult. Eucharist. Christi. & alior. Sacram. & Concil. Trid. sess. 13. c. 6.

Can. XXXII. Decernimus, ut nemo incognitus ad ministrandam in sacris Ordinibus admittatur, nisi sui Ordinatoris vel successoris ejus litteras omni suspitione carentes ostendat, suscepti Ordinis mentionem facientes expressam. Et qui contra constitutionem hujusmodi venire presumpserint, tales ad celebrationem divinorum admittendo, vel retinendo, post trinam admonitionem, vel viam peremptorie, a Divinorum perceptione & ingressu Ecclesia arceantur: & de hoc per Diocesanos Episcopos inquisitio frequens fiat.

6. Can. LXI. In Concilio prohibetur, & Nos prohibemus inviolabiliter observari, ne suppellectilia Sacerdotis propria, seu alia in Ecclesiis reponantur, aut etiam teneantur, nisi propter hostiles incursus, aut incendia repentina ad eas oporteat habere refugium: sic tamen ut necessitate cessante extra Ecclesiam portentur.

Eodem pertinet Lateranensis sub Innocentio III. Concilii supra relatus can. 19. in Decretalibus quoque insertus sub titulo, de custodia Euch. c. 2.

Can. LXIII. Precipimus Sacerdotibus, ut divino Officio celebrato, & populo regresso ad propria, Ecclesias suas firmare debeant diligenter. Prohibeant etiam Sacerdotes sub pena excommunicationis choreas in Cemeteriis, vel in Ecclesiis duci: quia, ut ait Augustinus, melius est festivis diebus fodere vel arare, quam choreas ducere. Sub anathematis interminatione prohibemus, ne quis civiles causas in Ecclesiis vel Cemeteriis agitare presumat. Nullus etiam de novo adificare in Cemeterio permittatur, neq. firmus, vel immunditia alie in Cemeteriis adunentur. Talia facientes quovisq. satisfecerint, ad voluntatem Rectoris ab ingressu Ecclesia illius arceantur.

Can. LXIV. Quoniam, sicut audivimus, quidam Monachi & Canonici regulares aliquorum monasteriorum consueverunt extra septa sui monasterii, tam patenter, quam latenter, tam impie, quam damnabiliter per terram sapias evagari: statuimus, ut nullus, excepto Capellano, & illis, quibus ex necessitate administratio competit, septa monasterii sui exire audeat, nisi prius ab Abbate, vel Priore, seu Proposito: & si Abbas, vel Prior, seu Propositus presentes non fuerint, ab eorum Vicariis vel aliis potestatem habentibus, eis specialiter licentia sit concessa: quibus Abbas, seu Prior, vel Propositus, vel eorum Vicarii sine causa necessaria, vel rationabili, ex eorum licentia non concedant. Nec etiam obtenta licentia sine socio quis pedes exire presumat. Si vero Abbates, Priores, Propositi, vel alii regulares Prælati, seu eorum Vicarii in aliquo premissorum negligentes inventi fuerint, vel remissi, suspensionis, vel majoris vindicta sententia a diocesanis suis noverint puniendos.

His suffragatur Concilium Moguntinum tempore Leonis Papæ tertii, & Caroli Magni c. 11. sic statuens: Abbates & Monachi in eorum clastro permaneant, nullusque ex eis foras vadat, nisi per necessitatem Monachus ab Abbate mittatur in obedientiam. Nec foris manducant, neque bibant sine permissione Abbatis, nec ad con-

vivia secularia vadant. Item Regule S. Pachomii sic præscribunt c. 30. & 44. Nullus solus foras mittatur ad aliquod negotium nisi juncto ei altero. His conformia jubet regula S. Benedicti: Sed nos frater in via dirigatur solus, sententia Patrum nos docet, quo dicit, ad necessaria querenda bini egrediantur, vel terni fratres, & tales quibus creditur, non qui verbositate aut gulam sectantur. Constitutiones etiam Carmelitarum p. 1. c. 3. §. 11. ita sanciunt: Nullus sine socio nisi ex justa admodum causa iter agere sinatur: binos enim discipulos Dominus misit, bini ergo excusos individui procedant. Et quidem Christus Dominus Luc. 10. designatos septuaginta duos discipulos misit binos ante faciem suam. Et post ejus resurrectionem ejus discipuli hoc præscriptum suo firmarunt exemplo: Cleophas & socius ejus simul eunt in Castellum Emmaus. Petrus & Joannes simul currunt ad monumentum; simul ascendunt in templum; simul mittuntur Samariam. Saulus & Barnabas jussu Spiritus sancti segregantur in opus Evangelii. Judas & Silas destinantur Antiochiam. Et Paulus cum Sila lustrat Syriam. Denique ipse Justinianus Imperator in Novella de Monachis, vult Monachos ire associatos ac invicem testes nuntuz honestatis esse. Concludit sapienter Eccl. cap. 4. Melius est duos esse simul quam unum: habens enim motum societas sua. Si unus ceciderit, ab altero succietur; va soli, quia cum ceciderit, non habet sublevantem se.

CONCILIIUM AVENIONENSE

Anni 1270.

1. Anno Domini 1270. Idibus Julii venerabiles Patres, Domini B. Dei gratia Arclatensis Archiepiscopus, R. Cavallentis, G. Carpentorack. Z. n. Avinion. N. Vasionensis. P. Auriacensis, I. Tricatinus Episcopi, Arclatensis Ecclesie Suffraganei, atque multi alii Prælati ejusdem Provincie apud Avinionem in Provinciali Concilio promulgata servari per totam eandem Provinciam mandaverunt: licet eadem non sint statuta, sed in formam pronuntiata fuerint statutorum.

Can. I. Ut alienationes bonorum Ecclesiasticorum revocentur. Alienationes factas de possessionibus Ecclesiarum, sine Diocesanorum consensu, Rectores, sive Priores eorumdem Ecclesiarum, sive sint alienatores seu eorum successores, studeant celeriter revocare, quatenus processerint de facto: alioquin per Diocesanos locorum, tam dicti Rectores seu Priores, quam Abbates, seu alii ad quos spectant alia Ecclesia, ad id admonitione præmissa per censuras Ecclesiasticas compellantur.

2. Can. II. Ut pecunia legata ad arbitrium executorum dividatur in causas pias. Cum autem testator legat certam pecuniam quantitatem, vel res alias pro forestis suis distribuendas arbitrio guardianum seu executorum testamenti sui: nec extant certe persona, quibus, seu inter quas pecunia, seu res sic legata distribuantur: statuimus, quod pecunia seu res prædicta per ipsos executores de consilio tamen & assensu Prælatorum, ne frans aliqua per ipsos guardianos valeat procurari, in pias causas dividantur. Et nisi testator tempus præfixerit ad hujusmodi persolvenda, dicti executores per Diocesanos locorum ea infra annum solvere per censuras Ecclesiasticas compellantur.

3. Can. III. Ut Archiepiscopus & Suffraganei se invicem juvent in sententiis servandis & publicandis. Item statuimus, quod dictus Archiepiscopus & ejus Suffraganei mutuum sibi adinvicem auxilium in sententiis servandis & publicandis præstent, cum per illum, qui ipsas sententias tulit, fuerint requisiti.

4. Can. IV. Ut qui habent personatus & beneficia curata, Presbyteri fiant intra annum. Item statuimus, quod illi, qui habent personatus etiam sine cura, seu beneficia curam animarum habentia, compellantur per Diocesanos, per subtractionem beneficiorum, infra annum in Presbyteros promoveri, nisi rationalem causam ostenderent, quare infra annum non possent, vel deberent; vel nisi sint Archidiaconi, quibus sufficit quod sint Diaconi, & quod in Diaconatu ministrent.

5. Can. V. Ut expense facte in Legatos Apostolicos solvantur de contributione Ecclesiarum. Item statuimus, quod si Episcopus vel aliquis Rector alicujus Ecclesie de Diocesi necessarias expensas fecerit in Legatis & Nunciis Sedis Apostolicæ, expensa illa solvantur de communione Ecclesiarum totius diocesis: & iste expense semel in anno in una Synodo colligantur.

6. Can. VI. Ut personatibus assignentur certi redditus. Item statuimus, quod Episcopi & Capitula assignentur, & de-

et deputent Clericis in personatibus, seu dignitatibus sua Ecclesia constitutis, qui carent redditibus, certos redditus juxta facultates suas, et qualitates dignitatis sine magno prejudicio aliorum, quod videtur posse fieri ibi praesertim, ubi communia bona habentur.

7. Can. VII. Ut Religiosi & Clerici non querant defensionem saecularem contra Episcopos. *Item statuimus, quod si Religiosi vel Clerici saeculares se in guidagio seu defensione saeculari posuerint contra Episcopos & Praelatos suos, nisi canonica admonitione praemissa illi guidagio seu defensioni penitus renunciarint, per Diocesanos excommunicentur: alias per subtractionem beneficii, si quod habent, si hoc contempserint, puniantur.*

8. Can. VIII. De Clerico, qui Episcopum, Praepositum, &c. graviter laeserit. *Item statuimus, quod si quis Clericus Episcopum, seu alium in personatu & dignitate, seu Canoniam alicujus Ecclesiae constitutum falsis vel verbis graviter dehonestaverit, non admittatur ulterius ad aliquod beneficium illius Ecclesiae, nisi passo injuriam satisfecerit de injuria seu de offensa.*

9. Ad supra memoratum cap. 4. de Presbyteris ante anni lapsum ordinandis, iis quibus beneficium curam habens animarum incumbit, optime providerat Concil. Lateranense generale sub Alexandro Papa III. & haberet e. cum in cunctis. 5. inferiora, de electio. Quam constitutionem instauravit Concilium Trid. sess. 24. c. 12.

CONCILIIUM REGIENSE

Anni 1285.

1. Concilii hujus, antequam typis publicaretur, singularis amicitiae ergo mihi copiam fecit Vir clarissimus antiquitatum Ecclesiasticarum sedulus illustrator Josephus Antelmus Ecclesiae Forojulienensis Gallicanae Canonici simul & ornamentum. Eiusdem mentionem Concilii fecerat in Annalibus Aquifextiensis Ecclesiae vir de patria sua egregie meritus Scholasticus Pitonus in Rostagni Archiepiscopi vita. Sed quia prope diem Concilium istud cum eruditis Antelmi observationibus prodibit in lucem, ne quasi anser inter argutos videar olores interstrepere, unum dumtaxat aut alterum illius Canonem delibabo. Celebratum porro fuit ann. Christi. M. CC. LXXXV. VI. Kal. Martii in Ecclesia Cathedrali Rejorum Apollinarium, praesidente Rostagno Archiepiscopo Aquensi, cui assederunt Suffraganei Episcopi Aptensis, Regienses, Sistaricensis, Forojulienensis, Vapincensis autem Episcopi iuxta de causa absentis vices tenuit Praepositus Ecclesiae Vapincensis. Duoque interfuerunt Abbates Crociensis & Lurenensis. Eodem tempore Carolus ejus nominis secundus Apuliae & Siciliae Rex & Comes Provinciae, Andegavorumque Dux, detinebatur Barcinone captivus a Petro Aragonensium Rege, Siciliaeque inavatore. Praecipuam vero sacra Synodus curam habuit devotas preces tota Provincia indicendi universo Cleto, & populo, additis quadraginta dierum indulgentiis pro captivi Principis liberatione, atque inter Principes stabilienda pace. Sic effectum est, ut propitiato piis precibus Numine absque ullo bellorum tumultu Carolus in libertatem dimissus fuerit, certis quibusdam conditionibus, quae fidelem fortitae sunt effectum, dimissa sub Aragonensi Sicilia.

2. Can. III. *Item quoniam frequenter contingit, quod census Ecclesiarum nostra provincia ab aliquibus augmentantur, & nonnunquam per rectores aliquos subtrahuntur: statuimus, & concorditer ordinamus, ut quilibet Praelatus in sua Diocesi censuarium proprium habeat, in quo nomina, census, & quilibet alia bona Ecclesiarum integraliter conscribantur, ne fraude seu malitia alicujus aliquatenus occultentur per aliquem, vel mutantur.*

Admodum conducibilis est canon iste, quo providetur bonorum & jurium Ecclesiae conservationi, ne scilicet per negligentiam vel detentorum malam fidem dilapidetur, disperdatur, ac depereat sacrum Christi patrimonium. Vasense seu Vasionense Concilium primum sub Leone Papa I. ann. Chr. 443. can. 1. oblationes Ecclesiae fidelibus defunctis relictas qui retinent, aut reddere

demorantur, ab Ecclesiae communiione rescindit. Et allegatus e. qui oblationes, 15. q. 2. Graviter ait Hieronymus epist. 3. ad Nepotianum: *Amico quippiam rapere, furum est: Ecclesiam fraudare, sacrilegium.* Deinde Concilium Arelatense secundum sub eodem Leone I. canonem istum Vasensem allegat, suaeque auctoritate confirmat can. 47. His succedens Concilium Agathense sub Symmacho Pontifice ann. Chr. 506. eadem iterat can. 41 adversus quoscunque sive Clericos, sive saeculares. Idemque Concilium can. 49. Clericos & Sacerdotes deponi jubet, quicunque de rebus Ecclesiae sibi creditis alienare, vendere aut fuerint: & repetitur 12. q. 2. c. Diaconi vel Presbyteri. De scripturis autem aut documentis rerum aut jurium, non absumili sollicitudine decernitur ab eadem Agathensi Synodo can. 26. *Si quis doctericis documenta, quibus Ecclesia possessio firmatur, aut suppresserit, aut negare, aut adversarius fortasse tradere damnabili & puniendi obstinatione presumpserit, quidquid per absentiam documentorum damni Ecclesia illatum est, de propriis facultatibus reddat & communiione privetur. Hi etiam, qui in damno Ecclesiae instrumenta Ecclesiae impie sollicitatis traditoribus susceperint, pari sententia feriuntur.* Et repetitur in Decreto, 12. q. 2. c. si quis de clericis. Parem curam habuit providendi, ne Ecclesiae parva damna inferantur, oecumenica Synodus VIII. contra Photium sub Hadriano II. Pontifice. Enim vero can. 15. omnes rescindit honorum Ecclesiae sive mobilium sive immobilium distractiones sub poena depositionis, cum obligatione restituendi; & anathemate ferit, quicunque receperit, nec restituerit. Profertur iste canon a Gratiano, 12. q. 2. c. Apostolicos. Denique Aquensis Synodus provincialis anni 1585. tit. de capitulis, sic edicit: *Si quis instrumenta fundationum, bonorum, reddituum, privilegiorum, & jurium ad Episcopatum, aut ad Capitulum, aut ad aliquam dignitatem, & prebendam, aut capellaniam, aut ad quamcunque Ecclesiam vel Monasterium spectantium, apud se ceclaverit, nec intra spatium trium mensium restituerit Episcopo, aut Capitulo, aut ipsarum Ecclesiarum & monasteriorum Praepositis, manebit per hanc ipsam Synodum ipso facto excommunicatus: nec ab Episcopo absolvetur, donec juramento affirmaverit omnia a se restituta.* Ibidemque decernitur, nec licere Episcopo sine assensu capituli, nec capitulo sine assensu Episcopi, atque aliorum Superiorum alienare. Eadem Synodo sub tit. de Episcopis, consulte provisum est circa finem, ut defuncto Episcopo quamprimum archivii Episcopalis duarum diversarum letrarum claves Notarii publici fide duabus fidiis personis tradantur, tandiu servaturis, donec alius fuerit creatus Episcopus, cui illas restituant, & rationem de singulis scripturis in inventario notatis eorumque custodiam committis eidem reddant.

3. Can. IX. *Item si quis ab excommunicationis sententia, quam pro contractis debitis, & maxime ubi juramento se astrinxerat, vel ob manifestam offensam incurrerat, in infirmitate vel mortis articulo fuerit absolutus, si sanus factus, aut intra mensem a convalescentia numerandum satisfactionem distiderit, ut promisit, vel injunctum ei extitit, ab inde in antea nulla nova monitione ulterius expectata, in eandem ut prius excommunicationis sententiam reincidat, & publice, addita violatione data fidei nunciatur. Si vero de illa aegritudine moriatur, heredes ejus ad hoc emendandum & observandum per censuram Ecclesiasticam compellantur, vel executores, aut bonorum possessores, si alios non habeant.*

Canon, huic conformatur in corpore juris Canonici constitutio Bonifacii Papae VIII. c. eos qui de sent. excommun. in 6. qua decernitur, absolutum propter mortis articulum ac periculum, vel aliud impedimentum a Presbytero, a quo alias absolvi non potuisset, si cessante impedimento se non praesentat, cui soli competebat absolvendi potestas, in pristinam reincidere excommunicationem: similique reincidentiae locum esse in eo, qui post obtentam a Summo Pontifice absolutionem cum onere se sistendi coram Ordinario, aut cuiquam satisfaciendi, cum primum commode poterit, negligit id praestare. Observa constitutionem istam Concilii Regiense de reincidentia esse vetustiore omnino hac de re mentione, quae legitur in corpore juris. Qui enim primus de reincidentia constituit Bonifacius VIII. non nisi nono post hanc Synodum anno, Pontificatum iniiit.

336 ECCLESIAE DECIMIQUARTI SÆCULI

HISTORICA SYNOPSIS.

1. Nisi Sæculum decimum quartum existente Summo Pontifice Bonifacio (jus nominis octavo, Imperatore Alberto Austriaco, Francisque regnante Philippo quarto, cui *Pulebri* ob oris & corporis venustatem inditum cognomen.

Sub Imperio Alberti nova Helvetiorum Respublica sumptis exordium. Isti quippe ab Imperatoris ministris vexati se in libertatem vindicarunt, quam hodie retinent.

2. Philippus Pulcher Anglos levibus aliquot præliis initio Principatus fuderat; sed progrediente difficili bello, prior illa felicitas quasi aliquo turbine excussa est. Vido Flandriæ Comes Imperatoris Adulphi Nassavii, & Anglorum Regis Eduardi primi fretus opibus, Franco bellum movit. Sed dilapsis a societate belli tantis Principibus leto suum agnovit errorem; nam spoliatus omnibus, potentioris arma timenda, pacemque colendam esse didicit. Ac illum quidem detentæ pro obûde a Franciæ Rege Philippo Pulchro, filix, quæm Eduardi Angliæ Regis filio uxorem destinaverat, dolor armavit. Hanc vero ubi ex mœtore animique ægritudine sublata audiit; tum societate iterum inita cum Anglis, a Philippo Rege aperto deservit. Francus cum numerofo exercitu Belgicam ingressus, in Atrebatum finibus Carolo Valensæ Duce Flandros levi prælio tamquam atrocioris pugnae præludio fregit, armisque progressus Flandriam subinde omnem subegit, Comitumque a suis desertum, captum cum duobus liberis Roberto & Vidone Lutetiam Parisiorum abduxit. Rex magnifice a Flandris susceptus est. Verum plebs animo confestim mutato concitata, quod severius se habitam ab optimatibus Franciis existimaret, adeo nullum est Imperium tutum ac diuturnum, nisi benevolentia munitum sit, armis ducibusque assumptis Petro Lusco textore, & Briano laioone, apud Brugas Jacobo Comiti Fani Paulini Regio Prætori vim meditabantur. Cædes Francorum ingens edita: Curtracum Francorum ejecto præsidio captum; cæsis insigni clade nostris. Ea res Regem movit, ut bellum in rebelles Roberto Regiæ stirpis Principi demanderet. Is sexaginta armatorum millia in hostes educit. Fefellit Francos loci iniquitas; cæduntur a Flandris, qui victoria illa feroces spes altiores concipiebant; cum Rex ingentibus copiis succinctus opportune accurrens, secundum Legiam amnem uno alteroque ad Audomaropolim conflictu feroces ita cecidit, ut Curtracensis pugnae infamia plane deleteretur. Cæsa sunt prælio triginta sex Flandrorum millia. Tandemque poscentibus data est venia.

3. Bonifacius omnia bellorum fomenta inter Franciæ & Angliæ Reges extinguere cupiens, ut daretur opportunitas ad sacrum adversus Saracenos instaurandum bellum, quod per sepe ingenti animorum ardore susceptum, Deo Christianorum peccata calligante, tristes ac infausos habuerat exitus. Totius expeditionis ducem designavit Carolum Valensium Philippi Pulchri fratrem strenuum Principem & moderatum, quem post multa in Flandros præclare gesta, frater ejus Philippus simulatione fraterne gloriæ ab illa expeditione revocavit, admodum inopportuno tempore, consilio Enguerrani Marigniani Regi Quæstoris, id unum sibi animo proponentis, ut unus Regiæ præset voluntati, & ab Rege procul amoliretur eos quicumque sibi non essent addicti. Ideoque cum Flandri virtutem reveriti Valensii sub ejus ductu placide conquiescerent, Enguerranus copiosos ex Belgio quæstus per insatiabilem avaritiam lucrari intendens, hunc præfectura consentiente Rege amovit, & truculentum ac insatiabilem virum illius vice subrogari curavit Jacobum Castillanum, cujus rapacitatem execrata gens Belgica in novas rebelliones erupit. Tum Bonifacius Pontifex Carolum in Italiam accitum ad componendas plebium seditiones, quibus tota exardescerat, excivit; intendens præsertim in eum transferre Græcorum Imperium uxorio jure; duxerat enim Catharinam Balduini filiam, quem Constantinopoli Palæologus ejecerat. Bonifacius ut viam expetiret a se expeditioni muniret, Carolum Claudium Neapolitanum Regem ad Philippum adjuncto Sabaudix Comite miserat, qui in biennium inducias vix obtinuerunt, ea etiam lege ut eo interstitio Rex Flandricas urbes obtineret. Ceterum ut res male factæ infelicitus coalescunt: eadem Marigniani vi tyrannica, quæ Flandros ad bellum concitavit, Francos quoque ad seditiones frequentes impellebat prætextu, ut vocabant, *Maladræ*. Tem-

pus præterea induciarum brevius Pontifici videbatur, quam ut res tanti momenti petagi possent. Bonifacius inconsulto Rege novum in Gallia Apamiensem erigit Episcopatum, primasque ejus insulas tradit cuidam Bernardo, atque ut acrius Regem pungeret, ei mandat per eundem, ut omnibus prætermis ad bellum sacrum se conferat, vetat indicas decimas ad alium usum convertere, ipsumque Regem a Pontifice deponendum committatur, nisi statim obtemperet. Rex indignatus in hominis impudentiam Narbonensi Archiepiscopo in custodiam tradit. Id postquam rescivit Pontifex, novas ad Regem epistolas aspertrinas scribit, quibus testatur, ob ejus contumaciam Franciæ regnum jam esse devolutum ad Apostolicam Sedem. Ex litteræ Jacobo Normandio Archidiacono Narbonensi traditæ eidemque legenti eripæ sunt, & ab Artessio spectante Rege in ignem conjecit. Attamen solutus est Apamiensis Episcopus, & una cum Jacobo Archidiacono Julius a Regno procul facessere. Tum vero supervenit perditissima illa Sacræ Columnensæ & Nogaretæ Franci equitis conjuratio, qui collatis exiguis viribus conductitorum paucorum militum, quos uterque collegerat, audax & damnabile facinus aggressi sunt in Summum Pontificem, quem captivum apud Anagninam fecerunt: nec tamen captum in potestate diu habuerunt: brevi namque dissipata illa collectitia manu, plebs ipsa quæ sui officii erant præstitit, & Pontificem debite restituit libertati. Quem tamen ardens dolor & iracundia eorum, quæ sibi usque adeo indigne obtigerant, præcis diebus ex hac vita subtraxit. Vir erat jurium consultissimus, semel concepti propositi tenacissimus, adeo ut nulla inde ratione dimoveri aut inflecti posset. Nihil nisi grande animo proponebat, magnificolque rerum successus de ingenii præstantia sibi pollicebatur, nihil in eo exile, nihil mediocre inerat, grandes virtutes, grandia pariter vitia; quibus illæ offuscabantur, ambitio & iracundia. Interiit Bonifacius Romæ mense Octobri ann. 1304. ut scribunt Joannes Villanus, Bernardus, Guido, & alii.

4. In locum Bonifacii successus Benedictus est XI. ex Ordine Dominicano, vir apprime doctus & pius, qui pacem cum Philippo & Francis instauravit. Benedicto Clemens V. patria Lemovix ex Archiepiscopo Burdegalensi subrogatur anno 1305. hic tumultuum Italicorum pertæsus, tota Italia factionibus Alborum & Nigrorum discissa, sedem Pontificiam Romam ex urbe Avenionem transtulit, ubi annis haxit amplius septuaginta. Tres vero Legatos Cardinales Romam misit, qui res Italiæ administrarent. Hujus vero sæculi anno septimo generale Concilium Viennæ in Allobrogibus habuit, cujus decreto Equites Templarii atrocium scelerum damnati sunt, deque illis a Philippo Rege sumptum supplicium, eorumque amplissimæ opes partim hospitalariis Militibus adjudicatæ, partim in fiscum relata.

5. Rodolpho qui ex Comite Harpurgensi virtutum meritis fuerat in Imperium proventus, successor datus est Adolphus Nassovius, qui ob segnitiam despectus locum dedit Alberto Austriaco, Rodulphi Imperatoris filio ab eisdem Comitibus electo, a quibus Adolphum redactus in ordinem fuit: educto nihilominus ut suam tueretur dignitatem exercitu, in acie pugnavit cæsus est. Post Albertum habenas Imperii tenuit Henricus Lutemburgensis Dux, qui compositis in Germania rebus in Italiam proficiscitur hortante Clemente Papa, ut discordes inter se populos ad pacem, & invalores jurium ac retratam Ecclesiæ armis ad restitutionem adigeret. Henricus qui dudum Aquisgrani coronam sumperat argentæam, Mediolani ferream accepit. Bellique longe studiosior quam pacis Italiam expilavit, & ingentibus claudibus affecit, & vicissim a populis, quos insensius persequabatur, accepit, præsertim a Brixienibus, & Florentinis, quos Robertus Neapolitanus Rex strenue adversus Henricum oppugnantem tuebatur. Quapropter Henricus iracundia fremens Robertum, quem vi bellica non poterat, sententia in eum dicta avito regno exauctoravit: quamvis ipse progenitoresque ipsius jus regni non ab Imperatore, sed a summo Pontifice suscepissent. Et Clemens quidem Pontifex Henricum officii sui, & quam dederat fidei coarguit intractotem: qui cum promississet factiones, quibus fide lacerabatur Italia, componere, factorem unius se exhiberet scilicet Guelforum, ut in oppositam, quæ Gibellinorum dicebatur, omni immunitate deserviret. Neque vero ea nomina designabant sicut olim partes Pontificias aut Imperatorias: sed alias civitatum ad invicem dissensiones, quas ferro flammisque inter

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

pius innocentiâ suam persuadere contendit. Villanus & Coltenutius culpam omnem in Joannam derivant. At Petrarca & Bocatius, qui tum prope aderant, omnem ab ea culpam remouent. Certe neque ex processu Hugonis comitis Avellini, cui primum consensu Procerum Regni demandata est criminis inquisitio in sceleris conscios, & iudicium, quo diris suppliciis & morte nonnulli convicti puniti sunt, neque ex sollicita quorumcunque reorum, atque adeo ipsius Regine perquisitione, si rea quoque comperiretur, quam Clemens Papa Balzio Comiti Novello commiserat: neque ex actis Aimerici Cardinalis, quem idem Pontifex Vicarium in temporalibus toti Regno præfecerat, donec diligentissima tanti sceleris indagatio resciri posset, utrum Joanna nefario crimini participasset, nihil tamen de præsumpto Joannæ facinore potuit esse compertum, vel probatum.

12. Ludovicus Hungariæ Rex fraternam ulturus necem Neapolitanum Regnum invasit. Cujus adventu territa Joanna se in Provinciam, quæ juris ipsius erat, recipit. Ah hæc Clemens Papa VI. Avenionem vili pretio emit, Joannamque certis cum Ludovico conditionibus initis Neapolitano Regi restituit.

13. Avenione septem summi Pontifices confederunt, Clement V. Joannes XXII. Benedictus XII. Clemens VI. Innocentius IV. Urbanus V. & Gregorius XI. qui anno demum 1377. Romam petiit, ibique sedem fixit, & sequenti excessit e vivis. Successit deinde exitiale schisma, quod annos circiter quadraginta perduravit. Cum enim Cardinales ingressi conclave de novo sufficiens Pontifice deliberarent, populus Romanus metuens ne creato ab iisdem Pontifice Gallicano, Pontificia sedes iterum Roma distraheretur, vim nefariam intèntavit, foribusque conclavis effractis, Cardinalibus præsentaneam mortem est comminatus, nisi omni abjecta mora in electionem Itali Pontificis consentirent. Qua vi adacti electores Bartholomæum tandem Barensem Archiepiscopum, qui se in præfectorum regionalium consilium, & in convulsantis populi irruptionem ingesserat, suæ quique prospicientes incolumitati elegerunt, qui sibi Urbani sexti nomen assumpsit. Huic regina Joanna se benevolam præstitit initio & militari præsidio, pecuniis, cibariis, supellectile, munificam erga ipsum exhibuit. Sed postquam eundem didicit moliri Regnum Neapolitanum in Carolum Dyrhachii Ducem Joannæ patruelem transferre, ab ingrato & infido homine discessit, ut schismatis partes adversus ipsum foveret. Itaque Cardinales Fundos accesserunt civitatem Neapolitani Regni, ibique vim pristinam causati Robertus ex comitibus Gebennensibus virum, & propriis meritis, & prosapie nobilitate magnorumque Principum affinitatibus illustrem, renunciavere Papam in Fundana majore Basilica, & Tiara Pontificia clam ex Romana Urbe asportata coronarunt, Othone Brunsvicensi Joannæ marito, aliisque Regni Proceribus præsentibus, & solitum adorationis obsequium exhibentibus, anno 1378. Ipse Robertus nomen sibi Clementis VII. imposuit. Eo autem facto exardescens Urbanus Joannam Regno abdicavit, quod in Carolum Dyrhachium transtulit, missique ad Ludovicum Hungarum, hortans ut intermissam olim de morte Andree fratris ultionem Dyrhachino Duci cum exercitu validissimo committeret. Ipseque Urbanus copias armorum, multamque pecuniam ad hoc ipsum suppeditavit. Igitur Hungarus & Carolus Dyrhachinus ultimam Joannæ perniciem moluntur. Et Neapolim adventans Carolus, terrorem ubique circumfert, Joannam in arce obsessam, & ad extrema redactam, sese conditionum accepta fide, patrueli quem innumeris beneficiis devinerat dedentem, datæ fidei violator elisis laqueo faucibus interimijussit. Sibi que hac perfidia Regnum assuetit. Hæc Bonifacius, Niemijs, S. Antoninus, alique illorum temporum Historici prodidere.

14. Infelix Joanna, ut salutem adversus tot hostes impugnantes tueretur, ad Francorum arma recurrentes Ludovicum Andegavensem, Franciæ Rectorem, Caroli sexti Regis patruum in filium adoptaverat, sed a Dyrhachino repressa & precepta fuit, priusquam expetitum Franciæ auxilium parari ac præsto esse potuisset. Ludovicum Andegavensem collectis copiis succinctum Clemens Antipapa Avenione Regem Apuliæ coronavit. Qui ex Provincia digressus, per Alpes Cottias in Italiam penetravit, ubi plurimis affectus incommodis, fatigante Franco insolitis æstibus & morbis, interceptisque ad vitam necessariis comæatibus, atque Italicorum invidia infectis veneno aquis, diminutis Francicis copiis, atroci commisso prælio cæsi cum Duce nostri occubuerunt. Carolus Dyrhachinus quemadmodum erga Joannam, ita & in Urbanum insignes olim benefactores suos ingratus, hujus quoque machinatus exitium, ideoque diris ab Urbano devotus, eundem Pontificem

Luceriæ arcta obsidione cinxit, ex qua tamen Urbanus opitulantijs Genuensibus est liberatus. Dyrhachinus porro Sicula dominatione minime contentus, qua insidijs, qua vi aperta invasit Hungariæ regnum: Sed ibidem scelerum pœnas luit, a gregario milite interceptus: cujus cadaver utpote odiosi sceleratique viri atque in Pontificia excommunicatione mortuus, Ecclesiastica caruit sepultura. Morte hujus quæ contigit anno 1386. Neapolim delata, filius ejus paullo major decenni Ladislaus, quem Franci Lancelotum dicunt, Neapolitanum Regnum suscepit. Iste flagitiosæ patris non minus flagitiosa proles per schismatis occasione Romam haud semel occupare conatus, ab Ludovico Andium Duce, Ludovici ejus, qui contra Carolum Dyrhachinum indicto bello in Apulia vita excesserat, filio, victus ac repressus est anno 1411. sed victoria nesciens uti Ludovicus, re infecta Galliam repetit. Dicere solebat Ladislaus, si hostes eadem ipsa die victoriam profecti fuissent, tam se, quam regnum in eorum potestate futurum: si postera die, non se sed regnum: si tertio, nec se nec regnum: quoniam adversus eorum vim opportuna remedia adhibuisset. Culpam tamen illam Historici ita regetunt in Saulum Ursinum Pontificiarum copiarum ducem, quem produunt tum prælandi cupiditate, tum ambitionis libidine, metuens si bellum conficeretur, ne deinceps ea qua pollebat auctoritate, caderet. Anno deinde 1413. Ladislaus scdisragus Romam de improvviso invadit armatus, Joannem Papam XXIII. in fugam compellit, multos indiscriminatum, & prælitos, & cujuscunque sortis interimit, basilicas sacras expilat, innumerisque viros captos ad triremes adigit; honestas feminas & factas Virgines suorum libidini effrangi permittit. Annoque demum 1414. impius Ladislaus scda pudendaque morte occumbens, ad tremendum DEI iudicium evocatus nullis superstitijs liberis, Joannæ secundæ sorori regnum reliquit, quam libidinosa vita reddidit infamem.

15. Atrocissimum isto & sequenti seculo exarsit Anglofrancicum bellum. Eduardus tertius Anglorum Rex Isabella Philippi dicti Pulchri Franciæ Regis filia natus, quasi materno exclusus successionis jure, indignatur prælatum sibi vi Salicæ legis Philippum Valcium prædecessoris Caroli Regis dicti quoque Pulchri, qui nullis relictis liberis obierat, patruelem, hoc est ex fratre illius Carolo Valefio nepotem. Simili jure ante paucos annos rejecta Joanna Ludovici Hutini filia, delatum Franciæ Regnum fuerat Philippo Longo Hutini Regis fratri. Eduardus vero ambitione magis quam ullo jure nixus, insignia sibi nomenque Regis Franciæ arrogat, ut rebellionis probum tam a seipso quam a Flandris suisque Aquitanis & Normannis, quos in suscepti temere belli societatem asciverat, amoveret. Anglus quippe & Flandri Regni Francorum erant fidei & clientelæ nexu obstructi: immo haud multo pridem Eduardus ipse fidei & obsequii sacramentum de Aquitanicæ Ducatu & Pictavorum comitatu eidem Philippo Regi publice præstiterat. Hujusce vero belli fax & incendiarius exitit Robertus Atrebatum comes, Philippo Regi levibus ex causis insensibilis. Primus belli turbo apud Clusas Belgii celebrem portum grandi fragore intonuit, victis navali prælio Francis, captisque aut depressis omnibus fere ipsorum navibus anno 1340. indeque ad Cressiacum in Ambianis tempestas funesta deflexit anno 1346. ubi terrestri certamine tam horrenda internecione cæsi sunt nostri, ut caesorum plus quam triginta millia censentur. Inde Caletum ab Anglis victoribus obsessum & expugnatum.

16. Joannes ex Philippo Valefio Rege & Joanna Roberti Burgundiæ Ducis filia genitus defuncto patri succedens, hæreditarium cum Anglorum Rege Bellum peragisse infelicitate. Adoritur vero Eduardum Valliæ Principem Eduardi tertii filium in angustias in Pictonibus redactum, & pugnam deprecantem, a quo tamen acie vincitur, ipseque Joannes Rex um cum Philippo filio, cui nomen Audacis inditum, multaque Gallica Nobilitate in Angliam abducitur, unde post quadriennium composita ad Britannicum pacem, in Galliam liber dimissus fuit.

17. Joanne vita functo, Regnum capessivit prior natus ejus filius Carolus & re & cognomine Sapiens. Istius frater Philippus Audax Burgundiæ Dux Margaretam Ludovici Flandriæ Comitis filiam duxit, mortuoque socero dotalem Flandriam est adeptus anno 1384. quam civilibus exhaustam discordiis, lenitate prudentiaque mirifice recreavit. Huic laudatissimo Principi ex hac vita subducto anno 1404. teterrimus successit filius Joannes futurus sibi & patriæ pestis ac exitium.

18. Interdum dum Gallia gravissimis damnis & bellis conflictatur, Hispaniam omnibus sæculis memoranda de infidelibus Mauris victoria nobilitavit. Albobacenus Rex Maroci in Mauritania, transmissis Gaditano freto immen-

immensas copias equitum, ut ajunt, septuaginta millium, & pedum quadringentorum millium in Hispanias eduxit, & adjacentem fretum Gaditano urbem Tolosam Bæticæ obfessione cinxit. Cui suas quoque viros Abchannet Rex Granatenfium adjunxit. Ad urbem obfessam juxta Salsum amnem accurrunt in oppofitum Alfonsus Castellæ Rex, aliusque Alfonsus Rex Lusitaniz. His adjungit historicus Æmilius Regem Navarræ Ludovicum auxilium & Francorum & Navarrorum fuggiatum: cunctis militibus rubra cruce distinctis, sacra confellione Divinaque Eucharistia expiatis & præmunitis vexillum Crucis præferente Jugo natione Gallo, quem Benedictus Papa XII. ad id officium miserat. Christianis vero usque adeo felicem & gloriosam victoriam Deus indulfit eo anno 1340. ut ducepta Maurorum millia in acie occiderint, cumque his duo filii Regis Albohaceni, tertius vero ejusdem filius Abohamarus cum aliis innumeris captivis abductus sit, & quod vulgarem fidem profus excedit, ex victricibus copiis viginti non amplius militibus desideratis. Albohacenus eadem nocte in Africam regressus est omni vacuus honore, tribusque liberis orbatus. Anno autem superiore prior natu filius Abomelius, cujus necem ulturus pater adventarat, fuerat ab Hispanis prælio victus, & fuga trucidatus.

19. Sæculo isto Turcarum gens magnis sese propagavit incrementis: populus qui olim ex Scythia oriundus, Caucasii montis atque finitimæ Caspio seu Hircano mari regionis incolæ fuerat. De Turcis commemorat Græcus historicus Menander, quem David Hefchelius e tenebris, in quibus multis delituerat sæculis, erutum in lucem edidit; legatione sub Tuccico Rege Dizabulo missa ad Justinum secundum Constantinopolis Imperatorem, sedus inuoluntate tum mercaturæ serici iniuste, quod industria singulari Sogdanz Turcis affines, & paulo ante ab ipso Dizabulo armis subacti, elaborabant; tum etiam societatis ad bellum, quod adversus Persas ab Imperatore parabatur ob Imperii fines, quos Persæ invaserant, recuperandos. Turci porro ulciscende de Persis acceptæ injuriæ occasiones avide conquirebant, a quibus Legatos suos contra jus gentium rebus omnibus spoliatos, aliisque superadditis injuriis veneno ad postremum extinctos querebantur. Nec vero difficile causam conjicere est, cur usque adeo male habiti fuerint a Persis Turcarum Legati de serici commercio pertractantes; quia scilicet cum Persæ, testante Procopio in Gothicis, copiosam lucram ex serici venditione per omnem Asiam & Europam sibi compararent, eosdem gravis inceserat emulatio adversus finitimam sibi gentem, quæ novos questus ex pari commercio similique arte ad se trahere aggrediebatur. Hoc tamen bellum Justiniano infeliciter cessit per Græcorum Scythiam, ut Evagrius lib. 9. cap. 7. Theophanes, & Paulus Diaconus perhibent. Deinde sub Heraclio Augusto Caspii portis egredios Turcas stipendia meruisse, remque Romanam feliciter promovisse, Persica adversus Cosroem Persarum Regem expeditione, produnt Theophanes, Nicephorus in brevuario, aliique Græcorum historici. Postea Constantino Monomicho Græcis regnante, Sæculo decurrente undecimo, Turcæ, ut scribit Curopalates, Persas, quorum erant ipsi stipendiarii, subegerunt, rebellante Turcarum ducæ Tragolipice, a quo Mahumetes Persarum Rex solio dejectus. Ut vero subjugatos populos facilius in officio contineret, Mahumeticam religionem a devictis Persis hausit, suisque Turcis ut amplecterentur, persuasit. Postmodum longe lateque diffusa Turcica gens Ciliciam, Lycaniam, Bithyniam occupavit, diversisque sibi partibus Principatus erexit. Sed mutuis bellis & invasionibus alii ab aliis delati extinctique sunt: Atque unius Othomani posteræ Turcicum demum Imperium tenent. Primus Othomanus Bithynia occupata Pruse regni sui sedem constituit circiter annum 1300. Cujus Regno successit filius Urchanes, reliquisque auxit Asiæ provinciis ad usque Euxinum mare & Hellespontum. Urchanes Regnum in Amurathem filium moriens transmisit. Hic vero in Europam penetravit, multis Thraciæ urbes invasit, Callipolim in primis, tumque alia oppida & arces, ipsamque Adrianopolim, in qua Regiam constituit sedem. Amurathis interitu Regnum adeptus est filius Bajazethes longa patre ferocior. Hujus armis Thessalia, Macedonia, Phocis, Attica, Mylia, & Bulgaria Turcæ Dominationi accesserunt, Constantinopolim demum pluribus annis obfessione coarctavit, quam Tamerlanes Scythia solvere suo adventu compulit.

20. Anno Christi 1393. Sigismundus Hungariæ Rex, Venceslai Imperatoris frater natu minor, res Hungariæ Regni & Imperii, loco ac vice fratris interm. dejecti, administrabat. Sibi que metuens post occupatis a Turcarum Principe Bajazethe finitimas regiones, quæ olim Regibus Hungariæ parabant, suppetias ab Rege

Francorum impense obsecravit. Ad expeditionem istam Joannes Nivernensis Comes Philippi Burgundiorum Ducis cognomento Audacis filius primogenitus se labens obtulit, quem sequuti sunt plerique ac præcipui Prætores Regni, Philippus Ardensis Regni Francici Comes, stabilis, Joannes de Vienna Admiralibus, Joannes Maignius Boussicardus Marscallus cum multis præcipuis Nobilitatis equitibus, selectisque militum manu, qui se Sigismundi copiis adjungere. Sed temeritate Comestabilis florentissimus concidit exercitus, emulatione quippe Germanici exercitus & Enguerrani Comiti, quem Burgundiæ Dux strenuum ducem simulque prudentissimum consiliarium Joanni filio providerat, qui suadebat pulvis expectandum esse, donec Hungariæ Regis Sigismundi copiæ propriis castris egredere essent, conjunctisque viribus in hostem simul prodirent. At Comestabilis in Coulliacum succensens, neque expectato consilii Ducum exitu, nec dum bene compositus ordinibus, præcipiti ardore concitatis equis, neque committendum ratus, ut Franciæ strenuitatis gloriam Germani Hungarique sibi arrogarent, & caustus esse pusillanimes, quicumque non sequerentur, in hostem cum suis copiis irruit. Pugnaverunt quidem Franci pro suo nomine fortiter, veruntamen occurrentibus ducentis Turcarum millibus, & ingruente innumerarum sagittarum grandine, vulneratis per omnes ordines equis, in pedesque desilientibus, fessoresque ferociter excutientibus, conclamatum ex necessitate fuit, ut equites omnes dimissis equis pedestri prælio quam strenuissime decertarent. Tunc equi vacui dimissi sunt liberi, atque in Germanorum & Hungarorum castra faucii nullo ordine cursu se proripuerunt: at illi re inexpectata stupentes stragem Francorum factam, eosque internecione caesos crediderunt, ipsique contreriti & palantes se in fugam effudere. Tum vero Turcæ protensis numerosissimi exercitus alis, Francos undequaque conclusere, longoque certamine & vulneribus fatigatis assidue recentes vegetosque milites objicientes, illos tandem viribus exhaustos oppresserunt. Francorum nullus per fugam evasit de eorumdem acie, caesorum numerus refertur ad viginti millia. At vero captorum numerus trecentorum proditur, inter quos Comestabilis tantæ clidis auctor & Coulliacus, haud multo post ex vulneribus in acie acceptis in carcere apud hostes morte occubuerunt. Turcarum vero perhibent ejus ætatis Historici sexaginta millia eo prælio concidisse, quæ suorum jactura exardescens Bajazethes captivos omnes nudos ad se adduci, & gladiis in suo conspectu trucidari jussit, Solis septem optimatibus exceptis, a quibus ingentem pactus fuit redemptionis mercè. Ex his duo soli Galliam incolu. mes reperiverunt, Joannes Nivernensis & Fossicardus, ceteri quinque ærumnis confecti, dum patrias sedes reperiunt, in itinere satis concesserunt. Hæc sigillatim ferre perhibent Froissardus, & Aventinus. Pugnatum est ad Nicopolim primariam Bulgariz urbem, quam Bajazethes cis Danubium sitam expugnavit.

21. Hujus sæculi ann. 86. ingens Christianæ Religionis simul & Poloniæ facta est accessio. Ludovicus subditorum populorum amor & delicia vacuum morte sua reliquerat duorum regnorum solum Hungariæ & Poloniæ, duabus suis filiabus Mariæ natu majori, & Hedwigis minori, ambabus pupillatis ætatis sub Elisabethæ matris tutela. Mariam Rex pater desponderet Sigismundo Marchioni Brandeburgensi patiter pupillo Caroli IV. Imperatoris filio, ac Hungari administrationis Elisabethæ præteriti, sprætaque tum Mariæ, tum Sigismundi puerili ætate, Carolum Dyrhachinum Neapolitanum Regem ad capessendum Hungariæ regnum evocavit. Qui post aliquot annorum tyrannidem, ab adversa demum factione peremptus, viam Mariæ & Sigismundo aperuit recuperandi intercepti regni. Hedwigis vero gens Polonorum Jagellonem proximæ Lithuaniz Ducem optavit & petiit. Id enim matrimonium utrique parti admodum conducibile visum. Jagello enim virginem & corporis venustate & animi virtutibus commendatam ardentè deperibat. His vero nuptiis & regni decus & ditionis suæ propagationem sibi asserbat. Idque ut assequi posset, patriam idololatriam non solum ex animo, sed etiam ex subditis sibi populis abacturum pollicebatur; Regiamque sedem in Poloniam a se transfertendam spondabat. Polonis vero magnum erat operæ pretium virorum & ditionis augmentum cum gloria amplificatæ Religionis, quæ ultima ratio Hedwigis animam præcipue inflexit. Jagello quamprimum Cracoviam attingit, factus est cum magnifica celebritate Baptismo ablatus, una cum gentis suæ, quos secum adduxerat, primoribus; & mox nuptias cum Regina solemnè ritum contraxit. Demumque quarto post die ab eodem, qui baptizaverat & nuptias junxerat, Archiepiscopo Goefmenfi Rosenta, & Episcopo Cracoviensi Joanne, Regio est diademate redimitus. Deinde una cum conjugè Lithua-

thuaniam peragravit, Episcopatum Vilnæ, quæ Lithuanie Metropolis est, aliisque civitatibus parochias constituit, & liberaliter dotavit, Ecclesias ab omni censu, onere & Principis atque Officialium secularium jurisdictione immunes ac liberas declaravit. Innumeras gentes ab Idolis ad veræ fidei cultum traduxit. Posnaniensem Episcopum ad Urbanum Sextum Romanum Pontificem allegavit, nihilque sibi reliqui fecit ad stabiliendam Christi religionem. Hæc prolixè a rerum Polonicarum scriptoribus Michovio lib. 4. cap. 32. & seqq. & Cromero lib. 14. & 15. commemorantur.

22. Sæculum istud in lucem protulit aliquot celebres Theologos Scholasticos, in quibus eminet Joannes Duns Scotus, Ordinis Minorum, acutissimi vir ingenii, qui cum Theologiam docuisset primum Oxonii in Anglia, deinde Parisiis, scriptum edidit Oxoniense in quatuor sententiarum libros, deinde in eisdem scriptum Parisiense, aliaque Opera Theologica & Philosophica, immatura morte vitam conclusit ann. 1308. Nicephorus Callistus hoc eodem sæculo vixit, quippe qui Andronico seniori historiarum suarum libros octodecim dedicavit, exordicus a Christi nativitate, Græcorum erroribus irretitus vixit, multa etiam fabulosa suis libris inspersit. Durandus a Sancto Portiano, natione Gallus, Ordinis Prædicatorum, Episcopus Meldensis, doctos edidit in libros sententiarum commentarios, in quibus quædam ab Ecclesia improbata sunt, cujus tamen iudicio censuræque sua scripta submitit. Egregium etiam edidit de jurisdictionum origine tractatum. Iisdem floruit temporibus ejusdem Ordinis Prædicatorum Magister Generalis, Gallus pariter ex Britannia Armorica Hervæus Natalis, eruditissimus Theologus, qui librum scripsit adversus Durandum in iis, in quibus a S. Thoma dissentit, aliorumque scorsim adversus eundem de unitate formarum. Aliquot etiam libros contra Henricum Gandavensem. Præterea in quatuor Magistri sententiarum libros, aliaque multa Theologica & Philosophica edidit. Franciscus Maironis natione pariter Gallus, ex Provincia Galliarum provinciarum, Religiosus Ordinis S. Francisci, Scoti discipulus, permulta subtiliter scripsit in Rebus Theologicis & Philosophicis. Item Quadragesimale, & sermones de Sanctis: Itemque tractatum de paupertate Christi & Apostolorum. Guilielmus Okam ex Anglia, Ordinis Minorum, Scoti discipulus, vir quidem doctus ingenique subtilis, sed ardentior Ludovici Bivati fautor adversus Joannem XXII. cujus scripta censuram meruerunt Apostolicam. Nicolaus Liranus ex Minorum Ordine, expositionem scripsit nomine *Pessille* inscriptam in universa Biblia, diversosque tractatus: obiisse fertur anno 1349. Pelagius Alvarus Hispanus, Ordinis Franciscani, & Sylvæ Episcopus, Joannis Papæ XXII. acerrimus defensor, pro quo Apologiam edidit contra Guilielmum Okam. Scripsit insuper egregium Opus de planctu Ecclesiæ, Speculum Regum, & in libros Magistri sententiarum. Nicephorus Gregoras historicus Græcus vivebat anno Domini 1344. ut ipse indicat in fine libri sui undecimi, quo historiam claudit exorsam a tempore, quo Latini Orientis Imperium obtinere, ad obitum usque Andronici junioris. Petrus Paludanus Burgundus, Ordinis Dominicani. Patriarcha Jerosolymitanus, egregie pius & doctus, scriptis suis hoc sæculo inclavit. Guido ortu Catalanus, Prior Generalis Ordinis Carmelitani, grande proculit volumen de omnibus hæresibus. Ludolfus natalibus Saxo, professione Carthusianus egregie pius, volumen scripsit vitæ Domini nostri Jesu Christi: Commentariis quoque in Psalmos. Joannes Andreas Bononiensis Jurisconsultus exiguis libros quinque Decretalium, Sextum pariter, & Clementinas glossis suis illustravit: & Additiones ad Speculum Guilielmi Durantis concionavit. Joannes de Bacone Anglus Ordinis Camelie, Theol. & Philosoph. summe doctus, floruit præsertim sub Clementis VI. Pontificatu, commentarios elaboravit in libros quatuor Magistri sententiarum, & compendium legis Christi, & Quodlibeta. Thomas Argentinensis Germanus, Ordinis S. Augustini Prior Generalis, commentatus est in libros quatuor sententiarum, scripsit etiam questionum ex sacris scripturis solutiones, Sermones & Epistolas, & Meditationum librum. Nicol. Caballus Græcus tempore vixit Joannis Cantacuzeni Imperatoris, Archiepiscopus Thessalonicensis, valde doctus, sed schismaticus, & Latinis infensus, ut ejus scripta produnt, tomus sex elucubravit de vita in Christo, librosque de tribus sacramentis Baptismo, Unctione, & Eucharistia: Explicationem sacræ Liturgiæ: de processione Spiritus sancti contra Latinos. Gregorius Ariminensis, æqualis fuit Thomæ Argentinensis & ejusdem Ordinis S. Augustini Prior Generalis, scripsit commentarium in 1. & 2. librum Magistri sententiarum: & in Epistolas S. Pauli, & in epistol. S. Jacobi. Manuel Calecas Græcus vir, & val-

de peritus, librum contexit contra Græcorum errores pro Latinis, quem vertit in Latinum Ambrosius Camaldulensis jussu Martini V. Pontificis; cumque in libros quatuor partitus est. Scripsit hoc sæculo pius de vita contemplativa tractatus Henricus Sozo, & Joannes Taulerus, uterque Germanus, Ordinisque Prædicatorum. Joannes quoque Rusbrochius Belga, Prior Monasterii Vallis-Viridis, Divinæ addictus contemplationi.

CONCILIIUM COLONIENSE

Anni 1300.

1. **V**lchboldus Coloniensis Archiepiscopus, sedente Romæ Bonifacio VIII. atque imperante in Germania Alberto Augusto, hanc habuit Synodum ad instaurandam prolapsam Ecclesiæ disciplinam. Sic vero decernit hujusce Concilii can. 1.

2. *Can. I. Licet sacris Canonibus sit institutum, ne aliquis ad regimen Parochialis Ecclesiæ assumatur, nisi qui jam 25. ætatis annum attigerit, & scientia & moribus commendatus existat, plures tamen hujus salubris statuti invenimus transgressores. Volentes igitur periculis animarum prospicere; inhibemus universis Archidiaconis, ac aliis qui de consuetudine investire habere dignoscuntur, ne deinceps aliquem puerum vel aliquem alium, qui vicesimum quintum ætatis annum non attigerit, sibi presentatum de hujusmodi Parochialibus Ecclesiis investiant, vel admittant. Contrarium facientes non solum ab Ecclesia ingressu suspendimus in his scriptis, verum etiam ipsam investituram decernimus non tenere.*

Fatendum utique permultum fuisse de veterum Canonum auctoritate remissum. Enim vero Synodi Neocælarientis sub Silvestro Papa I. ann. 314. celebratæ Can. XI. decernitur: *Presbyter ante annos triginta non ordinetur, etiamsi fuerit homo valde dignus, sed referatur. Dominus enim noster JESUS Christus in trigesimo anno baptizatus est, & cepit docere.* Habetur c. Presbyter ante, dist. 88. Quod vero attinet ad præfens institutum, Concilium Lateranense sub Alexandro III. cujus obscure meminit iste Coloniensis canon, ad Episcopatum quidem requirit ætatem annorum triginta completorum: Ad inferiores autem dignitates, & ad curata beneficia non plus requirit quoad ætatem, quam attingit 25. ann. Habetur c. cum in cunctis, de electio. Eundemque instaurat canonem Concilium Tridentin. sess. 24. cap. 12. de reform. Ne quis Archidiaconus promoveatur, nisi saltem 25. ætatis annum attigerit. Ad ceteras autem dignitates, vel personatus, quibus animarum cura nulla subest, Clericos alioquin idoneos viginti & duobus annis non minores Tridentina sanctio alisci permittit.

3. *Can. II. Cum secundum jus quilibet, qui ad curam regendarum animarum assumitur, ut gregis sibi crediti diligentius gerere curam possit, in Parochiali Ecclesia, cujus rector extiterit, residere personaliter, & ad eam promoveri teneatur: alioqui etiam nulla monitione præmissa, ipsa Ecclesia sit privatus. Vobis Decanis Christianitatum committimus & mandamus, quatenus illorum qui in vestris Decanatus hujusmodi Ecclesias occupant, nomina Pastorum non residentium personaliter in scriptis nobis intra mensem post præsentem diem tradatis, ut hujusmodi negligentiam & defectum de Prælatorum nostrorum consilio reformemus. Alioqui in vos ex tunc sententiam excommunicationis ferimus in his scriptis: & idipsum in qualibet Synodo volumus observari in forma prædicta.*

Vide in Decretalibus sub tit. de Cler. non resid. & Concilium Trid. sess. 6. de reform. cap. 1. & 2. & sess. 29. de reform. cap. 1. *Non potest esse Pastoris excusatio, si lupus oves comedit, & pastor nescit, c. quamvis, de regul. jur. ex S. Gregorii registro.*

4. *Can. III. Quia vero, ut intelleximus, aliqui Clerici neppure Apostata, discursores & vagi, de aliis Provinciis & Diocesis ad diocesim nostram convenientes, regimen animarum & officiationem Ecclesiarum sibi assumunt, qui ab aliis Diocesis tamquam irregulares & indigni pro eorum culpis & excessibus sunt remoti: Statuimus, ut nullus deinceps Presbyter alienus ad regimen & ad curam animarum loco Coadjutoris, vel Vicarii aut socii, per Pastores Ecclesiarum vel Capellanos aut Altarium Rectores assumatur, absque litteris testimonialibus proprii Episcopi, profertur talem secundum claves Ecclesiæ ordinatum esse,*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

in via, vel in plateâ, vel in quibuscumque locis Parochia sua predicare, vel ostiatim deferre indulgentias pro quaestu faciendo. Sed sales & omnes, qui eis assistunt, Presbyter loci excommunicet, & ad removendam ipsos invocet auxilium Brachii secularis, si necesse fuerit.

Descriptiones ac definitiones, quibus quidnam rei sit usura, innotescat, ex Augustino, Hieronymo, Ambrosio, & ex Concilio Agathensi collegit Gratianus, 15. q. 3. per totam, Sufficiat ista Augustini in Psalm. 36. concion. 3. ad ea verba: *Tota die miseretur. Si (inquit) fœneraveris homini, idest mutuum pecuniam tuam dederis, a quo aliquid plus quam dedisti, expectas accipere, non pecuniam solam, sed aliquid plus quam dedisti, sive illud triticum sit, sive vinum, sive oleum, sive quodlibet aliud, si plus quam dedisti, expectas accipere, fœnerator es, & in hoc improbandus.* Idemque docet nullam esse acceptabilem Deo penitentiam, nisi alienum restituatur, quatenus possibile est, epist. 54. ad Macedonium: *Si res aliena, propter quam peccatum est, cum reddi possit, non redditur, non agitur penitentia, sed fingitur. Si autem veraciter agitur, non remittitur peccatum, nisi restituatur ablatum; sed, ut dixi, cum restitui potest. Plerumque enim qui auferit, amittit, sive alios patiendos malos, sive ipse male vivendo, nec aliud habet unde restituat. Hinc certe non possumus dicere, redde quod abstulisti, nisi cum habere credimus & negare.* Quod autem ait præcedens canon: *Nullus Sacerdos oblationes manifestorum usurariorum recipiat*, hoc ipsum sacre Paginæ confirmant, Prov. 15. V. 8. *Vitima impiorum abominabiles Domino, & Ecclesiastici 34. Dona iniquorum non probat Altissimus, nec respicit in oblationes iniquorum: nec in multitudinem sacrificiorum propitiabitur peccatis: Qui offert sacrificium ex substantia pauperum, quasi qui victimas facium in conspectu patris sui.* Porro memorata ad usus usurarios constitutio Lugdunensis Concilii II sub Gregorio X. habetur integra sub tit. de usuris in 6.

8. Can. XVIII. *Quia nonnulli in diversis partibus nostræ diocesis falsas seu adulterinas monetas cudunt, & cudi faciunt, propter quod respublica leditur, & damna plurima subjectis nostris & toti Provincia inferunt: Unde in hac nostra Synodo statuimus, & sub pena excommunicationis precipimus, ut ubicumque sales falsarii reperi fuerint, tam ipsi falsarii, quam receptores eorumdem, cuiuscumque sint status, vel gradus aut dignitatis, per plebanos locorum moneantur, ut a talibus prorsus desistant & indilato. Ipsique qui in suis districtibus eosdem falsarios recipiunt, & inveniunt, eos falsarios removeant indilatentem reversuros; Alioqui ipsi falsarii & eorumdem receptores, quos post triduum ab huiusmodi monitione numerandum, in his scriptis excommunicamus, atque excommunicati publico nuncientur. Et cessari in locis, ubi talia committuntur, quamdiu falsarii ibi steterint, precipimus a divinis,*

Carolus Magnus lib. 4. Capitularium sic edicit cap. 33. *De falsa moneta iubemus, ut quicumque eam percussisse comprobatus fuerit, manus ei amputeretur. Et qui in hoc consensit, si liber est, sexaginta solidos componat; si servus est, sexaginta illius accipiat.* Allegatur ab Ivone Carnotensi parte 16. cap. 278. Clerico tamen non licet hanc penam amputationis manus prosequi. Idemque Concilium Colonienſe non alias, quam canonicas penas his falsariis infligit.

9. Ex huiusce Concilii can. 6. & Bajocensis Synodi, quæ circa eadem tempora obiit can. 36. sic decernente: *Sacerdotes frequenter prohibeant laicis, ne testamenta sua faciant sine presentia Sacerdotis nisi in necessitate, necnon ex c. cum esses, de testam. ubi Alexander Papa III. verat rescindi testamenta prætextu defectus solemnitatum juris, si modo accesserit proprii Sacerdotis, & duorum triumve testium idoneorum presentia, istud colligitur, per ea tempora consuetudinem invaluisse, ut testamenta nulla rata haberentur, quæ Sacerdotis presentia minime fulcirentur; cujus ideo requirebatur consilium, ut provideret circa alieni damni reparationem, aliisque, sive pias ad peccatorum redemptionem, sive peccatarias ad ipsius testatoris æternam salutem dispositiones. Simile pariter de Sacerdotis presentia sciscitur a Concilio Avenionensi anni 1326. can. 25. & in alio Avenionensi anni 1337. can. 24. & in Vaurienſi anni 1368. can. 62. Quod ipsum quoque statutum est de presentia Rectoris & Capellani, dum testamenta conficiuntur, in Arelatensi Synodo anni 1234. can. 31. ante præfata Concilia, idque tanta severitate, ut Notario indicatur excommunicatio ipso statim facta incurrenda; ipse veto testator Ecclesiastica privetur sepultura, verum id jus, quod duobus tere sæculis, diversisque locis invaluerat, statim in desuetudinem abiit.*

CONCILIUM GENERALE VIENNENSE

Ann. 1311.

1. **J**erolymis versabantur Milites votis astricti religiosi, qui cum prope templum ædes haberent, Templarii dicti sunt. Horum erat Christianæ ditionis fines tueri, litrocinia & incursiones Infidelium Christianos infestantium armis suis inhibere. Quo in munere laudabilem initio navarunt operam. Verum immensus opibus aucti, moribusque in deteriora mutatis, eo tandem nequitia prolapsi sunt, ut occulta cum Saracenis & Turcis scedera & conspirationes inirent, seque omni genere impietatis in Christum crucifixum, quem in suis arcanis & execrandis cœtibus pernegabant, conspuerant & concubabant, contaminarent; omnibus nefandæ libidinis flagitiis sese mutuo polluerent. Hæc aliaque infanda scelerata comprobata fuere innumeris per diversas provincias editis processibus & inquisitionibus ex mandato Summi Pontificis pariterque Regum aliorumque in propriis ditionibus secularium Principum, necnon Episcoporum, fidei Inquisitorum, & secularium Magistratum toto passim Orbe Christiano, quibus accessit innumerorum tenorum aperta confessio. Illiusmodi flagitiorum convictiones postquam sedulo Synodus œcumenica trecentorum & amplius Episcoporum, qui undequaque Viennam Allobrogum, ad flumen Rhodanum conditam confluerant, exploravit, presentibus & inspectantibus Principum oratoribus, eas plane perspicuas, veras & adeo certas iudicavit, ut cumulate suffecerint ad tanti, perque omnes Christianas plagas propagati Ordinis damnationem & extinctionem: ut mihi delirare videantur prorsusque desipere, qui post tantum tamque universale iudicium, illorum Militum patrocinium suscipere non verentur; ipsumque Concilium vel profligatissimi sceleris, vel belluæ soliditatis incusare. Non sum usque adeo imperitus, ut in causis facti a divina Scriptura minime asecti contendere ausim, Ecclesiam ipsam errare aut decipi non posse, aut istiusmodi decreta, quibus tamen omnes subijci & obtemperare necesse est, divinam ad fidem pertinere. Verumtamen rem istam vel solis humanis rationibus excutiendo, (ut venerationem & observantiam seponam, quæ sacris œcumenicis & a summo Pontifice probatis Synodis debetur) quis credat contigisse, ut tanta & ex tot districtis provinciis convocata Præsulum, Principum, Legatorum, atque insignium Doctorum multitudo, quorum haud exigua pars etiam sanguine vel affinitate plerisque illius Ordinis militibus conjuncta erat, in tam immane flagitium unanimi assensu conspiraverit, atque adeo in tanti momenti causa, in qua de potentissimi & seculari nobilitate illustrissimi Ordinis Orbe universo propagati non modo abolitione, sed etiam atrocissima damnatione supplicioque agebatur? Ideo gravi censura digna est Trithemii in suo Hirsaugiensis Chronico, aliorumque nonnullorum temeritas; qui Templarios asserere ausi sunt falsis criminibus circumventos atque oppressos fuisse. Cumque necesse esset tam exitialem pestem extinguere, summi momenti & discriminis foret amplissimum & præpotentissimum Ordinem funditus excindi, sapienter iudicavit Pontifex Clemens V. esse id negotium innumeris alioqui obreccationibus obnoxium per generale Concilium dijudicandum.

2. Præterea pullulabant eo tempore in Germania Begardorum & Beguinarum sectæ dogmatizantes: Primum, posse hominem in ista mortali vita usque adeo sublimem perfectionis gradum assequi, ut neque peccare ullatenus, neque ulterius in gratia progredi queat. 3. Neque jejulare, neque aliam exercere corporis aut animi maculationem ac asperitatem debere, qui versetur in illo præfatu sanctitatis apice. 3. Neque eundem allringi humanorum præceptorum aut Ecclesiasticarum legum seculariumve observatione, utpote in supremo libertatis filiorum Dei culmine constitutum. 4. Ex hac ipsa vita posse eundem ea potiri felicitate, qua major in celo futura sit nulla. 5. Perfectam consummatamque felicitatem ex natura & hominis arbitrio ita pendere, ut nullo sit opus gloriæ lumine infuso. 6. Esse hominis adhuc imperfecti virtutum exercitationem, quam longo ab se abdicat, quisquis jam est perfectus. 7. Libidinum sætus, ad quos natura ipsa pellicit nulla involvi culpa, proindeque oscula non esse a crimine immunia, sed coitum esse inculpabilem, quatenus ad hunc, non autem ad oscula naturæ libido propensione sua fertur. 8. Dum elevatur aut exponitur Christi Corpus, minime debere perfectum hominem vel assurgere, vel genibus provolvi; quia sic agens de illo sublimi contemplationis fastigio se demittit, si vel de Christi Sacramento, vel de vita ejusdem aut passione dignatur tantisper cogi-

rogitate; sed vero solenne illis & consuetum erat, ut, omni luxuriz genere se contaminarent. Conformes Sectarii isti mihi esse videntur veteribus Massalianis, qui etiam Euchitz ac Enthusiastæ dicebantur, quorum Epiphanius & Theodoritus meminere. Hi enim Theodorito attestante, nullam fere vim Sacramentis Ecclesiz virtutumque exercitationibus, maximam vero suis illis fanaticis orationibus adjudicabant: fidenterque, ut prodit Epiphanius, scditati promiscuorum concubituum indulgere soliti erant.

3. Has ut evelleret nequitiarum propagines Clement V. Synodum œcumenicam Viennæ in Gallia collegit anno supra millesimum trecentesimo undecimo, regnante apud Francos Philippo, cui Pulcri cognomen inditum. Hic damnatz sunt impurissimæ Begardorum & Beguinarum sectæ, simulque Fraticellorum seu Dulcinitarum, cujus auctor Dulcinus pellicem a se imprægnatam, cui nomen Margaritæ, de Spiritu Sancto concepisse asseverabat. Isti pariter promiscuos concubitus in abditis locis exercebant: & visionem Dei beatificam post ultimum iudicium differri prædicabant. Damnati quoque hic fuere Petri Joannis errores, negantis rationalem animam qua rationalis est, formam esse corporis humani: præterea gratiam ullam aut virtutes Baptismo infundi: atque asserentis Christi viventis latus fuisse lancea perforatum, nec ullam fidem habendam contrariæ quam Joannes Evangelista prodit asserenti. Habentur hæc in Clement. ad nostrum, de hæret. Templariorum insuper Ordo hic aboletur, eorumque opes Hospitalariis Sancti Joannis Militibus addicuntur.

4. Circa usuras isthic etiam statuitur, illum qui pertinaciter asserat, usuram non esse peccatum, esse hæreticis accensendum, atque contra eum esse ab hæreticæ pravitate Inquisitoribus procedendum. Communitates autem, & Officiales, qui statuere in favorem usurarum, aut judicare præsumperint, aut qui talia edita statuta de libris vel tabulis publicis non obliteraverint, excommunicatione astringi: Clement. ex gravis, de usur. Hic advertant Principes & Magistratus, qua ratione Dei Judicium evadere poterunt, qui Judæis sibi subditis indulgent aperte Christianarum familiarum expoliationem, quo pinguiores sibi lucrentur a Judæis pensationes, seu potius ab infelicibus ipsis Christianis, quorum ideo permittitur per Judæos devoratio, ut ex horum pernicie ac exuviis possint ipsi Judæi impositas sibi contributiones exsolvere. Id vero eo magis attendendum, quod usurarum prohibitionem divini juris esse constat, cui nec ipsa possit Ecclesia derogare. Neque ambigendum, post Judæismi factam a Deo reprobationem, non modo non licere Judæis exspoliare Christianos, qui soli populus Dei sunt, sed neque ullos Paganos ac Infideles. Ex quo enim Judæos reprobat Deus, simul etiam omnia privilegia voluit abolita, quæ iisdem tamquam populo sibi speciatim accepto & dilecto contulerat. Quia vero de Judæis incidit differendi occasio ex usuris, quas exercent, hoc sciendum, prodixisse anno 1543. Martii 31. Pauli Papæ tertii Constitutionem, quæ incipit *Cupientes*, qua statuitur, Judæos ad fidem conversos remanere quidem indispensabiliter obligatos ad usuras, quas ex cognitis certisque personis exegerunt, restituendas: sed quod spectat ad eas, quæ vel ob personarum incertitudinem, vel ob justum aliquod impedimentum pauperibus essent persolvendæ, aut ad pias quascunque causas destinandæ, declarat Summus Pontifex se ab his dispensare, ut possint Judæi conversi sibi ipsis retinere. Hoc idem verbis fere eisdem sanxerat Concilium Basileense sess. 9.

5. De revocata beneficii cujuscunque resignatione sic ordinavit Concilium Viennense: *Cum illusio & variatio in personis Ecclesiasticis maximo sint vitanda, presenti constitutione sancimus, ut si quis ad eodendum Pontificali, aut alii cuilibet dignitati, vel officio, aut beneficio, procuratorem sponte ac libere constituerit, & ipsum ignorantem postmodum duxerit quomodolibet revocandum: teneat cessio facta per eum, antequam ad ipsum, vel illius in cujus manibus cessio fuerat faciendæ, notitiam revocatio hujusmodi sit deducta: nisi forte per ipsos aut alias malitiose factum fuerit, quo minus ad eos vel eorum alterum ante cessionem potuerit revocatio pervenisse.* Clement. unica, de renunciat.

6. In novi beneficii provisione, quæ fit coram Papa ejusve Legato, Concilium requirit, ut aliorum beneficiorum mentio fiat, quæ providendus possidet. Secus tamen in provisione, quæ fit ab ordinario, aliove collatore. Clement. etli, de offic. Ordin. Ratio est, quia Papa & Legatus incognitis conferunt, Ordinarii vero sibi notis personis, ut non sit necesse novam illis notitiam de beneficiis inculcari, aut significari.

7. Quia Regulares Prælati, Prioratus, Ecclesias, Administrationes, aut quævis alia beneficia ad eorum dispositionem spectantia cum vacant, interdum committere negligunt, vel conferre intra tempus in Lateranensi Concilio Cabassutii, Notitia Ecclesiastica.

constitutum: *Dioecesiani locorum in non exemptis sua; in exemptis Apostolica auctoritate, negligentiam supra hoc suppleant eorundem. Prioratus, Ecclesias, Administrationes, & beneficia hujusmodi, illa videlicet que consueverunt per seculares Clericos gubernari, secularibus Clericis: alia vero que Religiosis dumtaxat committi sunt solita, vel conferri, Religiosis monasteriorum, quorum Prælati hujusmodi negligentes, conferendo.* Clement. 2. de supplen. negl. Prælat. Tempus illud Lateranensi Concilio constitutum, respicit Concilium Lateranense sub Alexandro III. & sex menses complectitur, atque habetur c. 2. de concess. præb. secus statuendum de electione Prælati sive Ecclesie Cathedralis, sive Regularis, ut non diutius viduata vacet Ecclesia; id enim eligendi tempus alterum Lateranense Concilium sub Innocentio tertio mensibus tribus definit, ut habetur, c. ne pro defectu Pastoris, de election.

8. Concilium Viennense sic decernit Clement. de offic. Jud. ordin. c. 1. *Ut Clericorum audacia (qui prætextu privilegii Clericalis Ordinis impunitatem excessivam obtinere sperantes, nonnulla multoties committunt enormia, per qua nimium diffamatur Ecclesia, & scandala gravia in populo generantur, potissime cum talia per Episcopos, ad quos horum spectat correctio, deferantur ut plurimum) incorrecta propensius compefcatur: eisdem Episcopis districte injungimus, quatenus sic circa correctionem Clericorum hujusmodi vigilantiter intendant, & diligenter sui officii debitum exequantur, quod & iidem Clerici metu pœne a suis arceantur insolentis, & alii eorum exemplo perterriti ad similia proficere merito perimescant.* Canon ille relegendus est in protervos Clericos de suis Prælati temere conquerentes, appellantes, & excessum correctionis prætextentes; cum tamen Prælati ipse reprehendendus esset ob mitiorem inflictam pœnam, & delicti gravitati nimis impatem.

9. Episcopis, qui a suis sedibus protervia Impiorum expulsi sunt, indulget Viennense Concilium, ut in locis vicinarum Dioecesium possint contra expulsores eorumque consiliarios, & fautores procedere, atque inter suos subditos quoscunque ejus dicere, dummodo petierint licentiam a Dioecesanis locorum ita procedendi, quamvis ab iisdem non obtinuerint. Clement. de foro compet. cap. unico. Simile quid decernitur de professis Religiosis, ut possint strictiorem ingredi religionem, petita prius, quamvis non obtenta Prælati sui licentia, c. licet quibusdam, de regularibus.

10. Quamvis nulla & irrita sit impetratio alicujus beneficii a Summo Pontifice, vel ejus Legato, si impetrans alia quæcunque possidet beneficia, non expresserit, ut paullo ante dicti ad Clement. etli, de offic. Ordin. Idem tamen Concilium valere decernit provisionem de beneficio, quam Romanus Pontifex proprio motu indulserit, licet nulla de aliis quæ provisos habet beneficiis, facta sit mentio. Clement. de præben. c. si Romanus. Ex hoc enim præsumitur Pontifex velle absolute huic gratificari.

11. Eodem isto Concilio statutum est, ut Prædicatores & Minores libere sepeliant, qui apud ipsos sepulturam elegerint. De funeralibus tamen, & quibuscunque obventionibus, & relictis, etiam de quibus alias non deberetur Canonica, quartam jubet solvi Ecclesie Parochiali, Clement. de sepultur. c. dudum a Bonifacio.

12. De Patronis sic provide statuit idem Concilium: *Plures ab uno ex Patronis Ecclesia relictæ heredes, vocem unius dumtaxat habebunt in presentatione Rectoris, (quod idem est ac succedent quoad jus Patronatus in stirpes) deinde subjungit: Et ut facilius provideantur Ecclesiis; non inconveniens reputamus, patronos ipsos inter se posse libere convenire de rectore ab eis alternis vicibus presentando. Quibus etiam ex eadem causa permittimus ut plures ad vacantem Ecclesiam possint eo modo presentare personas, quod una ex eis eligi per Episcopum valeat, & admitti.* Clement. de jure patron. c. plures.

13. Eiusdem sancti Concilii Decreto, scienter contrahens matrimonium in gradu consanguinitatis, vel affinitatis, vel cum Moniali, excommunicatus est ipso jure, & publicari debet atque vitari. Idemque in professu & professa, vel constituto in factis, Clem. de consan. & affin. c.

14. Constituit præterea, ut in Scholis Romane Curie, & Parisiensi, & Oxoniensi, Bononiensi, & Salamanticensi, sint competentiter stipendiati Professores, qui Linguam Hebraicam, & Arabicam, & Chaldaicam doceant, duo scilicet pro qualibet Lingua. Clement. de Magistris, cap. 1.

15. Religiosi qui Clericis aut Laicis Sacramentum Extreme-Unionis vel Eucharistia ministrare, Matrimonium solemnizare, non habita super his Parochialis Presbyteri licentia speciali: aut qui excommunicato a canone, præterquam in casibus a jure expressis, vel per privilegia Sedis Apostolica concessis eisdem, vel a sententiis per statuta

Provincialia aut Synodalia promulgatis, seu, ut verbis eorum utamur, a culpa aut pena absolvere quemquam præsumpserint, excommunicationis incurrant sententiam ipso facto, per Sedem Apostolicam dumtaxat absolvendi: quos etiam locorum Ordinarii, postquam de hoc confiterit, excommunicatos faciant publice nunciari, donec de absolutione ipsorum eis fuerit facta fides nullo Religiosis eisdem super hoc exemptionis vel alio privilegio suffragante. Quibus etiam in virtute sanctæ Obedientiæ, & sub interminatione maledictionis æternæ districtius inhibemus, ne in sermonibus suis Ecclesiarum Prælati detrahant: aut etiam retrahant laicos ab Ecclesiarum suarum frequentia vel accessu: seu indulgentias pronunciant indiscretas: ne cum confessionibus testamentorum intererunt, a restitutionibus debitis, aut legatis matricibus Ecclesiis faciendis retrahant testatores: nec legata aut debita aut male oblata interea sibi aut aliis singularibus sui Ordinis fratribus vel Conventibus aliorum præjudicium fieri Ordinis fratribus vel Conventibus aliorum præjudicium fieri vel erogari procurent. Nec etiam in casibus Sedi Apostolicæ, aut locorum Ordinariis reservatis quemquam absolvere: aut personas Ecclesiasticas præsertim coram iudicibus delatis a nobis, suam contra eos iustitiam prosequentes vexare indebite, aut ad loca plura, & præsertim multum remota convenire præsumant: hi vero qui præmissa, vel aliquid de præmissis attentate præsumpserint, per duos menses subjaceant pœnis illis, quæ secundum eorum regulam vel statuta pro gravibus criminibus, seu culpis eis consueverunt imponi: super quibus absque manifesta necessitate cum eis non valeat dispensari. Ceterum Prælati eorum, nisi his quæ occasione præmissorum excessuum ad eos quoque modo pervenerint, Ecclesiis aut personis Ecclesiasticis damnificationis vel læsionis satisfactionem plenariam exhibuerint, infra mensem, postquam super hoc fuerint requisiti, suspensionis sententiam usque ad satisfactionem debitam eo ipso incurrant; non obstantibus præmissis statutis, aut quibuslibet privilegiis, cuiuscunque tenoris existant: Sane Religiosis illis, quibus est ab Apostolica Sede concessum, ut familiaribus suis domesticis, aut pauperibus in hospitalibus suis degentibus Sacramenta possint Ecclesiastica ministrare, nullum ex præmissis volumus quoad hoc præjudicium generari. Clement. de privil. & excessibus privilegia, c. 1.

16. Eiusdem Clement. c. 1. *Archiepiscopo per quavis loca sua Provincia facienti transitum, aut ad ea forsitan declinanti, ut crucem ante se libere portari faciat, benedicat populo, divina Officia privatim vel publice ibidem audiat, & ea etiam in Pontificalibus celebret, & faciat in sua præsentia sine Pontificalibus celebrari, (quovis privilegio contrario non obstante) sacro approbante Concilio præsentis Constitutionis serie duximus concedendum.*

17. Eodem Concilio, Religiosi, qui aliqua, ut audientes a decimarum Ecclesiis debitam solutione retrahant, in sermonibus suis, vel alibi proferre præsumunt, excommunicationis sententiæ ipso facto subjiciuntur, Clement. de pœnis, cap. capientes. Quo eodem renovatur constitutio Bonifacii XIII. cap. 1. de sepult. in 6. circa Religiosos secularibus quibuscunque suadentes, ut sepulturam in eorum Ecclesiis voveant, aut alias promittant, electamve non immutent; decernitque hosce Religiosos ipso facto incurrere Summo Pontifici reservatam excommunicationis sententiam.

18. Concilio eodem, Religiosi etiam exempti violentes interdictum positum per Apostolicam Sedem, aut per Ordinarium loci servatum per Cathedralis vel matricem Ecclesiam, sententiæ excommunicationis feriuntur, quam statim ipso facto incurrunt, non obstantibus quibuscunque appellationibus interjectis etiam ad supremam Sedem, aut quibuslibet privilegiis. Clem. de sent. excom. c. 1. Similiter etiam Domini temporales cogentes aliquos in locis interdictis celebrare Divina, aut qui per præcones faciunt ad illa audienda populum evocari, aut qui prohibent, ne publice excommunicati vel interdicti per eos, qui Missas celebrant, moniti Ecclesiis creant, & ipsi qui interpellati ut excedant excommunicati atque interdicti, persistere inibi præsumentes, hi omnes non possunt a censuris, quas incurrunt, nisi per Apostolicam Sedem relaxari. Eadem Clem. c. 2.

19. Sollicitudinem pariter gessit sacra Viennensis Synodus, ne Episcopi aliive Prælati proflitent in injurias & gravamina, sive exemptorum, sive subditorum; quælibet multa diuenerat districteque vetat Clementina de excessibus prælat. Vide pariter in Decretalibus sub eod. titul. c. nimis iniqua; &c. nimis prava, de excess. Prælat.

20. Providit insuper Viennense Concilium circa Regularium effugere privilegia. Synodus Chalcedonenſis in 11. quatuor primis œcumenicis insignis sub Magno Leone Pontifice constituerat can. 9. debere Monachos locorum subjacere, cuique obedire: sed temporum progressu, maximeque post Mendicantium Ordinum exortum, multa eis concessa fuerunt, eaque subinde postea rescissa

aut attemptata privilegia. Constituerat Bonifacius octavus, c. super cathedram, de sepult. in extrav. commun. non posse exemptos atque Mendicantes regulares prædicare, aut externorum confessiones ullatenus audire, citra Ordinariorum licentiam, in quorum Diocesis versantur. Nonnulla etiam circa externorum sepulturas, quæ sunt intra Regularium Ecclesias ordinaverat in gratiam Ecclesiarum Parochialium: Sed Bonifacii proximus successor Benedictus XI. ex Ordine sancti Dominici assumptus, prædecessoris Decretum abrogavit, c. inter cunctas, in extrav. com. de privileg. Verumtamen non diu prævaluit hæc abrogatio, mox enim istud generale Vienneſe Concilium, præſidente immediato Benedicti successore Clement. V. hanc revocationem antiquavit, sanctionemque Bonifacii in pristinam restituit auctoritatem. Clement. dudum, de sepult. & Clement. 1. de privil. & privilegiat. excel. Vienneſi huic sanctioni conformari voluit Tridentinum Concilium sess. 25. cap. 15. de reform. & sess. 25. cap. 4. atque his posteriora decreta Gregorii XIII. anni 1567. Gregorii XV. in Bulla, *Romanus Pontifex in specula*, ann. 1622. & ejusdem Bulla, *Inscrutabili*. His similes edidere sanctiones Urban. VIII. & Innocentius X. in Bullis annorum 1631. & 1648. in causa Palatini Episcopi Angelopolitani, & Regularium Societatis JESU. Deinde Alexander VII. in simili causa Episcopi Andegavenſis & Societatis prælatæ, aliorumque Regularium, die 26. Februarii 1659. postmodum Clemens X. in Bulla incipiente: *suprema magni Patris familias præordinatione*, anni 1670. Huc etiam spectat Concordatum mediatore Armando Richelieu Cardinali tractatum inter Episcopos Francici Regni, & quorumvis Ordinum Regularium, Lutetiæ Parisiorum die Februarii 19. ann. 1633. quod ad amulum conformatur prælati Conciliorum & Pontificum sanctionibus, & insertum legitur in tabulariis actuum Cleri Gallicani.

21. Hac eadem Synodo Viennensi explicita & dilucidata fuit S. F. incisci regula, multæque definitæ dilucide difficultates, quæ leguntur Clem. de verbot. signifi. c. Exivi. de Paradiso.

CONCILIIUM AVENIONENSE

Anni 1326.

1. **A** Nequam fuisset Avenio Cavarum in Metropolim Ecclesiasticam erecta, Arelatenſis Metropolis etiam Sutraganea: quo quidem tempore initum apud eam Concilium fuit trium Provinciarum Arelatenſis, & Ebrodunenſis, & Aquenſis, quo eodem cum sutraganeis Præſulibus convenerunt Gashertus Arelatenſis, Jacobus Aquenſis, Bertrandus Ebrodunenſis Archiepiscopi in Monasterio Sancti Rufi, anno a Christo 1326. multaque scita Ecclesiarum regimini conducibilia ediderunt, quibus quasi sepimentis fidelium pietatem & Ecclesiasticam disciplinam circumvallarunt.

Can. II. *Si propter Christum reverentia impendi præcipitur, dignum est sacrum eius Corpus ediveneratione præcipua, quod usque pro nobis in illius passionis memoriam consecratur. Statuimus igitur & jubemus, quatenus singuli Rectores, Priores & Vicarii nostrarum Ecclesiarum, Provinciarum, Civitatum & Diocesum, Parochianos sui salutaribus monitis inducere studeant, ut sanctissimum Corpus Dominicum, dum Presbyter ipsum portat in Vaticum ministrandum ærotis, reverenter associant, ac luminarium adhibitione decenter honorant. Illi qui associabunt de die vel de nocte sine luminaribus, decem dies: qui vero cum luminaribus, vel etiam luminaria mittent per alium de die, viginti dies, de nocte triginta dierum indulgentiam ex concessione nostra, dum tamen vere penitentes & contriti fuerint, habituri.*

Can. XVI. *Item statuimus, quod excommunicati in Judices, Rectores, Ballivos, Potestates, Assessores, vel Notarios, vel ulla quavis publica Officia nullatenus assumantur, nec etiam admittantur: & si de facto admisi fuerint, sententia per eos vel eorum auctoritate in iudicio vel extra habita, & monumenta coram eis vel per eos facta, nulla sine ipso jure. Et nihilominus quicumque vel cuiuscunque dignitatis, status aut conditionis existant, si tales excommunicatos ad aliquod Officiorum prædictorum scienter assumpserint, vel assumptos per alios approbaverint vel confirmaverint, excommunicationis sententiam incurrant ipso facto. Et si requisiti per Ordinarium vel alium ejus nomine hujusmodi excommunicatos infra decem dies a tempore requisitionis a prædictis officiis sic assumptis non amoverint cum effectu; loca illa, in quibus ad aliquod prædictorum Officiorum assumpti fuerint, sic & tamdiu remaneant Ecclesiastico suppressa interdito; donec*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

7. Iteratè hujus Avenionensis Synodi can. 5. novam indicat in Ecclesia introductionem circa carniùm abstinentiam diebus Sabbati. Atque ut ab antiquioribus exordiamur, consulto quæ de jejuniis Sabbatorum superius adduxi ad Laodicenæ Synodi can. 50. ubi ostensum est, Sabbatorum jejunia apud Orientales Ecclesiis pro nefariis fuisse habita, eo solo excepto quod ante Pascha occurrit. Ex a: verso, Sabbatorum jejunia Romæ fuisse religiolissime servata: ceteris vero per Occidentem locis, alicubi fuisse præcepta, & alicubi relicta libertati fidelium. Sanè hoc liquido constat, neque in urbe Roma, neque alibi usquam fuisse indicta Sabbatorum a Pasche diebus adusque Pentecosten ulla jejunia: id enim astruunt Tertullianus lib. de Corona milit. cap. 3. *De Dominico jejunium nefas ducimus: vel de geniculis adorare. Eadem immunitate a die Pascha in Pentecosten usque gaudemus.* Sanctus Ambrosius relictus dist. 76. can. 8. *Per hoc: qui: quaginta dies nobis est jugis & continuata festivitas, ita ut omni tempore, neque ad observandum inducamus jejunia, neque ad exorandum Deum genibus succidamus.* Et subinde pergit: *Instar ergo Dominica, toto quinquaginta dierum curriculo celebrantur, & omnes isti dies velut Dominici deputantur, resurrectio enim Dominica est.* His suffragantur Hieronymus epist. ad Lucinium Bziticum; Augustinus epist. ad Casulinum, & ad Hieronymum; Leo Magnus serm. 4. de Jejuniis Pentecost. *Ad hanc ergo utilitatem nos dilectissimi presens tempus invidiat, ut a resurrectione Domini usque ad adventum Spiritus sancti quinquaginta diebus emensis, quos in letitia præcipue festivitatis exegimus, ad jejuniorum remedia recurramus.* Eadem iterat S. Leo in serm. nonibus de festo ipso Pentecostes. Testis quoque locuples est Cassianus collat. 21. cap. 17. & 19. ipsa itaque Vigilia Pentecostes a jejuniis immunis erat. Sabbatis quidem Quadragesimæ apud Gallos jejunii consuetudinem viguisse, compertum sit per Agathensem can. 12. & per Aurelianensis Concilii IV. can. 2. at reliquis anni Sabbatis nulla fuisse indicta jejunia probatur can. 9. Marticonensis Concilii I. ita sancientis: *Ut a Feria Sancti Martini usque ad Natale Domini secunda & quarta & sexta Sabbati jejunetur, & sacrificia quadragesimali ordine debeant celebrari.* Hæc jejunia in Galliam primus invehit Sanctus Perpetuus Turonensium Præsul, ut ipse perhibet Gregorius Turonensis lib. 10. hist. Franc. cap. 31. *A depositione, inquit, Sancti Martini, usque ad Natale Domini, terna in septimana jejunia; & tamen ab hac districtiore post Quadragesimam jejunii observatione Sabbata excludebantur.* Tandemque Gregorius Papa septimus, si non Sabbati jejunia per annum, at saltem his diebus ab esu carnis abstinentiam omnibus corporis finis injunxit. Ejus habetur decretum de consecr. distinct. 5. c. qua. dies Sabbati. Sed parum viguit hæc præceptio, atque eo demum relaxatio processit, ut indulta ceteris abstinentiæ aut comedendi libertate, districtio illa solos alligaverit Ecclesiarum Ministros, ut ex hoc liquet Avenionensi canone his verbis concepto: *Statuimus, quod Clerici beneficiati, aut in sacris Ordinibus constituti, ab inde in antea semper in diebus Sabbatis pro honore Beate Mariae carnis abstineant, nisi ex causa necessitatis, de qua comedentis conscientia relinquatur, vel nisi Festum Natalis Domini in die Sabbati contigerit evenire.* Hanc ipsam verbis sanctionem renovavit Concilium Vaurense anni 1368. trium provinciarum Narbonensis, Tolosanæ, & Auxitanæ, can. 90. pariterque Concilium Biterrense ann. 1351. can. 7. *Exhortamur in Domino omnes Clericos beneficiatos, aut in sacris Ordinibus constitutos, quod ab inde in antea semper in diebus Sabbati a carnis abstineant, nisi ex causa necessitatis, vel Festum Nativitatis Domini in die Sabbati contigerit evenire.* Pervicit tamen ineunte sæculo decimo quinto, ut quæ obligatio ex generali Gregorii VII. constitutione fuerat in Laicis per non usum intermorua, instaurato demum usu revixerit, ipsosque Laicos pari cum Ecclesiarum Ministris nexu astrinjerit.

CONCILIUM VAURENSE II.

Provinciarum, Narbonensis, Tolosanæ
& Auscensis anni a Christo
1368.

URbani Papæ V. litteræ ad Petrum Narbonensem Archiepiscopum de celebrando Provinciali Concilio:

1. *Sacrum Canonum testatur auctoritas, quod olim Sancti Patres tam Romani Pontifices, quam alii Ecclesiarum Prælati curam solertem super gregem Dominicam exercentes, de celebrandis Conciliis, in quibus de extirpandis vitiis & plantandis virtutibus tam in Clero, quam*

in populo, ac de conservanda libertate Ecclesiastica, de statu quoque Ecclesiarum & piorum locorum dirigendo, salubriter agebantur, fuerunt plurimum studiosi, ex iisque status Ecclesiasticus in spiritualibus & temporalibus multum crevit. Sed pro dolor! succrescente paulatim Prælatorum desidia, ommissaque continuatione Conciliorum hujusmodi, pullulante vitia, crescit indevotio populi, præsertim libertas minuitur, cultus divinus negligitur, irrogantur a laicis Clero gravamina, & in temporalibus bonis, ad divinum deputatis obsequium, sentitur non modicum detrimentum. Optantes igitur quod tantis malis in tua Provincia per salubrem tuam ac tuorum fratrum providentiam occurratur, fraternitatem tuam Apostolica sollicitudinis studio excitamus ac requirimus & hortamur, attente per Apostolica tibi scripta mandantes, quatenus Concilium tua Provincia, in quo de iis, quæ pro laude Dei ac utilitate Ecclesiarum & piorum locorum, necnon Cleri, & populi fuerint utilia & opportuna, provida examinatione tractetur, & provideatur, quam cito & commode poteris, studeas convocare, nobis de convocatione hujusmodi, cum eam feceris, & demum de gestis in eodem Concilio rescripturus, ac tu & Suffraganei tui favorem Apostolicum in iis, in quibus illum reputabis utilem, fiducialiter postuletis. Datum Avenione 7. Kalendas Decembris, Pontificatus nostri anno tertio. Sequutum deinde fuit ejusdem Summi Pontificis rescriptum ad eundem Narbonensem, simul ad Goffredum Tolosanensem Archiepiscopos, ambobus desiderantibus consentiens, ut in locum amborum consensione designatum, Synodum simul cum suis Suffraganeis Præsulibus celebrent. Iis vero se lubens adjunxit cum suis Comprovincialibus Arnaldus Archiepiscopus Auscitanus, qui cum per se interesse nequireret, Vicarium suum misit Philippum Abbatem Soricini.

3. Primis Canonibus statuuntur, & fufus exponuntur Catecheses, quibus plebes a Parochis imbuti & doceri sacra jubet Synodus: tum leges præscribuntur in Synodo servandæ.

Can. XII. *Statuimus, quod quicumque contra Ecclesiasticas consuetudines, libertates, seu observantias antiquas, statuta, banna, prohibitiones vel præconizationes, aut præcepta scienter fecerint, aut fieri procuraverint, aut servari, seu faciendis vel servandis in hoc consilium vel opem directe vel indirecte præstiterint, per Diocesanos locorum aut Officiales vel Procuratores eorum, præsentis auctoritate Concilii moneantur, ut infra quindecim dies a tempore monitionis hujusmodi numerandos, statuta, banna, prohibitiones, præconizationes & præcepta hujusmodi cum effectu debeant revocare, ad ea similia nunquam ulterius progressuri: alioquin excommunicationis sententia, quam ex nunc ipsos serimus, sint ligati.*

Hoc idem decreverat Concilium Avenionense anni 1326. can. 55. & anni 1337. can. 65.

3. Can. XIV. *Item quia ex pravo abusu in quibusdam provinciarum nostrarum partibus inolevit, quod Nobiles plerumque, & interdum alii colligationes, societates, & conjurationes faciunt, tam canonicis quam humanis legibus interdictas semel in anno sub Confratria nominis se in loco aliquo congregantes, ubi congregationes, conventicula & colligationes faciunt, & pacta juramento vallata ineunt, quod se adversus quoscunque Dominos suos ad invicem adjuvent, & interdum veste consimili cum aliquibus signis exquisitis vel caracteribus induentes unum aliquem Majorem inter se deligunt, cui jurant in omnibus obedire, ex quibus justitia offenditur, mortes & depredationes sequuntur, pax & securitas exulant, innocentes inopes opprimuntur, & Ecclesia & Ecclesiastica persona, quibus sales oppido sunt infesti, in personis, juribus, & jurisdictionibus, injurias diversas & damna plurima patiantur: Non volentes iis ausibus pestiferis & conatibus perversis extemplo occurrere, & remedia possibiliter providere, atque a peccato subditos nostros, prout ex Pastoralis incumbit officio, cohibere, auctoritate presentis Concilii, omnes conventiculas, colligationes, societates & conjurationes, quas Confraternitates & Confraterias appellant, ab olim factas per Clericos aut Laicos, cuiuscunque gradus, status, dignitatis vel conditionis existant, necnon prædictas conventiones, ordinationes, & pacta inter eos ita & habita irritamus, dissolvimus, & cassamus, & cassas, & cassa, irritas & irrita nunciamus, discernentes omnia juramenta super observandis prædictis præstita, aut illicita aut temeraria: nullum teneri volumus ad observantiam eorundem: a quibus juramentis eos etiam relaxamus. Ut tamen pro incauto juramento a suis Confessoribus penitentiam suscipiant salutarem, auctoritate prædicta prohibentes eisdem sub excommunicationis pena, quam venientes in contrarium postquam præsentis statutum in Ec-*

in Ecclesiis, quarum sunt Parochiani, fuerit per duos dies Dominicos publicatum, incurrere volumus ipso facto, quod occasione predictarum colligationum, societatum, conventionum, & juramentorum, abinde in antea simul non conveniant, huiusmodi confraternitates non faciant, alter alteri non obediat, nec prestat adjutorium, nec favorem: nec vestes signo rei iam damnata prabentes deserant: nec se Confratres, Abbates, vel Priores predicta societatis appellent: quinimmo infra decem dies, a tempore predicta publicationis, unusquisque alios, quantum est in eo, a predictis juramentis relaxet, & se nolle de predicta societate ulterius existere publice protestetur. Prohibemus etiam, quod amodo tales conjurationes, conspirationes, conventicula etiam sub nomine Confratria non fiant. Alioquin & de facto attentatas cassamus & irritamus: & facientes & attentantes excommunicationi, a qua nisi per suum Ordinarium, praterquam in mortis articulo, nullatenus absolvantur, volumus subjacere. Per hoc autem Confraternitates olim in honorem Dei, & B. Mariae, & aliorum Sanctorum: & pro subsidiis pauperum introductas, in quibus conjurationes & juramenta non intervenierunt huiusmodi, non intendimus reprobare.

Nefarias item Confraternitates damnarunt Avenionensis Concilia anni 1336. can. 27. & anni 1337. can. 43. Vid. in Pandectis lib. 47. tit. de Collegiis & corporibus illicitis, cujus l. 2. sic decernit: *Qui illicitum collegium usurpaverit, ea pena tenetur, qua tenentur ii qui hominibus armatis loca publica vel Tempia occupasse iudicati sunt.*

Can. XV. Irrefragabili constitutione sancimus, ut quicumque electionem, postulationem, presentationem, seu quamvis aliam provisionem canonicam de beneficio, vel dignitate, vel administratione Ecclesiarum injuste impediunt, patenter vel clam; & tunc qui per se vel alios gravare presumpserint electores, postulatores, provisores, presentatores, in personis, vel beneficiis, vel aliis suis bonis Ecclesiasticis, Monasteria, aliave loca pia, consanguineos vel bona predictorum, pro eo quod rogati seu alias induiti, cum pro quo rogabantur seu inducebantur, eligere, seu presentare, vel postulare aut ei providere voluerint, sint excommunicationis vinculo ipso facto innodati. Et ultra hoc, si Clerici, vel Regulares fuerint, sint ipso facto per annum fructibus beneficiorum, qua obtinebant, privati. Et si laici fuerint, predictam excommunicationis sententiam incurrant, a qua non possint, praterquam in mortis articulo, nisi ab eorum Ordinario satisfactio prebata absolvi. Similia constituerat Concilium Auscitanum ann. 1300. can. 1.

Can. XVI. Statuimus, quod quicumque fraudulentè procuras impedimenta fieri super pacifica possessione obtinenda beneficii sibi collati, vel impedimentum oppositum repellere desinit negligenter, ultra penas a jure prescriptas excommunicationis sententia sit ligatus. Hoc ipsum decreverat Auscitanum Concil. can. 8.

4. Can. XVII. Huius sacri Concilii edicto statuimus, quod si quis beneficium, cui cura imminet animarum, propria auctoritate vi occupaverit, seu se scienter intruserit in eodem, ipso jure privatus existat beneficio, quod cum cura simili primitus obtinebat. Item si quis voluntate propria violenter dignitates, personatus, aut quaecunque alia beneficia Ecclesiastica occupare presumpserit, eo ipso privatus existat jure, si quod sibi competeat primitus in eisdem.

Hæc desumpta sunt ex commemorati Auscitani Concilii can. 4. & 5. Antiquioribus canonibus cautum fuit, ut electus, qui ante confirmationem aut institutionem a Prelato faciendam beneficium recipit, hoc est, in possessionem ejus se immittit, aut illius se administrationi ingerit, electionis suæ jure excidat: c. qualiter, & c. bonæ memoriz, & c. nostri, de election. & c. cum jam dudum, de prebend. c. avaritiz, de elect. in 6.

5. Can. XXV. Statuimus insuper, quod nullus Archidiaconus de causis matrimoniorum vel sponsaliorum cognoscere, vel circa ea censura Ecclesiastica uti valeat, sine mandato sui Archiepiscopi vel Episcopi speciali. Et si quod presumptum secus fuerit, viribus careat ipso facto: nisi de prescripta legitima consuetudine, aut privilegio, aliud sit obtentum.

Hoc ipsum verbatim constituerat Concilium Marcianum anni 1326. can. 4. causæ namque matrimoniales gravissimis & intricatis difficultatibus refertæ sunt, ut merito asserat Augustinus lib. 1. de adulterinis conjugis, cap. 25. *Questionem de conjugis obscurissimam & implicatissimam esse non nescio, nec audeo proficere omnes finis ejus, vel in hoc Opere, vel in alio me adhuc expli-*

Cabassutii, Notitia Ecclesiastica.

casse, vel jam posse, si urgeat, explicare. Quamobrem hoc ipsum Vaurense Concilium can. 27. districte mandat, ne Archiepiscopi, vel Episcopi causas matrimoniales dijudicent, nisi adhibitis, quantum fieri poterit, peritissimis canonum viris.

6. Can. XXXI. Item statuimus, quod ex quo per propriam civitatem & diocesim lata per Prelatum aliquam excommunicationis, suspensionis, vel interdicti sententia fuerit publicata, & ibidem exigente rebellionem ac inobedientiam duritia per decem dies extiterit solemniter, & publice aggravata, licitum sit eidem Prelato huiusmodi auctoritate Concilii ceteros Episcopos & Prelatos requirere, ut dictas sententias; quarum tenores & causas declaras in scriptis, in suis districtibus servent & faciant servari, publicent & faciant diebus ad hoc congruentibus publicari. Et Prelatus super hoc requisitus obtemperare teneatur.

Talia statuerat haud multo pridem Concilium Avenionense primum can. 6. & secundum, can. 7. Idque jus ab primævis Ecclesie sæculis dimanasse constat ex œcumenicarum Synodorum Nicænz primæ canon. 6. & Sardicensis can. 13. Vide in Decreto, c. servetur ista 16 q. 3.

6. Can. XXXVI. Item quod nullus Dominus temporalis, iudex, seu delegatus ejusdem, cuiuscunque conditionis, status aut dignitatis existat, Clericum, aut personam Ecclesiasticam aliquo modo coram se super criminalibus causis, aut personalibus citet, vel citari faciat, seu quoquo modo distringat, exceptis feudilibus, in casibus a jure concessis. Quod si fecerit, & in hoc persistierit, & infra octo dies se non correxerit, & quod incaute presumpserit, non relaxaverit, ex tunc excommunicationis sententiam incurrat. Similem poenam excommunicationis partes, ad quarum instantiam trahuntur, incurrant, ad iudicium seculare advocantes. Item quod de excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententiis, scilicet an iuste lata fuerint vel injuste, vel de aliis causis spiritualibus, vel Ecclesiasticis, seu ad forum Ecclesiasticum de jure vel antiqua consuetudine & observantia spectantibus se nullatenus intromittant, nec iudices Ecclesiasticos, vel personas super iis recurrentes ad illos in huiusmodi quomodolibet impediunt, vel perturbent, nec super predictis dent auxilium, consilium, vel favorem. Alias predicta excommunicationis sententia sint ligati: & locus ubi contra statutum huiusmodi per supradictos Iudices, Bailivos, Consules & Officiales, & quemvis alium temporalem, aliquid factum fuerit, Ecclesiastico subjaceat interdicto. A qua quidem sententia irrecitati, eadem nullatenus absolvantur, nec interdictum relaxetur huiusmodi, nisi satisfactio prius facta fuerit vel impensa. Et locus ubi contra constitutionem presentem aliquid fuerit per temporales Officiales ordinatum, eo ipso sit Ecclesiastico suppositus interdicto, donec omnia cum effectu fuerint revocata.

Eadem prorsus constituerat Avenionense Concilium anni 1326. can. 9. Frustra veto contineretur excommunicatus, suspensus aut interdictus, si per vim aut metum iudicem Ecclesiasticum adigere crederet ad poenæ huius relaxationem: enim veto huiusmodi si fieret revocatio, nulla foret, quin etiam novum aculeum, novum vinculum, novaque vim ad censuras adungeret præcedentes. Idque jam præoccuparat, qui proximo antecedit, Vaurense can. 15. ita statuens: *Quicumque iudices Ecclesiasticos ordinarios delegatos vel subdelegatos, absolutionis vel relaxationis cuiuslibet excommunicationis, suspensionis vel interdicti sententiarum beneficium impendere vi vel metu comulerint, per locorum Ordinarios excommunicati publice nuntientur: & dictum absolutionis vel relaxationis beneficium denunciatur publico aliquatenus non tenere.* Similem vim adhibitam legimus ab Henrico Germanorum Rege erga Paschalem Papam II. quem Romæ cum Cardinalibus in custodia detinebat, ut quæ liberat ab ipso extorqueret: sed inde gravior crevit emeritque impii Principis reatus & condemnatio.

7. Can. XXXVII. Huiusmodi insuper Concilii sacra & perpetuo valitura constitutione sancimus, quod nulli publice excommunicati in Iudices, Consules, Rectores, Bailivos, Potestates, Assessores, vel Notarios, aut ad quavis Officia publica assumantur quomodolibet, nec etiam admittantur. Et si de facto admissi fuerint, sententia per tales, vel eorum aliquem, & quicumque processus per eos, vel eorum aliquem, vel eorum auctoritate in iudicio, vel extra habiti, & monumenta coram ipsis per ipsos facta, sint nulla ac irrita ipso jure.

Paris jam ante constituta fuerant a duobus Avenionensibus Conciliis, quorum primum fuit anni 1326. can. 16. posteriusque anni 1337. can. 30. Observatu dignus est Concilii Tolctani primi can. 15. *Si quis laicus abstinetur (id est excommunicatur) ad hunc, vel ad domum ejus, clericorum vel religiosorum nullus accedat. Similiter & clericus si abstinetur, a clericis devitetur. Si quis cum illo colloqui & convitari fuerit deprehensus, etiam ipse abstinetur. Sed & hic pertinet ad eos clericos, qui ejus sint Episcopi, & ad omnes, qui communis fuerint de eo, qui abstinetur, sive laico sive clerico. Sententia judicis notorie excommunicati nulla est; c. ad probandum, de sen. & re jud. & c. exceptionem, in fine de exception.*

Can. LXXIII. *Religiosi vero, & Monachi, quibus ne a quoquam interdici, suspendi, vel excommunicari valeant, a Sede Apostolica est indultum, si ad aliqua loca pia, vel etiam Prioratus Ordinarii subjectos destinati fuerint per Superiores suos, & regant ipsos velut proprii ipsorum locorum ministri, seu monachi resideant in eisdem; quamdiu morantur in illis ratione eorundem locorum seu prioratum, non solum in predictis, sed etiam in aliis possint, si deliquerint, a suis Ordinariis puniri, prout justitia suadebit. Hoc idem sanxit Concilium Martiacum anno 1326. can. 26.*

Can. CXI. *Quia viris litteratis Ecclesia in suis actibus noscitur indigere, provide duximus statuendum, quod de qualibet Metropolitanarum & Cathedralium Ecclesiarum provinciarum nostrarum per Episcopum & Capitulum duo persona docibiles seu doctrina capaces ad Theologia vel juris Canonici studium transmitterentur. Et cum per tempus sufficiens ad missentium arbitrium studuerint in altera de facultatibus antea dictis, ad propriam revertantur Ecclesiam; & duo alia ad huiusmodi studium destinentur, non obstante ipsarum Ecclesiarum vel alicujus earundem contraria consuetudine, vel statuto. Quod si mittere personas predictas cessaverint per sex menses, ex tunc ea vice, potestas eligendi & mittendi easdem ad ipsorum immediate superiores Praesules devolvatur. Plura videlicet in Decretalibus, & Clementinis, sub titulis, de Magistris.*

9. Can. CXIX. *Quoniam Pontificalem decet solertiam rerum Ecclesiasticarum ita curam gerere, & subditorum commoda vestigare, ut Ecclesiastica libertas incorrupta persistat, & singulorum status jugiter servetur illesus; idcirco nos callidis quorundam machinationibus obviare volentes, statuimus, quod quicumque privilegia, instrumenta & alia Ecclesiastica munimenta ad Ecclesiam & personam Ecclesiasticam, seu quemlibet alium pertinentia retinuerint, nisi infra quindecim dies a tempore scientia hoc revelaverint, illi, vel illis, ad quos predicta instrumenta, privilegia vel munimenta noverint pertinere, si indebite & scienter retinuerint, cujuscumque status vel conditionis existant, excommunicationis sententiam incurrant ipso facto, a qua non possint absolvi, nisi ipsa predicta instrumenta, privilegia vel munimenta restituerint, & de damnis & interesse satisfecerint parti lese de premissis. Praesens autem statutum a Rectoribus seu Vicariis nostrarum Provinciarum precipimus quater in anno diebus Dominicis, dum Missa solemnes celebrantur, publicari. De piis vero legatis, aut de mandatis restitutionibus intra dies octo illis denunciandis, ad quos pertinent, ab ipsis qui exceperunt Notariis, sub pena excommunicationis ipso facto incurrenda.*

Vide superius Avenionensis primi Concilii ann. 1326. can. 20. Notabilis est ad hoc Agathensis canon. 26. hęc edicens: *Si quis de clericis documenta, quibus Ecclesia possessio firmatur, aut suppressere, aut negare, aut adversariis fortasse tradere, damnabili & punienda obstinatione presumpserit, quidquid per absentiam documentorum interesse damni Ecclesia illatum est, de propriis facultatibus reddat, & communionem privetur. Hi etiam qui in domo Ecclesia impie sollicitati a traditoribus aliquid acceperint, superiori sententia teneantur. Habetur c. si quis de clericis, 12. q. 2.*

CONCILIA LONDONENSIA

Adversus hæresim Joannis Wicleffi celebrata.

1. **S**ub finem hujusce decimi quarti sæculi terribissima insurrexit pestis Joannis Wicleffi hæresis, quam ipse cum affectis tota Anglia disseminavit, cui ut pastorali officio Guilielmus de Courtenay Cantuarie Archiepiscopus & Angliæ Primas occurreret, Concilium Londini coegit Episcoporum & selectorum Doctorum regi, anno Chr. 1382. quo primum examinatz damnatzque fuerunt Wicleffitarum, qui & *Lollardi* vulgo dicebantur, exitiales propositiones num. XXIV. Sed gliscente ulterius malo, in majorem mox numerum excreverunt. Rex vero Angliæ Richardus ejusdem rogatu Concilii, ne hæretici inquisitioni se subducentes latius venerrata semina in animarum perniciem dispergerent, & Cantuariensibus, & aliis omnibus Regni Antistitibus suo edicto potestatem fecit, quoscumque hæresis suspectos apprehendi, & in custodias, ne dilaberentur, compingendi; quæstionesque de hæreticis inlituendi, & convictos non modo præis canonicis plectendi, sed etiam Regiis Officialibus tradendi puniendos; quorum permulti deinde flammis ultionibus absumpti sunt.

2. Anno exinde 1396. Alterum eandem in causam collectum est Londini Concilium a Thoma Arundelio Cantuariensi Archiepiscopo. Præcipua & horribiliora Wicleffi seu Lollardorum hæresis capita hæc sunt.

3. I. Quod substantia panis materialis & vini maneat post consecrationem in Sacramento Altaris. Et licet Joannes fuit figurative Elias, & non personaliter, sic panis figurative est Corpus Christi, & absque omni ambiguitate est hæc figurativa locutio: *Hoc est Corpus meum*, sicut illa in verbis Christi: *Joannes ipse est Elias*.

II. Quod accidentia non maneat sine subjecto post consecrationem in eodem Sacramento.

III. Quod Christus non sit in Sacramento Altaris identice, vere, & realiter in propria presentia corporali.

IV. Quod si Episcopus vel Sacerdos existat in peccato mortali, non ordinat, non consecrat, non conficit, nec baptizat.

V. Quod si homo fuerit debite contritus, omnis confessio exterior est sibi superflua, vel inutilis.

VI. Quod Deus debet obedire diabolo.

VII. Desinientes parvulos fidelium sine Baptismo Sacramentali decedentes non fore salvandos, in hoc sunt presumptuosi.

VIII. Collatio Sacramenti Confirmationis non est Episcopis reservata.

IX. Quod si Papa sit præstigiator ac malus homo, ac per consequens membrum diaboli, non habet potestatem supra fideles Christi ab aliquo sibi datam, nisi forte a Cæsare.

X. Quod Prælati excommunicans Clericum, qui appellavit ad Regem, & consilium regni, eo ipso traditor est Dei, & Regis, & regni.

XI. Quod nullus est Dominus civilis, nullus est Episcopus, nullus est Prælati, dum est in peccato mortali. Et quod populares possint ad eorum arbitrium Dominos delinquentes corrigere.

XII. Quod Sancti constituentes Religiones privam tam possessionatorum, quam mendicantium, in se intituendo peccaverunt.

XIII. Quod Religiosi viventes in religionibus privatis, non sunt de religione Christiana.

4. Ista præcipua execrationis capita de pluribus selegi, quæ recensentur in duobus contra Lollardos Londoniensibus Conciliis; etiam si vero Joannes Hus suas alias hæreses, propter quas in Concilio Constantiensi publice crematus fuit, ex libris Wicleffi hauserit, qui 4 libro sui Trialogi cap. 2. & sequentibus usque ad 20. prolississime disserit, nullatenus esse Christi Corpus in Eucharistia nisi ut in signo; hunc tamen errorem Joannes Hus semper se professus est execrare, nec aliud sentite de hoc Sacramento quam quod Romana profiteretur Ecclesia, ut perspicue ostendit Joannes Cochlearius in historia Hussitarum. Major Pragenis seu Bohemorum pars toxico illo Wicleffo propinato dementata est.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

ann. 1394. Quod ut rescivit Carolus Franciæ Rex, ad residentes Avenione Cardinales scripsit, impense rogans, ne Clementi successorem darent, donec maturo consilio actum esset cum Bonifacio, Pontificum Romæ exescente, de ratione pacis in Ecclesia constabiliendæ. Similes litteras conscripsit ad eosdem Universitas Parisiensis, prætereaque Rex Aragoniæ. Sed Avenionenses Cardinales rem præcipitarunt, ne quam proposuerant, electio impediretur; decimoque a Clementis obitu die virum immense ambitionis, profundæ dissimulationis, & pertinacis animi sublegerunt Petrum de Luna, Cardinalem Diaconum sanctæ Mariæ in Cosmedin, qui sibi Benedicti XIII. nomen elegit.

5. Jam pridem Romæ mortuus fuerat Urbanus VI. anno Pontificatus 12. Christi vero 1389. Cujus finitis exequiis, Romani Cardinales in Petrum Thomacellum Neapolitanum consenserunt, Presbyterum Cardinalem, tit. S. Anastasii, qui suum Pontificatum ad annum usque decimum quintum prorogavit. Cui extincto successus est Innocentius VII. qui exacto in Pontificatu bienio & diebus viginti duobus, locum successori suo dedit Angelo Corario Veneto, qui Gregorii XII. nomen assumpsit. Sub hujus Pontificatus anno tertio, Christi que ann. 1409. Cardinales utriusque obedientiæ partem tam diuturni & exitialis schismatis, stimulisque adacti conscientiæ, quod ipsum præter datam cum juramento fidem fovissent, serio de illo extinguendo cogitarunt, mutisque inter sese cum Principibus multisque Prelatis Ecclesiæ officiis hoc præstiterunt, ut Pisis Concilium generale indiceretur, in quo de abrogando utriusque contententium Pontificatu ageretur, novoque eligendo Pontifice, qui universæ Ecclesiæ acceptus esset. Prius ergo sollicitatis, sed frustra, duobus contententibus ut dignitate cederent, aut saltem Synodum universalem serio mutuoque consensu sine tergiversatione cogèrent, ejus judicio ambo acquiescerent, ad schisma dirimendum. Pisis itaque utriusque partis purpurati Principes & Antistites convenere. Præsedit Concilio Cardinalium Antiquissimus Guido de Malesico partis quidem Benedictinæ, sed jam olim ex Episcopo Pictaviensi creatus ante schisma a Gregorio XI. avunculo suo Cardinalis sanctæ Crucis in Jerusalem, & postmodum a Clemente, cui adhæsit Prænellinus Episcopus, semper tamen ex veteri consuetudine dictus Cardinalis Pictaviensis, vir doctrina, prudentia, omnique virtute conspicuus. Recensiti sunt Cardinales, qui ab utroque contententium abcessere numero viginti sex: tres Patriarchæ, Alexandrinus, Antiochenus, Jerusalemitanus; Archiepiscopi ceteri & Episcopi centum octoginta: Abbates circiter trecenti: Doctores Theologi ducenti octoginta duo, licet initio, ut fieri solet, pauciores fuerint. Consederunt pariter Oratores Regum Franciæ, Angliæ, Jerusalem, Cypri, Siciliæ, Poloniæ. Ab Officialibus sacræ Synodi iudicio postulati accusatique sunt Gregorius & Benedictus, juridice ac peremptorie citati ad valvas & extra fores Basilicæ, in qua Concilium iniebat, examinatisque testium contra contententes depositionibus, demum patentibus Ecclesiæ valvis, lecta e suggestu sententia fuit contra utrumque contententem Petrum de Luna & Angelum Corarium, uti contra notorios & pertinaces schismaticos hæreticos, a fide devios, notiorisque enormibus criminibus perjurii & violationis voti irretitos, ob quæ seipso indignos omni dignitate exhibuisse, ac reipsa abjecisse, privasse, & ab Ecclesia præcidisse sancta Synodus declaravit, ac nihilominus eosdem privat, abjicit ac præcidit. Ecclesiam Romanam vacare decernit ad cautelam. Omnes Reges ac Principes cunctosque fideles ab eorum obedientia absolvit, prohibuitque, ne quis alicui eorum auxilium vel favorem præstaret sub pœna excommunicationis ipso facto incurrendæ. Quodque si iidem depositi parere huic sententiæ contemnerent, ipsos eorumque fautores etiam sæculares Potestates compescerent. Amborum omnia acta recidit, irritaque declaravit. Promotiones vero Cardinalium ab iis factas, videlicet per Angelum Corarium a die 3. Maji, & per Petrum Lunensem a die 15. Junii anni præteriti 1408. esse nullas decrevit.

6. Demum fest. 19. post solemnem Missam, & vividam exhortationem ad Purpuratos pro optimo eligendo Pontifice, ingressi sunt Conclave Cardinales, qui unanimi consensione Petrum Philargi (alii vocant Philareti) natione Græcum, patria Cretensem, elegerunt, qui sibi Alexandri V. nomen ascivit. Gallia & Universitas Parisiensis, quæ hætenus pro Benedicto steterant, ea tamen lege, ut quando ejus spontanea demissione ad conciliandam Ecclesiæ unitatem opus esset, dignitate illa seu vera seu umbratili cederet, perspicuus nunc, quod etiam antea multis ejus collusionibus & artibus, quibus suam tegebat ambitionem, respectum habuerat, illum esse fœditragum, ejus patrocinio abcessit, ut Alexandro inhæretet. At Benedictus suam dolens imminu-

tam auctoritatem Avenione relicta in Hispaniam, undè profectus fuerat, concesserat, ibique se Aragoniæ Regum opibus tantisper tuebatur. Nihil vero justius, nihil Ecclesiæ conducibilius, nihil Deo acceptius proprioque officio, & fidei, & juramenti iteratis convenientius agere poterant partium Cardinales, quam ut a contententibus perjuris, & præ obstinata ambitione Ecclesiæ causam (quidquid dolosis verbis & exquisitis impossibilibus conditionibus ementirentur) prodentibus, abscedentes, unicum illud remedium generalis Concilii, quod ambo contententes tantopere averfabantur, prosequerentur. Etiam si vero ejus saluberrimum effectum duo contententes impedierint, viam tamen aperuit Concilio postea sequuto Constantiensi, quo tandem res feliciter peracta est, per consensum unius e tribus contententibus, ejus videlicet, qui Alexandro per Pisaurum Concilium promotum successerat: qualis consensus non fuerat a reliquis duobus vetustioribus contententibus expectandus.

7. Ad Petri Philargi promotionem nihil fortuna, sed sola virtus, aspirante divina providentia, omnia contulerat; ex parentibus infimæ sortis in Creta natus, exordiis infantie stipem ostiatim emendicando victitabat, hunc Religiosus quidam Ordinis Franciscani in famulitium proprium ætate adhuc tenera ascivit, qui ejus ingenium stupendamque memoriam & naturam ad omnem virtutem indolem suspiciens, grammatica primum, deinde Philosophicis & Theologicis informavit disciplinis, eoque peracto tyrocinio futurum Ordinis sui ornamentum veste Religionis Franciscanæ amicitia curavit, atque in Italiam abduxit, ubi post multa sublimis ingenti edita specimina, cum Superiorum assensu in primariam Anglici Regni Universitatem transinigravit, ad excolendum sub præstantissimis professoribus ingenium. Unde postmodum in florentissimam Parisiorum Universitatem concessit, in qua Doctoris laurea decoratus est. Inde Longobardiam iter intendit, & Joanni Galeacio Mediolani Vicecomiti tantopere placuit, ut in omnibus arduis negotiis ejus consiliis acquiesceret, a quo etiam ad insulas Archiepiscopatus Mediolanensis provectus est, quem etiam mirifice suis demeruit obsequiis, quando suscepta apud Venceslaum Imperatorem legatione, Galeatio, qui antea non nisi titulo Vicecomitis & Principis sub Imperio fiduciarum honore gaudebat, honorificentissimum sua industria obtinuit diploma, quo suprema Galeacio potestas ejusque successoribus cum titulo Mediolanensium Ducis asserta collataque fuit per omnem Insubriam. Idem postmodum Innocentio Papæ XII. qui tertius ab Urbano sexto Romanam rexit Ecclesiam, usque ad eum placuit, ut in Purpuratorum sacrum Collegium eundem cum titulo Presbyteri sanctorum Apostolorum asciverit. Hujus demum in summum Pontificem creatione diremptum fuit Pisanum generale Concilium eodem, quo convenerat anno 1409. mensis Julii die 27. Qui mox eodem in Concilio Ludovicum Andegavensem, abdicato Ladislao violento usurpatore, Regem Siciliæ confirmavit, ac Vexilliferum sanctæ Romanæ Ecclesiæ constituit. Prætereaque omnes beneficiorum provisiones & consecrationes atque ordinationes factas a contententibus personis huic Synodo adhærentibus confirmavit, dum tamen alias canonice factæ essent.

8. Nec vero diu illa potitus est dignitate Alexander V. in qua nec integrum peregit annum, mortuus sepultusque Bononiæ in Ecclesia Fratrum Minorum, liberalitate in pauperes magnificus, dicere per jocum solitus, se divitem Episcopum fuisse, pauperem Cardinalem, mendicum Papam. Nullum novum creavit Cardinalem, contentus, quosdam antiquorum titulos mutasse, cum ob schisma contigisset, duos plerumque esse ejusdem Ecclesiæ sub diversis obedientiis titulares. Post justa ex more Alexandro defuncto perfoluta, Cardinales septemdecim, qui Bononiæ in Pontificis comitatu erant, in conclave se receperunt, anno Chr. 1410. mensisque Majo in Pontificem elegerunt Balthasarem Colam, patria Neapolitanum, quem olim Bonifacius nonus catalogo Cardinalium adscripserat. Hic ad Apostolicam sedem promotus nomen sibi sumpsit Joan. XXIII. Eodem pariter anno, & mense Majo Romanorum Rex Rupertus fato functus est in oppido Bavarico Oppenheim: Cui septemviralibus comitiis successus est Sigismundus. Eodem pariter ann. 1410. mensisque Majo, quasi ex condito e vita exiit Martinus Aragonum Rex Barcinone, ultimus Aragonum Rex ex virili Barcinonensium comitum prosapia, quæ in sexcentimum annum propagata in eo fuit. Ad cujus successionem cum multi aspirarent, ejus qui successurus erat, judicium electis ternis viris ex tribus Regni præcipuis nationibus Aragoniæ, Cataloniæ, & Valentiniæ quasi ex compromisso delatum est, horum unus erat signis & sanctitate admirandus Vincentius Ferrerius Dominicanus e Valentia oriun-

oriandus. Re tandem ad amissam expectata Rex declaratus est Ferdinandus natus Eleonora sorore germana defuncti Martini Regis, qui præter potioris affinitatis jura insignibus virtutibus præfulgebat, captis Maurorum urbibus, suisque eorumdem exercitiis, specimenque moderationis & morum integritatis ediderat, quando regnum Castellæ sibi populorum consensione delatum fuit ob imminentiā ex Mauris pericula bellorum, quibus futura erat contemptui novi Regis tenella infantia, cujus patruus erat ipse Ferdinandus. Hic vero recusato Regis nomine id regnum pupillo fratris defuncti filio confirmavit, suscepta in se belli adversus Mauros gerendi cura, qua feliciter est perfunctus. In Ferdinandi quoque gratiam se admodum propensum exhibuit Petrus Lunensis, quem sub Benedicti nomine Hispaniæ populi ut verum Pontificem venerabantur.

9. De cetero mirum est, quantum in comprimendo Schismate de Pontificatu contendendum Sigismundus studio pietatis & religionis laboraverit, cui non satis fuit Legatos circumquaque ad Principes & Respublicas misisse, sed ipse Galliam, Hispaniam, Angliam, Germaniam, & Italiam longis & molestis itineribus peragravit. Neque prius acquievit, quam Joannem XXIII. Pontificem, qui anno 1410. defuncto Alexandro, quem Pisani Concilium creaverat, successus fuerat, ad indicendum generale apud Constantiam Concilium adduxerit. Quodque urgente Sigismundo auspiciatum est mense Novembri ann. Chr. 1414.

10. Est vero Constantia perampla civitas Imperii, quam Rhenus interfuit, quamque anonus Constructæ lacus dictus olim Acronius alluit. Hujus Concilii convocationem, quia rogatus enixe a Ferdinando Rege Petrus de Luna non solum approbare noluit, verum etiam ut schismaticam damnaret anathemate, ne per ejus Synodi auctoritatem sua dignitas, quam totius Ecclesiæ paci præstaret, convelleretur. Ferdinandus tam enormem hominis arrogantiam exosus, ab illo discessit suadente Vincentio Ferrerio, cujus tamen suasionem & defunctus Rex Martinus & ipse Ferdinandus partes ejus tutati fuerant, quia justiores crediderant, & quia pacis suæque cessionis studium simulatoris verbis præ se tulerat. At ex quo re ipsa innotuit adeo excors ejus ambitio, ejus æmulo Joanne Papa seipsum jure omni abdicante ad Concilium quod rogatus indixerat arbitrium, tum demum jure merito ab illis derelictus est, qui ipsius patrocinium susceperant. Lunensis vero Benedictus nihil de sua perverbia remittens, se peninsula munitissima Parisensi circumsepsit, suisque convocatis, se unum verum & legitimum Pontificem asseruit, & quoscumque sibi adversantes ab æterna salute alienos esse: in primis vero Ferdinandum, quem palam anathemate perculit cum ejus consiliariis, & fautoribus universis, ipsum quoque regno privavit, prohibuitque quasi Apostolica auctoritate, ne quis auderet a se discedere sub anathematis statim incurrendi & æternæ damnationis supplicio.

11. Antequam accessisset ad Constantiense Concilium Papa Joannes, certum accepit nuncium de morte impii tyranni Ladislai, insensissimi hostis sui, & Italiæ tyranni, quam armis & populationibus continuis infestabat. Obiit vero propudiosa libidinis Princeps igne sacro, quo ejus pudenda cum violentissima febre exarserunt, ex immani luxuriæ intemperantia, anno vitæ ejus quadragesimo, mense Augusto anni 1414. cui sine liberis mortuo Joanna soror in regnum Neapolitanum successit, propriis patitur libidinibus infamis. Hoc accepto nuncio, quo universa Italia exultavit, Joannes Papa Bononia digrediens, per Tridentinum agrum transmissis Alpibus Constantiam accessit, ibique solemnī pompa & honoribus exceptus mense Octobri. Die vero prima Novembris, convocatis qui ad Concilium accesserant, Missam solemniter Joannes Pontifex celebravit die Dominico, in quam eo anno festum omnium Sanctorum incurtebat, lectoque diplomate de Concilii indictione, factaque processione, indicta est prima sessio in diem ejusdem mensis decimum sextum; quo adveniente, inchoata est prima sessio, præmissaque sacrosancta Missa & solemnibus precibus, Joannes Pontifex sermonem hortatorium ad Synodum habuit, deinde electi sunt Concilii officiales & ministri, præscriptæque leges in Concilio servandæ. Sigismundus adhuc aberat, nec interesse potuit Concilio ante nocturnam Christi natalem. Joannes Hus comneatum habens a Sigismundo, ut se coram Concilio ab hæresi purgaret, nullatenus vero dissemaret, sed mandatis Concilii, postquam auditus fuerat, obtemperaret, Constantiam adventavit die 3. Novembris tanta fiducia, ut dogmata Wicleffi in proprio hospicio quotidie disseminaret, nec admonitus desistere voluerit. Qua ex causa ductus est ad Pontificem, & in custodiam Pontificii Palatii missus, cumque salvum conductum proferret, negavit Pontifex se ullum dæsisse: & si quem habebat aliunde, ejus privilegio excidit, post-

quam admonitus de non disseminandis hæresibus minime obtemperavit. Commisit quatuor Cardinales una cum Generalibus Ordinum Prædicatorum & Minorum, sexque Archiepiscopis & Episcopis viris doctissimis. Ipse vero sibi reformidans, a suis affectis adjutus elam dilapsus est, & rusticano vehiculo impositus straminibus oppleto, ejus intercepta est fuga; ex eaque reductus in tutiorem custodiam est conjectus.

12. Joannes Papa secunda insequentis Martii die post Missam a se solemniter celebratam, sedens in Cathedra, conversus ad Concilium, alta voce schedulam legit, sibi pridie in præsentia Sigismundi Romanorum Regis & quatuor congregatarum nationum, ab Antiocheno Patriarcha, natione Gillo, præside Gallicæ nationis, ex parte universalis Concilii oblatam, & a se acceptatam, qua professus est, vovit, & juravit, (quæ proferens genua flexit versus altare, dexteram manum ad pectus applicando) Deo, Ecclesiæ & Concilio dare pacem per viam simplicis suæ cessionis Papatui, eamque re ipsa adimplere, si & quando Petrus de Luna Benedictus XIII. & Angelus de Corario Gregorius XII. in suis obedientiis nuncupati, Papatui, quem prætendebant, per se vel per procuratores suos legitimos simpliciter cederent, atque etiam in quocumque eventu vel cessionis, vel decelsum. Enque pronunciato surgens Rex de cathedra sua, deposita corona, stansque genibus & pedem Pontificis osculando, gratias ei egit tam suo quam Concilii nomine. Idque pariter Antiochenus Patriarcha nomine Concilii præstitit, ac demum confectum fuit ea de re diploma. Addunt his aliqui, Sigismundum & aliorum Regum & Principum oratores, totumque Concilium Joanni promississe, si dum alii non se humiliarent ad cessionem, sicut ab eo factum erat, adstuturos se ipsi perpetuo adversus illos tam spiritualibus favoribus, quam temporalibus auxiliis.

13. Interea Joannes re occulte communicata cum Friderico Austriæ Duce, Concilio se furtim subripit, & Schaffusiam aufugit oppidum Friderico subiectum. Quæ res in Concilio audita Patrum animos admodum perturbavit, sed eos consternatos Sigismundus erexit, omnes exhortatus ad propositi perseverantiam, ne quisquam abscederet, quam Ecclesiæ pax feliciter inchoata perficeretur, se vero pollicitus est inviolabili constantia factum Concilium protecturum. O laudabilem Principem! quem Deus in his Ecclesiæ angustiis suscitaverat, cujus si defuisset indefessus labor, omnia procul dubio in irritum corruissent. Eodem tempore Joannes Gerson vir eximie pietatis & doctrinæ, multum quoque contulit ad animos erigendos. Erat ille in hac Synodo Christianissimi Regis simul & Parisiensis Universitatis Legatus: tunc enim ascenso suggestu luculentum sermonem habuit, qui extat inter ejus impressa opera, quo necessariam cessionis viam duodecim considerationibus pertractavit, & Concilii generalis auctoritatem asseruit supra Papam, non utique absolute, sed casualiter, ut ipse loquitur, scilicet in extremis Ecclesiæ necessitatibus, qualis tunc occurrebat in dubio de vero Pontifice inter plures contententes. Tum vero ad Synodum confirmandam & prosequendam articulos quosdam Synodus suo decreto confirmavit. 1. Synodum fuisse & esse rite ac juste apud Constantiam convocatam. 2. Per recessum Joannis ceterorumque quorumcumque nullatenus esse dissolutam, sed in pristina integritate & auctoritate perdurare. 3. Nec prius esse dissolvendam, quam abolito schismate, unio & pax universæ Ecclesiæ reddita restitutaque fuerit. Missi sunt ad Joannem aliquot Cardinales aliique Prælati, ut ejus mentem explorarent, eademque reditum suaderent, atque enixe rogarent ex parte Concilii. Tunc compertum fuit, Papam Joannem ideo recessisse, quia vim sibi factum iri prævidebat a Concilio. Cum enim illud indixisset, ut æmulis dejectis solus ipse summus ac legitimus Pontifex declararetur, Concilium tamen urgente Sigismundo istud machinari, ut sibi præsentis vis fieret ad addicendum, cum tamen reliqui contententes per absentiam ab omni vi securi essent. Compertum pariter fuit hanc esse conspirationem adversus sacrum Concilium, ejusque promotorem Sigismundum, iutam inter Joannem Papam, Fridericum Austriacum, & Joannem Burgundiæ Ducem, hominem profecto natum non solum in Regni Franciæ, sed etiam in universæ Ecclesiæ perniciem. Postquam enim per sicarios Ludovicum Aurelianensem Regis fratrem in urbe Parisiensi proditorie trucidavit, repertus est infamis Doctor Parisiensis Joannes Parvus, qui ut gratiam Burgundi demeretur, volumen ausus est publice edere, quo Burgundum tanti sceleris auctorem non modo omni culpa purgabat, sed etiam laudibus efferebat, quasi rem justissimam & Franciæ quieti conducibilem executus fuisset, horrendis calumniis innocentem Principem trucidatum laceras. Adversus hunc librum Joannes Gerson Cancellarius Universitatis Parisiensis alterum

alterum elucubratus fuerat in defensionem Principis Aurelianensis, & execrationem ejus homicidæ. Cumque prævideret Burgundus fore, ut annitente Legato ipso Gersono liber Joannis Parvi examini & censuræ Concilii subiceretur, Concilii judicium istud ejusdem dissolutione antevertere satagebat; Gersonem vero tanto prosequeretur odio, ut se perpetuo deinceps damnaret exilio, ne in manus caderet esserati contra se Burgundi, toti fere Franciæ regno per vim & factionem tyrannicam dominantis. Legatis porro Concilii Joannes responsum dedit, se ut securior esset, in partes Austriacæ ditionis a Concilii loco remotiores transiturum: inde tamen ulterius progressurum in ditiones Ducis Burgundiæ, a quo amicissime invitabatur. Joannes & Sigismundus & Concilium ut Christianos Principes suis partibus audicerent, singuli pro se litteras oppositas conscripserunt, ut eos sibi adferrent, aut vacillantes in fide continerent.

14. Sigismundo interim non satis fuit litteris & legationibus cum Principibus agere, sed armis præterea Fridericum Joannis receptorem, multis ejus subactis oppidis, & delectis copiis, tam strenue oppugnavit, ut illum adegerit sub litteris comitatus & securitatis ad proficiscendum Constantiam, ibique petendam suppliciter veniam ad Regis Sigismundi pedes, quam demum obtinuit pollicitus cum jurejurando Joannem Papam reducere, dummodo utrique cautum esset de vita & bonis & libertate post adimpletas pacis conditiones. Interea dum omnia complerentur, obses Constantiæ remansit, Joannes vero Feiburgi oppido Austriaco custodiebatur, ne fuga elaberetur. Millos a Concilio, qui se citarent, læto in speciem vultu excepit, spondens se in Concilii potestate esse, atque penitere præcipitis consilii, quo se clanculum e Concilio subduserat. Denique Concilium sess. 12. præsidente de more Cardinali Othienti, qui a priore, quem habuerat Episcopatu, vulgo Cardinalis Vivatiensis judicabat, præsentate quoque in augustis habitibus cum corona ceterisque Imperialibus insignibus Sigismundo, sententiam depositionis definitivam tulit in Balthasarem Coslum, nuper dictum Joannem XXIII. & in Angelum Cotatium, nuper dictum Gregorium XII. & in Petrum Lunensem, nuper dictum Benedictum XIII. statuitque, ne quisquam ipsorum posthac eligeretur, aut acceptaretur in Summum Pontificem. Ea sententia uno omnium Patrum consensu approbata, cum fuisset ad Joannem, qui sub militari custodia in oppido Cellæ distante Constantia duobus non amplius milliariis detinebatur, relata, eandem ipse comprobavit, deposito Pontificali habitu, atque instrumento publico ratam habuit, adhibito juramento, nunquam se quidquam in oppositum consenturum, aut acturum. Sedit Joannes annos quinque & dies quindecim ab electione usque ad abdicationem a se approbatam. Vacavitque Sedes ad usque novam electionem biennio & quinque mensibus diebusque decem.

15. Sessione 14. Carolus de Maltesta Princeps Armini civitatis, in qua Gregorius XII. residebat, procuratorio nomine renunciationem Pontificii fecit in nominibus Sigismundi Romanorum & Hungariæ Regis, ad perficiendam Ecclesiæ pacem, non autem apud Concilium, quod Gregorius minime approbabat, præsentibus tamen Concilii Patribus, tanquam testibus duntaxat, non ut eorum auctoritatem hac in re ullam habentibus, ea de causa visum est eo die nullum Concilio præsidere, Sigismundus vero in separata sede cum omni Augustali ornamento & apparatu illam Gregorii abdicationem excepit, Regioque instrumento communivit. Universumque Concilium hymnum consuetum gratiarum apud Deum actionis solemniter concinuit. Decrevit autem post hæc Synodus, fore eum semper Cardinalem Episcopum, & post Romanum Pontificem ordine & dignitate primum habendum, nisi forte Petro de Luna abdicante, secus de utriusque ordine decerneretur. Ipse Gregorius apud suos omnia insignia Pontificalia lubens deposuit: suæque abdicationi biennio supervixit, paullo ante Martini creationem vita excedens.

16. Dum Constantienses Patres Concilium prosequuntur, damnata est ab eis Wicleffiana hæresis, cujus assertor convictus Joannes Hus, & brachio seculari traditus, rogo est adjectus, & vivicomburstio pœnas luit anno 1415. Julii 6. Anno insequentis ejus sodalis Hieronymus Pragensis eandem ob causam pari supplicio ignis consumptus est. Hoc eodem Concilio propositio illa Wicleffiana, cujus postulabatur a Gersono reus Joannes Parvus pridem defunctus, ob id jam antea a Parisiensi Episcopo damnatus, sess. 15. declarata est damnabilis, & conscripta fuit ut erronea contra fidem & bonos mores, absque tamen ulla mentione sive Joannis Parvi, sive Burgundiæ Ducis, qui apud Synodum exposularat, & Doctorem deianctum, & seipsum a Joanne Gersono calumniosis criminationibus impeti; ea vero propositio

damnata sub hac verborum expressione fuit: *Tyrannum posse & debere licite & meritorie occidi per quemcumque vassallum seu subditum, sive aperta vi, sive per clandestinas insidias, & subriles blanditias, non obstante quocumque præstito juramento, seu confederatione cum illo facta, nec expectata sententia, aut mandato judicis cujuscumque.*

17. Solus contendentiū Pontificum supererat Petrus de Luna post Joannis & Gregorii abdicationem. Ad amoliendum id obstaculum, Sigismundus lubens mandatum sibi a Concilio suscepit munus protectionis ad Nicænam Provinciæ urbem colloquio destinatum, ad quod Ferdinandus Rex Aragoniæ una cum Petro Lunensi convenire hac ex causa debebant. Sed cum per ægritudinem, quæ ei supervenerat, Ferdinandus huic se protectioni accingere non valeret, minime dubitavit Sigismundus Barcinonem proficisci, ibique cum Ferdinando & Lunensi de perficienda Ecclesiæ unione longos sermones habuit, falso protestante Lunensi nihil sibi æque in votis esse, ac unquam fuisse, atque illam desideratissimam unionem, sed pro se usque adeo privilegia singularia, & immanem ambitionem fortentia, depolcebat, qualia nunquam hactenus proposita vel audita. Prætereaque alias numerosas, & omni rationi oppositas immo impossibiles conditiones ad rem exequendam exigebat, ut nihil ab illo boni sperandum esset, qui rei facillime, cui etiam duo jam æmuli exemplo suo præiverant, tanta obstinatione refragaretur. Quapropter illud omne colloquium diremptum est. Lunensis vero, qui non nisi litteris commentus præmunitus ad hunc congressum accesserat, Peniscolum suam ad Valentie littus sitam præsidio & comitatibus copiose præmunitam cum suis juramento sibi adactis se recepit. Tum Ferdinandus a pervicacissimo atque arrogantiæ intolerabilis homine se subtraxit, consilio motus Sancti Vincentii Ferrerii, qui antea Benedicti partes quasi justitia ceteris prævalentes, ut existimabat, tutatus fuerat, Regibusque Aragonum auctor fuerat adherendi Benedicto, quandiu verbis elusoriis jectabat, omnia Ecclesiæ paci se posthabiturum, suoque jure incontestabili cessurum, dummodo ceteri contendentes, qui omni jure (ut agebat) destituti erant, sincere vellent animi sui propositum imitari propria abdicatione. Ferdinandus edicto subditis suis prohibuit omnem cum Benedicto quæsi Pontifice adhesionem. At iste nunquam animo concidens, suis familiaribus convocatis graviter protestatus est, se unum esse in universa Ecclesia legitimum Pontificem, & constanter velle ac debere jura tueri dignitatis suæ; excommunicavit vero Regem, aliosque omnes, quicumque a se abscesserant, vel abscessuri erant. Quintam divina quæ pollebat auctoritate, Ferdinandum regno aliaque omni ditione abdicavit, cunctisque prohibuit, ei quasi Regi subelle ac obtemperare, sub pari quæ illum perculit anathematis pœna.

18. Anno Christi 1417. Constantiensis Synodi Sess. 32. cui de more præfuit Joannes Cardinalis Othientis, interfuitque Sigismundus, lecta est definitiva sententia post multiplices citationum libellos & contumacias, testimonique auditiones, & alia rite & juridice acta, depositionis Benedicti seu Petri Lunensis definitiva sententia. Deinde sess. 35. edictum est Synodale decretum perpetuum, ut quinquennio post absolutum Constantiense Concilium aliud celebraretur generale; eoque absoluto, alterum post septennium iniretur: ac deinceps singulis decenniis in locis a Pontificibus Romanis ultimo mense cujuslibet Concilii, de Concilii tamen consensu designandis, ut sic per quandam continuationem & seriem semper aut Concilium vigeat, aut sit in proxima expectatione. Eumque terminum licere quidem Pontifici, secundum emergentes difficultates, consentiente ipso Concilio, coarctare, sed non prorogare.

19. Sess. 40. Decretum est, futurum Pontificem cum delegatis singularum nationum Italiæ, Gallicæ, Anglicæ, Germanicæ, Hispanicæ, antequam Synodus dissolveretur, debere reformare Ecclesiam in capite & in membris statumque Romanæ Curie. Decretum pariter, ut nihil obstante Cardinalium Petri Lunensis absentia procedatur ad novi Papæ electionem, eaque forma pro hac sola vice servetur, ut una cum Cardinalibus sex Prælati de singulis quinque Nationibus, in Synodo tunc existentes, ad futuram primam electionem admitterentur: & ut quicumque a duarum partium Cardinalibus simulque duabus aliis partibus nationum delegatum foret electus, verus esset atque indubitatus Pontifex, cui omnes nationes astringantur obedire.

20. Sess. 41. in qua pariter confedit Sigismundus Augustus, post solenne Sacrum aliasque supplicationes, lectamque constitutionem Clementis Papæ VI. de modo & forma Conclavis, emissaque juramenta in ea præscripta, nominati sunt Nationum electores Cardinalibus ista vice duntaxat adjungendi, qui simul omnes præparatum in communibus civitatis Constantiensis ædibus conclavem ingressi.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

suam armis defensus. Vocatus ad causam multo equitatu fretus, & longa militum turba stipatus adfuit. Armato, ne quid deterius contingeret, data est venia, frustra exoptantibus Valentina vidua & Aureliani liberis. Hinc civile bellum ob duarum familiarum controversias enatum, quo Francia nondum obfirmata de tot morbis valetudine, ultimo pene exitio confecta est. Immanes pecuniarum exactiones, pestilentia, nec non fames, ac ne ullum malorum genus deesset, atrocissimæ seditiones a vilissimis hominibus Burgundi factione sunt excitatæ, ferrum acuentibus in Aurelianos laniis, atque adeo Duce ipsorum Cabochæo evisceratore. Anno millesimo quadringentesimo decimo octavo, factio Burgundica, ut commemorant Juvenalis Ursinus, Monstreletus, aliique Historici, cum nihil tale ab illa expectaretur, horrendas Lutetie Parisiorum patravit ex composito cædes in partis Regiæ defensores, unoque die Comitem Armaniacum Regni Comestabilem, Henricum Marlium Regni Cancellarium, Episcopos Constantiensem, Silvanectensem, Ebroicensem, & Bajocensem, aliosque Proceres, Abbatessque, & plurimos Nobiles, Consiliarios etiam Parlamenti, aliosque Ministros Regios passim trucidavit, tam sæculares quam Ecclesiasticos, quicumque suspecti esse poterant adversari Burgundo, aut divitiis polleere, ut eas raperet, interiecit: tanta etiam rabie, ut multi de fenestris vivi præcipitati, ab iis qui inferiori loco stabant, hastis & gladiis exertis excepti fuerint. Denique ad multa millia occisi viri, mulieres, pueri: omniumque cadavera plaustris & curribus extra Urbem delata, expositaque feris & vulturibus, vel in profluentem injecta, quibus pisces saginarentur. Delphinus autem, qui præcipue ad necem quærebatur, vix e lecto nudus eductus est a quodam forti & nobili Tannegulo de Castello, natione Britone, & primo in arcem Sancti Antonii inde Melodunum abductus. Inter hæc, Rex miserabili equo impositus per urbem circumductus. Dux vero Burgundiæ, qui cum Regina Elisabetha Bavara tunc apud Trevas versabatur, illa audita tempestate Parisios accurrit, & a Parisiis ingenti pompa receptus est. Et mox nova excitata in reliquias Armaniacorum (ita Regios vocabant) seditione, per Capelocham innumera scelera, scvitia, & sacrilegia perpetrata sunt.

24. Tandem Divina ultio Burgundum tot flagitiorum auctorem prosequuta est. Cum enim per colloqui speciem Carolus Delphinus & Burgundus ad Montorio-lum, qua Icauna fluvius Sequanæ immiscetur, convenissent, ad medium Pontis, in quo constructum ad id fuerat ligneum tabernaculum, Burgundus suos videns Comites claustris cancellatis exclusos, certus insidiarum manum ad cæcis sui capulum admovit, tum Tannegulus de Castello exclamans, sicine in Dominum meum mortem machinaris? Securim in ejus caput impexit, iteratimque vulneribus interemit. Atque ita Burgundus mortem Aurelianensi suo jussu perfidiose illatam pari talione luit. Incertum est, utrum insidiis illis consenserit Delphinus, an sola machinatione occisoris olim Aurelianensi conjunctissimi, & Burgundo infensissimi, cædes illa patrata fuerit. Nihil tamen per eum tranquillitatis regno accessit. Plus quam novæcali in filium odio efferata Regina, quæ se, Regemque delirum Burgundo penitus tradiderat, ejusque omnibus consiliis, quantumvis perversis, regnoque exitiis fortiter solita erat adherere. Qui vero Joanni patri successit Philippus Burgundiæ Dux eo nomine secundus, & Flandriæ Comes in propriam patriam cum Bavara Regina conjurans, Anglos in ultionem paternæ necis in Franciam excivit ad prædum, atque (tanta est humanorum affectuum cæcitas) in proptium sui suæque prolis detrimentum, quæ cum esset Regio Franciæ sanguine orta, poterat in regnum succedere, quæ spes radicatus excidebatur, si aliquando Francicum Regnum fuisset ad Anglos alieni sanguinis devolutum. Anglorum copiæ in expugnationem Franciæ ab Henrico quinto Angliæ Rege in Galliam trajectæ, divisit nostris, gravissimum Franciæ vulnus infixere. Nam Arifloro (*Hanfleur*) primum expugnato ad Azincurtum commisso prælio decem Francorum millia cum potiore nobilitate occubuerunt. Totidemque ferme capta sunt. Duces intercepti Alenconius, Amharus, Brahantinus, Nivernensis, & Albertus Comestabilis. Capti Aurelianensis & Burbonius Duces, aliique complures e primaria nobilitate; Boufficaltius Francorum Marescallus dum captus ab Anglis abducitur, ex vulneribus in acie acceptis moritur.

25. Exinde Rex Anglus Henricus quintus hac insigni parta victoria in Normanniam arina convertit, longaque obsidione per inedia Rothomago expugnato, aliisque urbibus qua vi qua prodicione subactis, universam provinciam, quarum olim Philippus Augustus Anglis ereptam Franciæ redintegraverat, occupavit. Nuptias cum

Catharina Regiæ Franciæ filia cum dotali Franciæ rege no contraxit, excluso tamquam indignissimo Carolo Delphino, cujus omne jus in ejus sororem, & in Angliæ regnum traductum est: Henricus autem, quando viveret Rex Carolus VI. Regni Franciæ Rector est constitutus Officialium Franciæ decreto, quos prioribus a Burgundo Joanne trucidatis, Henricus Anglus & Bavara Elisabetha cum Rege deliro sui que impote proaxerant. His ita constitutis, Henricus in Angliam revertit, & quasi Orbis terrarum victor ab Anglis magnificentissime excipitur. Clarentium Ducem fratrem Parisiis reliquerat cum titulo Gubernatoris Regni & Urbis. Delphinus in his rerum angustiis contendebat, ut se propugnaret. Paucæ in ejus obsequio provincie permanferant, Andegavi, Turones, Pictones, Arverni, Bituriges, & Occitani. Ad eas provincias in fide continendas, sumendaque ex eis subsidia, profecionem feliciter obiit in Occitaniam. Scoti quoque magno numero exercitum ad Delphinum transiferunt duce Joanne Stuartho Comestabile Regni Scotiæ, aliisque e primori nobilitate comitantibus. Dux Clarentiæ ut audivit Delphinum copiis succindum Brugæ non procul Andegavo agere, imparibus sibi viribus ad illum proficandum accurrit. Atrox conficitur prælium, quo Angli magno cæsi numero, fugatique sunt, ipsique Clarentius in acie fortiter dimicans occubuit. Scotorum in eo certamine præcipua laus fuit Comiti Bonkeo: Scoto, cui datus fuit a Delphino cæcis Comestabili Franciæ. Ea clades Henricum ab Angliâ proferant: excivit, qui secum in Galliam adduxit ad copiarum, quæ habebat in Gallia, supplementum sex equitum millia, & peditum millia viginti quatuor. Cum his Vindocinam oppugnat, sed cæbris propugnantium eruptionibus repulsus post amissa suorum quatuor millia recellit inglorius. Neque vero diu supervixit. Ingravescens morbo, ad Vincennarum nemus delatus est. Paullo ante ex novo matrimonio infans ei natus est Henricus, qui mortuo parente dictus est sextus, duos sibi superstites fratres reliquit Bedfordium & Glocestrium Duces, rogans, ut filio suo patrum loco essent. Bedfordio regni Franciæ, Glocestrio Angliæ administrationes paratus est. Ejus mortem brevi subsequuta est Caroli mors Franciæ Regiæ anno 1328. Atque ita factum est, ut tantopere agitata Delphinus, defuncto patre, in jura regniæ successiois, & naturæ lege & gentium institutis & Franciæ inconcussa jure vocatus sit, dictusque Rex Carolus VII. Quia vero innumeris potentissimorum adversariorum & populorum seductorum, undique premebatur obstaculis, quæ perturbare nulla poterat humana industria, necesse fuit, ut eum divina providentia erigeret miraculo & inuitato modo.

26. Joanna Darcia rusticana & simplicis animi puella, cujus parentes agricultura vitam inopem sustentabant, ipsa vero ab infantia pascendo ovium gregi jussa parentum intenta, rure agens crebris ad Deum & Deiparam Virginem precibus assueta, suscitata fuit a Deo, qui ad magnificandam suam potentiam, humanamque superbiam deprimendam, infirmioribus aliquoties utitur instrumentis, ut potentissimorum Principum & perducillium populorum factiones viresque infringeret, & collapsum absque ulla spe regnum erigeret, viso pluvium semel cælesti nuncio Michaele Archangelo regi protectore, jubetur ad Franciæ Regem proficisci, arma induere, liberare ab Anglica obsidione Aureliam, Regemque Remos ad inaugurationem perducere. His mandatis sæpius repetitis tantum apud parentes contendit, ut eam ad Robertum Baudricurtium, qui pro Rege Vallescolorum (*Vaucoleur*) proximum oppidum præfectus obtinebat. Is puellam primo de ridiculo habitam, mox constantem in iis, quæ visa affirmabat, quin etiam ante vaticinantem Francorum cladem, quam paullo post in Halesum prælio Franti ab Anglis acceperunt, tandem tribus ipsius fratribus comitatum ad Regem mittit Chinone tunc in Turonibus versante: qui lectis Baudricurtii litteris puellam admittit, quæ ad annos octidecim accesserat. Rex assumpta veste, quæ Regem occultaret, seque promiscue inter proceres immiscens, protinus a puella, quæ nunquam illum perspexerat, agnoscitur & salatur, eique illa modeste, sed cum fiducia Divinum mandatum exponit; ejusque interrogatis diversis, admirabili prudentia satisfacit. Rex ne temere fidem rei usque adeo inusitatæ adhiberet, jubet puellæ animum explorari primum ab Optimatibus, deinde a peritissimis ad hoc accortis viris, postremo a Regina probata Virginis castimonia. Ipse deinceps Rex in spent divinæ opis adductus jubet illam armis ceterisque rebus ad bellum instrui. At illa postulat sibi enses inquiri nunquam a se oculis perlustratum, locumque designat ædiculam Sanctæ Cathariæ de Fera Sylva (*de Fierbois*) in iisdem Turonibus, qui repertus est oribulo appensus rubigine oblitus, sed ad miraculi incrementum,

mentum; repente detecta rubigine inter manus tractantum resplenduit, visaque sunt in lumina quinque cruces insculptæ cum liliis. Vexillum præterea candidum armis adjunxit, cui erat ex una parte Christi e cruce pendentis, & ex altera Mariæ Virginis ab Angelo salutæ appicta effigies. Aureliam civitatem amplissimam ad Ligeris fluentia sitam, tam arcta obsidione cinxerant præstantissimis & animis conjunctissimis Anglorum Duces, Sarisberienſis Comes, cum Suffolciensi, & Talbotio, fossisque & castris propugnaculis ita undique circumvallarunt, ut urbis liberationem nemo esset qui non desperaret: Joanna tamen magna fiducia exiguum ducens militum manum, secum habens Culanum Admiralem, Briensiun Mareſcallum & Dunensem Comitem, cunctos ad pœnitentiam & confessionem peccatorum adhortata expulſisque omnibus pellicibus, publicis indictis supplicationibus, cum ducentis militibus viam sibi per hostes aperit & ad obsessam urbem accedit, civelque pene consternatos erigit, pollicens præsto affore largissimum commeatum, moxque per eosdem hostes regressa Blesiam pergit, unde septem millibus hominum eductis, navibusque imposito copioso commeatu Aureliam reperit, & post acerrimum certamen, occupatis quibusdam hostium propugnaculis, in urbem immittit, ejusque oppugnationem solvit; eductis enim ex urbe militibus in obsidentium castra tanto irrupit impetu, ut edita illorum horrenda strage, reliquos in fugam egerit. Præcipuum hostium munimentum erat in faucibus pontis, dum Joanna istud tantis viribus adoritur, siccata fauciat inter collum & humerum, quo viso Franci animis concidunt, Comesque Dunensis receptui canere jubet. At illa ne obligato quidem vulnere, prælium instaurat, nec desinit inter primos ordines fortiter dimicare, donec munimentum & cum eo pontem Ligeri superstructam in suam redegit potestatem. Tunc vero Joanna vulneris, quod alte penetrabat, curam habuit, ut esset ad alterum, quod supererat, belli officium expeditior.

27. Antequam Remos iretur, necesse erat oppids, quæ hostibus prope Aureliam adhuc supererant, subigere, ne quid restaret impedimenti ad Remensem, quæ parabatur, expeditionem; Jargæum igitur Joanna aggreditur, & quadringentis Anglis necatis, captoque Suffolcio Comice oppidum expugnat. Post hæc, adoriuntur Baugenciacum, ubi plus ærumnarum impensum est, sed tandem puella & oppido & arce potita est. Angli qui ad suppetias Baugenciaci advenerant, audita ejus expugnatione se Patrum Belsæ oppidulum receperant, ne victori Francorum exercitui occurrerent, seque moenibus oppidi tuerentur. At puella opportuna celeritate illos est insequuta, priusquam spatium se muniendi illum haberent. Irrumpens igitur imparatos & inordinatos hostes subjugavit, & post mille & octingentos caesos, mille & ducentos captivos Anglos abduxit. Ad latus puellæ præliabantur Comestabilis, Alenſonius, Dunensis, Hira Santralius viri proceres fortitudine inclyti. Mox Remos instituitur iter. Tredecim tamen illud impedire conantibus, eo quod exilimarent (uti res erat) nulla esse in exercitu tormenta; sed virgo civibus imponens, moles ad collocanda tormenta erigi jubet. Qua fraude, concepta urbis fulminandæ ac diruendæ formidine, Regem exceperunt. Continuo Catalunnum venienti patuit. Ipsique Remenses, qui Regi portas occluserant, mutatis in meliora consiliis, honorifice Regem excipiunt, suspicientes, quæ in ejus gratiam Deus indes edebat miracula, ingentique eorum lætitia perfecta est apud eos Regia inauguratio. Hæcenus divinum mandatum puella adimplevit, fortasse autem transilivit, dum Martis aleam est ulterius prosequuta. Philippus Burgundus urbem Compendium, quæ recens Regi Carolo se submiserat, obsidebat. Puella sexcentis adductis militibus urbem est ingressa, ut obsessam propugnaret, prorupitque cum suis in hostium castra, sed fortiter repulsa, cum suis Compendium redeuntes a tergo dimicans protegeret, Flavius præfectus invidens Virginis laudi, portæ occluso repagulo, illum exclusam hosti objecit, quæ in Anglorum reducta potestatem, quamvis belli legibus captivæ mors veteretur, tractata est judicanda Petro Cochonio Bellocensi Episcopo, a quo per nefas quasi convicta hæresis & veneficium, perpetuo carceri mancipatur & jejunio panis & aquæ. Quæ vero hostes in ejus mortem avidissime conspirabant, iniquissimi iudices retractata causa, eo quod nondum virilem vestem deposuisset, occasionem inde novi iudicii prætexunt, quasi in hæreticam opinionem post prius iudicium relapsam, cujus esse crimen flammis ultetricibus expiandum; ideoque tradunt infontem laicorum iudicio, per quod integerrima virgo publice Rothomagi admirabili constantia rogo alligata, Christum Salvatorem, Matremque Virginem reclamans conflagravit, sicque post præclara fortissime gesta, dura non mi-

nori fortitudine tolerans in cælum abiit. Ex eo tempore res Anglorum, qui jam Francicam Monarchiam sibi subjecerant, usque adeo pessum abierunt, ut etiam optimarum Provinciarum, quas ante hoc bellum pacifice tenuerunt, possessione dejecti, nihil sibi in tota Galliarum continente reliqui retinuerint præter Cilem, qua etiam urbe succedentibus temporibus jure belli spoliati sunt. Iudices post restitutam Regi Normanniam a Callisto III. Pontifice delegati viri integerrimi reviso revocatoque iudicio Joannam innoxiam pronunciarunt, ac per summum nefas damnant.

28. Martinus Papa V. indicto Basileensi Concilio e vivis excessit anno 1431. cui successus est Eugenius nomine IV. cujus Pontificatus anno primo auspiciatum est œcumenicum Basileense Concilium. Est vero Basilea civitas, vel eadem vel illi proxima, quæ a Ptolomæo Augusta Rauracorum dicitur, & quæ Concilio I. Constantiensi, deinde Senensi sub Martino electa fuerat ad proximum generale Concilium. Hujus initio Patres, qui convenerant, cum conarentur leges reformationis Pontificis personæ ejusque domui atque Romanæ Curie præscribere, nata est inde similtas inter Eugenium suamque Curiam, & ipsum Concilium, quod illi Patres causabantur multa moliri contra Pontificis potestatem: coque tempore controversia recruduit de Concilio supra Pontificem auctoritate, magno utrinque studio & contentione: adeo ut Eugenius ipso priore anno conatus sit Concilium dissolvere, cum triennio integro inter ambas partes pertinax agitata sit altercatio; quæ tamen, interveniente Sigismundo, utcumque per quadriennium sopita est, quo multa salubria constituere Concilii Patres. Sed renascente denuo illa de potestate controversia, videns Eugenius adversarios ordinari adversum se redintegrare processus, quales habuerant Constantienses Patres adversus Joannem Papam XXIII. ut hos conatus infringeret, Concilium de plenitudine potestatis Ferrariam tranſtulit, speciosam prætexens causam de Grecorum adventu, pro conciliandis Orientalibus Ecclesiis cum Latina, nec volentium asperam difficillimamque profectionem per arduos & præruptos montes aggredi, nivibus & glacie coopertos, præsertim cum illorum Imperator regique urbis Patriarcha senio proventus cum aliis multis Antistitibus ætate vel delicata complexionibus debiles adventuri essent: prætereaque non nisi cum intolerabilibus expensis tam aspera profectio fieri posset. In summi, nolle Orientales nisi in aliqua urbe Italicæ consistere, ad quam navigiis appellere possent, & unde facilius pro reditu solverent. At vero Basileenses decretum Constantiense de non mutando vel transferendo Concilii loco indicto, tametsi recentissima esset memoria nefandi illius schismatis, quod Ecclesiam quinquaginta annis sceleratissime laceraverat, eo usque servari insistebant, ut in novum schisma præcipites se conjicere non reformidarent. Deposito enim Eugenio quarto Amedæum Sabaudicæ Ducem sub Felicis quarti nomine subrogarunt. Tunc vero cum Eugenium deposuere Basileenses, adeo erant numero imminuti, quando se Concilii tamen generalis nomine iactabant, ut septem dumtaxat Episcopi apud eos superessent, reliqui enim Basilea discedentes ad Eugenii partes transferant. Quæ ex cruce Basileenses eo adducti sunt ob Episcoporum penuriam, ut simplices Sacerdotes æquale cum Episcopis suffragium advocarint, etiamſi Nicolaus Panormitanus Archiepiscopus, Canonum consummatissimus Doctor, huic novitati & dedecori, quantum poterat, obstitisset. Jus enim Canonicum ad depositionem cujuscumque singularis diocesis Episcopi non minus quam duodecim requirit Episcopos cap. si quis, 15. q. 7. & tamen Basileenses omnes Episcopi numero septem crediderunt posse a se deponi summum Pontificem Eugenium.

29. Anno Chr. 1438. dum Basileenses certus ab Eugenio interdictos prosequuntur, suamque habent sessionem 32. nullo jam apud eos sedente Cardinali præter Ludovicum Arelatensem: qui, mox ut recessit ad Eugenium commigrans Julianus Cardinalis, præfedit inter Basileenses, donec conventus illorum solutus fuit. Julianus autem qui ab initio præfederat Apostolicus Legatus, & Concilii potestatem adversus Eugenium revocantem fortiter propugnaverat, perspiciens demum Concilii molitiones in apertum schisma rueri, se inde prudenter cum aliis plerisque Prælatibus subduxit, atque ad Eugenii partes deflexit. Quo eodem anno coeptum est Ferrariæ generale Concilium, cui titulo Legati Apostolici præfedit Nicolaus Albergatus ex Ordine Cartusienſium Cardinalis Presbyter tituli Sanctæ Crucis, vir Apostolicæ sanctitatis & vitæ, eximieque in rebus agendis prudentiæ. Ibi prima sessione decretum est, Eugenium justis de causis & necessariis ex consilio sacri Senatus tranſtulisse Ferrariam Synodum Basileensem, istamque translationem esse canonicam, proindeque Concilium

Ferrariensem legitimum esse. Cuncta vero per conventum Basileensem post translationem gesta, vel decretis, viribus omnino carere, nisi forte per legitimum Ferrariense Concilium confirmarentur: omnesque qui sacramento se Basileensi Synodo devinxissent, absolutos & liberos ab hoc sacramento esse, iussique sunt omnes inde intra triginta dies excedere sub excommunicationis læte sententiæ, & privationis omnium dignitatum, beneficiorum, & officiorum pœna.

30. Interea Græcorum Imperator Joannes Palæologus cum fratre Demetrio, simulque Josephus Constantinopolitane Ecclesiæ Patriarcha, multique Græcorum Episcopi, selectique Presbyteri & laici Nobiles ad litus Venetorum appulere; eosque quantis potuere honoribus exceperunt Dux & Senatus universusque civitatis Venetæ populus. Inde solventes, Ferrariam versus ad flumen Padum sitam navigarunt, quo jam Eugenius præcesserat, qui ab ipsa secunda sessione Synodo præsidebat, cum primæ non interfuisset. Imperatori obviam extra urbem processerunt Cardinales omnes, & Marchio Estensis Ferrariensis ditionis Princeps: atque sub aurea umbella Imperatorem ad palatium Pontificis tecta perduxerunt, qui volenti ad genua Pontificis se dimittere non permisit, sed amantissime complexus est; dataque dextera osculanda, ad sinistram suam confedere fecit. Indeque ad hospitium magnifice ornatum deductus est Imperator. Sessione insequenti ad quam cum Latinis simul Græci convenere, sex delecti sunt Latini, & totidem Græci ad disputandum alii adversus alios. Inter sex Latinos duo eminebant Cardinales Julianus Cæsarius tituli sanctæ Sabinæ, qui apud Basileam Legatus Apostolicus præfederat, & Nicolaus Albergatus tituli sanctæ Crucis. Inter Græcos disputatores præcipui erant Marcus Ephesinus Metropolita, & Bessarion Nicænus. Omnibus ex ordine confedentibus, Latini honoris gratia proque sua in Græcos humanitate ac benevolentia sermonis prærogativam his detulerunt. Surgens itaque Bessarion facundissimus orator, accepta prius ab Imperatore & a Patriarcha Josepho dicendi facultate, post profundam inclinationem orationem habuit exultationis & gratularum actionis, atque exhortationis ad pie & sincere prosequendam salutiferam unionem. Sequenti sessione ex parte Latinorum Andreas Rhodi Episcopus peroravit pari atque pridie Bessarion Nicænus, eloquentia & gratia. Aderant porro in eodem Concilio duo Insulæ Rhodi (quæ tunc ab Equitibus sancti Joannis tenebatur) Episcopi, quorum unus Latinus ejus insulæ incolæ dirigebat, alter vero Græcus, qui Græcos dirigebat, (erat autem tunc Andreas unus ex senis disputatoribus Latinis) vocari solebat, atque ita signat in actibus hujus Concilii Archiepiscopus Colossensis. Existimabatur enim Colossenses, ad quos scribit Apostolus, esse Rhodios, dicique a Colosso zæco, quem Chares Lyndius Rhodi conflaverat; cum tamen verius Colossenses, ad quos Paulus scripsit, sint incolæ oppidi Phrygiæ dicti Colossi, vel Colossæ, alter vero ex parte Græcorum Rhodi Episcopus, a quo insulares Græci dirigebantur, dici solebat Metropolitanus Rhodiorum. Latini hæc in Synodo ad latus confedebant, in quo erat summus Pontifex; Græci vero ad latus, in quo collocatum erat Imperatoris solium.

31. Anno 1439. ingruente apud Ferrariam peste, necessitas incubuit inde abscedendi, caque de causa sacra Synodus Florentiam, primariam Tusciæ civitatem, quam Arnus præterfluit, translata est. Peracta fuerat Ferrariæ sexta sessio, Florentiæ itaque celebrata est sessio septima, disputatumque in ea est de processione Spiritus sancti, num sit a solo Patre, an etiam a Filio, prodieruntque in certamen Marcus Ephesinus & Joannes Ordinis Dominicani in Longobardia Provincialis. Hic vero tanta ingenii & doctrinæ vi de processione Divinarum Personarum disseruit, & de modo processionis tertiæ Personæ a duabus per communem & unicam simul Patris & Filii spirationem, de significatione vocum naturæ, essentiæ, substantiæ, & subsistentiæ, ac Hypostasis & quomodo cum unum idemque sint tres Personæ, distinguantur tamen re ipsa inter se. Deinde de corruptione Codicum Græcorum ab ipsis Græcis post constatam schismata, quam tamen Græci Latinis injuste ascribebant; confutavitque dilucide, quæcumque Marcus vel opposuerat, vel responderat, commonstravitque, omnes fere veteres Græcos Patres testari aperte, Spiritum Sanctum a Patre per Filium procedere; neminem veto negare, quinimmo aliquos superesse, qui depravationem a schismaticis Græcis factam evaserunt, qui perspicue affirmant ab utroque simul processionem. Ipsam vero particulam, per, nihil aliud significare quam principii communis ac unius inter Patrem & Filium societatem in producenda tertia Persona. Ex his fuscè perspicueque enunciatis, ita caligavit Ephesini animus, ut quamvis lingua promptus & procaz esset, sæpius obmu-

tescere coactus sit. Cunctique sermonem resumens Joannes pari doctrinæ fulgore & animi vehementiâ aperte commonstraret, sanctos Basiliam & Epiphanius & alios quosdam diserte asserere, Spiritum Divinum ex Patre Filioque simul prodire, attonito & silente Marco, Imperator e sua sede respondit, reperi in Græcia multos quoque vetustissimos Græcorum Patrum Codices, ex quibus vox quoque (*Filioque*) abesse perinde ac in recentioribus, quam tamen Latini expostulabant per fraudem a Græcis post schismatis tempora erasam. Cui Julianus Cardinalis replicavit: Nonne cum decrevisset Serenissime Imperator, in certamen prodire, decebat tua tecum arma deserre, ne in ipso conspectu inermis deprehensus vinceres? Post hæc Græci ipsi apud Patriarcham Josephum ex ægritudine decumbentem diversa habuere colloquia præsentem Imperatorem, qui unum cum Patriarcha Latinis consentiendum esse judicabat in his ad fidem attinentibus causis. Hoc idem urgebant additis validissimis rationibus & argumentis Bessarion Nicænus, & Gregorius Scholarius maxime inter Græcos existimationis, sapientiæ, pietatis & doctrinæ viri, Ephesino tamen usquequaque cavillante & contradicente. Sed his obitus contigit Josephi Patriarchæ, qui ad felicioram vitam profectus est relicta propriæ manus schedula, proficente se fidei, quam sequitur Catholici & Apostolica Roma, cui præest Eugenius Papi, firmiter assentiri, Romanique Pontificis in universam Ecclesiam agnoscere Primatum, eique indivulsa subesse. Obiit vero ann. 1439. ejusque exequiis omnes interfuerunt Cardinales, sepultusque est in templo Dominicanorum Florentiæ ritu Græco, cum summis honoribus & amplissima funeris pompa.

32. Defuncto Patriarcha, disceptatum fuit in sacra Synodo de pœnis Purgatorii, in qua generationim omnes consenserunt, sive in ignis ardore contenti, ut est Latinorum sensus, sive in ipsius loci obscuritate & incommodis angustiisque sitibus, ut Græcis visum est, atque in his, qualescunque illæ sint, aut mitigandis, aut leniendis, fidelium viventium suffragia conducere ac prodesse. De azymo aut fermentato panis an sit sufficiens Eucharistiæ conficiendæ materia, post aliquot concertationes, in unam omnes convenere sententiam, in alterutro posse consecrari & sacrificari, dummodo panis sit triticeus, ac in eis sequendam esse locorum consuetudinem. In hoc etiam consenserunt, sancti Spiritus invocationem, quæ in Græcorum Liturgia post enunciata mystica Christi verba adhibetur, nullatenus ad consecrationem pertinere, sed esse preces ad impetrandum pro communicantibus Sacramenti gratiam utiles. Ad postremum de omnium Græcorum assensu, duobus omnino exceptis, ut testatur Bessarion, scilicet Marco Ephesio, & altero innominato, itum & subscriptum est magna omnium lætitiâ in Latinorum consensum, & prolixis disputationibus Eugenius finem tandem imposuit anno ipso 1439. pridie Nonas Julii, omniaque sacre Synodi decreta Græcorum Imperator & Antistites obli-garunt, eodemque mense in patriam remigrarunt.

33. Dum adhuc Florentiæ versaretur Imperator, supervenere Legati Patriarchæ Armenorum, qui Imperatorem in prociectu discessus ipsius salutarunt, & necdum soluta Synodo Eugenium, a quo perhumaniter suscepti sunt, supplices adierunt, rogantes nomine proprii Patriarchæ & gentis suæ fide Romanam insinui, & in ejus unionem admitti. Ea res ingenti lætitiâ Eugenium affecit, dum videt divisas Orientis Ecclesiæ unionem supremæ Sedis exquirere, quo tempore Basileenses se ab illa disjungebant, eique bellum indicabant. Quem admodum Constantinopolitanus Patriarcha se œcumenicum ac universalem, ita & Armenorum Patriarcha se eodem sensu Catholicum nuncupabat. Armeni etiam Sacerdotes in Sacrificiis vinum sine aqua offerebant, ut liquet ex Quinisextæ Synodi can. 32. Gens quoque ista Eutychetis hæresim Chalcedone damnatam sectabatur, quam etiam nunc sectatur. His Legatis Eugenius sacro approbante Concilio Symbolum Constantinopolitanæ primæ Synodi, cum additione vocis (*Filioque*) in Ecclesiis concinendum tradidit: Deinde, Chalcedonenis definitionem de duabus distinctis & inconfusis in una Christi persona naturis: Tertio, decretum sextæ Synodi de duabus Christi voluntatibus & operationibus: Quarto, doctrinam septem Sacramentorum, qualis legitur in decreto unionis, eisdem scripto dedit, simulque Athanasii Symbolum. Istud vero de Armenis decretum notatur Florentiæ promulgatum in publica sessione Synodali solemniter celebrata in Ecclesia majore, ann. Dom. 1439. 10. Calend. Eugenii Pontificatus ann. 9. quo nondum fuit direptum Florentinum Concilium; duravit enim tres annos subsequentes, ut respondit in Concilio Trid. Cardinalis a Monte eidem præsidentis Episcopo Clodiensi neganti Bullam Jacobitarum ann. 1441. pertinere ullatenus ad Concilium Florent. quod præ
errorem

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

ipso Rege delata est, cuius gratiam præter jura sanguinis, per obsequia Rex pupillo adversus Hunniadem pro Ladislao Pulono dimicantem demeruerat. Recordabatur præterea Ladislaus molestiarum, quas a prima infantia ab adversante sibi Hunniade pertulerat. Igitur inter Hunniadis prolem & Ultricum gravis intercessit æmulationis & contentio. Reliquerat Hunniades binos superstites liberos populorum gratia & studiis fretos, Ladislaum & Matthiam Corvinum. Ladislaus per odium & invidiam Ultricum populis invisum obruncat. Rex vero popularem tumultum reformidans, non modo tam atrocem offensam silentio premit, sed præterea Comitum superbam & ambitiosam, a quo sibi ipsi metuendi causa erat, jure casum dixit. Ulione vero in tempus commodius dilata, Ladislaum Hunniadem capitis obruncatione punivit, ejusque fratrem Matthiam Corvinum, ne quid moliretur mali, carcere inclusit. His ita gestis dum adventantem sibi desponsatam Regia Franciæ filiam magnifico apparatu opperitur, pestilenti febre non sine veneni suspitione corripitur Rex Ladislaus, & intra paucos dies in ipso juvenilis ætatis flore morte abripitur. Ipse vero Matthias carcere detentus ab Hungariæ Optimatibus & populi favore Hungariæ Rex proclamatur. Hic perspicere, lector, humanarum rerum instabilitatem & vicissitudinem stupendam. Rex Hungariæ simul & Bohemiæ, qui sub Hunniadis immoderata potentia vix regni titulum retinebat, dum credit sibi debitam auctoritatem jam in tuto collocatam, in juvenilis ætatis flore, in vicinarum nuptiarum geniali apparatu, in Austriam jam profectus ad conjugem dilectissimam excipiendam, de præparato thalamo ad tumulum defertur. Ex adverso Matthias Corvinus, dum in vinculis post fratris supplicium indices expectat, subito de carcere in regale solium transfertur, & de vinculis ad regnum evehitur. Hos eventus Bonfinius, Pius Papa II. aliique eorum temporum Historici referunt.

40. Insule Cypri regnum anno 1476. ad Venetos transit. Hanc insulam Græcorum imperio ademptam Isaacius Comnenus pro gubernatore missus sibi tyrannice vindicavit: Sed eidem Comneno per vim ereptam Richardus Angliæ Rex Vidoni Lusitano tradiderat hac lege, ut Vido sibi jus omne cederet, quod habebat in Jerosolymitanum regnum, a quo illum Saraceni dejecerant, & quod tunc ab Ægypti Sultano possidebatur, a quo Richardus, ut erat generosi spiritus, illud bello recuperare intendebat. Vido regnum absque sudore patrum ad suos posteros transmisit. Contigit, ut apud Salamynam regni caput Genuenses omnes orto tumultu occiderentur, a quibus insula ad commercium frequentabatur, eorumque merces & opes diriperentur. Quam injuriam ut Respublica ulcisceretur, Tragosium cum valida classe mittit, qui insulam in Genuensium potestatem traduxit, captivosque Regem cum Regina Genuam abduxit, quibus apud Genuam in carcere degentibus infans nascitur, qui nomine Reipublice in baptismo susceptus & educatus, vocatus est Janus a civitate Janua, quæ & Genua. Hunc Respublica postmodum in Cyprum remisit, retenta sibi primaria civitate Salamina, quæ etiam *Famagusta* dicitur, emporium negotiationibus & mercimoniis frequentissimum. Huic Jano filius successit Joannes Lusitanus, qui Helenam ex Palæologorum progenie duxit uxorem, ex qua filiam suscepit nomine Carlota, ex concubina vero Jacobum. Carlota sola proles legitima cum spe dotalis regni Ludovico Duci Sabaudie nupsit. Jacobum vero ejus pater ut spe regni excluderet, fecit Nicolsensem Episcopum. Sed hic defuncto patre Sultano Ægypti adiit, eique obstricta clientelæ & juramenti fide, a Sultano in regnum, pulsus inde Ludovico Sabauda & Carlota, inducitur: Depulsis pariter Famagusta Genuensibus, eaque urbe Jacobo vindicata, Jacobus ut sibi rempublicam Venetam adversus Genuensem conciliaret, Catharinam Marci Cornarii filiam, quam Senatus Venetus sibi adoptavit, conjugem quaesivit & obtinuit. Moxque extincto Rege Jacobo, ejusque filio cognomine Jacobo posthumo, cui mater Catharina successit, illud regnum quasi hæreditario jure Venetorum ditionibus accessit anno 1476.

41. Philippo ejus nominis secundo filius successit in Burgundiæ Ducatum & Flandriæ Comitatum Carolus, qui natura ferox amplisque opibus & potestate superbiens finitimos Principes bellis assiduis lacessivit, sed unde statuum & ditionum suarum incrementa sibi pollicebatur, inde sibi ultimum excivit exitium. Lotharingiæ Ducem Renatum suis viribus longe imparem omni ditione spoliatum compulsi in Franciam fugere. Inde Helvetios bellum infinis etiam precibus deprecantes adoritur, sperans his subactis Franciam quoque se oppressurum. Sed ab Helvetiis duobus præliis magni suorum interfectione prostratus, uno ad Muratam, altero ad Gransonem, quibus successione Renatus opibus etiam Ludovici XI. Franciæ Regis suffulvus ademptam

sibi dominationem resumit. Ac Carolus inops consilii & iracundia præceps, copias admodum diminutas & animis corporibusque deficientes in Lotharingiam traducit. Prælium ad Nancium confertur, quo cæcis partim Burgundis, partim in fugam effusis, Carolus perimitur, Nancii sepelitur. Ludovicus Francus his auditis, provincias Burgundiæ Heduarum & Artelæ occupat. Unicam Burgundus reliquit filiam Mariam, quæ Maximiliano Friderici tertii Imperatoris filio nupsit, cui ipse quoque in Imperio successit, fuitque per has nuptias provinciis Belgicis & Sequanicæ Burgundiæ Comitatu ditatus.

42. Ferdinandus Aragonum Rex jam ante per uxorem Isabellam dotali Castellæ regno auctus, Granatam, in qua Maurorum reliquæ confederant, expugnavit anno 1492. sibi que universam Beticam subjecit: qua victoria extinctus est Maurorum in Hispania dominatus post annos septingentos octoginta quam in Hispanias eruperant. Sub ejusdem Ferdinandi auspiciis Christophorus Columbus, patria Genuensis, nauticæ rei scientificissimus, ann. 1496. Gadibus solvens, emensoque Atlantico Oceano, centesimo profectio die novas & incognitas terras aperuit, Cubam, Floridam, Hispaniolam, aliasque oras jam pridem hominibus habitatas. Quinto post anno, America ab Americo Vesputio Florentino inventa nominataque fuit. Eodem incensu studis Lusitani hoc ipso sæculo Oceanum terrasque remotissimas lustrarunt, suoque dominio subjecerunt. Vasco Gama Lusitanus Regis sui Emanuelis jussu Olyssipone profectus, varia regna in Occidentali Æthiopiæ ora detexit ann. 1497. Ulterius progressus trans æquinoctialem geminosque tropicos promontorium, quod vocant *Bona Spis*, circumflexit, annoque sequente Calecutum appulit, Gorum omnemque illam oram Indici maris perlustravit, multas in India itationes & portus Lusitanis Regibus ulcruit, & gentibus Europæ viam ad longinquas illas navigationes & commercia opulentissima patefecit, & constabiliendum in illis remotissimis regionibus Christi cultum & religionem. Annoque Christi 1500. Alvarez Capralis pariter Lusitanus in Orientem destinatus, sed ejus classe tempestate jactata, & in Occidentem impulsam in Brasiliam insperato appulit, fecitque illam regionem amplissimam regni Lusitanici appendicem. His navigationibus factum est, ut barbaris gentibus ab æterna salute devius Christi fides illucesceret, ac iter aperiretur ad æternam vitam, secundum Isaac prædictionem: *Populus qui ambulabat in tenebris, vidit lucem magnam, habitantibus in regione umbra mortis, lux orta est eis.*

43. Anno Chr. 1473. Calabria in Francisco de Paula viro profundæ humilitatis, ardentis caritatis, austerioris vitæ multisque signis & prodigiis illustri, novum Ecclesiæ Ordinem peperit, quem Minorum sanctus conditor dici voluit.

44. Eruditi plerique Scriptores sæculo isto Ecclesiam illustrarunt. Joannes Capreolus Tolosanus, Ordinis Prædicatorum, doctissimos producit in quatuor libros sententiarum commentarius. Floruitque ann. 1410. Sanctus Vincenzus Ferrerius ex eodem Ordine, scripsit tractatum de vita spiritali cum plerisque Epistolis. Extant etiam ejusdem concionum tomus tres. Obiit in Domino ann. 1419. Franciscus Zabarella Archiepiscopus Florentiæ Cardinalis multa in Jus Canonicum scripsit, quemadmodum etiam Nicolaus de Tudeschis, Siculus, Ordinis sancti Benedicti, Abbas, deinde Archiepiscopus Panormitanus, & demum creatus Cardinalis a Felice antipapa. Petrus de Alliaco Episcopus Cameracensis & Cardinalis per multa scripsit & Theologica & ad pietatem ascetica. Hujus extitit discipulus Joannes Gerson Cancellarius Universitatis Parisiensis, & ad Constantiensem Synodum legatus a Rege Franciæ missus, vir scientiæ & pietate conspicuus, ut ejus produnt diversi tractatus. Thomas Valdensis Anglus, professionis Carmelita, scripsit egregium Opus adversus Wicleffitæ & Hussitæ, quod inscripsit, *Doctrinale fidei*. Joannes de Anania, Archidiaconus Bononiensis, scripsit in Decretales commentaria, & volumen concionum. Sanctus Bernardinus Senensis, Ordinis S. Francisci, diversos edidit tractatus & sermones. Produxit hoc sæculum duos ingenii stupendi maximæque doctrinæ viros, quos tamen immatura mors absumpsit, Alphonsum Tostatum Hispanum, Episcopum Abulensem, qui copiosissimis commentariis in Pentateuchum, in Josue, in Ruth, atque in libros Regum & Paralipomenon, & in Evangelium S. Matthæi, sublimis animi acumine ac fecunditate, tot novis antea inauditis quaestionibus, tamque profunda & rerum & linguarum Hebraicæ Chaldaicæque peritia elucidavit, ut nihil supra Divinas Scripturas unquam prodierit eruditius. Præterea diversos contexit tractatus. Floruit sub Eugenio quarto, nec quadragesimum excessit ætatis annum. Joannes Picus Mirandulæ & Concordiæ Princeps & Comes, vir ingenio & doctrina pro

pro ætate maximus, vixit annos triginta tres, obiitque anno 1494. Scripsit in initium Genesis, deque opere sex dierum expositionem multiplicem libris septem comprehensam. Et libros duodecim contra Judicariam astrologiam. Nongentas item conclusiones circa scientias omnes & disciplinas, quas publicis disputationibus propugnavit, & apologiam adversus eos, qui aliquas ejus conclusiones carpebant. Sanctus Antonius patria Florentinus Ordinis Predicatorum, indeque assumptus ad Florentinum Archiepiscopatum, Summam contexit historiam tres in partes divisam, Summam Theologicam quatuor partibus distinctam, Librumque de eruditione Confessorum. Aeneas Sylvius patria Senensis, vir doctus, facundus, ingeniique versatilis, fuit primum ab Epistolis Friderico tertio Augusto, deinde Senensis Episcopus, tum Cardinalis, & ad postremum Pontifex maximus, Pius secundus nuncupatus, permulta conscripsit eleganter Historica, Geographica, Miscellanea. Binus edidit pro Concilio Basileensi Apologeticos libros, quos proventior factus retractavit. Commentarii de rebus gestis Pii secundi sub nomine Joannis Gobellini attribuantur Pio ipsi Pontifici: tum quia eorum auctographa reperta sunt sub nomine Pii secundi, tum quia stylum reliquorum ejus Operum accuratissime referunt. Laurentius Justinianus natus Venetiis, professus apud Canonicos regulares, inde Venetiarum Episcopus, & demum primus ejusdem civitatis Patriarcha, diversos Divini Spiritus odorem & ardorem spirantes tractatus elucubravit; floruitque sanctitate & miraculis sub Pontificibus Eugenio IV. & Nicolao V. Joannes de Treveremata, natione Hispanus, Ordinis Predicatorum, Cardinalis Presbyter sancti Sixti ab Eugenio creatus, posteaque Episcopus Cardinalis sanctæ Sabinæ, Theologus & Jurisconsultus eruditionis eximie, cujus insignis doctrina plurimum contulit in Concilio Florentino tum contra Basileenses, tum contra Græcos adversantes. Ejus est Summa de Ecclesia, quatuor distincta libris. Item Apparatus super decretum Eugenii de unione Græcorum cum Latinis. Commentaria item in Decretum Gratiani, aliaque permulta. Bessarion, natione Græcus, patria Trapezuntius, dignitate Nicænus Episcopus, postea in Cardinalium Collegium ab Eugenio quarto ascitus, multis pro Ecclesia laboribus persuctus, vir Græca Latinaque lingua eloquentissimus, omnium scientiarum peritissimus, Platonicæ Philosophiæ summus contra sequaces Aristotelis defensor; scripsit Orationes pro unione doctissimas, quæ Græce Latineque in actis Concilii Florentini leguntur; librum quoque adversus Marcum Ephesinum pro Ecclesiæ Romanæ defensione; aliumque adversus eundem de verbis Consecrationis, & de expositione verborum Joann. 21. *Si enim volo manere, donec veniam*. Multa etiam procudit in defensionem Platonis; & Aristotelis Metaphysicam Latinitate donavit. Georgius Scholarius inter Græcos sapientissimus, quatuor edidit orationes de pace ineunda inter Græcos & Latinos, quæ utraque lingua habentur post Synodum Florentinam. Hic censetur esse ille Genadius, (quippe qui nomen suum mutaverit assumptus ad Patriarchatum Constantinopolitanum) qui Orationes quinque contexit de quinque controversiis pro Catholica veritate articulis: scilicet de processione Spiritus sancti. 2. De primatu Papæ. 3. De azymo. 4. De Purgatorio. 5. De visione Dei ante corporum resurrectionem. Joseph Episcopus Methonensis eodem tempore librum edidit responsionis pro Concilio Florentino ad librum Marci Ephesini ejusdem Synodi calumniatoris. Extat ista responsio Græce & Latine ad finem ejusdem Synodi. Gregorius Protosyncellus, deinde Patriarcha, responsionem aliam adversus eundem Marcum circumdavit, post idem Concilium utraque lingua collocatam. Manuel Caleca Græcus simul & doctus volumen pariter contra Græcorum errores edidit, quod in Latinum idioma transtulit Ambrosius Camaldulensis, jussu Martini Papæ V. idque in libros quatuor partitus est. Nicolaus Cusanus natione Germanus, creatus Cardinalis tituli Sancti Petri ad vincula, vir æque pius & doctus, hoc habuit commune cum Juliano Cæsario Cardinali sancti Angeli, & cum Aenea Sylvio, ut Concilio Basileensi etiam post factam illius ab Eugenio revocationem aliquandiu hæserint; sed postmodum advertentes hoc idem novum schisma moliti, ab eo non minore studio recesserunt quam ante protexerant. Multiplices Cusanus libros exaravit tum ad Theologiam, tum ad Ecclesiæ regimen, tum ad animi devotionem, tum ad res mathematicas, quarum peritissimus erat, pertinentes. Dionysius Cartulianus, natione Belga, sanctitatis & doctrinæ laude insignis, omnes divinæ Scripturæ libros egregiis commentariis elucidavit, simulque quatuor libros sententiarum, aliosque diversos tractatus in lucem emisit. Thomas a Kempis ex Belgio oriundus, Canonicus regularis, ascetica multa in lucem edidit. Huic a multis attribuantur devo-

. *Cabassarii, Notitia Ecclesiastica.*

tissimi & celeberrimi quatuor libri de imitatione Christi. Henricus Harpius Belga, professione Franciscanus, multa de contemplatione divinisque in animas illustrationibus in publicum edidit. Joannes Baptista Platina Cremonensis scripsit vitas Romanorum Pontificum, a S. Petro ad Paulum usque secundum. Cui libro adjunxit Panvinus Onufrius sequentium Pontificum vitas usque ad Pium V. Ambrosius Camaldulensis Florentinus, Abbas generalis Ordinis Camaldulensium, Græce, Latineque admodum doctus & prudens, multa & præclara suo Marte composuit: prætereaque sancti Dionysii libros aliorumque Græcorum varios utilesque tractatus ex Græco idiomate Latine vertit. Angelus a Clavasio Ligur, Ordinis Minorum, Summam casuum conscientie in locum emisit, quæ Anglica dicitur. Gabriel Biel, natione Germanus, Theologiam in Universitate Tubingæ multos annos docuit: Quatuor libros Sententiarum scriptis commentariis elucidavit: expositionem insuper Canonis Mille contexit. Jacobus de Valentia Episcopus Christophopolitanus commentatus est in Psalmos, in Cantica Salomonis, & alia. Scripsit item contra Judæos de Christo reparatore. Marsilius Ficinus Florentinæ natus elucubravit multa Theologica, Medica, & Philosophica, Philosophiæ Platonicæ, cujus admodum studiosus erat, consentanea. De Græco etiam vertit & scholiis illustravit Opera Platonis, & Plotini.

C O N C I L I U M GENERALE CONSTANTIENSE anno inchoatum 1414.

1. **C**oncilii hujus pro extinguendo trium Pontificum schismate instituti series tota propemodum historica est, cujus præcipuas partes in istius sæculi historia prosequuti sumus. Cum igitur uno eodemque tempore tres existerent, qui sibi Summi Pontificis locum nomenque vindicabant; Joannes XXIII. dictus olim Baltasar Costa, qui in locum successus demortui Alexandri V. auctoritate nitebatur Pisani Concilii: Angelus Corarius, qui Urbani VI. jure fretus ejus in locum intermediis aliis Pontificibus successerat sumpto sibi Gregorii XII. nomine: & Petrus de Luna, qui causatus vim publicam, quam constabat Cardinalibus Conclave tenentibus a populo Romano illatam, per quam coacti fuerant presentaneæ mortis metu Urbanum VI. eligere, libertate postmodum restituta, priorem electionem irritam, & inanem declarantes, legitimis suffragiis Clementem promoverant, cujus ille se jactabat successorum, nomenque sibi Benedicti XIII. asciverat. Ex his tribus de Romano Pontificatu contendentibus, Joannes XXIII. una consentientibus tum suis, tum plerisque aliarum partium Cardinalibus studio Ecclesiasticæ unitatis adductis, urgentibus etiam & suadentibus Christianis Regibus, quos inter laudem præcipuam meritis est Sigismundus Romanorum Rex, generale Concilium Constantiæ quam Rhœnus alluit prope Helvetios sitæ, indixit anno 1413. & proximo insequenti anno inchoavit mense Novembris die 5. Quod quarto anno Christi 1418. die Aprilis 22. finem habuit. Joannes igitur Concilium auspiciis cum amplissimo & ornatissimo Cardinalium, reliquorumque Antistitum comitatu Constantiam advenit: nec multo post Sigismundus Augustus cum plerisque Germanis Principibus, omnibus ornatus Imperii insignibus. Transactis primis sessionibus circa consuetam œcumenicarum Synodorum præliminaria, sessidum 8. damnatae sunt excerptæ ex Joannis Wicleffi hæresiarchæ Anglicani libris quadraginta quinque sequentes istæ propositiones.

1. Substantia panis materialis, & substantia vini materialis manet in Sacramento Altaris.
 2. Accidentia panis & vini non manent sine subjecto in Eucharistia.
 3. Christus non est in eodem Sacramento identice & realiter in propria presentia corporali.
 4. Si Episcopus vel Sacerdos est in peccato mortali, non ordinat, non conficit, non consecrat.
 5. Non est fundatum in Evangelio, quod Christus Missam ordinaverit.
 6. Deus debet obedire diabolo.
 7. Si homo debite contritus fuerit, omnis confessio exterior est superflua & inutilis.
 8. Si Papa sit præscitus & malus, & per consequens membrum diaboli, non habet potestatem super fideles ab aliquo sibi datam; nisi forte a Cæsare.
7. Post Urbanum VI. non est aliquis recipiendus in Papam, sed vivendum est more Græcorum sub legibus propriis.

10. Contra Scripturam sacram est, quod viri Ecclesiastici habeant possessiones.

11. Nullus Prælati debet aliquem excommunicare, nisi prius sciat esse illum excommunicatum a Deo; & qui sic excommunicat, est hæreticus ex hoc, vel excommunicatus.

12. Prælati excommunicans Clericum, qui appellavit ad Regem, vel ad Concilium regni, eo ipso traditor est Regis & regni.

13. Illi qui dimittunt prædicare seu audire Verbum Dei propter excommunicationem hominum, sunt excommunicati, & in die iudicii traditores Christi habebuntur.

14. Licet alicui Diacono vel Presbytero prædicare verbum Dei absque auctoritate Sedis Apostolicæ, vel Episcopi Catholici.

15. Nullus est Dominus civilis, nullus Prælati, nullus est Episcopus, dum est in peccato mortali.

16. Domini temporales possunt ad arbitrium suum auferre bona temporalia ab Ecclesia, possessionis habitualiter delinquentibus, id est ex habitu, non solum actu delinquentibus.

17. Populares possunt ad suum arbitrium Dominos delinquentes corrigere.

18. Decimæ sunt puræ elemosynæ, & Parochiani possunt propter peccata Prælatorum suorum ad libitum auferre eas.

19. Speciales orationes applicatæ uni personæ per Prælatos vel Religiosos, non plus prosunt eidem quam generales, cæteris paribus.

20. Conferens elemosynam Fratibus est excommunicatus eo facto.

21. Si quis ingreditur religionem privatam qualemcumque tam possessionatorum, quam mendicantium, redditur ineptior & inhabilior ad observantiam mandatorum Dei.

22. Sancti instituentes religiones privatas, sic instituendo peccaverunt.

23. Religiosi viventes in religionibus privatis non sunt de religione Christiana.

24. Fratres tenentur per labores manuum victum acquirere, & non per mendicitatem.

25. Omnes sunt unioniaci, qui se obligant orare pro aliis, eis temporalibus subvenientibus.

26. Oratio præsciti nulli valet.

27. Omnia de necessitate absoluta eveniunt.

28. Confirmatio juvenum, Clericorum ordinatio, locorum consecratio, reservantur Papæ & Episcopis propter cupiditatem lucri temporalis & honoris.

29. Universitates, studia, & collegia, graduationes & magisteria in eisdem sunt vana gentilitate introducta, & tantum prosunt Ecclesiæ sicut diabolus.

30. Excommunicatio Papæ, vel cuiuscumque Prælati, non respicienda, quia est censura Anti-Christi.

31. Peccant fundantes claustra, & ingredientiæ sunt homines diabolici.

32. Dicere Clerum, est contra regulam Christi.

33. Sylvester Papa & Constantinus Imperator erraverunt Ecclesiam dotando.

34. Omnes de Ordine Mendicantium sunt hæretici: & dantes elemosynam eis, sunt excommunicati.

35. Ingrediens Religionem, vel aliquem Ordinem, eo ipso inhabilis sunt ad servanda divina præcepta; & per consequens ad perveniendum ad regna celorum, nisi apostataverint ab eisdem.

36. Papa cum omnibus Clericis suis professionem habentibus sunt hæretici, eo quod possessionem habent, & consentientes eis, omnes videlicet Domini seculares, & ceteri laici.

37. Ecclesia Romana est Synagoga Satanae, nec Papa est immediatus & proximus Vicarius Christi & Apostolorum.

38. Decretales Epistolæ sunt spœryphæ, & seducunt a Christi fide. Et Clerici sunt stulti, qui studeant eas.

39. Imperator & Domini seculares seducti sunt a diabolo, ut Ecclesiam dotarent bonis temporalibus.

40. Electio Papæ a Cardinalibus per diabolum est introducta.

41. Non est de necessitate salutis credere Romanam Ecclesiam esse superiorem inter alias Ecclesias.

42. Fatuum est credere indulgentiis Papæ & Episcoporum.

43. Juramenta illicita sunt, quæ fiunt ad roborandum humanos contractus & commercia civilia.

44. Augustinus, Benedictus, Bernardus, damnati sunt, nisi penitus sint de hoc, quod habuerunt possessiones, & instituerunt, & intraverunt religiones: & a Domino Papa usque ad infimum religiosum omnes sunt hæretici.

45. Omnes Religiones indifferentes introductæ sunt a diabolo.

Sæcra Constantiensis Synodus articulos istos ac propositiones declarat majore ex parte hæreticas, alias respectively erroneas, scandalosas, piarum aurium offensivas, temerarias, seditiosas. Prohibuit quoque Wicleffii libros, Dialogum, Trialogum, aliosque quocumque nomine censeantur, teneri, legi, aut allegari, nisi ad refellendum. Jubet inquiri diligenter, & quoscumque reperiri poterunt, igne cremari sub anathematis poena. Examinatis autem testibus super auctoris impænitentia finali, mandat ejus ossa, si secerari possunt, exhumari, & procul ab Ecclesia jactari.

2. Quia vero sub finem secundæ sessionis, Joannes Papa metuens, ne pro sua pollicitatione compelleretur ad abdicandum se Pontificatu, inopinate de nocte fugam versus conscium hujus discessionis Fridericum Austriæ Ducem capessiverat, post exactas hujus evasionis perquisitiones, missasque ad Joannem iteratas Legationes, & citationes, sessione tandem 11. præsertim Joanne Cardinali Episcopo Ostiensi, qui etiam post discessum Pontificis antea præcederat, ad petitionem procuratoris Concilii, consentientibus quatuor Nationum: Syndicis ac Procuratoribus, videlicet Archiepiscopo Mediolanensium pro natione Italica, & Electo Posnanienti pro Germanica, & Abbate Sancti Lupi pro Gallicana, & Thoma Poltensi pro natione Anglicana, instituitur criminis processus & inquisitio juridica, qua illum onerat nefariis criminibus unionis frequentissimè iteratæ, adeo ut omnia sacra apud illum venalia essent. Præterea rapinarum, peculatus, dilapidationis rerum ac bonorum Ecclesiasticorum, immanium vectigalium, oppressionis pauperum omnis generis tum Clericorum tum laicorum. Insuper vitæ per impudicitiam scandalosæ, effusæque in notoria adulteria, incestus, & stupra, ad hæc notoria iteratæque evasionis & fugæ contra præbitum juramentum, ut schisma per ejus ambitionem perduraret. Crimina ista comprehensa erant articulis quatuor & quinquaginta, quorum singuli multi probati erant omni exceptione majoribus testimoniis Cardinalium, Episcoporum, Abbatum, Principum virorum, multisque irrefragabilibus scripturis publicis, & privatis, quæ plenius referuntur in hujusmodi Concilii actis. His superadditæ sunt alie quedam accusationes de occiso per venenum Alexandro Pontifice, ut ejus dignitati succederet, de hæresi contra rationalium animarum immortalitatem, quam negasse ferebatur, aliisque gravibus culpis, sed horum ultimorum nulla in hoc iudicio habita est ratio, quorum nulla profertur probatio. Probatur vero Joannis in præcedentibus sceleribus obstinata perversitas, quatenus sæpius rogatus & admonitus ab his desisteret, cessaretque universæ Ecclesiæ, quin & ipsis infidelibus & hæreticis scandalo esse, nullum emendationis morum specimen exhibuisset unquam.

3. Reliqua ad historiam Concilii hujus brevitate breviter pro nostro instituto in Synopsi prælibavi. Qui fuerant ex quatuor Nationibus a Concilio ad hoc officium instituti Procuratores; cum aliis Prælati & præclaris viris ad valvas Ecclesiæ, in qua Synodus habebatur, consistentes, proclamante alta voce nomine omnium Joanne Patriarcha Antiocheno ex Gallica natione selecto, Joannem Papam cum omnibus ejus receptatoribus & fautoribus citant ad Concilium proprio nomine responsuros, quorum nemine comparente iterum citatus proprio nomine Joannes fuit præfens ipse, missus a Concilio Legatis aliis, qui Cellam vicinam Constantiæ vicum profecti, quo fuerat adductus Joannes, ibique sub militari custodia detinebatur, cui, Joanne Varenti Episcopo pro cunctis loquente, significari sunt in scriptoque traditi inquisitionis criminalis jam memorati articuli, ut si quid haberet defensionis, ipsi sacrosancto Concilio intra præfinitum diem præfens proponeret. At Joannes interpellatus respondit se ratum habere, & quantum in se erat, approbare, omni si qua sibi supererat auctoritate sacri Concilii editum adversus se processum, ejus se jurisdictioni subicere, sibi que in oppositum habere defensionis: se porro in potestate illius esse velle, iudicioque ejus obtemperaturam, nec modo Papali sed etiam Cardinalitia dignitate cessurum, si hoc quoque sacre Synodo visum fuerit. Hæc de se priusquam ad Synodum Legati reverterentur, conscriptum est authenticum instrumentum.

4. His ita gestis & relatis, sacrum Concilium definitivam protulit sententiam, qua Joannes dictus XXIII. declaratur contra fidem jurejurando promissam fugæ criminalis convictus, Sacri Concilii prævaricator, & delictor, ceterorumque scelerum in iudicia inquisitione expressorum convictus reus & confessus, proindeque utpote universæ Ecclesiæ dissipator & scandalosus administrator Summo Pontificatu deponitur, nunquam deinceps eligendus, sed sub custodia Sigismundi Romanorum & Hungariæ Regis, quandiu Concilio visum fuerit, detinendus. Idemque adversus Angelum de Con-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

penarum comminationibus fieri prohibuerunt. Quod de Licio infensissimo Christianorum hoste prodit Eusebius lib. 1. vitæ Constantini: & de Genferico Vandalarum inhumanissimo Rege, qui omnino Ecclesiam Christi funditus evertere moliebatur ferialibus edictis & suppliciis Conciliorum prohibitoriis, perhibet Victor Episcopus Uticensis in sua historia de Vandalica persecutione. Ex opposito Concilia Summi Pontifices ea frequentius renovari edixerunt, ut liquet ex hac Constantiensis sessione, & ex effato Urbani Papæ V. quod superius apposui in limine Vaurenſis Concilii anni 1308. De Provincialibus autem Synodis frequentandis consule Apostolorum can. 36. & Nicænæ primæ Synodi can. 5. Antiochenæ can. 30. Chalcedonenſis can. 19. aliaque a nobis adducta ad Nicænum illum can. 5. Quibus adde Concilium Turonenſis secundi anni 567. can. 1. His adjunge S. Leonem Papam epist. 84. ad Anathasium Theſſalonienſem Episcopum, & Carolum Magnum ſtatuentem Capitularium lib. 1. cap. 133. *Ut per ſingulos annos Synodus bis fiat a Provincialibus Episcopis cum ſuo Metropolitanis propter cauſas Eccleſie.* Imitabatur religioſiſſimus Francorum Rex & Imperator Constantini Auguſti pietatem, qui ut fidem ſacri Cæſarienſis Eusebii, nullis laboribus, nullisque parcens expenſis, omnibus ſollicite providebat, quæ ad Conciliorum celebrationem & Episcoporum commoda requiri poterant; miſiſque ad Provincialium Prefectos tractoria litteris diſtrictè mandabat, ut ſingulis Episcopis vehicula, equos, & omne viaticum tam ipſis quam eorum emittatui conveniens large ſuppeditarent. Superest ejuſdem Constantini Auguſti epistola ad Ablavium Prefectum tractoria, pro Episcoporum ad Synodos proficiſcentium expenſis aſſidè providendis. S. etiam Gregorius Magnus lib. 12. epist. 31. ad Felicem Siciliæ Episcopum, ipſum admonet, ut memor regule a Patribus inſtitutæ bis in anno convocari Concilia curet, Concilio etiam Aurelianenſi ſecundo can. 3. ſanctum legimus: *Ut Metropolitanis ſingulis annis comprovinciales ſuos ad Concilium evocent.* Tertium quoque Aurelianenſe Concilium anni 538. canon. 1. hoc idem præcipit de convocando Provinciali Concilio ſemel unoquoque anno. Concilium præterea Toletanum tertium anni 589. can. 18. meminit quidem anteriorum canonum, quibus decernebatur, ut Concilia Provincialia ſingulis annis bis celebrarentur; attendita tamen itinerum longitudine, Hiſpanarumque Eccleſiarum paupertate, ſemel unoquoque anno ſufficere declarat, ſi ſingulis quibuſcumque annis ſemel Synodus Provincialis habeatur in loco, quem Metropolitanus designavit. Cui conſonat Concilium pariter Toletanum IV. anni 633. c. 3. & Toletanum undecimum can. 15. His ſum addit calculum Concilium Meldenſe, in quod convenere plerique cum ſuis Suffraganeis Metropolitanæ anno 849. Sic enim decernit can. 32. *Ut Principes juxta decreta Canonum, per ſingulas provincias ſaltem bis, aut ſemel in anno, a Metropolitanis & Diaceſanis Episcopis Synodice conveniri concedant.* Senſim itaque ſacra elanguit diſciplina; prioribus enim Eccleſiæ canonibus duæ in anno Synodi & præcipiebantur & convocabantur; ſucceſſit hiſ illa tepiditas zeli, quæ una Synodo intra annum contenta fuit; ſucceſſit tandem hiſ ætatiſque æreæ (ut ita dicam) & argenteæ ſæculum ferreum, quo ejuſmodi Synodorum celebrationes proſus deſerunt, atque omne pietatis ſtudium extinctum eſt. Addo enim, quod ad vitia extirpanda, & depravatos mores reformandos, neceſſariæ Synodi ſunt, ut Toletanum Concilium anni 675. in ſui præſatione, omalium morum ejuſ Provincie, quæ oſteperat, perverſitatem non alii cauſæ quam longiori Synodorum Provincialium intermiſſioni aſcribat.

Quam pernicioſam negligentiam ab univerſa Eccleſia proſus amoliri cupiens vigilantiffimus Pontifex Innocentius III. convocato apud Lateranum generali Concilio ſic edicit can. 6. *Sicut olim a Sanctis Patribus noſcitur inſtitutum, Metropolitanis ſingulis annis cum ſuis Suffraganeis Provincialia non omittant Concilia celebrare, in quibus de corrigendis exceſſibus, & moribus reformandis, præſertim in Clero, diligentem habeant cum Dei timore tractatum.* Habetur e. ſicut olim de accuſatio. Attamen illa ſanctio ſemel convocandæ in anno Synodi Provincialis diu non invaluit. Cumque meliora non ſperarentur ob temporum morumque relaxationem & neglectum, Concil. Tridentinum ſeſſ. 24. cap. 2. de reform. præcipit omnibus Metropolitanis, ut ſingulis trienniis Suffraganeorum ſuorum Synodum cogant, eodemque præcepto aſtringit ſingulos Suffraganeos, ut eo conveniant & aſſistant. Quod idem inſtitutum edictis quoque Chriſtianis. Franciæ regum ſignatum eſt, ſcilicet Henrici III. ann. 1572. art. 2. & ſub ejuſ regno Comitibus quoque Bleſenſibus artic. 10. & 24. Sed pro pudor! ſive Prælatorum Eccleſiam Chriſti neglectam habentium oſcitantia, ſive laicorum Officialium juſtis Episcoporum vo-

tiſ intercedentium ſimulatione, ſive quocumque alia inſauſta obſtante cauſa, Eccleſia Chriſti ſponſa, gentiumque regina tam ſalubri, tamque neceſſario præſidio ſpoliata ingeniſcitur. Quænam vero ſocietas hominum in terris incolumis perſiſtere ſine communicato conſilio poteſt? Nulla proſus, nullum Regnum, nulla Reſpublica, nullus exercitus, nulla navis ne quidem piratica, nullum ſodalitium, neque laicorum quidem. Quin etiam ipſi hæretici Calvinicæ ſuas exercent & palam convocant Synodos, ſola tamen Eccleſiæ Catholice navis, ventorum turbinibus, fluctuum jactationi, scopulorumque ac Syrtium occurſibus agitata, abſque Conciliis admittitur.

11. Hac eadem ſeſſ. 39. editum eſt decretum iſtud de ſpoliis & procuratoribus: *Cum per Papam facta reſervatio & executio & perceptio procuratorum Ordinariorum & aliis inferioribus Prælatiſ deſiſtarum ratione viſitationis, necnon & ſpoliorum decedentium Prælatorum aliorumque Clericorum gratia Eccleſiis, monaſteriis, & aliis beneficiis, Eccleſiaſticis que perſonis afferant detrimenta, præſenti declaramus edicto, rationi fore conſentaneum, & reipublice accommodum, tales per Papam reſervationes ac per collectores, & alios auctoritate Apoſtolica deputatos ſive deputandos, exactiones ſive perceptiones de cetero nullo modo fieri ſeu aſſentari; quinimo procuraciones hujusmodi quorumcumque Prælatorum, Cardinalium etiam, vel ipſius Pape familiarium, Officialium, & aliorum quorumvis Clericorum in Romana Curia, vel extra ubicumque & quandocumque decedentium, ſpolia ſeu bona, eorum mortis tempore reperta, plena & libere pertineant illis, & ab illis recipiantur, quibus, alias, præſatis reſervationibus, mandatis, & exactionibus ceſſantibus, competere & pertinere deberent. Prælatiſ etiam inferioribus & aliis hujusmodi ſpoliorum exactiones præter & contra juris communis formam fieri interdiximus, conſtitutione felicis recordationis Bonificii Pape octavi, qua incipit præſenti, ſuper hoc edita ſpecialiter, in ſuo robore duratura. Porro illa conſtitutio, præſenti, habetur ſub titulo de offic. Ordin. in 6.*

12. Seſſione 40. Statuitur, ut futurus Romanus Pontifex proximo eligendus, ejuſque futuri ſucceſſores ſtudeant Eccleſiam reformare tam in capite quam in membris, & Romane Curie deſectus emendare, reformandarum vero rerum catalogum iſtum continet. Primo de numero, qualitate, & natione Dominorum Cardinalium. 2. De reſervationibus Sedis Apoſtolice. 3. De Annatis, & communibus ſervitiis & minutis. 4. De collationibus beneficiorum & gratiis expectatiſ. 5. De confirmationibus electionum. 6. De cauſis in Romana Curia tractandis, vel non. 7. De appellationibus ad Romanam Curiam. 8. De officiis Cancellariæ, & Penitentiariæ. 9. De exemptionibus & incorporationibus tempore ſchiſmatis factis. 10. De Commendis. 11. De fructibus mediæ temporis. 12. De non alienandis bonis Romane Eccleſiæ. 13. Propter quæ & quomodo Papa poſſit corrigi & deponi. 14. De extirpatione Simonie. 15. De diſpenſationibus. 16. De proviſione Pape & Cardinalium. 17. De indulgentiis. 18. De Decimis. Hoc adjecto, quod facta per Nationes deputatione prædicta, liceat eis de licentia Pape libera ad propria reverti.

13. Poſt hæc ſeſſ. 41. cui ſicut ſuperius præfuit Joannes Oſtienſis Episcopus Cardinalium Decanus, poſt ſæcra ſolemnia, & perlectam Clementis Pape VI. conſtitutionem de modo & forma Conclavis in Pontificum electionibus, emiſſoque juramento, delecti ſunt Nationum electi, hæc utpote extraordinaria vice Cardinalibus adjungendi, num. 30. erant vero Cardinales viginti, qui ex tribus obedientiis ad Concilium convenerant. Hi omnes ſimul conclave ſunt ingreſſi die Novembris 8. ann. 1417. hi ſimul tertio poſt ingreſſum die Novembris 11. ipſo die S. Martini Turonenſis Episcopi cultui dicato, Summum dixere Pontificem Odonem Columenſem, ex nobiliſſima Columenſium familia, Diaconum Cardinalem tituli S. Georgii in Velabro, qui in honorem ejuſ ſancti Episcopi, cujuſ tunc dies feſtus occurrerat, Martini ſibi nomen elegit, nomine quidem tertius, ſed ob confulam duorum Martiorum Summorum Pontificum denominationem, dictus eſt quintus, humanitate, manſuetudine, juſtitiæque & prudentia præcellens. Ea vero fuit omnium de ejuſ creatione lætitia, ut præ ingenti gaudio vix loqui poſſent, vocibus exultantium & applaudentium undique perſonantibus. Effuſus immenſa lætitiæ Sigismundus ad conclave occurrit, perſuſiſque præ gaudio lacrymis exultabundus, poſt tot exultatos a ſe pro Eccleſiæ pace labores, omnibus Electoribus gratias ab ipſo limine conclavis egit, quod tam ſelici electione penè collapsam Dei Eccleſiam erexit. Simulque ad ſedem novi Pontificis properans, cum ſumma veneratione ſe proſternens, ejuſ exoſculatus eſt pedem, quem contra Pontifex amplexus exiit, eidemque gratias reſpondit, quod ejuſ indefeſſis ſtudiis pax reddita fuerit Eccleſiæ.

Ecclesie, continuoque laboribus, a tempore exorti schismatis, recensendi ab ipso die quo adversus Urbanum Sextum, Clemens dictus VII. Apostolicam sedem occupavit, ad usque electionis Martini diem, per integros triginta novem annos cum duobus quadragesimi anni mensibus, emensis ac evolutis: quamquam ne tunc quidem scissura Ecclesie plene cesareta est, superstitie adhuc Petro Lunensi, & qui successus ei successor fuit Clemente VIII. quos aliqua semper coluit obedientia, & sic funesta illa divisio annos tenuit quinquaginta.

Sessionibus posterioribus scilicet XLII. XLIII. XLIV. & XLV. quae Concilio finem imposuit, per se praesedit Martinus V.

14. Sessione XLIII. Martinus Pontifex, sacro approbante Concilio, exemptiones rescidit Ecclesiarum quarumcumque, Monasteriorum, Capitulorum, Locorum, Beneficiorum, aut personarum, quas indulerunt Romani Pontifices post obitum Gregorii XI. & sub Ordinariorum revocat potestatem. Atque in futurum providens declarat, se nullatenus intendere exemptiones novas concedere nisi causa plene cognita, & illis quorum interest vocatis. Eadem sessione idem edixit ut sequitur, *Uniones ac incorporaciones tempore obitus Gregorii XI. factas, cum certa regula dari non possit, ad quodlibet eorum, quorum interest, si non rationabilibus & veris causis facta fuerint, licet Apostolica Sedis auctoritas interveniat, revocabimus justitia mediante.* Qua eadem sessione sanxit, *Fructus & proventus Ecclesiarum, Monasteriorum, Beneficiorum vacationis tempore obvenientes, juris, vel consuetudinis, vel privilegii dispositioni relinquimus, illosque nobis vel Apostolica Camera prohibemus applicari.*

15. Eadem item sessione sic constitutum est. *Multa contra simoniacam pravitatem ab olim facta sunt constitutiones, quibus ille morbus non potuit competenter extirpari: Nos volentes de cetero, ut possimus attentius providere, sacro approbante Concilio declaramus, quod ordinati simoniaci ab executione suorum Ordinum sine eo ipso suspensi. Electiones autem, postulationes, confirmaciones, & quaevis provisiones simoniacae Ecclesiarum, Monasteriorum, Dignitatum, Personatum, officiorum, & Beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcumque deinceps factae, nulla sint ipso jure, nullumque per illas ius cuiquam acquiratur, nec promoti, confirmati, aut provisum faciant fructus suos, sed ad illorum restitutionem teneantur. Statuentes insuper, quod dantes & recipientes ipso facto sententiam excommunicationis incurrant, etiamsi Pontificali aut Cardinalatus praesulgeant dignitate.*

16. Ibidem pariter de Dispensationibus haec statuit: *Quoniam beneficia propter officia conceduntur, reputamus absurdum, ut qui beneficia obtinent, recusent aut negligant officium exercere. Nos igitur sacro approbante Concilio, omnes dispensaciones a quibuscumque pro Romanis Pontificibus se gerentibus concessas quibuscumque electis, confirmatis, seu provisum ad Ecclesias, Monasteria, Prioratus conventuales, Decanatus, Archidiaconatus, & alia quaecumque beneficia, quibus certus Ordo debitus est, vel annexus, ne manus consecrationis Episcopi, sive Abbatis benedictionem, aut ceteros debitas aut annexos Ordines suscipiant, praeter illas, quae secundum formam constitutionis Bonifacii VIII. quae incipit: Cum ex eo quod felicis, de electione in 6. facta sunt, revocamus, statuentes, ut qui de praesenti illas, vel illa obtinent, infra sex menses a die publicationis huiusmodi constitutionis nostrae, & qui in posterum obtinebunt, infra terminum juris se faciant consecrari, aut benedici, seu ad alium debitum Ordinem promoveri: Alioquin sint ipsis Monasteriis, Ecclesiis, Dignitatibus, Personatibus, Officiis, & Beneficiis ipso jure privati, & aliis libere conferantur, aut provideatur de illis: ceteris constitutionibus circa hoc editis in suo robore duraturis.*

17. De decimis autem, & aliis oneribus Ecclesiasticis ibidem sic provisum est: *Praecipimus & mandamus, jura quae prohibent inferioribus a Papa decimas & alia onera Ecclesiis & personis Ecclesiasticis imponi, districtius observari. Per nos autem nullatenus imponantur generaliter super totum Clerum, nisi ex magna & ardua causa & utilitate universalem Ecclesiam concernente, & de consilio & consensu & subscriptione fratrum nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium, & Praelatorum, quorum consilium commode haberi poterit. Nec specialiter in aliquo Regno, vel Provincia, inconsultis Praelatis ipsius Regni, vel Provinciae, & ipsis non consensientibus, vel illorum majori parte; & eo casu per personas Ecclesiasticas & auctoritate Apostolica duntaxat leventur. Huc referret cap. non minus, & c. adversus, de immunit. Eccles. ambo ex Conciliis Lateranensibus.*

18. Terminatur ista sessio 43. editis constitutionibus de vita & honestate Clericorum circa tonsuram & capillos, vestesque clericales, & cultum exteriorem, ut sit modestus & ab omni luxu alienus. Arguit & execratue Caballarii, Notitia Ecclesiastica.

(hoc enim verbo utitur) in Praelatis Ecclesiae *longat cum sumptibus superfluitate vestis, & sedaturas ultra vestis oram excedentes.* Veteres instaurat de Clericorum exteriore cultu Canones, quibus novas adjungit poenas adversus inobedientes.

19. Sessione XLIV. Martinus Pontifex maximus de consensu generalis Concilii locum celebrandi proximo (scilicet ut constitutum hic fuerat scilicet 39. post emensum quinquennium) civitatem Papiensem designavit.

20. Ad postremum Sessione XLV. dimissum est in pace sacrosanctum Concilium. De cujus approbatione interpellatus Martinus respondit propria voce & palam ore Augustini de Pius Fiscalis & Contistorialis Advocati, eo modo quo supra dixi. Sicque desit sacrum generale Concilium die vigesima secunda Aprilis anni Dom. 1418.

21. Gregorius XII. cum esset longo senio proventus, non diu propriae abdicationi supervixit. Joannes autem XXIII. cui laus multa debebatur ex spontanea huius Concilii indictione, suaeque dignitatis abdicatione, quia tamen per sui evasionem contra promissam iurejurando fidem, dissidendi a se causam dederat, pessime omnium habitus est in inquisitione gravium criminum, & Synodali sententia gravi iniustus infamia & perpetua addictus custodiae; attamen post dimissum Concilium, insignem Martini Pontificis expertus est humanitatem. Cum enim Sigismundo Augusto ejus detentionis cura a Concilio demandata fuisset, Pontifex Martinus occultis officiis peregit, ut liberetur clam dilabi, illeque arrepta ex Germanico carcere fuga, properavit ad Pontificem Florentiae tunc degentem, ad cujus pedes provolutus, se suamque vitam & fortunas in ejus constituit potestate. Quem ille magna exceptum benignitate Episcopum Tusculanum & Cardinalem creavit, atque inter sacri collegii Purpuratos Decanum fecit.

CONCILIUM PAPIENSE, AC SENENSE

Anni 1423.

1. **C**UM ad Concilii Constantiensis exitum Martinus V. de Concilii consensu, proximum intra quinquennium generale Concilium celebrandum in Papiensi oppido Ticino olim dicto indixisset, eo quosdam Episcopos & regularium Praelatos anno 1423. premisit sacrum Concilium auspiciuros. Sed transacto trimestri ab eorum adventu, cum nec alii adventarent, jamque pestis oppidum invalisset, quod olim extiterat Longobardorum Regum sedes & regni caput, inde commigrare necesse fuit, designataque Senensis ad Concilii translationem urbe, plerique Antistites in eam confuxere, numero tamen ad Concilium generale adhuc impari, qui de reformationis articulis minime inter se convenientes, omnem ea de re definitionem ad Pontificem remiserunt. Interim Alfonso Aragonum Rex Martino Papae infensus, eo quod Ludovico Andegavensi a Joanna Neapolitana Ladislai sorore adoptato jura & successionem ejus regni adjudicasset, rescissa praecedenti adoptione Alfonso ob ejus ingratum erga beneficam sibi Joannam animum, quam regno exturbare conatus fuerat, ut solus regnaret, belloque internecino infectabatur. Ille inquam Alfonso Aragonum Rex in odium Pontificis partem Antipapae Petri Lunensis pene extinctam resuscitavit, eumque pro legitimo Pontifice haberi iussit, & ad Senense Concilium oratores transmisit, qui Petri a Luna causam agerent, Conciliumque, si fieri posset, in ejus partes traducerent, multa pecuniarum largitione. Hanc ob causam veritus Martinus, ne scintilla ista incendium aliquod excitaret, Concilium mature dissolvit, atque in sequens septennium celebrandum alterum Basileae Rauracorum indixit. Anno insequenti mortuus est inveteratus ille dierum malorum Petrus a Luna expletis umbratilis pontificatus annis triginta, cum tamen nemo successorum Petri aonum, quo desit Romanus Petri Pontificatus apud Romanum sedentis, potuerit attingere, quamvis juvenes non pauci eam sedem ascenderint in tam longo annorum a Petro decursu. Moriens Lunensis suos apud Paniscolam sub obtentu aeternae maledictionis adjuravit, ut sibi demortuo eligerent successorem. Itaque a duobus ejus Cardinalibus superstitibus creatus est Pontifex Aegidius Sancii Barcinonensis Ecclesiae Canonicus, qui se Clementem VIII. dixit, quem in odium Martini Alfonso Aragonum Rex fovit ad ann. usque 1429. mensemque Junium, cujus die 26. compositis demum cum Martino rebus, ex Alfonso Regis voluntate Aegidius insignia Pontificia dimisit, & Paniscola abscessit.

CONCILIUM PARISIENSE

anni 1429.

1. **A**NNO celebrationis Concilii hujus, Carolus VII. Francici regni jus habebat, non tamen possessionem regni, nisi exigua partis; Angli enim majori parti dominabantur. Quos tamen sequentibus annis Carolus paullatim toto regno egerit. Concil. istud sub Anglica dominatione peractum est. Parisiis enim degerebat nomine Regis Anglorum Dux Bedfordiæ, titulo decoratus Regentis per universum Franciæ Regnum; summo tunc existente Pontifice Martino V. Imperatore autem Sigismundo. Concilio huic Provinciali præsedie Archiepiscopus Senonensis Joannes, Suffraganeum tunc temporis habens Parisiensem Episcopum, Joannes hanc indicens Synodum sic præfatur: Cum quibusdam Canonis sanctionibus cautum existat, quod omnes & singuli Christianitatis Archiepiscopi de triennio in triennium sua Concilia Provincialia sub certis penis, canonico tamen cessante impedimento, celebrare teneantur, in quibus de criminibus corrigendis, ac moribus in Clero & populo reformandis, diligenter tractari oporteat, fueruntque talia Concilia a multis retroactis temporibus quodam desidiolo neglectu prætermissa, qua ex re multa & varia delicta incorrupta remanserunt, & plurimum in magnum animarum periculum invaluerant, ac de die in diem invalescunt, propter qua verisimiliter præsumitur iram Domini super Nos, & super gregem nobis ab eo creditam, in eorumdem penam & vindictam delictorum descendisse. Quapropter Nos cupientes circa prædicta, quantum nobis adest possibilitas, de opportuno remedio providere, hujus nostra Senonensis Provincia Concilium Parisiis convocamus, &c. Etenim Concilium Lateranense sub Innocentio III. jubet, quemadmodum & cetera quæ præcessere, singulis semestribus Provinciales Synodos renovari. Mitisconensis secundi Concilii anni 585. canon 20. decernit, singulis triennii celebrari Synodos Provinciales: *Universa* (inquit) *fraternitatis deliberatione complacuit, ut ad Synodum post trietericum tempus omnes conveniant.* Concilium Lateranense quartum œcumenicum sub Innocentio III. can. 6. *Sicut olim* (ait) *a Sanctis Patribus nescitur institutum, Metropolitanis singulis annis cum suis Suffraganeis Provincialia non omittant Concilia celebrare.* Sed quo numero? Non exprimit. Quod enim ait Concilia in plurali, potest ad plures Metropolitanos & Provincias plures referri.

2. **Can. I.** *Gloriosissimi Ecclesie Doctores, ac plurimi ex Sanctis antiquis Patribus, servitium Ecclesiasticum ad laudem & gloriam DEI Creatoris nostri, & ejus benedicti Filii JESU Christi Domini nostri sancte & laudabiliter instituerunt & ordinaverunt. Quod quidem servitium tanto sanctius & reverentius fieri oportet, quanto ille, ad cuius sit laudem & honorem, sanctior & gloriosior existit. Sane prout quibusdam referentibus, & per experientiam didicimus, plures Ecclesiarum ministri non attendentes Majestatem & dignitatem illius ad cuius sunt deputati famulatum, in suis officiis Ecclesiasticis minus devote & reverenter se habent, quod in plurimorum scandalum ac exemplum perniciosum cedere dignoscitur. Quapropter nos attendentes, quod licet summo Deo Creatori nostro digne servire non possimus; tamen quantum humana sunt fragilitas, eidem debemus cum devotione & sanctitate præstare famulatum: omnibus tam Cathedralium, quam Collegiarum, ac ceterarum quarumcumque Ecclesiarum Clericis & ministris precipimus sub pena privationis suarum distributionum, vel alia arbitrio Superiorum infligenda, quatenus amodo divinum servitium in Ecclesiis suis tractent atque devote & horis congruentibus dicant atque decantent, & in Psalmorum decantatione pausas faciant in medio versusum, prout convenit: nec pars Chori psallentia alium versusum incipiat, antequam ab alia parte sit omnino alius versus finitus; Capitula autem supradictarum Ecclesiarum, vel eos, ad quos de jure vel consuetudine spectat divinum Officium ordinare in Domino exhortamur, quatenus prædictum statutum, & alia sequentia, quæ divinum Officium concernunt, faciant cum solita diligentia a suis Clericis irrefragabiliter observare.*

Huc pertinet constitutio Concilii generalis Lateranensis quarti sub Innocentio III. can. 17. relata in c. dolentes, de celebrat. Missar. sic enunciata: *Dolentes referimus, quod non solum minores quidam clerici, verum etiam aliqui Ecclesiarum Prælati, circa comestiones superfluas, & confabulationes illicitas (ut de aliis tacemus) seve medietatem noctis expendunt: & somno residuum relinquunt vix ad diurnum concentum avium ex-*

*citantur, transcurrendo undique continuo synopsa Matutinum. Sunt & alii, qui Missarum solemnitas vix colunt quater in anno, & (quod deterius est) interesse contemunt: & si quando dum hæc celebrantur, interfunt, Chori silentium fugientes, intendunt exterius colloquutionibus laicorum: cumque audirunt ad indebitos sermones effundunt, aures intentas non porrigunt ad divina. Hæc igitur & similia sub pena suspensionis penitus inhibemus, districte precipientes in virtute obedientia, ut divinum Officium vestrum pariter & diurnum, quantum eis Deus dederit, studiose celebrent pariter & devote. Quæ verba Glossa in decretalibus sic exponit: *Studiose, quantum ad officium oris, id est sine synopsa, devote quantum ad officium cordis.* Certe ipsi met psalmodia, & factorum Canticorum cantus permultum confert mentibus rebus vanis non addictis, ad devotionem, & pios cordis affectus, per quos Christi gratia elicitur, & in cordis intima effunditur. Præstat hæc in re sanctum audire Doctorem Ecclesie Ezechielem: *Cum Helisam Prophetam Josabab de futuris requireres, & Prophetia tunc ei spiritus deesses, Psalterium fecit applicari, ut Prophetia ad hunc spiritum per laudem psalmodia descenderet, atque ejus animum de venturis repletet. Vox etenim psalmodia cum per intentionem cordis agitur, per hanc omnipotenti Domino ad cor iter paratur, ut intencæ menti vel Prophetia mysteria, vel compunctionis gratiam infundat. Unde scriptum est: *Sacrificium laudis honorificabit me, & illic iter quo ostendam illi salutare Dei. Quod enim Latine Salutare, hæc Hebraice JESUS dicitur. In Sacrificio igitur laudis sit JESU iter ostensionis; quia dum per psalmodiam compunctio effunditur, via nobis in corde fit, per quam ad JESUM in fine pervenitur.***

Can. II. *Caveant etiam supradicti Clerici a locutionibus, derisionibus, & garrulationibus, quas in Ecclesia plures ex eis facere consueverunt. Quod si moniti abstinere minime valuerint; unius diei sint eo ipso distributionibus privati. Prohibemus insuper sub pena privationis fructuum beneficiorum suorum per annum mensem, ac de cetero supradicti Clerici facere præsumant derisorios & inhonestos ludos, quas in festis Sanctorum quidam ex ipsis facere consueverunt, præcipue autem a supradictis ludis & aliis quibuscumque irrisionibus, choreis, & cantilenis abstineant, cum divinum celebratur Officium, cum Deo nostro satis non valeamus deservire, cui nec Angeli famulari sufficiunt, nec ejus magnitudinem valeat ambitus calorum comprehendere.*

Can. IV. *Cum Ecclesiastici viri, & maxime hi qui in Ecclesia Dei beneficia obtinere dignoscuntur, aliis debeant devotionis & sanctitatis exemplum præbere, illi merito reprehensione digni sunt, qui licet visa sustentationem ab Ecclesia receperunt; tamen ad divinum servitium peragendum leni sunt, frigidi ac remissi: Sane ad nostrum devenit auditum, quod aliquibus ex eis, qui Canonicatus obtinent & Præbendas, sufficit ad lucrandas suas distributiones, in aliqua trium præcipuarum Horarum, scilicet Matutinis, Missa aut Vesperis, introitum & exitum, vel eorum alterum facere, nulla vel modica quidem in choro facta residentia, quod in magnum cedit Ecclesiasticorum derisionem atque contemptum: quapropter nos tales ab Ecclesia Dei & ejus ministris exulare cupientes, omnia Capitula tam Cathedralium, quam aliarum Ecclesiarum in Domino exhortamur, quatenus circa prædicta sic provideant, etiam per privationem distributionum, quas in illa hora lucrarentur, quod apud Dominum valeat meritum reportare.*

3. Can. VII. *Insuper hortari & admoneri jubemus Ecclesiasticos viros per suos Superiores, quatenus Ecclesiarum vasa & ornamenta munde & honeste teneant; & præcipue ea, quibus ad Sacrificium Altaris opus habent. Et quod in locis sacris, etiam & religiosis, choræ, cantilenas, ludos & merentus fieri non permittant.*

Hæc in re memorabilis est canon 19. Concilii generalis Lateranensis quarti sub Innocentio tertio, sic dicens: *Relinqui volumus incorruptum, quod quidam Clerici sic exponunt Ecclesias suppellectilibus propriis atque etiam alienis, ut potius domus laica quam Dei Basilica videantur; non considerantes, quod Dominus non sinebat ut transferrentur per templum. Sunt & alii, qui non solum Ecclesiam dimittunt incultam, verum etiam vasa ministerii, & vestimenta ministrorum, ac pallas Altaris, necnon & ipsa Corporalia tam immunda retinent, quod interdum aliquibus sunt horrore. Quia vero zelus nos comedit domus Dei, firmiter prohibemus, ne hujusmodi suppellectilia in Ecclesiis admittantur, nisi propter hostes incursum, aut incendia repentina, seu alias necessitates urgentes ad eas oporteat habere refugium. Sic tamen ut necessitate cessante, res in loca pristina reportentur. Præcipimus quoque ut crateria, vasa, corporalia & vesti-*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

his hujus provincie inhungimus, quatenus sub certis penis per illas imponendis faciant a laicis observari Caput primum, de vita & honestat. Cler. Cum etiam in veteri Legge, cujus sacrificiis longe dignius est sacrosanctum Altaris ministerium, laicalis populus ad Altare Dei non audeat accedere.

Distum enim erat atrium populi ab atrio Sacerdotum, in quo erat altare Holocaustorum, quo prohibebatur ulli cuivis de populo accessus. Sic vero decernit allegatum illud c. 1. Concilio Moguntino de promptum: *Ut laici secus Altare, quando sacra mysteria celebrantur, stare vel sedere inter Clericos non presumant: Sed pars illa, qua cancellis ab Altari dividitur, tantum psallentibus pateat Clericis. Ad orandum vero & communicandum, laicis & feminis, sicut mos est, pateant Sancta Sanctorum.* Nemo peritus ignorat reprehensionem a Sancto Episcopo Ambrosio seniori Theodosio Augusto factam intra Basilicam Mediolanensem, eo quod post Altaris oblationem inter Clericos in ipso sanctuario constitisset. Invisè superius Notit. Sæculi II. quæ de se congesti ex veterum monumentis, in dissertatione totæ de veterum Ecclesiarum situ, partibus & forma. Observa vero caput illud 1. de vita & honest. Cler. a compilatore attributum Concilio Moguntino, esse propriè Concilii Turonensis secundi c. 4.

R. Can. XXXVI. Cum judices seculares quandoque Clericos in suis carceribus detentos & ab Ecclesiis requisitos restituere nolunt: volumus, quod provinciale statutum in pluribus Conciliis provincialibus renovatum diligenter observetur; ejus forma talis est. Statuimus ac etiam ordinamus, ut si contingat aliquem Clericum in villis & castris diocesis & provincia Senonensis per judicem capi secularem, qui sufficienter requisitus de reddendo dictum Clericum suo judici Ecclesiastico, non reddidit seu restituit, in sua malitia perseverans, in dictis villis seu castris, quamdiu detinebitur idem Clericus, cessetur a Divinis, nedum Ecclesia intra cujus confines dictus Clericus detineri dignoscatur, sed etiam in aliis, si in dictis villis & castris plures Ecclesias esse contigerit. Quod ad religiosa monasteria in dictis villis vel castris constructa, & alias Ecclesias eis contiguas extendi volumus, ne si in aliquibus cessarent, & in aliis non, sententia cessationis seu interdicti valeat vilipendi. Prædictas autem cessationes auctoritate presentis Concilii ab omnibus tam exemptis quam non exemptis, cum de jure ad hoc teneantur, volumus observari.

Verba hæc, cum de jure ad hoc teneantur, verificantur per constitutionem Clementis Papæ V. in Concilio generali Viennensi, desinente, Regulares & quoscunque exemptos teneri servare in suis Ecclesiis interdictum locale generale. Et si violare eis contingat, esse ipso facto excommunicatos, ut habetur c. 1. & c. cum ex eo, Clem. de sent. excomm. Hoc idem statutum hic allegatum legitur iisdem pariter verbis in Concilio Mediolanensi ann. 1323.

Can. XXXVII. Ad nostrum devenit auditum, quod in hac provincia quidam temporales Domini & eorum Officarii quandoque sub magnis penis inhibent suis subditis & aliis in Dominio suo commorantibus, ne alter alterum citare faciat in foro jurisdictionis Ecclesiasticæ, etiam in personalibus actionibus; & quod deterius est, supradicti Domini, vel eorum Officarii plerumque prohibent Curatis seu rectoribus Ecclesiarum, aut aliis Presbyteris, ne sigillens vel executioni mandent citationes & alias litteras curiarum Ecclesiasticarum, & quandoque cogunt eos, ad quorum instantiam aliqui ex eorum subditis propter suam contumaciam fuerant legitime excommunicati, ut illos faciant absolvi: quod si recusaverint, vel distulerint, faciant illos in carceribus detineri. Quæ omnia sunt in magnam lesionem & turbationem Ecclesiasticæ jurisdictionis: & cum absolutio totaliter extorta, nulla sit ipso jure, taliaque perpetrantes novam excommunicationis sententiam nulli dubiam incurrant: eaque propter, Nos talium Dominorum vel Officiorum ausus temerarios refranare cupientes, jubemus antiqua provincialia statuta circa hæc edita inviolabiliter custodiri, quibus cavetur, quod si aliqui Domini vel judices temporales, aut eorum servientes vel ministri, aliqua ex gravaminibus Ecclesiasticæ jurisdictioni inferre presumpserint, & de talibus vel altero eorum legitime constiterit, canonica monitione præmissa, cessetur a Divinis juxta formam præcedentis statuti; & nisi tale gravamen intra octo dierum spatium fuerit reparatum, volumus & præcipimus, quod ille vel illi, qui tale vel talia perpetraverint, & circa ea dantes auxilium, consilium, vel favorem, auctoritate presentis Concilii denunciatur publice & solemniter ipso facto excommunicati. Cum absolutio taliter vi extorta nulla sit ipso

jure, taliaque perpetrantes novam excommunicationis sententiam nulli dubiam incurrant.

C O N C I L I U M

G E N E R A L E B A S I L E E N S E

Inchoatum ann. 1431.

1. **I**ndictum fuerat Basileæ Concilium universale a Martino V. Pontifice maximo, quo e vivis exempto, qui ei successit Eugenius Papa IV. istud ipsum convocavit anno primo, quo Pontificatum iniit, qui ei fuit ab ortu Christi 1431. Est Basilea Galliarum Belgicæ civitas apud Rauracos, haud procul distans a ruinis & rudibus veteris urbis Augustæ Rauracorum ad Rheni fluentem, conditæ in confinio Helvetiorum, quibus nunc fœdere contributa est, & Triboccorum, qui nunc Alfacii nuncupantur, & Sequanorum, qui sunt Comitatus Burgundiæ accolæ. Huic Synodo primum præfedit Apostolicus Legatus Julianus Cesarinus Cardinalis Diaconus S. Angeli. Nec ulli dubium fuisse initio legitimam; sed ex quo sibi supra Pontificem Romanum auctoritatem indebitam arrogavit, plenamque jurisdictionem jubendi, compellendi, ipsumque suis jussionibus obedientem deponendi, aliumque ejus viventis loco Pontificem obtundendi, quod demum ab ipsa peractum est, desit esse legitima, sibi que grande vituperium, fœdamque maculam accersivit, turbas in omnem Ecclesiam concitando, novumque schisma obtrudendo, quo tempore respirare incipiebat a teterrimo annorum quinquaginta schismate, quo Christiana Respublica conficta fuerat. Priores Concilii sessiones circa consueta præliminaria & præparatoria transactæ sunt. Cumque paucissimi Præfules, qui Basileam concesserant jam olim Canonice instituto indubitato & unico Pontifici Eugenio, ejus in privatum ordinem reductionem comminarentur, debitamque hæreticis penam, nisi se inferentem, & subditum jurisdictioni Synodi profiteretur, ejusque mandatis obtemperaret, tunc cepit Concilium perniciosis schismatis jactare semina, quamvis Constantiensis decretum prætexeret, sed in diversa longæque dispari causa. Illud enim jura sibi attribuebat potestatem in plures Pontifices invicem contententes, & universam jam pridem Ecclesiam lacerantes, quorum jus obscurum admodum & ambiguum erat, nec aliud supererat remedium extinguendi diuturnum incendium, quo Ecclesia conflagabat, etiam postquam singuli contententium Pontificum fidem jurando astrinxerant deponendæ suæ dignitatis propter Ecclesiasticam unionem & pacem: itaque Constantiensis decretum felici exitu terminatum est, remoto schismate. At ex adverso, cum nulla esset in Ecclesia cœcissio, solusque Ecclesiæ præfret Eugenius, quem fideles omnes legitimum agnoscebant & colebant Pontificem, eo vivente novum Basileenses Pseudopontificem obtruse.

2. His adjuge. Pontificem Eugenium justam habuisse Basileensis Concilii alio transferendi causam, fervere tunc in omni vicinia gravi bello Burgundum inter & Austriacum Duces, stantibusque tunc in armis Bohemiarum Moraviarumque populis, quorum injustis postulis Concilium non poterat assentiri. Jamque etiam transactis octo mensibus, postquam Synodus debuit exordium sumere, Episcopi apud Basileam non plures tribus, alique Prælati non plures quam decem convenerant, atque ita immerito cœtus ille se sacrosancti generalis Concilii nuncupatione jactabat, & quod longe deterius est, de extrudendo Summo legitimeque electo Pontifice nefaria consilia capessabat. Hanc ut amoliretur perniciem Eugenius, prudentiore consilio Synodum non quidem dissimere, sed commodiorem in civitatem, scilicet Ferrariam, transferre satagit, eoque Basileenses accivit, qui hac occasione Pontificem ut criminis reum mistis apparitoribus ad se citari fecerunt, & injusto huic vadimonio non obtemperantem contumaciæ damnare auli, se nefando depositionis ejus judicio accinxere.

3. Hic operæ pretium fuerat ad commendationem unitatis Ecclesiæ, & docendum in quo illa fundetur, & consistat necessaria ad æternam salutem unitas, sancti Carthaginensis Episcopi & martyris Cypriani proferre inconcussam doctrinam, ex ejus libro de unitate Ecclesiæ, cujus verba & rationes pro antidoto erunt adversus noxias Basileensium propositiones: *Hoc eo fit, (inquit) dum ad veritatis originem non reditur, nec caput queritur, nec magistri celestis doctrina servatur. Quæ si quis consideret & examinet, tractatu longo atque argumentis opus non est, probatio est ad fidem facilis compendio veritatis. Loquitur Dominus ad Petrum: Ego tibi dico, inquit, quia tu es Petrus, & super hanc Petram ædifi-*

adificabo Ecclesiam meam; & porta inferorum non vincant eam: & sibi dabo claves regni caelorum; & qua ligaveris super terram, erunt ligatae & in caelis. Et iterum eidem post resurrectionem suam dicit: Pasce oves meas. Super unum illum adificat Ecclesiam suam, & illi pascedas mandata oves suas. Et quamvis Apostolis suis omnibus post resurrectionem suam parvam potestatem tribuat, & dicat: Sicut misit me Pater, ita & misit vos: Accipite Spiritum Sanctum, si cui remiseritis peccata, remittentur illi; si cui retinebitis, retinebuntur; tamen ut unitatem manifestaret, unam Cathedram constituit, & unitatis ejusdem originem ab uno incipientem sua auctoritate disposuit. Hoc erant utique & ceteri Apostoli, quod fuit Petrus, pari consortio praedicti honoris & potestatis, sed exordium ab unitate proficiscitur. Primatus Petro datur, ut una Christi Ecclesia & Cathedra una monstratur; & Pastores sunt omnes, sed grex unus ostenditur, qui ab Apostolis omnibus unanimi consensione pasceatur. Quam unam Ecclesiam etiam in Cantico Canticorum Spiritus Sanctus ex persona Domini designat, & dicit: Una est columba mea, perfecta mea, una est matri sua, electa genitrici sua. Hanc Ecclesia unitatem qui non tenet, tenere se fidem credit: Qui Ecclesia renititur & resistit, qui Cathedram Petri, super quam fundata est Ecclesia, deserit, in Ecclesia se esse confidit: Quando & beatus Apostolus Paulus hoc idem docet, & Sacramentum unitatis ostendit, dicens: Unum corpus, unus spiritus, una spes vocationis vestrae, unus Dominus, una fides, unum baptisma, unus Deus. Quam unitatem tenere & vindicare debemus maxime Episcopi, qui in Ecclesia praesidemus, ut Episcopatum quoque ipsum unum atque indivisum probemus. Nemo fraternitatem mendacio falsas, nemo fidei veritatem perfida praevincatione corrumpas. Episcopatus unus est, cuius a singulis in solidum pars tenetur. Ecclesia quoque una est; qua in multitudinem latius incremento fecunditatis extenditur: quomodo Solis multi radii, sed lumen unum: & rami arboris multi, sed robur unum tenaci radice fundatum: & cum de fonte uno rivus plurimi perfluunt, numerositas licet diffusa videatur exundantis copia largitate, unita tamen servatur in origine. Avellae radium Solis a corpore, divisionem lucis unitas non capis: ab arbore frango rami, fractus germinare non poteris: a fonte praecide rivum, praecisus aresces, &c. Cypriano accedit Hieronymus, dicens lib. 1. contra Jovinianum: illic super Petrum fundatur Ecclesia, licet idipsum in alio loco super Apostolos fiat, & cuncti claves regni caelorum accipiant, & ex aqua super eos Ecclesia fortitudo solletur; tamen propterea inter duodecim unus eligitur, ut capite constituto schismatis tollatur occasio. Idemque lib. 1. contra Pelagianos: Quid Platoni & Petro? Ut ille Princeps Philosophorum & hic Princeps Apostolorum fuit. Atque ut a Cypriano digressi ad ipsum regrediamur, scribens ipse ad Cornelium Romanum Pontificem epist. 55. haec ait: Neque enim aliunde haereses oborta sunt, aut nata sunt schismata, quam inde quod Sacerdos Dei non obtemperatur, nec unus in Ecclesia ad tempus Sacerdos & ad tempus iudex vice Christi cogitatur.

3. Concilium istud annos fere duravit octodecim, quorum primo cum multa proponerentur Pontificiae dignitati derogantia, Eugenius illud dissolvere tentavit, nec tamen prevaluit. Tribus ferme annis in hac dissensione dilapsis, Sigismundi Romanorum Regis interventu pax restituta est; circiter per quadriennium, quo tempore multa salubria constituta sunt. Sed recrudescantibus primis de potestate Concilii & Pontificis dissensionibus, Concilium adversus Eugenium processus redintegravit, qui ut conatus illos pertringeret, Concilium de plenitudine potestatis Ferrariam transfudit. At refractarii Basileenses & rebelles Eugenium a Pontificis suspendebant, ulteriusque protracti ad ultimum deposuerunt, quantum in ipsis fuit, subrogato Amedeo Sabaudo Felice V. nuncupato. Post primam cum Eugenio reconciliationem satis frequens Basileensium Synodus fuit, confidentibus Praelatis insulatis circiter centum, in quibus septem numerabantur Cardinales. Sed deinceps adeo diminutus est eorum numerus, ut quum iudicium in Eugenium intentarent, vix triginta interperint: & in ejus depositione inter septem duntaxat Episcopus, unicus Cardinalis Ludovicus Arelatensis Archiepiscopus. Admittentur vero ad Synodicas definitiones, contra Conciliorum leges, graduati quilibet Sacerdotes, ut inopia Episcoporum miserabilem defectum supplerent.

5. Sessione XV. statuunt Basileenses Patres, in singulis diocesis semel quolibet anno Synodum ab Episcopo esse ex singulis parochiis convocandam, aut etiam ubi opus erit, bis annuatim. Provinciales autem Synodas cogendas esse loco a Metropolitanis indicito saltem singulis trienniis, ut nuper fuerat in Constantiensi Concilio constitutum. Et ut omnes provinciae Episcopi co-

neantur ad provincialia Concilia vocati accedere per seipios, aut si legitimum obstat impedimentum, iustam absentiae suae causam allegare, suosque procuratores ad Concilium destinare, ad hoc ut ibi interint, suaque suffragia praeferant, atque in reditu decreta Concilii deferant, curentque fideliter observari. De Conciliis provincialibus perquire, quae annotavimus ad calcem Constantiensium Concilii.

6. Provisum patenter fuit, ut Ordines non nisi dignis & benemeritis, quorum vita sufficienti testimonio nota sit, & beneficia Ecclesiastica sine ulla simoniaca labe conferantur. Praetereaque ut in animarum cura committenda summa diligentia & matura inquisitio adhibeatur.

7. Itemque ut bona Ecclesiastica nullatenus ad usus illicitos, quinimmo ad honorem DEI, Ecclesiarum conservationem, habendo secundum factos canones praecipuam curam pauperum & indigentium, laudabiliter convertantur: scientes quod de his omnibus apud tribunal aeterni iudicis Praelati simul & Clerici usque ad minimum quadrantem reddituri sunt rationem.

8. Insuper de corrigendis per Episcopos excessibus, moribusque subditorum reformandis, & discordiis suborientibus conciliandis.

9. Eadem praeterea XV. Sessione, Jubeat sancta Synodus omnibus Praelatis Religionum & Ordinum quorumcumque ad quas celebrare Capitula pertinet, quod illa statim temporibus sub praescriptis panis servent, & servari faciant: in quibus secundum canonicas sanctiones & Religionum constitutiones, cum omni studio & diligentia ad veram singularum Religionum & Ordinum reformationem intendant; ita ut deinceps in singulis Monasteriis juxta proprias regulas & constitutiones debite regularis vigeat observantia: ac praecipue ut tria substantialia professionis vota omnino observentur.

10. Sessione XIX. editum est decretum de his, qui volunt ad fidem converti, his verbis: Si quis Judaeorum ad fidem Catholicam converti voluerit, bona sua quaecumque habet mobilia & immobilia, ei intacta illa quoque permancant; Quod si huiusmodi bona ex usura illicito quoque quaestu fuerint acquisita, & nota sine persona, quibus faeret de jure restitutio faciendae, quia non dimittitur peccatum, nisi restituatur ablatum, illis restitui omnino oportet. His vero personis non extantibus, quia talia per manus Ecclesiae in pias essent usus convertenda, hac sancta Synodus vicem gerens universalis Ecclesiae, in favorem concedi suscepti baptismatis tamquam in pium usum apud ipsos remanere debere sub poena divini anathematis; tam Ecclesiasticis quam saecularibus interdicens, ut nullam super his quovis quaesito colore molestiam inferant, aut inferri patiantur, sed magnum se facisse lucrum existiment, dum tales Christo lucrati fuerint. Et quoniam ut scriptum est, qui habuerit substantiam huius mundi, & viderit fratrem suum necessitatem habere, & clausit viscera sua ab eo, quomodo caritas Dei manet in ipso? Si ipsi conversionis sua tempore inopes aut indigentes fuerint, per viscera misericordiae Domini Dei nostri omnes tam Ecclesiasticos quam saeculares hac sancta Synodus exhortatur, ut ipsis conversis manus porrigant adiutrices. Ipsi quoque Diaecesani non solum Christianos ad subveniendum illis exhortentur, sed tam de redditibus Ecclesiarum prout poterunt, quam de his quae ad pauperum usum per ipsos convertenda devolvuntur, huiusmodi neophytos sustentare non negligant, ipsosque a distractionibus & contumeliis paterna affectione defendant. Et quoniam per gratiam Dei sanctorum cives & Domestici Dei efficiuntur, longoque dignius sit regenerari spiritu quam nasci carne, hac edictali lege statuimus, ut civitatum & locorum, in quibus sacro baptismate regenerantur, privilegiis, libertatibus, & immunitatibus gaudeant, quae ratione duntaxat civitatis & originis alii consequuntur. Curent insuper Sacerdotes baptizantes, & hi qui de sacro fonte suscipiunt, tam ante baptismum quam post, illos in articulis fidei ac legis novae praecipis, Catholica quoque Ecclesia ritibus diligenter instruere. Et tam ipsi, quam Diaecesani operam dent, ne cum Judaeis aut cum infidelibus saltem per longum tempus penitus conversentur, ne sicut noviter contingit ab infirmitate curatis, modica occasio ad pristinae perditionem recidivos efficiat. Et quoniam experientia teste mutuum inter se neophytorum conversationem ipsos in fide nostra fragiliores reddere, ac salutem ipsorum plurimum officere compertum est, exhortatur hac sancta Synodus locorum Ordinarios, ut quantum pro incremento fidei viderint expedire, curent & studeant neophytos ipsos cum originariis Christianis matrimonio copulare. Prohibeatur & his neophytis sub gravibus poenis, ne mortuos more Judaeorum sepeliant, aut sabbata aliasque solemnitates & antiqua sectae ritus quoquo modo observent. Sed Ecclesias & praedicationes nostras prout alii Catholici frequentent, & in omnibus se Christianorum moribus conformes reddant. Contemptores autem praedictorum per Sacer-

dores, in quorundam Parochiis sibi fuerit, aut alios, ad quos de jure & antiqua consuetudine pertinet de talibus inquirere aut etiam per alios quoscunque Diocesani seu Inquisitoribus hæretica pravitate deferantur: & invocato, si opus fuerit, auxilio brachii secularis per eos taliter puniantur, quod aliis transcant in exemplum.

11. Sessione XX. quatuor procusa sunt decreta: de Concubinariis: de excommunicatis non vitandis certo modo: de Interdictis non leviter ponendis: & de Stivalibus appellationibus; qualia hic subjicimus.

Decretum I. De concubinariis.

12. Tanto sumus ad concedendum petentibus laudabili per Nos ordinatione statuta & decreta sub forma authentica proniores, quanto ex hoc statutis & decretis hujusmodi circa eorum observationem valeat fides certior adhiberi. Hinc est, quod Nos tenore constitutionum inferius descriptarum, per Nos dudum editarum & in sessione publica per Nos in majori Ecclesia Basileensi undecimo Kalendas Februarii anno Domini M. CCCXXXV. celebrata publicarum, & apud alia nostra de mandato nostro descriptarum, ad dilectorum Ecclesia filiorum &c. N. & N. qui tenore hujusmodi in iudicio & extra se asserunt indigere, supplicationis instrumentum de actis ipsis extrahi, & presentibus annotari fecimus, que sequuntur, in hac verba: Quicumque clericus cujuscunque status, conditionis, religionis, dignitatis, etiam si Pontificalis, vel alterius præminentia existat, qui post hujus constitutionis notitiam, quam habere præsumitur, per duos menses post publicationem ejusdem in Ecclesiis Cathedralibus, (quam ipsi Diocesani omnino facere teneantur, postquam eadem constitutio ad ipsorum pervenerit notitiam) fuerit publicus concubinarium, a perceptione fructuum omnium suorum beneficiorum trium mensium spatio sit ipso facto suspensus; quos suos Superior in fabricam, vel aliam evidentem Ecclesiarum utilitatem, ex quibus hi fructus percipiuntur, convertat: Nec non & hujusmodi publicum concubinarium, ut primum talem esse innotuerit, mox suis Superior admonere teneatur, ut infra brevissimum terminum concubinam dimittat. Quam si non dimiserit, vel dimissam aut aliam publice resumpserit, jubet hac sancta Synodus, ut ipsum suis omnibus beneficiis omnino prioret. Et nihilominus hi publici concubinarij usquequo cum eis per suos Superiores, post ipsarum concubinarium dimissionem, manifestamque vitam emendationem, fuerit dispensatum, ad suspensionem quorumcumque honorum, dignitatum, beneficiorum, & officiorum sine inhabiles. Qui si post dispensationem recidivo vomitu ad hujusmodi publicum concubinarium redierint, sine spe alicujus dispensationis ad prædicta sine prorsus inhabiles. Quod si hi, ad quos talium correctio pertinet, eos (ut prædictum est) punire neglexerint, eorum Superiores tam in ipsos de neglectu, quam in illos pro concubinato, modis omnibus digna punitione animadvertant. In Conciliis etiam Provincialibus & Synodalibus adversus tales punire negligentem, vel de hoc crimine diffamatos, etiam per suspensionem a collatione beneficiorum, vel alia condigna pena severiter procedatur. Et si hi, quorum destitutio ad summum Pontificem spectat, per Concilia provincialia, aut suos Superiores propter publicum concubinarium reperiantur privatione digni, statim cum processu inquisitionis ipsi summo Pontifici deferantur. Eadem diligentia & inquisitio in quibuscumque Capitulis generalibus aut provincialibus quoad suos servetur: pœnis aliis contra prædictos & alios non publicos concubinarios statutis in suo robore permansuris. Publici autem intelligendi sunt non solum hi, quorum concubinas per sententiam, aut confessionem in jure factam, seu per rei evidentiam, qua nulla possit tergiversatione celari, notorius est; sed, qui mulierem de incontinentia suspectam & infamatam tenet, & qui per suum Superiorem admonitus ipsam cum effectu non dimittit. Quia vero in quibusdam regionibus nonnulli jurisdictionem Ecclesiasticam habentes, pecuniarios questus a concubinariis percipere non erubescunt, patiendos eos in tali fœditate sordescere; sub pena maledictionis aeterna precipit, ne deinceps sub pacto, compositione, & spe alicujus questus talia quovis modo tolerant aut dissimulent: alioqui ultra præmissam negligentiam penam, duplum ejus, quod propterea acceperint, restituere ad pios usus omnino teneantur & compellantur. Ipsas autem concubinas seu mulieres suspectas Prælati modis omnibus curent a suis subditis, etiam per brachii secularis auxilium, si opus fuerit, penitus arcere: qui etiam ex tali concubinato procreatos filios apud patres suos cohabitare non permittant. Jubet insuper hac sancta Synodus, ut etiam in prædictis Synodis & Capitulis hæc constitutio publicetur, & quilibet suos subditos ad ipsarum concubinarum dimissionem moneat diligenter. Injungit præterea omnibus secularibus viris, etiam si Regali præfulgeant dignitate, ne ullum quacumque inferant impedimentum quocumque qua-

sua colore Prælati, qui ratione sui officii adversus suos subditos pro hujusmodi concubinarum procedunt. Et cum omne fornicationis crimen lege Divina prohibitum sit, & sub peccati mortalis pena necessario vitandum, moneat omnes laicos tam uxoratos quam solutos, ut summi-ter a concubinarum absterneant. Nimis enim reprehensibilis est, qui uxorem habet, & ad alienam mulierem accedit. Qui vero solutus est, si continere nolit, juxta Apostoli consilium uxorem ducat. Pro hujus autem Divinæ observatione præcepti, hi ad quos pertinet, tam salutari- bus monitis, quam aliis canonicis remediis omni studio laborent.

Hæc Basileensis constitutio, cum aliis tribus, que sequuntur, Decretis, traducta est ab hac sessione vigesima Concilii Basileensis in Pragmaticam Sanctionem in Bituricensi Gallicanorum Præsulum conventu sub regno Caroli VII. Francorum Regis procusam: posteaque ex Pragmatica Sanctione in Concordatum Leonis Papæ X. & Francisci I. Francorum Regis transfusa, in quibus pariter inferuntur tria alia, que hoc loco subijcio, Basileensis decreta. Hic obiter observa, omne fornicationis crimen esse mortale.

Decretum II. De excommunicatis aliquo modo non vitandis.

13. Ad evitandum scandala & multa pericula, subvertendumque conscientiarum timoratis; statuit etiam, quod nemo deinceps a communione alicujus in Sacramentorum administratione aut susceptione, aut aliis quibuscumque divinis, vel extra, prætextu cujuscunque sententia aut censura Ecclesiastica, seu suspensionis, aut prohibitionis ab homine vel a jure generaliter promulgata, teneatur abstinere, vel aliquem visitare, aut interdictum Ecclesiasticum observare, nisi sententia, prohibitio, suspensio, vel censura hujusmodi fuerit in, vel contra personam, Collegium, Universitatem, Ecclesiam, aut locum certum, aut certam, a iudice publicata vel denunciata specialiter & expresse: aut si aliquem ita notorie in excommunicationis sententiam constiterit incidisse, quod nulla possit tergiversatione celari, aut aliquo modo juris suffragio excusari: nam a communione illius abstinere vult juxta canonicas Sanctiones. Per hæc tamen hujusmodi excommunicatos, suspensos, interdictos, seu prohibitos non intendit in aliquo relevare, nec eis quomodolibet suffragari.

Observe tamen, aliter Decretum istud referti a Concilio Constantiensi, a quo primum fuit editum, & deinde approbatum a Martino V. Pontifice, & aliter ab insequuto Concilio Basileensi. Constantiense enim plus attribuit privilegii, quatenus a communicatione cum excommunicato non denunciato, sed tamen ita communiter noto, ut nulla tergiversatione celari possit, solam excludit a privilegio notoriam Clerici percussionem, nullatenus vero alias quascunque non denunciatas, quantumvis publice notas excommunicationes, per hæc ipsius verba: Nisi quem pro sacrilega manuum injectione in Clericum sententiam latam a Cavone adeo notorie constiterit incidisse, quod factum nulla possit tergiversatione celari, nec aliquo suffragio excusari. Cum tamen paullo ante relatum Basileense decretum, generaliter & indiscriminatim omnes publice notorios, tamen non denunciatos, excommunicatos comprehendat, nec cum his communicantes participes fiant privilegii amovendis penam minoris excommunicationis. Pragmatica quidem Bituricensis sanctio, & posterius Concordatum, quale refertur in Lateranensi Concilio sub Leone, a quo Concordatum confirmationem accepit, conformantur decreto Basileensi; sed communis tamen praxis tam intra quam extra Galliarum regnum, simulque communis omnium fere Theologorum & Canonistarum scriptorum relatio & assertio conformis est Constantiensi Concilio: sic enim referunt S. Antoninus 3. p. summæ Historialis tit. 22. §. 4. & in 3. p. summæ Theologicæ tit. 25. cap. 2. & 3. Angelus de Clavasio seu summa Angelica v. Excommunicatio §. n. 3. Gabriel Biel in 4. sententiarum dist. 18. quæst. 3. Hadrianus Papa in 4. sententiarum de sacram. Euchar. & in tract. de clavibus Ecclesie, Cajetanus in summa, v. Excommunicato & v. Absolutionis impedimenta, & in 3. p. S. Thom. q. 64. art. 3. Armilla v. Excommunicato 3. n. 4. Dominicus Soto in 4. sententiarum dist. 22. q. 1. art. 4. Covarruvias in cap. Alma mater, p. 1. §. 2. n. 9. Suarez disp. 9. sect. 9. n. 9. & tract. de fide, dist. 21. sect. 3. Toletus in summa lib. 1. c. 12. & plerique alii. Hoc idem de recepto Galliarum usu secundum Constantiense, non Basileense decretum, testificatur novissime Jacobus Evellonius in suo Gallicano & pæterudito tractatu de Excommunicationibus. Tot veru tantæque anxietates & conscientiarum perturbationes nascebantur ex illa veteri communicandi cum

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

201 in doctrina Apostolorum, & communicatione fractionis panis, & orationibus. Item 1. Corinth. 10. *Unus panis, & unum corpus sumus, qui de uno pane participamus.* Et ubi Apostolus de utriusque speciei communicatione loquitur, aliquando copulativam adhibet particulam, & aliquando disjunctivam, ut 1. Cor. 11. *¶ 26. & 27. Quotiescumque enim manducabitis panem hunc, & calicem biberitis, mortem Domini annuntiabitis, donec veniat. Itaque quicumque manducaverit panem hunc, vel bibere calicem Domini indigne, reus erit Corporis & Sanguinis Domini.* Nec scripta sacra nunquam meminere Calicis nisi præmissa mentione Panis: sæpe veto memineat panis solius Eucharistici sine calicis expressione. Qualia sunt superius adducta diversa testimonia. Et Joann. 6. *Ego sum panis vita. Hic est panis de celo descendens. Ego sum panis vivus, qui de celo descendi. Si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum. Et panis quem ego dabo, caro mea est pro mundi vita. Hic est panis, qui de celo descendit.* Ideoque verisimile est Apostolicis temporibus fuisse libertati communicantium relictum Calicis usum.

6. Eandem vero libertatem usitatem fuisse antiquis sæculis, perspicuis compertum est argumentis & exemplis, ex quibus numero pluribus pauciora hæc selegimus. In primis dux quorundam hæreticorum fraudes id convincunt. Scribit Sozomenus lib. 8. c. 5. & Nicephorus lib. 13. c. 7. feminam hæreticam de Macedonii secta, ut se Catholicam simularet, panem Eucharisticum una cum aliis promiscue de manu Joannis Chrysostomi in manu accepisse, quem demisso vultu, & inclinato quasi per adorationem pectore, antillæ suæ occulte porrexit, de cujus manu præsumptum paucum de domo allatum in os ingessit, cepitque dentibus premere; sed per miraculum fuisse buccellam illam in lapidem conversam, quo eventu attonitam Chrysostomo propriam fraudem detexisse, eique lapidem porrexisse, audiente & vidente præsentis populo. At vero in Calice non potuisset femina fraudem ullam exercere nisi abstinendo. Diaconus enim Calicem sacrum illius, qui communicare volebat, ori admovebat. Quod est indicium post sumptionem sacratissimi panis, liberum unicuique fuisse abstinere a Calice. Alterum fraudis exemplum refert Leo Papa Magnus serm. 4. de quadragesima, de Manichæis occultis, qui cum vellent pro Catholicis haberi, ad communionem Sacramentalis panis accedebant, nunquam tamen de sacro Calice potabant, quia Manichæorum secta vinum execrabatur, quod prædicabat, esse cacodæmonis creaturam, & fel draconis insanabile. Id vero arguit illam sub solius panis specie communicandi libertatem, alioqui enim abstinendo a sacro Calice, suam prodidissent impietatem, fuissentque pœnis non tantum Ecclesiasticis obnoxii, sed illis etiam quæ Cæsarium edicta comminabantur.

7. Præterea ex sequentibus Ecclesiæ primitivæ ritibus demonstratur Eucharistiæ sub unica specie communio, primum ex Eucharistiæ intra sacrum penetralia ædium asservatione. Clemens Romanus lib. 8. Constitutionum Apostolicarum cap. 13. alias 20. jubet peracta populi communionem, quod superest reliquiarum Dominici Corporis, recondi a Diaconis cum reverentia in pastophorio. Tertullianus lib. 2. ad uxorem testatur, suo tempore consuevisse Christianos deserte in privatas suas ædes Eucharistiæ, ubi eam opportuno tempore comederent prius jejuni: *Non sciet maritus (inquit) quid in occulto ante omnem cibum sumas.* Et Cyprianus serm. de lapsis ait: *Mulier quedam cum arcam suam, in qua sanctum Domini erat, indignis manibus tentasset aperire, igne inde insurgente deterrita est.* Dionysius Alexandrinus in ep. ad Fabium Antiochenum, quam refert Eusebius lib. 6. hist. Eccles. cap. 36. fidem facit, Serapionem quemdam senem in extremis agentem misisse puerum ad Sacerdotem, ut ad se cum Sacramento Eucharistiæ veniret. Presbyterum autem tunc forte ægrotantem non potuisse per se accedere, sed misisse per eundem puerum particulam vivificæ Eucharistiæ, qua devote sumpta Serapion lætus vita excessit. Quo etiam exemplo asseritur Eucharistiæ intra Ecclesiam asservatio. Eodem sæculo Sanctus Martyr Tarficius (ut scribitur in vita Stephani primi Papæ, & apud Bedam in Martyrologio die 15. Augusti) quum Eucharistiæ deferret, occurrentesque illi Pagani quærentes quid rei deferret, nec ille vellet sanctum canibus aperire, ab illis continuo necatus est. Et tamen divino miraculo Sacramentum ita disparuit, ut illud reperire sacrilegi nequiverint. Concilium Nicænum can. 24. alias 18. alias 30. jubet, ut in absentia Sacerdotum Diaconi Eucharistiæ porrigant: Absentia Sacerdotis tempus arguit extra Missam, atque ita fuisse reconditam Eucharistiæ. Habetur canon iste Nicænus apud Rufinum Aquilejensem. Testatur autem Cyrillus Alexandrinus, collectos a Rufino Nicænos canones esse germanos & authenticos. In eadem Nicæna Syno-

do extat in omnibus editionibus can. 13. ut secundum antiquam regulam in mortis articulo nemini recusetur Eucharistiæ, quem canonem posteriora Concilia sæpe renovarunt. Quo probatur, Eucharistiæ reponi solitam intus Ecclesiam ad hujusmodi ægrotorum eventus. Memorat Justinus in Apolog. 2. religiosum Diaconorum officium Eucharistiæ ad infirmos deferentium, utique sub specie panis. Eusebius lib. 5. hist. Ecclesiæ. cap. 24. temporum antecedentium morem fuisse testatur ex Irenæi ad Victorem Papam epistola, ut Romanus Pontifex in sedus pacis & sanctæ unionis Eucharistiæ transmitteret ad alios etiam remotissimarum regionum Episcopos.

8. S. Basilius in epist. ad Cæsariam Patriciam perhibet Anachoretas, qui non poterant commode sæpius in Ecclesiam convenire, consuevisse Eucharistiæ deserte in suas cellulas. Gregorius Nazianzenus in or. de obitu Gorgoniæ sororis suæ, scribit illam adorasse quam privatim asservabat Eucharistiæ, statimque eo morbo, quo laborabat, convalescente. Narrat Ambrosius in serm. de obitu fratris sui Satyri, eum adhuc catechumenum, ne sine mysterio gravi naufragii discrimine periret, ab uno sociorum Eucharistiæ precibus impetrasse, eamque sudario involutam sibi ad collum alligasse.

9. Et sane Christus Dominus, utpote sapiens & providus Legislator, nunquam obligavit quumquam extra Sacrificii divinam actionem ad communicandum sub utraque specie. Sed cum sacrosanctum ejus Corpus & Sanguis sub alterutra specierum ac visibilium symbolorum contineatur, ejus hæc jussio, quam urgebant Bohemi, & urgere pergunt Novatores, *Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, & biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis*, Joann. 6. satis ac plene adimpletur in unius speciei sumptione. Incommoda vero & gravia discrimina, quæ occurrerent in eo præcepto, quale hæretici imaginantur, occurrunt in abstinentiis, tum etiam in multorum rudium aut corpore infirmorum concursu, in quibus etiam hæud pauci occurrunt mucosi, salivantes, excreantes, halitu fetentes, impuri, inculti, aut etiam quibusdam morbis affecti, qui vel nauseam intolerabilem cum periculo vomitus in delicatis succedentibus commovent: quinetiam evidens & creberrimum periculum contagiosarum ægritudinum imminet potantibus post hecticos, phthificos, dysentericos, leprosos, lue venerea infectos. Periclitantur etiam de effusione species Sacramenti liquidæ, qualem deplorat Chrysostomus in suis ad Innocentium Papam epistolis in concursu militum in Basilica Constantinopolis contigisse, qua eversa sunt sacra vasa Sanguinem tremendum continentia, in ipsas militum clamydes & paludamenta. Notissimum est decretum Pii Papæ primi, qui decimus ab Apostolo Petro Romanam rex Ecclesiam, relatum, de consecr. dist. 2. *C. si per negligentiam aliquid de sanguine Domini stillaverit in terram.* Et in Decreto Ivonis lib. 1. Et quod ait Augustinus lib. 50. Homiliarum, homil. 26. *Quanta sollicitudine observamus, quando nobis Corpus Christi ministratur, ut nihil ex ipso de nostris manibus in terram cadat:* Ibidemque: *Reus erit, qui Corpus Christi in terram cadere negligentia sua permisit.* Et habetur apud Gratianum, 1. q. 1. c. interrogo vos. Certe periculum erat in prioribus Ecclesiæ sæculis, si mica panis Eucharistiæ in humum decideret, testibus Tertulliano, Origene, Cyrillo Hierosolymitano, & aliis. His adde multas & amplissimas esse regiones, in quibus nullæ crescunt vites; sunt & aliæ remotiores, in quibus vinum grandi pretio transportatum statim congelatur, aut illico acescit, ut Norvegia, Svecia, Ruscia, in qua Philippus Melancthon lib. de usu integri Sacramenti scribit, utendum medicato seu aqua multa. Veruntamen undenam vir ille sibi potestatem sumpserit, ascivitque, immutandi Sacramentorum divinorum substantiam, quam Christus neque Petro Apostolo, neque Petri successoribus Pontificibus, neque ipsi Ecclesiæ unquam contulisset. Et si juxta hæreticorum asseverationem sacra Scriptura sit unica credendi regula, hæc non aliam assignat Sacramenti materiam præter panem & vinum. Denique inoleverat alicubi consuetudo intinctum Eucharisticum panem populo porrigendi; alibi etiam de uvæ granis populum communicandi quasi de sanguine Christi; sed utrumque ritum rejecit & abrogavit Concilium Bracarense quartum sub Adodato Papa ann. 675. can. 2. quo utroque modo extirpatum fuerat, satis fuisse provisum periculo effusionis sacri Sanguinis.

10. Quod attinet ad confirmationem eorum, quæ Concilium Basileæ primum, deinde Lausanz, quo sub finem ob patrem Basilicæ grassantem, translatum fuerat; illa omnia quæ in rebus beneficiis & dispensationibus Concilium gesserat, ordinarat, concesserat, in materia tam gratiæ quam justitiæ, pro bono pacis & Ecclesiasticæ unionis, illis qui erant in præsentis possessio-

ne Nicolaus Papa V. confirmavit, & rata esse voluit per Bullam apud Spoletum concessam anno 1449. decimo quarto Calendas Julii.

C O N C I L I U M GENERALE FLORENTINUM

Inchoatum Ferrariz ann. 1438.

1. **E**ffecit Patrum Basileensium in Schismate adversus Eugenium Pontificem damnabilis pertinacia; & præterea justum præcipuaque laude dignum desiderium Græcos deducendi ad unionem fidei & pacis cum Romana Ecclesia: quorum Imperator, & Patriarcha, ceterique Antistites refugiebant Basileam longo & periculoso itinere per nives & glacies, perque ardua montium cum sumptibus immensis & gravissimis molestiis proficisci; avebant autem amoniam Italianam maritima profectio appellere, cujus sumptus Respublica Venetorum suppeditatura erat; & insuper desideratissima Summi Pontificis præsentia, quem Basileenses a se per proceriam repellebant, per cujus absentiam & dissentium non poterat ullum Concilium utpote capite truncum & mutilum legitima polleere auctoritate: Hæ inquam causæ effecerunt, ut Græci cum Summo Pontifice unanimiter libenter in locum Concilii Ferrariam consenserint. His ex causis Eugenius Basileensem conventum, schisma exitiale aperte molientem, illam in civitatem transtulit, eoque ut migrarent, missis Legatis invitavit. Permulti deinceps in dies Basilea relicta Ferrariam ad Padi fluentem Marchionibus Estensibus tunc temporis subditam concesserunt. Qui vero pertinacius Basileæ constiterant, eo proveci sunt, ut crebris citationibus Eugenio diem dixerint, neque temerariis eorum jussionibus obtemperantem Summo Pontificatu exegerint, Amadeo Sabauda ejus in Sedem intruso.

2. Prima legitimi Concilii sessio feliciter inivit Ferrariz quarto idus Januarii anno 1438. præsidente meritissimo omni que præcæno majore Legato Eugenio a latere Nicolao Albergato, ex Ordine Carthusiano, Cardinali Presbytero, tituli Sanctæ Crucis, eximia pietatis, scientiæ, atque prudentiæ viro: peractisque consuetis Concilii præliminaribus, primo decreto declarata sunt irrita omni que auctoritate vacua omnia præ Eugenio revocationem acta Basileensium. Secundæ vero sessioni per se præsedit Eugenius Papa, quam decimo quinto Februarii auspiciatus est præsentibus septuaginta duobus Episcopis.

3. Interim Græcorum Imperator Joannes Palæologus, cum fratre suo Demetrio, & Josepho Patriarcha Constantinopolitano, ceterorumque Patriarcharum Legatis, aliisque plurimis Orientis Antistitibus, & amplo comitatu septingentorum circiter hominum ad Venetiarum litus magna celebritate appulerunt. Postridieque Dux & Senatus navi Bucintaurum magnificentissime adornata Imperatorem in urbem exceperunt: qui statim oratores suos ad Eugenium direxit, qui suum in Venetam civitatem adventum significarent. Scriptisque ad Basileenses litteris exhortatus illos est, ut Ferrariam concederent ad optatissimam Ecclesiarum unionem communibus votis perficiendam, que hactenus infelici dissensione divulsæ fuerant, Eugenius vero Nicolaum Albergatum Cardinalem & Nicolaum Estensem Ferrariz Principem ad salutandum Imperatorem adventantem præmisit. Die autem Februarii 29. Imperator cum fratre, & frequenti Clero transvecto fluvio Pado Ferrariam attigit, atque in portu civitatis ab omnibus Cardinalibus, & viginti quinque Episcopis, & Ordinibus civitatis, excensus auro quo vectus fuerit navigio sub aurea umbella exceptus, medius inter Cardinales equitans, ad Eugenium est deductus, qui in privato cubiculo sedens illum operiebatur, & ad se accedentem obviam aliquot passibus progressus, cumque Imperator genua flectere inciperet, comiter relevatus dextera osculanda amantissime complexus est, fecitque ad suam levam in præparata sede confedere: ac post aliquot secreta colloquia, jussit Pontifex Imperatorem in hospitium magnifice adornatum deduci. Triduo post, Patriarcha speciosissimo & inaurato navigio Ferrariam appulit, quem quatuor Cardinales cum viginti quinque Latinis Episcopis, & Marchione urbis Domino ad portum exceperunt. Indeque medius inter duos Cardinales Diaconos equitans, ad Pontificem adductus, qui sedens ejus præstolabatur accessum, & Pontificis genam osculatus est, qui ad sinistram suam in præparato scabello confessum præbuit. Ipsisque confederantibus, ceteri Græci Antistites accedentes, sedentis Pontificis dexteram & genam pariter osculati sunt, ultimis tamen dextere osculo tantum, aut profunda veneratione contentis.

4. Post dies aliquot, Imperator a Pontifice contendere cepit, ut juxta conventionem non solum Episcopi, ceterique Præfules, verum etiam Reges ac Principes per se aut Legatos celebrandæ Synodo interessent. Quod quamvis difficile nimium forte Pontifex excusaret ob mutua inter eos bella; rem nihilominus urgente Imperatore, Pontifex nuncios & litteras quoquoersum ad eos invitandos misit. Exorta etiam de ordine sessionum controversia, Pontifex sic dispositum cupiebat, ut ad unum Ecclesiæ latus convenirent omnes Latini, ad alterum Græci: Ipse vero in capite medius ante Altare confederet. Imperator vero eum sibi potius deberi locum contendebat. Denique ex forma antiquatum Synodorum œcumenicarum, ita res transacta est, ut erecto solito ante Altare, super eo sanctorum Evangeliorum liber intra sacra Capita Beatorum Apostolorum Petri & Pauli, accensus hinc inde cereis, collocaretur, ipsaque Pontifex cum suis Latinis dexteram partem, (que læva est ingredientibus) alteram Imperator cum suis Græcis teneret. Infra solum Pontificium uno fere passu locata est Imperatoris Latini sedes, (is erat Albertus secundus) que semper vacua remansit ob ejus absentiam. Prope hinc confedere Cardinales, qui recensentur numero octo, a quibusdam novem, ac deinceps pluribus sedium ordinibus Archiepiscopi Latini centum circiter quinquaginta, præter Abbates, ceteramque turbam Ecclesiasticorum. E regione Pontificis & sedis Imperatoris Latini, sedes Imperatoris Græcorum posita, paulloque inferius Patriarchæ Constantinopolitani ejusdem eminentiæ & ornatus cum Pontificia: deinde Vicariorum ceterorum Orientis Patriarcharum: subindeque Metropolitanorum, aliorumque majorum & minorum Antistitum Orientalium, diversis pro dignitate sedium ordinibus: Demetrio vero Imperatoris fratri a dextris ejus collocata, sed humilior & quatuor fere palmos remota. Præter Græcos interfuerunt Synodo Isidorus Metropolitano Kioensis, totiusque Russiæ, cum quibusdam Prælati Russiæ Moscoviæque. Interfuit pariter Metropolitanus Iberiæ. Ipseque Eugenius in litteris post conciliatam unionem ad Principes scriptis, Legatos etiam nominat Imperatoris Trapezuntii, Iberorum, Valachorum, & Authenorum, præter Armenos, qui postmodum advenere.

5. Etiam multi hujus Concilii Sessiones dinumerant ab illa, cui primum Apostoli nomine Legati præfuit Nicolaus Cardinalis tit. Sanctæ Crucis; alii tamen eas solas recensent que ab octavo die mensis Octobris haberi cœperunt, quo quidem die magno studio, & non ut antea, perfunctorie agitari præcipui momenti questio cœpit de Spiritus Divini processione. Interim dum Græci Basileensium adventum frustra præstolantur, nec non diversorum Principum Latinorum, aut missorum ab eis Legatorum accessum ne otiosum tempus deperiret, obtinuerunt Latini a Græcis, ut quasi velitationes & pugne præludia agerentur placide controversiæ de statu animarum, que de corpore excesserunt. Communis est Latinorum persuasio, veteribus etiam Græcorum Patribus plane conformis, justorum animas, que nondum plene expiatis antea vitæ reatibus e corporibus excesserunt, ignibus in Purgatorio torqueri. Que vero penitus expiatis sive in præsentis vita, sive in Purgatorio cunctis reatibus, nihil amplius Divinæ justitiæ debent, sine ulla mora in celestem felicitatem admitti, ut Dei visione absque ulla dilatione perfruantur. Ex adverso animas, que infectæ mortali peccato a corporibus propriis exierunt, in infernum protinus relegari sempiternis incendiis torquendas. Ipsos quoque rebelles Angelos, ex quo de celo cjecti sunt, ignium æternorum sustinere cruciatus. At vero Græci post susceptum schisma nec nobiscum nec inter se conveniunt. Negant quidem communiter esse aliquem Purgatorii ignem, sed tamen animas, que solius corporis vinculis abscedunt, cum culparum maculis, que ipsas a Divina gratia minime excludunt, deferri in horrida quadam incommoda, tristia & tenebrosa loca; que penæ mitigantur, aut etiam desinunt præfidiis orationum, elemosinarum, sacrificiorum, aut penitentiarum exercitiis, que pro illarum liberatione Deo a viventibus fidelibus offeruntur. De illis vero animabus separatim, in quibus nulla superest contracta læbes, exultant in locum quietis deferri, quisnam vero locus, & quænam requies illa sit, non convenit inter eos. Quidam enim Græcorum nobiscum credunt statim rapi in Angelorum consortium, & una cum illis beatifica Dei visione perfrui; alii vero non ante futuras tantæ felicitatis consortes quam post resurrectionem, resumptis cum quibus vixerant corporibus, ut animæ quidem ex tunc Divino conspectu oblectentur, corpora vero sensibilibus castisque gaudiis deliciantur. Reproborum autem animas carne solutas nondum ignis penam sustinere, sed gravissimos mætores ex desperatione, & ex loci ad quem rele-

relegantur, constitutione, tenebris, & horrore inexplicabili. Hujusmodi diu ventilatæ sunt quæstiones, non quidem in Cathedrali Basilica, in qua Concilium habebatur, sed in templo S. Francisci bis singulis hebdomadis inter selectos quatuor & viginti disceptatores, nimirum ex utraque parte duodecim. Aderant vero Notarii & exceptores, quæ dicebantur, conscribentes.

6. Jam vero nos hæcenus acta perpendentes quasi præliminaria, & apparatus sacri Concilii, eo quod Græcis visum fuerit non ante procedere debere Concilium, quam nova ipsorum instantia iterum iterumque rogati & diu expectati fuissent Basileenses, & Ferrariam adventarent, & Principum eis adhaerentium Legatos secum adducerent, scilicet Alberti secundi Latinorum Imperatoris, & Alfonso Aragonum Regis. At vero illis nefas sibi esse ducebant huic translationi consentire, aut cum hæreticis quidquam habere commune; tales autem esse docebant qui oppositi erant duabus, quas publico iudicio statuerant, fidei propositionibus inconcussis, Concilium auctoritate pollere supra Papam, qui deponendus erat sua dignitate, si Concilio jubenti non obediret, & insuper non posse Concilium a Papa solvi aut alio transferri, nisi approbante & consentiente ipso Concilio. Neque elabi hanc occasionem ullatenus in animum inducebant propositum suum exequendi, Eugenium a se jam damnatum exauctorandi, novique Pontificis, ut paulo post ab ipsis factum est, obtundendi. Qua demum Basileensium præfacta pertinacia moti Græci consenserunt, ut deinceps absentibus Basileensibus, res ipsa, propter quam adventant, gereretur. Itaque juxta eorum mentem primam sessionem ab octavo Octobris die jam auspiciantur, qua statutum fuit, ut serio disputando excuterentur duæ præcipuæ quæstiones, circa quas ut cardines totum vertebatur unionis negotium. Quarum prior hæc erat: An licuisset ad fidei symbolum Constantinopolitanum quidquam addere? Secunda, utrum addita vox illa *Filioque* conformis esset fidei orthodoxæ, opinantibus Græcis Spiritum sanctum non a Filio, sed a Patre solo procedere. Sex delecti sunt ex Græcis disputatores, & alii totidem ex Latinis, necnon utrinque alii utriusque linguæ periti interpretes, itemque Notarii, a quibus hinc inde dicta scripto exciperent. Ex parte Latinorum, qui in hanc disputandi palæstram prodire, duo fuerunt Cardinales, Nicolaus Albergatus tituli Sanctæ Crucis, & Julianus Cesarinus tituli Sanctæ Sabinæ, qui primum Concilio Basileensi Apostolicus a latere Legatus præferebat, deinde Basileenses deserens in apertum schisma conspirantes ad Eugenium secesserat. His adjuncti sunt Andreas Archiepiscopus Rhodius, Aloysius seu Ludovicus Episcopus Forojulienensis ex Ordine Minorum Sancti Francisci, alique duo Sacerdotes Monachi & in Theologia Magistri, quorum unus erat Provincialis Visitator Longobardiæ Ordinis Prædicatorum, cui Joanni de Montenigro nomen fuisse, S. asserit Antoninus: Sexti vero ad disputandum electi incompetum est nomen. Ex parte Græcorum electi sunt ad disputandum Marcus Ephesinus Metropolitæ, Ilidorus Rutenus Metropolitæ, Bessarion Nicænus, Xantopulus magnus Scævophylax, id est Vasorum Ecclesiæ custos, Michael Balsamon magnus Ecclesiæ Bibliothecarius, & Georgius Gemillus.

7. Sessio III. exoritur die 14 Octobris disputationum campum aperuit. In hac & quatuor sequentibus sessionibus iniiit disputatio de additione ad Symbolum Constantinopolitanum hujus vocis, *Filioque*, circa Spiritum sancti processionem, quam Græci negabant a Filio dimanare: at Latini esse simul asseriebant a Patre *Filioque*. Primo isto certamine quasi in circo ex carceribus effusi sunt pro Græcis Marcus Ephesinus, pro Latinis autem Andreas Rhodi Episcopus, qui dicitur Colossensis in actis hujus Concilii, errore inde orto, quia multis persuasum erat Colossenses, ad quos sacram Epistolam scripsit Apostolus Paulus, non alios esse quam insulæ Rhodi incolæ, eosque ita denominatos fuisse ab æneo Solis Colosso cubitorum septuaginta, olim inter septem Orbis miracula celebrato, quem Chares Lyndius insigni fama Statearius Lyssippi discipulus in aditu portus Rhodi conflaverat. Certum tamen est urbem Colossi dictam, ad cujus cives dirigitur illa Pauli epistola, fuisse in Phrygia, cujus est apud Strabonem & Plinium mentio. Negabat Ephesinus licuisse quidquam ad Symbolum adjungere; hoc enim districte octo Synodis œcumenicis vetitum. Colossensis sustinebat, non esse proprie loquendo additionem, sed explicationem orthodoxam verbi hujus a Patre. Additiones quidem contrarias semel decreto fidei esse interdictas, sed non illas per quas exponitur fides. Tantum vero abesse, ut eas sacræ Synodi prohibuerint, ut potius eas in praxim eadem ipse reducerint: novo enim negaverit a Nicæ-

na prima Synodo aditam fuisse Filii DEI *consubstantialitatem* cum Patre, aliaque non pauca ad Symbolum Apostolorum. Constantinopolitanam autem perspicuum est addidisse ad Symbolum Nicænum, quemadmodum postea factum est a Conciliis Ephesino & Chalcedonenſi. Nec enim possent ulla ratione de novo insurgentes hæreses refelli, si non liceret per expositionem aliquid ad dogmata fidei superaddere. Quod autem licuit veteribus ad symbolum Apostolorum, & posterioribus Synodis ad symbola & fidei decreta Synodorum, quæ præcesserant, addere, non esse ademptam Ecclesiæ subsequentium sæculorum parem potestatem. Idem enim quo vetus Ecclesia regebatur & illuminabatur Spiritus Dei, pollicitus est se eidem nunquam defuturum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi. Ipsaque Ecclesia, quæ in Canticis Turri Davidis positæ contra Libanum, ex qua mille clypei pendent & omnis armatura fortium, confertur, nullos haberet nisi elingues & inermes omnisque confictus incapaces milites, si ad Scripturas exponendas, quibus crebro abutuntur hæretici, & ad pristina fidei decreta omnes verborum, & explicationum, accessiones essent interdictæ. Nec tamen inde inferri posset, tum Scripturas, tum Symbola, tum priora fidei decreta esse imperfecta. Fuisse namque perfecta ad veritatem & fidem commonstrandam, etiam si pleniorum notitiam non exprimerent, ad nascituros omnes in posterum errores refellendos, nisi quatenus standum esse in omnibus ambiguis jam inde ab ipso Christo & Apostolis ejus constitutum ac definitum semper fuit Ecclesiæ iudicio: quam regulam, quicumque sequetur, nunquam aberrabit ab æternæ salutis itinere. Fuerat constans ab initio doctrina Ecclesiæ, Spiritum sanctum a Patre procedere: anersit in oppositum Macedonii & Eunomii hæresis non a Patre, sed a Filio procedere; quemadmodum enim Ariana perfidia Filium esse Patris creaturam, suoque progenitore longe inferiorem, blasphemabat; hoc idem de Spiritu sancto prædicarunt Eunomius & Macedonius respectu Filii, esse hujus creaturam, longeque inferioris ab illo dignitatis; hunc errorem Synodus Constantinopolitana suo symbolo refellit, definiendo Spiritum sancti, & vivificantis processionem a Patre, nihil vero de processione a Filio pronuntiavit cum id superfluum judicaret, consentientibus in hoc unum tam Orthodoxis, quam Macedonianis. Veruntamen septima Nicæna habita apud Græcos œcumenica Synodus formulam fidei illam penes se recitatam approbavit, in qua perspicuis verbis decernebatur, Spiritum sanctum a Patre *Filioque* procedere. Antiqui etiam Græci Patres nunc diserte docent, (ut Latinos omittam) Spiritum sanctum a Patre *Filioque* produci, nunc etiam a Patre per Filium procedere; quæ expressio non aliter intelligi potest, quam ejus productionem simul esse a Patre & Filio. Ipseque Photius schismatis præcipuus auctor, nonnullas Romanorum Pontificum epistolas laudat & approbat, in quibus asseritur illa Spiritus a Patre *Filioque* processio. Prohibitiones vero Pauli Apostoli, ne quisquam adderet ad ea, quæ Galatis evangelizaverat, & Joannis, ne quis ullum verbum ad suam Apocalypsim adjungeret, nihil officium pleniori eorundem Scripturarum expositioni, dummodo a fide Catholica non deflectat. Certum quippe est, sequentibus temporibus addita fuisse non pauca Apostolicæ doctrinæ, quæ neque in sacris Paginis, neque in præcedentibus decretis continebantur. Sic adversus impium Arii dogma Nicæna Synodus vocem *Consubstantialis* assignavit ut tesseram, qua ab hæreticis Catholici discernentur: Hujusmodi pariter vocem illam *ὁμοὺς* seu *ὁμοῦς*, quam Synodus Ephesina ad convellendam Nestorianam hæresim introduxit: Vocem quoque *τριάδος* & *Trinitatis* circa Divinas Personas, neque Divinarum Scripturarum Codices, neque Symbola Apostolorum, aut Nicænae aut Constantinopolitanæ Synodorum expriment, quam tamen universi sancti tam Græci quam Latini Patres laudant & passim usurpant. Instabant ex opposito Græci, licet hoc quasi verum supponeretur, quod tamen ipsi constanter negabant, Filio quoque attribuendam Spiritus sancti processionem, nullatenus tamen licitam fuisse *Filii* vocem articulo Symboli Constantinopolitani inserere, quia id prohibuerat insequens Ephesina Synodus: sed Latini prohibitionem illam aliquid addendi interpretabantur, quæ fieret privata alicujus libidine, non vero publica Ecclesiæ auctoritate, quæ semper eadem est, nullaque lege coercetur: prætereaque veritas quidem esse additiones sacris fidei decretis oppositas, sed non illas quæ fidem ipsam dilucidius explicarent, essentque necessarie ad reprimendum nascentis alicujus hæresis progressum. Replicantibus Græcis suum consensum ad id non fuisse requiritum, responsa est, nec id esse aut fuisse necessarium; nec enim in plerisque Græcorum Synodis

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

magis, aliud se offerret: ille Yestianus aliud expunxit pro alio, deinde celeri gressu reversus ad Synodum audacter ibat ad convincendos Latinos. Ut vero Pater librum ejus aperuit, & integram sententiam vidit, terro in ministrum intuens rem monstrabat; ut ille tremebundus exclamavit: Ita Domine, tua mihi profuit benedictio, derali illam, quomodo autem tursus integra sit, ignoro: ita cum inuenta esset sententia, confusi recessistis, Hactenus Methonenis,

12. Josephus Constantinop. Patriarcha, qui plurimum ad hanc unionem contulit, nondum dirempto Concilio diem clausit extremum in Florentina civitate, relicta scheda a se scripta, qua profitebatur Romanum Papam esse universæ Ecclesiæ Caput. Et Spiritum Sanctum a Patre Filioque procedere. Seque hæc in se aliisque omnibus fidem sequi & profiteri Apostolicæ Ecclesiæ senioris Romæ. Elatus honorificentissimo apparatu ac amplissima funetis pompa fuit, cui omnes interfuere Cardinales; in templo Fratrum Prædicatorum, Græco ritu sepultus est mense Junio ann. 1439. Huic subiectus est successor Metrophanes ex Episcopo Cyziceno, qui Concilio Florentino interfuit. Dein Metrophanis Gregorius Hieromonachus, qui in Florentina synodo locum tenuerat Patriarchæ Alexandrini, fueratque a confessionibus Joannis Palæologi Imperatoris, & dignitate Protosyncellus. Hic videns prævalere Constantinopoli persecutionem in eos qui Florentino Concilio consenserant, seque nihil in oppositum proficere, relicta Græcia Romam confugit, atque anno 1449. quo Pius II. Mantuæ conventum habebat, defunctus est cum opinione sanctitatis, ut idem Pius Papa refert lib. undecim. Commentar. vitæ suæ sub nomine supposito Gobelini. Scribit Galcondylis lib. 6. Eugenium Pontificem dolentem vehementer, eo quod Græci Florentinam synodum adversarentur, a Marco Ephesino ejusque discipulo Scholario seducti, misisse Constantinopolim doctissimos quosdam viros, ut Græcos reducerent, & mendacia Marci & Scholarii, a quibus seducebantur, palam retellerent: seu cum apud seductos operam perderent, neque auderentur, Romam revertisse. Sanctus Antoninus expressus enunciat missam ab Eugenio cum doctissimis viris Cardinalem Venetum Franciscum Condulmerium specie Legationis ad Græciæ Imperatorem Joannem ipsum qui synodo Florentinæ interfuerat, & consenserat, obtinuisse ab Imperatore, ut fieret publica de rebus in synodo decretis concertatio Bartholomæum inter Episcopum Coronensem consummatissimum Theologum, linguæque Græcicæ peritum, & Marcum Ephesinum populi seductorem; hunc vero licet tergiversantem ab Imperatore compellum prolixè ad disputandum, quem Coronensis publice disputans tanta ingenii vi convicit falsæ doctrinæ, & ad populum pervertendum tam insignium imposturarum, ut Ephesinus haulto inde mœtore ac tristitia, post paucos dies expiraverit in obstinata perfidia. Plebs tamen seducta a conceptis erroribus non resiliit. Pletique Græci sapientissimis libris, Marci libros refutavere. Hi sunt Gregorius Hieromonachus, Bessiron Nicænus, Joseph Methonenis, Georgius Scholarius sapientissimus Senator Græcus, qui Joannem Palæologum Imperatorem ad Synodum comitatus, tres laqueatas orationes pro concilianda Ecclesiarum unionem, yamque hujus incundæ commonstrantes pronuntiavit; præclaram quoque defensionem contexuit quinque capitularium in Synodo Florentina decretorum adversus eorum impugnatores Marcum Ephesinum.

13. Ann. 1439. quo fuit communi Latinorum Græcorumque consensu conclusa ioter utrosque apud Florentiam unio religionis & fidei, subsequuta est pariter Armeniorum cum Ecclesia Romana unio: de qua hæc ait Græcus actorum Florentinæ Synodi scriptor: Post aliquot dies venerunt ex Armenia Apocrypharii, Patriarcha Armeniorum virtute præstantes viri, quærentes & ipsi unionem, fideique rectitudinem, qui etiam beatissimum Papam venerati Imperatorem viderunt; consiliūque suum & animum suum de consocienda cum Ecclesia Catholica unione exposuerunt; petentes ut ferret auxilium & prudentia sua juvaret. Imperator autem respondit multum sibi placere eorum studium: & gratum fore si accesserint ad orthodoxam fidem & Catholicam Ecclesiam, & præcari Deum pro dirigenda eorum unione, qua si fieret, se quoque promissit ad negotium quodlibet, & quidquid illis opus fuerit, adiutorem. His dictis recesserunt Armenii, vos vero Florentia exeuntes, Venetias petivimus, & inde rursus domum redimus.

14. Armenii Eutychetis errorem duas in Christo natus in unum confundentis, ideoque in synodo Chalcedonensi condemnati sequebantur, atque etiam nunc confectantur, & Synodum Chalcedonensem reprobant & adversantur. Post Græcorum abcessum, relicti sunt Florentiæ aliqui Cardinales cum Episcopis nonnullis & selectis Presbyteris eruditione insignibus, qui Con-

cilium continuabant, quandiu perjuraret Basileensium conventus. Ab his Florentiæ versantibus auditi & instructi sunt Armenii, eorumque animis insidentes difficultates discussæ ac elucidatæ. Eisdem Eugenius Constantinopolitanum symbolum cum accessione vocis *Et Jioque* tradidit, in solemnioribus Missis decantandum; deinde Concilii Chalcedonensis decretum de duabus distinctis, & inconfusis in una Verbi persona subsistentibus naturis atque operationibus; aliudque sextæ Synodi contra Monothelitarum heresim, quo astruuntur duæ distinctæ Christi voluntates, & actiones; doctrinam præterea de septem Ecclesiæ Sacramentis, in qua etiam definitur Confirmationis Sacramentum, (quod Armenii respuerant) quamvis non nisi per Episcopos, qui Apostolis successere, conferri debeat; nonnunquam tamen ex Apostolica dispensatione sedis, ob rationabilem causam & urgentem, posse ab inferiori Sacerdote ministrari, dum solo chrismate utatur, quod Episcopus consecerit; prætereaque in sacro Calice infundendam esse modicam ad vinum aquam ante consecrationem, contra veterem Armeniorum ritum, qui nihil aliud quam vinum in sacrum Calicem infundebant, cujus meminit Conciliabulum Quinifextum. Eisdem quoque tradidit Eugenius attributum Athanasio fidei symbolum cum Apostolicis unionis litteris ann. 1439. Accessere Florentiam post Armeniorum digressum Jacobini & Jacobitæ dicti anno 1441. hi per Orientem dispersi jam inde ab Hæraclii tempore Sectam constituabant Monothelitarum, qua ejurata, eos plenius instructos ad Romani fidei unionem Eugenius ascivit. Æthiops etiam missis nunciis & litteris Eugenius ad eandem fidei unionem invitaverat. Ann. igitur 1442. quo Eugenius Concilium Romanum ex Florentia ad Lateranensem ædem transtulit, advenrarunt Romam Legati Æthiopum seu Abissinorum Regis dicti Zerah-Jacob, id est *semen Jacob*, deferentes illius nomine Eugenio submissionem & obsequium, & cum Ecclesia Romana, cujus in omnibus fidem amplectebatur una cum subditis sibi populis, unionem suppliciter rogantes, Veruntamen sive nostrorum neglectu, sive operatorum defectu, sive immensa locorum & regionum distantia, sive linguarum imperitia, sive de alio quocunque defectu contigerit infaustum obstaculum, præclara illa & decora conversionis gentium exordia parum felicitatis progressum non sunt sortita, omnesque illæ gentes abdicato sincero Dei cultu, pristinis superstitiones ac hæreses resumpserunt: contigitque ipsis illud Evangelii de seminibus jactis in petrosa loca, quæ quia non habebant radicem, aruerunt. *Hi sunt, qui continuo cum gaudio suscipiunt Verbum Dei, non habent autem in se radicem, facta autem tribulatione & persecutione propter verbum continuo scandalizantur.* Matth. 13.

DIATRIBA DE ADDITIONE

ad Symbolum.

1. Concilium Ephesinum actione 6. refert initio Symboli Nicænum *αὐτῶν* singulis verbis vicium omnibus additionibus, quæ Constantinopolitanæ Synodus post Nicænam adjuunxit, nec vero Constantinopoli-tani Symboli ullatenus meminit. Nicænum vero hæc sexta actione relatum de Spiritu sancto nihil aliud pronuntiat quam verba ista, *ὃς μετὰ τὸν πατέρα ἐκ τοῦ Spiritum sanctum*. Deinde sic decrevit Ephesina Synodus: *τίτῳ πάλιν ἀναγνωσθέντι, ἄριστον ἢ ἅγια σύνδικον ἑτέραν πάλιν μηδὲν ἐξῆναι προσημαίνον, ἢ ἡν συγγράσαν, ἢ συντάξαν παρὰ τὴν ἐμαρτυρηθεῖσα ἐπὶ τῶν ἁγίων πατέρων, τῶν ἐν τῷ Νικαίᾳ συνελθόντων ἐν ἁγίῳ πνεύματι. Τὰ δὲ παλαιότερα ἢ συντάξαν τίτῳ ἑτέραν, ἢ ἡν προσημαίνον, ἢ προσημαίνον τῷ ἰδίῳ ἑπιγράσαν εἰς ἐπίσημον τῆς ἀληθείας, ἢ ἐξ ἰλλυρισμῶ, ἢ ἐξ ἰουδαϊσμῶ, ἢ ἐξ αἰρισμῶ ἀποδοκασσομένων, τίτῳ εἰ μὴ ὅν ἐπισκοπῶν, ἢ κληρικῶν, ἀλλὰ τῶν ὁσίων τῶν ἐπισκοπῶν, ἢ τῶν κληρικῶν τῶ κληρικῶ, οἱ δὲ λαϊκοὶ ὄν, ἀναδοματισσομένων.* Id est: *Hic igitur pertractis, statuit sancta Synodus alteram fidem nemini licere proferre, aut conscribere, aut componere, præter definitam a SS. PP. qui in Nicæa cum Spiritu S. congregati sunt. Qui vero ausi futrint aut componere fidem alteram, aut proferre, vel offerre conyortii volentibus ad agnitivam veritatis, sive ex gentilitate, sive ex Judaismo, sive ex qualicumque hæresi; hos quidem si sunt Episcopi, aut Clerici, alienos esse Episcopos ab Episcopatu, & Clericos a Clericatu decrevit: si vero laici fuerint, anathematari subijci.*

2. Quinetiam ipse qui Ephesinæ Synodo præsedie Cyrillus Alexandrinus tractat. in sanctum Symbolum, non aliud exponit quam Nicænum, quod ibidem ad singula verba

verba totum prodit; deinde singulos ejus articulos exponit omisso Constantinopolitano quantumvis uberiore. Neque ipsa ignorabat Ephesina Synodus istud Constantinopoli editum esse Nicæno posterius, atque verbis & rebus ubertius. Idcirco ne illa condemnatio, quam post recitatum Nicænum Symbolum proferunt adversus quoscunque aliam fidem inducentes, ne fraudi sit & condemnationi formulæ fidei Constantinopolitanæ, quæ non pauca addidit ad illam quæ præcesserat formulam Nicænam, quod procul utique erat a mente Concilii Ephesini, necesse est Ephesinum istud decretum non aliter intelligi quam de oppositis fidei doctrinis, aut novis & antea indecisus, quas aliqui privata auctoritate audent invehere: alioqui enim hoc eidem decretum pari damnatione Constantinopolitanum symbolum involveret. Superest ut duo illa Symbola propriis eorum verbis proferamus, ut ex obtutu primo, ipsaque simplici, quam multa, id quod posterius fuit, ad præcedens Nicænum addiderit, compertum fiat. Quæ ut facilius discernantur, additiones hujusmodi posteriores distinctis characteribus exprimemus.

3. Symbolum fidei Nicænz: Credimus in unum Deum Patrem omnipotentem, omnium visibilibus & invisibilibus factorem. Et in unum Dominum Jesum Christum Filium Dei, ex Patre natum, hoc est ex Patris substantia unigenitum, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero; genitum, non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt, & quæ in celo & quæ in terra. Qui propter nos homines & propter nostram salutem descendit, & incarnatus est, & homo factus passus est. Et resurrexit tertia die. Et ascendit in celos, & sedet in dextera Patris. Et venturus est judicare vivos & mortuos. Et in Spiritum sanctum. Qui autem dicunt, erat quod non erat; & antequam nasceretur non erat, & quod factus est ex non existentibus, aut ex alia substantia vel essentia; aut qui Filium Dei mutabilem esse affirmant; eos anathematizat Sancta Dei Catholica & Apostolica Ecclesia.

4. Symbolum Constantinopolitanum. Credimus in unum Deum Patrem omnipotentem FACTOREM CÆLI ET TERRÆ, visibilibus omnium & invisibilibus. Et in unum Dominum Jesum Christum Filium Dei UNIGENITUM, ex Patre natum ANTE OMNIA SÆCULA, Deum ex Deo, lumen ex lumine, Deum, verum ex Deo vero; Genitum, non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit DE CÆLIS, & incarnatus de Spiritu sancto EX MARIA VIRGINE, & homo factus est, CRUCIFIXUS ETIAM PRO NOBIS SUB PONTIO PILATO, PASSUS, AC SEPULTUS. Et resurrexit tertia die SECUNDUM SCRIPTURAS. Ascendit in Celos, & sedet ad dexteram Patris. Inde venturus est CUM GLORIA judicare vivos & mortuos. CUJUS REGNI NON ERIT FINIS. CREDIMUS in Spiritum sanctum DOMINUM ET VIVIFICANTEM EX PATRE PROCEDENTEM, CUM PATRE ET FILIO ADORANDUM ET GLORIFICANDUM; QUI LOQUUTUS EST PER PROPHETAS. ET UNAM SANCTAM CATHOLICAM ET APOSTOLICAM ECCLESIAM. CONFITEMUR UNUM BAPTISMA IN REMISSIONEM PECCATORUM. EXPECTAMUS RESSURRECTIONEM MORTUORUM. ET VITAM VENTURI SÆCULI. AMEN. Vides in isto Constantinopolitano Symbolo complura ad Nicænum addita, præsertim ad finem plures distinctos fidei articulos; & ex adverso suppressionem ultimorum fidei articulorum, quibus Nicænum terminatur. Nemo tamen dicere ausit Ephesinos Patres intendisse damnare Constantinopolitanam sacram Synodum, cum non ignoraret quas fecerat additiones ad Nicænam fidei formulam. Ut autem criminari eximantur Constantinopolitani Patres, asserenda est intra Ecclesiam auctoritas addendi ad pristina fidei symbola in majorem fidei elucidationem, aut etiam fateri necesse est, Ephesinam illam prohibitionem dirigi ad homines privatos, aut etiam restringi ad expositiones & additamenta fidei adversantia. Ut levis & improbus fuerit eorum prætextus, quorum ambitio & emulatio sacrilega schismatum occasiones consulto exquiserat. Ceteroquin ipsi quoque Nicæna Synodo vitio verti posset, suo Symbolo Nicæno addidisse ad Apostolorum Symbolum.

5. Prima quæ legitur ad Symbolum facta additio de processione ista ex Filio, videtur in Concilio Toletano III. anni 589. quo Hispaniarum Gothi, ejurata hæresi Ariana, fidem professi sunt orthodoxam. Eaque additio in tribus legitur ejus Concilii locis. Primum in proloquio Regis Recaredi ad Concilium his verbis: *Spiritus quoque sanctus confitendus a nobis est, & predicandus a Patre & Filio procedere, & cum Patre & Fi-*

Cabassusii, Notitia Ecclesiastica.

lio unius esse substantia. Deinde inibi refertur Symbolum Constantinopolitanum cum additione: *Credimus & in Spiritum sanctum Dominum & vivificantem ex Patre & Filio procedentem.* Tertio in ejusdem Concilii can. 3. *Quicumque Spiritum sanctum non credit, aut non crediderit, a Patre & Filio procedere, anathematis sit.* Anno deinde 633. Concilium Toletanum VI. cap. 1. sic effatur: *Spiritum vero sanctum nec creatum, nec genitum, sed procedentem ex Patre & Filio profitemur.* Toletanum similiter VII. anni 638. cap. 1. eadem habet verba. Quæ etiam reperitur professio in Concilio Toletano VIII. anni 653. cap. 1. in professione fidei: *Credimus in Spiritum sanctum Dominum & vivificantem, ex Patre & Filio procedentem.* Decipitur itaque memoriz lapsu doctus Bellarminus, dum ait fieri ceptam additionem a Concilio Toletano VIII. cum tamen ante factam fuisse liqueat a tribus quæ præcesserant Synodis Toletanis. Concilium etiam Forojulienense anni 791. cui præsedit Paulinus Aquilejensis Patriarcha, tum in proloquio Paulini, tum in creatione Concilii Constantinopolitani, formulæ quam omnes ibi professi sunt, vocem addiderit, *Filioque.* Cum etiam in ampliore ibidem facta Concilii declaratione fidei, ter repetitum legitur, *Spiritum Sanctum a Patre simul Filioque procedere.* Quinetiam his omnibus antiquius Concilium Bracarense primum anni 411. in editione Labbeana expresse profitetur, *Spiritum sanctum a Patre & Verbo procedere.*

6. Longe a vero aberrant, quicumque affirmant, primum hujusce additionis auctorem fuisse Romanum Pontificem. Id enim de nullo asseri aut probari potest: oppositum vero probatur ex relatis ab Anastasio Bibliothecario Ecclesie Romanæ in vita Leonis Papæ III. *Hic vero pro amore (ait) & cautela orthodoxæ fidei fecit mihi supra (scilicet in templo Sancti Petri Apostoli) scripta duo argentea scripta utraque symbolo, unum quidem litteris Græcis, & aliud Latinis, pendens a dextera levæque super ingressum corporis.* Id factum clarius explicant testes duo, Græcus unus scilicet Photius in epist. ad Patriarcham Aquilejensem; Latinus alter, scilicet Petrus Lombardus lib. 1. sententiarum, distinct. 11. Scribunt enim in utroque clypeo insculptum symbolum fuisse Constantinopolitanæ Synodi cum processione Spiritus sancti a Patre, nulla facta Filii mentione, Græce quidem in uno ancylium, & Latine in altero: noverat enim sapiens Pontifex Græcorum in Romanam Ecclesiam emulationem, ideoque omnem volebat illis adimere offensæ occasionem metu defectionis, ad quam proclives esse perspiciebat. Et tamen ut paullo post probaturum sum Leo III. pro fidei veritate habebat illam ex utraque Persona processionem, quam tamen in illis temporum circumstantiis non esse per illud symbolum promulgandam, id enim Græcos jam male affectos ad pejora traduxisset.

7. Quod vero de doctrinæ veritate persuasus esset, cuperetque id cunctis fidelibus esse persuasum, constat ex eo, quod cum Synodus Aquisgranensis anni Christi 809. coacta super questione ista de processione Spiritus sancti, vellet definire illam pariter esse a Filio, Carolus Magnus rei judicium suspendit, donec haberetur summi Pontificis responsum Leonis III. ideoque ad ipsum Legatos misit Bernarium Episcopum Vormaciensem, & Jesse Ambianensem Episcopum, atque Adelardum Monasterii Corbejensis Abbatem, quibus respondit Pontifex: *Ita sentio, ita venio cum his auctoribus & scriptura sacra auctoritatibus. Si quis aliter hac de re sentire, vel docere voluerit, non defendo. Et nisi conversus fuerit, & secundum hunc sensum tenere voluerit, contraria sententiam funditus abjicio.* Non tamen consentit ut Symbolo infereretur, aut in eo solemniter cantaretur, ut fidem facit Smaragdus relatus a Baronio, & a Labbeana Conciliorum editione.

8. Photius postmodum Constantinopolitani Patriarchatus inceptor, vir ad omne facinus audax, ambiens per Romani Pontificis extrusionem esse summum universæ Ecclesie caput, occasionem ac prætextum sumpsit in Nicolaum primum laudatissimum Pontificem anathematis brutum fulmen intorquendi, eo quod vocem illam *Filioque* toties agitatum contra prohibitionem Ephesinæ, ut aiebat, Synodi ad Symbolum inseruisset, aut inferi consentisset, ut scribit S. Antoninus parte 3. tit. 23. cap. 13. §. 10.

CONCILIIUM ROTHOMAGENSE

Ann. 1445.

1. Concilium istud coegit Rodolphus Rothomagensis Archiepiscopus die 11. Decembris Pontificatus Eugenii quarti anno 15.

2. Can. III. Præterea damnat omnes libellos seu quosdam tractatus artium magicarum & divinatoriarum. Et super hoc dinceps solliciti sine Ordinarii per suas dioceses inquirere, si qui sint tales libri, & ad se evocare.

Adversus magos, incantatores, ariolos, & eos qui cum ipsis consuetudinem habent, aut ad illos recurrunt, extat Nicænus canon Arabicus 22. ex versione Abrahami Echellenis, & can. 42. Concilii Turonensis III. sub Leone Papa III. & Carolo Magno, edicens: *moncant Sacerdotes fideles populos, ut noverint magicas artes, incantationesque quibuslibet infirmitatibus hominum nihil posse remedii conferre, non animalibus languentibus, claudicantibusve, vel etiam moribundis quidquam mederi, non ligaturas ossium, vel herbarum cuiquam mortalium adhibitas prodesse; sed hæc esse laqueos & insidias antiqui hostis, quibus ille perfidus genus humanum decipere nititur*. De his vide apud Gratianum, causa 26. q. 1. 2. 3. 4 & 5. paullo inferius can. 6. Huc spectat Concilii Carthagenensis IV. can. 89. auguriis vel incantationibus servientem excommunicans,

3. Can. IV. Item statuit, quod si quis contra Deum, vel aliquem Sanctorum suorum, & maxime contra Beata Virginem linguam in blasphemiam, abnegando præsumpserit relaxare, per Episcopum suum pena mulctetur annotata in Capitulo, Statuimus, rubrica de Maledictis. Hæc porro ibi pena statuitur: *Ut septem diebus Dominicis pro foribus Ecclesie in manifesto, dum aguntur missarum solemnitas, blasphemus existens, ultimo illorum die Dominico pallium & calcamenta non habeat; ligatus corrigia circa collum, septemque præcedentibus sextis feriis in pane jejunes & aqua, Ecclesiam nullatenus ingressurus. Quolibet autem prædictorum dierum tres, si poterit, alioqui duos reficiat pauperes, sive unum. Et si ad hoc nec ejus suppetant facultates, id in penam illam commutetur, cui etiam, si renuerit recipere ac peragere penitentiam suprædictam, Ecclesie interdicitur ingressus, & in obitu Ecclesiastica careat sepultura. Per temporalem præterea potestatem, coactione (si necesse fuerit) Episcopi diocesani, adhibita contra eum, blasphemus si dives fuerit, quadraginta solidorum, alioqui triginta, sive viginti: & si ad id non sufficiat, quinque solidorum usualis moneta pena mulctetur, nullam in hoc misericordiam habiturus; quod etiam inter alia communitatum statuta ponatur.*

Olim secundum Canones Iacus excommunicabatur; Clericus deponeretur 22. q. 1. c. Si quis per capillum; Sed jure civili blasphemii morte puniatur, in authent. ut non luxuriosus bonique contra naturam, collat. 6. circa medium,

4. Can. VI. Item quod si qui inventi fuerint invocatores demonum, & de hoc legitime convicti, quemadmodum fieri publice solitum est, publice prædicentur cum mitra insignum perpetua infamia. Qui si abjuraverint hunc errorem, post peractam penitentiam, ad arbitrium Diocesanæ misericorditer poterunt relaxari. Si vero contumaciter in suo errore perseveraverint; si sint Clerici, degradati prius perpetuis mancipentur carceribus; si vero laici, relinquuntur cura seculari puniendi.

De alijs autem sortilegijs, & superstitionibus, puta calminatibus, & brevibus ad collum hominum & equorum, seu alibi suspendentibus, ordinat hæc sancta Synodus, quod pena jejunii & carceris unius mensis puniantur pro prima vice. Si vero perseveraverint, pena graviori ad arbitrium Episcopi compescantur.

Can. VII. Item damnat modos illos, qui videntur introduci gratia quasus, denominando imagines, utpote: Notre Dame de recouvrance, Notre dame de piété, de consolation, de grace, &c. Nam talia sunt occasio superstitionis in multis; quasi sit plus in una imagine, quam alia. Abusores pena arbitraria compescantur.

5. Can. X. Item præcipit ipsa Synodus, quod unusquisque Parochianus habeat semel in anno omnia peccata sua confiteri proprio Sacerdoti; & ad minus in Pascha Eucharistia Sacramentum reverenter suscipere, juxta decretum, omnis utriusque sexus, & sub panis in eo contentis.

Parochus non est magis proprius Sacerdos in sua parochia, quam Episcopus in tota diocesi. Et quidem in plerisque Parochiis impossibile est omnes proprio Parocho in Pascha confiteri, cum non possit unus sufficere confessioni suorum omnium Parochianorum, ita ut necesse sit auxilium ab alijs Sacerdotibus assumi: si vero id licite sit de consensu Parochi, pari aut etiam potiori ratione id licite fiet de consensu Episcopi. Idcirco damnata est olim a Joanne Papa XXII. Joannis de Poliaci Theologi Parisiensis doctrina, qua asserbat, eum, qui confessus esset Sacerdoti regulari, invalide confessum fuisse, & teneri eadem peccata denuo proprio Parocho confiteri; ita ut non tantum Episcopus, sed neque ipse Papa possit ab hac regula de proprio Parocho cum ullo dispensare contra canonem Lateranensem, *Omnis utriusque sexus*. Quam doctrinam Joannes Papa damnavit in extrav. commun. c. yas electionis, de hæret. Potest quidem Episcopus huic juri suo cedere, quando & quatenus ex justa causa placuerit, omnemque hanc potestatem delegandi Confessione in Parochiam pro aliquo tempore transferre. Sed aliud est agere ex vero & communi jure, & agere per liberam & spontaneam concessionem.

Can. VIII. Item quod collatores scholarum, scholas ipsas personis atate & scientia, & moribus probatis committant, & liberaliter ac sine exaltatione concedantur.

Can. XIV. Item quod beneficia Ecclesiastica personis idoneis & benemeritis tam ex parte patronorum Ecclesiasticorum, & laicorum, quam collatorum & ordinatorum, liberaliter & absque ulla illicita passione conferantur, & ad illa presententur.

6. Can. XV. Item quod promovendi ad sacros Ordines, Ordinario, aut ab eo deputandis examinantibus tali tempore se presentent, quod ab illis bene & mature possint examinari: nec recipiantur aliqui ad Ordines ipsos, nisi per examinationem sufficientem & debite factam, reperiantur ætatis & qualitatum dierum, quas sacri definiunt Canones.

Posteriorum Ecclesie seculorum usus laxior est & solutior, quo indulgetur Clericis beneficium Ecclesiasticum possidentibus de illius fructibus vivere, quamvis seculares etiam opes possideant seu patrimonja, dummodo quæ sibi superflua sunt ex utriusque usufructibus, in pauperes aliave pietatis opera erogent. At antiquior disciplina videtur hæc fuisse, ut Clerici stipendijs Ecclesie minime participarent, si aliunde ex proprijs & secularibus bonis ad honestum victum suppeteret, ut auctoritate Hieronymi, & Prosperi, sive quis alius auctor sit librorum de vita contemplativa, 1. q. 2. c. clericos c. pastor, & c. si quis, probat Gratianus. Quibus adjuuge Capitulare istud Caroli Magni, quod etiam fidem facit, de disciplina istam exactiorem auctoritate tunc Conciliorum, cujus hæc verba sunt in Capitularibus 76. 77. & 78. tertiz Additionis. *Valimus atque præcipimus, sicut Synodali atque canonica auctoritate a Pastoribus sancta Ecclesia sepe admoniti sumus, ut Canonici clerici, qui in civitatibus vel monasterijs degunt, qui beneficia habent, unde victum & vestimentum habere possunt; ut his juxta Apostolum contenti sint, & stipendia fratrum, unde pauperiores, & hi qui assidue in prædictis locis Domino famulantes exubant, atque ibi assidue divinum explentes officium vitam sustinent, nequaquam assumant, aut in suis usibus convertant. Scimus enim, quia absque periculo, atque dispendio animarum suarum, hoc nullatenus facere possunt. Si quis hæc statuta contempserit, utriusque careat, id est, & beneficio, & præbenda; atque si gradibus fruatur Ecclesiasticis, his privetur. Quod habet Ecclesia, cum omnibus nihil habentibus commune: nec aliquid inde eis, qui sibi de suo sufficientes, convenit erogare. Quando nihil aliud sit habentibus dare, quam perdere. Nec illi, qui sua possidentes dari sibi aliquid volunt, sine grandi peccato suo, unde pauper victurus eras, accipiunt. Optabile esset, ut Carolus Magnus singillatim recensuisset hoc loco (quemadmodum alibi solet) illos Synodorum canones, de quibus generaliter hic loquitur. Frustra enim ad hoc produxerit aliquis canonem 11. Concilii Verneosis ann. 735. cum fateatur doctissimus Ludovicus Tomassinus, non loqui de alijs quam de Monachis, qui contra editam a se professionem, resumptis seculi opibus quibus renunciaverant, a Monasterijs recesserunt. Concilium vero Aquisgranense ann. 816. regnante Ludovico Pio Imperatore celebratum, quodque vivendi regulis Canonicis & Sanctimonialibus præscripsit, canon. 115. dilerte ait, licitum esse Clericis propria bona dare & accipere, & in hoc a monachis differre, quibus id nefas est: *Quamquam enim (ait) Canonicis, quia in sacris Canonibus illis prohiberetur non legitur, liceat limam induere, carnis vesci, dare & accipere propria res, & Ecclesia (scilicet res) cum humilitate & justitia habere,**

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

forte necessitate urgente, aut petita & obtenta a præiudicente chori licentia discedere oporteat, pro illa hora absens videatur. Salvis tamen Ecclesiarum consuetudinibus, si que forte circa hæc arctiores existant. Idem observetur in his qui a principio usque ad finem in processionibus non permanserint. Pro cuius executione deputeret aliquis unus habens notandi personas singulas statuto tempore non convenientes, iuramento astrictus agere fideliter & nulli parere.

Sanctionem istam ab initio usque ad verba hæc: *Salvis tamen consuetudinibus*, eruit Synodus Senonensis per singula verba ex Concilii Basileensis sessione 21. in qua etiam admonentur, qui ad Divinum officium conveniunt, ut animo se præparent ac recolligant, secundum quod scriptum est Ecclesiastici 18. *Ante orationem præpara animam, ne sis quasi qui tentat Deum.*

3. Art. II. cap. 1. *Episcopi in suis diocesis nisi ex causa necessaria, honesta vel probabili, resideant; & principaliter post tempus visitationis diocesium suarum & locorum suorum campestrium in civitate sua mansionem & determinationem habeant & faciant. In festivitibus solemnibus per se in Ecclesiis suis solemniter celebrent. Ab omni deformitate & nota in cappis, capuciis suis, & habitibus penitus abstineant. Domui suæ bene præsent, & familiam moderatam & disciplinam habeant & teneant. Honestos, & doctos, & Ecclesiasticos viros in Divinis scripturis & canonibus eruditos, præsertim in visitationibus suis secum habeant. Ordines munde & sancte conferant, doctis & probatis de beneficiis provideant. Ab indebitis & injustis exactionibus cessent & abstineant, suosque Officiarios & commissos abstinere faciant.*

Sanctus Gregorius Papa per allegoriam Divini mandati apud Exodum can. 29. ut de oblatis pacificis veltimis sepatetur armus, & pectusculum in partes, ad victum Aaronis filiorumque ejus Sacerdotum, effigiem & officium boni animarum Pastoris representat in 3. parte Pastor. cap. 3. dicens: *Divina lege armum Sacerdos dextrum in Sacrificium accipi & separatum: ut non solum sit operatio ejus utilis, sed singularis: nec inter malos tantummodo, que recta sunt, faciat, sed bene quoque operantes subditos sicut honore Ordinis superat, ita etiam amore virtutum transcendat: Cui esu quoque pectusculum cum armo tribuitur: ut quod se sacrificio precipitur sumere, hoc de semetipso Auctori discat immolare: & non solum pectore, que recta sunt, cogitet, sed spectatores suos ad sublimia armo operis invitet; nulla prospera præsentis*

vita appetat, nulla adversa pertimescat: Episcopum autem non solum in propria diocesi, sed etiam in Ecclesia, in qua sedes ejus est constituta, jampridem cautum fuerat can. 5. Concilii Carthaginensis V.

4. Cap. V. est de concubinato cocerendo, eademque iidem præpmodum verbis constituit, que haud multo ante adusimus ex Concilio Rothomagensi post Basileense Concilium, quo eadem prius accurate sancita fuerant. Quocirca ne per eandem lineam reciprocando ferram molesti simus, require superius Concilium Rothomagensis anni 1435. can. 31.

5. Cap. VI. Constituit, ut Ecclesiastici sive in habitu, sive in capillitio inordinati, si moniti non desistant, ab Ecclesiæ ministerio ad tempus arceantur. Sed si post præstitutum tempus in contumacia persistant, omnibus Ecclesiasticis emolumentis & beneficiorum fructibus præventur absque ulla personarum acceptatione.

6. Cap. VII. Reducit in præxim antiquos de vita & honestate Clericorum canones; quibus accessum ad tabernas prohibet, omnemque ebrietatem, negotiationes, mercimonia, negotiorum secularium gestiones, & procuraciones.

7. Cap. VIII. Clericos aleatores taxillisque aut ludis cum violentis corporis exercitiis conjunctis se applicantes, canonicis penis subjicit, nisi admoniti desistant.

8. Cap. IX. Quæstores; qui diversis locis vagantes, sæpe etiam prædicationis officium sine canonica approbatione usurpantes, per diversas; quas peragrunt, plagas & regiones, falsas sæpenumero litteras ac bullas circumferentes, ad extorquendas hominum credulorum & simplicium titulo elemosinarum pecunias, reprimit: subjicitque Ordinariorum cognitioni & examini, renovatque constituta Concilii Lateranensis generalis sub Innocentio III. relata in e. cum ex eo, de penis, & rem. necnon Concilii Viennensis in Clement. abusonis, eod. tit.

9. Art. III. versatur omnino circa Religiosorum reformationem.

10. Art. IV. officia & obligationes prosequitur laicorum.

11. Denique ad plenam eorum, que Concilio statuta sunt, observationem, præcipit sancta Synodus, ut in singulis diocesis omnia hæc inter Missarum solemnia publicentur ac promulgentur. Singulisque diocesis tribus Synodales nominatim expressos assignat, qui sollicite invigilent & perquirant, si qui sint qui Concilii decreta transgrediantur: aut si Pastores debitam in his diligentiam adhibeant, aut adhibere negligant, admo-neantque Metropolitanum, ac singulos suffraganeos Episcopos, atque ad primum futurum Concilium referant.

ECCLESIAE DECIMISEXTI SAECULI

HISTORICA SYNOPSIS.

I Xtincto Carolo VIII. absque prole ul-
la, successit in Franciæ regnum Ludov-
vicus Aurelianensium Dux, Ludovici
illius nepos, quem Joannes Burgundiæ
Dux Parisiis interemerat, filius vero
Carolus Aurelianensis, qui in Azincur-

teni certamine captus, annos viginti quatuor ab Anglis
in custodia detentus fuerat. Simul ac Ludovicus ejus
nominis XII. regnum exorsus est, se utriusque Siciliæ
atque Jerusalemorum Regem, Mediolanensemque Du-
cem appellari voluit. Et subinde facto divortio cum
Joanna Ludovici XI. Franciæ Regis filia a se intacta,
quam invito ipsi sed præ metu consentire fingente pa-
ter induxerat, Annam Britannicam Regis Caroli VIII.
viduam approbante Alexandro VI. summo Pontifice sum-
psit uxorem anno millesimo quadringentesimo nonagesi-
mo octavo. Novus ergo Rex jura sua repetens ab avia
sua Valentina Joannis Galeacii Mediolanensium Ducis
filia, cum tamen Franciscus Sforzia, qui primus gentis
sue Mediolanensium Ducatu potitus est, illam retinisset
ditionem jure affinitatis, & adoptionis sue a socero
Philippo ultimo Mediolanensium Ducum ex progenie
Vicecomitum, qui Blancam filiam suam illegitime na-
tam Francisco Sforziæ dederat uxorem, eumque sibi
filium adoptaverat, ex quo ortus Ludovicus Sforzia co-
gnomento Maurus Ducatum Mediolanensem possidebat.
Huic inquam Rex Ludovicus bellum inlinit, Alpibus-
que transmissis Alexandriam vi subegit, aliasque urbes
& oppida partim armis, partim ditione subjugavit.
Sforzia spe omni excidens ad Maximilianum Cæsarem
fugere coactus cetera victoribus prona reliquit. Sic bre-
vi Mediolanum in Francorum potestatem cum arce re-
ductum est. Subiit cum Insubria totum Francorum Imperium
opulentissima civitatis Italie Genua, ab amulis
inter se diversarumque partium viris Adornis & Frego-
siis certatim Regi tradita. Ceterum post quintum exilii
mensem reverso in Galliam Rege, dissidentibus inter
se constitutis proregibus Aubignio & Trivultio ab in-
subribus Sforzia revocatur profugus: qui cum fratre
Ascanio Cardinali ex Germania regressus, primum Co-
mum ad Latium Lacum sitam urbem ultro deditibus
se civibus occupat. Dein Mediolanum celeriter advo-
lans urbe summa gratulatione excipitur, Trivultio ad-
versus Novariam recedente. Uno impetu Ticinum ur-
belque ceteræ transpadanæ, præter arcem Mediolanen-
sem & Novariam reducem Sforziam admittunt. Rex ve-
ro e Gallia novum copiarum delectum in subsidium mit-
tit duce Ludovico Trimollito militari laude percelebr
adjuncto Cardinale Georgio Ambrosio, qui prudentibus
consiliis publicam rem promoveret. Acies inter utram-
que partem apud Novariam conseritur, victus uterque
Sforzia Novariam se recipit, in qua erat Helvetiorum præ-
sidium, sed præsidarii ab eo deficientes, Inci ditione
facta, cum ex conventionione cum Francis pacta loco exi-
rent in armis & ordine militari. Franci gemino hinc
inde ordine insidentes, Helvetiosque observantes, Sfor-
ziam cum tribus fratribus Sanseverinis in habitu grega-
lis militis Helvetiis inmissum deprehendunt, captivum-
que abducunt. Ascanius accepta fratris clade, dum per-
fugium querit, in manus quoque Francorum incidit.
Ludovicus Sforzia Lochiis carcere detentus decennio
fuit, ibique vivere desit. Ascanius vero Cardinalis in
Bituricensi turri captivitatem sustinuit, unde biennia
post gratia Cardinalis Ambrosii in libertatem est edu-
ctus. Duo autem Ludovici Sforziæ liberi Maximilianus
& Franciscus tuti in Germania confederunt. Secunda
hæc victoria Francis obligit primo hujus Saeculi anno,

2. Sequenti porro scilicet 1501. Ludovicus Franciæ,
& Ferdinandus Hispaniæ Reges fœdus mutuum inierunt
deturbandi ex Neapolitano regno Friderici, illudque
inter se dividendi, ut Hispanus Apuliam, & Calabriam;
Francus vero Neapolim cum reliqua regni parte sortiretur.
Francus jus obtendebat invallituræ Carolo Ande-
gavensi sancti Ludovici fratri, ejusque hæredibus ab Ur-
bano IV. concessæ, & a Clemente IV. & Gregorio X.
aliisque Romanis Pontificibus confirmatæ, exclusa ob
perduellionem erga Romanam sedem, & infamia cum
Saracenis impiaque fœdera, Friderici secundi Imperato-
ris prole. At Hispanus nullo jure fretus quam proprii
emolumenti, adjuncto prætextu belli communibus utrius-
que Regis viribus adversum Turcas suscipiendi, necnon
approbationis Alexandri Papæ VI. qui sub specie Tur-
cicæ expeditionis in eandem regni Neapolitani par-
titionem consenserat. Sed sperabat Ferdinandus (nec ip-
sum

Cabassarii, Neptia Ecclesiastica.

sum

spes refellit) successu temporis Francos a se per Hispani-
as artes & Francorum consuetam incuriam brevi de-
jectum iri. Fridericus vero jus suæ possessionis ab Alfonso
Arragonum Rege cognomine Magno repetebat, qui
nulla legitima relicta prole, Neapolitanum regnum ad
spurium filium Ferdinandum transmiserat, ex quo natus
Fridericus fuit. Pius vero Papa secundus hoc eidem re-
gnum confirmaverat, excluso Renato Andegavensi,
ejusque filio Joanne. Ipse vero Fridericus ortum ducens
ab Alfonso successionem aviti regni nactus erat. Quin
etiam Ferdinandus ipse Hispaniarum Rex se proximum
ipsi Alfonso legitimumque successorem asserbat, cui cum
nefas fuisset regnum deferri spurio ex geminoque adul-
terio nato, (mater enim Ferdinandi, quando hic in lu-
cem editus est, alteri viro nupta erat) successio jure
proximo legitimæ consanguinitatis fratri Alfonso ejusque
posteris debebatur; is autem erat Joannes Arragoniæ
Rex, inter quem & nothum Ferdinandum Alfonso duo
regna sua distribuerat, ut Joannes Arragoniæ regnum,
Neapolitanum autem Ferdinandus filius spurio nanci-
scretur: cui deinde jure consanguinitatis Fridericus
successerat. Ferdinandus vero primum Arragonum Rex,
deinde auctus per conjugium cum Isabella regno Castel-
læ, filius erat Joannis Arragonii ex legitimis nuptiis,
atque ita legitimæ consanguinitatis jure proximus om-
nium Alfonso patrum contingebat. Contracto itaque
fœdere Apuliæ & Calabriæ dominatio penes Ferdinan-
dum esse debebat cum nomine Ducatus, penes autem
Ludovicum reliquæ illius regni provinciæ & arces una
cum Neapoli sub titulo Regni. Siciliæ vero insulæ in-
tegrum jus & Dominatum Ferdinando possessori relin-
quebat. Miser autem Fridericus se potentissimis adver-
sariis perspiciens viribus impitem, prælegit seorsim cum
Ludovico, quam cum Ferdinando, cui magis diffidebat,
pacisci: desertis igitur, quas possidebat, ditionibus,
Franco se ultro tradidit, a quo pensione munifica do-
natus privatam & tranquillam in Gallia reliquam trien-
nio vitam egit. His ita constitutis, Ludovicus in Fran-
ciæ regnum successit constitutis ad novum regnum ad-
ministrandum Gallicanis ducibus non quidem inexperti-
bus belli, sed prudentia & diligentia longe imparibus
Ferdinando Consilio, quem sui loco in partem recens
ditione præfectum reliquit Rex Ferdinandus, quo duce,
novit mox turbandæ pacis prætextibus quæsitis, Francos
parum cautos, numeroque imminutos, deficiente pecu-
nia & stipendiis, necessariisque ad victum & pugnam
commentibus destitutos, & popularis gratiæ excolendæ
institos, brevi Neapolitano regno exegit anno 1504.

3. Insulta morte per venenum quibusdam Cardinali-
bus & Proceribus necandis a Cæsare Borgia præparatum
per pocillatoris errorem extincto Alexandro Papa VI.
datus est successor Pius III. Sed & illo post undecim
coronatione dies vita functo proventus ad Romanam
sedem fuit Julianus Rovereus Cardinalis, opibus, aucto-
ritate & amicis potens, omnis expertus litteraturæ, indo-
le ferox, ira impotens, gloriæ militaris appetentissimus,
in comminando auctæ & truculentus, qua occasione ne
omni virtute videretur vacuus, prolitum fuit de eo
nullatenus fuisse dissimulandi artificem. Hic per decen-
nium continuus cum Alexandro Papa habuerat simulta-
tes, ob quas Roma totaque Italia semper absujt, ver-
satus apud Franciæ Reges Carolum VIII, & Ludovi-
cum XII. quos ad Italica bella incessanter impellebat.
Ipseque Carolo arma in Italiam inferenti comes adha-
sit. Anno demum 1504. creatus Pontifex maximus, si-
bique ascito Julii secundi nomine, suos omnes cona-
tus & consilia contulit ad recuperandas ditiones Ro-
manæ olim Ecclesiæ præreptas, usus armis & fortitudi-
ne Ludovici Franciæ Regis, qui solus cum Francis om-
nia belli pericula & sumptus in se recepit, Maximilia-
no Cæsare, qui fœderis quoque particeps erat, nullum
cum suis Germanis subeunte discrimen. Præter
armis conflictus ad Agnadellum seu Ghiaradaddam adven-
sus Venetos, quorum multa oppida & urbes Julius Pa-
pa repetebat, factus est; quo tam luctuosam eandem Ve-
neti accipere, ut amplius decem millibus in acie perspi-
pris, ipsoque eorum Duce capto Bartholomæo Alvia-
no, ejusque oculo lanceæ acuminis perfoiso, tormenta
signaque & impedimenta victori Franco in prædam ces-
serint. Et clade Venetorum animi usque adeo concide-
runt, ut de dimittenda tota continente solique urbe
Venetiarum tuenda cogitarent. Uno victoriæ cursu Rex
Caravagium, Bergomum, Cremam & Cremonam invadit,
mox Peliqueriæ arcem, quam Veneti crediderant inexpugna-
bilem,

bllem, vi capiti, ex his præditiis. Julius quæcumque optavit oppida solis usus Francorum viribus in dedicationem accepit, Et nullatenus communicato cum Rege consilio, quem occulte tota Italia omnesque Francos post exhibitam sibi illorum operam & obsequia expellere moliebatur, fœderis cum Ludovico initi & obsequiorum exhibitorum immemor, mortalium omnium ingratisissimus, pacem novumque fœdus nulla habita Regis Franci mentione, cui desiderabat Venetos implacabili odio remanere infensos, cum devicta gente percussit, ut ipsorum opera & armis adversus Francos, a quibus gravissima passi fuerant damna, uteretur. Simulque misso ad Helvetios Sedunensi Episcopo, Helvetios a jurato cum Franco Rege fœdere divellit, & sub sua stipendia recipit. Atque in hoc Ludovicus ex nimia imprudentique bonitate peccabat, quod cum religioni duceret populo suo nova tributa quæ ab exordio regni sui a præcedentibus Regibus imposita sustulerat, indicere, exillimabat bella solius Regiæ domus proventibus se posse ac debere perficere, quæ causa Helvetios a Julio sollicitatos, & majora stipendia a Franco deposcentes alienavit. Ferdinandum præterea Hispanorum & utriusque Siciliæ Regem ad sua fœdera Julius facile pellexit, ut contra æmulum & hostem Francum, usurpatum Neapolitanum regnum Julio Pontifici tributarium sibi tueretur. Henricum etiam VIII, Angliæ Regem & Francis jam pridem ob transacta bella æmulum pari facilitate in idem fœdus per Ferdinandum ejus socerum ascivit, Catharinam enim Ferdinandi & Isabellæ filiam in conjugio habebat, cui futura Ludovici Franci ruina nihil minus quam provinciarum amplissimarum Aquitaniz & Normanniæ recuperationem pollicebatur, Anglus itaque classem instructissimam in oram Aquitaniz transmisit: quæ tamen nulli operæ pretio facta in Angliam remeavit. Ferdinandas vero oppressorum improvisa invasione, tum sceleratorum quorundam prodicione Joanne Alberto, Cantabrorum seu Navarrorum Rege Francis fœderato, Pampelonam & reliqua oppida & arces regni interceptit.

4. Interea Maximilianus Imperator a Julio in idem fœdus enixe interpellatus, cum neque Ludovicum Regem deserere, neque bellum contra Pontificem suscipere auderet, dissidentes ad pacem reducere satagebat; at tamen Julius bello gerendo addictus, iniquas prorsus neque admittendas postulabat condiciones, ut Genue totiusque Liguriæ regni Neapolitani dominio ac juribus abdicatis, revocatisque ab universa Italia Francorum præditiis Alfonso Estensis amicitiaz renunciaret, donec Comachio in gratiam Pontificis cederet, quam urbem a suis majoribus Estensis possidebat ad mare superum sitam, optimis abundanter salinis, unde copiosa vectigalia Principi affluebant ex confluxu populorum Longobardiz & Flaminiz ad comparandum sale. Hac de causa Julius locum illum ut feudum Ecclesiæ deposcibat, quod esse Imperii Alfonso profitebatur. Antequam vero adversus Alfonso Julius proficisceretur, diris egit adversus eum, & quotquot ei aut opem tulissent, aut ferrent, vel laturi essent; quibus pronunciatis anno 1510. suum continuo exercitum ad obsidionem Ferrariæ progredi iussit; etiam si hyems differendam suaderet: verum quo Gallis Ferrariæ juvandæ facultas adimeretur, visum est primum expugnandam esse Mirandulam quæ in Regis Franciæ clientela erat, ideoque illam desinentem mense Decembri obsidione cinxit. At Ludovicus pessimo consilio, cum res sibi esset cum ardentissimo & diligentissimo aggressore; profectionem suam Italianam in ver. subsequens distulit. Quinetiam deteriore consilio & Christianissimo Rege prorsus indigno suisque rebus perniciosissimo, quandoquidem causam suam hoc ausu apud omnes reddidit deteriorem, hosti autem suo justum addidit & speciosum titulum, (quo nihil poterat optari Julio accidere) belli acrius gerendi, populosque in Ludovicum quasi impium & Ecclesiæ schismaticum hostem concitandi, cepit enim cum Maximiliano Imperatore de Concilio propria utriusque auctoritate cogendo ad Julium Papam in ordinem redigendum, novumque Pontificem constituendum agere. Tum vero judicatum est, quantæ injuriæ fuisset, quæ præcellerat, mors Cardinalis Ambrosii, qui pro certo Regem a pernicioso ejusmodi consiliis deterruisset.

5. Id Conciliabulum, Pisani dictum, Pisis inchoatum est anno 1511. cui præfedit exauctoratus a Julio Cardinalis Bernardinus Carvajalius Hispanus. Illud ut dissolveret Julius, exemplum sequutus Eugenii quarti, qui ut Basileense Concilium jam ad schisma propendens, seque altius adversus supremam Sedem effrensus reprimeret, Concilium Ferrariæ in ptimis, deinde Florentiæ indixerat, aliud ipsumque legitima fultum auctoritate Romæ in Lateranensi æde celebrandum instituit, ad quod demum Cardinales Pisani soluto insano conventu, ut privati accesserunt post Julii Papæ in-

teritum, ejusque successori Leoni Pape X. & Concilio Lateranensi veniam supplicantes, dictaque palioquia ab solutionem obtinere, pristinisque honoribus benignitate Leonis restituti sunt in integrum. Rex vero Ludovicus missis prioribus Claudio Seissel Episcopo Massiliensi, & Ludovico de Fribin Solerii Domino, in gratiam Leonis & sacri Concilii honorifice receptus fuit: Pisanus vero conventus Pisis inceptus, inde Mediolanum translatus, tandemque Lugdunum, fœdum ibi exitum sortitus est.

6. Multo laudabiliorem se Ludovicus præstiterat in convocatione Antistitum & insignium Doctorum Regni sui apud Turones, a quibus etiam sapientiora & modestiora responsa retulit, quam in convocatione Pisani illius cœtus, ex quo exitalia decreta prodierunt. Turonensi convocationi præpositæ fuerunt examinandæ octo propositiones, quibus reddita sunt totidem præclara responsa, quæ sequuntur. *Primo*: Utrum Papæ liceat, ubi neque de Religione agitur, neque de feudis & juribus Ecclesiæ Romanæ, bellum inferre Principibus temporalibus, aut Terris, quæ non sunt ejus patrimonii? *Conclusum* est, non licere, non posse, nec debere. *Secundo*: An licitum sit Principi sic lacessito vim vi repellere, terrasque Ecclesiæ invadere, non quidem mente illas retinendi, sed solum impediendi, ne Papa per illas fiat potentior ad injustam offensionem, ac deinde composita pace easdem restituendi? *Responsum* est his conditionibus licitum esse. *Tertio*: An hujusmodi odium Papæ implacabile, quo etiam alios Principes & Respublicas adversus Principem istum concitavit, ut ejus terras invadant, qui potius benevolentia ob multa in Papam & Sedem Apostolicam collata beneficia dignus est, fas sit Principi sic læso ab ejusmodi Pontificis obedientia se subtrahere? *Responsum* est fas esse, non tamen absolute & indistincte, sed pro tuitione tantum ac necessaria defensione jurium suorum temporalium. *Quarto*, hujusmodi facta subtractione, quid agendum sit tum Principi ipsi ac subditis ejus, tum etiam Prælati & Ecclesiasticis regni in his, quibus ad Sedem Apostolicam recurri consueverat? *Responsum* est, standum esse juri antiquo & pragmaticæ sanctioni tunc temporis in Gallia vigenti. *Quinto*: An liceat eidem Principi armis tueri & defendere alium Principem juste fœderatum? *Responsum* est licere, si alius Princeps injuste lacessitur. *Sexto*: Si quod jus talis Pontifex ad se pertinere contendat, ut patrimonii sanctæ Romanæ Ecclesiæ partem; & contra, Princeps talis juris possessor (Ducem Ferrariensem Alfonso designabat) plus quam centenaria præscriptione sese defendat, & alioqui jus esse Imperii, non Ecclesiæ, contendat, ac nihilominus de ea controversia offerat iure iudicio, vel arbitrio bonorum virorum, utrum eo casu liceat Pontifici absque alia causæ cognitione, bellum inferre hujusmodi Principi: & si fecerit, utrum liceat Principi armis resistere, & aliis ei decisse? *Responsum* est licere utrumque. *Septimo*, si nihilominus Pontifex contra Principem designatum articulo præcedenti pronunciaret sententiam, an ei obtemperare teneatur; maxime cum non sit tutum eidem ad sedem Romanam ire vel mittere? *Dictum* non teneri. *Octavo*, si Pontifex non servato juris ordine manu armata publicet aliquas censuras contra Principes sibi resistentes, eorumque subditos & fœderatos, utrum eis parendum sit? *Responsum* est, ejusmodi sententiam nullam esse, nulloque jure ligare. Fidem faciunt Historici nullatenus suspecti ejusdem temporis Itali, qui res uti gerebantur, videbant, & perspicue notant, Ludovicum pacis cupidissimum nihil omisisse eorum, quæ Pontificem placare & lenire debuissent, sed Julium quo magis se Ludovicus demittebat & continebat, eo plus exanduisse, magisque ansam inde ferociendi & pertinacius insultandi arripuisse.

7. Indictum bellum Julius acrius prosequens obsidione Mirandulæ sua præsentia urget, omnia in castris sedulo explorat, ipse loricator & ense succindus tormenta ænea moveri, collimari & explodi jubet locis opportunis, atque urbem demum aggressionem capit. Inde digressus Ferrariam aggreditur, sed asperissimam obsidionem cum magna Pontificiorum internecione, Pontifex solvere compellitur. Alia ex parte cum Rex rerum Italiæ præfecturam Gastoni Foxio sororis suæ filio, Duci Neomorenæ ingentis spei adolescenti commisisset, isto nihil moratus transmissis Alpibus asperissima hyeme cum novis copiis in Italiam contendit. Bononiam, quam Trivulcius Gallicani exercitus præfectus Julio eripuerat, Julius ipse cum valido Hispanorum & Italicorum exercitu obsidione cinxit, adjuvantibus insignibus & veteranis Ducibus. At Foxius victor rediens ab expugnata Brixia, quam Venetis castris illorum copiis eripuerat, opportune adveniens hostes ab obsidione fugavit Bononiæ, quæ jam in extremas redacta fuerat angustias. Inde conversus in Ravennam viribus, adventanti ad ferendam civitati

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Storia iter sibi ad acquirendum Neapolitanum regnum apertum iri. Igitur sub Octobris finem florentissimo collecto exercitu iter per Alpes ingressus Mediolanum venit ab hostibus desertam urbem, quam non ingreditur, curam obsidendi arcem cum sufficienti præsidio Trimolio relinquens. Hispani firmo præsidio Ticinum, quæ Pavia dicitur, misso, & Antonio Leva præfecto impo- sito cum reliquo exercitu Laudem Pompeji, quæ Lodi vulgo dicitur, recesserant.

10. Relicto igitur cum aliquot copiis Trimolio apud Mediolanum Rex Ticinum oppugnat, & cum augendus potius quam minuendus esset exercitus, Rex illum nimia diminutione debilitavit. Enim vero Joannem Stuartum Scotum Albaniz Ducem cum decem millibus peditum ac mille equitibus Neapolim, & Michaelem Antonium Salutarum Principem cum aliquot expeditis cohortibus in Genuenses mittit. Ita sparse Gallorum vires sequuturo nox infortunio viam aperuerunt. Accersito enim ex Germania novo vitium subsidio, novoque habito in Italia militum delectu Borbonius regia castra adoritur, simulque ex composito facta ductore Antonio Leva eruptione extra urbem actis pugna confertur. Alenfonius Dux ad belli pericula multum ineptus, contra quem Leva milites Ticino eduxerat, primo congressu territus, cæcus omnia jam perita & profligata, cum quadringentis equitibus fugam cepit, & prætervectus Helveticos, iis ædem fecit Francos omni loco victos & depulsos, qui avitæ suæque fortitudinis haud satis memores dimissioni se subdixerunt. Totum interea pondus prælii in Regem incumbit. Germani ad ejus latera fortiter dimicantes ad unum pro salute Regis cæsi sunt nemine terga vertente. Nobiles quoque Franci Regis latera regentes pari fide & fortitudine animi in armis conciderunt. Rex suffosso semel atque iterum equo femore saucius certamen pedestre intrepide iniit, ubi Mars atrocissimus erat, cumque in extremo vitæ discrimine versaretur, accurrens Pomperantius, qui Borbonio comes desertenti Franciscum hæserat, hic vero in pedes disiliens irruentes stricto ferro propulsans Regem tesit pugnantem, donec adveniret Lanoyus Prorex Neapolitanus, cui Rex Borbonio disidens se tradere maluit. Contigit hæc ad Ticinum clades Februarii 24. ann. 1525. Bonivetus, cujus infelici consilio aliis enixe dissuadentibus Rex Italiam profectus fuerat, & Ticinum oblidione cinxerat, ne vivus in Borbonii veniret potestatem, sive impar doloris magnitudini, in confertissimam aciem ultro irrupens per vulnera emisit animum. Maxima Nobilium pars vel in conflictu perit, vel in captivitatem abducta est. Carolus Alenfonius cum Lugduni respiraret e fuga, ejus infamia tantum illorem admisit, ut octavo die vitam, quam periculo eripuerat, amiserit, & in eo stirps Alenfontia desit regio exorta sanguine.

13. Francisco Rege captivo in Hispaniam abducto, dum in custodia detinebatur, propositæ sunt pacis & libertatis admodum duræ conditiones, quarum prima & præcipua fuit, ut Burgundiz Ducatum cum multis ejus appendicibus Cæsari traderet omni supremo jure possidendum. II. Ut omnibus Regni Neapolitani, Principatus Mediolanensis, Genue, Astæ quibuscumque juribus, necnon Flandriæ & Artesiæ supremo juri cederet, atque urbes quas in eis possidebat, restitueret. III. Eleonoram Cæsaris sororem, Emmanuelis Lusitaniz Regis viduam, duceret. IV. Borbonio ablatas omnes ditiones & opes restitueret. V. Duos filios suos, natu majores oblidens data fidei de his aliisque conditionibus adimplendis traderet: eo quod Rex excusaret jure ipso non valere a quocumque pacta conventa, qui liber sui que juris non esset, præsumi namque ab invito per vim extorta. Addita quoque fuit ea, quam Attilio Regulo captivo Carthaginenses indixerant, ut si conditiones undecumque adveniente impedimento effectum non sortirentur, Rex ipse rediret, seque pristinz custodiæ subjiceret. Rex libertatis cupidus his conditionibus fidem suam obstrinxit. Adducti sunt regii liberi impuberes, Franciscus Delphinus novennis, & Henricus Aurelianensis Dux octennis, qui eodem momento ab Hispanis recepti sunt, quo pater eorum dimissus est. Qui redditus libertati, promissis non stetit, eorum prætexens duritiam, & iniquitatem, sui que ad promittendum in captivitate coactionem. Convocata etiam regni comitia protestata sunt, non posse ab ullo Rege convelli corvum regno legem de non minuenda tantisper Francica ditione. Burgundi quoque decernunt, armis se tueri, ne a Regno divellantur. Prætereaque fœdus initur inter Pontificem Clementem VII. Regesque Franciæ & Angliæ & Venetos, & Franciscum Sforciam Mediolanensem Ducem socialis belli, pro Italiæ libertate tuenda, Sforciz Principatu asserendo, & recuperandis Francisci Regis filiis conclusum die Maji 17. ann. 1526. Quo eodem Romæ potens Columenium familia Ca-

rolo. Imperatori additissima, occulte adversus Pontificem conspiravit, Cardinalis Columniensis Vespasianus, ejusque frater Pompejus cum Hugone Moncada Hispano nocte, quæ vigesimum Septembris diem præcessit, cum octingentis equitibus & tribus peditum millibus summa celeritate incidentes, nemine de ipsorum molitione suspicente, Urbem summo mane ingressi ad Vaticanum contenderunt. Quorum adventu consternatus Pontifex cum nonnullis Cardinalibus, quibus magis confidebat, in arcem Sancti Angeli se recepit. Hostes autem, Palatio Pontificio cum sacra omni profanaque suppellectile direpto in Basilicam quoque Sancti Petri nefarias manus injecere, eamque pariter diripere cum opulentioribus illius suburbii domibus. Moncada vero ad colloquium accito, induciæ, reclamantibus licet Columnensibus, ac præcipue Cardinali, compositz inter Pontificem ac Cæsarem fuere: quibus Pontifex statim copias, quas circa Mediolanum habebat, remove, Columnensibus & omnibus, qui hoc motu implicati fuissent, ignoscere, censurisque exsolvere, atque oblidens de his dare pollicitus est; Cæsariani vero & Columnenses copias Roma & ex finibus dominationis Pontificiæ educere promiserunt.

14. At Clemens, cujus officii erat sacrilega & detestanda facinora reprimere, neque sinere illa impune dilabi, Columnenses postmodum omnes hostes Ecclesiæ pronuntiavit, meritisque pœnis subjecit. Et Cardinalem dignitate exuctoravit, dirisque devovit, ac per Vitellium copiarum suarum ducem cuncta fere oppida Columnensium diripuit, incendit, aut diruit; Cardinali interim a sententia in se lata, Neapoli ad futurum Concilium provocante. Appulso autem Cajetam cum Hispana classe Lanoyo Prorege Neapolitano ad finem anni, & in Insulriam pariter confluentibus Gallorum & Germanorum copiis, bellum utrinque magnis contentionibus recrudescere cœpit. Carolus Cæsar Borbonium egregium imperiorum suorum administrum, ac potentiz suæ struendæ præcipuum adjutorem ex Hispania in Italiam cum copiis dimittit, qui frustra tentata Florentia nobili & copiosa civitate, cujus direptionem pro stipendio a biennio fere militibus Germanis non persoluto destinaverat: qui etiam per seditionem tentorium ipsius ingressi, occisis quibusdam ejus contubernaliibus, omnem ejus suppellectilem expilaverunt. Hunc ergo exercitum magnis itineribus sine machinis aut impedimentis Romam adduxit, ut civitatis adeo opulentiz direptio illis esset pro ditissimo stipendio. Anno igitur 1527. die Maji 5. Borbonius in prædis Vaticano vicinis castra metatus urbem adoritur, ipseque inter primos scalis admotis consensu muro glande plumbea ad ilia trajectus mortuus concidit. Arausicanus Princeps, cui primæ a Borbonio partes, vidit cadentem, oblectoque cadavere ne militum ardor desereret, locum demortui occupans (ut Publio Valerio Consule in acie cæso Publium Volumnium fecisse olim produnt Historici) id peregit, ne sensus ejus interitus ad militem deveniret, antequam urbs omni ex parte esset espugnata. Teterrima fuit capte urbis facies effusis in omnem licentiam prædonibus, nullum templum sacrilegis eorum manibus inviolatum mansit, neque matronæ, neque virgines etiam sacre violenta eorum supra evadere potuerunt, nullæ fuere Procerum aut aliorum commode viventium ædes militum manibus intactæ, qui postquam obviam quæque diripuerant, tormentis adhibitis inquilinos cruciabant inmaniter, ut si quid abdidissent, manifestarent. Clemens Summus Pontifex in molem Adriani, quæ Sancti Angeli castrum vocatur, vix evasit. Hanc arcem Auriscensis Dux, perducta in circuitu fossa, dispositis per loca præliis circumvallavit, ne qua subsidia vita incluso Pontifici ministrarentur, ut scilicet fame & penuria ad deditonem adigeretur: ad quam demum coactus sub durissimis conditionibus fuit, ne libertati dimissus, nisi postquam omnes illas adimplevit. O præclaram Caroli V. Cæsaris religionem! duobus æternis insignitum monumentis, per ea quæ Romæ gesta sunt, tum per Columnenses & Moncadam, tum deinde per Borbonium & Arausicanum. Nec vero Pontifex Clemens huic secundæ ereptus est captivitati, etiam si pestis, quæ Romam innumeris funeribus hauserat, in arcem quoque Sancti Angeli pervasisset, & aliquot Pontificis familiares, nisi postquam Cæsar sibi periculum imminere perspexit ex accessu adventantis Francisci exercitus duce Lautreco, cui Franciscus Rex mandarat, ut quam citissime Summum Pontificem ex captivitate eriperet. Sed neque Franciscus immunis est a peccato sprete religionis, qui Turcas belli socios accivit adversus Cæsarem, obtinuitque ab eorum Imperatore Solimanno, ut Barbarossa insignis pirata Rex Algerum præfectusque maris Turcici sibi in auxilium mitteretur, qui classe adducta Niciam Sabaudi Ducis urbem obsedit, nec tamen expugnavit, nihilque.

nihilque inde ad sua reverfus contulit Franco præter delectus ac vituperium. Quantam vero nominis suo labem asperit, quum missis Legatis Solimanum hortatus est, ut extrema regni Neapolitani littora invaderet, dum ipse in Principatum Mediolanensem irrumperet. Que tamen sollicitatio, Deo melius Ecclesie suæ providente, omni caruit effectu.

15. Dum vero Christiani Principes mutuis odiis & interecionis bellis Christianas Provincias quasi mercede conducti a Turcis fœde vastabant & populabantur, Turcarum Imperator Solimanus impigre in exitium Christianæ reipublice incumberebat. Belgradum quippe validissimum Christianorum propugnaculum anno 1521. expugnavit, annoque insequenti Rhodum sexto ab obsidione mense, nemine per id tempus in auxilium accurrente, Christianis eripuit. Esinde suis Hungarorum copiis eorumque Rege Ludovico, dum ost immanem suorum stragem fuga sibi consulit, gurgite paludis immerso, Budam regni caput omnemque longe lateque circumfusam regionem subjogavit anno 1526. Exinde a Viennæ obsidione repulsus Albam Regiam, Strigonium, aliaque deinceps Pannonum oppida & arces subegit anno 1529. Sed etiam hæresiarum sæculi istius majorem Ecclesie perniciem invexerunt. Lutherus ex Augustinianorum Ordine perfidus apostata, Saxoniam primum, deinde universam fere Germaniam, extremasque Septentrionis plagas Daniam, Sueciam, Nordvegiam infecit contagio perversæ doctrinæ, quam Fredericus Elector Saxonicus primus inter Principes excepit, ejusque patrocinium suscepit, singulari gratia & studio Lutherum complexus tum quia Lutheri studia promovebat, sumptusque ad ejus solemnem in Doctorem Theologum susceptionem, in ea quam Princeps idem fundarat, Universitate Witembergenfi, pia liberalitate suppeditaverat, cumque illius ingenium atque in concionando eloquentiam, & in disputando solertiam & acumen suspiceret, magnum Academiæ Witembergenfi decus Lutherum promovendo contulisse rebatur. Erat Frederico patruelis Georgius alter Saxonie Dux fidei Catholicæ studiosissimus. Hic ad convincendos Lutheri errores insignem in Academia Ingolstadiensi Theologiæ professorem Joannem Eckium Lipsiam, quæ ad Georgii Principis ditionem pertinebat, evocavit, ipsumque Lutherum ad disputandum mutuo adhibitis scribis, qui disputantium dicta scripto exciperent. Lutherus Joannem Carolostadium sibi fidissimum Doctorem, a cujus manu Doctoris lauream in Academia Witembergenfi receperat, secum adduxit. Multorum dierum fuit hæc disputatio, quam primis diebus auspiciati sunt Eckius & Carolostadius, sed hinc disputatione convicto & fatigato successit quasi succenturarius miles Lutherus, qui in progressu disputationis cum rationibus Eckii urgeretur, more pertinacium, quibus rationes deficiunt, in iras & convicia prorumperebat, ideoque blande admonitus, ut nihil per iram, sed modeste ageret, nec auditoribus scandalum ingereret; impiissime respondit, non propter Deum hæc rem ceptam esse, neque propter Deum finituram. Lutherus se pugnae subtrahente, prodire deponit in arenam Carolostadius; tandemque decimoquinto certaminis die de palæstra recesserunt, caussantes suam Witembergæ necessariam esse præsentiam. Ex Lutherana radice prædit venenatus Anabaptistarum stolo, Christianos ætate infantili baptizatos adulta jam ætate rebaptizantium, & decernentium nulli quarumcumque legum aut præceptionum, ne quidem ipsius sacræ Scripturæ standum esse præjudicio, sed iis duntaxat, quæ propius spiritus suggerit. Id enim esse divini spiritus impulsus, cui resistere sit nefas. Hujus delirii auctorem quidam dicunt Nicolaum Scorsium, alij Balihallrem Pacimontanum. Sacramentarii quoque hoc sæculo prodierunt, & stupendum in modum propagati sunt, auctores Carolostadio, qui hic in re cepit a Lutheris discedere: unde tantum inter ambos processit odium, quatenus antea fuerat amor, quo erant colligati. Sacramentariorum sectam primum apud Helvetios invexerunt Udalricus Zwinglius, Tigurinae Parochus Ecclesie, & Joannes Œcolampadius apud Basileenses, ex Ordine Regularium Sanctæ Birgittæ apostata, & apud Gallos Joannes Calvinus, Novioduno in Picardia oriundus. Iste Francia excedens sedem Genevæ fixit, quæ paucis ante annis incitante Guilielmo Farello, suum cum omni Clero Episcopum expulerat. Calvinus post aliquot annos Michaelem Secvetum Hispanum, qui Genevam se receperat, hæresis postulavit adversus sanctissimam Trinitatem, quam instaurata Pauli Samosatensis hæresis humanum esse se commentum assererat, nec nisi unam personam Deo attribueret; quamobrem accusante & urgente Calvino, Magistratus sententia, Servetus rogo colligatus vivus est combustus.

16. Henricus Angliæ Rex ejus nominis VIII. qui

edito adversus Lutherum libro, defensoris fidei titulum meruerat, Annæ Boleniæ amoribus irretitus, cum Catharina uxore, Ferdinandi & Isabellæ Hispaniæ Regum filia, & Caroli V. Imperatoris matertera, divortium facit anno 1532. & nuptias sacrilegas cum Bolenia iniquæ de causa Summi Pontificis sententia piorum communione sejunctus, hostem se Romanæ professus Ecclesie, ditionem suam ab ea divulsit, seque Anglicanæ caput Ecclesie constituit, & quoscumque subditorum sibi renitentes ultimo supplicio quasi perduelles affecit: in his Thomam Morum Regni Cancellarium, illustrem probitate atque eruditione virum, & Joannem Filcerum Roffensem Episcopum, purpura, dum Anglico carcere detinetur, a Summo Pontifice ornatum anno 1535. gladio subiecit. Annam pellicem, sed ementito nomine dictam uxorem, ex qua prognata erat Elizabetha, quæ in perniciem Ecclesie multos postea regnavit annos, cervicis amputatione damnavit. Ipse vero ad sextam usque conjugem connubia multiplicavit, ex quarum una filium suscepit Eduardum, in quem suam transmisit Anglici & Hibernici Regni successionem. Sed hoc juvenili ætate mortuo, bina delata sunt Regna Mariæ Henrici & Catharinæ filie. Hæc Catholicam fidem in Angliam reduxit, & Philippo secundo Hispaniarum Regi nupsit, cui tamen nullam reliquit prolem; Regnum exorta ab anno; quo fato functus est Eduardus 1553. accitoque Reginaldo Polo Cardinali, & propinquo suo, Regnum Romanæ fidei communionique restituit. Veruntamen sexto post anno, qui fuit Christi 1558. Mariæ defunctæ succedens Elizabetha Henrici & pellicis Annæ filia, pristinam perfidiam reduxit, & Catholicos omni crudelitate infectata est.

17. In vicina Scotia Jacobus V. ejus Rex Catholicæ fidei studiosissimus, post schisma Anglicanum ab Henrico invecum, dum vixit, sollicitè obtulit, ne hæresis ex Anglia æmula in suum regnum pervaderet. Postquam autem obiit anno 1542. unica relicta legitima prole Maria infantula dierum octo, res Catholica cepit in eo regno fluctuare, ortis contentionibus de regni administratione, quarum occursum hæresis se insinuat in regnum, tandemque omnino prevaluit anno 1559. quo Joannes Knoxus ipse Scotus Presbyter & Monachus religionis Catholicæ perduellis, qui pœnis sceleribus suis debitas fuga evadens in Angliam primum, deinde Genevam ad Calvinum se conculerat, ubi communicatis cum illo consiliis; & seditionum atque destructionum artibus apprime instructus, in patriam rediens, junctus seditionis quibusdam primoribus conjuratis, adeo rem hæreticam auxit concionibus suis & invecivis, ut matrem Reginam & Regine pupillæ tutricem administratione regni hæretici perduelles deturbarint, ipsa vero pupilla Maria, ne sub potestatem conjuratorum caderet, in Galliam traducta est, Francisco secundo Regi desponsanda. Jacobus vero Stuardus nothus Jacobi V. Regis filius, Moravia Comes, Catholicæ religioni infensus, Episcopos cum Clericis & Monachis regno exegit, sacrisque omnibus conculcatis, & Ecclesiarum opibus expilatis, adjutore usus seditionis Knoxo, hæresim Calvinianam toto regno stabilivit. Mortuoque Francisco Rege sponso, Reginam Mariam in Scotiam reducem continuis rebellionibus, infandis calumniis & contumeliis vexavit. In odium autem Catholicæ religionis, quam profitebatur Henricus Stuardus, quem illa sibi conjugem invito Jacobo Stuardo notho elegerat, & ab hæreticis pulsum ab exilio revocarat, hæretici Henricum Regem proclamatum interfecerunt, Regnamque Mariam carcere concluserunt, concitante Jacobo notho: illa vero clam e custodia dilapsa confugit ad Elizabetham Angliæ Reginam, quæ constantissimam in retinenda Catholica fide ideoque invisam & exortam, carcere viginti annis detentam per transiicam capitis supplicio addixit, ejusque filium Jacobum Stuardum Angliæ regno designatum hæreticis Magistris tradidit educandum.

18. Anno 1545. memorabilem de Germaniis hæreticis & rebellibus victoriam Carolus Cæsar retulit ad flumen Albi. Perduellis exercitus ductores erant Joannes Fredericus Dux Saxonie Elector, & Philippus Langravicus Hassiæ, copiarum numero Cæsare longe superiores; commissum est prælium trans Albi non procul a Mutbergō oppido, novemque continuis horis ad usque noctem pugnatum est octavo Calendas Maji. Saxo nullam strenui Ducis officium prætermittens, cum disjectis copiis suis contra insequentes acriter dimicaret, in facie vulnere accepto captus a Ferdinando Toletano Albi Duce, viro multa belli peritia claro, in quo summam fiduciam Cæsar collocarat, a quo etiam oblatos est Imperatori, vadante per faciem sanguine, in cujus conspectu Saxo sic dixit: *Quando ita fortuna in illis, ecce me sibi clementissime Cæsar captivum sisto.* Diuturnum plura interfatur Cæsar: *Ergone sibi more ego Cæsar,*

Cesar, quem nuper *urbis & scriptis Carolus Gandavensem se pro Cesare gerentem vocabat*? Ita enim compellaverat eum misso per *Feciale* provocatorio libello. Cum ille pergeret, atque ut se captivum pro dignitate haberet, constanti vultu rogaret, *Cesar* nihil aliud respondit, quam se pro merito illum accepturum, aspernantique similis obverso tergo discessit. Deinde datus est in custodiam una cum *Ernesto Brunsvicensi*, qui simul captus fuit, tribuno militum. *Lantgravius* etiam morte una cum *Saxone* damnatus, dilata capitalis sententiae executione, ambo per alios Principes intercessores vitam duris tamen conditionibus obtinuerunt.

19. Mirifico divinum praesidium & providentia effulsi in praeliis, quae *Helvetiorum* Catholici pagi adversus haereticos pagos prosperrime gesserunt ann. 1531. ex tredecim *Helvetiorum* pagis, quinque opibus & civium numero longe reliquis, qui a Catholica fide debereant, inferiores, avitam religionem constanter retinuerunt, qua ex causa reliquis octo despectui erant, atque ab eis continuis grassationibus lacebantur, suafore & impellente *Zuinglio*, in odium sacrae Religionis, quam profitebantur. Primo igitur in praelio octo millium Catholicorum adversus viginti millia haereticorum Catholici strenue adversarios adorti, eorum tria millia occiderunt, aliosque totidem captivos abduxerunt, reliquis in fugam versis; sed quod ingenti fuit emolumento, mortui sunt belli auctores praecipui, qui in prima acie collocati fuerant, ut strenuitate sua aliis animos adderent. Inter hos belli fax & incensor *Zuinglius* pugnando occidit. Observatumque fuit trecentorum Senatorum numerum, aliis in pugna necatis, fuisse ad septem duntaxat redactum. Relata vero sunt ex pugna complura signa militaria, inter quae fuit vexillum maximum pagi *Tigurini*, & tormenta muralia novemdecim, quadragintaque castrensia. Quamquam autem nulli dubium erat, quin illa omnia Dei optimi maximi felicissimis auspiciis fuissent confecta, mireque ipsius *Zuinglii* interitus hostes perterruisset: multitudine tamen & numero suorum confisi, iterum praelio decertare, fortunamque experiri decreverunt. Itaque brevi redintegratis viribus, delectisque ex omnibus pagis haereticis militibus, aliisque quotquot potuere auxiliariis Germanorum, qui superiore conflictu non potuerant interesse, in quinque pagos castra moverunt. Sed hi subito & praeter omnem spem hostium concursu usque adeo acri in eos impetum fecerunt, ut eum sustinere non valentes, loco pulsati, deinde dissipati universi terga verterint. Quos Catholici insequuti, compluribus captis, magnum eorum numerum trucidarunt. Multos quoque ex illis repentinus terror ac fuga in quosdam locorum angustias impulit, quibus interclusi, ex praeruptis altissimisque rupibus, Catholicis urgentibus, se praecipitavere.

20. Hoc certamine felicissime ab Orthodoxis confecto, cum *Lucernenses*, qui inter pagos Catholicos in maximo habentur honore, aliquot oppida ab hostibus intercepta recepissent, ea qua Christianos decuit mansuetudine usi, Legatos de communi quinque pagorum consilio ad *Tigurinos* miserunt, qui testarentur, se quaecumque fecissent, nullis privatis inimicitiis, sed tantum repellendae injustae aggressionis, & evendae avitae Religionis, cujus causa fuerant vexati & lacessiti, fecisse; & rogare, ut depositis deinceps simultatibus ad pristinas amicitias & foedera rediretur. *Tigurini* tunc commoti, Deique advertentes manifestam pro injuriis passis protectionem, omnes qui hujus secundae expeditionis auctores fuerant, ut publicae quietis perturbatores confestim e suo pago expulerunt; & antiqua foedera instaurarunt.

21. Praeter novas terrarum cognitiones, quae praecedenti saeculo per navigationes *Christophori Columbi* evenerant, & *Americi Vespucii*, quorum hic *Florentinus*, ille *Genueus* erat, isto quoque 16. saeculo aliae quoque regiones Europae incompetere innotuerunt. Anno quippe 1497. *Emmanuele Lusitaniae* Rege naves & sumptus conferente, *Vasco Gama*, nobilis Lusitanus ex lictore *Olyssiponensi* cum quatuor navibus solvens 7. Idus Julii, postquam primum insulas *Fortunatas*, deinde insulas *Viridis* promontorii, quas antiqui *Hesperidas* dixerunt, versus meridiem cursum promovens, magnis superariis difficultatibus & tempestatibus, suorumque comitum reditum in patriam postulantium rebellionibus, primus omnium *Bonae Spei* promontorium praetergressus est, quo circumducto in Orientem deflectens, *Calcutum* pervenit, urbem peramplam, & mercatu aromatum celeberrimum Orientis emporium. Incolae idolorum cultores, umbilico tenus nudi cetera usque ad tibias *hombycina* seu *gossipina* veste contegebant. Rex ejus loci potentissimus est: cui ceteri *Malabares* tanquam Domino parebant, unde illorum sermone *Zamorinus*, id est Imperator, dicebatur, a quo perhumane exceptus *Gama* pro Lusitana gente obtinuit commercii facultatem. Inde

iter idem, quo profectus erat, iterum eminentes post biennium cum duabus navibus & sociorum tertia parte *Olyssiponem* appulit ad finem Augusti 1499.

22. Exorto pridem inter Reges *Castellae* & *Lusitaniae* dissidio de *Molucis* insulis, unde aromata advehuntur, ad cujusnam eorum partem in divisione novi Orbis a Romanis Pontificibus facta illae insulae pertinerent; *Ferdinandus Magellanes Lusitanus* ingentis animi, vir a proprio Rege *Emmanuele* alienatus, eo quod praemissis speratis ex navigatione *Indica* sub *Albuquerque* facta se frustratum quereretur, ad Regem *Carolus*, postquam ex *Belgio* in *Hispaniam* appulit, se contulit, pollicitus se illi breviorum aditum haecenus incognitum per Oceanum ad *Molucas* aperturum. Inde acceptis a *Carolo* quinque navibus optime instructis, *Hispani* solvens post immensos labores directis inter occasum & meridiem proris, demum ad tertium & quinquagesimum ultra mediam caeli plagam gradum, reperit fretum, quo uterque jungitur Oceanus, deinceps ab ejus nomine dictum *Magellanicum*. Inde per vastissimum Oceanum insulam *Subam* attingit, auti feracem & incolis frequentem, cujus *Regulus* amicitiam simulans *Magellanicum* cum aliquot praecipuis ejus sociis in convivium vocatum proditorie occidit. Reliqui vero socii ad *Molucas* tandem cum duabus navibus pervenerunt. Corruis ibi subito absente *Fusitana* classe aromatis in speciem ac fidem navigationis, atque ex duabus navibus altera ad scopulos allisa, quae reliqua erat diverso itinere praetergressa *Bonae Spei* promontorium, prima post omnem hominum memoriam, universo terrarum Orbe circumnavigato, *Hispaniam* pervenit, tertio postquam inde solverat anno. Huic navi *Victoria* nomen fuit.

23. Anno 1520. *Ferdinandus Cortesius*, ex *Hispania* *Betica* nobili genere ortus, capta *Mexica* *Mexicani* Imperii capite, omniumque novi Orbis urbium praecipua, atque in ea *Monteluma* illius multarumque provinciarum Rege capto, eoque sive per imprudentiam, sive de industria caeso, Imperium *Hispanorum* Regi suadavit, quod nunc *Novae* dicitur *Hispaniae*, missis subinde *Hispanorum* coloniis. Idem *Cortesius* amplissimam & mirificam civitatem expugnavit, dictam *Themistitam*, in medio lacu sitam, in modum *Venetiarum* navigii undique perviam, diversis pontibus terrae adnexam. Nec vero difficile fuit hominibus ferro & fulmineis machinis armatis & equitandi peritis, seminudos inermes, nostrisque pugnis inassuetos, omnem ferri usum ignorantibus, debellare, ac pecorum ritu horrendaque immunitate miseros & innocentes trucidare, aut intolerabili servitute opprimere.

24. *Franciscus Pizarus Hispanus* alterum *Hispaniarum* Regi acquisivit Imperium: primus enim *Peruanam* invenit provinciam, cujus Metropolis *Cusco* magni civitas nominis locatum, id est, regionis illius Principum subijebatur Imperio. Capto regionis *Ataca*, id est Rege *Atabalippa*, quem contra datam iudicando fidem, ut indicaret, si quos occultos haberet thesauros, una cum fidissimis ejus ministris, nulla invidentiae, nulla justitiae, nulla regis dignitatis habita ratione, tormentis laceratum, & ignibus ustulatum strangulavit. Subditos autem ejus perfodiendis altissime terris ad eruendum *Peruanum* aurum, aliisque laboribus & sumptibus, aliisque egestatibus, per inhumanam avaritiam oppressos, majori ex parte interemit. Ejus vero milites & ministri, quibus pro stipendio erant *capinae*, omniumque criminum imponitas, omni licentia grassabantur, imitatores Ducis ac domini sui. Denique *Verrazanus Florentinus* anno 1525. auspiciis *Francisci primi*, detexit versus *Septentrionem* in Orbe novo supra *Floridam*, regionem habitam hominibus barbaris & incultis, quae *Canada* dicitur, cui postmodum *Novae Franciae* inditum nomen. Tota regio inculca est & inanimata, suisque possessoribus infructuosa: eo tamen misse sunt ex *Francia* coloniae incolis barbaris peritiles, ad erudiendos illos & imbuendos Christiana religione, & civilibus artibus; structaque locis opportunioribus munitiones, ad arcendos finitimos Barbaros, a quibus *Canadenses* assiduis incursionibus infestabantur, & capti devorabantur.

25. Hoc eodem quoque saeculo *Japonia* nostris innotuit, tribus praecipuis constat insulis, aliisque plerisque minoribus, quae interfluentibus distinguuntur *Euripis*. Praecipua insula vocatur *Meaco*, sedes praecipui Regis, cui subsunt per varias insulas dispersi minores Reges: primam regionis notitiam habuere mercatores quidam *Lusitani*, procellosis ventis illas in oras impulsu, sed ad praedicandum populis *Evangelium* primus in plagas illas penetravit *Apostolico* spiritu repletus *Franciscus Xaverius*, e *Societate JESU*, vita & miraculis stupendus, qui post plurimas *Indiarum* gentes ad fidem Christi convertas, in *Japoniam* penetrans innumeros ex idololatria ad Christi cultum traduxit. Deinde cupidus *Evangelii*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

vifo Sebastiani cadavere ingenuit, miseratus rerum humanarum sortem & inconstantiam, illudque apud suos humari iussit, deinque Septem transferri, quæ Lusitanæ dominationis erat, curavit. Muleii vero corpus pelle spoliari, quam sale conditam & paleis refertam per utrumque regnum circumferri curavit, ut ejus mors omnibus innoresceret, neque quisquam ejus prætextu & occasione turbas cerneret. Sebastiano Henricus Presbyter Cardinalis, avi illius frater, senio proventus, ætate valetudine successit, quo mortuo multis de regni successione contendentibus, Philippus ejus adiit possessorem præpotens Hispaniarum Rex anno 1580.

31. Henricus III. Francorum Rex necessitate adactus belli consopendi, quod hæretici novum fœdus cum Alenconio Regis fratre & cum Protestantibus Germaniæ Principibus iniverant, edictam promulgavit Catholicis odiosum, quale armati requisierant. Hæretici mense Maio ann. 1576. quo hæreticis in omnibus regni locis permittebantur conventus, & publica religionis eorum exercitia, multaque præterea indulgebantur Ecclesiæ Catholicæ perniciosæ. Qua ex causa Catholici Principes regni, fœdus unionis inter se procuderunt, ad obviandum, ne quis hæreticus Princeps Regii sanguinis Henrico tertio in regnum succederet, neve permitteretur exercitium ullum ipsorum religionis publicum, quod fœdus juramento sancitum *Ligam* vocitarunt, ipsæque Pontifex Sixtus V. suo diplomate comprobavit, quo etiam Henricum Vasconem & Condrum ambos regii sanguinis hæreticos anathemate ferit, & regis successione declaravit incapaces. Franciscus vero Alenconius jam ex ann. 1584. fœdo concesserat Junii 10. ad quem successio regia pertinuisset, neque ullus supererat Catholicus Princeps regis stirpis post Henricum Regem, niti Carolus Borbonius Cardinalis Archiepiscopus Rothomagensis, Legatusque Avenionensis, Henrici Navarrei hæretici patruus, cui jus illud successione & Sixtus Pontifex & Rex Henricus addixerant. Princeps vero Henricus Condrus vita cessit anno 1588. die Martii 6. Admonitus Rex conjurationum, quas plerique in se moliebantur, apud plebem, præsertim Parisiensem, adducti Henrico Guisio, quem regno destinabant, milites pro sui tutela Parisios revocavit, atque per diversas urbis stationes dispersit. Qua de re murmurante plebe, Rex sibi a Guisio metuens ad ipsum Suesione cum Borbonio Cardinali aliisque fœderatis Principibus agentem Pomponium Bellievrium misit, ne Parisios adventaret, nunciaretque Regem nullatenus sinistris de illo relationibus sibi delatis fidem habere, veruntamen expererum esse hac occasione quid animo gerat. Tum Guisius se graviter dolere respondit, quod Rex dubitaret de sua fide ac obsequio, multo sibi præ vita cariore, & cujus tanta erant a se exhibita specimina Regi non incognita. Nihilominus a Parisiensibus ut advenirent identidem rogatus, decrevit demum eo accedere, atque ut plenam sui fiduciam Regi testaretur cum solis octo focus, sed in urbis ingressu exultans populus tantis illum acclamationibus excepit die nona Maji anno 1588. ut affectatæ dominationis supremæ auxerit suspicionem. Rex dissimulans illius excusationes admittere præ se tulit, admonuit, ut daret operam, qua ipso factò, quæ assererat, deinceps comprobaret. Cumque Rex initio potuisset per eas, quas in urbem advocat vires, seditiosos ac fœderatos imparatos opprimere, adventu Guisii inflati excitique seditiosi in apertam prorupere rebellionem. De repente tabernæ mercatorum & artificum occluduntur, catenæ per vias tenduntur, dolia & contabulationes ad viarum platearumque aditus comportantur, arma civitate expediuntur ad regios milites tum arcendos tum intercludendos, tessera Regis a Præfecto mercatorum, qui summus in urbe Magistratus est, recusata, quam autem misit Guisius, acceptata est. Nocte insequenti cum plebs tota urbe commota se accingeret ad Luparæ obsidionem, ne Rex elabi posset, territus ipse consilium populi antevertit, matureque ad hortus Tullerianos regis ædibus conteminos fugam secreto capessens inde evasit, Carnutumque accessit. Eodemque desinente anno 1588. indictis a se totius regni comitiis interivit, unaque cum primoribus Franciæ Henricus Guisius, ejusque frater Ludovicus Cardinalis, quos privatim a se quasi ad consolationem evocatos Rex occidi a stipatoribus iussit, qui cum se hoc facinore absolutius regnaturum credidisset, contra accidit, ut provincie regni ubique rebellionis vexilla erexerint, sibi que Carolum Meduamum occisorum fratrem summum belli ducem præfecerint. Sixtusque Pontifex ob interemptum Cardinalem adversus Regem anathema intorserit. Blasus vero digressus Rex Henricum Navarrem proximum ac legitimum declaravit regni successorem; & cum eo viribus junctis Parisios obsidione cinxit, postisque stativis, infelix Rex, qui pro stemmate duas inferiores pingebat coronas, quibus regna duo Franciæ

& Poloniæ representabantur, tertiamque superius beatam lumine splendentem, his appolitis verbis: *non ultima celo*: ex regno, quod expertus erat perpetuis calamitatibus infestum, transiit in beatius regnum, (ut credere par est) sumptis cum magna contritionis & humilitatis significatione sacramentis, execrando patricidio vulneratus ad mortem, adacto in ventrem cultro venenato. Hac morte Valesiorum stirps regno idonea evulsa est, regni que jus & successio in Borboniorum familiam ab Roberto Claromontano Comite, secundo sancti Ludovici filio deductam, deflexit anno 1589. Calendis Augusti.

32. Dira deinde sequuta est rerum perturbatio. Cum enim Henricus quartus adhuc hæresim profiteretur, divulso in duas partes regno intra easdem & familias & civitates, aliis novo Regi, aliis Meduano adherentibus, bellis civilibus quasi vastissimo incendio totum regnum conflagravit. Quo temporis tractu Rex Henricus nobilem de fœderatis hostibus victoriam, quæ Ivriaca dicitur, reportavit, per quam Egmondanus Comes Hispanorum auxiliorum ductor decubuit. Inde victor Lutetiam arctæ obsidione vallat. Dumque fervet ubique civile bellum, Henricus qui se instruendum eximii quibusdam Theologis præbuerat, divino tandem lumine illustratus Catholicam profiteretur fidem die Julii 24. quæ edita professione, Romam ad Clementem VIII. Pontificem impetrandæ veniæ causâ Legatum mittit Nivernensem Ducem, quod cum anxius Pontifex differret, (Hispana enim factio aperte his intercedebat) non distulit Henricus sui regiam consecrationem, Austrici enim Cernutum oleo sacro perungitur mense Februario anno 1594. exillente adhuc Durocotto Remorum, ubi id ex more peragi solet, in hostium potestate. Inde Lutetiam Martii 22. cum armato milite clam introducit. Tandemque anno 1595. vota piorum obscurante Deo ab Jacobo Petronio Legato difficultates omnes objectas eximio animi lumine peritiæque & eloquentia, cui nemo obistere poterat, amoliente, cujus etiam opera conversus Rex fuerat, exoratus Pontifex abolita damnationis sententia, Regem Ecclesiæ solemniter ritu, publica quoque Romæ exultantis festivitate reconciliavit, tubis, tormentis & tympanis undique perstreperantibus. Tum vero certatim Proceres & civitates regni Henricum Regem proclamant. Ad postremum, ne qua dissidiorum vestigia superessent, anno 1598. Maji 2. auctore per Legatum Alexandrum Medicum Cardinalem Pontifice, pax inter Reges Franciæ & Hispaniæ constituta est.

33. Præsentis sæculi quemadmodum nate sub illo hæreses magnum dedecus asperserunt, eidem ex adverso ingentem contulit splendorem illarum occasione celebratum Concilium Tridentinum, ex anno ceptum 1545. Paulo III. Romano Pontifice: idque prosequutus Julius III. terminavitque Pius IV. in longam protractam, aliquando & interruptam ob Principum Christianorum dissidia.

34. Permulti sæculum istud illustrarunt Ecclesiastici scriptores. Joannes Major natione Scotus anno Domini 1500. Theologiam apud Universitatem Parisiensem celebri fama & studiosorum frequenti concursu profitebatur, scripsitque in quatuor libros sententiarum: Commentarios in Evangelium Matthæi: & Historiam majoris Britanniæ. Sylvester Prieras natione Pedemontanus, ex Ordine Prædicatorum, Sacri palatii Magister, sublimi vir ingenio, primus omnium adversus nascentem Lutheri hæresim præhiberetur scripsisse: Commentarios etiam in quatuor libros sententiarum elucubravit, & Summam conscientiæ. Joannes Ekius natione Suevus ex primis fuit qui hæresiarum Luthero & viva voce, & scriptis voluminibus disputando strenue se opposuerunt: ipse edidit Enchiridion, in quo fidei controversias breviter & erudite discutit; & seorsim de Missæ sacrificio libros duos; tres etiam alios de primatu Petri, librum quoque de penitentia: itemque homilias tum de tempore, tum de Sanctis. Multa etiam Philosophica in Aristotelis libros octo Physicorum, in libros de celis, & de anima, & de meteoris. Franciscus Titelmanus Belga, qui ex mitiore Observantia in Ordinem transiit Capuccinorum, vir sanctitate & doctrina linguarumque peritiæ clarus, scripsit Apologeticum pro vulgata Bibliorum translatione, & in epistolam ad Romanos contra Jacobum Fabrum Stapulensem, & contra Desiderium Erasmus Roterodamum. Ad hæc expositionem in Psalmos, in Cantica, & in priora capita libri Job. Multa etiam Philosophica. Joannes Fischerus, Anglus, Episcopus Rossensis, deinde Cardinalis & Christi Martyr, varios edidit adversus Lutherum & Joannem Œcolampadium tractatus. Item de unica Magdalena contra Fabrum Stapulensem. Albertus Pighius Batavus, eximiam commereit laudem, scriptis & viva voce disputando adversus Lutherum, & Bucerum, & Œcolampadium, cujus inter alia opus est egregium de Hierarchia. Item Ruandus

Ruardus Tippetus Lovaniensis Academiae decus, & validus haereticorum profigitor, duobus eruditissimis libris articulos Lovanienses contra Lutherum editos solide explicavit. Aloysius Lipomanus Venetus Episcopus Veronenſis Catenam ex Graecis, Latinis Partibus in Genesim, & Exodum, & Psalmos, additis quoque suis annotationibus, composuit. Collegitque insuper vitas Sanctorum octo voluminibus. Joannes Trithemius, Abbas Spanheimensis, in Germania obiit anno 1519. multa scripsit, ex quibus notiora sunt de illustribus viris Germanis; de illustribus viris Ordinis sancti Benedicti; de scriptoribus Ecclesiasticis: Chronicon Monasterii Hirsaugiensis: Chronicon Monasterii Spanheimensis. De origine Francorum. De successione Ducum Bavariae, & Comitum Palatinorum. Epistolae quoque, Sermones, variaque opera spiritualia. De septem secundis Intelligentiis Orbem moventibus. Et opus inscriptum Steganographiam, id est, occultam scriptionem: quod Opus prohibitum merito est, (inquit Cardinalis Bellarminus) cum sit plenum perniciosis dogmatibus ad Magiam pertinentibus, quod & ipse agnovit & confessus est. Ex Gallis Joachimus Petronius, Theologus Parisiensis, Comeriaci in Turonibus natus, elegantiori stylo Aristotelem in Latinum vertit. Multa pariter ex Patribus Graecis patri elegantia in Latinam translulit linguam, Gilbertus Genebrardus Alvernus primum regius Hebraicarum litterarum apud Lutetiam Parisiorum Professor; deinde Romae Bibliothecae Vaticanae praefectus; postremo Aquiseiensis Archiepiscopus, diversa ingenii sui reliquit monumenta de sacra Liturgia, de Ecclesiasticis electionibus. Ex Hebraeo quoque plures libros in Latinum vertit, Josephi etiam Opera ex Graeco in Gallicum vulgare translulit. Luculentum etiam Chronicon ab Orbe condito ad sua tempora perduxit. Commentarios in Psalterium doctissimos emisit in lucem, ex quibus postmodum Robertus Bellarminus eruditissimas conjecturas primitivi Hebraei contextus translatione septuaginta Interpretum nixas, antequam accessissent puncta, in suos Psalterii commentarios derivavit, nulla facta Genebrardi, ex quo hauserat, mentione. Inter praegriatores Gallicanos, qui voce & scriptis acius adversus Calvinum haeresim decertarunt, atque ascendentes ex adverso murum opposuerunt pro domo Israel, ut starent in praelio pro domo Domini, insigniter clauerunt Simon Vigorius, Claudius Espencus, Fevardentius Ordinis Minorum S. Francisci, & Claudius Sanctus Episcopus Ebroicensis, qui Opus eruditissimum de sacra Eucharistia decem distinctam libris elucubravit. In Italia floruit vir acutissimi ingenii consummatique eruditionis Thomas de Vio, Cisterciensis patria, dignitate vero Prior Generalis Ordinis Praedicatorum, deinde Cardinalis Presbyter a Leone X. creatus. Scripsit commentaria in omnem sacram Scripturam, praeterquam in Prophetas & in Apocalypsim. Praeterea in universam Theologicam Summam Sancti Thomae; permultaque opuscula, librum Jentaculorum, & Summam casuum conscientiae. Dominicus Soto Hispanus, patria Segobiensis, Ordinis Praedicatorum, scriptor doctissimus interfuit Concilio Tridentino, anno 1545. Edidit commentarium in epistolam ad Romanos. De natura & gratia libros tres. De ratione tegendi & detegendi secretum libros tres. De iustitia & jure libros decem, Commentaria in quatuor libros sententiarum in duos distincta tomos. Aliaque in Dialecticam & Philosophiam Aristotelis, diversaque opuscula. Eiusdem Ordinis Dominicani floruit hoc saeculo Santes Pagninus, patria Lucensis, qui ann. 1541. Lugduni decessit. Fuit autem Latine, Graece, Hebraice, Chaldaice doctissimus, ut ejus versio Veteris Novique Testamenti, Thesaurus quoque Linguae sanctae, Isagoge ad sacras litteras, & ad mysticos Scripturarum sensus fidem faciunt. Cornelius Jansenius Episcopus Gandavensis, & Joannes Mastronatus e Societate Jesu, doctissimis commentariis quatuor Evangelia elucidavere. Martinus Aspilueta Navarrus, vir utriusque juris peritissimus & piissimus, postquam ingenti fama & concursu professus est in Universitate Tolosana, accitus inde in Hispaniam publice in Salamanticensi Jurisprudentiam docuit. Inde Romam accitus consultationes de rebus ad conscientiam pertinentibus ex diversis provinciis & regnis deferbantur quasi oracula. Qua in urbe obiit anno aetatis suae nonagesimo quarto, Christianae autem epochae ann. 1586: ut ejus epitaphium fidem facit. Scripsit Manuale casuum conscientiae, consilia, aliaque canonica, quae simul sex tomis continentur collecta.

35. Quamvis propositum mihi fuerit decimifexti saeculi historiam non transilire, non prosum tamen ad plerumque lectoris voluptatem me his finibus coercere, quin ceteris praetermissis eventibus ad decimum septimum saeculum spectantibus, post descriptas horrendas tragedias, quibus haeresis Calviniana, quasi Erinoy ex

orto erumpens, Franciae regnum annis fere centum hostiliter devastavit, ferro flammisque funestavit, ducentasque urbes & arces munitissimas & inexpugnabiles occupavit; omnibus tamen expoliata munimentis & undequaque debellata quasi infamis per edicta Regia omnibus publicis exuta ornamentis, omni magistratu interdicta, omni dignitate, omni praefectura, cunctis quaquaversum sacrilegis templis, interdicto profano cultu, non sine stupendis Divinae providentiae miraculis, ad exiguum sequacium reducta numerum in obscurum jam tumulo sepulta delitescit. A Domino factum est istud, & est mirabile in oculis nostris. Quid memorem potentissimas urbes exarmatas, & suo jugum obedientiae redactas, Montpelium, Rupellam, Montem Albanum, Nemausum, Engeriacum, Apameam, Lunellum, Privaticum, Cleracum, Netacum, Apaull-mortuas, cunctaque Benevontensis plige oppida munitissima, ex quibus totos septuaginta annos Catholica fides prorsus exulaverat? quid innumera templa sacrilega, & perduellium omnia propugnacula disjecta & solo aequata? Sit nunc nobis de primaria rebellionis arce sermo famosissima illa & superba Rupella, cujus seu capitis excisione totum illud potentissimae factionis corpus concidit. Ad aestuaria Oceani stant Rupellam, cum natura loci, tum manu & arte munitissimam vicini Angli totis viribus propugnabant. Hujus Rupellani belli duo primordia & auspicia fecerunt duae maritimae nostrorum victoriae. Priorem palmam retulit Carolus Lotharingus Dux Guisus Regiae classis Praefectus: secundam vero Dux Montmorancius Angli ductore Bukincano arcem Sarmartinianam viciniae insulae Reae cum classe centum viginti navium appellunt, ut depulso inde Toirasio fortissimo Catholicorum duce stationem illam Rupellanis nuper ereptam eidem vindicent. Hic recentibus licet necdum absolutis operibus, acres & continuos hostium impetus elusit, donec laborantibus jam erentum omnium inopia, fessisque venit in subsidium Scombergius, qui conjunctis cum Toirasio viribus cesos Anglos tota insula exegit. Inter haec Rex Ludovicus XIII. consiliis usus Armandi Richelii Cardinalis, Rupellae obsidioni summa diligentia incubuit, quae hactenus intra regnum Galliae novi haereticorum regni caput & Regiam se jactabat. Injunctis igitur intra Oceanum ingentium saxorum molibus, praeterea colligatis ad intercludendum aditum navibus, terra vero circumducta novo opere, murorum cinctura cum castellis & munitionibus obsidio pericula est. Interim Anglorum classis tribus conatibus claustra maris adjacentibus Oceani aestuariis ausa est irrumpere, sed frustra. Ipsi demum obsessi cives fame enecti, omniaque extrema perpeffi deditioem facere compulsi sunt: eosque insignis clementia Regis excepit victualibus subministratis, restituta in urbem Catholico Dei cultu, disjectis in planum moenibus, ipsaque urbe in speciem pagi redacta. Capta est Rupella anno 1628. Octobri desinente. Quidquid vero superfuit perduellium locorum, qua deditioem, qua vi, per terrorem & poenam contumacium, quos partim suspendia, partim ad triremium servitutem relegationes justo supplicio affecerunt, concidit, omnis cessavit rebellio, cunctique ad officium redierunt.

C O N C I L I U M GENERALE LATERANENSE V.

Sub Julio II. & Leone X. Pontificibus,
inchoatum anno 1512.

I. **Q**UINQUE communiter recensentur generalia Lateranensium Concilia. Primum quidem anno 1123. pro recuperanda de Saracenis Palastina tempore Callisti Papae II. & Henrici V. Imperatoris. Secundum tempore celebratum Innocentii II. & Lotharii II. Imperatoris adversus pseudopontificem Anacletum, anno Chr. 1139. Horum duorum Conciliorum neque acta extant, neque ulli Caenones. Tertium oecumenicum Lateranense anni 1188. contra Valdeses haereticos, Pontifice Alexandro III. & Friderico Anobardo Imperatore. Quartum habitum anno 1215. contra diversas haereses, & pro indicendo ad terram sanctam recuperandam sacro bello, sub Innocentio Papa tertio, & Friderico II. Imperatore. Quintum denique istud est sub Julio & Leone Pontificibus ad profliganda schismata, & providendum diversis Ecclesiae negotiis, Maximiliano Imperatore. Exorsum est istud ann. 1512. desinitque anno 1517. minor fuit in hoc Concilio numerus Episcoporum quam fuerit in alio ullo oecumenico, nunquam enim ad centesimum & vigesimum attigit.

Sessio 1. Ordinantur post preces & supplicationes ad Deum Concilii præliminaria, & creantur Officiales.

Sessio 2. Damnantur schismatici Conciliabuli Pisani acta.

Sessio 3. Pœnæ in schismaticos Cardinales aliosque Conciliabuli Pisani auctores decernuntur ac infliguntur.

Sessio 4. Pragmatica Sæntio præscribitur.

2. Sessio 5. Absente per ægritudinem Julio, præsedie Raphael Cardinalis Episcopus Ostiensis. Perlecta est Julii constitutio, & a Concilio approbata, non solum districte vetans omnem in creatione Romani Pontificis simoniam, sed etiam sic factam electionem abrogans & invalidam declarans, neque ullam sic electo conferre potestatem, ipsosque Cardinales, qui sic elegerint, esse ipso facto Cardinalatu & aliis quibuscunque dignitatibus & beneficiis absque alia declaratione privatos; prætereaque excommunicatione reservata irretiri, a qua non nisi Summo Pontifice legitime electo possint extra vitæ discrimen solvi; paribusque pœnis subijci omnes & singulos hujusmodi simoniæ fautores, consiliarios, & proxenetas. Faxit Deus, ne unquam hujusmodi casus eveniant; si enim interveniente simonia, viget ista constitutio, vel ignota esset ac occulta simonia, & tunc Ecclesia credens se alicui in terris Capiti subjectam esse, falleretur, essetque sceptrata, nullusque valere posset ad Pontificem maximum recursus, quo illa nesciens careret; atque quicumque vel censura vel alia reservatione supremæ Sedis essent irretiti, tametsi recurrerent ad putatum & existivatum Pontificem, insolubili adhuc nexu ligati remanerent: quia recursus fieret ad eum, cui sua electio nullam potest tribuere potestatem, qui est excommunicatus, & ab ipso Ecclesiæ corpore divisus. Si vero illa simonia innotesceret, dici non potest, quanta inde pernicies emergeret, illo per factiones sibi Pontificatum asserente, innumerisque proculdubio habituro fautores & clientes, & aliis novam alterius Pontificis effugientibus electionem. Quoniam quæso iudicæ nulli partium suspecto, cujus sententiæ acquiescere vix essent, controversia ista dirimeretur? Minus videtur esse damnatum, si universalis Ecclesia sub uno Capite, quamvis malo indignoque, consentiat & conquiescat, quam si in atrocibus & immedicabilibus schismata dissiliat, nullo certo capite constituto. Sub his intermoritur Julius Pontifex, cujus in locum successus est a Cardinalibus Leo X. qui succedentibus post hac sessionibus præfedit.

3. Sessio 6. diversi designantur Prælati, qui operantur inter Principes conciliandæ paci, & de schismate extirpando curent. Aliis demandatur Curie Apostolicæ in melius reformatio, Aliis fidei propagandæ sollicitudo. Aliis pragmaticæ abolendæ sanctionis officium.

4. Sessio 7. lecti sunt supplices libelli Bernardini Caravaial & Friderici a sancto Severino schismaticorum Cardinalium, quibus illi ejurato schismate & Conciliabulo Pisano, agnitoque errore veniam postularunt, simplici clericali habitu vestiti, & ad pedes Pontificis Leonis prostrati: qui post solemnem schismatis abjuratorem, pristinae restituti sunt dignitati.

5. Sessio 8. definitum est, animam rationalem esse immortalem, nec unam in pluribus hominibus, sed totidem numero, quot sunt homines: contra delirium Averrois Arabis. Professoribus Philosophiæ districte injunctum est, ut principia & conclusiones ethnicorum a Christiana religione dissidentes, ut sunt de æternitate mundi, aut de humanarum animarum interitu, aliaque hujusmodi, solide refellant.

6. Sessio 9. Procurator Concilii accusat Antistitem Gallicanorum contumaciam ad factum Concilium minime accedentium. Sed ex adverso Claudius Seiffellus Massiliensis Episcopus Regis Christianissimi orator, eisdem excusat exhibitis scriptis ipsorum extra regnum, unde animo ad Concilium veniendi excellerant, causantium se a Genuensibus & Insulubrium Duce impeditos ab accessu ad sacram Synodum. Leo his perspectis, providet ut amoveantur ista impedimenta, mandans ad Mediclanensem Ducem & Genuensem reipublicam, ut ab his desistant, prorogatque præscriptum Gallicanis Prælatibus veniendi terminum. Bullæ postmodum reformationis Romanæ curiæ ex aurore leguntur, & multiplicia constituta promulgantur ad corrigendos Clericorum mores. Quamobrem instaurat Pontifex Leo Alexandri tertii constitutionem de ætate, more, integritate, & gravitate & scientia illorum, qui sunt ad Episcopatus, Albatias, aliasque Ecclesiasticas dignitates promovendi, quam in tertio Lateranensi Concilio retulimus, fiatque de his diligens inquisitio & relatio, antequam in consistorio proponantur. Prætereaque ne beneficia cuiquam posthac commendentur ad vitam. Item ne pensionibus onerentur nisi in gratiam resignantium illa.

Prohibet insuper uniones beneficiorum perpetuas, præterquam in casibus a jure permittis ex rationabili causa. Statuit quoque, ut de cetero Parochiales Ecclesiæ, aut Dignitates majores & principales, aliaque beneficia Ecclesiastica, quorum fructus & proventus ducuntur ducuntur auri de camera valorem non constituunt, necnon Hospitalia, Leprosaria, Xenodochia cujuscunque valoris, quæ ad pauperum usum & alimoniam instituta sunt, sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus non commendentur, aut alio quovis titulo conferantur: nisi per obitum familiarium suorum vacaverint, quæ illis commendari possint, ut illa ad illarum personarum sibi gratatum & idonearum commodum infra sex menses dimittete teneantur. Ordinatur prætereaque, ne Ecclesiarum, ac quorumcumque monasteriorum, & militarium Ordinum membra a suo capite, quod est absurdum, absque legitima & rationabili causa disjungantur ac sepatentur. Statuit quoque, ut speciales reservationes quorumcumque beneficiorum ad cujusvis instantiam minime concedantur.

Quanta pernicies ex male & inconsulte indultis commendis exurgat, graphice representat Pontificia hujus sessionis IX. constitutio, dicens: *Et quoniam ex commendis monasteriorum (ut magistra rerum experientia sepius docuit) monasteria ipsa tam in spiritualibus quam in temporalibus graviter leduntur, quippe quorum ædificia partim commendatariorum negligentia, partim avaritia & incuria collabuntur, & indices divinus cultus in his magis diminuitur, passimque obloquendi materia personis præsertim secularibus præbetur, non absque dignitatis Apostolica Sedis diminutione, ex qua commende hujusmodi proficiuntur: ut eorum indemnitati salubrius consideras, volumus ac sancimus, ut cum illa per obitum Abbatum vacaverint, nullo pacto cuiquam possint commendari, nisi pro conservatione Apostolica Sedis, & ad occurrendam malitiam illam irrogantiam, pro temporum qualitate, aliter nobis de Fratrum nostrorum consilio visum fuerit expedire: sed de persona idonea juxta præscriptam constitutionem eis ita provideatur, ut illis idonei Abbates, prout decet, præfuerint. Ea vero monasteria, quæ commendata fuerint, cum per eorum cessum, vel decessum, quibus erant commendata, commenda hujusmodi cessaverint, Cardinalibus dumtaxat ac personis qualificatis & benemeritis commendari possint. Sermo hic est de Abbatum aut monasteriorum commendis. Supponit enim illud Lateranense Concilium, in suo robore debere perpetuo perdurare constitutionem Concilii Lugdunensis secundi habitum sub Gregorio Papa X. cujus canon 14. districte vetat, Parochialem Ecclesiam commendari ultra sex menses, nec nisi pro evidenti necessitate vel utilitate ipsius Ecclesiæ. Et reperitur in cap. novo deinceps, de elect. in 6.*

7. De Cardinalibus etiam ita sancit: *Et cum sancta Romana Ecclesia Cardinales, ceteros omnes in ipsa Ecclesia post summum Pontificem honore ac dignitate præcedant, conveniens est ac debitum, ut vite munditia ac virtutum splendore cunctis præfulgeant. Quapropter non modo hortamur eos ac monemus, verum etiam statuimus & ordinamus, ut de cetero quilibet Cardinalium pro tempore existens juxta doctrinam Apostoli ita sobrie, castè ac pie vivat, ut non solum a malo, sed ab omni spei mali abstinens, coram hominibus luceat, Deumque benediciat; sint omnes vigilantes ac divinis Officiis Missarumque celebrationibus intenti, habeantque capellas suas in loco honesto, prout facere consueverunt. Sitque eorum domus, familia, mensa, suppellexque, non fastu aut pompa, neque superfluis rebus, neque alio modo reprehensibilis, ne peccandi excedendique modum licentia inde nascatur: sed ut æquum est, modestia & frugalitatis speculum dici mereantur. Illis itaque sint contenti qua Sacerdotalem præferant modestiam, ac Prælatos, & quoscunque alios insignes viros ad Romanam curiam venientes benigne honorificeque, tam publice quam privatim tractent, & apud nos & successores nostros gratiose liberaliterque eorum negotia commendata suscipiant. Prætereaque ministerium indecorum Episcoporum Prælatorumque in domibus suis non habeant, ne ceteris præesse insitui, & sacro caractere insigniti in vilis ministeria descendant, passimque pastoralis officii contemptum inducant. Cumque Romano Pontifici communi omnium Christi fidelium Patri assistant, personarum advocatos & acceptatores eos fieri valde inconveniens est. Prætereaque statuimus, ne partialitatem accipiant aliquam, neque Principum, aut Communitatum, vel quorumcumque aliorum contra quemquam, nisi quantum justitia & æquitas postulant, earumque dignitas & conditio requirit, promotores vel defensores fiant: sed a privata omni passione sejuncti, secundis & componendis inter quoscunque litibus omni diligentia vacent, incumbantque: Principum & quorumcumque aliorum, & præsertim pauperum & religiosorum iusta negotia sic promoveant affectu, oppressos & injuste*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

quæ i aucto v' apud eam. Si qui sine examine promoti sunt ad Presbyterium, & talibus præter canonum manus imposta fuerit, eos canon non admittit: scilicet ad Sacerdotalia. Hoc idem habetur in Aquisgranensium Capitulari Caroli Magni cap. 2. Statuitur pariter in Concilio Narquetensi can. 11. & dicitur apud Gratianum c. quando, dist. 24. his conformatur Concilium Tridentinum sess. 23. can. 7. de refo.

3. Can. V. Et quomodo Episcopus originis, beneficii, aut domicili, non solum ad Ordines promovere, sed etiam litteras dimissorias ad ipsos Ordines concedere possit; injungimus tamen Suffraganeis nostris, ut si quando litteras dimissorias ad sacros Ordines indulgere voluerint, ne indigni assumantur, observent ordinem qui sequitur; videlicet quod volentes impetrare litteras dimissorias accedant ad Diocesanos: qui super præmissis ætate, litteratura, moribus, beneficio, seu patrimonio inquirent, serventque diligenter prædictas solemnitates, perinde ac si in propria diocesi ordinare vellent. Ac tunc sic examinato concedantur litteræ dimissoriæ & remittanturque examinatus cum litteris ipsis: in quibus etiam declaratur prædicta solemnitas sic observata, fiatque mentio expressa de beneficio aut patrimonio, ut Episcopus ad quem se conferri ordinandus, eum sine scrupulo promovere & ordinare possit. Quod si propter infirmitatem, aut aliam causam rationabilem is, qui litteras dimissorias obtinere cupit, non possit commode accedere ad suum Episcopum, tunc remittatur super ætate, litteratura, moribusque, ut prius examinandus ad Episcopum, cui litteræ dimissoriæ præsentabuntur; inseraturque in illis litteris dimissoriis clausula: Super quo conscientiam tuam oneramus. Proviso tamen quod nunquam concedantur litteræ dimissoriæ nisi illi, qui habet beneficium aut patrimonium prætaxati valoris.

Similem præidem præcautionem esse adhibendam sanciverat Alexander Papa III. in Concilio generali Lateranensi tertio: Si (inquit) Episcopus aliquem sine certo titulo, de quo necessaria vita percipiat, in Diaconum vel Presbyterum ordinaverit, tandem ei necessaria ultra subministret, donec in aliqua Ecclesia ei convenientia stipendia militiæ clericali assignet; nisi taliter ordinatus de sua vel paterna hereditate subsidium vite possit habere. Et allegatur in c. Episcopus, de præbend. Et his adjungit Concilium Tridentinum sess. 21. cap. 2. de reform. Beneficium ad vitam necessarium non posse resignari ab ordinato nisi facta mentione, quod ad alius beneficii titulum sit ordinatus, neque ea resignatio admittatur nisi constituerit quod aliunde commode vivere possit, & aliter facta resignatio nulla sit. Eo quoque perspecta, de patrimonio vel pensione vera ab ordinandis obtineri, taliaque esse qua eis ad vitam sustentandam satis sint: atque illa deinceps sine licentia Episcopi alienari aut extinguere vel remitti nullatenus possint, donec beneficium Ecclesiasticum sufficiens sine adepti, vel aliunde habeant, unde vivere possint. De examine autem faciendo per Ordinarium, antequam dimissorias litteras concedat, ita sanxit Tridentinum sess. 23. cap. 3. de reform. Episcopi per seipso Ordines conferant; quod si ætate fuerint impediti, subditos suos non aliter quam jam probatos & examinatos ad alium Episcopum ordinandos dimittant. Atque in universum vetat Concil. Carthaginens. III. c. 21. quemquam ordinari Clericum nisi examine probatum.

Can. VI. Sed quantum attinet ad jam promotos ad Sacerdotium, injungimus Suffraganeis nostris, ut super illis diligentem & accuratam faciant inquisitionem. Et quos invenerint promotos ante legitimam ætatem, juxta juris dispositionem ab executione Ordinum suspendant, donec ad ætatem legitimam pervenerint. Et quos vita reprehensibiles cognoverint, debito coerceant. Quos insuper non esse litteratura sufficientis deprehenderit, ab executione Ordinum suspendant, donec in scientia, qua est Ordini requisita, ad plenum fuerint instructi.

His addendum, ex officio providendum esse ab Antistite Vicarium in beneficiis, quibus animarum cura aut ministerium aliquod ex fundatione incumbit, quamdiu suspensus durat, & donec provisos sit idoneus; ideoque assignandam esse fructuum partem subrogato Vicario, donec Provistos seu rector subiacet suspensioni, remota omni appellatione, juxta Concilium Tridentinum sess. 21. cap. 6. & sess. 25. cap. 14. & in Decreto c. quicumque, 25. q. 7. & c. inventum, 16. q. 5. Item tota tit. de Cler. egrot. vel debil. & Clemen. multorum, de penis. Quod idem statuitur in Concordato Bononiensi.

5. Can. VII. Rursus quia nonnulli sua ignorantia & incapacitate & delictorum conscii fugientes examen sua-

rum Episcoporum, scientes se non esse ab illis promovendos, ad Curiam Romanam confugiunt, etiam absque litteris dimissoriis eorundem Episcoporum, & in eadem Curia se faciunt promoveri ad omnes sacros Ordines per quosdam afferentes se esse Episcopos, & habere a Romano Pontifice auctoritatem ordinandi, de quorum potestate ac commissione non apparet: sintque ordinati hujusmodi promoti extra tempora, ac interdum tribus successivis diebus: talibus Diocesani non permittant executionem suorum Ordinum nisi visis diligenter eorum litteris: constituo etiam sufficienter de potestate ordinantium, & eorum permissione eis a Romano Pontifice concessa. Ad hæc etiam quod rursus examinentur de visa scientia & ætate, ac inquirentur de patrimonio seu beneficio. Qui si in prædictis aut aliquo præmissorum inventi fuerint minus sufficientes, declarentur suspensi ab executione Ordinum, modo & forma supra declaratis.

Præfata postmodum abusu obviam itura est a Concilio Tridentino sess. 14. cap. 2. de reform. sic decretum: Et quoniam nonnulli Episcopi Ecclesiarum, que in partibus Infidelium consistunt, Clero carentes, & populo Christiano, cum fere vagabundi sint, & permanentem sedem non habeant, non que Jesu Christi, sed alienas oves inscio proprio Pastore querentes, dum per hanc sanctam Synodum se Pontificalia officia in alterius Diocesi, nisi de loci Ordinarii expressa licentia, & in personas eidem Ordinario subiectas tantum, prohibitas vident exercere, in legis fraudem & contemptum, quasi Episcopalem cathedram in loco nullius Diocesis sua temeritate eligunt, & quoscumque ad se venientes, etiam si suorum Episcoporum seu Prælatorum litteras commendatitias non habeant, Clericali charactere insignire, aut ad sacros Ordines etiam Presbyteratus promovere præsumant; quo plerumque facti, ut minus idonei, & rudes ac ignari, & qui a suo Episcopo tamquam inhabiles & indigni rejecti fuerint, ordinati, nec divina officia peragere, nec Ecclesiastica Sacramenta recte valeant ministrare. Nemo Episcoporum, qui tutelares vocantur etiam si in loco nullius Diocesi, aut exempta aut aliquo monasterio cujusvis Ordinis residerint, aut moram traxerint, vigore cujusvis privilegii sibi de promovendo quoscumque ad se venientes pro tempore concessit, alterius subditum etiam pretextu familiaritatis continua commendatitias sua, absque sui proprii Prælati expresso consensu, aut litteris dimissoriis ad aliquos sacros, aut minores Ordines, aut primam tonsuram promovere seu ordinare valeat. Contra faciens ab exercitio Pontificalium per annum, taliter vero promotus ab executione Ordinum sic susceptorum, donec suo Prælati visum fuerit, ipso jure sint suspensi.

Can. VIII. Ceterum quia Ecclesia Dei nihil magis officit quam quod indigni præficiantur cura animarum, & ad aliorum assumantur regimen, qui seipso regere non possunt; Diocesani ergo ad Parochiales Ecclesias non instituant presentatos ab Ecclesiasticis laicisque patronis, nisi eos prius diligenter examinaverint, neque indignos præficient, aut incapaces admittant. Quod si sint infirmi vel provisi etiam per Sedem Apostolicam, nihilominus Diocesani eos examinent, & si minus idonei fuerint inventi, ad administrationem beneficii non admittantur: sed loco eorum per Episcopum instituantur Vicarii iuveni, quibus congrua portio assignetur. Et tandem in beneficiis administrans, donec sit instituti aut provisi litteraturam sufficientem assequuti sint, aut sint ætatem legitimam adepti.

6. Can. IX. Cumque grave nimis sit & absurdum, quod quidam Ecclesiarum Prælati, cum possint viros idoneos ad Ecclesiastica beneficia promovere, assumere non verentur indignos, quibus nec morum honestas, nec litterarum sufficientia suffragatur; carnalitates sequentes affectum, non iudicium rationis: unde quanta Ecclesiis damna proveniant, nemo sane mentis ignorat: Nos ergo volentes huic morbo mederi, precipimus omnibus & singulis collatoribus, ut prætermittis indignis idoneos assumant, qui Deo & Ecclesiis gratum valeant impendere famulatum. Fiatque juxta sacrum Lateranense Concilium, in Provinciali Concilio diligens inquisitio: ut qui post primam & secundam correptionem fuerit repertus culpabilis, a beneficiis conferendis per ipsum Provinciale Concilium suspendatur; instituta in eodem Concilio persona provida & honesta, qua suspensi suppleat defectum in beneficiis conferendis.

Huc referri potest Hincmarus Remensis Archiepiscopus pars epistolæ scriptæ ad Comitum Tardunensium pagi, cujus mentioe Flodoardus lib. 3. c. 26. hic enim Comitum eujusdam tunc vacantis Ecclesiæ patronum intra præfixum terminum urget ad nominandum illum, qui Ecclesiæ vacanti sit præficiendus, sitque ea præfectura dignus, præscribens illi nominandi terminum ad usque proximas quatuor temp.

temporum ordinationes: alioquin enim comminatur se de digniore Clerico provisorum. Et si ipse non presen-
taverit eum, qui dignus possit inveniri, ille ordinaturus
esset, qualem meliorem possit invenire.

Can. XI. Rectores Ecclesiarum (quorum singularis ele-
cta est industria) compellantur per suffraganeos nostros,
quoad fieri poterit ad personalem residentiam: neque cum
illis de non residendo, nisi causa probabili intercedente,
dispensetur. Et in Ecclesiis Parochialibus per singulos
dies Presb. Parochiales curati per se aut Vicarios eorum
clara voce & intelligibili, ac verbis maternis annun-
cient decem precepta Decalogi, & articulos fidei. Et si
qui fuerint Presbyteri, quibus non suppetat doctrina,
aut predicandi gratia, legant, declarent predicta die Do-
minica unum capitulum Joannis de Gerson in Opere suo
tripartito.

7. Can. XII. Admoneant curati frequenter suos Para-
chianos: ut intersint Missa Parochiali diebus Dominicis
& festis per hebdomadam occurrentibus, & ut ad illa
omnia, qua per singulos dies Dominicos in Pronis propo-
nuntur diligenter attendant. Quod si legitimo cessante im-
pedimento, absque licentia sui curati, per tres Dominicas
neglexerint interesse Missa Parochiali, denuncient statim
Promotoribus, ut pro mensura contemptus vel offensa pu-
niantur. Hortentur insuper iidem Curati eosdem Para-
chianos suos, ut frequenter peccata sua confiteantur, &
Sacramentum Eucharistia percipiant, praesertim in Festis
solemnibus, & tempore infirmitatis, aut pestis, aut ubi
instat periculum mortis: seu quum mare sunt navigaturi,
aut per diversa loca peregrinaturi. Quas etiam commo-
neant, ne peregrinentur sine litteris testimonialibus Chri-
stianitatis eorum, quas iidem Curati per se aut eorum
Vicarios, si petantur, liberaliter tradant. Curati diligen-
ter advertant, si Parochiani eorum ad minus semel in
anno sanctam Ecclesia communionem Eucharistiamque per-
cipiant, & communicantium nomina, si commode fieri
potest, scripto redigant.

Concilium Illiberitanum can. 21. sub poena excom-
municationis ipsis etiam laicis prohibet ab Ecclesiae con-
ventu per tres hebdomadas absque necessitate abesse.
Concilium autem Sardicense, cui praesedit idem Osius
Cordubensis, qui praecedenti Illiberitano legitur sub-
scriptus, parem facit Episcopis prohibitionem, ne a suis
abstint Ecclesiis plus quam tribus hebdomadis, can. 14.
Agathensis vero Concilii can. 64. Diaconos & Presby-
teros, qui tres hebdomadas ab Ecclesia sua defuerint, a
communione tricennio suspendit: quam eandem quoque
poenam infligit Clericis quibuscumque, qui ab Ecclesia
diebus anni solemnioribus defuerint, Nativitatis, Epi-
phaniae, Paschae, & Pentecostes.

8. Can. XXX. Cum ex multiplicatione confratriarum
sape monopolia oriri contingat, & qua in usus pios consu-
menda sunt, in crapulam converti videantur: siquidem
dies festos confratrium non aliter se confratres digne ce-
lebrare putant, nisi comessionibus & obrietatibus deser-
viant: sacro approbante Concilio sub poena excommunica-
tionis inhibemus, ne aliqui, cujuscumque status existe-
rint, confratrias erigere & de novo instituere sine Epi-
scoporum expresso consensu & approbatione audeant. An-
tiquas autem, quas per Episcopos institutas aut aliter
approbatas fuisse constiterit, toleramus; omnes tamen con-
ventuales comessioniones, maxime diebus festis illarum
Confratriarum & ex denariis earundem fiendas seu sol-
vendas, sub predictis penis prohibentes. Ordinamus in-
super, quod quantum ad antiquas confratrias attinet, te-
neantur confratres seu procuratores intra sex menses a
die publicationis presentium afferre Diaecesanis, eorumve
Officialibus & Vicariis statuta, si qua habent, & eosdem
Diaecanos instituere de modo & forma quam in eis ser-
vent, de quantitate reddituum, & in quos convertant usus,
ut sic iustitia mediante, quod super his opportunum fue-
rit, statuatur, omniaque ad sobrietatem & modestiam re-
vocentur. Alioquin elapsis sex mensibus ad earum annu-
lationem procedatur. Confratriarum provisoros, procura-
tores seu magistri vel gaziatos Ecclesiarum Parochia-
lium teneantur prestare juramenta in initio officii susce-
pti, coram Episcopis, aut eorum Officialibus, eligantur
singulis annis mox reddituri de receptis & solutis ratio-
nem. Et pecunia, qua supererunt, applicentur per eos
vel in usum reparationis Ecclesiae, aut curam seu alimo-
niam pauperum, aut alios pios usus, prout Episcopus ar-
bitratus fuerit. Ex tunc autem juramenta, qua in in-
gressu novi confratres prestare solent, omnino reprobamus,
cum sine causa & occasio frequens perjuratorum, prohiben-
ter, ne donec juramenta super observatione statutorum
predictarum confratriarum prestentur aut exigantur. Et
etiam ubi confratria erunt permessa, volumus quod ab in-
vitis pro egressu nihil exigatur.

Cassutii, Notitia Ecclesiastica.

Sciendum est, pecuniam, quam fideles confratriis &
sodalitiis Ecclesiasticis conferunt, sacram esse ac proin-
de absque sacrilegio non posse in profanos usus impen-
di. Hujusmodi pecuniae fit mentio lib. 4. Reg. cap. 12.
& 22. & lib. 2. Machabæorum cap. 3. & apud Sozo-
menum lib. 8. hist. Eccles. c. 12. Concilium Trid. sess. 22.
de reform. cap. 9. statuit hujus pecuniae rationes coram
Ordinario, aut eo quem Ordinarius delegaverit, esse
reddendas. Quod idem sancitum pariter est Francis
edictis Caroli noni Blesis 3. Octobris anno 1571. &
Henrici IV. 16. Martii ann. 1609. & Ludovici XIII.
Turonibus 4. Septembris ann. 1619. Quo etiam edicto
districte vetatur iudicibus regiis, ne se rationibus im-
miscant. Tria regia haec edicta integra leguntur inser-
ta ad finem Codicis Henrici.

4. Can. XXXI. Insuper ne quis per excommunicatio-
nem, quam pro praecipuo mucrone Ecclesia habet, a fide-
lium communione ex levi causa innodetur, sacro appro-
bante Concilio prohibemus, quatenus de cetero nulla ex-
communicationes concedantur, nisi pro gravi causa: &
ea cognita, secundum formam juris generalesque monitio-
nes in forma malefactorum. Non decernantur pro injuriis
verbalibus, nisi forte atrocioribus: quarum distinctio ar-
bitrio Officialium relinquatur. Quos nihilominus diligen-
ter & districte monemus, ut omnino caveant ab illarum
multiplicatione, ne in vilipendium & contemptum dedu-
cantur.

Docet S. Augustinus, nullam esse in Ecclesia poenam
excommunicatione majorem, in tractatu de correptione
& gratia, cap. 15. & citatur c. corripiantur, 24. q. 3.
unde Glossa ibid. infert: Si excommunicatio est maxima
pena, ergo non debet infligi pro levibus. Quod idem
sanxerunt diversa Concilia, nimirum Agathense can. 3.
& 4. Meldense can. 56. Aurelianense V. can. 2. Vorma-
tiense sub Hadriano Papa secundo can. 13. Vide c. Epi-
scopus, & c. nemo Episcoporum, & can. nullus Sacer-
dotum, 11. q. 3. Concilium denique Tridentinum sa-
pientissime admonet sess. 25. c. 3. de reform. *Quamvis
excommunicationis gladius nervus sit Ecclesiastica disci-
plina, & ad continendos in officio populos valde saluta-
ris: sobrie tamen magnaue circumspectione exercendus
est: cum experientia doceat, si temere aut levibus ex-
rebus incutatur, magis contemni quam formidari, &
perniciem potius parere quam salutem. Quapropter ex-
communicationes illae, qua monitionibus praemissis ad re-
velationis finem, ut ajunt, aut pro deperditis seu subtra-
ctis rebus ferri solent, a nemine prorsus praequam ab
Episcopo decernantur, & tunc non alias quam ex re non
vulgari, causaue diligenter ac magna maturitate per
Episcopum examinata, qua animum ejus moveat, nec ad
eas concedendas cujuscvis secularis etiam Magistratus au-
thoritate adducatur, sed totum hoc in ejus arbitrio &
conscientia sit positum.*

CONCILIIUM COLONIENSE II.

Anni 1549.

1. PRIMUM prodierat Concilium Coloniense an-
no 1536. satis prolixum, in quatuordecim par-
tes distinctum sub Hermanno Archiepiscopo Imperii quo
electore, stylo magis declamatoris quam legislatoris,
incertum an sincero animo, an vero ut suspicionem
propriae heresis amoveret, seque discrimini propriae
amittendae dignitatis eriperet: qua tandem jure merito
spoliatus fuit, postquam compertum omnibus fuit,
ipsum non modo a Catholica fide apostaram evasisse;
vetum etiam omni studio laborare Lutheranam impie-
tatem stabiliendi & propagandi; Lutheranos conciona-
tores undique accendendo, Melancthonem, Bucerum
aliosque peitilientis doctrinae viros, quorum consilio
utebatur, & quibus predicandi missionem impertieba-
tur, sinceræ pietatis Doctores collide submovendo. Sed
connitentibus Paulo III. Pontifice & Carolo V. Impe-
ratore, sede sua motus, nec judicio sistere ausus, fuga
se subripuit, & apud Lutheranos haesum aperte profes-
sus reliquum vitae exegit, electo ejus in locum Adol-
pho ex Comitibus Schavemburgensibus, qui magna sol-
licitudine pene collapsam Catholicam religionem in in-
tegrum restituit.

2. Anno itaque 1549. ab undecima Martii die ad sex-
tam usque Aprilis peractum est Adolpho presidente istud
Coloniense Concilium, in quo cum antiquorum cano-
num exactior severitas statim revocari in usum absque
motu graviore in usque adeo depravata provincia non
poterat, ad media quaedam sacris tamen Canonibus con-
sentanea, quibus Clerus & populus ad plenioram reforma-
tionem

tionem sensim perdaceretur, visum est eise confugiendum, quorum remedio plurimum momenti ad durabilem & efficacem reformationis executionem collatum iri. Sunt igitur selecta sex media quæ sequuntur. I. Instauratio studiorum potissimum factorum. II. Examen ordinandorum ad sacra ministeria & Prælaturas instituendorum. III. Officiorum seu munerum susceptorum sedula perfunctio. IV. Visitatio Archiepiscopalis, Episcopalis, Archidiaconalis, & eorum quibus hoc incumbit. V. Synodorum frequens celebratio. VI. Jurisdictionis Ecclesiasticæ jam propemodum collapsæ & abusu depravatæ restitutio.

De primo medio, quod est studiorum instauratio.

3. Primum quidem, instauracionem studiorum quoad ea, quæ reformatio & Ecclesiæ necessitas exigit, nemo prædixerit melius quam Scripturarum sacrarum, Canonum & munerum Ecclesiasticorum peritus. Sive enim regere Ecclesias, & populum docere, sive hæreticos convincere, & Scripturarum aperire mysteria, sive Sacramenta conficere eoque administrare, sive examinare ex ordine ministros Ecclesiæ, sive visitare Dioceses, aut Synodos celebrare, vel judicia Ecclesiastica exercere oporteat, scientia opus est; alioqui ut in Evangelio Christus: *Si cæcus cæco ducatum præstet, ambo in foveam cadent.* Quo etiam modo Isaias indoctus Ecclesiæ Prælatos cæcos & mutos appellat, dicens: *Spēdatores ejus cæci nesciunt universi, canes muti non valentes latrare.* Non valentes etiam vellent, latrare, id est officia sua exequi. Ergo providetur 1. ne ulli suspectorum morum aut fidei Ludimagistri ac professoris Scholis præficiantur, nisi de quorum probis moribus & Catholica fide constet, facta de his inquisitione ac examine. 2. Ne communibus & approbatis derelictis docendi formis compendiosis quasdam regulas & extraordinarias confectentur. 3. Ut certo cujusque hebdomadæ die discipulos edoceant receptas ab Ecclesiâ regulas fidei & morum. 4. Ne illi prælegantur auctores, qui sinceram religionem aut mores pervertere queant. 5. Ut seligantur ex studiosis & bonæ expectationis ex singulis Cathedralibus juvenes Canonici mittendi ad studia Universitatum, in quibus triennio sacris Scripturis & Theologicis disciplinis informantur, & ubi conducere videbitur, hoc etiam tempus prorogetur, qui tempore studii præbendarum suarum integros percipiant fructus, non tamen distributiones. Singulis autem annis testimonia certa perquirantur, utrum in studiis & bonis moribus proficiant, & an vanis se studiis addicant. Debent tamen studiosi providere, ut ipsis absentibus alii eorum in divinis suppleant vices. Qui vero ad Universitates missi desides ac otiosi comperti fuerint, ab eorumdem privilegiorum usu & fructuum perceptione repellantur. 6. Ut Theologus in prædictis Ecclesiis alatur, qui Clericos omnes, qui sunt de gremio, doceat, cui præter præbendæ stipendium a Choro absentis, pridie quam legit, simulque ipso quo legit die, concedantur. Jampridem Concilium Lateranense tertium sub Alexandro Papa III. can. 18. constituerat, providendum esse in singulis Cathedralibus de beneficio uni Magistro, qui Clericos ejusdem Ecclesiæ & alios pauperes gratis doceat. Et habetur c. 1. de Magistris. Itemque postmodum Concilium Tridentinum sess. 23. c. 16. de refor. Et sub Innocentio Papa III. Concilium quartum Lateranense can. 11. jubet, constitui Theologum, qui Sacerdotes & alios doceat sacram Paginam, & ea quæ ad curam animarum spectant. Et habetur cap. quibus nonnullis, de Magistris. Quam deinde constitutionem innovavit Concilium Tridentinum sess. 5. cap. 1. de reform.

4. Bonifacius Papa VIII. hac ratione permotus sic decrevit cap. cum ex eo, de elect. in 6. *Quia Ecclesia, inquit, ad sui regimen viris litteratis permaxime noscitur indigere, presentis constitutione sancimus, ut Episcopi eorumque Superiores cum his, qui hujusmodi Ecclesias (loquitur autem de Parochialibus) obtinent, vel in futurum obtinuerint, dispensare possint libere quod usque ad septennium litterarum studio insistentes promoveri minime teneantur, nisi ad Ordinem Subdiaconatus dumtaxat, ad quem infra prædictum annum recipiendum (ne sicut a multis de Christi patrimonio sublimatis olim factum esse dignoscitur, a statu discedere clericali) omnino astringi volumus; & nisi receperint, pena contenta in dicto Lugd. Concilio eo ipso percelli. Porro prædicto septennio durante, iidem Episcopi & Superiores sollicitè providere procurent, ut per bonos & sufficientes vicarias ab eis in hujusmodi Ecclesiis deputandos animarum cura diligenter exercentur, & deserviantur laudabiliter in divinis: quibus de ipsarum Ecclesiarum provenibus necessaria congrue ministrentur. Elapso vero dicto septennio, cum quibus fuerit, ut dictum est, dispensatum, ad Dia-*

conatus, & Presbyteratus Ordines infra annum se faciant promoveri. Alioqui ex tunc dictam penam (nisi iusta de causa id omiserint) ipso jure se noverint incururos.

5. Ceterum ne variis, & inutilibus studiis Legum & Physicæ monachi a monasteriis & laudabilibus ecclesiasticisque litteris divelli possent; Alexander Papa III. in Turonensium Concilio excommunicationi aliisque penis subiecit monachos quoscumque, extra claustra egressos ad leges & physicas disciplinas perdiscendas, ut haberetur in cap. non magnopere, ne Cler. vel monac. secul. neg. se immisc. Deinde Honorius Papa III. eandem late penæ sententiam extendi jussit ad quoscumque Ecclesiasticos Presbyteros aliisque, quicumque dignitatem vel personatum possiderit: ut statuitur cap. super speculacod. tit. Similiter ex causa Concilium Cathaginense quartum, can. 16. Episcopis vetat lectionem librorum gentilium. Et citatur dist. 37. c. Episcopus gentilium.

6. Judicavit tamen Ecclesia, necesse esse ad infidelium, præsertim Hebræorum, nec non Mahometanorum conversionem, ut in primariis & Catholicis Universitatibus, quæ sunt Romana, Parisiensis, Bononiensis, Oxoniensis, & Salamanticensis, publice prælegantur a peritissimis & distinctis Magistris tres Linguae, ex præscripto Clementis Papæ V. in Concilio Viennensi: ut refertur Clem. 1. de Magistr. scilicet Hebraica, Chaldaica, & Arabica.

7. Verumtamen Legum studiis non perinde infensus videtur fuisse Bonifacius VIII. ac fuerunt Alexander III. & Honorius III. tametsi enim jus omne civile circa leges versetur; quia tamen innumeri Ecclesiastici universo ex Orbe Romam confluere solent, constituit c. cum de diversis, de privilegio in 6. ut Romæ incessanter a publicis Professoribus doceatur utrumque jus; Canonicum & Civile, ut Clerici advenæ inde proficiant, & studii privilegio istius recipiant integro provenituum suis Ecclesiasticis.

8. In decretalibus Gregorii IX. sub tit. de Magistris, leguntur sanctiones Concilii Lateranensis tertii sub Alexandro III. habiti, de constituendo in Ecclesiis Magistro, qui Clericos & cum his pauperes pueros laicos gratis doceat. Et quæ sanxit quartum sub Innocentio III. Lateranense Concilium de Theologis, quibus incumbat onus sacras litteras explicandi cum Sacramentorum accurata doctrina. Sic enim adimplebitur prophetica illa benedictio: *Labis Sacerdotis custodiens scientiam, & legem de ore ejus requirent, quia Angelus Domini exercituum est.* Longeque amovebitur prophetica illa interminatio: *Quia tu scientiam repulisti, ideo repellam te, ne sacerdotio fungaris mihi.* Denique eodem tit. de Magistris, comprehenditur pariter Honorii III. constitutio sapientissima: ut Ecclesiarum Prælati & Capitula eos, quos præstantioris indolis esse percipiunt Clericos, ad studia Theologiæ transmittant: quibus si proprii provenituum non sufficiant, aliunde necessaria vitæ summittent integro quinquennio. Ita fiet, ut fausto exitu compleatur Danielis vaticinium: *Qui docti fuerint, fulgebunt ut splendor firmamenti: & qui ad justitiam erudierint multos, quasi stella in perpetuas æternitates.* Prout vero plus aut minus promotus fuerit Clericus ad studia expectanda, sufficere aliquibus anni unius studium, quibusdam biennii, aut triennii, aliis progrediendum erit ad Honorii quinquennium. Erunt fortasse nonnulli, quorum studia sint ad usque Bonifacii septennium proroganda. Atque utinam cum studio veræ sapientiæ cultum puræ sanctæque Religionis in unum quasi complexum copulemus!

De secundo medio, quod est examen Ordinandorum.

9. Deinde visum fuit ad stabilem & duraturam Ecclesiastici Ordinis reformationem comparandam, necessarium esse, ut initiandi sacris Ordinibus rite examinarentur. Hi vero, qui ad Prælaturas & regimen animarum assumuntur novo eidemque rigidiori examini subjiciantur: propterea quod mortales omnes sequi quotidie suum genium experiamur, & alinum manere alinum, etiam exuviis leonis induatur: atque ita evenire, ut quum vitiis dediti homines assumuntur ad dignitates & prælaturas, vertant dignitates & prælaturas, non quo oportet, sed vel ad avaritiam implendam, vel in ventrem saginandum, aut ad fastum & pompam, quidam etiam ut in luxu & deliciis vivant. Quibus profecto rebus fit, ut plane in diversum abeant officia & munera divinæ justitiæ, nec fere ulla sit animarum & Ecclesiasticarum rerum vera cura, sed imagines tantum & apparatus; nec seria bene institutæ reformationis executio, sed major indices morum & doctrinæ corruptelæ.

Quamobrem in primis statuimus & ordinamus, ne quis ad sacrorum Ordinum perceptionem admittatur, nisi diligenter

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Et Patrum Canones detestantur) studium conservandi plura beneficia curam animarum habentia, unde populus fidelis graviter scandalizatur, & optimorum quorumcumque animi a Clero alienantur, spoliantur Ecclesia debitis ministeriis, cessatio inducitur cultus divini; Fundatores, quorum sacrosancta & inviolabilis debebat haberi suprema voluntas, spe & expectatione sua fraudantur; meliores, quibus beneficium aliquod Ecclesia certa deberetur, quique ministrare in eo possint, & cupiant, non absque injuria & offensione Dei excluduntur, & ad studia profana impelluntur, ubi Ecclesia poterant esse ornamento, donec Casarea Majestas provisionem meliorem adversus licentiam hanc a Summo Pontifice impetret, id quod ab Ecclesiasticis Imperii Statibus rogatus in se recepit, a Sanctitate ejus eniti ac flagitare velle; statim & communi maturaque deliberatione cum Concilio prehabita, quod justissimum est, & ad Ecclesia edificationem pertinet, sancimus, ut beneficiatus quisque, si beneficia habet a curis libera, aut beneficium curatum unum, aliud simplex, satisfaciat officio, cujus gratia beneficium accepit secundum intentionem fundatoris, sacros Canones, & Patrum decreta; & ab Ecclesia, ubi beneficium negligit, non participet. Etenim Divini juris est, ut qui servit Altari, de Altari vivat: nec bono jure sit, qui non servit Altari, vivit de Altari; sicut stipendium non debetur nisi militanti. Si vero curatum habet beneficium, apud Ecclesiam, ubi beneficium habet, resideat, & officio satisfaciat, alioquin nihil percepturus: pertinebitque ad Episcopum, sive illos quibus id juris competit, ut de prebenda sive beneficii fructibus ad Ecclesiam illius utilitatem disponant: nisi beneficiatus ille Ecclesie Dei utilius aliquod servitium interim impendat, Quod si quis juxta caput, de multa, de prebendis, qualificatus jam impetravit a Sede Apostolica facultatem plura quam unum beneficia retinendi, mandamus, ut hanc Episcopo suo aut ejus visitatoribus, secundum dispositionem capituli Ordinarii, de officio Ordinarii in 6. presentet atque exhibeat. Quæ si appareat sufficiens, curet Episcopus, ut beneficia debitis officiis non fraudentur, alioqui beneficiatus uno quod maluerit retento, reliqua libere resignet aut remittat viris idoneis personaliter residente volentibus, absque præjudicio tamen presentantium, eligentium, & collatorum conferenda. Si vero dispensatum sit cum indigno, Summo illud Pontifici curet Episcopus significare, ut digniori de beneficio provideatur per eos, quibus alias competit jus eligendi, conferendi, vel presentandi.

Damna ex prebendarum pluralitate dimanantia fufius profequitur Joannes XXIII. extravag. execrabilis, de preben.

23. Nono, ubi Collegia, vel Monasteria, vel habentes dignitates, habent Ecclesias Parochiales incorporatas cum decimis, juribus, & censibus, quas communiter soleant Pastoribus vel perpetuis Vicariis cum assignatione portionis fructuum regendas committere; si portio talis sit accisa, nec sufficiat ut honeste ac decenter ex ea vivatur, nec causa sit ut anima negligantur, aut deseratur officium, vel ad curas sordidas Pastor ille pro victu comparando adigatur; mandamus & decernimus, ut justa portio secundum reformationem ei de decimis Collegii, vel Monasterii bonis assignetur, sive per Episcopum loci, sive per ejus Visitatores. Similiter ubi temporales Rectores ad regendas Ecclesias conducuntur, decernimus, ut iis justum & dignum stipendium detur pro locorum & personarum conditione ab Episcopo moderandum, quod decentem eis atque honestum victum atque vestitum suppediet.

Sacri Canones sollicite providerunt, ut Rectoribus Ecclesiarum assignentur sufficientes portiones, ad vitam honeste sustentandam, c. extirpandæ, & c. exposuisti, de prebend. & c. 1. end. citat. in 6. & novissime Concilium Tridentinum sess. 24. 13. & 15. de reform.

De quarto medio reformandi Ecclesiam, quod est Visitatio.

24. Non alias melius quam in visitatione deprehenduntur, corriguntur, & eradicantur errores & vitia, quæ visitatoribus dormientibus seminantur, crescunt, & securum robur acquirunt. Sic in Evangelio dicitur: Cum dormirent homines, venit inimicus homo, & super seminavit zizania, morum nimirum, & doctrinæ corruptelam. Dormiunt Prælati, qui non visitant. Soli vigilant & custodiunt, servant custodias noctis vigilantes super gregem suum, qui mala, quæ metuuntur, visitatione præcidunt. In primis igitur mandat & præcipit omnibus, quibus visitandi onus incumbit, tam Episcopis quam Archidiaconis, ut per frequentes & accuratas visitationes iis medeantur de cetero damnis gravissimis,

quæ defectus visitationum neglectarum, aut solummodo perfunctoriarum, passim per Dioceses invexit. Cum vero nesciretur, utrum Tridentinum Concilium (quod futurum Casar promiserat, & necdum finitum erat) aliquid super Episcopali exemptorum Regularium visitatione decrevisset, statuitur isto Provinciali Concilio, ut saltem offeratur Regularibus visitatio: & ubi obtineri non poterit, vocentur Regularium Prælati, & adhortentur ad reformationem monasteriorum sibi subjectorum, de quibus ab eis rationem exiget univerforum Juxta; vitiaque coerceant subditorum, scandala cuncta præcidant, & regulæ observationi sedulo invigilent. Concilium vero Trident. Episcopis potestatem fecit visitandi Regularium exemptorum Ecclesias, sed non interiora Monasteriorum regularium & exemptorum, nisi de ipsorum consensu, ad evitanda scandala, quæ nascerentur ex Regularium resistentia, qualia contigere in visitatione Monasterii Lirionensis, quam aggressus fuerat Episcopus Forojulienfis, Fausto existente illius monasterii Abbate. Concil. Trid. sess. 24. cap. 11. de reform. Sane Monachi ac Regulares extra Monasterium degentes, si deliquerint, possunt ab Ordinariis visitari, puniri & corrigi sess. 6. cap. 3. Observatione speciali dignum est Trident. decretum sess. 7. cap. 8. *Locorum Ordinarii Ecclesias quascumque quomodolibet exemptas auctoritate Apostolica singulis annis visitare teneantur: & opportuni juris remediis providere, ut qua reparatione indigens, reparentur: & cura animarum, si qua illis imminet, aliisque debitis obsequiis minime defraudentur: appellationibus, privilegiis, consuetudinibus etiam ab immemorabili tempore prescriptis, judicium deputationibus, & illorum inhibitionibus penitus exclusis.* Idem tamen Concilium sess. 21. c. 8. de reform. Omnia etiam regularia & exempta Monasteria, in quibus non viget regularis observantia, si sint commendata, visitari jubet ab Ordinariis ac Episcopis, qui congruentibus remediis etiam per fructuum sequestrationem, quæ renovatione ac reparatione indigent, resciant, & ordinabunt curam animarum, aliaque debita obsequia ut rite exercentur, quam visitationem singulis annis iterari præscribit.

25. Secundo, providet ista Colonienfis Synodus ut visitentur pariter hospitalia, cum sint Episcopi Patres pauperum & infirmorum, eorumque officii sit curare, ne debite illis elemosinæ subtrahantur.

26. Tertio admonet, ut quam minime fieri poterit, visitandarum Ecclesiarum expensis Prælati officium istud exequantur, nec eas jam multis hoc miserabili tempore tributis ac vectigalibus gravatas, majoribus quam necesse sit evictionibus, procuracionibus, & similiti comitatu atterant, aut victualium sumptu. De Pirochiis vero, ubi tenues sunt redditus, providet, (nisi res presentiam urgeat) ut advocentur visitandi ad proximum illius Decanatus locum, aut eo mittatur Sacerdos visitatoris electus comes cum sufficienti potestate, qui quæ presentia indigent, perlustrat & reformet.

27. Quarto, ne quid omittatur eorum, quæ reformatione indigent, præscribit, ut Prælati, antequam visitationi se accingat formulas sibi præscribat, quibus contineantur; quæcumque in actu visitationis perquirenda & percipienda atque ordinanda erunt.

- De quinto reformandi medio necessario, scilicet Synodo.

28. Synodorum convocatio omnibus medetur, quæcumque vel officiorum neglectus, vel pravitas morum in Parochiis invexit, & Parochos ad majorem sedulitatem excitat, a vitiis & defectibus deterret, & quæcumque in Ecclesiis vel promovenda vel corrigenda sunt, aperit, & reformat in meliorem statum & ordinem. Exigit ergo Concilium istud, ut vel bis, vel ad minus singulis quibusque annis per singulas quasque dioceses celebrentur. At vero Provinciales singulis trienniis juxta præscriptum Basileense sess. 15. quod deinde Tridentinum Concilium instauravit, & in usum revocavit, sess. 24. cap. 2. de reform.

De sexto medio, quod est Ecclesiastica Jurisdictio.

29. Jurisdictionis Ecclesiasticæ potestate tanquam supremo refugio compelluntur, qui sponte non inducuntur ad vitæ commendationem. Hanc Christus Ecclesie in Petri persona promisit. Matth. 16. *Tibi dabo claves regni Cælorum, quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in cælis: & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in cælis.* Quam promissionem non ad unum Petrum pertinere, sed in omnes reliquos Apostolos transmissam alio loco insinuat; ubi dicit Matth. 18. *Amen dico vobis, quodcumque ligaveritis super terram, erit ligatum & in cælis: & quodcumque solveritis super terram, erit*

erit solutum & in-colis. Primum igitur decernit, ut singuli Provincie Antistites curias suae jurisdictionis reforment, constituentque Officiales ac ministros timentes Deum, ab omni munerum cupiditate & largitionibus proflus alienos, quos nec odium neque favor aut gratia a recto tramite abducatur, quos etiam iurejurando astringant.

30. Secundo, quia iudex Ecclesiasticus officio suo perfungi nequit, ubi Magistratus & seculares homines contumacibus, & rebellibus patrocinium ferunt adversus Ecclesiastica iudicia, vel illi impediunt; ad Imperatorem communibus precibus Concilii, aliosque seculi Principes recurrendum admonet, ut Magistratus & Iudices subditos ad opitulandum iudiciis Ecclesiasticis adigant.

31. Tertio, ut Praelati Iudicibus & Officialibus seculi excommunicationes interminerentur & decerant, si de matrimonialibus aliisque spiritualibus rebus iudicium usurpent, praeterquam in accessoriis temporalibus, ut sunt dotium iura & conventiones mutuaeque partium donationes.

CONCILIIUM MOGUNTINUM

Anni 1549.

1. **T**res sunt Archiepiscopatus, quibus adnexa est dignitas Electorum Germanici Imperii: Colonia, Moguntia, & Treveri. Porro Moguntia, quae civitas Rheno adhaeret, convocatum est Concilium anno Christi 1549. cui praesedit Archiepiscopus & sacri Imperii Princeps Elector Sebastianus ad Lutheranas hereses condemnandas, quae tunc tota Germania grassabantur, & ad instaurandam collapsam Ecclesiae disciplinam. Primam Concilii partem occupant Canones quadraginta septem haeretica dogmata proscribentes, quos praetermittimus; non solum quia cunctis noxissimi sunt, verum etiam quia inferius in majori ac generali Concilio Tridentino referuntur. Altera vero Moguntini Concilii pars canonibus septem & quinquaginta constat, quibus mores & facta disciplinae ordinantur ac moderantur.

2. Canone XLVIII. Admonemur non tantum Divina praecpta, sed etiam Ecclesiastica non posse sine grandi piaculo violari, cum in Divinis Scripturis religiosam Ecclesiae constitutionibus observantiam ac obediendum praestari Deus ipse iubeat, praecipiatque Matth. 18. *Si quis Ecclesiam non audierit, sit sibi sicut ethnicus & publicanus.* Et Apostoli loquentes de quibusdam sanctionibus, illas Divino Spiritui attribuerent non reformident, dicentes Act. 17. *Visum est Spiritui sancto & nobis.* Et Paulus scribat Heb. 13. *Obedite Praepositis vestris, & subjacete eis; ipsi enim pervigilant quasi rationem pro animabus vestris reddituri.* Maxime autem augetur temere violantium reatus, si accedat contemptus aut proximi scandalum.

Can. XLIX. *Et quo minus in posterum salutaris Christi doctrina sinceritas perversis dogmatibus aut noxiis opinionibus & haeresibus depravetur, decernimus, desinimus & praecipimus, ut homines vagi & ignoti, & qui testimonia Episcoporum suorum, tam ejus a quo recesserint, quam illius ad cuius diocesim diverterint, non habeant, a ministerio verbi seu praedicationis officio in provincia nostra prohibeantur: Et soli admittantur hi, qui ad id munus rite vocati, & ordinaria auctoritate examinati fuerint & approbati.*

Passim & frequenter docent sacrae Paginae, nemini cuiquam licere Verbum Dei praedicare, nisi cui evidens missio suffragetur. Nulla extitit unquam haeretica secta ab ista labe immunis, sola Catholica Ecclesia per continuam Praelatorum missionem, qui perpetua, & perenni serie Petro aliisque Christi Discipulis successerunt, jure nititur suos mittendi toto Orbe veritatis Evangelicæ Praedicatores, & arcendi prohibendique a verbi ministerio, quotquot ab Apostolica Sede profecta auctoritate carent. Neque enim (ut Cypriani Carthagenensis Episcopi & Christi martyris ad Cornelium Romanum Pontificem epistola 55. scribentis verba usurpem) *aliunde haereses aborta sunt, aut nata sunt schismata, quod Sacerdoti Dei non obtemperatur; nec unus in Ecclesia ad tempus Sacerdos & ad tempus Juaex vice Christi cogitatur.* Possem huc innumera sanctorum Patrum Graecorum Latinorumque testimonia Solis lumine splendidiore congerere. Sufficit enim audire, quid doceat Paulus Apostolus de missionis in Ecclesia necessitate simul & auctoritate. Disertis quippe verbis omnem verum Dei cultum, & omnem ipsius invocationem atque salutem animarum aeternam huic missioni refert acceptam: idque admirabili gradatione ista confirmat Rom. 10. *Cabassius, Notitia Ecclesiastica.*

13. & seqq. *Omnia quicumque invocaverit nomen Domini, salvus erit. Quomodo ergo invocabunt, in quem non crediderunt? At quomodo crederent ei, quem non audierunt? Quomodo autem audierunt sine praedicatione? Quomodo vero praedicabunt nisi mittantur? Sed idem quoque Apostolus missionis legitimam necessitatem ita urget, Hebr. 5. v. 4. & 5. *Nec quisquam sibi sumit honorem; sed qui a Deo vocatur tamquam Aaron.* Sic & Christus non semetipsum clarificavit ut Pontifex fieret, sed qui locutus est ad eum: *tu es Sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech.* Quin etiam Christus ipse & suam juxta & suorum Discipulorum missionem sic astruit Joann. 10. v. 21. *Sicut misit me Pater, & ego misit vos.* Et quia post abolitionem Mosaicæ legis sola Christi missio (utpote ad novam introducendam legem) extitit extraordinaria; idcirco iudicavit necesse esse signis extraordinariis, multisque stupendis miraculis ipsam stabilire: adeo ut istud asseverare non dubitavit Joann. 15. v. 24. *Si opera non fecissem in eis, qua nemo alius fecit, peccatum non haberent.**

Can. LII. *Et ne Parochi ac Concionatores sedulitatis ac laboris sui fructum amittant, si plebs Sacra eorum & conciones audire refugiat, praefectis nostris per loca ditionibus nostris subjecta injungimus, ut tempore concionum & divinarum Officiorum otiosam turbam e tabernis, & foro & plateis exgant, & concionibus ac divinis Officiis interesse, nisi legitimis causis impeditis, debitis poenis compellant.*

Regum Franciae edictis pariter huic rei provisum fuit: Comitibus namque Aurelianensibus cunctis Iudicibus injungitur, ut debitis poenis inhibeant mercatores quoscunque & mundanas fieri, nec non publicas choreas exerceri Dominicis festisque diebus art. 23. Item ne circulatorum, scurræ & motiones publicae edant spectacula iisdem horis, quibus Divina Officia Dominicis aut festis diebus in Ecclesia celebrantur, ibid. art. 24. Praeterea vetantur accessus ad tabernas, ad ganeas, aleas, & pilæ lusos horis divino destinatis Officio, ibid. art. 25. Haec eadem de-nuo prohibentur Blesensium Comitiorum regni art. 38.

Can. LV. *Praesbyter vero qui vespertinam convivi-tionem usque ad intempestam noctem produxerit, & mane hesternam adhuc crapulam eructans celebrare praesumpserit, aut qui hoc sacro ministerio ad superstitionis abusus fuerit; Praelati sui arbitrio severe puniatur.*

Can. LXI. *Quo Dei gloria in observatione divini cultus magis illustretur, & fidelium devotio minus impediat, diebus Dominicis & festivitibus celebrioribus mercimonia, tripudia, saltationes, quas damnas Concilium Toletanum, & profana spectacula decernimus non permit-tenda. Simul etiam ludicra quadam a pietate aliena & theatris quam templis aptiora censemus in Ecclesia non admittenda. De saltationibus in diebus Dominicis & Festis S. Augustinus haec ait in Psalm. 91. *Sabbatum in presenti tempore otio quodam temporaliter languido, & fluxu, & luxurioso celebrant Judaei. Vacatio nostra a malis operibus, vacatio illorum a bonis operibus est. Melius est enim arare quam saltare. Illi a bono opere vacant, ab opere nugatorio non vacant. Idemque ferm. de tempore 215. *Ne detrahendo, male loquendo, & in Sanctis festivitibus choros ducendo, cantica luxuriosa & turpia proferendo, de lingua sua, unde debuerant Deum laudare, inde sibi vulnera videantur infligere.***

3. Can. LXXIX. *Virginitatis Monialium velut imbecillioris sexus continentiam & munire praesidiis & adjuvare opportunis auxiliis volentes, presenti statuto inhibemus, ne sanctimoniales cujuscunque Ordinis, quas votum sub perpetua clausura manendi astringit, quacumque de causa (nisi sola inevitabili necessitate compulsas, aut tali morbo infectas, unde ex contagione aliis periculum immineret) consortium sororum suarum relinquere, aut extra monasterium prodire ullo modo praesumant. Vicissim vero, quo minus animi Deo dicatarum virginum pravus cupiditatis tententur, aut a salutaribus meditationibus distraherentur; omnibus personis, sive Ecclesiasticis & regularibus, sive laicis, praesertim viris, serio interdici-mus, ne in ipsa Monasteria quarumcumque Monialium seu clausuras, nisi ex necessaria causa, cum honesto comitatu, & de manifesto consensu Superioris, ad quem pertinet, introire audeant, alioqui huic nostrae prohibitioni temere contravenientes, si Ecclesiastici sint, suspensionis ab officio & beneficio; saeculares, excommunicationis poena percillantur.*

Sapienter decrevit Bonifacius Papa VIII. ut Moniales professae clausuras Monasterii egredi non possint, nec alii ad eas intrare, nisi causa legitima, simulque Superioris licentia interveniat. Simulque statuit, ut locorum Ordinationi in subjectis sibi Monasteriis propria, in exemptis

Apostolica auctoritate clausuram procurant. Quam constitutionem (quæ habetur in cap. periculoso, de Ictu Monach. in 6. Concilium Tridentinum renovat sess. 25. cap. 5. de regularibus.) Addeas quibuscumque contravenientibus excommunicationis ipso facto incurrendæ pœnam,

4. Can. LXXX. Pastoribus etiam, & iis, qui curata beneficia obtinent, injungimus, ut Ecclesiis, in quibus per consensum Diocæsani instituti sunt, nec tamen eisdem per se præsumunt, Vicarios idoneos & Canonicè institutos præficiant, eisque pro sufficienti victu portionem congruam de proventus Ecclesiæ assignent: nec sic a se institutos Vicarios ab eadem Vicaria amoveant, nisi ipsi jam acti Sacerdotes Ecclesias suas per seipsos regere velint; aut aliquam rationabilem amotionis causam contra Vicarium coram Diocæsano aut ejus Officiali probaverint.

Hic tamen admonendus est lector, quod quoties Vicaria quæpiam erecta est in titulum beneficii, nequaquam liberum est Rectori ad illam administrandam se ingerere per seipsum. His adde, plerumque hujusmodi Rectores non esse ad curam animarum satis idoneos,

Can. LXXXV. Ad confusionem & dehonestamentum Ecclesiastici Ordinis facis, scubi honorum discrimina tollantur, nec suus cuique honor habetur, Unde ordinamus & decernimus, ut inferioris dignitatis Clericus seu Vicarius sive Canonicus, Prælati suo sive in assurgendo, sive in aliis prerogativis reverentiam juxta consuetudinem illius Ecclesiæ debitam subtrahens fructuum prebenda subtractione ad tempus pro excessu qualitate puniatur. Quod si similitate & animi arrogancia proventus in tali contemptu prælati sui perseveraverit, a reliquis confratribus velut inobediens & juramenti sui immemor, a consortio Ecclesiæ & omni fructuum perceptione amoveatur: non nisi de ipsius Episcopi consensu ad eandem rursus admittendus, ut discat potestatem suam supra se positam, velut Dei ordinationem agnoscere & venerari.

Can. LXXXIX. Ne ex incuria aut negligentia, sicut consuevit, damna Ecclesiis accedant, Capitulis Metropolitana, Cathedralium, & Collegiarum, aliarumque Ecclesiarum Rectoribus & Curatoribus mandato injungimus, ut singulis annis semel ad minimum, omnes Ecclesiarum res & ornatus inspiciant, & in indice singula diligenter conscribant, quo si quid inde deperierit, facilius deprehendi & sarciri, & ratio ab his, quibus ea cura commissa est, exposci & reddi queat. Eadem diligentia volumus & precipimus, ut omnium Ecclesiarum prædia & redditus, tum communes, tum etiam ad singulas dignitates beneficia pertinentes, in libro ad id deputato exactissime conscribantur. Litteræ vero originales censuum tam communium, quam ad singula beneficia pertinentium, non apud singulos possessores relinqui; sed in publica & bene munita custodia (copiis earundem extractis apud possessores retentis) asservari debent. Unde si occasio exegerit depremi, & singulis personis sub cautione redhibitionis permitti poterunt.

Can. XC. Ut Ecclesiæ per Provinciam nostram constituta a damnis, quæ nonnunquam ex infida procuratio accipiunt, in posterum vindicentur, decernimus & ordinamus, ne posthac solis laicis, sed cum aliquot laicis cujusque Ecclesiæ Rectori seu Plebano velut principali, officium fabricæ, seu procuratio Ecclesiæ committatur; ita tamen ne ipsi Ecclesiarum Rectores seu Plebani, officio exactionis censuum, proventus seu reddituum, seu procuratoris labore graventur: Tales etiam Ecclesiarum procuratores de pecuniis seu proventus Ecclesiarum nihil in suum privatum usum convertant; sed omnia in Ecclesiæ utilitatem impendant, & de omnibus acceptis & expensis debito tempore, ad minimum semel in anno, coram ipsa Plebano seu rectore Ecclesiæ & aliis ad hoc deputatis rationem conscribant. Volumus etiam, ad singulares Ecclesiarum cistas, in quibus litteræ censuum, seu pecuniæ, & pretiosiores Ecclesiarum res asservantur, diversas seras, & ad minimum duas fieri & ex clavibus semper unam apud Parochum seu rectorem Ecclesiæ relinqui & custodiri: sic ut tales cista non ab uno aliquo procuratore, nec nunquam absente Parocho, aut rectore Ecclesiæ possint aut debeant aperiri. Huic vero nostræ constitutioni in Ecclesiarum fraudem non parentes ipsi Plebani Nobis aut Vicariis nostris denuncient, debita monitione prævia excommunicandos.

5. Can. XCI. Ut ab institutione ad Ecclesiastica beneficia omnem ambitionem omnemque simonia pravitatem præcidamus, presentis statuto ordinamus & decernimus, ut quicumque vel muneribus, vel pollicitationibus, seu quibuscumque pactionibus unius aut plurium sibi favorem conciliaverit, ut per eos ad beneficium sive dignitatem qualemcumque (quatenus ad nostram dispositionem pertinent) promoveatur, eo ipso excommunicationis sententiam incur-

rat, & reddatur inhabilis, ne unquam ad tale beneficium seu dignitatem amplius eligi & assumi possit. Quod si deceptus & assumptus postea fuerit deprehensus tales donationes, promissiones seu pactiones fecisse, talis beneficio seu occupato privari & de dignitate deponi debet. Simili modo quicumque pensiones non legitime assignatas aut dederint, aut receperint, aut alioqui illicitis modis beneficia aut dignitates occupaverint, pro excessuum qualitate puniri, & talibus beneficiis aut dignitatibus privari debent. Que ut arctius observentur, nullus in posterum Clericus ad aliquod beneficium seu dignitatem admitti debet, nisi prius juraverit, quod in ejus adeptione nullam commiserit simoniam, aut illicitam fecerit pactionem.

De simonia in beneficio habetur 1. q. fere per totam: & Concil. Tolet. VI. c. 3. & cap. cum semper, de confessis: & toto fere tit. simon. Denique Concilium Tridentinum. sess. 24. cap. 14. de reform. omnes in re beneficiaria simoniacos, pœnis contra simoniacos editis a sacris Canonibus, & variis summorum Pontificum constitutionibus, quas innovat, teneri decernit.

6. Can. XCIX. Clerici aliunde advententes nec in illis Ordinibus, quos saltant, ministrare permittantur, nec ad superiores Ordines promoveantur, nisi fide digno testimonio docuerint se eos Ordines, quos habere se asseverant, rite & legitime suscepisse. Peregrini autem Sacerdotes ad Missarum celebrationes non admittantur, nec ultra mensam in aliquo Presbyterorum consortio foveantur, nisi in simoniales litteras super vita, moribus & recessu ab eo Episcopo, a quo recesserunt, similiter admissionis testimonium ejus Episcopi, ad cujus diocesim se contulerunt, ostendant.

Vetat Apostolorum canon sine commendatitiis in quocumque quemquam extraneum, sive Episcopum, sive Presbyterum, sive Diaconum suscipi, can. 33. Huc pertinent Nicæni Concilii cap. 5. & Antiocheni can. 6. & 7. & Sardiceni. cap. 19. Laodicensis cap. 47. prohibet Sacerdotibus & quibuscumque Clericis peregre sine Canonice litteris proficisci, Concilium Carthaginense tertium can. 28. ita scilicet: Episcopi trans mare non proficiscantur nisi consulto prima sedis Episcopo sua cujusque provincie, ut ab eo præcipue sumere possint formatam. Similiter decernitur c. fraternitati, de Cler. non res. Clericum alterius diocesis absque commendatitiis litteris sui Episcopi non debet recipere, nisi pro eo receperit ab Apostolica Sede mandatum. Postremo Concilium Tridentinum sess. 23. cap. 16. Nullus Clericus peregrinus sine commendatitiis sui Ordinarii litteris, ab illo Episcopo ad Divina celebranda & Sacramenta administranda admittatur. Plura, si lubet, require superius ad secundam sæculum in nostra de formati seu canonice litteris dissertatione 7.

7. Can. CI. Sortilegia, quæ ad injuriam sacre religionis nostræ detestando malorum demonum commercio exercentur, omnibus Christianis prohibenda; in Clericis vero omni pœnarum acerbitate coercenda censemus: præterea Clericum sortilegum proinus ab omni functione Ecclesiastica & Ordine removendum, & excommunicationis sententia censemus alligandum: a qua nisi in articulo mortis a nemine quam a suo Diocæsano, aut summo Pontifice, seu Legato ejus ad id potestatem habente absolvi debet. Et si incorrigibilis esse perspexerit, ad monasterium arctum pro agenda pœnitentia detrudatur, aut profus abiciatur. Laici vero ab hac arte execrabili publicatione bonorum suorum, aut pertinacia eorum exigente, perperua captivitate, aut graviore etiam animadversione coerceri debent.

Illud verbum profus abiciatur, hoc loco degradationem significat. De qua pœna intelligi quoque debet canon Laodicensis 36. quo jubentur Sacerdotes & quilibet clerici magi & incantatores & amuletum, τὸν φυλακτήριον, opifices ab Ecclesiâ projici, σιτηθῶσιν ἐν τῷ ἰαλλῶματι. Cum enim canon iste Moguatinus supra pœnam suspensionis, privationis & excommunicationis, quam pronunciarat, adjungat aliquid gravius, si reus in contumacia persistat, illi gravior pœna debet esse a prioribus jam declaratis distincta. Nec vero tantummodo in clericos magos, sed etiam in eos, qui magos ipsos consuluerunt, depositionis & in monasterium ad pœnitentiam delicti condemnationis pœnam ingerit Concilium Toletanum IV. can. 28. citatum in Decreto Gratiani, c. si quis Episcopus, 26. quæst. 5.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

7. Non patiantur Abbates, Priores, Abbatissa, aut Priorissa, ut suorum monasteriorum Monachi aut Moniales, honestatis habentis & monachali modestia laxatis, impudenter se secularibus negotiis involvant, aut extra monasteriorum septa deambulent, vagentur, & discurrant; & si qua inevitabilis necessitas intercedat, quod tunc nullus egrediantur, nisi honesta subsit causa. Est tunc non nisi de expressa licentia Superioris, & cum habitu decenti, & honesto socio, Ceteris canonibus de vestitu, cibo, pecunia, officio, capitulis, visitationibus, & correctione Monachorum promulgatis, in suo robore permanentibus; volumus, ut omnes Abbates, Priores ac Superiores regulares diligenter tale observare procurent, quod eis distincte precipiendo injungimus.

8. Moniales vero, quarum sexus fragilior est, nulla ratione vel causa, nisi tanta & talis sit, quod omnino notorie excuset, monasteria sua egredi facultatem non habeant: sed & tunc non nisi cum honesto & decenti habitu, & sociata egrediantur; idque de expressa licentia Episcopi, Abbatis, Visitatoris, aut ab iis potestatem habentis; quam a patre Confessore pro tempore existenti concedi prohibemus.

9. Nulli prorsus inhonesta persona, nec etiam honesta, nisi rationabilis & manifesta causa subsit, ac tunc specialis licentia illius, ad quem spectat concessio, petita & obtenta, accessus vel ingressus ad Moniales petat. Et quae de clausura in regularibus Ordinibus constitutionibus mandantur, omnino & illibato teneantur, & observentur: ut sic a publicis & mundanis conspectibus separata servare Deo liberius valeant, & sublata lasciviendi opportunitate, corda & corpora sua in omni sanctimonia diligentius custodire possint. Prohibemus insuper distincte, ne Moniales Ordinem aliquem professae, Confessarium habeant alium quam ejusdem Ordinis & regulae. Religiosi omnium Ordinum, ut sinistra suspicionis etiam tollatur occasio, quascumque mulieres & religiosas & servientes Deo, in ambitu seu periodam monasterii recipere, sive introducere nullatenus presumant.

10. Religiosi convivia secularium non frequentent, sed nec facile ulos ad cenobia invitent, nisi necessitas & honestas ad Superiorum auctoritatem id suadeant. Religiosi mensam non nimium lautam aut sumptuosam, neque delicias ad luxum exquisitis redundantem habeant; quam a benedictione aspicari, sacra lectionis pastu fervere, hymno & gratiarum actione absolvere convenit. Interim a longo acubitu, commestationibus sordis, composandi studio, a crapula & ebrietate omnino abstineant.

11. Religiosi, ut omnibus bono exemplo, nullis vero quantum in ipsis erit, offendiculo sint, honesto predecessorum suorum more, non nudis byrrhis aut pilis, sed capitis cucullo tectis, in publico incedant. Et nullatenus ad balnea promiscua, aut alia loca publica intrent, sed nec ad nuptias, aut nuptiarum convivia vadant; neque queros de sacro Baptismatis fonte per se vel suspectas personas suscipere presumant.

12. Insuper statuimus, immo Patrum antiquorum canones renovando mandamus, quod nullus Monachorum pro lucro terreno de Monasterio suo exigere, nefandissimo ausu, aut secularibus negotiis sese immiscere presumat. Itaque religiosos a curibus monasteriorum suorum ad monasteria revocari, & curas per fideles laicos seu prebendarios administrari jubemus. Insuper mendicantium Ordinum Praelati omnino provideant: ne posthac terminarii elemosynarum partem quovis modo sibi vendicent, sed eas diligentes cum honestate morum, Dei habito timore, omni scandalo semoto, integram ad conventum & in communione conferre & praesentare, ad evitandam proprietatis notam studeant.

13. Can. XII. Praeterea inhibemus hac nostra Synodali constitutione, ne quis aliquam Religionem professus, Ecclesiarum Parochialium gubernacula, & curam suscipiat, nisi de nostra vel Ordinariorum admissione, subsistente causa legitima, & Superiorum suorum voluntate & licentia obtenta: ita tamen quod per suas Superiores revocari possint, ac revocati humiliter obedire teneantur. Et si qui hactenus aliter admissi sunt, vel assumpti; volumus & jubemus per Officiales nostras in civitate ac Diocesi Treverensi & per Suffraganeos nostras eorundemque Vicarios per totam Provinciam Treverensem ad Superiores illorum remitti, ut dignas dent temeritatis suae penas. Ecclesias vero Monasteriis unitas vel incorporatas, si non tanta intercapedine distant, quin religiosi eorundem curam habituri in communis vitae regulari observantia & obedientia degere possint, per huiusmodi religiosos provideri & regi, modo idonei sint, permittimus. Si vero Vicarios alios, sive in propinquis, sive in distantibus Parochiis, perpetuos vel amovibiles pro arbitrio suo constituitur velint, hoc non presumant, nisi per Nos, nostros Suffraganeos & Officiales nostros & Vicarios tamquam habiles & idonei reperti & admissi fuerint. De casibus vero nobis relictis hoc statuimus, ne quis eorum

decisionem sibi arroget; nisi a Nobis specialiter sibi commissum fuerit.

Sciendum est quatenus Ordinariorum potestas & jurisdictionis in exemptos Regulares protenditur, & quibus finibus per horum privilegia circumscribatur, ne scilicet Episcopi, eorumve Generales Vicarii, plus quam sibi jure licet, aggrediantur, neve ex opposito suo defuncto corrigendi officio in iis, quae suae sunt potestatis. Certum est in primis, non tantum posse, verum etiam ex officio debere Regularium Ecclesias visitare, atque super his decernere, atque ordinare quaecumque reparatione atque reformatione indigent, si Ecclesiae sine Parochiales. Concil. Trid. sess. 7. c. 7. de reformatione sancit, Ordinarios etiam generaliter posse quascumque Ecclesias, quae sunt intra Diocesim, quomodolibet exemptas, tametsi non Parochiales, singulis annis visitare, & quae in eis reparatione indigent, iuridice ordinare, appellationibus, privilegiis, consuetudinibus & inhibitionibus penitus exclusis ibid. cap. 8. Possunt quoque Ordinarii tanquam Sedis Apostolicae delegati corrigere & punire Regularium delicta extra monasterium commissa, sess. 6. cap. 3. de reformatione. Et possunt interdicare praedicationem cuicumque Regulari, qui etiam in propria, vel aliena exempta Ecclesia errores aut scandala disseminaverit in populum. Quod si haereses praedicaverit, potest Episcopus eadem auctoritate contra ipsum ut in causa criminis procedere, etiam si praedicator generalis, vel specialis privilegio se pretendat exemptum, sess. 5. c. 5. vero. Regulares exempti, praeter licentiam a proprio regulari Praelato obtentam, debent se personaliter coram Episcopo praesentare, & ab eo benedictionem petere teneantur, antequam praedicare incipiant. In Ecclesiis vero, quae suorum Ordinum non sunt, ultra licentiam suorum Superiorum, teneantur Episcopi quoque petere licentiam, sine qua ipsi in Ecclesiis non suorum Ordinum nullo modo praedicare possunt. Ibid. c. 6. si quae vero. Regulares exempti in spectantibus clausuram in subjectarum Monialium subiciuntur Episcoporum auctoritati, tam ex dispositione veteris juris communis, c. periculoso, de statu Regular. in 6. quam ex praescripto Concilii Tridentini sess. 25. de Regular. c. 5. Quibus Bulla Gregorii XV. incipiens: *Inscrutabili*, adjungit, exemptos tam seculares quam regulares, si deliquerint contra clausuram, aut circa personas intra septa clausurae degentes, vel circa bonorum monasterii administrationem, ab Episcopo loci tanquam Sedis Apostolicae delegato puniri posse. Edictum etiam Caroli IX. Januarii mensis anni 1564. submittit etiam Episcoporum jurisdictioni Monialium clausuram, ut ejus observationi provideant per censuras Ecclesiasticas, invocato etiam, ubi opus erit, brachii secularis auxilio, nulla obstante quacumque appellatione. Edicitque, ne ulla Monialis profecta egrediantur, nisi de licentia & approbatione Episcopi. Sunt & alia plura scitu digna circa Ordinariorum erga exemptos Regul. potestatem, enumerata in praefata Gregorii XV. Bulla: sed longe plura fuit a nobis pertractata in nostro Opere de theoria & praxi Canonici Juris lib. 1. cap. 10. & 11. praesertim circa dependentiam Regularium ab Ordinariis in materia contestationum personarum secularium, & ordinationis per loci Episcopum, aut hujus in scriptis permissionem. Quae etiam de re decernitur a Concilio Trid. sess. 23. cap. 15. & sess. 25. c. 11. de Regular.

14. Can. XIX. Praescribitur canone isto lex de vita & honestate Clericorum, ut se irreprehensibiles praesentent ad Ecclesiam, cujus ministri sunt, ornatum & adificationem: sintque non solum a gravibus criminibus, immo a concubinato, sortilegio, crapula & ebrietate, atque usuris procul alieni; sed virtutibus, quas eis Canones sacri & generalia Concilia praescribunt, effulgere studeant. Sacrosanctum Trident. Concilium sess. 22. cap. 1. de reformatione. Sic docet (inquit) omnino Clericos in sortem Domini vocatos vitam morisque suos omnes componere, ut habitum, gestum, intellum, sermonem, aliisque omnibus rebus, nil nisi grave, moderatum, & religiosum praeservent: Levita etiam delicta, quae in ipsis maxime essent, effugiant, ut eorum actiones cunctis afferant venerationem. (Ex paucis interjectis sic prosequitur) Statuit sacra Synodus, ut quae alias a Summis Pontificibus & a sacris Conciliis de Clericorum vita, honestate, cunctis doctrinaeque retinenda, ac simul de luxu, commestationibus, coereis, deis, lusibus, ac quibuscumque criminibus, necnon secularibus negotiis fugiendis copiose ac salubriter sancita fuerunt, eadem impofterum iisdem canonibus, vel majoribus, arbitrio Ordinarii imponendis observentur: nec appellatio executionem hanc, quae ad morum correctionem fertinet, suspendat. De habitu, quae prima res est, quam Tridentini Patres isto decreto commovent, quippe quae se primum in aspectum offert, primumque exhibet pretiosum motum iudicium, Aquisgranense

nense Concilium anni 816. tempore Ludovici Pii egregie admonet can. 124. *Ut humilitatem, quam corde gestat, actum, habitum, incessu, ipsa etiam equitatione religiosissima demonstrant; plusquam velint sancta conversatione, eximisque moribus, quam ornatum vestium fulgere. Si enim vero conjugatorum in se ornandis, nitore vestium phalerisque equorum ceterisque humana vanitatis rebus abusi fuerint; in quo eorum conversatio a laicorum distare videbitur? Non enim specialiter presumi debet ab aliquo, quod non generaliter sentatur ab omnibus, id est, nec plus justo cultior vestis, nec insolita atque deformis. Quia in utroque illorum, aut elationis, aut certe simulationis (id est hypocrisis) noxa pascet. De foeditissimo autem Clericorum Deo consecratorum crimine coercendo, quas constituerat pœnas Concilium Basileense suo loco superius relatum, quasque in Concordato Bononiensi approbaverat Concilium Lateranense sub Leone Papa X. renovavit Synodus Tridentina sess. 25. cap. 14. quod suo loco integrum refertur.*

CONCILIUM TRIDENTINUM

Generale ac œcumenicum, exorsum
anno Christi 1545.

1. **Q**uod labefactate violentaque per hæreses concusse Dei Ecclesie, quod dilapsis in deteriora Catholicam fidem profitentium moribus, quod reparandis reipublice Christiane ruinis & pessumdate sacre disciplinae instaurandae pernecessarium erat, quod omnium prodorum votis erat optatissimum, quod ipsi hostes Ecclesie impense expetere se fingebant, nec tamen futurum existimabant, quin etiam abhorrebant & aversabantur, quamvis insolenter ut id fieret provocarent, felix ille tandem annus obtigit millesimus quingentesimus quadragesimus quintus, faustusque ille dies iduum Decembris Orbi terrarum illuxit, qui celeberrimæ simulque saluberrimæ Tridentinæ Synodo initium dedit, quam biennio ante Paulus III. Pontifex Maximus sacro edicto indixerat die undecimo Calendas Junii anno 1542. qui Pontificatus sui octavus fuit. Prima sessio celebrata est die 13. Decembris anno 1545. indictione 3. presidentibus Joanne Maria de Monte, Marcello Cervino, & Reginaldo Polo S. R. E. Cardinalibus. Nomina Prælatorum qui adfuerunt, censita sunt, lectaque ad eos admonitio Legatorum Apostolicorum. Sessione II. anno 1546. edita sunt Concilii præliminaria die Januarii 7. Sessione III. die 4. Februarii, propositum confirmatumque est fidei Symbolum. Sess. deinde IV. die 8. Aprilis promulgatum est de Canonicis Scripturis decretum. Sessione V. die 17. Junii, editum est de peccato originali decretum, & capita quædam de reformatione. Sessio VI. die 13. Januarii ann. 1547. versata est circa canones de justificatione. Sessione VII. die 3. Martii edita sunt decreta de Sacramentis in genere, specialiterque de Baptismo, & de Confirmatione, actumque de transferendo propter ingruentem pestem Concilio. Inde sessione IX. Patres Bononiæ confederunt, ibique decreta est prorogatio, quæ iterata est session. X. & XI.

2. Sub Julio Papa III. edita est Bulla resumptionis Concilii Tridentini 18. Calendas Decembris anno 1550. Itemque mandatum ad Legatos Marcellum Cardinalem, Sebastianum Pighium Archiepiscopum Sipontinum, & Aloisium Lipomanum Episcopum Veronensem, in reductione Concilii apud Tridentum Sessione XII. die 1. Septembris anni 1551. decreta est prorogatio. Sessione vero XIII. die 11. Octobris actum est decretum de sanctissimo Eucharistie sacramento, & expeditus est protestantibus salvus conductus. Sessio XIV. die 25. Novembris 1551. versata est circa sacramentum Pœnitentiæ primum; deinde circa sacramentum Extremæ Unctionis. In XV. Sessione, 25. Januarii anni 1552. decreta est prorogatio Synodi. Et sess. XVI. die 28. Aprilis decreta est ejusdem suspensio, bellorum insurgentium occasione.

3. Sub Pio quarto Pontifice, Bulla celebrationis Concilii 3. Kalen. Decembris anno 1560. Breste Pii quarti super ordine sedendi in Concilio non habita ratione dignitatis Primatialis cum declaratione Legatorum super illo decreto. XVII. sessio die 18. Januarii ann. 1562. in qua emanavit decretum de celebrando Concilio, & indictio futuræ sessionis. Sessio XVIII. die 26. Februarii ejusdem anni 1562. in qua decretum de librorum delectu, & omnibus ad Concilium publica fide invitanda, cum salvo conductu concessa Germanicæ nationi, & eju, extensione ad alias nationes. In sessione XIX. die 14. Maji decreta est Synodi sacre prorogatio.

Sess. XX. decreta iterum prorogatio. Sess. XXI. die 16. Julii, agitata est doctrina de Communione sub utriusque specie. Sessione XXII. die 17. Septembris excussa est doctrina de sacrificio Missæ, & decretum super petitione concessionis calicis. Sessione XXIII. die 15. Januarii anni 1563. actum est de Ordinis sacramento. Sessione deinde XXIV. die 11. Novembris ejusdem anni 1563. tractatum est de sacramento Matrimonii. Sessione XXV. eademque ultima, die 3. Decembris ejusdem anni, decretum est de Purgatorio, de invocatione, veneratione, reliquiis Sanctorum, & sacris Imaginibus. Item de Regularibus & monialibus. In prosecutione sessionis die sequenti 4. Decembris, decretum fuit de Indulgentiis, de ciborum delectu, de Jejniis, de diebus festis, de indice librorum, Catechismo, Breviario, & Missali, de loco Oratorum, de recipiendis & observandis decretis Concilii, quæ sub Paulo & Julio statuta definitaque sunt, de terminando sacro Concilio, ejusque confirmatione a summo Pontifice efflagitanda, cum acclamatione Patrum in fine Concilii: quibus prævit Cardinalis a Lotheringia. Postremo edictum confirmationis sacrosancti Concilii, publicatum Romæ 7. Kalendas Febr. anno 1564. Universus Clerus Gallicanus in Provincialibus quæ passim tota Gallia postea coacta sunt Conciliis, atque in Generalibus sacri Cleri Comitibus sacrosanctis hujus Synodi decreta ita complexus est, ut nefas sit eis refragari.

4. Antonius Filiolus Ganapo oriundus Bojorum oppido tractum illum incolentium, qui nunc in Gallia Borbonii vocitantur, qui inter primos qui ab initio Tridentum concesserunt (erat autem Aquisfextiensium Archiepiscopus) vir Theologice rerumque Ecclesiasticar. peritissimus, ideoque ab Apostolicis Legatis ceterisque Patribus electus, ut particularibus congregationibus præset, in quibus maturo judicio quæstiones omnes discutiebantur ac elucidabantur, antequam a plenario Concilio definirentur. Huic debemus multarum deliberationum peritiam scriptis ab eodem consignatam, quæ in Archiepiscopali archivio Aquensi recondita servantur, quorum etiam mentio est apud Henticum Spondanum Apiniarum Episcopum in supplemento ad annales Baronii, & apud Cardinalem Palavicinum in historia, quam edidit amplissimam istius Concilii. Post multas sacre Synodi remoras ac dilationes Paulus Pontifex ultimam ac peremptoriam assignaverat Dominicam tertiam Adventus, quæ occurrebat die 13. Decembris anni 1545. Galliarum Rex Franciscus ad Concilium suos destinaverat Oratores Claudium Durfè Foresiorum Præfectum, Jacobum de Ligneris in Curia Parisiensis tertiæ Judicum decuriæ Præsidem, ac Petrum Danesium Suzennarum præpositum, Rex tamen admonitus a Gallicanis Tridenti versantibus Prælatibus exiguam esse Concilii generalis spem, illos omnes suis litteris revocaverat. Quod moleste ferentes Apostolici Legati, quasi esset indicium non probari Regi Concilium, omnem adhibere ad illos retinendos conatum. Hic tamen in re perplexa placuit modus, ut ceteris Tridenti persistentibus ad usque secundam regis voluntatis, quam præstolabantur, significationem, solus Redonensis Episcopus ad Regem rediret, cui fidem faceret res Concilii in meliori statu versari quam ipsi persuasum fuisset. Quod ipsum Concilium Regi placuit, reversusque Tridentum fuit Redonensis Antistes cum mandatis ad Gallicanos ut Synodum prosequerentur.

5. Idibus itaque Decembris publicatis toto Christiano Orbe supplicationibus, & Jubilæo universali, ad opem divini Numinis pro Concilio implorandam, exorsum ipsum fuit a Pontificis Legatis, una cum quatuor Archiepiscopis, & viginti duobus Episcopis Pontificali habitu ornatis. Aderant Ordinum regularium Generales, aliique plerique Doctores tum sæculares tum regulares. Cardinalis de Monte primus Legatorum solemnem celebravit Missam in Cathedrali, sancto Vigilio Tridentinæ civitatis Episcopo & Martyri dedicata, ibidemque Cornelius Mussus Ordinis Minorum Bitoninus Episcopus eloquentissimam e suggesto habuit ad Patres Concilii orationem. Deinde mandato Legatorum alta voce lecta est exhortatoria ad Patres adinotio. Lectæ quoque fuerunt bullæ Pontificiæ præfens Concilium concernentes. Iteratisque novis ad Deum supplicationibus, Cardinalis de Monte percontatus est a Patribus, placeretne, ad laudem & gloriam sanctæ & individue Trinitatis, discernere & declarare sanctum Tridentinum & generale Concilium incipere, inceptumque esse? Cumque omnes placere responderent. Confessum subiunxit, num ob celebritatem proximam Nativitati Domini aliasque festivitates labentis & incipientis anni placeret proximam futuram sessionem habendam esse die septima Januarii anni proxime sequentis? Responderunt iidem placere. Tunc demum dicto Hymno *Te Deum laudamus*, omnes ordine recesserunt.

6. Secunda Sessio, post solemnem Missam & sermonem, consuetaque preces, lectum est de suggesta decreto de modo vivendi ab omnibus & singulis Concilii Patribus, quandiu ipsum duraret, observando, quotidiana scilicet Missæ auditione, sacramentorum frequentia, Missa ab his qui Presbyterii consecratione insigniti essent, quolibet saltem die Dominico celebranda, de jejuniis singulis sextis feriis observatione, elemosynarum erogatione: de quotidianis precibus ad Deum dirigendis, pro pace Principum & Ecclesiæ unitate, de præstandis frugalibus vitæ, in verbis & omni actu & modestia morum, laudabilibus exemplis, & ut in refectionibus suis Scripturarum lectionem admiscerent. Prætereaque ut in ipsa Synodo ac sententiis dicendis nemo immodestis vocibus persisteret, aut vanis & obstinatis disceptationibus contenderet, sed singuli modeste atque pacifice sua sententia proferrent. Cautum denique fuit, si forte contingeret aliquis debito loco non sedere, aut sententiam non suo ordine dicere, nulli propterea præjudicium inde nasci, aut novum jus acquiri.

7. Quæ sequuntur sunt Sessiones, quotidianis adventantium Prælatorum accessionibus augebantur. Sessio III. juxta veterum Conciliorum titum propositum fuit fidelis Symbolum, quale in Missis concini solet. Sessio IV. editum fuit decretum de canonicis Scripturis, quarum est attextus index utriusque Testamenti; prolatum anathema fuit in eos, qui aut aliquem ex his libris, aut eorum aliquam partem de sacro canone demerent. Definitumque est sacras traditiones, tum ad fidem, tum ad mores pertinentes, continua successione ab Ecclesiâ receptas, tanquam a Spiritu sancto inspiratas, pati cultu cum Scripturis divinis esse observandas atque teneandas, sub eadem anathematis pœna. Veritoni autem vulgatæ Latine auctoritas est conciliata; quam nemini liceat infringere. Scripturarumque sensum & intelligentiam ab ipsa Ecclesiâ sanctisque Ecclesiæ Patribus esse sumendam: attestante Apostolo Petro 2. epist. cap. 1. *Quod omnis prophetia scriptura, propria interpretatione non fit.* Qui idem cap. 3. asseverat in epistolis Pauli esse quaedam difficilia intellectu, quæ indocti & instabiles depravant, sicut & ceteras scripturas ad suam perditionem. Cum igitur triplex sit circa divinas Scripturas error: Primus quidem excludentium a sacro canone libros quosdam. Secundus vero eorum, qui librorum etiam, quos ipsimet recipiunt, partes aliquot tamen ut spurias & addiditias rejiciunt: cui duplici medetur erroris index & canon factorum voluminum, una cum partibus quibusdam, quæ tametsi in Hebraeis voluminibus, qualia nunc supersunt, non reperiantur, habentur nihilominus Græce in translatione Theodotionis, & Latine in vulgata editione. Tertio demum errori, quo falsus & commentitius verbo Dei scripto sensus affigitur, efficax antidotum adhibetur adversus omnes hæreses, quibus illud commune est, ut per adulterinas expositiones sacris abutantur Scripturis, isto Concilii decreto: *Præterea ad coercenda petulantia ingenia decernit, ut nemo sue prudentia innixus, in rebus fidei & morum ad edificationem Doctrinæ Christianæ pertinentium sacram Scripturam ad suos sensus contorquens, contra eum sensum, quem tenuit & tenet sancta mater Ecclesiâ, cujus est judicare de vero sensu & interpretatione scripturarum sanctarum; aut etiam contra unanimem consensum Patrum Scripturam interpretari audeat.* Huc spectat saluberrimum divi Augustini monitum contra epistolam fundamenti Manichæi cap. 5. *Si ad Evangelium te tenes, ego ad eos me teneam quibus præcipientibus Evangelio credidi; & his jubentibus tibi omnino non credam.* Dixeratque paullo superius: *Ego vero Evangelio non crederem, nisi me Catholica Ecclesiâ commoveret auctoritas.* Quibus illud plane concluditur, ex eadem Ecclesiæ auctoritate hauriendam esse Scripturarum intelligentiam & sensum, ex qua ipsas accepimus Scripturas.

8. Sessio V. cap. 1. de refor. statuitur, ut Episcopi alique Pastores animarum sacram Scripturam per seipos in suis Ecclesiis interpretentur ac exponant, si fuerint idonei: sin minus, per idoneum substitutum cum debitis stipendiis provisum ac præbendam. In Ecclesiis autem tenuis proventus habentibus, provideatur, saltem ex consilio Episcopi, & Capituli, magister, qui pauperes, & quoscunque Clericos illiteratos gratis Grammaticam doceat. In monasteriis quoque, in quibus commode fieri queat, lectio habeatur sacra Scripturæ. Quæ in re si Abbates negligentes fuerint, illos opportunis remediis compellant Episcopi tanquam Apostolica Sedis delegati.

Idem jus circa præceptorias præbendas constituitur pridem Lateranense sub Alexandro III. Concilium can. 18. De Theologo autem qui sacras litteras exponat, posterius alterum Lateranense sub Innocentio III. can. II. Eodem spectant Gallicani Caroli IX. Edicta in comitiis Au-

reliaensibus cap. 1. art. 8. & 9. Itemque Henrici III. in Blesensibus regni comitiis, art. 33.

9. Eadem sess. 5. c. 2. decernitur, *Verbi Dei prædicationem esse præcipuum Episcoporum munus.* Sanctus Gregorius Nazianzenus hoc ipsum confirmat dicens sacra 1. *αὐτῶ τῷ λόγῳ διαγοῦν λόγῳ πρῶτον δὲ τῶν ἀποστόλων.* Ipsam verbi distributionem assero primum esse nostrum officium. Ibidem sic prosequitur Tridentinum decretum: *Archipresbyteri, Plebani quoque, & quicumque Parochiales, vel alias curam animarum habentes Ecclesias, per se vel per alios homines idoneos si legitime impediti fuerint, diebus saltem Dominicis, & festis solemnibus, Plebes sibi commissas pro sua & earum capacitate pascat salutaribus verbis, docendo quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, annunciandoque eis cum brevitate, & facilitate sermonis vitia quæ eos declinare, & virtutes quas sectari oporteat, ut penam æternam evadere, & gloriam æternam consequi valeant.* Additque subinde: *Si ab Episcopo præmoniti hanc nihilominus functionem abiecerint, posse Episcopum ex beneficii parochialis fructibus, alteri qui munus hoc præstet, honesta stipendia assignare.*

Ibidem pariter sancit: *Regulares in Ecclesiis, quæ Ordinis sui non sunt, non posse sine Ordinariorum licentia prædicare. Si vero contingeret, seculares, aut regulares, disseminare errores, aut scandala in populum, etiam si in Ecclesiis suis vel aliorum Ordinum prædicarent, debent illis omnibus prædicatione per Episcopum interdici. Qui si quantumlibet exemptus hæreses prædicaverit, debet Episcopum tanquam sedis Apostolicæ delegatum adversus eum secundum juris dispositionem procedere.*

10. Sessionem istam V. auspiciati sunt Patres quinque decretis fidei, de peccato originali, cum totidem in thematistis. Ad quorum fidem declarant: *Non esse sui intentionis comprehendere in hoc decreto de propagatione originalis peccati beatam & immaculatam Virginem Mariam Dei Genitricem: sed observandas esse Constitutiones felicitis recordationis Hyesti Pape IV. sub penis in eis constitutionibus contentis, quas innovat.*

11. His omnibus peractis, lectæ sunt litteræ Francisci Regis Christianissimi, quibus Petrum Danesium Viennensem Episcopum suum ad Concilium oratorem constituebat. Fuerat hic primus in Academia Parisiensi linguae Græcæ professor, deinde Delphini Franciæ præceptor, cujus extat oratio copiosa & sacunda in quinta ista Sessione pronunciata in laudem regni Galliarum, ejusque Regum, atque Ecclesiæ, commemorans continuam ac perpetuo vigentem Catholicam Regum fidem, & quantam pro illius propagatione, pro Romanorum Pontificum protectione, atque in suam Sedem restitutione, & Ecclesiæ Romanæ locupletatione atque amplificatione præstitissent: & quanto studio Franciscus Rex laboraverit in conservanda illibata Catholica fide, in insectandis hæreticis, & promovendo sacro Concilio, cujus decretis sua ope ac patrocinio adfuturus esset. Ceterum de hoc Danesio narrat Genebrardus in ejus a se pronuntiata funebri oratione: cum post hæc in eodem Concilio quidam ex Doctoribus Gallicanis, qui aderant, exclamaret contra rerum beneficialium abusum, tunc in Romana Curia vigentes, aliusque Curie illius Oculis, cui sermo displicebat, assidentibus dixisset: *Galliam cantare, respondisse confestim Danesium: Unum isto Gallieis Petrus ad respicientiam & fletum excitetur!*

12. Sessio VI. Decretum de justificatione ab ipsoimine continet, sic definiens c. 3. *Et si Christus pro omnibus mortuus est, non omnes tamen beneficium mortis ejus recipiunt, sed ii duntaxat, quibus meritum Passionis ejus communicatur. Nam sicut revera homines, nisi ex semine Adæ propagati nascerentur, non nascerentur iniusti, cum ea propagatione per ipsum dum concipiuntur, propriam injustitiam contrahant: ita, nisi in Christo renascerentur, nunquam justificarentur, cum ea renascentia per meritum Passionis ejus, gratia, quæ iusti sunt, illis tribuatur. Quemadmodum vero adulti per gratiam Salvatoris justificentur, ita docet cap. 5. Declarat præterea ipsius justificationis exordium in adultis a Dei per Jesum Christum præveniente gratia sumendum esse. Hic est ab ejus vocatio, quæ nullis eorum existentibus meritis vocatur, ut qui per peccata avertsi erant a Deo, per ejus excitationem atque adjuvantem gratiam, ad convertendum se, ad suam ipsorum justificationem, eadem gratia libere assentiendo id cooperando disponantur; ut ut tangente Deo cor hominis: per Spiritus sancti illuminationem; neque homo ipse nihil omnino agat inspirationem illam recipiens, quippe qui potest illam & abjicere; neque tamen sine gratia Dei movere, sed ea iustitiam eorum illo libera sua voluntate possit. Unde in sacris*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

regularium Prælati suo desunt officio circa ipsorum correctionem, si admoniti intra sex menses non correxerint monachos subditos, tunc Episcopi ut Sedis Apostolicae delegati corrigere & visitare possint, prout possent eorum Prælati regulares, juxta eorum instituta; non obstantibus quibuscumque appellationibus remotis. His apprime quadrat Synodi Chalcedonenſis Can. IV. & Trullanæ Can. 42.

Cap. IV. Ejuſdem ſeſſionis VI. *Capitula Cathedralium & aliarum majorum Eccleſiarum, illorum persona nullis exemptionibus, consuetudinibus, ſententiis, juramentis, concordiis, quæ tantum ſuis obligent auctores, non etiam ſucceſſores, tueri ſe poſſint, quominus a ſuis episcopis, & aliis majoribus prælatiſ, per ſeipſos ſolos, vel illis quibus ſibi videbitur adiunctis, juxta canonicas ſanctiões, toties quoties opus fuerit, viſitari, corrigi, & emendari, etiam auctoritate Apoſtolica poſſint & valeant.*

Qua occasione viſum eſt hic ſubjicere tit.
Colloſtanca de poeſtate Episcoporum.

15. Sacrum Concilium Tridentinum e republica Chriſtiana tanti eſſe duxit illam, quam Chriſtus Dominus noſter ad regimen Eccleſiæ ſuæ Episcopis contulit poteſtatem, integram illibatamque ſervari, ut prædictæ ſeſſionis VI. cap. IV. omnes ceſſare voluerit diminutiones, quæ vel temporum præſcriptionibus, vel anterioribus judiciis aut transactionibus fuerint introductæ, ne per ejuſmodi prætextuſ & evaſiones licentia delictorum augetur, & ſcandala impunitate creſcerent aut foveantur. Eademque ſacroſancta Synodus hæc enunciaverit ſeſſ. XXIV. de reſor. c. VI. *Privilegia & exemptiones, quæ variis titulis plerique conceduntur, hodie perturbantem in Episcoporum jurisdictione excitare, & exemptis occasionem laxioris vite præbere dignoſcantur.* Sic enim Hierarchicus perturbatur ordo, inferiores Superioribus ſuis inſultant, eorumque regimini ſubefſe detrectant, atque deformis anarchia intra Eccleſiam introducit. Ad ſanctuarii pondus expendenda ſunt hæc Apoſtoli Pauli monita, quæ habentur Actuum Apoſt. c. 20. *Attendite vobis & universo gregi, in quo vos poſuit Spiritus S. Episcopos regere Eccleſiam Dei, quam acquiſiſtis ſanguine ſuo.* Si ea poteſtas atteſtante Apoſtolo a Spiritu ſancto inſtituta eſt, ſpectat ergo ad jus Divinum iſtud Eccleſiarum ſub propriis Episcopis regimen, ideoque par eſt inviolabile conſervari. Idemque Apoſtolus hæc ſcribit ad Titum Cretenſium Episcopum: *Hujus gratia reliqui te Creta, ne ea quæ deſunt corrigas, & conſtituas per civitates Presbyteros, ſicut diſpoſui tibi.* Idemque ad Timotheum Ephelinum Episcopum: *Adverſus Presbyterum accuſationem noli recipere niſi ſub duobus aut tribus ſeſſibus: peccantes coram omnibus argue, ut & ceteri timorem habeant.*

16. Hoc inſtitutum a Spiritu ſancto exorſum, & ab Apoſtoliſ acceptum, ſancti Apoſtolorum Diſcipuli ſollicito ſtudio conſervaverunt. Sanctus martyr Ignatius nihil tam frequenter urget quam ut Presbyteri, Diaconi, ceterique Clerici ſimul & laici Episcopis ſuis obtemperent, in epiſtoliſ ſuis ad Polycarpum, ad Magnefios, ad Philadelphienſes, ad Trallianos. Additque in epiſtola ad Smyrnegos, non litere in Eccleſia quidquam gerere citra veniam Episcopi. Præterea ſic jubet Apoſtolorum canon XL. *Præcipimus, ut Episcopus res Eccleſiæ in poteſtate habeat: nam ſi preloſa hominum anima ejus fidei committenda ſunt, multo utique magis oportuerit & de pecuniis mandatum dare, ut illius arbitratu diſpenſentur.* Sanctus quoque Chriſti martyr Cyprianus epiſt. 34. Clero ſubjectæque plebi mandat, ut Celerino & Numidito Lectoricibus patem cum Presbyteris oblationum partem erogent, dicens: *Ceterum Presbyterii honorem deſignaffe nos ipſi jam ſciatis, ut & ſportulis iſdem cum Presbyteris honorentur; & diſiſiones menſurnas æquatis quantitatibus partiantur.* Concilia Nicenum can. 5. Antiochenum item can. 5. & Sardicenſe can. 13. ſanciunt Clericos debere eſſe ſubjectos propriis Episcopis, a quibus ſi refractarii ſint, excommunicari poſſunt, & ſic excommunicati quocumque ſe conſerant, nullatenus ad communionem poſſint ab ullo alio admitti, donec a proprio, qui ligavit, Episcopo exolvantur, aut a provinciali Synodo, ſi ad eam appellaverint. Antiochenus can. 3. vetat Clericis ſine litteris Episcopi peregrinari, alioqui deponendis gradu ſuo, canones Apoſtolorum 15. 16. & 32. Synodusque Sardicenſis 16. 18. & 19. prohibent, quemquam Presbyterum, Diaconum aut Subdiaconum in miniſterium aut communionem recipi, ſi ſit alterius diœceſis, ſine Episcopi proprii commendatitiis litteris; quemquam in Clerum admitti vel ordinari ſine ejuſdem dimiſſoriis. Eaſdem iterat prohibitiones Concilium Carthaginenſe primum ſub Julio Papa canon. 5. Eo pariter reſpicit Concilium Trident. ſeſſ. 23. in decreto de obſervandis & evitandis in celebratione Miſſæ, hiſc: ver-

bis: *Deinde ut irreverentia vitetur, ſinguli Episcopi in ſuis diœceſibus interdiciant, ut cui vago & ignota Sacerdoti Miſſas celebrare liceat. Et ſeſſ. 23. de reſor. c. 6. Unuſquiſque autem a proprio Episcopo ordinetur. Quod ſi aliquis ab altero Episcopo promoveri petat, nullatenus ad ei etiam cujuſvis generalis aut ſpecialis reſcripti vel privilegii prætextu ſtatis temporibus permiſſatur, niſi ejus probitas ac mores Ordinarii ſui teſtimonio commendentur.*

17. Chalcedonenſis Synodi Canon IV. cunctis monachis prohibet novas erigere Eccleſias, aut monaſteria, aut oratoria injuſſu Episcopi, cui etiam eoſdem monachos lubet eſſe obtemperantes ac morigeros. Idem iterat decretum canon Agathenſis 58. & Juſtiniani Auguſti conſtitutiones Auth. de Eccleſiaſt. titulis, §. ſi quis autem, & Authen. de monachis §. 1. & Authen. ut nullus fabricet orat. præter voluntatem Episcopi. Similiter Aurelianenſe Concilium III. citatum in decreto, de conſecr. diſt. 1. c. nemo Eccleſiam: & inſuper c. auctoritate, de privil. in 6. eamdem iterat prohibitionem.

18. Quod attinet ad Eccleſiarum oblationes, Concilium Aurelianenſe III. totius Galliæ nationale anni 540. tempore Vigiliæ Papæ regnante Childeberto ſic ſtatuit can 5. *Si quæ oblationes in quibuſlibet rebus atque corporibus collata fuerint Baſilicis in civitatibus conſtitutis, ad poteſtatem Episcopi redigantur, & in ejus ſu arbitrio, quid ad reparationem baſilicæ, aut ob ſervientium rei ſubſtantiam deputetur. De facultatibus vero parochiarum, vel baſilicarum in pagis civitatum conſtitutis, ſingulorum locorum conſuetudo ſervetur.* Huc refer ſuperius allegati ex Cypriano, & canone Apoſtolorum.

19. De correctionibus autem hominum idem Aurelianenſe tertium Concil. can. 11. ita decernit: *Si qui Clerici miniſteria ſuſcepta quacumque occasione exere ſicut & reliqui detrectant, & excuſationem de patrocinis quorumcumque, ne officium impleant, prætextant, ac Sacerdotes juos (intelligit proprios Episcopos) ſub huiusmodi cauſa aſſiment per inobedientiam contemnendas, inter reliquos Clericos Canonicos (ne hac licentia alii virientur) nullatenus habeantur; neque ex rebus Eccleſiaſticis cum Canonicis ſtipendia ulla aut munera percipiant.* Itemque Concilium generale Lateranenſe ſub Calliſto ſecundo habitum anno 1122. ſic decernit cap. 4. *Secundum Apoſtolorum canones omnium negotiorum Eccleſiaſticorum curam Episcopus habeat, & eo velut Deo contemplante diſpenſet.* Et c. 7. *Nullus omnino Archidiaconus, aut Archipresbyter, aut Præpoſitus, aut Decanus animarum curam aut præbendas Eccleſiæ ſine judicio vel conſenſu Episcopi alicui tribuat. Immo ſicut ſanctis canonibus conſtitutum eſt, cura & rerum Eccleſiaſticarum diſpenſatio in Episcopi judicio & poteſtate permaneat. Si quis vero contra hac facere, aut poteſtatem ad Episcopum pertinentem ſibi vindicare præſumpſerit, ab Eccleſiæ liminibus arctetur.* Sanctus quoque Gregorius Magnus, allegatus in c. ſi quis, de majorit. & obed. jam ante ſic ordinaverat. *Si quis venerit contra decretum Episcopi, ab Eccleſiæ abiciatur.*

20. Hiſ ſuffragantur poſteriora Gallicana jura. Aurelianenſis enim Caroli IX. conſtitutio anni 1560. in Comitibus regni art. II. ſic edicit: *Statuimus, omnes & ſingulos Canonicos & Capitula tam regularia, quam ſecularia, ſive Cathedralium, ſive collegiarum Eccleſiarum, indifferenſiter ſubjici Episcopo Vicaſano, nec ullo præteri privilegio poſſe exemptionis ab Episcopali viſitatione, aut delictorum puna & animadverſione.* Idem etiam Rex Carolus mittens ſuos ad Tridentinum Concilium Oratores, in ſcripto, quod eis mandavit, commonitorio, art. 26. hæc habet: *Reſtituantur Episcopis intra annum diœceſim Eccleſiaſtica jurisdictiones, & omnes tollantur exemptiones.* Cui articulo conformatur præfactum cap. 4. Trident. ſeſſ. 6. & olim c. cum non liceat, de præſcript. ſtatuens ſubditos nullo tempore præſcribere contra obedientiam Prælati debitam. Denique Carolus Fevretus Gallicanus Juriconſul. tract. de abuſu lib. 3. c. 3. §. 2. regularum colligens diſcernendarum legitimarum appellationum ab illegitimis, ſic docet in regula 10. Ejuſmodi eſt, juſ publicum Episcopalis jurisdictionis violati per exemptiones a poteſtate & jurisdictione Ordinariorum, per inordinata privilegia legitimorum Superiorum juribus derogantia, debiteque ſubjectioni tam Canonicorum, quam Regularium, ex quibus nulla in Eccleſiam dimanat utilitas: ſed ex adverſo contentiones, rebelliones, & perpetuæ lites cum ſcandalo inter exempta Capitula & Ordinarios. Idcirco ſupremæ regni Curie in hoc elaborant, ut ab ejuſmodi exemptionibus permaneat incolumis Episcoporum ſacta jurisdictione ac dignitas. Auctor etiam tractatus de juribus, immunitatibus, & libertatibus Gallicanarum Eccleſiarum plurima reſert Senatusconſulta, per quæ huiusmodi exemptiones ab Episcopali poteſtate abolentur.

SESSIO VII.

Et profectio Tridentinarum Decretorum.

21. Ad consummationem salutis de justificatione doctrinæ, quæ in præcedenti proxima Sessione promulgata fuit, consecratorum visum est de sanctissimæ Ecclesiæ Sacramentis agere, per quæ omnis vera iustitia vel incipit, vel cœpta augetur, vel amissa reparatur. Hujus usque sessionis 7. can. 1. hæc definit:

Si quis dixerit, Sacramenta nova legis non fuisse omnia a Jesu Christo Domino nostro instituta, aut esse plura vel pauciora quam septem, videlicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam Unionem, Ordinem, & Matrimonium, aut etiam aliquod horum septem, non esse vere & proprie Sacramentum; anathema sit.

Can. VI. *Si quis dixerit, Sacramenta nova Legis non continere gratiam, quam significant, aut gratiam ipsam non ponentibus obicem non conferre, quasi signa tantum externa sint accepta per fidem gratia vel iustitia, & nota quadam Christiana professionis, quibus apud homines discernuntur fideles ab infidelibus; anathema sit.*

Can. VIII. *Si quis dixerit, per ipsa nova Legis Sacramenta ex opere operato non conferri gratiam; sed solam fidem divinæ promissionis ad gratiam consequendam sufficere; anathema sit.*

Can. IX. *Si quis dixerit, in tribus Sacramentis, Baptismo, Confirmatione, & Ordine, non imprimi characteristicam in anima, hoc est signum quoddam spirituale indelibile, unde ea iterari non possunt; anathema sit.*

Can. XIII. *Si quis dixerit, receptos & approbatos Ecclesia Catholica ritus in solemnibus Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contemni, aut sine peccato a ministris pro libito omitti, aut in novos alios per quemcunque Pastorem Ecclesiarum mutari posse; anathema sit.*

DISSERTATIO THEOLOGICA

De Gratia Sacramentorum.

Unanimi totius Ecclesiæ consensu distinguitur gratia Sacramentorum Legis veteris ab ea, quam conferunt novæ Legis Sacramenta, hoc discrimine, quatenus Legis tum naturalis, tum Mosaicæ Sacramenta nullam ex vi propria gratiam seu iustitiam in suscipiente operabantur, sed ex vi dumtaxat religiosorum actuum, quos suscipiens producebat, si adultus erat ac rationis compos, vel administrans, si is, cui conferebatur, vel infans vel aliter erat rationis incapax. Exempli gratia, vel circumcisionis a tempore Abrahæ, vel quivis alius religiosi animi actus ad hunc effectum destinatus, inter fideles jam usque ab Adami ætate ad originalis culpæ remissionem, præter nudam exterioris operis exhibitionem hoc exigebat, ut mens hominis pium quemdam erga Deum affectum aut deprecationem aliquam emitteret: cum tamen in Evangelica Lege ex institutione Salvatoris Christi, quilibet infans per sicutum lavacrum de manu cujuslibet, etiam infidelis & minime baptizati, vel hæretici susceptum, qui etiam nihil aliud intendat, quam liberam Ecclesiasticæ baptismi exhibitionem, vere re ipsa justificetur.

Ceterum huius plane compertum est remedium, quo utebantur fideles sub Lege veteri viventes, antequam Abrahamo ejusque proli Circumcisionem Deus præcepisset. Nec enim antiquiores iusti remedio ad justificationem opportuno frustrati sunt, Abel, Seth, Enoch, Noë, Melchisedech: neque femine, quas nulla etiam post Abrahamum attingebat Circumcisio, neque infantes immature ante octavum diem decedentes. Quinetiam neque inconcussa certitudine constat peccati remissionem fuisse Circumcisioni affixam. Philo namque Judæus in libro de Circumcisione profiteretur, sibi esse propositum omnes Circumcisionis a Majoribus suæ gentis acceptas causas investigandi, & cum multiplices proferat, nihil tamen meminit peccati Admici ad posteros derivati. Flavius etiam Josephus ejusdem religionis peritissimus Presbyter lib. 2. Antiqu. Judaic. cap. 12. non aliam hujusce ritus assignat causam, quam ut posteritas Abrahami hoc visibili signo a reliquis gentibus discernere. Fuere tamen post sanctos Prophetas Judaicæ Theologiæ scientissimi, neque eos latebat originalis culpe in omne hominum genus propagatio, cui testimonium perhibent sacri veteris instrumenti libri.

Maximum ac præcipuum inter Legem veterem novamque discrimen illud est, quia neminem per se vetus Lex justificabat, quidquid autem gratiarum Sanctis olim sub Lege viventibus Divina liberalitas indulgit, id omne per anticipationem ab Evangelica Lege natum sunt, ad quam

illos Deus voluit pertinere. Quæ mento de Judæis loquens hæc dicit Ezechiel. 36. V. 25. *Dedi eis præcepta non bona, & iudicia in quibus non vivunt.* Et Apostolus Paulus Galat. 4. V. 9. *Sacrificia, ceremoniis & sacramenta legalia vocat infirma & egona elementa; Docetque, priscam Legem non nisi in servitutem, atque ex adverso Evangelium in libertatem filiorum DEI generare.* Idemque 2. Cor. 3. Legem nomine designat litteræ occidentis, solique Evangelio spiritum attribuit vivificantem, & Joann. 1. hoc asseritur: *Lex per Moysen data est, Gratia & Veritas per Jesum Christum facta est.* Id vero affirmari non potest, si legalia Sacramenta animas sanctificarent propria & inlicita sibi virtute. Hunc exponens locum Augustinus tract. 3. in Joann. hæc dicit: *Quis dedit legem? Ille dedit legem, qui dedit & gratiam. Sed legem per servum misit, cum gratia ipse descendit. Et unde facti erant homines sub lege? Non implendo legem. Qui enim legem implet, non est sub lege, sed cum lege; qui autem sub lege est, non sublevatur, sed premitur lege. Omnes itaque homines sub lege constitutos vos facio lex: & ad hoc illis super caput est, ut ostendat illis peccata & non tollat. Lex ergo jubet: datur legis miseretur in eo quo jubet lex. Conantes homines implere viribus suis quod a lege præceptum est, ipsa sua temeraria & præcipiti præsumptione ceciderunt. Et quoniam suis viribus implere non poterant legem, facti rei sub lege imploraverunt Liberatoris auxilium: Veniat Medicus & sanet agrotos, Medicus quis? Dominus noster JESUS CHRISTUS. Hæc Augustinus.*

Quærat forsitan aliquis de Joannis Baptistæ Præcursoris Baptismate, quod erat in utriusque Legis veluti confinio, quodque ajunt divinæ Scripturæ fuisse *Baptismum penitentia in remissionem peccatorum*: quodque explicite Christum venturum profitebatur? Hæc enim alleverat Apostolus Paulus Act. 19. V. 4. Ceterum Joannes ipse præcursor quæstionem definit dicens, Marci 1. & Luc. 3. *Ego baptizavi vos aqua, ille vero baptizabit vos Spiritu sancto.* Ipseque Paulus Act. 19. eos, quos sciebat a Joanne baptizatos, Christi Baptismo abluere.

Baptismus Christi ceteraque Ecclesiæ Sacramenta fuerunt præfigurata in Piscina illa probatica, cujus est in Evangelio Joannis mentio. Ejus enim aquæ contactus quantum sanabat corporis ægrotudinem, postquam e celo descendens DEI Angelus aquam moverat. Simili modo aqua Baptismi Christi, ceterorumque Sacramentorum sensibilia signa morbis medentur animarum, per adventum Spiritus sancti a Christo missi. Istam cum Piscina similitudinem observant prisci Ecclesiæ Patres, Tertullianus tract. de Baptismo cap. 4. Ambrosius lib. 1. de Spiritu Sancto cap. 7. Cyrillus Alexandrinus, Chrysostomus & Theophylactus in Joann. c. 5. Atque ut innumeras Scripturarum & Patrum prætermittam testimoniationes, addiscimus ex Concilio Florentino in instructione Armenorum, & ex Tridentino sess. 7. can. 8. conferri gratiam ex opere operato in Ecclesiæ Sacramentis, quam legalia neutiquam obtinebant.

Disputant in scholis Theologi orthodoxi, quidnam rei sit Gratia sacramentalis? Aut quidnam additur per illam ad habitalem seu sanctificantem gratiam, quæ omnibus communis est Ecclesiæ sacramentis? Omnes propensum ad stipulantur sancto Thomæ dicenti, gratiam singulis Sacramentis peculiarem non infundi per modum habitus permanentis: sed in quibusdam auxiliis consistere, quæ transitoria sunt, atque indulgentur & iterantur certis quibusdam & opportunis temporibus, occasionibusque, ex vi particulari suscepti Sacramenti ad ejus consequendum effectum & fructum. Hæc ille docet 3. p. Summæ, q. 62. art. 2. Eo quoque collimasse videtur Tertullianus hæc dicens lib. de resurr. car. *Caro abluitur, ut anima emaculetur: caro ungitur, ut anima consecretur: caro signatur, ut anima maniat: caro manus impositione adumbratur, ut anima Spiritu illuminetur: Caro Corpore Christi & Sanguine vescitur, ut anima de Deo saginetur.* Sed ut clariori perspicuitate celebris doctrina elucidetur in singulis, tenendum est, gratiam baptismalem esse vim quamdam gratiæ habituali superadditam ad novam instituendam vitam, eique se conformandum, cujus per baptismum filii efficiuntur. Gratiam etiam Confirmationis robur addere internum ad fidem quocumque discrimine profertendam. Gratiam quoque Eucharistiæ ex propria & intrinseca ratione animum interiori suavitate, Spiritus pinguedine, victricique delectatione perfundere. Gratiam Pœnitentiæ spiritum compunctionis ingenerare, atque peccati horrorem inspirare. Gratiam Extremæ-unctionis vim quamdam ingenerari tum ad mitigandos corporis infirmi dolores, tum ad languores animi delinendos, tum ad ultimos astuti tentatoris conatus infringendos. Gratiam Ordinis singularem sacris Ministris virtutem indere ad sacras functiones sanctæ religionisque obsequandas, vitæque castimoniam obtinendam. Denique Matrimonii sacramento gratiam infundi libidinis refr-

mandæ, mutæ fidelitatis tuendæ, & prolis ex præscripto Dei educandæ.

Scholastici Doctores intactam venerandæ Patrum antiquitati quæstionem ventilant, utrum Sacramenta gratiam Dei physice producant, an moraliter? Id est, utrum gratia sit ipsis Sacramentis affixa, an vero immediate a solo Deo producat ad præsentiam Sacramenti, quemadmodum pecuniæ aut stipendii persolutio ad exhibitionem scripti instrumenti vel chirographi vel tessere? Veruntamen non est Institutum nostrum his immorari, in quibus post innumeras & prolixas utroque rationum concertationes nihil certum, nihil evidens, nihilque profus exploratum elucescit.

22. Sessionis istius 7. cap. 8. de reform. *Locorum Ordinarii Ecclesias quasunque quomodolibet exemptas auctoritate Apostolica singulis annis visitare teneantur, & opportunitis juris remediis providere, ut qua reparatione indigens, reparentur; & cura animarum, si qua illis imminuat, aliisque debitis obsequiis minime defraudentur; appellationibus, privilegiis, consuetudinibus etiam ab immemorabili tempore præscriptis, iudicium deputacionibus, & illorum inhibitionibus penitus exclusis.*

Et hæc quidem de exemptis Ecclesiis; at vero de personis exemptis, hoc idem Concilium sess. 21. cap. 8. ita decernit: *Ut quando regularium exemptorum Prælati suo desunt officio circa ipsorum correctionem, si admoniti intra sex menses non correxerint subditos, tunc Episcopi, ut Sedis Apostolica delegati, corrigere possint ac visitare, prout possunt Prælati regulares juxta eorum instituta; quibuscuque appellationibus, exceptionibus & privilegiis remotis.* Require superius quoad regularium delicta extra claustrum commissa, quæ ab Ordinario puniri possunt, sessionis 6. cap. 3. de reform. cui simile decretum adjunxit Concilium generale Lugdunensis secundi.

Ejusdem sessionis 7. cap. 10. de reform. vetatur Capitulis vacante sede intra annum dimissoria ad Ordines concedere, nisi illis qui beneficii recepti vel recipiendi occasione ardeantur.

Ejusdem sess. 7. cap. 13. de reform. decernitur, non esse institucendos electos, aut præsentatos vel nominatos ad quæcunque beneficia, nisi prius fuerint ab Ordinariis locorum examinati & idonei reperti.

23. Ad finem hujus sessionis 7. ingruente pestilenti morbo apud Tridentum, quæsitum est, num adhuc Tridenti persistendum esset in prosecutione Concilii, an vero urgente periculo alium in locum esset transferendum, juxta concessam transferendi alio facultatem per Bullam Pauli III. Pontificis, quoadquæ sacra Synodus iustam esse transferendi alio causam definierat: quæ Bulla fuerat Romæ expedita incarnationis Dominicæ anno millesimo quingentesimo quadragesimo quarto, octavo Kal. Martii. Hac in re consulti fuerat Synodi Medici Hieronymus Fracastorius Veronensis, & Balduinus de Balduinis de Berga, scripto attestati sunt evidentem esse Tridento discedendi necessitatem. Quæ omnia (inquit Henricus Spondanus) continentur in actis Archiepiscopi Aquensis Antonii Fillioli. Itaque sessione Concilii 8. sanctissimis Apostolicis Legatis Joanne Maria de Monte Episcopo Prænestino, & Marcello Cervino tituli Sanctæ Crucis Presbytero Cardinalibus, (tertius quippe Legatus Reginaldus Polus Sanctæ Mariæ in Cosmedin Diaconus Cardinalis aberat) non placeret, Sacrum Concilium Tridento Bononiam transferri? Responsumque fuisse placere. Cumque essent Episcopi circiter sexaginta, Cardinalis Paciecus Hispanus cum aliis quindecim Episcopis Cæsareæ partis dissensit; & Cæsareus Orator illis discedere prohibuit, donec certior factus fuisset, quid Carolus Cæsar fieri cuperet, significasset. His igitur Tridenti persistentibus, nec tamen quidquam decernentibus in commune, schismatis vitandi causa, quale olim invexerat Joannes Antiochenus cum subjectis sibi Episcopis adversus œcumenicam Synodum Ephesinam, cui præerat Apostolicus Legatus Cyrillus Alexandrinus. Duo igitur Legati præcedente elata cruce, reliquis Patribus comitantibus, Tridento abscesserunt, & Bononiam concesserunt: in qua novam Concilii auspiciati sunt Sessionem, approbante Paulo Pontifice: Carolo autem Imperatore, qui volebat extra Germaniæ fines Concilium haberi, illis, qui Tridenti subsisterant, prohibente inde discedere. Dum celebratæ sunt in civitate Bononiensi sessiones Concilii nona & decima, in quibus nihil speciale decretum præter Concilii prorogationes. Post habitam istam decimam Sessionem die 2. mensis Junii ann. 1547. graves supervenere inter Pontificem Paulum & Carolum Cæsarem similitates, pro ditione Parmensis & Placentinensis, quam Paulus Pontifex ab Ecclesiæ Romanæ dominio in filium suum Petrum Aloisium, quem conspirantes postmodum Nobiles Placentini trucidarunt, translulerat; Paulus vero hæc ambas Æmilix civitates aliis

duabus permutaret, Camerino & Nepe, quas Carolus Cæsar ad se pertinere quasi partes Mediolanensis Ducatus contendebat. His advenientibus dissidiis, & Farnesæ familiæ (cujus Paulus Pontifex stipex & pater erat) calamitatibus, interruptum fuit Concilium, nec resumptum, nisi sub Julio tertio, quem Paulus habuit Pontificiæ dignitatis successorem.

24. Nostri porro Antonii Fillioli, cujus tanta fuerat in omnibus sub Paulo habitis Tridentinis Sessionibus, tamque illustris existimatio & auctoritas, nullibi deinceps mentio habetur. Sed Aquassertias e Tridento regressus, multa secum detulit Concilii apud Tridentum acta autentica, quæ in tabulario ædium Archiepiscopaliū aservantur, quæ quia permultum ad historicam hujus Concilii cognitionem conferunt, hic subijcere visum est.

XXII. Decembr. M. D. XLV.

25. Fidem facio ego Notarius infra scriptus, quod anno a Nativitate Domini 1545. die vero 22. mensis Decembris Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris & Domini nostri Domini Pauli divina Providentia Papæ III. anno 13. in generali Congregatione factæ Synodi, ad proposita per reverendissimum in Christo Patrem Dominum Archiepiscopum Aquensem, & Reverendum in Christo Patrem Dominum Episcopum Agathensem de expectandis Oratore serenissimi Domini Francorum Regis Christianissimi, ac regni sui Prælati, ipsa facta Synodus respondit: Quod tam quoad ipsa proposita, quam quoad reliqua omnia, habebit semper rationem Christianissimi Regis, quantum secundum Deum, & rectam rationem, & honorem ipsius Synodi fieri poterit. Hortatur autem & rogat Majestatem suam, ut considerans, quam expediat hoc tempore celebrationem Concilii non differri, velit ac dignetur quantocius mittere Legatum sive Oratorem suum, & excitare Prælatos regni sui, ut veniant ad Concilium, jam Dei munere inceptum, cum magna omnium Christi fidelium lætitia. Super quibus ipsa facta Synodus injunxit mihi fieri unum vel plura, publicum vel publica instrumentum seu instrumenta. Acta fuerunt ista Tridentina in civitate, anno, mense, die, & Pontificatu, quibus supra, præsentibus viris Reverendis Domino Sebastiano Picchino Auditore Rotæ, & Hercule Senerolo Concilii promotore, testibus ad præmissa vocatis. Et inferius: Ego Claudius della Casa Clericus Tullensis Diocesis, publicus Apostolica & Imperiali auctoritate Notarius, necnon actorum sacri Concilii Notarius, publicum hoc instrumentum manu aliena mihi sicut scriptum subscripsi, signoque meo solito muniri rogatus. †.

X. Mensis Aprilis M. D. XLVI.

26. In Dei nomine, Amen. Cum sacrosancta œcumenica & generalis Synodus Tridentina considerasset quamplurimos abusus in populo Christiano circa sacros Codices ob malignitatem temporum & pravorum hominum impietatem irrepsisse, & ob id non parum detrimenti plebi Dei accessisse: omnem zizaniam ex agro Domini delere cupiens, die Veneris quinta mensis Martii anno a Nativitate Domini 1546. in generali Congregatione Reverendissimum in Christo Patrem Dominum D. Antonium Fillioli Archiepiscopum Aquensem, & Reverendos Patres Dominum Marcum Viguerium Senogallensem, D. Joannem Thomam de Sancto Felicio Cavensem, D. Joannem Fouscam Castellimaris, D. Petrum Bertramum Janensem, D. Cornelium Mulsatum Bituntinum, & D. Didacum de Alga Astoricensem respectivè Episcopos: necnon venerabiles fratres Alionsum de Castro Ordinis Minorum de Observantia, Ambrosium Catharinum Politem Ordinis Prædicatorum, & Richardum Canonium etiam Ordinis Minorum de Observantia, S. Theologiæ Doctores & Magistros, ad dictos abusus tam quoad vetus quam quoad novum Testamentum colligendos, & eis opportuna remedia inveniendos, quos & quæ deinde sacre Synodo in generali Congregatione referre debeant, deputavit & constituit. Cum autem dicta sacra deputatio per nonnullos dies exacta cura & diligentia complures abusus supradictos collegisset, & unicuique eorum conveniens & decens remedium adhibuisset & applicasset, eosque abusus & remedia in generali Congregatione, die Mercurii decima septima ejusdem mensis, Patribus ostendisset & obtulisset, ipsa sacra Synodus decretum super iisdem abusus & remediis conficiendi curam & provinciam eisdem supra nominatis Dominis Deputatis in generali Congregatione die Sabbati tertia Aprilis demandavit. Ceterum cum ipsa sacra deputatio dictum decretum seu decreta confecisset: & generali Congregatione die Lunæ quinta Aprilis Patribus legisset & ostendisset, factæ Synodi iudicio & censuræ in omnibus se submittens, ipsa Synodus attestata domi-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

pro dogmate in futura abinde sessione publicando proposuerunt. Qui quidem articulos de justificatione per multos menses maxima cum diligentia & exacta cura in multis Congregationibus generalibus, a Patribus examinatus, disputatus, discussusque est, super quo tandem decretum compositum & formatum fuit. Quod etiam decretum cum per multos dies in generalibus Congregationibus, a Patribus examinatum & discussum esset, & aliquæ censuræ seu notationes super eo consideratæ essent, hæc sacram Theologiam necne concernebant, iidem Reverendiss. & Illustriss. D. D. Præsidentes & Legati deputaverunt ex sacra Synodo eos Patres, qui præcipue sacram Theologiam profitebantur, ut dictas censuras notationesque examinarent, discuterent, ac secundum Catholicam veritatem decretum reformarent: qui deputati Patres Theologi fuerunt Rev. Patres ac Domini Anton. Filiolus Archiepisc. Aquensis, Salvator Alexius Archiepisc. Jurritanus, & Robertus Vaucop Archiep. Armacanus, necnon Benedictus de Nobilis Aciensis, Dionysius Chironensis, Balduinus Limpus Portuensis, Baltazar de Hæredia Bassonensis, Angelus Paschalis Moulanus, Joannes Fonsera Castellimaris, Petrus Bartrandus Jansenis, Aloysius Lipomanius Veronensis, Joannes Salazar Lancianensis, Cornelius de Mussis Bivuntinus, Jacobus Jacobellus Bellicastrensis, Thomas Casellus Britonorientis, Thomas Stella Salpensis, Antonius de Cruce Canariensis, & Ambrosius Catharinus Minoricensis, ac etiam Reverendiss. Patres Generales Ordinum. Qui quidem Rever. Domini Deputati per aliquot dies convenientes coram ipsis Reverendissimis & Illustriss. Dominis Legatis & Præsidentibus, dictas censuras seu notationes & puncta disputarunt atque discussurunt, & secundum sententiam eorum decretum de justificatione præfatum aptatum & reformatum est: & deinde in generali Congregatione sacre Synodo exhibitum, & denique in sexta & publica Sessione die Jovis 13. Januarii anno 1547. publicatum. Quæ omnia cum vera sint, & his ego Angelus Massarellus S. Severini Clericus Camerinus Diocesis J. U. Doctor, Protonotarius Apostolicus, & ejusdem sacri Tridentini Concilii cum præfens Secretarius semper fuerim, de his fidem facio indubitam omnibus, ad quorum manus præfentes manu propria scriptæ & subscriptæ litteræ pervenerint. Datum Tridenti die 20. mensis Januarii anno Domini 1547. Pontificatus sanctissimi in Christo Patris & Domini nostri Pauli divina providentia Papæ III. anno 13.

Idem Ang. Massarellus. †.

Die XXIV. Januarii, M. D. XLVII.

31. In nomine Domini Amen. Anno a Nativitate ejusdem 1547. die vero Jovis 13. mensis Januarii, Pontificatus sanctissimi in Christo Patris & Domini nostri Pauli divina Providentia Papæ III. anno 13. celebrata fuit sexta Sessio publica sacrosancti œcumenici & generalis Concilii Tridentini, in qua dum celebrabatur, inter cetera post publicationem decretorum, egregius vir Dominus Hercules Severolus Promotor ipsius sacri Concilii petit accusari contumaciam absentium Prælatorum, declarari eos incurrisse penas contentas in Bullis Sanctissimi ejusdem Dom. nostri Papæ, ac decerni processus contra eos, &c. Necnon constitui Judices, coram quibus de his agnosceretur. Tunc Reverendiss. & Illustriss. Cardinalis Dominus D. de Monte, primus Præsidentis & Legatus respondit alta voce, sibi placere, ut accusaretur contumacia contra absentes, qui non sunt detenti legitimo impedimento, nominavitque judices, coram quibus de hac re agi debeat; Reverendissimum videlicet in Christo & Patrem & D. Antonium Filiolum Archiepiscopum Aquensem, & Reverendos Patres Dominum Didacum de Alga Astoricensem, & Joannem Baptistam Cicadam Albigaunensem, respectivè Episcopos ibidem præfentes, & cum aliis Reverendis Patribus Sessionem ipsam cum pluvialibus & mitris, ut moris est, celebrantibus. Quæ quidem contumaciæ accusatio votis Patrum perferatâ a majori parte approbata est. Prænominatorum autem Judicum deputatio toti Sacre Synodo unanimiter placuit. Cumque prædicta omnia vera sint, & a me Angelo Massarello de Severino Clerico Camerinus Diocesis, J. U. D. & Protonotario Apostolico, atque ejusdem sacri Concilii Secretario annotata fuerint, de his indubitam fidem facio omnibus, quorum manus præfentes devenerint, manu mea propria scriptæ & subscriptæ pervenerint. Datum Tridenti die 24. Januarii anno Domini & Pontificatus ut supra.

Idem Angelus Massarellus manu propria. †.

Die XX. Februarii anno M. D. XLVII.

32. In nomine Domini Amen. Cum per ipsius Dei omnipotentis gratiam peracta fuisset sexta publica Sessio hujus sacrosanctæ œcumenicæ & generalis Synodi Tridentinæ, in qua celeberrimum illud de Justificatione decretum unanimi omnium Patrum consensu, & plucito confirmatum & approbatum fuit die 13. Januarii anno 1547. Ipsa sacra Synodus ad ea, quæ in proxime futura Sessione tractanda essent, accedens, pro dogmate sacra Ecclesiæ Sacramenta, & pro reformatione eorum quæ residentie Episcoporum adnexa sunt, præ manibus sumpsit. Quæ duo capita per sacras Congregationes particulares primum discutienda & examinanda, deinde in generalibus Congregationibus referenda & concludenda fore die Sabbati 15. ejusdem mensis, in generali Congregatione deputandorum facultatem judicio Reverendissimorum & Illustrissimorum Dominorum ipsius sacre Synodi Præsidentium remisit. Itaque ipsi Reverendissimi & Illustrissimi Domini Præsidentes dicto articulo residentie annexis examinandis discutiendisque eos Prælatos delegerunt, qui præcipue jus Canonicum profiterentur. Hi autem fuerunt infra scripti, videlicet Reverendissimus & Illustrissimus Dominus Petrus Paccus Cardinalis Cremenensis, ac Reverendiss. Domini, D. Antonius Filiolus Archiepiscopus Aquensis, & Joannes Michael Saracenus Archiepiscopus Materanensis, & Reverendi Episcopi Thomas Campejus Feltrinus, Elizeus Arpinas, Soranus, Jacobus Cortesius a Prato Tolonensis, Joannes Campegius Parentinus, Ludovicus Simoneta Pisarenensis, Joannes Petrus Ferretus Mylenensis, Franciscus Navarra Pacensis, Didacus de Alga Astoricensis, Philippus Archintus Salutarum, Joannes Baptista Cicada Albigaunensis, Bernardus Diaz Calaguritanus, Sebastianus Pigiis Aliphanensis, qui Domini deputati coram Reverendissimis & Illustrissimis Dominis Præsidentibus & Legatis sæpius convenientes, dictam materiam annexorum residentie examinarunt & discussurunt, atque tandem secundum eorum judicium decretum confectum est, quod deinde in generali Congregatione exhibitum fuit concludendum atque firmandum. Quæ omnia cum vera sint, ego Angelus Massarellus de Severino Camerinus Diocesis, Juris utriusque Doctor, ejusdem Sacri Concilii Secretarius, & Protonotarius Apostolicus, omnibus, quorum manus præfentes devenerint indubitam fidem facio, datum Tridenti 20. Februarii anno Domini 1547. Pontificatus sancti in Christo Patris & Domini nostri D. Pauli Divina providentia Papæ III. anno 13.

Idem Angelus Massarellus sacri Concilii Tridentini Secretarius manu propria. †.

His omnibus subjicitur instrumentum attestationis de veritate præcedentium attestationum signatum & appensis sigillis munitum per Antonium de Picolis de Leandro Vicarium Generalem Domini Reverendissimi & Illustrissimi Christophori Presbyteri Cardinalis, Episcopi Tridentini, & Petrum Foscherium prætorem juridicum Tridentinæ civitatis, expeditum in eadem Tridentina civitate die 15. mensis Martii anno 1547. Pontificatus Pauli III. anno 13.

33. Postquam e vivis excessit Paulus Papa III. communibus Purpuratorum suffragiis Pontificiam nactus est dignitatem, idem qui primi Legati Apostolici titulo Tridentinæ Synodo præfederal Cardinalis Joannes Maria de Monte Episcopus Prænestinus, qui sibi Julii III. nomen ascivit, creatus cum ob mutuas Cardinalium altercationes vacasset Romana Sedes tres fere menses, initio Pontificatus ut se gratum erga Farnesios exhiberet, Octavio Farnesio, quam eidem Paulus Pontifex ipsius avus ademerat, restituit Parmam civitatem. Idemque primo sui Pontificatus anno edictum promulgavit resurrectionis Concilii Trid. Cujus prima sub Julio Sessio numeratur ab ipso Concilii exordio undecima, celebrata Kal. Maji ano. 1551. Duodecima vero inita die 1. Septembr. ejusdem anni: in quibus duabus quia pauci Prælati Tridentinum convenerant, majorque pro certo Prælatorum numerus expectabatur indies, nihil aliud extitit decreti, nisi de prorogando ulterius Concilio.

34. Sess. XIII. actum est de sacrosancto Eucharistiæ Sacramento, cujus cap. 7. circa preparationem ad illud sumendum necessariam juxta præceptum & admonitionem Apostolicam: *Qui manducas & bibit indigne, judicium sibi manducas & bibit, non dijudicans Corpus Domini: probes autem seipsum homo &c.* hæc statuunt Tridentini Patres: *Ecclesiastica autem consuetudo declarat eam probationem necessariam esse, ut nullus sibi conscius peccati mortalis quantumvis sibi contritus videatur, absque præmissa Sacramentali confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat. Quod a Christianis omnibus etiam ab iis Sacerdotibus, quibus ex officio incumbit celebrare, hæc sancta Syn-*

Synodus perpetuo servandum esse decrevit, modo non desit illis copia Confessoris. Quod si necessitate urgente, Sacerdos absque previa confessione celebraverit, quam primum confiscatur. Huc refertur Evangelica parabola ejus, qui non habens vestem nuptialem ad convivium accesserat. Ideoque projici meruit in tenebras exteriores. Hisque astipulantur veteres Sancti Patres dicente Ambrosio lib. 6. in Lucam cap. 9. Nemo cibum accipit Christi, nisi qui fuerit ante sanatus, &c. Et mox: Ubique ergo in hoc mysterio hic ordo servatur, ut prius per remissionem peccatorum vulneribus medicina tribuatur, postea alimonia mensa caelestis exuberet. Basilius quoque lib. 2. de Baptismo: Mundemur (inquit) ab omni inquinamento, atque ita ad sancta accedamus, ut iudicium eorum, qui Dominum occiderunt, effugiamus. Propterea quisquis edarit panem, ac biberit poculum Domini indigne, reus erit Corporis & sanguinis Domini.

37. Eiusdem Sess. XIII. cap. 3. de reform. *Non potest ab Ordinarii sententia interlocutoria appellari, nisi tale sit gravamen, ut nequeat per ejusdem Ordinarii definitivam reparari.*

Hoc ipsum pridem statuerat cap. ut debitus, & cap. cum cessante, de appellat. Idemque cautum fuerat in concordato Bononiensi inito inter Leonem X. Papam & Francisc. I. Regem Franciæ. Istud idem iterat Tridentinum sess. 23. de reform. c. p. 20. Observandum perque a correctione legitima non posse provocari, nisi modus excedatur, c. ad nostram, & c. reprehensibilis, §. fin. de appell. hisque Gallicana jura consentiunt; edixit enim Franciscus I. Rex anno 1539. art. 5. appellatione a iudicium sententis per Ecclesiasticas personas in materia correctionis, disciplinæ, & aliis Ecclesiasticis causis, nullum produci suspensivum, sed tantum devolutivum effectum; adeo ut his non obstantibus, & citra sententiæ præjudicium possit Ecclesiasticus iudex suum ulterius iudicium prosegui. Et in Comitibus Blesensibus Henricus III. hoc pariter edicit. Similiter jure communi appellatio non suspendit excommunicationem, suspensionem, aut interdictum lata sententiæ, sed solum devolvit ad superius tribunal, c. cum ad hæc, de appellatione. Communis sententia est, incarcerationem censendam esse inter illa, quæ damnum irreparabile inferunt, ideoque subsistere ac valere appellationem ab interlocutoria sententia, qua decernitur captura seu incarcerationis, & Ordinarium teneri huic appellationi deferre, atque processum ad iudicem appellationis transmittere, sine tamen ulla sententiæ suæ suspensione, quia reus interim carcere concludendus est, donec superior iudex, causa cognita, aliud jusserit. Alioquin enim gravium criminum rei libertati redditi per fugam facile evaderent. Idemque iudicatum fuit a sacra Cardinalium Congregatione, Pontifice approbante, ut refertur in declarationibus & remissionibus ad cap. 20. Tridentinæ sess. 24. de reform. Atque idem docent Barbosa ad l. 2. ff. solut. matrim. in princ. Mainardus Gallicanus Jurisconsultus lib. 2. Decisionum, cap. 23. & alii.

36. De Visitatione quoque Congregatio sacra Concilii 7. Martii 1596. declaravit, non posse Episcopum in visitatione regulari ut suspectum, dum tamen processum in ea non involvat, seque intra visitationis limites contineat. Eademque Congregatio Maji 25. ann. 1601. censuit Episcopum visitationem aggredientem, atque etiam in præparatoria inquisitione non posse quasi suspectum recusari, nec probatione suspicionis præpediri, quo minus poena extraordinaria, quæ morum correctionem & emendationem respiciat, visitatos punire queat; ut legitur in Collectione declarationum ad hanc Tridentinam sess. 13. cap. 1.

37. Sessionis ejusdem XIII. Cap. VI. *Cum non raro contingat subditos ab Episcopo pro ipsius officio correptos illi ex malevolentia causam criminis intentare, cujus molestia metu segniores reddantur in officio Episcopi, aut ab Ecclesiis suis abesse & vagari pro sui defensione, cum magno Ecclesiarum detrimento, & Episcopalis dignitatis diminutione cogantur, statuitur, Episcopum, nisi ex causa, ob quam dignitate propria deponendus foret, etiamsi contra ipsum ex officio, aut per inquisitionem, seu denunciationem, aut accusationem, sive alio quovis modo procedatur, nequaquam esse citandum aut monendum, ut personaliter compareat.*

Provida & notabilis est ista constitutio, qua & Episcoporum dignitati & Ecclesiarum utilitati consulitur. Summi Pontifices Liberius & Nicolaus olim rescripserunt, inconveniens esse, si Episcopus ex causa infestationum aut adversarum, quas ab aliis patitur, gregem compellatur sibi commissum relinquere, c. suggestum, & c. sciscitari, 17. q. 1. Quando vero fas sit Episcopo a pro-

Cabassutii, Notitia Ecclesiastica.

pta Ecclesia discedere, præclare differit S. August. scribens ad Honoratum Episcopum epist. 180.

38. Sessionis XIV. Cap. IV. definit: *Contritionem esse animi dolorem ac detestationem de peccato commisso, cum proposito non peccandi de cetero. Docet præterea, contritionem, si perfecta sit, hominem Deo per caritatem reconciliari, etiam ante penitentia Sacramentum susceptum; eo quod in ea contineatur cum dolore & amore infuso vatum ipsius Sacramenti. At vero contritionem imperfectam, qua attritio dicitur, qua ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehenna metu concipitur, esse donum Dei & impulsum Spiritus sancti, non adhuc quidem inhabitantis, sed tantum moventis, quo penitens adjutus, viam ad justitiam sibi parat. Et quamvis sine penitentia Sacramento per se non justificet peccatorem; attamen eum ad Dei gratiam in Sacramento Penitentia impetrandam disponere. Hoc enim timore nihiliter concussos Ninivitas ad Jona prædicationem, misericordiam a Domino impetrasse.*

Tu hic observa, contritionem, quæ justificat, esse quidem anteriorem justitiæ & gratiæ, ad quam disponit, necesse est enim dispositionem & causam præcedere, deinde formam & effectum sequi. Ceterum hæc omnia unico temporis instanti perficiuntur; licet diversa ibidem concipiantur & intercurrent ordinis seu naturæ ac rationis instantia. Verum eodem temporis instanti, quo existit contritio, pariter gratia coexistit.

39. Eiusdem sessione XIV. Cap. V. *Oportet a penitentibus omnia peccata mortalia, quorum post diligentem sui discussionem conscientiam habent, in confessione recenseri, etiamsi occultissima illa sint. (Et quibusdam interjectis) Colligitur præterea etiam eas circumstantias in confessione explicandas esse, quæ speciem peccati mutant, quod sine illis peccata ipsa neque a penitentibus integre exponantur, nec iudicibus innotescant.*

Porro circumstantiæ, quæ speciem peccati mutant, in triplici differentia sunt. Quædam enim adjungunt mortalem alterius speciei malitiam, ut si quis Sacerdotem occidit, non sufficit de homicidio accusatio: qualitas enim Sacerdotis adjungit huic peccato sacrilegium lethale. Idem dicendum in homicidio communi laici, sed intra Ecclesiam perpetrato, ea quippe loci circumstantia sacrilegium pariter inducit. Aliæ quædam circumstantiæ id præstant, ut peccatum, quod veniale duntaxat esset, fiat mortale, ut si quis alterius famæ leviter detrahat hac intentione, ut audientis odium & gravem vindictam concitet adversus illum, de quo sermo est. Tertio demum ex opposito circumstantiæ peccatum ita mitigant, ut quod mortale foret, non nisi veniale sit, cuiusmodi est subreptio defectu sufficientis deliberationis, inadvertentia iudicii, ignorantia leviter culpabilis. His tribus casibus non datur Sacerdoti sufficiens peccati notitia, ut omnes consentiunt Theologi: Sed in tertia præfata circumstantia, si bona fide facta sit confessio, necessitate negant in altera confessione hunc defectum reparandi. In ceteris autem duabus necesse est suppressionem circumstantiæ mortalis reparare; immo si Fer malam fidem scienter suppressa fuerit, non solum id peccatum, sed tota etiam confessio est iteranda: utpote ex perverta contentis dispositione, invalida & inertiore absolute destituta.

Sessionis ejusdem XIV. Cap. VI. de reform. statuitur: *Ut Clerici, qui in sacris sunt, aut qui beneficium Ecclesiasticum possident, Ecclesiasticum habitum deserant: & si postquam ab Episcopo moniti sunt, habitum adhuc deserre recusant, per suspensionem ab Ordinibus, aut beneficio ejusque fructuum privatione, ab Ordinario puniantur, quantumvis exempti forent. Si vero correpti adhuc neglexerint, per officiorum aut beneficiorum privationem coercantur.*

Idipsum ante constituerat Concilium Viennense Clementino. quoniam innovando, de vita & honest. Cler.

Eiusdem Sessionis Cap. X. *Regularia beneficia in titulum Regularibus professis provideri consueverunt, cum per obitum aut resignationem vel alias illa in titulum obtinentis vacare contigerit, Religiosis tantummodo illius Ordinis, vel iis qui habitum omnino suscipere & professionemmittere teneantur, & non aliis conferantur; nec vestem lino lanaque contextam induant. Deus. 22.*

Cap. XI. *Quia vero Regulares de uno ad alium Ordinem translati, facile a suo Superiore licentiam standi extra Monasterium obtinere solent, ex quo vagandi & apostatandi occasio attribuitur: nemo cuiuscunque Ordinis Prælati,*

vel superior vigore cuiusvis facultatis aliquem ad habitum & professionem admittere possit, nisi ut in Ordine ipso, ad quem transfertur, sub sui Superioris obedientia in claustra perpetuo maneat, ac taliter translatus etiam si Canoniarum regularium fuerit, ad beneficia secularia etiam curata omnino incapax existat.

40. Julius Papa III. morte sua, quæ decimo Kalendas Aprilis obtigit anno 1551. Concilium interrupit; cuius electus est loco Marcellus Cervinus Cardinalis Presbyter, tituli Sanctæ Crucis in Jerusalem, qui sub Paulo Papa III. fuerat secundus in Synodo Tridentina Apollonicus Legatus. Hujus jam inde a pueritia & sapientia in spem excelsum probos omnes exererat. Sed eum Deus tantum ostendit terris, retentoque pristino Marcelli II. nomine, vigesimo secundo Pontificatus die ad exlum evolavit. Cui datus est successor Cardinalis Catana, Episcopus Otinensis, sacrique Collegii Decanus, qui sibi Pauli quarti nomen indidit: exactoque in suprema dignitate amplius quadriennio, vacuam sedem reliquit ad quam proventus est Cardinalis S. Priscæ Presbyter, Joannes Medicus Mediolanensis, dictus deinceps Pius IV. Hujus ergo Pontificatus anno tertio Christi que 1562. Januarii 18. Tridentinum Concilium sub Julio tertio suspensum & dilatum, resumptum est, hortante impense Sancto Carolo Borromeo Pii Pontificis ex sorore nepote, qui ab avunculo creatus Cardinalis, univèrsæ Christi Ecclesiæ velut sydus effulsit: Primaque sub Pio, quæ numeratur a Concilii exordio 17. sessio inita est, in qua dum expectatur major ac frequentior Prælatorum concursus, constituta est prorogatio in diem Februarii 26. ejusdem anni; atque inter hæc provisum est de librorum examine ac delectu, eaque demandata cura quibusdam Patribus examinatis & contemendi noxiorum librorum indicis, ut vizania a tritico segregarentur. Invitati etiam sunt sectarii, ut ad Concilium animo pacifico accederent, benigno suscipiendi & audiendi, eaque de causa promulgatum est publicæ fidei ac securitatis edictum seu saluus conductus, qualis ab eodem Concilio fuerat initio expeditus sub Paulo tertio. Sessiones 18, 19. & 20. nihil gestum continent præter supplices ad Deum preces & sacri Concilii iteratas prorogationes.

41. Sessione XXI. ad nova decreta & sanctiones ventum est. In primis declaravit sacra Synodus conformiter ad Constantiense Concilium sessione 13. Laicos & Clericos non conficientes minime attingi jure divino ad Communionem sub utraque specie. Secunda, hanc potestatem perpetuo in Ecclesia fuisse, ut in Sacramentorum dispensatione, salva illorum substantia, ea statueret, vel mutaret, quæ suscipientium utilitati, seu ipsorum Sacramentorum venerationi, pro rerum, temporum, & locorum varietate magis judicaret expedire. Quam rem Apostolus non obscure videtur innuere, dum ait: Sic nos existimet homo ut ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei, 1. Cor. 4. atque ipsam potestatem usum fuisse satis constat in hoc ipso Sacramento, cum ordinatis nonnullis circa ejus usum, *Cetera*, inquit, cum venero, dispensam, 1. Cor. 11. Quare cognoscens Sancta mater Ecclesia suam istam in administratione Sacramentorum auctoritatem, licet ab initio Christianæ religionis non infrequens usus utriusque speciei fuisset; tamen progressu temporis, gravibus & iustis causis adducta, hanc consuetudinem sub altera specie communicandi approbavit & pro lege habendam decrevit, quam reprobare, aut sine ipsius Ecclesiæ auctoritate pro libito mutare non licet. Tertio declarat, totum & integrum Christum ac verum Sacramentum sub qualibet specie sumi. Quarto, parvulos non obligari ad Communionem Sacramentalem, liquidem per Baptismi lavacrum regenerati, adeptam jam filiorum Dei gratiam in illa ætate amittere non possunt. Inde progreditur ad decreta reformationis.

Cap. I. Quoniam ab Ecclesiastico Ordine omnis avaritia suspicio abesse debet, nihil pro collatione quarumcumque Ordinum, etiam Clericalis censura, nec pro litteris dimissoriis, aut testimonialibus, nec pro sigillo, nec alia quacumque de causa, etiam sponte oblatum, Episcopi & alii Ordinum collatores, aut eorum ministri quovis prætextu accipiant; Notarii vero in iis tantum locis, in quibus non viget laudabilis consuetudo nihil accipiendi, pro singulis litteris dimissoriis aut testimonialibus, decimam tantum unius aurei partem accipere possint; dummodo eis nullum salarium sit constitutum pro officio exercendo: nec Episcopo ex Notarii commodis aliquid emolumentum ex eisdem Ordinum collationibus, directe vel indirecte provenire possit. Huc refer Chalcedonensis Concil. can. 2.

Concilium Nicenum secundum renovat penas simoniacæ tam ordinantium, quam ordinatorum, atque mediatorum; proferens canon. Apostolorum 30. & Chalce-

donensem illum 2. Concilio patiter Andogavensi secundo can. 3. & 4. propria dignitate abdicantur Antiquitates quicumque per simoniam ordinaverint. Præterea Concil. Lateranense primum sub Calisto Papa II. 1123. can. 1. vetat, simulque in irritum deducit quascumque ordinationes pretio factas. Cui suffragatur Lateranense Concilium secundum sub Innoc. II. decretum generalius etiam loquens de præbendis & quibuscumque provisionibus Ecclesiasticis, necnon de sacro Christinate, Oleoque sancto & de consecrationibus Ecclesiarum, vel Altarium: & de Sacramentis pretio collatis, can. 2.

Cap. II. Cum non deceas eos, qui Divino ministerio adscripti sunt, cum Ordinis dedecore mendicare, aut Jordidum aliquem quæstum exercere: compertumque sit complures plerisque in locis ad sacros Ordines nullo fere delectu admitti, qui variis artibus ac fallaciis confingunt se beneficium Ecclesiasticum, aut etiam idoneas facultates obtinere: statuit sancta Synodus, ne quis deinceps Clericus secularis, quamvis alias sit idoneus moribus, scientia, & ætate, ad sacros Ordines promoveatur, nisi prius legitime constet eum beneficium Ecclesiasticum, quod sibi ad vitam honeste sufficiat, pacifice possidere. Id vero beneficium resignare non possit nisi facta mentione, quod ad illius beneficii titulum sit promotus, neque ea resignatio admittatur, nisi constiterit quod aliunde vivere, commode possit; & aliter facta resignatio nulla sit. Patrimonium vero vel pensionem obtinentes ordinari posthac non possunt, nisi illi quos Episcopus judicaverit assumendos pro necessitate vel commoditate Ecclesiarum suarum: eo quoque prius perspecto, patrimonium illud vel pensionem vere ab eis obtineri, taliaque esse qua eis ad vitam sustentandam satis sint: atque illa deinceps sine licentia Episcopi alienari, aut extinguere vel remitti nullatenus possint, donec beneficium Ecclesiasticum sufficiens sint adepti vel aliunde habeant unde vivere possint: antiquorum Canonum penas super his innovando.

Eadem statuit Concilium Lateranense III. sub Alexandro Papa III. p. 1. cap. 3. Huc pertinet c. si Episcopus de præbend. in 6.

Cap. IV. In omnibus Ecclesiis parochialibus vel baptismalibus, in quibus populus ita numerosus sit, ut unus Rector non possit sufficere Ecclesiasticis Sacramentis ministrandis, & cultui Divino peragendo, Episcopi tamquam Sedis Apostolica delegati, cogant Rectores vel alios, ad quos pertinet, sibi tot Sacrodotum ad hoc munus adjuvare, quot sufficiens ad Sacramenta exhibenda & cultum divinum celebrandum. In iis vero in quibus ob locorum distantiam sive difficultatem parochiani sine magno incommodo ad Sacramenta percipienda & divina Officia audienda accedere non possunt, novas parochias etiam invitis Rectoribus juxta formam constitutionis Alexandri III. que incipit: Ad audientiam, de Eccl. adif. constituere possint. Aliis autem Sacerdotibus, qui de novo erunt Ecclesiis noviter erectis præficiendi, competens assignetur portio arbitrio Episcopi, ex fructibus ad Ecclesiam matricem quomodocumque persolvantibus: & si necesse fuerit, compellere possit populum ea subministrare, qua sufficere possint ad vitam dictorum Sacerdotum sustentandam; utrumque reservatione generali vel speciali, vel aliter super dictis Ecclesiis non obstantibus. Neque hujusmodi ordinationes & erectiones possint tolli, nec impediri ex quibuscumque provisionibus, etiam vigore resignationis, aut quibusvis aliis derogationibus vel suspensionibus.

42. Cap. V. Ut etiam Ecclesiarum status, in quibus sacra Deo officia ministrantur, ex dignitate conserventur, possint Episcopi etiam tamquam Apostolica Sedis delegati, juxta formam juris, sine tamen præjudicio obsequium, facere uniones perpetuas quarumcumque Ecclesiarum parochialium, & baptismalium, & aliorum beneficiorum curatorum, cum curatis propter eorum pauperiam, & in ceteris casibus a jure permixtis: etiam si dicta Ecclesia vel beneficia essent generaliter vel specialiter reservata, aut qualitercumque affecta. Quæ uniones etiam non possint revocari, nec quocummodo infringi, vigore cuiuscumque provisionis, etiam ex causa resignationis, aut derogationis, aut suspensionis.

Vide c. sicut unire, de excessib. Prælar. ubi potestas uniendo Ecclesias ex justa causa reservatur Episcopis, dummodo sint intra unam eandemque diocesim; denegatur autem inferioribus Prælatibus. Et tamen hoc ipsum Concilium Trident. sess. 24. c. 13. de reform. istiusmodi uniones Papæ servat.

Can. VI. Omnia illiterati & imperiti parochialium Ecclesiarum Rectores sacris minus apti sunt officiis, & alii propter vitia eorum turpitudinem potius destruant quam edificent, Episcopi etiam tamquam Apostolica Sedis Legati

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

nasci & Interire? Veruntamen ne longius ab hierarchiis substantiarum intelligibilium sermo noster excurrat, postquam digressi sumus ab hierarchia veteris Legis ad Ecclesiam Christi, & hujus dignitatem præ illa perspeximus, necesse est nos paulisper ad ipsam militantis Ecclesie hierarchiam regredi, ut inde ad triumphantem in cælis assurgamus. Docet in suis illis de cælesti hierarchia libris scriptor sublimis Dionysius, Ecclesie militantis hierarchiam ad cælestis exemplar conformari. Et quidem ut admonet Jacobus Apostolus: *Omne datum optimum & omne donum perfectum desorsum est, descendens a Patre luminum*. DEUS itaque est origo & primum principium omnis illustrationis tum in cælo, tum in terris. Excipiuntur in cælis divinæ illustrationes immediato a Deo per sublimiores spiritus, qui proximus Deo inbærent, & ab his in spiritus inferiores diffunduntur per purgationem, illuminationem, & perfectionem. Illa vero in cælestibus purgatio nullam diluit culpam, sed solum rerum inscitiam antea minus perspectam. Similiter in Ecclesia militanti triplex est hierarchicus ordo a Dionysio descriptus, nimirum Episcoporum, Sacerdotum his inferiorum, & Diaconorum. Episcoporum officium in præficiendo consistit. Ad hos enim duntaxat pertinet ordinare Sacerdotes & Diaconos: Clerum (quæ nobilior est fidelium portio) constituere & regere: Confirmationis Sacramentum, quod est baptizatorum perfectivum, conferre: Virgines, quæ (ut loquitur Cyprianus) nobilior sunt gregis Christi portio, consecrare: Synodos Sacerdotum indicere. Sacerdotum portio munus & officium est in populis illuminandis constitutum per Sacramenta, quorum eis ministerium competit, per Evangelii prædicationem, & per orationes tum publicas, tum privatas, & per incruentum Sacrificium. Diaconorum tandem munus est Sacerdotum Sacrificiis assistere, evangelizare, laicos a Sanctuario, & censura notatos ab Ecclesie liminibus arcere, & omni locorum sanctorum prophanationi obsistere, quæ officia purgativa existunt. Postquam vero justorum animæ ex hac versante in terris Ecclesia ad sublimes illas Beatorum sedes evolaverint, o quam magna lux, quanta, quam felix, omnemque superexcedens intelligentiam rerum mutatio elucescet! Quanta & quam insolita voluptate in illo divinæ pulchritudinis intuitu & fruitione perfundentur in illam primitivorum Ecclesiam conscripti cives! Nihil hic addendum præter ista Apostoli verba 1. Cor. 13. In hoc stebili exilio ex parte cognoscitur, & ex parte prophetamus: cum autem venerit, quod perfectum est, evacuabitur, quod ex parte est. Cum essem parvulus, loquebar ut parvulus, sapiebam ut parvulus, cogitabam ut parvulus; quando autem factus sum vir, evacuavi, quæ erant parvuli. Videmus nunc per speculum in enigmate, tunc autem facie ad faciem.

47. Sessione XXIII. Cap. I. de reform. Cum præcepto divino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oves suas agnoscere, pro his Sacrificium offerre, Verbiq; Divini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum operum omnium exempla pascere, pauperum, aliorumque miserabilium personarum curam paternam gerere, & in cetera munia pastoralia incumbere; quæ omnia nequaquam ab iis præstari & impleri possunt, qui gregi suo non invigilant; neque assidue, sed mercenariorum more deserunt, sacrosancta Synodus eos admonet & hortatur, ut divinorum præceptorum memores, factique forma gregis, in judicio & veritate pascant & regant.

Qualem esse conveniat Sacerdotis vitam, nos in typo legalis Sacerdotii Spiritus sanctus edocet. Primum quidem in illa mirifica Pontificis Aaronis virga excisa & arida, quæ una nocte fronduerat, fructusque amygdalinus germinarat, quam in æternum monumentum iussit Dominus intra velum Sanctuarii asservari cum arca fœderis, ut refertur Numerorum libri c. 17. Scite namque admonet Gregorius Nyssenus in libro de vita Moyssis, Deum significasse, ut quemadmodum amygdalæ fructus corticem exhibet exterius amarum, durumque & ligneum, quo includitur nucleus dulcis & alimoniz apus, similiter debere Sacerdotem sibi in externo victu & habitu austerum atque severum & continentem, intus vero ipsius animum suavitate dilectionis & plenitudine caritatis esse refertum. Observat præterea Origenes homil. 5. in Leviticum, Deum præcipiendo, ut ex victimis pacificis separaretur pectusculum & armus dexter, ut essent in Sacerdotum vitam tum interiorem, tum exteriorem: pectusculum quidem, quo vitalia & præcordia includuntur, indicium esse interioris sanctimoniz: brachium vero dexterum indicio ac documento esse sanctarum operationum, quibus Sacerdos incumbat; ut sit ejus officium intus divinæ sapientiz sanctisque caritatis pietatisque affectibus intentum esse; parique studio ex-

ternis sacris ministeriis atque virtutum exercitiis assiduum esse, omniaque vitia debere quam longissime a se abigere & propulsare. Simile monitum alio loco nobis Sponsus cælestis insinuat, dum in sacris Canticis dilectam Sponsam sic adhortatur: *Pone me ut signaculum super cor tuum, ut signaculum super brachium tuum: quia fortis est ut mors dilectio*. Quem in locum audire juvat sanctum Gregorium Magnum hæc exponentem: *In corde sunt (inquit) cogitationes, & in brachio operationes. Super cor ergo & super brachium sponsa Dilectus ut signaculum ponitur, quia in sancta anima quantum ab ea diligitur, & voluntate & actione designatur*.

48. Sessione XXIII. Cap. II. de reform. *Episcopi electi, etiamsi Cardinalium gradu præfulgeant, si intra tres menses consecrati non fuerint, (legitimis tamen seclusis impedimenti causis) ad fructuum perceptorum restitutionem teneantur. Sed si aliis tribus mensibus consecrari neglexerint, Ecclesiis suis ipso jure privati sunt*.

Chalcedonenis etiam œcumenica Synodus canon. 35. Episcopis quoque præcipit electis intra trimestre consecrari citra necessitatis inevitabilis occursum. Antiochena vero sub Julio Pontifice can. 17. communionem fidelium excludit Episcopum jam consecratum quamdiu ad creditam sibi Ecclesiam negligit proficisci. Quo etiam spectat can. Quoniam, dist. 75. & c. 1. dist. 100. Quæ autem Tridentini Patres sancivere de Episcopis, vim quoque habere iidem decernunt in inferioribus animarum Pastoribus, ut in suis resideant Ecclesiis: neque ab ipsis toto anni decursu abesse liceat plus quam duos vel tres menses, sive continuos, sive interpolatos. Istam residendi materiam superius jam excussit ad Sess. VI. c. 1.

49. Eadem Sessio XXIII. cap. 4. de reform. *Prohibet tonsura initiari nisi qui Confirmationis Sacramentum ante susceperint, quique legere & scribere sciunt, & de quibus sit probabilis conjectura, eos hoc intuitu statum eligere Clericalem, ut perfectius Deo serviant*.

Quandoquidem Clericorum Ordo sublimioris est perfectionis præ laicorum statu, convenit, ut nullus ad Clerum promoveatur, qui Confirmationis Sacramento non fuerit consignatus. Est siquidem Confirmatio attestante Dionysio Eccles. Hierat. cap. 2. *Ταμνίαν χρίμα, perficiens unctio, ipsa tunc divinum unctio, sacra divini ortus ac generationis perfectio*. Docetque præclare S. Thomas 3. part. quæst. 62. art. 1. in corp. Quod sicut in vita corporali specialis quedam perfectio est, quod homo ad perfectam devenerit ætatem, & perfectis actiones producere ac exequi possit hominis ratione utentis: unde Apostolus dicit 1. Cor. 12. *Cum essem parvulus, agebam ut parvulus, loquebar ut parvulus, cogitabam ut parvulus: cum autem factus sum vir, evacuavi quæ erant parvuli*. Inde est, quod præter motum generationis, quo aliquis accipit vitam corporalem, est motus augmenti, quo aliquis vitam spiritualem accipit homo per Baptismum, qui est spiritualis regeneratio: In Confirmatione autem accipit quasi perfectam ætatem, & robur spiritualis vitæ. Congruit igitur, ut antequam homo a statu communi laicorum ad perfectiorem, qui Clericorum est, statum elevetur, sit jam spiritualiter peritus & præmunitus Sacramento Confirmationis, ut statum fuit a Patribus Tridentinis. Cui decreto quisquis fixus & volens contravenit, se peccato lethali (ut ego quidem reor) astringit, legem enim transgreditur, ut offensum est, in re gravis momenti. Ita censent Tolæus lib. 1. instruct. cap. 71. Bonacina de Sacram. disput. 8. qu. unica, part. 5. prop. 2. Francisc. Hallier doctissimus Sorbonista de sacris electio. lect. 4. c. 1. art. 3. Neque enim accedendum hic duco opinioni Navaræ, Suarez, Coninkii, & aliorum, qui hæc omissionem seculo contemptu in quibuslibet initiatis ac ordinatis non plus quam venialem autumant. Quod vero obijciunt, Christum ipsum suos Apostolos primum pridie quam pateretur, consecrasset Sacerdotes, cum tamen non eos Spiritus Sancti missione confirmaverit, nisi post suam ad Patrem ascensum, id probare quidem posset, Confirmationem non esse de substantia ordinationis, neque ejus defectum eidem officere, non tamen ejus omissionem esse quid leve: pari enim ratione alius concluderet, non esse nisi veniale peccatum, communicare non jejunium, aut in mensa communi, non vero in altari solenni ritu, qualem Ecclesia præscripsit, cum unctio-nibus & sigillis consecrato sacrificare, quia secus factum fuit in ultima Cœna: & licitum esse cuivis absque peccato mortifero in Sacramentorum celebratione quilibet Ecclesie sanctiones infringere, hac sola ratione, quod sint ceremoniales, neque essentia derogent Sacramentorum. Iste vero canon, ut nemo nisi confirmatus Clericali militia aut ordinibus ascribatur, non sumpt

exordium à Concilio Tridentino, quippe qui viguit jam inde ab ipsius Ecclesie primordiis, ut probat luculenter Sancti Cornelii Romani Pontificis ad Fabium Antiochenum Epistola apud Eusebium lib. 6. hist. Eccl. cap. 35. Ibi namque Cornel. asseverat non recepisse Novatum in sua illa Sacerdotali inauguratione Spiritum sanctum, eo quod signaculo Dominico non fuisset antea consignatus: quod, ut ibi diserte asserit, fieri antea oportuerat, *κατὰ τὴν τῶν βαλῶναις λάρυα. secundum Ecclesie canonem.*

Ejusdem pariter Sessionis XXIII. & Capituli V. textu statuitur: *Ut qui sunt ad singulos majorum Ordinum promovendi, bonum habeant à Parocho & Schola Magistro testimonium: atque uno saltem mense ante ordinationis expetita tempus convenient Episcopum, qui Parocho, aut alii, cui visum fuerit, committat, aut nominibus ipsorum publice in Ecclesia propositis, de natalibus, de moribus, de aetate & vita eorum diligenter inquirat a fide dignis, (simili modo inquirendum est de tituli aut parimonii sufficientia) & litteras testimoniales inquisitionis istius fidem facientes ad Episcopum mature transmittat.*

30. Postmodum eidem Sess. Cap. VIII. Unusquisque autem a proprio Episcopo ordinetur. Quod si quis ab alio promovendi petat, nullatenus id etiam cuiusvis generalis aut specialis rescripti vel privilegii preteritu, etiam statutis temporibus permittatur, nisi ejus probitas ac mores Ordinaris sui testimonio commendentur. Si secus fiat, ordinatus a collatione Ordinum per annum, & ordinatus ab executione susceptorum Ordinum, quamdiu proprio Ordinario videbitur expedire, sit suspensus.

Concilium Cathaginenſe III. tempore Siricii Papa sic edicit can. 31. *Ut Clericum alienum nisi concedente ejus Episcopo nemo audeat vel retinere, vel promovere in Ecclesia sibi credita. Clericorum autem nomen etiam Lectores & Psalmista & Ostiarii retinent. Eandemque fufius iterat sanctionem idem Concil. ad querimoniam Epigonii Episcopi adversus Julianum Episcopum expostulantis de precepto sibi Clerico, can. 44. Inter Græcas Synodos jampridem hoc ipsum de alieno Clerico prohibuerat Sardicenis can. 18.*

31. Quinimmo non solum prohibebatur alieno Clerico injussu proprii Episcopi Ordines conferre, quod etiam nunc ubique illicitum est, sed neque licebat alieno Clerico in alteram Diocesim commigrare, aut ulli Episcopo illum ad se transmigrantem absque proprii Episcopi venia & litteris commendatitiis suscipere, vel in communionem admittere. Quod institutum pene abolitum & exoletum renovarunt Tridentini Patres hujus Sessionis capit. 8. Apostolorum canonibus 12. & 14. & 15. prohibetur Clericis alio commigrare, aut commigrantes recipere sine proprii eorum Episcopi litteris commendatitiis. Quod idem vetatur Laodiceno can. 41. qui allegatur de consecr. dist. 4. c. non oportet. Carthaginensis Concilii IV. can. 27. Sacerdotibus aliisque Clericis non aliter permittit ad alias Ecclesias transmigrare, nisi cum commendatitiis aut concessione suorum Episcoporum. Concilium Andegavense anni 453. can. 2. *Clericis (inquit) de loco ad alium sine Episcopi permissione transire non liceat, nec sine commendatitiis Sacerdotum suorum litteris commeare.* Similiter Concilium Veneticum ann. 465. can. 5. *Clericis sine commendatitiis Episcopi sui litteris licentia non pateat evagandi: & in omni loco, ad quem sine epistolis Episcopi sui venerint, a communionem habeantur alieni.* Concilium pariter Epaonenſe anni 517. can. 6. *Presbytero vel Diacono sine Antistitis sui epistolis ambulanti communionem nullus impendat.* Synodus œcumenica Chalcedonenſis his omnibus concinit can. 13. *Peregrinos Clericos & lectores in alia civitate præter commendatitiis auctoritatem sui Episcopi, nusquam penitus administrare debere.* Geladius quoque primus Pontifex in epist. ad Episcopos Lucanæ c. 4. ait: *Non ambiant Episcopi sibi vindicare Clericos potestatis aliena.* Denique hoc ipsum Tridentinum Concilium hujus 23. Sessionis c. 16. hoc statuit: *Nullus Clericus peregrinus sine commendatitiis sui Ordinaris litteris ab nullo Episcopo ad Divina celebranda & Sacramenta administranda admittatur.*

Cap. IX. Ejusdem Sessionis 23. de reform. *Episcopus familiarem suum non subditum ordinare non possit, nisi per triennium secum fuerit commoratus, & beneficium quacunquē fraude cessante statim reipsa illi conferat: consuetudine quacunquē etiam immemorabili in contrarium non obstante.*

52. Cap. XII. *Nullus in posterum ad Subdiaconatus Ordinem ante vigesimum secundum, ad Diaconatus ante vigesimum tertium, ad Presbyteratus ante vigesimum quintum aetatis sue annum promoveatur. Sciunt tamen Episcopi, non singulos in ea aetate constitutos debere ad eos Ordines assumi, sed dignos duntaxat, & quorum probata vita senectus sit. Regulares quoque in minori aetate, nec Cabassuti, Notitia Ecclesiastica.*

sine diligenti Episcopi examine ordinentur, privilegii quibuscunquē quoad hoc penitus exclusis.

Primo quidem Ecclesie Christi exortu, cum nondum esset fidelium populorum copia, nonnulli adhuc in juvenili aetate constituti, modo essent spectabilis meriti, ad Episcopale culmen assumebantur. Hinc Paulus ad Timotheum Ephesi Episcopum scribens 1. Timoth. 4. ait: *Nemo adolescentiam suam contemnat.* Multiplicato exinde fidelium numero, certa præfixa fuit aetas, citra quam neminem liceret sacris Ordinibus inaugurare. Veteri quippe Concilia Neocæsareense III. can. 4. & Toletanum IV. can. 19. ad Diaconatum efflagitant annos 25. ad Sacerdotium annos 30. At vero Tridentini Patres certis rationibus adducti mediam consecrati sunt viam.

Cap. XV. *Quamvis Presbyteri in sua ordinatione absolventi potestatem a peccatis accipiant; decernit tamen sancta Synodus, nullum etiam Regularem, posse confessiones secularium audire, etiam Sacerdotum, nec ad id idoneum reputari, nisi aut parochiale beneficium, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut alias idoneus judicetur, & approbationem, qua illis gratis detur, obtineat; privilegii, consuetudine quacunquē etiam immemorabili non obstantibus.*

Cap. XVI. *Cum nullus ordinari debeat, qui judicio Episcopi sui non sit utilis aut necessarius suis Ecclesiis; Sancta Synodus sexti Canonis Chalcedonenſis vestigiis inherendo statuit, ut nullus in posterum ordinetur, qui illi Ecclesie, aut pio loco, pro cuius necessitate aut utilitate assumitur, non ascribatur, ubi suis fungatur muneribus, neque incertis vagetur sedibus. Quod si locum inconsulto Episcopo deseruerit, eis sacrorum exercitium interdicitur. Nullus præterea peregrinus Clericus sine commendatitiis sui Ordinaris litteris, ab ullo Episcopo ad Divina celebranda, & Sacramenta administranda admittatur.*

Vide, quæ anticipate dixi ad hujus Sessionis XXIII. Cap. VIII. istam in rem observatu dignus est Chalcedonenſis Synodi can. 20. sic edicens: *Clericos in suis Ecclesiis constitutos, sicut jam definitivimus, non liceat in alterius civitatis Ecclesiis ordinari; sed quiescant in ea, in qua ab initio ministrare meruerunt, exceptis illis, qui proprias civitates perdididerunt, & ex necessitate ad alias Ecclesias migraverunt. Si vero quicumque Episcopus post definitionem istam ad alium Episcopum pertinentem clericum susceperit, placuit sanctæ Synodo, & cum qui susceperit, & cum qui susceptus est, tandiu excommunicatos manere quamdiu ipse Clericus revertatur ad propriam Ecclesiam, c. clericos dist. 71. Sextum vero Chalcedonenſem hoc Tridentino canone commemoratum apposui sub titulo Synodi Chalcedonenſis.*

53. Cap. XVIII. Injungitur; ut in singulis diocesi- bus collegia Ecclesiastica seu seminaria instituantur, in quibus juvenes Ecclesie servitio destinati educantur, atque scientiis, functionibus, & ritibus Ecclesiasticis, can- tu, disciplinis clericalibus, & sanctis moribus informen- tur. Hæc eadem fuerant antiquioribus Conciliis præscripta, quæ supra commemoravi ad quarti Toletani Concilii can. 24. Tanti porro momenti seminariorum erectiones esse duxerunt Tridentini Patres, ut in hunc finem Episcopis jus & potestatem tribuant obligandi ad annuas pro constituendis & fovendis seminariis contribu- tiones quoscunquē beneficia possidentes, atque etiam uniendi pro eorundem fundatione aliqua beneficia sim- plicia, cujuscunquē sint dignitatis, vel qualitatis, etiam antequam vacent, sine cultus divini & illa obtinentium præjudicio; usque adeo ut talis unio nulla possit appel- latione suspendi, aut impediri. Hæc Tridentina consti- tutio viget in regno Gallie, quippe quæ Regis quoque edictis roboratur. Sanctio namque Melodunenſis art. 1. Episcopis injungit, ut provideant sacre disciplinae con- stabiliendæ, *Et à l'institution des séminaires suivent les saints décrets.* Quibus ultimis verbis designatur Sanctio hæc Tridentina. Subsequentum est Blefensibus comitiis alterum proculum edictum art. 24. admonens Antistites, ut suis in Diocesi- bus seminaria instituant, etiam *par l'union des benefices ainsi qu'ils verront bon être.* Per quæ verba eadem Præfulibus obfirmatur potestas, quæ a sacra Synodo concessa est.

54. Sessione XXIV. ea pertractantur, quæ ad fidelium matrimonia pertinent. Speciali vero nota sunt obser- vandi sequentes isti can. Quorum primus hic est.

Can. I. *Si quis dixerit, matrimonium non esse vere & proprie unum ex septem legis evangelicæ Sacramentis à Christo Domino institutum, sed ab hominibus in Ecclesie inventum, neque gratiam conferre; anathema sit.*

Can. IV. *Si quis dixerit, Ecclesiam non potuisse consti- tuere impedimenta matrimonium dirimentia, vel in eis constituendis errasse; anathema sit.*

Can. VII. Si quis dixerit, Ecclesiam errasse, cum dicitur & docet juxta Evangelium & Apostolicam doctrinam propter adulterium alterius conjugum matrimonii vinculum non posse dissolvi, & utrumque, vel etiam innocentem, qui adulterio causam non dedit, non posse alio conjugate ante aliud matrimonium contrahere; macharique eum, qui amissa adultera aliam duxerit, & eam que dimisso adultero alii nupsit, anathema sit,

Can. XII. Si quis dixerit, causas matrimoniales non spectare ad Judices Ecclesiasticos; anathema sit. Can. 12. seq. de re. de reform. matrim. cujus cap. 1, ita sancitur; Tamen si dubitandum non est, matrimonia clandestina libero contrahentium consensu facta rata & vera esse matrimonia, quandiu Ecclesia ea irrita non fecit; & proinde jure damnandi sint illi, (ut eos sancta Synodus anathemate damnas) qui ea vera & rata esse negant: quique falso affirmant, matrimonia a filiis familias sine consensu parentum contracta irrita esse, & parentes ea rata vel irrita facere posse: nihilominus sancta Dei Ecclesia ex justissimis causis illa semper detestata est, atque prohibuit. Verum cum sancta Synodus animadvertat prohibitiones illas propter hominum inobedientiam non prodesse, & gravia peccata perpendat, quae ex eisdem clandestinis conjugii ortum habent, &c. Qui aliter quam praesente Parocho vel alio Sacerdote de ipsius Parochi seu Ordinarii licentia & duobus vel tribus testibus matrimonium contrahere attentabunt, eos sancta Synodus ad se contrahendum inhabiles omnino reddit, & hujusmodi contractus irritos & nullos esse decernit.

Saluberrimum utique decretum, quo innumerae lites, inextricabiles anfractus & ambages, perjuria & nuptiarum incertitudines, partium fraudes & deceptiones, quarum una neget, altera asseveret & deestet intervenisse clandestinas conventiones, unde, rebus non probatis, transitus ad posteriora non conjugia, sed adulteria, prioribus clandestinis stipulationibus coram Deo in suo robore perdurantibus. Quae omnia incommoda & crimina hujus Tridentino decreto praeciduntur.

36. In nostra theoria & praxi canonici juris lib. 3, ubertius disputavi de potestate Ecclesiae nova indicendi matrimonii dirimendi impedimenta: & docui, potuisse quidem regis constitutiones opponere civilia obstacula contra filiorum familias connubia, quae incestis aut invitis parentibus contrahuntur. Ceterum his legibus non attingi sacramenti vigorem aut validitatem, neque posse Principum aut Magistratum auctoritatem de sacramentorum essentia quidquam decernere, sicut hoc ipsa cap. decernit Tridentina ipsa Synodus de matrimoniis filiorum familias, parentibus invitis aut inconsultis: possunt tamen civiles leges ejusmodi nuptias prohibere quasi non tantum humano, sed etiam divino jure vetitas, utpote adversantes DEI praeccepto de parentibus honorandis, tamen ratio Sacramenti subsistat in his ipsis illicitis nuptiis contractis. Multa enim facta tenent, quae fieri prohibentur, multaque impediunt contrahenda, quae non dirimunt jam contracta: l. patre furioso, ff. de his qui sunt sui vel alieni juris. Sed tamen nullitas illa civilis spectatur secundum civiles actus, nuptiarum conventionum invaliditates, successorum incapacitates, actionum civilium denegationes, & similia. Haec diserte docent Gallicani Jurisconsulti, Lovetus supremae Parisiensis Curiae Senator, nonnulli referens amplissimi Senatus illius iudicia, lit. M. tit. 6. Et Carolus Fevretus, quamvis in plerisque partium aequus Ecclesiae jurisdictioni, lib. 5. de abusu, tit. 2, distinguit inter conventiones & Sacramentum matrimonii; docetque, Sacramentum quidem existere in conjugii filiorum familias contra edicta Gallicana factis, dum accesserit Parochi proprii duorumque testium praesentia: sed penes Curiam regni contractus seu conventiones quoad civilem effectum pro nullis haberi. Deinde in observatione XIV, ad suum illud Opus vit Senatus Consultorum Gallicanorum diligentissimus perscrutator haec ipsa verba effatur: Curia suprema in clandestinis filiorum familias matrimoniis (loquitur autem de clandestinis respectu parentum, etiam Parochus & duo saltem testes interfuerint) distinguere ac discernere solent conventa nuptialis ab ipso sacramento; & quoad ista sola consueverunt decernere matrimonii nullitatem ac invaliditatem, non tamen illatenus annullare conjugii vinculum, neque convellunt mutuum illum partium consensum, qui materiam praebet Sacramenti: quia laici Judices incompetentes sunt in spiritualibus & Sacramentis. Additque abusum exurgere, si Judex secularis iudicium ferret de validitate, aut invaliditate foderis ejus, ad quod Parochi praesentia exigitur. Sicut ex opposito Judex Ecclesiasticus abuteretur, si audeat de dote & nuptialibus donationibus iudicium ferre. His demum ista subjungit, quae rem istam extra omnem dubium aleam ponunt. Revertit enim ibid. Fevretus: Clerus Gallicanus, postquam promulgatum fuit Ludovici XIII.

edictum ann. 1629, supplex Regem rogavit adnotavitque hujus Edicti art. 39. per haec verba: *Sciens scilicet quod declarare non valabimur contractum, gravem nascituram conjugum & ambiguitatem, eo quod a nonnullis ea referri contingeret ad sacramentalem ipsum foderis spiritualis nexum, quem sacrosancta Synodus Tridentina ita adfirmatum & insolubilem esse sancierat, ut anathemate feriatur, quoscunque id vinculum solvere attentantes, cum agatur de fide & sacramentis, circa quae veridatur inconcussa jurisdictio, quam Christus Dominus super contrivit Ecclesiae, nec ulli Christiano licitum est dubitare in ejusmodi rebus definitionem oecumenici Concilii esse inalienabilem, & omnibus tenendam; Regem vero re primariis Consilii sanctioris Magistratibus communicata, matureque examinato scripto Gallicani Cleri communitorio haec scribi iussisse: Praedicta edicti verba nihil prejudicare sacramenti vinculo; sed solum civilibus partium conventionibus, de quibus laici Judices cognoscere solent. Atque ita Rex ipse & Clerus inter sacramenti vinculum & pacta dotalia distinguendum judicavit. Haec ipsa & Fevreto referuntur. Quam referunt quoque historiam Acta impressi Cleri Gallic. tom. 3. quae fidem faciunt, committum fuisse a Rege respondendi officium Magistro regni Cancellario, qui post initam cum selectioribus sanctioris Consilii Officialibus deliberationem, praefato modo fuisse scripto expeditum responsum, quale jam dictum est.*

37. Hic jam quaeritur, valeatne matrimonium in praesentia invitae atque repugnantis Parochi contractum? Respondetur valere. Non enim effugit sacra Synodus Parochi proprii consensum, sed solum eum aliis duobus tribusque testibus praesentiam: ut per huc matrimonii factivis, quae juridice probari non possunt, obvietur. Id confirmatur per l. coram Titio, ff. de verborum significatione, quam solent Doctores in illiusmodi quaestionibus allegare, quamque in hac connubiali quaestione allegat praefatus Fevretus lib. 5. de abusu, cap. 2. ad finem. Ubi post verbatim prolatum hujus legis textum, hanc ita dirimit quaestionem: *Nihil interest autem, an Parochus ipse consentiat, aut contradicat, sufficit enim praesentem esse & intelligere.* Et recte quidem ille, atque conformiter ad haec illius legis verba: *Id videtur praesentem esse factum, si intelligat: nam si furiosus sit, aut insens, aut dormiat, non videtur, quid coram eo factum fuit.* Illis communiter suffragantur Canonistae & Summi: Sanchez de matrimonio lib. 3. disp. 39. Filiuc. tract. 10. cap. 6. num. 225. Ledesma quest. 45. art. 6. punct. 3. dub. 2. Coninck. disput. 27. dub. 4. concl. 3. Bonacina quest. 2. punct. 8. num. 23. Prosper Fagnanus in cap. quod nobis, num. 48. & seqq. de clandest. despons. Qui tamen declarationem proferunt sacrae Cardinalium congregationis hoc ipsum asserentium, sed tamen Parochum ita interesse debere, ut appareat eum fuisse hac de causa vocatum, quamvis alio quopiam & falso praetextu fuerit rei gerendae inscius, ac renitens & invitatus assistat. Fagnanus hac ratione conclusionem confirmat: quia Parochus non est hujus Sacramenti minister, sed tantum praecipuus & necessarius testis; ad quod sufficit sola cum rei cognitione praesentia, ipsi autem contrahentes sunt sibi invicem ministri. Atque ita in diversis Gallicanorum Officialium tribunalibus vidimus iudicatum. Partes ipsae tamen, quae sic matrimonium iurent, graviter delinquerent, nisi quando Parochus injuste recusaret, possentque juridice puniri; non enim omnino illicitum invalide sit, quemadmodum nec intentio avaritiae aut ambitionis illicitae nullitatem inducit beneficiariae provisionis, dummodo nulla viueat sumonia.

38. Potest Parochus assistere matrimonio sui parochiani quoad ejus efficaciam & validitatem, etiam in aliena parochia, immo & in altera Diocesi, nec habita licentia Parochi, vel Ordinarii loci. Adhuc enim qualitatem proprii ejus, qui contrahit, Parochi retinet. Nam ejus audite quoque confessionem & absolvere eidem Parochus licet, dummodo solemnitas & scandalum evitentur. Sunt enim isti actus gratiorum jurisdictionis, quae licite & cum debita praecautio quocunque in alieno loco potest erga proximum subditum exerceri.

39. Praeterea tamen illicite, at saltem valide potest proprius Parochus matrimonio sui parochiani assistere contra sui Ordinarii prohibitionem. Illa enim prohibitio non illi movet titulum & jus proprii Parochi; & multa facta tenent, quae fieri vetantur. Id ita declaravit sacra Cardinalium Congregatio: atque ita docent Sanchez de matrim. lib. 3. disp. 32. Bonac. qu. 2. p. 8. num. 21. alique communiter. His amplius docet Fagnanus in c. litterae, quae de matrim. contracto con. interd. Eccl. valere quoque matrimonium, etsi Parochus assistens fuisset non tantum prohibitus, sed etiam suspensus ab Ordinario. Quamvis enim Parochus subalternetur Ordinaria secundum jurisdictionem, quam potest eidem restringere vel adunere; per hoc tamen non desinit esse Parochus, ejusque

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

fructu sui criminis potiri debet, neque rapta plenam habet sui libertatem.

Cap. VII. *Multi sunt qui vagantur, & incertas habent sedes, & ut improbi sunt ingenii, prima uxore relicta, aliam & plerumque plures, illa vivente, diversis in locis ducunt, cui morbo cupiens sancta Synodus occurrere, omnes ad quos spectat, paterno admonet, ne hoc genus hominum vagantium ad matrimonium facile recipiant; Magistratus etiam hortatur seculares, ut eos severe coercant; Parochis autem præcipit, ne illorum matrimonium intersint, nisi prius diligentem inquisitionem fecerint, & re ad Ordinarium delata, ab eo licentiam id faciendi obtinuerint.*

Illos qui simul plures habent viventes uxores, excommunicatione damnat Concilium Agathense can. 25. habetur vero apud Gratianum 33. qu. 3. c. seculares qui conjugale.

67. Cap. IX. *Ita plerumque temporalium Dominorum ac Magistratum mentis oculos terreni affectus atque cupiditates excæciant, ut viros & mulieres sub eorum jurisdictione degentes, maxime divites, & spem magnam hereditatis habentes, minis & pœnis adigant cum illis matrimonium invito contrahere, quos ipsi Domini vel Magistratus illis præscripserint. Quare cum maxime nefarium sit matrimonii libertatem violare, & ab eis injurias nasci, a quibus jura expectantur; præcipit sancta Synodus omnibus, cuiuscumque gradus, dignitatis & conditionis existant, sub anathematis pœna, quam ipso facto incurrant, ne quovis modo, directe vel indirecte, subditos suos, vel quoscunque alios cogant, quo minus libere matrimonia contrahant.*

Libertati matrimoniorum provisum est c. cum locum, c. requisivit, c. Gemma, de sponsal. &c. nullius, 136. qu. 2. ubi anathematis quoque pœna infligitur. In Regno Galliæ constitutio Blesensium comitorum illos Dominos, aut Magistratus, qui subditas personas invitatis ad matrimonium compellunt, de gradu dejicit nobilitatis, & pœnis subicit criminis raptus.

68. Sub eadem Sessione XXIV. sanctionibus de Matrimonio, adjiciuntur decreta de reformatione sacre discipline. Quorum cap. 1. agit de Episcoporum electionibus, quæ ejus momenti sunt, ut si pro rei magnitudine expendantur, nunquam sitis cautum de his videri possit. Totius enim familiæ Domini status & ordo nabit, si quod requiritur in corpore, non inveniatur in capite. Itaque statuit, ut cum primum Ecclesia vacaverit, supplicationes ac preces publice privatimque habeantur, atque capitula per civitatem & diocesium indicantur, quibus Clerus populisque honum Pastorem a Deo valeat impetrare. Omnes vero & singulos, qui ad promotionem præficiendorum quodcumque jus habent, aut aliquam operam suam præstant, mortaliter peccare declarat, nisi quos digniores & Ecclesiæ magis utiles ipsi judicaverint, non quidem precibus hominum vel quovis humano affectu, aut ambulantium suggestionibus, sed eorum exigentibus meritis perfici diligenter curaverint, & quos ex legitimo matrimonio natos, & vita, etate, & doctrina atque omnibus aliis qualitatibus præditos sciant, quæ juxta sacros canones & decreta requiruntur.

69. Cap. II. Sancit, ut singulis trienniis Concilia Episcoporum provincialia renoventur, quorundam vero diocesana. Hac de re videri possunt, quæ superius congesti ad Nicænæ Synodi can. 5.

70. Cap. III. Decernit de visitationibus in Diocesi faciendis singulis annis: aut si amplitudo diocesis non id permittat, singulis saltem bienniis. Atque ob rationabiles causas Metropolitanis pristina jura provinciam suam visitandi adimit, nisi ob causam, quæ fuerit in provinciali Synodo approbata.

71. Cap. IV. *Moneat Episcopus populum diligenter teneri unumquemque parochia sue interesse, ubi commode id fieri potest, ad audiendum Verbum Dei. Nullus autem secularis, vel regularis, etiam in Ecclesiis suorum Ordinum, contradicente Episcopo predicare præsumat. Idem etiam saltem Dominicis, & aliis festivis diebus, pueros in singulis parochiis fidei rudimenta, & obedientiam erga Deum & parentes, diligenter ab eis, ad quos spectabit, doceri curabunt.*

De prohibita secularibus & regularibus quibuscumque prædicatione injussu Episcopi, hoc idem statuerat Viennense in Gallia Concilium generale, simulque de confessionum auditione, idque habetur Clement. dudum, de Sepultur. & firmatur in Gallia edito Melodunensi, art. 6. & constitutionibus Gregorii XV. quæ incipit, *Inscrutabili*, & Clementis X. ann. 1670. quæ incipit, *Superna*.

72. Cap. VI. *Licet Episcopis in irregularitatibus, & suspensionibus, ex delicto occulto provenientibus, excepta ea quæ oritur ex homicidio voluntario, & exceptis aliis deductis ad forum contentiosum, disprete, & in quibuscumque casibus occultis etiam Sedi Apostolica reservatis delinquentes quoscumque sibi subditum in Diocesi sua per seipso, aut Vicarium ad id speculato deputandum, in foro conscientie gratis absolvere impetu penitentia salvari. Idem & in hæresis crimine in eodem foro conscientie eis tantum, non eorum Vicariis suum missum.*

Quid si contingat, Episcopum ipsum his censuris delictis occultis esse irretitum? Eo casu docent Joannes Gallemartius, & Augustinus Barbosa, in hoc ipso caput scribentes, licitum esse in hæc prolapsis Episcopum se absolvendum proprium sibi deligere Confessorem, cum eadem auctoritate quam potest erga proprios sibi subditos exercere. Idem pariter admonent sub nomine absolutionis & dispensationis, quam potest Episcopus indulgere in occultis, nequaquam comprehendi relaxationes, pro quibus recurrendum est ad Apostolicam Sedem. Atque ita posse quidem ab Episcopo in occultis v. g. simonia absolvi simoniæ crimen, & inde consequentem excommunicationem: nullatenus tamen relaxari simoniacum ad beneficia in posterum obtinenda, neque ad retinenda beneficia, eorumque fructus, quæ & quos per simoniam illam occultam est adeptus.

Cap. VIII. *Apostolus monet 1. Timot. 3. publice peccantes palam esse corripiendos. Quando igitur ab alio publice & in multorum conspectu crimen commissum fuerit, unde alios scandalo offensos commotosque fuisse non sit dubitandum, huic condignam pro modo culpe penitentiam injungi oportet publicam, ut quos exemplo suo ad multum provocavit, sua emendationis testimonio ad vitam revocet vitam. Episcopus tamen publice hoc penitentium genus in aliud secretum poterit commutare, quando ita magis judicaverit expedire. In omnibus etiam Cathedralibus Ecclesiis, ubi id commode fieri poterit, penitentiarum aliquis cum ratione præbende proxime vacaturæ a Episcopo instituat, qui dano confessiones in Ecclesia audiet, interim in choro præsens censeatur.*

Cap. IX. *Datur potestas Episcopo proximiori, non solum Ecclesias seculares exemptas, verum etiam eas, quæ nullius diocesis sunt, visitandi, quibuscumque privilegiis nihil obstantibus. Deinde sequenti*

Cap. X. sic prosequitur: statuens generalem regulam: *Nec in his, ubi de visitatione aut morum correctione agitur, exemptio, aut ulla inhibitiō, aut appellatio seu querela etiam ad Sedem Apostolicam interposita, executionem eorum, quæ ab his mandata, decreta, aut judicata fuerint, quoquo modo impediat aut subvertat.*

Cap. XI. *Quoniam privilegia & exemptiones, quæ variis titulis, plerisque conceduntur, hodie perturbantem in Episcoporum jurisdictione excitare, & exemptis occasionem laxioris vite præbere dignoscuntur; hac de causa Sacrum Concilium Episcopis auctoritatem delegatorum Apostolicorum indulget, ut hoc titulo in eos, qui honoriorum aliquot titulorum, Protonotariorum, Comitum, latinarum, Capellanorum Regionum, aliorumque id genus titulorum decorantur, possint animadvertere, judicare, & canonicis pœnis coercere: exceptis illis, qui Ecclesiæ privilegiatis, & sacris militiis actu serviunt. Si tamen in quoque beneficia tenent Ecclesiastica, in his saltem tunc Episcopali subiecti jurisdictioni.*

73. Cap. XII. *Obtinens in Cathedralibus, ac Collegiis Ecclesiis dignitates, canonicatus, præbendas, ac portiones, non liceat vigore cuiuscumque statuti, ac consuetudinis, ultra tres menses ab iisdem Ecclesiis quilibet anno abesse: salvo nihilominus earum Ecclesiarum constitutionibus, quæ longius servitii tempus requirunt. Atque primo anno prævetur unumquodque dimidia parte fructuum, quos ratione etiam presentia aut residentie fecit suos. Quod si iterum eadem usus fuerit negligentia, prævetur omnibus fructibus, quos eodem anno lucratus fuerit. Crescente vero contumacia, contra eos juxta sanctorum canonum constitutiones procedatur. Distributiones vero qui statis horis interfuerint, recipiant. Reliqui quasi collusionis aut remissionis exclusi, his careant, juxta Romanisacii VIII. decretum, quod incipit: *Consuetudinem*, quod sancta Synodus revocat in usum. Omnes vero pro se, & non per substitutos divina compellantur obire Officia. Episcopo celebranti, aut alia Pontificalia exercenti assistere & inservire debent Canonici, atque in choro ad psallendum instituto, hymnis & canticis Dei nomina reverenter, distincte devoteque laudare. Vestium insuper decenti tam in Ecclesia, quam extra, assidue utantur. Ab illicitisque venationibus, aucupiiis, choreis, tabernis, & sibusque abstineant; atque ea virum integritate polleant, ut merito Ecclesie Senatus dici possint.*

Commemorata hoc capite Bonifacii VIII. Constitutio his concipitur verbis sub tit. de Cler. non resid. in 6. Consuetudinem, qua in quibusdam partibus inolevit, qua Canonici & alii Beneficiarii seu Clerici Cathedralium & aliarum Collegiarum Ecclesiarum distributiones quotidianas, qua alias manualia beneficia seu vidualia nuncupantur, & tantum residentibus tribuantur, qualitercumque in civitatibus & aliis locis, in quibus ipsa consistunt Ecclesia, sint presentes, licet Divinis Officiis non intersint, ex integro percipiunt, ac si continue ipsis Ecclesiis in eisdem Officiis deservirent, penitus improbantur; statuimus, ut distributiones ipsa quotidiana, in quibuscumque rebus consistant, Canonici, ac alii beneficiarii & Clerici ipsarum Ecclesiarum, qui eisdem Officiis in ipsis Ecclesiis adfuerint, tribuantur, juxta Ecclesia cujuslibet ordinationem rationalem jam factam, seu faciendam. Qui vero aliter de distributionibus ipsis quicquam acceperit, (exceptis illis, quos infirmitas, seu justa causa, & rationalis corporalis necessitas, aut evidens Ecclesia utilitas excuset) rerum sic receptorum dominium non acquirat, nec faciat eas suas, immo ad omnium restitutionem: qua contra nostram hujusmodi constitutionem receperit, teneatur. De distributionibus etiam pro defunctorum anniversariis decernimus observandum.

74. Cap. XIV. Mandatur Episcopis, ut consuetudines aboleant tanquam simoniacas & sordidas, per quas ad admittendis in Capitulum, vel Chorum, munera exiguntur, singulis de Capitulo largienda: solis illis in robore permanentibus, quæ in pios usus convertantur. Eadem legitur prohibitio in c. veniens &c. Jacobus, de simon.

75. Cap. XVII. Cum Ecclesiasticus ordo pervertatur, quando unus plurius officia occupat Clericorum, sancte sacris canonibus cautum fuit, neminem oportere in duobus Ecclesiis conscribi. Verum, quoniam multi improba cupiditatis affectu seipso, non Deum decipientes, ea qua bene constituta sunt, variis artibus eludere, & plura simul beneficia obtinere non erubescunt; sancta Synodus debitam regendis Ecclesiis disciplinam restituere cupiens, presenti decreto, quod in quibuscumque personis, etiam si Cardinalatus honore fulgeant, mandat observari, statuit, ne in posterum unum tantum beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur; quod quidem si ad vitam ejus, cui confertur, honeste sustentandam non sufficiat, liceat nihilominus aliud simplex sufficiens, dummodo utrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferri. Hacque non modo ad Cathedralis Ecclesias, sed etiam ad alia omnia beneficia tam secularia, quam regularia quaecumque etiam commendata pertineant, cujuscumque tituli, aut qualitatis existant. Illi vero qui in presenti plures Parochiales Ecclesias, aut unam Cathedralis & aliam Parochialem obtinent, cogantur omnino quibuscumque dispensationibus ac unionibus ad vitam non obstantibus, una tantum Parochiali vel sola Cathedrali retenta, alias Parochiales infra spatium sex mensium dimittere: alioqui tam Parochiales, quam beneficia omnia, que obtinent, ipso jure vacare censeantur, ac tamquam vacantia libere aliis idoneis conferantur, nec ipsi antea illa obtinentes tuta conscientia fructus post dictum tempus retineant. Operat autem sancta Synodus, ut resignantium necessitatibus commoda aliqua ratione, prout Summo Pontifici videbitur, provideatur.

Sciendum est, in generali Concilio Lateranensi sub Alexandro Papa III. constitutum fuisse, ut qui duobus aut pluribus provisus fuit incompatilibus beneficiis, scilicet plures residentias, aut animarum curas requirentibus, unum sibi, aliis dimissis, retineat; si autem post hoc habens beneficium curæ aut residentie adnexum, aliud tale de novo accipiat, illud posterius collatum vacet ipso jure. Id refertur e. quia nonnulli, de Cler. non resid. Sed subsequutum alterum Lateranense pariter generale Concilium sub Innocentio III. edixit, ut si quis habens beneficium, aliud novum priori incompatible acquirat, confestim vacet primum, solumque retineat secundum. Quod si utrumque simul retinere contendant, utrumque amittat. Illud habetur in capite, de multa 28. de præbendis. Quod quia notabile est, ejus verba subjicio: De multa providentia fuit in Lateranensi Concilio prohibitum, ut nullus diversas dignitates Ecclesiasticas & plures Ecclesias parochiales recipere, contra sacrorum Canonum instituta: alioqui recipiens sic acceptum amittere, & largiendi potestate conferens privaretur. Quia vero propter presumptiones & quorundam cupiditates nullus hæcenus fructus de prædicto statuto pervenit: nos evidentius & expressius occurrere cupientes, presenti decreto statuimus, ut quisquam receperit aliquod beneficium, curam habens animarum annexam, si prius tale beneficium habebat, eo sit ipso jure privatus: & si forte illud retinere conderit, etiam alio spoliatur: Is quoque, ad quem spectat prioris donatio, illud post receptionem alterius libere conferat, cui merito videtur con-

ferendum: & si ultra sex menses conferre distulerit, non solum ad alios secundum Lateranensis Concilii statutum ejus collatio devolvatur, sed etiam tantum de suis cogatur proventibus in utilitatem Ecclesie, cujus est illud beneficium, assignare, quantum a tempore vacationis ipsius constiterit esse perceptum. Hoc idem in personis decernimus esse observandum, addentes, ut in eadem Ecclesia nullus plures dignitates aut personatus habere presumat, etiam si curam non habeant animarum. Circa sublimes tamen & litteratas personas, que majoribus sunt beneficiis honoranda, cum ratio postulaverit, per Sedem Apostolicam poterit dispensari.

76. Plures uni Clerico præbendas conferri vetant primo Concilium Chalcedonense can. 10. deinde Nicænum secundum can. 15. Agathense can. 57. Epæonense can. 9. Lateranense sub Innocentio III. can. 29. Tridentinum sess. 7. cap. 4. & sess. 24. cap. 17. & præfata Bonifacii VIII. constitutio. Itemque Joannis XXIII. extravagans, Execrabilis, de præbendis. Similis quoque habetur in c. veniens, & in c. Jacobus, de simon. S. Thomas in Quodlibeticarum questionum Opere, Quodlibeto 7. art. 15. Theologice de ista questione distinguendo disputat: Utrum habere plures sine animarum cura præbendas sit peccatum mortale; supponit enim de pluribus præbendis animarum curam habentibus, regulariter atque ut plurimum esse mortale, contra jus divinum & naturale, nisi forte sint plures campestris ac infrequentes curæ, exigui redditus, & convicinæ, in quibus etiam unus idemque Curio potest jejunos pluries in die Missas celebrare, ob Presbyterorum raritatem & incolarum paupertatem. Sic vero distinguit Angelicus Doctor, ut rerum aliquæ talis sint conditionis, ut eis deformitas sit inseparabiliter annexa, ut est fornicatio, adultærium, &c. In his porro annoverari potest pluralitas curarum Ecclesiarum incompatibilium, quibus unus Clericus sufficere non possit. Et huc pertinet prohibitio capitis, de multa, de præben. ex Concilio Lateranensi. Quædam vero sunt res materialiter indifferentes, ut levatio festucæ de terra, & similia, quorum in genere negat esse plurium præbendarum possessionem, quæ unum vel nulla vel unica sit curæ animarum annexa: quia in hac pluralitate inest quædam deordinatio & cultus divini diminutio, dum unus loco plurium instituitur: Ergo multo minus censeri potest ista pluralitas in genere rerum de se bonarum, cujusmodi est elemosinarum erogatio. Denique sunt quædam actiones tertium genus rerum constituentes, quæ absolute consideratæ deformitatem & inordinationem quandam important, quæ tamen aliquibus advenientibus circumstantiis bonæ efficiuntur, sicut occidere & percutere hominem, quæ tamen adjiciendo circumstantias quasdam efficiuntur bonæ, ut fit in occisione malefactoris propter justitiam, & in persecutione delinquentis propter correctionem, qui duo actus non erunt vitiosi, sed virtuosus. In numero harum actionum (verba hæc sunt S. Thomæ) videtur esse habere plures præbendas. Quamvis enim aliquas inordinationes contineat, tamen aliquæ circumstantiæ possunt supervenire ita corroborantes actum, quod prædictæ inordinationes totaliter evacuantur: ut puta si sit necessitas in pluribus unius obsequii; & possit plus servire Ecclesie vel tantumdem absens, quam alius præsens, & si qua alia sunt hujusmodi. Et tunc illis conditionibus supervenientibus cum recta intentione non erit peccatum etiam nulla dispensatione interveniente, si consideretur tantum secundum jus naturale; quia dispensatio ad jus naturale non pertinet, sed solum ad positivum. Si vero aliquis hac intentione plura beneficia habeat, ut sit ditor, & lautius vivat, ut facilius ad Episcopatum perveniat, non tolluntur prædictæ deformitates, sed augentur: quia cum tali intentione etiam unum beneficium habere, esset illicitum. Et sic quidem dicendum esset secundum jus naturale, etiam nullo positivo jure interveniente. Nunc autem certum est, per antiqua jura hoc esse prohibitum. Patet etiam, huic prohibitioni consuetudinem esse contrariam, per quam quidam dicunt illam prohibitionem esse abrogatam. Deinde post aliqua interjecta ita concludit S. Thomas: Si autem antiqua jura sint per consuetudinem abrogata, tunc prædictis circumstantiis intervenientibus, etiam sine dispensatione, licitum est plures præbendas habere: sine quibus circumstantiis licitum non est, quantumcumque dispensatio intervenierit, eo quod dispensatio humana non aufert ligamen juris naturalis, sed solum ligamen juris positivi, quod per hominem statuitur, & per hominem dispensari potest. Et ex his de facili potest patere responso ad objecta. Hæcenus Sanctus Thomas.

77. Sessionis hujus XXIV. Cap. 18. Mandatur Episcopis, ut beneficio animarum curæ annexo vacanti, non aliter provideant quam per concursum, & per concurrentium examen accuratissimum, post publica ad id proclamata, & in scriptis affixa edicta, illeque post exactum

ab examinatorebꝫ sacramentum eligatur, qui plus omnibus iudicatus fuerit idoneus. Et addit: *Caveantque examinatores, ne quidquam prorsus occasione huius examinis, nec ante nec post accipiant. Alioquin simonia vitium tam ipsi quam alii dantes incurrant, a qua absolvi nequeant, nisi dimissis beneficiis, qua quomodocumque etiam vitia obrinebant, & ad alia impoſterum inhabiles reddantur.*

Cap. XIX. *Decernit sancta Synodus mandata de providendo, & gratias qua Expectativa dicuntur, nemini amplius, etiam Collegiis & Universitatibus, Senatibus & aliis singularibus personis, etiam sub nomine Indulti, aut ad certam summam, & alio quovis colore concedi: nec hactenus concessis cuiquam uti licere. Sed nec reservationes mortales, nec alia quacumque gratia ad vacatura beneficia, nec indulta ad alienas Ecclesias vel Monasteria alicui, etiam ex Sancta Romana Ecclesia Cardinalibus concedentur, & hactenus concessa abrogata esse censentur.*

Alexander Papa III. prohibet beneficia promitti ejus, qui adhuc vivit, c. accepimus, de pactis, & c. 1. & 2. de concess. preben. In Galliarum regno pro Concordatum Bononiense gratia expectativæ cessare.

78. Sessione XXV. Post decreta fidei de Purgatorio, de Invocatione, Reliquiis, & veneratione Sanctorum & sacris Imaginibus, pleraque admodum utilia sancita sunt de regularibus & monialibus.

Cap. I. *Quo facilius ac maturius ubi collapsa est vetus & regularis disciplina, instauretur, & constantius ubi conservata est, perseveret, precipit, ut omnes Regulares, tam viri quam mulieres, ad regulæ, quam professi sunt, præscriptam vitam instituant & componant. Atque in primis que ad suæ professionis perfectionem, ut obedientia, paupertatis, & castitatis, ac si que alia sunt alicujus regulæ & Ordinis secularia vota & præcepta, ad eorum respectivè essentialiam, necnon ad communem vitam, victum & vestitum pertinentia fideliter observent. Omnisque cura & diligentia a Superioribus adhibeatur, tam in Capitulis generalibus & Provincialibus, quam in eorum visitationibus, qua suis temporibus facere non prætermittant, ut ab illis non recedatur: cum compertum sit, ab eis non posse ea, que ad substantiam regularis vite pertinent, relaxari. Si enim ea, qua bases sunt & fundamenta totius disciplina regularis, exacte non fuerint conservata, totum corrumpat aedificium necesse est.*

Cap. II. *Nemini igitur Regularium, tam virorum quam mulierum, liceat bona immobilia vel mobilia, cujuscumque qualitatis fuerint, etiam quovis modo ab eis acquisita, tamquam propria, aut etiam nomine Conventus possidere vel tenere; sed statim ea Superiori tradantur, Conventuique incorporentur. Nec deinceps liceat Superioribus bona stabilia alicui inferiori concedere, etiam ad usum fructum, ad usum, vel administrationem, aut commendam. Administratio autem bonorum Monasteriorum seu Conventuum ad solos Officiales eorundem ad nutum Superiorum amovibiles pertineat. Mobilium vero usum ita Superiores permittant, ut eorum suppellex statui paupertatis, quam professi sunt, conveniat: nihilque superfluum in ea sit, nihil etiam quod eis necessarium sit, denegetur. Quod si quis aliter quidquam tenere deprehensus aut convictus fuerit, is biennio activa & passiva voce privatus sit, atque etiam juxta suæ Regulæ & Ordinis constitutiones puniatur.*

Cap. III. *Concedit sancta Synodus omnibus Monasteriis & domibus tam virorum, quam mulierum, & mendicantium, exceptis domibus Fratrum Carnuconum S. Francisci, & eorum, qui Minorum de Observantia vocantur, etiam quibus aut ex constitutionibus suis erat prohibitum, aut ex privilegio Apostolico non erat concessum, ut deinceps eis bona immobilia possidere liceat.*

Cap. IV. *Prohibet sancta Synodus, ne quis Regularis sine sui Superioris licentia prædicationis vel lectionis, aut cujuscumque pii operis prætextu subjiciat se obsequio alicujus Prælati, Principis, vel Universitatis, vel Communitatis, aut alterius cujuscumque personæ, seu loci, neque ei aliquod privilegium aut facultas ab aliis super iis obtemperatæ suffragetur. Quod si contra fecerit tamquam inobediens arbitrio Superioris puniatur. Nec liceat Regularibus a suis conventibus recedere, etiam prætextu ad Superiores suos accedendi, nisi ab eisdem missi aut vocati fuerint. Qui vero sine prædicto mandato in scriptis obtemperato repertus fuerit, ab Ordinariis locorum tamquam desertor sui instituti puniatur. Illi autem qui studiorum causa ad Universitates mittuntur, in Conventibus tantum habitent: alioquin ab Ordinariis contra eos procedatur.*

79. Cap. V. *Decernitur atque etiam jubetur sub oblatione divini iudicii, & interminatione maledictionis æternæ, ut clausura sanctimonialium curam gerant Episcopi, in monasteriis quidem sibi subditis ex jure ordinario, aliis vero tamquam Sedis Apostolicæ delegati. Et ut nemine obſistere auso decernant, atque inobedientes sibi per*

censuras Ecclesiasticas aliasque penas compellant; & ubi opus fuerit, invocato brachii secularis auxilio.

Constitutio Pape Bonifacii VIII. cujus est in isto capite mentio, habetur c. periculoso, de statu Monach. in 6. In quo pariter Ordinariis locorum demandatur circa Monasteriorum etiam exemptorum clausuram Apostolicorum Legatorum auctoritas. Ibidemque Monialibus professis clausuras Monasterii egredi prohibetur, externisque ad illas ingredi nisi ex causa legitima & manifesta, cum Superioris licentia. Concilium etiam Maticonense primum can. 2. prohibet Episcopis, & quibuscumque Clericis & Laicis, nisi ex causa necessitatis, Monasteria puellarum ingredi, aut cum illis temere colloqui. Similia quoque statuta fuere Concilii Epaonenſis can. 38. His suffragatur Concilii Moguntini anni 1549. can. 79. Cumque his conspirant edicta Regum Galliarum: sic etenim edicit Carolus IX. in Comitibus Aurelianensibus art. XI. *Omnes Abbates & Abbatissa, Priores, Priorissa non existentes Capita Ordinum, simulque omnes Canonici & Capitula tam Regularium, quam secularium Ecclesiarum, sive Cathedralium, sive Collegiarum, subiacentur indiscriminatio Archiepiscopo, seu Episcopo Diocesis: neque ulla poterunt obtendere privilegia exemptionum a visitationibus & punitionibus criminum. Nullatenus obstantibus oppositionibus aut appellationibus. Idemque Rex per edictum anni 1571. art. 5. atque antiquior Francisci I. constitutio anni 1539. art. 1. 2. 3. & 4. & posterior Henrici III. constitutio Melodunensis anni 1579. art. 1. simulque Blesensis art. 59. sanciverunt, per appellationem a morum correctione, modum canonis aut legis non excedente, non suspendi aut retardari correctionem in rebus morum ac disciplinæ, sed nihil obſistente appellatione, iudicium correctionis esse protinus exequendum. Hoc ipsum fuerat pridem sacris Canonibus definitum, cap. ad nostram, & cap. reprehensibilis, de appellat. Sed & in specie de Monialium clausuris statutum ita fuit ab Henrico III. in Comitibus Blesensibus art. 3. *Admodum Archiepiscopus, Episcopus, aliosque monasteriorum monialium Superiores, ut sollicitè clausuram monialium restitui & observari faciant; tum compellendo inobedientes per censuras, aliaque juris remedia, remota oppositionibus & appellationibus quibuscumque. Mandamus vero nostris Officialibus, ut Superioribus postulansibus opem auxiliumque ad id præstent. Neque facultas sit ulli moniali professe de monasterio egrediendi quocumque prætextu nisi ex causa legitima a Superiore suo approbata: nihil obstantibus contrariis dispensationibus aut privilegiis. Neque licebit ulli personæ externa, cujuscumque sit status, conditionis, aut sexus, vel ætatis, clausuram ingredi nisi ex licentia scripto concessa Episcopi vel Superioris in casibus duntaxat necessariis, sub canonicis penis.**

80. Cap. VI. *In electione Superiorum quorumcumque, Abbatum temporalium, & aliorum Officialium, ac Generalium, & Abbatissarum atque aliarum Præpositarum, quo omnia recte & sine ulla fraude fiant, in primis sancta Synodus districte precipit omnes supradictos eligi debere per vota secreta, ita ut singulorum nomina eligentium nunquam publicentur: Nec in postero liceat Provinciales, aut Abbates, Priores, aut alios quoscumque titulari, ad effectum electionis faciendæ constituere, aut voci & suffragia absentium supplere. Si vero contra huiusmodi constitutionem aliquis electus fuerit, electio irrita fit. Es is qui ad hunc effectum se in Provinciale, Abbatem, aut Priorem creare permiserit, dein ad omnia officia in Religionem obtinenda inhabilis existat; facultatesque super his concessæ eo ipso abrogatæ censeantur: & si in postero alia concedantur, tamquam subreptitia habeantur.*

Hæc Tridentinæ eligendi forma vetustior abſoluitur quam Lateranense sub Innocentio Papa III. Concilium introduxerat: ut scilicet tres de Concilio electi suffragia singulorum ac vota diligenter exquirant, & in scriptis relecta mox publicent; & refertur c. quapropter, de electione. Fraus enim multiplex per tres electos poterat emingi, libertas etiam & secretum votorum ac vocalium poterat impediri aut violari. Cui periculo reſte obviatur per ejusmodi scrutinia dudum scripta & plicata, quæ singuli ad communem ac in medio politam capsulam deferunt. Præterea poterat peræque intervenire dissidium in ipsa trium electione, qui vota perquirent, licet in electione Officialis aut futuri Superioris.

81. Gallenatus & Birbosa in hoc Tridentinum caput adiungunt, declaratam fuisse a sacra Cardinalium Congregatione Concilii abſolutam illam electionis formam, ideoque nullam & invalidam, qua Prælati qui præſidet electioni, proponi ex toto Capitulo duas aut tres personas eligendas, ceteris exclusis; sic enim ceteris omnibus injuria duplex, primum libertati eligentium, quæ injuste coarctatur: deinde juri quod reliqui habeant

ut eligi

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Jolum jubet, ut Episcopi modesta suppellectili, & mensa ac fragili vultu contenti sint, verum etiam in reliqua vite genere ac tota eius domo caveant, ne quid appareat, quod a sancto hoc instituto sit alienum; quodque non simplicitatem, Dei zelum, ac vanitatum contemptum profectat. Omnino vere sis interdicit, ne ex redditibus Ecclesiæ consanguineos, familiaresve suos augere studeant: cum & Apostolorum canones prohibeant, ne res Ecclesiasticas, qua Dei sunt, consanguineis donent, sed si pauperes sint, eis ut pauperibus distribuant; eas autem non distrabant nec dissipent illorum causa: immo quam maximo potest eos sancta Synodus monet, ut omnem humanum hunc erga fratres, nepotes, propinquosque carnis affectum, unde multorum malorum in Ecclesia seminarium extat, penitus deponant. Quæ vero de Episcopis dicta sunt, eadem non solum in quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis tam secularia quam regularia obtinentibus, pro gradus sui conditione observari, sed & ad sancta Romana Ecclesia Cardinales pertinere decernit: quorum consilio apud sanctissimum Romanum Pontificem cum universalis Ecclesiæ administratio nitatur, nefas videri potest, non eis etiam virtutum insignibus, ac vivendi disciplina eos fulgere, qua merito omnium in se oculos convertant.

88. Cap. III. Quamvis excommunicationis gladius nervus sit Ecclesiastica disciplina, & ad continentos in officio populos valde salutaris; sobrie tamen magnaque circumspeditione exercendus est: cum experientia doceat, si semere aut levibus ex rebus incutiat, magis contemni quam formidari, & perniciem potius parere quam salutem. Quapropter excommunicationes illæ, quæ monitionibus præmissis, ad finem revelationis, ut ajunt, pro deperditis, seu pro subtractis rebus ferri solent, a nemine prorsus præterquam ab Episcopo decernantur: & tunc non alias quam ex re non vulgari, causaque diligenter, ac magna maturitate per Episcopum examinata, quæ ejus animum moveat: Nec ad eas concedendas cujusvis secularis etiam Magistratus auctoritate adducatur; sed totum hoc in ejus arbitrio & conscientia sit positum, quando ipse pro re, persona, aut loco, vel tempore, eas discernendas esse judicaverit.

Laudatum fuit ab ipsis ethnicis Delphicæ vatis mulieris constans propositum, quæ recusavit Atheniensibus Magistratibus morem gerere, a se postulanti, ut Alcibiadem diris & imprecationibus devoveret, dicens sui potius officii esse, Numinis clementiam precibus & hostiis placare, atque ad veniam excitare, quam ultionem per execrationes provocare & concitare, ut refert Plutarchus in Alcibiadis vita. Rex Carolus IX. in Comitibus Aurelianensibus art. 18. Prælatos Ecclesiæ Gallicanæ admonuit, non esse monitiones & censuras decernendas pro vulgaribus causis, sed tantum pro scandalis gravibus & criminibus publicis. Quam Aurelianensem constitutionem renovavit edicto anni 1666. Ludovicus Rex XIV. Multis præcedentibus Conciliis hoc idem cautum fuerat ac definitum, ut sunt Meliense can. 56. quo cavetur, non solum prærequiri ad infligendam excommunicationem grave crimen, sed etiam ut non possit reus alio remedio emendari & corrigi. Item Aurelianense Concilium IV. can. 2. & Vormatiense can. 13. & Agathense can. 3. Videri possunt apud Gratianum can. Episcopi, &c. nemo Episcoporum, &c. nullus Sacerdotum, 11. qu. 3. S. Augustinus lib. de contempt. & gratia cap. 15. asserit, nullam esse in Ecclesiæ potestate graviozem poenam ipsa excommunicatione, & citatur in Decreto c. corripitur, 24. qu. 3. ubi glossa in v. major, sic refert: Si excommunicatio est poena maxima, ergo non debet pro levibus criminibus infligi. De hac poena loquens Apostolus 2. Cor. 13. eam refert Ecclesiæ a Domino collatam fuisse in ædificationem, non in destructionem.

Cap. IV. Contingit sæpe in quibusdam Ecclesiis, vel tam magnum Missarum celebrandarum numerum ex variis defunctorum relictis impositum esse, ut illis pro singulis diebus a testatoribus præscriptis nequeat satisfieri, vel elemosynam hujusmodi pro illis celebrandis adeo tantum esse, ut non facile inveniatur, qui velit huic se muneri subicere. Sancta Synodus cupiens hæc ad pios usus relictæ, quo plenius & utilius fieri potest, adimpleri, facultatem dat Episcopis, ut in Synodo Diocesana, itemque Abbatibus & Generalibus Ordinibus, ut in suis Capitulis Generalibus, re diligenter perspecta, possint pro sua conscientia in prædictis Ecclesiis, quas hæc provisiōe indigere cognoverint, statuerē circa hæc, quæquid magis ad Dei honorem & cultum atque Ecclesiarum utilitatem viderint expedire: ita tamen ut eorum semper defunctorum commemoratio fiat, qui pro suarum animarum salute, legata illa ad pios usus reliquerunt.

89. Cap. VII. Quoniam in beneficiis Ecclesiasticis omnia, quæ hereditarie successionis imaginem referunt, sacris constitutionibus sunt odiosa, & Patrum decretis con-

traria; nemini in posterum accessus, aut regressus, etiam de consensu, ad beneficium Ecclesiasticum cujuscumque qualitatis concedatur: nec hætenus concessi suspendantur, extendantur aut transferantur. In Coadjutoris quoque etiam cum futura successione idem posthac observetur, ne nemini in quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis permittantur. Quod si quando Ecclesia Cathedralis aut Monasterii urgens necessitas aut evidens utilitas postulet Prælato dari Coadjutorem, non aliter cum futura successione detur, quam hæc causa prius diligenter a Romano Pontifice sit cognita, & qualitates omnes in illa concurrere certum sit, quæ a jure & decretis hujus sanctæ Synodi in Episcopis & Prælatibus requiruntur. Alias concessiones super his factæ subreptitiæ esse censeantur.

Regressus ad renunciata beneficia metu mortis cum sit positivi juris, alicubi admittitur, & alibi rejicitur conformiter huic Tridentinæ sanctioni. Et utique utriusque favent probabiles aliquæ rationes. Rejiciendi causa est odium hæreditariæ cujusdam successionis in rebus Ecclesiæ, atque major in Ecclesiarum regimine perfectio, ut removeatur procul ab Ecclesiis affectus sanguinis & carnis. Quæ autem alicubi prævalet opposita consuetudo, vim sumere videtur ex antiquis quibusdam canonibus, quales videntur c. Confaldus, 17. qu. 2. ubi Clericus ægritudine pressus monachismum vovit, si convalesceret, eaque de causa proprio beneficio renunciavit: sed postquam convaleuit, Alexandri Papæ secundi iudicio resignatum a se beneficium resumpsit. Itemque c. super hoc, de renunciatione, quo permittitur regressus ad resignatum non spontaneè beneficium. Porro metum mortis ex præsentis morbo sufficere ad rescindendum actum eo metu factum, definitum est ab Alexandro Papæ III. cap. literaturam, de voto. Nec vero levis est ratio, quam in materia regressus profert Clemens Papæ III. d. c. super hoc, Nulla (inquit) ratio verisimile reddit, ut quisquam beneficium multis expensis & laboribus acquisitum, quo sustentari debet, facile sine magis causa sua sponte resignet. Favere patitur videtur alterum regressus exemplum approbatum in c. si beneficia, de præben. in 6. Longe tamen optabile magis & perfectius esset, si Tridentinum hoc decretum ubique prævaleret, quo beneficiorum affectuæ successiones, & istæ in iuram & gratiam ex sanguinis & propinquitatis affectu renunciationes omnino extirparentur, nihil enim possessor beneficii pateretur detrimenti, si convalesceret, quatenus absque ullo regressu in possessione beneficii persisteret, quod nisi per mortem vacare potuerat. Atque ita patet responsio ad præfatos in oppositum allegatos textus, si per beneficii sui abdicacionem ægrotus non indulisset amoris propinquitatis. Vide apud Gratianum multos canones causæ & quest. 1. prohibentes præficere Ecclesiis proprios cognatos: ibidemque exemplum Moyse propositum a S. Hieronymo in c. Moyse; & ab Origene in c. si ergo. Qui cum populi simul & tabernaculi præfectura sublimatus esset, nullam præfecturam proptius liberis commisit, sed Josue ex alia tribu orto: Ut sciremus (ait Hieronymus) Principatum in populos non sanguini esse deferendum, sed vitæ.

90. Cap. XI. Magnam Ecclesiis perniciem afferre solet, cum earum bona, representata pecunia in successorum præjudicium, aliis locantur: omnes igitur hæc locationes, si anticipatis solutionibus fiant, nullatenus in præjudicium successorum valide intelligantur: quocumque invito aut privilegio non obstante: nec hujusmodi locationes in Romana Curia, vel extra eam confirmantur.

In Concilio Meldensi, & in Capitularibus Caroli Magni, & apud Gratianum, 12. qu. 2. c. 44. habetur iste canon huc pertinens: Precaria & communitates tempore viduarum Ecclesiarum factæ ab his, qui loca Episcoporum occupaverant, rescindantur. Ex Concilio autem Bellouacensi desumptum c. 1. de Precariis, Precariatum rerum Ecclesiæ tempora definit in quinquagium. Et sub eodem tit. cap. 2. decernitur, successorem revocare posse Precariam irritantibus a prædecessore factam. Denique cap. 3. dicit, Precariam solvi obitu ejus cui concessa fuerat, sed non obitu ejus qui concesserat, nisi successor inde patiatur detrimentum.

91. Cap. XIV. Quam turpe, ac Clericorum nomine, qui se divino cultui addixerunt, sit indignum, in impudicitie sordibus, immundoque concubinato versari, satis res ipsa communi fidelium omnium offensione, summoque Clericali militie dedecore testatur. Ut igitur ad eam quam decet continentiam ac vitæ integritatem ministri Ecclesiæ revocentur, populusque hinc eos magis discas revereri, quo illos vitæ honestiores cognoveris, prohibet sancta Synodus quibuscumque Clericis, ne concubinas aliasve mulieres, de quibus haberi possit suspicio, in domo vel extra detinere, aut cum his ullam consuetudinem habere audeant:

alioquin penitus a sacris Canonibus vel statutis Ecclesiarum impostis puniantur. Quod si a Superioribus moniti ab iis se non abstinuerint, tertia parte fructuum, obventionum ac proventuum beneficiorum suorum quorumcumque & pensionum ipso facto sint privati, qua fabrica Ecclesia aut alteri pio loco arbitrio Episcopi applicetur. Sin vero in delicto eodem, cum eadem vel alia femina perseverantes, secunda monitioni adhuc non paruerint, non tantum fructus omnes ac proventus beneficiorum suorum, & pensiones eo ipso amittant, qui predictis locis applicentur, sed etiam a beneficiorum suorum administratione, quoad Ordinarius etiam, nisi Sedis Apostolica delegatus arbitrabitur, suspendantur: Et si ita suspensi nihilominus eas non expellant, aut cum iis etiam versentur, tunc beneficiis, portionibus ac officiis & pensionibus quibuscumque Ecclesiasticis perpetuo priventur, atque inhabiles, ac indigni quibuscumque honoribus, dignitatibus, beneficiis & officiis in posterum reddantur, donec post manifestam vitam emendationem ab eorum Superioribus cum iis ex causa visum fuerit dispensandum. Sed si postquam semel eas dimiserint, intermissum consortium repetere, aut alias huiusmodi scandalosus mulieres sibi adungere ausi fuerint, præter predictas penas, excommunicationis gladio plectantur. Nec quævis appellatio aut exemptio predictam executionem impediat, aut suspendat: Supradictorumque omnium cognitio non ad Archidiaconos, nec Decanos, aut alios inferiores, sed ad Episcopos ipsos pertineat, qui sine strapitu & figura iudicii, & sola facti veritate inspecta procedere possint. Clerici vero beneficia Ecclesiastica aut pensiones non habentes, juxta delicti & contumacia perseverantiam & qualitatem, ab ipso Episcopo carceris pena, suspensione ab Ordine, ac inhabilitate ad beneficia obtinenda, aliisque modis juxta sacros Canones puniantur. Episcopi quoque, quod absit, si ab huiusmodi crimine non abstinuerint, & a Synodo Provinciali admoniti se non emendaverint, ipso facto sint suspensi; & si perseverent, etiam ad sanctissimum Romanum Pontificem ab eadem Synodo deferantur, qui pro qualitate culpe, etiam per privationem, si opus erit, in eos animadvertat.

Concilium Nicænum can. 3. prohibet cuiusque Clerico subintroductam secum habere feminam; unde vel occasio vel suspitio peccati possit soboriri. Concilium Arelatense secundum, can. 3. penam adionguit excommunicationis tam in clericum, quam in feminam, si moniti remaneat separati. Concilium Toletanum secundum, can. 3. Clericum deponit & excommunicat, Subdit. de cohabit. Cler. & mul. o. si quisquam, jubet Presbyterum, Diaconum & Subdiaconum, suspectam cum femina conversationem habentes, aut colloquia, si ter admoniti non desistant a confabulationibus & colloquiis, excommunicatione feriri, & Clericos, jubet fornicarium Clericum, si monitus pergat, suspendi ab officio ac beneficio; sed si in contumacia persistat, vult penitus ac in perpetuum a beneficiis removeri. Idem edicitur & si autem, eod. tit. Sanctio ista Tridentina contra concubinarios clericos competitur in omnibus suis partibus fere conformis decreto Concilii Basiliensis de Concubinariis, quod supra sub eodem Concilio retulimus: quod pariter renovatur in Concordatis Bononiensibus a Synodo quinta Lateranensi approbatis: quodque iisdem verbis Concilium Frisiogenſe suis decretis inseruit anno 1440. ut accurate servaretur.

92. Cap. XVI. Statuit sancta Synodus, ut Ecclesiastica beneficia secularia, quocumque nomine appellentur, qua curam animarum ex primæva eorum institutione, aut aliter quomodocumque retineat, illa deinceps in simplex beneficium, etiam assignata Vicario perpetuo congrua portione non convertantur: non obstantibus quibuscumque gratiis, que suum plenarium effectum non sunt consequuta. In iis vero in quibus contra eorum institutionem seu fundationem, cura animarum in Vicarium perpetuum translata est, etiam si in hoc statu ab immemorabili tempore reperiantur, si congrua portio fructuum Vicario, quocumque nomine is appelletur, non fuerit assignata, ea quantum primum & ad minus intra annum a fine huius presentis Concilii, arbitrio Ordinarii juxta formam decreti sub felicis recordationis Pado tertio assignetur. Quod si id commode fieri non possit, aut intra dictum terminum factum non erit: cum primum per cessum vel per decessum Vicarii, seu Rectoris, aut quomodolibet alterum eorum vacaverit, beneficium curam animarum recipiat, ac Vicarie nomen cesset, & in antiquum statum restituatur.

Quemadmodum Tridentini Patres de faciendis ab Ordinario Ecclesiarum unionibus, quotiescumque necessarium aut conducibile foret, prospexerunt sess. 21. cap. 5. ita & in hac sess. 25. de uniendis beneficiis, quæ perpetam olim divisa fuerant, rite provisum est, prohibitumque ne deinceps quid tale fiat. Enimvero indignum

profus est, ut quæ fideliū antiqua pietate destinata fuere in stipendium eorum, qui laborant in Evangelio, distrahantur in otiosos & inutiles Clericos, unde desideres, & per sepe cum gravi scandalo delicientur ac luxurientur. Vide multa quæ præclare disserit hac de re Gratianus, 12. quest. 1. ex veteri novoque Testamento selecta. Quibus adde Apostoli Pauli effatum: *Qui non vult operari, non manducet*, 2. Thess. 3.

93. Cap. XIX. Detestabilis duellorum usus fabricante diabolo introductus, ut cruenta corporum morte, animarum etiam pernicioso lucretur, ex Christiano Orbe penitus eliminetur. Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites & quocumque alio nomine Domini temporales, qui locum ad monomachiam in terris suis inter Christianos concesserint, eo ipso sint excommunicati; ac jurisdictione, & dominio civitatis, castri, aut loci, in quo vel apud quem duellum fieri permiserint, quod obtinent ab Ecclesia, privati intelligantur, & si feudalia sint, directis Dominis statim acquirantur. Qui vero pugnam commiserint, & qui eorum Patrini vocantur, excommunicationis, ac omnium honorum suorum proscriptionis, ac perpetua infamiae penam incurrant: & ut homicidæ iuxta sacros Canones puniri debeant. Et si in ipso conflictu decesserint, perpetuo careant Ecclesiastica sepultura. Illi etiam, qui consilium in causa duelli, tam in jure quam in facto dederint, aut alia quacumque ratione ad id quemquam suaserint, nec non spectatores, excommunicationis ac perpetua maledictionis vinculo teneantur: non obstante quocumque privilegio, seu prava consuetudine etiam immemorabili.

Deinde ab isto penali Tridentino decreto Bullam edidit huius insanæ coercendæ causæ severiorem Clemens Papa VIII. In qua censuras adversus criminis huius reos subtrahit aliis quibuscumque absolvendas, solisque reservat Summi Pontificibus præterquam in mortis articulo, quibus etiam involvit quoscumque duello cooperantes, ipsosque ex compoſitū duelli spectatores. Qui ergo huic reſervatis excommunicationibus innotantur, ad quatuor capita reducuntur: primum, ipſi duello decertantes, siue provocaverint, siue provocati accesserint. Secundo, quicumque alio modo cooperati fuerint consilio, mandato, suasionem, internuncio, libelli provocatorii scriptura, vel dictamine, vel delatione. Tertio, quicumque scienter ad hunc conflictum arma subministrarint, etiam si fortasse duellum non fuerit subsequutum, nisi forte per ipsosmet steterit, ne duellum committeretur, qui ab initio cooperati fuerant. Quarto, qui de industria spectatores accesserunt: ut colligit Bonacina, qui Clementis constitutionem per singula verba retulit in suo tractatu de excommunicationibus extra Bullam Cœnæ Domini, disp. 2. q. 3. punct. 48. Qui idem ex verbis apertis Bullæ Clementis VIII. insert. n. 29. cum Filliucio & aliis, eum, qui ab alio ad duellum provocatus ipsum acceptavit, statim excommunicatione Bullæ astringi, eosque qui comitantur ad locum pugne, non tamen si comitentur animo impediendi pugnam, quia tunc actum virtutis exercent, & laude dignum. In hac igitur Clementis constitutione quidam actus continentur principaliter & propter se prohibiti, qui idcirco excommunicationi subjiciuntur ipso facto; hi sunt oblatio libelli provocatorii, ejusdem acceptatio, accessus ad destinatum locum, & ipsa pugna seu dimicatio, etiam si neutrius mors sequatur. De ceteris actibus, si duelli effectus non sequatur, quamvis indubie peccetur mortaliter, & nominatim a Clementis constitutione prohibeantur, si tamen duellum non sequitur, probabilius esse censet cum aliis, quos citat ipse Bonacina, minime incurri censuras in illa contentas ob communem & receptissimam regulam, suadentes, mandantes, consulentes, non affici Ecclesiasticis censuris, nisi efficaciter influxerint sequuto effectu. Et insuper penas, cum odiosæ sint, non esse extendendas, sed potius restringendas. Denique ut distinguatur duellum ab aliis pugnis & rixis huic excommunicationi non obnoxias, sic describi solet: ut sit pugna singularis, deliberata, ab utraque parte statuta, ex condito loco & tempore, cum armis ad occisionem, vel mutilationem, vel vulnerationem aptis. Itaque non hic comprehenduntur pugne, quæ peraguntur pugnis, calcibus, capillorum evulsione; immo neque armis, sed non ex condito tempore & loco.

Cap. XX. Cupiens sancta Synodus Ecclesiasticam disciplinam in Christiano populo non solum restitui, sed perpetuo factam totam a quibuscumque impedimentis conservari, præter ea quæ de Ecclesiasticis personis constituit, sæculares quoque Principes officii sui admonendos esse censuit, confidens eos ut Catholicos, quos Deus sancta fidei Ecclesieque protectores esse voluit, jus suum Ecclesiis restitui non tantum esse concessurus; sed etiam subditos suos omnes ad debitam erga Clerum, Parochos, & superiores Ordines

Ordines reverentiam revocatos: nec permissuros, ut Officiales aut inferiores Magistratus Ecclesiæ & personarum Ecclesiasticarum immunitatem Dei ordinatione & canonicis sanctionibus constitutam, aliquo cupiditatis studio, seu inconsideratione aliqua violent, sed una cum ipsis Principibus debitam sacris Summorum Pontificum & Conciliorum constitutionibus observantiam præstent. Decernit itaque & præcipit, sacros Canones & Concilia generalia omnia, necnon Apostolicas sanctiones in favorem Ecclesiasticarum personarum libertatis Ecclesiasticæ, & contra ejus violatores edita, quæ omnia præsentis etiam decreto innovas, exacte ab omnibus observari debere. Proptereaque admonet Imperatorem, Reges, Respublicas, Principes, & omnes & singulos, cujuscunque status & dignitatis extiterint; ut quo largius bonis temporalibus, atque in alios potestate sunt ornati, eo sanctius quæ Ecclesiasticæ juris sunt, tamquam Dei præcipua, ejusque patrocinio tecta venerentur: nec ab ullis Baronibus, Domicellis, Rectoribus, aliisque Dominis temporalibus, seu Magistratibus, maximeque ministris ipsorum Principum ladi patiantur: sed severe in eos, qui illius libertatem, immunitatem, atque jurisdictionem impediunt animadvertant: quibus etiam ipsismet exemplo ad pietatem, religionem, Ecclesiarumque promotionem existant: imitantes anteriores optimos religiosissimosque Principes, qui res Ecclesiæ suæ in primis auctoritate ac munificentia auxerunt, nedum ab aliorum injuria vindicarunt. Adeoque hæc in re quisque officium sedulo præstet, quo cultus divinus devoto exerceri, & Prælati, ceterique Clerici in residentibus & officiis suis quieti & sine impedimentis, cum fructu & edificatione populi permanere valeant.

94. Sacri Canones, quos decreto isto Concilium Tridentinum se renovare declarat circa dignitatem & immunitatem Ecclesiæ, habentur circa dignitatem Romanæ Sedis, quam nemo judicare potest, dist. 17. per totam, cui omnes Ecclesiæ & Synodi obtemperare debent. Item dist. 96. c. bene quidem: & reliqui canones, per totam; ubi decernitur, Prælati & Magistratus sæculares nullatenus habere potestatem de rebus Ecclesiasticis disponendi, c. si quis suadente, 17. q. 4. contra percussores Clericorum aut Monachorum. Item toto tit. de immunit. Eccles. tum in antiquis, tum in sexto, tum in Clementinis, tum in extravagantibus. In his passim, & in c. quarquam, de censibus, prohibetur census & tributa imponi Ecclesiis, aut Clericis onera, præstationes, & vectigalia, vel servitutes, sub pœna excommunicationis singularium personarum imponentium, aut exigentium, & interdictionis Universitatum, Collegiorum, & civitatum hujusmodi onera indicentium, aut exigentium. Item c. felices, de pœnis in 6. contra insequentes, persequentes, aut in captivitatem dirigentes, percutientes, vel occidentes S. R. E. Cardinales, eorumve persequentium filios, ac nepotes. Itemque adversus eos qui insequuntur Clericos, vel Religiosos, & familiares Papæ; & pœnas irrogat Potestatibus sæcularibus hujusmodi insultus non impediuntibus, aut non coercentibus debitis pœnis. Item in domibus Ecclesiarum non debet judex laicus judicare, aut hospitium sibi aut suis vindicare, c. 1. de immunit. Eccles. In Ecclesiis dato humili ingressu debet orationibus insili: exclusis clamoribus, seditionibus, consiliis universitatis laicorum, & eorum publicis Parliamentis, vanis colloquiis, negotiationibus & mundanis, judiciis sæcularibus: & in Ecclesia habitæ a judiciis sæcularibus sententiæ atque processus nullatenus valent secundum Concilium generale Lugdunense sub Gregorio X. & habetur c. decet domum, de immunitat. Eccles. in 6. Concilium etiam generale Lateranense sub Alexandro Papa III. excommunicat quoscunque collectas imponentes Clericis aut Ecclesiis; & quoscunque jurisdictionem Ecclesiasticam impediunt aut sibi usurpantes iudices laicos, & habetur c. non minus, de immunit. Eccl. His adde leges ipsas Imperiales, l. non solent, c. vectigalia nova institui non posse, & l. placet, c. de sacros. Eccles. & Capitularia Caroli Magni. Quibus adjuget c. Valentianus dist. 63. ut exemplo sit & documento Christianis Principibus venerationis & obedientiæ religiosæ erga Ecclesiæ sacros Antistites: Valentianus Imperator veniens ab Oriente ad Hesperias partes, mortuo Auxensio Ariana perfidia magistro, quia Mediolanensem Ecclesiam ut lupus dilaniaverat, cum vellet Catholicum, Deo ordinante, ibi consecrare Episcopum, evocans Episcopos hæc eis loquutus est: Nostis aperte, eruditi quippe divinis eloquiis, qualem oporteat esse Pontificem, & quod deceat eum non solum verbo, sed etiam conversatione gubernare subiectos, & totius imitatore virtutis semetipsum ostendere, testemque doctrinæ conversationem habere bonam. Talem itaque in Pontificali sede constituite, cui & nos, qui gubernamus Imperium, sincere nostra capita submittamus, & ejus monita, dum tamquam homines deliquerimus,

necessario velut curantis medicamenta suscipiamus. Hæc cum dixisset Imperator, petiit Synodus, ut magis esse decerneret sapiens & pius existens. At ille: Super vos est, inquit, talis electio: vos enim gratia Divina petiti, & illo splendore fulgentes melius poteritis eligere. Tunc Sacerdotes egressi de Episcopali Sede tractabant, Cum autem ordinatione Divina, Ambrosius nondum baptizatus electus fuisset, exultans Imperator: Gratiarum tibi ago Domine Deus omnipotens, & Salvator noster, quoniam huic viro ego quidem commiseram corpora; Tu autem animas, & meam sententiam ostendisti tua justitia convenire. Cumque Sanctus Ambrosius contristaretur de hoc, quod acciderat, (ut ipse in suis epistolis scripsit) confortavit eum Imperator & ait: Noli timere, quia Deus, qui te elegit, semper te adjuvabit: & ego adjutor, & defensor tuus (ut meum ordinem decet) semper existam. Hoc refert Ambrosius ipse in Epistola ad Vercellenses.

Cap. XXI. Postremo sancta Synodus omnia & singula sub quibuscunque clausulis & verbis, quæ de morum reformatione, atque Ecclesiastica disciplina, tam sub felix recordationis Paulo tertio, ac Julio tertio, quam sub beatissimo Pio quarto Pontificibus maximis in hoc sacro Concilio statuta sunt, declarat ita decreta fuisse, ut in his scriba semper auctoritas Sedis Apostolicæ & sit & esse intelligatur.

Hoc idem protestati fuerant Tridentini Patres sub Paulo III. Sess. de reform. in princ.

Cap. XXII. de Indulgentiis. Cum potestas conferendi indulgentias, a Christo Ecclesiæ concessa, atque hujusmodi potestate divinitus sibi tradita antiquissimis etiam temporibus illa usa sit, sacrosancta Synodus indulgentiarum usum Christiano populo maxime salutarem, & sacrorum Conciliorum auctoritate probatum, in Ecclesiæ retinendum esse docet & præcipit, eosque anathemate damnas, qui aut inutiles esse afferunt, vel eas concedendi in Ecclesiæ potestatem esse negat. In his tamen concedendis moderationem juxta veterem & probatam in Ecclesiæ consuetudinem adhiberi cupit, ne nimia facilitas Ecclesiastica disciplina enervetur. Abusus vero qui in his repererunt, & quarum occasione insigne hoc Indulgentiarum nomen ab hæreticis blasphematur, emendatos & correctos cupiens, præsentis decreto generaliter statuit, pro vos questus omnes pro his consequendi, unde plurima in Christiano populo abusuum causa fluxit, omnino abolerandos esse: Ceteros vero qui ex superstitione, ignorantia, irreverentia, aut aliunde quoquo modo provenerunt, cum ob multiplices locorum & Provinciarum, apud quas hi committuntur, corruptelas, commode nequeant specialiter prohiberi; mandat omnibus Episcopis, ut diligenter quisque abusus hujusmodi Ecclesiæ suæ colligat, eosque in prima Synodo provinciali referat, aut aliorum quoque Episcoporum sententia cogniti, statim ad summum Romanum Pontificem deferantur: cujus auctoritate & prudentia, quod universali Ecclesiæ expediet, statuatur, ut ita sanctarum Indulgentiarum munus pie, sancte, & incorrupte omnibus fidelibus dispensetur.

95. Cap. XXVII. Decretum fuit de petenda sacri universalis Synodi a Pio quarto Pontifice Maximo confirmatione, quam ille suo diplomate concessit anno millesimo quingentesimo sexagesimo tertio, Pontificatus sui anno quinto. Constans est Catholicorum persuasio, posse errori succumbere Concilia quantumvis numerosa, nisi approbatione supremi totius Ecclesiæ Capitis ac Petri successoris muniantur. Cui Christus ipse promisit: Super hæc petram edificabo Ecclesiam meam: & portæ inferi non prevalebunt adversus eam. Matth. 16. Et pro certo asseruit Lucæ 22. Ego rogavi pro te, ut non desinat fides tua. Nec sufficienter adest totum Ecclesiæ corpus, si reliquis membris Caput ipsum non concurrat, vel suffragetur. Idcirco Damasus Pontifex in Romano præsidente Concilio Ariminensem Synodum multo Nicæna numerosiore damnavit, qua perfidia Ariana confirmabatur. De qua hæc ipsemet ad Illyrici Episcopos scribit: Neque enim præjudicium aliquod fieri potuit per numerum Arimini congregatum: quando constat neque Romanum Episcopum, cujus ante omnia decebat eos expectare decretum, neque Vincentium, qui tantis annis Episcopatum inviolabiliter custodivit, neque alios talibus prebuisse consensum. Eodem spectat altera ista ejusdem Damasi ad Stephanum & Concilium Africanum scribentis sententia: Nam, ut vobis, Synodum suæ ejus (loquitur de Romana Cathedra) auctoritate fieri non est Catholicum: neque ulla unquam Concilia rata leguntur, quæ non sint supra Apostolicam auctoritatem. Atque ante Damasi tempora, Julius Pontifex in sua ad Orientales Episcopos epistola, quam integram refert Athanasius

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

mandavit, inter quos primus nominatus est Antonius Filiolus Archiepiscopus Aquensis, qui post interruptum sub Paulo Papa III. sacrum Concilium, cujus Synodice deliberationis authenticum exemplar Aquas-ferias reversus, in Archiepiscopale archivum ab Angelo Misarello sacri Concilii notario acceptum retulit: quod ibidem visitur, atque inde translumptum, superius una cum aliis sacris Patrum deliberationibus produxit. Filiolus vero non multo post suum in Gallias reditum diem obiit extremum. Distractisque in diversa loca correctoribus deputatis, correctiones illæ nunquam in publicam deinceps lucem prodierunt.

6. Enimvero dubitari nullo modo potest, eo ipso tempore, quo Tridentina Synodus ipsum istud decretum de recipiendis factorum librorum partibus procedebat, simulque onus corrigendorum mendorum & abusuum, qui in sacros libros subreperant, electis correctoribus imponerat, sacra vulgata editionis Biblia tot mendis scatuisse, ut nullum proctus Latinorum Bibliorum exemplar ab innumeris mendis immune fidelium manibus teneretur. Itaque non potuisset de illis hoc statuere, quod multis in mentem venit; videlicet omnes huiusmodi Bibliorum particulas & voculas absque ulla exceptione factas esse atque canonicas. Sane illo ipso sæculo Plantiniana editionis vulgata Biblia ad fidem vetustiorum manuscriptorum tota Europa conquisitorum excusa, ceterisque emendatiora iudicabant sapientes doctique viri, & præ cunctis aliis castigatissima: Et tamen post Plantiniana editionem, aliaque temporum illorum satis castigatas & elaboratas, & post Concilii Tridentini ætatem, prodit iussu Sixti Pape V. nova & castigatior Latinorum Bibliorum editio. Qua tamen non contentus Clemens VIII. Pontifex alteram multis locis correctionem, quam fuerat Sixtina, concinnari fecit Bibliorum Latinorum editionem, quæ nunc prævalet. Et tamen Sixti V. constitutio anno edita 1589. cujus est initium: *Æternus ille celestium*, quam Bibliis sua cura correctis præfixerat, ita loquitur: *De Apostolica auctoritatis plenitudine statuimus ac declaramus, eam vulgatam sacram tam veteris quam novi Testamenti editionem Latinam, quæ pro authentica a Concilio Tridentino recepta est, sine ulla dubitatione ac controversia censendam esse hanc ipsam, quam nunc prout optime fieri potuit, emendatam, & in Vaticana typographia impressam, in universa Christiana republica, atque in omnibus Christiani Orbis Ecclesiis legendam vulgandam. Eamque nunc demum Apostolica nobis a Domino tradita auctoritate comprobantem, pro vera, legitima, authentica, & indubitata, in omnibus publicis privatisque disputationibus, lectionibus, predicationibus, & explanationibus recipendam, & tenendam esse.*

7. Ea tamen Sixti constitutio nihil obstitit, quo minus postmodum Clemens VIII. post Sixtinam editionem, aliam novam priorem illa emendatiorum edi curaverit, multis tum additis tum detractis vocabulis, aliisque passim transpositis, nonnullis etiam fidei doctrinam non concernentibus, apertam etiam contrarietatem seu contradictionem habentibus, ut affirmat ipsa Clementis bulla, quam refert post Sixti bullam collector bullarum Cherubinus in suo Bullario. Dicendum itaque, Sixtum emendatiora quam antea erant Biblia suppeditasse, non tamen ab omnibus expurgata mendis: neque per id potestatem futuris Pontificibus fuisse præceptam castigatiorum codicum publicandi. Hoc vero unum intendisse tam Sixtum quam Clementem, novam quam uterque exhibebat editionem, fuisse his quæ præcellerant, expurgatiorum: & præterea si quid possit eis posthac de novo emendari, id omne indifferens esse ad sanam fidei doctrinam.

8. Quia etiam subinde post Clementinam Bibliorum editionem, Franciscus Lucas Theologus & Decanus Cathedralis Ecclesiæ Audomarenfis, libellum edidit continentem plures lectionum varietates, quibus perfectior reddi possit ipsa Clementis editio, si accederet alterius Romani Pontificis auctoritas. Collectio autem Francisci Lucæ comprehendit quatuor mille & amplius loca, quæ in Bibliis a Clemente correctis ulterius, ut ipse existimat, possent emendari. Idemque in epistola huiusmodi collectionis dedicatoria refert ex litteris ad seipsum scriptis Roberti Bellarmini Cardinalis & Joannis Bapt. Bandini, quorum opera Clemens usus fuerat in edita a se Bibliorum correctione, *Sacra Biblia per illam Clementinam, quæ de typographia Vaticana paulo ante prodierat, editionem, necesse esse accuratissime correctam, & superesse non pauca, quæ adhuc in melius mutari possent.* Huius quidem Clementinæ prætatio editionis, quæ ab ipsius Pontificis correctoribus præfixa est, proficitur: *Hanc editionem pro humana infirmitate omnibus numeris absolutam difficile esse affirmare.* Ille Franciscus Lucas alteram quoque procedit collectionem, quæ correctiones plusquam ter mille recenset, quibus Sixti editio Bi-

blia vulgata, quæ tempore Concilii Tridentini erant in communi totius Ecclesiæ usu, defecavit. Quisnam igitur hominum asserere ausit, in Bibliis, quibus Tridentini Patres & reliqui tunc temporis fideles utebantur, nullam vocem aut particulam extitisse, quæ non esset divinæ auctoritatis? Aut quis poterit hoc idem de Sixtina correctione asserere, cum insequens Clementina correctio quamplurima Sixtinae correctionis loca in super emendavit, & adhibiti ab ipso Clemente correctores, aliique pietate doctrinaque in primis conspicui Doctores pleraque loca, quæ in Clementinis codicibus supersunt, mendosa esse pronunciant, & perspicuis argumentis probent?

9. Sancti veteres Ecclesiæ Doctores nobis aperte suffragantur. Hieronymus qui scribit nomen *Jeremie*, quod etiam nunc legitur Matth. 27. vers. irrepsisse pro *Zacharia*. Epiphanius advers. hæres. in secta Epicureorum aperte scribit, esse mendum librorum id quod etiam nunc legitur Matth. 1. vers. 11. *Josias autem genuit Iechoniam & fratres eius.* Et iterum Hieronymus exponit *Isaia*, quod legitur Matth. 3. v. 3. credit esse additum: *Nos (ait) nomen Isaie putamus additum scripturæ vitio: quod & in aliis probare possumus.* Sic ille. Alii insuper præci Patres de quibusdam aliis Scripturæ locis exostulant, fuisse ex scriptorum vitio depravata. Ut alii quoque graves & orthodoxi, atque antiquis illis recentiores, qui tamen ante Tridentinum Concilium scribere, Nicolaus Lyranus, Alfonso Tostatus, Hugo Cardinalis, Thomas Cajetanus, Dionysius Carthusianus, aliique contendunt, diversa per inadvertentiam librorum irrepsisse in sacros libros menda. Sed in his non remotor, ut ad illos progrediar, qui post Tridentinum Concilium probatissimis scriptis Ecclesiam illustrarunt.

10. Istiusmodi sunt Joannes Maldonatus, Ludovicus Lipomanus Episcopus Veronensis, Andreas Masius, Cornelius Jansenius Episcopus Gandavensis, Joannes Gagneus, Alfonso Salmeron, Casar Baronius Cardinalis, Jacobus Tirinus, Nicolaus Serario, Gaspar Sanctius, Cornelius a Lapide, Franciscus Ribera, Dionysius Petavius, Jacobus Salianus, Tornellus, Robertus Bellarminus Cardinalis, ne alios censendo prolixior sim. Summe Deus: quales & quanti viri, in quibus eximia pietas, profunda eruditio, sublimis sapientia de palma inter se contendunt! adeo ut licet aliquis unum aut alterum locorum, quæ illi in vulgata Latina editione depravata asserunt, a depravatione tamen vindicare fortasse queat, hoc saltem superât, tantorum Ecclesiæ præcipuorum ornamentorum luminumque iudicio Concilium Tridentinum, quod illi omnes præcipua colebant veneratione, & cui contradicere peccatum credidissent, minime iudicasse, singulis vocum particulas, nulla excepta, prout in vulgata editione Latina reperiant, esse canonicas ac Divinæ auctoritatis.

11. Vulgati Codices Latini Josue 21. v. 36. sic enunciant: *De Tribu Ruben ultra Jordanem contra Jericho, civitates refugii Bosor in solitudine, Misor & Jaser, & Jethson, & Mephaat, civitates quatuor cum suburbanis suis.* Nicolaus Serarius e Societate Jesu, comment. in hunc locum, admonet in primis ex præcedenti cap. 20. versu octavo, aliisque Scripturæ locis, ex hisce tribus Rubenitarum urbibus, eam solum, quæ hic vocatur Bosor, esse refugii. Sed hoc toto capite confunduntur urbes Leviticæ cum urbibus refugii: atque defectus non aliunde proficisci potuit quam ex scribentium insania. Quod est etiam observandum in aliis octocircum Tribuum hic recensitis civitatibus. Etenim ex quadraginta & octo Levitarum urbibus, civitates refugii non amplius quam sex fuerunt a Deo assignatæ in universa ditione Israelitarum: quamvis in hujus capitæ vigesima primi vers. 21. 27. 32. 36. & 37. pronuncietur & indistincte omnes illæ recensitæ civitates vocentur refugii. Adit Serarius nomen *Misor* in vulgatum Latinum contextum versu trigésimo sexto, ex margine irrepsisse. Adit præterea vel eadem esse *Jaser* cum *Cademoth*, vel cum insequente civitate *Jethson*, sed probabilius esse *Jaser* huic per errorem immigrasse vice *Cademoth*. Idemque Serarius verba ista subnectit: *Hinc apparet eandem aliunde textui huic tam in Latinis, quam in Græcis, quam in Hebraicis exemplaribus insertum, quod mendam habemus curarum satis.* Alfonso vero Tostatus hunc scopulum induit vitavit: textum enim vulgatum hujus & sequentium versiculorum ex historica aliarum scripturarum veritate corrigens, non aliter proponit nisi in singulari numero *civitates refugii*, qualis ponitur inter recensitas ultimo loco, non vero *civitates refugii*: quia reliquæ antea denominatæ Leviticæ tantummodo sunt.

12. Gaspar Sanctius ejusdem Societatis, qui suis commentariis universam pene Scripturam elucidavit, ad librum quartum Regum capite decimo quarto, numero decimo octavo & sequentibus multa diffuse admodum hac de re pertractat, & pro fundamento

gulam istam profert: In Bibliis vulgaris fuisse multa, & nunc etiam esse non pauca, qua scriptorum, & librarium incuria sensim irrepserunt, qua mutata sunt & correcta a Sixto; & multa etiam relicta, qua cum mutanda viderentur, consulto tamen relicta sunt. Eodemque loco Sanctius observat: Hieronymum in sacra Scriptura (qualem etiam nunc post Sixtinam correctionem habemus) librarium incuriam deprehendisse, ut Isaia capite trigésimo secundo, & Matthei 1. ubi sermo est de Jechonia: & Canum libro undecimo de locis Theologicis multa observare errata in Numeris, ex eorum incuria qui olim sacros libros transcripserunt.

13. Addit Sanctius, sepe in Bibliis contingere, ut una dicitio a descriptore prateratur, quia alia ei similis conjuncta est. Et profert ex pluribus (sic enim loquitur) exemplis pauca haec etiam post Pontificiam correctionem. Hebr. 12. vers. 2. Proposito sibi gaudio, cum tamen juxta Codices Græcos legendum velis, pro proposito gaudio, ἀρτί προσηύχης αὐτῷ χαρῆς, ut legunt Chrysostomus, Theodoritus, Theophylactus, Oecumenius. Sic. Rom. 11. investigabiles dicuntur vix Domini, pro ininvestigabiles. Ante vero Sixti correctionem legebatur interpretabilis, at nunc ininterpretabilis. Græce ἀνεπίκριτος. Et Ps. 118. nunc temporis etiam legitur, præveni in maturitate, pro contrario vocabulo, in immaturitate, hoc est in tempore nondum opportuno. Adjungit præterea, Sanctum Hieronymum ad locum Isaia 42. Educet in veritate iudicium, observare hunc locum mutilate legi apud Mattheum capite duodecimo, omissis istis, non erit tristis, neque turbulentus, donec ponas in terra iudicium: Idque scriptoris errore contigisse qui hanc vocem (iudicium) repetitam in illo Isaia loco non advertit; ideoque semel tantum per inadvertentiam posuit, omissis verbis intermediis. Quam observationem idem repetit Hieronymus ad Aglasiam quest. 2.

14. Deinde prosequitur Sanctius adjungens, Matt. 1. secunda genealogia Christi tessradecade fuisse omissos non ab Evangelista, sed a parum sancto exscriptore tres istos Ochostam, Joam, & Amasiam, ob viciniam & similitudinem nominum Ochostia & Osia, ut inconsulto scriptoris aliquis antiquarius, Joram genuit Osiam, pro Joram genuit Ochostiam: quod proclive erat, quia præter reliquam conformitatem habent haec duo nomina eandem litteram initialem O, nec differunt nisi una intermedia littera.

15. Similiter probare & persuadere nititur Sanctius: In tertia tessradecade scriptum fuisse a Mattheo Evangelista: Josias genuit Jechoniam, & post transmigrationem Babylonis Jechonias genuit Jechoniam, eo quod Joachim filius Josia fuerit etiam denominatus Jechonias, ut voluit Hieronymus in hunc Matthæi locum (quem idem sanctissimus Doctor asserit ab exscriptoribus depravatum) & sanctus Ambrosius libro tertio in Lucam ad finem, & sanctus Epiphanius in hæresi Epicureorum ad finem, qui simul depravationem quoque ab exscriptore hic factam asserit. Hoc sequuntur testimonium præsentis hujus depravationis præter Sanctium, Tostatus Abulensis, Jansenius Gandavensis, Mariana in caput primum Matthæi, Garzia Galeriza libro octavo, capite tertio. Difficultates porro, quæ opponi possunt circa numeros tessradecadas nominum, Sanctius abunde conatur explanare.

16. Cornelius Jansenius Gandavensis Episcopus in sua ad Granvellanum Cardinalem epistola, quam editis a se in Ecclesiastici librum commentariis præfixit, meminit quidem hujus Tridentini decreti: quia tamen aliam esse, quam a vulgo existimari posset, illius decreti mentem ac scopum intelligebat, sic ibidem de Ecclesiastici libro loquitur: Hic liber præ ceteris Scripturae libris & infelicissimus apud nos versus est, & corruptissimus est in plerisque locis. Deinde identidem per universum commentarii sui Opus pronunciat & ostendit: Translationem istam, qualem nunc habemus, vitiatam & corruptam esse pluribus locis, ad singula capita libri; neque Latinum dumtaxat, sed etiam Græcum exemplar.

17. Alfonso Salmeron, unus ex primariis S. Ignatii Loyolæ sociis, qui Tridentino Concilio summo jubente Pontifice interfuit, & Joannes Gagnæus Comment. in Act. Apostol. cap. 27. v. 6. ambo scribunt: Eo loco per errorem irrepisse Lystram Lycia in Latinis vulgaris; cum scribendum esset Myram Lycia; sicut habent Græci Codices, & legunt Chrysostomus, alique Græci Patres: cum sit certum, Myram esse in Lycia: Lystram autem hic ipse liber Actuum cap. 14. collocet in provincia Lycaonia. Itam Salmeronis & Gagnæi sententiam refert Lorinus comment. in Act. Apostolorum cap. vigesimo septimo.

18. Joannes Maldonatus ejusdem Societatis comment. in Matth. 1. vers. 11. ait: Hunc versiculum esse scriptorum vitio depravatum, & sic legendum esse: Josias autem genuit Joachim & fratres ejus, &c. Deinde vers. 12. similiter ipsius iudicio depravatum sic esse legendum: Joachim autem genuit Jechoniam. Idemque Maldonatus Matthæi vigesimo septimo versu nono docet: Nabalus, Notitia Ecclesiastica.

men Jeremie, quod ibi legitur fuisse ab aliquo indocto margini appositum, deinde ab altero a quo imperito translatum in ipsum textum, cum tamen memorata ibi prophetia non sit Jeremie; sed Zacharia. Istam circa hunc locum sententiam Maldonatus communem habet cum Sancto Hieronymo & Cornelio Jansenio Gandavensi, commentat. in hunc ipsum locum; ut taceam Lyranum, Hugonem Cardinalem, Dionysium Carthusianum, qui fuerunt in eadem sententia ante Synodum Tridentinam.

19. Jacobus Tyrinus ejusdem Societatis Jesu, 1. Paralip. capite quarto, versu vigesimo secundo, haud satis probat versiones istas: Qui stare fecit Salem, ut viros mendacii, & securum & incidendum; cum sint nominum propriorum Jokim, & Casaba, & Joa. Quin etiam adjungit: Vocem Solis, que legitur in omnibus vulgaris etiam ultimo correctis Bibliis, fuisse olim insertam a scio, deductamque ex anilibus Judæorum fabulis. Idemque Tyrinus, nec non ex eadem Societate alii duo eruditissimi Scriptores Jacobus Salius ad annum 1350. numero quinto & sequentibus, atque Dionysius Petavius rationar. temp. part. 3. cap. 11. Cajetanus in 2. Paralipom. & Torriellus in annalibus unanimiter omnes scribunt in libro secundo Paralip. capite vigesimo secundo, versu secundo: Mendose legi tam in Latinis quam in Hebrais voluminibus, quadraginta duos annos, pro duobus & viginti, sicut habetur 4. Regum capite octavo, versu vigesimo sexto. Cornelius a Lapide comment. ad lib. Paralip. capite vigesimo secundo aperte affirmat, esse ibi mendam numericam, & contrarias rationes solide refellit, additque, idem affirmari a Bellarmino Cardinali meritissimo in manuscripta concordia annorum Israel & Juda, quam penes se habet. Deinde sic ait: Plura in editione vulgata a Romanis correcta sunt, & corrigi possent, ut ipsi correctores in præfatione fatentur. Sic multi demunt Cainam a serie generationum in genealogia Christi; cum tamen eum constanter habeant omnia Græca, Latina, Syria, & Arabica exemplaria, Luca 3. vers. 36. Hæc tamen Cornelius a Lapide. Qui idem scribens in Paulum, hæc ejus verba Rom. 5. An ignoraris fratres, quia quicumque baptizati sumus in Christo Jesu, in morte ipsius baptizati sumus? mendosa esse ait, & corrigenda ex Græco exemplari, in Christum. Atque ita Latine reddi apud Tertullianum libro de resurrectione carnis. Similiterque legendum esse in mortem: utrumque enim habent Græci prototypi, οὐκ ἔχοντες, & οὐκ ἔχοντες δάραν αὐτῶ, ut sit sensus genuinus exploratusque, nos per baptismum inferi in Christum, & in ejus mysticum corpus coalescere: nec non per immersionem fideles quosque in similitudinem & representationem mortis & sepulture Christi consecrari & conformari. Similiter Franciscus Ribera in caput duodecimum ad Hebræos hunc locum mendose legi asserat: Qui propositio sibi gaudio sustinuit crucem. Cum tamen præpositio ista pro duplicanda esset, ut ipse existimat juxta Græcum exemplar, ἀρτί τῷ προσηύχης αὐτῷ χαρῆς.

20. Aloisius Lipomanus Veronæ Episcopus & Andreas Masius intricati ambo perplexis difficultatibus conciliandi cum narratione Moyse ea, quæ perhibet sanctus Stephanus de vocatione & migratione Abrahami; nodum istum quasi Gordium excindere facilius, quam solvere duxerunt, & scripserunt: Antiquarios exscribendo Actuum caput septimum sive per incuriam, sive per imperitiam audaciam vitasse. Non desunt tamen rationes conciliandi loca in speciem contraria, quas alii quidem Expositores cogitarunt.

21. Cesar Baronius Cardinalis de Ecclesia optime exitique meritis, rationibus quibusdam Chronologicis adductus, asserit ad Christi annum 39. subesse mendam in omnibus Pauli Apostoli exemplaribus, 2. Timoth. 4. vers. 20. Trophimum autem reliqui infirmum Miletum, cum autemet dicendum Melita.

22. Præ cunctis Bibliorum editionibus præcipuam certe laudem ac venerationem meretur Latina vulgata, a melioribus & sincerioribus ingeniis ceteris omnibus translationibus prælata, quamque universa Ecclesia reliquis omnibus posthabitis complexa est: Nec minus tamen supra censiti Catholici gravissimique Doctores, alique quorum mentione supersedeo, ipsique illi, qui Sixti & Clementis jussu vulgatam editionem exactius quam antea correxerunt, hoc de ipsa in præfatione, quam Bibliis a se correctis præmiserunt, testati sunt: Non posse affirmari, quod sit hac editio omnibus numeris absoluta, atque in his non pauca relicta fuisse, qua mutanda videbantur. Nimirum quia menda nonnulla sic ab antiquo irrepserant, ut nulla suppetent exemplaria his mendis vacua. At vero sapientis veterum librorum & maxime factorum recognitoris est, nihil ex propria mente innovare: sed cuncta ad fidem vetustiorum & optimorum exemplarium exigere, quantumvis possit videri ab antiquis non quidem Auctoribus, sed Exscriptoribus alteratus locus.

23. Id vero non solum in vulgata Latina editione damnatum contingere potuit; sed in ipsis Hebraicis Græcisque exemplaribus reipsa certum est contigisse: ut nullum exemplar hujusmodi prorsus immune a depravationibus reperiri queat: ipsaque Ecclesia sancta in omni sæculorum decursu vix ac ne vix quidem Codicibus Hebraicis aut Græcis Latinisque potita sit, quæ omni ex parte illibata expurgataque essent. Exempli gratia, in multiplicibus versibus capitis Josue 21. videbant adhibiti tum a Sixto tum a Clemente correctores, perspecta rei veritate legendum esse potius *urbes*, quam *urbes refugii*; tum quia in multiplicibus ibi nominatis urbibus ex aliis Scripturis certo sciebant, ex multis illis urbibus pauciores fuisse refugii, tum quia ipsi Hebræi & Græci Codices hanc emendationem roborabant, qui urbem unam duntaxat exprimunt refugii. Hebræi quidem *עיר בן מיכל*. Græci autem *τις κωμης ονομασθησιν*. Nec dubitabant expurgatores Latine interpretationis, auctorem transulisse in singulari: *Urbem refugii*. Facile quoque animadvertebant sciolum quempiam & audaculum sive transcriptorem, sive correctorem, seu potius corruptorem, videndo non unicam sed plures designari simul civitates, inepte judicasse non *urbem* scribendam esse, sed *urbes*. Quia tamen ista depravatio ab altissima pridem sæculis ita inoluerat, nec ullum quantumvis diligenter perquisitum exemplar Latinum occurrebat, maluerunt modesti & religiosi emendatores rem, uti erat, relinquere intactam, quam contra vetustissimorum omnium Latinorum exemplarium fidem aliquid ex mente propria commutare. Hac eadem ratione in Evangelio Matthæi capite vigesimo septimo, versus nono, *Jeromis* nomen reliquerunt, ubi ponendus fuerat *Zacharias*, vel ipso sanctorum Hieronymi & Epiphaniæ iudicio. Atque ita verificatur id, quod Clementini expurgatores in limine Bibliorum protestantur: *Se multa, quæ mutanda videbantur, consilia immutata reliquisse*.

24. Hebræa vero Biblia non esse jam pridem a mendis exempta & vacua perspicies, si ea conferas cum Græca septuaginta interpretum translatione; cui tantum detulisse Christum ipsum ejusque Apostolos perspicuum est, ut quando ex veteri Testamento testimonia proferunt, eadem enunciare soleant ipsis septuaginta interpretum verbis, etiam si nonnunquam ab Hebræico contextu videant discrepare. Constat vero septuaginta interpretes a summo Sacerdote sacroque Pontificum & Seniorum Collegio ad Philadelphum Egypti Regem missos, instructos fuisse quam emendatissimo & illibato Hebræico exemplari. Nec minus liquido constat, ipsos in suo illo Hebræico volumine aliter permulta legisse quam nunc temporis, atque ab annis plusquam mille & ducentis legi soleat, ut perspicue ostendunt in editis a se in Pfalterium commentariis Paulus Burgensis, Genebrardus, Lorinus, Bellarminus. Fateri ergo necesse est Hebræorum Codices, quales a Misoretis habemus, depravationem ab antiquo contraxisse. Quæ depravatio post reprobationem Synagogæ Judaicæ multis ex causis ortum habet, ut sileam exscriptorum incuriam, inscientiam, malam fidem, quam etiam Judæis S. Justinus martyr improperat circa Scripturas & Prophetias de Christo in suo cum Tryphone Judæo dialogo, tum ex plurimum Hebræicarum litterarum similitudine, qua facile inter se confunduntur; tum etiam ex vocalium apud Hebræos defectu, quarum loco alia pro aliis vocalia puncta obtrufertunt Judæorum Rabbini post Christianæ religionis exortum: tum demum ex interpunctionum periodo, & incisa dividendium collocatione diversa, qua sensus sententiarum & verborum quam sapissime immutatur, & plane diversus aperitur inter hodierna Hebræica Biblia & Septuaginta Interpretes.

25. Quod vero attinet ad Græcam Septuaginta translationem, quæ ab ipsis Apostolorum temporibus omnem sortita fuerat in Ecclesiis auctoritatem, in Oriente quidem usque nunc, in Occidente autem per annos quingentos, ubi Romana Ecclesia cæteraque tum Occidentum Africanæ ab Oceano Atlantico ad Cyrenaicam usque protensa, Latinis utebantur Bibliis, ex fonte translationis Græcæ derivatis & convertis; indubitatum est tamen ipsam Septuaginta editionem progressu temporum multis locis a primæva sua puritate excidisse, ut congeritur Origenes ipse, qui tertio sæculo floruit in suis ad caput decimum septimum Jeremiæ commentariis; quo factum est, ut sacræ Scripturæ Latina volumina ex Græcis illis conversa easdem quoque deformitates contraxerint. Ipse sane Origenes quanta potuit diligentia, Septuaginta expurgavit. Sed ista expurgatio non diu mansit illibata. Quandoquidem sanctus martyr Lucianus & Hefychius, haud multis post Origenem annis, operam in emendandis Septuaginta collocarunt, sed inter se ita diversam, ut eadem faciat Hieronymus Apologiz adversus Rufinum lib. 2. Orientalium Ecclesiarum

partem usam Hefychii emendatione, alteram vero Luciani fuisse: quæ tamen duorum insignium virorum expurgationes non obstitere, quo minus nova etiam eaque permulta vitia paullo post obreperint, ut passim ipse Hieronymus exposulit.

26. Quod autem ad Ecclesiarum Latinarum Latina Biblia spectat, quibus ipsæ per annos quingentos usæ sunt, necdum prævalente Hieronymi translatione, quæ sola & prior ex Hebraicis voluminibus hausta fuerat, sic de illis testatur ipse Hieronymus præfatione in Josue: *Apud Latinos tres sunt exemplaria, quot Codices; cum unusquisque pro arbitrio suo vel addiderit, vel subtraxerit, quod ei visum est. Cui suffragatur Augustinus libro secundo de doctrina Christi capite vigesimo primo, his verbis: Qui Scripturas verterunt Latini, nullo modo numerari possunt: ut enim cuique primis fidei temporibus in manus venit Codex Græcus, & qui aliquantulum facultatis utriusque lingua sibi met habere videbatur, ausus est interpretari. Et sane ut fuissent illæ versiones alioquin sinceræ, illas tamen labe necessario contrahabant, quæ temporum injuria Codices Græcos, undè translatae erant, deformaverant. Sola vero Vulgata editio, cujus auctorem Hieronymum eruditiores credunt, ex Hebræis fontibus derivata est. Sed ipsa quoque (ut in omnibus rebus, quæ privatorum hominum manibus passim longoque temporum decursu teruntur, simul quoque deteruntur ac vitiantur) navorum ac depravationum haud paucas injurias pertulit ab exscribentibus librariis, & a correctoribus temerariis & indoctis. Quæ circa multis præconiis collaudanda est Pontificum Sixti & Clementis pia sollicitudo, qua factum est ut defectioribus nunc Bibliis fruamur, deteris innumeris quibus & ante & post Tridentinam Synodum scatebant maculis. Certe nunquam permisit aut permittita est Divina providentia, ut Biblia sacra, quibus publice Catholica Ecclesia utitur, ejusmodi erroribus foedentur, qui divinæ fidei morumque sanctitati dire & manifeste adversantur: fraus enim cito detegeretur: & huic collimat Jesu Christi erga suam Ecclesiam regimen & ditectio, ut non habeat ullam maculam & rugam.*

27. Sanctorum igitur Patrum cohortationibus & exemplis incitati, sacrorum voluminum lectioni & meditationi incumbamus assidue. Per Divinas Scripturas Christus nos suaviter alloquitur: *Quam dulcia faucibus meis eloquia tua! super mol ori meo.* In his nos piis sanctisque affectibus accendit: *Ignitum eloquium tuum vehementer, & servus tuus dilexit illud.* In his iidem incitantur devoti sensus illi intra cordis intima, quibus vehementer commoti duo Christi discipuli dicebant admirabundi: *Nonne cor nostrum ardens erat in nobis, cum loqueretur in via, & aperiret nobis Scripturas? Per has nobis innotescit fluxarum rerum, & mundi vanitas, & fallaciæ, quibus irretiti & implicati ejus amatores amittunt æterna bona, atque in sempiternum exitium precipites ruunt. In his inter mundi adversa consolamur, atque in æternorum bonorum spem ac desiderium erigimur. Quæcumque enim scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt, ut per patientiam & consolationem Scripturarum spem habeamus. In his quasi pretiosissimis & saluberrimis apothecis omnium animarum morborum medicamina & vitiorum remedia condita reperiuntur. Quod pulcherrime admonet ac docet Marcus Basiliius hom. in Psal. 1. *Πάντα γραφὴν διδάσκει ἡ ψαλμὸς δὲ τῆς τῆς ὑπακοῆς κατὰ τὴν ἀνάγκην, ἵνα ἴσῃς ἡ ψαλμὸς τῆς ψυχῆς ἡσυχίας, ἅπασας ἀρδύρας τὴν ἕλπεα τὴν ἡμῶν πᾶσιν ἡμεῶν ἡμεῶν ἡμεῶν.* Omnis Scriptura divinitus inspirata & utilis ad hoc salubriter conscripta a Spiritu sancto, ut quemadmodum in communi medicamentorum officina, cuncti homines ac singuli, nos propriis quo infestamur, morbi remedium colligamus. Juvat pariter Ambrosium audire lib. 1. de offic. cap. 32. præclare admonentem: *Pulcrum est ergo, ut divinarum Scripturarum irrigemur alloquio, & quasi ros sic in nos Dei virgo descendans. Cum igitur sederis ad illam mensam potentis, intelligo, quis sit isto potens: & in paradisi delectationis positus, atque in convivio sapientie collocatus, considera, quæ apponuntur tibi. Scriptura Divina convivium sapientie est: singuli libri singula sunt fercula. Intellige prius, quæ habeantur in ferculis dapes. Et tunc mitte manum, ut ea, quæ legis, vel quæ accipis a Domino Deo tuo, operibus ætæquaris, & collatum in te prædicatum esset repræsentet.**

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

quis se desertum munere suo paret, si otiosus in Ecclesia desideat, intelligat quoniam præcepto divino mandatum est omnibus quibus animarum cura commissa est, oves suas agnoscere, pro his sacrificium offerre, Verbisque divini & Sacramentorum administratione, ac bonorum omnium exemplo pascere, pauperum, aliarumque miserabilium personarum curam paternam pro viribus gerere: qua omnia nequaquam ab his præstari ac impleri possunt, qui gregi suo non assistunt neque invigilant.

Hæc eadem de Pastorum residentia & officiis iisdem fere verbis præscripta fuerunt in Concilio Tridentino sess. 13. in decret. de reform. cap. 1. Cum præcepto Divini mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oves suas agnoscere, pro his sacrificium offerre, verbisque Divini prædicatione, Sacramentorum administratione, de bonorum operum exemplo pascere, pauperum, aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere, & in cetera munia pastoralia incumbere, qua omnia nequaquam ab his præstari & impleri possunt, qui gregi suo non invigilant, neque assistunt, sed mercenariorum more desertunt; Sacrosancta Synodus eos admonet & hortatur, ut divinatorum præceptorum memores, fallique forma gregis ex animo in iudicio & veritate pascant & regant. Et quibusdam interjectis: Sacrosancta Synodus vult illud absentia spatium singulis annis, sive continuum, sive interruptum, nullo pacto debere duos aut ad summum tres menses excedere, & haberi rationem, ut id aqua ex causa fiat, & absque ullo gregis detrimento. De residentia pastorum Dominici gregis, vide c. Pontifices, & c. sicut vir, & c. pervenit, & c. suggestum, & c. schismatis, 7. q. 1. Et generaliter Concilium Agathense can. 64. Clericum qui a sua Ecclesia vel per tres hebdomadas, vel diebus solemnibus Nativitatis, Epiphania, Pascha, vel Pentecostes defuerit, a communione privat per triennium. Habetur c. si quis in clerico, 7. q. 1. Vide pariter tit. de Cler. non resid. per totum.

Statutum III. Ut fidelis populus ad suscipienda Sacramenta majori cum fide, reverentia, & devotione accedat, Parochi nostri studeant, quam familiarissime poterunt, pro suscipientium captu, prius illorum vim & usum juxta Catholica Ecclesia doctrinam vernacula lingua explicare; ad eorumque dignam perceptionem capaces invitare atque adhortari; ne per imprudentiam & hereticorum deceptionem plebs imperita ignoret, quantum sit sibi a Christo relicta contra peccata remedium; vel eis abutatur ad mortem & damnationem, qua illi preparavit Salvator noster ad salutem & beatitudinem.

Desumptum est istud statutum ex Concilio Tridentino sess. 24. cap. 7. de reform.

Statutum VI. Quoniam fere fit, ut cuius vita improbat, doctrina facile despiciatur: si publicum scandalum de aliquo parochialis Ecclesie Rectore ad nos delatum fuerit & probatum, etiam juxta sanctorum Conciliorum sanctiones cogemur illi coadjutorem de Ecclesia proventu dare, & ad depositionem usque progredi; nisi scandalum per vite probitatem purgaverit, observata nihilominus in omnibus juris forma. Sed ne cuiquam molesti simus, hortamur in Domino Parochos nostros, ut in omnibus se præbeant exemplum bonorum operum, in castitate, sobrietate, morum gravitate, atque omni honestate, ut erubescant, qui nobis adversantur insidiatore, non habentes unde Ecclesia Christi insultent.

4. Præter statuta hujus Synodi numero viginti, publicata sunt ejusdem acti novemdecim Congregationibus comprehensa: inter quas notandæ sunt propositæ in Congregatione XI. de Odeto Castillioneo quæstiones, Cardinali heretico, & Ecclesie simulque regi rebelli; qui cum esset Bellovacensis Episcopus, erat unus ex suffraganeis Provinciæ Remensis, nondum tamen huic per apertam hæresim vacanti sedi quisquam fuerat provisus ac institutus successor. Fratres hujus desertoris Cardinalis, Gaspar Admiralius, ut vocant, seu summus rerum maritimarum Præfectus in regno Franciæ, & Franciscus natu minor cognomen inter arma sortitus Intrepidi equitis, ambo præcipui factores & duces extiterunt hereticorum: perduellium: quorum parricidalibus armis fortissime obliterunt Principes Lotharingii duo, Franciscus Dux Guisus hujusce Remensis Cardinalis & Archiepiscopi frater, & Henricus Guisus Francisci filius præcipui Catholicorum Duces, unde internecina odia inter Guisianos & Castillioneos exarsere. Institit in ista Congregatione Concilii sexti promotor, ut desertor Castillioneus contumax denunciaretur, ea ratione, quia nondum deposito Bellovacensi Episcopatu ad Concilium istud accedere neglexerat. Jam illum Pius Papa IV. citatum ex fortuna juris, neq. Romæ se silentem, habito Cardi-

nalium consilio, exautoraverat, affixisque per urbem schedulis anathemate damnatum significaverat; expeditaque Regis pro substituendo successore nominationem. At Vicario Bellovacensis Ecclesie vacante jam sede omnis interierat jurisdictio. Tunc vero Illustrissimus Remensis rogatus sententiam dicere, respondit, velle se hoc iudicio abstinere, quia inter suam & Castillioneorum familiam graves jam pridem intercedebant offensiones ac inimicitie. Dixitque ad antiquiorem inter sedentes Antistitem pertinere hoc iudicium. Is erat Suesionensis Episcopus, qui ceteris ei contradicentibus Cardinalem per fugam a contumacia excusabat reformidans pro se suisque hereticorum odium & vindictam. Synodi sententia tandem fuit, ut ea de re scriberetur ad Regem; ejusque voluntas expectaretur.

5. Congreg. XIII. propositum fuit de interdicendis choreis: At illustrissimo Cardinali Remensi visum fuit non esse prohibendas, quia pudicitie minus sit periculi ex choreis quam ex otio: idque sæpius se audisse ex matre femina sapientissima. Illa quidem ratio ex otio desumpta dies Dominicos & Festivus attingit, quibus non licet operari serviliter: at nec pariter choreis promiscui sexus indulgere, cum divino tantum cultui dies illi sint assignati. Atque ideo excogitandæ potius erant rationes, quibus plebs a choreis non minus quam a servilibus operibus avocaretur; ut scilicet Divinis Officiis intra Ecclesiam, atque prædicationibus, & catechismis, & piorum librorum lectionibus interesset, aut propositis publice aut privatim sanctis meditationibus, ut ægrotantes etiam aut alioqui afflictas personas visitarent, ut etiam in privatis habitaculis preces vocales & Rosaria recitarent, neque prohibeantur iis diebus cognatarum personarum nullatenus suspectæ visitationes & moderata colloquia. Neque vero tante auctoritatis est unius sapientis matronæ hac in re iudicium, ut prævalere possit multo sapientioris Præfulis & universæ Ecclesie præcellentissimi Doctoris Augustini iudicio: qui cum acriter invehat in choreas & saltationes, quas Judæi Sabbatis propriis & neomeniis exercebant, nullatenus digreditur ad Christianos, quos sane majori & fortiori ratione perstrinxisset, si hi quoque choreis & tripudiis sacris diebus indulissent. Atque hoc indicium est, Sanctum Præfulem providisse sollicite, ut gregis sui oves festorum dies religiosius imponderent. Sic enim ad populum concionatur in Psalm. 91. Sabbatum in presenti tempore otio quodam, & languido, & luxurioso celebrant Judæi. Vacant enim ad nugas: & cum Deus præceperit observari Sabbatum, illi in his qua Deus prohibet, observant Sabbatum. Vacatio nostra a malis operibus, vacatio illorum in malis operibus est: melius est enim arare, quam saltare. Idemque tract. 3. in Joann. ad locum istum cap. 1. Lex per Moysen data est, sic loquitur: Judæi serviliter observant diem Sabbati ad luxuriam, ad ebrietatem. Quanto melius femina coram Lænam facerent, quam illo die in neomeniis saltarent Gallicanis etiam edictis choreæ diebus Festivis & Dominicis prohibentur, & injungitur publicis Officialibus, ut eas iis diebus compescant, scilicet edicto Aurelianensi sub Carolo IX. artic. 23. & Blesensium sub Henrico III. Comitiorum artic. 38. eadem Congregat. XIII. Visum est decreto de cultu divino addendum esse, quod laici terti quoque die Dominico intersint in sua Parochiali Ecclesia Missa Sacrificie, Concilium Eliberitanum parem huic ediderat, can. 21. & Valionense can. 12. & Saracense can. 14. alias 11. Et Concilium Tridentinum sess. 24. de reform. cap. 4. Monet (inquit) Episcopus populum diligenter, teneri unumquemque Parochia sua incurre, ubi commode id fieri potest, ad audiendum verbum DEI.

CONCILIIUM CAMERACENSE

Anni 1565.

1. **C**itati superiore anno ad Remense Concilium Cameracenses Patres, eoque accedere indignum iudicantes, ex quo per Pauli Papæ IV. decretum divulgatum a Remensi Provincia, cujus olim suffraganei extiterant, eorum Ecclesia in Metropolim erecta fuerat: quod Pauli decretum successor ipsius Pius IV. suo diplomate confirmaverat: non illaudabili quadam æmulatione notum fecere se neque dignitatis gradu, neque pietatis studio, neque in Ecclesiam affectu Remensibus esse inferiores, ideoque Concilium istud seorsum ab illis sequente anno celebrarunt, diversis titulis, & capitibus distinctum.

Tit. V. Cap. IV. Pastores non serant quemquam in suis Ecclesiis concionari sine mandato Ordinarii.

Tit. VII. Cap. V. Rejctus ab Ordinario si superiores adeat, ut negatum beneficium ejus auctoritate obtinam; Superior

Superior illud beneficium nulla ratione illi conferat, nisi cognitis prius rejectionis causis. Et si idonea fuerint, cur rejici debuerit, omnino non conferat.

2. Cap. VI. Quosque habent curata beneficia unita suis Ecclesiis, ut Capitula, & Abbates, non prius committant Pastores iisdem beneficiis curatis, quam presentati Ordinario fuerint, & accepti ab eo, quoniam populus ejus cura commendatus est, a quo iidem Rectores potestatem, quam curam animarum vocant, accipient. Nec possint Abbates, aut Capitula, admissos & approbates ab Ordinario revocare, nisi consenserit Episcopus. Et iidem Rectores constituti mandatis Episcoporum omnino pareant; ab iisque corrigantur, si quid deliquerint.

Hoc jam pridem fuerat ab Urbano Papa III. constitutum c. 1. de Capell. Monach. In Ecclesiis (inquit) ubi Monachi habitant, populus per Monachum non regatur: sed Capellanus, qui populum regat, ab Episcopo per consilium Monachorum instituitur; ita ut ex solius Episcopi arbitrio tam ordinatio ejus, quam depositio, & totius vite pendeat conversatio. Et c. Monachi, de Stat. Monach. statuitur per Concilium Lateranense sub Alexandro III. Monachos non posse singulos poni per parochias, & oppida, & villas; non enim decet religiosos extra claustrum vivere, aut solos per villas & agros incedere ad subveniendum parochianis, & si delinquat Parochus, debet subire ab Ordinario correctionem, ne ob conflictum jurisdictionis inter Monasterium & Ordinatum pro Parocho, qui esset Monachus, ipsius correctio aut motio impediatur.

Cap. VIII. Curati ad ministrum Sacramentorum & reliqua munera quacumque mercede, nisi Episcopo oblato, acceptique ab eo & probati fuerint, & ejus concessionis litteras habeant.

Tit. VIII. Cap. I. Quantum probri & incommodi ebrietas afferat, cum omnibus Ordinibus reipublica, tum Clero maxime, res ipsa docet. Atque eam ob rem ebriosum hominem navigio jactato sine ullo gubernaculo Salomon comparat. Nec enim ullum potest virtutis aut mentis constans officium prestare, qui temulentiam & ebrietatem sectatur. Propterea lege veteri Sacerdoti mandabatur vino ne abstineret, quo tempore munus Sacerdotum esset obiturus. Quare precipit sancta Synodus, ut quicumque in Clero, id est, in sorte Domini fuerat annumeratus, ab hac ebrietas & crapula macula se prorsus absteat. Tollatur autem omnino turpis ea consuetudo, qua mutuo se provocant ad haustus aequales, certantque hac infamia reliquos vincere. Isaïas enim iis execrationem denunciat, qui potentes sunt ad bibendum vinum. Quicumque vero ex Clero hanc normam contempserit, nisi a Superiore monitus paruerit, castigetur: castigatus autem nisi resipuerit, suspendatur ad tempus sive ab officio, sive a beneficio.

Tit. XVIII. Cap. XIII. Porro Moniales studeant quam accuratissime, quas de consensu Episcopi, aut Superioris visitatoris, juxta Tridentini Concilii decretum, educandas & formandas susceperint convictrices puellas, pie & catholice instituas: neque nimium curiose vestire & ornare. Verum prout decet puellas inter Christi sponsas versantes, cum modestia & timore dumtaxat ornentur.

Tit. XX. Cap. III. Docetur praterea populus, Imaginibus cultum nullum deberi aut propter materiam, aut propter elegantiam, aut propter pretium operis, aut propter quidvis aliud, quod sit in artificio, aut imaginis substantia; sed propter rem significatam, ad quam hic cultus & honos precipue refertur. Et sic admonendus est, animum orantis aut venerantis in rem signatam referrere, & non in signum, quod non audit, nec videt, nec sentit.

Cap. IV. Praterea admoceatur populus, imperita plebis causa maxima posita esse Imagines, ut illarum affectu docti & moniti patrocinium divorum, & pietatem in Christo conservemus; & eorum vitam imitemur.

Cap. V. Miracula nulla locum aut auctoritatem habeant sine iudicio Ecclesie per Episcopum declarato: ne prestigia demonum, aut impostura improborum hominum pro certis verisque miraculis ad contumeliam nominis divini habeantur.

Titulo sequenti, de novis & ignotis Reliquiis non admittendis, nisi quemadmodum de miraculis novis jam dixerat, post accuratum examen & approbationem Ordinarii, adhibito sapientissimo consilio decernitur. Quæ omnia de imaginibus; de reliquiis & miraculis desumpta sunt ex sacro Tridentino Concilio sess. 25. cap. de invocatione, veneratione & reliquiis Sanctorum.

4. Tit. XXII. qui est de Indulgentiis, concluduntur hujus Cameracensis Concilii decreta, quemadmodum Tridentini; quod postquam anathemate ferit eos, qui negant Ecclesie concessam a Christo potestatem indulgentiarum; earum tamen moderationem requirit & adhiberi cupit: Ne (inquit) nimia facilitate Ecclesiastica Cabassutii, Notitia Ecclesiastica.

disciplina enervetur. Et praterea presenti decreto generaliter statuit, praves questus omnes pro his consequendis, unde plurima in Christiano populo abusum causa fluxit, omnino abolendos esse. Hæc Synodus Tridentina. Ista vero Cameracensis ita decernit: Quia per indiscretas & superfluas Indulgentias & claves Ecclesia contemnatur, & penitentialis satisfactio enervatur; ideo prohibet Sancta Synodus, ne quis novas aut ignotas indulgentias populo commendet & promerendas offerat, nisi prius ab Ordinario visitata fuerint & probata. Ac precipit etiam eadem Synodus, ut Parochi populum suum diligenter admonerent, ne circumforaneis quibusdam aut etiam impressis libellis temere fidem adhibeant, qui ex levibus, vanis & superstitiosis causis exorbitantes indulgentias pollicentur; cum indulgentia non nisi ex piis & rationalibus causis concedi debeant,

CONCILIIUM MEDIOLANENSE I.

Sub Sancto Carolo Borromeo Cardinali Archiepiscopo, 1565.

1. Sanctissimus hic Præsul Pii IV. Pontificis Maximi ex sorore nepos, magna sollicitudine & prudentia sacrosanctum Tridentinum Concilium diu intermissum instaurari & perfici curavit: enque felici successu concluso, ad Ecclesiam suam Mediolanensem regressus, omnem operam & studium contulit, ut œcumenicæ Synodi decreta in tota sua Provincia quam exactissime servarentur. Eoque sibi proposito sine iugulis triennij dum vixit, Provinciales Synodos juxta præscriptum Tridentinum coegit numero sex, in quibus perfectissimi regimini Ecclesiastici formam tradidit, & opere stabilivit. Horum primum celebravit anno 1565. cui vit Sanctus præfedit auctoritate fultus Apostolici a latere per universam Italiam Legati. Hujusce Concilii constitutione part. 1. tit. 6. ita definitum legitur: Apostoli, in quorum locum Episcopi successerunt, satis nobis apertuerunt, verbi Dei prædicationem esse præcipuum illorum munus, qui in Episcopali sede collocantur. Hoc ipsum sancitum fuerat a Concilio Tridentino sess. 5. c. 2. suffragatur S. Gregorius Nazianzenus serm. 1. dum ait: Ipsam divini Verbi distributionem esse Episcoporum omnium primum officium. Eandemque repetunt sententiam Tridentini Patres sess. 24. cap. 4. de reform.

Ejusdem Mediolanensis Synodi part. 2. tit. 6. Qui parochialem Ecclesiam non obtinent, etiam si regulares fuerint, confessiones non audiant, quemadmodum statuit Tridentina Synodus, nisi Episcopi scripto approbati fuerint, excommunicationis penam subeant. Vide Tridentinæ sessionis 23. cap. 15.

2. Ibidem Mediolanenses Patres necessario prorsus monito præmuniunt quoscumque confessorios: Caveant confessores, ne ante debitam satisfactionem illos absolvant, quibus cum facultas adsit aliena restituendi, vel legata, qua ad pias causas facta sunt, persolvendi, illisque ut id facerent, superiori confessione præceptum sit, prestare tamen neglexerint; exceptis illis qui periculose agrotant; quos tamen moneant, ut id quod debent, quamprimum persolvant. Et quia interdum in manu falsi testis est, ut non solum facultatibus, sed etiam existimatione ac vita homines spoliarentur, idcirco neminem absolvant, qui falsum testimonium in iudicio alterius detrimentum dixerit, nisi prius damno dato, quatenus id sarciri potest, & violata illius existimationi satisfecerit. Nec illum quidem absolvant, qui post publicum Episcopi monitum de indicandis rebus amissis, quid de iis sciat, non indicavit, nisi hoc officium ante persolverit. Iidem adhibita omni diligentia, conscientiam examinent singulorum, qui stentantur, & qui iniquos contractus exercent: neque quemquam in iis casibus absolvant, nisi debita restitutio aut satisfactio ex canonum præscripto prius intercedat.

Concilium Romanum anni 1078. sub Gregorio Papa VII. can. 5. sic edicit: Falsas penitentias dictas, que non secundum auctoritatem Sanctorum Patrum pro quavis re criminum imponuntur. Ideoque quicumque miles, vel negotiator, vel alicui officio deditus, quod sine peccato exerceri non possit, si culpis gravioribus irretitus ad penitentiam venerit, vel qui alterius bona injuste detinet, vel qui odium in corde gerit, & recognoscit, se veram penitentiam non posse peragere, per quam ad æternam vitam valeat pervenire, nisi arma deponat, alteriusque non ferat, nisi consilio religiosorum Episcoporum pro defendenda justitia, vel negotium derelinquat, vel officium deserat, & odium ex corde dimittat, bonaque, que injuste abstulit, restituat: ne sament desperet interim quidquid boni facere poterit, hortamur ut faciat, ut omnipotens DEUS

per ejus illustres ad penitentiam. Hactenus canon Romanus. Idemque Gregorius VII. Pontifex, cum rescisset in Britannia Armorica, seu minori, hunc prevaluisse abusum, ut a Confessoribus auditæ penitentes, tametsi indigni & absolutionis incapaces, atque in iisdem sæpius confessis peccatis perseverantes, vel raro, vel nunquam sine absolutione dimitterentur, scripsit ad eos epistolam 20. libri 7. Synodum illi indicens, quæ provideatur, ne ulli confitentis reconciliatio per Sacerdotes indulgeatur, qui se ab occasione peccati non alienaverit, aut oculum proximi a se non abdicarit, aut illatum proximo damnum non resarciat, cum id possit, aut alias admonitus resarcire neglexerit. Definitque infructuosam esse qualemcumque penitentiam, quæ sic accipitur, ut in simili causa, aut eadem culpa, de qua sit aut fieri debet confessio, permaneat. Delegat vero Amatium Olorensem Episcopum, ut in Synodo præsit titulo Vicarii Apostolici, Concilium præterea Burdegalense ann. 1583. tit. de Penitentia, monet justam causam existere penitentem impatatum remittendi in aliud tempus, quo paratior accedat. Ibidemque addit suspendendam esse illius absolutionem, qui cum in anteriori confessione se ablata restitutum promississet, id præstare neglexerit, etsi facultas restituendi adfuisset; præterquam in mortis articulo, dummodo tunc provideatur, ut ab hæredibus scripto mandato per eum adstrictis restitutum fiat. Plura in hanc rem superius requirunt in Lateranensis Concilii secundi œcumenici sub Innocentio secundo, can. 22. Huc spectat etiam c. legatur, 24. q. 2. & c. satisfactio, de penit. dist. 3. & c. valet, 81. & Rituale Romanum tit. de Sacramentis. Item Lucæ 14. Quicumque non renuntiaverit omnibus, quæ possidet, non potest meus esse discipulus. Et Matth. 18. V. 35. Sic & Pater meus cælestis faciet vobis, nisi renoveritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris. Et Matth. 5. V. 29. & 30. Si oculus & si manus tua scandalizat te, erue & abscinde & projice abs te. Et Matth. 16. V. 26. Quid prodest homini, si universum mundum lucratur, anima vero sua detrimentum patiatur? Et Eccles. 3. V. 37. Qui amat periculum, in illa peribit. His adde S. Gregorii Papæ homiliam in Evangelium, ubi queritur, cur cum discipuli ad piscaturam redierint, Matthæus tamen ad telonium non redierit? Distinguitque negotia, quæ peccatum non implicant, ab illis, quæ sine peccato exhiberi aut vix aut nullatenus possunt. Ad hæc autem necesse est, ut post conversionem animus non recurrat.

3. Eiusdem part. 2. tit. 25. traduntur præceptiones de vita, & honestate Clericorum. *Arma* (inquit) Clericorum sunt orationes & lacrymæ. Idcirco edicimus, ne Clerici arma cuiusvis generis ad offensionem, vel etiam ad defensionem faciant, exceptis cultellis ad domesticam vitam usum accommodatis: nisi forte extra civitatem suspectis locis iter eis faciendum sit. Quod si Episcopi iusta de causa id eis permittendum judicaverint, tunc scripto impetrata venia, ipsis uti liceat; non tamen publice, nisi rei aut facti necessitas postulet. Omnino balista, hastis, & sclopeto, telis, aliisque hujus generis instrumentis interdiciuntur.

Concilium Pictaviense can. 10. ita dicit: Clerici arma portantes & usurarii excommunicentur. Citatur c. 2. de vita & honest. Cler. & lib. 5. Capitularium Caroli Magni cap. 179. Clerici arma portare, & venationes exercere prohibentur.

Clerici personati non incedant.

Choreas privatas aut publicas non agent, nec spectabunt.

4. *A venatione abstinere.*

Minime tamen probabile est aliud venationis prohibitionem hoc loco esse, quam quod exercetur cum strepitu & clamoribus, ut cum adhibentur venatici canes, vel accipitres, vel arma, ut sunt venabula, hastæ, balistæ, sclopi, quorū paullo ante Concilium istud ipsum Clericis prohibuit. Approbantur salæ, quæ retibus, cassibus, pedicis, visco seu glutine exercentur. Huc spectat Concilium Turonense III. can. 8. & Agathense can. 55. Tridentinum sess. 24. can. 12.

Fabulis, Comædiis & Fastidiis, aliisve profanis & imanis sollicitudinis non intererunt: ne aures & oculi sacris Officiis additi, ludicris aut impuris actionibus & sermonibus distracti polluantur: Clericalis etiam Ordinis hominibus omni genere saltationis, & ludis præsertim aleæ ac tesserarum & talorum interdiciuntur.

Prohibemus etiam globos qui malleis lignis impelluntur. Item follis ludum, id est pila majoris. Nec solum ludere vetamus, sed eos ludorum spectatores esse volumus, aut quovis ludentem in adibus suis permittere.

Si autem valetudinis causa interdum parva pila, ad aliquam non indecore hujusmodi exercitationis generis consigerit, nec publice id faciant, nec pecunia intercedat in ludo, nec quidquam quod facile pecunia aestimari possit.

Non in comessationibus, & ebrietatibus, sed ut sobrio vivamus, prædicat Apostolus: ideo Clerici minus honestis conviviis non intersint, neque ad bibendum quovis in eorum. Deinde sequenti cap. 26. statuit: Qui Deo militat implicare se negotiis secularibus prohibetur. Idcirco edicimus: Ne Clericus sacris initiatus, aut Ecclesiastico beneficio præditus, coram iudice seculari Advocati aut Procuratoris nomine causas agat: nisi ab aliis in iudicium vocatus suam, aut Ecclesiam, aut propinquorum, etiam si necesse fuerit, & miserabilium personarum causas, ab Episcopo facultate prius concessa teneatur.

Ne in profanis negotiis officium Tabellionis exerceat.

5. *Ne artem medendi faciat.*

Observandum tamen, istud de arte medendi esse, aut tunc temporis fuisse non ex jure communi, sed in particulari pro Mediolanensi provincia. Jus namque commune sacris etiam Clericis medendi artem, dum eisdem petiti sint, non interdicit, excepta duntaxat alicujus membri abscissione, vel adustione, & sententiam sanguinis, ne Clerici vel Monac. & c. tua nos, de homicid. Verumtamen quia professio ista multis est obnoxia periculis, præsertim circa feminarum ægrotudines: & quia non raro contingit, ut per inconsiderationem culpabilem, aut defectum sufficientis peritæ moriatur æger, prohibitio ista fieri juste ab Episcopo Clericis subjectis potest.

Ne in negotiationibus & mercaturis se interpretem aut medium interponas.

Negotiationem etiam omnis generis omnino prohibemus.

Artes vero honestas concedimus, ut aliquid manibus suis lucratur; quo sibi quæ ad vitium necessaria sunt, comparare possit.

Ne aliena prædia lucri causa conducat.

Ne aliorum tutelam aut curam suscipiat.

6. S. Cyprianus epist. 66. profert decretum Cocceii cujusdam Africani hoc ipsum prohibens. Quocirca vetat fieri oblationes pro defuncto Geminio Victore, eo quod Presbyterum tutorem testamenti constituisset.

Ne pro aliis fidejubeat.

Ne alicujus Principis, aut alterius negotiorum procurator sit, sine facultate ab Episcopo prius per litteras impetrata, singulis annis renovanda.

Magnam horum partem statuit Concilium Chalcedonense can. 3. & Tridentin. sess. 14. de reform. in procemio & cap. 6. & sess. 21. de reform. cap. 1.

Novæ parum memor Ordinis ac dignitatis suæ, sit in famulatu laicorum etiam Principum, eorumque quibusvis aliis obsequia: nisi cui ex causa, aut ad officium Sacerdotali munere non indignum, Episcopus hujus rei potestatem scripto antea fecerit. Hujusmodi auctoritas scripto permessa quotannis renoventur, alioquin irrita & nulla sint.

Novæ prætor, aut affecta famularum, aut discipulis assistat, aut ancilletur.

Parte 3. Tit. 6. *Navitia ne examinatur intra septa monasterii, sed extra in publica ejus monasterii Ecclesia, & libere & fidenter suam voluntatem exponere possit.*

7. *Quod vero professione facta elemosyna gratia ad professionem sustentandam Monasteria datur, id quo tempore puella habitum religionis suscipiet, apud virum Monialibus & eorum Superiori probatum deponatur, ut nullo impedimento, tunc parentibus non monialibus præsto esse possit.*

Quæ sanctio iteratur in secundo Mediolanensi Concilio inter capita ad Moniales pertinentia. In quibus hoc pariter edicitur: *Ut tempore professionis Episcopus summam præscribat pecuniam, quam puella alimentorum nomine monasterio det: (scilicet alioqui ad professionem non admittenda, si Monasterii opes ad eam alendam minime sufficientiant) nisi census, aut alia bona immobilia, quorum fructus annui ejusdem iudicio ad ea alimenta satis sint, Monasteria attribuantur. Itaque Sanctus ipse Carolus, aliique una cum eo severioris ac rigidioris discipline vindices, lege Synodali hoc fieri jubent, quod nonnulli ultra modum tetrici asseverare audent, esse in quovis ingressu Monasterii simoniæ crimen, sine ulla distinctione eorum, quæ præcisè dantur pro necessariis ejus, qui postulat admitti, alimentis; cum iis quæ simoniaco pacto conferuntur ad religiosam admissionem, quæ utique res est sacra nec pretio aestimabilis. Hanc require fustius tractatam disputationem in ea theoria & praxis nostræ parte, in qua uberius de simonia differitur, & probatur*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

nutritionem eis ministrari. Quinimmo illam tamdiu differrè habeat, quoad veram vite eorum emendationem Episcopus cognoverit.

Tit. XIV. Sacerdotes Missa celebranda munere suspensi impeditivè, frequenter, & vero præsertim diebus Dominicis & Festis sacram communionem sumant.

Tit. XV. Quibus autem in Ecclesiis ob multa variaque defunctorum legata Missas usque adeo multas celebrari oportet, ut ratione singulorum dierum, quos testamento aliave ultima voluntate testatores præscripserint, muneri, quod piis eorum voluntatibus debetur, satisfieri non possit; aut elemosyna eo nomine adeo tenuis est, ut non facile inveniantur, qui huic se muneri subicere velit: idem Episcopus in Synodo Diocesana re accurate cognita & perspecta, statuat, quidquid magis ad Dei honorem & cultum, atque Ecclesiarum utilitatem videris expedire: ita tamen ut in singulis Missis, quas iure reductionis celebrari contingeret, eorum defunctorum commemoratio fiat, qui pro suarum animarum salute legata ad pios usus reliquerunt: debite autem commemorationi satisfies per intentionem applicationis Missarum, per preces in secundo Memento, & per collectas faciendas in illis Missis, in quibus collectæ fieri possunt. Vide Trid. 25. sess. cap. 4. de reform.

Tit. XVI. Episcopus divinarum Officiorum, quibus præsens in Ecclesia adest, initium statim precibus versibusque faciat, orationesque statas ipse dicat, binis accensis luminibus in ejus conspectum altaris.

Ibidem. Feria quinta Cæne Domini, quo religiosus colatur & custodiatur locus, in quo sanctissimum Christi Domini Corpus recondi solemne est, Episcopus diligenter curet, ut in basilica Cathedrali, & in Ecclesiis tam Collegiatis, quam Parochialibus, semper unus saltem Sacerdos, aut sacris initiatus eo sacro loco tamquam in statione collocatus excubet, atque evigilet assidua precatione, sanctaque meditatione.

Tit. XVII. Decernimus, ne in posterum corpus aliquod sepeliatur, nisi duodecim saltem horis, postquam spiritum exhalaverit. Verum si aliquem de improvisa mors aut alicujus morbi repentina vis occupavit; is ne in sepulcrum inferatur ante vigesimam quartam hujusmodi repentini adventus horam: nisi locus Episcopo vel ei videbitur, cui ipse id cura dederit.

Tit. XXI. Episcopus ut familiam suam in bene vivendi regulis atque officiis perpetuo contineat, deligat aliquem ex suis virum prudentem, spiritualisque vita studiosum, cui id plane mandet, ut qua in moribus familie emendationem aliquando desiderant, ea quamprimum sibi referat animo simplici ac puro: ut ipse, prout opportunum esse viderit, remedium adhibere possit. At præterea quo diligentius familia sua institutioni consulat, cum fraternam etiam correctionem instituendam curet, tum vero frequentes spirituum rerum collationes & exercitationes, disciplineque alias regulas ex Conciliorum Provincialium decretis præscribat. Quas regulas in tabella ordine descriptas ipsi familia in conspectu propositas certo loco affigi jubeat. Cum vero aliquem in familiam adscribet, illas eidem proponat, antequam in familiam illum adscribas.

Tit. XXVI. Equissimum est, & canone Concilii Parisiensis traditum, eum, qui Vicariam Episcopi personam & munus sustinet, sacris initiatum esse. Quamobrem curet Episcopus Vicarium generalem sibi constituere, qui præter cetera que in Vicarii ejusmodi persona requiruntur, saltem Subdiaconus sit.

Gallicano Blesensium Comitiorum edicto art. 45. prohibetur aliquem constitui ab Episcopo Vicarium generalem, aut Officium, nisi Presbyterum & graduatum.

Tit. XXX. Ne quis Clericus, laicusve, cujuscunque generis, ordinis, conditionis, sexus, etatisve sit, absque Episcopi, Vicariive ejus concessu litteris exarato, ad Monialium monasteria quovis pretextu accessit, ac ne eo quidem nomine invisendi, alloquendive puellas, tantum, qua ibi educantur, unquam accedas, propositis panis & censuris arbitrio Episcopi. Ne quis item absque ejusdem Episcopi facultate scripta, intra septa monasterii Monialium in posterum ingredi audeat. Si quis contra fecerit, excommunicationis poenam ipso facto subeat ex Concilio Trident. sess. 25. cap. 5. de Regularib. & Monialib. Apostolicarumque sanctionum, quas Summi Pontifices Pius V. & Gregorius XIII. eo nomine ediderunt, præscripto. A qua excommunicatione non ab alio nisi a Summo Pontifice Romano absolvi possit.

Ibid. Neque unquam aliquis Ecclesiasticus, secularis, aut regularis, aut laicus, quocunque gradu, auctoritate, aut dignitate præditus, cuiquam homini Ecclesiastico, etiam regulari, aut laico facultatem ad Monialium monasteria accedendi, aut colloquendi quidem gratiam concedat: nec vero Monasterii septa ingrediendi potestatem faciat, quavis consuetudine, statuto, lege, privilegii, aut auctoritate Sedis Apostolicæ auctoritate, ante Concilium Tri-

dentini promulgationem roboratis & communiter, non obstantibus: si quis contra commiserit, poenam excommunicationis ipso facto subeat, aliasve arbitrio Episcopi.

Ibid. Collocutionum loca in Monialium monasteriis tam intrinsecus quam extrinsecus constituta clavi clausa perpetuo sint, nisi cum ibi aliqua est collocutionis causa, ex facultate legitima: clavis autem apud Præfektam custodiatur. Nec vero aperiuntur loca collocutionum nisi pro exhibente scriptam Episcopi facultatem.

Ibid. Facultas ingrediendi septa monasterii nulla detur nisi in scripto: neque vero qua sine scriptis concessa est, cuiquam suffragetur, nisi quando unacum Episcopo in monasterium ingreditur. Episcopus autem solummodo, ac nullo modo Vicarius generalis hanc potestatem faciat, nisi specialiter Episcopus hanc illi facultatem delegarit, qua aliis ingrediendi facultatem scripto dare possit: atque Episcopus quidem eam auctoritatem minime alii demandat, nisi Vicario tantum generali, ac neque ei quidem, quando Episcopus ipse præsens est.

Ibid. Episcopi & Prælati omnes, tam seculares, quam regulares, quibus Monasteriorum Monialium cura committitur, facultate sibi ex officio data in ea ingrediendi, ita demum utantur, ut scilicet cum necessaria causa urget, ingrediantur, paucosque comites, & eos quidem seniores ac religiosos homines secum adhibeant: ne pœnas ac censuras Greg. Papa XIII. Summi Pontificis 23. Decemb. 1581. ipso facto infligtas subeant, quam constitutionem accurate servent.

CONCILIIUM TOLETANUM

1565. Pio IV. Pontifice.

1. **M**ibi compertum non est, utrum per mortem Metropolitanæ vacaret illustrissima Hispaniarum Toletana sedes, quando Concilium illud est habitum; an vero ex causa diutinae ægrotudinis, vel absentia Metropolitanæ factum sit, ut alter præficeret. Huic vero Synodo concurrentibus Pii IV. Pontificis, & Philippi Regis Hispaniarum animis, præfedit Christophorus Rogius de Sandoval, Cordubensis Episcopus.

2. Post indicatas preces & jejunia, edictamque fidei professionem, receptaque sacrosanctæ Synodi Tridentinæ omnia decreta, absolutaque cetera præsentis Concilii preparatoria seu præliminaria: Secunda demum actione statutum est de residentia Episcoporum, additumque illud Decretum:

Caveant tamen Episcopi, ne extra sedem Cathedralis Ecclesie locum aliquem Diocesis ad continue habitandum eligant: cum ad totius Diocesis negotia commodius expedienda illic oporteat Episcopos habitare, ubi sedes Episcopalis fuit constituta. Alioquin sint Episcopi memoris eam residentiam neque Deo gratam esse, neque sacris Canonibus consonam, & ab hac Synodo potius absentiam quam residentiam censendam fore.

3. Secundo præcipit Episcopis visitationem Diocesis si-ve per se, si-ve per alios, dummodo ad minus tres menses si-ve continuos, si-ve interruptos, ac interruptos, singulis annis extra civitatem Episcopalem per se ipsos minus visitationis obeant, atque ita succedendo universam ipsi Diocesim lustrent, & beneficiendo pertranscant. Neque se quisquam eorum ab istiusmodi personali visitatione se velit excusatum quocunque alio impedimento vel causa necessitatem absolutam non inducente.

4. Tertio jubet, ut Episcopus neminem in suam familiam asciscat, qui non sit probatis moribus, & laudabile de se exemplum præbeat foris & intus, ad imitationem Regis Prophetæ Psalm. 100. *Ambulans in via immaculata hic mihi ministrabat. Non habitavit in medio domus mea, qui facit superbiam: qui loquitur iniqua, non direxit in conspectu oculorum meorum.* Dicitque Apostolus ad Timoth. *Si quis domui suæ præesse nescis, quomodo Ecclesie DEI diligentiam habeat.* Deinde Concilium hæc subjungit: *Sit Episcoporum ita modesta suppellex, ut nec auro contexta, nec aureis telis, suisve ornata, extra Altaris & Ecclesie ministerium servitio debeat. Consequenter profana colloquia, omnemque sæculorum luxum ab Episcoporum mensis ablegat. Sit igitur (inquit) Episcoporum mensa Sacra Scriptura, librive alterius Ecclesiastici lectio, doctorum piorumque vivorum confes- su splendida, ab eaque procul profana colloquia absint, ac prorsus eorum sæculorum eminentur splendor, qui falso cujusdam decoris nomine se mensis Pontificiam ingessit. Eadem de frugalitate suppellectilis & mensæ Episcopalis præceperat Concilium Carthaginense quartum canon. 15. *Episcopus vilem suppellectilem & mensam ac, vitium pauperem habeat, dignitatis suæ auctoritatem fide**

Ad & vira meritis quarat. Concilium quoque Trid-
 nium Yesson. 25. cap. 1. de reform. can. istum 15. Car-
 thaginensem in usum revocat apud quosvis Episcopos,
 etiam Cardinales: addens, ut in reliquo etiam vitæ ge-
 nere, ac tota domo sua caveant, ne quid appareat,
 quod a sancto hoc instituto sit alienum, quodque non
 simplicitatem, Dei zelum, vanitatum contemptum præ-
 ferat, & quæ nos tantopere commendat sanctam hu-
 militatem. Illud Toleranum Concilium subinde monet:
*Episcopis curandum esse, ut eorum familiares ac domesti-
 ci præmissa peccatorum confessione, saltem diebus Nativi-
 tatis Domini, & Resurrectionis, ac Pentecostes, & Dei-
 pæ Mariæ Virginis Assumptionis sacram Eucharistiam
 sumant, Videndus superius est titulus 21. Concilii Me-
 diolanens. VI. quo forma componendæ ad omnem vir-
 tutem familiæ aperitur,*

5. Actionis III. Cap. I. *Episcopi publicum Archivum
 habeant, in quo scriptura omnes ad dignitatem Episcopa-
 lem pertinentes, ejusque jura & actiones in tutissimam
 custodiam deponantur, cum eorum diligenter confecto in-
 ventario, quod scriptum ab eodem Episcopo, vel ejus Vi-
 cario generali, & Notario, simul cum eisdem scripturis
 servetur. Neque ex eo Archivum aliqua originis scriptu-
 ra amoveatur, nisi ex ea causa que justissima, & ad
 utilitatem ipsius dignitatis vel Ecclesiæ pertinet. Et tunc
 non aliter quam coram duobus testibus, & Notario, qui
 in eodem inventario in publicum testimonium scribat, que-
 sit illa scriptura, qua inde abducitur, quo die & a quo,
 & ad quem effectum abducta fuerit. Sede tamen vacan-
 te, due sint Episcopalis archivi claves, quarum una Ca-
 pitulo, aut ei qui ab eo deputatus fuerit, altera Prælate
 illius monasterii, in quo Archivum ipsum depositum ex-
 tat, a Vicario Episcopi tradatur, juramento ab eodem
 Prælate præstato de fide ejusdem clavis custodia, quo etiam
 promittat se non permissurum aliquam scripturam ex eo-
 dem Archivum abduci absque Metropolitanæ, vel Superio-
 ris licentiâ. Ei vero qui ad vacantem Ecclesiâ promotus
 fuerit, utraque clavis a Capitulo & monasterii Prælate
 libere tradatur, cum ratione eorum scripturarum, que
 juxta hujus decreti formam sede vacante ab eodem Ar-
 chivo fuerint abductæ: & eorum que ad Capitulum per-
 venerunt, quemadmodum decreto Tridentino cautum ex-
 tat. Sed & archivum hoc Episcopale qualibet biennio ab
 Episcopo coram Notario & testibus omnino visitetur. Sin-
 que Episcopi memores juramenti, quod in consecratione de
 rebus Ecclesiæ non alienandis præstiterunt. Non enim om-
 nino erunt a culpa alienationis immunes, si ob eorum ne-
 gligentiam ea perierint instrumenta, quibus res & jura
 Ecclesiarum defendi, aut inique occupata vindicari pos-
 sint. Illa vero scriptura, quarum custodia Capitulo Eccle-
 siæ Cathedralis aut Collegialis incumbit, in publico Ar-
 chivo, quod in Ecclesiâ sit, custodiantur. Cujus quoque
 Archivi due sint claves, quarum unam habeat Decanus,
 aut is qui eam habere solet; altera vero penes Canoni-
 cum sit, qui præbendam Doctoralem juris Pontificii ob-
 tinet: atque in conficiendo inventario & abducendis ex eo
 Archivum scripturis, ea serventur omnino qua hoc decreto
 ac archivum Episcopali tradita sunt. Deputeturque qualibet
 biennio unus ex Canonicis, qui cum his qui claves ha-
 bent, id Archivum visitare sentantur. Loco autem illius
 qui præbendam doctoralem habet, cum vel ea præbenda
 vacaverit, vel is sit aliqua ratione impeditus, alter a
 Capitulo eligatur, qui alteram clavem Archivi habeat.*

Haecenus Toletanum decretum in reliquis æquitate
 fretum. Veruntamen cum frequenter contingat, ut Epi-
 scopus & Capitulum dissentientes inter se litigent, peti-
 culum subest, ne vacante sede, si clavis Episcopalis ar-
 chivi penes unum aliquem de Capitulo deponatur, scri-
 pturæ, quibus Episcopi causa nititur, per dolum sub-
 trahantur & dispereant. Ideoque videtur alia quapiam
 ratione prospiciendum esse scripturarum archivi Episco-
 palis Sede vacante securitati. His tamen similia de ar-
 chivi Episcopalis custodia sub duabus clavibus, que va-
 cante sede distribuendæ sint, una quidem Vicario Capi-
 tuli, altera vero antiquiori de Capitulo, quas ambo
 reddituri sint Episcopo successori, simulque rationem
 reddituri de scripturis singulis in inventario recensitis,
 eorum fidei custodique commissis, constituit Concilium
 Provinciale Aquis-sextiis habitum anno 1585. in fine ti-
 tuli de Episcopis;

Can. V. *Presbyteri parochiales per seipsos, aut si fue-
 rint impediti, per alios ab Ordinario examinatos, omni-
 bus diebus festis paulo post meridiem Christianam doctri-
 nam pueros & puellas in unum locum prope Ecclesiâ,
 vel in ipsam Ecclesiâ convocatos docere teneantur: pa-
 rentesque eorum admonerent, quos & sancta Synodus ad-
 monet, ut proprios liberos domi bonis moribus verbo &
 exemplo insitantes, ea que ad Christianam doctrinam*

*pertinent, sedulo doceant, eadem crebro repetentes, qua
 illos Parochus doceret. Quod si Presbyter Parochialis
 in hoc munere exequendo negligens fuerit, ab Ordinario,
 & ejus Visitatoribus graviter puniatur,*

6. Neque omittenda sunt duo admodum conducibilia
 monita Episcopis propolita ista Synodo Toletana, in
 actione secunda. In primis in articulo V. *Episcopi, quo
 facilius in Synodo provinciali rationem muneris sibi com-
 missi reddere possint, librum habeant, in quo omnes para-
 chiales Ecclesiæ propria cujusque Diocesis, eorumque Re-
 ctiores nominatim scribantur: quique ex eis per seipsos,
 quique per vicarios eisdem Ecclesiis serviant: ratione ex-
 posita, quo titulo easdem Ecclesias obtinuerit, & qua ex
 causa a residentia absentes fuerint excusati: aut quo im-
 pedimento ad servandum per seipsos cogi non potuerint.
 Habeant & librum alium, in quo cujusque diocesis visi-
 tatio, que per ipsos Episcopos & per eorum Visitatores fa-
 cta fuerit, in summa contingatur: subscribaturque ab ipsis
 Episcopis, vel Visitatoribus, & eorum notario; ut saltem
 ex eo apud provincialem Synodum constare possit, que Ec-
 clesiæ fuerint ab Episcopis, vel eorum Visitatoribus visi-
 tate. At summa & præcipua ratio est, ut hac diligen-
 tia Deo & Episcoporum conscientie plenius satisfiat.
 Permultum enim confert personalis Episcoporum visita-
 tio, tum quia majore nititur auctoritate, tum quia
 proprium hoc Episcopis incumbit officium, Proverb. 27.
*Diligenter agnosce vultum pecoris tui, tuosque greges con-
 sidera.* Tum denique quia officio astrictus est Episco-
 pus, providendi gregi suo Sacramentum Confirmatio-
 nis, quod inferiores Visitatores conferre nequeunt. Præ-
 terea ejusdem actionis art. 15. salubriter admonentur
 facti Antistites: *Notariorum Ecclesiasticorum, Promotoris
 fiscalis, publici executoris, & aliorum officia quorumcum-
 que, qui jurisdictionis Episcopalis & aliorum inferiorum
 ministerio operam dare tenentur, nullo modo vendantur;
 nec ob aliud quodcumque lucrum dentur temporale. Den-
 tur autem hæc officia gratis his, qui sunt idonei ad ea-
 rum manus exercendam, quique per seipsos illis servire
 teneantur. Nec ullo unquam tempore, qui hæc officia ab
 Episcopis vel Ordinariis quibuscumque etiam inferioribus
 gratis obtinuerunt, vel in posterum quemodocumque obti-
 nuerint, illa vendere vel locare possint, nec in alios ve-
 cepto aliquo lucro temporali transferre, vel in eorum fa-
 vorem illis renunciare. Sempiterna dignum memoria est
 illud Alexandri Severi Romanorum Imperatoris dictum,
 qui cum nullo pretio, sed solis virtutum meritis Judi-
 ces ac Magistratus constitueret promoveretque; Princi-
 pem dicebat non habere causam de publicis officialibus
 exoptulandi, si quæ jura ipsi vendiderat, a subjectis po-
 pulis in jure dicendo recuperarent venales Magistratus.**

CONCILIUM MECHLINIENSE

Anni 1570.

1. **C**onvenit Concilium istud apud Mechliniam Bra-
 bantiz urbem, cura & sollicitudine absentis ejus
 urbis Archiepiscopi Antonii Petenoti Cardinalis dicti
 Granvellani, ex Episcopo Attrebatensi ad Mechliniensis
 Archiepiscopatus insulam proventi, cujus loco præfedit
 huic Synodo Martinus Rithovius Episcopus Iprensis.
 Interfere & consedere Franciscus Somcius Antuerpien-
 sis, Wilhelmus Lindanus Ruremundensis, Cornelius Jan-
 senius Gandavensis, Remigius Druitius Brugensis, Lau-
 rentius Methius Buscodunensis comprovinciales Episcopi
 omnes insignis meriti & famæ, cumque his Maximilia-
 nus Morillenus Vicarius generalis Cardinalis Granvel-
 lini Archiepiscopi. Post consueta Synodi præliminaria,
 consensere omnes ad recipienda & servanda universa fa-
 grosancti Trident. Concilii decreta.

Sub tit. de Matrimonio, Cap. II. *Quia coacte nuptiæ
 tristem plerumque & luctuosum habent exitum, diligenter
 inquirant Pastores, an matrimonium contracturi sponte &
 animo deliberato, non vi aut metu parentum, amicorum,
 aut aliorum coacti ad matrimonium procedant. Quod si
 invenerint aliquem, vel aliquam, ex contrahentibus co-
 actum ad contrahendum, nullo modo ad conjunctionem eo-
 rum procedere audeant, neque alteri vices suas commit-
 tant sub pena suspensionis ab officio & beneficio.*

Cap. V. *Si sponsalia & matrimonium contrahere vo-
 lentes diversorum sint Episcopatum, Pastores a suis Epi-
 scopis tam super sponsalibus contractis, quam super præ-
 clamatoribus attestaciones approbatas habere debeant: ne-
 que ante ad matrimonii solemnitatem desponsi admittan-
 tur, quam suorum Episcoporum litteris ad hoc expressam
 facultatem habuerint: atque Episcopi ratione hujusmodi
 liste-*

litterarum pro notario & sigillifero non ultra octo stuferos recipi permittant.

Cap. VII. Tempus clausum a Concilio Tridentino restitutum est, proinde diligentius observetur: si samen ex legitima & urgente causa aliqui per Episcopum ad matrimonium illo tempore contrahendum admittantur, abstinere a solemnitate nuptialis convivii, a choreis, & similibus insolentis, qua temporis non congruant, sub pena viginti florenorum Remensium ad pium usum applicandorum.

2. Tit. de Officiis & cultu divino, Cap. VI. Illos quoque qui sub dictis Officiis Divinis aut celebrant aut ad celebrandum se preparant, vult hac Synodus pro eo tempore presens in divinis repuarari, modo samen, absoluto Sacrificio, sine notabili mora in chorum redeant.

Videtur hoc decretum adversari Juri communi, nisi intelligatur de Ecclesiis, in quibus tempora Missarum a singulis de choro celebrandarum distributa in aliqua communi tabula fuere, ne scilicet horis Officiorum, Missæ omnino vel altaria vacent. Intelligi quoque debet, si accidat ob justam aliquam occurrentem causam, ut is, qui choro præest, dimittat aliquem de choro ad celebrandum sacrificium, tunc enim justa causa subest. Aliter autem contingeret, ut singuli de choro immunitatem ab Officiis chori pro suo libito sub prætextu propriæ Missæ consecrarentur, & chorus desereretur. In primis sane facti canones in comune statuunt, eum qui abest ab officiis chori, non debere lucrari distributiones, quæ sunt stipendia chori: solis exceptis, quos justa & rationabilis corporis infirmitas, aut evidens Ecclesiæ utilitas excusaret: & contrarias consuetudines ac statuta reprobant, eosque, qui secus receperint, restitutioni obnoxios declarant: cap. unico de Cler. non resid. in 6. Sed & Honorius Papa III. in cap. licet, de præben. significaverat eos, qui Superiorum permisso absunt ad studendum Theologia, fructus quidem percipere præbendam suam, sed non distributiones chori, quia hæc solis debentur choro assistentibus. Concilium Trident. sess. 24. de reform. cap. 12. constitutionem Bonifacii d. tit. de Cler. non resid. instaurat, ac in usum reducit. Denique Concilium Mediolanense quartum sub sancto Carolo, tit. de distribution. Sanctionem huic Mechliniensi non oppositam his verbis edidit: *Quicumque dum alienius statæ hora officium in choro peragitur, Missam celebrando tunc a choro absuerit, illius hora distributionis samquam absens particeps ne sit, ut a sancta Sede Apostolica declaratum est. Id vero nisi præ absentia Sacerdotum, qui in Ecclesia tunc Missæ sacrificium faciunt, necessitas aliquando incidit, ut Præfectus canonicum aliquem Sacerdotem a choro exire, a statæque hora Officio abesse Missæ celebrandæ causa jubeat, aut nisi a Sede Apostolica aliter concessum fuerit.* Allegantur insuper sacræ Cardinalium congregationis conformia his decreta, necnon doctorum catervæ similiter decidentium. Videri potest Bonacina disput. 4. de sacram. Eucharist. qu. ult. punct. 7. §. 5. Idemque tract. de iis, quæ ad divin. Officiis in choro recitan. fac. disput. 2. qu. §. 4. Uterius quaeritur ibid. §. 5. utrum Canonicus penitentiarius percipere possit distributiones, dum in confessionibus excipiendis tempore Divinorum Officiorum detinetur, Concilium Trident. sess. 24. cap. 8. omnem amovet difficultatem his verbis: *In omnibus etiam Cathedralibus Ecclesiis, ubi id commode fieri poterit, penitentiarius aliquis cum unione præbendæ proximè vacaturæ ab Episcopo instituantur, qui magister sit, vel Doctor, aut Licenciatus in Theologia, vel jure Canonico, & annorum quadraginta, seu alias qui aptior pro loci qualitate reperiantur: qui dum confessiones in Ecclesia audiet, interim presens in choro consecratur.* Verba hæc, *In Ecclesia*, supponunt, quod si extra Ecclesiam confessiones audiet, non lucraretur distributiones.

Ibid. Cap. X. *Cohibentur Episcopi cantores, organistas, & campanarios, & alios quoscunque a lasciva, militari, & quavis indecora musica in tantu, organis, & campanis sub penam decem stuferiorum ad pios usus arbitrio Episcoporum applicanda. Et si semel puniti non abstinnerint, pena cæteris ac alia arbitraria plectantur. Deambulationes quoque ac profana colloquia impediant, ac delinquentes tempore divini Officii penam trium stuferiorum, & extra tempus divini Officii, duorum intendant ipso facto: quam penam Episcopi exequi curent.*

Cap. II. *Requirantur quoque locorum Magistratus, ut in omnibus parochiis edito publico mandante tempore, quo divinum Officium peragitur, aut Verbum Dei predicatur, tabernaculis non nisi pro viatoribus aperiri; neque aliquod genus ludii publice vel privatim institui: & omnino abstinere a tripudiis & aliis insolentis, quibus parochiani a visitatione divini Officii, & Verbi divini auditione distrahi possent, sub penam arbitrio eorum imponendis. Ipsi quoque Episcopi per suas dioceses in singulis parochiis, sub*

certis penis, suis nominibus similem inhibitionem fieri procurent.

De choreis & tripudiis sacris diebus abrogandis, consulto a me superius congesta ad congregationem XIII. Concil. Remensis anni 1564. De Magistratum vero cura & officio claudendi tabernaculis, ludos publicos, aleamque & spectacula cohibendi temporibus divini Officii & sacræ concionis, revise superius can. 52. Concilii Moguntini, 1529. unaque additum scholium ibi adjunctum.

3. Ex tit. de Decanis Cap. XI. *Pastoribus & quibuscunque Sacerdotibus inhihet sancta Synodus sub pena suspensionis, ne per se vel per alium, directe & indirecte stipulentur promissis votivis ad piorum postulationem celebrandis: sed quod eis sponte oblatum fuerit, accipiant. Caveant quoque, ne stipendium plurimum Missarum summa veniant; sed qui ratione benefici, aut alterius foundationis ad Missam tertio die celebrandam obligantur, ab aliis eodem tempore abstineant, nisi subsistente causa, & per alium sibi incumbens onus adimpleant: qui contra fecerint, severiter puniantur.*

Optandum sane fuisset, ut hujus Synodi Patres inivissent aliam quandam viam & rationem expediendi simul ab importabili Missarum onere brevi superventuro Sacerdotes, simulque ab indecoris conventionibus & sordidis elemosynarum pro Missa stipulationibus, quibus recusat petenti expetita Missa, nisi largiorem præbeat pro Missa elemosynam. Quam sordidiam ut excludat Synodus, vult absque ulla concertatione acceptati omne oblatum, etiam si teruncium non excedat. At vero hac facilitate acceptando quodvis oblatum, certissime advenit immensum Missarum onus, cui satisfieri nullatenus poterit; acceptatione namque oblatis, vel fraudatur tunc temporis ejus, qui offert, intentio, credentis bona fide sibi Missam integram applicatum iri: cum inter dantem sub conditione, & alterum qui acceptat nec intendit conditionem implere, intervenit stipulatio, in qua debet bona fides inesse; nec tamen inest ex parte accipientis nisi fraus & mora deceptio, rem promissam non adimplendo. Et aliunde, nihil quantumvis exile recusando, brevi exurget impossibilitas infallibilis tot Missarum onera adimplendi. Simplexque paupercola, quæ Sacerdotis probitati confidit ab eodem Sacerdote, qui acceptat oblatum, sponte atque dolose fraudatur & decipitur. Et minor videtur culpa, neque ulla fraus intercedit, nec onus impossibile assumitur, si oblatum aperte recusetur.

Ex tit. de vita & honest. clericorum Cap. V. *A tabernaculis frequentatione, ebrietate, comestationibus, & suspecta cum mulieribus conversatione & cohabitatione omnino Clerici abstineant, neque prædia ad vesperarum horas protrahant, neque choreas ducant, aut per plateas vel domos nocte & interdum larvati incedant: & si per quemquam contrarium factum fuerit, privatione distributionum & fructuum sui officii seu beneficii per mensem puniantur; & crescente contumacia crescat similiter & pena.*

4. Ex tit. de Usuris: *Quoniam usura Jure divino & canonico omnibus Christianis sub pena peccati mortali interdicitur, neque faciendæ sunt mala, ut eveniant bona; Synodus statuit & ordinat, ne quis inter autem sub prætextu augmentandi patrimonii pupillorum, aut sub eorum tutela existentium, pecunias illorum sub certo lucro singulis annis ultra sortem recipiant, minus decem, retenta facultate repetendæ sortis, quando ad majorem etatem pervenerint, aut matrimonium contraxerint, aut dias ad illorum voluntatem & arbitrium: declarando hujusmodi contractus usurarios, & contra ne premissis manuant tamquam usurarios, ad penas juris procedendum.*

Hæc sententia Sanctorum Patrum auctoritate confirmatur: Augustini in Psal. 36. vers. *Tota die.* Hieronym. in Ezechielem lib. 6. ad cap. 18. Ambrosii in Tobiam cap. 14. Concilii Agathensis can. 8. quorum testimonia & verba colligit Gratianus, 14. qu. 3. per totam; quorum unanimis sensus est, damnabilem esse usuram, ubi amplius requiritur, quam datur; ver. grat. si dederis solidos decem, & amplius quaesieris: vel dederis frumenti modium unum, & super aliquid exegeris, quod vocat Hieronymus *superabundantiam*, & Ambrosius *emolumentum supra mutuam sortem*. His adjungi possunt eloquentissimi sermones Basilii Magni, ejusque fratris Gregorii Nysseni adversus divites avaros & foeneratores. Præterea Chrysostomi homil. 38. in Matth. cap. 12. cujus hic verba subijcio: *Super omnes (inquit) mercatores plus est maledictus foenerator: quia mercator dat rem, ne jam illam non repetat; iste autem postquam foeneravit, & suam iterum repetit, & aliena tollit cum suis. Adhuc dicit aliquis, qui agrum locat, ut agrariam recipiat, aut do-*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

6. Ibidem cap. 9. *Cum deceat domum Dei sanctitudo, ut cuius in pace factus est locus, eius cultus sit cum debita veneratione pacificus: sit ad Ecclesiam humilis & devotus ingressus: sit in ea devota conversatio Deo grata, insipientibus devota, qua considerantes non solum instruat, sed reficiat. Cessent in Ecclesiis fraternitatum & societatum quarumlibet consilia & negotia: cessent confabulationes qualibet: cessent vana & multo potius fœda colloquia & profana: eo nec libri nisi orationis & pietatis, nec alia nisi sancta inferantur. Cessent postremo, quæcumque divinum possunt perturbare Officium, aut oculos divina Majestatis offendere: ne ubi peccatorum est venia petenda, ibi peccandi detur occasio, aut deprehendatur peccata committi. De quibus singuli Curati admonebunt gregem suum, & per censuras Ecclesiasticas auctoritate presentis Synodi ferendas ad obedientiam cogent. Prohibemus insuper nos in Ecclesiis Cathedralibus, vel aliis, ne pueri aut alii quicumque in festo Sanctorum Innocentium theatraalia aut ridicula exercent.*

Templum est domus non confabulationis, non deambulationis, non curiose inspectionis, non comestationis, sed adorationis. Videant ergo, quam a Christo flagellandi sint, qui illud garriendo, circumspiciendo, lasciviendo, potando profanant & inhonorant. Nam ut ait Beda in Joann. 2. *Videbantur licite vendi in templo, qua ad hoc emebantur, ut in eodem templo offerrentur Domino, sed nolens ipse Dominus aliquid in domo sua terrena negotiationis, ne eius quidem, qua honesta putaretur, exhiberi, dispulit negotiatores, & foras omnes simul cum iis, qui negociabantur, ejecit. Quid ergo fratres mei, quid putamus, faceret Dominus, si rixis dissidentes, si fabulis vacantes, si risu dissolutos, vel alio quolibet scelere reperiret irretitos, qui hostias, qua sibi immolarentur, ementes in templo vidit & eliminare festinavit? Præsertim quia hi ementes & vendentes non debebant proprie in ipso templo, sed in atrio ac porticu templi, immo in atrio omnibus gentibus communi, & tamen inde a Christo ejciti sunt. Quid ergo faciet Christianis in sacro ipso templo, & in conspectu venerabilissimi Sacramenti hæc ipsa & his indigniora patrantibus? Cum igitur domum suam Dominus domum prædicet orationis, nihil aliud agendum in ea præter orationes. Et sapienter admonet Augustinus in Regula: *Nemo in Oratorio aliquid agat, nisi ad quod factum est, & unde nomen habet.**

Sub tit. de Sacramentis, cap. 3. *Præcipimus, quamprimum commode fieri poterit, natos pueros ad baptismum deferri propter Sacramenti hujus necessitatem. Alii sine justa causa agentes, cum Curatis & Vicariis eorum id fieri non improbantibus, excommunicatione & suspensione dignos judicamus: sicut & Sacerdotes privatis in domibus aut nocte circa necessitatem baptizantes.*

Tit. de Sacramento Confirmationis. *Episcopi ad levamen populi per oppida sue Diœcesis frequentius ad hoc Sacramentum Confirmationis gratis conferendum obambulent: adultis non nisi confessis & profitentibus symbolum Apostolicum tradant. Jubent vero, ut munda & nitida fronte accedant, & nomina Confirmatorum in libro describi, ne forte contingat ipsum Sacramentum iterari.*

Tit. de Matrimonio, cap. 6. *Quando probabilis fuerit suspicio matrimonium malitiose impeditum iri, si tot præcesserint denuntiationes, tunc vel una tantum denuntiatio fiat, vel saltem parochia cum duobus vel tribus testibus presentibus matrimonium celebretur: deinde ante illius consummationem denuntiationes in Ecclesia fiant, ut si aliqua subsint impedimenta, facilius detegantur. Denuntiationes autem vel omnino, vel ex parte remitti possunt pro solius Ordinarii judicio, non tamen absque causa legitima & rationi consentanea, præsertim si qua sit justorum oppositionum suspicio. Petitur vero frequentius denuntiationum remissio ad cavenda maleficia, qua in celebratione nuptiarum nonnunquam exercentur, vel ad declinandam populi insultantis diu noctuque nuptiis, maxime secundo aut tertio reperitis, lasciviam.*

Ibidem cap. 13. *Cum nefarium sit matrimonii libertatem violari, & a quibus jura expectanda sunt, injurias nasci; omnibus cujuscumque gradus hominibus, Ordinibus, dignitatibus, & conditionibus existant, sub anathematis pena, in quam ipso facto incurrunt, Sedis Apostolicæ & Conciliorum generalium auctoritate præcipitur, ne quovis modo, directe vel indirecte, subditos suos vel alios quoscunque cogant, quominus libera matrimonia contrahant. Parochis tamen mandamus, ne facile ad matrimonia liberos invitatis parentibus contrahentes admittant, aut vagos recipiant & ignotos homines, qui plerumque relicta uxore aliam, & nonnulli plures, diversis in locis ducunt: sed prius diligenter inquirent de re, & ea ad Ordina-*

rium delata, ab eo quod decebit, faciendi licentiam obtineant.

7. His omnibus præcinit Concilium Tridentinum sess. 24. in decreto de reform. matrimon. cap. 1. quo prohibet & detestatur matrimonia a filiis familias sine parentum consensu contracta utpote illicita. Sed nibilominus anathemate ferit quoscunque affirmantes esse irrita & invalida. Eodemque capite decernuntur, quæ Rothomagenses Patres sancivere de præmittendis matrimonio denuntiationibus, vel una carum, ubi probabilis suspicio subest, matrimonium malitiose impeditum in, dummodo reliquæ ante consummationem publicentur, postquam contractum coram Parocho & testibus fuerit. Ibidem decernit Tridentinum c. 7. de vagis hominibus, de quibus metuendum est, ne alio loco uxorem habeant. Deinde cap. 9. anathema in eos intorquet, qui propria abutentes auctoritate libertatem violant ad nuptias contrahendas requisitam. Leges patiter civiles hujusmodi pœnis infractores libertatis puellarum ad matrimonia coercent, quales sunt tutores aut curatores, aut Magistratus, alique Magnates, C. de interdicto matrim. inter tutor. & pup. & C. ne quacunq. præd. potest. l. unica, & C. si nupt. ex rescript. petan. l. 1. & 2. & in nostra Gallia Carolus Rex Novus in comitiis Autelienensibus art. 12.

8. Tit. de Episcopis & capitulis. *Episcopi in sperda constituti & supra montem positi, sicut debent omnium inferiorum actiones suspicere, ita meminerint se omnium aspectui exponi, nec posse abscondi. Propterea in suis promotionibus, & in conversatione vite oportet ipsos esse irreprehensibiles, ut de aliorum provisionibus & gestu possint efficacius censuram agere, omnibus præluere, ac bonorum operum exemplum præbere. Optamus omnes a Deo, atque a Christianissimo nostro Rege supplices precamur electiones restitui cum veteri & sincera eligendi forma. Sed quoniam impetrandi spes nondum ostenditur, cum contigerit sedem vacare, preces & supplicationes saltemnes ad Deum, ut gregi Pastorem deo idoneum, ferri mandamus.*

Comitiis Aurelianensibus totius regni anni 1560. incitum legimus approbante Rege Carolo IX. ut quoties vacabit aliqua sedes Archiepiscopalis, vel Episcopalis, fiat successoris electio; si de Archiepiscopali Sede, ab omnibus convocatis Provinciæ Episcopis simulque ab Ecclesiæ Metropolitanæ Capitulo, vocatis etiam duodecim nobilibus viris, quos illius Provinciæ Nobilitas ad hoc elegerit, & totidem mediocribus viris honestis, quos populus mediocris tratus in metropoli publicis actibus elegerit. Sed si de Comprovinciali Episcopi agitur successione, eadem servabuntur conditiones supra recensitæ, hac una excepta, quod electioni præsidebit Archiepiscopus, fietque una cum Capitulo vacantis Ecclesiæ. Id tamen decretum nunquam praxi receptum fuit. Quinimmo posteriorum temporum felicitas fuit, ut Gallicanæ Ecclesiæ per Regiam pietatem & nominationem, & consilia laudatissimi Armani Richelei Cardinalis, hæresis Calvinianæ tota Gallia debellatoris, viderimus de novo effulgere providentiam, ut multo meliores Ecclesiis regni præficerentur Episcopi, quam sperari potuissent ab electione populari innumeris contentionibus obnoxia, obdiversos & oppositos eligentium affectus, & ambientium cupiditates limoniacas, quales defectus a nominationibus Regiis constat fuisse quovis tempore remotissimos, & nos Reges intelligite, erudimini, qui judicatis terram. Notint ac recogitent Reges, quibus Apostolica Sedes nominationem promovendorum ad regni Prælaturas indulget, certissimam æternamque ab Rege Regum sibi parari damnationem, si vel humana gratia & favore, aut politicis quibusdam rationibus in transversum adducti promovere neglexerint illos, qui majoribus juvantur meritis: ut jubet S. Leo Magnus epist. 12. alias 84. ad Anatolium, live ut præcipit sacrosanctum Concil. Trident. sess. 24. cap. 18. de reform. eos, quos ceteris magis idoneos judicaverint.

9. Ibidem Cap. XV. *Canonici Cathedralium Ecclesiarum ea sint morum integritate ornati, ut nomen suum tuari & retinere possint, ac præ aliis Clericis Canonici seu Regulares ex observata perfectius Ecclesiastica discipline regala nominari mereantur, a quibus ceteros studium, amorem, ac tamquam regulam cultus Divini non pigeat accipere.*

Huc spectat Can. IX. Moguntiæ Concilii temporibus Leonis Papæ III. & Caroli Magni: *In omnibus, (inquit) quantum humana permittit fragilitas, decrevimus, ut Canonice vivant, observantes Divina Scriptura doctrinam, & Sanctorum Patrum documenta.*

10. Cap. XXXVI. Sicut non licet Episcopo res Ecclesie alienare sine consensu Capituli: ita vicissim nec Capitulo sine cognitione & licentia Episcopi.

Multis canonibus cautum est, Episcopo non licere res Ecclesie alienare sine consensu Capituli: c. monemus, c. quisquis, c. non liceat, c. Vulteranus, 12. q. 2. & toto tit. de iis que sunt a Prelato sine cons. Cap. Aliis plerisque canonibus vetatur Capitulo quidquam de rebus Ecclesie distrabere, nisi accedat Episcopi consensus, c. Diaconi, c. hoc hujus placiti, c. Abbatibus, si qua, c. placuit, c. si Episcopus, 12. q. 2. & tit. Ne sede vacante aliquid innovetur.

11. Tit. de Episcoporum officiis. Prioribus capitibus multa eruit circa ordinationes ex Tridentinis constitutionibus sess. 23. Tum etiam de extirpandis simoniis & confidentiis cap. 16. Propter nonnullos intrepide vendentes & ementes Sacerdotia spe venia per indulgentias consequenda, consuit hac sancta Synodus sanctissimo D. N. Papa supplicandum, ne deinceps simonia crimen nisi cum expressa obligatione cedendi beneficio per simoniam quasito remittat.

12. Sub eod. Tit. proponitur forma, quam Episcopi ex Tridentino prescripto debent obstricte seduloque servare, quoties sacros Ordines sunt collaturi. Ejusmodi vero hic profertur art. 2. ex Tridentina sess. 23. cap. 3. Episcopus ante mensuram, quam Ordines conferat, per Diaconos rurales in tota Diocesi significet, ut qui ad Subdiaconatum admitti desiderabunt, mandatum ab eodem Episcopo accipiant, quo ordinandum Parochus, vel alter, cui magis expedire videbitur, committatur, qui nominibus ac desiderio eorum, qui promoveri volunt, per tres dies Dominicas aut Festivitas publice in Ecclesia proclamatis, sicut fit in matrimoniis, de ipsorum Ordinandum natalibus, aetate, moribus, & vita fide dignis diligenter inquirat, & litteras testimoniales, ipsam inquisitionem factam continentem, ad ipsam Episcopum quamprimum transmittat.

13. Ex eodem Tit. cap. 8. ex eadem pariter sessione 23. decretum cap. 3. sic decernit: Si Episcopus aegritudine vel aliquo alio justo impedimento ab Ordinibus conferendis advocatur, non aliter subditos suos quam hoc modo jam probatos & examinatos ad alium Episcopum ordinandos dimittat. His adtipulatur Narbonense Concil. anni 1609. sic edicens cap. 21. Per seipsos Episcopus Ordines conservant subditis suis examinatis, & sufficientibus repertis, quorum illis sit probata vita per diligentem inquisitionem & attestationem a Parocho, Magistro Scholæ, & Senioribus loci, in quo residet ordinandus. Quod si infirmitate, aut alio decenti impedimento legitimo Episcopus proprius ad alium eum remisisset, qui est ordinandus, hoc faciet litteris dimissoriis, quas non concedet pro quocunque Ordine, nisi prius examinato & approbato, ac si ipse eundem Ordinem, pro quo dimittitur, eidem conferre deberet. (Ex paucis quibusdam interjectis:) In litteris dimissoriis nostram exonerantes, vestram onerantes; Cum nullus remitti debeat, quin ejus Ordinis, ad quem sumendum dimittitur, ab Ordinario capax & idoneus fuerit judicatus. Quin etiam anteriore altero Concilio Narbonensi Provinciali anni 1551. can. 12. ullam haberi fidem prohibetur quibuscunque dimissoriis hac non experimentibus clausulam: Quem idoneum & dignum reperimus; & ne dentur vel admittantur ad omnes Ordines ullæ dimissoriæ, sed singulæ pro singulis Ordinibus. Id vero antè Narbonense coactum fuit sub Julio Papa tertio, quo tempore fuerat intermissum Tridentinum.

14. Ex eodem tit. cap. 14. In confessionibus de simonia diligenter inquirendum, ac consenti se aliquod beneficium pecunia, aut alio re temporali sibi aut alteri comparasse, (cum sit casus Summo Pontifici reservatus) absolutio deneganda est, nisi in mortis articulo. In eadem confessione moneri jubemus de peccato mortali eum, qui vel solam mentem & intentionem habuerit ad beneficium perveniendi per simoniam: & eum, qui usque ad aliquam conventionem progressus fuerit, gravius peccasse: sed inditta penitentia debita per legitimum Sacerdotem absolvi posse.

Hoc cap. 14. Rothomagenſes Patres sapienter distinguunt tres simoniæ criminis gradus. Vel enim completa est ex utraque parte simonia, dato pretio, vel pretii aliqua parte, resignatoque beneficio. Quæ species simoniæ omnium reliquarum deterrima est. Sola quippe excommunicationem inducit soli Summo Pontifici reservatam, per quam vacat ipso jure beneficium, cum obligatione fructum beneficii simoniace recepti restituendum, & cum ipso facto contracta irregularitate ab illo, qui in ea excommunicatione vel coelebaverit Missam, vel alium quempiam Ordinis sacri actum exercuerit. Reli-

quæ dux simoniæ species, quamvis sint lethiferæ, non tamen includunt censuram ullam, neque absolutionis reservationem, neque irregularitatem pariunt in eo, qui sacrum aliquem Ordinem in eo reatu exercuerit, ut docent hoc loco Patres hujus Rothomagenſis Concilii: & præterea Gomezius in regulam Cancellariæ de triennali possess. quest. 12. Navarra Manual. cap. 23. num. 104. & Filliucius: qui tres simul asserunt, hanc esse Romanæ penitentiarie atque Rotæ praxim. Itaque Zerola in praxi, p. 1. v. Simonia num. 7. Bonacina tract. de simonia, disp. 1. quest. 7. p. 2. num. 25. alique communiter hoc scribentes, posse in conscientia retineri beneficium Ecclesiasticum ab eo, qui ut illud obtineret, pactus fuerat de pretio, quod tamen re ipsa non percolvit, neque stetit promissis.

15. Eiusdem tit. art. 12. Adversus confidentiarios profertur Pii V. constitutio, quæ utique confidentiarios gravioribus subicit penis, quam reliqua jura constituerint adversus reliquos simoniacos; præter enim excommunicationem latæ sententiæ, quæ ipso facto tam a confidentiariis incurritur, quam a simoniacis Papæ reservatam, & obligationem dimissionis beneficii, sive per confidentiam, sive alia quacunque simoniæ quasiti, cum fructuum omnium restitutione: his addit Bulla Pii V. vacare ipso jure non tantum beneficium per confidentiam adeptum; sed etiam reliqua omnia quæcunque beneficia etiam jure acquisita, & omnis absolutionis esse incapacem, nisi ante cunctis se abdicaverit. Præterea licet alii excommunicati simoniaci post absolutionem a summa Sede obtentam possint ad nova beneficia promoveri, aliud tamen juris est in fiduciariis, quos constitutio Pii etiam post impetratam absolutionem declarat perpetuo ad quævis beneficii inhabiles. Nihil tamen penale decernit adversus criminis hujus participes, omnesque penas in solum fiduciarium refundit, cum scilicet qui beneficium hac conditione sumit, ut in alium transmittat; cum tamen sacri Canones paribus penis simoniacos tam dantem, quam accipientem subiciant, ipsosque, qui consilium & auxilium ac operam suam scienter contulerunt, c. cum detestabile, & c. sane, extravag. de simonia. 183. duo capita 14. & 21. mente retinenda sunt, cum in usum veniant consultationum, & fori penitentialis, & Judicii contentiosi seu contradictorii.

CONCILIIUM ALTERUM REMENSE

Annus 1583.

1. Ludovicus Lotharingus S. R. E. Cardinalis dicitur a Guisla, Remensis Archiepiscopus, patri sui Caroli pietatem emulatus, a quo fuerat convocatum primum post Synodum Tridentinam Remensis Provincie Concilium anno 1564. alterum celebravit ejusdem Provincie, cujus erat Metropoli, Concilium anno 1583. ex quo hæc sequentia selegimus:

Sub titulo de diebus festis, Cap. V. Venditiones quæcumque rerum, (his exceptis quæ ad divinum cultum & vultum necessarium pertinent) mendina publica, mercatus, & auctiones diebus festis ne fiant, sub pena excommunicationis a Parochis in prono denuncianda.

2. Sub tit. de Baptismo, cap. 3. Parochus maneat susceptor, fidei pro suscepto sponsore esse, itaque eos obligari, cum infans ad adultam ætatem pervenerit, eum docere fidei rudimenta seu symbolum, ut saltem ejus verba memoriam tenere & recitare valeat, nisi id a parentibus præstetur.

Ejusmodi susceptorum de sacro fonte ritus ab Ecclesie primordiis fuit, ut pro baptizato curam se habituros spondeant, unde & Sponsorum inditum est eis nomen. Quapropter dicit Augustinus in sermone post Pascha incipiente: Hodiernus dies: Vos ante omnia tam mulieres quam viros, qui infantes in baptismo suscepistis, moneo, ut vos cognoscatis fidei jutores apud Deum extitisse pro illis. Ideoque semper illos admonete, ut castitatem custodiant, justitiam diligant, caritatem teneant; (Et paullo post) ante omnia Symbolum, & Orationem Dominicam, & vos ipsi tenete, & illis, quos de sacro fonte suscepistis, ostendite. Similia admonere pergit August. serm. 215. qui est secundus Dominica 20. post festum Trinitatis. Vide Gratianum de consecr. dist. 4. c. vos ante omnia. Præterea Concil. Arelatense VI. sub Leone Papa III. & Carolo Magno, can. 19. astringit susceptores ex sacro fonte ad erudiendum in fide & bonis moribus eos, quos susceperunt, & pro quibus fidejusserunt in baptismo.

3. Alia ex eodem Remensi titulo de Baptismo cap. 7. Curvire etiam indicamus, ut Episcopus in propria Diocesi,

festi, Parochus in sua Parochia, & initiatus sacris Ordinibus in sua residentia vel beneficii loco, pueros de sacro fonte non suscipiant. Nunquam vero Monachus patrinus, vel Matris matris esse queat.

Similiter statuitur Concilio Antisiodorensi c. 25. *Non licet Abbati vel Monacho de baptismo suscipere, nec com-
mates habere.* Vide Gratianum de consecr. dist. 4. ca-
non licet, & c. Monachi.

Ex eodem Remensi tit. cap. 8. *Parochus etiam moneat, ne in Baptismo nomina paganorum pueris imponantur.*

Hoc idem vetatur Synodo Aquensi anni 1385. præcipit autem de nominibus Sanctorum.

Cap. IX. *Atque antequam puerum baptizet, Parochus diligenter inquirat, num sit perfusus aqua, & qua, quibusque verbis: & si jam baptizatus fuerit, & verba Sacramentalia pronunciata (de quo sufficienti duorum saltem testimonio Sacerdoti constare debet) non baptizetur iterum, ne sub conditione quidem; sed tamen omnes ceremonie suppliceantur, atque etiam exorcismi pronuntiantur.*

Et tit. de Sepulturis cap. 4. *Facet omnes ac cereas funebres, nisi ad certas personas de jure vel consuetudine pertineant, Parochis competere decernimus, nec hereticis licere eos repetere.*

Cap. VII. *Cæmeteria ne bestiis sint pervia, muro ac sepiis cingantur, nec in eis quidquam profanum committatur.*

Cap. VIII. *Nec liceat tumulos ipsa humo altiores erigere, nec ibi cuiquam statuas, aut vexilla militaria, vel trophæa ponere.*

4. Cap. XIII. *Qui autem sunt publici simoniaci, fiduciarii, heretici, schismatici, venefici, sortilegi, usurarii, & qui sibi manus violentas attulerunt, aut in duello suscepto mortui sunt, & qui subita morte præventi Paschali tempore nec confessi sunt, nec Eucharistia Communionem susceperunt: omnes denique infideles & excommunicati Christiana sepultura honore, locoque priventur. Qui autem eos sepeliendos quacunque ratione procuraverint, excommunicatione feriuntur.*

Rituale Romanum jussu Pauli Pape V. editum hæc præscribit: *Ignorare non debet Parochus, qui ab Ecclesiastica sepultura ipso jure sunt excludendi, ne quemquam ad illam contra sacrorum Canonum decreta unquam admittat: I. Negatur igitur Ecclesiastica sepultura paganis, Judæis, & omnibus infidelibus, hereticis, & horum fautoribus, apostatis a Christiana fide, schismaticis & publicis excommunicatis majori excommunicatione, interdictis nominatis, & qui sunt in loco interdicto, eo durante. II. His, qui seipso occiderunt ob desperationem vel iracundiam, (non tamen si ex insania hoc acciderit) nisi ante mortem signa dederint penitentia. III. Morientibus in duello, etiam si ante obitum signa dederint penitentia. IV. Manifestis & publicis peccatoribus, qui sine penitentia perierunt. V. His, de quibus publice constat, quod semel in anno non susceperint sacramenta Confessionis & Communionis in Pascha, & absque ullo signo contritionis obierint. VI. Infantibus mortuis absque Baptismo. Ubi vero in prædictis casibus dubium occurrerit, Ordinarius consulatur. Hactenus Rituale Romanum.*

5. Denique cap. XIV. tit. de Sepulturis, hæc Synodus Remensis duo admonet; primum per sepulturam hominis excommunicati sive Ecclesiam sive cæmeterium pollui, ac debere reconciliari. Quam rem declarat, c. consulti, de consecr. Eccl. vel. Alt. Quod idem statuitur, de sepultura infidelis: quamvis non possit dici excommunicatus, quatenus nunquam baptismum suscepit: c. Ecclesiam, il. 1. de consecr. dist. 1. Secundo admonet ibidem Concilium istud Remense, polluta Ecclesia pollui simul contiguum cæmeterium, secundum canones: sed non viceversa; polluto quippe cæmeterio, Ecclesia contigua non amittit benedictionem neque consecrationem.

6. Tit. de Clericis in genere. *Clericus sua vocationi respondeat, nisi sui nominis oblivisci velit, quo semper admonetur se in partem & sortem Domini vocatum. Quod haud dubie consequetur, si se a crimine & criminis suspicionem vel specie reddens immemor, ceteris etiam virtutis & pietatis exemplo præluceat.*

Cap. II. *Prohibemus etiam, ne Clerici sacris initiati, aut beneficiati, se suamque operam laicis quantumvis Nobilibus, addicant ad rerum domesticarum dispensationem, negotiorum civilium procuracionem, colle vinaria vel annonæ regimen, aut aliquid aliud vite indocorumque suo Ordini ministerium; nec scurrilia exerceant, nec mensarum affectas se exhibeant: alioqui pro delictis gravitate severissime coercentur.*

Canon Apost. 6. *Episcopus, vel Presbyter, vel Dia-*

mus secularis curas non suscipiat, alioquin deponatur. Scurrilitatem & stultiloquium damnat Apostolus Epist. 5. v. 4. Clericumque scurrilem Concil. Carthagenense IV. can. 60. deponendum ab officio iudicat.

Cap. III. *Ne possessiones alienas conducant, aut aliorum causas lucri gratia suscipiant: non fidejubeant, aut secularibus implicentur negotiis, quibus ab Altari divinoque Officio avocentur.*

Hæc omnia districto prohibet Synodus Chalcedonensis can. 3. Usuras Clericis interdicit Concilia Nicænum, can. 5. Carthagenense III. can. 16. Idemque can. 15. damnat Clericos conductores atque negotiatores. Alexander Papa III. Clericos usurarios beneficio & officio suspendit, c. præterea, de usuris.

7. Cap. IV. *Ebrietati libidinis parenti, crapulaque, quæ menti est exitio, Clerici ne indulgeant: tabernas nisi per egre profecti non intrent: ad aequales haustus nec scipsos, nec alios astringant, vel provocent: Si secus fecerint, & Superiori monenti non paruerint, ab officio vel beneficio suspendantur, & aliis penis canonicis afficiantur:*

Paulus Apostolus hoc vitium crapulæ, aliaque vitii pro illo ante commemorata, & mox commemoranda, ab Ecclesiæ Præfatis & a Diaconis prorsus remota esse jubet, in suis tam ad Timotheum quam ad Titum Epistolis. Et per Isaiam cap. 28. Deus acerbè exprobrat: *Sacerdos & Propheta nescierunt præ ebrietate, absque sunt a vino, erraverunt in ebrietate, nescierunt videntem, ignoraverunt iudicium. Apostolis ascriptis can. 41. sancit, ut Episcopus vel Presbyter, vel Diaconus indulgens ebrietati, officio deponatur. Et qui sequitur can. 42. Subdiaconus, Lectores, & quoscunque Laicos fidelium communionem decernit esse dimovendos. Deinde statuit quemcumque clericum, qui citra itineris necessitatem in caupona comederit, segregari. Concilium Carthagenense III. can. 27. sancit: *Ut Clerici edendi vel bibendi causa tabernas non ingrediantur, nisi pergrinationis necessitate compulsi.* Concilium Agathense can. 41. & Veneticum can. 13. dierum triginta excommunicationem, aut verbera & fustigationem decernunt in clericum, quem in ebrietatem incidisse contigerit.*

8. Cap. V. *Clerici continentia sint amantes, pestemque libidinis cave pejus & angue quod dicitur, exosam habeant. Qui autem concubinariis reperti fuerint, & moniti juxta formam per Concilium Tridentinum præscriptam sess. 20. cap. 14. non resipuerint, excommunicatione percellantur, nec nisi peccato relicto absolvantur. Si vero censuris neglectis, in ejusdem voluptatis campo quasi fucus perseveraverint, durius coercentur, adhibito, si opus fuerit, seculari brachio, plottanturque nihilominus aliis penis contra concubinariis decretis, quas vim suam retinere volumus, etiam contra Superiores, qui prudentes ac scientes ad ea crimina connivent, nec emendant: cum juxta Apostolum non solum sint in vitio qui faciunt, sed etiam qui consentiunt facientibus.*

Admodum nota est prohibitio Nicæni canonis 3. *Ne quisquam Clericus subintroductam habeat mulierem: quam renovat Concil. Carthagenense tertium, can. 17. Et Siricius Pape epist. ad Himerium Tarraconensem Episcopum cap. 12. Et Toletanum primum, can. 6. vetax, familiaritatem puellæ Dei cum Confessore, cum Lectore, aliove clerico, aut laico convictum, nisi fratris proprii. Concilium Eliberitanum can. 19. Episcopum, vel Presbyterum, vel Diaconum, qui mæchatus fuerit, privat communionem etiam in fine vitæ suæ. Concilium Neocæsarense can. 1. & can. 10. Presbyterum, vel Diaconum, qui mæchatus fuerit, ab officio deponit, & ad penitentiam redigit. Aurelianense primum, can. 29. *De familiaritate (inquit) extraneorum mulierum cum Episcopi, quam Presbyteri, vel Diaconi, præteritorum canonum statuta custodiant.* Nimis prolixum & operosum esset singulos referre canones, quibus clericorum incontinentia coerceretur, cum sint propemodum innumeri. Ad ultimum igitur videndum est decretum Tridentin. sess. 23. cap. 14. cujus est initium: *Quam turpe.**

Cap. VI. *Ab alea, venatione, & omni ludorum genere Ecclesiasticis personis interdicto & indecoro prorsus abstineant, nec unquam aliis quam honestis recreationibus se exerceant, nulla ducti lucri cupiditate. Quod si cum injuria Ordinis Ecclesiastici deinceps quisquam Ecclesiæ bona, quibus pauperes ali oportuit, in ejusmodi lusus profudisse convictus sit; & qui questum fecit rem pauperum male partem restituere; & qui jacturam passus est rem quam sacri patrimonii dilapidator, graves penas exsolvere cogantur.*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Sancit. Magnique Pontificis Leonis de sacris ordinationibus inferere lubet ex ejus epist. 1. alias 87. ad Episcopos Africanos provincie Mauritanie Cæsariensis: Ubi est (inquit) beati Pauli Apostoli per Spiritum Dei emissa præceptio, quæ in persona Timothei omnium Christi Sacerdotum numerus eruditur, & proinde unicuique nostrum dicitur: *Manus cito nemini imposueris, neque communicaveris peccatis alienis. Quid est cito manus imponere, nisi ante ætatem maturitatis, ante tempus examinis, ante meritum laboris, ante experientiam disciplina, Sacerdotalem honorem tribuere non probatis? Et quid est communicare peccatis alienis, nisi talem effici ordinantem, qualis est ille, qui non meruit ordinari; sicut enim boni operis sibi comparat fructum, qui rectum tenet in eligendo Sacerdote judicium: ita gravi semetipsum afficit damno, qui ad suæ dignitatis collegium sublimis indignum. Non enim in cuiusquam persona præmittendum est, quod institutis generalibus continetur: nec putandus est honor ille legitimus, qui fuerit contra divinæ legis præcepta collatus.*

Tit. XVIII. de Parochis. Parochi, qui in parte sollicitudinis & gubernationis Ecclesiarum ab Episcopis vocantur, diligenter muneri suo attendere debent, non ignavi officii sui præcipuas partes, populum in Dei lege atque voluntate instruere, Sacramentis Ecclesiasticis reficere, atque communitate, sacra ad Deum pro eo preces fundere, & laudabilis vite exemplo viam salutis præmonstrare.

Sciatis igitur Parochi, ad officium suum pertinere per se vel alios, si legitime præcediti fuerint impedimento, populum sibi commissum ea omnia docere, quæ quilibet fidelis Christianus credere, fateri & sperare tenetur, ad æternam gloriam consequendam. Quæ potissimum Symbolo fidei, decalogo, præceptis Ecclesiæ, & Oratione Dominica comprehenduntur.

Proinde præcipimus iisdem, ut singulis diebus Dominicis Latine Symbolum fidei, Dominicam præcationem, salutationem Angelicam, Decalogi & Ecclesiæ præcepta, & confessionem generalem, ita clare & distincte pronunciant, ut populus singula eorum verba pertipere, & pronuncians facile subsequi possit; eadem subinde planius & latius vernacule interpretando.

Iisdem quoque Parochis injungimus, ut frequenter etiam singulos moneant, teneri eos hac scire & intelligere: atque in id ipsum intendant Confessores, penitentibus crebro fidei rudimenta in memoriam reducendo; eos vero, qui hac dicere neglexerint, tamquam propria salutis immemores admonere, & graviter obijurare non cessent.

Parochi etiam singulis festis diebus aliquid ex Catechismo Tridentino (quem Latine & Gallice auctoritate nostra editum penes se habere ipsis injungimus) populo proponant de iis rebus, quas nosse Christianorum omnium interest: ut sciant fideles quid complectantur Articuli fidei, quid contineat Decalogus, quid ipsi petant Orationem Dominicam recitantes, qui Sacramentorum sit numerus, quæ vis eorumdem ac potestas, & quis effectus.

Observent insuper Parochi sui gregis vitia, & communia, vel propria cuiusque peccata, iisque corrigendis cum omni mansuetudine & caritate tum publice omnes, tum privatim singulos admonendo, diligentiam adhibeant.

Si qui contentione discordes fuerint, vel odia in se vicissim susceperint, aut similitates exercuerint, curent eos quamprimum ad pacem & fraternam dilectionem atque concordiam revocare.

Inquirant præterea de pauperibus suæ parochiæ studiose; præsertim de puellis nubilibus, de viduis, orphanis, pupillis, ægrotis, senio confectis aliisque personis temporali seu spirituali misericordia indigentibus, quibus & ipsi pro viribus opulari, & alios suo exemplo atque hortatu ad id officium incitare studeant.

U: autem de suis ovibus rationem, necesse si fuerit, reddere possint, singulis annis quatuor libros seu indices conficiant. In quorum uno baptizatorum, suscipientium parentumque nomina cum die & anno describant. In altero contineantur omnes, qui statuto ab Ecclesiâ tempore ad confessionem & communionem venerint. In tertio recensentur omnes, qui matrimonium in facie Ecclesiæ contraxerint secundum formam sacri Concilii Tridentini. In quarto, mortui & sepultura Christiana traditi enumerentur: diligenter vero servare studeant, quæ antea præscripta sunt de celebratione matrimonii.

Ubi vero Parochialium Ecclesiarum fructus adeo tenues & exigui sunt, ut ad vitam Rectorum sustentandam minime sufficiant, curabunt Episcopi ex præscripto & auctoritate sanctorum Conciliorum alia quæcumque beneficia, modo non sint regularia, huiusmodi Ecclesiis annexere & incorporare, vel viciniores etiam parochiales Ecclesias unire.

Quod si hac ratione illis consuli non possit, iidem Episcopi efficiant, ut per primitiarum assignationem & competentis & congruæ portionis ex aquæ omnibus decimis, quæ in illis parochiis colliguntur, constitutionem, aut per

parochianorum symbola & collectas, aut quæ commodiore eis videbitur ratione, ita earum Ecclesiarum redditus augeantur, ut Rectorum necessitatibus sufficiant.

Ex tit. de Verbi Divini prædicatione. Interdum Pastores & Parochi singuli in suis Ecclesiis residere compellentur, & Sacerdotes ad Divini verbi prædicationem idonei efficiantur, subsidioque, quod ex seminariis expectatur, juvari poterit Ecclesiâ, statuimus, ut quilibet Episcopus in sua Ecclesiâ eligat quinque aut sex vel plures pauciores (pro sua diocesis amplitudine) Prædicatores, sive seculares, sive regulares, quibus id oneris imponatur, ut Parochias obeuntes, singuli in eo Archipresbyteratus, vel parte diocesis, quæ illis designabitur, sicut propemodum eneetas Dei oves salutari verbi Divini pabulo reficiant. Ad eas autem res conficiendas, atque alimenta Prædicatoribus suppeditanda, consultissimum omnibus approbantis visum fuit, ut quod in communem vertitur utilitatem, communibus omnium impensis efficiatur: atque ex singulis beneficiis, unius aut alter solidus, juxta ejus præcunæ rationem, quæ Regi subventionis nomine solvitur, desumatur. Quod autem in rationes distribuenda & exigenda ejusmodi pecunie attinet, Episcopus providebit ex consilio duorum Canonicorum, quorum alterum ipse eligit, alterum vero Canonici in Capitulum convocati: itemque ex consilio duorum aliorum, qui e Clero civitatis erant, quorum quidem alterius similiiter ad Episcopum, alterum vero ad Clerum electio pertineat.

Caveant summopere Prædicatores, ne in suis concionibus fabulas, jocos, diceria, & scommata, quibus risu excutitur, intermiscant: concionatoris enim est non risum movere, sed lacrymas auditoribus excutere. Videant etiam, ne concionando aliquid contumeliose adversus Præfectos Ecclesiasticos & civiles Magistratus, unde in odium & contemptum apud populum adducantur, proferant: quin potius auditores moneant, ut præpositis etiam dyscolis pareant & obediant, a Deo assiduis precibus efflagitantes, ut eorum animos ad sui officii & ministerii partes omnes Dei gloriam, & populi sui salutem obeundas excitare & implere, pro sua in gregem suum pietate & misericordia vellet.

3. Ex tit. de usuris, & illicitis contractibus. Ne cui ex mutuo præter sortem conventa, vel eo quod datum est, aliquid amplius accipere aut sperare, sive ejusdem generis, sive alterius quomodocunque, etiam si opera sint, liceat: etsi pecunia ipsa sint pupillorum aut viduarum, aut locorum piorum, vel etiam dotales, nisi quantum id jure nominatim permittitur. Mutuum enim ex præcepto divino debet esse gratuitum.

Casus autem nomination in jure permitti sunt in fundi feudalis hypothecæ fructibus, directo domino obvenientibus, pro pensione ab ejus vassallo debita, c. enaquebus de usur. & c. 1. de feudis. Itemque in fructibus fundi pro dote oppignorati genero per locerum, ad succedenda matrimonii onera: c. salubriter, de usut.

Ne quis mutuo det frumentum aut vinum, vel id genus aliud corruptum aut mistum, ut tantundem integri & puri carioris reddatur, etiam si restitutio differatur in quocunque tempore debitori commodum.

Si quis debitum loco & tempore re ipsa oblatum accipit recusaverit, nihil præter sortem vel ratione damni emergentis, vel quocunque alia de causa accipere possit.

Ne quis ob dilatarum solutionis diem carius vendat quam justii pretii ratio ferat.

Sed neque etiam ob anticipatam solutionem res minoris ematur justo pretio, vel minus solvatur.

Ne cui præsentis pecunia indigenti quidquam carius vendatur: ut statim a venditore per se vel interpositam personam vilius ematur.

Ne res magna estimationis modico pretio pignori detur, aut vendatur sub pacto redimendi intra certum tempus, ut si ad dictum tempus non redimatur maneat emptori libera, aut ei qui pignori accepit.

Ne cui liceat ita contrahere, ut debitor totam pecuniam summam creditori solvas, cum ille partim pecunia dederit, partim nominibus, quæ difficile exigi possent, vel in rebus pluris quam valeant estimatis.

Nec in societate, in qua alter pecuniam confert, alter operam, lucrum alter quam ex aquis partibus dividatur.

In societate animalium, quæ inestimata dicuntur dantur custodienda, sive ut operas præstet, omnes casus etiam fortuiti semper sint periculo ejus qui dederit, nisi accipientis & custodiensis dolo aut magna negligentia damnatum accidisse contigerit.

Non fiat pactio, ut fors sit semper salva, etiam ex primis factibus.

Et in locationibus animalium, quæ sunt certo pretio, si illa absque dolo aut negligentia ejus, qui conduxit, deteriora fiant, aut pereant, id semper sit damno eis, qui locaverint.

Ne liceat divitiis tempore messis, aut vindemia, frumentum aut vinum vilius emere, ut ista postea, quanti voluerint, vendere possint, neve iisdem fas sit tempore sterilitatis & famis pro libidine annonam vendere, ne pauperes fame conficiantur, vel facultatibus suis omnino spoliarentur. Neque enim pauperum avaritia perire debet universa respublica. Quare Magistratus, ad quos hac cura pertinet, hortamur, ut omnium justis moderatisque pretiis provideant satuti.

Prohibentur quoque annuorum census contractus, in quibus venditor intra aliquem praestitutum diem redimere cogatur, vel ubi non possit redimere nisi post certum tempus.

CONCILIIUM TURONENSE

Anni, 1583.

Tit. IX. de matrimonio. Convenientes omnes hujus amplae Provinciae Antistes, quibus praesidebat Simon a Maillé Turonensis Archiepiscopus, sic decernunt: In quarto consanguinitatis & affinitatis gradu, necnon cognationis spiritualis prohibitis gradibus, Episcopis dispensare non licere declaramus. His concordat albertum provinciale Concil. Tolosanum anni 1590. parte 2. cap. 8. his verbis: Quos cognationis gradus impedit, nisi visa prius summi Pontificis dispensatione, in matrimonii conjunctionem Parochi non recipiant.

Tit. XII. De Episcopis. Episcopus autem cum nemo nesciat omnibus Ecclesiasticorum gradibus esse praepositos, iisque prestare, ita omnibus notum esse volumus multa illorum esse munera & officia, aliis de jure interdicta Presbyteris, quae hic inferere non inconcinnum judicavimus. Ad eos enim spectat, Sacramentum Confirmationis, Tonsuram, ac omnes Ordines conferre: sanctum Chrisma conficere: de haeresi cognoscere: seu haeticum judicare: Episcopos, Abbates & Abbatissas, Ecclesias, Altaria, Cantoria, Calices, Patenas, & alia vasa, indumenta etiam & alia ornamenta consecrare, & benedicere: pollutas Ecclesias seu polluta cimiteria reconciliare: nova miracula probare: novas parochias & alias quascunque basilicas constituere: antiquas dividere: plures Parochias aut alias Ecclesias seu beneficia plura unire: uniones jam factas revocare: hospitalia & confraternitates erigere: seminaria literarum & scholarum magistros instituire: dies festos ordinare, & jejunia indicere.

2. Tit. XV. de Christi fidelibus laicis. Sanctorum Patrum antiqua decreta renovantes, omnibus & singulis Christi fidelibus, suis Missis Parochialibus, & aliis suarum Parochiarum Divinis Officiis, singulis diebus Dominicis & festivis interesse districte precipimus: a quibus si per tres dies Dominicos continuo sequentes illos abesse contingat, nisi legitimo impedimento retineantur, penas a sacris Canonibus indictas incurrere declaramus; quod illis sui Rectores & Confessarii saepius inculcare non omittant.

Concilium Trid. his consentit, dum ait sect. 24. cap. 4. Moneat Episcopus populum diligenter, teneri unumquemque Parochia sua interesse, ubi commode id fieri potest, ad audiendum verbum Dei. Concil. item Carthaginense IV. de Parochiali Ecclesia intelligendum est, ubi can. 24. Sacerdote verbum faciente in Ecclesia, qui egressus de auditorio fuerit, excommunicetur. De tribus etiam continuis diebus Dominicis simile decretum haud multo ante Burdigalensis Synodus provincialis ediderat sub tit. V. Sed vetus etiam illud decretum idemdem denunciens Parochi, quo proposita excommunicationis pena praecipitur, ne quis tribus continuis Dominicis a Parochiali Missa celebratione absit. Quod ut accuratius adhuc observetur, seisciscuntur a poenitentibus Confessarii, an huic officio satisfecerint: & peccati gravitatem, ut ab eo in posterum arceantur, ipsis proponant. Desumptum id fuit a duobus antiquissimis Conciliis Eliberitano can. 21. & Sardicensi, can. 14. statuentibus, laicos a cotu fidelium esse arceandos, si tribus non interruptis Dominicis ab Ecclesia propria abfuerint, ulla praepediti necessitate.

Pergunt ibidem Turonenses Patres: Et ne praetextu Divinorum Officiorum, quae in aliis Ecclesiis quam parochialibus celebrari solent, fidelis populus revocari aut distrahari possit a propria parochiali, majorem Missam & Vesperas in ceteris Ecclesiis sive Collegiatis, sive monasteriorum, ac regularium, post parochiale Officium tantum peractum inchoari debere decernimus.

Indidem. Ut autem dictis parochianis omnis ad alias Ecclesias discurrendi tollatur occasio, omnibus Presbyteris tam secularibus quam regularibus, etiam mendicantibus, ne quibusvis personis quantumcumque illis notis, nec etiam Caballus, Notitia Ecclesiastica.

cujuscunque confratria aut sodalitates praetextu, sacramentum Eucharistiam tempore Paschalis, absque Parochi consensu, vel Sedis Apostolica indulto, Episcopo exhibito, administrant, omnino vetamus. Sic enim fiet, ut Pastor oves & Pastorem oves agnoscat, dicente Sacra Scriptura: Agnosce vultum pecoris tui.

Indidem. Cum nos doceat Apostolus, mulierem non velato capite orantem deturpare caput suum nec minus illi turpe esse non velari quam tonderi, vel decalvari: minimeque eam deceat tortos habere crines, & pectus suam nudare, non tantum virgines sed etiam mulieres: ne sui decoris oblita, officique videantur immemores, intortis crinibus ac nisi velatis capitibus, & pectore, potissimum in Ecclesia incedere prohibemus. Indignum est enim mulieres Christianas, quas decet cum verecundia, & sobrietate ornatas, pietatem per bona opera proficere, meretricio more intortis crinibus, nudatis capitibus & pectore, se veluti mundanitates populo exponere.

Huc spectat Nicolai Papae primi responsio 78. ac consulta Bulgarorum, ubi Angelos, propter quos Apostolus 1. Cor. 11. vult mulieres in Ecclesia velari, de Sacerdotibus exponit. Christianarum etiam mulierum immodestiae Tertullianus pudorem opponit & exprobrat feminarum ethnicarum lib. de velandis virginibus cap. 17. sic dicens: Judicabunt nos Arabia femina ethnica, quae non caput tantum, sed faciem quoque ita tegunt, ut uno oculo librato, contenta sint dimidia frui luce potius, quam totam faciem profiteri. Quibus verbis indicat, eas non nisi per unum foramen veli vultui suo oppansum res objectas perspexisse.

Indidem. Pecuniam si quis adulterinam, aut minus probabilem receperit, quamvis ignoranter, auctorque sibi sit incognitus, alteri tradere non presumat.

Indidem. Prohibemus laicis, ne in Ecclesia potissimum durantibus Divinis Officiis, deambulanti, sub pena excommunicationis, quam contra eos, qui moniti non destiterint, per Ordinarios pronuntiari volumus & mandamus.

Ex tit. de Monachis & Monasteriis. Quia vero magna Abbatum seu Priorum claustralium negligentia seu incuria, hoc in omnibus fere monasteriis irrogatum malum, ne nulla ingredientium monasteria, seu in eis monachalem habitum suscipientium, nec etiam Ordinem proficentium facta fuerit descriptio; hincque multis in locis contingit, ut vere professi non tantum religionis habitum rejecerint, sed etiam ad saeculum redeuntes magno Religionis Christianae scandalo, & gravi animarum suarum damno, uxores duxerint, nec potuerint nefaria ac incestuosa & detestanda nuptia convinci, aut annullari, dictarum professionum nullo certo apparente testimonio. Alii etiam cum certos annos in monasteriis exegissent, nec tamen in his professionem expresse emisissent, contra sacrorum Conciliorum decreta, sola presumptione pro expresse professi habitum sunt, ac tamquam tales regularia beneficia sunt adepti, & aliis professorum prerogativis & privilegiis usi. Cui malo ne in posterum occurratur, statuit haec Synodus, in omnibus & singulis quorumcumque Ordinum monasteriis certum confici rogestum, in quo singuli Abbates, vel priores claustrales, & alii iisdem Praefecti, omnium & singulorum, qui praedicta monasteria posthac ingredientur, & Religionis habitum suscipiunt, ac etiam vovebunt, seu Ordinem proficentur, nomina, cognomina, & aetates, una cum die, mense, & anno, quibus & habitum susceperint, ac etiam voverint, annotare sententur. Cui rogesto ut plenissima fides adhiberi possit, ipsum per Abbatem vel Priorem Claustralem, qui eos ad habitum & votum admiserint, ipsumque suscipientem vel voventem, nec non duas aut tres testes, qui adfuerint, signari, & in monasterio, quam accurate fieri poterit, afferuari mandamus. Utque magis habitus susceptio & emissio voti innocescant, & palam sint, mandat Synodus, ut publice in sacrario seu choro Ecclesiae Monasterii post majoris Missae offertorium, omnibus Religiosis assistentibus, saltem intimatis, & de eorum assensu habitus susceptio & voti emissio fiant. Quod nostrum decretum in monialium domibus seu monasteriis omnino observari placet.

4. Ex tit. de Sepulturis. Eos qui oblationes seu legata & pia relicta defunctorum aut negant, aut solvere recusant, illorumque testamenta seu codicillos celant, & dolose retinent, tamquam animarum egentium necatores ex Concilio Agathensi excommunicationi subjacere decernimus.

Canon IV. Synodi Agathensis ab Ecclesiis excludit quoscunque retinentes, aut interceptos, aut auferre volentes sive donatas, sive ultimis voluntatibus relictas Ecclesiae res. Simile statuit Concilium Vationensis can. 4. & Carthaginensis quarti can. 95. necnon Matisconensis primi can. 4.

Indic. *Ecclis omnibus, etiam Nobilibus, minime liceat sepulcras in Ecclesiis jure proprio sibi vindicare: cum sepultura sit proprie & mere jus spirituale & Ecclesiasticum. Neque sepulcras in illis assumere liceat & eligere juxta vel prope majus Altare aut sacrarium, quacunque præsentia in contrarium consuetudine vel possessione non obstante, nisi forte sint Episcopi, aut Ecclesiarum Rectores, vel fundatores ipsarum. Nullo autem modo in Ecclesiis sepultura effodiat, nisi qua non minore quam sex aut quinque pedum spatia a majore aut digniore Altari distet. Quibus in Ecclesiis nominem sine Rectoris consensu & auctoritate inhumare liceat.*

Ex tit. de Jurisdictione. *Sacrorum Conciliorum decretis, jurisque communis dispositione cum sit cautum, ne Clericus adversus Clericum habens negotium, Pontificem suam relinquat, & ad secularem Judicem trabat: omnibus Ecclesiasticis, cujuscunque sint dignitatis, status, qualitatis, aut conditionis, ne Clericos saltem in sacris Ordinibus constitutos in actionibus, quarum cognitio, & judicium fori est Ecclesiasticum, relicto proprio Episcopo ad Judices seculares trabat; sub pena anathematis prohibemus: cui ear ipso jure & facto subjacere decigramus, aliis a jure statutis penis nihilominus puniendos. Ipsos etiam Ecclesiasticos, qui volentes iisdem in causis secularia judicia subeunt, similem penam incurrere decernentes: hoc beneficium, non persona, sed universo Ecclesiastico Ordini publico jure sit indultum, cui Clerici renunciare non valent. Eodem spectat Chalcedonensis œcumenicæ Synodi can. 9.*

5. *Indidem. Certissimi juris cum sit, matrimoniales causas omnes fori esse Ecclesiasticum: ideoque earum cognitionem ac decisionem iudicibus laicis a sacris Canonibus omnino esse interdictam, omnibus præterquam Episcopis eorumque Officialibus, de iis eorumque appendicibus & circumstantiis, veluti si de conjugali adhesionem sit questio, cognoscere & decidere sub anathematis pena prohibemus; Cum attestante Apostolo Ephes. 5. Christianorum matrimonium sit magnum in Christo & Ecclesia Sacramentum, nemo Catholicus ambigit esse jurisdictioni Ecclesiastica reservatum non solum in sui substantia, sed etiam in præparatoriis mere spiritualibus, quales sunt desponsationes ac futurarum nuptiarum mutua promissiones.*

Concilium etiam Tridentinum anathemate datat, si quis alteri quam Ecclesiastico tribunali iudicium de matrimonii validitate aut invaliditate auct alicribere: sess. 24. can. 12.

CONCILIIUM BITURICENSE

Anni 1534.

Avaricum, quod vulgari nomine *Bourges* dicitur, in ligne oppidum Bituricum fuit, cujus multa sit mentio apud Cæsarem in bello Gallico: ejus vero Ecclesia ab antiquo illustris fuit, quippe cui annexa erat Primatibus in tres Aquitanicæ provincias dignitas: in secundam, cujus Metropolis est Burdigala, amplissima & potentissima civitas: & in tertiam Aquitanicam, cujus Metropolis est Aquis Archiepiscopatus: primæ autem Aquitanicæ Metropolis est ipsamet Biturica seu Avaricum. Circa annum 1215. aut 1216. refert Innocentius Papa III. lib. 3. epist. 128. ab Archiepiscopo Bituricensi fuisse suspensum Episcopum Burdigalensem ab officio Metropolitanum hac de causa; quia cum Bituricensis Primus Concilium subditarum sibi provinciarum indixisset, & subditos sibi Metropolitanos una cum illorum Suffraganeis ad illud vocasset, Burdigalensis Metropolitana neque per se accedere, neque alium vice sua ad eam Synodum delegare dignatus esset. Ea de re admonitus Pontifex Innocentius III. scripsit ad Bituricensem litteras, declarans se per auctoritatem Apostolicam suspensionem ab eodem Bituricensi adversus Burdigalensem latam confirmare, nisi malit Burdigalensis Archiepiscopus per seipsum, aut alium idoneum vice sua virum ad Bituricensem accedere, ab eoque humiliter relaxationem penalis hujus suspensionis petere simulque polliceri se posthac ab eodem vocatum iussis ipsius pariturum & accessurum. Hac Innocentii epistola habetur lib. 3. num. 128. Idem postmodum Innocentius alteram scripsit ad Episcopos per Burdigalensem provinciam constitutos epistolam, lib. 4. epist. 65. qua declarat se revocasse suspensionem a Bituricensi Antistite Burdigalensi inflictam, hac tamen conditione, scilicet ut ab ipso Burdigalensi promissione se, quando a Bituricensi vocabitur, ad ipsum accessurum.

1. Tit. I. De adorando Deo. *Preceptor & Dominus no-*

ster Ecclesiam universam in persona videlicet Sambritana docens admonet, spiritum esse Deum & eos qui adorant eum, in spiritu & veritate oportere adorare. In spiritu quidem adorant, qui mentis affectu Deum colunt. In veritate, qui cultu exteriori & piis operibus mentis affectum sincerum testantur & exprimunt. Perfecta igitur adoratio est, cum anima simul & corpore divino obsequio mancipamur.

Tit. V. De invocatione Sanctorum. *Prohibetur populus profana sodalitia, & comestiones, choreas, tripudia, larvas, & theatralis ludos diebus festis exercere: pompas instrumentorum musicorum & tympanorum in gestationibus Imaginum per vias & compita exhibere: & si quid aliud olim Sanctorum invocationibus adversariis ansam maleficendi præbuit. A canonicis abstinere; nihil nisi quod pietatem redeat, exerceant. Imitentur Christiani totis hisce diebus Sanctos illos, quorum memoriam colunt, per opera caritatis.*

Tit. IX. De Ecclesiis. *Curabunt custodes Ecclesiarum, ne mendici per Ecclesias vagentur; aut chorum introeant prætextu elemosine petende, divini Officii vel concionis tempore; sed in foribus Ecclesiarum elemosynas expellent.*

Tit. X. De Reliquiis. *Reliquia non ostendantur extra capsam: sed cum honore & reverentia servantur.*

œcumenicum Lateranense Concilium IV. can. 63. ita sciscit. *Statuimus, ne antiqua Reliquia modo extra capsam non ostendantur, neque exponantur vendes. Inventas autem de novo nemo publice venerari præsumat, nisi prius auctoritate Romani Pontificis fuerint approbata.*

Tit. XVI. De Cæmeteriis. *Cæmeteria ad sepelienda Christianorum corpora per Episcopos juxta Ecclesias, aut alio idoneo loco benedicantur, & in profanis locis discernantur: & que olim muris circumfusa fuerant, in pristinum statum restituantur. Non pateant bruciis animalibus, neque explicandis profanis linteaminibus, aut aliis hujusmodi usibus. In iis mundicia non fiant, neque alia vendita exponantur.*

Indidem. *Si testator se alibi quam in parochia sua sepeliri mandaverit, Parochus e domo defuncti corpus educendi jus habeat, & in Ecclesia, in qua sepultura electa est, dimittat: salvo tamen ipsius Parochi jure, tum in Quarta funeraria, tum in aliis, que jure, consuetudine, aut dispositione testatoris illi debentur. Si contra hanc constitutionem Regularis aut alii Ecclesiastici fecerint, ea que de causa tumidius excitaverint, penis juris coercantur.*

2. *Indidem. In quibus Ecclesiis plura & varia Anniversaria constituta sunt, ita ut ad ea celebranda tempus sufficere non possit, absque diminutione divini quotidiani Officii, statuit hæc Synodus, ut Episcopi auctoritate ejusmodi Anniversaria ad certum modum reducantur, & certis diebus celebranda præscribant, commemoratione tamen semper habita eorum, qui legata & anniversaria reliquerunt.*

Ex iisdem & similibus causis Concilium Trident. Misfarum reductionem Episcoporum & Generalium Ordinum religioni & prudentiæ sive in Synodo Diocesana, sive in generalibus Capitulis commisit, sess. 25. de reformatione cap. 4.

3. *Indidem. Non alius erigantur tumuli aut sepulcra defunctorum in Ecclesiis, in choro præsertim, nisi forte Prælatorum, Regum, & Principum. Ceteris vero id non liceat sine auctoritate Episcopi cum causa cognitione.*

Concilium Mediolanense quartum tit. 13. de Sepulcris edicit: *Sepulcra e solo Ecclesia nullo modo extant sine emineant, sed illud plano aequent. Et Concilium Remense sub Ludovico a Guisli Cardinali, tituli de Sepulcris c. 8. Nec liceat tumulos ipsa humo altiores erigere, nec ibi eniquam statuas aut vexilla militaria vel trophæa ponere.*

Tit. XXV. De Clericis. *Clericos ex nomine suo suum ordinem agnoscere æquum est, qui pro sorte & hereditate Dominum elegerunt, abjecto mundo & despectis Sæcæ pompis; profitentur enim hoc Davidicum: Dominus pars hereditatis meæ.*

Hinc Synodali monito aptissime convenit locus Hieronymi ad Nepotianum: *Clericus (inquit) qui Christi servus Ecclesia, interpretatur nomen suum, & vocabuli definitione prolata nitatur esse quod dicitur, si enim utrumque Græce, Latine fors appellatur, propterea vocantur Clerici, quia de sorte Domini sunt, vel quia Dominus fors, id est, pars illorum est. Qui autem vel ipse pars Domini est, vel Dominum partem habet, talem se exhibere debet, ut vel ipse possideat Dominum, vel possideatur a Domino. Qui Dominum possidet, & cum Propheta dicit: Pars mea Dominus, nihil extra Dominum habere debet. Quod si quid*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

pariter Viennense providit de reducendis intra monasteria vagis Monachis: Clement. ne in agro, & quia vero, de statu Monach. Quemadmodum etiam Tridentinum sess. 25. cap. 4. de Regular. Et Gallicanum Caroli IX. editum in regni Comitibus Aurelianensibus art. 11. Sub hoc eodem titulo de Monachis, Concilium illud Eburicense hoc idem providit circa Moniales: *Moniales (inquit) professe, qua extra monasteria in hominum consortio degunt, etiam si penes parentes sint, statim ad illa redeant. Quæ si non obtemperaverint, sciant in Apostasiam incidisse, & excommunicationis innodatas esse vinculo.*

Indidem. *Quotiescunque fratrum Religiosorum opera requirerent, in Monialibus, qua adversa valetudine detinebantur, consolandis, & Sacramentis administrandis duas aut tres Sorores semper presentes adsint.*

9. Tit. de Confraternitatibus & Sodalitatibus. *Confraternitates illæ tantum resineantur, qua pietatis operibus vigent, & ab omni fastu & pompa sunt aliena: in quibus etiam leges Christiana religioni non repugnantes constituta sunt. Si qua aliter fuerint instituta, Episcopi arbitrio vel corrigantur, vel tollantur. In posterum vero nulla sine Episcopi licentia instituantur.*

Addit Concilium Trident. sess. 22. cap. 9. administratores earum singulis annis teneri reddere rationes administrationis Ordinario.

CONCILIIUM PROVINCIALE

Aquense anni 1585.

1. **A**lexander Canigianus Aquarum-Sextiarum Archiepiscopus, & secundæ Narbonensis Provinciæ Metropolitæ, istam coegit Provinciam Synodum, eique præfedit anno 1585. Præsul sane Apostolicæ virtutis, qui vitam suam ad exemplum Sancti Caroli Mediolanensis Archiepiscopi, suaque omnia consilia & mores componere studebat. Constituit vero in primis ad stabile fidei fundamentum conjiciendum, ut cuncti non tantum Clerici, verum etiam Laici ad quamcunque professionem, Officium, Collegium, Præfecturam, non ante admitterentur, quam fidei professionem juxta formam à Pio IV. Pontifice præscriptam, addito iurejurando, palam emisissent, sive Latino, sive vernaculo sermone. Romana etiam de vetitis libris decreta per omnem sibi subditam Provinciam una cum censuris promulgavit, & omnes hujusmodi libros sollicitè curavit supprimi, & undequaque eliminari, pristinumque Ecclesiæ decorem, quem hæreticorum licentia sæpe deformaverat, cepavit; & quasi alter Nehemias aut Zorobabel collapsum Dei templum & cultum mirifice instauravit. Præcipuam vero de Cleri moribus, disciplina & eruditione curam adhibuit, primusque in hac Diocesi scholas Ecclesiasticas, & Clericorum Seminariam erexit, quod insequentium temporum calamitate vel neglectu dissipatum Eminentissimus Cardinalis & Archiepiscopus Hieronymus Grimaldus instauravit, & novis ædificiis atque provectibus locupletavit.

Ex titulo de Baptismi Sacramento. *Curatus Sacerdosve extra necessitatis casum, illis pena excommunicationis proposita, ne ad domum cujuspiam etiam Magnatis ad ministrandum Baptismum accedat: necessitas autem illa intelligatur, qua mortem infantis minatur.*

Indidem. *In Baptismo compater ne sit, qui sacro Chrismate confirmatus non sit, eademque de commatre cautio sit: proinde Parochi eris de hoc studiose ante perquirere. Compater ne adhibeatur Regularis aliquis, nec passim Clericus secularis sacris initiatus, aut beneficium Ecclesiasticum obtinens, nec qui minor sit quatuordecim annis, sed qui major vel potius ætate sit provectiori, ut non ore solum, sed animo atque serio ad interrogata, qua in Baptismo fiunt, respondeat, ac plane intelligat suscepti a se muneris partes. Quod idem de Confirmatione intelligatur.*

Ex tit. Quæ ad sanctissimæ Eucharistiæ Sacramentum pertinent. *Cum vero ad agros omni reverentia omnique religiosi cultus studio, honorifice quoad ejus fieri potest, afferenda sit sacratissima Eucharistia, nocturno tempore non afferatur, nisi agro mortis periculum inest.*

2. Ex tit. de celebratione Missæ. *Curatus in sua Ecclesia nullum permittat celebrare, qui scriptis facultatem ab Episcopo impetratam non exhibuerit. Et eam licentiam, quam anno uno vetustiore repererit, ne admittat.*

Statuit Concilium Trident. sess. 22. in decreto, de ce-

lèbratione Missæ: *Deinde ut irreverentia vitetur, supplex Episcopi in suis Diocesis interdicens, ne cui vago & ignoto Sacerdoti Missas celebrare liceat. Concil. Laodicenum can. 41. vetat ministrum Altaris sine formata seu Canonicis litteris aliquo proficisci. Idemque statuitur Apostolorum can. 13. & 34. Concilioque Aurelianensi III. can. 15. sancitur, ne cui Presbytero, Diacono, Subdiacono, sine litteris Episcopi sui ambulanti communicatio impendatur. Idemque Concilii Epaonenis can. 6. fuerit constitutum. Concil. Moguntinum anni 1549. can. 94. edicit: *Peregrini Sacerdotes ad Missarum celebrationes non admittantur, nisi testimoniales litteras super vita, moribus & recessu ab eo Episcopo, a quo discesserunt, similiter admissionis testimonium ejus Episcopi, ad cujus diocesim se contulerint, ostendant.**

Ex tit. de Matrimonio. *Parochis mandamus, ne facili ad matrimonia liberos invitis parentibus contrahentes admittant, aut vagos & ignotos homines, qui plerumque uxore relicta, aliam, & nonnulli plures diversis in locis ducunt: sed prius diligenter inquirent de ea re, qua ad Ordinarium delata, ab eo quod decebit, faciendi licentiam obtineant.*

Eadem constituerat Tridentinum sess. 24. de reformatione. c. 7.

Indidem. *Caveant Parochi, ne aliena parochia sponsam sponsamve ante matrimonio jungant, quam testimonium ab illius Parocho, si ejusdem, vel finitima aut non nimis longinqua Diocesis ille sit, scriptum acceperit, cujus testimonii fide sibi testatum fiat ex Tridentini Concilii scripto, denunciations, qua necessariae sunt, aut Ordinarii sui voluntate omittas esse, aut factas quidem, nullumque legitimum impedimentum, ab ullo homine significatum quominus tale matrimonium contrahi liceat.*

Indidem. *Contra maleficia, & ut digne hoc Sacramentum accipiant, Parochus hortetur conjuges ut antequam contrahant, vel saltem triduo ante matrimonii consummationem, sua peccata diligenter confiteantur, & ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum accedant.*

Id monitum desumptum est ex Concilio Tridentino sess. 2. de ref. matr. cap. versus finem.

Indidem. *Grave peccatum est, homines uxore solutos concubinas habere: gravissimum vero & in huius sancti Sacramenti maximum contemptum, uxoratas in hoc damnationis statu vivere, ac audere eas quandoque dimitti etiam cum uxoribus alere ac retinere. Quare ut hinc tanto mala opportunis remediis provideantur, decreta sanctorum Conciliorum insequendo statuimus, concubinariorum tam solutos, quam uxoratos cujuscunque status, conditionis & dignitatis existant, si postquam ab Ordinaria etiam ex officio ter admoniti fuerint, concubinas non ejecerint, seque ab earum consuetudine non sejunxerint, excommunicatione feriendos esse, a qua non absolvantur, donec re ipsa & cum effectu admonitioni paruerint. Quod si in concubinato per annum censuris neglectis, permanserint, contra eos ab Ordinaria severe pro qualitate criminis procedatur.*

Id ex Tridentina sess. 24. cap. 8. de ref. matr. ultimis verbis depromptum est.

3. Tit. Quæ ad Sacramenti Ordinis administrationem pertinent. *Dominico illo die qui quatuor stasæ jejuniæ tempora, quibus Ordinis Sacramentum ministratur, proxime antecedit, Parochi non solum solemnè id jejunium huius rei causa institutum denunciant, verum etiam in sua unusquisque eorum parochiali Ecclesia supplicationes Litaniaeque, pie ac religiose vel intus habeat, vel profectante fidelium multitudine, foris Ecclesiam, sicut moris est, obcat, tum præterea admonitione populum ad illud accitet, ut non modo eas supplicationes omni pietate peragat, sed etiam illis ipsis stasæ jejuniæ diebus frequens in oratione pura sancteque versetur, ut Dei, Sanctorumque ope implorata, tam Episcopus in eorum delicta, quibus Ordines conferet, tam Episcopus in eorum delicta, quibus Ordines conferet, Spiritus Sancti lumine illustretur, tum illi, quibus conferuntur, in vita sanctitate, doctrina, religiosisque virtutibus proficiant.*

Constitutione Pii II. Pontificis maximi, quicumque Clerici sine canonica dispensatione, extra stasæ tempora, vel legitimam aetatem, vel absque dimissoriis Ordinarii sui litteris, se ad aliquem Ordinem sacrum promoveri fecerint, a suorum Ordinum, quos susceperint, executione ipso jure suspensi sunt. Siquè suspensione durante, illum Ordinum ministerium functionesve obierint, stasæ irregularitatem subierint: ob quam præter alias penas contra eorum iure sanctitas, beneficiis etiam Ecclesiasticis privari possunt. His igitur penis ne quis facile alligetur, illam

illam constitutionem quotannis tum in Diocesani Synodis promulgari, tum etiam pridie illius diei, quo sacre ordinationes habebantur, edico jubemus Clericis, qui initiabuntur.

Ab omni sacre Ordinationis limine & ingressu arceantur omnes & singuli canonicis impedimentis irretiti. Si quis vero aliquo impedimento, etiam occulto illigatus teneatur, illud plano saltim Episcopo patefaciat, antequam se sacris istis militis Clericalis mysteriis obtundere audeat.

Quicumque aliquem Ordinem Ecclesiasticum suscipit, is ut in Tridentino Concilio iussum est, certa Ecclesia adscribatur, in qua functiones, quas ei Episcopus prescripserit, obeat.

Et utique hoc decernit Tridentina sess. 23. cap. 16. & multo pridem Concilium Chalcedonense can. 6. adducto a Gratiano c. neminem absolute, dist. 7.

Porro sciat unusquisque, sibi ad examen pro quocumque Ordine suscipiendo aditum aliter non patere, quam si decenti habitu Clericali indutus, & cum congrua pro sui status & Ordinis corona sese coram examinatore sistat.

Quicumque ad Ordines majores promoveri volunt, mense integro ante statam ordinationis diem ad Episcopum conveniant, tum sua, suorumque parentum, patria, parochialisque Ecclesia, in cuius vicinia nati sunt, & in qua item habitant, nomina; tum praterea beneficium Ecclesiasticum, pensionemve, aut patrimonium, aut sponsonem vel cautionem, cuius nomine titulove unusquisque eorum Ordine sacro initiandus sit, recte diligenterque singula notata ad Secretarium Episcopalem afferant. Episcopus vero id ipsorum Parochis negotii dabit, ut publice propositis promovendorum in Ecclesia nominibus, de illorum moribus aliisque premiffis a fide dignis gravioribus pagi illius viris juramento obstrictis diligenter inquirent, & de his omnibus accurate litteris obfignatis ad Episcopum describant.

Deprompta sunt ista ex Trident. sess. 23. cap. 5. de reformatione Concil. etiam Carthaginense IV. can. 22. exigit civium conniventiam & testimonium, priusquam Clericus ordinetur ab Episcopo.

Omnes vero tum isti, tum alii, qui Ordinibus etiam minoribus initiari volunt, si in urbe illi quidem sunt, feria secunda hebdomada ordinationem proxime procedentis; si vero Diocesani, & alii qui extra urbem habitant, quarta feria hebdomada, in quam ordinatio sacra incidit, ad nos examinis causa conveniant. Quo tempore quicumque vel primam Tonsuram, vel Ordines minores, majoresve suscepturus est, ea singula, que mox ordine infra prescribuntur, de se litteris legitime testata exhibeat Episcopo.

1. Se legitimo matrimonio natum esse, aut de natalium impedimento se:um super illo, quem suscepturus est, Ordine, dispensatum fuisse.

Praterea se vel origine, vel beneficio Ecclesiastico, quod in Diocesi sua obtineat, vel decenniali domicilia, vel alia ratione, Diocesanum esse, vel familiarem Episcopi, qui per triennium cum illo commoratus sit.

Tum a Parocho, & ludimagistro, eove quem in quovis genere studiorum audit, aut si in Seminario adscriptus est ab illius Rectore, loco Parochi obfignatas litteras afferat, quibus de vita sua disciplina moribusque testatum fiat. Doctrina item Christiana scholas frequentasse testimonium proferat.

Hec praterea testimonia afferat, qui prima Tonsura initiari voluerit, se sacro chrismate confirmatum esse, in Ecclesia frequenter & religiose versatum esse, spem esse se in Clericali Ordine disciplina permanurum; hoc vero testimonium a Parocho habeat; sacramentum item communionem crebro per annum suscepisse.

Qui vero aliquo majore minoreve Ordine initiandus est, testimonium prater ea, que supra prescripta sunt, afferat etiam de his que sequuntur.

De prima Tonsura, Ordineque, quem proxime suscepit.

De illius functionibus Ordinis a se prestatis, idque testificationis habeat a Presbtero Ecclesie, cui adscriptus est, in qua vere ac speciatim exprimat, quas functiones, quamdiu, & quam frequenter, & quam diligenter, quam decenter, quam pie prestiterit.

De habitu Clericali post Ordinem a se susceptum continuo gestato, quam testificationem a Parocho afferat.

De confessione frequentiori; cuius rei testimonium obfignatum ab aliquo confessario Sacerdote approbato ad audiendas confessiones proferat.

De sancta communione crebrius sumpta; hoc autem testatum afferat, vel a parochi, vel a Presbtero Ecclesie, cui adscriptus est.

Quicumque alicui majorum Ordinum adscribendus est, ea praterea de se Episcopo testata faciat. De se ex prescribenda formula denunciations in Ecclesia Cathedrali, Cabassuii, Notitia Ecclesiastica.

tum in propria Parochiali, tum in illa etiam, in cuius finibus postremo domicilium habuit, tum etiam ubi per Episcopum denique iussum erit publice die festo inter Missarum sollemnia factas. Ac prater cetera testetur atatem sancte Tridientina prescriptam: annos scilicet viginti duos ad Subdiaconatum, viginti tres ad Diaconatum, viginti quinque attingisse, si Sacerdotium suscepturus est.

Censum item vel Ecclesiasticum, vel laicalem, quem & pacifice possidere, & suum esse vero constat, quantum ad vitam ejus sustentanda usum satis esse conspexit Episcopus. Aut census loco sponsonem certa cautione factam ab aliquo, se qua ad vitam cultum usu necessaria sunt, illi qui sacris initiandus est, suppeditaturum, saltim donec ei aliunde provisum sit; eaque donatio sponsonem vera ac sine fraude dolove facta sit, ejusve tabula rite ac recte confecta.

De eo autem censu sponsonemve factas esse publice die festo denunciations inter Missarum sollemnia, cum in Cathedrali Ecclesia, tum in Parochiali propria, tum in illa etiam, in cuius finibus postremo domicilium habuit, tum denique ubi illas fieri per Episcopum iussum fuerit, tum omnino in parochiali Ecclesia, intra cuius limites major pars census, sive Ecclesiastici, sive alterius generis posita est, fidem faciat.

Hortatur autem hac Synodus omnes, qui ad Subdiaconatum, Diaconatum, aut Presbyteratum Ordines promovendi sunt, ut antequam accedant, de peccatis omnibus totius antea vite generaliter confiteantur, ac spirituales aliquas exercitationes ab Episcopo prescribendas obeant, adhibito sibi duce & moderatore viro religioso, quem Episcopus presecerit. Quod si presiterint, id testatum afferant.

4. Ceterum viam & rationem predictas sanctiones exequendi aperuit Eminentissimus Cardinalis superius nominatus, dum sedulam operam dedit, ne quisquam ad primam Tonsuram, aut ad singulos Ordines admittatur, nisi tempus sua constitutione prescriptum intra Seminarium in secessu & sanctis meditationibus transegerit, atque ad omnia, que ad Ecclesiasticos Ordines sancte pieque exercendos exiguntur, fuerit cura & studio victorum Seminarium probe instructus & preparatus, a quibus deinde referet Antistes morum ingenique & reliquorum omnium superius memoratorum attestationem. Universa quippe horum sollicitudo Rectori Seminarium incumbit. Denique visum est, futurum operæ pretium haud exiguum, si annexum fuerit egregium Hieronymi sanctissimi Doctoris locum scribentis ad hanc epistolæ ad Titum 1. verba: *Hujus rei gratia reliqui te Creta, ut ea que desunt, corrigas, & constituas per civitates Presbyteros, sicut & ego disposui tibi. Audiant (inquit) Episcopi, qui habent constituendi Presbyteros per singulas urbes potestatem, sub quali lege Ecclesiastica institutionis ordo teneatur. Manifestum est, eos, qui Ecclesiastica lege contempta, Ecclesiasticum gradum non merito alicui conferre voluerint, sed gratis deferre, contra Christum facere. Ac nunc cornimus plurimos hanc rem beneficium facere, ut non querant eos in Ecclesie columnas erigere, quos plus cognoscant Ecclesie prodesse, sed quos vel ipsi amant, vel quorum sunt obsequiis deliniti, vel pro quibus majorum quipiam rogaverit, vel ut deteriora taceam, qui ut Clerici fierent, muneribus impetrarunt. Sed jam Aquensis Concilii prescripta prosequamur.*

Si Episcopus agritudine, vel aliquo iusto impedimento ab Ordinibus conferendis avocatur, non aliter subditos suos quam modo suprascripto examinatos & approbatos, ad alium Episcopum ordinandos dimittat, habitis prius ab eisactis omnibus attestacionibus ut supra.

5. Quod autem tum isto Aquensi, tum anterioribus Conciliis, ac presertim Tridentino sess. 23. cap. 4. cautum est, ne quis in gradum Clericorum per Tonsuram adscribatur, nisi sacre Confirmationis chrismate illicitus; disceptationem inter Ecclesie Doctores movit, an ejus constitutionis transgressio culpam lethiferam pariat, an venialem? Et mihi quidem dispicienti hanc legis in re admodum gravi violationem duo simul spectabilia involvere, nimirum Sacramentum, & introitum ad sanctionem Ecclesie statum; hæc insidet persuasio de gravi & mortali culpa, cum Toletio lib. 1. c. 71. Bonacina de Sacramentis disp. 8. q. 1. p. 5. propos. 2. Francisco Hallier Professore Sorbonico de sacra elect. sect. 4. c. 2. art. 2. aliisque. Tametsi pro opposita stant sententia Navarrus, Suarez, Coninck, alique, levem ac venialem duntaxat culpam secluso contemptu hic dignoscentes. Ut autem mysterium in hac latens constitutione referetur, sacra Confirmatio est, attestante S. Dionysio, Eccl. Hierat. cap. 2. *υδαμινου χρισματος, perficiens unctio, & ipsa rite benedictio racionis, & sacra divini ortus perfectio.* Præclareque docet S. Thomas 2. p. qu. 62. art. 2. in Corp. quod sicut in vita corporali specialis quædam perfectio est, si homo ad perfectam ætatem deveniat, E c 4 perfo

perfectasque vitæ humanæ actiones agere possit, ideo dicit. Apostolus 1. Corin. 13. *Cum autem factus sum vir, evanescunt quæ erant parvuli*, inde fit, ut præter motum generationis, quo quis vitam adipiscitur corporalem, sit etiam motus augmenti, quo idem affurgit & roboratur ad perfectam ætatem: Pari ratione, homo spirituales consequitur etiam per Baptismum, quem Christus ipse, Joann. 3. docet esse renascentiam, ac regenerationem ad spirituales vitam: at vero per Confirmationem homo perfectam accipit ætatem, & spiritualis vitæ robur maniscitur. Convenit igitur, ut antequam Christianus a communi statu laicorum ad perfectiorem assurgat & elevetur statum, qui est Clericorum, sit jam spiritualiter perfectus ac præmunitus Confirmationis Sacramento. Ite autem canon, ne quis nisi confirmatus condeatur vel ordinetur, non desumpsit a Tridentina Synodo exordium, sed ab ipsis nascentis Ecclesiæ incunabulis viguit, ut luculenter probat sancti Pontificis Cornelii epistola ad Fabium Antiochenum apud Eusebium histor. Eccl. lib. 6. cap. 35. Ibi enim asseverat, Novatum teterrimi schismatis auctorem, in sui Sacerdotii inauguratione nullatenus sanctum Spiritum accepisse, eo quod signaculo divino non fuisset antea confirmatus ad præscriptum facti Canonis *παρὰ τῆς ἑλληνοῦς παρῶν, secundum Ecclesiæ regulam*.

6. *Titulis proxime sequentibus, de vita & honestate Clericorum & de Episcopis.* Omnia Clericorum inferiorum, quæ pietatem, & edificationem, & modestiam spectant, accurate Synodus prosequitur. Deinde pari studio & exactione cuncta recenset officia Episcoporum, qui in celsiore specula constituti, ut supra montem positi, sicut debent omnium inferiorum actiones inspicere, eisque pastoralis vigilantia prospicere; ita meminisse debent se cunctorum aspectibus expositos esse; ideoque sibi elaborandum impendens, ne cuiquam suæ offendiculo, sed ut universos pia sedulitate virtutumque exemplis ædificent. S. Papa Gregorius ad quatuor Orientis Patriarchas de onere Episcopali scribens lib. 1 ep. 24. paucis verbis multa & gravia complectitur, dicens: *Omni cura vigilandum est, ut animarum Rector cogitatione sit mundus, operatione præcipuus, discretus in silentio, utilis in verbo, singulis compassione proximus, praesentis contemplatione suspensus, bene agentibus per humilitatem socius, contra delinquentium vitia per zelum justitia crectus*.

7. *Tit. de Canonicis. Tridentini Concilii & Bonifacii VIII. auctoritate nixi decernimus, ut nulla Canonico-rum, aut aliorum pactio, remissio, vel collusio fiat, aut facta vim habeat, nullumque statutum, aut consuetudo, quacunque illa sit, valeant, quibus aut absenti quavis de causa divini Officii, aut sacra hora, in qua muneri suo defuerit, aut omnino cuiquam contra quam jure communi, & ejusdem Tridentini Concilii definitum sit, distributiones quotidiana dari possint. Quod si data fuerint, qui acceperit, nec in conscientia, nec alio modo suas faciat; sed eas restituere teneatur, disponaturque de iis juxta probatas Ecclesiæ illius constitutiones. Volumus autem ab hoc decreto excipi eos, qui infirmitate detinentur, vel alia justa causa a sacris Canonibus permessa. Inter justas absentia causas habeatur, si unum aut duos ex dignitates obtinentibus, aut Canonicis Episcopus mittat, aut secum pro consilio deducat ad visitandam Diocesim, aut ad Concilium Provinciale, aut ad aliud pro religione vel Diocesi urgens negotium. Non tamen diutius excusabuntur quam duraverit negotii necessitas: excusentur quoque, qui pro negotiis Capituli & de ejusdem licentia aberunt, nec numerentur in diebus absentia dies recessus & reditus.*

Huc spectant Tridentina decreta sess. 23. de reform. cap. 1. & sess. 24. c. 13. & c. 1. de Cler. non resid. in 6. Videretur tamen c. de cetero, de Cler. non resid. excludere Clericos, quamdiu absunt propter servitium, quod proprio Episcopo impendunt, a quotidianis distributionibus, quamvis iisdem fructus indulgeat suarum præbendarum. Et e. licet, de præbend. etiam dictos beneficiis fructus concedat Clericis cum licentia propter studium absentibus, eisdem tamen distributiones, quæ non nisi presentibus in officiis divinis debentur, subtrahit. Certe neminem sibi socium aut adiutorem asciscit Episcopus, cui non simul vel propriis, vel Ecclesiarum impensis provideat de quotidiano victu & itinerario, ne propriis militat stipendiis: quæ utique contributio vel adæquat, vel excedit quotidianas chori distributiones. Hoc eodem titulo sub finem decernit Aquensis Synodus, præbendarum pœnitentiarum, dum inter confessionum audicionem, quibus intra Ecclesiam propriam intendit, abest a choro, perinde percipere distributiones debere, ac si præsens choro interfuisset. Quod idem fuerat in Tridentino statutum sess. 24. cap. 8. de reform. his verbis: *Qui dum*

confessiones in Ecclesia audiat, interim in choro præsens censetur.

Tit. de Capitulis. Capitula ne fiant mane, sed tantum post Officium Vesperarum peractum; ne divina Officia perturbentur: & ne Canonici a Divinis Officiis abesse cogantur, nisi forte urgens & evidens ingruerit necessitas.

Si quis instrumenta fundationum, bonorum reddituum, privilegiorum, & jurium ad Episcopatum, aut ad Capitulum, aut ad aliquam Dignitatem, aut præbendam, aut capellaniam, vel etiam ad quancunque Ecclesiam, & Monasterium spectantium apud se celaverit, nec intra spatium trium mensium a die publicationis hujus Synodi restituerit Episcopo, aut Capitulo, vel ipsarum Ecclesiarum & Monasteriorum Præpositis, maneat per hanc Synodum ipso facto excommunicatus: nec ab Episcopo absolvarur, donec juramento affirmaverit, omnia a se restituta. At præsentis decretum volumus quotannis tum in Synodis Diocesanis & Capitulis generalibus, tum sæpius per annum a Pæribus inter Missarum solemnias publicari.

Concilium Agathense similiter providit, can. 26. *Si quis (inquit) de Clericis documenta, quibus Ecclesiæ possessio firmatur, aut suppressere, aut negare, aut adversarius fortasse tradere damnabili & puniendâ obstinatione præsumpserit; quidquid per absentiam documentorum Ecclesiæ illatum est, de propriis facultatibus reddat, & communionem privetur. Hi etiam, qui in damno Ecclesiæ instrumenta Ecclesiæ impie sollicitatis traditoribus susceperint, pari sententia feriuntur. Habetur 12. q. 2. c. si quis de Clericis. Vide inferius annotata ad Concilium Tolosanum, tit. de rerum Ecclesiasticarum alienatione aut dotatione.*

Sicut non licet Episcopo res Ecclesiæ alienare sine consensu Capituli, vel Superiorum auctoritate: ita vicissim nec Capitulo sine cognitione & licentiâ Episcopi atque aliarum Superiorum.

Vide Agathensem can. 7. & apud Gratianum c. castell. 10. q. 2.

8. *Creationes in Canonicum (id est Coadjutoris Canonicales cum spe aut certitudine futuræ successiois) tanquam votum captanda mortis inducentes omnino prohibemus, ne de cetero ullo modo fiant sub pena excommunicationis ipso facto incurrendæ: jam factas vero, quæ hactenus effectum sortita non sunt, irritas ac nullas declaramus; atque pro infectis haberi volumus, minimeque ab aliquo servari sub eadem excommunicationis pena.*

Damnatur omnis promissio beneficii nondum vacantis, c. nulla, c. ex tenore, & c. fin. de concess. præbend. & c. detestanda, eodem tit. in 6. & Concil. Trid. sess. 24. cap. 18.

Tit. de Beneficiariis & Mansionariis. Præstent Beneficiarii hujusmodi, ac Mansionarii per se ipsos proprium officium in choro; & cum oportuerit, ad lectivile accedant, Antiphonas, Responsoria, & alia hujus generis canas, quoties opus fuerit, pluviale induant; & cetera præteritam in Psalmis psallendis, & Missis celebrandis, quæ ceteris, quæ ex fundatione, statuto & consuetudine præstare tenentur. Et ne Beneficiarii seu Mansionarii hujusmodi ad prædicta adimplenda capaces assumantur; beneficiarii seu mansionarii prædicti, tam Ecclesiarum Cathedralium, quam Collegiarum diocesis Prævinciæ, & antiquioribus, & in caeremoniis & musica perisioribus Clericis, Ecclesiæ & Capitulo inservientibus, ad instar Metropolitanæ Ecclesiæ tantum conferantur.

9. *Tit. Quæ pertinent ad Beneficiorum collationem. Conficiatur liber, isque in omni Episcopali archivio aservetur, in quo libro omnium Diocesanorum beneficiorum cujusvis generis, tum vacationis certa dies, modus, ratioque describatur; tum collationes ac provisiones quacunque sint, vel a Summo Pontifice, vel ab illustissimo Legato, vel ab Episcopo, vel ab alio quovis facta, litterarum ac diplomatum exempla, vel sententia summam explicata, prout potius Episcopus consuerit, in eandem referantur. Idem servetur de litteris Ordinum, quibus singuli ejusdem Diocesis Clerici initiantur. (Et paucis interjectis:) Quicunque de aliquo beneficio etiam per litteras Apostolicas fuerit provisus, teneatur intra tres menses a die adeptæ possessionis inventarium omnium bonorum, jurium, & onerum illius beneficii Episcopo exhibere; Si id omiserit, Episcopi arbitrio puniatur, (scilicet ut paullo post subjungit) per censuras Ecclesiasticas, retentionem fructuum, atque privationem eorundem beneficiorum, & alia juris remedia.*

Hoc pertinet Henrici Regis eo nomine secundæ editi.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

unum in suo recondit, alterum Cathedralis Ecclesie archivio custodiendum tradat. Qui beneficiarii reliqui erunt, alterum propria Ecclesia archivio recondent, Cathedrali Ecclesie alterum committent. Quocumque Archivia duabus clavis obferentur, unam in Cathedralibus Episcopus, in Collegiatis Prefectus, alteram Capitula servent.

Vide decretum exactius de juribus foundationibusque singulorum provinciarum Ecclesiasticarum beneficiorum in unum librum colligendis, qui ad perpetuam servetur memoria, superius in proximo Aquensi Concilio notatum sub tit. Quæ pertinent ad beneficiorum collationem. His accedat Concilii Moguntini anni 1549. suo loco superius adductus can. 89. quo consultissime providetur in primis, ut singulis annis innoventur catalogi & inventaria cunctarum Ecclesiarum, ac singulorum beneficiorum sigillatim enumerantia bona tam mobilia, quam immobilia, omnemque suppellectilem, ne quid per incuriam alienetur aut distrahatur: prætereaque chattas & titulos foundationum, donationum, censuum, ceterorumque jurium, ne quid horum disperdatur, atque in archivia duabus saltem distinctis scriis & clavis conclusa recondantur: quorum nulli archetypi distrahantur, sed solummodo licitum sit transcripta authentica inde eructe, quæ particulatim personis, quarum interest, distribuantur. Vide his conformia in Concilio Regensi anni 1535. can. 3. Admodum vobis educibile fuerit hoc loco referre Tridentino Concilio sancitas pœnas adversus quoscumque invasores rerum ac jurium Ecclesiarum piorumve locorum, aliosque sacrilegos detentores, sess. 22. cap. 11. Si quem clericorum vel laicorum, quocumque is dignitate etiam Imperiali aut Regali præfideat, in tantum malorum omnium radix cupiditas occupavit, ut alicuius Ecclesie seu secularis vel regularis beneficii, Montium pictatis, aliarumve piorum locorum jurisdictionis, bona, census, ac jura etiam fundalia & emphyteusica, fructus, exolumenta, seu quascumque subventiones, quæ in pauperum & ministrorum necessitates converti debent, per se vel alios, vi, aut timore incusso, seu etiam per suppositas personas clericorum aut laicorum seu quocumque arte aut quaesito colore in proprios usus convertere, illosque usurpare præsumpserit; seu impedire, ne ab iis, ad quos jure pertinent, possideantur, aut percipiantur, is anathemati tamdiu subiciatur, quamdiu jurisdictiones, bona, res, jura, fructus, & redditus, quos occupaverit, vel qui ad eum quomodocumque, etiam ex donatione supposita persona pervenerint, Ecclesie ejusque administratori sive beneficiario integre restituerit, ac deinde a Romano Pontifice absolutionem obtinuerit. Quod si ejusdem Ecclesie patronus fuerit, etiam jure patronatus ultra prædictas pœnas eo ipso privatus existat. Clericus vero qui nefande fraudis & hujusmodi usurpationis fabricator seu consentiens fuerit, eisdem pœnis subiaceat, necnon quibuscumque beneficiis privatus sit, & ad alia quacumque beneficia inhabilis efficiatur, & a suorum Ordinum executione etiam post integram satisfactionem & absolutionem sui Ordinarii arbitrio suspendatur.

Idem sic proficitur Provincialis hæc Synodus: *Quæ bonorum Ecclesiasticorum cautiones fient, publice fiant: gratias ante alieno Ecclesie bona non locentur: nec prius conductibus locationis instrumenta tradantur, quam locupletes idoneosque fidejussores ipsi dederint. Ubi aliquis Ecclesiasticus defunctus fuerit, heredes Episcopus compellat, ut quæ ad defuncti beneficia, scripta, auctoritates & instrumenta pertinent, ea omnia gratis & sine pacto sine ulla ei, qui in beneficium successerit, tradat.*

Tit. de provisionibus & renunciatione beneficiorum. Qui beneficium Ecclesiasticum deinceps obtinuerit, in manibus Episcopi aut ejus Vicarii in hæc Sacramenti verba juret: Ego N. per hæc quæ manibus meis tangam sacrosancta Dei Evangelia, juro, neque me, neque quomquam alium meo nomine, quidquam beneficii hujus obtinendi curasse, sciente me quidquam aut promississe, aut dedisse: nec in hoc beneficio tacitam alteri fidem contra sacras canones accommodare. Ita me DEUS adjuvet, & hæc sancta Dei Evangelia. Hoc idem iurandum Episcopus in sua receptione præstet.

Indidem. Qui presentato collationumque beneficii postulanti, beneficium Episcopus aut quisquam alius conferre recusaverit, in recusationis causis scripto exhibeat: & nisi illis inspectis iudicatisque Superior beneficium conferre nequeat: si secus faxit, collatio irrita nullaque habeatur.

De examine ad beneficia providet Concilium Tridentinum sess. 7. cap. 13. de reform. & sess. 24. cap. 18.

5 Tit. de Patronis. Ea est sæpenumero importuna Patronorum presentatio, & in alienis licentia, ut cum patro-

natis Ecclesiis libera beneficia non raro auferantur, Patroni, quæ libera antea fuerint, sibi vindicent, atque in servitutem juris patronatus redigant. Id cum Ecclesia non mediocri damno sit, eas omnes uniones ex Tridentini Concilii decretis Ordinarii locorum infringant, irritasque declarent, & quæ unita beneficia fuerint, ea ubi vacaverint, libero ut antea conferant. Quia etiam contingit passim, ut Patroni patronatum Ecclesiarum bona sacrilege occupent, & venditionis titulo in alios transferant, justosque possessores, quo minus eis potiantur, impediant, in Patronos invasores Episcopi ex Tridentini Concilii decretis agant, eosque patronatus jure privatos declarent, & anathemate ex proprio facto innexas: donec integre restituerint, & a Romano Pontifice absolutionem, quæ ipsi reservata est, impetraverint.

Hæc fusius decernuntur a Trident. Concilio sess. 25. can. 9. Porro criminis eorum qui rapiunt, invadunt, aut consulto detinent bona Ecclesiarum, aut piorum locorum, absolutio reservatur Summo Pontifici, tum per cap. 17. Bullæ Cœnz, tum etiam per Tridentinum decretum sess. 22. de reform. cap. 11. Ad hoc autem ut sacrilegium rerum mobilium Ecclesiarum inducat excommunicationem Summo Pontifici reservatam, necesse est ut fractio violenta interveniat, sicut exprimitur in c. congressi sunt, de sent. excom.

CONCILIIUM AVENIONENSE

Anni 1594.

1. **H**ic præfedit amplissimi meriti vir Franciscus Maria Taurusus Archiepiscopus Avenionensis, factus deinde S. R. E. Cardinalis, qui sub Philippi Neri Fundatoris Oratorii Romani sanctissima institutione educatus, omnium virtutum splendore quasi sydus Orbi universo Christiano effulsit. Hanc verò auspiciatus est Synodum, ab Episcoporum officio sic exorsus: *Episcopes Provincia nostra cum dignitatis tum oneris sui memores esse oportet, ut intelligant non alio consilio se Ecclesiis suis divinitus esse præfatos, ac gregibus Pastores datos, quam ut cura pervigili & solerti studio animarum salutem præcurent, in diesque magis ac magis promoveant. Quod ut facilius assequantur, se moresque suos ad eam formam quam præcipit Apostolus, componant, in id potissimum incumbentes, ut vita sint non modo irreprehensibili, sed ejusmodi quam omnes colant, suscipiant, ac imitandam proponant. Sunt enim Episcopi mundi lumina populorumque duces. Inde ad singula Episcoporum officia de Visitatione, de Synodis, de Testibus Synodalibus, deque examinatorebus constituendis descendit.*

2. Testes Synodales præcipit Innocentius Papa III. in singulis Dioccesibus ab Episcopis constitui, ut habetur in Lateranensi quarto generali Concilio, Sacerdotes ætate moribusque graves, prudentes, ac disciplinæ Christianæ studiosos, qui nominati ac delecti ab Episcopo, secreto in ejus manibus jurent ex formula præfata verborum se munus sui partes executuros esse. Ejusmodi Synodalium testium formula juramenti coarctis verbis habetur in fine Frisingensis Concilii habiti sub Eugenio Papa IV. anno 1445. Præcipit autem memoratum Lateranense Concilium can. 6. ut singulis annis convocetur a Metropolitanis Provinciale Concilium, in quo excessus corrigantur, eligantur veto per singulas Diocceses personæ providæ & honestæ, quæ per totum annum simpliciter & de plano absque ulla jurisdictione sollicitè investigent, quæ correctione vel reformatione sint dignæ, & ea fideliter referant ad Metropolitanum, & Suffraganeos & alios in subsequenti Provinciali Concilio, ut super his & aliis provida deliberatione procedant. Hæc verò in singulis quoque Diocesanis Synodis proponenda pariter sunt, ut emendentur. Statuitque istud Avenionense Concilium: *Ut Synodales testes inquirent & referant, an Parochi minus sum obiant, ea quæ par est sollicitudine, in Sacramentis, omnibus quidem, egris autem præcipue, administrandis. An ipsi, alique Clerici omnes nullam populo præbeant offensionem. An in suis Ecclesiis resideant, suoque quisque fungatur officio. Quocumque vero animadvererint decreta sancisse nullam adhuc aut non perspectam executionem habuisse, aut quæ rursus depravata correctionem reformationemque desiderare viderint, ea tribus ante mensibus, quam Concilii proxima futuri stata dies veniat, singulis ordine suo referant ad Metropolitanum. Testes autem singularium Dioceseon mense saltem ante diem Synodi Diocesani præstiturum idipsum Episcopo præstabunt.*

3. Exinde Concilium Avenionense progreditur ad selectos Examinatores, qui minimum tres esse debent præsentari Episcopo

Episcopo vel ejus Vicario, sive instituat examina in providendo beneficio, ac praesertim cui annexa sit animarum cura, sive alicujus ordinandi, sive concionatoris, aut confessoris approbandi. Quisquis pro sacris Ordinibus suscipiendis examinandus est, aetatis, natalium, alteriusve cujuscumque irregularitatis, aut in re dispensationis obtenta, beneficii etiam Ecclesiastici vel pensionis, patrimoniiive attestaciones scriptas & documenta authentica ante omnia in medium producat: qua omnia examinatores non perfunctorie, sed diligentissime perquirent, an illo vitio vel fraude laborent. Nullus examinatorum quempiam privatim doceat, qui examen subiturus sit.

4. Tit. XVIII. De Sacramento Pœnitentiæ. Ut vero inscitiam, qua calamitosus hisce temporibus multorum malorum causa est, facilius propulsent Episcopi, lectionem casuum conscientia, ubi id commode fieri poterit, instituant: ad quam Parochos ceterosque Sacramenti pœnitentiæ ministros ire procurent, aut certe Confessariorum conferentiam, quam vocant, fieri curent bis in hebdomada, cui vir doctus & cordatus praesit.

Hoc idem Concilium ad peritiam Sacerdotum quatuor eis potissimum librorum frequentem lectionem commendat, sacrorum utriusque Testamenti Bibliorum, Tridentini Concilii Catechismi, Manualis Summæ Navarii, & constitutionum Synodaliū proprii Episcopi una cum Concilio Tridentino. Eosque singulariter libros Avenionenses Patres tit. 32. de vita & honest. cler. volunt esse omnibus Sacerdotibus familiares.

3. Tit. XXII. De Missæ Sacrificio. Non admittatur Sacerdos alterius diocesis ad celebrandam Missam, & alia divina Officia, qui non habeat litteras dimissorias,

Idem prospectum fuerat a Concilio Tridentino, & a can. non oportet, de consecr. dist. 5. aliisque plerisque canonibus passim superius adductis. Clericum alienum nisi concordante ejus Episcopo nemo audeat vel retinere vel promovere in Ecclesia sibi credita. Id sancitur a Carthaginensi Concilio tertio can. 21. & habetur in c. clericum alienum dist. 72.

6. Tit. XXXII. De vita & honest. Cler. Clericis ludos interdicit taxillorum & pagellarum, itemque artem medicam, quam iisdem etiam prohibet Concilium provinciale sub sancto Carolo primum, Pagellarum autem seu chartarum pictarum Concilium Bituricense anni 1584. sub tit. de vita & honest. Cler. Itemque Aquense anni 1585. & Narbonense anni 1609. sub iisdem titulis. In quibus etiam vetatur Clericis, ne sint ludorum spectatores. Quam autem vecordi affectu ludores abripiantur, exemplo esse possunt veteres illi Germani, de quibus scribit Cornelius Tacitus lib. de moribus Germanorum, alex ludis usque adeo addictos fuisse, ut post deperditas alea omnes suas opes, de libertate quoque propria colluderent, & eum, qui ludo victus fuerat, permittente solitum, se a victore funibus ligatum in servitutem ejusdem perpetuam abjuci.

Praclare admonet S. Gregorius Nyssenus lib. de vita Moyſis per miraculum, quod in Aaronis virga contigit, quæ tametsi arida & excisa flores & fructum amygdalarum germinavit, ut perhibetur lib. num. 17. significari, qualis esse debeat Clericorum vita, ac in primis Sacerdotum. Quemadmodum amygdala fructus profert exterius corticem durum & amarum, qui tamen intus operit nucleum palato suavem & esui commodum; similiter Sacerdotem in exterioribus debere sibi austerum esse atque a sensibilibus rerum oblectamentis alienum & continentem, intus vero orationibus intentum, colloquiis divinis addictum, virtutibus excultum, & suavitate caritatis exuberantem.

Tit. XXXIII. De Capitulo & Canonicis. Ut omnis simoniaca labis suspicio tollatur, juxta decretum Concilii Tridentini, & Bullam Pii V. decernimus, nihil imposturum dandum, accipiendumve pro quacumque collatione, provisione, sive admissione in possessionem alicujus Ecclesie Cathedralis vel Collegiatae beneficii, Canonicatum, praebendam, seu ad distributiones quotidianas. Quod si alibi viget laudabilis consuetudo, qua admissi aliquid Capitulo conferunt, in usus pios & ornamenta Ecclesie erogandum; volumus eam ab Episcopo diligenter examinari, qui aliquem deputabit, cui incumbet de acceptis ab admisso, coram Episcopo, rationem reddere.

Decretum istud conformatur Tridentino sess. 24. c. 14. Allegata vero Pii V. bulla est numero 106. incipiens: Durum nimis.

Tit. XXXIV. De Horis Canonicis. Nullus Canonicus, nec beneficiatus, neque alius Clericus inter cemen-

da non dormias, negetur, libros aut litteras legat, () : cum privatim recitet, per eborum negetur, indecore ideas, vel quidquam faciat aut loquatur, quod ebori disciplinam & psallentium intentionem perturbet.

7. Tit. XLII. De officio Parochi. Studiose vero Parochus sit sollicitus de pauperibus sua parochia, praesertim puellis nubilibus, viduis, orphanis, pupillis, aegris, senio confectis, aliisque personis utraque misericordia indigentibus, quibus & ipse opituletur, & alios hortatus suo ad id officium invitet. Praecipue de iis Episcopum certiorum faciat, ne qui communis eorum pater est, usdem paternam curam praestet.

Concilium Vennense anni 755. can. 26. Ut Clerici (inquit) non habeant actiones seculares nisi pro causa Ecclesiarum, orphanorum, viduarum, ordinante Episcopo suo, vel Abbate. Et Concilium Francofordiense can. 40. De puellis, qua parentibus privata fuerint, ut sub Episcoporum & Presbyterorum providentia gravioribus feminis commendentur, sicut canonica docet auctoritas. Concilium similiter Moguntinum anni 813. can. 8. Et ut laici in eorum ministerio obediant Episcopis ad regendas Ecclesias Dei, & viduas & orphanos defendendos. Concilium Parisiense sub Ludovico Pio ann. 829. parte 2. his verbis Reges admonet: Rex primo debet esse defensor Ecclesiarum & servorum Dei, viduarum, & orphanorum, ceterorumque pauperum, nec non omnium indigentium. Denique S. Ambrosius lib. 7. epist. 56. ad Valentinianum Imperatorem ait: Gloriosissimum mihi est, & hoc pro salute pupilli Imperatoris: quos enim Episcopi magis quam pupillos debemus curari? Scriptum est enim: Judicite pupillo & justificare advenam, & eruite injuriam accipientem: (scilicet Isaia 1.) & alibi: (scilicet Psal. 67.) Patris orphanorum & iudicis viduarum. Haec Ambrosius.

Tit. XLIV. De Quadragesima. Canonicos interesse concioni omnino volumus, qua in ipserum Ecclesia habetur, nisi legitime impediatur.

8. Tit. LIV. De Foro Episcopali. Excommunicationum littera in infra scriptis casibus non concedantur. Primo pro re criminosa, quaque infamia notam incurat: pro re occulta omnino: nec pro rebus deperditis passim ac parvi momenti: pro re qua summam viginti aureorum non excedat, nisi aliter Episcopo videatur.

De non promulgandis excommunicationibus, nisi quum rei gravitas id exigit, multis est canonibus sancitum. Ut enim contestatur S. Augustinus de corrept. & grat. cap. 15. nulla est in Ecclesia excommunicatione poena major. Concilium Meldense can. 56. Aurelianense quartum can. 2. Vormatiense can. 13. Agathense can. 3. atque apud Gratianum c. Episcopi, c. nemo Episcoporum, c. nullus Sacerdotum, 11. q. 3. & Concilium Tridentinum 25. cap. 3. de reform. & Aquense sub tit. de Excommunicationibus. Comitibus pariter Aurelianensibus sub Rege Carolo IX. art. 18. & Cleri Gallicani conventus generalis Melodunensis anni 1579. tit. de his quæ ad jurisdictionem forensis pertinent, accurate monent, excommunicationis gladium non esse exerendum nisi ex gravibus causis.

CONCILIIUM AQUILEJENSE

Anni 1596.

1. **H**anc Provinciale Synodum convocavit, eidemque praesedit Franciscus Barbarus, Patriarcha Aquilejæ, anno Chr. 1596. tempore Clementis Papæ VIII. Originem porro hujusce novi & apud Latinos insueti Patriarchalis tituli Baronius refert in annum 580. atque ad schisma exortum occasione damnationis trium Capitulorum, quæ Theodoro Cesare in Cappadocia Episcopo, secta Acephalo, male suadente, Justinianus Augustus ejus nominis primus sua per animi impotentiam abusus seculari potentia, in Constantinopolitanum secundum Concilium invexerat. Cui damnationi Vigilus Romanus Pontifex initio quidem constanter obstitit. Sed cum obstinatio Justinianus rem magis urgeret, immineretque funestum schisma universæ Ecclesie, atroxque persecutio: & aliunde tria damnandi Capitula ratio subesset; Vigilus multo pejora formidans eorumdem damnationi consensit, qua ex causa sed multo minus periculofum schisma emerſit. In Africa enim Facundus Hermianensis Episcopus, Liberatus Ecclesie Carthaginensis Archidiaconus, Victor Tununensis Episcopus, alique nonnulli: In Europa vero Illyriciani & Istriæ Episcopi in trium Capitulorum defensione pertinacius hæserunt. Conciliaque Constantinopolitanum & Roma-

& Romanum, quibus tria demum capitula Theodoret, Iba Edeſſeni, & Theodori Mopſueſtini proſcripta damnataque, ipſi ex adverſo triplicem iſtam condemnationem præſtracte reprobarunt; omnemque cum Vigilio communionem perſerperunt. Quo vero major eſſet ſchiſmaticorum auctoritas, Episcopum Aquilejæ ſibi præſecerunt, eique Patriarchæ nomen & inſignia attribuerunt, in æmulationem Romani Pontificis, & Patriarchæ Conſtantinopolitani. Poſtquam autem Græci oram maritimam Provinciæ Iſtriæ atque Foroſulii armis recuperarunt, Longobardis adhuc Aquilejam occupantibus, Græci per deſpectum Aquilejenſis Episcopi, Gradenſem Episcopum Patriarcham novum creaverunt. Cum vero ob ſtagnantes aquas aerisque intemperiem Aquileja inhabitabilis evaſiſſet, Patriarcha ipſe Aquilejenſis in Utinence oppidum ſedem ſuam tranſtulit; unde dictus Utinenceſis Patriarcha: nonnunquam etiam apud Forum Julii conſedit, unde aliquando dictus Foroſulienſis Patriarcha, qualem vocat eundem Valafrid. Strabo de reb. Eccl. cap. 25. Patriarchatum denique Gradenſem anni 1451. Nicolaus Romanus Pontifex V. in Urbem Venetam tranſtulit, & Laurentium Juſtinianum, qui jam erat Venetiarum Episcopus, Patriarchalibus inſignibus & titulo decoravit. In calce hujusce Aquilejenſis Concilii una cum Aquilejenſi Patriarcha decem & ſeptem recententur Episcopi, nullus tamen aut Utinenceſis, aut Foroſulienſis, aut Gradenſis Præful ſubnotatur. Etiamſi vero Concilium iſtud vocetur Aquilejenſe ob dignitatem Patriarchatus & Provinciæ Aquilejenſis, fuit tamen in urbe Utinence celebratum, ut conſtat ex atteſtatione Concilii hujus conceſſa Canonico Tergeſtino, quem Tergeſtinus Episcopus miſerat ad Concilium, ad excuſandum ſe de ſua abſentia, cauſasque allegandas, cur ad Concilium proficiſci non poſſet. Ea veto atteſtatio Concilii ſic exorditur: *In civitate Uſini die 28. Octobris 1596. coram Reverendiſſimo Domino Patriarcha Aquileja Metropolitanano Reverend. Presbyter Dominus Michael Paſſera Canonicus Tergeſtinus, ſpecialis nuncius pro Reverendiſſimo Domino Episcopo Tergeſtino, ad exponendas excuſationes ejuſdem Reverendiſſimi Domini Episcopi in Synodo Provinciali Aquilejenſi, ut patet mandato ſui Procuratoris ſub die 26. Octobris ejuſdem anni manu Domini Georgii Picardi Notarii Tergeſtini.*

2. Præſentius hic ſum novæ lucis prope diem acceſſuræ ex præclariffimo mihi exhibitæ Opere, quod in publicum edere molitur vir multæ eruditionis, ingenuitate præterea morum, ingeniique acuminis admodum ſpectabilis Joſephus Antelmus, de cujus amicitia mihi valde gratulor, cujus lucubratione Foroſulienſis Eccleſia intra ſecundam Narbonenſem Provinciæ conſtituta, vindicias laudis inſignis ac gloriæ pene ſepultas eſt recuperatura.

3. Tit. XIX. de Monialibus. *In Monasteriis, in quibus proprietas exulat, & omnis affectio corrupta, ſervetur illa rerum omnium communio, qua nihil habet, & cui nihil deest; qua in egeſtate rerum copiam habet, & nihil omnino habet: ſi quid enim eſt, hoc habet uſu, non affectu: qua quidem dives in omnium Monialium domos & vitam paſtorali prudentia & vigilantia invehenda eſt.*

S. Baſilius in regulis fuſius diſputatis c. 8. *Ipsis (inquit) Domini verbis religioſam ac clementem Dei animum magnopere commoveri oportet, qui palam teſtificatur: Quicumque ex vobis non renunciat omnibus, qua poſſidet, non poteſt meus eſſe diſcipulus. Et alio in loco, poſt oblatam illam conditionem: Si vis perfectus eſſe, verba illa ſubjicit: Vade, vende omnia qua habes, & da pauperibus, & ſequere me. Atque etiam ſimilitudinem illam de negotiatore huc quoque manifeſte ſpectare nemo non intelligit: Simile eſt regnum celorum homini negotiatore quarenti bonas margaritas, inventa autem una pretioſa margarita, abiit & vendidit omnia qua habuit, & emit eam. Planum eſt, pretioſam margaritam caeleſte regnum ſignificare hoc in loco; quod regnum non aſſequi poſſe Dominus negat, niſi omnia ſimul, qua habemus, divitias, gloriam, genus, & ſi quid ſit aliud eorum, quibus plerique ambicioſius inhiant, pro eo parando neglexerimus. Idemque in regulis brevioribus cap. 85. aluit, in ſocietate fratrum neminem privatiim quidquam poſſidere poſſe tamquam proprium. Et allegat Act. 4. de primis Chriſtianis: Neque quiſquam eorum qua poſſidebat, aliquid ſuum eſſe dicebat.*

4. Indidem. *Communis eſſe debet Monialium menſa, ad quam omnes, exceptis ægrotantibus, convenire debent, ac tenerentur. In menſa communi non deſit ſpiritalis aliqua lectio, qua corporales cibi ſuaviter condiantur. Debent enim qua Deo vivunt, ſpiritu magis vivere, ut licet neceſſitati corporis ſerviant, plus tamen animo ſemper tributum velint. Liber vero adlectionem menſæ adbibendus a Confeſſario probetur.*

Baſilius in regulis brevioribus cap. 180. ſacram lectionem adhiberi vult ad communem Regularium reſurrectionem. Idemque præſcribit Auguſtinus in regula cap. 7. *Nec ſola vobis ſauces ſumant cibum, ſed & aures eſuriant verbum Dei.* Et Benedictus in ſua regula cap. 38. *Menſis fratrum edentium lectio deſſe non debet.* De alleganda ſingularium rerum proprietate præclare diſſert Baſilius tract. de conſtitutionibus monaſtiis, cap. 18.

5. Indidem. *Silentium, obedientia, humilitas, caritas, ac reliqua Chriſtiane virtutes inter regulares perſonas gemmarum clariffimarum loco ſint, quibus præcipue Monialium domus & familia exornetur.*

Baſilius tract. de conſtitutionibus monaſticis, c. 11. ſilentium Monachis jubet eſſe præcipue curæ atque obſervantiæ, recordantibus ejuſ quod Chriſtus admonet, de omni verbo otioſo reddendam eſſe apud DEUM rationem in die judicii. Et adjungit: *Verborum autem, ut opinor, utilitas fuerit, ſi aut de virtute in loco diſſeratur, aut ſi in rei alicujus, qua facienda iſtet urgeatur uſum, ſermo accomodetur, aut etiam denique ad audientium edificacionem reſervatur. Qui autem in alio alioquo quovis genere ſermones verſentur, ii rejici ſanquam ſupervacantes ac inuſiles debent. Viſanda autem omnes omnino in ſermone faceta & ſcarrilis dicacitas ſunt. Si quidem fieri ſolet, ut qui ſeſe in rebus iſtiusmodi occupant, ii rectam rationem deſerant. Quippe cum ex eo illud fiat, ut animus ad ridicula diſſundatur, & in ſacra ſecum cogitatione gravitatis ſeveritatisque nervos omnes erudit. Hæcenus Baſilius: qui capitulis ſequentibus reliquas proſequitur excolendis virtutes, manſuetudinem, & caritatem, cap. 13. prudentiam, c. 14. fidem & ſpem, cap. 15. humilitatem, quam vocat *ὑποταγήν ὀπίσθεν, cuiusdem theſauri cunctarum virtutum: Deinde cap. 22. Obedientiæ virtutem mirifice commendat.**

Indidem. *Qua a regula nomen ducunt, eam cui ſe ſolentem profeſſione aſtrinxerunt, noſſe regulam debent. Episcoporum igitur diligentia efficere debent, ut regula inter Moniales (ubi hæcenus omiſſa eſt) lingua Italica ab aliqua ex Monialibus, qua lectioni obnoxia aptior fuerit, & ab Abbaſſa ſeu Prioriſſa deputabitur, frequenter legatur: atque illa quidem in duas diſtinguatur partes, ita ut quotidie legatur aliquid poſt conventualis Miſſæ officium, vel in choro, vel alicubi ubi commodius poſſit, de tribus qua emittuntur in profeſſione votis, ut ſepiſſime inculcentur & auctore Deo aliquando herent; alia vero per ordinem, ut quolibet feſto die legantur quatuor aut quinque capita, & e fine in principium redeant, nunquam vero intermiſſatur. Idem legendam Abbaſſa ſeu Prioriſſa Moniales moneat & redarguat, ſi quid minus ſervetur aut negligatur: excitet vero ad correptionem, & ad futura gloria cupiditatem ignicidum, addens & ſemina Chriſtiana pietatis. Si quid pane a regula ob quocumque commiſſum aut omiſſum ſtatutum eſt, hoc Præſecta exequatur; ſi fuerit oppoſitum impedimentum, Confeſſarium conſulat, aut Episcopum moneat.*

6. Indidem. *Statim horis tam matutinis quam diurnis & vespertinis Præſecta curent, ut omnes Moniales in Eccleſiam ad laudes Deo perſolvendas conveniant: nulla vero Monialis quocumque prætextu excuſetur a choro, niſi vel ægrotudinis cauſa, vel ægrotantium cuſtodia, vel juſti impedimenti excuſatione; quam Præſectarum munus erit cognoscere, & ſi legitima erit, admittere. Que in chorum non venerint, pœna regula, aut alia etiam graviore pro culpa modo a Præſecta plebantur; ac ſi contumacius perſeveraverint, Episcopo ſignificetur, & medicina conſiciat ipſi ægrotudini accommodandam.*

S. Auguſtinus in regula cap. 5. ait: *Orationi inſtare horis & temporibus conſtitutis. Idemque lib. de opere monach. cap. 29. Multo mallem per ſingulos dies certis horis, quantum in bene moratis monaſteriis conſtitutum eſt, aliquid manibus operari, & certas horas habere ad legendum, & orandum, aut aliquid de divinis litteris agendum liberare, quam tumultuoſiſſimas perplexitates cauſarum alienarum pari de negotiis ſecularibus, vel judicando dirimendis, vel interveniendo præſcindendis. Agmen teſtium veritatis claudat ſanctus Abbas Clarevalenſis homil. de margarita, ſic dicens: *Qua eſt iſta quaſo, fratres cariffimi, tam pretioſa margarita, pro qua univerſa dare debemus, id eſt noſmetipſos, quia totum Deo dedit, qui ſeipſum obtulit, ut poſſimus eam habere? Nonne hæc religio ſancta, pura & immaculata? In qua homo vivit purius, cadit rarius, ſurgit velocius, incedit cautius, irroratur frequentius, quieſcit ſecurius, movitur confidentius, purgatur citius, premiatur copioſius.**

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Episcopi sequestrantur; ni velint heredes datis cautionibus de bono successori debito respondere.

Inter mobilia beneficio affecta occurrunt scripturæ, vestes sacre, vasa, calices, omnisque altaris suppellex, si sit ex fundatione, nec privati juris.

CONCILIIUM II. BURDIGALENSE

Anni 1624.

1. **P**ostrema hæc à nobis discutienda provincialis Synodus, convocata & inita Burdigalæ fuit ab Eminentiſſimo Cardinali Francisco de Sourdis Burdigalensem Archiepiscopo, Aquitanniæ Primatè, Summo existente Pontifice Urbano VIII. anno 1624. Ludovico XIII. in Gallia regnante.

Tit. IX. De dimissoriis litteris. *Graviter officium re-cto ministrorum Ecclesie ordinationi facultates de promovendo à quocumque. Quare ut probe norit Episcopus subditorum Ecclesie sue mores, per semetipsum Ordines conferre tenetur, nisi agraitudine aut alia iusta causa impediatur: quæ subsistente, subditos suos non aliter quam iurum probatos, examinatos, & de quorum probitate, moribus & conversatione per denunciations in Ecclesia factas sibi constet, ad alium viciniorum, seu alios certos, non quoscumque dimittat, causam in litteris exprimendo, cur a se non potuerint ordinari; neque ad plures Ordines sacros suscipiendos; sed ad unum Ordinem duntaxat: quo suscepto, vel temporibus ordinationum à die facultatis concessa proximo sequentibus lapsis, quascumque facultatis litteras nullas esse, & omni virtute carere declaramus. Conformatur Tridentino Concilio, sess. 7. cap. 11. 12. 13.*

Quia vero plurimi ob incapacitatem & pravam vitam ab Ordinariis suis repulsam passi, facultates de promovendo à quocumque obtinentes seu habere præsentantes, sine commendatione & licentia Ordinariorum suorum contra sacros canones sepiſſime promovuntur: nullus deinceps à quocumque Episcopo, etiam cuiusvis generalis aut specialis rescripti vel privilegii præsertim, etiam statim temporibus promoveatur, nisi ejus probitas ac mores Ordinarii sui testimonio commendentur: si secus fiat, ordinans à collatione Ordinum per annum juxta sacri Concilii Tridentini decretum; & ordinatus à susceptorum Ordinum executione, quamdiu proprio Ordinario videbitur expedire, sit suspensus. Istud decernitur in Tridentino sess. 23. c. 8.

2. Sed neque liceat Capitulis Ecclesiarum, aut aliis quibuscumque in jurisdictione Episcopi loco Capituli sede vacante succedentibus, infra annum à die vacationis, Ordinis licentiam aut litteras dimissorias, seu Reverendas, ut aliqui vocant, tam ex juris communis dispositione, quam etiam cuiusvis privilegii, aut consuetudinis vigore, alicui, qui beneficii Ecclesiastici recepti sui recipiendi occasione arctatus non fuerit, concedere: Si secus fiat, Capitulum contraveniens Ecclesiastico subiaceat interdito: alii autem loco Capituli existentes, ab officio & beneficio per annum sint ipso jure suspensi: sic ordinati vero, si in minoribus constituti fuerint, nullo clericali privilegio, præsertim in criminalibus, gaudeant: in majoribus vero ab executione Ordinum ad beneplacitum futuri Prælati sint ipso jure suspensi. Abbates etiam, & alii exempti, aut Collegia, vel Capitula quæcumque etiam Cathedralium, litteras dimissorias aliquibus Clericis secularibus, ut ab aliis ordinentur, concedere non possint; sed horum omnium ordinatio servatis omnibus à sacro Tridentino decretis, ad Episcopos, intra quorum fines consistunt, pertineat; non obstantibus quibuscumque privilegiis, præscriptionibus, aut consuetudinibus etiam immemorabilibus. Unde Superioribus monasteriorum, in quibus religiosi fixam & firmam commorandi sedem habent, prohibemus, ne litteras dimissorias Religiosis suis, ut à quocumque ordinentur, concedant: sed à suo Pontifice, aut ab alio de ejus licentia ordinandos esse duntaxat decernimus. Eos vero qui pro instituto ad varia domicilia certis temporum intervallis transferuntur cum litteris Provincialium suorum de voto emisso religionis fidem facientibus, ab Ordinario loci, in quo pro tempore degant, tantum admitti præcipimus: ab aliis nunquam nisi attestations præhabita à Pontifice loci, seu Vicario generali obtenta, qua cur a se non potuerint ordinari, perhibeantur. Omnes autem litteras Ordinis proxime suscepti ordinanti Episcopo exhibere, aut alias de eodem suscepto fidem facere teneantur.

Tridentinum sess. 7. cap. 10. Concilium etiam generale Lugdunense sub Gregorio X. eos qui scienter or-

dinaverint Clericum alienum, per annum à collatione Ordinum suspendit. Et postquam suspensio fuerit manifestata, poterunt suspensi illius Episcopi subditi, sine hujus licentia, à vicinis Episcopis, præcedente debito examine, ordinari, ut refertur c. eos qui, de temp. ordin. in 6. Concilium Sardicense can. 25. 18. & 19. ipsurque Nicænum can. 16: declarant ejus ordinationem, quæ sit ab alio Episcopo absque litteris proprii Episcopi, esse irritam, & ut loquuntur, *dupor*. Huc pertinet apud Gratianum dist. 71. per totam. Cumque censuræ, si violentur per sacri Ordinis exercitium, inducant ipso facto irregularitatem, is qui violat hoc modo ejusmodi suspensionem, irregularitatem contrahit, à qua, si sit occulta, potest quidem proprius Episcopus dispensare juxta Concil. Trident. sess. 14. cap. 16. sed si publice innotuerit, solus Papa dispensare ab illa potest irregularitate, eamque remittere. Videndus ea de re Bonacina tractat. de dispensat. in part. disp. 3. quest. 1. p. 11. num. 28. Quod autem violatio censuræ cuiusvis per exercitium Ordinis sacri pariat irregularitatem, liquet ex c. apostolicæ, & c. si celebrat, de cleric. excomm. ministrantē.

3. Quanta vero sit adhibenda in sacris conferendis ordinationibus cautio, docet Apostolus 1. Timoch. 5. his verbis: *Manus cito nemini imponeris, & ne communi- caveris peccatis alienis.* Et Leo Papa Magnus epist. 1. alias 87. ad Episcopos Africanos, in qua exponit eadem Apostoli verba. De eodem quoque Leone refert Soplironius cap. 149. quod cum plures noctes ad sacram Apostolorum memoriam excubasset orans pro suorum remissione peccatorum, responsum habuisse à sancto Petro sibi appatente, omnia ei præterita dimissa esse peccata, solis iis exceptis, quæ in ordinationibus aliquando commisisset. Summus quoque Pontifex Hormisda epist. 25. ad universos Episcopos Hispaniæ cap. 1. *Ut in Sacerdotibus (inquit) ordinandis, qua sunt præscripta & à Patribus definita, cogitetis: quia sicut est Caput Ecclesie Christus, Christi autem Vicarii Sacerdotes; sic & in eligendis his curam oportet esse præcipuam. Irre- prebensibiles enim esse convenit, quos præesse necesse est corrigendis: nec quidquam illi deesse persona, penes quam est Religionis summa & substantia disciplina: Et astimetur quis pretium Domini gregis, ut sciat, quod merum constituendi debeat esse Pastoris. Hoc ita fiet, si non Sacerdotii gradus saltem quodam passim laicis transferantur. Longa debet vitam suam probatione monstrare, cui gubernacula committuntur Ecclesia. Discere prius quisque debet, ante quam doceat, & exemplum religioso conversationis de se potius aliis præstare quam sumere; emendatorem esse convenit populo, quem necesse est orare pro populo.*

9. Tit. De Concilio Provinciali. Teneantur omnes Episcopi sub penis sacris canonibus latis, statim die Concilio adesse. Itaque in benedictionibus tempora prevenire curent, ut illuminata mente, & purgato spiritu principali affectu, conjunctis & sollicitis animis Ecclesie Dei providere possint.

Et quidem cum in hoc ipso Concilio Episcopus provincialis admonitus & rogatus, ut ad Concilium conveniret, suaque in rebus definiendis partes conferret, nec tamen parere dignatus esset, inquisitum tandem de eo fuit, ejusque malo regimine, ratione cuius ejus Vicarius generalis, quem sibi selegerat, suis conformem moribus & lucro addictissimum, instante Synodi Promotore, Synodus ipsa officio deposuit, eidemque ex officio alterum generalem Vicarium subrogavit meritis præcellentem. Antistes vero ipse Sarlatensis damnatus est privatione tertiz partis proventuum Episcopulium, quorum detractione, & sequestratione Cathedralis Ecclesia, quam summo opere neglexerat, repararetur, ut liquet ex Concilii actis. De Metropolitanano quidem decernit Nicolaus Papa, scribens ad Rodulfum Bituricensis Episcopum, nihil posse Metropolitanum aut Primatem in suffraganei Parochia, excepto appellacionis judicio, ut refertur in c. conquestus, 9. quest. 3. & c. 1. de officio Legati. Loquitur porro de potestate, quæ usu frequentissima erat: quotidie namque occurrabant apud Metropolitanum tribunal dirimendæ appellacionum causæ, minus vero frequentior erat ceterarum prærogativarum usus & occasio, inter quas non minima erat indictio & convocatio Synodorum provinciæ & inflictio poenarum, quibus mulcandi erant suffraganei Prælati, qui per contumaciam non adventarent, neque excusationis causas allegarent. Concilii Laodicensi canone 42. jubetur Episcopis ad Synodum vocatis, ut accedere non pigritentur, nisi valetudine impediantur. Habetur dist. 18. cap. non oportet vocatos. Concilium etiam Arelatense secundum cap. 19. eadem iteratur jussio sub poena suspensionis usque ad subsequentem Synodum

Synodum Provinciam, in qua se sistens obtenta ab-
 lutione prioris contumacia, recipi & consedere poterat.
 Habetur can. Si quis autem, dist. 18. Antiquitus etiam
 nemini electo in Episcopum licet consecrationem susci-
 pere nisi de manu proprii Metropolitanus, ut constituit
 primum Nicenum Concilium can. 4. & 6. Itemque An-
 tiochenum can. 19. & Innocentius I. epist. ad Victri-
 cium Rothomagensis Episcopum, cap. 1. Et Leo Papa
 Magnus epist. 4. ad Anastasium Thessalonicensis Episco-
 pum cap. 4. & Gelasius Papa epist. ad Episcopos Darda-
 niæ. Quin etiam si quando Metropolitanus per ægritu-
 dinem siue impedimentum non poterat novum Suf-
 fraganeum consecrare, jus habebat alium vice sua Epi-
 scopum delegandi ad hoc munus, cui vices has gerenti
 reliqui Suffraganei cedere tenebantur, ut declarat In-
 nocentius III. c. quod sedem Apostolicam, de offic. jud.
 ordin. Omitto antiquum jus visitandi provinciam, &
 ad hoc procuraciones exigendi, c. cum ex offic. de-præ-
 scriptionib. aliaque prisca Metropolitanorum jura.

C O N C I L I U M

CONSTANTINOPOLITANUM.

Anni 1642. adversus impiâ Calvinii
 dogmata,

1. **F**requenti experimento comprobatur assertio ista
 filii Sirach. c. 10. Ecclesiastici: *Secundum judicem
 populi sic & ministri ejus: & qualis est rector civitatis,
 tales inhabitantes in ea. Rex insipiens perdet populum
 suum, & civitates inhabitabuntur per sensum potentium.*
 Hoc nostro sæculo perditissimus Cyrillus vir Græcus
 egit cum Batavorum Calvinistarum Oratore, qui pro
 commerciis gentis suæ tuendis & promovendis ad Por-
 tam residet Turcici Monarchæ, si ejus interventu hoc
 impetraret, ut ad sedem Patriarchalem Ecclesiæ Con-
 stantinopolitanæ promoveretur, se tanto obstructum be-
 neficio deinceps omni studio elaboraturum, ut Calvi-
 niana secta toto Oriente propagaretur. Propositionem
 Batavus lubens excepit, exegitque cum Batavorum Opti-
 matibus, ut vim auri Republica illa suppeditaret, qua
 corruptus Præfectus prætorio, quem Magnum Visirem
 vocat, Turcarum Monarchæ persuaderet, ut suprema
 qua pollet auctoritate Cyrillum Ecclesiæ regis civitatis
 Patriarcham constitueret, qui etiam corrata undique pe-
 cunia, & pollicitatione dignitatum & emolumentorum
 Græcanicæ Ecclesiæ multorum studia sibi conciliavit.
 Profectus igitur ad concupitam illam sedem, Calvinia-
 nos errores sensim insinuare exorsus est; deinde majore
 sumpta fiducia confidentius animis instillare per se
 & corruptos a se concionatores. Et quamvis permulti
 resisterent atque obniterentur, non paucos tamen sedu-
 xit suisque partibus addixit. Sed tamen veteratoris hu-
 jus oppignoratam novatoribus hæreticis fidem, & sacri-
 leges ab eo suscitatas de religione contentiones ejus
 dirimit interitus. Quin etiam ei successerit datus est Par-
 thenius, qui nuperas Orientalis Ecclesiæ labe ac rui-
 nas coacta Constantinopoli Græcorum Episcoporum Sy-
 nodo reparavit anno 1642. Cujus acta & decreta Mol-
 davorum Principi Basilio Baibondæ dedicata, typis pu-
 blicis idem Patriarcha Parthenius in Moldavia ab Jasio
 typographo imprimi curavit, Græco sermone postmo-
 dum in Latinum verso. Et subscripserunt Parthenius
 dicitur œcumenicus Patriarcha, Petrus Mogilas Metro-
 politanus Rusciz, cumque his alii plerique Antistites,
 omnesque primarii Magnæ Constantinopolitanæ Ecclesiæ
 ministri ac Officiales. Grande fuit operæ pretium Syno-
 di hujus promulgatio, ex qua perspicuum fit, vix ullum
 esse dogma Novatorum a sacrosancta œcumenica Syno-
 do Tridentina damnatum, quod pariter Synodus ista
 Græcanica non detestetur. Quod tamen ministri sectarij
 studiose dissimulant & occultant; immo vero imperitis
 & vecordibus fraudulenter ex occasione schismatis exe-
 crandi, quo se olim Græcanici ab Ecclesia Romana se-
 junxerunt, asseverare audeant, habere se Græcos secum
 in rebus fidei convenientes, prorsusque ab Ecclesiæ Ro-
 manæ doctrina dissentientes. Per hanc vero Synodum
 illa manifeste convincitur impostura.

2. Primo quidem decreto Concilii hujus immerito ex-
 ploditur illa propositio, cui consentiunt cum universa
 Ecclesia Catholica sequaces Calvinii; Spiritum Sanctum
 ex Patre Filioque procedere: Hoc tamen ab hæreticis
 discrimine, quatenus illi non ex divina & infusa divi-
 nitus fide istud credunt, sed humana quadam & natu-
 rali proprii judicii persuasionem; si enim ex persuasionem
 a fide proficiscente ex Ecclesia, quæ falli, aut fallere
 nequit in hujusmodi propositionibus circa res fidei ac
 æternæ salutis, id ipsis persuasum esset, utique in om-

nem Ecclesiæ doctrinam consentirent, quandoquidem
 Caput Ecclesiæ Christus portas inferi nunquam adversus
 eam prævaliturus contestatur, & evidenter astruit, si
 quis Ecclesiam audire voluerit, habendum esse pro ethni-
 co & publicano, ejusque Apostolus asserit, Ecclesiam
 Dei columnam esse ac firmamentum omnis veritatis.
 Præclare ait Augustinus lib. de unitate Ecclesiæ cap. 4.
*Item quicumque credunt quidem, quod CHRISTUS JE-
 SUS ita in carne venerit, ut in eadem carne, ut dictum
 est, venerit, & in eadem, in qua natus & passus est,
 resurrexit, & ipse sit Filius Dei, Deus apud Deum, &
 cum Patre unum, & incommutabile Verbum Patris, per
 quod facta sunt omnia: sed tamen ab ejus corpore, quod
 est Ecclesia, ita dissentiunt, ut eorum communio non sit
 cum toto, quacumque diffunditur, sed in aliqua parte se-
 parata invenitur, manifestum est eos non esse in Catho-
 lica Ecclesia. Quapropter quia cum Donatistis questio
 nobis est non de capite, sed de corpore, id est non de
 ipso Salvatore JESU CHRISTO, sed de ejus Ecclesia;
 ipsum caput, de quo consentimus, ostendat nobis corpus
 suum, de quo dissentimus, &c.* Sanctus Doctor Thomas
 Aquinas ceterique methodici Theologi hoc idem hoc
 argumento probant. Tunc fides in aliquo perit, quan-
 do in eo deperit formale objectum fidei: At vero in
 hæretico etiam unicum fidei articulum inficiante perit
 objectum formale fidei, quod est veritas prima in Deo
 attestante & docente ac proponente per Ecclesiam &
 Scripturas Divinas ab eadem Ecclesia expositas, cujus
 est Officium de sacris Libris judicandi, eorumque veros
 sensus explicandi dirigente Spiritu sancto, quem eidem
 affuturum pollicitus est Deus omnibus diebus ad usque
 sæculorum finem & consummationem. Hæreticus au-
 tem, qui vel unum ab Ecclesia assertum fidei articulum
 rejicit, quamvis ceteris omnibus assentiri profiteatur,
 ad proprium judicium ac libitum suum determinat ac
 definit confessionem, acquiescens iis, quæ sibi arrident,
 reliqua autem sibi displicentia despiciens, rejecta Eccle-
 siæ proponentis auctoritate. Quapropter l. 1. C. de hæ-
 ret. erudite definit hæreticum, ut sit omnis, qui vel
 minimo negotio a judicio Catholicæ Ecclesiæ aberrat.
 Igitur etiam in iis, quæ simul cum Ecclesia credere se
 profiteatur, neque formatam neque informem retinet fi-
 dem. Etiam si enim fides nostra non terminetur, aut re-
 solvatur nisi ad primam, quæ Deus est, veritatem reve-
 lantem, tamen Ecclesiæ propositio, per quam omnem
 nos docet veritatem, est conditio, sine qua non assen-
 tiremur Deo revelanti: nec Evangelio, testante Augu-
 stino, crederemus, nisi Ecclesiæ jubentis juberet ac sua-
 deret auctoritas.

3. Excepto primo hujus Synodi decreto, quod errori
 Græcanico velificatur, cetera omnia, quæ sequuntur,
 orthodoxæ fidei conformantur. Quale est istud secun-
 dum, quo damnantur Calviniani, solius sacræ Scripturæ
 auctoritatem ut unicam rectæ fidei ac religionis nor-
 mam astruentes, sacras vero traditiones, quas Magnus
 Basilius ceterique veteres Sancti, tum Græci tum Latini
 Patres, sacris Libris æquiparant, procaciter respuentes.

4. Tertio articulo Concilii Patres Calvinianum dog-
 ma cum execratione proscribunt, Deum sola voluntate,
 nullaque habita meritorum ratione, quosdam in æternam
 gloriam, alios in æterna supplicia prædestinare.

5. Nec minore detestatione quartum damnant, Deum
 reprobos de industria ad peccata impellere ac incitare
 ea vi, cui homo non possit obistere.

6. V. Divinæ Providentiæ proprie ac primario attri-
 buenda esse crimina omnia, quæ a cunctis malis tam
 Angelis quam hominibus secundum ejus permissionem
 perpetrantur.

7. VI. Universam naturam humanam infectam fuisse
 peccatis, non solum originis per primum parentem Ada-
 rum, sed etiam actualibus usque mortiferis, ne maxi-
 mo quidem inter natos mulierum excepta, neque Vir-
 ginæ inter omnes mulieres benedicta.

8. VII. Tollendas esse Sanctorum intercessionem, &
 Beatorum Angelorum protectionem & custodiam.

9. VIII. Statuendum fide, absque operibus, homines
 salutem consequi.

10. IX. Terrestrem ac cælestem Hierarchiam confun-
 dens dogma, tollensque Pontificiam potestatem.

11. X. Asserentes pari temeritate hujus terrestris Ec-
 clesiæ membra solos esse apud Deum electos, neque il-
 los ceteros credentes, qui Divinorum Sacramentorum
 sunt participes, nec tamen ad æternam felicitatem præ-
 destinati, atque ita Judam, dum esset innocens, nun-
 quam ad Ecclesiæ corpus pertinuisse: Paulum vero, dum
 Ecclesiam persequabatur, ejusdem Ecclesiæ membrum ex-
 titisse, eo quod esset ab utero matris prædestinatus.

12. XI. Quod Calviniani ententes Patrum doctrinas
 abolere, Ecclesiam dicant immediate a Spiritu sancto
 doceri, nullatenus utente hominum manibus aut lin-
 gua; cum tamen homines Prophetæ & Apostoli fuerint,
 qui

quæ verbum Dei ; à quo mittebantur, prædicarint ; & scriptis consignarint . Paulusque Apostolus ad Ephesios confitetur : *Ipse dedit quosdam Apostolos , quosdam autem Prophetas , alios vero Evangelistas , alios autem Patres & Doctores , ad consummationem Sanctorum , in opus ministerii , in edificationem corporis Christi , donec occurrant omnes in unitatem fidei & agnitionis Dei .* Patres enim Divino Spiritu impulsû , nos docent non secundum hominem , ut cum Apostolo Paulo loquamur , sed per revelationem Jesu Christi . Quod vero addunt iidem sectarii , fieri posse , ut erret Ecclesia , quamvis & Doctorem Spiritum & Christum Caput habeat , quam neque maculam habere neque rugam , sed totam pulchritudinem & perfectam esse , columnamque & firmamentum veritatis scriptum est , & quam quicumque non audierit , iustum sit haberi ut ethnicum & publicanum , damnat hæc Synodus ut prorsus impium , & his aliisque divinarum litterarum testimoniationibus adversans .

13. XII. Damnat quoque illud dogma , nullam esse bonis operibus in hominum salute partem : quo non solum virtus omnis celestisque vita , sed & omnis Scriptura facta tollitur , quæ homines ad bonas actiones adhortatur , ut salutem consequantur .

14. XIII. Altitur contra eosdem liberum arbitrium humanum .

15. XIV. Damnat in eisdem abolitionem quinque Sacramentorum : τὰ πέντε τῆς ἐκκλησίας ἀρνούνται μυστήρια , τὴν ἱεροσύνην , τὸ μυστήριον , τὸ ἐκχέλιον , τὴν διὰ τῆς μητρικῆς ἐξομολόγησιν , ἢ τὸν τίμητον γάμον , ἅπαντα δ' ἐν ἰσῆς ἢ θείας χάριτος μεταδυνάμει ἰσῆς ἢ ἀρχαίως κατέλιπον παράδοσι . *Negat Ecclesie Sacramenta quinquæ , Sacerdotium , sacram Unionem , sacram Oleum , Confessionem cum Pœnitentiâ , & honorabile Connubium . Omnia ut sacra & divinitus gratiam conferentia nobis antiqua traditio reliquit .*

16. His adungere mihi visum est hominis Græci , Græcicæque religionis tenacissimi testimonium . Is est Gabriel Severus Philadelphienfis , qui Græce opusculum edidit a se elucubratum , πρὸς τὸν ἅγιον μυστήριον , de sanctis Sacramentis . Quod idem ipse curavit Venetiis typis imprimi . Cujus cap. 3. sic docet : Ἐπὶ ἐστὶ τὰ τῆς ἐκκλησίας μυστήρια , ἔστιν τὸ ἅγιον βάπτισμα , τὸ ἅγιον μυστήριον , ἢ ἅγια λειτουργία , ἢ τάξις τῆς ἱεροσύνης , ἢ μετανοία , ἢ γάμος γάμος , ἢ ἐκχέλιον . *Septem sunt Ecclesie Sacramenta , scilicet sanctum Baptisma , sancta Unio , sanctum Sacrificium , Ordo Sacer , Pœnitentiâ , legitimum Connubium , & sacram Oleum .* Idemque hæc adjungit c. 7. de sacro charactere , quem aliqua infigunt Sacramenta : τὰ μυστήρια παρέχοντα τοῖς αὐτῶ λαμβανού χαρακτηρας ἀνεκλήπτως ἐστὶν τὸ θῆον δαλαδὸν βαπτισμα ἢ ἱεροσύνην , ἰταρὶ δὲ ἢ θῆον μυστήριον δόξιας καὶ ἰσῆς ἀγάπης εἶναι . *Sacramenta præsentia suscipientibus ea indelebiles characteres , sunt nimirum divinum Baptisma & Sacerdotium , alii etiam recte pieque divinum Christum unctioem adjungunt .*

17. XV. Duo vero duntaxat Sacramenta admittens Calvinus secta , eorum virtutem non recte exponit . Nam Baptismo ipsum ita justificari baptizatum putat , ut perire is nullo modo possit ; eos quippe , qui non sunt divinitus electi , etsi exterius signum aquæ suscipiant , nullatenus hoc lavacro justificari censet .

18. XVI. Divinam autem Eucharistiam ita convellit , ut nihil ipsi aliud nisi nudam figuram relinquat , quasi adhuc in umbra veteris Legis servitemus . Negat enim , eum qui videtur & comeditur panem jam sanctificatum , esse verum Christi Corpus , sed spiritualiter tantum intellectum , aut potius imaginando fictum , quod omni impietate plenum est , neque dixit Jesus : *Hoc est figura corporis mei , sed : Hoc est Corpus meum . Hic est sanguis meus .* Hoc scilicet quod videtur , & accipitur , & comeditur , & frangitur sanctificatum jam & benedictum . Græcus textus hæc habet : Τὸν θεῖον δὲ ἐκχέλιον ἔστι διαφύρητον , οἱ μὲν δὲ αὐτῶ ἰταρὶ ἢ μὴ τῶσαν ψιλῶς ἔχεται τάλιτον , ὡσαύτῃ ἐστὶ τὸ σῶμα τῆς παλαιῆς νόμου ἐκχέλιον ἢ γὰρ οὐκ εἶναι σῶμα χερσὶν ἀλλοθῆτον τῶν ἰσῆς ἀποκρίσιν ἢ ἐξομολογῆσιν ἢ ἄρτον ἢ δὲ ἀγαθὸν ἔσθια , ἀλλὰ τὸ ἐν ἰσῆς πνευματικῶς , ἢ μᾶλλον ἰσῆς φασταζόμενον , ἢ σῶμα δόξιας ἀνεκλήπτου ἢ γὰρ ἰσῆς ἢ ἰσῆς τῆτο ἔστι τὸ σῶμα μὴ ἢ τῆτο ἔστι τὸ αἷμα μὴ , τῆτο δαλαδὸν τὸ ἰσῆς ἀποκρίσιν ἢ λαμβανόμενον ἢ ἀλλοθῆτον ἀγαθὸν ἢ δὲ ἢ ἀλλοθῆτον .

19. Cujus testimonium paullo ante adluxi . Gabriel Severus Philadelphienfis tractatum alterum contexit : πρὸς τὸν μυστήριον τῆς θείας λειτουργίας De Sacramento Divina Misse seu Sacrificii , in quo transubstantiationem profiteretur panis & vini in carnem & sanguinem Christi . Ita vero scribit : Λειτουργία ἐστὶ μυστήριον λήψεως τοῦ μεταμορφώτου ἄρτου ἢ αἵνου οἷς τὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν σῶμα ἢ τὸ αἷμα , ἀπὸ ἐναργῆς παρουσίας τῶν παρῶν ἢ τῶν τοῦ κυρίου ἀνάστασιν . *Liturgia est Sacramentum sumptionis transubstantiationis panis & vini in Salvatoris nostri carnem & sanguinem , quibus evidenter representatur servituta & resurrectio illius .* Porro hic auctor schismaticus μυστήριον transubstantiationem , & vocem μεταμορφῶσαι transub-

stantiari , & μυστήριον transubstantiationem , tunc hoc ipso tractatu , tum in sua adversus Occidentales apologia sæpi numero sanctissimæ Eucharistie applicat : qua in apologia idem auctor disertissime asserit , per hanc μυστήριον deperdi panis & vini substantiam , transmutarique in adorandam substantiam Corporis & Sanguinis Domini , solis remanentibus panis & vini accidentibus per admirabilem Christi ad nostram infirmitatem condescensum . Ideoque Sacramentum illud & Sacrificium supremo cultu esse a fidelibus venerandum : Διὸ ἢ ἢ μὴ μὴ προσκυνῶνται ἀλλὰ ἢ λατρεύονται ὑπὸ πάντων τῶν ἰσῆς δόξιας χερσῶν κυρίου εἶναι σῶμα ἢ αἷμα χερσὶν τῶ θῆο ἰσῆς πνευματικῶς , οἱ ἢ τῶ σῶμα βουίτα εἶσθια τῆ ἀνάστασιν ἀδούρα σωματικῶς τῶ χερσῶν τῶ κυρίου . His liquido convincitur quorundam hæreticorum Sacramentorum præstigiola impostura de Græcicarum Ecclesiarum religione , apud rem imperitos mentiri audentium , cum tamen Occidentales Sacramentarii in omnibus rebus , in quibus circa religionem a nobis dissident , ac præsertim circa veritatem transubstantiationis & sacrificii , circaque Divinum Eucharistie cultum , a Græcis anathematizentur , nec habeant quidquam cum Græcicis adversum ex commune , nisi solum apostasie ab Apostoli Petri Cathedra flagitium .

20. XVII. Damnatur Calvinianus error , quo Purgatorii fides rejicitur , ut simul repudientur pro fidelibus defunctis preces & commemorationes Ecclesie per quas sperant remissionem ac refrigerium illis , qui torquentur in Purgatorio , propitiante Deo , indultum iri : Διὸ ἐκχέλιον εἶναι αὐτῶ καὶ ἀναψυχῆν παρὰ τοῦ παρατίμητον . *Sæpi tamen κατεχόντων αὐτῶ ἀνάστασιν .* Hæc vero temporales & expiatorias post excessum istius vitæ pœnas vocat hoc ipso articulo Synodus illa καθάρτητον πῦρ , cui Divinus Basilii (ut ceteros sileam Græc. Patres) perspicue aditipulatur , ita scribens in Isa. cap. 9. Ἐὰν ἐν γομῶσιν τῶν ἀμαρτιῶν διὰ τῆς ἐξομολογήσεως , ἐν πύσιν αὐτῶν ἐξομολογήσιν ἀξίαν ὑπὸ τῶ καθάρτητον πύρος καταβροδύσιν . Et post pauca ibid. ἐκ ἀρνῆσιν τοῦ θῆο ἀπέλα , ἀλλὰ τῶν καθάρτητον ἀποκρίσιν , κατὰ τὸ παρὰ τῶ Ἀποστόλου ἰσῆς μῆτος , ἢ τῶ ἰσῆς τῶ ἰσῆς κατακαύσιν , ζῆλον ἰσῆς , αὐτῶ δὲ σαθῆσιν , ἢ τῶ ἰσῆς πύρος . *Locus ille Apostoli , 1. Corinth. 3. Ὑ. 15. a Græcis una & Latinis Patribus exponitur de Purgatorio post hanc vitam igni : Si igitur (ait Basilii) per confessionem deterimus peccatum , jam succrescens gravamen arefecimus , dignum plane quod depascatur ac devoret purgatorius ignis . Non omnimodam internecionem ac exterminium comminatur Deus , sed innuit expurgationem juxta Apostoli sententiam : quia si cujus opus exarserit , damnatum patietur : ipse autem salvus fiet , sic tamen quasi per ignem .* Basilio Magno fraternus accedit calculus Gregor. Nysseni , qui in sermone de non lugendis fidelibus ac vita defunctis ait , quosdam eorum exacta ista mortali vita in ignem purgatorium mitti , quo abstergantur contractæ ab eis materiæ labe : τῶν δὲ ληπτῶν διὰ τῆς οἷς ἰσῆς ἀνάστασιν ἐν τῶ καθάρτητον πύρος ἀποκαλύσιν τῶ ἰσῆς προσέδωκον . *Aliis autem post hanc vitam purgatorio igne materia labe abstergentibus .* Ut mirum sit Græcos in Concilio Florentino aperte professos fuisse , se ignem nullum in Purgatorio agnoscere . Sacra vero Synodus non judicavit aliud ab ipsis exigendum , nisi pœnalem quilibetque esset in Purgatorio animarum non sufficenter expurgatum dolorem , qui mitigari atque mitigaretur viventium suffragiis , quæ constans semper extitit Græcarum Ecclesiarum professio .

21. Ultimo demum decreto hæc Synodus eisdem damnat hæreticos , non solum quia sacros Codices alieno a Sanctis Patribus sensu exponere audent , sed etiam quia nonnullos ex divinis libros expungere præsumunt , quos sanctæ æque œcumenicæ Synodi pro sacris agnoverunt . Et insuper eosdem damnat venerabilium Imaginum venerationem & cultum respuentes , quem sancta œcumenica Synodus septima damnando Iconomachos confirmavit .

DIATRIBA ULTIMA

Hujusce totius Operis meta :

Quoniam sensu Ecclesia Catholica dicatur simul & Romana .

1. **I**nitulerit fortasse aliquis , Romanam Ecclesiam , & Catholicam Ecclesiam ita opponi , ut horum unum ab altero evertatur . Quisquis enim Catholicam dixerit Ecclesiam , eandem enunciat universalem . Quod enim Græce sonat vox *Catholicus* , idem Latine dicitur *universalis* .

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

gnae vires accesserunt Anglis fatales funestaque Francorum genti, p. 279. n. 20.

Amadarius.

Amadarius Sabaudiae Dux, in Schismate vocatus Felix, apud Nicolaum V. Eugenii IV. successorem praetense Pontificatu se abdicat, ejusque se potestati subjicit, conciliante Carolo VII. Francorum Rege, qui licet studio instaurandae collapsae Ecclesiae disciplinae Pragmaticam sanctionem in regnum introduxisset, semper tamen & aperte reprobaverat Eugenii depositionem, & Amadarii electionem. Nicolaus Amadarium creat Cardinalem, primumque in eo amplissimo Ordine locum tenere jubet, & constituit eundem in omni temporali ipsius dominarum Legatum perpetuum, p. 352. n. 37.

Amalafuntha.

Amalafuntha Theodori Ostrogothorum Regis unica legitima & nuptiis filia, virtutibus cunctis ornatissima femina, ab ingratisimo Teodoro, quem Regem ipsa constituerat, trans Vulturnum lacum transportata in carcere occiditur, p. 268. n. 15.

Ambrosius.

Ambrosius Mediolanensis Episcopus Theodosium Augustum ab Ecclesiae hinc arce ob Thessalonicensium caedem, p. 62. nu. 37.

Ammonius.

Ammonius Philosophus in Schola Alexandriae Professor Christianus Plotinum discipulum habuit, p. 44. n. 31.

Anastasia.

Anastasia Imperator haereses omnes fovet, solamque sub haereticis nomine persequitur Ecclesiam, p. 167. n. 13. & 14. Et post innumeras piorum caedes & exilia salutis hinc parit, *ibid.* n. 14.

Angelus.

Angelos colere relicta Dei Ecclesia prohibitum est, p. 107.

Angli, Anglia.

Angli ex Germania in auxilio a Britannis adversus Scotos & Pictos socii universam Britanniam subjungunt, p. 130. 131. nu. 30.

Angliam Dani pluries invaserunt. In primis Boerredo pulso Merciorum Rege insulam occuparunt anno 874. Postmodum anno 1011. Dani omni hostilitate Angliam vexant. Quae de causa Rex Anglus Ethelredus ex Anglosaxonum prosapia ortus, secreta mandata in omnes regni partes transmisit, ut Dani omnes furtivo & inopinato impetu crucidentur: sicque Anglia tantisper a tyrannide respiravit. Sed anno 1016. mortuo Ethelredo, communi Anglorum consilio vocatur in regnum Canutus Daniae Rex Suenonis Regis Dani filius, a quo Angliam occupante fuerat Ethelredus ipse regno pulsus, & in Normanniam secesserat cum uxore Emma, duobusque filiis Alfredo & Eduardo, ad uxoris suae fratrem Ricardum Normanniae Ducem, anno 1013. Ricardi supplicis, mortuo jam Suenone, Angliam recuperat Ethelredus. Qui tamen subinde a Canuto Dano superatus moritur anno 1016. Et sublato amulo Canutus pacifice possidet Anglicanum regnum. At mortuo in Anglia Canuto, regnum Alfredo Ethelredi primogenito defertur. Moxque vixit Alfredo, vocatur in regnum frater natus posterior Eduardus, fretus potissimum Goduini Anglorum Optimatis potestate, cujus filiam Edicam cepit uxorem, sed servata in matrimonio virginitate, nullam reliquere prolem. Verum Eduardus beneficii memor ab avunculo Ricardo accepti, filium ejus Guillelmum ex concubina relicto vivens designat regni sui successorem. Haraldus tamen Edicae frater Goduini filius statim ab Eduardi obitu Angliam occupat. Guillelmus tamen transito Oceano cum valido exercitu Haraldum opprimit, qui strenue dimicans in ipso constituto moritur. Quo ex tempore, Normannorum progenies longa successione in Anglia regnavit p. 261. n. 16.

Anglicanae procellae ab schismate & haeresi per Regem Henricum & illegitimam ejus filiam Elizabetham, p. 379. n. 16.

Antiochenum Concilium.

Antiochenum Concilium, in quo plures interfecere orthodoxi, & cum his minor Arianorum numerus, scilicet triginta sex, a quibus damnatus fuit Aethanasius, eiusque successus, Gregorius Cappadox, excepto isto decreto receptum est ab universa Ecclesia, primum quidem in Concilio Chalcedonensi, deinde ab insequentibus Ecclesiae Conciliis, ut inductione singularum ejus canonum probat Emmanuel Schelestrates, quamvis non defuerit Scriptores doctissimi, a quibus istud absolute damnatum fuit, p. 89.

Acta Synodi alterius Antiochenae in encaenis seu dedicationis die festo Templi splendidissime a Constantino Magno constructi, quod Constantinus aboleret, reprobavit Ecclesia, p. 94. nu. 20.

Antiodorensis Concilium.

Antiodorensis Concilium tantummodo Dioecesanum fuit, cui praesidebat Amacharius loci Episcopus, qui subscriptus legitur in Concilio Parisiensi IV. & in Maticensi II. Est autem Antiodorum urbs in Burgundionibus. Praeter institutum nostrum istud huc eo adduximus propter singulares aliquos ejus Canones. Antiodorum vulgo dicitur *Ancore*, p. 192.

Can. 10. Prohibet duas uno die in uno altari celebrari Missas, praesertim ubi Episcopus jam ibi eo die celebravit, *ibid.*

Can. 12. Ne mortuis Eucharistia vel osculum detur, neque velo vel pallis corpora involvantur, *ibid.*

Can. 18. Verat quemquam extra Pascha solemniter baptizari, nisi urgeat mortis periculum, *ibid.*

Cabassus, Historia Nestoriana.

Can. 22. Relicta Presbyteri Diaconi vel Subdiaconi verat eo mortuo alteri nubere. Quae prohibitio cum fiat in Concilio Bracrensi III. can. 29. & in Maticensi II. can. 6. asserendum est more receptum fuisse, ut in talium ordinatione voto perpetuo continentiae illi se astringerent, *ibid.*

Can. 36. Non licere mulieri nuda manu Eucharistiam sumere, *ibid.*

Can. 42. Ut mulier accedens ad Eucharistiam suam habeat dominicalem, scilicet mundum licentem, quo Christi Corpus excipiat. Si non habuerit, differat communionem in alterum diem Dominicum, *ibid.*

Antoninus.

Antonini Pii Innocens & pacificum Imperium, p. 13. n. 8.

Apocryphi.

Apocryphi quinam dicti, p. 70. n. 1.

Apollinaris.

Apollinaris Laodicensis dogma rationalem animam Christo abrogans, cujus vicem Verbum Dei suppleat, damnatum in primis sine ipsius nomine ab Alexandrina Synodo, cui praesuit Athanasius, p. 110. n. 4. Deinde a Romana Synodo sub Damaso Pontifice. Deinde in Synodo Constantinopolitana sub eodem Damaso, p. 112. n. 5.

Apollonius.

Apollonius Senator Apologiam pro Christianis a se scriptam in Senatu legit, & capitali judicio moritur, p. 14. n. 16. & p. 44. n. 31.

Apostoli.

Apostoli repleti Spiritu Sancto, p. 2. Mathiam in Apostolatuum eligunt loco Judae, *ibid.* Fidei in commune symbolum componunt, antequam dispergantur in gentes, p. 2. n. 9. Eorundem tria Jerusalem habitata Concilia, p. 9. & seqq. Apostolorum nomine inscripti Canones probantur suppositi, p. 5. n. 3.

Apostolorum Concilia.

Apostolorum habitata tria Jerusalem Concilia. Quorum priore electus & confirmatus est Mathias in Apostolatuum Judae traditoris. Secundo electi fuerunt septem Diaconi. Tertio stabilita est libertas a legalibus observationibus, paucis exceptis, ab idololatriis, a sanguine & suffocato, p. 9. & seqq.

Appellatio.

Appellatio non conceditur ab interlocutoria Ordinarii sententia, nisi tale sit gravamen, ut nequeat per ejusdem Ordinarii definitivum judicium reparari. Hujusmodi censetur incarceration. A qua si appellatur, Judex eadem appellationi deferre tenetur, & processum ad Judicem superiorem transmittere. Sed interim appellans carcere detinebitur. Talis enim appellationis effectus non est suspensivus, sed solum devolutivus: aliter enim posset reus pendente appellatione fugam capessere. Concil. Trid. sess. 13.

Appellatio quoque a legitima correctione non admittitur, nisi modus excedatur, 235. 236. n. 5.

Appellationes ab abusu Gallicanae nisi ad incompetentes Judices deferrentur, plerumque in visceribus causae justitiae nitentur. Quemadmodum ex adverso Praelatorum justam auctoritatem labefaciunt, redduntque audaciores perverfos Clericos, & ad scandala procliviores ac incorrigibiles, p. 236. n. 6.

De non admittendis frivolis appellationibus decretum Concilii Basiliensis, p. 365. n. 15.

Asiarii Sacerdotes.

Asiarii Sacerdotes cruxa & appellatio & calumniae adversus Urbanum Episcopum Sacerdotem exemplo sunt, p. 140. n. 3.

Aqua-Sextilis.

Aquam-Sextilem antiqua in Romano Imperio, & in Ecclesia praerogativa, prout Metropoli est secunda Narbonensis Provinciae, p. 134. n. 4.

Aquisgranense Concilium I.

Aquis-Granense quatuor diversis temporibus celebratae fuerunt Synodi Provinciales, quarum certa extant monumenta, 313. Primum quidem anni 1112. quod ex antiquis tabularibus eruit in lucem V. C. Scholasticus Pitonus, cui praesedit Petrus Archiepiscopus Aquensis confidentibus suis suffraganeis, aliisque Praelatis, a quibus editi sunt canones quatuor. Quorum primus constituit, ut quarta pars proventus Ecclesiasticorum Metropolitanae Ecclesiae ad ornatum illius, & victum Clericorum eidem ministrantium contribuatur & assignetur, p. 285.

Can. 2. Decernitur, ne ullus Presbyter aut Clericus Ecclesiam regendam suscipiat, nisi de consensu Archiepiscopi vel Archidiaconi, *ibid.*

Can. 3. Constituit, ne quisquam Clericus alterius Episcopi parus ordinetur aut recipiatur in Aquensi Ecclesia absque litteris proprii Episcopi, *ibid.*

Can. 4. Ut Clericus in solvenda praedicta quarta inobediens post tertiam admonitionem suspendatur ab officio, & si persistat in contumacia, prorsus deponatur, ejusque Ecclesia divinis interdicatorum officiis, *ibid.* & seqq.

Habitu istud Concilium fuit in aede B. M. Virginis Deiparae, quae etiam nunc vocatur de Sede, quia olim illic fuit Episcopalis sedes.

Aquisgranense Concilium II.

Aquisgranense Concilium II. incitum fuit anno 1306. Praeside Romano Archiepiscopo, assistentibus Suffraganeis Gaufrido Vapingeni, Jacobo Sistaricensi & Petro Regiceni Episcopis, hac de causa ut Ecclesia Metropolitana Christo Salva-

tori dedicata, cum separatione plurimum indigeret, juvaretur elemosinis Ecclesiarum provinciarum, propolis quadraginta dierum indulgentiis cunctis fidelibus, qui ad novam fabricam contribuissent. Hæc plenius habentur in archivo Archiepiscopali cum subscriptionibus & sigillis Antistitem, p.

Aquisgranense Concilium III.

Aquisgranense Concilium III, Provinciale Alexander Coniglanus Archiepiscopus Aquensis coegit anno 1178. Præfatus meritiſſimus, qui sua in Metropoli Scholas Ecclesiasticas, & Clericorum Seminarium erexit: quod insequentium temporum neglectu dissipatum Eminentissimus Cardinalis & Archiepiscopus Hieronymus Grimaldus nostris diebus instauravit, novisque aedificiis & provencibus ditavit, p.

Synodus ista Tit. de Baptismo prohibet, ne quis Sacerdos extra necessitatis casum ad culvis Magnæ domum ad baptizandum accedat, neve alia necessitas hoc intelligatur, nisi quia vita infantis periclitatur. Et ne susceptores admittantur nisi qui Sacramentum Confirmationis acceperint, neque Clerici beneficio provisi, neque minorum ætatis quatuordecim, eadem præcipitur observatio in Confirmatione, *ibid.*

Tit. de Eucharistia. Caveatur, ne nocte ad agrum deferatur, nisi mortis periculum instet, *ibid.*

Tit. De celebratione Missæ. Ne quis Sacerdos ad Sacrificium celebrandum admittatur, nisi exhibita ejusdem anni scriptura, *ibid.*

Tit. de Matrimonio. Ne Parochi liberos matrimonio jungant invitis parentibus. Neque ignotos homines aut vagos, nisi præmissa diligenti perquisitione & obtenta Episcopi venia. Item ne alienæ Parochiæ sponsam vel sponsum jungant nisi ab alieno Parocho testimonium acceperint, quod etiam solum faciat de factis denunciationibus in aliena Parochia, p. 440.

Tit. de Ordinibus Sacramento. Ab Ordinatione arcantur omnes canonice impellentes heretici. Si quis aliquo impedimento illigatus sit etiam occulto, illud Episcopo patefaciat ante Ordinum collationem, *ibid.*

Qui aliquem Ordinem suscipit, certè alligatur Ecclesie, in qua functiones obare sibi ab Episcopo præscriptas. Quicumque ad majores Ordines promoveri volunt, mente integro ante statum ordinationis diem ad Episcopum conveniant, cui nomina, & si qua habent beneficia, scripto committunt, locum item domicilii & patrimonii titulum, vel pensionem, vel sponsonem & cautionem, & Ordinem quem petunt, scriptis exhibeant, cum debitis attestacionibus ad Secretarium Episcopalem deferant. Episcopus autem Parochiis illorum ad negotii committat, ut publice proponitis in Ecclesia promovendorum nominibus de illorum moribus aliisque non præmissis a fide dignis gravioribus illius parti viris juramento obstrictis diligenter inquireant, & de his omnibus accurate literis oblationis ad Episcopum rescribant, *ibid.*

Si Episcopus ægritudine vel alio justo impedimento ab Ordinibus conferendis vetatur, non aliter quam modo supra dicto subditos suos examinatos & approbatos ad alium Episcopum ordinandos dimittat, habitis prius omnibus ab eis attestacionibus, ut supra, p. 440.

Tit. de Capitulis. Capitula ne hanc manent, sed tantum post vesperarum peractum Officium, ne divina Officia perturbentur, & ne canonici a divinis Officiis abesse cogantur: nisi forte urgens & evidens necessitas inruerit. Si quis instrumenta fundamentum, bonorum, reddituum, & privilegiorum, ad Episcopatum aut Capitulum, aut ad aliquam dignitatem, aut præbendam, aut capellaniam, vel etiam ad quamcunque Ecclesiam & Monasterium spectantium apud se celaverit, nec intra spatium trium mensium a die publicationis hujus Synodi testuere Episcopo, vel Capitulo, vel ipsarum Ecclesiarum aut monasteriorum Præpositis, maneat per hanc Synodum ipso facto excommunicatus: nec ab Episcopo absolvatur, donec juramento affirmaverit omnia esse se restituta. Ac præsens decretum volumus quotannis cum in Synodis Diocesanis, & Capitulis generalibus, cum sæpius per annum a Parochiis inter Milliarum solemnata publicari. Vide Concilii Aghathensis can. p.

Tit. de Beneficiis. Conoscatur liber, isque in omni Episcopali archivo aservetur: in quo libro omnium Diocesanorum beneficiorum culvis generis, tum vacationis certa dies, modus ratioque describatur, tum collationes ac provisiones, quæcumque illæ sint, a summo Pontifice, vel ab Illustrissimo Legato, vel ab Episcopo, vel ab alio quovis factæ, litterarum ac diplomatum exempla, vel sententiæ summam explicitæ, prout potius Episcopus censuerit, in eundem referantur. Idem servetur de singulis literis Ordinum sagularum Clericorum Diocese, *ibid.*

Quicumque de aliquo beneficio etiam per literas Apostolicas fuerit provisor, censeatur intra tres menses a die adeptæ possessionis inventarium omnium bonorum, & jurium & onerum illius beneficii Episcopo exhibere. Si inobediencia constiterit, puniantur ab Episcopo arbitraria penis, seu per censuras Ecclesiasticas, seu per retentionem fructuum, aut alia juris remedia, *ibid.*

Aquisgranense Concilium IV.

Quartum prodiit Aquense Concilium Paulo Hortalto Hospitali Aquarum-Sextiarum Archipræfule, præfentibus suffraganeis Præfibus Forojulienis, Rejens, & Sitaricenis, quo damnatus prohibitusque est venum exponi, legi & omni anonymi culvis liber inscriptus de Ecclesiastica & politica potestate anno . . . Quo eodem anno aliud Provinciale Concilium Parisiæ coactum est, cui præfedit præcellens illud ingenii doctorumque tydas Jacobus Petronius, S. R. E. Cardinalis, cum nondum esset Episcopus Parisiensis a Metropoli antiqua sejunctus Ecclesie Semensis, cujus tunc erat Petronius Ar-

chiepiscopus; quo Provinciali Concilio idem liber parti censora & prohibitione proscriptus fuit.

Aquila,

Aquila Ponticus ex gentili Christianus cum generalium observationibus ultra modum additus esset, neque admonitione desisteret, ideoque communionem fidelium excisus, in odium Ecclesie Christi literas Hebræicas perdidit, & circumcisus, ut Græcorum interpretum versionem labefactaret, quæ utebatur Ecclesia, alteram edidit mala fide interpretationem Græcam, qua veteres Prophetias de Christo & Ecclesia abusus in sensus contabatur detorquebat, p. 12.

Aquilejense Concilium.

Aquilejense Synodus sub Pontifice Damaso, cui præfedit Valerianus Aquilejæ Antistes, etque assedit Ambrosius Mediolanensis alique Occidentis Episcopi, a quibus hæresis Ariana iterum proscripta fuit, p. 11.

Aquilejense Concilium alterum post excisam ab Actila Hunnorum Rege Aquilejæ in urbe Provincie Carnorum Urmo, ad quam fuerat translatus Aquilejensis Patriarchatus, celebratum fuit ann. 1596. tempore Clementis Pontificis VIII. Historiam originis & translationis hujus Patriarchatus, ejus canones de Montalium reformatione sunt *ibid.*

Aquisgranense.

Aquisgranense Concilium sub Ludovico Pio, Caroli Magni filio. Est vero Aquisgranum civitas in Ducatu Juliacensi, quam olim ab Actila deletam Carolus Magnus splendide instauravit, in qua idem sepeliri voluit, thernis, & calidis aquis insignis. Concilium istud anni 816. multa edidit capitula duobus libris comprehensa, quorum prior canones 150. complectitur de disciplina & moribus fidelium. Secundus partim de institutione Monialium, partim miscellanea tradit de rebus Ecclesiasticis.

Anno insequenti 817. convenere Abbates & insigniores Monachi apud Aquisgranum coram Ludovico Pio, qui eo conventu liberales concessiones prædecessorum suorum erga Romanam Ecclesiam confirmat & ampliat. Deinde cedit jure suo Partibus suis concessio electionem confirmandi Romani Pontificis, & generalia Capitula promulgat de regulacionum disciplina, p.

Arausicanum Concilium.

Arausicanum primum Concilium Arausione civitate Cavarum sub Leone Papa primo celebratum, quæ est interioris Provincie Nionensis subiecta Arelateni Metropoli decurrente anno . . .

Ejus Can. 1. Scaturit, ut hæretici, qui in vitæ discipulis constituti, ad fidem Catholicam convertuntur, absente Episcopo a Presbyteris cum chrismate & benedictione consignentur, *ibid.*

Can. 2. Nullus Clericus, qui baptizandi habet officium, suo chrismate unquam progredietur, *ibid.*

Can. 3. De poenitentibus in discrimine mortis reconciliandis, absque solemnitate manus impositionis absente Episcopo *ibid.*

Can. 4. Poenitentiam delinquentibus Clericis non concedendam, *ibid.*

Can. 5. Ut confugientes in Ecclesias vel loca immunitate loci gaudeant, p.

Can. 6. Ne quis Episcopus ab alio excommunicatum suscipiat, *ibid.*

Can. 7. Subito obmutescens baptizari, & poenitentiam accipere potest, si constat prius de voluntate vel ex præfatum relatione, vel ex ipsius oris ac signo, *ibid.*

Can. 8. An & quomodo Sacramenta sint amencibus conferenda, *ibid.*

Can. 9. De communicandis emergentibus, *ibid.*

Can. 10. De emergentium irregularitate, *ibid.*

Can. 11. Legem concionariæ Diaconi & Presbyteri præfigit, *ibid.*

Can. 12. Bigamos declarat irregulares a sacris Ordinibus & Ministeriis, *ibid.*

Can. 13. Diaconiarum institutum abolet, *ibid.*

Can. 14. De feminis viduitatem professis coram Episcopo *ibid.*

Can. 15. Ne Concilia solvantur nisi in diebus Concilii hoc anno sequente celebrandi. p. 147.

Arausicanum Concilium II.

Arausicanum Concilium II. anni 529. cui præfedit Celsus Arelatenus sub Summo Pontifici Felice IV. approbatus a Bonifacio secundo, Felice successore. In eo conclusum est contra Semipelagianos, quorum eras coryphæus Firmus Rejensis Episcopus, Gennadius Presbyter Massiliensis, Cassianus Vincentius, dicentes, hominem propriæ infirmitatē relictam posse propriis precibus gratiam Dei ad se evocare, p.

Can. 1. Si quis ad humanam invocationem gratiam Dei dicit conferri, non autem gratiam ipsam facere ut invocetur a nobis, contradicit Usque Prophete vel Apostolo dicenti: inventus sum a non querentibus me, palam apparui tibi me non intemperant, *ibid.*

Can. 2. Si quis ut a peccato purgemur, voluntatem nostram Deum expectare contendit, non autem etiam ut purgati velimus per Spiritus sancti infusionem & operationem in nos fieri coniectetur, resistit Spiritui sancto per Salomonem dicenti: Preparatur voluntas a Domino; & Apostolo salubriter predicanti: Deus est qui operatur in nobis velle & perficere pro bona voluntate, *ibid.*

Can. 3. Si quis sine gratia Dei voluntarius, credentibus &

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

nem ad Ecclesiam auferat; transferatque in Senatum & Secula- res Magistratus, p.

Arnobius.

Arnobius ex gentili Rhetore Christianus, p.

Arnulfus.

Arnulfus Germaniz Rex Romam ridiculo eventu lepuleculi per- terretibit expugnat, p.

Arnulfus Carolomanni filius notus, ex Caroli Magni progenie ultimus Germanorum Rex, Carolum Cratum, quem Odonis seu Budonis factio Franciz regno expulerat, quotidiani & precario victu alit, Idemque accirus a Formoso Papa pessime habito Vidone Spoletano Duce, Italianque tyranno, quem Formosus ipse coronauerat, & proclamatur Imperatorem, qui- que Romam tyrannide premebat, in Italiam potenti exercitu succinctus aduenit: Romam oblidione capis, indeque Vidonia uxorem & Sargium factionis Ducem exigit, p. 256. num. & seq.

Artaxerxes.

Artaxerxes Persa ter acie cecis Parthis, eorumque interfecto Ro- ge Arcabano, Persarum, qui haecenus Parthis subiecti fuerant, verus regnum instaurat, p.

Athanasius.

Athanasius in Tyriq Conciliabulo nequiter damnatus. Treveris exulat, pag. Ab exilio redactur Alexandriam a Constantino Iunioris, Hinc denuo pellitur per Conciliabulum Antiochenum, & ne qua spes restitutionis super sit, Gregorium Cappadocem armata vi Arhani in Alexandria Sede constituunt, *ibid.* Urgens Constante tertioque Constantij Magni filio, Sardiciz in Mylia Synodus generaliter conuocatur, cuius de- creto Athanasius restituitur, cui, metu fraterni belli, Con- stantius se simulat consentire, suamque resunit Ecclesiam Athanasius. Sed amora per Constantij obitum furuline, Constantius duobus fratribus sine prole defunctis superites, receptoque ex alle Imperio liberis cum suis Arianis debac- chat, & Athanasius ad necem conuictus clauis dilabitur, lateque ad mortem usque Constantij, cui succedens Julianus Athanasium in Syria Imperij sui, aliosque ab exilio revocat. Sed paulo post, Juliano iubente, cogitur denuo exulare. At mortuo perfido Principe in ptilinam Ecclesiam a Religiosissi- mo Imperatore Ioviniano reducit Athanasius, *ibid.* Mortur gemum Alexandriz, Iesu decumbens, quo tempore Valens Arianus post obitum Christianissimi Ioviniani in Oriente do- minabatur, & Lucium Arsanum Alexandriam Ecclesiam praes- terat, p.

De Athanasij persecutionibus & certaminibus, vide passim in Concilio Nicano & subsequentibus Arsanorum historiis.

Athanasius an sit auctor Symboli, quod ipsius nomine circum- fertur, p.

Avenionense Concilium I.

Avenionense Concilium Proviociale ann. 1370. cui praeside Ar- chiepiscopus Arelatensis, antequam Ecclesia Avenionensis in Metropolim erecta esset, eique assiderunt subfraganei Episcopi Cavellicensis, Carpentorantis, Avenionensis, Vasionensis, Araulicentis, & Tricastinus, p.

Can. Ut alienationes binorum Ecclesiaz, sine consensu Episcopi facta, revocentur, *ibid.*

Can. Legata pia incerta qua ratione ab executoribus distribuenda sint, *ibid.*

Can. Ut Archiepiscopus & Subraganei Episcopi sibi in- vicem in sententiis servandis & publicandis auxilium prestent, *ibid.*

Can. Ut qui habent personatus vel curata beneficia, Presbyterij sine Intra annum, nisi cum illis ex iure causa dis- pensetur, *ibid.* & p. can. p. cau. & p. can. 13.

Can. 5. Ut facta in Legatos Apostolicos expense de con- tributione Ecclesiarum persolvantur, p.

Can. Ut personatibus & dignitatibus Ecclesiasticis cer- tel reditus assignentur, *ibid.*

Can. Ne Religiosi vel Clerici requirant defensionem Se- cularem contra Episcopos *ibid.*

Can. Ne Clericus Episcopum vel alium Praepositum offendat, *ibid.*

Avenionense Concilium II.

Alterum Avenionense Concilium tertium Proviociale, scilicet Arelatensis, Aquisextensis & Ebrodunensis Avenione cum in Monasterio Sancti Ruffi anno 1326. sub Archiepisco- pis Gasberto Arelatensi, Jacobo Aquentis, & Bertrando Ebro- dunensi cum Subraganeis suis, p.

Can. Indulgentia conceduntur illis, qui Corpus Christi devote comitabuntur, dum ad aegros deferunt, *ibid.*

Can. 16. Ut excommunicati ad publica officia non admit- tantur, eorumque acta sint ipso iure irrita, *ibid.* &

Can. Ne venena vendantur nisi prius admonita curia Ordinarii, ut si venecium postea contingat, sciatur ejus au- ctor: Et ne pharmaca pro abortu vel morte praebantur, quo- rum si auctor Clericus fuerit, praeter alias penas, quas ipsa factio incurrit, officio quoque vel beneficio spoliatur, p.

Can. Ut Abbates suis Episcopis, & Monachi suis Ab- batibus sint subiecti: & cuncti subdantur censuris & excommu- nicationibus laicis ab Episcopo, *ibid.*

Can. Ut relicta in ultimis voluntariis ad pias cause- las, vel faciendae restitutiones non occultentur, rogandum esse Parochum, ut ordinationi testantis inter sit: aut ut Notarius intra dies octo post disponentis obitum copiam illius articuli, ubi quaedam elemosyna plis usibus est deputanda, vel quaedam est faciendae restitutio, exhibere teneatur sub pena excommuni-

cationis, quam ipso facto incurrit, & Officiali non exhibue- rit, *ibid.*

Can. Si in beneficii collatione novus census impona- tur, aut veros augeatur, irrita erit collatio, sed per alium su- puiorem absque oore reparabitur, *ibid.*

Can. In Ecclesiis per Monachos gubernari solitis Prie- res eorum intra sex menses perpetuos Presbyteros diocesanis praesentent ad Curam examinandos, qui etiam illis congruam por- tionem assignabunt, *ibid.*

Can. Si patronus, qui solum jus habet praesentandi, conferat Beneficium, jus praesentandi pro hac vice amittat, Pra- latus vero absolute conferet hac vice alteri, *ibid.*

Can. 58. Ut priores Ecclesiarum & Hospitalium faciant publicum inventarium, quod penes loci curatarium deponatur de omnibus immobilibus & mobilibus bonis, scilicet instrumeta- tis, chartis & titulis, de vasis argenti, ferreis, mannis & vicia- rii intra sex menses ab initio sumpti regulantur, Et qui hac ne- glexerit, in decima fructuum beneficii propriae Ecclesiae applican- da per Ordinarium plectatur, *ibid.*

Hic subiecit mentio alicujus trium Proviociale Siondi Aven- nione habita in Monasterio pariter Sancti Ruffi Ordinis in An- gullinij anni 1347. & de jejunijs Sabbati, *ibid.* 342

Avenionense Concilium III.

Alterum Avenionense Concilium, cui praeside Franciscus Ma- ria Saurulius Archiepiscopus Avenionensis, promoveus potes in albam Cardinalium, celebratum anno 1524. Ille Synodus auspiciatus est ab Episcoporum officio, ut consilares & Pa- stores a Deo constitutos esse, ut principum subditorum sa- lutis sollicitudinem gerant, sequi ipsos verba & exemplo om- nium virtutum specimen exhibeant, quod illi imitentur pag.

Deinde prosperit, ut mininum in supulis diocesis recte Synodales constituant, quorum manus haec non persuasorie sed diligentissime conquirant de Ordinandorum aere, natalibus, irregularitatibus, aut circa illas dispensationibus, Item de tira- lo live parsonis, live pensionis aut beneficii sufficienti, de scientia quoque & moribus. Nullus examinatorum praetiam no- scit, de quibus rebus sic interrogatur, vel quidquam sic re- pondendum, *ibid.*

Tit. de Sacramento Penitentiae. Ut Episcopi Lectiones in- stituant de casibus conscientiarum, collationes, ad quos Pa- rochi, ceterique Presbyteri conveniant quibus praeficiatur vir car- datus & doctus, p.

Tit. de Missa Sacrificia. Ne ad Missam celebrandam quic- quam aliena diocesis nisi cum licentia diocesis admittatur, *ibid.*

Tit. de vita & honeste clero Clericis interdicta aleam, lu- dos cassorum, & pagellas ludicras & artem medicam, ne sine ludorum spectatores, *ibid.*

Tit. de Captulo & Canonico: Ut nihil detur pro benefi- ciorum electione vel collatione, vel pro installatione ac mitina- ne in possessionem, *ibid.* Vide etiam Laogran. Concilium can. p. & Trident. sess. cap. de refo. p. Item 5. veniens, &c. Jacobus de Simonis.

Tit. De horis Canonico. Ut Canonici devota Officia Di- yinis intersint, ne quid eorum in choro privatis recitent, ne colloquantur, ne libros aut literas legant, indecore sedent, ne oculis divagantur p.

Tit. de officio Parochi. Ut sit sollicitus de Parochia pau- peribus, de aegrotis, de pueris orphelinis, de viduis, senibus, etique caritativa officia procuret ac impendat. *ibid.*

Tit. de Quadragesima. Ut canonici concionibus incedant, *ibid.*

Tit. de foro Episcopi. Ut excommunicationum licentia pro- re criminosa aut Infamiam ingerente, pro re omnino occulta, pro rebus passim deperditis, aut pro re levis momenti, quibus determinat eam, quae viginti auctororum summorum non excedit, non expediantur, p.

Aurea Vinga.

Aurea Vinga apud ostia Tiburina Martye sub Alexandro, p. 41.

Aurelianense Concilium.

Aurelianense Concilium sub Synaculo Roman. Pont. & Clo- dovzo Francorum Rege anni 521. p.

Cap. De Ecclesiarum immunitate & domus Episcopa- lis, ne abstrahantur rei ad illas contigentes etiam homicidat p. 171.

Can. Ne quis clero iniurietur absque Regis vel iudicis assensu, *ibid.*

Can. 5. De oblationibus & agris a Rege collata, vel de- inceps conferentis, ut sint immunes, nec impendantur nisi ad Ecclesiarum structuram, & ad Sacerdotum alimoniam & capci- vorum redemptionem, *ibid.*

Can. Ne Abbates, Presbyteri, alique Clitici sine com- mendationis Episcoporum ad aulam Praepositi pro peccatis bene- factis accedant, Si quis secus faciat, officij sui honore privetur, donec piene per penitentiam satisfecerit. *ibid.* Vide Con- cilio Sardicenis can. vel. Ne ipsi quidam Episcopi per- mittere in aulam proficisci absque alimitoris Metropolitanij vel Concilii Provincialis, p.

Can. Ut omnes Ecclesiae constructae seu construendae subiectantur Episcopo loci. Vide ibidem similia iura, p.

Can. Ne superites frater defuncti fratris viduae copuletur, Et ne quis amplexu uxoris sororem ducat, *ibid.*

Can. Abbates Episcopi sint subiecti. Et si quid con- tra regulam deliquerint, ab Episcopis corrigantur, *ibid.* Similia- ter de Monachis respectu Abbatum. Vide p.

Can. 25. Ut nemo civilis solemnitas Christi Nativitatis, Paschæ & Pentecostes in villis audeat celebrare *ibid.*

Can. 26. Ut ante Paschalem solemnitatem non Quinquagesima sed Quadragesima teneantur, *ibid.*

Can. De Litanis & Rogationibus ante Ascensum Domini præmittendis cum triduo jejunio. *ibid.*

Aurelianense Concilium

Alterum Aurelianense Concil. III. anni: pag. 185.

Can. De Provinciali Concilio singulis annis convocando a Metropolitano. *ibid.*

Cau. Ut Subdiaconi & ultra a nuptiis abstineant, & uxorati nunquam deinceps suis miscantur uxoribus. *ibid.*

Can. Clericus qui se putat a suo Episcopo oppressum, ad Synodum recurrat, *ibid.*

Can. Qui sciens res Ecclesiæ vel Sacerdotis occupaverit, aut retinet, tandiu a communione Ecclesiastica suspendatur, donec Ecclesiam vel Sacerdotem reddiderit immunem. Simile ibi decernitur de illo qui relictas Ecclesiæ oblationes retinet, & de illo qui quod ipse legitime obtulit, revocat. *ibid.*

Can. Ne publica poenitentia junioribus indiceretur, neque conjugatis etiam proventioribus. p. 185.

Can. De operis die etiam Dominico permittis vel prohibitis, *ibid.*

Aurelianense Concilium V.

Alterum Aurelianense Concilium V. anni p. 185.

Can. Damnantur hæreses Nestorianorum & Eutychianorum. *ibid.*

Can. Ne quisquam ob leves causas a communione suspendatur. *ibid.*

Can. Invitæ plebi non esse Episcopum præficiendum. Celestinus Papa epist. ad Episcopos Provinciae Viennensis & Narbonensis art. 5. Nullus (inquit) invitis detur Episcopus: Clerici, plebis, Ordinis consensus ac desiderium requiratur. p. 185.

Can. 12. Nulli Episcopo viventi alius superponatur nisi iuste dejecto. *ibid.*

Can. 3. Nullus oblatæ Ecclesiæ subtrahere, retinere aut distrahere præsumat. *ibid.*

Vide Aurel. Concil. III. can. 22.

Can. De puellis, quæ sive sponte sua Monasteria expeunt, sive a parentibus offeruntur, si Monasterium sit perpetue clausuræ additum, anno uno in ipsa, in qua intraverunt, velle permaneant. Sed si perpetue clausuræ legibus non sit astrictum, vestem, in qua ingressæ sunt, triennium deserant. Postea vero illa deposita vestem induant religiosam. Sed si postea sacra relinquunt loca, aut si in propriis ædibus sumptam religiosam vestem subjaceant excommunicationi, donec ad officium & poenitentiam redeant. *ibid.*

Can. De reis in carceribus ob culpam detentis ab Archidiaconis, vel ab Ecclesiæ Præpositis singulis diebus Dominicis requirendis & misericorditer sublevandis. *ibid.*

Can. Ut necessaria egentibus maxime infirmis aut leprosis ministrantur. *ibid.*

Aurelianense Concilium, an. 1017.

Alterum Aurelianense Concilium an. 1017. sub Roberto Rege celebratum ad extirpandos impios errores, quos Itala quadam muliercula præstigiatrix invexerat. Præcipua hujus sedis erant aulici quidam Ecclesiastici ab ea seducti in aula conspicui, sapientia fama celebres, quos inter celebratur Stephanus Heribercus, qui erat Regiæ Constantinæ a confessionibus. Secta hæc vere execrabilis diu in occulto latuerat. Sed postquam percrebuit, Rex & Regina omnem adhibere operam ut extingueretur. Traditi quippe impii sectarii a Prælati brachio seculari fuerant. Regina Constantia, quæ a primo diluculo usque ad vesperam in Concilio Regi assederat in examinandis reis atque condemnandis, curam gessit, ut sententia executioni mandaretur, & convicto sed insatiato & pertinaci Heriberto infixo, quod manu gerebat, baculo oculum confodit. Duodecim rei pallis alligati vivi cremati sunt simul cum Heriberto immaniter vociferantes inter flammam, qui tamen demerati crediderant nullatenus sibi flammam nociturus. Quidam illorum æternæ salutis consulentes flammam conviti sunt amoliri, sed violentia ignis rei que impossibilitate repulsi sunt. p. 265. & seq.

Aurelianus.

Aurelianus Imperator Christianos infectatur, vitam Zenobiam in triumphum ductæ, Romanæ civitatis pomerium ad quinquaginta miliaria ampliat, p.

Auctoritas.

Auctoritas Summi Pontificis, p. pag. Insuper & seq.

B

Babylonia.

Babylæ Antiocheni Episcopi & sub Decio persecutore Mar. Tyrus reliquiis allatis, dæmonis oraculum apud Daphne concitescit, p. 25.

Michael Balbus.

Michael Balbus, ejusque filius in Imperii Græcici consortium vocatus Theophilus, ambo Icononachi, Legatos ad Ludovicum Pium Occidentis Imperatorem Regemque Franciæ miserunt, ut communi studio Romanum Pontificem Eugeniū secundum ad reprobandum Synodum VII. induerent, quam *Chabassurii, Nestia, Eudojastica.*

dudum Franci in Concilio Francofordensi sub Carolo Magno reprobarant. Franci quidem in eo tunc errore versabantur, nullatenus esse colendas piæ Imagines, sed tamen ad hyloricam vocitiam, & piæ excicandam memoriam, esse habendas & conservandas. At Græci eorum temporum, nec habendas, nec colendas, sed proferus exterminandas. Synodus autem VII. quam Romana complectebatur Ecclesia, & servandas, & colendas esse, modo ne lætæ cultu. Franci in id unum conspirantes, ne cultus ullus imaginibus adhiberetur, Legatos Romam miserunt Jeremiam Archiepiscopum Senonensem, & Jonam Episcopum Aurelianensem, cujus etiam nunc supersunt libri venerationem omnem imaginibus abrogantes, una cum Græcorum Legatis: quibus auditis, Synodus VII. iterum Romæ approbata est, cum imaginum pio cultu

Baldwinus.

Baldwinus primus ex Latinis Byzantinus Imperator dum Joannem alite dictum Joanninum Bulgarorum Regem simulatim fugam persequitur, in præparatas insidias cadit: captusque in carcere necatur. Cui successit ejus frater Henricus in Imperium, alique ordine successores Latini, donec Græcorum prodicione Michael Paleologus Constantinopolim invadit, indeque Græcorum Imperator Baldwinus clam evasit urbe, p.

Baptismus.

Baptismi formam ac verba Parochi debent obstricere, ipsamque plebem vernacula lingua singulis diebus Dominicis docere, ne infantes recens editi, de temporali vita periclitantes frustrentur æterna salute, p. can.

Baptizandi proxime catechumeni qui Competentes dicebantur, novum suum dabant ut catechizarentur, & interim abstinentia carnium & vini crebraque manuum impositione ad Baptismum præparabantur, p. 121. 122.

Baptismi ceremonie præsentis olim quoque usitæ quibus tamen aliæ adjucebantur, quæ jam pridem exoleverunt. Extra urgent periculum non nisi Sabbatis Paschæ & Pentecostes baptizari licebat. Denudabantur baptizandi viri a Clericis, femine a Diaconis, toto deinde corpore quasi athletæ perungebantur oleo. Sed ante ista præmittitur totius vitæ confessio, ut ex Tertulliano & Gregorio Nazianzeno liquet. Ritus olim maxime communis erat triplex immerio, utpote conformiter Christi sepulturæ & resurrectioni. Infusio autem non fiebat nisi ægrotis. Exhibebatur recens baptizatis mellis & lactis deglutatio, ut docent Tertullianus & Hieronymus. Alicubi etiam baptizator lineo præcinctus baptizandorum pedes abluebat. Sæpenumero baptizatus chismate confirmabatur & Eucharistia reficiebatur, triaque sumebat Sacramenta p. 17. seq.

Si desint certissimi testes, qui affirmant de Baptismo infantis, statutum erat ut absolute baptizaretur, p. 3.

Baptismus est Janua Ecclesiæ & Sacramentorum, p.

De Baptismo hæreticorum graves olim controversiæ. Illum Afrî Tertullianus, Agrippinus, Cyprianus & vetustiora Concilia reprobarunt. Item Dionysius Alexandrinus & Firmilianus Cæsarensis in Cappadocia, sed Stephanus Papa ratum esse voluit: post cujus decretum mirum est a sancto Athanasio & Basilio fuisse adhuc rejectum, p. 45. & seq.

Baptismum Catharorum seu Novatianorum admisit Synodus Nicæna, sed Paulianitarum rejecit, p. 6.

Qui Baptismum in tempus ægrotudinis distulerant, irregulares erant, & a Sacerdote arcebantur, p. 5.

Baptismus aquæ cum invocatione trium divinarum Personarum collatus a non baptizato, puta Judæo vel Pagano, modo intendat baptismum Ecclesiæ conferre, ratum est & validus, p. 11.

Baptismum extra Ecclesiam citra periculum mortis Presbyter conferre prohibetur, p.

Ad Baptismum susceptores chismate non confirmati non admittendi, neque minores annis: neque quisquam regularis, neque Clericus in sacris constitutus, neque possidens beneficium, p. 438.

Baptismus Græcorum quibus verbis perficitur, p. 122.

Baptismus Constantini Magni ubi & a quo collatus, pag. num. 2.

Baptismus parvulorum in Ecclesia veteri receptus quamvis repugnante Tertulliano, p.

Baptismus per omnes Hispaniarum Ecclesias unica immersione perficiebatur, quamvis alibi triplex fieret, p.

Baptisterium.

Baptisteria olim extra Ecclesiam constituebantur, pag. 28. num.

In Baptisteriis columbæ argenteæ suspensæ erant continentes Eucharistiam ad communionem baptizatorum, quales Severus Antiocheus Episcopus & hæreticus sacrilege abstulerat, p. 27. num. 15.

Barcochebas.

Barcochebas rebellantium Judæorum Dux, p.

Bardas.

Bardas homo nequissimus ambitione Imperandi sororem suam Theodoram Michaelis Porphyrogeniti Imperatoris matrem, quæ filium suum luxuriosis & crapulæ mancipatum ad meliorem frugem reducere conabatur, protrudit in Monasterium. Ignarium etiam Patriarcham ubi, propter incurruptam virtutem, invisum, Patriarchatu dimovit: etque Photium moribus perversissimum hominem subrogat. Imperiumque per superbiam & rapacitatem administrat. Sed tandem Bardas jussu Michaelis occiditur a Basilio Macedone, quem Michael Augustinum

sum & impetiti consortem creavit. Qui tamen sapienter Michaellem admonens victorum, quibus Imperium dedecorabat, illius grave odium incurrit, ita ut remigi cuidam pollicentus se Imperium; si Basilium interficeret. Cuius rei certior factus Basilium sepultum vino Michaellem e medio sustulit; solusque imperavit, p. 229.

Barnabas.

Barnabas & Paulus cum Antiochiis, cum aliis locis perterritos ad Christum convertunt, p.

Basilienſe Concilium.

Basilienſe Concilium Generale a Martino V. Pontifice inductum ab Eugenio IV. legitime convocatum anno 1431. Et quidem ab initio absque controversia fuit legitimum. Sed postmodum auctoritatem sibi assumens contra Pontificem; eoque abdicato, novum creans perniciosi schismatis semina iactavit. Frustra vero Constantiensis Concilii exemplum & auctoritatem ostendebant Basilienſes; cum enim schismate trium Pontificum Ecclesia scinderetur, Concilii partes erant schismatici metteri. At Basilienſes e contra schisma motum pepererunt adversas unicum & legitimum Papam Eugenium, obrudendo Amedeum in eius locum, quando nec nomen Concilii sustinere poterat ad sex Episcopos & quum Cardinalem reducti, & a Papa in legitimo Florentino Concilio revocati & excommunicati essent. Amadæus vero sapientiore consilio se Nicolao V. Eugenii successori submisit, p.

Basilienſium schisma plane condemnat S. Cyprianus tractatus de unitate Ecclesie, *ibid.*

Œſſ. Basilienſium 17. Statutum facti, ut Episcopi singulis annis Synodum convocent suorum Sacerdotum. Et ut Metropolitani Synodum Provincialeſ Suffraganeorum suorum convocent unoquoque anno, p. quæ eadem priora Concilia, & paulo antè Constantiensis decreverant, vide p.

Item ut Ordines sacri & Ecclesiasticæ dignitates non nisi benemeritis, & per inquisitionem vitæ ac motum ritè exploratis conferantur; p.

Item ut bonæ Ecclesiasticæ non nisi ad Ecclesiarum reparationem & impensarum subventionem infumantur, *ibid.*

Item de corrigendis per Episcopos subditorum vitiis; & simultatibus componendis odisque reconciliandis, *ibid.*

Œſſ. Decretum de Concubinariis. Et aliud de his, qui sine cura converti volunt, *ibid.* 10.

Œſſ. Decretum modificativum circa eversionem excommunicatos, *ibid.* & p. Vide p.

Item de Interdictis non leviter ponendis, p.

Item contra frivole appellantes, ne tales admittantur appellationes, *ibid.* 15.

Basilienſes haud pauca salubria statuerunt: quæ causa fuit Franci respiciendi pragmaticam Sanctionem ex ipsorum decretis contextam, tamen Concilium illud legitima carere auctoritate. Quædam tamen illorum decreta in rebus beneficiis Nicolao V. Pontifex confirmavit, p. n. 10.

Basilides.

Basilides hæreticus Simonis Magi discipulus, p. 5.

Basilides alter & Marcialis Hispani Episcopi iuste ob crimina depositi turbas & seditiones movens, pag.

Basilium Magnus epist. Pargorium Sacerdotem asperè increpat, qui sub eodem tecto manens suæ olim uxori commixtus fuerat, quam in Monasterium relegari jubet, illum vero sacris suspendit, p. num.

Idem Basilium indignationem Damasci Papæ incurrit, eo quod cum Apollinari Laodiceno Episcopo hæretico communicasset, vel nesciens ejus hæresim, vel ab ea resipuisse credens, p. 11.

Basilii ex libro contra Eunomium allegatus locus de processione Spiritus a Patre & Filio, quem Græci schismatici magno suo dedecore inseliciter conati sunt obliterare, pag. num. 3.

Basilus Macedo.

Basilus Macedo Concilium VIII. generale procurat apud Adrianum Papam II. cuius decreto Ignacius ab exilio & Monasterio, in quod fuerat à Barda & Photio deſusus, ad Patriarchalem dignitatem revocatur, Photiusque invasor depellitur. Caterum defuncto vita Ignatio, Basilus deterrimo consilio de consensu Joannis Papæ VIII. Indicto altero Concilio Photium iuste excommunicatum sine ulla moræ mutatione ac penitentia revocavit ad Patriarchatum: cuius perverſis artibus immanisque ambitione, ut suppressa Romana Sede, solus universæ dominaretur Ecclesie, Romani Pontifices proclamati sunt cum obtemperantibus eſt populus excommunicati, eorumque devoluta potestas ad Constantinopolis Episcopum; quod sanctum Orientalium schisma hodieque perdurat, p. 21.

Basilus idem altero abjectissimæ credulitatis exemplo grave sibi vitæ periculum incitavit, dum perverſi hypocritæ Theodori Santarharæi arcta necessitudine Photio conjunctissimi calumniis deſusus, extremum supplicium proprio filio præstantis virtutis & sapientie juveni Leonis intentavit: qui dolens patrem suum obicere functionem nequissimorum duorum hypocritarum illorum consiliis aduſam, nec proprium dissimulans sensum, ambos in suum concitavit exitium: adeo ut credulus pater filium Leonem in carcerem trusum decreverit excæcare: ilque præstitit, nisi Senatus amplissimus supplicibus lacrymis & obsecrationibus constanter obtinisset. Derentem tamen in vinculis diu habuit, donec eodem adnente Senatu, quem geniali convivio intra reglam exceperat, incidente forſſe mentione Leonis, omnis Senatus in lacrymas gemitus effusus eſt, necnon cibos appositos attingere. Tunc enim se

patet exorbitantem probationibus innocentiæ sibi sub exhibuit, atque e vivente eductum complexus eſt, p. 230. 22.

Begardi, Beguine.

Begardorum & Beguinarum secta in Germania pullulavit in Concilio Viennensi damnata. Illorum errores fuerunt hi: 1. Post se hominem in hac mortalitatis perfectionis prosequi, & neque peccare, nec ulterius prodeere queat. 2. In tali statu neque orare, neque jejunare debere, neque aliis corporis vel animi asperitatibus uti. 3. Nulla sive seculari sive Ecclesiastica lege attingi, utpote libertatem animi perfectam consequuntur. 4. In terris felicitate potiri, quæ nulla in caelis major sit. 5. Omne virtutis exercitium debere procul a se abdicare. 6. Omnia debere libidinem exercere, quo natura inclinatur, ne divini Spiritus inspirationibus resistat. Quando exponitur aut elevatur sacra Hostia, non debere adorare, neque Christi mysteria meditari, quia demitteret se ex apice perfectionis jure acquiriti, in quo quiescendum eſt. Concilium Viennense dogmata ista execratur ferit anno 1312. Clemente V. Pontifice, p. & seqq.

Belge hæretici.

Belgarum hæreticorum rebelliones & diutina bella, p.

Benedictio.

Benedictio salis, aquæ & aliorum humanis vitiis conducitur. Concil. Mogunt. ann. 1546. can. Alexander Papa epist. art. 5. & Anastasius in Alexandro,

Beneficia Ecclesiastica, Beneficium.

Beneficiorum pluralitas prohibetur, pag. 254 num. 1. p. c. 1. & p. 1. m. p. 1. n. 22. & p. num. 75.

Beneficiorum a Præbendis distinctio tam in Monasteriis quam in secularibus Ecclesiis, pag. can. 112.

Beneficia Ecclesiastica jure hæreditario non relinquenda vel accipienda, p. 282. can. 9.

Beneficia ut sine divitione conferantur, & quibus conditionibus dividi possint, *ibid.*

Beneficia non nisi dignis & idoneis conferenda, pag. 305. can. p.

Super Beneficiorum pluralitate interdum dispensa Sedes Apostolica circa sublates personis aut literatis, can. 29. de multa, de præben. et Concil. Lateran. IV. p. 307. Sed Concilium Trident. nec in Cardinalibus id permittit Œſſ. 24. cap. de reform.

Si cui aliud Beneficium incompatible haberi obveniat novum tunc illo incompatible, jure veteri ex Concilio III. Lateranensi, optio indulgebatur, quam malles præbendarum altera dimissa. Sed quarto Lateranensi Concilio vacat ipso jure prius beneficium, & si alteram simul retinere præsumpsit, utroque privatur, can. qui incipit de multa, Et collator tenetur antequam beneficium, ut vacans, alteri conferre sub pena contribuendi de proprio, quantum de fructibus anterioris expensum fuerit. Jus vero illius conferendi devolvitur ad immediatum superiorem intra sex menses. Ac in regno Franciæ consuetudo eſt, ut expectetur, donec compleatur annus pacificæ possessionis, quo facto conceditur optio: Sed homines cariales, qui sibi jurisdictionem Ecclesiarum asciverunt, solliciti sunt, ut optibus Ecclesiarum tam illas dicent, minusque plerumque intendi Ecclesiarum curam & sacra disciplinam. Ipsi videntur, quod Christus iudicabit, *ibid.*

Beneficia Ecclesiastica nulli tribuenda vel promittenda, priusquam vacent, p. can. 8.

Beneficiorum ædificia servanda, & reparanda, p. can. 18.

Ad Beneficium curatum assumendus idoneus moribus & scientia & ætate, ut scilicet 25. ætatis annum attingat, p. Vi. de Concilio Trid. Œſſ. de reform.

Beneficia, que in Curia Romana vacant, ejusdem collationi reservantur per mensem, quo elapso subjiciuntur de consuetudine Ordinariis, p. 309. can.

Beneficium custoditque commenda, nisi in evidentem Ecclesiasticam necessitatem ac utilitatem facta fuerit, irrita eſt, p. 321. can. 31.

Beneficiorum, que quis possidet, mentionem facere tenetur, qui novum a Papa impetrat. Secus eorum Ordinario, p. 337.

Secus etiam quando Papa motu proprio conferre, tunc omnia præsumitur gratificandi animus, *ibid.* 10.

Beneficiorum stipendiis qualiter sit utendum, p. & p. & p. can. 51. & 52.

Beneficia regularia ejusdem Ordinis regularibus conferenda, p. 409. can.

Beneficium obtinentes qualescunque Clerici donecque in sacris Ordinibus constituti habitum & consuetudinem deferre compellendi sunt ab Ordinario per suspensionem ab Ordine vel Beneficio, & fructuum privationem, *ibid.* cap. 6.

Beneficiorum unio Episcopis permittenda, sine obsequio tamen præjudicio, p.

Beneficiorum parochialium Rectores, qui per imperitiam suorum suo satisfacere non possunt, & alias honeste vitæ sint, Episcopus coadjutores assignare potest, sine ulla tamen successione spe cum parte fructuum attributa pro sufficiente vita, *ibid.* cap.

Beneficia Parochialia adventante vacatione, sive per obitum, sive per resignationem, sive quocumque alio modo Episcopi injungitur, ut per affixas in vicinia schedulas admonent de futuro examine per concursum ad providendum vacationi Ecclesie, & ut sistant se, quicumque ad Beneficium vacans aspirabunt, exhibitis ad minus tribus selectis & maxime idoneis juratisque examinatis, qui juramento cedentur non quemlibet dignum, sed omnium dignissimum eligere. Caveantque occasione hujus examinis quibquam recipere. Illi namque Simonis a nullo quam a supremo Pontifice abſolvi non

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

ejusque Suffraganei simul convenire, ut suis providerent Ecclesiis anno Christi Innocentio Summo Pontifice, Imperantibus Honorio & Theodosio, quo tempore Alani, Suevoi & Vandali Hispanias depopulabantur.

Bracarense Concilium

Secundum veto Bracarense Concilium convenit anno Christi.

sub Metropolitanis Lucretio, ut provideret Ecclesiis, quam tunc Priscillianistarum hæresis infestabat, contra quam Synodus septemdecim canones protulit. Exinde duos & viginti alios ut provideret Ecclesiasticæ disciplinæ, p.

Can. 3. Ut non alitet quam Presbyteri minores populum salurent Episcopi, eisque populus respondeat, *ibid.*

Can. . Ut servata Metropolis professione ceteri Episcopi fideant juxta ordinem suæ consecrationis. *ibid.*

Can. . Ut qui per desperationem sibi mortem consciverunt, Ecclesiastica sepultura, & fidelium suffragiis priventur. *ibid.*

Can. . Catechumeni sine Baptismo defuncti careant Ecclesiæ sepultura & oblationibus, *ibid.*

Can. . Ne fidelium delinctorum cadavera intra Ecclesiam, sed circa Ecclesiæ murum sepellantur. Vide ibi Scholium, *ibid.*

Can. . Ut oblationum distributiones inter Clericos singulis hebdomadis decendant, p.

Bracarense Concilium

Tertium Bracarense Concilium anni 572. *ibid.*

Can. 5. Ne ulla sine dote consecratur Ecclesia, & p. can.

Bracarense Concilium IV.

Quartum Bracarense Concilium anni 659. p.

Can. 2. In Missæ Sacrificio vinum aqua modica miscendum & consecrandum, *ibid.*

Can. . Sacerdotes dum sacrificant, vel Corpus Domini sumunt, vel ministrant, orarium utroque humero terre debent, *ibid.*

Can. 5. Ne clerici cum feminis cohabitent, sola excepta matre, etiam Nicænus canon, & Carthagenensis Concilii Tertii permittant cum sororibus habitare, *ibid.*

Can. . Pravam abolet consuetudinem Episcoporum, qui in gestatorio humeris hominum imposito appensis de collo Sanctorum reliquiis per urbem procedebant, Leviticis Albis induta humeros suos supponentibus. Sciat autem, ut vel Leviticæ ferulam humeris gerent, in quo sola reliquiæ sacre collocentur, Episcopus autem pedes subsequatur, velut Episcopus absque illo saltu pedibus incedens, reliquiis deferat,

Britannia.

Britannia per Lucium Merciorum Regem ad Christum conversata, Eleutherio Pontifice, p.

Bruno.

Bruno Tullensis Episcopus ab Henrico secundo Imperatore Romam dimissus ad Papæ dignitatem consequendam, Cluniam pertransiens, monitu Hildebrandi Monachi, quem secum ille Romam deduxit, purpuram deposuit, ne videretur dignitatem supremam ante Romanæ Ecclesiæ confirmationem præripuisse. Deinde lætante Romæ exceptus confirmatus est Papa, dictus Leo IX. p.

Budense Concilium.

Budense in Hungaria Concilium anni 1279. p. 329.

Can. . Ut Prelati sicut dignitate, ita & morum sanctimonia, & devota conversatione ceteris præcellere debent, & tonsuræ coronam debent præ aliis Clericis ampliorem deferre, qualem probatissimi regulares, *ibid.*

Can. . De cappis & mantellis Prelatorum, dum itinerantur, & ut sub eis rosætas albas deferant, *ibid.*

Can. . Ne in suis privatis vellibus quidquam auri vel argenti gerant præter crucem & amulum pastoralem, *ibid.*

Can. . Quibuscuque Clericis præter Episcopum interdiciuntur anuli, *ibid.*

Can. 5. Tabernaculi ingredi clerici vetantur: alioqui puniendi prohibitione ingressus Ecclesiæ, *ibid.*

Can. . Ne Clerici bellis aut hostilitatibus se immisceant nisi pro sui vel patriæ defensione, sed ne proferant militem. Eadem iterantur, *ibid.*

Can. . Ne mimis aut histrionibus intendant. Nec alæ vel taxillis; unde si moniti non abstant, ab Episcopo suspendantur ab officio vel beneficio. Ne ludis interfint. Ita tondentur, ut aperire patiant aures. Innumeris aliis canonibus hæc ipsamet confirmantur,

Can. . Nullus Clericus sententiam sanguinis dicere aut proferat, nec per adulationem vel inclinationem chirurgiam exercet, nec purgationi aquæ vel ferti ullaenus cooperetur,

Can. . Ne Sacerdos vel Clericus gladium portet, nisi honoris causa manifesta ingruerit, sed neque tunc sine licentia Prelatorum, *ibid.*

Can. . Ut per omnes Ecclesias chrismata, oleum sanctum & Eucharistia sub clavibus custodiantur. Quæ si ita, ad quem spectat ista custodia, neglexerit, tribus mensibus ab officio & beneficio suspendatur, & si per ejus incuriam aliquid aciarium contigerit, gravius puniatur, *ibid.*

Can. . Nemo incognitus admittatur ad ministrandum in sacris Ordinibus, *ibid.*

Can. . Ne propria Sacerdotis aut quævis alia supellex in Ecclesia reponatur, nisi propter hostiles incurfus aut incendia repetina, *ibid.*

Can. . Ne profanentur Ecclesiæ vel Cimiteria. Ne in his choreæ vel judicia fiant, *ibid.*

Can. . Ne Monachi extra Monasteria sua exant nisi ex justa causa cum licentia Abbatum vel Præpositum, nec dimittantur

tur sine socio. Alioqui puniendi Abbates vel Præpositi, si suam in hac re officium neglexerint, & suspendendi a Diocesano.

Burdigalense Concilium I.

Burdigalense Concilium anni p.

Tit. de Sacramento Ordinis. Ut ad Ordines promovendi serio examinentur, & quæ præsertim in hoc examine observanda, *ibid.*

Item ne Episcopi quidquam pro Ordinatione accipiant. Scribæ autem literas expedientis salarium ordinatur moderatum, *ibid.*

Tit. de Parochiis. Multa eis præscribuntur: 1. Ut plebem catechizent. Vita coarquant. Inimicos reconcilient. De pauperibus inquirent & provideant, & de puellis nubilibus, de orphanis, de ægrotis, aliisque miserabilibus personis, *ibid.*

Item ut singulis annis quatuor libros ac indices conscribant. De Baptismis. De Communionibus Pænitentibus.

De Sepulturis & Parochianorum obitibus, *ibid.* Item qua ratione per unionem vel primitiarum assignationem parochiali Ecclesiæ paupertatem sustinenti succurratur, *ibid.*

Tit. de Verbi Divini prædicatione. De concionatoribus ab Episcopo eligendis & alimentis eisdem præstandis, *ibid.*

Item de officiis concionatorum, & quæ vitanda illis sunt, *ibid.*

Tit. de Usuris. Decernitur, mutuum debere esse gratuitum, ne plus exquiratur quam collatum fuerit in sorte, nisi in casibus a Jure permissis. Item variis contractus reservatur, in quibus usura declaratur, ideoque prohibetur, *ibid.* & seq. Vide vocem Usura.

Burdigalense Concilium

Alterum Burdigalense Concilium anni p.

Tit. de dimissoriis literis. Episcopo subditos suos a se ordinari satagant, nec nisi probatos & examinatos ad alios Antistes dimittant ordinandos, *ibid.*

Item ne incapaces aut indigni quocunque respectu rescripti aut privilegii a quoquam Episcopo indilculti examini que eripi ordinentur, *ibid.*

Item ne capitula Cathedralium Ecclesiarum dimissorias concedant nisi post anni decursum, *ibid.*

Tit. de Concilio Provinciali. Ut Episcopi statim diebus ad assignatum Concilii locum conveniant sub penis canonicis, p.

Omnes propemodum Synodales convenientium Episcoporum in unam aliquam Provinciam constitutiones post ultimum generale Concilium sunt renovationes præcedentium canonum, præsertim Tridentinorum, ut supervacaneum sit illas in parallelis simul conferre, perinde ac si robur Tridentinis decretis inde accederet,

Burgundiones.

Burgundionum sub Rege Sigismundo conversio ad Catholicam fidem, satagente Avito Viennensi Episcopo, p. 11.

Byzantium.

Byzantium altera Roma sedes Imperii Orientis, p. 110. Vide inferius vocem Constantinopolis.

C

Cabito. Catalaunum.

Cabito & Catalaunum binæ in Gallia civitates Episcopales, quæ communis vocabulo vulgo nominantur *Cabiles*. Et quidem Cabito ad Ararim, *Chalons sur Saone*, suæsponea est Archiepiscopo Lugdunensi. At veto *Chalons sur Marne*, Catalaunum ad Marnam, subiagatur Archiepiscopo Remensi.

Cabilonense Concilium.

Cabilonense primum Concilium inquit regnante Clodoveo II. anno 590. p. & seq.

Can. IV. Ne unius civitatis duo ordinentur Episcopi. Ut reverat Nicænus canon. Nisi oppositum suadeat necessitas arcessendi coadjutoris propter ætatem decrepitam, aut incuriam inmedicabilem præsentis Episcopi, sicut alium divino consilio factum est, quando Alexander in auxilium vocatus fuit Narcissi Jerosolymitani Episcopi centesimum & decimum quintum ætatis annum supergressi, ut testatur Eusebius *Cæsariensis*, *ibid.*

Can. V. Ne res parochiarum laicis regendæ committantur, *ibid.*

Can. VI. Ne quis res Ecclesiarum invadere præsumat, *ibid.*

Can. VII. Caverit, ne defuncto presbytero vel Abbate quidquam de rebus parochiæ vel monasterii pereat, vel dilabatur, *ibid.*

Can. VIII. Pœnitentiæ Sacramento, & injunctæ satisfactionis necessitas, *ibid.*

Can. IX. De recipiendis Christianis: scilicet infidelium redimendis, *ibid.*

Can. X. Ne Clerici compellantur coram laicis iudicibus litigare, sed suis dimittantur Episcopis,

Can. XII. Ne sint in uno monasterio duo Abbates. Et ne Abbas sibi successorem nominet, *ibid.*

Can. XIII. Nemo alterius Clericum retinere aut ordinare præsumat, 205.

Can. XV. Ne Abbates aut Monachi patrocinium localem contra Ecclesias requirant, secus facientes ab Episcopo excommunicentur *ibid.*

Can. XVI. Ne quis in sacris pretio ordinetur. Vide Chalcedonensem can. 20. *ibid.*

Can. XX. Agapius & Eudo Episcopi Dniensis Ecclesie ob delicta deponuntur, *ibid.*

Cabilonense Concilium II.

Alterum Cabilonense Concilium anni 813. sub Carolo Magno, p. 1.

Can. 1. De officio Episcoporum, ut legant sacros libros, canones Patrum, Pastoralis B. Gregorii Papae, & cetero prescribitur, *ibid.*

Can. 3. Ut scholas in suis diocesis instituantur, *ibid.*

Can. 4. Avaritiam praetrigis Sacerdotum suadentium renunciantibus saeculo, ut res suas Ecclesie largiantur, *ibid.*

Can. 5. Ut Sacerdotes de suis redditibus affectu pauperibus subveniant, *ibid.*

Can. 6. Decima ubi solvenda sunt, *ibid.*

Can. 10. De pace & unitate fidelium, *ibid.*

Can. 21. Ut Magistratus sine personarum acceptione iusto iudicent, *ibid.*

Can. 22. De sacra Communionis devota frequentanda, *ibid.*

Can. 23. Quibus in locis Missarum solemniter celebranda, non in locis privatis, ut prohibent Laodicensis & Chalced. Synodi, *ibid.* 241.

Can. 24. De moderandis colloquiis monachorum cum secularibus in auditorio monasterii, 241.

Caritia.

Cecilia Virgo, Valerianus, & Tiburtius sub Alexandro Martyres, p. 1.

Casarangustanum Concilium.

Casarangustanum Concilium anni 381. sub Damaso Papa adversus Priscillianistas, p. 115.

Can. 1. Eucharistia gratiam qui non in ipsa Ecclesia consumperit, anathema sit. Priscillianista enim abutebantur eo Sacramento ad execranda flagitia, & in suis corporibus loco Eucharistiae ritus abominabiles induxerant, *ibid.*

Can. 2. Quem suus Episcopus ab Ecclesia separaverit, ne ab aliis recipiatur, p. 115.

Can. 3. Ne quis sibi Doctoris nomen imponat, *ibid.*

Can. 4. Ne velentur virgines nisi post probatam aetatem, *ibid.*

Carimonis.

Carimonis manuum impositionis quidam significent, p. 35.

Carimonis quae baptismi adhibebantur, p. 35.

Carimonis olim circa Eucharistiam usitatae, p. 35.

Chalcedonense Concilium.

Chalcedonense Concilium oecumenicum quartum adversus Eutychium haereticum anno Christi sub Leone Papa Marciano Imperatore Orientis, p. 1. Praesidentibus Legatis Apostolicis.

Actio I. Dioscorus Alexandrinus Episcopus fautor Eutychii, multorum scelerum convictus, praesens de gradu & sessione deponitur, sique inter alia obicitur, quod absque Summi Pontificis auctoritate Synodum aulicam fuisset celebrare; quod nunquam ante factum fuerat, p. 1.

Actio II. Rectata sunt fidei Nicena, & secunda Synodi symbola, & Leonis Papae ad Flavianum epistola, qua perleca Synodus acclamavit. Petrus per Leonem Pontificem loquutus est, Apostoli hoc docuerunt. *ibid.* 1.

Actio III. Inferitur disceptatio inter Eutychem se singentem apertum, & Legatos a Flaviano. ejus Synodo missos, ut illum ad Concilium Constantinopoli eorum citarent. Marcianus Augustus ad Synodum Chalcedonensem ingreditur, *ibid.* 2.

Actio VII. Concilium praesente Marciano decernit de duabus insignibus Ecclesiis Antiochena & Ierosolymitana. Quod doctorem pollice Justiniano rogante quiesca Synodus confirmavit. Deinde Laetentium quartus sub Innocentio III. Finito Concilio tres Canones saluti Anatolius cum aliquot Graecis Episcopis sursum induxit, quos Legati Apostolici conspersa fraude reprobarunt ob novitatem eorum, & ambitionem Apostolicam dignitati & Sedi Apostolorum Principis injuriosam, *ibid.* 11.

Chalcedonensis canon. Episcopos damnat, quicumque previo ordinationem fecerint. 170. 17.

Can. 1. Ne Clerici ob lucrum rebus secularibus se implicant, *ibid.*

Can. 2. Ut monachi Episcopis subjiciantur: Neque nova monasteria aut Ecclesiae sine consensu Episcopi constituantur, p. 171.

Can. 3. Ut nullus ordinetur nisi cum Ecclesiae, in qua ministraturus sit, assignatione, *ibid.*

Can. 4. Vetat milite sacre adscriptos ad secularem vitam redire, *ibid.*

Can. 5. Ut Rectores Hospitalium Episcopis subjiciantur, *ibid.*

Can. 6. Ut Clerici non nisi apud Episcopos inter se litigent, p. 172.

Can. 7. Non licet Clerico duas simul Ecclesias tenere; Neque per ambitionem de una in alteram transferri, *ibid.*

Can. 21. Quibusdam personis literae commendatitiae aut pacificae ab Episcopis concedenda, *ibid.*

Can. 22. Ne una Provincia in duas Metropoles dividatur, *ibid.*

Can. 23. Ut sine commendatitii Clerici extra suas Ecclesias non ministrent, p. 173.

Can. 24. Prohibet Clericis inferioribus alterius seculi uxorem ducere, *ibid.*

Can. 25. Ne Diaconis ante aetatis annum ordinetur, neque si ordinata cuiquam nubat, *ibid.*

Can. 1. Monachus vel Monialis Deo dicata a nuptiis recusetur, *ibid.*

Can. 2. Parochiae rusticanae quibusdam pastoribus subiacent. Et valere in Ecclesiis praescriptionem annorum viginti. Et de jure praeventionis in appellationibus ad Exarchum, vel ad Patriarcham, vel ad Episcopum Constantinopolis, *ibid.*

Can. 3. Conjuraciones adversas Episcopos prohibentur, p. 154.

Can. 4. Ut Episcopi corripiantur, qui ad Synodum vocati venire negligunt absque iusta causa, *ibid.*

Can. 5. Clericus unius Ecclesiae in aliena prohibetur ordinari, *ibid.*

Can. 6. Clerici aut laici ne absque previo examine ad accusandum Episcopum admittantur, *ibid.*

Can. 25. Ut intra tres ab electione menses Episcopi consecrentur, *ibid.*

Can. 26. Ne sine oeconomio Episcopus res Ecclesiae per se administret, p. 155.

Can. 27. In raptores feminarum sub obtentu matrimonii non valeat conjugium, quamdiu femina est in raptoris potestate. Et ut raptor sit infamis & excommunicatus, & teneatur raptam docere iudicis arbitrio, *ibid.*

Callinicus.

Callinicus Mathematicus, adinventor a se igne Graecico, classem Saracenorum incendit, p. 196. num. 1.

Calisto.

Calisto in Oriente Imperat. Insignes illius victoriae, & pietatis, p. 17.

Cambracense Concilium.

Cambracensis Ecclesia in Metropoli erecta per diminutionem Provinciae Rhenensis a Paulo IV. & Pio IV. Pontificibus, p. 1.

Cambracense Concilium in anno 1565. p. 1.

Ejusdem tit. v. cap. 1. Pastores in suis Ecclesiis nulli conditioni permittant sine mandato Ordinaris, *ibid.*

Tit. VII. cap. 3. Reiectus ab ordinario liberum habet aditum ad Superiorem, ut sibi negatum beneficium conferatur: Superior vero non conferat nisi bene examinatis reculationis praedictae causis, nec omnino conferat, si repulsa causa iusta extiterit, *ibid.*

Cap. 1. Quorumque habent beneficia sua Ecclesiis unita, ut Capitula & Abbates, non prius provideant Pastores curiae beneficiis, quam praesentati Ordinario fuerint & ab illo probati. Neque possint Abbates & Capitula admissos & probatos ab Ordinario revocare nisi de ipsius consensu, Atque idem consensu rectores mandata Episcoporum obtulerint, ab eisque, si deliquerint, corrigantur, p. 1.

Cap. 2. Curati admittuntur Sacerdotes non accipiant quoad ministeria Sacramentorum, & reliqua munera quacunque mercede, nisi Episcopi praesentati, ab eodem approbati, & litteras approbationis retulerint, *ibid.*

Tit. VIII. cap. 1. Demeretur in Sacerdotibus ebrietas & provocatio ad haustus aequales. Rei hujus vitii castigandi & suspendendi, *ibid.*

Tit. XX. cap. 1. & 2. De pills imaginibus Christiano stylo colendis, *ibid.*

Cap. 3. Miracula non divulganda sine auctoritate Ecclesiae, *ibid.*

Tit. XXII. De indulgentiis & clavium potestate, *ibid.*

Canon.

Canonum Apostolorum quam habeant auctoritatem, p. 1.

In Canonibus qui Apostolis ascribuntur, multa quidem sunt ficticia, sed quaedam facticia & apocrypha sunt, p. 17.

Canon 45. 46. & 47. de baptizatis ab haereticis de novo baptizandis fictitii & commentitii sunt, *ibid.*

Quid de quinquaginta a Dionysio Exiguo collectis, Canonum Ecclesiasticorum habuerunt collectionem suam Franci sub prima Regum suorum progenie, *ibid.* n.

Canon 3. Apostolus ascriptus, statuens depositionis poenam in Episcopum, qui specie religionis uxorem suam dimiserit, videtur ab Haereticis vel Schismaticis profectum, p. 7.

Canon 10. decem celebres de gratia & libero arbitrio a Dionysio Abbate ex scriptis Romanae Ecclesiae collecti commendabiles, p. 141.

Canonici cantores, de quibus Canon. 15. Laodicensis, longe praecesserunt institutum canonicorum regularium, pag. 106. num.

Canon 11. regulam significat, super pro catalogo Clericorum unius Ecclesiae serventium usurpat. Unde quoque dicebatur Canonici quicumque Clerici in unius Ecclesiae, cui ministrabant, matricula descripti. Alij praeterea indigentur vocis canonice significationes, p. 205.

Canon 12. Ecclesiam non licet Clericis ordinatis ignorare. Episcopi autem cura incumbit, ut eorum cognitione imbuantur, p. 115. & 235. n. 2.

Canon 13. pontificalis Petri Alexandrini Episcopi, p. 150. & 151. n. 2.

Canonici.

Canonici vita & officium, p. 1. n. 1. p. 1. n. 1.

Canonici aut Parochorum reliquos redditus supplendi per simplicium beneficiorum uniones, fructuum vel praedictarum assignationes, vel parochiarum contributiones, p. 1.

Vide Concil. Trident. sess. 23. de reform. c. 1. & 15.

Canonica Scriptura.

Canonica Scriptura recensetur, p. 1. p. 116. n. 1.

Canon Romanus.

Canon Romanus in Ecclesia Gallicanae introductus est constanti Pipini Regis & Caroli Magni, p. 232. cap. 1.

Canon Ecclesiasticus hinc vocatus, hinc instrumentorum, hinc cano.

campanarum, ne sit lascivus aut indecucus, p. . . cap. 20.
Capitulum.
 In Capitulis five secularibus, five regularibus, nemo Jus habeat
 suffragii, nisi fuerit ordinatus Subdiaconus, p. 405. cap. .
 Capitula & canonici subduntur visitationi & correctioni Episco-
 porum, p. 235. & p. . cap. .
 Capitula canonicorum sunt Senatus Episcoporum ac Presbyte-
 riam, p. .
Caracalla.
 Caracalla fratrem Getam inter matris brachia trucidat, p.
 Idem Panianum morti dat, quia id fratricidium excusare apud
 Senatum regularat, *ibid.*
Cardinalis.
 Cardinalibus S. R. E. electio Summi Pontificis attribuitur fa-
 cienda eodem loco, in quo per prædecessoris obitum supre-
 ma Sedes vacavit post decem ab ejus obitu dies tunc Con-
 clave ex Decreto secundi Concilii Lugdunensis, In quo rubri
 pilei insignis illis tantum traditur. Quanquam ipsi Jus hu-
 jusmodi electionis longe antea reservatum fuerat ab Alexandro
 III. In Concilio Lateranensi III. Et testificantur Petrus Da-
 manianus & S. Bernardus ab his Summum creati Pontificem,
 p. . can. . & p. . Et eisdem cunctos transcen-
 dere Patriarchas.
 Cardinalium prima fit mentio in Concilio Romano sub Sylve-
 sto Papa primo. Eugenius etiam quartus scribit, Cardinales
 constituere Pontificiam Senatum, qui de universo terrarum
 Orbe, & de cunctis Episcopis Judicant, ideoque venerandos
 esse supra omnes Ecclesiarum dignitates post Papam, pag.
 .
 Nec tantum Romana Ecclesia, sed etiam Ecclesiarum Inferiores
 suos vocabant Cardinales clericos suis ministris addictos, &
 ut passim loquitur S. Gregorius Papa, Incardinatos, *ibid.*
 Leonis quarti & Joannis octavi Pontificum Decreto statuitur
 ut S. R. E. Cardinales bis in hebdomada ad Apostolicum Pala-
 tium conveniant: ibique de regimine universarum Ecclesiarum
 definiant, *ibid.* u. 3.
Carolus Martellus.
 Carolus vulgo dicitur Martellus, Pipini Herestalli Franciarum Orienta-
 liss, quæ Australis dicebatur, Præfati ex Elpalde pellice fi-
 lius, defuncto patre a Plestrude noverca in carcerem conjec-
 tus, indeque dilapsus quasi juvenculus indomitusque leo ex
 specu prodicus Raginfridum Palatii Præfatum omnibus suc-
 cinctum Galliarum viribus lacessere ausus est. Saxones, Ale-
 mannos, Bavaros, Frisones, Noricos, & Eudone fugato Aquit-
 tanos subegit. Eudo, ut fama est, rebus suis accisis Mauro-
 rum opem, qui jam Hispanias debellabant, Imploravit. A
 Mauris omnis Aquitania hostili invasione occupatur & diripi-
 tur. Tunc vero Eudo ita spoliatus occulta Iniecit cum Carolo
 Consilia, tamen cum Maurorum exercitu copias con-
 junxisset. Signo igitur belli dato Aquitani hortante Eudone
 arma contra Mauros convertunt, conciliis præcipuis manipu-
 lorum ducibus. Quo inopinato eventu disturbatis Maurorum
 ordinibus Carolus interim fulminis Instar in Mauros irrumpit,
 quorum rex Abderamus fortiter pugnant occiditur. Ceteri
 percussu tandem interecione caduntur. Illo prælio Anasta-
 sius Bibliothecarius in Gregorio secundo prodit cæca iussu
 trecenta septuaginta quinque hostium millia. Victor Carolus
 Lugdunensem tractum & Burgundiam, Occitanamque Pro-
 vinciam suæ subiecit potestati. Eudo pacifice suam resumpsit ditio-
 nem, sed morte sua insequenti anno vacuum possessionem Ca-
 rolo dimisit. Qui mox revertentes majoribus viribus in Gal-
 liam Mauros iterato prælio conerit, unde Martelli, hoc est,
 ruditis, nanciscitur gloriosum cognomen. Carolus utramque
 Franciam inter duos liberos paritavit. Franciam quippe Oc-
 ciduam, quæ Neustria dicebatur, Pipino assignavit, Orienta-
 lem autem seu Australiam Carlomanno. Qui postmodum Mo-
 naachus spontanea devotione factus Australiam Pipino remisit,
 p. . & seq.
Carolus Magnus.
 Carolus Magnus simul ac Pipino patri successit, Desiderium
 Longobardorum Regem transgressis Alpibus ab obsidione Ro-
 mæ fugavit, eldemque Veronam abtulit. Quem etiam Ticini
 (quæ Pavia est) inclusum obsedit, & captum cum uxore
 orbaturum regno Leodium Eburonum transmisit. Quæcumque
 autem Pipinus pater præcedentibus Longobardicis bellis Attol-
 pho ablata in Stephanum II. Papam transtulerat, non modo
 rata esse voluit, scilicet Exarchatum Ravennæ, Pentapollim,
 aliasque arcis: Quinetiam addidit Venetias, Istriam, Cor-
 ticam, omnemque oram maritima, quæ ab .tu incipiens ab
 Apuliz monte Siponte & fluvio Silaro exoritur adusque
 Lericem seu Lunæ Portum, ditioni temporali Romanæ Eccle-
 siæ attribuit, simulque Beneventum cum finitimis oppidiis,
 Capuam quoque totamque Campaniam. Quæ loca, quibus il-
 le Romanam locupletavit Ecclesiam, recenset Anastasius, p.
 215. 14.
 Carolus idem Magnus Saxones indefinenter rebellantes annorum
 bello prosequutus est, quod non ante desit, quam alio
 translata gente missæ in eas partes fuerint Gallorum coloniz,
 Alias præterea gentes armis perdomuit, Bajaros, Slavos,
 Boemos, Tallionem etiam Ducem a se victum in Monalle-
 rium adegit. Hunnos & Avaros subjugavit, Celtiberos, Can-
 tabros & Mauros in Hispania gravibus cladibus affecit. De-
 nique Leo Papa III. memor, quantis beneficiis Carolus ejus-
 que prædecessores Romanam Ecclesiam decorassent, neque
 oblitus injularum, quibus eandem insectari Græci fuerant, de
 novo instituendo in Occidente Imperio cogitavit. Cum igitur
 Carolus in Basilica Vaticana Principis Apostolorum dir-

nis Officiis interderet, illum nihil tale cogitatum Imperia-
 li coronæ capiti imposita, indignis, & Imperatorum procla-
 mavit, populo universo & Clericis acclamantibus, *ibid.* u. 16.
 Idem Ecclesiarum disciplinam ubique fere collapsam sanctis-
 mis edictis, multisque per Galliam & Germaniam Synodis in-
 dictis, innumerisque fundatis Ecclesiis & pietatis locis mirifice
 stabilivit. Scientias etiam liberalitates erexit. Tandemque Aquil-
 grani obiit ann. Chr. 814. ætatis autem . p. 216. u. 17.
Carolus Simplex.
 Carolus Simplex Franciarum Rex Heriberti Veromanduorum Comi-
 tis perfidia delusus, Peronæ carcere includitur, ibique mori-
 tur, p. . 15. Idem Rolloni Normannorum Prin-
 cipi filiam Gislam nuptum dat cum Neustria provincia, quæ
 deinde dicta est Normannia, p. 257. 15.
 Caroli Simplicis audita captivitate, uxor ejus Eadgigna Alstant
 Angliæ Regis filia ad patrem cum filio infante Ludovico Sim-
 plicis filio in Angliam confugit, ibique hæsit usque ad Ince-
 ritum Rudolphi Burgundi, quem rebellium factio in regnum
 Franciæ proregerat. Eadem factio a Ducibus Heriberto & He-
 gone excitata Ludovicum inde Transmarinam ducunt ad pa-
 trem regnum excivit, qui solio paterno restitutus Norman-
 nos Aquitaniam populantes, magna illorum strage, repressit.
 Dum vero Lotharingiam, quam pater Carolus Simplex rebus
 suis per factiones rebellium deploratis Henrico Saxoni Germa-
 norum Regi cesserat, recuperare intendit, tunc demum iterum
 Hugonem Parisiensium Comitem, a quo Capetiorum
 Regum stirps ortum duxit, sensu adversantem, suo enim con-
 jugio cum Othone magni Germanorum Imperatoris filia sa-
 perbiens, cumque Othone Franciis, quas usurpabat,
 junctis, Hugo Ludovicum acie commissa fugavit, *ibid.* 17.
Carolus Dyrrachinus.
 Carolus Dyrrachinus, quem Urbanus Papa VI. immeritis & in-
 justis beneficiis demeritos fuerat, in eundem Pontificem re-
 bellans, ab eodem communione fidelium refecatur, p. 274.
 Idem tyrannice occupato Hungariæ regno perimitur,
ibid. . & p. .
Carolus Burgundionum Dux.
 Carolus ultimus Burgundionum Dux, a Lotharingis, quos do-
 bus prællis temere lacessiverat, profligatus, certio ad Nance-
 jum prælio perimitur, relicta unica hærede filia Maria, quæ
 Maximiliano Austriaco Imperatori nupsit, p.
 Eiusdem adversus Romanos & Clementem VII. Pontificem
 facinora, p. . & seq.
Carolus V.
 Carolus V. Imperator & Hispaniarum Rex memorabilem de
 Germanis & Lutheranis rebellantibus victoriam reuie. Ho-
 rum ductor erat Joannes Fridericus Saxoniz Dux, cui Phi-
 lippus Carorum Princeps, vulgo dictus Landgravius Hæstie,
 adjunxerat. Ariter utrinque dimicatum est a diluculo ad no-
 ctam usque. Numero superabant hæretici, sed iustor causa
 prævaluit: Fridericus Saxo sauctus & vulva sanguine distans
 ad Carolum adductus est, unaque Landgravius, qui ambo sub
 custodia inclui sunt, & capitis a Carolo dammati. Sed dilata
 executione, atque Intercedentibus totius Europæ Principi-
 bus ægre dimissi sunt sancita pace. Victoria hæc obigit ad
 fluvium Albim prope Mulbergum oppidum, p.
 Eiusdem adversus Romanos ad Clementem VII. Pontificem
 facinora, p.
Carthaginensis Concilia.
 Carthaginensis Concilia sub Agrippino & Cyprino Carthaginen-
 sibus Episcopis Africæ Primatibus, aliaque alibi habita & re-
 probata de iterandis hæreticorum baptismis, p. 45. & seq.
 Alia Carthaginensis Conciliabula Donatistarum & Cirtense pa-
 ritur Donatistarum, p. 55. 56. & seq.
Carthaginense Concilium.
 Concilium Carthaginense primum approbatum sub Julio Pon-
 tificis Romano, præidente Graco, anni . p.
 Can. 5. Non licet suscipere vel ordinare Clericum alium
 aut etiam laicum sine proprii Episcopi lteris, *ibid.*
 Can. Clericis veterum domorum administrationem & pro-
 curationem negotiorum, *ibid.*
 Can. Interdicti procuratores, tutores, negotiorum re-
 stitores in Clericum ordinari, nisi postquam redditis ratiociniis li-
 berati fuerint, *ibid.*
 In serie legitimorum Carthaginis Episcoporum sunt Mas-
 sarius, Cæcilianus, dein Rufus. Rufus Gratus successit hæretice
 Concilii præses, qui in Sardiceni Concilio confederat. Gratus
 successit Genedius, *ibid.*
Carthaginense Concilium II.
 Concilium Carthaginense secundum actum est sub Genedio,
 quæ alii Genethium vocant anno . p. 119.
Carthaginense Concilium III.
 Concilium Carthaginense tertium actum est Præside Aurelio qui
 Genedio successit, quamvis hunc ordinem Baronius interver-
 tat, ratio existimans Genedium fuisse Aurelium Genethio ant-
 terlorem. Istud porro tertium sub Aurelio Concilium actum
 est anno . Siricio Romano Pontifice, *ibid.*
 Can. Ut omnes Africæ Ecclesiarum ab Episcopo Cartha-
 ginis diem Paschalem recipiant, *ibid.*
 Can. Ut singulis annis nationales Synodæ evocantur, ad
 quas terni Legati mittantur a singulis Provinciis, *ibid.*
 Can. Ut Episcopis & Clericis ordinandis decreta Con-
 cilliorum inculcentur, *ibid.*
 Can. Ne ante vigesimum quintum ætatis annum Dia-
 cono ordinentur aut Virgines consecrentur, p. 115.
 Can. Ne defunctorum corporibus Eucharistia detur, ac
 Baptismus, *ibid.*
 Can. 9.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Clericus neque comam nutriat neque barbam, p.

Clericus nullus ordinetur, nisi cum Ecclesie in qua ministratur sit, assignatione, p. & 192. can. 9.

Neque Clericus, neque Monachus ad secularium dignitatem, aut militiam venire licet, p. 152.

Clerici Prochorophorum Monasteriorum & locorum martyribus dedicatarum sub Episcoporum potestate sunt, *ibid.*

Clericus duas Ecclesias ne teneat, sed in prioribus sibi assignata perstitat, p. 152. & p. 25.

Clericis honestioribus & non vulgaribus reservanda sunt literae testimoniales, reliquis sufficiunt pacificae, p. can. 11.

Clericis penitentiam desiderantibus non esse negandam, p. 145. can.

Clericus cum indecenti veste, aut cum armis deprehensus diebus inclusus solo pane & aqua vivat, p. 2.

Clerici litigantes non ad secularia iudicia, sed ad proprium recurrant Episcopum sub poena fustigationis istum vel carceris diuturni, p. can.

Quod idem vetatur & punitur iustura causa etiam ad iudicatur simulque excommunicationis, p. can.

Clericus ne in platea stet aut fabuletur, alioquin deponatur: sed si iheret, excommunicetur, *ibid.*

Clerici, qui in seditione arma sumpserint, Ordine suo excedant, & in Monasterium ad poenitentiam detrahantur, p. can. 45.

Clerici ab omni publica indictione, & laboribus immunes sunt, *ibid.*

Clericis iudicium omne sanguinis, id est, mortis aut mutilationis longe vitandum. Qui secus fecerit, Ordine deponendus est, & perpetuo includendus ergastulo communionis privatus praeterquam in extremis vitae, p. 206.

Ne Clericus consecratur Diaconus ante 25. annos, neque Sacerdos vel Episcopus ante . . . p. & can. Concilium tamen Trident. sess. 1. de reform. cap. 12. ad Subdiaconatum requirit inchoatos an. ad Diaconatum . . . ad Sacerdotium 25.

Clerici, qui fideliter Ecclesiae deservunt, stipendia condigna iuxta servitii meritum recipiant, p. can.

Clerici sine Episcopi commendatitiis peregre ire non debent, neque Monachi, sub poena verberum utrisque intelligenda, *ibid.*

Clerici, qui festis Nativitatis, Epiphaniae, Pascha, Pentecostes, a sua Ecclesia abluerint, triennio a communione privantur, p. 1.

Clericus armorum usus etiam contra Paganos, & venationes interdicitur, p. 5. & can.

Clericorum communis convictus & disciplinae forma, Juniorum quoque Clericorum scholae & educatio, p. & seq. & p. 2.

Clerici in Ecclesia debent esse seorsum a laicis, pag. can. 37.

Clerici praebendam curent de suis proventibus Ecclesiarum suarum aedificia reficere, & facta tecta reparare, p. p. num.

Clericis de bonis intuitu Ecclesiae quaevis non est liberum alter, quam ad pias causas, sive inter vivos, sive ultimis voluntatibus disponere, p. Quo sensu intelligendum est Capitulum istud Caroli Magni lib. cap. 9. Ut unusquisque Presbyter res, quas post diem consecrationis adquisierit, propriae Ecclesiae relinquat, p. cap. 151.

Clericis permulta interdicitur: inuis honestae computationes, indigna potentiorum obsequia, mercatus, negotiationes, professio ac exercitium Medicinae, fidei iuramentum, aleae ludii, inania spectacula, taxilli, & in ludis expositio pecuniae, p. Similia interdicit eis Concil. Trident. sess. de reformat. cap. ludum, &c.

Clodomirus.

Clodomirus, qui Aurellanis regnabat, Sigismundum Burgundorum regem acie victum, & cum uxore & liberis captum, simul omnes in purcum protulit, p. 169.

Clodovans.

Clodovans Francorum Rex ad fidem convertitur a Remigio Remensium Episcopo, & baptizatur ac inungitur, p. 165. & 5. Idem Gundebaldum Burgundiae Regem superat, p. Alaricum Visigothorum Regem propria manu in acie perimit, *ibid.* ejusque provincias Rhodano & Oceano inclusas occupat, p. 167.

Clotildis.

Clotildis Burgunda Clodovans Franciae Regi nupta, conjugem a Paganismo ad Christi fidem traducit, p. 165. 9.

Clotildis altera, prioris illius & Clodovans filia, Amalrico Visigothorum regi nupta, cum a viro ad Arianam perfidiam verberibus urgeretur, liberatur a fratre Childeberto Parisiis regnante, a quo fuit Amalricus acie victus & fugatus. Quam supra Narboe a suis quibus ob pravae mores erat invisus, occidit. Clotildis vero dum Parisios fratre reducit, in itinere interit, p.

Concilia varia.

Concilia tria Hierosolymae ab Apostolis celebrata, p.

Concilia circa Paschale festum multis locis edita, p.

Concilium Nicenum Arim & sequaces ejus anathematizant, p. 58.

Concilium Nicenum primum plenius historia, p. 67. & seq.

Concilium Constantinopolitanum Macedonium prave de Spiritu Sancto sententiam dantem. In hoc tamen vituperabile, quod Gregorium Nazianzenum Sede expulit, & detrahit in

Synodo Meletio, Flavianum, contra quem fuerat conventum, spreto Paulino Antiochenae praeside Ecclesiae, p. 62. 36.

Concilium Ephesum uberior historia, p. & seq.

Concilium Chalcedonenis historia, p. 21.

Concilium VI. historia & decretum adversus Monothelitas, p. 196. num.

Concilium oecumenicum VII. historia, p. 216.

Concilium generale primum Lugdunenensium sub Innocentio IV. historia, p.

Concilium generale Lugdunenensium II. sub Gregorio X. cui interfuerunt Patriarcha Constantinopolitanus, & plerique Graecorum Episcopi; Michael vero Palaeologus ut sibi servaret Imperium, quod invaserat, Romanam per literas & Legatos protulit esse Religionem, p. Graecique, qui interfuerunt, Episcopi nobis adhererunt, *ibid.* & seq.

Concilium, Abrogato Pontificatu, cum Petro Lunensi, cum Angelo Corario dicto Gregorio XII. Pontificem creat Petrum Philaretum Cretensem, qui nomen sumpsit Alexandri V. p. 357.

Concilium Constantinensium a Joanne XXIII. indictum historia, p. 355. & seq. In eo exautorantur Petrus Lunensis, ipseque Joannes XXIII. Gregorius vero XII. seipsum sponce per procuratorem Sigismundum Malacestam Arimini Principem apud Sigismundum Imperatorem abdicavit, protestatus se nullam agnosceret in Concilio Constantinensi auctoritatem, idque solum intendere, ut de sua spontanea demissione Concilium Patres attestari possent, p.

Concilium Basileense schisma novum iugerit, deponendo Eugenium IV. & intrudendo Amadrum Sabaudum, p. 351.

Concilium Ferrariense ab Eugenio Papa IV. indictum, ad quod Imperator Graecus Joannes Palaeologus cum Demetrio fratre & Patriarcha Constantinopolis Josepho, aliisque Graecis advenarunt, p. & . . . Superveniente peste transferretur Florentiam, *ibid.* num. Disputatur in eo per diu de processione Spiritus sancti, cum de aliis controversiis. Inde Graeci omnes (solo excepto Marco Ephesio) unanimis cum Romana Ecclesia & Pontifice abscedunt, *ibid.* num.

Concilium Lateranense V. sub Leone X. p. Concilium Colonienense.

Concilium secundum Colonienense anni . . . Primum quidem habuerat Hermanus Archiepiscopus Colonienensis, Imperii sacri Elector, sectarius Lutheri, cujus haereticam tota sua ditione propagare studuerat. Sed veritus ne sua apostasia propriam amitteret dignitatem, Synodum prolixam habuit in specie quidem novae sectae oppositam, in qua mentita est iniquitas sibi. Atamen cum certissimis compertum esset indicium, ipsum esse haereticum, & cum haereticis consilia inire, propria sede, quam contaminaverat, expulsus, ei que datus successor, consentientibus Paulo III. Pontifice & Carolo V. Augusto, Adolphus Scavemburgensis, qui quantum valuit, pestem a praecessore investitam nisus est dissipare. Novam itaque Synodum provincialem habuit ad restituendam integram fidem. In qua instauranda accurate sancita sunt sex media, quae sequuntur. Horum primum est honorum studiorum restauratio. Examen ordinandorum simul & male ordinarum a praecessore, ut dignitatibus & officiis abdicati tota Provincia pelletentur. III. Officiorum accurata perfunctio & reformatio. IV. Diligens Provinciae visitatio. V. Synodorum frequentia. VI. Ecclesiasticae jurisdictionis auctoritas restituta, p. & seq.

Concilium Tridentinum.

Concilium Tridentinum, p. & p. 395. & seq.

Caelestius.

Caelestius per dolum Zosimo Papae imponit, sed tandem detegitur haereticus, p.

Confessio, Confessarius.

Confessio seu exhomologesis factenda Sacerdoti, a quo poenitentia pro culpam qualitate inungatur. Et de confessione publica aut secreta. Publica quidem non nisi notiorum flagitiorum pro scandall danti reparatione, p. 205.

Confessio privata aliquando ter unoquoque anno fieri praecipitur coram proprio Sacerdote: deinde semel in anno, pag. can. 21. Vide ibi Scholtum. Et quis intelligatur proprius Sacerdos.

Confessionem praerequiratur diligens examen, & necessaria est gravium circumstantiarum expressio speciem peccati immutantium, p.

Confessariorum regularium privilegia cessant in casibus ab Episcopo loci reservatis, etiam si specialem habeant concessionem a Papa absolventi a casibus reservatis ac censuris, pag. tit.

Confessionis obligatio non solum occurrit tempore Paschali, sed etiam quoties occurrit occasio extraordinaria pertimescende mortis, ut in gravioribus morbis, in periculoso praegnantis partu; In itinere periculoso, in praesidio insundo & similibus, p. 5. 426.

Constantinopolis.

Ecclesiae Constantinopolis, quae primum suffraganea fuerat sub Thraciae Metropoli Heraclae, dignitas eo ascendit, ut post Romanam primum gradum obtinuerit. Praecessio vere supra omnes Orientis Ecclesias etiam Patriarchales a Graecis Imperatoribus illi attributa est, & jus appellationis ultimae non solum ad eam devolutum est, sed etiam, ut sup. constat ex can. ut jure praevencionis in omnes Metropolitans, Episcopos & Patriarchas uteretur. Sed haec reprobavit S. Leo Pontifex, & sursum conceptos illos articulos de praevencionis supra Patriarchas quoscunque, de aequalitate cum Romana

de, & de attributione trium exarchiarum, Ponticæ, Asiæ & Traciæ Romanæ Sedi ereptarum, Præventiones autem appellationum memoratas ipse abrogavit Justinianus novel. 123. cap. 22. & novella. cap. 5. Sed jam ad historiam urbis progrediamur.

Constantinopolis, olim Byzantium dicta, a Pausania Lacedæmoniorum duce condita ad fretum Thraciæ fuit. Septimius Severus oppresso æmulo suo Pescennio Nigro, cum quo de Romano Imperio decertarat, Byzantinam urbem, quæ in fide Nigri perliterat, terra marique obsessam expugnavit, & libertate spoliata Perintho, quæ etiam Heraclea dicta est, ad Propontidem subieci & contribui jussit, murosque Byzantii subruit. Posteriore autem sæculo Constantinus Magnus pulso videlicet tyranna Licinio Byzantium, quo se tyranna proci-puerat, expugnavit, munit, & magnifice instauravit: tandem dimissa Roma suam regiam Byzantii constituit, suoque nomine decoravit, ut Constantinopolis, & secunda Roma nuncuparetur. Vide p. 77. & p. 111. Ea deinceps caput excelsæ Orientalis Imperii, hæc civitas magnam sustinuit vicissitudinem. Ch. 1204. quo in potestatem Latinorum devenit. Latinorum animi ferocem classis adversus Turcas destinata Duce Dandulo Venetorum Principe prætereaque Flandrensi Comite Balduino cum stare in anchoris ad portum urbis, contigit, ut Alexius Ducas cognomento Murfuphlus, decepto Imperatore, nullam in eo perfidiam cogitans, & necato, Imperium invaserit. Quam perfidiam ultro confederati Latini urbem invaserunt, captumque tyrannum merito afficere supplicio. Tunc, Dandulo præsertim urgente, Imperator salutaris est Balduinus. Ipseque & Latini successores Imperium istud reverterunt annis octo & quinquaginta, donec Michael Palæologus civium prodicione Latinos lucatos urbe exegit, sibi que & Græcis successoribus dominium assertit, p. 295. & seq.

Denique Turcæ post excisæ multas Provincias & Insulas, quæ ad Græcorum Imperium pertinuerant, ipsam Constantinopolim post diutinam obsessionem facta per vim impressione duce Mahomete secundo expugnaverunt. Quo in prælio cecidit in armis Imperator Constantinus Palæologus, p. 353.

Ejusdem Mahometis II. Turcarum regis de aliis Christianarum Provinciis victoriæ. *ibid.* n.

Constantinopolitanum Concilium I.

Constantinopolitanum Concilium primum universale, simulque Romanum & Aquilejense sub Damaso Papa, unanimi consensu hujus & Theodosii senioris Augusti constans 150. Episcopis ann. pag. 111. 2. Præsedit primusque subscripsit Nestorius Constantinopolis Episcopus. Tres hujus Synodi causæ referuntur primo canone, scilicet ut fides Nicæna roboraretur contra Arianismum, ut hæresis Macedonii contra divinitatem Spiritus sancti damnaretur, & ut Sabellii, Marcelli Ancyran, Photii Sirmienis, Appollinarisque Laodiceis pululantes hæreses reprimerentur, *ibid.*

Can. 1. Ut Episcopi resident in suis Ecclesiis nec ad alia accedant nisi invitati, p. 112.

Can. alias 5. Ut Episcopus Constantinopolis priores habeat honoris partes post Romanum Episcopum. Qui canon occasione aperuit posterioris Orientalium schismatis, *ibid.*

Can. alias. Maximus Cynicus Philocephus, ejus ordinario nulla declaratur, factæque ab ipso aliorum ordinationes decernuntur nullius momenti tanquam a non Episcopo p. *ibid.* S. Papæ Gregorii de hujus Synodi decretis judicium, p. num.

Can. De Episcopis aliisque Clericis tenere non secusculis neque ab hæretico, neque ab excommunicato, neque a constituto re, qui se non purgaverint. Et ut Episcopus in Synodo damnatus possit ad majorem Synodum provocare, pag. &

Can. De hæreticis erroribus suis ejurantibus benignis recipiendis, *ibid.*

Hujus Synodi symbolum in missis decantari solitum, *ibid.*

Constantinopolitanum Concilium II.

Constantinopolitanum alterum Concilium populare sub Patriarcha Menna anni 536. quo Anthimus & Severus Antiochiæ Episcopus, & Petrus & Zoaras Eutychnorum duces præcipui condemnati sunt, p.

Disertatio brevis de urbanis & popularibus Synodis, *ibid.*

Constantinopolitanum aliud Concilium idque œcumenicum anni 553. Justiniano Imperatore a Theodoro Episcopo Casarensi seducto instante Vigilio Papa quamvis tacito resistente, habitum pro trium capitum damnatione, scilicet Origenis, Theodoti Mopsuesteni, & Theodorici, p.

Constantinopolitanum Concilium III.

Constantinopolitanum tertium Concilium pariter Generale Agathonis Papæ auctoritate congregatum, præsentibus ejus Legatis sub Constantino Pogonato adversus Monothelitas, quorum hæresis propago Eutychniana facta in Synodo Chalcedonensi reprobata. Heraclius feliciter confecto Persico bello, dum Hierapoli versatur, ipsum congratulandi officio convenit Anastasius, qui se Jacobitarum Patriarcham dicebat. Hunc festo Eutychnianum ejusque affectus Heraclius hortatus est, ut Decretis Chalcedonensibus inhaereret. Anastasius vester homo quæsit ab illo, num juberet profiteri unam vel duas in Christo voluntates ac operationes. Heraclius Sergium Constantinopolis Episcopum absentem duxit esse consulendum, & Cyrum Phauldis Episcopum, qui ambo pro unica voluntate responderunt. His acquiescit Heraclius, & ita profiteri omnes jussit novo edicto, quod Ecthema vocavit. Et pro mercede scelerati concilii Cyrum Alexandriæ Patriarcham constituit. Sergius Constantinopoli, & Cyrus Alexandriæ coactis Synodis

novam Monothelitarum hæresim promulgarunt. Ista novitate magna constantia se opposuit monachus Sophronius Jerosolymorum Episcopus, qui literas contrarias hæresi scripsit ad Honorium tunc Romæ Pontificem, & ad Sergium & Cyrum. Sergius perperita meticulosa Honorii indole, cupiensque ejus scripto hæc hæresim munit, scripsit ad eum literas querelam plenas contra Sophronium, eo prætextu, quod Orientem circa illam de Christi voluntate questionem perturbaret. Honorius Imperatorem formidans, licet veræ fidei non ignarus, epistolam brevem & ambigam rescripsit privatam, & non ex Petri cathedra, qua Christum profiteretur Deum simul & hominem, sed satis duxit esse suppressendam illam de una duabus voluntatibus disputationem. Demortua Heraclia filioque Constante Monothelitis, Constantinus dictus Pogonatus, Constantis filius sincere Catholicus ad Imperium provocans literas ad Romanum Pontificem de cogendo universali Concilio, quo Monothelitarum reprobaretur dogma. Quibus acceptis Agatho Papa libens acquiescit, Conciliumque Romæ convocat, quo duplex in Christo asseritur voluntas Divina & humana, mittitque Constantinopolim Legatos, qui œcumenicæ Synodo vice sua præfideant, quas peramanter excepit piissimus Imperator, p. 207.

Itaque Constantinopolitana Synodus tertia in inter œcumenicas sexta Christi anno 680. cui præfuerunt Agathonis Legati, interfuerunt etiam Romani Concilii alii Legati, confederunt Orientis Patriarchæ Georgius Constantinopolis Episcopus, quem Imperator Constantinus promoverat amoto Theodoro Monothelita. Et cum Macarius Teopolis (quæ Antiochia est) in hæresis suspicionem venisset, tandem examinatus proprio ore convictus, perulensque in pertinacia, dignitatis depositione simulque fidelium communione expulsus est actione ejusque loco successus est Theophaus act. De Honorio autem dudum mortuo Pontifice ejus memoriam Synodus ista damnavit act. simulque Sergii, Cyri aliorumque. Quod etiam Decretum confirmavit Sanctorum albo conscriptus Leo Papa ejus nominis secundus, immediatus Agathonis successor: Deinde insequentes Synodi œcumenicæ VII. & VIII. Vide *ibid.* & seq.

Constantinopolitanum Concilium.

Constantinopolitanum Concilium dictum in Trullo & Quinisextum, seu *in Trullo* habitum sub Constantino Pogonati filio, sed pariter admodum degenerare Justiniano Kinotmeto, anno Christi 692. p. 2. & seq. Edidit canones:

Can. Prohibet Presbyteris, Diaconis & Hypodiaconis matrimonia inire, sed uxorum usum antea ductarum permittit, *ibid.*

Can. Damnat Armenos visum aqua in sacrificio non permittentes: & his oppositos hydroparallas solam aquam offerentes, *ibid.*

Can. Vagos Eremicas amandat vel in monasteria communia, vel in solitudinem, *ibid.*

Can. 45. Ne feminæ in monasteria admittendæ pomposè induantur vestibus, *ibid.* Idem statuerat Concil. Carthag. V. can.

Can. De qua mulier in virorum monasterio dormiat, aut vir in mulierum monasterio, *ibid.* 211.

Can. 52. Ut in omnibus quadragesimæ diebus præter Sabbata & Dominicas & Annunciationis diem fiat sacrum præsanctificationum, p. 211.

Can. 55. Sabbatorum etiam quadragesimæ jejuniis reprobat, damnatque contrarium Ecclesiæ Romanæ ritum, *ibid.*

Can. Legi veteres conscriptas martyrum historias, & Simeonem Metaphrastem commendat, *ibid.*

Can. Vetat laicis intra septa sacri Altaris ingressum, *ibid.*

Can. Vetat cultum secundinarum Virginis Deiparæ, cujus partum fuisse dicit *dyxhron*, id est, absque secundis, p. 213.

Can. 82. Prohibet Christum agni specie, sed sola humana figura representari sancti, & coli, *ibid.*

Can. Cum ambigitur de infantis Baptismo, vult illum absolute baptizari, *ibid.*

Can. Qui Christum per Baptismum induerunt, ejus vitæ rationem debere in hoc sæculo imitari, *ibid.*

Can. Picturas veteres ad libidinem illicitiores, earumque pictores excommunicationi subjicit, *ibid.*

Can. Sancit, ne communicantes Eucharistiam vasculo excipiant, sed solis manibus in crucis figuram conformatis, *ibid.*

Constantinopol. Concilium IV.

Constantinopolitanum Concilium IV. pariter œcumenicum dictum ex œcumenicis VIII. anno celebratum 869. sub Adriano Papa II. & Basilio Imperatore p. & seq. Indictum fuit ad Ignatium Michaelis Imperatoris filium in sedem Constantinopolitanæ Ecclesiæ restituendum: unde illum Casar Bardas, eique substitutos Photius iniquissime dejecerant, & in monasterium conjecerant. Concilio indicto comparuit Photius, baculum tenens quasi Patriarchalis dignitatis quam invaserat, insigne. Illum Nicolaus Papa dudum excommunicarat, deinde Adrianus, tandemque hæc ipsa, quæ illum deposuit, Synodus.

Can. Edicit, servandas esse Apostolicas traditiones perinde ac sacras Scripturas, p.

Can. 2. Firmantur Nicolai & Adriani Romæ Pontificum pro Ignatio contra Photium definitiones, *ibid.*

Can. Venerationem sacris Imaginibus deberi, *ibid.*

Can. Decernitur, Photium nunquam fuisse Episcopum, & proinde factas ab illo ordinationes nullas & irritas, *ibid.*

Can. 5. Non esse Nephotos ad Episcopatum assumendos, *ibid.*

Can. . . Quod non multiplex sit, sed unica uniuscujusque hominis anima *ibid.*

Can. 11. Ut veri Episcopi a cunctis Christianis honorentur. Ipsi vero Episcopi sint exemplaria virtutum & bonorum operum, p. 350.

Can. 12. Nihil esse necessitatis, ut Principes seculi Synodis intersint, *ibid.*

Can. . . Ut nemo ausu adversus Romanam sedem insolere, *ibid.*

Can. . . De pallio non indiscriminatim aut per factum gestando: Et de habitu religioso in Episcopatu non dimittendo. Anastasius Romanæ Ecclesiæ Bibliothecarius, qui huic Synodo interfuit, addit canonem . . . quo vetatur Metropolitani suffraganeorum loca visitare nisi de ipsorum consensu. Quod Idem postea sanctis Concil. Trident. sess. . . de reform.

Can. 12. Occasione intrusionis Photii prohibet Principibus, ne se promotioni Episcoporum ingerant, Quo canone Pontifices deinde Romani usi sunt contra Germanorum Imperatorum invecturas. Exacto ab inde decennio Ignatius ad superos abiit. Tunc Photius opera usus Joannis Sanctabariensis prætoris obtulit a Basilio Imperatore sui ad pristinam dignitatem restitutionem, qui etiam Joannis Papæ Octavi abusus facilitate consensit illius promotioni. Photius promotus cupiens solus in Clero dominari hoc unum avidissime intendit, ut Joannem Romanum Sede Romana deturbaret, solusque totius Ecclesiæ caput haberetur. Hoc animo Concilium schismaticum Constantinopoli indixit, cui solus præfedit, in quo assertum est Spiritum a solo Patre procedere, excommunicationisque fulmine impetrus Romæ veteris Papæ, Latinæque omnes tamquam hæretici, qui asseruerant a Filioque procedere, & falsarii eorum vocis illius ad symbolum additionem; Synodus veto præcedens anni 869. cum suis omnibus actis rescissa est & damnata, . . . & seq.

Constantinopolit. Concilium anni 1642.

Constantinopolitanum alterum Concilium ann. 1642. a Parthenio Patriarcha congregatum est ad reparandas ruinas, quas Cyrillus Calvinianæ hæresis affecta in Orientem invexerat. Ille Patriarcha, œcumenici dignitatem ambiens cum oratore Batavice republicæ pactus fuerat, se religionem illius republicæ universo Oriente propagaturum, si sibi republica illa pecuniario pretio dignitatem illam à Principe Turcarum emeret. Quæ tandem negotiatio auspiciis ambitione simul: avaritiâ proposuit successum obtulit: & Cyrillus occupata sede potius suam omnem industriam ad propaganda Calvinii dogmata intendit. Sed hoc apostata mortuo Parthenius illius successor coacta Græcorum Synodo Calvinismum, quem invetera & murmurante majore Cleri Græcæ parte præcessor dissensuratus, extirpavit: Auro namque redempta de Turcis potestate Synodum convocandi, decreta in hac Synodo sancita sunt hæresi Calvinii profus adversantia. Et signanter anathema in eos promulgavit, qui transubstantiationem Eucharistici panis & vini in Corpus & Sanguinem Christi fieri negabant, quam Græci *μυστηριώδη* vocare solent, & in eos qui adorationem Christo in Eucharistia præsentis deœgare audebant: quæ est Lutheri impietas, p. . . & seq.

Constant.

Constantius Magni Constantini ultimus filius Imperii partem sortitus est, Italiam, Siciliam, Africam & Illyricum, pag. . .

Procurat Sardicense Concilium pro defensione fidei Catholicæ a fratre Constantio impugnare, & Athanasium exulem sedi sue restituit, *ibid.* num. . . A Gaisone duce Magnentii tyranni apud Helensam in Pyrenæis oppidum occiditur, *ibid.* num. . .

Constantius alter Constantini filius, Heraclii nepos, avo Monothelæ maluit esse quam patri orthodoxo similis. Impium edictum promulgavit, quod typum vocavit, cui sanctus Pontifex Martinus non modo jussus subscribere renuit, sed etiam palam Monothelitas damnavit: quare Constantius illum per Theodorum Calliopam Italicæ exarcham Constantinopolim ad se adduci jussit: unde ipsum in Chersonam relegavit. Maximum quoque monachum Dionysii Areopagitæ interpretem linguamque truncatum in exilium deportavit, p. 105.

Constantinus Magnus.

Constantinus Magnus Constantii Chlori & Helenæ filius, e custodia delapsus, & circum equis ad patrem Ebotaci extrema ægritudine laborantem contendit, illiusque juribus & ditioni successit, pag. 57. Faustam Herculi Maximiani filiam duxit uxorem, quæ ipsum admonuit de paterna illum occidendi voluntate. Quo peracto consilio Maximianus fugam cepit, qui tamen Massiliæ a percussoribus post illum a Constantino celeriter missis deprehensus & necatus est, *ibid.* Idem dum adhuc in Gallis versatur, expeditionem adversus Maxentium parat, cujus munitiones & copias in Alpinum transitu dissipat, tres suas exercitus fundit, tertioque prælio fugatus Maxentius, dum Tiberim trajicit, rupto ponte submergitur, *ibid.*

. . . 3. Alter Constantio infensus hostis Ecclesiæ dirus persecutor Galerius hortendo morbo Sardicæ Illirici & Dacicæ Metropolitæ extinguitur. Tribus demortuis tyrannis Maximiano, Maxentio & Galerio, alii duo supererant tyranni Christianorum camistæ Licinius & Maximianus. Ille vero a Licinio, quem solide provocat, acie victus, ultra tandem confictus ægritudine, Tarsi in Sicilia moritur. Eoque ablato fœdus inter se torunt Constantinus & Licinius, qui Constantiam Constantini sororem matrimonio accipit. Sed scidifragus Licinius Constantinum bello læcessit; cumque sæpius inter eos acies repetita fuisset, ultimum prælium apud Callinico exterrum inivit exitum, *ibid.* . . & seq.

Constantinum tantis perfunctum bellorum percussis domestica calamitas excepit. Crispum Casarem eximia indolis, quem Constantinus ex prioris uxore Minervina susceperat, ejus Novæ Faustæ incesto deperibat amore, eumque ad turpia sollicitavit; sed repulsa a castissimo juvene ista impatiens, verso in odium amore, privignum apud maritum per calumniam stupri detulit; Constantinus nimium uxori credulus Crispum indicta causa occidi jussit læcaturum: sed mox comperta uxoris malitia illum ardenti balneo conclusam neci dedit, *ibid.* sum.

Constantinus discessit a Donatistis & ab Ariano Ecclesiam conatus revocare miret. Osum in Ægyptum ad dissensiones & tumultus compescendos ab Ariano excitatos, procuratque Nicææ generale Concilium, cui ipse interfuit, sed Eusebianorum dolis eluditur, p. 59. n. 11. & 12. Idem pari studio Donatistas ad pacem revocare conatur per judicium aliquorum Gallicæ Antistitum, prætereaque per Ælianum Africæ Præfectum, & per Arelatense Concilium totius Europæ nationale, quo Sylvester Pontifex suos delegavit Apostolicos, & cui Constantinus quoque interfuit, p. 57. 58.

Constantini Magni obitus & ultima voluntas in suburbio Nicomediæ, imperique inter liberos partitio, p. 59. 15.

Constantini viril.

Constantinus Pogonatus, impio patri Constantini plane dissimilis, sextam cum Agathone Papa Synodum promoveret, Saracenos coarctet, victosque ad tributum adigit, p. 196. 9. & seq.

Constantinus Copronymus Leonis Isaurici filius, ad paternam impietatem de sacris Imaginibus disperdendis, adjungit abolitionem omnis cultus erga Mariam Virginem, quam Dei matrem cum Nestorio esse negabat; Sanctorumque simul omnium, & reliquiarum venerationem prohibebat. Moritur miserans se ob dehonestam Drepanum stupratoris ignibus esse condemnatum, p. . .

Constantinus.

Constantinus tyrannus a Constantio Duce apud Arelatam victus & captus occiditur, p. 130.

Constantius Dux Placidam concubio sibi asciscit, Imperatorum Arcadii & Honorii sororem, ex qua suscepti Valentianum, qui *Terrus* ejus nominis Romæ Imperavit, Honorii avunculi successor; filiamque Honoriam, quæ Attilæ nuptias ambivit, *ibid.*

Chorepiscopus.

Chorepiscopi quænam fuerit olim dignitas, secundum quam solos potestates minores ex Episcopi mandato consistere. Ordines, non vero sacros, nisi aliunde caractere insignitus esset Episcopali, sicut fuerat olim Armentarius, & quales sunt hodie, qui titulares vocantur Episcopi. Vide Anonymum can. p. 63.

Cornelius.

Cornelius Papa martyr sub Gallo Volusiano, p. num. 16.

Cyprianus.

Cyprianus Carthaginensis Episcopus sub Valeriano & Galieno martyrium capitis abscissione complet, *ibid.* 17.

Cyprus.

Cyprus Ecclesiæ ab Antiocheni potestate adeptus, p. & seq.

Cyprus insula ad dominium Republicæ Venetæ transtulit, per obitum Catharinæ Cornaræ ab eadem Republica ante ipsius nuptias adoptaræ, quæ demum filii sui Jacobi Lusiniæ regni ætate defuncti mater hereditatem pacta est, quam in Republicam Venetam transtulit, p.

Cyprum Selimus II. Turca Venetis cepit anno num.

Cyillus Alexandrinus.

Cyillus Alexandrini labores pro Ecclesia in causa Nestorianorum, & Synodi Ephesinæ; cui ipse præfuit Cælestis Papa Iustinus, p. 128.

D

Damnatus.

Dæmoniaci sunt ad Clerum irregulares, can. Apostolorum . . . qui etiam illos excludit, postquam liberati fuerint. Concilii tamen Toletani XI. can. . . permittit, ut admittantur ab Episcopo, postquam anno integro confiteantur fuisse liberatos, p. . . Aramena Concilium Arabicum illos perpetua irregularitate ab Ordinibus arceat, can. 21. p. . . Et hoc jure utimur e. maritum dist. . . Concilium Illiberitanum can. . . negat esse ad altare cum oblatione nominandum, nec permittit ei ad altare ministrare, p. . . De energumenis verum sint ad Eucharistiam admittendi, alibi affirmatur, 72. Permittit & approbat Concil. Arabicum canon. . . pag. . . Et Abbas Serenus Ægyptique Anachoretæ apud Callianum, coll.

Decima.

Decimæ a quibus & euliam Ecclesiæ persolvendæ, p. . . De illis solvendis præclarum Augustini dictum, p. 87. can. . . cum ibi notatis. Decimæ personales de proprio labore, *ibid.* Decimæ solvendæ ante deductionem tributorum. Reli-

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

mentem sedem, ex qua Theonysiensis decreto dejectus fuerat, restituit, quo tempore multas habuit ordinationes. Athensinus, qui abdicato Ebboni fuerat in ejus locum successus, Caroli Calvi gratia frater in Suelionensi Concilio cui praesens Carolus Rex interfuit, evicit, ut omnes illa ordinationes irritae & cassae dicerentur: At Nicolaus Papa primus abrogato isto Suelionensi decreto posteriores etiam Ebbonis ordinationes praevalere iussit, p. . . & seq.

Ebion & Cereus.

Ebion & Cereus Christi divinitatem primo Ecclesiae saeculo impugnavit, quos ut refelleret S. Joannes, suum scripsit Evangelium, in quo aeternam Divini Verbi generationem, unumque per ipsum creationem & Incarnationem praedicat, p. . .

Ecclesia.

Ecclesiae disciplinae exterior mutari per tempora & surgentes causas potest, sed fides non mutatur, p. . . 14.

Ecclesiae Christi persecutions. Vide Persecutiones.

Ecclesiae pars sub Commodore Imper, p. 13. q. 11.

Ecclesia materialis.

Ecclesiam nullam ab Episcopo consecrandam sine charta dotationis sufficientis ad ornatum, luminaria, & vicium ministrorum, p. . . 1. & p. 280. can. Ecclesiarum, quae Basilicae dicebantur, quatuor partes. 1. Porticus seu Vestibulum. 2. Navis. Ambon. Sanctuarium. Porticus erat ita-

to eorum penitentium, qui stantes vocabantur, quibus non licebat fores ingredi. Quae statio *ambon* seu stes vocabatur p. 25. Ecclesiae fores ingressus occurrebat *verda* id est locus secula dictus. Hic erat classis penitentium, qui dicebantur *sudientes*, admissi ad fundendas inus Deo preces, *dicti* *ambon*, id est prostrati. Hi ceteros auditores praecedebant, erantque ab eorum tergo. Ulterius usque ad ambonem seu suggestum sita erat quarta penitentium statio seu classis *dicta* *ambon*, id est consilientia. Qui penitentes *ambon*, id est consilientes vocabantur. Hi sacris mysteriis post fidelem plebem intererant, sed tamen Eucharistiae communionis exotes erant. Stationem vero, quae *participatio* dicebatur, occupabat fidelis populus, qui Divina Eucharistia pascebatur, *ibid.* . . & . . Navis seu gremium Ecclesiae ingressis occurrabat murus vel tabularum, seminas & vitiis dirimens, porrectum usque ad ambonem. Utraque medietas distinctos penitentium catechumenorum & participantium ordines habebat. Penitentium autem navis occupabant hinc monachi, inde sanctimonialis, utriusque medietatis cura januarum incumbere hinc Clericis junioribus seu ostiariis, hinc Diaconis, p. 28. 5. Ad singula navis latera in quibusdam basilicis constructa erant sacella cum altaribus fundendis precibus aut celebrandis Liturgiis opportuna, *ibid.*

Ecclesiasticae structurae pars altera erat ambon sive suggestum aliquot gradibus elevatus: Unde proferebantur ad populum sacri sermones, praesertim a lecturibus Clericis, & Diaconorum proclamationes, p. 26. . . In ambone quatuor aperiebantur januae. Duae scilicet hinc inde *ambon* seu speciosa ad navis pertingentes; & duae *ambon* *ambon*, lateris portae ad Sanctuarium deducentes, harum cura erat penes Subdiaconos ex canonibus Laodicenis 21. & 22. Illinc introrsum Diaconi, extorsum Diaconis. *ibid.* . . In Graecorum ecclesiis locus erat ambon & Sanctuarium Intermedius, qui *ambon* nuncupabatur. Atque eo lateri ad intendam Eucharistiam procedebant, & cum eis Clerici, qui ob aliquam culpam fuerant ad laicam communionem redacti, & ingressu cancellorum, quibus obseptum erat Sanctuarium, interdicti. Quartam, demum Ecclesiae partem constituebat sanctuarium seu secretarium, Graece *ambon* & *ambon*. Hujus in medio situm erat altare primum, Graece *ambon*, sub tabernaculo, quod communi Graecis Latinisque vocabulo *ambon*, ciborium vocabatur, erantque formae quatuor columnis suffulta, sub qua stabat ad altare Sacerdos sacrificans facie ad populum conversa, & ad Solis ortum, *ibid.* n. 7. . 9.

Ecclesiis adjuncta laicorum aedificia auferenda, nullaque in atriis ponenda aedes nisi Sacerdotum, p. 265. can.

Ecclesia polluta pollutur coemeterium contiguum, ac non vice versa. Et quaequam sepulturae pollutant, p. . . 5.

Ecclesia Romana.

Ecclesiae Romanae Principatus, p. 75. Quo sensu dicatur quoque universalis, p. 214.

Ecclesiarum immunitas.

Ecclesiarum immunitas, p. . . can. . . & p. . . 5. cap. XX.

Ecclesiastica unitas, & Jurisdiclio.

Ad Ecclesiasticam unitatem duo occurrunt, unitas fidel adversus haereses, & unitas capitula contra schismata, Ideoque Conciliis Orlenis aemulicis praesidebant Romana Concilia, quae etiam suos mittebant Legatos in Orientis Synodos una cum Legatis Papae a Latere, quibus praesidentia Synodorum supra Patriarchas competebar, p. 21.

Ecclesiastica jurisdiclio laicis iudiciis inviolabilis, p. . . p. . . p. . . can. 8.

Eduardus.

Eduardus III. Angliae Rex, & Isabella Philippi Pulchri Franciae Regis filia genitus, postquam ex Philippi stirpe directa nulli superstitibus liberi extiterunt, vocato secundum legem Salicam ad successionem Regni Philippo Valisio, reclamavit Anglus sibi in materna jura succedenti debere Franciae regnum. Qua ex

concurione nascitur contentio & diuturnum bellum, quod primum ad Clusas in Belgio, praesertim navali, Franco paret ad interventionem delati sunt. Deinde ad Cressiacum Angli armine terrestri Francoo superant, quorum praesertim quatuordecim millia in acie ceciderunt, qua obtenta victoria Caesarum Anglis in potestatem cessit. Succedit autem paternis interuentibus Joannes Philippi Valisii filius, commisso praesertim cum Valisio Principe Eduardo tertii filio, quo edita multorum Francorum caede, Joannes ipse cum Philippo filio multaque nobilitate in Angliam captivus traductus est. Unde post quendam tempus ab ea pugna in Pisonibus edita ad Britanicum pace, Joannes & Philippus liberi dimissi sunt, p. . . 25. . 17.

Electio Papae.

Electio Papae non sit minoribus votis quam duorum sanctorum Cardinalium, & incipit in Conclavi diebus . . . post mortem & exequias defuncti, p. 290. can. . . & p. . . & seq.

Elesbaam.

Elesbaam Echiopiae Rex Religionis Christianae studiosissimus, gloriosam expeditionem adversus Haereticorum in Arabia rannum Dunam, subditos sibi Christianos omni crudelitate compellentem ad Judaeam perdidit, quam ipse ab ipso Christiana, in qua fuerat educatus, fide, profectus. Hic igitur Rex Elesbaam ter a marique bellum inferit: & debellatum cura impiis suorum & ministris gladio perit. Postquam vero sui regni successorem religioissimum Principem constituit, proprium diadema in Basilicam Hierosolymitanam transtulit, factusque Monachus reliquum vitam in orationum frequentia transegit, p. . . .

Elisabetha.

Elisabetha Sigismundi Imperatoris unigenita primum Alberto Austriaco Imperatori. Quo vita functo, Hungari tentate subesse detrectantes, Regem operantur, qui postea Turcarum armis cunctis; proinde Elisabetham compellit Ladislao Polonorum Regi nuptiis copulari, Compositio istius nuptiali laedere parte Elisabetha postquam a primo marito Alberto susceptum, nomine Ladislauum, quae primum ad Fridericum Austriacum III. Imperatorem clam transiit cum regni corona, quam ei imponi statim a Baptismo convenerat. Omnis Hungaria cum Joanne Hunyadi, quo admodum Vladislauum expecterat, pro Vladislao dimicavit. Sed dierum hereditarium Elisabethae regnum Bohemum proinde Ladislao pugnabat, sub felicissimo Duce Joanne Zizka, quo Huniades semel iterumque bello superatus cunctis exitu fuit. Post haec Varnensi certamine contra Turcas, quibus pugnabat Amurathes, Vladislauus Rex inter primos ordines miseriter pugnans occidit, Turcisque victoriae laesit. Tum vero Hungari simul & Bohemi Regem deposcunt Ladislauum, quem tamen Fridericus dimittere renuit, alterius locum apud se puerum consanguineum asseruari, quam apud populos eidem hactenus rebelles ac infidos. Dumque Rex puer adoleverat, administratio regni bellicae praesertim omnino consilio Hunyadi demandatur. Rex demum per seipsum factus regnandi capax, regimenque suscipiens, gemini regni sui ad avunculum suum Ulricum Ciliciae Comitem maris sae Elisabethae fratrem administrationem transtulit, recordatus beneficiorum sibi ab eo collatorum, qui constanter partem suas, dum erat infans, sustinuerat; eamque ob causam captus ab adversariis Polonis, molestias diutini carceris sustinuerat, dum Huniades contra se pro Vladislao Polono decertabat, eique sequi aerebat: unde mortuo postmodum Hunyadi, gravis reus est amulatio & concertatio inter Ulricum, duosque Hunyadi liberos Ladislauum & Mattheum Corvinum. Hi fratres prohorum gratia ireti, plebem continuo in Ulrici odium convertant, ipseque prior natu Ladislauus, seclere aperto, Ulricum interfecit. At Rex tumultum populorum reformidans, iriam dissimulat, iuste occisum dicens Ulricum, cupere sibi ipsi intolerabilem superbiam Regiae dignitatis esse, eam fuisse asseruit. Accamen expectans opportunum tempore, occisorem, quem beneficiis & facultatibus condempnare curaverat, captis tandem obtruncatione percutit. Eius vero fratrem Mattheum, ne quid mali moliretur, sub sua custodia tenet. His ita gestis dum adventurum sibi depositum Franciae Regis filiam magnifico apparatu praesertim, nec opprimetur in ipso juvenute flore, non sine reus suspitione. Atque ita memorabili exemplo humanitatem verum instaurantem Rex Ladislauus a solis regalis culmine, ipseque pro modum geniali nuptiarum thalamo in comulsum abire. Simulque Mattheus Corvinus in regnum vocis populorum expulsum, ex vineulis & imminente morte, quam in dies opprobriabatur, consilium ad coronam & thronum recuperavit, p. . . .

Emerita Augusta.

Emerita Augusta Romanorum colonia olim Lusitania Metropolis. A Mauris erecta. Olim S. Eulaliae martiris & martyris nobilitata. Jus illius Metropoliticae Celsitas Papa Constantianam transtulit, p. 205.

Emeritense Concilium.

Emeritense Concilium anni Chr. 666. suspicari sunt Patres a Symboli Constantinopolitani professione, p. 205. In eo potentur Spiritum sanctum a Patre Patrioque procedere. Eius can. . . sancitur, Clericos in ministerio Episcopi astantium a residentia in Ecclesia suis excusari, dummodo in praesentibus supplicantur Vicariis idoneis, qui debentur exequantur abbas, assignato illis conveniente stipendio, *ibid.* Emergumeni, vide Demoniaci.

Epacta.

Epacta & circuli decennovennalis notitia requiritur, ut dignoscatur annus, quo Sol & Luna suum simul in Zodiaco cursum inchoant. Judaei olim nullam habere subductionem Epactarum, neque tunc Turca, quorum Bairam, id est Pascha annorum successu per omnes anni menses divagatur, tum hi-bernos, tum aestivos, p.

Epauense Concilium.

Epauense Concilium sollicitudine Sigisfrundi Burgundionum Regis ab Ariana haeresi conversi initum ann. 517. cui praesedit Avitus Viennensis Episcopus, eique assedit Viventolus Lugdunensis Archiepiscopus, p. & seq.

Epauensis can. 3. excludit a Clero illos, qui penitentiam egerunt, vide *ibid.*

Can. Episcopis, Sacerdotibus, & Diaconis interdicit venationem, canes, & accipitres,

Can. Presbyteris & Diaconis peregrinantibus sine licentia proprii Episcopi impendi non debere communionem, *ibid.*

Can. Ne duobus monasteriis unus Abbas praeficiatur, *ibid.*

Can. Si haereticus morbo decumbens subitam petat conversionem, potest a Presbytero chrismari: Sed sani non nisi ab Episcopo unguendi chrismate, *ibid.*

Can. Ne Episcopus de bonis Ecclesiae disponat, nisi eidem tantundem de suis bonis refundat, *ibid.*

Can. 22. De Presbytero aut Diacono capitalis criminis reo degradando, & in monasterium detrudendo, *ibid.*

Can. Laicis potestas datur accusandi cujuscumque gradus Clericum, dummodo vera suggerat, *ibid.*

Can. 27. De reliquiis Sanctorum in oratoris Villarum non ponendis, nisi adhaec in vicinia Clerici, qui psallant & misserint, *ibid.*

Can. In celebrandis divinis Officiis Provinciales ordinem servent, quem Metropolitanus approbavit, *ibid.*

Can. Incesta declarat matrimonia cum relicta fratris aut sororis, aut cum germana uxoris, cum noverca, cum privigna, cum consobrina, cum relicta patris vel avunculi, haec matrimonia contracta dissolvenda esse, *ibid.*

Can. Nemini ad Ecclesiam revertenti, & veniam humiliter petenti aditum obtinendum esse, *ibid.*

Can. Decernitur clausura monasterii, & prohibetur aditus intra septa monasterii laicis & Clericis citra necessitatem: & de Missa intra Monasterium, ne plus una celebretur, & peractis necessariis, ne ulterius mora fiat, *ibid.* Idem praescribit Concilium Archaepiscopi sub Carolo Magno, can. p. Quo tempore non erat claustris Ecclesiae contigua in usum etiam Monasterium, sed interiora tantummodo oratoris.

Ephefina Synodus.

Ephefinae aemulicae Synodi historia contra Nestorium haereticum habitae anno praeside Cyrillo Alexandrino, p.

Episcopus.

Episcoporum & Presbyterorum discrimina: Quae quia negabat Actus, ideo reputatus est haereticus. Hieronymus explicatus, p. & seq.

Episcopus proprius cujuslibet Clerici erat is, a quo primum Clero initiatus fuerat, Ecclesiae certae addictus, pag. 15. & seq.

Episcopus singulis Presbyterum erat a consilio, p. & seq.

Episcoporum praesentia & auctoritas, p. & p. & seq.

Episcoporum & aliorum, quibus animarum cura incumbit, officia, p. & p. & seq.

Episcoporum electio & consecratio canonibus praescripta, p. & p. 117.

Episcopi Metropolitanam intra suam Provinciam auctoritas, p. p. & p.

Episcopi ne illos in communionem recipiant, quos proprius Episcopus excommunicavit, p. 75. p. 115.

Episcopi bis unoquoque anno conveniant ad Synodum Provinciam, p. can. p. can.

Episcopalis domus ne procul distet sit ab Ecclesia, pag. num.

Episcopalis suppellex velle sit, reuillique mensa & victus pauper, *ibid.* can. 15.

Episcopus Gentilium libros non legat, *ibid.*

Episcopus gubernationem viduarum, pupillarum & peregrinorum non per seipsum, sed per Archidiaconum vel Archipresbyterum agat, *ibid.*

Episcopus nullam rei familiaris curam ad se revocet, sed lectio- ni, orationi & praedicationi tantummodo vacet, p. p. can.

Episcopus ne citra necessitatem ad Synodum ire recuset, sed si necessitate detinetur, mittat pro se legatum, *ibid.*

Episcopus dissidentes, si non timor Dei, saltem Synodus reconciliet, p.

Episcopus dissidentes pacificet, *ibid.*

Episcopus ne rem Ecclesiae alienet sine cleri subscriptione, pag. 119. Porro solemnitates in Gallia requisitas scholion ibi exprimit.

Episcopus sine consilio Clericorum suorum, & sine civium testimonio quemquam Clero admittat, *ibid.* can. . .

Episcopus de sua Ecclesia per ambitionem ad nobiliorem ne transeat. Idem statuitur de inferioribus Clericis, p. & p. 95.

Episcopus alienum dioecesanum ne ordinet sine licentia proprii Episcopi. Sed neque alterius Episcopi Clericum sine proprii

Episcopi. Sed neque alterius Episcopi Clericum sine proprii

Episcopi. Sed neque alterius Episcopi Clericum sine proprii

ejus Episcopi consensu suscipiat, p. p. p.

can. p. 285.

Episcopis, Presbyteris & Diaconis canes & accipitres ad venandum interduntur, p. 173. can.

Episcopus prohibetur, Ecclesiam dedicare, nisi accepta charta sufficientis donationis pro Ecclesia ornata & ministrantium victu, p.

Non nisi de consensu Episcopi monasterium vel Ecclesiam novam fundare licet, p. 151. 15. p.

Episcoporum exterrorum in alterius Provinciae Synodis confudentium exempla, p. 185.

Episcopus sedens Presbyterum coram se stare non sinat, praeterquam in Ecclesia & in Synodo, p.

Episcopi electi consecratio ultra tres menses non differenda, quamvis Cardinalis sit, p. 154. 155. p.

Episcopis cura incumbit protegendum populum, & corripiendi iudices, & potestates populos opprimentes, & incorrigibiles Regi deferendi, p. 201. 22. ubi Scholion multa exempla colligit Episcopalis constantiae,

Eucharistia.

Eucharistiae sacratissimae diversi alii ritus, p. & seq. p. 13. p. p.

Eudocia.

Eudocia Theodosii II. uxor Pulcheriae amula Jerosolymam a Theodosio ipso relegatur, p.

Eudoxia.

Eudoxia Arcadii Augusti uxor Joannem Chrysostomum acriter persequitur, & bis in exilium pellit, p. 12.

Eudoxia altera Imperatoris Theodosii II. & Eudociae filia Valentiniano III. deinde Maximo nupta Vandalorum Regem Gensericum ex Africa in Italiam evocat odio Maximi, pag.

Eulogia.

Eulogiarum definitio & diversae species, scilicet azymae, & quas Melchisedes Papa instituerat fermentatae. Quarum distributio longe differrebat ab Eucharistiae sacramento. Aliae etiam publice, aliae amicorum, p. 28. & seq.

Evodius.

Evodius primus a Petro Apostolo Antiochenam regit Ecclesiam, p.

Euphemius.

Euphemius Constantinopolis Episcopus non aliter Anastasium consentit agnoscere Imperatorem, nisi post acceptum ab illo de professione Catholicae fidei, simulque Chalcedonensis Concilii approbatione chirographum. Quod tamen multis artibus & comminationibus Anastasius frustra repetit. Quae constantia Euphemii, illius persecutiones, bonorum direptiones, dignitatis abdicationem & exilia in ipsum ascivit, p. 22. & . . . Hoc uno tamen graviter culpandus, quod praelegit cum Romana Ecclesia communionem abruptere, quam impii Acacii praecessoris sui nomen de tabulis Ecclesiae delere, *ibid.* 15.

Eusebius.

Eusebii Vercellensis Episcopi pro fide Catholica exilium, p. 60.

Eusebiani.

Eusebiani dicti ab Ariano duobus Episcopis, Eusebio Caesareensi & Eusebio Nicomediensi Insuper persecutoribus sanctorum Episcoporum Athanasii Alexandrini, Pauli Constantinopolitani, Eustachii & Stephani Antiochenorum, pag. 59. & seq. p.

Eustachius.

Eustachii Antiocheni ab Ariano iniquissimae insurrectionis & calumniae, in Conciliabulo Antiocheno fabricatae, cui praesedit flagitiosissimus Eusebius Constantinopolis Pseudo-Episcopus; unde iussu Constantii Trajanopolim deportatus, ibique acrimonia consecutus moritur, p.

Eutyches.

Eutyches Archimandrita haereticum incurrit, duas confundentem in Christo personas, divinam, quae absorberet humanam. Ideo, quae ab Eusebio Dorylaei Episcopo accusatus fuit coram Synodo populari Constantinopolitana, cui Flavianus urbis Episcopus praesidebat. Eutychis gratia Theodosius II. Concilium Ephefense indixit, cui praesedit Dioscorus corruptissimus Alexandriae Praesul, ab hoc approbatus est Eutychis dogma, & damnatus, & ad necem celsus, dum ad Romanum Pontificem appellat Flavianus, cujus in sedem subrogatus est Dioscori apocryphus Anatolius. Pseudosynodum illam, quae latrocinialis dicta est, S. Leo Papa damnavit, p. 139. & seq.

Examen.

Examen praerequiritur ad Ordines, p. pag. can. p. p. 285. p. 288. . . p. cap. . .

Excommunicatio.

Excommunicatio non suspenditur per appellationem, nisi sententia sit aperte invalida; tunc enim neque liget, neque appellationis opus esset, ut si nulla praecessisset admonitio, p. 75.

Excommunicatio fertur in poenam contumaciae iustae cum peccato, ideoque praecedere debet admonitio, p.

Excommunicatio ferri non debet pro levibus causis, *ibid.* Neque ad placitum saecularium Magistratum, p.

Quoties decernitur excommunicatio, tenetur iudex reo illam scriptis intimare una cum expressione causae, quam scripturam vel ejus transumptum tenetur iudex a reo requisitus eidem in-

tra mentem tradere, quæ requisitio faciendæ est per publicum iustitiam: alioqui superior, ad quem recurritur, excommunicationem relaxabit, & iudicem, a quo lata fuit, in expensis & inter esse condemnabit. Eadem quoque servanda in sententiis suspensivis, & interdictis, p. 318.

Excommunicatione pendente appellatio suspendatur, & de ipsius ad cautelam relaxatione, p. 322.

Excommunicatione pendente appellatio suspendatur, & de ipsius ad cautelam relaxatione, p. 322.
 feratur in aliquam sententia excommunicationis, triplex admonitio faciendæ est cum aliquot dierum intervallis; aut si unica præmittatur admonitio, enunciandum est illam esse peremptoriam, debetque esse saltem dierum sex, biduo pro unaquaque admonitione computato: quibus elapsis septima die incurritur excommunicationis, p. 316.

Excommunicatione quatenus operatur contra inferentes violentas manus in Clericos aut Monachos, p. can. 15.

Cum excommunicatis participantes minore ligantur excommunicatione, p. 117. Hujus pœnæ posterior cum distinctione nominatim denunciatorum mitigatio, p. 13. & seq.

Expositio.

Expositio ac sacrum bellum indictum in Claromontano Concilio, cui Urbanus Papa II. præfedit, hortatore Petro Eremita pro recuperando Hierosolymitano regno, cujus Imperator exercitus communis Christianorum Principum consensu deletus fuit Godofredus Bullonius, cujus postea ductu illud regnum incredibili fortitudine de Saracenis erigendum est, p. 273. 274.

Expositio altera sacri belli in Orientem ductore Francorum Rege S. Ludovico, qui Ægyptum adortus post pestilentes morbos, & horrendam suorum stragem ab infidelibus captus pacem cum Sultano componere coactus est. Inde in Galliam regressus novas parat copias ad Africanum Saracenicum bellum persequi insulsum. Castris quippe ante Tunetum positus correptus ipse peliteræ luc ad felicioræ vitam commigravit, p.

Altera sacri belli adversus Turcas navalis expositio victoriam insignem ad Naupactum peperit hortatore Pio V. Rom. Pont, p.

Exemptus.

Exemptus delinquens in loco non exempto ab Ordinario loci puniri potest, p. 5.

Exemptorum privilegia Episcoporum perturbant jurisdictionem, morum licentiam parant. His tamen non obstantibus potest Episcopus visitare exemptorum, & nullus diœcesis ecclesias, p. cap. & p. 156. &

F

Fabrica Ecclesiarum.

Fabricæ Ecclesiarum a beneficiis, qui fructus inde percipiunt, instaurandæ, p. 216.

Factio.

Factiones Burgundionum, & Aurelianensium, Franciæ exitiales, p. 310. 33.

Fames.

Fames ab Agabo Propheta prænunciata, p.

Fausus.

Fausus Lerinensis Abbas Theodorum Forojulii Episcopum graviter offendit, p. 15. Idem Semipelagianorum signifer. Idem sit Regiensis Episcopus. Eiusdem laudes & versutia, p. & seq.

Felix Papa.

Felix Papa III. Avastus S. Gregor, Papæ calamitosis temporibus Ecclesiam sancte gubernavit, imperante Zenone Burychianis addicto, & Ecclesiæ persecutore, qui ejus Legatos male multavit, p. 159.

Felix Papa III. Acacium, & Fullonem, & Moggum excommunicat, ibid.

Fidelis symbolum.

Fidelis symbolum & Orationem Dominicam parentes, patrini, Parochi & Magistri subditos sibi doctre tenentur, pag. & p.

Felicissimus.

Felicissimus Sacerdos schisma adversus S. Cyprianum suscitavit, p.

Ferdinandus.

Ferdinandus Hispaniarum Rex Granatam, in qua Maurorum reliquæ confederant, universamque Bæticam expugnat. Eius & uxoris Isabellæ auspiciis novæ & jam pridem incognitæ regiones ultra Oceanum Atlanticum aperuntur, missis ad eas conquiritas Christophoro Colombo Genuesi: posteaque Americo Vesputio Florentino, a quo explorata dictaque sunt America, p.

Flandria.

Flandria, seu Belgium, a regno Franciæ sejungitur sub Carolo Calvo, cujus filiam Juditham Balduinus sibi nuptiali fœdere jungit cum dotali Flandriæ, consentiente Calvo, pag. num.

Flavianus.

Flavianus in Concilio Constantiopolitano in locum vita functi eodem in Concilio Meletii succeditur, contra quam Meletius ipse sub exitum vitæ disposuerat, ne quis alius sibi subrogaretur Antiochenæ Ecclesiæ Episcopus præter Paulinum, p. & seq. Idem Flavianus Theodosium Augustum adversus Auxilianos exardescens mirifice placavit, p. 62. num.

Flavianus alter Episcopus Constantinopolis martyrio ab Euryclitanis afficitur, p. 5.

Florentinum Concilium.

Florentinum Concilium Basileæ primum ab Eugenio Papa IV. indictum. Inde Ferrariam justis ob causas translatum. Postea Florentiæ terminatum. Quo Joannes Palæologus cum fratre Demetrio, & Patriarcha Constantinopolis Josephus cum plurisque Græciæ Episcopis accesserunt, & post multas disputationes schisma ejurarunt, & Romanz Ecclesiæ fidem professi sunt, & spiritus sancti a Patre Filioque processionem, pag. & Proferantur vetera Concilia & Græci Patres, ibid. p.

Formosus Papa.

Formosus Papa novum in Italia Imperium eligit degenerantem Caroli Magni progenie, & Viduam Spoletanum Ducem creat Imperatorem, qui per ingratitude Romanam per vim occupatam tyrannide opprimit. Quamobrem Formosus Arnulphum Germaniæ Regem Imperii iugibus in sede Petri Apostoli decorat, p. 255. 2.

Formosi anno mortui cadaver ejus successor rursus eripsum, sacris vestibus exutum, & digitis mutilatum in Tiberim abiecit Stephanus VII. Joannes vero IX. Formosi memoriam honorifice revocat. Sed Joannis successor Sergius III. Formosum iterum dedecorat, ejus acta rescindit, ab eoque ordinatos deponit, & iterum ordinari contra fas omnes gravibus per is compellit, ibid.

Forojulense Concilium.

Forojulense Concilium sub Carolo Magno celebratum Adriano Pontifice ad asserendam Sanctissimæ Trinitatis & Incarnationis fidem, p.

Francia.

Francia, Idolorum abdicato cultu, Christi fidem & baptismum suscepit cum Rege suo Clodoveo, p.

Francia in extremas angustias redacta mirabiliter ope Joannæ rusticanz puellæ erigitur, p. 350.

Franciscus.

Franciscus Franciæ Rex in Insubres bella movet, castisque ad Marinianum Helvetiis Mediolanum expugnat. Eiusdem cum Leone Papa X. Bononiensia concordata. Acie vincitur, & capitur in obidione Ticini, & Madicum abducitur, p. 11. & seq.

Francfordiense Concilium.

Francfordium in Germania duplex, unum ad Oderam fluvium, alterum ad Marni fluenta. In hoc sub Zacharia primo Papa & Carolo Magno actum fuit celebre Concilium anno 794. Cujus cas. ex ignoracione cum juris sum facti damna Concilium Nicænum secundum, p. 224.

Can. Est de Tassione Bajorum Duce, qui rebellavit contra Carolum Regem illius provinciæ Ducatum amisit, & in perpetuam Monasterii custodiam torsus fuit, ibid.

Can. Ne Episcopi vel Presbyteri ex una Ecclesia in aliam migrent. Quæ fuit monumentorum canonum prohibitio, p. 225.

Can. De Metropoli Arelatensi, & Aquilencensi, & Viennensi. Vide ibidem Scholion, ibid.

Can. Ne quidquam requirant Abbates a suscipiendis in Ordinem Monasticum, p.

Can. Ne Clerici ab una Ecclesia in alteram transferantur. Et ne suscipiantur sine litteris sui Episcopi, ibid.

Can. Veteris Ordinis ab Episcopo consecrati sunt assignatione alicujus Ecclesiæ, Vide Chalced. can. 6. ibid.

Can. Ut orta licet inter Clericum & laicum Episcopus & Comes conveniant, eamque simul dirimant, ibid.

Can. 49. Ut puellas parentibus orbatis Episcopi & Presbyteri curent honestis seminibus commendari, ibid.

Can. Ne plusquam tribus hebdomadis Episcopus a sua sede ablit. Permittitur autem Carolo Regi, ut pro suo consilio Episcopos Anghilranum & Hildebaldum habeat in suo Patrio, quemadmodum ipsi fuerat ab Hadriano Pontifice consecratus, ibid.

Fridericus. Enobardus.

Fridericus Enobardus ex Duce Sveris Imperator Germanorum, adversus Hadrianum IV. schisma movit. Eoque motu contra ejus successorem Alexandrum Papam III. bellum movet introducto per schisma Octaviano. Alexander Romæ & Italia cedere compulsus in Galliam se recipit. Fridericus Ligures & Longobardos pro Alexandro certantes opprimit, Mediolanum bello captum solo æquat. Quo destructo illi Alexandriam urbem de nomine Alexandri Pontificis comodo loco extruunt & munitur. Mediolanenses quoque Mediolanum de integro construunt & instaurant. Fridericus excommunicatus vincitur a Longobardis & a suis ita deservit, ut assumpto semuli habitu vix solus mortem effugerit. Inde Germaniam evadit. At cum Germani excreant, nec recipere volunt, nisi veniam ab Alexandro per penitentiam obtinuerit. Pontifex tunc apud Venetos degebat. Eo se confert Fridericus, seque supplicem cum lacrymis abiecit ad Alexandri pedes: a quo solvitur anathemate ea conditione, ut contractis undecunque viribus in Palestinam abeat, & pro ea recuperanda bello Saracenos adortur. Ea pax inter fuit Venetis anno 1177. Ille cum numerosis copiis in Orientem transiit: & Tarsi in Cicibus dum fervidum corpus per ætivos cales in anni frigido abluit, extinctus est, p. 16. Hujus interitus viam ipsius Henrico VI. cognomento Aspero aperuit ad Imperium. Henrico accesserat dotalis utriusque Siciliæ regnum, ducta in matrimonium Constantia Rogeri Regis unica filia, & hærede; ex quibus nuptiis natus est Fridericus ejus nominis secundus, Enobardi nepos, qui promotus ad Imperium Ecclesiam hostili odio vexavit, schismate ductus, pudendum fœdus & amicitiam cum Mahumetanis contraxit.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Heraclius.

Heraclius aliorum patrum a Phoca credit Imperatoris Græcorum Mauricij, quem una cum liberis Phocas trucidavit, ejusque invasit Imperium, ex Africa, cujus erat Præfectus, cum instructa classe solvit, Constantinopolim occupat, populique in tyrannum odio fretus Phocam trucidari iussit. Interim Persæ, qui bellum quoque Phocæ intulerant, Aliam populabantur, contrahere copias valuit, in Persas eorumque Regem convertit, multisque concisis præliis in fugam compellit. Cosros ad extrema redactus regnum in filium natum minoreem transfert. Quam rem indignè ferens major natu Siroes cum regni proceribus in patrem conspirat simul & in fratrem, & utroque occiso pacem cum Heraclio componit, provincias occupatas & captivos restituit, ipsamque Domini crucem, quam Heraclius propriis elarum humeris cum solemnibus precibus & hymnis in Ecclesiam Jerusalemitanam transportavit. Ex illo regressus bello Monothetarum hæresim edicto, quod Eubæum vocavit, in Ecclesiæ perniciem roboravit, suadentibus Cyro Alexandrino, Sergio Constantinopolitano, Athanasio Jacobitarum Episcopis, p. . . . r. & seq.

Heribertus.

Heribertus Veromanduorum Comes per ambitionis excessum regibus suis perduellus, populorumque perturbator, Carolum cognomine Simplexem Franciæ Regem prætextu conciliandæ pacis captivum cepit, & Peronæ carcere conclusit, in quo detentus Rex mortem obiit. Audito Regis infortunio Edgnae conjux in Angliam cum Ludovico filio (qui postmodum in paternum regnum revocatus dicitur ideo est Transmarinus) ad fratrem Adelstanum Angliæ Regem se recepit. Quo intervallo conspirantibus Heriberto & Hugone Magno Parisiensi Comite cum filio Hugone Capeto (qui postmodum terrarum Regium Franciæ progeniti caput extitit) regnavit in Francia Rodulfus, p. 279.

Idem Heribertus ne quisquam se invito Franciæ Rex inauguraretur, filium suum nondum plene quinquennem Remensis Ecclesiæ, in qua caelestis liquor asservatur, quo Franci Reges liniri solent, designavit Archiepiscopum vivente Sculpho Remensium Præfule. Cumque Sculphus divitius vitam suam prorogaret quam voluisset Heribertus, qui pactum iuraverat de sacra post ipsius mortem successione filii infantis, veneno extinctus est. Ignominiosam pacem istam diplomate confirmavit Joannes Papa VIII. quo etiam Abboni Sussionum Antistiti sollicitudinem Remensis Ecclesiæ demandat, si forte Sculphus mori differret, antequam esset puer capax per ætatem muneris ferendi Episcopalis, p. . . .

Hermenegildus.

Hermenegildus Leovigildi Visigotorum Regis natu prior filius Ingundem Regis Sigiberti Merensium Terrarum ex Brunehilde filiam Catholicæ fidei tenacem acceperat uxorem. Ac socrus Gosiunta Leovigildi Ariani Regis postquam eorum Ingundem blanditiis frustra in Arianam impietatem pellicere tentavit, hoc ipsum per artem & cruciatu nuda est extorquere, clam consentiente & dissimulante Leovigildo, qui etiam subditos Catholicos insectabatur. Ingundis maritum Hermenegildum adiutorem habens Leandrum Hispanic Antistitem convertit ad Christianam professionem. Quo ex causa Leovigildus exardescens diram movit persecutionem, filiumque Hermenegildum in vincula traxit, quem a sancto proposito dimovere nullatenus valuit, perque immixtum apparitorem infixam in cerebrum securi trucidavit. Sed ipsum suæ crudelitatis mox poenituit, & quamvis Arianismum non ejuraverit, mitem se erga Catholicos deinceps exhibuit. Quinetiam minorem natu filium Recaredum ad fidem orthodoxam converti non moleste tulit, eumque regni successorem designavit. Hic vero post patris obitum consulente Leandro totius Hispaniæ Concilium nationale pro stabilenda recta fide indixit, quod est tertium Tolætanum, cui primus subscripsit, p. . . .

Herodes.

Herodes senior, qui ab ortu quoque dicitur Idumæus, bis regnum Judææ a Romanis obtinuit. Primum ab Antonio tributario, cujus fuerat partes consecutus; Deinde post Antonii mortem ab Octavio Augusto. Idem a Magis Christi adoratoribus elusus infantes Judæos trucidavit. Iste Mariannem ex Hasmonæorum progenie duxit uxorem, cujus fratrem Aristobolum Summum Judæorum Pontificem per invidiam, eo quod esset populo Judæorum acceptissimus, in balneo iussit suffocari. Illam vero cum ejus matre Alexandra interfecit. Duos etiam præstantis indolis liberos ex Marianne susceptos per calumnias alterius filii ex altero conjugio nati Antipatri supplicio affecit Alexandrum & Aristobolum. Quinetiam ipsum Antipatrum patris vitæ insidiam necari iussit. Mortuo seniore Herode regnum ejus in Tetrarchiis divisum est inter superstitios liberos, Archelaus Judææ dominatum ab Augusto imperavit. Sed post aliquot annos ab Augusto Lugdunum relegatur, & Judæa Syriæ provinciæ contribuitur. Herodes autem Antipas is, qui Joannem Baptistam decollavit, & JESUM in passione derisit, abaque veste induit, Galilæam forticus est. Herodes porro Agrippa Aristobuli a parte interempti filii a Tiberio Cæsare in vincula missus, eo quod Caio Caligula precatus esset imperium, statim a Tiberii morte carna ferrea solutus a Caligula donatus est alla ejusdem ponderis aurea. & Philippi acque Lysaniæ Tetrarchiis cum regis appellatione. Quæ gratia Herodias ambitionem reginæ nomine affectantia accendit. Hæc enim Philippo viro suo spreto cum illius fratre Herode Antipa Galilææ Tetrarcha matrimonio iuravit. Cui obtemperans Antipas Romam proficiscitur petrorum a Caio regium decus. Sed insensum sibi Cas-

Cassurii, Historia Ecclesiastica.

rem reperit licetis Agrippæ irritatum, & in perfidia: nem adductum & expertum regium nomen mutavit exilio, trahens ab eo in exilium Agrippam Galilææ tetrarchia. Exulem virum sponte sequuta est Herodias, Agrippa vero in superbiam elatus Jacobum Joannis fratrem & Apostolum gladio occidit, Petrum vero pari supplicio perimendum militum custodia tradidit, ex qua illum Dei Angelus eduxit. Agrippa quoque ditionem Claudius attribuit eidem Judææ regno auxit. Inde factum est, ut Agrippa parem cum avo Herode Idumæo potestatem nactus sit. Sed illa mundana gloria funesto exitu desit; cum enim apud Cæsarem concionem haberet, gauderetque sibi tanquam Deo a populo acclamari, eadem hora percussus ab Angelo paulo post in cruciatibus exspiravit, p. . . .

Hierarchia.

Hierarchia Ecclesiastica, p. 75. l. 2. p. 2. p. & ibi scholia, & sess. Trid. & p. . . .

Hilarius.

Hilarius Pictavorum Episcopus eo quod strenue se Arianis opponeret, mittitur in exilium in Orientis plagas, factione Sacerdotum Arelatenis Episcopi. Dum exulat, Seleucensi Concilio Arianorum interfuit, in quo Arianam hæresim fortiter impugnavit. Redux Arianos Episcopos prosequutus est, ut illos disputando coram Constantino convinceret. Illi vero ejus acumen pertinaces Constantino suaserunt, ut ipsum postliminio in Galliam remitteret. Quo reversus cum esset, innumeros ab Ariana impietate reducit, & Ecclesias nova luce lætitiæque perfudit, Parisiensem Synodum aliasque convocari fecit, in quibus vera fides prævaluit, p. . . .

Hincmarus.

Hincmarus duo fuerit, scilicet Rhemensis Archiepiscopus, ejusque ex fratre nepos Episcopus Laudunensis. Patruus Hincmarus adeo se in gratiam Caroli Regis dicit Calvi (quem sacra Concilia eorumque temporum histotia subdolum, avarum, sacrilegum, & Ecclesiarum dissipatorem referunt) solinaverat, ut cuncta ad nutum Rhemensis perageret. Hæc subitans gratia Rhemensis insensum hunc in conciliabulo Vermeiensis dire persequitur & opprimit. A suspectis & per merum adactis iudicibus provocat Laudunensis ad Adrianum II. Romanum Pontificem, qui causam cognitionem ad se evocat. Sed sub excubiis positus & vinculis alligatus causam suam prosequi non potuit. Mortuo Adriano sublegetur Joannes VIII. qui a Saracenis bello appetitus est, universam propemodum Italiam, nemine in auxilium accurrente, subigentibus per Calvi regis simul & Imperatoris segnitiam & scordiam. Ad extremam redactus necessitatem Joannes, neque aliter valens imploratum auxilium impetrare, inaudito, & in catena detento Laudunensi, soloque audito Rhemensis quasi vadimonium obeuntis procuratore, ad hujus libitum iudicat. Interim intra carcerem homini crudelitate Laudunensis oculi effodiuntur. Nec tamen suppliciter petitas suppetias Calvus præstitit. Moritur inglorius cunctisque invidis Calvus. Pontifex vero Joannes a Saracenis oppressus clanculum & inter multa pericula r vadit in Galliam, ubi Ludovico, cui cognomen Balbo, magnifice excipitur. Tum suadente conscientia Hincmari causam aggreditur cognoscendam, convocato in id Tricallino Concilio, in quo Laudunensis ex vinculis eductus causam suam tueri, Rhemensis confusus vadimonium deserit. Episcopi innocentiæ Laudunensis, & oppressionis, quam passus fuerat, confessi, cessante Calvi formidine, de rebus, prout gestæ erant, Joannem Papam plene instruant; qui Laudunensem injuste afflictum pronunciat, & cum exæcato dispensat, ut possit assistente ad laus Sacerdote factum celebrare. Episcopi præ gaudio lacrymantes Laudunensem ornati Pontificio circumfusi amittunt, cique proventuum Episcopaliū pars ad victum assignatur, p. . . . 245.

Hispania.

Hispaniarum quatuor Reges Castellæ, Aragoniæ, Lusitanæ, & Navarræ Ilamolinum Tunisi regem, qui vincendo universam Hispaniam a Gadibus usque ad Pyrenæos peragravit, conjunctis viribus ad Tholosam Hispaniæ oppidum adorti, ejus exercitum casu acte ducentis millibus prostrigarunt. Deinde vicissim post anno Ferdinandus Castellæ Rex Cordubam expugnavit, palmarum Maurorum arces, ut nihil eis reliquum fuerit præter Granatensè regnum, p. 295.

Hispani.

Hispanorum de Mantis militica victoria, qua Abobacenus Rex Maurus tres amicit filios, ipseque suis copiis internecione ex- las fugam arripuit, ann. Chr. 1340. p. . . .

Honor.

Honor Imagini Inhibitus ad ipsum exemplar refertur, pag. . . . Honorandæ pariter Sanctorum reliquæ, p. . . .

Hugonem varii.

Hugo Arelatenis Rex Rodulfum Italiæ Regem atque Burgundiæ Italico regno depellit, regnumque Italiæ annis viginti possidet. Marosiam nuptum accipit, & cum ea Romanam urbem & arces magnissimas dotis nomine. Sed exorto jurgio inter Hugonem & Albericum, quem ipsa Marosia ex Adelberto Tusciæ Marchione pepererat, exurgit contra Hugonem ejusque filium Lotharium Berengarius secundus Sporediæ Marchio, qua ex causa Hugo in Gallo provinciam revertitur, restituo in Italia Lothario filio cum Regis titulo, una cum ejus uxore Adelaide præfari Rodulfi Burgundiæ regis filii, quem Hugo Italiæ regno exuerat. Verumtamen ubi Lotharius vita excessit, Berengarius Sporediensis integro positus est Italiæ regno cum filio Adelberto, p. . . .

Hugonis Magni dicti Abbatis nobilitas & profectio, pag. . . .

Hugonici.

Hugonocorus in Francia multiplicis bello, p. 382. n.

Humbertus.

Humbertus ingenio & prudentia eximius ex Tullensi Diocesi a Leone Papa IX. Romanus educitur. . .

Hypostasis.

Hypostasis & homouisi voces quo sensu a quibusdam Synodis aliquando prohibita, & aliquando soluta, & approbata, p. 6.

Jacobus.

Jacobus Apostolus dicitur frater Domini constitutus a Petro & filia Zebedaei primus Hierosolymorum Episcopus. . .

Jagello.

Jagello Lithuaniae Princeps cum sua uxore genae abjecto Idolorum cultu baptizatur, nuptiasque hinc cum Hedvige Poloniae Regina, idque regnum ditione Lithuaniae adaugetur ex ann. p. 335. . .

Jas.

Jas Episcopus Edessanus in Synodo Chalcedonensi confedit. De hujus ad Mariam Persam gravis concertatio, p. . .

Iberi.

Iberi per captivam Christianam, qua sola Christi invocatione regem reginaeque illius gentibus gratibus moribus laborantes ad sanctitatem perduxit, deinde ad Christi religionem una cum populo convertit, p. 38. . .

Jejunium.

Jejunii Quadragesimalis origo ab Apostolis, p. . . Jejunia in profectis solemnioribus cum vigiliis instituta, ibid. . . Jejuniorum diebus non solum a carnibus & sanguine, sed etiam a piscibus, lactibus, & ovis, & vino, & oleo praecipiebatur abstinencia, & a quarta refectio, ibid. . .

Jerusalem.

Jerusalem Saladinus Babylonis Sathanus Christianis eripit, p. . .

Jerusalemense Concilium.

Jerusalemitanum Apostolorum Concilium de immunitate ab observationibus legalibus, p. . .

Jesus Christus.

JESU Christi mota, Resurrectio & Ascensio, p. . .

Ignarius.

Ignarius Tertius a Petro Antiochia Episcopus Martyr sub Trajano, p. . .

Ignis.

Ignis novus & Cereus Paschalis, quid significent, pag. . .

Ignis Graecanicus in ipsius aquis ardentis invenitur Callinicus, quo ipse Saraccorum classem Constantinopolim oblidentem incendit, Imperator Constantino Pogonato, p. 1. . .

Ignorantia.

Ignorantia candorum errorum mater & mater maxime Sacrorum vitanda, pag. 200. . .

vore studiorum praebendatos Clericos a residentia dispenso, ibid. . .

Imagines sacrae.

Imagines sacrae colendo. Et Christus Dominus sub humana figura, atque etiam sub cypri agni representari & coli possit, p. 217. n. . .

Immunitas Ecclesiastica.

Immunitas Ecclesiastica multiplex. In primis rerum ad Ecclesias confugientium, ne inde extorantur nisi de omni rerum genere sint securi. . .

Imperium.

Imperium Romanum ab Augusto fundatum dicitur in Augusto, qui dicitur per deridiculum Augustulus. . .

Imperator.

Imperatores novae creandi jus profectum creditur ex canonico decreto Gregorii Papae V. & Othobonis III. . .

Indictio.

Indictio quatuordecim annorum series completitur, nuptiae, Constantiniana, Caesarea, & Pontificia, hujus initium in diebus Pontificis ducitur a Calendia Januarii, p. 30. . .

Indulgentia.

Indulgentiarum origo ex libellis Martyrum & Confessorum accensetur, quorum incensa & precibus postulantibus publice ab Episcopis relaxabatur, p. . .

Inventarium.

Inventarium bonorum a Prioribus Ecclesiarum & Rectoribus priorum locorum tam rerum mobilium quam immobilium, chartarum ac instrumentorum manu publica conscribendum & in Archivis deponendum, p. . .

Instrumentum.

Instrumentum seu charta locorum priorum interdictorum vel excommunicatorum omnino de suo rescire tenentur, & communicatione illaqueantur, p. 162. can. . .

Joannes Apostolicus.

Joannes Apostolicus a ferventis olei dono illusus cecidit, in Paphos insulam relegatur, pag. . .

Joannes Damascenus.

Joannes Damascenus pro assertendo piarum Imaginum cultu scriptis decernit adversus Leonem Isauricum impia edicta, p. 113. num. 2. . .

Joannes Chrysostramus.

Joannis Chrysostrami magnanimum cum Gaisa pontifice Athorum Duce ad Imperium aspirante, . . .

Joannes Burgundus.

Joannes Burgundus Aurelianensem Ducem Loricum per servitios iacerit, p. . .

Joannes Pape.

Joannis Papae VIII. damnosa facilitas erga Heribertum Vindunensium Comitem. Itaque erga Carolum Calvum, & super Graecum Basilium & Photium, pag. 117. num. . .

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

L

Laetius Firmianus.

L Aetius Firmianus, inter Scriptores Christianos politissimus, Crispi Caesaris institutor, p.

Ladislauus.

Ladislauus Hungariae & Poloniae Rex, ejusque variae fortunae, Vide superius in *Elizabetha Sigismundi*, p.

Ladislauus aliter, aliis dictus *Lancolonus*, a Ludovico Audegavensi, cum quo de regno Apuliae decertabat, acie vincitur: qua tamen victoria non opportune usus Ludovicus spe regni excidit, p. Idem Romam invadit, & diripit, compulso in fugam Joanne XXIII. Pontifice, *ibid.*

Laicus.

Laicis non permittebatur praeterquam cantoribus canonicis & Lectoribus ambonem conscendere, sed solis sacris clericis, p. 25.

Laicis non licebat Sanctuarium pro communione ingredi, aut castellos transire. Unde dicta laica communio, quae extra Sanctuarium quasi poenae genus indicabatur, ut non nisi cum laicis promiscue Eucharistiam sumerent, p. a. p. 191. can. IV.

Laodicea Synodus.

Laodicea Synodus probatur Nicena posterior, p. & seq. Habita non Laodiceae Syriae, sed Phrygiae Pacatiana, quae una est ex septem Ecclesiis Asiae in Apocalypsi memoratis, *ibid.*

Laodiceus can. Bigamis sacram communionem interdicere circa eis jejunia & preces praescribit ob incontinentiam, *ibid.*

Can. 2. Anticipat quibusdam poenitentibus sacram communionem ob majorem eorum fervorem, *ibid.*

Can. De differenda Neophytorum ordinatione, p. 107.

Can. De Clericis usurariis, & saeneratoribus, *ibid.*

Can. De haereticis convertis an & quando sint baptizandi, *ibid.*

Can. De nuptiis cum haereticis indifferenter non contrahendis, p. 106.

Can. 12. De previo examine ordinandorum ratione tum fidei, tum morum, *ibid.*

Can. Non permitteendum turbis eligere eos, qui sunt ad Sacerdotium promovendi, *ibid.*

Can. Eulogiae festis Paschalibus in alias Parochias non transmittendae, *ibid.*

Can. 9. De canonicis cantoribus solis ad ambonem in ambonem, seu suggestum admittendis, *ibid.*

Can. Quo ritu sacrificium Missae celebrandum, & de pacis osculo, *ibid.*

Can. 20. Ne Diaconus coram Presbytero sedeat. *ibid.*

Can. 21. Ne Subdiaconi vasa sacra contingant, aut in Diaconico consistant, *ibid.*

Can. Ne Clerici vel Monachi caponam ingrediantur, p.

Can. 28. Ne ager seu convivia in sacris aedibus fiant, *ibid.*

Can. De translatione Sabbati in Dominic. diem, *ibid.*

Can. 33. Non oportere cum haereticis aut schismaticis preces fundere, *ibid.*

Can. 35. De idolorum fugiendo cultu, & a daemonum invocatione abstinendo sub anathematis poena, *ibid.*

Can. De Clericis locustatoribus ab Ecclesia eliminandis, *ibid.*

Can. & Non debere Clericum sine canonicis literis aut sine venia Episcopi iter ingredi, p.

Can. Baptizatos sacro Chrismate liniendos esse, *ibid.*

Can. Non oportere in Quadragesima panem offerre nisi in Dominicis & Sabbatis, *ibid.*

Can. 50. Non licere feria quinq. ultima quadragesimalis hebdomadae jejunium solvere, sed xerographiam servare, & de Sabbatorum jejunia alicubi praecipis, alicubi prohibitis, *ibid.*

Can. 54.

Can. 5. Martyrum festa in Quadragesima celebrari vetita nisi Dominicis diebus & Sabbatis, p.

Can. 54. Non licere Clericis spectaculis ludicris interesse, *ibid.*

Can. De jure honorifico Episcopis a Clericis exhibendo, *ibid.*

Can. 57. Ne in villis aut vicis constituantur Episcopi, sed solum visitatores, *ibid.*

Can. 58. Non oportere in domibus privatis oblationes celebrari, *ibid.*

Can. 59. Quinam in Ecclesiis psallere aut legere debeant, & quosnam libros: Uique sacrorum Librorum catalogus textur, p.

Lapsus.

Lapsum tria fuisse genera. Sacrificatorum, qui hostias idolis immolabant. Thurbicatorum, qui thus illis accenderant. Libellatorum, qui libellos a Magistratibus receperant, eorum lapsum & cultum idolis adhibitum attestantes: aut qui apud aeta scripto testati fuerant se Christum ejurasse: quales describit Plinius ad Trajanum scribens: Eos vero qui pecunia dimissionis libellos emebant absque mentione ullius in religionem Magistri, ab omni lapsu immunes asserit

S. Petrus Alexandrinus in suis de poenitentia canonibus. Poest enim pecunia reditum injusta vexatio, p.

Lapsus Marcellini Pontificis, & poenitentia, p. 55.

Lapsus Osi Cordubensis Episcopi & Liberti Papae deploratus in Sirmienensi Arianorum Conciliabulo, p. 21.

Lateranense Concilium

Lateranense generalia Concilia numero quinque. Primum quidem p. sub Callisto Papa II. Ejus can. Ordinationes: Promotiones quascunque per simoniam factas distribuit probet, p.

Can. Ut nullus in Praepositum, Archiepiscopum vel Decanum nisi actu Presbyter, nullus in Archidiaconum nisi actu Diaconus constituatur, *ibid.*

Can. Ne quis praedia vel jura S. R. E. invade, *ibid.*

Can. Excommunicati a propriis Episcopis ac ab aliis recipiantur, *ibid.*

Can. Nullus consecratur Episcopus nisi canonicis electus, & *ibid.*

Can. 15. Falsam monetam eudens vel expendens utroque pauperum necator excommunicatur, *ibid.*

Can. Excommunicationis poena infligitur illis, qui soliant peregrinos Roma u euntes ad sacra urbis loca, p. 21.

Can. 20. De immunitate honorum Ecclesiarum, *ibid.*

Lateranense Concilium II.

Lateranense secundum Concilium generale sub Innocentio Papa II. p. ejus can. simoniace ordinati grado rictur, *ibid.*

Can. Excommunicati a suis Episcopis nemo alius se scriptur, *ibid.*

Can. De vita & honestate Clericorum, *ibid.*

Can. 5. Ne res Episcoporum decedentium diripiantur, *ibid.*

Can. Matrimonium a Subdiaconatu & supra hereditur, *ibid.*

Can. De Clericorum continentia, & ne quis nisi Presbyteri concubinariis audiat, *ibid.*

Can. Ne Monachi aut regulares Canonici leges civis aut medicinam addiscant, ne per avaritiam caudicent, aut medeantur, *ibid.*

Can. De decimis Ecclesiarum praestandis: Et ne a laicis teneantur. Item ne conductis Presbyteris Ecclesia deum, p.

Can. De poenis saeneratorum, *ibid.*

Can. Ludii & spectacula, in quibus vita perditur, prohibentur cum poena privationis Ecclesiasticae sepulture, *ibid.*

Can. 15. Quisquis suadente diabolo violento manus in Monachum vel Clericum injecerit, anathemate feritur, a quo solus Papa absolvere potest, *ibid.*

Can. Ne Ecclesiastica beneficia quasi hereditaria reputentur & possideantur, *ibid.*

Can. Incendarii excommunicantur, non antea absolventi, quam omne damnum resarcierint, *ibid.*

Can. Filii Presbyterorum illegitimi a sacris ministeriis atendi, *ibid.*

Can. Quoniam habenda sint talia poenitentiae, *ibid.*

Can. Hereses Petrobrusianam, quorum auctor Petrus Bruls, damnantur, *ibid.*

Can. Damnantur Montales, quae privatas aedes habitant, & in eis vescuntur, & ad quas externae personae accedunt, *ibid.*

Can. Ne Montales simul cum Monachis aut Clericis in eodem Choro psallant, *ibid.*

Can. Ordinationes in irritum deducuntur ab Antipapa factae, *ibid.*

Lateranense Concilium

Lateranense tertium generale Concilium sub Alexandro III. Pontifice, p.

Can. Ut electio Romani Pontificis non minus quam a duabus ex tribus partibus fiat Cardinalium eligentium, *ibid.*

Can. De impensis procuratorum seu visitationum or derandis, p.

Can. 5. De titulo Clericali, sine quo Episcopus, qui saerum Ordinem contulit, tenetur Ordinatam alere, eique providere ad victum, *ibid.*

Can. Ne Praelati sine praevia monitione excommunicentur aut suspendantur, *ibid.*

Can. Ne pro installatione in Ecclesia, exequis, ditione nuptiali, aut cujusquam sacramenti ministerio quicumque extigatur, *ibid.*

Can. Ne cuiquam premitantur beneficia, *ibid.*

Can. Monachi ne pretio recipiantur. Ne peculium habere permittantur. Ne singulis in villis, oppidis & parochiis collocentur, *ibid.*

Can. Ut Clerici incontinentes ab officio vel beneficio removeantur, *ibid.*

Can. Ne sacrali Clerici Advocatorum aut Procuratorum munus obeant coram iudice seculari nisi ad plus causas, *ibid.*

Can. Prohibetur beneficiorum pluralitas. Et ne Clericos constituant in Ecclesia vel destruunt. Et ne Ecclesiastica onera & exactiones imponant. Ne Clericos ad suum forum trahant. Ne decimas Ecclesiasticas retineant, *ibid.*

Can. 15. Ne Clerici de rebus Ecclesiarum vel illius iudicia quaevis ad libertatem disponant, *ibid.*

Can.

Can. Ut quod sit a majore Capituli parte, ratum habeatur, *ibid.*

Can. Ut dissidentibus circa unam Ecclesiam pluribus patronis Episcopus licet diuimat, prout magis Ecclesie conducit, *ibid.*

Can. Constituantur in Ecclesiis prebende preceptoriales, *ibid.*

Can. De immunitatibus Ecclesiarum non violandis per imposita illis a Magistratibus onera sub anathematis pena, nisi Clerus ob justam & publicam necessitatem libere concesserit, p.

Can. 20. Inhibentur torquentia & spectacula seu ludii, in quibus vita periclitatur, *ibid.*

Can. De lepulis a communi cetero separandis, *ibid.*

Can. 24. Ne anno vel alia provisione ad infideles deferantur. Et ne negotiatores Christiani molestantur, *ibid.*

Can. 25. Usurarii manifesti excommunicantur, *ibid.*

Can. Diversae damnantur haereses earumque fautores. Pluresque conceduntur indulgentiae & privilegia illis, qui contra ipsos sacram expeditionem susceperint, *ibid.*

Lateranense Concilium IV.

Lateranense IV. Concilium generale sub Innocentio III. Papa, p.

Can. 1. Procuratur fidei Symbolum, *ibid.*

Can. 2. Damnatur error Abbatis Joachimi contra Petrum Lombardum, *ibid.*

Can. Decernuntur poenae adversum haereticos contumaces, *ibid.*

Can. 7. De sedium Patriarchalium precedentia & prerogativa. Prima post Romanam sedem indulgetur Ecclesie Constantinopolitanae. 2. Alexandrinae. Antiochena. Jerusalemense, ejusque dignitas & antiquitas. Et ut Patriarchae illi accepto a Romana Papa pallio, eique data fide possint ad subditos sibi Antistites sub eadem fide pallii transire, p. 300.

Can. De Synodis Provincialibus quotannis a Metropolitanis convocandis, *ibid.*

Can. Ut Praelati ad corrigendos subditorum excessus, maxime Clericorum, diligenter torquentur. Et qualem in Canonicos Ecclesie Cathedralis jurisdictionem exercere debeant, p.

Can. Qualiter debeat Praeatus procedere ad inquirendum & puniendum subditorum excessus. Et quomodo procedendum contra ipsorum Praetorum excessus, siue haec fiant uno ex his modis: Per accusationem, quam legitima praecesserit inscriptio. Per denunciationem, quam praecesserit exarativa admonitio. Per inquisitionem, quam clamorosa insinuatio praevenerit non a levibus aut malignis, sed a providis & honestis personis. Nec semel tantum sed saepenumero, *ibid.*

Can. Ut Praelati per se vel per viros idoneos verbum Dei subditis suis praedicent, ceteraque ad aeternam salutem subministrant, *ibid.*

Can. De instituendis in Ecclesia scholarum magistris, itemque de Theologica prebenda *ibid.*

Can. De reformatione Regularium per frequentes visitationes, & capitula provincialia, p.

Can. Prohibentur novae carnobitarum religiones, *ibid.*

Can. De disciplina Ecclesiastica, & morum reformatione, atque continentia Clericorum, *ibid.*

Can. 15. A crapula, venatione, & aucupio ut Clerici abstineant, *ibid.*

Can. Ne Clerici secularia officia & commercia exercent, *ibid.*

Can. De divino Officio nocturno diurnoque devote celebrando, *ibid.*

Can. A judicio sanguinis ut sollicite Clerici abstineant & a Chirurgiae exercitio circa unctionem & membri aut partis amputationem ac inclinationem, p.

Can. Ut Ecclesiastica lineamenta, vasque & vestes mundae conserventur, *ibid.*

Can. 21. Ut cuncti fideles, satrem semel in anno peccata sua proprio Sacerdoti confiteantur. Quisquam habendus sit proprius Sacerdos: & ut ab eodem Eucharistiam tempore Paschali recipiat, *ibid.*

Can. Ut medici suos aegros admonerent, ut confiteantur Sacerdoti ante corporis curationem, *ibid.*

Can. Ut Ecclesie Cathedrali vel regulari viduata intra trimestre provideatur de novo Praelato, *ibid.*

Can. 24. De forma eligendi novos Praelatos, *ibid.*

Can. 25. Ne quis concesserit electioni de se factae per secularem potestatem, p.

Can. De Praelati electi confirmatione petenda a superiore, *ibid.*

Can. Ne indigni promoveantur ad sacros Ordines, aut ad regnum animarum, *ibid.*

Can. 28. De beneficiorum resignatione, ne ea obiecta retineantur amplius a resignante, *ibid.*

Can. Ne quis plures dignitates vel Ecclesias recipiat, & de beneficiorum incompatibilitate, *ibid.*

Can. Ut idonei praesententur Ecclesiis, & indigni amoveantur, *ibid.*

Can. Ne filii canonicorum in secularibus Ecclesiis, in quibus instituti fuerunt eorum Patres, instituantur, p. 305.

Can. De congrua portione Parochis assignanda, *ibid.*

Can. 35. De appellatione ante definitivam sententiam non admittenda, modo tollatur gravamen, si quod reulice ab interlocutoria, & non sit aliunde suspectus iudex, ut canon sequens admonet, *ibid.*

Can. Ne quis in Jus vocetur ultra duas dioceses extra diocesim, *ibid.*

Can. In iudicii requiritur Notarium, qui conscribat acta iudicialia, ne fides veri deperat, *ibid.*

Can. Avere omne aliud iudicium providendum est restitutioni spoliatorum, *ibid.*

Can. Quomodo procedendum in iudiciis contra reos contumaces, *ibid.*

Can. Nullam valere praescriptionem sine bona fide, p.

Can. Ne jurisdictionem laicorum Clerici usurpent, neque laici Clericorum, *ibid.*

Can. De Monitoris praesentendis coram iudicibus, atque equam feratur excommunicatio, & ut sit iusta excommunicandi causa, *ibid.*

Can. De exceptione recusatoria, & appellandi beneficio, p.

Can. Ne decernatur per avaritiam sententia excommunicationis vel absolutio, p.

Can. Impedimentum consanguinitatis vel affinitatis ne excedat quartum gradum, *ibid.*

Can. 31. De matrimonio clandestino, *ibid.*

Can. 32. Testes de auditu ac reptione ad probandum impedimentorum matrimonii ex causa consanguinitatis vel affinitatis, *ibid.*

Can. 34. De decimis persolvendis ante praestationem tributorum, *ibid.*

Can. 35. Decimae quomodo solvenda a Cisterciensibus & quibusdam aliis, p.

Can. 38. Tempore generalis interdicti posse Episcopos & monachos januis clausis divina officia celebrare, *ibid.*

Can. Ne Abbates iura Episcopalia usurpent, *ibid.*

Can. Presbyteri seculares & regulares ecclesiis parochialibus praesentendi debent ab Episcopo institui, *ibid.*

Can. De sacris reliquiis extra arcam non ostendendis, nec vendendis: & de quatuoribus elemosynarum, *ibid.*

Can. Ne pro consecratione Episcoporum, benedictionibus Abbatum, & collatione Ordinum quidquam exigatur, *ibid.*

Can. Praevae exactiones pro defunctorum exequiis, & nuptiarum benedictionibus prohibentur. Sed pie consuetudines aliquid erogandi servandae sunt a non egenis, p.

Can. Judicis prohibetur graves usuras a Christianis extorquere, *ibid.*

Can. Judicis jubetur, ut gestent aliquid indumenti generis, quo facile a Christianis interoscantur, *ibid.*

Can. 69. Vetat Judicis publicis officiis admoveri, *ibid.*

Can. Ne conversi Judicis quidquam de praesentibus superfluitatibus retineant, *ibid.*

Dissertatio super can. Lateranense de praesentibus pecuniariis in Monasteriorum ingressu, *ibid.* & seq. Alia quaedam hujus Concilii acta, *ibid.*

Lateranense Concilium V.

Lateranense V. generale Concilium a Leone Papa est celebratum, p.

Sess. ordinantur praesentia, *ibid.*

Sess. : Damnantur acta conventus Pisani, *ibid.*

Sess. Poenae indignantur Cardinalibus quibusdam, aliisque fautoribus conventus Pisani, *ibid.*

Sess. Pragmatica Sanctio praesentitur, *ibid.*

Sess. 5. Julii II. per aegritudinem absentis nova Constitutio legitur, omnem in creatione Papae simoniam vetans, declaraque ejusmodi creationem esse prorsus irritam nulliusque roboris, *ibid.*

S. S. Duo Cardinales schismatici fautores Pisani Concilii in nigro habitu Clericali suppliciter veniam precantur, abjecti ad pedes Leonis Papae X. qui Julio successerat, & in Concilio reconciliantur, *ibid.*

Sess. Definitur unicam esse hominis animam, eamque immortalem, *ibid.*

Sess. Legantur Bullae reformationis Romanae Curiae. Renovantur Canones Concilii III. Lateranensis, & de Cardinalibus specialis hujus Concilii Sanctio traditur, *ibid.*

Sess. Decernitur, Montes Pietatis non esse usurarios sed justos. Et ne imprimantur libri sine approbatione apostolica, p.

Sess. 11. Praesentitur concionatoribus lex servanda in praedicationibus, & ne declament contra Praelatos. Approbantur Concordata inter Leonem Papam & Franciscum Regem inter, *ibid.*

Sess. 12. Excommunicantur, qui sedes Cardinalium invadunt tempore electionis novi Pontificis, *ibid.*

Laurentius.

Laurentius Diaconus Romanus Martyr sub Valeriano & Gallieno, p. 43.

lectio spiritualis.

Lectio spiritualis ordinatur, scienda in mensa communi Monasteriorum, pag. nu. & pag. & ibi Scholium.

Legatum pius.

Legata pia incertis personis relicta, ubi specialiter praesentari non possunt, in causis piis distribuenda arbitrio Episcopi, num.

Legata pia Notarii revelare tenentur Praelato vel Officiali ejus intra dies octo ab obitu testatoris, vel Parocho, ubi Praeatus absit, p. can. ... & p. can. 17. & seq. & p.

Apostolicus Legatus.

Legati Apostolici in triplici genere sunt. Legati a Latere. Legati nati, Legati missi. Legati nati censentur primates; habent enim ex antiquo ab Apostolica Sede potestatem in Metropolitanos, quae ubique fere exolevit. Missi dicti olim apocrisarii nunc vero Nuncios, p.

Lemovicense Concilium.

Lemovicense Concilium adscribit S. Martiali honorem Apostolicum. In eodem concessum Monachis Jus transendi a mitiori regula ad strictiorem, p. 167. 168. Sincie singulis mensibus renovandam esse Bucharistiam, p. 167. 168.

Leo Isauricus.

Leo Isauricus bellum contra pictas Imagines indixit, Studitarum collegium religiosae & scientiarum prompularium cum selectissima Bibliotheca incendit. Aeneam Salvatoris effigiem ex frontispicio templi dejecit. Joannis Damasceni venerationem sacerarum imaginum scriptis propugnantis dexteram abscidit, quam isti Deipara Virgo invocata restituit. Ab ipso defecte ejus in Italia exercitus. Quam rebellionem Gregorius Papa II. sedare frustra conatus est. Ea defectione Leo esseratus collecta ingenti classe Italiae & Pontificis molitur exitium, sed classem gravis tempestas ad litus Adriaticum allisit. Alis dentique calamitatibus Leo constitatus inter dira viscerum tormena infelicem animam evomuit, relicto deteriore filio & successore Constantino Copronymo, p. 167. 168.

Leo Copronymi filius.

Leo Quartus Copronymi filius, quum detractam e Templo B.M. Virginis ollam a Mauricio dicitam coronam capiti suo imposuisset, gemmis & carbunculis radiantem, nascentibus inde anhractibus capite laetavit, & dira febris extinctus est, *ibid.*

Leo Papa.

Leo dicitur VIII. Papa schismaticus Octaviano dicto Joanne XII. exulante, decretum eundem in Romana Pseudo synodo, praesente Orbone. quod est in Decreto Gratiani in c. in synodo dist. 63 quo deferretur plena Orthoni, ejusque successoribus potestas eligendi ac nominandi deinceps Romanum Pontificem; & quicumque Papae electionem a Clero populoque Imperatore invito factam pronunciat irritam. Et quoscumque sic eligentes excommunicat. Sane in super ejusdemque Episcopi, vel Abbatis electionem, aut ordinationem habendam esse pro invalida & invalida, nisi ex consensu Orthoni & successorum ejus gesta res fuerit. Quibus etiam investiturarum jura indulget, dum sint a simonia remotae, p.

Leonides.

Leonides Origenis pater sub Severo Martyr, p.

Leporius.

Leporius Presbyter, & Monachus Gallicanus ab haeresibus, in quas prolapsus fuerat, per S. Augustinum resipuit, p. num.

Liberius.

Liberii Papa lapsus in conciliabulo Strimensi, p.

Litterae formatae.

Litterarum canonicarum seu formularum diversae species: 1. munitio seu pacifice conceduntur ab Episcopis iis, qui peregre ibant, ut a Fidelibus, per quos transibant, curarentur. 2. Circulares ad diversas subjectas Ecclesias ab Episcopis vel Synodis. 3. Commemoratives, qua Papa Legatis suis expedebat, formas & mandata Apostolicae Legationis praescribentes. 4. Commendatitiae in testimonium, & commendationem benemeritarum personarum peregre proficiscentium. 5. Dimissoriae pro suscipiendis ab alieno Episcopo Ordinibus. 6. Paschales ad indicendum per Ecclesias diem sequentis Paschalis, p. 20.

Londinensis Concilia.

Londinense Concilium totius Britannicae insulae nationale anni 1107. sub Gregorio Papa VII. p.

Can. 1. Quali ordine Patres in Concilio sedere debeant, *ibid.*

Can. 2. De disciplina monachorum, & vita regulari, *ibid.*

Can. 3. De sede Episcopali non in vicis, sed in civitatibus collocanda, *ibid.*

Can. 4. Ne quis alienam Clericum sine propriis Episcopi commendatitias aut dimissorias retineat, vel ordinet, p.

Can. 5. Ne quis in Concilio sine licentia loquatur exceptis Episcopis & Abbatibus, *ibid.*

Can. 6. De impedimento matrimonii ex cognatione naturali usque ad septimum gradum, *ibid.*

Can. 7. Superstitiones ex aruspicio damnantur, *ibid.*

Can. 8. Ut Clericus ablineat a iudicio sanguinis, *ibid.*

Londinense alterum Concilium anni 1111. p. Cui praesedit Anselmus Britanniae Primas sub Paschali Papa II.

Can. 1. Ne Episcopi secularia placita suscipiant, & honestas ubique personas suas conversationis testes habeant, *ibid.*

Can. 2. Ut filii Presbyterorum non succedant patrum suorum ecclesiis ac beneficiis, *ibid.*

Can. 3. Ne ulla consecratur Ecclesia, donec illi provisorum fuerit de necessariis ad cultum & ministerium, *ibid.*

Can. 4. Ne fiant clandestina matrimonia: & si fides ab uno conjugum data fuisse negetur, non reputetur, nullum exiisse matrimonium, *ibid.*

Can. 5. Viri ita vendantur, ut sorium pare, appareat, & oculi non regantur, *ibid.*

Videtur laicos, hic etiam comprehendi: quemadmodum in Concilio Rotomagensi sic decernitur: Nullus homo comensuratus, sed sit tonsus; aliqui excommunicentur. At enim Apud Cor. 11. Ut quidem si comensuratus, ignorans est. Et canon iste indefinite sancit, ut criniti sic tonsentur; &c. Concilio Rotomagensi anno 1096. can. sic decernitur: Nullus homo comensuratus, sed sit tonsus, aliqui excommunicentur.

Londinense alterum Concilium anni 1163. ab Ottobono Cardinali Legato Clementis IV. Pont. celebratum, p. 119.

Can. 1. Ut Parochi formam baptismi vulgari sermone parochianos doceant, ut in necessitate possint baptizare, *ibid.*

Can. 2. Ut nihil exigatur pro christinate vel oleo bannorum. Ubi plura de sacris unctionibus, *ibid.*

Can. 3. De tonsura, & vestibus Clericorum, ut vestes saltem infra medias tibias descendant, & ut patentes, & rondenantur, p.

Can. 4. De qualitate & ordine praesentandorum, & de confidentia habentium curam animarum, *ibid.*

Can. 5. Ut malus beneficii unus sit rector, *ibid.*

Can. 6. De immunitate Ecclesiarum, & ad ea congregantium, p.

Can. 7. Ut Clerici suorum beneficiorum domos & edificia reficere & conservare studeant, *ibid.*

Can. 8. Ne pro poenitentia peccatorum pecunia capatur, *ibid.*

Can. 9. Ut Episcopi praesentes sint in diebus Ecclesiarum solemnibus, *ibid.*

Can. 10. Ut Praelati regulares in sibi subditis parochi vicarios praesentent ab Episcopo instituendos, assignata ipsi congrua portione, *ibid.*

Can. 11. Ut rite examinentur praesentati ad curam beneficium, *ibid.*

Can. 12. De prohibitis beneficiorum commendis, *ibid.*

Can. 13. De Praelati electi confirmatione, p.

Can. 14. Per promotionem ad Episcopatum praedicta beneficia vacare, *ibid.*

Can. 15. Ne fiat pactio cum patrono ad habendam praesentationem, *ibid.*

Can. 16. Ut necessaria religiosis ministrantur in speciebus, non in pecunia numerata, *ibid.*

Can. 17. Ne Monachi aut Clerici regulares in suis mansuetis aut capellis soli verentur, *ibid.*

Can. 18. Ne materia aut possessiones aut Ecclesiae vel capellae monachis ad firmam locentur, *ibid.*

Concilia Londinensia adversus haereses Joanni Vrielli celebrata, p.

Longobardi.

Longobardorum Italiam, impellente Narsete euncho, invadentium historia, p. 195. & seq. *ibid.*

Lotharius.

Lotharius primus contra patrem Ludovicum Pium unum cum Pipino & Ludovico fratribus rebellat; quem impetibus insignibus exutum & depositum dignitate in monasterium detrahit factum. Patre demum in Imperium restituto, aliquantulum post vita functo Lotharius, comitatur, inopem, quam pater Ludovicus possederat ditionem, exclusis fratribus, succedere, quos bello laeserat, Ludovicum & Carolum Calvum. Acerrimum praelium ad Fontinacum inter res confertur, quo Lotharius victus pacem deposcere compellitur. Ludovicus, dicitur Germanicus, continentem, quae a Sinu Cadavo, hoc est, a mari Balthico ad Rhenum expartitur, ractu est. Carolus Calvus Franciam Occidentalem nomine Neutram sortitur una cum Belgicis provinciis, quae postmodum in dorem pro filia Juditha ejus marito Balduino Flandro curavit. Reliquae Imperii provinciae cum Austrasia, id est Orientali Francia, Lothario attribuitur. Qui vivens sua ditione inter suos filios partitus est. Ludovico secundo reliquit Italia Imperium. Lothario Austrasiam a suo nomine filio Lotharingum, quae tunc late patens multas complectitur provincias. Carolo nam minoris filio Provinciam cum Italia Lugdunensetque & Viennensem provincias cum Vriacione, & Sabaudia assignavit. Ipse vero monachatum in monasterio Prumensium usque ad mortem profectus est, p. 204. 212.

Lucia.

Lucia Virgo Siracusana Martyr sub Diocletiano, p. 11.

Lucianus.

Lucianus Presbyter Antiochenus translatione Graecae Librorum celebris, martyrium passus hinc p. 45.

Lucilla.

Lucilla odio percita in Caecilianum Carthaginensem Episcopum schisma Donatistarum pro viribus promovet, p. 16.

Lucius.

Lucius Pontifex Rom. sub Valeriano Martyr, p. 43. & 16. Lucius Britanniae Rex ab Eleutherio Papa expositus & impetratus praedicatorum Christianae Religionis, p.

Ludovicus Pius.

Ludovicus Pius Imperator Bernardum ex fratre nepotem religionis praeritae veniam sponte deposcentem excaecari iussit, quae ex causa triduo post moritur. Cujus ferocitatis publicam egit poenitentiam. Quae peracta ejus filii ex priore Ludwigarde nati, ipsum per damnablem ambitionem regnum

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

aperiri, aut quovis ludo exercere, vel choreas horis Ecclesiastici Officii vel sacrae Concionis, Judiciorum quoque usuras compescere, aut ne diebus Festis laboretur aut ligetur, & ne sibi ipsis, vel famulis vel Officialibus suis matrimoniis inter populares suos procurent, p. . . .

Magnentius.

Magnentius tyrannidem invadit, rebellans contra legitimos Imperatores, scilicet Constantem, quem occidit per Gaisionem in castro Helenae Pyrenaei finitimo. Deinde periculoso conflictu contra Constantium pugnavit ad Mursum Pannoniae oppidum. Primo impetu pedem retulit Constantii exercitus, ac resumptis animis Magnentianos dira strage affectos in fugam compulit. Magnentius & frater ejus Decentius se suis gladiis peremerunt, p. . . .

Malchion.

Malchion Presbyter Antiochenus Paulum Samosatenum in secundo Concilio Antiocheno disputando vincit, p. . . .

Mansuetus.

Mansuetus Arclatensium Episcopus quinque simul optiores Episcopatus possidet, p. 358.

Manes.

Manes seu Manichaei haeresis duo rerum principia, unum bonum, alterum malum astruens, p. . . .

Manes Iussu Persarum Regis excoisatus, *ibid.*

Mansuetense Concilium.

Mansuetense Concilium in castro Mansula Viennensis Provinciae convenientibus Galliae Proceribus cum Episcopis, Arclatense regnum ex reliqua Gallia seorsum Boloni lubenter acceptanti obtulit. Fuit Boso Carolo Calvo Imperatori acceptissimus: Boloni quippe sororem Richildem mortua prioris uxore Hermentrude Carolus sibi matrimonio copularat. Nec minorem gratiam iniecit Boso apud Joannem VIII. Pontificem, a quo etiam fuit in filium adoptatus. Carolus Calvus ad favoris cumulam Hirmingaldem Ludovici secundi Imperatoris filiam nuptu Boloni collocavit. Regnum istud Arclatense provincias Narbonenses et ultra Rhodanum, & Viennenses, Allobroges, Alpesque Peninae & Burgundiam Sequanorum complectebatur, p. 350.

Manuel.

Manuel Comnenus perfidus Graecorum Imperator, Latinorum copias in Palaestinam proficiscentes disperdit, p. . . .

Marcellinus.

Marcellinus Papa, compellente Diocletiani persecutione, idolis churificavit, p. . . .

Marcianus.

Marcianus Episcopus Arclatensis Novatianae schismatis promotor, p. . . .

Marcion.

Marcion haeresiarcha Christiano patre natus, qui soluto matrimonio heri meruit in Ponto Episcopus, ob stuprum illarum Virgini consecratae excommunicatus a patre fuit, Romam confugit ad Pontificem Anicetum, detrectans autem impostam sibi poenitentiam in haeresin duorum deorum sibi mutuo adversarium, boni scilicet & mali, lapsus est. Bonum dicebat Spiritum Conditorum novaeque Legis Auctorem Christum, Cujus tamen abrogabat incarnationem, nativitatem & mortem. Malum verum Deum comminisceretur visibilium omnium veterisque legis opificem, atque carnalem alimoniam & matrimonium execrabatur. Obvius in urbe Roma factus aliquando Polycarpo Smyrensi Episcopo proaciter ei dixit: Me ne cognoscis? Respondit vir sanctus: Cognosco primogenitum diaboli. Suas iste haereses a Gerdone mutuatus est, pag. . . .

Marcus Evangelista.

Marcus Evangelista missus a Petro Alexandrinam fundat Ecclesiam, p. . . .

Marcus Aurelius.

Marcus Aurelius Romanus Imperator ab hostibus, Marcomannis inter angustias interceptus, liberatur & victor evadit per orationes Christianae legionis, quae Melitina vocabatur, obsecrationeque de caelo crebra fulmina in hostes irruentia, ignitamque pluviam, quibus illi calamitatibus percussis compulsi sunt ad Romana castra confugere, pacemque ab eis postulare. Idem tamen Aurelius, qui tanto beneficio obstrictus suam erga Christianos benevolentiam promulgato edicto demonstrarat, calamitatis Ethnicorum circumventus, eisdem die infectatus est, p. 31.

Maria Deipara.

Maria Virgo Deipara, & Joannis Christi Apostolus, testante Synodo oecumenica Ephesina, intra Ephesum simul habitaverunt, p. . . .

Maria Stuarta.

Maria Stuarta Scotorum Reginae calamitates, & mors ab haeretico, p. 379.

Martina.

Martina Virgo Romana Martyr, sub Alexandro, p. . . .

Martinus Lutherus.

Martinus Lutheri haeresis Germaniam & Septentrionalis regna pervertit, p. . . .

Martyr.

Martyres sub Licinii persecutione, p. 58. . . . Martyres sub Domitiano Indignos, p. 5.

Martyrius.

Martyrius Antiochia Episcopus orthodoxus a Petro Capite Boeychiano vi depellitur, qui ejus invadit Ecclesiam, p. 119. au.

Matisconense Concilium I.

Matiscona est Heduarum olim oppidum Arcl adiacens. In Concilio celebratum est anno Domini 581. Pelagioli. Paterisice, Guaziano Rege indicente uno ex quatuor Clerici liberis, p. . . .

Can. 1. Matisconensis providet viam & bono Clericorum exemplo, ne cum mulieribus cohabitent praeter aviam, matrem, & sororem, *ibid.*

Can. . . . Ut nulla mulier in cubiculum Episcopi ingrediatur absque duobus vel Presbyteris, vel Diaconis, *ibid.*

Can. . . . Ut ab Ecclesiarum Illinibus prohibeantur, quicumque reliquas Ecclesiarum oblationes retinent, *ibid.*

Can. 5. Ut Clericus, qui sagum, vestimenta vel calceamenta saecularia gestat, includatur, solaque aqua & modico pane per dies triginta vivat, *ibid.*

Can. . . . Ut Archiepiscopus sine pallio Missam licet non praesumat. Vide in Decretibus etc. de aut. & ubi p. 11, *ibid.*

Can. . . . De Clericorum immunitate a foro saeculari: hi tamen excipiuntur criminosi homicidii, malefici, & furti, *ibid.*

Can. . . . Ut nullus Clericus alium Clericum apud saeculum saecularem accuset, aut ad causam dicendam conveniat, p. 19.

Can. 1. Ut Judaei a die coram Domini usque ad pascha post Pascha diem se Domini contineant, *ibid.* Et can. 30 Concilii Aurelian. III.

Can. 17. Ut nullus Christianus Judaeorum convivio eumbar, *ibid.*

Can. . . . De perjuriis aut falsi testimonii rebus, *ibid.*

Matisconense Concilium II.

Matisconense Concilium secundum ann. Christi 581. *ibid.*

Can. . . . Instaurat Concilii Africani can. 8. ut Sacramentum Altaris non nisi a seorsum sumantur. Et ut reliquae Eucharistiae vino diluta innocens jejunis praebantur, *ibid.*

Can. . . . Ut Vidua Subdiaconi, Excoisita vel Acolyti in viduitate persistat, sub poena perpetuae caesurae, *ibid.*

Martiniomium.

Matrimonium impeditur & dirimitur ex capite cognationis, sive affinitatis, cum spiritualis, cum carnalis. Juxta quidem veteri usque ad septimum gradum. Sed postmodum clare Concilium Lateranense quartum sub Innocentio III. ut prohibitio gradum quartum excedat, can. 50. p. . . . Deinde Sanctio Tridentina impedimentum publicae honestatis reduxit ad secundum inclusive gradum, & affinitatem insurgentem ex quacunque illicita copula restrictit intra primum gradum. Spirituale quoque affinitatem limitavit in Baptismo & Confirmatione, p. . . .

In publicandis ante Matrimonium bonis ne sit difficultas dispensatio, . . .

Matrimonia clandestina reprobantur, & praesens invalida irritaque, declarantur session. Trid. 24.

Matrimonia filiorum familias inconsultis parentibus prohibita, sed non idcirco censenda irrita, p. . . .

Ad Matrimonium ut subsistat, qualisiam Parochi praesentia requiratur, *ibid.* & seqq.

In Matrimoniis vagorum adhibenda cautio, p. . . .

Matrimoniorum causae pertinent ad Ecclesiasticam jurisdictionem, p. . . .

Matrimoniorum libertatis infractoribus anathema indigitur, p. 110. cap.

Matthaeus.

Matthaeus Apostolus quondam primus Evangelium Hebraice conscripsit, p. . . .

Matthias.

Matthias in locum traditoris Judae sufficitur, p. 1.

Mavia.

Mavia Saracenorum Regina quo tempore Valens Aemilia Orientis regebat Imperium, dejecto Idolorum cultu, nihilque scriptis Valens cooptis Christianam cum baptismo religionem suscepit, frustra conitante Valente, ut Arianis se mitteret, Luciumque Alexandrinum Eoclesiarum post defunctum Achanasium invalorem seorsum: At illa constanter insistit, ne illius tibi suarum genti praeter Moysen daretur Episcopus: hoc vero non est passus sibi manus a Lucio, tri curam a tranquillitate Orthodoxis Episcopis imponi, idque obtinuit, p. 61. nu. 3.

Mauricius.

Mauricii Imperatoris a Phoca rebellante calamitas, & mira pietas, p. 195.

Maximianus.

Maximianus Herculius dum Constantino genero infidelis fuit, hujus jussione Massiliae perimitur, p. 57. nu. 2.

Maximianus aliter tyrannus Galerius & Armentarius ex proprio milite factus primus a Diocletiano Caesar, deinde ab a Dalnaziam abeunte promotus Imperator germanos creas Caesares; Severum ad regenda Occiduas provincias, & Maximianum,

minum, ex sorore nepotem, ut Orienti præflet. Verum occiso per Herculii perfidiam Severo, in hujus locum Galerius Licium promovit. His constitutis, Galerius morbis botren-
dis immaniter vexatus extinguitur in urbe Sardito Illyrici metropoli, *ibid.* Ipseque demum Licinius post superatum bello Maximianum quem cum liberis occidit, multis demum terra marique certaminibus a Constantino Imperatore victus, privatamque in sortem redactus, dum novas turbas moliri non desinit, Thessalonice jubente Constantino interimitur. Arque ita sublatis tyrannis Ecclesie persecutoribus Constantino iure-
grum & pacificum Imperium obtigit, *ibid.*

Maximianus.

Maximianus Imperium invadit, Ecclesiam persequitur, A suis apud Aquilejam occiditur, p. 46. n.

Maximus.

Maximus tyrannus Græciam Augustum Lugduni per Andragathium interimit, p. 35.

Maximus typo Impii Constantis obditens, lingua & dextera abscissis exulat, p. num.

Mechliniense Concilium I.

Mechliniense Concilium in Brabantia anni . . . p. . . In quo sub tit. de matrimonio cap. 2. admoventur pastores, ut inquirent, an contracturi matrimonium sponte, & sine vi vel metu contrahant, *ibid.*

Cap. 5. Si contrahentes sint diversæ diocesis, tunc eorum requirendæ sunt utriusque Episcopi attestaciones, *ibid.*

Cap. . . Magistratus locorum requirendi, ut temporibus divinatorum Officiorum tabernæ occludantur, nisi pro viatoribus, & choreæ subantur ac inhibeantur, p.

Tit. de vita & honest. Cler. cap. 5. Ebrietatem, crapulam, comestiones, cohabitationes cum mulieribus vetantur, *ibid.*

Tit. de usuris. Tutores, & curatores pecunias suorum pupillorum vel minorum sub certo loco singulis annis recipiendo dare tutus non debent; tale enim lucrum est usurarium, *ibid.*

Mechliniense Concilium II.

Mechliniense alterum Concilium anni 1607. p. 445.

Tit. 15. de superstitione. Ut nemo pro curandis morbis supersticiosa remedia adhibeat, neque rebus deperditis, aut prævenerendis futuris eventibus, *ibid.*

Tit. de exorcismis. Quo ritu & a quibus faciendi sint, Et ne sine Ordinarii scripta licentia quisquam exorcizet, *ibid.* num.

Medicus.

Medicis corporum præcipitur in Concilio Lateranensi quarto can. 22. ut cum primum ad ægros vocati fuerint, ipsos ante omnia admoneant, ut Medicum accersiant animarum antequam corporis adhibeant medicinam, p. . . can. Hoc idem decretum Pius Papa V. mitigavit reducens post tertiam visitationem, Vide p. 361. Concil. Parisiens. can.

Medici nihil ægrotis præscribant, quod in anime periculum vertat, p. . . can.

Mediolanense Concilium.

Mediolanense sub Sancto Carolo Concilium primum, p.

Ejus parte tit. . . decretum, quod proprium Episcopi officium situm sit in prædicatione verbi Dei, p.

Parte . . . de confessariis ab Episcopo examinandis. Monentur confessarii, ne eos, qui res alienas injuste decident, absolvant, antequam restituerint, quatenus poterunt, *ibid.*

Parte 2. tit. 25. de vita & honest. Cler. prohibet eis arma gestare, venationem clamorosam exercere, & ut abstinere a fabulis, comedis, choreis, alea, profanis spectaculis, hastiludiis, crapula. Ne artem medendi exerceant, nec negotiationes, mercatus, tutelæ, & curas, officia publica, conductiones, ne laborum aut famularum seminarum suscipiant, p.

Parte . . . tit. . . de puellis novitiis aut religionem postulantes extra Monasterium examinandis, *ibid.*

De Dote Monialium seu elemosina ad vitam earum sustentandam consignanda inter laicos, & fidas manus reddenda Monasterio post editam professionem, aut ipsi puellæ ejusve parentibus, si non proficiat. Dotem quoque Monialium, ubi opus erit, submitti estimationi vel taxationi Episcopi, *ibid.*

Mediolanense Concilium III.

Mediolanense Concilium tertium tit. . . de causibus Episcopo reservatis. Ne regulares aut exempti confessiones externarum personarum audiant citra Episcopi consensum, *ibid.*

Tit. . . Provida cautio circa vicarios parochorum coadjutores in matrimoniis aliisque Sacramentis, *ibid.*

Mediolanense Concilium V.

Mediolanense Concilium quintum tit. . . Si parochus per errorem aliud oleum quam infernorum in Extrema Unctione adhibuerit, tunc debere Sacramentum iterari. Item ut Parochus sit diligens in hoc administrando, ne æger eo Sacramento frustratus decedat, 435.

Hujus Concilii pars secunda continet titulos . . . de sollicitudine spiritali & politica temporali erga fideles serviente Mediolani peste. Quæ pars insigni documento erit Episcopis & Magistratibus in simili casu, *ibid.*

Mediolanense Concilium VI.

Mediolanense Concilium VI. ut Episcopus illos ab audiendis confessionibus prohibeat, quos movet ea abuti potestate, p. *ibid.*

Et ut fideles penitentia Sacramento se præsumant in periculis mortis, bello, peste, & peregrinationibus, *ibid.*

Item imminente Quadragesima, qualiter Episcopus plebi debeat invigilare, p. *ibid.*

Tit. 15. Qualiter defunctorum pie voluntati satisfaciatur, quando tenuis elemosina non sufficit Clericorum alimonie, & de Missarum reductione.

Tit. . . Ne quis repentina morte præventus sepeliatur ante . . . a morte horam, *ibid.*

Tit. . . De Vicario Episcopi ejusque potestate, *ibid.*

Tit. . . De clausura Monialium: ut ne quis absque licentia Episcopi intra Monasterii septa ingrediatur. Et de locis colloquutorum clavis occludendis, quæ apud præfectam remaneant, & ne citra ejus permissionem misceantur cum quibuscumque externis colloquia, *ibid.*

Item ne Episcopi citra necessitatem claustra ingrediatur, *ibid.*

Et ut Episcopus familiam suam in morum honestate contineat, tit. . . *ibid.*

Tit. . . Ut Feria V. Cænz Domini in loco, in quo sanctissimum Christi Corpus reconditur, unus saltem Sacerdos aut Clericus sacris initiatus ad custodiam & orationem excubet, *ibid.*

Mediolanense Concilia Arimorum tempore habita.

Mediolanense duo Concilia tempore Arianae infectionis habita. De primo, quo tempore habitum fuerit, inquiritur, scilicet Constante Occidentis Imperium regente, cui parebat Mediolanum cum Italia, & istud fuit Præfulum Orthodoxorum. Huic Concilio Valens Muris & Ursacius Singidonis Episcopi libellos penitentia obtulerunt. Hic etiam damnata fuit Photini Strimii in Pannonia inferiori Episcopi hæresis, omnem Christo divinitatem cum Paulo Samosateni abrogantis. Suppliciter autem Valens & Ursacius a Concilio isto ad Julium Papam & Athanasium tunc Romæ commorantem missi sunt, eorum quibus Arianismum suasque in Athanasium calumnias ejurarunt: sed mortuo Catholico principe Constante, ut Constantio illius fratri, & in parte Imperii successori Ariano gratificaretur, dux illæ venales anime ad pristinam reversi sunt hæresim, suamque vomitum resorbuerunt, p. . . & seq.

Secundum vero illius sæculi Mediolanense Concilium sub Constantio Ariano collectum fidem Nicenam oppugnavit, & orthodoxos Episcopos subrogatis eorum loco Ariano demerit, p. . . & seq.

Meldense Concilium.

Meldense Concilium anni 813. regnante Carolo Calvo, p. . . Interfuerunt cum suffraganeis tres Metropolitæ, Venilo Senonensis, Hincmarus Rhemensis, & Rodolphus Bicuricensis, Degeneraverat Carolus Rex in segultem & morum improbitatem. Quæ occasione Normanni universam Galliam nemine obistente popularunt, Rex vero per sordidam & sacrilegam avaritiam Ecclesias diripiebat, Episcopatus, Abbatis, & quasvis Ecclesie præfuras venales habebat, & laicis pretio conferrebat, ut ex hoc ipso Concilio perspicuum est, aliisque hujus temporis Synodis Gallicanis.

Can. . . Supplicat Regi Antistites, ut quodcumque sedem aliqua Episcopalis vacaverit, sine mora remotaque simonia Rex ipse, quem juxta Dei regulam digniorem designaverit, provideat successorem, *ibid.*

Can. . . & Conqueruntur de Rege Patres Abbatibus laicos Monasteria præferentes. Simul etiam ipsos Abbates laicos, & Monachos, qui tales suscipiunt, anathemate damnant, & Episcopos hæc dissimulantes a Missis interdiciunt, *ibid.*

Can. 11. Ad Regem dirigitur comminans a Deo ultio, eo quod res Ecclesiarum expilet, ipsas vero Ecclesias rebus opprimat. Eadem exprobat Patrum suorum erga Ecclesias multigentiam, *ibid.*

Can. . . Admonitio ad Regem de restituendo Ecclesiastico Ordine, de agenda penitentia, de reparandis Ecclesiarum ruinis, quas intulerat, p.

Can. . . Eadem iteratur querimonia & admonitio, *ibid.*

Can. . . Potestas rescindi mandata & oera resarcti Ecclesie imposita, *ibid.*

Can. . . De immunitate Ecclesiarum, & ne ab eis indebitæ præstationes exigantur, *ibid.*

Can. . . Ut Rex officii sui memot defensorem Ecclesie sese exhibeat, *ibid.*

Can. . . Ut Rex Episcopis plenam intra ipsorum Ecclesias residendi licentiam permittat, *ibid.*

Can. . . De ambitiosa Prælatorum translatione cohibenda, *ibid.*

Can. . . Ut Canonum statuta hætenus neglecta a cunctis custodiantur, *ibid.*

Can. . . Ne Clerici armati incedant, *ibid.*

Can. . . Pia ad Regem admonitio de hospitalibus inflandis, *ibid.*

Can. . . Ut auctoritate Regia vota fidei in constructionibus & dotandis Monasteriis inviolata permaneant, & ut eis bona ablata restituantur, Can. . . Eadem denuo magis inculcantur, *ibid.*

Can.

Can. De decimis, & nonis ex rebus Ecclesie a laicis possessis persolvendis ad reparacionem Ecclesiarum, & ad Clericorum sustentacionem, *ibid.*

Can. 63. De immunitate rerum Ecclesie donatarum, & indeque additarum per regiam auctoritatem tuenda, p.

Can. De pretio pro sepultura non exigendo. De prohibita sepulchri violatione. De elemosynis sponse oblaris ad acquirendum jus private in loco sacro sepulchre quasi titulo compensanda servituti, que imponitur Ecclesie, *ibid.*

Meletius.

Meletius Lycopolis in Aegypto Episcopus convictus sacrificiis idolis oblati, ideoque a Petro Præsule Alexandrino depositus, schisma contra illum suscitavit, cui se impius Arius adjungit invidiam, & superbia tabescens, eo quod sibi prælatus fuisset in Alexandria Episcopatu, p. 58.

Meletius aliter ab Ariano in Antiochenam sedem promotus, factus mox orthodoxus ab illidem dejectus, suscepto ei Euzobo. Paulinus autem. Luciferus Calaritano in Sardinia Episcopo Legati Apostolici per Orientem munere fungente, ambobus in ordinem redactis, Antiochenæ Ecclesie præbicitur. Atque hæc tres Antiochiæ fuerunt Episcopi, unus Arius, duoque orthodoxi. Sed Orientalibus orthodoxis gratior & acceptior fuit Meletius, Idcirco in secunda Synodo œcumenica confedit, in qua diem etiam oblit extremum. Cui Synodus neglecto Paulino (cui ex patris antea conventis integra debebatur successio) Flavianum suscepit, quo eventu propagatum Antiochenum schisma, repugnans Damaso Papa & Gregorio Nazianzeno. Singulis tamen ex tribus Meletius, Paulinus & Flavianus illa sede dignissimi fuerunt, pag. . . . nu. 5. pag. . . . num.

Melphense Concilium.

Melphense Concilium, p. . . . habitum apud Melphium Apuliz urbem anno 1080. cui Urbanus II. Rom. Pontif. interfuit.

Can. Nihil exigendum pro religionis ingressu, *ibid.*

Can. . . . Vetat ullas Episcopatus, Abbatie vel alterius dignitatis investituram de laica manu accipere, *ibid.*

Can. . . . De Clericis in curiis versantibus ad suas Ecclesias tetrahendis, *ibid.*

Can. . . . Ne Episcopus Monachum vagantem sine Abbatis literis recipiat, *ibid.*

Can. . . . 3. Luxus in vestibus clericis ac aliis pompis prohibetur, *ibid.*

Can. . . . Presbyterorum illegitimi filii a sacris altaribus longe removendi, *ibid.*

Can. 15. A propriis Episcopis excommunicatos nemo Prælatus recipiat, *ibid.*

Can. 16. Quamvis sine falsæ penitentiae, quibus recusanda est absolutio, *ibid.*

Menander.

Menander Simonis magi discipulus, p. . . .

Metropolitani.

Metropolitani supra reliquos Episcopos prerogative, p. . . . can.

Metropolitani ne differant ultra tres menses consecrationem suffraganeorum Anathematis, & Interim redditus Ecclesie viduarum salti per œconomum custodiantur, p. 154. can. 25.

Metropolitani officium in convocandis ad Synodum quotannis provincie sue Episcopis, p. 75. p. . . . can. . . . p. 185. c.

Michael.

Michael dicitur Prophyrogenitus matrem Theodoram eximia virtutis a regni ministerio amoveri, remissa omni cura in nequissimum hominem Bardam, seque prorsus luxuriis & crapula addicere. Deinde Bardam ipsum ob ejus superbiam perosus per Basilium interfecit, cui conferre Imperii dignitatem. Cum vero Basilium Michaeli admoneret officii, eum Michael mandata fuerat sui interfectio, Michaeli de medio voluit, ejusque sibi asciscit Imperium, p. . . . & seq.

Michael Cerularius Patriarcha Constantinopolis scriptis libris Ecclesiam Romanam oppugnavit. Sed Leo Papa IX. Legatos Constantinopolim misit ad Imperatorem Constantinum Monomachum, quos ille benigne ac perbenigne excepit. Princeps Legationis eximii ingenii & prudentie vir erat, quem Pontifex secum ex pristina Diocesi Tullensi Romam adduxerat, Humbertus Sylva-Candidæ Episcopus Cardinalis. Ille congressum cum Patriarcha petiit. At ille sibi distidens Nicetam canobii Scuditarum Monachum librorum sub nomine Patriarchæ editorem auctorem protulit, qui palam disputatione convictus conversusque, palmodiam publice dixit. Cerularium vero pertinacem tres Legati publice Constantinopoli excommunicarunt, p. 261.

Michael Palæologus Constantinopolim Latinis eripit, pag. . . . Romanam Religionem per litteras & Oratores in Concilio Lugdunensi profectus, metuens, ne indignante armis suo Carolo Andegavensi quidquam in Concilio Gallicano adversus se decerneretur. Qua etiam ex causa tactus, inter-nuncio usus Joanne Prochyta Monachi veste induto, Petrum Aragonie Regem ad eripendum Carolo Andegavensi Siciliæ regnum impulit, in quo Franci omnes improvisti ad signum vesperarum Paschaliū crucidati sunt, p. 296.

Michael Balbus. Vide in E.

Milevitanum Concilium.

Duo fuerunt Milevitanæ Concilia in unum a collectoribus confusa. Primum quidem anni . . . cui præfedit Aurelius Carthaginiensis Episcopus, necdum exorta hæresis Pelagiana. Posteriori præfedit Sylvanus Numidie Primas, & huic interfuit S. Augustinus. Præfatio vero que meminit Aurelii Carthaginiensis, pertinet ad primum Concilium, Subscriptiones quoque sunt supposititice, ut recte judicat Baronius, p.

Can. . . . Docet Adamum sine peccato extitisse humanam cum prole sua, *ibid.*

Can. 2. Infantes trahere ab Adamo peccatum originale latens nisi baptismo redimendum, *ibid.*

Can. . . . Gratiæ Christi necessariam esse ad non peccandum de cetero, *ibid.*

Can. . . . Nec tantum ut malum dignoscamus, sed etiam ut cognitum evitemus, *ibid.*

Can. 5. Nec solum ut facilius, sed prorsus ut vitare peccatum & fiat bonum, *ibid.*

Can. . . . Nec solum ex humilitate, sed ex veritate peccati fatemur, *ibid.*

Can. . . . Justos non solum pro aliorum peccatis, sed pro suis etiam veniam petere, *ibid.*

Can. . . . Eadem assertio repetitur,

Can. . . . Decernit petendos esse ab Imperatoribus defensores, qui jura Ecclesiarum tueantur, & possint iudicium secretaria evolvere, *ibid.*

Can. . . . Ut nefas sit conjugibus invicem separatis non nuptias expectere, *ibid.*

Can. . . . Ne Clerici ad secularia iudicia confugiant, *ibid.*

Can. 20. Ne Clerici ad Comitatum progrediantur forin-matis Episcopi sui, *ibid.*

Can. . . . Ut Clerici ad transmarinas Ecclesias non pro-ferant. Non ibi loquitur de Episcopis, sed de Presbyteris inferioribus Clericis, quibus non licet Papam convenire nisi in termedio tribunali, seu Episcopi, seu Synodi, *ibid.*

Can. 26. Ut ubi formidatur præpotentis violentia, ut ne virgo non velata mortatur, possit Episcopus velare ante illius ætatis annum vigesimum quintum, qui annus præfixus fuit Concilio Carthaginiensi III. can. . . . Virginum consecratio, & Diaconorum ordinationi, *ibid.*

Can. . . . Ex alio eoque nationali coetus Africa Concilio decernit, ut ubi & quando per diuturnam Episcopi absentiam Ecclesia dispendium pateretur, eligantur terni de synodo Africanis provinciis, qui mutua deliberatione decernant, & suppleant absentie proprii Episcopi, p. . . .

Missæ.

Missæ ne celebrentur extra Ecclesiam, nisi ex necessitate cum dispensatione, p. . . .

In Missa vinum cum aqua modica miscendum, p. . . .

Missæ præfationum que sine, & quibus diebus celebranda, p. 211. . . .

Missæ non nisi a Jejunis celebranda, & Eucharistia non nisi a Jejunis sumenda, p. . . . & p. 193. n. p.

Missæ celebratio non est permittenda per quoslibet ignotus, p. 438. num. 2.

Missæ celebratio per dispensationem Joannis octavi Papæ petita a Hincuario Landunensi curio absente ubi Presbyterus, p. . . .

Missam audendam esse in propria parochia, p. 254.

Missæ.

Missæ Ecclesiastica necessaria ad verbum Dei predicandum, ad regimen Ecclesie, & ad Sacramenta ministranda. Missæ de a Patre Christus, & a Christo Apostoli; Joannes quæ sit sus a Deo, p. . . .

Missæ careat omnes hæretici, ideoque nullatenus mitali, *ibid.*

Moguntinum Concilium.

Moguntinum Concilium sub Leone Papa III. & Camb Magno anni . . . p. . . .

Can. . . . Ut Canonici canonice vivant subiecti Episcopo, in cunctis ei obediunt, simul manducant & dormiunt. In mensa lectionem audiant. Sic in claustris maneat sub Magistro obtemperant, *ibid.*

Can. 17. Laici ipsi convictores ne arma secularia gerant, *ibid.*

Can. . . . Presbyteri ubique utantur orationi, *ibid.* & qui rei sit orationi, *ibid.*

Can. 45. Ut Clerici edoceant rudes personas, Oracionem Dominicam, & Symbolum, p. . . .

Can. . . . Ut parentes & patrini id curant pro filiis, & in quos susceperunt ad Sacramentum, *ibid.*

Can. 54. Prohibet nuptias in quarto gradu, *ibid.*

Can. 55. Astringit astrictis spiritualis impedimentum dicitur nuptias, *ibid.*

Can. 56. Incestas conjunctiones rejicit a matrimonio, *ibid.*

Moguntinum Concilium.

Moguntinum alterum Concilium anni . . . duabus partibus constat. Prima pars refert Canones . . . hæreticam prohibentes. Altera canones . . . morum & Ecclesie disciplinam, p. . . .

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Nero.

Nero Romanæ urbis incendiarius suum incendii crimen Christianis per calumniam impavit, quos etiam crudelibus supplicis affecit. Apostolos etiam Petrum cruce & Paulum gladio occidit. Scipium pugione confodit, p. 4. 32.

Nestoriana hæresis.

Nestorianæ hæresis ortus & historia, p. . . & seq.

Nicanum Concilium.

Nicanæ primæ œcumenicæ Synodi adversus Arianam hæresim, cui per suos Legatos Sylvester Papa præfedit, pag. . . & seq.

Can. . . De irregularitate Eunuchorum sponte excisorum, pag. 71.

Can. 2. Prohibet neophytis sacris ordinari, p.

Can. . . Ne Clerici habeant cum subintroductis feminis exceptis matre, avia & sorore, paucisque non suspectis, *ibid.*

Can. . . Consecrandum esse novum Episcopum a tribus Episcopis, præsertim & Metropolitanis, p.

Can. 5. De excommunicatis Clericis vel laicis a Clero repellendis, & ne ab aliis quilibet recipiantur ad ministerium aut in Ecclesiis. Deque annuis duabus provincialibus Synodis per Metropolitanum convocandis, in quibus causæ appellationum judicentur ac dirimantur, p. 75.

Can. Alexandrino, & Antiocheno Episcopis subditæ Provincie, Metropolitanorum auctoritas erga singulas Provincias. Et ut in Synodis & declarationibus major suffragiorum pars prævaleat, *ibid.*

Can. Jerusalem Episcopo debitus honor, sic tamen, ut ab illo ad Cæsarem in Palæstina Metropolitanum devolvatur appellatio, p.

Can. 8. De Novatianis, qui & Cathari nuncupantur, ad Ecclesiæ unitatem regressis, pristinae scilicet vel Ordini restituentis, dammodo caveatur, ne uni Ecclesiæ duo prædicentur Episcopi, *ibid.*

Can. . . De præmittendo examine ante Ordinationes, *ibid.*

Can. . . De ordinariis Clericis lapsis deponendis, *ibid.*

Can. 11. De lapsorum sub gentiliū persecutionibus penitentis, earumque triplici genere auditorum, subtratorum, & orationibus participantium absque tamen Eucharistiæ participatione, *ibid.*

Can. 12. In eis qui ut se molestia publicæ penitentis subducerent, relictam malitiam resumpserunt, p.

Can. . . Nemini penitentis tamen nondum expleto penitentis tempore communionem quam rogat sacri Viatici esse denegandam, *ibid.*

Can. . . De catechumenis lapsis penitentis trienniali subiacendis, *ibid.*

Can. 15. De Episcopis, Presbyteris, & Diaconis proprias Ecclesias deserentibus ad repediendum compellendis, *ibid.*

Can. 16. De Clericis ab alio Episcopo non ordinandis sine proprii Episcopi consensu ac litteris dimissoris, sed ad eum remittendis sub canonicis penis, p.

Can. . . De Clericis usurariis deponendis, *ibid.*

Can. . . Ne Diaconi Eucharistiam præbeant nisi ex mandato Episcopi, vel Presbyteri: Neve inter Presbyteros sedent, pag.

Can. . . De Paulianistis conversis denuo baptizandis, æque ita male baptizatis in illa hæresi, *ibid.*

Can. 20. Ut fideles Paschali tempore stantes orent, *ibid.*

Nicanæ Concilii præcipuum decretum de consubstantiali Filio cum patre, *ibid.* *invenit* referta qua scernuntur Ecclesiæ Castra a perduellibus Arianorum castris. Ita divinarum personarum consubstantialitas earumque distinctæ hypostases theologica eruditione exponitur, *ibid.*

Symbolum Nicanæ fidei, p.

De Nicanorum canonum numero diatriba, p.

Canon temporum ad rationem locundam scilicet Paschalis juxta Nicanum decretum, p. 83.

Nicanum Concilium.

Nicanum secundum Concilium, & inter generalia VII. sub Hadriano Pontifice cujus Legati in eo præfederunt ad afferendum in universa Ecclesia imaginum usum & venerationem, procurantibus Irene Imperatrice & Tarasio Constantinopoli Episcopo anni 787. pag. . . In hac Synodo Compronini pseudosynodus examinata damnatur, & imago Christi Salvatoris ab omnibus Patribus procumbentibus adoratur.

Can. . . Sex anteriora Concilia œcumenica confirmantur.

Can. . . Decernit ut cuncti Episcopi ordinandi, antequam manus impositione consecrentur, promittant sacros Canones a se servatum tri, simulque boni pastoris officia tradit, p.

Can. . . Prælatorum electiones per vim & potestatem secularium Principum tactæ decernuntur irritæ, *ibid.*

Can. . . Poena talionis puniendos esse Antistes, qui Clericos suos injulte arcent a Divinis ministeriis, & templa Dei occludunt, *ibid.*

Can. 5. Ut qui per simoniam promoventur ad Prælaturas, simusque illorum Ordinatores deponantur, & penis canonicis subiciantur, p.

Can. 6. Hoc idem iterat & confirmat, statuitque, ut Synodi provincialium quotannis licentiam scirent, *ibid.*

Can. . . Non esse templa consecranda sine Sanctorum reliquiis, *ibid.*

Can. . . Excluduntur ab Ecclesiis & fidelium communione Hebræi, qui se Christianos simulantes iustitiam Judaicam observant, *ibid.*

Can. . . Ut libri & Scripturæ contra sacras Imagines aboleantur, p.

Can. . . Ut deponantur Clerici, qui sine Episcopi licentia in alienas parochias migrant, aut in potentiorum ædes se insinuant, ubi prohibentur, tum a negotiis tum ab adjectis ministeriis, præterquam a liberis & famulis erudiendis, & ad pietatem informandis, *ibid.*

Can. 11. Jubeat institui in singulis Ecclesiis & Monasteriis economos: si vero proximi ac immediati Prælati officium istud negligant, id curent superiores Prælati, p.

Can. . . Prohibet Episcopis aliisque Præfatis alienationem rerum Ecclesiæ aut Monasterii, & restitui jubet, *ibid.*

Can. . . Ne ante Episcopi ordinationem inducantur in quamcumque Ecclesiam Lectores. Adjungit tamen, prope ex consuetudine ab Chorepiscopis ordinari. Et consecratos ab Episcopo Abbates posse minores Ordines sibi subditis Monachis conferre, *ibid.*

Can. 15. Ne quis duabus Ecclesiis addicatur. Ubi scilicet non solum agit de pluribus vel incomparabilibus præbendis, *ibid.*

Can. . . De luxu & ornatu corporeo Clericis prohibito, *ibid.*

Can. . . Ut Episcopi compescant quorundam Monachorum libidinem nova Monasteria extruendi, quibus præsertim, etiamsi careant opibus necessariis ad fundandum & pertinetendum, *ibid.*

Can. 19. Ne in Monasteriis & Episcopis admittantur mulieres, *ibid.*

Can. . . Ne quisquam ad Sacerdotia & Monasteria pretio recipiatur, *ibid.*

Can. . . Monasteria virorum & mulierum cohabitatio nulla permittantur. Confabulationes etiam arceantur, p. 211.

Can. . . Ne Monachi aut Monachæ sine veris Præfatorum ad alia Monasteria se transferant, *ibid.*

Diatriba ad Nicanam hæc Synodum de sacris Imaginibus earumque cultu, *ibid.* & seq.

Nicolaitæ.

Nicolaitæ, Carpocratæ & Gnostici spiritus hæretici, p. 4.

Nicomopolis.

Ad Nicopolim strages Francorum a Bajazete ex gravi culpa & intempestiva Cometæ iracundia, p. . . 20.

Nisibis.

Nisibis Syriæ in Arbella Urbe a Persis obsessa Jacobi Episcopi sui precibus liberatur, immisso calicum agmine, quo Persæ abscedere compulsi sunt, cum adversus Magnentium Constantius ab Oriente profectus esset, p. . .

Normanni.

Normanni Francois Rothomagensium Episcopi opera relicti idolis Christiani sunt. Rollo illorum Dux suscepto baptismo pacis fœdera cum Francie Carolo noncupato Simpliciis tunc, accepta in conjugium illius filia Gisla, simulque proviacta Neustris in dorem, que demum Normanniæ nomen accepit, cum perpetua sub Francie regibus clientela, nom. 15.

Normanni ex Gallia profecti numero pauci Siciliam, Apuliam & Calabriam incredibilem virtute Saracenis & Grecis eripiunt, suæque dominio subiciunt, consentiente demum Apostolica Sede, cui se clientes per tributum prosternunt, p. 167.

Novaria.

Ad Novariam Insularum urbem Franci contra scilicet Mediolanensium copias superant, ipsamque Novariam cum arce ad deditionem compellunt. Inde Mediolanensium Dux Ludovicus Stortia cognomento Maurus, ejusque frater Cardinalis Ascanius a Francis inter prædarios deprehensi in Franciam captivi adducuntur, regnante Ludovico XII. Stortia Ludovicus post decennii captivitatem in arce Lachinæ moritur. Ascanius post asturiam Georgio Cardinali Ambrosio Rothomagensium Præfati postestus se promovendum Francorum factionem, per quam in proximo conclavi ipse Georgius Ambrosius in Summum Pontificem eligeretur, contrariam factionem omni conatu promovit, que Julium Gallis infestissimum creavit, p. 375. . . &

Novantiani.

Novantiani adversus Cornelium Rom. Pontif. schisma hæresis, p. . . 15.

Novus Orbis.

Novi Orbis Regiones in Oriente Castellonensium & Lusitanorum navigationibus deteguntur in Occidente, p. 354.

Numerianus.

Numerianus infidus Apri saceri sui occiditur, p. . . .

Nuptia.

Nuptiae illegitimae inter Lotharium, Lotharii Imperatoris primi posteriorem natu filium, Franciae Orientalis Regem, & Valdradam pellicem cujus amore Teutbergam uxorem propriam Bosonis filiam repudiavit, duobus approbantibus Gallicanis Conciliabulis Aquisgranensi & Metensi. At Nicolaus Papa primus eas nuptias earumque corruptos approbatores damnavit in Lateranensi Concilio, p. . . .

Nuptiae alterae illegitimae inter Philippum primum Franciae Regem & Bertradam cognatam suam Fulconis Andegavensis adhuc viventis uxorem, quam ut duceret Philippus, ipse legitimam suam uxorem Bertham Comitissae Hollandiae filiam repudiavit. Verumtamen Urbanus Papa II. per Legatum suum Hugonem Archiepiscopum Lugdunensem in Concilio Augustodunensi hoc ementitum adeoque scandalosum matrimonium, regemque Philippum damnavit, & communionem dinovit, quo tamen in contumacia persistente Pontifex in Galliam commigravit, generaleque Concilium apud Claramontem in Alvernis coegit, in quo Rex cum Bertrada a proprii regni praesulibus iterum communionem fidelium excisus est. Qui tandem se Deo hominibusque videns execrabilem Bertradam procul a se amovit, p. . . . num.

Nuptiae aliam illegitimam Philippi Augusti Franciae Regis inita fuere, qui Gerbergam Danorum Regis filiam dimisit incestu amoribus irretitus Mariae ducis Moraviae filiae. At Celestinus Papa III. post admonitum Philippum, & in contumacia pertinacem binos in Galliam Legatos transmisit, qui collecta apud Divionem Synodo Philippum Regem communionem fidelium rescaverunt, totumque regnum interdicto suspulerunt. Qui deum respiciens dimissam in Moraviam Mariam Gerbergam ad se revocavit, p. . . . 5.

Nuptiae seminarum nobilium castra & munitiones possidentium prohibentur sub excommunicatione, & castrorum ad fiscum devolutione cum Patrensis & perturbatoribus pactis in Concilio Tolosano, can. 42. p. . . .

Nuptiae Catholicorum cum haereticis a diversis Conciliis prohibita, p. . . . 105. num. Vide etiam sub littera M. Matrimonium.

Oblatio.

Oblationes non communicantium & quarumlibet impletum non recipiendae in Ecclesia, p. 51.

Oblationes fratrum dissidentium non recipiendae in Ecclesia, p. 181. can.

Oblationes eorum, qui pauperes opprimunt, non recipiendae in Ecclesia, *ibid.* can.

Oblationes defunctorum Ecclesiae factas, qui retinent aut negant, tanquam pauperum necatores excommunicantur, *ibid.* can. 95.

Oblationes excommunicatorum rejiciendae, p. 50. can. 26.

Oblationes Ecclesiae in stipendiis Clericorum, & in Ecclesiae reparationem infundendae, p. 235.

Oblationes ac redditus Ecclesiae in quatuor partes dividendae, scilicet in partem Episcopo debitam, in victum ministrantium Clericorum, in elemosynas pauperum, in ornatum, & reparationem Ecclesiae, p. 285. num. 5. His adde can. de redditibus Ecclesiae, . . . q. . . & Clementem Papam . . . lib. 2. constituc. Apost. cap. 25. Et Concilium Dalmaticum an. 1199. tom. 21. part.

Oblationes, quae ad manus Presbyterorum offeruntur, propriis ipsorum sunt, p. 267. can.

Odenatus.

Odenatus Palmirae Rex Nisibis, & Carris, & Mesopotamiam de Persis a se fugatis recuperat. Ideoque a Gallieno in consortium Imperii assumitur. Cui defuncto succedit magni animi conjux Zenobia, p. . . .

Odoacer.

Odoacer Turcilingorum Rex cum Scythis & Herolis auxiliariis Orestem Imperatorem praelio separatum occidit, ejusque filium Momillum, qui dictus est Augustus, in Campaniam relegavit. Ipse vero se Italiae Regem constituit fixa Ravennae sede regia. Theodotus Odoacrem sapias acie victum Ravennam fugere compulit, & contra fidem datam adhibentem in convivium interfecit, acceptoque illius regno Ravennae consedit, p. . . . n.

Offitium.

Offitium Divinum, quo habitis & quaevis devotione in templo sit persolvendum, p. . . . p. 302. n.

Ab Offitiis ebori absentes non lucentur distributiones, & quoniam etiam corpore absentes lucentur distributiones, p. 428.

Calossarii, Historia Ecclesiastica.

Offitium sanctae Inquisitionis contra haereticos, pag. & seq.

Officia Concioneatorum, p. 385. n.

Offitium Episcoporum est emencionari per se, & providere in Ecclesiis concioneatores, & sollicite visitare, p. . . .

Onesimus.

Onesimus Ephesi Episcopus Martyr sub Trajano, pag. 18. num.

Opiniones.

Opiniones utriusque probabiles non esse explodendas evincitur ex can. Concilii Triburtenis, p. 254.

Orarium, Orari.

Orarium Ecclesiasticum quid sit, pag. . . . n. & 7. Sacerdotum & Diaconorum gestamen vox dubiae originis, Latina an Graeca, *ibid.*

Orarii altera significatio est lineae vel sudarii ad os vel faciem detegendam, quo etiam utebatur vulgus in theatris & concioneibus, ut ibi multis probatur testimoniis, *ibid.* num.

Ordinatio, Ordinatio, Ordinandi.

Ordinatio absoluta nulli addicta Ecclesiae reprobatum, p. 178. can. p. . . . can. . . .

Ordinatio canonica reprobatum, pag. 178. num. . . . pag. . . . cap. . . .

Ordinatio alicubi irrita dicitur pro illicita, p. . . . Resolvitur gravis difficultas, *ibid.*

Ordinationum servanda integritas, Ordinationes a Schismaticis & Pseudo-Pontificibus factae declarantur irritae, p. . . . p. . . .

Ordinandi debent primum examinari, p. 372. n. . . . p. . . . & 439.

Ordinari nullus debet a suo Episcopo. Si autem ab alio etiam per sui rescriptum non nisi cum testimonialibus proprii Ordinarii, p. . . . 50.

Ordinare potest Episcopus non sibi subditum, dummodo haec duo concurrant: . . . Ut in familia sit hujus Episcopi, fueritque saltem triennio. . . . Ut beneficium statim recipiat eadem conferat, p. . . .

Ordinandorum aetates, p. 64. 65. : p. . . . 52.

Ordines sacri.

Ordinis Sacramentum. Quinam sint in Ecclesia Graeca Ordines, p. 24. n.

Ordinum septenarius numerus semper in Latinis Ecclesiis receptus, *ibid.* n. . . . Ordo Subdiaconatus nec apud Latinos ab initio multis saeculis inter sacros recensitus, *ibid.* num. . . . Acolythi (licet vox Graeca sit) non apud Graecos, sed solos Latinos Ordinem constituunt, *ibid.* n. 2. & . . .

Ordines gratis conferantur, nihilque exigatur pro sigillo vel litteris dimissorialibus aut testimonialibus, p. 151. can. 2. p. . . . cap. . . . scilicet 21. Ordinum consecrandorum diversis ritibus offeruntur & invicem conciliantur. Atque in his quoniam sit Ecclesiae potestas, p. 122. & seq.

Ordines viri Regularis.

Ordinis Cluniacensis auctor Berno, p. 258. n. 22.

Ordinis Camaldulensium auctor Romualdus Cassensis Abbas, p. 259.

Ordinis Templariorum, auctor Hugo Paganus, pag. . . . num. 29.

Ordinis militaris Hospitalium S. Iohannis Baptistae Gerardus Provincialis: deinde Raymundus a Podio nobilis Gallus, *ibid.* . . .

Ordinis Praemonstratensium Canonicorum regularium, auctor Norbertus, postea Archiepiscopus Magdeburgensis, p. . . . num. 23.

Ordinis Cisterciensium, auctor fuit Robertus Molesmense Abbas: Dein Stephanus, tandemque Bernardus insignis propagator Claravallensis Abbas, *ibid.* n. 22.

Ordo Fontis Ribraldi utriusque sexus sub unius Abbatis regimine institutus, auctorem habet Robertum de Arbusellis, *ibid.* n. . . .

Ordines Monasticos sexto saeculo instauravit S. Sabbas in Oriente sub regula S. Basilii, & S. Benedicti in Occidente sub propria regula, cui se postea sublecerunt antiquiores, tum Itali, tum Gallicani Turonenses, quos S. Martinus, tum Arelatenses, quos S. Celsus rexerat, tum Cassianus, tum Stechardus insularum habitatores, tum Licinenses S. Honorati discipuli, quos inscite Tribemius in catalogo virorum illustrium Ordinis Broedici cap. . . . asseverat, fuisse cum Abbate Cypriano Ordinis & Regulae Benedictinae, p. . . .

Ordo Carmelitarum, cui regulam Albertus Patriarcha Ierosolymitanus ex S. Basilii institutis conscripsit, ab Innocentio III. & Honorio III. Pontificibus confirmatur. Quomodo etiam Ordines Praedicatorum S. Dominici, & Minorum S. Francisci institutoribus. Ordo pariter apud Florentiam Servorum B. Mariae Virginis Desparae. Praeterea Celestiorum ex instituto Petri Moroni, qui postea dictus S. Celestinus Papa, . . .

Ordines pateres duo Redemptionis Captivorum, quorum unus suscipit in Gallia sub invocatione Sanctissimae Trinitatis, auctoribus Joanne de Marha ex provincia Provinciae Theologo Parisiensis, & Felice Valeto. Alter sub titulo Deiparae de Mercede capitur in Hispania apud Barchinonem, auctore Petro Nolasco, ex Gallia oriundo, quos ambos Honorius III. approbavit, *ibid.*

Ordo pariter Augustinianorum isto eodem saeculo approbatus per diplomam Alexandri Papae IV. quo dispersi Eremitae in canonicam vitam sub regula S. Augustini coaluerunt, dato eis primo Generali Priore Lanfranco Sepalano Mediolanensi, *ibid.* p. 17.

Ordinem Minorum instituit S. Franciscus de Paula an. p. 314. q. 43.

Ordo Societas IESU institutionem accepit a S. Ignatio de Loyola plantarum Doctorum & Apostolicorum regularium. Hoc institutum primus auctoritate munivit Paulus III. Pontifex die: Septembris anno 1540, deinde Concilium Tridentinum, p. 381. q. 29.

Ordo etiam prodiit regularium Clericorum, quos Theatinos vocant conditore Joanne Carafa, nobili Neapolitano, tunc Episcopo Theatino, (unde nomen huius Clericis Indicum) postmodum auctore Romano Pontifice dicto Paulo IV. *ibid.*

His accessere multarum regularium & Congregationum Clericalium reformationes & instituta. Quales sunt Presbyterorum Congregationes permulorum in Ecclesia Dei fructuum feraces, quales sunt Romae exorta per S. Philippum Nebrum, & Lyetiae Patiorum auspice Petro Brullo Presbytero, omni praecario dignissimo, vitae Apostolicae in Gallia instauratore, quem Urbanus VIII. Pontifex in amplissimum Cardinalium Ordinem adscripsit. Ejus institutum Paulus Papa V. eodem Pontificatus anno 1617. communiavit, *ibid.*

Origenes.

Origenes ob immensas sua dicta Chalcedensis & Adamantius, arcem doctrinae in Alexandria schola tenuit doctissimorum ejus saeculi etiam Christianis insensorum praecario celeberrimus Plotini, Amelii, & Porphyrii, p. 49. Idem seipsum mutilavit, ac eunuchum fecit. Qua ex causa Demetrius Alexandrinus Praeful graves querimonias adversus illum ordinavit. Caesariensem & Jerusalemitanum excitavit, p.

Origenis errores a Theophilo Alexandrino, Epiphania & Hieronymo proscripti. Indeque orta dissidia inter Theophilum & Joannem Chrysostomum Constantinopolis Episcopum, pag. num. & seq. Origensem praeterea cum Didymo & Evagrio damnavit sub Justiniana primo Synodus oecumenica quinta,

Osini.

Osus Cordubensis Episcopus Constantini Magni catechista in Orientem Legatus Apostolicus, mulorum Conciliorum praefes miserando lapsu subscripsit Arianorum formulae in Sirmiensi pseudo-synodo, p. 60. 21. p. 102, 2.

Otho Caesar.

Otho Caesar a Vitellio Imperio simul vitaeque privatus, pag. num.

Otho I.

Otho Saxo a Joanne Papa XII. Inguia cepit Imperii, victoris clarus Bohemos Slavosque perdomuit. De his, Flandris, Francie insignes vicorias retulit. Berengarium Italiae Regem spolavit. Adhaerentem Berengarii filium acie ludit. Graecos Apulia & Calabria vincendo evertit, pag. 256. num. Idem servitutis jugum Romanae Ecclesiae cervicibus imposuit: dum auctoritate sua abutens decretum Romano Concilio extorsit, prohibens sub nullitate actus electionem fieri Romani Pontificis absque suo successorumque consensu. Quapropter exauctorato Joanne XII. adhuc vivente Leonem dictum VIII. illi suffecit, & Praelaturarum investituras sibi suisque successoribus attribuit; Benedictum vero VIII. post Joannem XII. obitum electum legitime Pontificem in Saxoniam captivum abduxit, & in carcere detinuit, in quo vivere delit, *ibid.* num. p. 252. num. 28.

Otho II.

Otho II. praecedentis filius contra Graecos Saracenorum auxilium Apuliam & Calabriam repetentes, infelicissime dimicavit, quo ex certamine vix fuga evasit. Et subinde Romae diem clausit extremum,

Otho III.

Otho III. a Gregorio Papa V. natione Germano Romae coronam accepit Imperii. Ambo simul cum essent aeternitate juncti, convocato Romae Concilio, cujus acta intercederent, ea tractarunt, ut scribit Sigisbertus, quae ad Imperii jura & regnum pertinent. Cumque Othoni nulla proles spes esset, ne ipso obente Germania Principum & popularum contrariis auditis discinderetur, ibi constitutum fuisse tradi-

tur de successore per Septemvirore concilio deligendo, *ibid.* 30. Othonis hujus III. iusta amputata fuit cervix Crescentio, qui diuturno tempore sub titulo Consulibus occupata Adriani mole Romam servituti subjecerat; quamvis Otho ipsi juratam fidem dedisset incolumis vitam, si sui cum arte deditorem faceret. Cujus perfidia Otho impostam sibi a Sancto Romualdo severam penitentiam transigenda in cilicio cum solo pane & aqua intra Monasterium quadragesimae, pedestrisque ad adem Archangeli Michaelis in monte Gargano itineris fideliter peregit, *ibid.*

Otho IV.

Otho quartus primus ab Innocentio III. Pontifice expositus & coronatus; deinde Romana jura violans ab eodem communione fidelium excisus, bellum movit adversus Franciae Regem Philippum Augustum, a quo gravi internecione superatus ad Bovinarum oppidum vix fuga se proripuit anno 1214. Quo eodem die alterum apud Andegavos commissum est praecium inter Joannem Angliae Regem & Ludovicum Philippi Augusti filium, quo Angli post diram suorum stragem penitus deleti sunt. Francorum copiae utriusque adversariis longe superant fuerant numeroque inferiores. Conventum autem fuerat inter Othonem & Joannem, ut si victor a utriusque corrigisset, Franciae regnum aequi partes inter se dividerent, p. 1. & 2.

P

Pallio.

Palliones cum illis, quos patroni praesentant, damnantur in simoniaca & sacrilega, p. can. Palliones contribuendi aliquid temporale ad ingressum Monasterii quandonam simoniaca vel licite, p. 308. & seq.

Pallium.

Pallium recuperanda gratia multiplicata Acta bella, pag. & seq.

Pallium.

Pallium insigne sublimioris Pontificiae dignitatis, aliter dictum superhumeralis, Graecis *επιεπιον*, significat boni pastoris officium, quatenus e lana textum est ut scilicet oves, quae erraverunt, suis humeris reporter ad caulam, p. Solus Papa illud ubique locorum & temporum gestat, & ad Metropolitanos transmittit, non nisi diebus & actis solemnioribus gestandum, *ibid.* Pallium ad Petrum Archiepiscopum Aquilexientem transmissit Paschalis Papa II, diebus solemnioribus in Missis gestandum, in quibus recenset festa sanctae Magdalene & sancti Maximini unius ex septuaginta duobus Christi discipulis, anno 1108. p. 286.

Pamphilius.

Pamphilius ad Caesarem Palaestinae Martyr sub Maximiano p. 58. bulus sibi nomeq. ascivit Caesarensis Eusebii, sicut Cecillii Cypriani.

Panzanus.

Panzanus Alexandrinae scholae moderater ab Alexandrino Antistite in Indiam mittitur ad praedicandum Evangelium, p. num.

Papiense Concilium.

Papiense Concilium indixerat Pontifex Martinus V. sed ingressa te peste Senas translatum est, nec tamen ibi proloquutum fuit ob schismatis metum, quod Alphonsus Aragonum Rex instaurare comminabatur in gratiam Petri Lunensis, p.

Parisiense Concilium III.

Parisiense Concilium tertium anni 557. p. usurpatores excommunicat ac detentores bonorum Ecclesiae, can. Itemque res proprias Episcoporum, quas res Ecclesiae noscuntur, usurpantes, anathemate ferit, quod idem decernit etiam de occupantibus res proprias Sacerdotum, can. 23. Concilium Aurelianense II. anni & Concilium Valoniense anni 492. can. p. Item Concilium Agathense can. 4.

Parisiense Concilium V.

Parisiense alterum Concilium numero quintum anni 615. p. 197. Can. De novo Episcopo canonice & extra simoniam eligendo per Metropolitanum & Suffraganeos Episcopos, populum civitatis: alioqui si vis potestatis vel simonia intervenerit, nulla electio, *ibid.* Can. 2. Ne vivens Episcopus sibi successorem eligat. Et ne viventi Episcopo successor detur, *ibid.* Can. Ne Clericus adversus Episcopum suum ad pecciores recurrat, *ibid.* Can. Ne ullus iudicium sine consensu Episcopi Clericum distringat, *ibid.*

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Paulus Samosatenus.

Paulus Samosatenus Antiochenus Episcopus Christi Divinitatem impugnat. Damnatum duabus Antiochenis Synodis, p. 10. & Dionysii Romani Papae sententia, *ibid.* & p. 47.

Paulus Constantinopolitanus Episcopus.

Paulus Constantinopolis dignissimus Episcopus ab Arianis vexatus, quare in exilium deportatus & demum strangulatus, p. 118.

Pauperes.

Pauperes suos quilibet civitas pascat, ne divagentur, p. 118. can. 5.
 Pauperibus pro eorum causis debet curia advocatum providere, p. 313. can.
 Pauperes erudiendi a Magistro praeceptorali, p. 393. can. & p. 302. can.
 Pauperes recens conversi ad fidem ut instruantur & sustententur, curam gerant Episcopi, p. 313. can.
 Pauperes de bonis Ecclesiae sustentandi, p. 369.
 Pauperes mendicij ne per Ecclesiam divagari sinantur, sed stent ad fores, p. 118. tit.
 Pauperes senes Ecclesiae plus ceteris honorandi, p. 121. can.
 Horum qui pauperes opprimunt, oblationes Ecclesiae rejiciat, *ibid.* can.
 Pauperum defensores ab Imperatoribus petendi, p. 124. can.
 Pauperum defensor Episcopus adversus Judices & potestates a quibus opprimuntur, p. 124. can.

Pelagius.

Pelagius Monachus, natione Socrates, ut solum liberum hominis arbitrium astrueret, gratiam Christi impugnavit. Hujus errores in Palaeatina Concilio dammati Diospolitano, Ipse vero ut damnaretur, Concilium mendaciis eludit.
 Idem cum Caelestio, in Synodo Carthaginiensi & in Milevitana damnatus fuit: & a Romanis Pontificibus Innocentio I. Zosimo, Bonifacio, Caelestio excommunicationis sententias acceperunt, & Honorii Augusti edicto proscripsi, p. 119. seq. Vide quoque additamenta, & historiam Pelagianae heresim delineationem.
 Pelagii pueri annorum tredecim mirabilis in martyrio a Saracenis Regi illato constantia, p. 258.

Pensio.

Pensiones ac census aliaque provisiones ad victum ejus, qui Ordinem sacrum suscepturus est, alienari prohibentur, nisi ex consensu Episcopi, qui Clericos ordinans inopes teneatur aliud certum pro victu supplementum providere, p. 118. cap.
 potest Episcopus assignare pro assumpto Vicario ex fructibus beneficii Curati, quando rector est illiteratus, aut aliquis incapax exercendi parochiale munus, pag. 405. cap. 6.
 Pensiones ex beneficiorum fructibus potest Episcopus detrabere ad fundandum Clericale Seminarium, p. 53.
 Pensiones seu census vitalitatis aliaque ad usum provisiones quibuslibet conditionibus possint a Monasteriorum Superioribus admitti pro subditorum regularium necessitatibus: sic tamen ut ministratio sit per Officialia, p. 118. cap.

Persecutiones Ecclesiae.

Persecutiones, quas Ecclesia passa est ab infidelibus Regibus, Primum suscitavit Nero, qui postquam Romam incendit, ut oilium tan imminentis facinoris declinaret, novum aliud adjungens, ejus calumniam in Christianos detorsit, in quos eo praetere crudelissime deservit. Idem Petrum cruci & Paulum gladio addidit.
 Secundam mox persecutionem Domitianus, p. 118. Titianus, p. 118. & Marcus Aurelius Antoninus, p. 119.
 Quintam Septimius Severus, Sextam Alexander Maximus filius instigante Praefecto Praetorii Ulviano, Septimam Maximinus, p. 42. Octavam Decius, *ibid.* n. Nonam Gallus & filius Volusianus, Decimam Valerianus, p. 118. Undecimam Claudius, *ibid.* Duodecimam Aurelianus, *ibid.* Decimam tertiam Carus cum filio Numeriano, pag. 26. & Decimam quartam Diocletianus & Maximianus Herculius: quam hinc inde prosecutus fuit Galerius Maximianus, Licinius, Maximinus, Maxentius, diviso in partes Imperio, *ibid.* Decimam quintam Valens Arianus, p. 61. Decimam sextam Jovianus & Anastasius Eurychiani haeretici Imperatores, p. 124. n. 23. & Decimam septimam Theodosius & Hunnericus Vandali, p. 124. n. 23. Decimam octavam Leovigildus Visigothorum Rex in Hispania, p. 124. n. 23.

Vigintiannam Dunaanam Judaeus Arabiae tyrannus; quem demum ultro fidelis Eleabjam Aethiopum rex regno vitaeque privavit, *ibid.*

Vigintiannam primam Iconomachi Imperatores Leo Isaurus, ex eoque ori Constantinus Copronymus & Leo Quartus seu Armenius, Michael Balbus, & Theophylus, & seq.

Vigintiannam secundam concitarunt Mahometani Orientis invasores, deinde ejusdem sectae sequaces Saraceni per Africam maritimam oram, inde transgressi Gadibus per Hispanias & per Gallias usque ad Ligerim, &

Pestis.

Pestis terribissima toto Orbe grassata ab Imperio Galli & Volturni ad usque regnum Aureliani. quae etiam Claudium Imperatorem abtulit, p. 118. &

Petrus Apostolus.

Petrus Apostolorum princeps proposuit de novo sabrogando in locum petiti Judaei Apostolo. Multos Judaeos ad Christi Ecclesiam traduxit primum Jerusalem, deinde Liddam & Joppam, cum Caesarea, ubi Cornelium centurionem baptizans fidei januam Gentilibus patefecit. In vincula mittitur ab Herode Agrippa, unde ab Anelo liberatur, pag. 118. Marcum Evangelistam Alexandrinam praefecit Ecclesiae. Ipse Antiochiae quinquennio suam sedit iustitiam. Inde succedens sibi Evodum Romanum profectus, ibique Christum primus predicavit, crucisque martyrium passus est sub Nerone, p. 2. & 3.

Idem quamvis multa per se statueret possit auctoritate, qua pollebat, capitis Ecclesiae, nihil tamen suae fratrum consilio peregit, p. 118.

Petrus Alexandrinus.

Petri Alexandriae Episcopi sub Maximino martyrium, pag. 118. num.

Petrus de Luna.

Petrus de Luna, praecipui consilio, Avinionense, defuncto Roberto Genevensi substituitur, p. 116. n.

Petrus Leonis.

Petrus Leonis sub Anacleti nomine Schisma contra Innocentium II. p. 176. &

Petrus Cnaphens.

Petrus Cnaphens, expulso per seditionem Martyrio orthodoxo Episcopo, ejus invadit Sedem, & Eurychianam haeresim promovet, p. 118.

Philippus Diaconus.

Philippus unus ex septem Diaconis quamplurimos in Samaritanis suis praedicationibus ad Christianam religionem convertit, Eunuchum Candacis reginae Aethiopum fide imbutus & baptizatus in itinere, indeque ab Angelo Azotum transportatur, pag. 118.

Philippus Arabs.

Philippus Arabs Gordianum necat, ejusque Imperium occupat, p. 42. n. 10. Annum saecularem & ab urbe condita millesimum, sociato sibi ad Imperium cognomine filio, qui Agellus est vocatus, celebrat, Christi religionem primus Imperatorum professus est, ut refert Eusebius, & in pernicitium classem a Fabiano Romae Episcopo redactus, pag. 42. & 11.

Philippus Franciae Regis.

Philippus Franciae Rex repudiata legitima uxore, Bertha, cum pellice Bertrada sacrilegas nuptias init, ideoque ab Urbano Papa II. in duobus Franciae Conciliis Ostiensi & Arvernensi excommunicatur, p. 118.
 Philippus Augustus Franciae Rex, repudiata conjugis Gerbergae, nuptias cum Maria Moraviae Ducis filia contrahit. Ideoque a Caelestino Papa III. missis in Franciam Legatis suppontetur Interdicto, una cum universo regno in Concilio Divionensi: ipseque tandem Rex Gerbergam revocat, & Mariam ad suos remittit, *ibid.* n. 5.
 Philippi Pulchri Franciae Regis, & Bonifacii Papae VIII. dissidia, p. 332.

Phocas.

Phocas suda & facinorosus centurio Romanum exercitum ad rebellandum Mauritio concitat, quem interim, ceteris primum in ejus conspectu liberis, ejusque usurpat Imperium, in subditos crudelia, in bestes segnis, omnibus invidus, ab Heraclio Praefecto perimitur. Hic namque edoctis inde comitis Constantinopolim aggreditur, & facile obtinet, ubi Phocas comprehensus jugulatur, p. 195.

Photius.

Photius eunuchus detracto sancto Patriarcha Ignatio intrudetur per Casarem Bardam in sedem Constantinopolitanam, p. Photii mores & ingenium, *ibid.* num. Deicitur a Basilio Imperatore, Ignatius in sedem revocatur, p. 5. & Photium damnat Nicolaus Papa primus, Photius vicissim Nicolaum in pseudosynodo damnat. Sed qui Nicolaus successit Hadrianus Papa II. consentiente Basilio Constantinopoli Synodum octavam œcumenicam indixit, cui Hadriani Legati Apostolici presederunt, quibus assensit Ignatius in sedem restitutus, Photius vero citatus reus comparuit, qui sibi coram Patribus obstinatum silentium indixit. Hinc in ea octava Synodo damnatio, p. Photius post Ignatii obitum rursus artibus Santabarenti & favore Basilii per pseudosynodum revocatur in vacuum sedem Constantinopolitanam anno 876. quo inchoatum est schisma Photianum, omniumque unquam exitere, longissimum & exitiosissimum, pag. 350. num.

Phrygia.

Phrygiæ urbi circumfuso Maximi exercitu in odium Legionis Christianæ cum omnibus incolis incenditur, p. 58.

Pictura.

Picturas ab Ecclesiis amoveri quo sensu jubet Concilium Illiberitanum, p. 53.
Picturarum cur rarior esset usus in primitiva Ecclesia. Sacras tamen Ecclesia colit ac veneratur: qui cultus rite explicatur, *ibid.* & p. 221.
Laxum discrimen inter Ecclesiasticas imagines & idola, seu gentilium simulacra, p. 222. & seq.
Sub agni similitudine posse Christum representari. coli, p. 222. can. 82.
Salvatoris imago in secunda Nicæna Synodo ab omnibus suppliciter procumbentibus adorata, p.
De sanctarum Imaginum veneratione distributa, pag. 221. & seq.
Picturæ lascivæ prohibentur, p. 222. 21. Vide Imago.

Pipini virii.

Pipinorum progenies, in qua tres Pipini celebres: quorum primus Pipinus Hereshallus Dux Neustriæ & Palatii Regi præfatus. Iste Rathodum Frisonum Regem debellavit, & compulsi, ut Apollonia viris Suniberto & Villibredo officium prædicandi Evangelii per Septentrionem permitteret. Hic ex sanctissima Coniuge tres libros suscepit, Grimaldum, Gertrudem Virginem & Beggam. Begga nupit Antedigitio. Quibus ex nuptiis ortus est Pipinus secundus a Landem dictus, qui Plestrudem duxit uxorem, quo ex matrimonio editi educatique sunt liberi duo Drochus & Grimwaldus. Mortuo demum Pipino duorum regnorum Franciæ Australiæque Prætoris Præfecto, Plestrudis vidua Carolum Pipini defuncti & pellicis Elpactis filium nothum in arcam custodiam condidit. Ex qua tamen mox dilapsus ardent juvenis in bella proripit, que tamen non modo celebritate summaque fortitudine, verum etiam insigni prudentia & clementia moderabatur. Ille duos legitimos progenit liberos Pipinum cognomento Brevem, & Carolomanum: Inter quos pater Carolus geminam Franciam partitus est, Occidentalem Carolomanno, & Occiduum Pipino impertiens. Sed Carolomanus divino amore percitus ditionem suam fratri Pipino dimisit, ipse vero incognitus in Monasterium secessit Montiscassini. Rex vero Pipinus semel iterum transgressus Alpes Astulphum Longobardum Regem debellavit, Stephanumque certum Pontificem ab illo hostiliter vexatum suamque opem implorantem liberavit. Cui etiam exarchatum Ravennæ cum Pentapoli aliisque urbibus & arcibus Astulpho erepta donavit: similem postmodum protectionem Pipini Regis filius Carolus Magnus Adriano primo præstitit, quem Desiderius Longobardorum Rex bello pressaquebatur, spoliavitque regno & libertate, confirmatisque Pipini donationibus aliis amplissimas provincias in Romanam Ecclesiam contulit, p. 213. 1. n. p. 15. & 14.

Placentinum Concilium.

Placentinum Concilium, cui præfedit Urbanus Papa II. anno 1097. in aperto campo sub dio ob frequentem hominum concursum tempore Henrici Germanorum Regis jam ante a Gregorio VII. & Victore III. Pontificibus excommunicari. Præfides Imperatrix a nefandis libidinibus, quas coacta ab Henrico passu fuerat, & ob quas ab ipso diverterat, absoluta est. Et Philippus I. Francorum Rex in Concilio dudum Meduensi ob sacrilegas cum pellice Bertranda nuptias communionem remota se per Legatos excusavit, induciasque petiit ad usque Pentecosten. Et Alexius Comnenus Orientis Imperator suppliciter contra Turcas postulavit, & obtinuit, p.
Can. 1. Quæ de simoniaco a Patribus decreta sunt firmantur, *ibid.*
Can. 2. Ordinationes simoniaco irritæ declarantur, *ibid.*
Can. Ordinationes non simoniaco factæ a simoniaco præfatis tolerantur, dum Ordinari sint laudabilis vite, *ibid.*
Cassusii, *Historia Ecclesiastica.*

Can. Si tamen scienter aliquis a simoniaco acceperit Ordinem, ejus ordinatio irrita declaratur, *ibid.*

Can. 5. Quocumque in pueritia suorum cupiditate parentum Ecclesiam adopi fuerint per pecuniam a parentibus simoniaco contributam, benigne tolerantur, si alias digni compertantur, *ibid.*

Can. Ordinationes a Guilberto collatas post ejus a Greg. VII. istam damnationem nullæ decernuntur, *ibid.*

Can. Idem constituitur de Ordinationibus factis ab invasoribus alienarum Ecclesiarum ac sedium, quales multos obtulerant schismatici Imperatores, si non excuset inculpabilis ignorantia, *ibid.*

Can. 12. De ordinatis scienter a schismaticis, donec ad Ecclesiæ unitatem redierint, dispensatio indulgetur ob pacis desiderium absque generali canonum præjudicio tales damnantur, *ibid.*

Can. Ne quidquam pro baptismo, vel chrismate, vel sepultura exigatur, *ibid.*

Plinius.

Plinii relatio de Christianis ad Trajanum, & hujus responsio, p.

Pœnitentia Publica.

Pœnitentiæ publicæ diversæ species, p.
Pœnitentium tres classes dinumerat Synodus Nicæna, omittis lugentibus, num. Veteres autem Canones classes recensent quatuor: Lugentium, 2. Audientium. Prostratorum.
Consistentium, qui soli persistebant usque ad finem sacri Mysteriorum, qui expertes erant Eucharisticæ communionis; reliqui exire jubebantur una cum catechumentis, p. 2. & can. 11. & 12.

Pœnitentiæ publicæ non semper comitem habebat publicam confessionem, & talis pœnitentiæ non partebat ullam irregularitatem, p. 22. 5. &

Pro pœnitentiâ, Clerici gravium delictorum rei gradebantur intra Monasteria ad usque mortem. Minorum autem culparum rei ad laicam communionem, id est extra Sanctuarium promiscue cum laicis reducebantur, pag. 23. & gravia crimina per publicam pœnitentiâ expianda censebantur lapsus ad infidelitatem, luxuriam, homicidium. His adjungebantur magis & saluti crimina, *ibid.* 11.

Clerici criminum rei deponerentur, sed non admittebantur ad publicam pœnitentiâ, *ibid.* & De privata pœnitentiâ & sterca confessione, p. 203.

Pœnitentiâ pro infandis libidinibus qualis præscribatur a Concilio Ancyrano, p.

Pœnitentiæ publicæ relaxari solent per libellos martyrum & confessorum: unde fluxerunt indulgentiæ a Romanis Pontificibus concedi solent in Sanctorum meritis fundatæ, p. 266. num.

Pœnitentiarum publicarum obligatio quæcumque per Claramontanum in Alvernis Concilio anni 1095. Urbano II. Pontifice in expeditione contra Turcas in Orientem & Palæstinam commutata, pag. 274. num.

Pœnitentiâ privata.

Pœnitentiæ privatæ quænam falsæ dicantur, p. 294. can. 28. & p. 423. p. 2.

In Sacramento Pœnitentiæ numerus, & peccatorum circumstantiæ quales exprimendæ, p.

Docet de peccatis qualis requiritur in pœnitentiâ, *ibid.* num.

Quando urget mortis periculum, debet unusquisque per Pœnitentiæ Sacramentum prævenire periculum, suæque animæ salutis per sacram confessionem consulere, p. 425.

Poloni.

Poloni ejurato idolorum cultu Christiana sacra susceperunt, pag. 258.

Poloni, vita functo Micslao Rege, viduam ejus cum infante Casimiro eiciunt, Insula in Franchiam deferretur incognitus, sed discendi factus capax literis operam dat, Monachumque profectur Cluniacum sub Abate Odilone, atque Diaconus consecratur. Interim Poloni facta diligenti perquisitione, quum de regno in diversas partes dissidentes civili bello periclitarentur, neque pax inter eos iniri posset, nisi Regia promotione Casimiri, in quem universi consentirebant, si modo usquam gentium potest reperiri. Addiscunt tandem versari illum apud Cluniacum, missique ad Odilonem repetunt Casimirus ad regnum, qui tamen renuit absolute suam consecrationem. At Legatis consultum dat Odilo Romanum adveniendi, & Pontifici unanimum populorum petitionem exponendi, & bella civilia toto regno inevitabilia, nisi votis ipsorum accedat Casimirus. Quinimmo neque diuturnam fore populorum quietem, si celebris nullaque relicta de se prole vita excederet Casimirus, ac proinde necesse esse, ut voca, quibus erat obstrictus, laxarentur. His mature perceptis, Casimirus a gemis voto, cum Monasticæ professionis, cum sacri Ordinis dispensat, quia etiam stricte jubet, ut oblatum sibi regnum recipiat. Is erat Papa Benedictus IX. cui ille obtulerat pacem & felicitatem in Poloniam invenit, p. 25.

Polonia.

Polonia per matrimonium puella Hedvigiæ hæredis regis cum Jagellone Lituanie principe & Provinciis novis augetur, & Jagello secundum conditionem ab Hedvigiæ propositam & requisitam unam cum subditis baptismo abluatur, pag. 335. num. 27.

Polixenus. *Xenias*, p. 167. c. 13.

Pontifex Romanus.

Pontificum Romanorum: Nicolao ad Stephanum VI. veteris ex approbatoribus auctoribus, p. 255.

Pontificum Romanorum ob insignem nequitiam diffamatorum promotio nequaquam Ecclesie Romanæ attribuenda est, sed ambitioni Magnatum & tyrannorum Romanam Ecclesiam opprimendum, qui probos odio prosequantur, improbos vero majore pretio dignitates Ecclesie licitantes promovebant, *ibid.* num. 5.

Pontifices Romanos eligendi jus Imperatoribus concessit in Synodo Romana Joannes XII. præsentis & urgente Imperatore cum valido exercitu, p. . . . Id tamen jus idem Joannes cum Ottho discessisset, revocavit, *ibid.* Hoc idem privilegium Henricus II. violenter extorsit, pessimumque successoribus eisdemque perniciosum reliquit exemplum, p. . . . & 12.

De Pontificis Romani canonica electione, p. . . . can. . . . pag. 322. & p. . . . Dissertatio.

Pontifex maximus eligendus libere à duabus partibus Cardinalium, p. 359.

Pontificis Romani potestas in universam toto Orbe Ecclesiam, p. . . . 95. & in confirmandis Conciliorum decretis, *ibid.* & seq.

Potamiensis.

Potamiensis Virginis admirabile sub Maximiano martyrium, pag. 58. num.

Præbenda.

Præbenda præceptorialis per singulas cathedrales Ecclesias, pag. . . . can. . . . & p. . . . can.

Præbenda pariter Theologalis per singulas Ecclesias & Collegia sufficientes proventus habentia constituitur, p. . . . num.

Item Tridentina sess. 5. cap. . . . de reform.

Præbendarum divisio prohibita, & ne beneficia Ecclesiastica cum diminutione conferantur. Dux causæ in scholio referuntur, ob quas admittitur præbendarum divisio, pag. 289. can. . . . & seq.

Præbendam penitentiarum in cathedralibus Ecclesiis ab Episcopis constitui sancit Concilium Trid. sess. . . . cap. . . . qua qui provisus fuerit, censetur præfens in officiis chori, dum audiat confessiones, & lucretur distributiones de reform.

Prædestinariani.

Prædestinarianorum nomine vocabantur discipuli S. Augustini à Pelagianis & Semipelagianis. Id fuit Faustus Semipelagiani hæreticorum, sicut ab eodem memorata Concilia Lugdunense & Arlense, quorum alibi nequidem apud alios eorum temporum scriptores Semipelagianos nullum visitur vestigium. Faustus autem libros damnaverunt Pontifices Romani Gelasius & Hormisdas, contrariis vero libris reserant sanctissimi Episcopi Fulgentius Ruspensis, Casarius Arlensis, Avitus Viennensis, p. 156.

Præfectura.

Notitiæ Præfecturarum Ecclesiasticarum plurimum conducit notitia civilium præfecturarum Romani Imperii, quibus Ecclesia se accommodavit, p. . . . & seq.

Præfectura Romani Imperii ab initio unica fuit. Postmodum ne tanta potestas tum Imperatoribus, tum Republicæ noxia foret, illam Commodus Imperator, postquam insidias Perennis Præfecti Prætorio evasit, duos Præfectos constituit. Constantinus vero Magnus in quatuor Præfectos eam potestatem distribuit, instituitque Præfecturas Orientis, Illyrici, Italiae, & Galliarum. Galliarum Præfecto subjectæ erant amplissimæ provincie Gallia, Hispania, Britannia. Sedes Præfectus Galliarum fuit Treviri supra Mosellam & Arlense aliquando ad fluvium Rhodani sita. Sectum deinde fuit in duas partes Imperium, scilicet in Orientale, cujus regia sedes erat Byzantium, & in Occidentale, cujus caput Roma fuit. Subditæ autem olim Præfectis provinciæ, quæ per Occidentem Vicariæ dicebantur, a quibus ad Præfectos devolvebatur appellatio, ceperunt proprios habere Præfectos, sicut etiam quæ dioceses in Oriente vocabantur. Orientis Præfecturæ caput erat Antiochia Syriæ. Diocesis Ponticæ caput fuit Casarza Cappadocum, Diocesis Egypti caput excivit Alexandria, Egypti autem Præfectus dicebatur Augustalis. Illyrici Præfectura Orientalis fuit Sardica. Britannicæ Vicariæ caput & sedes fuit Eboracum. Hispanicæ autem Vicariæ Hispali. Italiae Præfectura Mediolanum. Erat etiam Romæ Præfectus urbis, cui obtemperabant suburbicariæ diocæ regiones, scilicet Tuscia, Cam-

pania & Piceni intra centesimum ab urbe lapidem. Denique Præfecturæ Africae, quam Justinianus post debellatos Vandalos instauravit, caput simul Ecclesiasticum & civile Carthago fuit, p. . . . & seq. His adde Ephesum Asiæ diocesis in Oriente caput, & Macedoniae dioceses Metropolis Thessaloniceorum.

Præscriptio.

Præscriptio nulla procedit sine bona fide, p. . . . c. . . . Præscriptio tricennaria, quadragennaria, centennaria in rebus Ecclesiæ diversa pro locorum & temporum diversitate, p. 154. can.

Præscriptio nulla obest, quo minus novæ basilicæ ad eum Episcopum pertineant, in cujus diocesi sunt, p. 201. c. 17.

Præcarie.

Præcariarum frequens olim in Ecclesia usus, quo scilicet, ut prædia Ecclesiastica in privatorum manus incidere potest temporum, etsi enim præscribi non possint, probationum tamen defectu dimittebantur sub possessoribus. Ex præcaris aliqui fructus annuatim Ecclesie contribui solebant, pag. 164. num. 22.

Præcarie quondam expiunt: neve ultra quinquennium præsententur, p. . . .

Præbyterium.

Præbyterium erat olim cœtus Sacerdotum & Diaconorum: cujus convocazione utebatur Episcopus ad Concilium regium Ecclesiasticum, p. . . .

Præbyterium vacante sede sollicitudinem Ecclesiarum capebat. Hinc est, quod ablato Fabiano Papa per martyrium Cyprianus consilium exquisivit Romanæ Ecclesie Præbyterii, cui suffragabantur & præsidebant sanctissimi Episcopi, quæ Romanæ Ecclesie suffraganei ut Cornelius Papa Romanus commemorat epist. ad Cyprianum Carthaginensem . . . Et Hieronymus vocat Cleri Romani Senatorem epist. ad Rulicum. Extiterat concilium septuaginta seniorum, ut refert Hieronymus comment. in epist. ad Titum, *ibid.* . . . p. 17. c. 3. & . . . Nunc vero in singulis diocesis Canonici Cathedralis constituunt Senatorem Ecclesie, sic enim vocat Conc. Trid. sess. . . . c. 2. de ref.

Primacia Ecclesiastica.

Primariæ Ecclesiasticæ a Romanis Pontificibus constituta fuit vices quibusdam Episcopis conferentibus supra quas provincias ac Metropoles: Cujusmodi potestatem contulit Leo Papa Magnus Episcopo Thessalonicensi, Zozimo, Virgilio, & sanctus Gregorius Episcopo Arlensi. Hormisdas Romulo Rhemeni per Galliam, & Salvastio Hispalensi per Hispaniam, Zacharias Pontif. Bonifac. Moguntinum Primatum creavit per universam Germaniam, p. . . . 19.

Principes.

Principibus sæculi prohibetur investitura dare dignitatem Ecclesiasticarum, pag. . . . 10. & . . . 5. Exemplis id ostenditur.

Priscilliani.

Priscillianus Hispani Episcopi hæresis Conciliis damnatur, quæ hæretarcha Ichacto Episcopo ipsum rem potestate iudicio Maximi usurpatoris Imperii capite damnatum est, p. 61. num.

Prisci historici.

Prisci historici Græci relatio de duobus Clodionis liberis de patris regni successione inter se contendentibus, quorum qui major natus erat, totum sibi vindicabat, ac junior mediocrem sibi procebat regni, atque ab Actio ademptus factum illo vixit junxerat: sub Actia vero Seneca fuit cum adhærentibus Francis militabat, . . . 132.

Probus Imperator.

Probus Tacito mortuo Augustus creatus, et quæ nomine probus, eo imperante pacem habuit Ecclesia, sed Marcianorum hæresis illam oppugnavit, p. 44. c. 25.

Processus.

Processus Spiritus sancti a Patre Filioque definitus in Concilio secundo Lugdunensi, can. . . . p. . . . & differt. p. 11. c. 2. in Concilio Fovejuliensi, p. . . . Et in Florentino, p. 44. & in differt. ad additionem ad Symbolum, 171.

Proprius Sacerdos.

Proprius Sacerdos quisquam, p. 372.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Regularium Superiorum electio ne aliter fiat quam per vota secreta, ita ut singularum nomina non innotescant, *ibid.* cap.

De Regularium communione Ecclesiastica ad minus quam per singulos menses. Et ut provideatur Monialibus extraordinarius confessorius bis aut ter in anno, p. cap.

Ut regulares curati electioni & examini Episcoporum subiectantur, *ibid.* c.

In controversiis Ordinum Regularium inter se vel cum Clero seculari in processibus quibuscumque standum esse iudicio Episcopi sine appellatione, *ibid.* cap.

Nulla renouatio vel obligatio facta ligat nisi post sequentem professionem, *ibid.* & seq. Itaque si professio non sequatur, nihil potest solvi aut exigi excepto vitto aut restituta novitatus, *ibid.*

Anathema incumbit cuiuscumque personae cogenti feminam ingredi Monasterium, aut habitum suscipere, (nisi in casibus a jure expressis) atque iis, qui consilium vel auxilium ad id dederint, vel iuriam susceperint, aut qui sine causa volentem ingredi aut profiteri impederint, *ibid.* 85.

Quicumque praetendit se per vim aut metum ingressum religionem, aliamve causam nullitatis professionis praetendit, & vult sine licentia Superioris discedere, non est audiendus post quinquevolum professionis computandum, nisi causas, quas praetendit, deduxerit coram Superiore & Ordinario, sed compellendus est ad Monasterium redire, *ibid.* cap.

Regestum continens diem & annum susceptionis regularis habitus vel emissa professionis conscribi ab Abbatibus & Prioribus claustralibus cum subscriptione praesentium duorum testium, jubet Concilium Turonense anni 1633. tit. de Monachis, ne quis temere professus praesumatur, aut pari temeritate ad saeculum redeat, aut nuptias in alias & sacrilegas intire praesumat. Id vero regestum diligenter custodiat, p. 435.

Silentium, obedientia, humilitas, caritas, ceteraque virtutes sunt praecipua regularium ornamenta, p. nu. 5. Regula frequenter in capitulis legatur, moneturque, qui praesit, & redarguat, si quid minus seruetur, excitet vero ad emendationem & fervorem, *ibid.* Statim horis convenienti regulares ad laudes Deo devote persolvendas, *ibid.* Religiosae vitae quantae sunt utilitatis. Abbatia Bernardi testimonium, *ibid.*

Reliquia.

Reliquiae sancti Babylae Antiocheni Episcopi & martyris oraculum cacodamoni obmutescere fecerunt, ejusque sanum ingenderunt, p. 12. & 13. Reliquiarum SS. Martyrum Stephani, Item Gervasii & Prothasii miracula, *ibid.*

Reliquiis Sanctorum quantus sit honor deferendus, *ibid.* no. 12. &

Reliquiae sacrae quo ritu & honore in processibus gestandae, p. 206.

Reliquiae sacrae ne extrahantur & ne monstrantur extra proprias capsas, p. can.

Reliquias non atrectatas & recent inventas non liceat publicae venerationi exponere, nisi postquam auctoritate Papae fuerint approbatae, *ibid.*

Quisquis Episcopus sine sacris reliquiis templum consecraverit, deponendus est, p. 12.

Res Ecclesiae.

Res Ecclesiae quisquis occupaverit, vel qui retinet, tandem ab Ecclesiastica communione suspenditur, donec restituerit, p. 185. & 5.

Res Ecclesiae non alienentur, neque tribuantur in emphyteusim perpetuam vel ad multos annos citra consensum Capituli & Sedis Apostolicae. Secus facientes Praelati suo officio, & administratione privandi sunt. Ceteri Clerici a perceptione beneficiorum suorum suspenduntur per triennium. Laici vero, qui ad hujusmodi conditionem res Ecclesiae reducerunt, & qui tale consilium dederunt, subiciuntur excommunicationi, a qua nequeant absolvi, nisi postquam ab hujusmodi conventis prius recesserint, p. 325. can. & p. can.

Res Ecclesiae non nisi ad pios usus convertendae, p.

Res, ornamenta, & vasa, & chartae Ecclesiae plorumque aliorum locorum inventariis autentice conscribantur & asservantur, p. 392. can. Item Concilium Budense anni 1279. can. & Avinionense anni 1326. p. can. 58. & Toleranum anni 1565. p. & seq.

Res Ecclesiae in remunerationem vel sub annuo censu concessae ad tempus sine Clericis sine laicis nunquam praescribantur. Ubi & de precariis, p. 22.

Res Ecclesiae alienationi aut longi temporis emphyteusi quatuor conditiones requirantur, p. 5.

Residencia.

Residencia Clericorum in suis Ecclesiis praesertim solemnariibus p.

Residencia Episcoporum, p.

Ne Episcopi etiam intra hanc diocesis locum extra sedem Cathedralis Ecclesiae ad diutius habitandum exigant, pag. 426. num.

Parochorum residentis, qui alioqui non faciunt fructus suos, & removeri debent, p. can. pag. can. p. num.

Residencia Decanorum, p. 389. & Canonicorum, & pra-

bendas habentium, p. nu. & Abbatum, p. 389. Quondam qui non assistunt in choro, nec in co. re. Officiis chori dispensantur, ut possint sumere distributiones, p. 2. & de Penitentiaro audiente confessionem, chorum psallit. Conc. Trid. sess. cap. i.

Rhemense Concilium

Rhemense Concilium praeside Archiepiscopo Sommo, cuj meminit Flodoardus lib. hist. Rhemen. cap. 5.

Rhemense Concilium II.

Rhemense Concilium secundum annum 813. regnantis Caroli Magni, p.

Can. 1. Ne Praelati ad mensam suam loca turpia permitant, sed pauperes adhibeant & piam lectionem, *ibid.*

Can. Ne Presbyteri de minore titulo ad majorem transigant, *ibid.* &c. 2. can.

Can. Ne Monachi aut Clerici tabernis impeditur, *ibid.* Quod prohibuerat Laodiceus can. & Africanus can.

Can. 25. Ut diebus Dominicis cessent servilia opera, & placita, & contractus, & mercatus, *ibid.*

Rhemense Concilium anni 1148.

Rhemense alterum Concilium anni 1148. adversus errorem Gilberti Porretani Eugenio III. Papa Praeside, pag. 286. & seq.

In primis Gilbertus ipse Pictavensis Episcopus se agnovit & ejuravit errores, quos etiam ipsa Synodus damnare, p.

Can. Nemo sciens communicet cum excommunicatis, *ibid.*

Can. Ut sit modestus Episcoporum & Clericorum habitus, *ibid.*

Can. Ut Subdiaconi neque uxores neque concubinas habeant, p.

Can. Ut Sanctimonialia, & Canonice regulariter vitam juxta regulas SS. Augustini & Benedicti, & in locis Christiana priventur sepultura, *ibid.*

Can. 5. Ne laici Ecclesiastica Judicia usurpent. Praelati per illorum metum aut jussionem ab Ecclesiastica jurisdictione & Officio suo desistant, *ibid.*

Can. Ne advocati & exactores ultra sui officii limitem accipere quidquam praesumant, sub pena privationis Ecclesiasticae sepulturae, *ibid.*

Can. Ecclesiasticae personas & regulares ab omni prohibet nuptiali commercio. Ita minus ut separata in penitentia vitam exigant, *ibid.*

Can. Ne laici decimas Ecclesiae possideant, *ibid.*

Can. Ne quis instituat Archidiaconum, qui Diaconus non sit. Neve adolescentibus vel infans sacros Ordines ambrosialis conferantur dignitates, *ibid.*

Can. Ne Presbyteris conductis Ecclesiae committantur, sed unaquaque Ecclesia suum habeat Sacerdotem convenienter provisionem, *ibid.*

Can. De publica personarum & rerum ad eas pertinentium securitate, *ibid.*

Can. 12. De reprehenda militum suae fortitudinis facinas inter mundanas exhibentium temeritate, *ibid.*

Can. Absolutio percussoris Clerico vel Monacho jussu Summo Pontifici reservatur, *ibid.*

Can. De immunitate confugientium ad Ecclesias vel Cometeria, *ibid.*

Can. 15. Incendiarii anathemate percellantur, *ibid.*

Can. Ne quidquam pro Christianitate, oleo sacro vel sepultura exigatur, *ibid.* Vide Lateranense canon. 63. & 64. p.

Can. Factae ab haereticis vel schismaticis Ordinationes declarantur irritae, p.

Can. Fautores & receptatores haereticorum anathematizantur, eorumque tertae interdictioni subiciuntur, *ibid.*

Rhemense Concilium anni 1564.

Alterum Rhemense Concilium a Carolo Lothario Cardinali Archiepiscopo Rhemeni coactum anno 1564. p. 1.

Statuto 1. Admonentur Parochi de residentia. Officia illorum recalcantur. Et ut negligentes removeantur, *ibid.*

Statuto. Ut Parochi suos invitent ad suscipienda sacramenta cum fide, reverentia & devotione, pag.

Statutum decretum, ut Rectores parochiarum scandalose viventes accipiant conditores, & contractus deponant, *ibid.*

Congregationis. Statuitur, ut dies Domini & festi religiose serventur. Et mox addit, ut fidelis populus tertii illorum Dominicis intersit parochiali Missae, *ibid.*

Concilium quoque Trident. sess. 24. de reform. cap. 4. Moneat (inquit) Episcopus diligenter populum, rursus quemque Parochiae suae interesse, ubi commode id fieri potest, ad audiendum verbum Dei. Vide Concilium Turonicum anni p. 435.

Rhemense Concilium ann. 1583.

Alterum Rhemense Concilium a Ludovico Cardinali & Archiepiscopo Guisio Lotharingo celebratum anno 1593.

Tit. de diebus festis cap. 5. Ne in his nundinis, mercatus & auctiones fiant sub pena excommunicationis pronuntianda, *ibid.*

Tit. de Baptismo cap. . Officium susceptorum seu patronorum erga eos, quos de sacro fonte levarunt, *ibid.* Vide *libr.*

Capitularium Caroli Magni, *ibid.*

Cap. Episcopus ne in sua diocesi, & ne parochus in sua parochia susceptor in baptismo fiat, nullus autem Monachus aut Monialis, *ibid.*

Cap. Parochus moneatur, ne baptizandis nomina Patronorum imponantur, *ibid.*

Cap. Parochus primum inquirat, an infans fuerit domi baptizatus, & quibusnam verbis & ritu, *ibid.*

Tit. de sepulturis cap. . Cerei funebres regulariter sunt parochorum, *ibid.*

Cap. . Cœmeteria muro cingantur, ne bestiis pervia sint, aut profanentur, *ibid.*

Hoc idem sanctum fuit a Concilio Bituricensi anni 1528. in decreto de Cœmeteriis.

Cap. . Ne liceat tumulos humo altiores erigere, aut statuas, vel arma, vel trophæa collocare, p. 432. Hoc idem sanctum Concilium Mediolanense primum sub S. Carolo Borromeo tit. . de sepulturis.

Cap. . & . Per sepulturam hominis excommunicati vel infidelis polluitur Ecclesia vel Cœmeterium: & quinam alii privandi sint Ecclesiastica sepultura, inter quos recenset mortuos in duello, etiam ante obitum signa dederint penitentiae: eos insuper, qui tempore Paschali sacramenta sumere neglexerunt, *ibid.* Hæc eadem sancta sunt in rituali Pauli Papæ quinti.

Cap. . Per sepulturam hominis excommunicati Ecclesiam vel Cœmeterium polluit, & debere reconciliari, *ibid.* Quam rem constituit c. consuluisti de consecr. Eccl. vel Alt. Quod idem statuitur de sepultura hominis infidelis, etiam non possit dici excommunicatus, quatenus nunquam baptisma suscepit, neque fuit in Ecclesiæ communionem aut jurisdictionem. Tales etiam sunt infantes non baptizati, c. Ecclesiam liq. de consecr. dist. 1. Admonet item illud Rhemense c. . Ecclesia polluta pollui quoque contiguum cœmeterium, sed non vice versa de Ecclesia, etiam pollutum fuerit contiguum cœmeterium, *ibid.*

Tit. Rhemensis de Clericis cap. . ut Clerici suo nomini & vocationi respondeant. Id admonet S. Hieronymus epist. ad Neporianum Clericos a sorte distos, vel quia Dominus sit eorum fors, ut dicere possint, Dominus pars hæred. meæ cum Psalmista, vel quia ipsi speciali prærogativa de sorte Domini sunt, *ibid.*

Cap. . Ne Clerici se suamve operam laicis addicant in rebus secularibus & profanis, *ibid.*

Cap. . Ne possessores alienas condicant, p.

Cap. . A crapula & ebrietate abstinere, *ibid.*

Cap. 5. Continentiam sectentur, & a luxuria se alienos exhibeant, *ibid.*

Cap. . Ab alea & venationibus & indecora lusibus se cohibeant, *ibid.*

Cap. . Clerici & morum probitate & exteriore cultum modestæ exemplo sint, *ibid.*

Hæc singula distinctis canonibus a diversis Conciliis prohibentur, sed omnia simul complectitur uno can. . Concilium Moguntiacum anni 833. sub Leone Papa III. & Carolo Magno Imp.

Cap. 9. Clerici tonsura Clericali pro gradus vel Ordinis sui qualitate in vertice perspicua semper insignantur. Sacerdotes barbam gestantes saltem pilos superioris labri, vel tondeant vel radant: si vero motui non obediant, pena suspensionis ab Ordinum exercitio vel a fructibus beneficii placentur, incorrigibiles autem etiam beneficiis priventur juxta constitutionem Clementis Papæ V. in Concilio Viennensi, cujus initium est: *Quoniam innovanda, ibid.*

Rhotadus.

Rhotadus Sessionum Episcopus ab Hinemaro Rhemensi Archiepiscopo injuriose deponitur, & in Monasterium compellitur, contempta illius ad Papam appellatione: qui tamen ejus ad se causam evocavit, mandans, ut interim libertati assereretur. Sed Hinemarus, ne quid horum fieret, maluit Regis auctoritate & gratia abuti: cumque adversarium cum sapientissimo Pontifice Nicolao committere, pag. 245. At Rex quantumvis notorius Ecclesiarum contemptor & direptor, maluit Pontifici obtemperare, sequere Rhotadus Romanæ Concilii decreto restitutus est, & adversantis Hinemari acta rescissa sunt, *ibid.*

Ricardus.

Ricardus Angliæ Rex ad sacrum bellum in Orientem profectus Cyprum Græcis cepit, eamque tradidit Guidoni Lutiniæ, in commutationem juris Guidoni comperenti ad regnum Jerusalemitanum, quo ille fuerat a Saracenis spoliatus. Sed dilapsis demum viribus, post captum a se Ptolemaidem in patriam revertit. Verum tempore ad oram Ithiæ pulsus capitur ab infenso sibi Marchione Austriæ Leopoldo, eo quod quum prior Ptolemaidis propugnaculum suorum virtute occupasset, inde fuisset a Ricardo ejectus. Marchio postmodum

eundem Henrico Imperatori precepi tradidit, a quo Jig in vinculis detentus est, donec se ille ingenti pretio redemisset, violatis sacris belli promissis inter Principes inducis, p. & seq.

Ritus.

Ritus antiqui benedictionis Diaconissarum. Barum habitus & professio. Ritus . in consecrandis & velandis virginibus. Harum diversa genera, p. . 15. & seq.

Ritus veteres in baptismo adhibiti, p.

Ritus veteres in Eucharistia, p.

Ritus Agapæ, p.

Ritus diversi literarum canonicarum seu formatarum, *ibid.*

Ritus publicarum penitentiarum, p.

Ritus & partes veterum Ecclesiarum, p. 25. & seq.

Ritus Ordinum Ecclesiasticorum & numerus tum in Græcicis tum in Latinis Ecclesiis, p. . & p. . 15. & pag. . & seq.

Ritus eulogiarum & fermenti, quidve illud fuit, pag. & seq.

Ritus quadragesimæ aliorumque jejuniorum tum in Orientis, tum in Occidentis Ecclesiis, p. . & . & seq.

Ritus suscipiendi Eucharistiam, p. . 22.

Ritus præscarum Ecclesiarum de proprio Episcopo, pag. 35. & seq.

Ritus antiqui diptrycharum Ecclesiasticarum, pag. . num. & seq.

Ritus Orientalium Ecclesiarum a nostris diversi a Romana Ecclesia approbati fuere etiam penes Occidentis Ecclesias, pag. & seq. & p. . Ut videmus in Græcis & Armenis Presbyteris huc adventantibus.

Rituales libri.

Rituales libri ab ordinantibus Episcopis illis, quos ordinabant, portigebantur, p. 15. can.

Robertus.

Roberti Franciæ Regis pietas & eximie dotes, p. 278. . 21. Roberti Guiscardæ Normanni admiranda belli factiosa, p. num.

Rodericus.

Rodericus Viligoribus Hispaniarum Rex suis stupris dedie occasionem Saracenis Hispanias invadendi, p.

Rodolphus.

Rodolphus Habsburgensis Comes, stirps ultimæ gentis Austriacæ Regum feracissimæ, electus Germaniæ Rex, Otocarus Bohemiæ Regem sibi rebellantem victe ac repressit: sed rebellionem iterum instaurantem altero conflictu, in quo mortem Otocarus oppetiit, superavit: sicque Austriam, quæ fuerat Otocari, Rodolphus Alberto filio suo concessit. Helvetios etiam & Burgundiones jugum detraherentem repetita præliis arripuit, p. . 15.

Romana Hierarchia.

Romanæ hierarchiæ auctoritas in persona Julii Papæ primi ab Arianis recognita, p.

Romana Urbs.

Romanæ Urbis captura per Arnulphum Imperatorem, qui ediculo eventu illam expugnavit, p.

Romana Concilia.

Romana duo Concilia sub Felice III. Pontifice anno . & anno . In priore Felix idem tres Legatos ad Accacium Episcopum Constantinopolis hæreticum Eutychianum, qui Joannem Talaidam orthodoxum sede Alexandrina depulerat, fretus gratia impit Zenonis Imperatoris. In secundo duo Legati prævaricatores ex tribus, quos Pontifex Felix transmisserat, simulque Acacius, excommunicantur, p. 159.

Romanum Concilium in æde Lateranensi sub Nicolao II. anno 1059. in quo Berengarii hæresis damnata est, p. 1

Can. De summo Pontifice a Cardinalibus canonicè eligendo, *ibid.*

Can. . Ut moriente Romano vel quocunque alio Episcopo nullus illorum bona occupet, sed ut successoribus reserventur, *ibid.*

Can. . Vetat audiri Missam Presbyteri concubinari: Ubi etiam calum Presbyterorum incontinentia perstringitur, *ibid.*

Can. . De communi Clericorum vita & convitio. *ibid.*

Can. 5. De Decimis & Primitiis fideliter præstandis, pag.

Can. . Prohibet per laicos Clericum Ecclesiæ præficere si ve gratis si ve pretio, *ibid.*

Can. . Ut nullus Monachi habitum induat, cum spe aut promissione, ut Abbas fiat, *ibid.*

Can. . Ne quis Presbyter duas simul Ecclesias teneat, *ibid.*

Can. . Ne quis Clericus per simoniam ordinetur, aut promoveatur ad quodvis Officium Ecclesiasticum, *ibid.*

Can.

Can. 10. Ne quemquam Clericum laici iudicent, *ibid.*

Can. 11. Ne conjugia inter consanguineos. fiant usque ad septimam generationem, *ibid.*

Can. 12. Laicus uxorem simul & concubinam habens prohibetur ab Ecclesiae communione, *ibid.*

Can. Nullus laicus ad quemlibet Ecclesiae gradum repente promovatur: sed post relictum saecularem habitum diuturna conversatione, antequam ulterius ascendat, inter Clericos exploretur. In fine proponitur edictum electionis Episcoporum, praesertim vero Romanae Ecclesiae per Cardinales, *ibid.*

Romanus Pontifex.

Romanum Pontificem peregre euntem praecedit Sacramentum Eucharistiae capsula inclusum, equo phalerato superpositum cum accensis facibus & hymnorum cantu, p.

Romanus Episcopus per internuncios sacram Eucharistiam mittere solebat ad alios Episcopos in signum unionis & communionis fidei, p.

Romanus Diogenes.

Romanus Diogenes inlignem a victo Turcarum Sultano, quem ipse bello provocarat, expertus est humanitatem: a suis tamen Graecis crudelissima morte innocens perimitur, p. num.

Rotomagensis Concilium ann. 1445.

Rotomagensis Concilium habitum anno 1445. praeside Rodulpho Archiepiscopo, sub Eugenio IV. Papa, p.

Can. Libros magicos & divinatorios damnat & suppressit, *ibid.*

Can. Publicae & honorariae poenitentiae terra Ecclesiam quis blasphemaverint, indicantur, *ibid.*

Can. Poenae magorum & sortilegorum. Vide Sortilegi, *ibid.*

Can. Superstitiosae imaginum denominationes quibus causa reprobantur, *ibid.*

Can. 10. De confessione & comunione Paschali, *ibid.*

Can. 13. Ut scholae idoneis personis committantur, *ibid.*

Can. Beneficia benevolentis esse conferenda, *ibid.*

Can. 15. De examine ordinandorum, *ibid.*

Can. Ne pro celebrandis Missis turpes fiant pactiones, *ibid.*

Can. De residentia & officiis parochorum, *ibid.*

Can. Poenae detentantur in Clericos concubinos, *ibid.*

Can. 22. Inhibetur Clericis cohabitatio cum suspectis mulieribus, p.

Can. Ne quis citetur in iudicium nisi praemissa informatione: neque contumax excommunicetur nisi scriptis, *ibid.*

Rotomagensis Concilium ann. 1581.

Rotomagensis alterum Concilium a Principe Regiae stirpis Carolo Bourbonio S. R. E. Cardinali & Archiepiscopo celebratum anno Christi 1581. p.

Tit. de cultu divino, art. Ut dies festi religiose observentur reiectis mundanis aliisque profanis in alios dies, p.

Ibid. art. Ut ab Ecclesia colloquia profana & quaecunque venerationi & sanctitati loci disconveniunt, exulent, *ibid.*

Tit. de Sacramentis cap. De infantibus quamprimum baptizandis, *ibid.*

Tit. de Sacram. Confirm. Ut Episcopi oppida ingrediantur etiam ob confirmandos incolas, *ibid.*

Tit. de matrimonio cap. Malitiosis artibus ad conjugia impedienda occurrant, & ex iusta causa dispensari a proclamationibus posse, *ibid.*

Ibid. capit. Ut matrimonia sine coactionibus ullis contrahantur. Moneatur tamen parochi, ne filios familias laicis parentibus facile ad matrimonia admittant, neque vagos aut ignotos homines, *ibid.*

Tit. de Episcopis & Clericis. De sanctis & idoneis viris Episcopali dignitati praeficiendis, *ibid.*

Ibid. de bono exemplo a canonicis Cathedralibus exhibendo, *ibid.*

Cap. Ne Praelati sine consensu Capituli, vel Capitulum sine consensu Episcopi quidquam alienent, p.

Tit. de Episcoporum officio, Ut stultitiae extirpare simonias & confidentias, *ibid.*

De forma in Tridentino Concilio Episcopis praescripta in conferendis Ordinibus servanda, *ibid.*

Ibid. cap. 1. De simonia diligenter in confessionibus inquirenda, cum sit calus Summo Pontifici reservatus, *ibid.*

Ibid. art. Ut poenae serventur in confidentarios, *ibid.*

Rutheni.

Ruthenorum seu Moscovitarum de cultu Idolorum ad Christum religionem conversio, regnante Basilio Graecorum Imperatore, p.

S

Sabas.

S Sanctus Sabas monasticae professionis instaurator floruit sexto saeculo in Oriente, Anastasio regnante: cuius etiam impletati obfuit. Nec diu post monasticum institutum in Occidente S. Benedictus propagavit Iuliano & Iustiniano Imperatoribus, p. 170.

Sabellius.

Sabellius haeresiarcha unam in Deo personam astruit, pag. num.

Sacerdotium.

Ad Sacerdotium promoveri compellantur intra annum, quicumque personarum aut curatum officium possident, pag. num.

Sacerdos.

Sacerdos a Missae celebratione suspensus diebus Dominicis & Festis sacram comunione accipiat, p. tit.

Ut Sacerdotes non modo cum sacrificant, sed etiam quoties sacram Eucharistiam accipiunt, orarium utroque humero circumferant, p. 206.

Sacerdotibus aliisque Clericis prohibetur etiam cum fororibus propriis cohabitatio can. Concilii Bracarenis quarti, ad imitationem S. Augustini, dicentis, posse subortri suspicionem de foeminis sotos invisentibus, *ibid.*

Sacerdotibus iubetur, ut populum de Jeuniis Quatuor Temporum admonerent, p. cap.

Sacerdos & Clerici venantur peregrinari sine licentis canonicis, p. 108. can. &

Sacerdos & Episcopi prohibentur celebrare in privatis domibus, p. & p. cap.

Sacerdos unus in duabus Ecclesiis non collocetur, pag. num.

Sacerdotibus prohibentur arma & pugnae etiam contra infideles, p. & p. can.

Sacerdotibus & Episcopis sericeae & sumptuosae vestes prohibentur can. Nicenae Synodi II. pag. & pag. num.

Sacerdos quilibet in articulo mortis a quibuslibet peccatis potest absolvere, Trid. sess. . cap.

Sacerdotalia vestimenta.

Sacerdotalia vestimenta aut Altitas utensilia nullus praeter Episcopum benedicere praesumat, can. Conc. Pictavenis Iulianus Paschalis Papae II. celebratum a duobus Legatis Cardinalibus anno 1100.

Sacramenta.

Sacramenta administrandi ritus tum in Ecclesia Graeca, tum in Latina observandi, & scitu necessarii sunt, p. & seq.

In Baptismo & poenitentiae formis sic de necessaria primae personae expressio, *ibid.*

Non solum formis verborum Ecclesia semper in Sacramentis usata est, p. et potestate a Christo concessa. Id liquet in Baptismo, in Ordinatione, & in Matrimonio.

In Sacramento Ordinis frequentior mentio fit apud veteres impositionis manuum quam traditionis instrumentorum, *ibid.* Ritibus ordinationum Graecanicarum approbaverunt Romani Pontifices, & obligaverunt unumquemque observationi rituum suarum nationis, p. 5.

Sacramenta Alcaris non nisi a Jeuniis celebranda, pag. can.

Sacrificium.

Sacrificium nec tantum Sacramentum esse Eucharistiam, pag. num. &

Sacrum Chrisma.

Sacrum Chrisma Sacerdotes rectores non a quibuslibet Episcopis, sed a propriis, nec per juniorem Clericum, sed per seiplos, aut per Sacerdotem Sacristam ante Paschae solemniam perant, p. can.

Sacrum Chrisma Presbyter sub sigillo custodiat, nec nisi ad Sacramentum uti licet, p. can.

Sacrum bellum.

Sacri belli pro recuperanda Palaestina Duce Gothofredo Bullionio historia, p. 263. 25.

Salgustadiense Concilium.

Salgustadiense Concilium in Germania ann. 1031. p. 265. Salgustadiensis can. 8. Nemo gladium in Ecclesia portet excepto tantum regali, *ibid.*

Can.

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

Get Smart

Over 2,000 years of
human knowledge in
797,885 volumes

Instant access
\$8.99/month

Continue

*Fair usage policy applies

Scribi

Scribi gūta & ſingula acta Judicialia in generali Concilio L. teramenti præcipitur, citationes, productiones, exceptiones, interrogationes, reſponſiones, proceſſationes, defectus, reſtitum deponitiones, appellaciones, & cetera hujusmodi tam in ordinariis quam extraordinariis judiciis. Quæ omnia ſcripta in tabulariis deponantur & conſerventur diligenter, ne ſi progreſſu temporis facta præterita negentur vel controvertantur inter partes, explorando hujusmodi proceſſus veritas innotefcat. Quoniam alioqui negantis vel aſſerentis factum nulla foret directa probatio, p. 305. can.

Scriptores Eccleſiaſtici.

Scriptores Eccleſiaſtici ſecundi ſæculi, p. 14.
Tertii ſæculi, p. 15.
Quarti, p. 63.
Quinti, p. 150. & p. 151.
Sexti, *ibid.*
Septimi, p. 15.
Octavi, p. 2.
Noni, p. 2.
Decimi, p. 2.
Undecimi, p. 2.
Duodecimi, p. 2.
Decimimerti, p. 21.
Decimiquarti, p. 22.
Decimiquinti, p. 354.
Decimiseſti, p. 2.

Sebaſtianus.

Sebaſtiani Luſitanæ Regis Africa expedito, & inſuſta pugna, qua tres concidunt Reges; ipſe ſcilicet, & Mulejus, & Abdimelechus Saraceni, p.

Secretarius.

Secretarii multiplex ſignificatio, p.

Sedes Romana.

Sedes prima a nemine Judicatur, p. 53.
Sedem Romanam etiam Ariani in veneratione habuerunt, & judicio illius ſua decreta Synodica probari aſſeraverunt, p. num. 3.
Sedes Romana ſupremum agnoſcitur in univerſas Eccleſias tribunal, ejuſque præ cunctis ceteris dignitas, *ibid.* p. 95.
Sedes Romana Avenionem tranſlata per Clementem V, in qua hæſit annis amplius ſeptuaginta, p.

Sedes Patriarchalis.

Sedium Patriarchalium prærogative ex conſeſſione Romanæ Sedis, qua ſuper omnes Eccleſias obtinet principatum, eſtque mater & magiſtra univerſorum Chriſtianorum, p. 5. & .

Seminarium.

Seminaria pro inſtituendis Clericis per diœceſes & quibuſdam modis erigenda, p. & p. & p.
& Concil. Toler. IV. can. & p. 235. n. 2. ſeq. can. & p.

Sempelagiani.

Sempelagianorum doli & vitiæ, p. 157. n. 2. & 4. *ibid.*
Reſelluntur a ſanctiſſimis & doctiſſimis Auguſtino, Proſpero, Fulgentio, Caſſio, Avito Vienneſi. Horum aneſignari Caſſianus, Gennadius, Fauſtus, Vincentius Lirinienſis, *ibid.* n. 5. & .
Sempelagianorum condemnationes, quæ Arauſicanam Synodum ſecundam præceſſerunt, ideoque reddunt illos inexcufabiles, p. 174. & ſeq.
Sempelagianorum Arauſicana II. Synodo & epiſtola Bonifacii Papæ II. penitus proſcripti, p.

Senenſe Concilium ann. 1423.

Senenſe Concilium anni 1423. ſub Martino Papa V. indictum primo in civitate Papienſi, ſed ingruente peſtilentia Senas tranſlatum. At brevi diſſolutum metu ſchiſmatis, quod Alphonſus Aragonum Rex Martino inſenſus inſolebatur, p.

Senonenſe Concilium anni 1140.

Senonenſe Concilium anni 1140. adverſus hæreſes Petri Abaelardi, a quo provocatus S. Bernardus plenus ſapientia & fortitudine hæreticum ſuperbum obſcurare fecit. Concilium vero hujus errores damnavit, p.
Alterum Senonenſe Concilium anni 1485, cujus decreta in articulos diſſiduat, & articuli ſinguli in capita, p.
Articuli cap. Quo externo habitu & interna devotione Officia chori celebranda ſunt, *ibid.*
Art. cap. Episcoporum reſidentiam & officia proſequatur, *ibid.*

Cap. 5. Concubinatæ damnatur & prohibetur, p. 374.
Cap. Habitus & conſura Clericis præſcribuntur, *ibid.*
Cap. De vita & honeſtate Clericorum, *ibid.*
Cap. De quatuordecim elemoſynarum ingentibus ſe præcipit, *ibid.*
Art. De reformatione Religioſorum, *ibid.*
Art. De officiis & obligationibus laicorum, *ibid.*
Denique mandat, ut ſtatuta Synodalia in Eccleſiis promulgentur inter Miſſarum ſolemnia, *ibid.*

Sepeliri.

ſi reſtator alibi quam in parochia ſepeliri ſe mandaverit, parochus e domo defuncti jus habeat corpus educendi & deducendi ac dimittendi in Eccleſia, in qua ſepelietur, ſalva ſibi quarta funeraria aliisque juribus. Concil. Bazaricenſe ann. 1584. tit. Cœmeteria ad fidelium ſepulturam per Episcopos benedicenda. Et ne pateant incurſibus brutorum animalium, neque explicandis profanis linteaminibus aut munditiis, neve in illis res venales exponantur, & quæ olim muris circumerant, in priſtinum ſtatum reſtituantur, p.
Ne corpus ſuum ſepeliatur niſi poſt duodecimam ab obitu horat. Sed ſi Improviſa morte ac repentina conciderit, non poſt ſepeliatur niſi poſt . . . horas, p. & ſeq. tit.

Septimius.

Septimius Severus Eccleſiam perſequitur. Huius adverſus Lugdunum immanitates, p.

Sepultura.

Al Sepulcrum olim penitentes deſerebant & ſepulchra defunctos, p. can.
Sepulcræ jus quomodo acquiratur. Et de ſepulcro non violando. Et de non exigendo ſepulcræ pretio, p.
Corpora fidelium (exceptis martyribus) olim intra Eccleſias non ſepeliebantur, ſed in earum atriis vel cœmeteriis, p. 254. n.
Sepulcræ vendi prohibentur; ſed ſponte propter illas elemoſynas dari poſſunt, aut etiam debent, ſi defunctus ordinaverit. Poſſit vero Episcopos compellere eos, quibus opes ſuppent ad ea ſolvenda, quæ conſuetudine præſcripta ſunt, pag. can.
Sepulcræ propriæ libera electio unicuique fideli relinquatur, ſub va tamen parochiali Eccleſiæ quarta funeraria, Clement. de Sepulcris c. datum, §. hujusmodi. Extrav. com. de Sepulcris c. ſtatimus §. hujusmodi. Et de Sepulcris in c. cum quis §. ſi quis. Et in Decretal. to. tit. de ſepulc. Et Conc. Nugarolænſe anni 1303. can. Et Concil. Vaurænſe anni 1 can.
Sepulcræ tumulus alius homo non erigendus, niſi forte Prælatorum aut Principum intra Eccleſiam, p. 431. In quo etiam prohibentur adhiberi ſtatua, arma & ſigna militaria & trophæa; quod etiam prohibetur in Concil. Mediolan. ſub S. Carolo Borromæo.

Sergius.

Sergius Paulus Cypri Proconſul viſo Elyma Mago divinitus excecatus Chriſti ſignum ſuſcipit, p. n.

Severus.

Severus Acephalorum ſectæ ſignifer Anaſtaſio cariffimus Flaviano orthodoxum Antiochena Sede pellit, quam ipſe per viam invadit, Episcopos & Sacerdotes inſectatur & deponit, Hellari Jeruſolymanorum Episcopum Catholicum ſede eijcit, pag. 167.

Sicilia.

Sicilia quomodo a Suevis ad Francos, & ab his ad Aragoones tranſiit, p. 296. n.

Sigifmundus.

Sigifmundus Burgundionum Rex, peracta in Agaunenſi Monafterio a ſe condito penitentiæ de nece, quam primogenito ſuo Sigerico inſtigante noverca inſulte intulerat, bello victus & capſus a Clodomiro Tetrarcha Franco Rege, in altum puteum cum ſecunda illa uxore & filiis, quorum gratia Sigericus peremptus fuerat, præcinitatur, p. 169. n. 20.
Sigifmundus Hungariæ Rex, eſſeſto ob ſcortilem & crapulam fratrem Vencelao natu majore, creatur Imperator multis virtutibus commendabilis, pag. 347. n. 4. Idemque Conſtantienſe Concilium mira conſtantia & ſedulitate promovet, *ibid.* & ſeq.

Simon.

Simon Cleophaæ filius Jeruſolymitanum, poſt Jacobum mitrorem, rexit Eccleſiam, p. . . . Serviente Trajani perſecutione idem ſecox cenſum & viginti annorum cruciſigitur, p. 12.

Simon Magus.

Simon Magus miraculorum donum a S. Petro Apoſtolo mercari voluit, quomobrem increpatuſ ab illo fuit. Primuſque poſt Chriſti aſcenſionem hæreſiarca evaſit, p. . . .
Simon arcibus maleficis Neronis gratiam adeptuſ eſt, & ſurſum a malignis ſpiritibus ſubveſtuſ orante Deum Petro ab iſdem dimittitur, ſuoque in terram caſu aliſſuſ moritur. p. n. 20.

Simoniaci.

- Simoniaci, tum Clerici tum Laici, quibus subiciantur poenae ab Ecclesia, p. 209.
- Simoniam in religionis ingressu, p. can. . .
- Simoniam in ordinatione, p. 232. cap. . . p. 150. & pag. can. 1. . . & seq.
- Simoniam pro Chrismate, Baptismo & Sepultura, *ibid.* . . Vide Rhemenf. Concilium anni 1148. can. . . p. 288.
- Simoniam utram & quando committatur in dote a Monialibus exigenda pro receptione intra Monasterium, late disceptatur, p. . . & seq.
- Simoniacae exactio pro administrandis Sacramentis, p. . . p. . . can. 1. p. . . can. . .
- Simoniacae exactio pro receptione Canoniorum, p. . .
- Ad Simoniam eliminandam respectu Officialium Episcopi admoventur, ne officia vendant, p. 427.
- Simoniacae stipulationes pro Missis celebrandis, p. . .
- Simoniacae obtenta beneficia quamprimum dimittenda, p. . . n. 11. Id intelligitur in manus Papae cum fructibus.
- Simoniam realis reum confessarius non potest absolvere. cum istud sit delictum Summo Pontifici reservatum. Solumque potest absolvere poenitentem reum mentalis aut conventionalis Simoniae, quae non processit ad opus: illae namque non sunt reservatae, *ibid.*
- Simoniam confidentialis gravioribus poenis subjacet quam ipsa realis. Bulla quippe P. V. in confidentialibus inducit coactionem beneficiorum omnium etiam iuste adeptorum ante confidentiam, & confidentiarium declarat absolutiois incapacem, nisi se omnibus illis beneficiis abdicaverit, cum tamen per Simoniam reale solum vacet beneficium Simoniacae adeptum, & alia post Simoniam acquisita, nullatenus autem quae praecesserunt. Praeterea confidentialis etiam post Summi Pontificis absolutiois manens incapax novorum beneficiorum: quae tamen poena non extenditur ad eum, quem absolvit Papa a reali Simoniae, qui non habet opus ulla dispensatione ad nova acquirenda, *ibid.* . . 15. Confidentialis intelligitur is, qui beneficium hac conditione sumpsit, ut in alium postea transfertat, *ibid.*
- Simoniacae poenae cum poenae praesentiae ad beneficium subijcitur poenis realis Simoniae, p. . . can. . .
- Simoniacarum conventionum poenae aliquae, p. . . f.

Simonianum Concilium.

Simonianum Concilium in Campania occasione lapsus Marcellini Papae postea martyris, p. 5 . . & seq.

Sirmensis Concilia.

Sirmensis duo Concilia, primum orthodoxorum, in quo Phocas Sirmi Episcopus damnatus est. Alterum Arianorum, in quo iterum idem damnatus est sub specie asserendae Christo dignitatis: ille enim Christum merum hominem assererat. In isto Arianorum Concilio Liberius Papa & Osius Cordubensis formulis Arianorum subscribere, p. . . & seq.

Sixtus Papa.

Sixtus Papa sub Valeriano & Gallieno Imperatoribus martyr, p. 43.

Solimanus.

Solimanus Turca Belgradum, Rhodum, Budam, Albam-Regalem, atque deinceps Pannorum oppida & arces expugnavit, idem Ludovicum Hungaria Regem acie vincit & occidit, p. 379.

Sors.

Sors Apostolica super Machiam Deo dirigente, p. . .

Sortium remedia sua civile interdum requirit in ambiguis, . . .

Sortilegi.

Sortilegi, stoli, augures, & his consentientes, damnantur in Concilio Agathensi can. . . quem refert Gratianus c. aliquanti Clerici 26. quae 5. quam vide per totam, & in Londonensium anni 1135. can. 115. & in Rochomagensi anni 1445. can. . . p. 372. & in Laodiceno can. . . p. 108.

Stephanus Diaconus.

Stephanus Diaconus a Judaeis lapidatur, p. 2.

Stephanus Papa.

Stephanus Papa . . . refertur Cypriano Carthagenf. Dionysio Alexandrino, Firmiliano Caesariensi aliisque iterantibus baptisimum, quasi nullum & irritum ab haereticis administratum, p. 45.

Stephanus Papa sub Valeriano & Gallieno Martyr, p. . .

Stephanus Papa III. a: Astipho Longobardorum Rege oppressus, Pipini Francorum Regis opem implorat & obtinet: adeo ut Pipinus Romanam Ecclesiam donaverit terris exarchatus Ravennae, qui Romania vocatur, & Ancona aliisque quatuor oppidis in Piceno, quibus Atulphum spoliavit, p. 215.

Stephanus Rex.

Stephanus Hungariae Rex . . . suum ad Christianam religionem convertit, p. . .

Stilio.

Stilio Praefectus Imperii Occidentalis sub Honorio praefecturam quoque ante Orientalis Imperii quod Arcadius regit, utraque sibi filioque Eucherio utriusque Imperii. Madagascarium Gothorum Regem ejusque immensas copias Armeniam montibus conclusis interne sone Jeter, p. . . Expeditionem parat in Orientem, eoque Galnam cum exercitu praemittit, specie suppliciarum ferendarum Arcadio, quem tamen Imperio exturbare conabatur, *ibid.* . . Evocat ex Septentrione innungratum gentium barbaros; a quibus Imperii provinciae vastantur. Occiditur donum Honorii, Julia apud Marcianam cum Eucherio filio, p. . . p.

Subdiaconus.

Subdiaconi olim inter sacros Ministros non censentur. Ideo nec eis licet ad Diaconicam mensam accedere, nec vasa sacra contrahere, p. . . 12. can. . .

Susceptores.

Susceptores dicuntur fidei sponsores eorum, quos vel in Baptismo vel in Confirmationis sacramento tenuerunt, & ad quid obligentur, p. 232. lib. 2. Capitularii Caroli Magni cap. . . & p. . . can. . .

Susceptores eligi debent sacro Chrismate confirmari, talesque qui sciant ad interrogata respondere, munusque a se susceptum intelligant, p. . . tit. de Baptismo.

Episcopus in sua diocesi, parochus in sua Ecclesia, beneficiarius in residentiae suae loco, & absolute monachus aut monialis infantis de sacro fonte non suscipiant, *ibid.*

Sylvester.

Sylvester Papa III. prius dictus *Gerbertus*, primum Archiepiscopus Revenensis; quo ex gradu dejectus, fit Archiepiscopus Ravennae, tandemque Romanus Pontifex, p. 260. n.

Symbolum.

Symbolum Apostoli, antequam dispergerentur, composuerunt, p. . .

Symbolum Nicenae haec Arianum se suscipere sinxerunt, ne suis privarentur sedibus, aut ne gratia Constantinensi excluderent, p. 85. n. . .

Symbolum Concilii Constantinopolitani, p. . .

Symboli Achanasiani linguae editiones. Latina & Graeca. Harum auctorem non esse Achanasium comprobatur, p. . . & seq.

Symbolum & Orationem Dominicam addicere identidem admonentur a Sacerdotibus fideles, p. . .

Synodus.

Synodus diocesanae Episcopi quotannis convocent, p. . . 5.

Synodorum convocatio omnia in meliorem statum reparat, *ibid.*

Synodi provinciales cogendae singulis triennis, p. . . n. 5. & Conc. Trid. sess. . . de reform. cap. . .

Olim bis in anno, can. . . Apostolorum, & Nicenus canon 5. & Antiochenus can. . . & Chalcedonenf. can. . . &c. p. 75.

Synodi a Graecis dicitur *synaxis*, id est urbanae ac populares extemporaneae fiebant Constantinopoli, condunati Episcopis, aut ex vicinia cum illis, qui fortasse versabantur in urbe regia: Tales saepenumero Romae coram Summo Pontifice: Tales etiam aliquando coguntur pro rerum occurrentia in capitalibus regnorum civitatibus, p. . .

T

Tabellio.

Per tabellionem instrumentum exemplatum auctoritate ordinarii pariter cum originali habet auctoritatem: quae transscriptio & collatio quandoque requiritur, ne originale vetustate depercat, aut extra archivum distrahatur authenticum exemplar Gregorii Papae IX. tit. de fidelium instrumentorum can. 16. Vide . . . cunctis, & de testibus.

Tabernaculum.

Tabernaculum Clerici non ingrediantur nisi peregrinationis necessitate compulsi, Concilii Laodiceni can. . . & Africani can. . . & Caroli Magni lib. . . Capitularium can. . . p. . . & Concilii Rhemenf. anni 813. can. . . p. . . & Trid. sess. . . 12. de reform. p. . . & Concilii Senonense anni 1405. cap. 7. p. 374.

Tancredus.

Tancredus Alavillanus nobilis Normannus cum ex duobus matronis duodecim liberos masculinos suscepisset, multaque filias, neque opes sufficientes ad alendam & promovendam tam numerosam prolem suppetere, recte domi primogenito reliquos sones dimisit, ut sibi fortunam virtute parerent. Cumque ferret bellum in Apulia, in quo quoruncumque contra neorum fortitudo admodum enicuerat; undecim filii fratres ad junctis sibi plerisque popularibus, tantum armis in Auxilia contra Graecos & Saracenos invicem praesentem profectione, ut illos tota Apulia & Calabria expulerint, easque provincias

una cum Sicilia in suam redegerint potestatem: reservato Romanis Pontificibus supremo dominio, qui eis subalternum dominium cum clientela & annuo censu concesserunt, & qui vicissim Normannorum potentibus de aggressoribus Grecorum & Germanorum Imperatoribus insignes victricias reportarunt, p. 262. n. 20. & seq. p. 277. 13.

Tatianus.

Tatianus Iuliani Philosophi primum discipulus, postea hæreticus Eocrates, p. 15.

Taurinense Concilium.

Taurinense Concilium anni 1016. in quo Proculus Episcopus Ecclesie Massiliensis dignitatem ambiebat Metropolitanam in secunda Narbonensi provincia, p. 15. Ecclesia Aquifextiensis ab antiquo Metropoli fuit secunda Narbonensis, *ibid.* 2. Proculus idem a Zosimo Pontifice de sede Massiliensi eiectus, *ibid.* 2.

Templariorum Ordo.

Templariorum Ordinis institutio anno 1118. illorum institutum, p. 21.

Ejusdem Ordinis abolitio in Concilio Viennensi generali sub Clemente Papa V. p.

Tertullianus.

Tertullianus a Monachis infestatus, p.

Theodoricus.

Theodoricus Ostrogothorum Rex, in gratiam Amalarici ex filia nepotis Francos, ne in Provinciam Romanam cis Rhodanum evanesceret, cohibet, cogitque ab obsidione civitatis Aracensis discedere, p. 15. Idem Joannem Summum Pontificem, Symmachum Senatorem, ejusque generum Boetium eximii meriti viros trucidat, p. 15.

Theodosius.

Theodosius a Gratiano Augusto in partem & communionem Imperii assumptus, p. 35. Maximum tyrannum apud Aquilejam prælio victum interimit: & Valentiano profugo Gratiani fratri ex altera matre Justina Imperium restituit, eumque cum Ambrosio, cui Justina Ariana infensa erat, reconciliat, & a matre abduci, *ibid.* Eugenium tyrannum Arbogastis Comitris potentia fretum supplicio affecti, *ibid.* Ob Thesalonicensium promiscuam eadem ad publicam penitentiam ab Ambrosio adigitur, *ibid.* Idem Theodosius senior moriens Imperium Romanum inter duos filios pariter Orientem Arcadio & Occidentem Honorio distribuit, p. 127. num.

Theologalis præbenda.

Theologalis præbenda in singulis Cathedralibus constituitur ex præscripto Concilii quarti Lateranensis sub Innocentio tertio, Theologalis præbendati officium. A quo eligendus, nimirum ab Episcopo aut Capitulo. Dispensatur a Choro propter necessaria studia, & tamen percipit distributiones, *ibid.*

Theophilactus.

Theophilactus Constantinopolis Patriarcha perditissimus vir nequam. Ejusdem in alendis equis infans, p. 258. 25.

Theophilus.

Theophilus Antiochenus Episcopus multa Religionem spectantia scribit, p. 14.

Theophilus Alexandrinus.

Theophilus Alexandrinus Episcopus Isidorum Archimandritam Alexandria depellit, & qui eundem exceperunt, atrociter persequitur, eorumque cælas capiat & incendit. In Joannem Chrysostomum Constantinopolis Præfulem crudeliter sævit. Cæcatur ab Arcadio Constantinopolim reus. Sed ipse Eudoxie Imperatricis & aulicorum Chrysostomo infensorum fretus favore & auxilio, Regiam urbem superbe comitatus ingreditur. Pseudo synodum ab illa a Quercu in suburbio Chalcedonis ipse multorum criminum reus indicit, ad quam Chrysostomum citat & condemnat, ipsumque innumeris ærumnis mactatum in exilium deportari procurat, in eoque defundum persequi non destitit, p. 15. & seq.

Timotheus.

Timotheus Paulus circumcidit, ubique comitem adjungit, p. 15.

Timotheus Elurus Proterium Episcopum Alexandrinum obtruncat, ejusque sedem occupat, p. 129. 3.

Timotheus Solophaciolus ab orthodoxis eligitur Eluri mortui successor in Alexandria Sede: ab Hæreticis autem Petrus Mogus hæreticus, qui Zenonis Imperatoris gratia fretus prevaluit, *ibid.*

Titulus.

Titulus Clericalis sive in beneficio, sive in aliquo prædio seu manso, sive in annuo censu consistat, exigendus est ab Episcopo aut Subdiaconi ordinationem, ne ordinatus teneatur vicium emendicare. Neque distrahi vel dimitti penitentiæ, nisi clare constet de sufficientia ad victum, p. 291. can. 5. p. cap. 2. p. 1. §. censum.

Titus Imp.

Titus Imperator dicitur Humanæ generis delicia, pag. Idem Jerosolyman expugnat, *ibid.*

Toletanum Concilium.

Toletanum Concilium primum sub Anastasio Papa Est Toletanum civitas Carpetanorum caput ad Tagum auctum, p.

In hoc novum edictum est fidei symbolum præsertim spiritum sanctum a Patre Filioque procedere, *ibid.*

Can. 5. Sciant, ut Clerici quotidie Missæ intersint, *ibid.*

Can. Ne puellæ Deo consecratæ cum viris familiaritatem habeant, *ibid.*

Can. Bos demorat, qui acceptam Eucharistiam in Ecclesiam non consumpsit, *ibid.*

Can. uxorato concubinam habent. Et ut filium duntaxat contentus sit vel uxore, vel concubina. Et quæ sit notio vocis concubina, *ibid.*

Can. De vidua Presbyteri, Diaconi vel Subdiaconi fidelium communione excludenda, solo excepto motu discrimine, si maritum acceperit, p.

Can. 20. Ne quis præter Episcopum christiana caritate vel distribuat, nec nisi in die Cæsaræ Dominica, *ibid.*

Toletanum Concilium III.

Toletanum Concilium III. pag. anni a Christo 549. sanctissimis auspiciis convocatum, cum primum Catholicæ fidei, quæ sub Regibus Visigothorum oppressa ingenuerit, capere extulit post martyrium Principis Hermenegildi, quæ per Rex Leovigildus ad orthodoxam fidem convertit, & in viculis detentum, a carnifice obruncari iussit. Cujus tantu minor Recaredus paterno regno succedens imitator fratris religionis illam toto regno propagari voluit. Eoque facte intentione illud celebrari Concilium nationale curavit. In quo primus legitur subscriptus, deinde Massonæ Emeritensis Metropolitæ. Tertio loco Euphemius Metropolitæ Ecclesie Toletanæ. Quarto Leander Hispalensis Ecclesie Metropolitæ, qui Hermenegildum Catholica fide imbuerat, eidemque mori fuerat, ut spreta terreæ regni corona per martyriam cælesti regnum adipisceretur.

Can. Constituitur, ut in omni Sacerdotum convivio lectio sacrorum librorum adhibeatur, ne proba colloqui misceantur. Vide etiam pag. can. & ibi scholia, p. can. & p. & scholia *ibid.*

Can. Caveretur, ne ulterius Ecclesiastica cæssa & in Clericorum apud laicos iudices disceptentur, & qui apud causa vicerit, causa illa excidat, sitque a communione alienus.

Can. 23. Prohibet in Sacerdotum solemnizatione salutationes & choreas indecoras, cantilenas profanas & gesticulationes ineptas.

Concilium Toletanum ann. 633.

Concilium alterum Toletanum anni 633. sedente Honorio Pontifice numero IV. p.

Can. 2. Ut nullus Episcopus se vivente alio suo loco eligat. Concilium Nicænum veteræ duos esse unius Ecclesie Episcopos, can.

Can. De disciplina Ecclesiastica per frequentes Synodos stabilienda, *ibid.*

Can. Forma celebrandi Concilii præscribitur, p.

Can. De Baptismo per unam vel triam immersionem pro locorum consuetudine celebrando, *ibid.*

Can. De novo igne accendendo, & cetero in perigillis Paschalis benedicendo. Vide ibi scholium, *ibid.*

Can. Et quomodo Presbyteri & Diaconi una cum Episcopo, vel ex causa infirmitatis separatim vivere debeant. Vide ibidem quoque scholium, *ibid.*

Can. ut Clerici jutores a senioribus probatissime vitæ regantur in seminaris, *ibid.*

Can. 25. Ignorantia proclamatur errorum omnium mater & Sacerdotibus Dei summopere vitanda, admonente Paulo. *Attende lectissimi, exhortationi quæ doctrina.* Sacerdotem vero vacare debere scripturis & canonibus, *ibid.*

Can. Ut Presbyteri in Parochiis constituti libellum Officialem ab Episcopo accipiant, ad ea exequenda, quæ sunt effecti, *ibid.*

Can. De Episcopo vel Presbytero ab ipse male depositis in secunda Synodo restituendis, & quomodo rita, p. 101.

Can. Episcopos constituit a Deo populorum decem. Scholium refert ad hoc exempla constantiæ Episcopalis, *ibid.*

Can. & 35. De trionali præscriptione Ecclesie contra alteram Ecclesiam ejusdem diocesis, *ibid.*

Can. De visitatione annua, quam debet Episcopi singulis subjectis Ecclesiis, *ibid.*

Can. De stipendio Sacerdotibus indigentibus subiendo, p. 203.

Can. De oratio Levitarum, *ibid.*

Can. 41. De vestibus Clericorum, ut deorsum superius capite sola restet inferius circuli figura. Vide scholium, *ibid.*

Can. 45. Ut Clerici ab armis abstinere, *ibid.*

Can. Monachum facti aut paternos devotio, ut proprii & spontanea professio. Vide ibi scholium, *ibid.*

Can. 54. De penitentia, quæ a Clero accit, ut non *ibid.*

Can. De filiis aut filiabus Judæorum convertis, solum a parentum consortio ducendis, *ibid.*

Can. De Judæa uxore ad Christi fidem converti & infideli marito separanda, *ibid.*

Can. 75. Subditi in Regem perducit aut ejus vice indiantes anathemate damnantur, *ibid.*

Toletanum Concilium XI.

Toletanum Concilium XI. anni 675. in quo facta divisio fuit Ecclesiarum Hispaniæ, p. 205.

Can. Ut Ecclesie singularum provinciarum seu Metropolitæ, in Vesperis, Matutino & Missa ritus observent, *ibid.*

Can. 4

THIS PAGE IS LOCKED TO FREE MEMBERS

Purchase full membership to immediately unlock this page

SAVE \$3,999,994

Did you know we sell
paperback books too?

To buy our entire catalog
in paperback would cost
over \$4,000,000

Access it all now for
\$8.99/month

*Fair usage policy applies

Continue

Cap. De collapsis Ecclesiis reparandis, p. 405.
 Sess. XXII. De reform. cap. Jus vocis in capitulo tam regulari quam seculari nemini concedi nisi saltem Subdiaconus sit, *ibid.* Idem de aetate & qualitate & ordine presbiterorum. Et ne ignoto Sacerdoti Missa permittatur celebratio. Neque cuiquam extra sepra Ecclesiam, *ibid.*
 Cap. & Cura hospitalium aliorumque pietatis locorum Ordinariis demandatur, apud quos reddenda sunt rationes, *ibid.*
 Sess. XXIII. cap. Ne ultra tres menses differatur Episcoporum electorum seu priorum consecratio, p.
 Cap. Ne quis ad Clerum promoveatur nisi post susceptum Confirmationis Sacramentum, p.
 Cap. 5. De diligenti examine promovendorum ad sacros Ordines, p. 407.
 Cap. De Ordinatione ab Episcopo proprio peragenda, ubi etiam de lictis dimissis, *ibid.*
 Cap. 10. De aetate ad Subdiaconatum requisita; scilicet Inchoati anni . . . Ad diaconatum anni . . . Ad Sacerdotium anni 25. pariter Inchoatorum, *ibid.*
 Cap. 15. Episcopi approbatio exigitur, ut possint Presbyteri suos absolvere poenitentes, *ibid.*
 Cap. Ne cuncti promiscue ordinentur, *ibid.*
 Cap. 18. De Seminaris Clericorum instituendis, *ibid.*
 Sess. XXIV. Agitur de Sacramento Matrimonii, p.
 Cap. De reformatione matrimonii, ut celebretur coram proprio Parocho & duobus testibus. Item de potestate in Ecclesia indicoendi nova matrimoni impedimenta dirimentia, Item de matrimoniis filiorum-familias invidis parentibus, tam de Jure communi ex decreto Concilii, quam de Jure Gallicano, *ibid.* n. 5. & seq.
 An valeat matrimonium in presentia invita parochi contractum, p. 411. *ibid.*
 An valeat coram proprio Parocho in aliena parochia contractum. Et an contra sui ordinarii prohibitionem, *ibid.* num. 57. &
 Matrimonium magnum in Christo & Ecclesia celebratum Sacramentum non est ratum nisi secundum leges Ecclesiae, num. 60. p. 409.
 Cap. 2. Impedimenta ex gradibus consanguinitatis & affinitatis coarctantur, *ibid.*
 Cap. De impedimento publicae honestatis ex sponsalibus inefficacibus; restringitur ad primum gradum, *ibid.*
 Cap. Impedimentum ex illicito congressu non dirimit, nisi in primo & secundo gradu, *ibid.*
 Cap. 5. De dispensatione summi Pontificis circa matrimoniorum impedimenta,
 Cap. De impedimento raptus, p.
 Cap. De matrimoniis vagorum hominum, *ibid.*
 Cap. Domini & Magistratus cogentes subditos ad matrimonium cum certis personis, excommunicantur, *ibid.*
 Eiusdem Sessionis XXIV. cap. de reformatione sacrae disciplinae. In primis de creatione Episcoporum, *ibid.*
 Cap. Ut singulis tribus Metropolitanis Concilia suae provinciae convocent, *ibid.* 69.
 Cap. Ut singulis annis Episcopi suam diocesim visitent, *ibid.*
 Cap. De Ecclesia parochiali frequentanda, *ibid.*
 Vide v. Parochia ex Concil. Paris. an. 1528. can.
 Cap. De concessa Episcopis facultate dispensandi in occultis irregularitatibus, suspensionibus & casibus Papae reservatis, *ibid.*
 Cap. De publice & scandalose peccantibus, *ibid.*
 Cap. Episcopus visitare potest Ecclesias exemptas & nullas diocesis, *ibid.*
 Cap. Episcopi jure suo vel valent, honorariis titulis & privilegiis subditorum particularibus nihil obstantibus, *ibid.*
 Cap. De residentia Canonicorum & distributionibus. Ut Canonici Episcopo celebranti inserviant, *ibid.*
 Cap. Ut omnes in provisionibus, installationibus; &c. ad causas pias non destinatae exactiones aboleantur ut simoniae, p. 411. n.
 Cap. Pluralitas beneficiorum incompatibilium prohibetur, *ibid.* & . . . Item p. . . . p. . . . 25.
 Cap. Ut beneficiis curatis per concussum provideatur, & ut digniores preferantur, p.
 Sess. XXV. Decreta de purgatorio, invocatione Sanctorum, ysis Imaginibus, indulgentiis, aliisque fidei rebus, pag. . . . & Regularibus.
 Cap. Proprietatis vitium a religiosis domibus eliminatur, *ibid.*
 Cap. Paupertas rigidior mitigatur, exceptis Capucinis fratribus dicitur de observantia, *ibid.*
 Cap. Ne quis regularis sine proprii superioris licentia obsequio Praelati vel Principis sublatum, aut conventu abiceat, *ibid.*
 Cap. 5. Ut Episcopi diocesani clausurae Monialium curam gerant, *ibid.*
 Cap. De electione Superiorum regularium, *ibid.*
 Ne a praesidente electioni duae vel tres personae proponantur eligendae quasi reliquis exclusis, *ibid.*
 De consensione regularium Monialium bis aut ter in anno, communione singulis mensibus facienda, p. 85.
 Cap. 11. Parochi regulares in his, quae spectant ad Sacramenta & curam animarum, subduntur Episcoporum jurisdictioni, *ibid.*
 Cap. Controversiae de praecedentia ab Episcopo citra appellationem dirimuntur, *ibid.*

Cap. 15. De aetate ad professionem regularem requirita, scilicet expleto anno decimo sexto, *ibid.* 84.
 Cap. 16. Omnis donatio inter vivos aut renunciatio ante duos ultimos novitatus menses nulla & invalida, *ibid.*
 Cap. Ut nemo ad professionem regularem compellatur, 85. *ibid.*
 Can. Ut non reclametur contra professionem quam invalidam nisi coram Ordinario & regulari Praelato, nec nisi ante quinquennium, *ibid.*
 In eadem Sess. XXV. constituuntur plura decreta de reformatione. *ibid.*
 Cap. Excommunicatio prudenter & sobrie statuenda, nec nisi ob gravem causam, neque ad praescriptum secularis potestatis, *ibid.*
 Cap. Quam ratione magnus Missarum celebrandarum numerus a Praelatis reduci possit, p.
 Cap. Prohibentur passionis de accessu & regressu ad beneficia, *ibid.*
 Cap. 11. Ne fiant ultra quinquennium solutiones anticipatae aut locationes rerum Ecclesiarum. *ibid.*
 Cap. De vita & honestate Clericorum & parva concubinarum, *ibid.*
 Cap. De congrua portione Vicario perpetuo beneficii curati assignanda, p. 415.
 Cap. Duella sub gravissimis poenis coercentur, *ibid.* num.
 Cap. Ut omnes sanctiones Immunitatum Cleri & Ecclesiarum serventur illibatae, *ibid.*
 Cap. In his omnibus decretis de reformatione & Ecclesiae disciplina reservatur auctoritas Apostolicae Sedi, Decretum de Indulgentiis ut illarum usus pie & sancte fidelibus dispenseretur, *ibid.*
 Cap. Decretum de perenda hujus Concilii universalis approbatione a Papa, quam concessit per Bullam anni 1563. *ibid.*
 Dissertatio circa decretum sessionis. de auctoritate vulgarum Bibliorum sacrorum editionis, p.

Trium Capitula.

Trium Capitulum historia, p. 186.

Trogolipix.

Trogolipix Turcarum Princeps Persidem subjugar, p. n. 170.

Trullus.

Trullus fuit secretarium Concameratum in Imperialibus aedibus, intra quod sub Constantio Pogonato Concilium habitum fuit, quo damnari sunt Monothelites. Et similiter Synodus Quarta interea sub Justiniano II. p. . . . p. . . . & p. . . .

Turci.

Turcarum origines & progressus, p. 262. n. & pag. 335. num.

Turonicum Concilium.

Turonicum Concilium anni Chr. 570. pag. sic exorsum: *Ecclesiastica disciplina debet esse suffragium Congregatio Sacrorum.*

Can. Convocari jubet per Metropolitanum bis aut saltem semel in anno: & ne ullus interesse detrectet Episcopus, *ibid.*

Can. Ut dum sancta celebrantur mysteria, laici & Clerici sine separati, *ibid.*

Can. 5. Ut quilibet civitas suos alios pauperes, ne alibi divagentur, *ibid.*

Can. Ut Clerici vitium honesto artificulo sibi quarant: & ut propriis manibus propriam refectorem sibi appareant, *ibid.*

Can. Monachorum jejunia per anni decursum praescribit. Observatio de veteri jejuniorum ritu, *ibid.*

Turonicum Concilium ann. 813.

Turonicum Concilium III. anni 813. sub Carolo Magno, p. Can. & Episcopis sacrae Scripturae lectio injungitur, *ibid.*

Can. Eisdem commendatur lectio Pastoralis S. Gregorii Papae, & sanctorum Canonum, *ibid.*

Can. Ut Episcopus Verbum Dei praedicet, s. Timotheo. y. Attendit lectioni, exhortationi, & doctrinae, *ibid.*

Can. 5. Ut Episcopi sobrie & frugaliter vivant, *ibid.* Vi. de S. Concilii Carthaginensis IV. can. 15. p.

Can. Ut peregrinos & pauperes habeant convivas, p.

Can. Ut magnam pauperum curam gerant, *ibid.*

Can. De Presbytero non ordinando ante legitimum tempus, nec priusquam suum officium in Episcopo didicerit,

Can. Ne liceat de minori titulo ad majorem se transferre, *ibid.*

Can. De regulari observantia. Et de vita Canonico-

rum & Clericorum intra Episcopales aedes peragenda, *ibid.*

Can. De regulari Monachorum observantia, *ibid.*

Can. 25. De reformandis Monachis Benedictinis, *ibid.*

Can. De exhibenda Episcopis veneratione & obedientia, p.

Can. 35. Ne Judices mnera pro Judicio accipiant, *ibid.*
 Can. 49. Ne domini locorum subditos vexent, sed pie cum illis agant, & ne illorum debita impie & crudeliter exigant, *ibid.*

Can. 50. Si non frequentius, saltem per singulis annis laici communicent, nisi majoribus criminibus praepediantur, *ibid.*
Turonensium alterum Concilium anno 1163. ab Alexandro III. summo Pontifice celebratum. In quo Antipapa Octavianus a Friderico Anobardo intrusus anathemate percussus est cum suis fautoribus, p. . .

Can. . . Ut praebendae canonicae sine diminutione conferantur, *ibid.*

Can. 3. Damnantur Clerici somnatores, *ibid.*

Can. . . In laicos, Ecclesias, decimas & oblationes occupantes excommunicandos, *ibid.*

Can. . . De haereticis occulte per Vasconiam serpentes explodendis, *ibid.*

Can. 5. De Presbyteris conductitis, & ne venale Sacerdotium exhibeatur, *ibid.*

Can. . . Ne Episcopi vices suas aliis committant sub nullo pretio, p. . .

Turonensium Concilium ann.

Turonensium alterum Concilium anni . . . sub Gregorio Papa IX. & S. Ludovico IX. Rege Francorum, . . .

Can. . . Nullus advocati fungatur officio, nisi per triennium leges audierit, vel alias approbatus fuerit, *ibid.*

Can. . . Nulli recipiantur in curia scriptores, nisi sciant curiae statuta & stilum, *ibid.*

Can. . . Nulli admittantur Officiales, nisi quinquennio iura audierint vel alias approbationem meruerint, *ibid.*

Can. . . Qualiter de novo conversi catechizari, & si sine pauperes, sustentari debeant, *ibid.*

Can. . . De hospitalitate ab Abbatibus & prioribus exhibenda, maxime erga religiosos, *ibid.*

Turonense Concilium ann. 1583.

Turonense aliud Concilium anni 1583. pag. . . quod omnes convenire provinciae Aquilicenses, qui sic decernunt: *In quarto consanguinitatis. Et affinitatis gradu, nec non in cognationis spiritualis prohibitis gradibus Episcopis dispensare non licere declaramus.* His concordat alterum Provinciale Concilium Tolosanum anni . . . part. 3. cap. . . his verbis: *Quos cognationis gradus impedit, nisi prius visa summi Pontificis dispensatione, in matrimonii conjunctionem parochi non recipiant, ibid.*

Tituli Turonensi de laicis 17. Ut laici parochialem Ecclesiam frequentent diebus Dominicis & Festis, *ibid.* Vide Conc. Trident. sess. . . c. . .

Ut sacram Eucharistiam tempore Paschatis, absque Parochi consensu, extra Ecclesiam parochialem non suscipiant, *ibid.*

Mulieres non nisi velato capite & pectore Ecclesiam ingrediantur, *ibid.*

Nullus pecuniam adulterinam etiam ignoranter receptam alteri tradat, *ibid.*

Deambulationes intra Ecclesiam prohibentur, *ibid.*

Tit. de Monachis & Monast. Ut professiones Religiosorum & Monialium per scripturam fiant, & registrentur a Superioribus, *ibid.*

Tit. de Jurisdictione. Ne Clericus Clericam ad iudicium saeculare trahat sub poena excommunicationis, p. . .

Causas omnes matrimoniales fori Ecclesiastici esse decernunt quorum . . . canones laici iudicibus interdunt, *ibid.* . . 3.

V

Vacatio.

Vacatio diutina Ecclesiae perniciem affert; Divinus enim cultus intercipitur, & Ecclesiae disciplina relaxatur. Ideo Canones non permittunt vacante sede novi Episcopi prorogari electionem ultra tres menses, p. . . 25. Inferioribus autem vacantibus praebendis provideri statuit intra sex menses, p. 291. c. . . §. cum vero, & p. . . c. . . §. & si ultra sex menses.

Valentinianus.

Valentinianus primus vita sancto Joviniano eligitur Imperator, qui Valentem fratrem tunc orthodoxum in societatem ascivit Imperii, concessio illi Oriente, in quo Procopius & Marcellus tyrannidem invaserant. Quibus preceptis Valens hortatu Artax uxoris ab Eudoxio Ariano Constantinopolis Episcopo baptizari voluit, qui cum voto abstinere propagandi Arianismi, & Orthodoxos ad interfectionem persequendi. Cum Gothicis foedus inire, qui mox rebellantes commisso praelio illum in fugam compulerunt, & saucius ad Tugurium cum se recepisset, accenso bubulo vivum cremaverunt. Ille quoscunque poterat apprehendere Monachos sultibus confusos militare cogebat. Legationem octingenta venerabilium Sacerdotum dum redeunt, in medio mari incendio simul & fluctibus immantiter absumptis. Lucium Alexandriae Episcopum vita sancto Athanasio per horridam Catholicorum caedem constituit. Eo sevirere Basilus & Gregorius Nazianzenus ex pristina solitudine procedunt in serendas supplicias Ecclesiae, quam Valens infestabat, p. . . 28. & seq.

Valente sine liberis mortuo solidum ad Valentinianum filium, Gratianum & Valentinianum secundum redit Imperium. Sed Gratianum tyrannus Maximus occidit: deinde Valentinianum juniorem Arbogastus sub Eugenio tyranno, p. . . 35. & Valentinianus III. Constantino Imperatore & Galli Placidia natus dolo Maximus, cujus uxorem viciaverat, occiditur, pag. . . 10.

Valerianus.

Valerianus Augustus a Sapore Persarum Rege dolo interceptus, quali terra cavea includitur: cujus dorsum Saporis equum conscendens proculcare solebat: & demum quum filius ejus Gallienus patri redemptionem negligeret, vivus excoriatur, p. . .

Vandali.

Vandali ab Euloxia Augusta in execrationem Maximi accersuntur in Italiam sub eorum Rege Genserico, & Romam captam diripiunt, p. . . 28. Vandalorum variae excursiones, *ibid.*

Vandalica persecutiones.

Vandalicae contra Ecclesiam persecutiones sub Genserico, Hunericco, & Trasamundo Regibus, *ibid.* . . & seq.

Venetia.

Venetica pax sancita inter Alexandrum III. Papam & Fridericum Anobardum Imperatorem, p. . .

Vicarii.

Vicarii Romani diocesisus jus dicebant. Ab his ad praefectos Imperii provocatio erat, p. . .

Victor.

Victor Papa sub Severo Martyr, p. . .

Vidua.

De viduis Edictum Dagoberti Regis de successione harum & fratrum, pag. . . . Vidua Episcopi, Sacerdotis, vel Diaconi, si iterato nubit, excluditur a communione tota vita, nisi in articulo mortis, can. . . Concilii Toletani p. . . Unde colligitur, non aliter fuisse admissos earum viros ad sacros Ordines nisi emisso perpetuae continentiae voto, acceptoque viduitatis habitu, ut habetur Concilii quarti Carthaginensis can. . . p. 121. Dissertatio de viduis & Diacnissis, p. 15.

Viennense Concilium.

Viennense in Gallia Concilium generale, cui praesedit Clemens V. Pana an. . . p. . . In eo Templariorum Ordo abolitus. Damnantur insuper impie Begardorum & Beginarum sectae. Item quicumque contendunt, usuram non esse peccatum. Principes quoque & civitates, qui cum Judaeis tolerent usurarios, tributa eis imponunt, quae resultant in spoliacionem Christianorum, *ibid.* . . 3. &

Valet resignatio per procuratorem facta, nihil obstante revocatione mandati, si non fuerat significata, p. . . 5.

Non valet impetratio novi Beneficii coram Papa omittis aliis, quae quis possidet, sed valet coram Ordinario, *ibid.* . .

Ut Episcopi Praelatorum regularium negligentiam suppleant in conferendis regularibus Beneficiis, *ibid.*

Ut Episcopi Clericos subditos delinquentes sollicitè corrigant, *ibid.*

Episcopi suis sedibus expulsi procedere possunt in aliena diocesi contra suos expulsores, petita diocesani licentia, quamvis non obtenta, *ibid.*

Valet provisio Beneficii a Pontifice vel Legato facta proprio motu sine aliorum Beneficiorum expressione, quia praesumitur gratificatio, *ibid.*

De sepulchris electis intra Ecclesias Praedicatorum aut Minorum, salva tamen Ecclesiae Parochiali quarta funeraria, *ibid.*

De Patronis & Jure Patronatus, & quomodo in eo succedatur, *ibid.*

Erroneum esse matrimonium in gradu prohibito, vel cum Moniali contractum, *ibid.* . . De scholis Romanae Curiae, & aliis, *ibid.* . . Ne religiosi Extremam Uctionem vel Eucharistiam administrent sine Parochi licentia, nec benedictionem nuptialem, *ibid.* . . 15. Ut Archiepiscopus provinciam suam peragrans crucem erectam deferre faciat, populo benedicat, & in Pontificalibus celebrare possit, p. . .

Religiosi excommunicantur, qui audientes sive publice sive privatim retrahunt a solutione decimarum *ibid.* . . Religiosi si etiam exempti violantes interdictum Ecclesiasticum ipso facto excommunicantur, *ibid.* . . Ne Episcopi aliive Praelati sive subditos sive exemptos injuriant aut gravaminibus lacessant, *ibid.*

De privilegiis Regularium revocatis, . . 20. *ibid.*

Vaurense Concilium.

Vaurense Concilium trium Provinciarum Narbonensis, Tolosanarum, & Auzensis ann. . . p. . . Priores canones sunt Catechetici de fide.

Can. . . Ne quid fiat contra libertates, consuetudines & Immunitates Ecclesiae, *ibid.*

Can. . . Sodalitiae & conventicula quorundam de seipsis mutuo

munus contra quoslibetque Juuandis vetantur sub excommunicatione. Cui etiam subiciantur, *ibid.*

Can. 17. Impedientes electionem ac provisionem beneficiorum, p. 343.

Can. . Intrusus aut per vim occupans Beneficium ipso jure ille sint privatus, *ibid.*

Can. 25. Ne Archidiaconus sine mandato Episcopi sui causas matrimonii iudicet utpote difficillimas, *ibid.*

Can. . Ut sententia iustæ excommunicationis ab aliis Episcopis, quibus notificata fuerit, seruetur, *ibid.*

Can. . Ne domini temporales eorumve officiales Clericum, exceptis causis feudilibus, citari coram se faciant, *ibid.*

Can. 37. Ut excommunicati ab omnibus dignitatibus & publicis officiis arceantur, *ibid.*

Can. . Religiosum exemptum delinquentem in loco non exempto posse ab Ordinario corrigi & poni, p. . Idem statuitur sess. cap. 3. p. 397. n. & a Concilio Lugdunensi

p. & citatur in c. volentes, de privileg. in

Can. 111. Duo Canonici Ecclesie Cathedralis ad Universitates pro studiis Theologie & Canonici Juris transmittantur,

p. . Can. 119. Detinentes privilegia & instrumenta Ecclesie excom. arceantur, *ibid.* Vide Vahonensem can. p. . Agathensem can. p. 160. & similem can. 26. p.

Vigilia nocturna.

Vigilia nocturna cum multis luminibus ad psallendum intra Ecclesiam. Barum meminit Plinius Junior epist. ad Trajanum, & Tertull. lib. ad uxorem. S. Basilius epist. 63. & in Psalm. & Concil. Marisconense II. ann. 585. can. . & Sidon. Apoll. lib. 5. epist. . ubi de vigilia antelucana in festo S. Iusti. Sed propter abusus eas vetat can. 15. Iliberitanus, p. 52. 53.

Virgines sacre.

Virgines sacre. Vide disert. p. 15. & seq. Et can. 104. Concil. Carthag. IV. cum scholiis, p. 121. Barum puellæ vestes, velatio & consecratio per Episcopum olim a . . . anno, postea a 25. anno, ut statuit Concil. Carthag. III. can. p. 15. Virginum palam Deo dedicatarum duo genera. Quædam enim in parentum domo cum ipsis versabantur, aliz in Monasteriis inclusæ. S. Greg. Papa de tribus anitis sub Tarfilla, Emiltana & Gorgonia meminit a Papa Liberto solemniter consecratis, & velatis, testat in domo vixisse, homil. . in Evang. Qui religiosis feminis præponendus & approbandus est ab Episcopo Concil. Carthag. III. can. .

Visitatio.

Visitatio diocesis quotannis Episcopis injungitur a Concil. Lateran. III. can. . & a Trident. sess. cap. nec solum in parochialibus Ecclesiis, sed etiam in exemptis, sess. cap. . Et facta in illis decreta non suspenduntur per appellationem, neque Episcoporum edicta de correctione morum, sess. : cap. . In visitatione non exigantur procuratores exceptis frugalibus vicualibus, quorum exhibitio vel fiat, vel compensetur in taxata moderata pecunia, quam Ecclesie visitandæ contribuunt. Dicta sess. cap. & p. . & n. Concil. Colonense II. visitationem dicit singulare remedium reformandi Ecclesiam Dei.

Vitellius.

Vitellius Imperio deturbatur a Flavio Vespasiano, p. . p. 20.

Vitiger.

Vitiger Ostrogotorum Rex a Belisario victore captus Constantinopolim ad Justinianum abductus, p. .

Vitrichindus.

Vitrichindus Saxo, qui toties a Carolo Magno prostratus, incessanter rebellavit, exclusus denique Saxonia, Angriano Ducatu donatus a Carolo fuit, ejusque hortata relictis idolis Baptismum suscepit, p. 2 .

Uladislaus.

Uladislaus Poloniae Rex. Vide in *Elisabetha Sigismundi.*

Unctio Ecclesiastica.

Unctio Ecclesiastica duplex, scilicet exterior & sensibilis, quæ significat unctionem interiorem & invisibilem, cujus est auctor Spiritus Dei, & perit ad gratiam Sacramenti & charismatica. Vide disert. de manuum impositione, p. 17.

Unctio ceremonialis duplex olim adhibebatur ad baptismum, scilicet olei cathecumenorum, quæ baptismum præcedebat, & sacri Chrisma, quæ baptismum sequebatur, sive in vertice, sive in pectore, sive inter scapulas. Vide Scholion ad Laodicenam can. . p. . & seq. & dissertationem de ritibus Baptismi, p. 17. . Unctionum diversarum, quas adhibebat Ecclesia, vide collecta exempla in Concil. nation. Lond. sub Ottobono Card. Legato an. 1268. can. 2. p.

Vormariense Concilium ann. . p. 2

Can. . Episcopus ne novam Ecclesiam consecret, nisi charitatem videat sufficientis dotationis, *ibid.* Idem statuitur Bracarense Concil. III. can. 5. p. . & Concilii Tolerani tertii can.

Can. 5. Decernitur, Baptismum, sive fiat sub una, sive sub triplici immersione, perinde valere, p.

Can. . Discernit ea, quæ potest simplex Sacerdos, ab illis, quæ solus potest Episcopus, *ibid.*

Can. 22. Filios impuberes a parentibus oblatos astringi usque ad mortem Monasticæ vitæ. At majori prudentia his providit posterior Ecclesie constitutio, requirens filiorum libertatem, & excommunicans parentes cogentes, *ibid.*

Can. . Illum dicit innocens, qui dum arborem incidit, inopinato hominem subitus occurrentem invitus occidit, p.

Urbanus Papa.

Urbanus Papa II. sacram promulgat in Orientem expeditionem in Concilio Claromontano, p.

Usura.

Usura est, ut docet Concil. Agathense, ubi amplius requiritur, quam datur, quod ita Deus exprimit, Ezech. . . . Si ad usuram commoveris, & amplius non acceperis. Vide in eum locum Hieronymum, & Augustinum in Psalm. concio. . Nicæna Synodus can. . & Lateranensis III. quorundam generalis can. 25. communionem vivos privat usurarios & ecclesiastica sepultura mortuos, qui non restituerint, cum potuissent. Eadem fere repetit Concilium Lugdunense secundum can. 27. & Colonense anni 1300. can. . Multas quoque usurarum species enumerat Concilium Burdigalense an. . . . de usuris & illicit. contract. quæ reprobantur sive prætextu pecunie pupillaris, sive dotalis, atque in locationibus animalium, si illa absque dolo & negligentia conductoris deteriora fiant aut moriantur, id semper fiat locatoris damno & jactura. Ibidem prohibentur annuorum censuum contractus, in quibus venditor intra præstitutum diem redimere compellatur, vel ubi non possit redimere post certum tempus.

Vvicleffus.

Joannes Vvicleffus Anglus hæresiarcha terretimus prædit sub finem sæculi XIV. Quæ occasione duo habita sunt Londinensia Concilia, scilicet anni 1382. & 1396. hujus præcipua hæresum capita requirere, p.

X

Xenias.

Xenias Persæ Eurychianus, Mmichæus, primusque Ic oomachus, Anastasio Imperatori carissimus, p.

Xenophagia.

Xenophagie austeritas in antiquis jejuniis declaratur. Et tota quadragesima in Orientis Ecclesiis servabatur, ut liquet ex can. 50. Laodicæna Synodi, p. .

Z

Zeno.

Zeno Acacii suasionibus in decertora prolapsus orthodoxos persequitur. Novam fidei formulam edicto promulgat, quod *unusquisque* appellavit, in quo tacita erat Synodi Chalcædonensis abrogatio, p. . n. Zenonem Basiliscus tyrannus Imperio deturbavit, sed bello recuperavit ablatum, *ibid.*

Zenobia.

Zenobia cum conjugæ Odenato Palmyrenorum Rege, quem Galienus Imperii consortem fecerat, ut Orientis Provincias contra Persarum insidias tueretur, quos ille multis præliis arceverat, mortuo quoque viro Odenato, suam in Oriente dominationem armis strenue propugnabat, non modo contra vires Persarum, sed etiam adversus Aurelianum bellicosum Imperatorem, p. . . . Hæc tandem hujus potentioribus armis succubuit.

Zephyrinus.

Zephyrinus Pontifex primum dolis Caraphrygum elusus, eodem detecta fraudum lava damnatus, Martyrque sub Severo occubuit, p. 14 .

Zinnus.

Zinnus, Antimus, Severus, & Petrus ob hæresim Eurychianam decreto Agapæi Romani Pontificis, & Justiniani Imperatoris damnati sunt, p.